B. 07,

1671 m

B. 84,

1611 m

לוח ההפטרת ושמות חמתרגמים

ליום ב׳ דפסח	ר׳ יוזל ראכנאוויץ
לשבת חה״מ דפסח	ר׳ איצק אייכל
לשביעי של פסח	רמב״מן
לשמיני של פסח	ר׳ דוד פרידלענדר
ליום א׳ שבועות	ר׳ איצק אייכל
ליום ב׳ שבועות	ר׳ אהרן האללי
לתשעה באב	ר׳ יואל בריי״ל

Anmerkung für die HH. Buchbinder.

Vom 20sten Bogen ist die mit 20* bezeichnete Seite die erste Seite.

[redacted]

לוח ההפטרת ושמות המתרגמים

לפרשת בהר	ר' יאקאב ז"ב
לפרשת בחקתי	ר' דוד טהעאדאר
לפרשת במדבר	ר' ברוך לינדא
לפרשת נשא	ר' בונם בר"ד פ"ל
לפרשת בהעלותך	ר' דוד טהעאדאר
לפרשת שלח לך	ר' משה בר"ד פ"ל
לפרשת קרח	ר' יוזל ראכנאווע
לפרשת חקת	ר' בונם בר"ד פ"ל
לפרשת בלק	ר' יוזל ראכנאווע
לפרשת פנחס	ר' משה בר"ד פ"ל
לפרשת מטות	ר' גדליה אברויטצקא
לפרשת מסעי	ר' דוד טהעאדאר
לפרשת ואתחנן	ר' דוד פ"ל
לפרשת עקב	ר' דוד פ"ל
לפרשת ראה	הנ"ל
לפרשת שופטים	הנ"ל
לפרשת כי תצא	הנ"ל
לפרשת כי תבוא	הנ"ל
לפרשת נצבים	הנ"ל
ליום א' של ראש השנה	ר' יואל ברי"ל
ליום ב' של ראש השנה	הנ"ל
לתענית צבור	ר' דוד פרידלענדר
לשבת תשובה	ר' ברוך לינדא
לשחרית יום כפור	ר' דוד פרידלענדר
לפרשת האזינו	רמבמ"ן ז"ל ור' יוזל ברי"ל
ליום א' של סוכות	ר' אלחנן ברי"ל
ליום ב' של סכות	ר' אהרן האללי
לשבת חה"מ של סכות	ר' איצק אייכל
לשמיני עצרת	ר' אהרן האללי
לשמחת תורה	הנ"ל
לשבת ראש הרש	ר' דוד פרידלענדר
מחר חודש	ר' אברהם בר"ו פ"ל
לשבת חנוכה	ר' דוד טהעאדאר
לשבת שני דחנוכה	ר' אהרן האללי
לפרשת שקלים	ר' אהרן האללי
לפרשת זכור	ר' בונם בר"ד פר"ל
לפרשת פרה	ר' איצק אייכל
לפרשת החודש	ר' איצק אייכל
לשבת הגדול	ר' דוד טהעאדאר
ליום א' דפסח	ר' משה ב"ד פ"ל

לוח הדפטרות ושמות המתרגמים.

לפרשת בראשית	ר' דוד פרידלענדר
לפרשת נח	הנ"ל
לפרשת לך לך	הנ"ל
לפרשת וירא	ר' יואל ברי"ל
לפרשת חיי שרה	ר' אהרן הללי
לפרשת תולדות	ר' יחיאל אייכל
לפרשת ויצא	ר' ברוך לינדא
לפרשת וישלח	הנ"ל
לפרשת וישב	ר' נדליהו מאברויטצקא
לפרשת מקץ	הנ"ל
לפרשת ויגש	ר' איצק אייכל
לפרשת ויחי	ר' בונם בר"ב פרידלענדר
לפרשת שמות	ר' דוד פרידלענדר
לפרשת וארא	ר' איצק אייכל
לפרשת בא	ר' ואל ברי"ל
לפרשת בשלח	רמבמ"ן ור' בונם פ"ל
לפרשת יתרו	ר' דוד פרידלענדר
לפרשת משפטים	ר' יואל ברי"ל
לפרשת תרומה	ר' אהרן האללי
לפרשת תצוה	ר' איצק אייכל
לפרשת כי תשא	ר' משה בר"ד פ"ל
לפרשת ויקהל	ר' אהרן האללי
לפרשת פקודי	הנ"ל
לפרשת ויקרא	ר' דוד פרידלענדר
לפרשת צו	ר' יואל ברי"ל
לפרשת שמיני	ר' אהרן וואלפסזאהן
לפרשת תזריע	ר' בונם בר"ד פ"ל
לפרשת מצורע	ר' אברהם בר"א פ"ל
לפרשת אחרי מות	ר' איצק אייכל
לפרשת קדושים	ר' דוד טהעאדאר
לפרשת אמור	ר' איצק אייכל

ददतत ददत ततत ततत ददत ततत ततत तत

ט .1 חמ דריימלעהנטען טאג דעם לוחפטען אמנחטהם, דעם אמנחטהם ארה, דח דער ווילע דעם קחניגם מונד זיין בעפעהל נור מוימחיבונג גענחנגען וחלוטע; דער טאג, חן וועלכעמ דיח פיינדע דער יהודים גענחפפט, נאך ווילקיהר מיבער זיח נו סחלטען, מונד עם דח= הין מוגעקעהרט ווחרדע, דחם דיעזע איט מיהרען פיינדען נאך ווילקיהר סחלטען קחנטען. 2. פערוחמאלטען זיך דיח יהודים חין חיה= רען סטחדטען, חין חלוען וחנדען דעם קחניגם אחשורוש, הזחנד נו לע= גען חן חלוע דיח מיהר חונגליק ווחלטען; מונד ניעמחנד בעסטחנד פאר מיהנען, דען מיהרע פורכט ווחר מיבער חלוע פאלקער גענחלען. 3. מוך חלוע פירסטען דער וחנדער, דיח וחטרחפען, דיח פחסח'ס, מונד חלוע דיח דען קחניגליכען חמטערן פאר סטונדען, ערהחבען דיח יהודים, ווייל דיח פורכט פאר מרדכי מיבער זיח גענחלען ווחר. 4. דען מרדכי ווחר זעהר חנגעזעהען חיח הויז דעם קחניגס מונד זיין רוף פערבריימעט זיך דורך חלוע וחנדע, דחם דיעזער אחן מיחאער גרחסער וירדע. 5. וח דחם דיח יהודים מיבערחלו מיהרע פיינדע סלוגען, וח איט דעח סווערדטע ניעדערמעלעלטען מונד מוי= רחטטעטען, מונד איט מיהרען ווידערוחכערן נחך ווילקיהר פערפוה= רען. 6. חין דער רעזידענצסטחדט שושן הזחטטען דיח יהודים מוי= געברחכט מונד ניעדערגעמעלעט פינף הונדערט אחן. 7. וחאט פרשנדחא, דלפון מונד אספחא. 8. פורחא, אדליא מונד אריחא. 9. פרמשחא, אריס, אריחי מונד ויזחא. 10. דיח לעהן וחהנע המן'ס זחהן המרפחא'ס פערפחלגער דער יהודים, מבער חן דיח בייטע לעג= טען וח ניכט הזנד חן. 11. נחך חן דיעזע טאג טחגע קחח דיח מנלחהל דער חין דער רעזידענץ שושן ערטחגענען פאר דען קחניג. 12. דח זחגטע דער קחניג נור קחניגין אסחר: חין דער רעזידענץ שושן הזח= בען דיח יהודים מוגעברחכט מונד ניעדערגעמעלעט פינף הונדערט אחן, וחאט דען לעהן וחהנען המן'ס ווחם הזחבען וח ניכט ערמט חין דען חנדערן פרחפינצען גענטהחן? ווחם פערלחנגסט דוח נון פער= נער? עס וחלל בעוויליגט ווערדען! ווחם ווינסעסט דוח נחך? עס וחלל גענטעהען! 13. אסחר ערווידערטע: ווען עס דעח קחניגע זח גע= פחלליג, זח ווערדע מויך מחרגען דען יהודים פרייח גענגעבען נחך הייטיגער וייזע נו פערפחהלען; מונד דיח קחרפינר דער לעהן וחהנע המן'ס הזנגע אחן חן יענען גחלגען. 14. דער קחניג וחגטע, דחם זח גענהחן ווערדען קחננע. דחרויך ווחורדע דח: ערוקט חין שושן מויסגעגעבען, מונד דיח לעהן וחהנע המן'ס ווחורדען מויפגע= הזנגען. 15. דיח יהודים נו שושן פערוחמאלטען זיך חלוח מויך חם פיערלעהנטען טאג דעם חחנחטם אדר, מונד טחדטעטען דח= זעלבסט נחך דרייח הונדערט אחן, חן דיח בייטע חבער לעגטען זיח ניכט הזנד חן. 16. דיח מיבריגען יהידים חין דען וחנדערן דעם קחניגם פערוחמאלטען זיך, נור ערהחלטונג מיהרעם לעבענם מונד זיך רוהע פחן חיהרען פיינדען נו סחפפען, (זיח ערסלוגען פחן חיה= רען פיינדען פינף מונד זיעבעניג טויזענד אחן), חהנע יעדוך חן דיח בייטע הזנד חנלולעגען. 17. נור חם דרייחלעהנטען דעס אח= נחטהם אדר, מונד פייערטען חם פיערלעהנטען טאג דעסזעלבען, מונד אחלטען חיהם נו חיינעם טאג דעם ווחהלעבענס מונד דעד פרייד. 18. דיח יהודים נו שושן היפגעגען, דיח זיך חם דרייח= לעהנטען מונד פירלעהנטען טאג דעזעלבען פערוחמאלט הזחטטען, רוהעטען נוחעהר חם פינפלעהנטען טאג דעסזעלבען מויח, מונד

יעיצ בריעפע, נאך דעם גוטדינקען דעם אנגיטען המן
המרתא געסריעבען, חלוץ יהודים מין דען קאניגליכען
בריקגען, לוריק געמאחטען וועלט. 6. דען ווי קאנכטע
חוגגליק איט חנוהען, דאז איינעם פאלק ווידערפאהרט
חוטערגאנג איינער פאחאליע זעהען, חוגד עם ערטראגען
זאגטע דער קאניג אחשורוש נור קאניגין אסתר חוגד נו
מרדכי: איך האבע סאן דאז הוים המנים אן אסתר געגעב
דעם אחן איהן אן איינען גאחגען געהאנגט, בולאם דאראס
זיך אן דיא יהודים פערגריפפען. 8. איהר אבער סרייבט
וען דעם קאניגם וואם אייך פיר דיא יהודים גוט דינקט,
זיגעלט עם איט דעם קאניגליכען איינזיגעל, דען יענע
דאז איינואהאל איך נאחאן דעם קאניגם געסריעבען, חוגד
קאניגליכען איינזיגעל בעלעגט איזט, איזט נן סאן כיכ
נעהאחן; 9. חלסבאלד וואורדען דיא גהעייאסרייבער ד
נאך חוא דיאזעלבע צייט, חלם אן דרייא חוגד צוואנציג
דעם דריטטען אחנאטהם דעם אחנאטהם סיון, בערופען,
ניעדערגעסריעבען, וואם מרדכי אויפטרוג אן דיא יהודי
פען פאסאס חוגד זיעבען חוגד צוואנציג קאנדער, פאן הודו
הונדערט חוגד זיעבען חוגד צוואנציג קאנדער, פיר יעדעם
זיינער סריפטאחרט, חוגד פיר יעדעם פאלק נאך זיינער
חויך אן דיא יהודים נאך איהרער סריפט חוגד חוגדאחרט.
דעם נאהאחן דעם קאניגם חוטערסריעבען, חוגד איט ד
ליכען זיגעזיגעל בעזיגעלט, וואורדען דיעזע בריעפע
דורך רייטענדע באטהען, חויך סענעפיסיגען ראסען,
חוגד אוילטהירען. 11. דאם דער קאניג נאחליך חלזען יהו
דער סטאדט פרייא גענעבען, נור ערהאלטוגג מיהרעם
זאחאחן זו טרעטען, חוגד דיא זוחאחן גערחטטעטען יע
חוגד קאנדעם, דיא זיא פייגדזעליג בעהאנדעלן, זאחאט וי
קינדערן חוגלוברינגען, זו פערטילגען חוגד חויסלורחטטען,
רע גיטער זו פלינדערן. 12. חויך זיינען טאג אן דען
קאניגם אחשורוש; נאחליך דען דרייחלעהנטען טאג דעם
אחנאטהם, דעם אחנאטהם אדר. 13. זיינע אבסריפט די
בענס זאלטע אן יעדעם לאנדע, חלם אין עדיקט פפפע
חלע חוגטערטהאנען חויסגענעבען ווערדען, חוגד דאחי
יהידים חויך דיעזען טאג פארבערייטעט זיין אחגען,
פייגדען ראבע זו נעהאחן. 14. דיא זיילבאטהען חויך
חוגדי רחם, גיגגען זיינערסט סנעלל איט דען קאניגליכען
אבי, חוגד דאז עדיקט וואורדע אן דער רעזידענז שושן
בעו. 15. חויך קאם מרדכי פאם קאניגע הערוים אן
ניגליכען געוואנד, היאאעלבוים חוגד ווייס, זיינעם בריט
גורט, חוגד זיינעם בוגד פאן ביסום חוגד פורפור; חוגד
ש־שן פראהלאקטע חוגד ויילנטע. 16. בייא דען יהודים
לייכטוג חוגד פרייד־נפעזטע חוגד וואנגע חוגד הערליכקי
17. זא חויך אן יעדעם לאנדע חוגד אן יעדער סטאדט,
קאניגליכע ויללע חוגד זיין בעפעהל געלאנגטע, וואר פרייד
נע בייא דען יהודים, חוגד וואהלעבען חוגד פעסטטאגע,
פאן דען פאלקערן דעם לאנדעם הילטען אך זו דען יהודים
פורכט פאר דעזעלבען וואר אבער זיא געפאללען.

ז 1. דער קעניג אוגד המן גינגען חלוסדחן, איט דער קעניגין אסתר לו ספייזען. 2. חת לוייטען טחג זחגטע דער קעניג ווידערום בייח ווייגע לו אסתר: וואס דייגע ביטטע אוין זייא, קעניגין אסתר! זייא זאלן דיר גטווהרט ווערדען! וואס דיין וחוגס אוין זייא, אוגד בעטרעפפע עס דחז החלבע רייך, ער זאלן ערפילט ווערדען. 3. דיא קעניגין אסתר ערוויעדערטע, דחת אין דייגען אויגען גענפדען החבע, ח קעניג! אוגד דח עס דער קעניגע זח גענפאלט, זח ווערדע איר אוין ווייגע ביטטע איין לעבען, אוין ווחוגס איין פחלק געטענקט. 4. דען אחן החט אוגס פרייס גענגעבען, איך אוגד איין פחלק, נוט אויסרחטטען, כיעדערואלטן אוגד פערטילגען. יח! ווחרען וויר אר לור סקלחפערייח פערקויפט ווחרדען, איך ווירדע גענפוויגען החבען; ווחהרליך! דער רחכויכטיגע חכטעט זעלבסט דען סחדען זייגעס קעניגס ניכט. 5. ווער איוט דחז? ריען דער קעניג העפטיג, ווח איוט ער, דער זח פערוועגען זיין דורפטע דיעזעס זו טהון? 6. אסתר חנטווחרטעטע: איין גרויוחחער אוגד רחכויכטיגער פיינד! דיעזער בחזעוויכט איוט המן! — דח ערטרחק דיעזער פחר דעח קעניגע אוגד דער קעניגין. 7. דער קעניג טטחנד לחרניג פחח אחהלע אוין אוגד גינג אין דען טלחפגחרטען; המן חבער בליעב, אוח בייא דער קעניגין אסתר פיל זיין לעבען זו ביטטען, דען ער זחה ווהל דחס זיין אונגליק פחח קעניגע בעטלח- טען זייא. 8. חלס דער קעניג אוים דעח טלחפגחרטען ווידער אין דען טפייזעזחל לוריקקחח, טטירלטע המן אוין דחז זחפח כיעדער אוין ווענדעח אסתר זחס, דח זחגטע דער קעניג: ווילל אחן זחגחר דער קעניגין אין אייגעח אייגענען גענחדע חנטהון? זח ווייא דיעזעס ווחרט אוים דעח אונדע דעס קעניגס גענחאטן ווחר, פערהילטע אחן המן'ס חנגעזיכט. 9. אונד חרבונא אייגער פחן דען פערסניטטענען זחגטע, זח דחס עס דער קעניג החרען קחננטע, סטעהט דחך אוין איין גחלגען פיגפליג ענלען החך אין דעח הויז המן'ס, דען ער פיר מרדכי אויפריכטען וחסען, דער נוח פחרטהיל דעס קעניגס גענפרחכען. דח זחגטע דער קעניג: אחן החנגע אייהן זענכסט דחרחן. 10. אונד אחן החנגטע המן חן דעח גחלגען; דען ער פיר מרדכי החטטע ערריכטען וחסען, ווחדורך דער לחרן דעס קעניגס זיך ווידער לענגטע.

ח 1. נחך חן דיעזעח טחגע סענקטע דער קעניג אחשורוש דער קעניגין אסתר דחז הויס המן'ס פערפחנגער דער יהודים; אונד מרדכי קחח פחר דען קעניג, דען אסתר החטטע אייהח גענחגט ווחס ער אייהר חנגעהערע. 2. דער קעניג נחג אוין זיינען זיענעל- רינג חב, דען ער דעח המן החטטע חבגענוהמען וחסען, אונד גחב אייהן חן מרדכי, אונד אסתר זעטלטע דען מרהכי אויבער דחז הויס המן'ס. 3. זיא חבער פוהר נחך אייאער פחרט פחר דעח קעניגע לו רעדען, ווחרף זיך לו פיסען, ווייגט אונד פלועהעטע פחר אייהח, דחס ער זיא בחסהייט דעס אגגיטען המן אונד ד ן חנסלחג דען ער גענגען דיא יהודים גענפחסט החט, פערניכטע. 4. דער קעניג רייפטע אסחר דען גחלדענען לעפטער הין, אונד זיא ריפטעטע זיך אוין, סטחנד פחר דעח קעניגע. 5. אונד ספרחך: ווען עס דעח קעניגע בעליעבט, אוד זיך ווירקליך גענחגענהייט פחר אייהח גע- פונדען החבע, דער פחרטחג אייהח ווייך רעכט טיינט, אונד זיך אייניגען ווערטה אין זיינען אויגען החבע, זח טרייבע אחן, דחס

א, א משלי שלמה בן דוד מלך ישראל: ב לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה: ג לקחת מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים: ד לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה: ה ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבלות יקנה: ו להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידתם: ז יראת יהוה ראשית דעת חכמה ומוסר אוילים בזו: ח שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמך: ט כי לוית חן הם לראשך וענקים לגרגרתיך: י בני אם יפתוך חטאים אל תאבה: יא אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה לנקי חנם: יב נבלעם כשאול חיים ותמימים כיורדי בור: יג כל הון יקר נמצא נמלא בתינו שלל: יד גורלך תפיל בתוכנו כיס אחד יהיה לכלנו: טו בני אל תלך עמם מנע רגלך מנתיבתם: טז כי רגליהם לרע ירוצון וימהרו לשפך דם: יז כי חנם מזרה הרשת לעיני כל בעל כנף: יח והמה לדמיהם יארבו יצפנו לנפשותם: יט כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח: כ חכמות בחוץ תרנה ברחובות תתן קולה: כא בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר: כב עד מתי פתאים תאהבו פתי ולצים לצון למו להם וכסילים ישנאו דעת: כג תשובו לתוכחתי הן אביעה לכם רוחי אודיעה דברי אתכם: כד יען קראתי ותמאנו נטיתי ידי ואין מקשיב: כה ותפרעו כל עצתי ותוכחתי לא אבתם: כו גם אני באידכם אלעג אלעיג בבא פחדכם: כז בבא כשואה פחדכם ואידכם כסופה תאתה בבא עליכם צוקה ומצוקה: כח אז יקראוני ולא אענה ישחרוני ולא ימצאוני: כט תחת אשר שנאו דעת ויראת יהוה לא בחרו: ל לא אבו לעצתי נאצו כל תוכחתי: לא ואכלו מפרי דרכם ומזמותם ישבעו: לב כי משובת פתאים תהרגם ושלות כסילים תאבדם: לג ושמע אלי ישכן בטח ושאנן מפחד רעה:

ב, א בני אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך: ב להקשיב לחכמה תטה אזנך תט לבך לתבונה: ג כי אם לבינה תקרא לתבונה תתן קולך: ד אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה: ה אז תבין יראת יהוה ודעת אלהים תמצא: ו כי יהוה יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: ז וצפן לישרים תושיה מגן להלכי תם: ח לנטר ארחות משפט ודרך חסידיו ישמר: ט אז תבין צדק ומשפט ומישרים כל מעגל טוב: י כי תבוא חכמה בלבך ודעת לנפשך תיפה: יא מזמה תשמר עליך תבונה תנצרך: יב להצילך מדרך רע מאיש מדבר תהפכות: יג מעזבים ארחות ישר ללכת בדרכי חשך: יד שמחים לעשות רע יגילו בתהפכות רע: טו אשר ארחותיהם עקשים ונלוזים במעגלותם: טז להצילך מאשה זרה מנכריה האמרת אמריה: יז עזבה אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה: יח כי שחה אל מות ביתה ואל רפאים מעגלותיה: יט כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים: כ למען תלך בדרך טובים ואורחות צדיקים תשמר: כא כי ישרים ישכנו ארץ ותמימים יותרו בה: כב ורשעים מארץ יכרתו ובוגדים ינחשו ממנה:

ג, א בני תורתי אל תשכח ומצותי יצר לבך: ב כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך: ג חסד ואמת אל יעזבוך קשרם על גרגרתיך כתבם על לוח לבך: ד ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם: ה בטח אל יהוה בכל לבך ואל בינתך אל תשען: ו בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך: ז אל תהי חכם בעיניך יהוה ירא וסור מרע: ח רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך: ט כבד את יהוה מהונך ומראשית כל תבואתך: י ויאצרו שבעה שבע ותירושך יקבים יפרצו: יא מוסר יהוה בני אל תמאס ואל תקץ בתוכחתו: יב כי את אשר יאהב יוכיח וכאב את בן ירצה: יג אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה: יד כי טובה סחרה מסחר כסף ומחרוץ פזה תבואתה: טו יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה: טז ארך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד: יז דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום: יח עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאושר: יט יהוה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה: כ בדעתו תהומות נבקעו ושחקים יטפו טל: כא בני אל יסורו מעיניך נצור תושיה ומזמה: כב וחיו נפשך וחן לגרגרתיך ותשק לצואריך: כג אז תלך לבטח דרכך ורגלך לא תגוף: כד אם תשכב לא תפחד ושכבת ועריבה מתוקה: כה אל תירא מפחד פתאם ומשואת רשעים כי תבוא: כו כי יהוה יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד: כז אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך עשות: כח אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך: כט אל תרע על רעך רעה וישב לבטח אתך: ל אל תרב עם אדם חנם ואל תגמלך רעה: לא אל תקנא באיש חמס ואל תבחר בכל דרכיו: לב כי תועבת יהוה נלוזים וסודו את ישרים: לג מאלת יהוה בבית רשע ונוה צדיקים יברך: לד אם לליצים הוא יליץ ולענוים יתן חן: לה כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון:

ד, א שמעו בנים מוסר אב והקשיבו לדעת בינה: ב כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו: ג כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי: ד ויורני ויאמר לי יסמך דברי לבך שמר מצותי וחיה: ה קנה חכמה קנה בינה אל תשכח ואל תט מאמרי פי: ו אל תעזבה ותשמרך אהבה ותצרך: ז ראשית חכמה קנה חכמה ובכל קנינך קנה בינה: ח סלסלה ותרוממך תכבדך כי תחבקנה: ט תתן לראשך לוית חן עטרת תפארת תמגנך: י שמע בני וקח אמרי ורבו לך שנות חיים: יא בדרך חכמה הורתיך נחיתיך במעגלי צדק: יב בלכתך לא תצר צעדך וכי תרוץ לא תכשל: יג החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך: יד בארח רשעים אל תבא ואל תאשר בדרך רעים: טו פרע בה אל תעבר בה סור מעליה ועבר: טז כי לא ישנו אם לא ישנו ונגעה שנתם אם לא יכשילו: יז כי לחמו לחם רשעה ויין חמסים ישתו: יח ושביל צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום: יט דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו: כ בני לאמרי הקשיבה לאמרתי הט אזנך: כא אל יסורו מעיניך שמרם בתוך לבבך: כב כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא: כג מכל משמר נצר לבך כי ממנו תוצאות חיים: כד הסר מעליך עקשות פה ולזות שפתים הרחק ממך: כה עיניך לנכח יביטו ועפעפיך ישרו נגדך: כו פלס מעגל רגליך וכל דרכיך יכונו: כז אל תט ימין ושמאל הסר רגלך מרע:

ה, א בני לחכמתי הקשיבה לתבונתי הט אזנך: ב לשמר מזמות ודעת שפתיך יצרו: ג כי נופת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה: ד ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות: ה רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמכו: ו פן אורח חיים לא תפלס נעו מעגליה לא תדע: ז ועתה בנים שמעו לי ואל תסורו מאמרי פי: ח הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה: ט פן תתן לאחרים הודך ושנותיך לאכזרי: י פן ישבעו זרים כחך ועצביך בבית נכרי: יא ונאנחת באחריתך בכלות בשרך ושארך: יב ואמרת איך שנאתי מוסר ותוכחת לבי נאצה: יג ולא שמעתי בקול מוריי ולמלמדי לא הטיתי אזני: יד כמעט הייתי בכל רע בתוך קהל ועדה: טו שתה מים מבורך ונזלים מתוך בארך: טז יפוצו מעינותיך חוצה בשכמות מים ברחובות: יז יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך: יח יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך: יט אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת בדדיה תשגה תמיד: כ ולמה תשגה בני זרה ותחבק חיק נכריה: כא כי נגד עיני יהוה דרכי איש וכל מעגלותיו פלס: כב עונותיו ילכדו את רשע ובחבלי חטאתו יתאחז: כג הוא ימות כי אין מוסר וברב אולתו ישגה:

ו, א בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפיך: ב נוקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך: ג עשה זאת נא בני והנצל כי באת ביד רעך לך התרפס והרהב רעיך: ד אל תתן שנת לעיניך ותנומה לעפעפיך: ה הנצל כצבי מיד וכצפור מיד יקוש: ו לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם: ז אשר אין לה קצין שוטר ומושל: ח תכין בקיץ לחמה אספה בקציר מאכלה: ט עד מתי עצל תשכב מתי מנומתך תקום: י מעט תנום מעט תנמנם מעט תחבק ידים לשכב: יא ותבא כמהלך רישך ומחסרך כאיש מגן: יב אדם בליעל איש און הולך עקשות פה: יג קורץ בעיניו מלל בסימיו בעקביו: יד תהפכות בלבו חורש רעות בכל עת מדנים ישלח: טו על כן פתאם יבוא אידו רגע ישבר ואין מרפא: טז שש יהוה אלה ושבעה תועבות נפשו: יז עיני רמות לשון שקר ידים שופכות דם נקי: יח לב חורש מחשבות און רגלים מהרות לרוץ לרע: יט יפיח כזבים עד שקר ומשלח מדנים בין אחים: כ שמר בני מצות אביך ואל תטש תורת אמך: כא קשרם על לבך תמיד עגדם על גרגרתיך: כב בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך: כג כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר: כד לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה: כה אל תחמד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה: כו כי בעד אשה זונה עד ככר לחם ואשת איש נפש יקרה תצודה: כז היחתה אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: כח אם יהלך איש על גחלים ורגליו לא תכוינה: כט כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה: ל לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי רעב: לא ונמצא שבעתים ישלם את כל הון ביתו יתן: לב נואף אשה חסר לב משחית נפשו הוא יעשנה: לג נגע וקלון ימצא וחרפתו לא תמחה: לד כי קנאת גבר חמתו ולא יחמול ביום נקם: לה לא ישא פני כל כופר ולא יאבה כי תרבה שחד:

ז, א בני שמר אמרי ומצותי תצפן אתך: ב שמר מצותי וחיה ותורתי כאישון עינך: ג קשרם על אצבעותיך כתבם על לוח לבך: ד אמר לחכמה אחותי את ומודעת בינה תקרא לך: ה לשמרך מאשה זרה מנכריה האמרת אמריה: ו כי בעד חלון ביתי בעד ארובתי נשקפתי: ז ואראה בפתאים אבינה בנערים בן חסר לבב: ח עבר אפוא בשוק אצל פנתה ודרך בית היא תצעד: ט בנשף יום בערב יום בבת לילה ואפלה: י והנה אשה לקראתו שית זונה ונצרת לבב: יא הומיה וסוררת היא בביתה לא תכונה רגליה: יב פעם בחוץ פעם ברחובות ואל יד תארב: יג ותחזק בו ותשקהו נשקת מצח ותאמר לו: יד זבחי שלמים עלי היום שלמתי נדרי: טו על כן יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך: טז מרבדים רבדתי ערשי חטבי פסים ממצרים: יז נפתי מיטתי מר אהלים וקנמון: יח לכה נרויה דדים עד הבקר נתעלסה באהבים: יט כי אין האיש בביתו הלך דרך מרחוק: כ צרור הכסף לקח בידו ליום הכסא יבוא אל ביתו: כא הסיתתו בהמון לקחה בחלקות שפתיה תנדנדנו: כב הלך אחריה פתאם כשור יבוא לטבח וכאיל אל מוקש: כג עד יפלח חץ כבדו כמהר צפור אל פח ולא ידע כי בנפשו הוא: כד ועתה בנים שמעו לי והקשיבו לאמרי פי: כה אל יפנו לדרכיה לבך אל תתע בנתיבותיה: כו כי חללים הפילה רבים ועצומים כל הרגיה: כז דרכי שאול ביתה יורדות אל חדרי מות:

ח, א הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה: ב בראש מרומים על דרך בתי נתיבות נצבה: ג על יד שערים למבוא פי קרת מפתחי פתחים תרנה: ד אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם: ה הבינו פתאים ערמה וכסילים הבינו לב: ו שמעו כי נגידים אדבר ומפתח שפתי מישרים: ז כי אמת יהגה חכי ותועבת שפתי רשע כל אמרי פי בצדק אין בהם נפתל ועקש: ח כלם נכחים למבין וישרים למוצאי דעת: ט קחו מוסרי ואל כסף ודעת מחרוץ נבחר: י כי טובה חכמה מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה: יא אני חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא: יב יראת יהוה שנאת רע גאון וגאות ודרך רע ופי תהפכות שנאתי: יג לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה: יד בי מלכים ימלוכו ורוזנים יחקקו צדק: טו בי שרים ישורו ונדיבים כל שופטי צדק: טז בי אני אהב ואהבי ומשחרי ימצאני: יז עשר וכבוד אתי הון עתק וצדקה: יח טוב פרי מחרוץ ומפז תבואתי ומשיכתי מכסף נבחר: יט בארח צדקה אתהלך בתוך נתיבות משפט: כ להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא: כא יהוה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז: כב מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ: כג באין תהומות חוללתי באין מעינות נכבדי מים: כד בטרם הרים הטבעו לפני גבעות חוללתי: כה עד לא עשה ארץ וחוצות וראש עפרות תבל: כו בכוננו שמים שם אני בחוקו חוג על פני תהום: כז באמצו שחקים ממעל בעזזו עינות תהום: כח בשומו לים חקו ומים לא יעברו פיו בחוקקו מוסדות ארץ: כט ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת: ל משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני אדם: לא ועתה בנים שמעו לי ואשרי דרכי אצרי: לב שמעו מוסר וחכמו ואל תפרעו: לג אשרי אדם שומע לי לשקד על דלתותי יום יום לשמר מזוזות פתחי: לד כי מצאי מצא חיים ויפק רצון מיהוה: לה וחוטאי חמס נפשו כל משנאי אהבו מות:

ט, א חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה: ב טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה: ג שלחה נערותיה תקרא על גפי מרומי קרת: ד פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו: ה לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי: ו עזבו פתאים וחיו והלכו בדרך בינה: ז יסר לץ לוקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו: ח אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך: ט תן לחכם ויחכם עוד הודע לצדיק ויוסף לקח: י תחלת חכמה יראת יהוה ודעת קדשים בינה: יא כי בי ירבו ימיך ויוספו לך שנות חיים: יב אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא: יג אשת כסילות המיה פתי ובל מה יודע: יד וישבה לפתח ביתה על כסא ממרומי קרת: טו לקרא לעברי דרך המיישרים אורחותם: טז פתי יסור הנה וחסר לב אמרה לו: יז מים גנובים ימתקו ולחם סתרים יעים: יח ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה:

י, א משלי שלמה בן חכם שמח אב וכסיל תוגת אמו: ב לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות: ג לא ירעיב יהוה נפש צדיק והון רשעים יהדף: ד רוש כף עשה רמיה ויד חרוצים תעשיר: ה אגר בקיץ בן משכיל נרדם בקציר בן מביש: ו ברכות לראש צדיק ופי רשעים יכסה חמס: ז זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב: ח חכם לב יקח מצות ואויל שפתים יוכל: ט הולך בתם יהלך בטח ומעקש דרכיו יודע: י קרץ עין יתן עצב ואויל שפתים יוכל: יא מקור חיים פי צדיק ופי רשעים יכסה חמס: יב שנאה תעורר מדנים ועל כל פשעים תכסה אהבה: יג בשפתי נבון תמצא חכמה ושבט לגו חסר לב: יד חכמים יצפינו דעת ופי אויל מחתה קרובה: טו הון עשיר קרית עזו מחתת דלים רישם: טז פעל צדיק לחיים תבואת רשע לחטאת: יז ארח לחיים שומר מוסר ותועה מוכיח מתעה: יח כסה שנאה שפתי שקר ומוציא דבה הוא כסיל: יט ברב דברים לא יחדל פשע וחושך שפתיו משכיל: כ כסף נבחר לשון צדיק לב רשעים כמעט: כא שפתי צדיק ירעו רבים ואוילים במחסר לב ימותו: כב ברכת יהוה היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה: כג כשחוק לכסיל עשות זמה ואיש תבונות לו חכמה: כד מגורת רשע היא תבואנו ותאות צדיקים יתן: כה כעבור סופה ואין רשע וצדיק יסוד עולם: כו כחומץ לשנים וכעשן לעינים כן עצל לשלחיו: כז יראת יהוה תוסיף ימים ושנות רשעים תקצרנה: כח תוחלת צדיקים שמחה ותקות רשעים תאבד: כט מעוז לתם דרך יהוה ומחתה לפעלי און: ל צדיק לעולם בל יוסר ורשעים לא ישכנו ארץ: לא פי צדיק יניב חכמה ולשון תהפכות תכרת: לב שפתי צדיק ידעון רצון ופי רשעים תהפכות:

יא, א מאזני מרמה תועבת יהוה ואבן שלמה רצונו: ב בא זדון ויבא קלון ואת צנועים חכמה: ג תם ישרים תנחם וסלף בוגדים ישדדם: ד לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות: ה צדקת תם תישר דרכו וברשעתו יפול רשע: ו צדקת ישרים תצילם ובהוות בוגדים יתפשו: ז במות אדם רשע תאבד תקות ותוחלת אונים אבדה: ח צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו: ט בפה חנף ישחית רעהו ובדעת צדיקים יחלצו: י בטוב צדיקים תעלץ קריה ובאבד רשעים רנה: יא בברכת ישרים תרום קריה ובפי רשעים תהרס: יב בז לרעהו חסר לב ואיש תבונות יחריש: יג הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר: יד באין תחבולות יפול עם ותשועה ברב יועצים: טו רע יראה כי ערב לזר ושונא תקיעי כפים בטוח: טז אשת חן תתמך כבוד ותמכי עריצים יתמכו עושר: יז גומל נפשו איש חסד ועכר שארו אכזרי: יח רשע עושה פעלת שקר וזורע צדקה שכר אמת: יט כן לצדקה לחיים ומרדף רעה למותו: כ תועבת יהוה עקשי לב ורצוי תמימי דרך: כא יד ליד לא ינקה רע וזרע צדיקים נמלט: כב נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם: כג תאות צדיקים אך טוב עברת רשעים תקוה: כד יש מפזר ועוד יוסף וחוסך מישר אך למחסור: כה נפש ברכה תדשן והרוה גם הוא יורא: כו מנע בר יקבהו לאום ברכה לראש משביר: כז שחר טוב יבקש רצון ודורש רעה תבואנו: כח בוטח בעשרו הוא יפול וכעלה יפרחו צדיקים: כט עוכר ביתו ינחל רוח ועבד אויל לחכם לב: ל פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם: לא הן צדיק בארץ ישלם אף כי רשע וחוטא:

יב, א אהב מוסר אהב דעת ושונא תוכחת בער: ב טוב יפיק רצון מיהוה ואיש מזמות ירשיע: ג לא יכון אדם ברשע ושורש צדיקים בל ימוט: ד אשת חיל עטרת בעלה וכרקב בעצמותיו מבישה: ה מחשבות צדיקים משפט תחבולות רשעים מרמה: ו דברי רשעים ארבו דם ופי ישרים יצילם: ז הפוך רשעים ואינם ובית צדיקים יעמד: ח לפי שכלו יהלל איש ונלוז לב יהיה לבוז: ט נקלה ועבד לו מאיש מכבד וחסר לחם: י יודע צדיק נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי: יא עבד אדמתו ישבע לחם ומרדף ריקים חסר לב: יב חמד רשע מצודת רעים ושורש צדיקים יתן: יג בפשע שפתים מוקש רע ויצא מצרה צדיק: יד מפרי פי איש ישבע טוב ותגמול ידי אדם ישיב לו: טו דרך אויל ישר בעיניו ושומע לעצה חכם: טז כעס אויל ביום יודע ומכסה קלון ערום: יז יפיח אמונה יגיד צדק ועד שקרים מרמה: יח יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא: יט שפת אמת תכון לעד ועד אשה שקר רגע: כ מרמה בלב חורשי רע וליועצי שלום שמחה: כא לא יאנה לצדיק כל און ורשעים מלאו רע: כב תועבת יהוה שפתי שקר ועושי אמונה רצונו: כג ערום כסה דעת ולב כסילים יקרא אולת: כד יד חרוצים תמשול ורמיה תהיה למס: כה דאגה בלב איש ישחנה ודבר טוב ישמחנו: כו יתר מרעהו צדיק ודרך רשעים תתעם: כז לא יחרך רמיה ציד איש והון אדם יקר חרוץ: כח בארח צדקה חיים ודרך נתיבה אל מות:

יג, א בן חכם מוסר אב ולץ לא שמע גערה: ב מפרי פי איש יאכל טוב ונפש בגדים חמס: ג נוצר פיו שמר נפשו פושה שפתיו מחתה לו: ד מתאוה ואין נפש עצל ונפש חרוצים תדשן: ה דבר שקר ישנא צדיק ורשע יבאיש ויחפיר: ו צדקה תצר תם ורשעה תסלף חטאת: ז יש מתעשר ואין כל מה ויש מתרושש והון רב: ח כפר נפש איש עשרו ורש לא שמע גערה: ט אור צדיקים ישמח ונר רשעים ידעך: י רק בזדון יתן מצה ואת נועצים חכמה: יא הון מהבל ימעט וקבץ על יד ירבה: יב תוחלת ממשכה מחלה לב ועץ חיים תאוה באה: יג בוזה דבר יחבל לו ויראת מצוה הוא ישלם: יד תורת חכם מקור חיים לסור ממוקשי מות: טו שכל טוב יתן חן ודרך בגדים איתן: טז כל ערום יעשה בדעת וכסיל יפרש אולת: יז מלאך רשע יפול ברע וציר אמונים מרפא: יח רש וקלון פורע מוסר ושומר תוכחת יכבד: יט תאוה נהיה תערב לנפש ותועבת כסילים סור מרע: כ הולך את חכמים חכם יהיה ורועה כסילים ירוע: כא את חטאים תרדף רעה ואת צדיקים ישלם טוב: כב טוב ינחיל בני בנים וצפון לצדיק חיל חוטא: כג רב אכל נירים אדמת רשים ויש נספה בלא משפט: כד חושך שבטו שנא בנו ואהבו שחרו מוסר: כה צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: כו אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: כז הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: כח בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: כט אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: ל עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: לא לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: לב הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: לג הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: לד מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: לה צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר:

יד, א חכמת נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: ב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: ג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: ד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: ה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: ו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: ז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: ח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: ט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: י צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: יא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: יב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: יג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: יד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: טו עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: טז לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: יז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: יח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: יט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: כ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: כא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: כב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: כג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: כד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: כה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: כו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: כז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: כח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: כט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: ל צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: לא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: לב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: לג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: לד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: לה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: לו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: לז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: לח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: לט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: מ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: מא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: מב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: מג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: מד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: מה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: מו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: מז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: מח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: מט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: נ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: נא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: נב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: נג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: נד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: נה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: נו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: נז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: נח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: נט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: ס צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: סא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: סב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: סג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: סד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: סה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: סו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: סז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: סח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: סט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: ע צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: עא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: עב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: עג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: עד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: עה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: עו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: עז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: עח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: עט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: פ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: פא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: פב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: פג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: פד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: פה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: פו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: פז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: פח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: פט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: צ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: צא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: צב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: צג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: צד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: צה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: צו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: צז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: צח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: צט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: ק צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: קז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: קח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: קט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: קי צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קיא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קיב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קיג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קיד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קטו עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קטז לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: קיז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: קיח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: קיט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: קכ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קכא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קכב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קכג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קכד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קכה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קכו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: קכז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: קכח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: קכט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: קל צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קלא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קלב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קלג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קלד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קלה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קלו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: קלז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: קלח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: קלט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: קמ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קמא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קמב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קמג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קמד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קמה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קמו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: קמז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: קמח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: קמט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: קנ צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קנא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קנב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קנג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קנד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קנה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קנו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנבון נקלה: קנז הוי מרעים בפני טוב ועל מתי צדיק שערים: קנח הון מהבל יקבץ מקבץ על יד ירבה: קנט מושך בן מאהב שבט ומיסרו השכים אהבו: קס צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר: קסא אשה חכמות בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו: קסב הולך בישרו יראת יהוה ונלוז דרכיו בוזהו: קסג בשפת אויל בא גאון וחכמת שפתיו תשמרם: קסד אין בקר באבוס בר ורבת תבואות בכח שור: קסה עדי אמת יפיח כזבים ועד שקרים מרמה: קסו לץ יבקש חכמה ואין ודעת לנ

ה 1. חלום דער דריטטע טאג דאַ ווחר, נאָך זיך אסתר קעניגוין
מיט סטעלטע זיך מין דיא מיננערע גאַלעריע דעם קעניגוכען
סוחסעם הין, גענגען דיא ווהנליאַעך דעם קעניגס, דער עבען
מיך חוידיענלוחאַלע חוך זיינעק קעניגוכען טהרוכע זאַס, דעק מיינ=
גאַנגע דעם גאַחאַכס גענגעניבער. 2. ווית כון דער קעניג דיא
קעניגין אסתר מיק פּחר־חאַלע סטעהען זאַה, ערסיען זיא זיא הוד=
זעליג מין זיינען חויגען, דאַם ער מיהר דען גאַלדענען נעפטער הינ=
רייכט ווע(כען ער מין האַנדען האַטטע; דאַ טרעט אסתר הינו
חונד בעריהרטע דיא ספילע דעם נעפטערס. 3. דער קעניג פּראַג=
טע זיא היערוין: וואַם מיוט דיר, קעניגין אסתר? ווחם דיין גע=
וך? פּאַרדערסט דוא חויך דאַ האַלבע רייך, עס זאָלטע דיר גע=
געבען ווערדען. 4. אסתר ערוויעדערטע: אויכטע דער קעניג
דאָך, ווען עס מיהם זיא גענעקעניג, איט המן הייטע נו חיינער אאַל=
נייט קאַאַטען, דיא חיך פּיר דענזעלבען האַבע נובעריטען נאַכען.
5. דאַרוין זאַגטע דער קעניג: אאַן מיילע דען המן אסתר'ס ווילען
נו פּאָלנייהען; חונד זיא קאַאַטען דער קעניג חונד המן נו דער אאַל=
נייט, דיא אסתר האַטטע נובעריטען נאַכען. 6. ביין ווייע זאַג=
טע דער קעניג ווידערחוק נו אסתר: וואַם דיינע פּאַרדערונג חויך
זייא, עס זאָלל דיר גענגעבען ווערדען; ווחם דיינע ביטטע חויך זייא,
חונד בעטרעפּפּע עם דאַ האַלבע רייך, זיא זאָלל ערפּילט ווערדען.
7. מיינע פּאַרדערונג? — ערוויעדערטע דיא קעניגין, מיינע ביט=
טע? — 8. יא! ווען חיך דיא גנאַדע דעם קעניגס האַבע, ווען עס
דעק קעניגע גענפּאַלט איר מיינען ווחונס נו געווחרעען חונד מיינע
ביטטע נו ערפּילען, זא בעזיעבע דער קעניג נאַכאַהאַם איט המן נו
קיינער אַהנליט נו קאַאַטען, דיא חיך מיהנען ווערדע נובעריטען
וחַסען, חונד אַרגען ווילל חיך דאַן דעק קעניגוכען בעפּעהלע נאַכ=
זענען. 9. המן גינג דיעזען טאַג פּרוהליך חונד ווהלגעמוטה הינ=
ווע. ווית ער חַבער דען מרדכי חַן דער פּאַרטע דעם קעניגוכען
סוחסעם ערבויקטע, חונד דיעזער ווידער פּאַך מיהם חויפּסטאַנד,
נאַך זיך חיק אינדעסטען רעגטע, דאַ ווארד ער פּאָלנער ווחוטה.
10. היעלט חַבער נאַך חַן זיך בים ער נו הויז קאַאַם, ווחזעלבסט
ער חַלף ווייע פּרייגדע חונד זיינע פּרוים זרש קאַאַטען נים. 11. דיי
זען לעכעטע ער זיינען חונערחעסוכען רייכטהוק פּאַר, ווית פּיעל
קינדער ער האַבע, ווית זעהר מיהן דער קעניג ערהאַבען, דאַ
ער מיהם דען ערסטען רחנג חונטער חַלען פּירזטען חונד סטאַטח=
בעדיענטען גענגעבען. 12. יא, פּוהר ער פּאַרט, זעלבסט דיא
קעניגין אסתר ליעס ניעאַנדען איט דעק קעניגע נו דעק פּאַן מיהר
מַכגעסטעלטעק גאַסטאַהל קאַאַטען, חַלס נור איך, חונד חויך חוין
אַרגען בין חיך טאַן ווידערחוק איט דעק קעניגע ביית מיהר
חיינגעלאַדעטן. 13. חַלעס דיעזעס חַבער האַט קיינען ווערטה פּיר
איך, זאַ וחנגע חיך נאַך דען יודען מרדכי חַם קעניגוכען הארפּע
זעהע. 14. היערוין חַנטוואַרטעטע מיהם זיינע פּרוים זרש, ווית
חויך חַלע פּרייגדע: וואַם מיינען גאַנגען בויען פּינפּליג עלען הַך,
חונד אַרגען זאַגסט דוא דעק קעניג, דאַם אַען מרדכי דאַרען הַנ=
גען ווירד; חַלסדאַן קאַאַסט דוא איט דעק קעניגע פּערגניגט נור
אַזהליט. דיעזער רחַטה גענפּיעל דעק המן, חונד ער ליעס דען
גאַלגען בויען.

מגלת אסתר

ומדערן ווהין דער בעפעהל דעס קעניגס מונד זיין געוועלטיג־
טע, ווהר גרעסעס טרויערן מונטער דען יהודים; פהסטען, ווייבען
מונד וועהקלאגען; ווקע מונד הסט ווהרען דיא פולסטער דער פהר־
נעהמען. 4. אסתר'ס קאמערדרוין מונד מיהרע דיענער קהמען
מונד ערלההלטען עם מיהר, דה ערשרהק דיא קעניגין העפטיג,
מונד סיקטע ווגלייך קלייד וגסטיקע, ויא דעם מרדכי הנלולעגען,
מונד מיהם ווייבען ווק הבלונעהמען. ער וועלטע הבער ניכט הנ־
נעהמען. 5. דה ויעס אסתר דען החך רופען, (מיינער פהן דען
פערסיטטענען דעס קעניגס דען ער מיהר לור בעדיענונג געגע־
בען) מונד גהב מיהם דען מויפטרהג, ויך ביא מרדכי לו ערקונ־
דיגען, ווהם דיעזעס ווהרע מונד ווהרונ עם ווהרע. 6. מונד החך
גינג היגוים לו מרדכי מויך דען גרהסען פולהן פהר דעם פולהסטהה־
רע. 7. דה ערלההלטע מיהם מרדכי הלועם ווהם מיהם ווידער־
פההרען, מויך פהן דער בעסטיהאטען זוהתה געלדם, דיא המן פיר
דיא מויסרוטטונג דער יהודים מין דיא קעניגליכע סהטלקהאער לו
ויעפערן פערשפרהכען. 8. גהב מיהם מויך דיא הבשריפט פהן
דעם עדיקט לו מיהרער פערטילגונג, דיא מין שושן מויסגעטהיילט
ווהרדען, מוק עם אסתר לו לייגען מונד מיהר פהרלוסטעללען, הלם
מיין בעפעהל מיהר מויפלוטרהגען, לום קעניגע הין לו געהען מונד
מיהן פולעהנטליך מוק טול מונד גנהדע פיר מיהר פהלק לו ביטטען.
9. החך קהם לוריק, מונד בעסטעללטע הן אסתר, ווהם מרדכי
געוהגט החטטע. 10. דה ערוויעדערטע אסתר דעם החך, מונד
בעפההל מיהם עם מויך דעם מרדכי לו זהגען. 11. הלל דיענער
דעם קעניגם מונד מונטערטהנגען דער קעניגליכען הנדע ווימען,
דהם יערער, עם זיא מהן חדער פרויא, דער מונגערופען זיך דעם
קעניגע מוק מיינערמטען נההע נההטע, נהך דעם הלגעמיי־
נען גענעטען סטערבען מום; עם מיסטע מיהם דען דער קעניג ווי־
נען גהדענען לעפטער רייכען, מין ווילכעם פהלל הלוין ער דה
לעבען בעההלט; מונד ווהם מיך בעטריפפע, זע בין מיך סהן ויע
הרייסיג טהגען ניכט לוק קעניגע גערופען ווהרדען. 12. הלם מהן
דיזע מונטווהרט דער אסתר דעם מרדכי מיבערבהכטע. 13. ויעם
ער מיהר ווידער לוריק זהגען: בילדע דיר ניכט מיין, דהם דוא
מיך קעניגליכען פהלהסטע הלוין פהן הלועם יהודים דער גענפההל
ענטגעהען ווירסט. 14. יה ווען דוא מויך יעלט סווייגסט, זע
ווירד דען יהודים דהך ווהל פהן מיינער הנדערן ויעט העך היולפע
מונד רעטטונג קהמען; דוא הבער מונד דיין פהטערליכעם הויס,
מיהר ווערדעט זהמטליך מוקקהמען. ווער ווייס דען, הב דוא ניכט
מוק דיזעם לייטפונקטם ווילען לור קעניגליכען ווירד גהלהגט ביסט.
15. אסתר ויעס דהרויף דעם מרדכי ערוויעדערן. 16. זע גהה
דען מונד פערזהמעלע הלועם לו שושן בעפינדליכען יהודים; פהסטעט
מייגעטוהגען, עסט מונד טהינקט ניכטם בים דריא טהגע, ווערער
דעם טהגם נהך דעם נהכטם. מויך מיך ווערדע מיט מיינען מהדכן
זע פהסטען, מונד דהן ווערדע מיך ווידערגעהלען לום קעניג גע־
הען. בין מיך דען מונגליקליך, טון זע בין מיך מונגליקליך. 17. מרדכי
גינג (מין דער סטהדט) מוההער, מונד בעוערקסטעלליגטע ווהם
מיהם אסתר מויפגעטרהגען.

מיהנען נור מרדכי׳ן גענגענען: ווייל ער איז יהודי ווערט. **5.** המן
האָה מן זעלבסט, דאָס מרדכי נישט נידערפֿיעל נאָך דאָן קניע פֿאָר
מיהם בייגטע, מונד גערישה דאָריבער אין לאָרן. **6.** הילט עס אָבער
פֿיר נו גערינג אַן מרדכי אַליין האָנד נו זעגען, דאָ אָאַן מיהם דעסטן
פֿאָלק געמאָכט האָטטע; זאָנדערן דאָכטע דאָרויך דיוע גאָנצע נאָליאָן,
אַלע יהודים דער וואָאטליכען זאָנדע דעם אחשורוש חויזגורָטטטן.
7. אין אָאָמאָטהע ניסן, אַן דען ערסטען אָאָמאָטה, אין נוואָלפֿטען
רעגיערונגס יאָהר דעם אחשורוש (דאָן הייסט זאָזע)
ווערפֿען, פֿאָן מייגעם טאָגע חויך דען זאָנדערן, מונד פֿאָן מייגעם אָאָ־
מאָטה חויך דען זאָנדערן: מונד עם פֿיעל חויך דען נוואָלפֿטען אָאָמאָטה,
דעי אָאָמאָטה אדר. **8.** אַלסדאָן וואָגטע ער נום קאָניג: דאָ זעבט איין
פֿאָלק, פֿערוואָרפֿען מונד נערסטרייעט, מונטער אַלען פֿאָלקערן דער
וואָאטליכען זאָנדער דייגעם הייגעם, דיא זיך דורך מיהרע וואָנדער־
באָרען גענומען פֿאָן אַלען זאָנדערן פֿאָלקערן מונטערסיידען, דיא קאָ־
ניגליכען זאָנדסגענטלע היגענגען נישט בעפֿאָלגען, מונד עם פֿאָר־
טהיילט דעם קאָניג ניכט זיא נו דולדען. **9.** ווען עם אַלזאָ דעם קאָ־
ניג גענעאָליג, זאָ זאָלען סריפֿטליכע בעפֿעהלע נו מיהרער פֿערטיל־
גונג מויסגעפֿערטיגט ווערדען, ווָאדורך חיך לעהן טויזענד כיכר זיל־
בער אין דיא פֿאָלקער דער פֿערוואָלטער ווערדע נוויגען קאָמגען, מונ
עם אין דיא קאָניגליכען סאָטלקאָאָערן נו ברינגען. **10.** דער קאָניג
לאָך זיגען זיגעלרינג פֿאָן דער זאָנד, מיבערגאָב מיהן דעם המן זאָהן
דעם המדאָא מוים דעם גענעבטע אגג, פֿערפֿאָלגער דער יודען.
11. מונד ספראָך נו מיהם: דאָס געלד זייא דיר גענענקט, זאָ זייא
דאָס פֿאָלק, דאָאיט נו אָאָלען וואָאָם דיך גוט דינקט. **12.** נאָך אין דעם
ערסטען אָאָמאָטה, אָם דרייצעהנטען טאָגע דעוועלבען, ווערדען דיא
קאָניגליכען גרעיבערע נוואָאען כערופֿען, מונד בעפֿעהל מויפֿ־
גענעלט, גאָנץ זאָ ווייא עם המן פֿערפֿאָגטע: אַן אַלע זאָטראָפֿען דעם
קאָניגם אַן אַלע פּראָווינצען, מונד אַן אַלע בעפֿעהלס־
האָבער יערעם פֿאָלקעם פֿיר יערעם זאָנד אין זיינער טריפֿט, מונד
פֿיר יעדעם פֿאָלק אין זיינער ספראָכע, אויך דעם נאָאען דעם קאָניגם
אחשורוש מונטערסריבען מונד מיט דעם קאָניגליכען זיגיגעל בעזי־
געלט. **13.** ווערדען דיוע בריפֿע דורך מיילבאָטען אין אַלע פּראָווינצען
פֿערסיקט, מוק אַלע יהודים פֿאָן יונג ביז אַלט, זאָאט וויבערן מונד
קינדערן, אַן מיינעם טאָגע, אַלסאָ אָאָם דרייצעהנטען טאָגע דעם נוואָלף־
טען אָאָמאָטס, דעם אָאָמאָטס אדר, מוואָלברינגען, זו פֿערטילגען מונד
מויטנורָטטטן, מונד מיהרע גיטער זו פֿוינדערן. **14.** מיינע אַבסריפֿט
דיוע סרייבענס זאָלט דאָרוק אין יעדעק לאָנד אין קאָניגי־
דעם עדיקט אַלען מונטערטהאָנען אָפֿפֿענטליך איטגעטהיילט ווער־
דען, מויל דאָס זיא מויל דיוען טאָג בעריים זייען. **15.** דיא באָטהען
ווערדען איט דען קאָניגליכען בעפֿעהלען מיילענדס אַבגעסיקט, מונד
דיוע עדיקט דאָרויך אין דער רעזידענץ שושן מויסגעגעבען דער
קאָניג מונד המן זאָסען כן מונד לעגטען, מינדעס דיא גאָנצע סטאָדט
אין גראָסער בעסטירלונג וואָר.

ך **1.** אַלס מרדכי ערפֿוהר וואָס פֿאָרגעגאָנגען, נעררים ער זייער
קליידער, הילגטע זיך אין זאָק מונד אַסע, גינג הינוים איטטען אין
דיא סטאָדט, מונד סריע לויט מונד יאָאָמערליך. **2.** זאָ קאָם ער בי־
פֿאָר דיא פֿפֿאָרטע דעם קאָניגליכען סואָסעס, דען הינין קאָנגטע
ער אין מייגעם זאָקע געהילט נישט קאָאָמען. **3.** זאָ מויך אין אַלען

דאָ: פֿרויענליאַער פֿערפֿערטיגטע זאַלבען, 13. (דערוועסטאָלט פֿאָר־
בעריטעט קאָפּיע זיי דאָן לוט קאָניגע), זיי וואורדע מיהר זאָלעם לוגע־
געבען, וואָם זיי לו מיהרער בעגלייטונג פֿאָר המרשׁ לוט פּאָלאַסטע
פֿערלאָגטע. 14. דעם מבעגדם גינג זיי הין, חונד דעם אָרגעם
קעהרטע זיי אין זיין מַנדערעם המרשׁ לוריק, וועלכעם חונטער דער
חויפֿויכט דעם שעשגז סטאָנד, פֿערסניטנער דעם קאָניגם חונד חויפֿ־
וועהר דער קעבסווייבער, זיי דורפֿטע ניכט מעהר פֿאָר דען קאָניג
קאָמאָן, ביי ער וועלבסט פֿערלאָגען נאָך מיהר טרוג, חונד זיי נאָ־
מעגטליך גענאָמדערט וואורדע. 15. חָלם מבער דיי רייהע מן אסתר
טאָכטער אביחיל׳ם, מהיים דעם מרדכי, דיי ער מן טאָכטער סטאָטט
מנגענאָמען, וואָר, פֿאָר דען קאָניג לו קאָמען: זי פֿאָרדערטע זיי
ניכט דאָז מינדעסטע מיבער דעם וואָם דער המרשׁ מגא מנגענאָרד־
נעט המטטע; חונד מיהרע פערזאָן וועלבסט וואָר עס, דיי וואָהלגע־
פֿאַללען ערגענטע בייי חָלען דיי זיי וואָהנען. 16. מיי מאָנאָטה טבת,
חָלב דען נעהנטען מאָנאָטה דעם זיבענטן רעגירונגם־יָהרעם דעם
אחשורוש: וואָרד אסתר עגדליך לום קאָניגע אחשורוש נאָך דען קאָ־
ניי־ליכען גענאָלערן גענפֿיהרט. 17. (דען דער קאָניג ליבטע זיי מעהר
חָלם חָלע מַנדערע פֿרויען חונד זיי המטטע זייגע גונסט חונד גענא־
דענהייט פֿאָר חָלען מַנדערן יונגפֿרויען). דָזועלבסט וועלטע ער מיהר
דיי קרוגע חויך, חונד ערקלָארטע זיי לור קאָניגין סטאָטט ושתי.
18. דָאָבייי גאָב ער חָלען פֿירסטען חונד סטאָפֿטם־בעדינטען מיין
גרָאָסע גאָסטאָהל, דָזו התָכלייטאָהל אסתר׳ם ענטוים דען פרָא־
פֿינלען פֿאָן מיהרעם טריבוט: חונד טהיילטע גענענקע חוים נאָך
קאָניגליכעם פֿערמָגען. 19. וואָהרענד דָאָם מיין מבערחָלם יונגפֿרוי־
ען זאַמאָלטע, וואָר מרדכי אָם קאָניגליכען התָל גענאָמען. 20. נאָך
מיאָער מבער פֿערטויג אסתר מיהרע גבורט חונה מיהר פֿאָלק,
ווי עם מיהר מרדכי בעפֿאָהלען התָטע, דענען וואָרטע זיי נאָך
עבען זי בעפֿאָלגטע, חָלם דָז זיי חונטער זייגער חויפֿויכט סטאָנד.
21. חוק דיוע לייט זון, חָלם מרדכי אָם קאָניליכען התָפּע וואָר, וואָרען
בגתן חונד תרש, לוויי פֿערסניטטע דעם קאָניגם פֿאָן דען טהיר־
וואָלטערן, חויפֿגעברָאכט וויידער דען קאָניג, חונד זולטען התָנד אָן
מיהן לו ענגען. 22. דיוע ערפֿוהר מרדכי, חונד נייגטע עם דער קאָ־
ניגין מָן; חונד דיוע בעריכטעטע עם דעם קאָניג מין מרדכי׳ם נא־
מען. 23. דיי זאַכע וואָרד חונטערזוכט, חונד וואָר בעפֿונדען. זיי
וואורדען בייידע מָן מיינען פּפֿאָהל גענאָגט, חונד דיי בעגעבענהייט
מין דיי קרוניק מיינגעטרָגען, דיי לו דעם קאָניגם גענרוך בע־
סטיאָט וואָר!

ג 1. נאָך דיוער בעגעבענהייט, ערהָב דער קאָניג דען המן זאָהן
דעם המדתא מויס דעם גענוכטען אגג לו מיינער גרָאָסען וויירדע, חונד
זעלטע זייגען רָאָנג נאָך מיבער חָלע ערלען, דיי פֿאָר מיהן קאָמען.
2. חָלע קאָניגליכען בעדינטען, זי פֿיעל מיהרער חָם התָפּע וואָרען,
בייגטען דָז קניע חונד פֿיעלן נידער פֿאָר המן, דען זי התָטע עם
דער קאָניג זויגעטוועגען פֿערָאָרדנעט; נור מרדכי פֿיעל ניכט נידער,
נאָך בייגטע ער דָז קניע. 3. דָז מפֿרָאָגען דיי קאָניגליכען התָפּבע־
דיענטען לו מיהם, וואָרום מיבערטריטטען דוי דען בעפֿעהל דעם
קאָניגם? 4. חָלם זיי מיהם דיוע טָאָגטָאָגליך פֿאָרסטעלטען, חונד
ער מיהנען דָאָך ניכט פֿאָלגטע: זי נייגטען זיי עם ענדליך דעם המן
מוק לו ועהן דָב מרדכי׳ם רעדען מוך בעסטעהן וויידען, דער

ביז נום גערינגסטען. 21. דיזער פּאָרסלאַג געפֿיעל דעם קאָניגע מונד דען פֿירסטען, מונד דער קאָניג טהאָט ווי ממוכן געראַטהען האָט. 22. ער סיקטע מויך בריפֿע אַב נאַך אַנדערן לאַנדערן ווי־נעם רייכס, מין אַלען סריפֿט־ מונד מונדאַרטען דער פֿערסידנען לאַנדער מונד פֿאָלקערשאַפֿטען; מויל דאָס דער מאַן הערר מיך הויז ווי, מונד ויך נאַך דער וויז ווינעם פֿאָלקעס פֿיהרען קאָננע.

ב 1. אַלס דיזעס מיניגע לייט פֿאַרביי ווהר, מונד דער לאַרן דעס קאָניגס אחשורוש זיך געלעגט האָטטע, ערוואַהנטע ער דיא ושתי, וואָס זיא בעגאַנגען, מונד וואָס מיבער זיא בעשלאָסען וואָרדען. 2. דאָ־רויל וואָטען דיא לייב בעדיענטען דעם קאָניגס: דאָ מאַן פֿיר דען קאָניג סאָנגעסטאַלטעטע יונגפֿרייליכע מויסוכען ווירד. 3. ווּ זאָלטע דער קאָניג בעפֿעהלהאָבער מין לאַנדערן וואָנעם ווינעם רייכס אַלועטלען דאָס זיא יעדעס סאָנגעסטאַלטעטע יונגפֿרייליכע מאָדכען נאַך דער רעזידענץ שושן מויפֿברינגען, מונד מין דאָז קאָניגליכע האַ־רעם, מין דיא האַנד דעס חגי (דער פֿערסניטטע דעס קאָניגס, דער דיא מויפֿזיכט מיבער דאָז פֿרויענלימער האָט) אַבליפֿערן, וואָ מיהנען דיא פֿאַרגעסריבע זאַלבונג ערייכט ווערדע. 4. דאָז מאָדכען נון, דאָז דעם קאָניג אַם בעסטען געפֿיעל, ווירדע קאָניגין סטאַטט ושתי, דיזער פֿאָרסלאַג געפֿיעל דעם קאָניגע, מונד ער טהאָט אַלזאָ. 5. מין דער רעזידענץ שושן לעבטע מיין מאַן יידיסער כאַליאַן, מוי־נע סטאַמאַע בנימן, מיט נאַמען מרדכי, מיין זאָהן יאיר'ס זאָהן דעם שמעי, זאָהן דעם קיש. 6. וועלכער מוים ירושלים מין דיא גע־פֿאַנגע־ סאַפֿט גינג, מונטער דענען דיא נבוכדנצר קאָניג פֿאַן בבל מיט דעם יכניה קאָניג פֿאַן יהודה געפֿאַנגען ווענגעפֿיהרט האָטטע. 7. דיזער מרדכי וואַר פֿעלעגפֿאַטער דער הדסה, (דיא כאַלאַזיגע אסתר), דיא ווינעם אָהיימס טאָכטער וואַר מונד מיטלט ווערער פֿאַטער נאָך מוטטער האָטטע. דאָז מאָדכען וואַר היפס פֿאַן בילדונג מונד סאָן פֿאַרבע, מונד מרדכי האָטטע זיא נאַך מיהרער עלטערן טאָדט פֿאַן טאָכטערס סטאַטט אַנגענאַמען. 8. ווי מן נאַך בעקאַנטמאַכונג דעס קאָניגליכען עדיקטעס, פֿיעלע יונגפֿרוען נאַך דער רעזידענץ שושן, מונטער דיא מויפֿזיכט דעס אגא, צואַמענגעברַכט וואָרדען, אַנא דעם מויפֿזעהערס מיבער דאָז פֿרויענלימער, אַבגעליפֿערט. 9. דיזעס גפֿיעל דאָז מאָדכען, מונד זיא טרוג ווינע גונסט דאַפֿאַן, וו דאָס עד מיהר דיא זאַלבונגען מונד וואָסטיגען גאַבען פֿאָרדערטע, מונד דיא זיבען מאָדכען, דיא מיהר מוים דעם קאָניגליכען הויז גע־ביהרטען, בעגלידיגט צוקאָמען ים, מוין זיא מינד מיהרע מאָדכען מיימער דורך דאָז בעסטע מיק גאַנצען ערזאַלע מויגליכטע. 10. אסתר האָטטע וועדער מיהר פֿאָלק נאָך מיהרע גבורט גאַנגע־ גאַבען; דען מרדכי האָטטע מיהר בעפֿאָהלען ניכטס דאַפֿאַן מויסלו־ אַזען. 11. דיזער גינג טאַג פֿיר טאַג פֿאָר דעם פֿאָרהאַפֿע דעם הא־ רעם מויל מונד אַב, מוק דאָז וואַהלבעפֿינדען אסתר'ס לו ערפֿאַה־ רען, ווי מוין מיהר וואַס מוים מיהר וועדע. 12. מיאָער וען דיא בע־ סטיאָטע לייט דאָז וואַר, דאָס מיין אָדכען פֿאָר דען קאָניג קאָמאָן זאָלטע, נאַכדעם זיא נאָלוך נאָך אַרט דער פֿרויענלימער לואָלף מא־ נאָטע פֿערבראַכט האָטטע (דען זאָפֿיל לייט אומטע מונטער דעם גבערויך דער וואַהלגעראַכטבאָדער פֿערשטרייכען, זעכס אָנגאַטע איט וויררען מָהל, מונד זעכס מאָנאַטע איט ספעלעריין מונד אַנדערן פֿיר

המדינה ושר, אשר עשו היהודים בים לכל גרינגזטען, מין דעם אשר=
החפץ דעם קעניגליכען טוחמגשרטעכם. 6 (דיא חואהמגע) וויים, גרין
חוגד היאאעלבוים, דורך סנירע אשן בימום חוד פורפור, חן זילבערנען
סטמנגען חוכד אחראחרנען זיילען בעפעמטיגט; דיא זחפחם, גמל=
דען חוכד זילבערן, רוהענד חויל עסטריך אשן בהט, שש, דר חוגד
סיחרת; 7. דחז געטרחנק דחרגעריכט חין גילדענען סחלען חוכד
פרחכטיגען געפחסען חנכערלייח; דעם קעניגס חוגדווין אשתי חויל, ווים
חור דער קעניג חיהן געבען קחננטע. 8 דחז חחהל, גחלן חויל דיח=
זעלבע וויזע! חוכד חיבערחלל קיין לוחנג, דען דער קעניג החטטע
עם חלען חויפזיהערן זיינעם פחלחסטעם לוק גרונדגעזעטל גחחכט,
יעדערחען גחכל נחך זייגעם וילען בעדינען. 9 חויך דיח קעניגין
ושתי גחב חיין גחסטחהל פיר דחז פרויעלימחער חין דען קעניגליכען
גחחכערן. 10 חק זיבעטטען טחגע, חלס דער קעניג דורך דען ווין
בעזחנדערס וחהלגעחוטה ושר, בעפחהל ער דען זיבען פערסניט=
נען, מהומן, בזתא, חרבונה, בגתא, אבגתא, זתר, חוגד כרכס, ועלכע
דיח חויפוחרטונג בייח קעניגע החטטען. 11 דיח קעניגין ושתי חיק
קעניגליכען דיחדעק פחר חיהן נו פיהרען, דחחיט דער חדעל חוגד
דחז חיבריגע פחלק חיהלע סחהייט זעהע! דען זיח ושר טענעס חנ=
זעהנס. 12 חבער דיח קעניגין וייגערטע זיך חויך דען בעפעהל
דעס קעניגס נו ערסיינען, דען חיהר דיח פערסניטטע חיבערבראכט.
דעס קעניגס נו ערסיינען, דען חיהר דיח פערסניטטע חיבערבראכט.
הירחיבער ערגריחטע דער קעניג זעהר, חוגד געריטה חין העפטי=
גען נחרן. 13 ער זחגטע נו דען וויזען, זיינען סטחחטם=רחטהען:
דחם חייגע זחלע פערלעטלונג דער חחיעמטחט חלען געזעטל=חוגד
רעכטסקונדיגען פחרגעלעגט ווערדען חיסטע. 14 חוק חיהן ושרען
נעחליך כרשנא, שתר, אדמתא, תרשיש, מרס, מרסנא חוגד ממוכן,
דיח זיבען עדלען פערזיענס חוגד חעדיענס, דיח פרייען נוטריטט לוק

ਦਸ ਅਵਤਾਰ।

ਦੋਹਰਾ

ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤਿਹ ਕੀਨੋ ਮਤਸ ਸਰੀਰ।
ਸੰਖ ਦੈਤ ਮਾਰਯੋ ਜਿਨ ਲੀਨੋ ਬੇਦ ਨਿਕਾਰ ॥੧॥

ਚੌਪਈ

ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹਾਨੀ। ਬਾਢਤ ਪਾਪ ਅਧਰਮ ਗ੍ਲਾਨੀ।
ਤਬ ਤਬ ਦੇਹ ਧਰਤ ਅਵਤਾਰਾ। ਸੰਤ ਉਬਾਰਨ ਦੁਸਟ ਸੰਘਾਰਾ ॥੨॥
ਸੰਖ ਦੈਤ ਜਬ ਬਹੁ ਉਪਜਾਯੋ। ਬੇਦ ਚੁਰਾਇ ਸਮੁੰਦ ਸਮਾਯੋ।
ਤਬ ਮਤਸ ਕੋ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਬੇਦ ਲੈ ਦੈਤ ਸੰਘਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ॥੩॥
ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਜਬ ਦੈਤ ਸੰਘਾਰੇ। ਬੇਦ ਲੈ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਆਗੇ ਡਾਰੇ।
ਤਬ ਹਰਿ ਕੂਰਮ ਰੂਪ ਬਨਾਯੋ। ਪਿਠ ਪਰ ਜਗਤ ਸਮੇਤ ਟਿਕਾਯੋ ॥੪॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੫॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੬॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੭॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੮॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੯॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੧੦॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੧੧॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੧੨॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੧੩॥
ਜਬ ਦੈਤਨ ਦੇਵਨ ਬਲ ਜੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤ ਕਲਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੀਤਾ।
ਤਬ ਹਰਿ ਮੋਹਨ ਰੂਪ ਦਿਖਾਯੋ। ਦੈਤਨ ਮਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵਨ ਪਿਆਯੋ ॥੧੪॥

ਦੋਹਰਾ

ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੧॥

ਚੌਪਈ

ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੨॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੩॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੪॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੫॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੬॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੭॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੮॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੯॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੧੦॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੧੧॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੧੨॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ ॥੧੩॥
ਜਬ ਜਬ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ਦੁਸਟ ਦੈਤ ਬਲਵੰਤ।
ਤਬ ਤਬ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰ ਧਰਿ ਹਨੈ ਸਕਲ ਤਿਹ ਤੰਤ

מוים פֿאַלגערייא. 18. דורך פֿערנאַלאַמיגונג ווינקט דאַס געבאָקע;
ביים פֿאַהרלאַמיקייט טרייפֿעלט רעגען דורך. 19. אָן דיא מוים
בלאָסער ווינלילקייט טאַפֿעל האַלטען, מוז מיט ווין דיא מיטלעבע-
דען בעוואַטיגען, ביים וואָלכען פֿערשאַפֿן גלעזר פֿאַלגעס. 20. מבער
דאָך, מוך מיך גערעכען, פֿלוכע וואָלכעס קאָמיגע ניכט. סילט
מיך גאַהייאַסטען סאַפֿגעמאַך דען אַלטיגען ניכט, הער פֿאַגעל
מונטער דעס היאַעל קאַן דיא רערע פֿערראַטהען; מיין גאַפֿליגעל-
טעס טהיערכען דאַס וואָרט מוימברינגען.

יא 1. פֿער־ענדע דיינע גיטער מיבער דאַס וואַסער, מיט דער
פֿאַלגע דער לייט ווירסט דוך דען פֿאַרטהיל פֿינדען. 2. מבער
טהיילע עס מין זיבען מונד מַכט טהיילע; דען דוך ווייסט ניכט,
וועלכער וונפֿאַל מוך ערדען מיינטרעפֿפֿען קאַן. 3. פֿילען זיך דיא
וואָלקען מיט רעגען, זיא טיטטען מיהן מוים מוך דיא ערדע; פֿאַלט
מיין בוים גען מיטטאַג אָדער מיטטערנאַכט; דאַס וואָהין עך פֿאַלען
וואָל, דאַס בלייבט עך מוך ליגען. 4. ווער דען ווינד בעאַכאַכטעט,
ווירד ניכט זאָען; ווער מוך וואָלקען מערקט, ווירד ניכט ערנדטען.
5. דוך קענסט עבען זאָ וועניג דען וועג, דען דער ווינד נעהאַלען
ווירד, אָלס דוך ווייסט, וואַס מין דעם סאַאַמע מיינער סוואַנגערן
מיינגעסאַאַמען מיוט; מונד עבען זאָ וועניג קענסט דוך דיא וועלקע
גאַטטעס, דער דאַס גאַנצע ערטאַפֿפֿען האַט. 6. זאָע אָל זאָ דעס
מאָרגענס דיינען זאַאַמען מוים, מונד מוך דעס אָבענדס לאַס דיינע
האַנד ניכט מיסיג רוהען; דען דוך ווייסט יאַ ניכט, וועלכעס גע-
לינגט; אָב דיעס אָב יענעס, אָדער אָב ביידע גלייך גוט גערא-
טהען וועלדען.

אייליפֿטער אַבשניטט

7. ווירקליך איס מיוט דאַס ליכט, ווירקליך אַנגענעהם דעם מויגע דער
זאָנענגלאַנץ. 8. ווען דעם מענסען פֿיעל יאָהרע בעסיעדען, זאָ
פֿרייע עך זיך מען אַלטער; מיינער עדענק דער מוגאוטהפֿאָל-
גען טאָגע, דערען מוך פֿיעל זיין וועדען — דאַן טוינדען דיא
פֿערגאַנגענען מין מייטעל. 9. פֿרייע דיך, ייגלינג! דיינער יוגענד
לייט; זייא פֿראָהליכען גאַנגע מין דען טאָגען דיינעס ייגלינגס
סטאַנדעס; וואַנדעל מיאַעך דיא וועגע, וואָהין דיך הערלענסלוסט
מונד מוגענווייד פֿיהרען; מבער ווייס דאַס מיבער אַלע דיינע
האַנדלונגען גאָטט דיך לור רעכענסאַפֿט ליהען ווירד. 10. פֿערבאַנג
יעדען גראַם מוים דיינעם הערצען, יעדען פֿערדרוס מוים דיינעם
מיינערן; דען יוגענדליכט מונד אָרגענרָטהע זינד גלייך פֿערגאַנגליך.

יב 1. מבער מוך מין דען יוגענדיאַהרען זייא מיינגעדענק דיינעם
סאָפֿפֿערס; עהע זיא העראַנאַהען, דיא טאָגע דעס קוואַרס,
עהע זיא דיך ערריכען יענע יאָהרע, וואָ דוך מוימרופֿען ווירסט;
מיך אַאַג זיא ניכט. 2. עהע דונקעל ווערדען זאָנען, ליכט, אַנד
מונד סטערנע, מונד זיך דיא וואָלקען וויעדער זאַאַמען נאַך דעם
רעגען. 3. וען זיא דערמיינסט וואַנקען דיא וואָכטער דעס הויזעס
דיא טאַפֿפֿערן זיך מיינקריאַמען, דיא מיהלע רַאַסטען מונד מינדער
וועדען, מונד דיא זעהער מוים דען לוקען זיך פֿערדיסטערן. 4. דאַן
סוימען דיא טהירען נו דער סטרַאַסע זיך, דורך דען דוספֿערן טאָן
דער מיהלע; דאַן עראַכט מאַן, מוימֿגעסרעקט דורך פֿאָגעלסטיא-

15. עס פֿאַנד זיך חֲבער מיין וואַן דאַרין, דירפֿטיג וואַנד ווייזע, דער דיא סטאַדט דורך קלוגהייט ערלעטטעטע; קיין מענס האַטטע פֿאַר= הער דען דירפֿטיגען בעאַרקט. 16. מיך סוֹחַם דאַרוים, ווייסהייט זייא בעסער חֲלם טאַפֿערקייט דאָך מיוט דיא ווייסהייט דעס חֲראַען פֿערחַכטעט, וואַנד זייגע רעדען פֿינדען קיינען מיינגחַנג. 17. וחֲרטע דעס ווייזען, זאָ זחַכפֿט זחֲלטען חֲנגעהאַלכער זיין, חֲלם דאַ לויטע גענרייא הערדטויכטיגער טהחֲרען. 18. וחַהר מיוט׳ס, ווייסהייט פֿערדיענט דען פֿאָר קריגסוחַפֿען; חֲבער מיין פֿעהלער קאַן וויך פֿיעל גוטעס פֿערדערבען.

ו 1. זאָ ווייא טאָדטעס גענאַיים בחַלוחַאיסעס אָהן פֿערדירבט, וואַנד מין גאָהרונג ברינגט; זאָ פֿערדירבט מיין וועניג טהאָרהייט דען רוף דעס דורך וויסהייט וואַנד וויערד פֿאָרטרעפֿליכען אחַנגעס. 2. דעס ווייזען הערן פֿיהרט מיהן רעכטס, דעס טהאָרען הערן וענקט מיהן סטעט ווינקס. 3. דיא וערהייט דעס טהאָרען מיוט וויל יעדעס וועג ערקעננבחַר; ער רופֿט עס גלייכזחַם ווייט, דחַס ער מיין טהאָר זייא. 4. וען דער נאָרן דיינעס רעגענטען דיך הייא בערקאַאט, פֿערלחַס דעננאָך דיינען פּאָסטען ניכט; דורך נחַכגע= בען פֿערזֶהנט וואַן גרחַסע פֿעהלער. 5. פֿרייליך זחַה מיך יענעס מיבעל וואַטער דער זחַנגע, חֲלם וואָרע דעס העררסער מיינע מיי= בערמיילונג ענטוויסט. 6. דיא טהאָרהייט וואורדען נו האַהען וויר= דען בעפֿאָרדערט; פֿערזחַנען פֿאָך סטאַנדע זחַנקען טיען. 7. מיך זחַה סקלחַפֿען וויל עדלען רחַסען; פֿירסטען, וויא קנעכטע, נו פֿוסע וואַנדערן. 8. דאָך וער גרובען גרחַבט, פֿאַלט זעלבסט היניין; וער לייגע מיינרייסט, דען וועדען טוֹחַנגען סטעכען. 9. וער סטיינע בריכט, וויערד זיך פֿערלעטצען, וועד בייא פֿאַלט, וויערד זיך פֿער= וואונדען. 10. וויוט דחַ: מיינען סטומפֿ, וואַנד דער וואַן האַטדיא סניידע ניכט גענוג פֿאַלן, זאָ וועס דיא קרחַפֿט סטעטס פֿערסטאַרקט וועדען. וויסהייט חֲבער האַט דען פֿאָרצוג דער סטעטען ריכ= קייט; (זיא וועדעט וויאַער מור דיא ריכטיגען וואַנד גענהאַריגען וויטטעל חַן). 11. האַט דיא סוחַנגע מיינאָהל גענטאַכען, הילפֿט קיין בעסוחַרען מעהר; זאָ גענהט וויך יענעס לונגענדרעסערס פֿאַרטהיל הין. 12. סחַנונג, פֿערקינדעט דעס ווייזען וואַנד דער טהאָרען ליפּען, פֿערדחַאונג. 13. וויוט דער טהאָרען רעדע חַנפֿחַנג בחַסהייט; דחַז עגדע גערייכט מיהן זעלבסט לוֹן מיבעל — ווייא יענע ווילדע מוסגעלחַסענהייט. 14. מיבערהויפֿט וויוט יעדער טהאָר רעדזעליג; מיין זחַכער מענס ווייס ניא וואַס פֿאַלגען ווירד, זעלבסט ניכט וויסאָהל וואַס מילט היגטערוחַרטס גענייהט, וואַנד וועד ווירד׳ס מיהן זחַגען? 15. דחַז סטרעבען דעס טהאָרען עראי= דעט מיהן פֿערגעבענס; זאָ ווייא דער וועגמונקדיגע, דער ניא דיא סטאַדט ערלייכט.

צעהנטער אַבשניטט

16. וועהע דיר, זָ וואַנד: דעסטען רעגענט מיין קינד וויוט, דעסטען פֿירסטען חַם פֿריהען מאָרגען גחַסטאָהלער בערייטען. 17. היל דיר, זו וואַנד! דעסטען פֿירסט מיין פֿרייער ביערערוחַן וויוט, דעסטען עדלע זו רעכטער לייט עסטען, זור עראַהלטונג, ניכט

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐ

ԱՐՏԱՀԱՅ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ

1. Ի սկզբան էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն։ **2.** Նա էր սկզբան առ Աստուած։ **3.** Ամենայն ինչ նովաւ եղեն, եւ առանց նորա ոչ մի բան եղեւ, որ եղեւ։ **4.** Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան։ **5.** Եւ լոյսն խաւարի մէջ կը փայլի, եւ խաւարն զայն չընկալաւ։ **6.** Եղաւ մարդ մը՝ Աստուծմէ առաքեալ, որուն անունն էր Յովհաննէս։ **7.** Նա եկաւ իբրեւ վկայ, որ վկայէ լոյսին համար, զի բոլորը անոր միջոցաւ հաւատան։ **8.** Նա լոյսը չէր, հապա եկաւ որ լոյսին համար վկայէ։ **9.** Ճշմարիտ լոյսն էր որ կու գայ աշխարհ եկող ամէն մարդ լուսաւորելու։ **10.** Աշխարհի մէջ էր, եւ աշխարհ անով եղաւ, բայց աշխարհ զայն չճանչցաւ։ **11.** Իր տունը եկաւ, բայց իրենները զայն չընդունեցին։ **12.** Բայց ինչ որ զայն ընդունեցին, անոնց՝ որ անոր անունին կը հաւատան, իշխանութիւն տուաւ Աստուծմէ որդիներ ըլլալու։ **13.** Անոնք որ ո՛չ արեան, ո՛չ մարմնի կամքէն, ո՛չ ալ մարդու կամքէն, հապա Աստուծմէ ծնան։ **14.** Եւ Բանն մարմին եղաւ, եւ մեր մէջ բնակեցաւ (եւ մենք անոր փառքը տեսանք, փառք՝ որ միածնին Հօրմէ կու գայ), շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ լեցուն։ **15.** Յովհաննէս անոր վկայեց եւ պոռաց՝ ըսելով. «Ասիկա էր որուն համար ըսի՝ Ետեւէս եկող մը առաջ անցաւ ինծմէ, որովհետեւ նախ քան զիս կար»։ **16.** Որովհետեւ անոր լիութենէն բոլորս ալ առինք, եւ շնորհքի վրայ շնորհք։ **17.** Որովհետեւ Օրէնքը Մովսէսի միջոցաւ տրուեցաւ, շնորհքն ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ եղաւ։ **18.** Աստուած ոչ ոք տեսաւ երբեք. միածին Որդին, որ Հօր գիրկն է, նա յայտնեց զայն։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

19. Եւ Յովհաննէսի վկայութիւնն այս է, երբ հրեաները Երուսաղէմէն քահանաներ եւ ղեւտացիներ ղրկեցին անոր մօտ՝ հարցնելու համար թէ՝ դո՞ւն ով ես։ **20.** Ան խոստովանեցաւ եւ չուրացաւ, եւ խոստովանեցաւ թէ՝ ես Քրիստոսը չեմ։ **21.** Հարցուցին անոր թէ՝ ուրեմն ի՞նչ, Եղիա՞ ես դուն։ Ան ըսաւ թէ՝ չեմ։ Մարգարէ՞ ես դուն։ Ան պատասխանեց թէ՝ ոչ։ **22.** Ուրեմն ըսին անոր թէ՝ ո՞վ ես դուն, որ մեզ պատասխան տանինք մեզ ղրկողներուն։ Ի՞նչ կ՚ըսես քեզի համար։ **23.** Ան ըսաւ թէ՝ ես անապատին մէջ պոռացողին ձայնն եմ, որ կ՚ըսէ՝ Ուղղեցէ՛ք Տիրոջ ճամբան, ինչպէս մարգարէ Եսայի ըսաւ։ **24.** Ղրկուածները փարիսեցիներէն էին։ **25.** Հարցուցին անոր եւ ըսին թէ՝ ինչո՞ւ կը մկրտես, եթէ դուն Քրիստոս չես, Եղիա չես եւ մարգարէն ալ չէ։ **26.** Յովհաննէս պատասխանեց անոնց՝ ըսելով. «Ես ջրով կը մկրտեմ, բայց ձեր մէջ կայնած է մէկը, զոր դուք չեք ճանչնար։ **27.** Ան է որ ետեւէս եկող մը առաջ անցաւ ինծմէ, որովհետեւ նախ քան զիս կար»։ Որուն ես կօշիկի կապը արձակելու արժանի չեմ։ **28.** Այս բաները Բեթանիայի մէջ եղան, Յորդանանի այն կողմը, ուր Յովհաննէս կը մկրտէր։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԱՌԱՔԵԼԸ ԵՒ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

29. Յաջորդ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ իր կողմը կու գար, եւ ըսաւ թէ՝ Ահա՛ Աստուծոյ Գառնուկը, որ աշխարհի մեղքը կը վերցնէ։ **30.** Ասիկա է որուն համար ես ըսի՝ Ետեւէս մարդ մը կու գայ, որ ինծմէ առաջ անցաւ, որովհետեւ նախ քան զիս կար։ **31.** Եւ ես զայն չէի ճանչնար, բայց որպէսզի Իսրայէլին յայտնի ըլլայ, ասոր համար եկայ ես ջրով մկրտելու։ **32.** Յովհաննէս վկայեց՝ ըսելով. «Տեսայ Հոգին որ աղաւնիի պէս երկնքէն իջաւ, եւ անոր վրայ հանգչեցաւ։ **33.** Ես զայն չէի ճանչնար, բայց ինծի ղրկողը՝ ջրով մկրտելու, նա ինծի ըսաւ թէ՝ Որուն վրայ որ տեսնես Հոգին իջնելով եւ հանգչելով անոր վրայ, ասիկա է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ։ **34.** Եւ ես տեսայ եւ վկայեցի, որ ասիկա Աստուծոյ Որդին է»։

ԱՌԱՋԻՆ ՀԵՏԵՎՈՐԴՆԵՐԸ

35. Յաջորդ օրը նորէն կայնած էին Յովհաննէս եւ անոր աշակերտներէն երկուքը։ **36.** Եւ երբ Յիսուսը քալելու տեսաւ, ըսաւ թէ՝ Ահա՛ Աստուծոյ Գառնուկը։ **37.** Երկու աշակերտները, որ զայն խօսելը լսեցին, Յիսուսի հետեւեցան։ **38.** Յիսուս դարձաւ եւ տեսաւ որ հետեւելու կու գան, եւ ըսաւ անոնց թէ՝ Ի՞նչ կը փնտռէք։ Անոնք ալ ըսին անոր թէ՝ Ռաբբի՛ (որ կը նշանակէ Վարդապե՛տ), ո՞ւր կը բնակիս։ **39.** Ան ըսաւ անոնց թէ՝ Եկէ՛ք եւ տեսէ՛ք։ Գացին եւ տեսան ուր կը բնակէր, եւ այդ օրը անոր հետ մնացին։ Տասներորդ ժամուն մօտ էր։ **40.** Յովհաննէսի խօսքը լսելով եւ Յիսուսի հետեւելով երկուքէն մէկը՝ Սիմոն Պետրոսի եղբայր Անդրէասն էր։ **41.** Նա նախ իր եղբայրը՝ Սիմոնը գտաւ, եւ ըսաւ անոր թէ՝ Մեսիան գտանք (որ կը նշանակէ Քրիստոս)։ **42.** Եւ զայն անոր բերաւ։ Յիսուս նայեցաւ անոր եւ ըսաւ թէ՝ Դո՛ւն Սիմոն Յովհաննէսի որդին ես, դուն Կեփաս պիտի կոչուիս (որ կը նշանակէ Պետրո՛ս)։ **43.** Յաջորդ օրը Յիսուս Գալիլեա երթալ կամեցաւ, եւ Փիլիպպոսը գտաւ։ Յիսուս ըսաւ անոր թէ՝ Հետեւէ՛ ինծի։ **44.** Փիլիպպոս Բեթսայիդայէն էր, Անդրէասի եւ Պետրոսի քաղաքէն։ **45.** Փիլիպպոս գտաւ Նաթանայէլը եւ ըսաւ անոր թէ՝ Մովսէսի Օրէնքին մէջ եւ մարգարէներուն գրածը գտանք, Յիսուսը՝ Նազարէթցի Յովսէփի որդին։ **46.** Նաթանայէլ ըսաւ անոր թէ՝ Կարելի՞ է Նազարէթէն բարի բան մը ելլէ։ Փիլիպպոս ըսաւ անոր թէ՝ Եկո՛ւր եւ տես։ **47.** Յիսուս տեսաւ Նաթանայէլը որ իր կողմը կու գար, եւ անոր համար ըսաւ թէ՝ Ահա՛ իսկական Իսրայէլացի մը, որուն մէջ նենգութիւն չկայ։ **48.** Նաթանայէլ ըսաւ անոր թէ՝ Ինչպէ՞ս զիս կը ճանչնաս։ Յիսուս պատասխանեց եւ ըսաւ անոր թէ՝ Նախ քան զքեզ Փիլիպպոս կանչելը, երբ թզենիին տակ էիր, տեսայ քեզ։ **49.** Նաթանայէլ պատասխանեց եւ ըսաւ անոր թէ՝ Վարդապե՛տ, դո՛ւն Աստուծոյ Որդին ես, դո՛ւն Իսրայէլի Թագաւորն ես։ **50.** Յիսուս պատասխանեց եւ ըսաւ անոր թէ՝ Որովհետեւ ըսի քեզի թէ՝ Տեսայ քեզ թզենիին տակ, կը հաւատաս։ Աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես քան զասոնք։ **51.** Եւ ըսաւ անոր թէ՝ Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, պիտի տեսնէք երկինքը բացուած, եւ Աստուծոյ հրեշտակները Մարդու Որդիին վրայ վեր ելլելով եւ վար իջնելով։

מגלת קהלת

הַאט גאָטט זיך פֿערבונדען, דאַס דער ערדענזאָהן זאָבער נישט צו
מורדען פֿינדען זאָלֿלט.

זיבענטער אַבשניטט

15. איך האָבע אַנכּערלייא ערלעבט אין דען טאָגען אייניעם מיט=
זען דאָזיינס, גערעכטע גינגען מוטער בייא מיהרער גערעכטיקייט,
גאָטטלאָזע דויערטען פֿאָרט מין מיהרער באָזהייט. 16. זייא נישט מיט=
בערגערעכט, מוד פֿערלאַנגע נישט דער ווייזע צו זיין, וואָרום ווילסט
דוא מין פֿערלוייפֿלונג געראַטהען? 17. זייא האָבער מויך נישט צו מוט=
גערעכט, אָדער לייכטגלייביג; וואָרום ווילסט דוא פֿאָר דער לייט
סטערבען? 18. דוא טהוסט וואָהל דאָרַאָן, אַן דעם מיינען דיך צו
האַלטען, מוד פֿאָן דעם מַנדערן מויך דיא האַנד נישט מַבלאָזען.
דער גאָטטפֿירכטיגע גייהט מין אַלֿלען דינגען דיא איטטעלסטרע=
סט. 19. דיא ווייזהייט ווירד דעם פֿערניפֿטיגען בעקרעפֿטיגט וער=
דען דורך לעהן רעגירונגען, דיא מין דער סטאָדט וואָרען. 20. דאָס
קיין מענש מויך ערדען זאָ גערעכט זייא, דאָס ער מיאָער נור טהוע
וואָס גוט מיזט, מוד נימאָהלס פֿעהלע. 21. נים דיר דאָס נישט צו
העַרצען, וואָס דיין סקלאַפֿע דיר פֿלוכט. 22. וויא אָפֿט — דיין הערץ
ווייס עס — האָסט דוא נישט אַנדרע גענאַרט? 23. דיס אַלֿלעס האָבע
מיך מיט ווייזהייט גענפריפֿט. מיך דאַכטע מיך וואָלטע עס גאַנץ ער=
גרינדען; אָבער עס וואָר פֿערן פֿאָן מיר. 24. דאָס פֿערגאַנגע מיזט
צו פֿערן; דיא מוטערזוכונג טיף, טיף פֿערבאָרגען; ווער פֿערמאָג'ס
מויפֿלונפֿינדען? 25. מיך סטרענגטע גייסט מונר הערץ אַן צו ערקענ=
נען, מויזלוספֿאָהען מוד צו זוכען ווייזהייט מוד מיבערמייכס טיאונג,
דאָס מיך לערנע דען מורספרונג דער באָזהייט מוים טהאָרהייט, מוד
דער טאָלֿהייט, מוים מומוימענהייט. 26. מוד זאָ פֿאַנד מיך: ביטט=
רער אָלס דער טאָדט זייא יענעם ווייב (דיא זינגליכע בעגירדע) פֿאָל=
לער שלינגען, דערען הערץ מיין נעטל, דערען האַנד פֿעסטען זינד;
דער גאָטטגעפֿעלליגע מיהר, דער זינדער ווירד פֿער=
סטריקט. 27. זיהע! זאָ האָבע מיך'ס גענפֿונדען, זאָגטע דער וואָר=
נער; פֿערגליכע מיינס מיט דעם מַנדערן, מוך עבענפֿאָלס דיא מי=
בער מיינסטיאונג זו פֿינדען. 28. (נאָך זוכטע מיינע זעעלע עטוואָס,
מוד פֿאַנד עס נישט נעמיך מונטער טויזענד מענטען פֿאַנד מיך מי=
נען מאָן: האָבער מונטער אַלֿלען דיזען (פֿרויען) נישט מיין וואָקרעס
וויב). 29. מויסער דיזעם ערגרינדעטע מיך נאָך, דאָס גאָטט דען מע=
טען מיינפֿאַך גאַסאַפֿאַנען; זיינע נאַכקאָמען האָבער זוכטען פֿיעלע
קינסטליכען.

ך. 1. ווער מיזט זאָ ווייז, דאָס ער דער דינגע זוואָהרהאַפֿ=
טיגען פֿערסטעהט? דיזע ווייזהייט ווירד זיין אַנטלין ערלייכטען,
זיין אַנגעזיכט ווירד צוויי=פֿאַך הייטער זיין.

2. מיך וואַרנע דיך, פֿאָלֿלסטרעקע דעם קאָניגס ווילֿלען; דיין פֿירסט
ערפֿילֿלט דיא גאָטט גאַסוואָרנע פֿלוכט. 3. פֿערלאַס מיהן נישט מוי=
מיבערזיילונג, מוד פֿערווייקלע דיך נישט מין בוזע אַנסאָגע, דען וואָס
ער ווילֿל קאָן ער טהון. 4. דעם קאָניגס בעפֿעהל מיזט מין אַנכּט=

בעסטאַטטונג צו טהיין ווירד, פֿירוואַהר! אויך ניהט מיינט חונ־
לייטיגע געבורט פֿאַר. 4 דיוע ענטסטאַנד חין חייטען, חונד סוואַנד
הין חין דונקעל, וחַס חיאַערהין פֿינסטערנים חיהרען נחַאמען בעדע־
קען. 5 פֿרייליך וחַה זיח קיינע וחַנגע; חַבער זיח קחַנגטע זיח חויך
ניכט. דיח גלויקזעליקייט דיוער (פֿעהלגעבורט) חיוט גרחָסער חַום
יענעם (גייליגען). 6 חונד ווען דיוער חויך טויזענד יחַהר לוייחפֿחַך
לעבטע. ער גענחָם יחָ דחַז גוטע ניכט, חונד עגדליך וואַנדעלט חַלעם
נחַך חיינעם חרט. 7 דער לויעק חַלער חענסטען־חַרבייט חיוט יחַ
זינגליכער גענוס, חונד זעלבסט דיוסם חַנגענם וענעלע בויב נחַך חונ־
בעפֿרידיגט. 8 וחַם חיוט חויך דער פֿאַרלוג דעם ווייזען פֿאַר דעם
טהאַרען? — וחַם הילפֿט עם דעם חייניטספֿחַלען בעטטלער — ווען
ער סטעטס דעם לעבען ענטגעגען קחַאפֿען חום? 9 בעסער חיוט
וחַם חַען פֿאַר חויגען הַחַט חַום גייסטעם גריבעלייען חַלליין חויך דים
חיוט חייטעלקייט חונד ווינדיגער גערחַנקע. 10 דען דערייניגע דער
ענטסטעהט, דעם סיקוחל חיוט פֿאַרהער בעסטיחאַט; עם סטעהט
פֿעסט, וחַם ער ויין חלל דער חעלם; חונד ניחַמאַנד קחַן רעכטען חיט
חיינעם, דער חאַכטיגער חיוט חַום ער. 11 גאַר פֿיעל דינגע פֿער־
חעהרען חויך נור דיח חייטעלקייט; ויח הַבען קיינען פֿאַרטהיל פֿיר
דען חעלסען. 12 ווער ווייס דען חויך, וחַם דעם ערדענוהן ער־
ספֿריסליך חיוט חיר לעבען? זעלט ער זיך חין דען ווענגען טחַגען
ייגעם חייטלען דחַיינם ווין חיר סחַטטען: ווער זחַגטע דעם חעלסען,
וחַם פֿאַלגען ווירד, ווען ער חין דיח זחַנגע טריטט?

1 נחַכרוהם חיוט (חַפֿט) בעסער חַום קחַסטליכעם חַהל; דער
טחַג דעם טחַדטעם בעסער חַום דער טחַג דער גבורט. 2 בעסער
חיוט חינ׳ם טרויערהויז גהה, חַום חין דחַז הויז דער טוועלגערייח.
דחַרט ויהט חען דחַז ענדע דעם חעלסען, חונד דער חיבערלעבענדע
ווירד נחַכדענקענד. 3 קואַער חיוט (חַפֿט) בעסער חַום לויטע פֿרייד.
דען חויך בייח פֿערדריסליכעם חַנטליך קחַן דחַז גאַיטה רוהיג
ויין. 4 דעם וויזען הערן ווילט גערן חיח הויז דער טרויער; דעם
טהאַרען הערן ליבט נור דחַז הויז דער פֿרייד. 5 בעסער חיוט׳ם
דיח פֿאַרווירפֿע דעם פֿערניכטיגען האַרען, חַום חויך דען גענחַנ
דער נחַרען האַכען. 6 דען ויח דחַז פֿראַעלען דער דחַרגען חונ־
טער דעם טחַפּל זח חיוט דער טהאַרען טערן מיכט חינדער חייטען.
7 ווען גענחַלטטהאַטיגע האַנדלונגען דען וויזען פֿחַן זינגען בריגען
קחַנגען: זח בריכט דעם טהאַרען אילדע ניכט וועניגער זיין הערן.
8 חויגחַנג חיינעם דינגעם חיוט (חַפֿט) בעזער, חַלט זיין חַנפֿחַנג;
גערולדיגעם חויהאַרצען בעסער, חַום סטאָלצער גייסט. 9 זיח חַנחַ
ניכט פֿאַרחייליג איט לירנעדעם חונאוטה, דען לאַרנאוטה רוהט נור
חין דער חונווייסענדען סחַחַם. 10 רופֿע ניכט: חַך! וחַם חיוט איר
ווידערפֿאַהרען? חַך! דיח טחַגע דער פֿאַרלייט וואַרען בעסער! וויי־
הייט גחַב דיר דיוע קלחַגע גענוים ניכט חיין. 11 וויהייט פֿערבונ־
דען אויט גיטער־בעזיטן חיוט פֿרייליך גוט; חַבער וויהייט חיוט דחַז
פֿאַרלינגליכערע בייח דענען, דיח דחַז ליכט דער זחַנגע סויען. 12 דען
וויהייט סילט, ווייח פֿערחָגען סילט, חיהר פֿאַרלוג חיוט, זיח ער־
האַלט חיהרען בעזיטלער חיחאַער. 13 זיח נור לוטויער, בייח גחַט־
טעם פֿערהאַנגניסען; דען־ווער קחַננטע פֿערבעסערן, וואַס ער פֿער־
קריואַט? 14 זיח פֿרחַה, חין לייטען דעם גלויקס; חין חונגלויקס
סוחַנגערען טחַגען, זיח חויפֿחַערקחַק זיהע! דחַז ענטגעגענגעזעטצע

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ

ਸਲੋਕ ॥
ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥ ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥੧॥

ਅਸਟਪਦੀ ॥
ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ ॥ ਚੁਪੈ ਚੁਪ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥ ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ ॥ ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥ ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥੧॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਬਖਸੀਸ ਦੇ ਕਰਮੀ ਕਰਮੀ ਆਪੁ ॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ਤਿਨ ਅੰਦਰਹੁ ਤੁਟਾ ਸਾਪੁ ॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਸਭ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ਵਡਾ ਤਿਨ ਪਰਤਾਪੁ ॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਣਾ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਪੁ ॥੨॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਕਰਿ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਭਗਤੀ ਲਾਇ ਰਖਿਆ ਤੁਧੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਇਕਨਾ ਨੋ ਸਭ ਸੁਝੈ ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਨ ਭੁਲਸੀ ਕ

דיא האַנדע נוּאַאטן, אונד פֿריסט מַן זייַנעם פֿלייסש? 6. ויעבער מיינע האַנדפֿאַללֿ אונד נופֿריעדענהייט, מַכּם ביידע האַנדע מויפֿגע־ היפֿט דורך מַרבייט אונד קוואַלענדע זאַרגע. 7. אין פֿוהר פֿאַרט דיא כיכטיגקייטן אונטער דער זאַנע נו בעטראַכטן. 8. עס גיבט מיינלעלנע מענטן, אונגעפֿאַלט, מהנע זאַהן אונד אהנע ברודער, אונד דאַך האַט דעם טרייבענם קיין ענדע; דאַך וועד־ דען דיא אויגן כיכט זאַטט דער רייכטהיאַר. — פֿיר וועמ מַרבייט איך, אונד פֿערזאַגע מיינער זעלע יעדען גוטם? אויך דיזעם איז גער איזט יענעם סאַמַר מַכּם דער מיינלעלנע; זיא פֿינדען זיסען זאַהן אין מיהרער מַרבייט. 10. וועם זיא (אויך קרַנקענבעטט) פֿאַללען, וירד דער עהעגעמאַם דען מַנדערן אויפֿריכטען, וועהע מַבער דעם מיינלעלנען, וועמ ער פֿאַללט, ער האַט קיינען, דער מיהן אויפֿריכטעט. 11. פֿערנער, וועמ צוויא סאַפֿען, ערוואַרמען זיא זיך גענגענזייטיג; ועד ערוואַרמט מַבער דען מיינלעלנען? 12. וירד מיינער גענאַלטהאַטיג, צוויא וועדען מיהם וויד־ סטעהען קאַנען; דרייפֿאַכע סנור ענדליך וירד כיכט זויפֿ־ געלאַזט. 13. בעסער מיזט מיין דירפֿטיגער מַבער אין וויזער ייגלינג, מַם מיין קאַניג מַלט מער מיין טהאַר, דער עם כיכט פֿער־ סטעהט, זיך וואַרנען צו לַאַסען. 14. סטיגט יענער אויך אויף דעם גענפֿאַנגים אויך דען טהראַן; דיזער אין זיינער הערלייקייט מיזט כיכט אינדער מַרזעליג גענאַרען. 15. אין בעאַבַּכטעט דיא אל סען מַלע, דיא אונטער דער זאַנע וואַללען, וויא מַלעם אויך דען כאַל.ע־ דען ייגלינג המַרט. 16. דַּא: גענגענוואַרטיגע טיינט דעם עאַלקע קיין ענדע נעהאַבען צו וואַללען; מיהרע נאַכּקאַמען וועדען מַן דעם כייען פֿירסטען וויעדערוום קיינע לוסט פֿינדען — זאַ מיזט מַלעם מייטעל אונד וויגדיגער גענאַלקע.

פֿינפֿטער אַבשניטט.

17. זיא זיא זאַ פֿאַרזיכטיג וען דוא מין דעם טעאפֿעל גאַטטעם טריטטעסט. זיך נאַהערן אום זויפֿלוואַרקען, מיזט בעסער מַלם וען זואַנזיסענדע זיכדער אַפֿפֿער ברינגען; זיא זיכדיגן, וויל זיא זואַנזי־ סענד זיכד.

ח 1. זיא כיכט פֿאַרסנעלֿ איט דעם אונדע, אונד גיבע דיין הערל כיכט מין מין מייטלעלן וואַרטען פֿאַר גאַטט זואַם: גאַטט מיזט ערהַ־ בען אויך היאַעל, דוא בזט אויך כיעדריגער ערדע! מַם דעזוועגען דייגעם גענבעטעם וועניג זיין. 2. זאַ וויא דער טרויף זואַם זואַנגעריא־ טען פֿאַרסטעללונגען, זאַ בעסטעהט דאַ: גענבעט דער טהארען זואַם פֿילען זואַללוזאַאענאַנגענדען וואַרטערן. 3. האַסט דוא געליבדע דיי־ נעם גאַטט גענטהאַן, זאַ זייא כיכט זיא לו ערפֿילען, דען ער האַט קיין וואַהלגעפֿאַללען מַן טהאַרען. וואַ: דוא מַנגעלאַבט האַסט, ערפֿילע. 4. ליבער טהוע קיין גאַליבדע, מַם דאַם דוא מַנגעלאַבסט זיינד כיכט ערפֿילסט. 5. גיב מַכּט דאַם דיין מיינער וואַנד דיך כיכט עלענד וואַ־ כּע; זואַנע הערנען כיכט זום בעטען; זויך האַבע איך מיבערזייגט. וואַרום זואַלל גאַטט מיבער דיין גערעדע צירנען, וואַנד דיינעם האַנד וועדק לערסטאַרען? 6. בייא מַללען דיינען טריאַרייען וואַנד וואַרטען,

מויך דיזע (ויעבע נור) וועלט וועקטע ער זין מיהר הערן, מהנע
דאם ניכט יעדער מענש דיזע ענדאבזיכט גאטטעס פאלליעהע פאן
חנפאנג בים לו שנדע. 12. בין מיך כן לוואר מיבערלייגט, דאם
עם קיינע חנדערע גליקזעליקקייט גיבט, חלום זיך פרייען, מונד זין
זיינעק ועבען זיך גיטליך טהון. 13. מונד ווים מיך פערנער, דאם
עסען, טרינקען, מונד פרייד חן זיינער חרבייט געניעסען, זיין
גיסטנק גאטטעם מיזט. 14. זין בין מיך דאך ניכט מינדער מי=
בערלייגט, דאם חלעם וואם גאטט גטוחלט האט, זין לוקונפט
ווירקליך ווערדע. ניכטם קאן הינלוגעטהאן, ניכטם חבגעוחאנען
ווערדען. גאטט האט דיעם זיך פערחנסטחלטעט, מויל דאם חאן
מיהן פירכטע. 15. זיך בעטיאנט, ווים דאך פערגאנגענע גע=
וועזען מיזט, זיך בעטיאנט מיזט דיא לוקונפט חלם ווידע זיא חאן
גטוועזען! גאטט בעחבזיכטעט דיעם פערפאלגען. 16. מיך בע=
מערקטע פערנער מונטער דער זאנגע, חן גערעכטפערטיגקייט טהרחנטע
טאה מונרעכט; מויל דעם חרטע דער גערעכטיגקייט טהרחנטע
בזסהייט. 17. מונד דאכטע מין מיינעם הערצען: דען גערע=
טען מונד רוכלוזען ווירד דער עוויגע ריכטען, דען יעדעם ווענן
האט זיינע בעשטימונג, מונד יעדע האנדלונג מיהרען לאהן חרט.
18. מיך דאכטע מויך דער רעדע דער מענשען זין מיינעם מיג=
נרן נאך, דאם זיא נאטוריך גאטטעם מויסערוזהלטע ווערען. מיך
בעמערקטע חבער, דאם זיך זעלבסט מיבערחאסען זינד זיא ווים דאס
פיהה. 19. מענשענקינדער זינד לופאלליגע ווענען, טהיערע זינד
לופאלליגע ווענען, מיין לופאלל טריפפט זיא חלל. דיעזער טאד מיזט
ווים יענער טאד. חלל האבען מיינערליא גייסט, דער פאהרלוג
דעם מענשען פאר דעם פיהה מיזט ניכטם, דען חלעם מיזט
מייטעל. 20. חלעם ווחנדעלט נאך מיינעם חרט; חלעם ענטסטאנד
מוים סטויב, חלעם קעהרט ווידער צו סטויב. 21. נור דער מיהר
ווענען קעננט, ווים עם; חך גייסט דעם מענשען מויפוואכטם
טען מונד רוכלוזען ווירד דער עוויגע ריכטען, דען יעדעם ווענן
האט זיינע בעשטימונג, מונד יעדע האנדלונג מיהרען לאהן חרט.
22. מיך מיינטע חלזא, דאם ניכטם בעסערם זיא, חלם דאם דער
מענש זיינער חרבייט זיך פרייע; דיעם מיזט זיינע בעשטימונג.
דען ווער פיהרט מיהן הין, מונד לייגט מיהם דיא לוקונפט?

ך 1. חבער מיך קעהרטע לוריק מונד בעטראכטעטע דיא גע=
וואלטהאטען חלל, דיא מונטער דער זאנגע געטאהען; זאה מונ=
טערדריקטע ווייבען — כיאמאנד טרוסטעט; זאה זיא כיעדערגע=
בייגט פאן טירחנענאכט — כיאמאנד טרוסטעט. — 2. גלוקליכער
פרייזען ווירדע מיך דיא טודטען, דיא לאנגסט פערסטארבען זינד,
חלם דיא לעבענדיגען, דיא גענעווארטיג לעבען. 3. גלוקזעליגער
נאך דעניעניגען, דער נאך ניכט געוואהען דיא מיבעלטהאטען חלל,
דיא מונטער דער זאנגע גטאנע.

פיערטער אבשניטט

4. מיך בעטראכטע חלזען קונסטפלייס מונד חלל קונסטגטיקליכ=
קייט; מונד ויהע! זיא האבען מיהרען גרונד מין דעם גענע=
זיטיגען כיידע דער מענשען. מויך דיעם מיזט מייטעל מונד ווינדי=
גער גערחנקע. 5. ויהע דאס דען טהורען — דריקט ער ניכט

סטירבט ויז דער טהאָר. 17. דאַז לעבען וואַרד איר פֿערהאַסט, דען מענש האַנדלונגען מוטער דער זאָנגע וואַרען איר לוידער; מענש חיוט יאַ ניכטיג מונד ווינדיגער געדאַנקע. 18. איך האַסטע מענש מרבייט, דיז איך זעלבסט מוטער דעם היאַנעל איט איהזעליקקייט פֿאַלפֿיהרט, מונד מן מיינעס אעגסטען היטערלאַסטן זאָל, דער איר פֿאַלגט. 19. וער ווייס, ווירד ער זיין, אַדער זיין טהאָר? מונד דער זאָל סאַלטען חיבער מענש מרבייט, דיז איך זאָ פֿיעל איהע מונד נאַכיגען מויך ערדען געקאָסטעט? וואַהרליך עס חיוט חייטעל. 20. איך וועדעטע עידליך איין הערן גאַן מב מונד גאַב דיז מרבייט מויך, דיז איך מוטער דער זאָנגע מוטערנאַהאַטן האַטע. 21. דען, מרבייטעט ניכט אאַנכער אענס איט חיגיכט, קענטניס מונד געסיקליכקייט, מונד חיבערלאַסט ויינע גיטער מיי= נעס אַנדערן, דער קיינע איהע דאַויט געהאַבט האַט, מויך דאַז חיוט חייטעל מונד איין גראָסעס חיבעל. 22. וואַס האַט עך דען מן מיינעס היטערלאַסטן זאָל, דער איר פֿאַלגט. 19. וער ווייס, ווירד עך איין, וויזער זיין, אַדער איין טהאָר? מונד דער זאָל סאַלטען חיבער מענש מרבייט, דיז איך זאָ פֿיעל איהע מונד נאַכיגען מויך ערדען געקאָסטעט? וואַהרליך עס חיוט חייטעל. 20. איך וועדעטע עידליך איין הערן גאַן מב מונד גאַב דיז מרבייט מויך, דיז איך מוטער דער זאָנגע מוטערנאַהאַטן האַטע. 21. דען, מרבייטעט ניכט אאַנכער אענס איט חיגיכט, קענטניס מונד געסיקליכקייט, מונד חיבערלאַסט ויינע גיטער מיי= נעס אַנדערן, דער קיינע איהע דאַויט געהאַבט האַט, מויך דאַז חיוט חייטעל מונד איין גראָסעס חיבעל. 22. וואַס האַט עך דען מן מיינעס היטערלאַסטן זאָל, דער איר פֿאַלגט. 23. זאָל ויינע טאַגע דורכלעבט עך מין ליידען, קוואַער חיוט ויי= נע בעסאַפֿטיגונג; זעלבסט דעם נאַכטס רוהעט זיין גייסט ניכט, וויז חייטעל חיוט מויך דיעס. 24. גענוים, עסען, טרינקען מונד ויינעס לעבענס פֿראַה זיין ביוז ויינער מרבייט, חיוט נאָך קיינע גראָסע גלויקזעליקקייט פֿיר דען מענטען, מונד זעלבסט דיעזעס בע= אעלקטע מיך, סטעהט מין גאַטטעס האַנד. 25. וער האַטטע זאָגסט אעהר געניעסען, פֿליייגער ויינען ויינען פֿראַהנען קאָננען, מען מיך? 26. מבער ניין! דעם מיהם וואַהלגעפֿעלליגען מענסען גאַב עך מיינוכט, קענטניס מונד פֿרייד; דעם זינדער היגעגען גאַב עך טריב זו זאַמעלן מונד מויפֿלוהיפֿען, דאַם איט דער גאַטטגע= פֿעלליגע גענוגע. מויך דיעס חיוט חייטעל מונד וינדיגער געדאַנקע.

דריטטער אַבשניטט

ג 1. מען האַט ויינע לייט, יעדעס וועזען ויינע פֿאַרהערבע= סטיואונג מונטער דעם היאַנעל. 2. גענארען וועדען האַט ויינע לייט, סטערבען ויינע לייט, פֿלאַנלען האַט ויינע לייט, דאַז גע= פֿלאַנלטע מויסלוריסען ויינע לייט. 3. טאַדטען האַט ויינע לייט היילען ויינע לייט, מייקריסען האַט ויינע לייט, מויפֿבויען ויינע לייט. 4. ויינען האַט ויינע לייט, לאַכען ויינע לייט, טרויערן האַט ויינע לייט, יוכלען ויינע לייט. 5. סטיינע לערסטריין האַט ויינע לייט, סטיינע זאַמעלן ויינע לייט, מואַרמען האַט ויינע לייט, דיז מואַרמען פֿליהען ויינע לייט. 6. ערוועַרבען האַט ויינע לייט פֿערטוועַנדען האַט ויינע לייט, מויפֿבעוואַהרען האַט ויינע לייט, וועגווערפֿען ויי= נע לייט; 7. מויפֿריסען האַט ויינע לייט, צוזאַמען העפֿטען ויי= נע לייט. סוויגען האַט ויינע לייט, רעדען ויינע לייט. 8. ליבען האַט ויינע לייט, האַסען ויינע לייט, קריעג האַט ויינע לייט, פֿריע= דען ויינע לייט. 9. וואַס פֿראַוואַט דעם עמיגען אַוזען זיין בעמיהען. 10. איך בעטראַכטעטע דען מיינעען טריב, דען גאַטט דען מענ= סען גענעבען האַט, מוס איך דאַמיט זו בעסאַפֿטיגען. 11. מען האַט גאַטט מיבערמיינסטיואַנד, סאַן מין דער לייט געאַרדנעט,

מיין ווינדיגער געדאנקע מיוט. 18. יע מעהר וויסהייט, יע מעהר פערדרום; יע מעהר קענטניס, יע מעהר ליידן.

ב 1. איך טפראך צו מיינעם הערצען: וואהלאן! איך ווילל דיך מיט דער פרוידע פערזוכען, דוא פינדעסט דאבייא גליקזעליג־קייט; דאבער זויך דאס וואר ניכטיג. 2. צום טערן זאגטע זיך: דוא ביוט טאול; חונד צור פרוידע: וואס נילעסט דוא מיר. 3. איך טפראך דאראוף מין מיינעם הערצען פאלגענדעם זוים: דען קארפער מיט ווין צו פערגניגען. חונד מיינען גייסט פאו וויסהייט זוי־טען צו לאסען; דיא טהארהייט דאבער פעסט צו האלטען, בים איך ענטדעקע, וועלכעם דיא גליקזעליקייט דער מענסענקינדער זיי, נאך וועלכער זיא מונטער דעם הימעל דיא דויער מיהרעם לעבענס הינדורך זוילטען. 4. איך מונטערנאהם גרויסע ווערקע, בויטע מיר פאלאסטע, פפלאנלטע מיר ווינבערג. 5. לעגטע מיר בוים מונד לוסטגארטען אן, מונד פפלאנלטע דארין יעדע ארט פרוכטבייי־מע. 6. גרוב מיר טייכע, דען מיט יונגעם מויפפערים־עגדען האלץ פנגעלעגטען וואלד צו דורכווענרן. 7. קויפטע מיר קנעכטע מונד מעגדע, צו דען לייבמייגענען, דיא איך פון בעזאם. אויך העערדען גרויסעם מונד קלייגעם פיהעם האבטע איך מעהר, פלום יע מיינער מיינער פארפאהרען אין ירושלים. 8. זאמאלטע מיר אויך גאנץ מונד זילבער, זעלטענהייטען פון קעניגען מונד לאנדען; זאנגער מונד זאנגערינגען, מונד אויך דער סקלאפין־נען פיעלע וועלכעם דיא מענטען צור וואהלוסט רעכנען. 9. זא דאם איך מעהר מונד בעסער זאמאלטע, פלום מיינע פארגאנגער אין ירושלים; מיינע ווייסהייט סטאנד מיר אויך דארין בייא. 10. וואס מיינע אויגען פארדערטען, פערזאגטע איך מיהנען ניכט; פערווי־גערטע מיינעם הערצען קיינע פרוידע; דאס הערץ זאוטע פרוי־דע פון אללער מיהער ארבייט; דיעזעם וואר יא פנטלוועק מיינער בעש־הונג. 11. נון סויעטע איך צוריק אויף מיינער האנדע ווערק, אויף דיא מיהזעליגע ארבייט, דיא איך פערריכטעט, מונד זיהע עם וואר אללעם מייטעל מונד ווינדיגער געדאנקע, עם גיבט קיינע גליקזעליג־קייט אונטער דער זאנע!

צוויייטער אבשניטט

12. איך גאב מיינען פארזאן אויף, וויסהייט אוים טאההייט מונד טהארהייט פערבינדען צו וואהלען. — מונד וואס קאננטע דער מענש, דער נאך מיינעם קאאוט? פערזוכען, וואס מנדערע טאן פאר מיהם געטהאן. 13. זאפיעל זאה איך מיין, דאס דער וויסהייט פארלוג פאר דער טהארהייט זא גרואס זויט, אלם דער פארלוג דעס ליכטס פאר דער פינסטערניס. 14. דער וויוע בע־הינגט זיך זיינעם גייסטעם אויגען, דער טהאר היגעגען וואנדעלט זיך פינסטערן; אבער איך ווייס אויך, דאס אין אללען פרייד איז.

מונם גמכן פערוואַרפען המבען? — וואָ זעהר דיינען נאָרן מונם פיה־
זען נמסען? — וואָ כיך מונם וויעדער מויך, הערר! ווייר קעהרען
נוריק ערנייע דיה פאָרינען גלויקליכען לייטען מונם וויעדער.

מגלת קהלת

מיינחנג. (קמפיטעל) 1 בים פסוק 12

1. רערען דעם פרעדיגערם, דעם דור׳ס זהן, קאָניג זין ירושלים.
2. מייטלקייט דער מייטלקייטען! רייך דער פרעדיגער, מיי־
טלקייט דער מייטלקייטען, אַללעם מיוט מייטל! 3. וואָם פיר
פאָרטהיל בריננט דעם ערדענזהן דיה מיהע, דיה ער מונטער
דער זהנע זיך גיבט? 4. גענעראַטער גהען מונטער, גענעראַ־
טער קומט דיה ערדע בלייבט מיאערוואַהרענד.
5. דיה זהנע גהט חויך, דיה זהנע גהט מונטער; סטרעבט
כאַך מיהרעם פאָרטע ווירפט סטראַהלען דאַהין. 6. ווייט
חויים גען מיטטאַג, ווענדעט מונד כאָהרט זיך גען מיטטערנאַכט,
גלייכען קרייסגאַנג האָלט דער ווינד; כאַך גאַנכטעם חואלוך קעהרט
דער ווינד ווידער צוריק. 7. זהן סטראָמען אַללע פלוסס מין דאַ־
ווענטער; דאַ ווענטער ווילד ניכט מיבערפאָלל. כאַך דעם
פאָרט, וואָהין זיי פלוסען, ווערדען זיי סטעטס ווידער פלוסען.
8. אַללע ווערטער זיינד מין טהאָטיקייט; דער מענס פערמאַג זיי
ניכט צו בעסרייבען, דאַ מויגע ווירד ניכט זאָטט דעם בעטראַכ־
טענם, דאַ זהר ניכט דעם מויפהאָרכענם. 9. וואָם גענעזען מיוט,
ווירד ווידערקאָמען; וואָם גענעהען מיוט, ווירד ווידער גענע־
הען. 10. עס ענטסטעהט ניכטס נייעס מונטער דער זהנע. 11. ער־
סיינען מויך פאַט דינגע, וואָ אַהן זאָגט: זיהע, דאַ מיוט וואָם נייעס
זיי וואָרען זיי גענוים טאָן מין דען יאָהרען דער פאָרוועלט. 12. אַהן
דענקט חבער דער פאָרהערגענגאַנגען ניכט; זאָ ווי דער קינפטיגען
מענדענקען בייי דענען פאָלגטען זיין ווירד, דיי מיהנען פאָלגען.

ערסטער אַבשניטט

12. מיך דער פרעדיגער, וואַר קאָניג מיבער ישראל מין ירושלים.
13. מיך ווייהטע מיין הערן דעם נאַכפאָרסען מונד וואָלטע מיט ווי־
הייט מונטערזוכען, וואַם מונטער דעם היממעל גענעהט. מונגליגער
טריב! גאָטט גאַב מיהן דעם מענסען זיך דאַמיט צו בעסאָפטיגען.
14. מיך בעטראַכטעטע אַללע דינגע, דיי מונטער דער זהנע גע־
סעהען, עס מיוט אַללעם מייטל, אַללעם ווינדיגער גענאַנקע. 15. דאַ־
פאָהלערהאפטע מיוט ניכט צו פערבעסערן, דאַ מאַנגעלהאפטע ניכט
צו ערגאַנצען. 16. מיך מונטערredעטע מיך אַזוי מיט מיינעם הער־
צען פאָלגענדער גענטאַלט: זיהע! מיך האָבע גרהר ווייסהייט ער־
ווארבט מונד מיסגעבריייטעט, אַלם אַללע, דיי פאָר מיר ירושלים
טהרזען בעזאַסען. מיין גייסט האַט פיעל ווייסהייט מונד קענטנים
ערוואָרבען. 17. מן מיין הערן ענטסיידען זאָלל לוסטען ווייהייט,
קענטנים, טאָלהייט מונד מונזין, זהע מיך מיין, דאַם מויך דיעם

ניכט סאַנען״. 17. דאָך טאַכטען מוזערע אויגען מיאַטער כּאָך
פֿערגעבלישער הילפֿע נאָך, האַרצען ווײַ זעהנזוכטפֿאָלל מיינעם
פֿאָלקע ענטגעגען, דאָס ניפֿט העלפֿען ווירד. 18. מיכדעם אַלען
יערעם מוזערע טריטטע נאַכסטעלט, ווײַ אויך מיינער סטראַסע
ניכט זיכער אַהער זינד, נאָך! מוזער ענדע איז נאַהע, פֿאָלנאַה־
ויג מוזערע טאַגע, מוזער מוטערגאַנג נור נו געווײַס. 19. סנעל־
לער דען אַדלער אין האַהען לופֿטען זינד מוזערע פֿערפֿאָלגער, ער־
יאָגען מוסס אויף בערגען, לויערן מוסס אויף מיר ווײַסטען. 20. זעלבסט
גאָטטעס געזאַלבטער — מוזער לעבען היגג אַן איהם — ווערד מיר
מיהרען נעטלען געפֿאַנגען, ער, מוטער דעסען סוטן אַלײַן ווײַ
מוטער בארבאַרען מוסס ערהאַלטען קאָנגטען. 21. פֿרייע דיך
נור, טאַכטער אדום; מיאַערהין פֿראָהלאָקע, בעוואָהנערין דעס
לאַנדעס עוץ! אויך אַן דיך קאַמאַט על מיינסט דעל קעלך, אויך
דוז טויאַלמט דאַן בעטרונקען מין אַבגרונד הין. 22. דיינע סולד
איז נון געביסט, טאַכטער ציון, ניכט אַהער ווירד איכ׳ס עלענד
ער דיך יאַגען: אַבער דיינע גאַטטלאָזיקייט אַהנדעלט עך נאָך,
אדום! עטהילט דיינע באַמהייטען אַלע.

ה 1. געדענקע אָ העֶרר! וואָס עהעדעם ווײַ האַטטען מונד
סויע הער, אויך מוזער עלענד מילט. 2. מוזער ערבלאַנד איז
בארבאַרען לוגעפֿאַללען, אויסלאַנדערן מוזער מיינעטהום. 3. פֿאַ־
טערלאָזען ווײַזען גלייכען ווײַ, מוזערע איטטער פֿערלאַסענען ווי־
וען. 4. מוזער וואַסער איסען פֿיר געלד ווײַ טרינקען, מיינעם
האָלץ מוסס טהייער ערקויפֿען. 5. אויך מוזערע האַלז סאָן,
נאָך מוסס אַבגעיאַגט; דיז איהע וואַר מוזער — דער גענוס אין
רוהע ניפֿט. 6. נאָך מצרים רייכען ווײַ דיז האַנד — נאָך אשור
הין — דאַס זיז איז ברוֹד מוסס זאַטטיגען. 7. אָך! מוזערע פֿא־
טער זינדיגטען — זיז זינד ניכט אַהער, אַבער ווײַ, ווײַ ביסען
ביז מוזערע סולד אויך מיהרע איט. 8. סקלאַפֿען זינד מוזערע
בעהערסער נון, מוד ניעמאַנד רעטטעט מוס מיהרער
המנד. 9. איט געפֿאַהר מוזערם לעבענם האָלען ווײַ ספייז מוסס,
פֿאָר דעם קריעגסוועלדט מין דער ווילט. 10. דאַרוס ברענט
ווײַ אָפֿענגלוטה מוזערע הויט פֿאָר זיעדענד הייסעם הונגער. —
11. צו ציון סאַנדען זיז פֿרויען, יונגפֿרייאליכע אָדכען מין יהודה׳ס
סטאַדטען! 12. פֿירסטען ערהענקען זיך איט מיינעגען האַנדען,
דער גרייז מַזוהען ווירד ניכט געאַכטעט. 13. יונגלינגע דריקט
דעם אַהלסטיינם בירדע, קנאַבען שוואַכט דער באַלקען שווערער
וואַסט. 14. דיז ריכטער זינד פֿאָר טהאָר פֿערשייכט, דיז יוגענד
פֿאָן איהרעם זאַיטענספיעל. 15. אונד יעדע פֿריידע, אַך! אויס
מוזערע הערלעז; דער רייגענטאַנז אין טרויריגקייט פֿעלוואַנדעלט.
16. מוזערע הויפטהאַאר דער קראַנז ענטפֿאַלען — וואַהע! וואַהע
מוסס, דאַס ווײַ זאָ גענידיגט! — 17. דאַרוס יאַאַערט מוזער
הערן נואַהרי, פֿעלויסט דאַז ניכט אין מוזערן אויגען. 18. אי־
בער ציון׳ס בערג דער זאָ פֿערוֹדעט איזט, דען סאַקאַלס מן דורכ־
סטריפֿען. 19. דוז אַבער, הערר! בלייבסט אין עוויגקייט דער־
זעלבע! דיין טהראָן סטעהט פֿיר אונד פֿיר! 20. וואַלטעסט דוז
אויך אַאַער אונס פֿערגעסען? אויך עוויגע לייטען אונס פֿערסטאַ־
סען? 21. אָ נים אונס וויעדער אויך, הערר ווײַ קעהרען וויע־
דער; ערנייע דיז פֿאַריגען גלויקליכען לייטען. 22. וואַלטעסט דוז

וידערוואַכער רעדען, אַז מיהר דיכטען, ליעלט 'מיאַער כור מוך איך.
63. בעאַרק מיהר זיטלען, מיהר סטעהען: מיאַער בין מיהר
ספּאַטטויעד מיך. **64.** גיב מיהנען באַלד דען וואַהן, אָ גאָטט! דען
זיא זיך פֿערדינט גענוואַלט. **65.** פֿערגעלטע מיהנען מיט הערצענס-
קראַנקונג, דיין פֿלוך טרעפֿפֿע זיא! **66.** טרייבע זיא מיק נאַרן מוא-
הער! ביז מוכטער דיינעם היאַעל דוא זיא וועגגעטילגט, הערר!

ך **1.** אַך! וויא מיזט דאַ: פֿיינע גאַלאַנלאַ: וואַרדען! דא:
קאַסטלידע גענאַידע זיך פֿערוונסטאַלטעט, מוכר דיא עדלען סטיינע
אַלע מואהער גענוואַרפֿען, מין דען וויקטען יעדער סטראַסע! יענע
וירדענפֿאַלע לאַגליכע ציון'ס, געדיגענעם גאַלד גלייך גענאַטלט;
מילט, אַך! זיך פֿערינג געאַכטעט, וויא מירדענעם געסירר, גע-
מיינעם טאָפּפֿעלווערק. **3.** זעלבסט דיא גרויאַמטען מוגעהייער,
רייכען דיא ברוסט הערפֿאַר, זייגען מיהרע יונגען; מיינעם פֿאַלקעם
טאַכטער כור מיזט גרויאַאַער נאַך, גלייכט דען סטרויפֿגעלען מין
דעך וויסטע. **4.** מיהרעם זייגליגע קלעבט פֿאַר דורסט דיא לונגע
אַם גויאַען; יונגע קינדער פֿאַרדערן ברוד; ניעאַמד רייכט עם
מיהנען. **5.** זיא, דיא זעקערבסען זאַפּט זור ספּייז הַטטען—
פֿערסאַכטען מין דען סטראַסען מילט; דיא מין פורפור גראַם
גענאַגען וואורדען — זיא מואפֿאַסען קאַטהויפֿען מילט. **6.** וואַהלוך!
דא: מוגליק מייגער פֿאַטערסטאַדט מיזט גראַסער נאַך אַם סדום
וואַהלפֿערדיענטע סטראַפֿע, דא: מין מיינעם נוא דאַניעדער סטיר-
טע, פֿאַן קיינעם פֿיינדעם האַנד גענוואַלט. **7.** מיהרע עדלען,
גוואַלענדער אַם סנעע, לויטער דען מילך, דיא פֿאַרבע רַטהער
דען פּנינים, דיא פֿאַרם מוים ספּיר גענומיטטען גלייך. **8.** אַך!
מיהרע גענטאַלט מיזט פֿינסטערער נון אַם קוהלענשוואַרלע; מאַן
ערקענט זיא מין דען סטראַסען נימ. מיהרע הויט, מוימגעטרַק-
נעט גלייך דיררעם האַלצע, קלעבט אַן מיהרעם בייגעריפֿפֿע.
9. בעסער זינד נאַך דיא דעם פֿיינדעם טוערדט גענאַדטעט, אַם
דיא דער הונגער וועגגעראַפֿפֿט; דיא ערטראַגען מין מיהרעם בלו-
טע מואַאַאַן, בעסער אַם דיא מאַן פֿעלדפֿריכטען גלייך פֿערלעהר-
טע. **10.** לאַרטליכע מיטטער האַנדע קאַכטען מיינער קינדער
פֿלייש, דא: נום זאַבואַל מיהנען דיענטע, מין דער נאַטה מיינער
פֿאַטערסטאַדט. **11.** זיך האַט דער עוויגע זיינען לאַרן מוימגעלאַ-
סען, זיינען בראַנענדען גריאַ מיבער ציון מוימגעסיטטעט, מונד
מין פֿייער דאַרט מופֿלאַדערן וואַסען, דא: חלעם פֿערלעהרט, בים
מוין דען גרונד. **12.** ניא אַכטען קאַניגע עם גלויבען, דער וועלט
בעואַהנער קיינער, דאַם מין ציון'ס פֿעסטע טהאַרע פֿיינדע מונד
בעלאַגערער דרינגען וירדען. **13.** מיהרער פֿאַלסען פראַפֿהעטען
זינדען פֿערואַכטען דיעם, מיהרער גאַטלענפריסטער מיסעטהאַטען,
דיא מונסולדיגעם בלוט מין מיהר פֿערגאַסען. **14.** נון טטירלט מאַן
בלינדען גלייך מין דען סטראַסען הין, בעוודעלט זיך מיט בלוט, דאַם
דיא קליידער מאַן ניכט מעהר בעריהרען מאַג. **15.** פֿאַרט, עם
מיזט מוכריין דא! רופֿט מאַן זיך מיינאַדער נו, נוריק! נוריק!
סטאַסט דא ניכט מַן! — זיא וויכען מנעם — מונד טטירלען נאַך
מאַהלם הין. — נון הייסט עם מונטער היידען טאַן! "מאַן ווירד-
ניא מעהר דיא פֿירכטען. **16.** גאַטטעם נאַרן האַט זיא ענטלוויי-
עט, (ער בליקט ניא וויעדערוום זיא גנאַדיג מַן) דאַם זיא דער
מריסטער מַנוהען ניכט מעהר מַכטען, מונד מיהרער מַלטען זעלבוט

ныя, что Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ. 25. Ивановъ — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ. 26. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ. 27. „Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ“. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 28. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 29. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 30. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 31. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 32. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 33. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 34. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 35. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 36. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 37. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 38. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 39. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 40. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 41. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 42. Ивановъ — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 43. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 44. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 45. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 46. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 47. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 48. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 49. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 50. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 51. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 52. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 53. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 54. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 55. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 56. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 57. „Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ“. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 58. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 59. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 60. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 61. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 62. Ивановъ — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 63. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 64. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 65. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 66. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 67. „Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ“. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 68. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 69. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 70. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 71. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 72. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 73. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 74. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 75. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 76. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 77. „Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ“. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 78. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 79. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 80. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 81. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 82. Ивановъ — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 83. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 84. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 85. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 86. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 87. „Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ“. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 88. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 89. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 90. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 91. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 92. Ивановъ — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 93. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 94. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 95. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 96. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 97. „Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ“. — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 98. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 99. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? 100. Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ? — Ивановъ былъ ихъ другомъ, и что онъ, Ивановъ, ихъ обманулъ?

נאַכט; מוראַדיקאַלטאַק איסען זיך ריעזעלן, ניט דוא דיינעם מויגע רוהע גאָנסען. 19. חויך! קלאַגע ווייט נאָכטע דורך! ביים מגבע־גין יעדער נאַכטוואַכע, ערגים דיין הערן, ווייט וואַסער, פֿאָר דעם הערצן; העבע דיינע הענדע צו מיהם עמפֿאָר, מוט דיינער קיס־דער זעבען ווילען, דיא פֿאָר הונגער פֿערשמאַכטען פֿון עקען פֿון דער סטראַסען. 20. זע עוויגער! סויא הער מונד ויהע! ווען האַט דייגע סטראַפֿענדע האַנד יע זיך גערעכפֿטיגט? זאָלען מיטטער מיינענע לייבעספֿרוכט פֿערלעהרען? דיא מיהזאַק ערלאָגע־נען קינדער? זאָלן מין גאָטטעס הייליגטהום אַזן כיעדערמעלען, זיך פריסטער, מלם פֿראָפֿעט? 21. קנאַבען מונד גרייז, ייגלינגע מונד מאָדכען, ליעגען הויפֿענווייז מויך דען סטראַסען מוהער, דורך דאַז סוערדט געפֿעלט: דיא דוא גענֿעלט, אַק טאָג דיינעם צאָרנעם, דוא טההע אַהנע מיטליידען ערווירגען ליעסט. 22. אַלם, גלייך ווי מיינעם, דוא אַלע דיינע הענֿדע צו מיהם עמפֿאָר, מוט דיינער קינדער וועגען, דיא פֿאָר הונגער פֿערשמאַכטען אַן עקען סטראַסען. 20. זע עוויגער! סויא הער מונד ויהע! ווען האַט דייגע סטראַפֿענדע האַנד יע זיך גענומען? זאָלען מיטטער מיינענע לייבעספֿרוכט פֿערלעהרען? דיא מיהזאַק ערלאָגע־נען קינדער? זאָלן מין גאָטטעס היילגטהום אַזן כיעדערמעלען, זיך פריסטער, מלם פֿראָפֿעט? 21. קנאַבען מונד גרייז, ייגלינגע מונד מאָדכען, ליעגען הויפֿענווייז מויך דען סטראַסען מוהער, דורך דאַז סוערדט געפֿעלט: דיא דוא גענֿעלט, אַק טאָג דיינעם צאָרנעם, דוא טההע אַהנע מיטליידען ערווירגען ליעסט. 22. אַלם, גלייך ווי מיינעם, דוא אַלע דיינע הענֿדע צו מיהם עמפֿאָר, מוט דיינער קינדער וועגען, דיא פֿאָר הונגער פֿערשמאַכטען אַן עקען סטראַסען.

ג 1. איך בין דער מאַן דער עלענד זעלבסט געוואָהנען, מיט זיינעם גריממעם טרעקענפֿעלער רוטהע. 2. איך רים עם פֿאָרט, מונד טריב מיך מוהער, מין טיפֿער דונקעלהייט, כירגענדם העלע. 3. אַך! מונד סוינגט זיינע גייסעל מור מיבער מיך מיממערדאַר. 4. בין פֿלייש מונד הויט לערפֿעלט, מיין גענבין לערמאַטטערט מיזט. 5. באַוד לוינגט דער ווירך מיך מין פֿעסטע מויערן, וואַ ניפֿטם מלם ביטטערעם ליידען מיך מוגיבט. 6. זעקט מיך מין פֿינסטערע גרופֿט, גלייך וואָגסט פֿערסטאָרבענען. 7. קערקערט מיך מיין, מויך דאַם מיך ניפֿט ענטוייכע; מונד בעסווערט מיט עהרענען קעטטען מיך. 8. מיך רופֿע מונד פֿלעהע — מבער אַך! פֿרוכטלאַז: האַלעט דיא פֿערשלאָסע טטיממע מיר נוריק. 9. באַוד פֿערלעגט עד מיט פֿעל־סטיקען מיינע וועגע, פֿערלענקט דיא גראַדען פֿאַדעמיר. 10. היזט איר מיין לויערנדער באַר, מיין לאָוע מיט דיקיגט. 11. פֿאָלט דאַרט מויך מירעם וועגע מיך מען, מונד מאַכט מיך נום טרעקבילדע. 12. באַוד טפֿאַנגט עד דען באָגען, טטעלט מיך נום ליל זיינעם פֿפֿייל. 13. מונד טיטטעט זיינעם קאָכערם פֿערדערבליכע ברוט, גאַנץ מין מיינע ניעד מוים. 14. דאָם מיך נום הֿהנגעלאַכטער מיינעם פֿאָלקעם וועדע, איהר טפֿאָטטליעד דען גאַנצען טאָג. 15. באַוד, מאַכט עד מיך מיט עקעלהאַפֿטען טפֿייען זאַטט, טטילט מיינען דורטט מיט וועראוטה. 16. נערמאַלמט דיא נאָהנע מיר מיט קלייגען קיזעלן, מונד וואָלגט מיך סטויבע מיך מוהער. — 17. זע מאַלער גלויקזעליקייט בערויבט, פֿער־געסען מיך מאַן בעסרונג טאָן. 18. טפרעך: מיך בין מין עוויקייט פֿערלאָהרען; קיינע האָפֿפֿנונג מעהר בייט העררן פֿיר מיך. 19. דען מיין וועגענקען מייער ביטטערן ליידען, מיינעם וועראוטהס־פֿאָלגען טריבזאַל. 20. טטעלט מיינער זעלע טטעטם זיך דאַר, מונד בייג־טט מיינען מוטה דאַניידער. 21. דאָך ערווידרע מיך דיעט מיינעם הערצען מילט, מונד האָפֿפֿנונג קעהרט זו מיהם צוריק. 22. „נאָך מיזט גאָטטעס גיטע ניכט זו ענדע, זיינע פֿאַטערהולד פֿאָרמיבער מאַנאָך ניכט. 23. נאָך ערנייען זיא מיט יעדעם מאָרגען זיך, זע זיינ דען דיין פֿערטרויען גראָס. 24. יאַ! דער הערר מיזט מיין טהייל! ספריכט דאַן מיינע זעלע ווידער, דרום האַרע מיך זיין. 25. ער

ווי דער וידערוהַלער ווינט רעלטע, מונד פֿאוֹלעט יעדע מויגענ־
וסט, מונד סיטטעט גרימ מין ציון מויס, פֿייערסגלוטה! 5. יו,
ער מיוט מונזער פֿיינד גענוהַרדען, דער עוויגע! פֿערדירבט ישראל,
פֿערדערבט ווינע פאוֹלהַסטע, ווינע פֿעסטונגען זאוֹלע, מונד הייפֿט
מין יהורה זאן, יאַמער מונד קלַגעגעטריית. 6. טילגט ווינע היט־
טע, ווי דער גהַרטנער מוקרויט טילגט; רייסט ווין טט־פֿטונגס־
הויס ועלבער ניעדער; וֹאַסט רוהעטאַג מונד פֿייערטאַג נו ציון מונ־
טערגעהען, מונד סאַנט מין ווינעק מייפֿער ניכט קיֶניג ניכט פריס־
טער. 7. פֿערוֹאַסט ווינען זאוֹטאַר, פֿערווירפֿט ווין הוליגטהום
מיבערגיבט דיו פֿעסטען מוערן מין פֿיינדעס הַאַנד; מון ערהעבט
מאַן פֿרייד־ענרוף חיק גהַטטעס טעאפעל, זאַם וואַרע פֿעסטפֿערזאַא־
וונג דהַרט. 8. זאַגגע סאַן וואַר פֿאַק עוויגען ציון'ס מטורן בעטאַ־
סען; מון מיוט דיו טנור גענפאַנגט; מון הַאַלט דיו רֶאַכענדע
האַנד ער זאַנגעה ניכט לוריק; פֿאַן גרַאַם בים קליין מיוט זאַוֹעס
מוערוועדק מיטלט מיינגעריסען, וֵינגט מין טריומערן זאַאַטליך
דאַניעדער. 9. דיו טהַרע טיעף מין סוטט פֿערונקט, דיו
ר־שגעל לערבראַכען מונד לערטאַטטערט; — דער קאַניג מונד דיו
פֿירסטען מונטער בהַרבאַרען, נירגענדס זורעכטוויזונג, זעלבסט
פרַאַפֿעטהען עמפֿאַנגען קיינע ווייסזאַגונג מעהר פֿאַק העררן.
10. דאַרום ויטלען ציון'ס גרייז מויך האַרטער ערדע, טפרַאַכען
דאַן, דאַס הויפט מיט האַס בעסטרייעט, דען וויב מין זאַקען גע־
הֶילט; מונד ירושלים'ס טאַכטער ווַאַדלען מיט גענונקטעק הויפט
מואהער. 11. מיין מויג פֿערגעהט פֿאַר טהרַענען, מיין מינגרעס
גליהט קוואַער, מייגע גאַלע ערגיעסט זיך, אַב דעס מונגליקס מיי־
נעס פֿאַלקעס, דעס קינדער מונד זויגלינגע מין זאַלען טטרַאַסען פֿאַר
הונגער פֿערטאַכטען. 12. זאַלעד פֿלעהען זיי מיהרע מיטטער
מוק ברַאַד מונד ווין, קריאַען, ווי פֿערוואונדעטע זיך מוק חפֿפֿע־
נער טטרַאַסע, מונד הויכען מיהרען גייסט מוים מין דער מוטטער־
סאַאַס. 13. ווען, אַ טאַכטער ירושלים! זאַל נום לינדערנדען
בייאַספיעל, מיך מֶהנליך דיר פֿיינדען? ווען, דיר נום טרַאַסט ענט־
גענגען טטעלַלען, אַ יונגפֿרייאַליכע טאַכטער ציון? מַך, גרַאַם ווי
דאַ: וועלטאַער מיוט דיין טטורן, ווער קאַן דיינע ווונדע דיר הי־
לען. 14. דיינע פרַאַפֿעטהען? — זי האַבען דורך טרוג מונד מונ־
זין דיך גענייטט, ניע דיין טטרַאַפֿליכעס מונרעכט דיר מויפֿגעדעקט,
דאַס פֿאַן דיינער ווילדהייט זי לוריק דיך ברַאַכטען; מונד לאַגען
דיר נור טאייכעלנדע גענכטע דער לוקונפֿט. 15. נון טלַאַגען רייי־
זענדע דיו האַנדע לזאַאַען מיבער דיך, טיטטלען פֿערוואונדערכד
דאַס הויפט, אַ ירושלים! מיוט דיעס דיו זאַ בערהאַטע טטאַדט?
דיו קראַנע דער טאַנהייט? דעס ערדבאַלל ווַאַנע דיעזעס?
16. דאַן רייסען דיו פֿיינדע דען האַכען מוין, בלַאַקלען הַאַהנליסענד
דיו לאַהנע, ערוויעדערן: ווי, ווי האַבען זי פֿערטלונגען! מיין
לאַנגסט גענוינטער טאַג מיוט דיעס. האַה! ווי ערלעבטען מיהן,
זאַהען מיהן. 17. זי הַאַט דער עוויגע זייגען פֿאַרזאַטל מוים־פֿע־
הרט! דיו לאַנגסט פֿערקינדיגטע דרַאַהונג מין ערפֿילונג גע־
ברַאַכט! זיעס לו גרונדע רייכטען האַלעס מהנע טאַהמונג; זיעס
פֿיינדע פרַאַהלאַקלען, מונד בהַרבאַרען טטאַלירלען. 18. מוים מיה־
רעס גרוימזאַלען הערלען דרינגט פֿרייד־נגעטרייאַ בים לום היאַאַל
עאפֿאַר, אַ ציון! זאַס לאַהרען זיו באַכע פֿלויעמען, טאַג מונד

הערַב געוירדיגט מיך בין. 12. ניע, אָ מיהר וואַנדערער אַלע;
ניע מיזט זאָלַעס חוגלויק מיך בעגעגנעט; טויעט נור הער חוד
זעהעט, אַב מיך דער וואוּנדען מיינע וואונדען גלייַכט? דיא
דער עוויגע איר גאָטלַאַגען, ער איך אַן טאַג זיינעס צרימאָעס
פֿיהלען זיעס. 13. פֿאָן אָבען הער סלַיידערט פֿייערס גלוטה, ער
מין איין גאַביין, הַא! וויא'ס דאַ וויטהעט! חונטען לעגט ער מיי=
נען טריטטען נעטלַע איין, לייַכט איך ריקוינגס ניעדער, מיבער=
זאָסט איך דער פֿערלוייפֿונג, דעם קוואָלענדען סאָרג מיאָרדאַר.
14. מיינער זינדען דירדעס יאָך בלַהעט סנעלל מין זיינער האַנד,
דיא לוייגען פֿערפֿלעכטען זיך, חואוינדען מיינען האַלס; זאָ טוואַכט
ער מיינע קרַפֿט, חונטערוירפֿט איך עדוֹאָזעם דרוקע. 15. טריטט
אַלע מיינע סטאַרקע מאַנסאַפֿט מין איר ניעדער, חונד פֿערקינדעט
פֿרייַדענפֿעסט בייַ חונטערגאַנגע מיינער יוגענד, אַלם טראָטע מיי=
נע קעלטער ער, דער יונגפֿרייַלַיכען טאַכטער יהודה'ס. 16. דַך!
הירַיבער וויינע איך, נערפֿלוסט מין טהרַענען מיין חויג, דאַם קיי=
נער איר טרוֹסט, חוטה איר קיינער נוספרעכען אַנג, וען מיינע
קינדער פֿעלגעהען, דורך פֿיינדעס חַבערוַאַכט. 17. חואוַאַסט
רינגט ציון דיא האַנדע, נייַכט מיינער לייַגט זיין בייַיד חיהר, דען
דער עוויגע היזט'ס דער יעקב איס גרויזַאַמען חואגענען; ירושלים
זאָלטע נום סייחואַל חיהנען זיין. 18. ער חיזט גערעכט דער עוי=
גע! דען חונגעהַרזאַם וואַך איך חיהם. הערט עם חיהר פֿאָלקער
אַלע! חונד זעהט מיינע לַיידען, מיינע יונגלינגע, מיינע מַדכען
מין דיא טקוַאַרייַא געפֿיהרט. 19. זאָלפֿט איך מיינען פֿרַיינדען
רופֿען? מַך זיא האָבען איך גענייסט! מיינען פריסטערן? מיינען
זָלטעסטען? מַך זיא פֿערגעהען מין דער סטאַדט, אַיסען זעלבסט
נַאַך טפייַע זוכען, חום חיהר לעבען נו ערהאַלטען! 20. זיעהע
דוא מַ עוויגער, וויא מַנגסט איר חיזט! (סאָן גוֹיהט איין מיננערס,
פֿערגעהט דאַז הערץ מין איר דאַם איך זאָ וויידערפענסטיג וואַך)
פֿאָן חויסען וויטהעט דאַז טוערדט, מין דען הייזערן דיא פעסט.
21. אַלן האָרט'ס וויא מיך יאַמערע: ניעאַנד טרַאָסטעט, פֿיי=
דע האָרען מיינען פֿאָלק, חונד פֿרַאָהלאָקען דאַרַחיבער. — חוך דיא
חיזט פֿאָן דיר פֿערהאַנגט! — חונד דאָך ברינגסט דוא חיהן, דען
וואָנגסט פֿערקינדיגטען טאַג, זאָ זינד זיא איר יאַ גלייך. — 22. חיינסט
קאָמעט חוך חיהרע באָסהייטען זָלע פֿאָר דיך, חונד דוא ביסט
דעָר רַאָכער חיהרער זינדען וויא דוא דער חיינען וואַרסט. — אַבער
מַך! נו פֿיעל האַב מיך דעם יאַמערס! חיין הערץ דעם זיידענס
נו פֿיעל! —

ב 1. אַה! וועלך חונגעוויטטער ליעהט גאָטטעס טטרַאָפֿגעריכט
חיבער ציון'ס בורג לוּאַחען, סליידערט ישראל'ס טטאָלץ פֿר פֿאָן
היאַעל'ס האָהע חין טיעפֿען אַבגרונד הין! זיינער פֿיסס סאָאָלן
זעלבסט נייַכט חיינגעדענק אַן רַאַכטאַג. 2. ריסט ניעדער חונ=
ערפֿענדעט יעקב'ס פרַאַכטיגע וואָהנגען אָלע, פֿערהעערט חין
זיינעס גריאָע דיא פֿעסטען יהודה'ס, מאַכט זיא דער ערדע גלייך;
חונד טאָנדעט רייך חונד אַבערהערר. 3. טטוופֿפֿט חין הייסעס
גאָרנע ישראל'ס אַלטיגעס האָרן אַב, האָלט דיא קרַאָפֿטפֿאָלע
רעכטע חיהם פֿאָר פֿיינדע צוריק, דאַם חין יעקב ער ען ווי הער,
גלייך פֿלאַאָענדעס בויטלע, דער אָלעס פֿערלעהרט רינגס חוהער.
4. ער זעלבסט מפֿאַנגט דען בָגען, וויא דער פֿיינד, טטעאַט,

1. ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਸਾਚ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਹੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਕਾਲ ਕੰਟਕ ਜੋਨਿ ਸੰਕਟ ਨਹੀ ਤਿਸੁ ਜਨਮੁ ਨਾਹੀ ਮਰਣਾ ॥ ਆਪਿ ਨਿਰਮਲੁ
ਨਿਰਮਲਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਣਾ ॥ ਜਿਸੁ ਭੇਟਤ ਹੋਵਤ ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ
ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਹੀਐ ॥ ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਸਾਚ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਮੇਰਾ
ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਹੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਣਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਤਿਸੁ
ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਸਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ਤਿਸੁ ਸਮਸਰਿ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥
ਤਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਸਾਚ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ
ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਹੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਣਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਤਿਸੁ ਮਿਲਿਆ
ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਸਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਨਾਮੁ
ਪਾਵੈ ਕੋਇ ਤਿਸੁ ਸਮਸਰਿ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥ ਤਿਸੁ
ਮਿਲਿਆ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ਸੁਣਿ ਸਖੀਏ ਸਾਚ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਭ ਤੇ
ਊਚਾ ਹੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਣਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਤਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ
ਹੋਇ ॥ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਸਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ

ניכט געמאכט ווערדען וואו אנדער קאן. פלוני היסט דען איך מוכבע־
קאנט, אלמוני דען איך מוכבענאנט (מאסע) ער טראט הינטו מונד
זעלבסט זיך. 2. בועז נאהם הירויך לעהן לייטע פאן דען אלטעסטען
דער סטאדט מונד מפראך: זעלבט זייך הירהער; מונד זיי זעלבען
זיך. 3. מאלמאן מפראך צו זיין פערוואנדטען: דאז סטיק מאקער,
וועלכעס מוזערק פעטטער דעם אלימלך געהערטע, האבטע נעמי
דיא פאן גענעלדע מואב'ס לוריק געקאמאן, פערקויפט. 4. איך
זאגטע אבער: איך וואלט דיר'ס קונד טהון, דאם דוא עם זאן דיך קוי־
פען זאלסט, פאר דענען דיא היר זיטצען, פאר דען אלטעסטען מיי־
נעם פאלקעס; ווילסט דוא עם נון מיינאזען זאי טהוע עם יעלט; וואי
אבער ניכט, זאי זאג עם נור, דאמיט איכ'ס וויסע. דען אהנע דיך
קאן ניעמאנד מיינאזען, איך אבער פאלג גלייך נאך דיר. יעגער אנט־
וואָרטעטע: יאי, איך וויל'ס מיינאזען. 5. בועז ערוידערטע, זאבאלד
דוא דאז פעלד פאן דער האנד דער נעמי מיבערניאמסט, זאי האסט
דוא אויך לוגלייך דיא פאליכט מיבערנאמאן, דורך דיא מואביטירין
רות, דיא פרוי דעם פערסטארבענען, דען נאמען דעם פערסטאר־
בענען צוזיל זיינעס ערבגוטע צו ערהאלטען. 6. דאז מפראך דער פער־
וואנדטע: זאי קאן אויכ'ס ניכט מיינאזען, אויך קאנטע מיינעס מיג־
גען ערבגוטע נור דאדורך סאדען; מיבע דוא אזאי אין פערוואנדט־
טאפטערעכט פיר דיך; אויך קאן עם וואהרליך ניכט מיינאזען. 7. פאר
מאלטערם אבער וואר דיזעס בראוך אין ישראל: אום מיינעס ווידער־
קויל, אדער טויסהאנדעל, אדער זאכסט מיינער זאכע בעסטאנד צו בע־
בען, אוסטע דער מיינע זיינען האנדסוה אויסליהען, אונד אין דעם
אנדערן מיבערגעבען; אונד דיזעס גאלט פאלם פאלויגע בעסטיאונג
אין ישראל. 8. זאבאלד נור דער פערוואנדטע צו בועז גענאגט האט־
טע: קויפע עם זאן דיך, נאך דיזעער זאגלייך זיינען האנדסוה אב.
9. אונד מפראך צו דען מלטעסטען אונד צו מאנעם פאלקע: אייהר זייד
יעלט מיינע לייגען, דאם אין פאן דער האנד דער נעמי מאנעם זאן
איך געקויפט האבע וואם דעם אלימלך, כליון, אונד מחלון לוגעהערט
האבטע. 10. אונד דאם אין אויך דיא מואביטרין רות מהלון'ס גע־
וועזענע פרוי, איר הירמיט לוך וויבע ערקויפט האבע, אום דען נא־
מען דעם פערסטארבענען אויך זיינעס ערבגוטע צו ערהאלטען, אויך
דאם ער ניכט פערלאסע מונטער זיינען פערוואנדטען, אונד אים
טהארע זיינעס גענורטסאפטס. אייהר זייד לייגען! 11. דאז מפר־
כען מאלע לייטע דיא לוגענגען וואהרען, אויך דיא מאלטעסטען: וויר זינד
לייגען! דער עוויגע גענע, דאם דיזע פרוי דיא יעלט זין דיין הויז
קאמאט, וועלדע ווי רחל אונד לאה, דיא ביידע דאז הויז ישראל ער־
בויעט האבען! דאם דיינע אזאכט לוגעהאע זין אפרת, אונד דיין נא־
מע זיך פערבריטע זין בית לחם. 12. דיין הויז בליהע דורך דען זאר
מען, וועלכען דער עוויגע דיר פאן דיזער יונגען פרוי טענקען וירד,
ווי דאז הויז דעם פרץ, דען תמר דעם יהודה גענאהרען. 13. בועז
נאהם אזאי רות, זי וואר זיינע פרוי, ער וואהלטע זיהר ביי,
דער עוויגע פערליה זיהר טוואנגערסאפט, אונד זי גענאהר זיינען
זאהן. 14. דאז מפראכען דיא ווייבער צו נעמי: געלאבט זיי דער
עוויגע דער דיר'ס נאאהר ניכט מין זיינען אנגעהאער פעהלען לאסט!
זין נאמע וועדע בעריהמט זין ישראל. 15. ער וויד גטוים דיין
גענייגטעס גאמיטה ווידער ערקוויקען, אונד דיר דיין גרויעס מלטער
ערטראגליך מאכען. דען מיהן האט דיינע טוויגערטאכטער גענאה־

דען אָרט, וואָ ער זיך הינלעגט, געהט הערנאָך הין, דעקט מיהן נו
פֿיסען מויל, מונד לעגט דיך מויך. ער וועט דיר וואָהל סאָן זאָגען,
וואָס דוא נו טהון האָסט. 5. זיט מַנטוואָרטעטע: וויט דוא מיר זאָגסט,
זאָ וועל איך טהון. 6. זיט גינג מלוכה הינאָב מין דיט סיינע, מונד
טהאָט מויך מלעם זאָ וויט דיט סוויגערמוטטער מיהר בעפֿאָהלען האָט=
טע. 7. מלס מן בועז געגעסען מונד גענרונקען, מונד לעכט פֿער=
גינגט וואָר, גינג ער הינין, מונד לעגטע זיך נעבען מיינען הויפֿען
גענרייד ניידער, דאָ קאָמ זיט גאָנץ וויוו, דעקטע מיהן נו פֿיסען
מויך, מונד לעגטע זיך הין. 8 וויט עס נון מיטטען מין דער נאָכט
ונאָר, ערשרעק דער מאָן זאָ זעהר, דאָס ער גאָנץ ערשיטטערט וואָרד.
מלס ער עגלייך מערקטע, דאָס עס מיין פֿרויענלימאער זיט, דאָז נו
זיינען פֿיסען ויגט. 9 ספראָך ער. ווער ביוט דוא? זיט מַנטוואָרטע=
טע, איך בין דיינע מאָגד רוט, דוא זאָלסטעסט דיינע פֿליגעל מיבער דיינע
מאָגד מויסברייטען. דאָ דוא מיין בלוטס פֿערוואָנדטער ביוט, (דיעס
ווילל זאָגען: ניט איך מלס עהעפֿרוא מין דיינען סוטן). 10 ער
ספראָך: זָ מיינע טאָכטער, דוא ביוט מיינע גענעגענטע דעם עוי=
גען! דיוע דיינע פֿרוֹמיגקייט מיבערטרייפֿסט נאָך דיט ערסטערע;
דאָס דוא נאָך דען יינגלינגען ניכט נאָגעהען ווילסט, זיט זיינען
מלס אָדער רייך. 11 נון מיינע טאָכטער! פֿאָס דיר ניכט באָנגע זיין.
איך וועלע מלעם פֿיר דיך טהון, וואָס דוא פֿערלאָנגעסט, דען מיינע
גאָנצע סטאָדט ווייס, דאָס דוא מיינע ביעדרע פֿרוא ביוט. 12 מיג=
דעם מבער, זָב עס סאָהן וואָהר ביוט, דאָס איך מין פֿערוואָנדטער
בין זָ ביוט דאָך אויך נאָך מיינער דאָ, דער נאָהער פֿערוואָנדט ביוט
מלס איך. 13 בלייבע דאָהער דיוע נאָכט היר, מונד מאָרגען זאָל עס
זיך מויזלייגען. ווירד דיך יענער מלס פֿערוואָנדטער נור עהע נעהאָלען,
זָ ביוט'ס גוט, ער מאָג דיך נעהאָלען, ווילל ער דיך מבער ניכט עהע=
לייכען, זָ וועלע איך עס טהון, זָ וואָהר דער עוויגע לעבט! ליגע
נור היר ביז מאָרגען. 14 זיט לאָג זָאָלט נו זיינען פֿיסען, ביז מאָן דען
פֿריהען מאָרגען; סטאָנד מבער סאָן מויל בעפֿאָר נאָך מיינער דען
מנדערען ערקענען קאָננטע (דען ער וואָלסט ניכט האָבען, דאָס יע=
מאָנד ערפֿאָהרע דאָס דיוע פֿרויענלימאער מין דער סיינע גענוגען
זיין). 15 ער ספראָך: האָלט דאָז טוך הער, וועלכעס דוא מָן דיר
האָסט, מונד פֿאָסע דאָרמָן, זיט הילט עס הין, ער מאָס זעקס מאָס
גערסטען, טהאָט זיט היניין, מונד גינג הירמויל מין דיט סטאָדט.
16. מלס נון רות נו מיהרער סוויגערמוטטער קאָמ, זאָגטע דיוע וויט
סטעהט עס מיט דיר מיינע טאָכטער? דאָ ערלאָהלטע זיט מָיהר זָ=
לעס וואָס דער מאָן פֿיר זיט נו טהון פֿערספראָכען האָבע. 17 מונד
ספראָך פֿערנער: דיוע זעכס מאָס גערסטען גאָב ער מיר מויך;
דען ער זאָגטע נו מיר, דוא זאָלסט ניכט מיט לעערע האָנד נו דיי=
נער סוויגערמוטטער נוריק קאָמאָען. 18 יענע ערוויידערטע, זיט נון
רוהיג מיינע טאָכטער! ביז דוא ערפֿאָהרסט וויט דיט זאָכע מוים=
פֿאָלט, דען דער מאָן וואָס געווים ניכט עהער נאָך, ביז ער דיט זאָ=
כע נאָך הייטע נו עגדע גענראָכט האָט.

ך 1. בועז וואָר מיגדעסטען היגויל גענאָגגען מין דאָז טהאָר, מונד
האָטטע זיך דאָזעלבסט נידערגעזעלט, דאָ גינג עבען דער פֿערוואָנד=
טע פֿאָרבייבער, פֿאָן וועלכעס בועז גענפֿראָכען האָטטע; מונד ער
ריף מיהם נו: קאָאָט הערביוט מונד זעטלע דיך היהער פלוני אלמוני.
(מיין נאָמע, דעסטען מאָן זיך בעדיענט, וועו דער גענאָריגע נאָמע

דאָ דוּ פֿאָרהער ניכט גענאָנט. 12. דער עוּיגע ווירד דיר דיעזע טהאַט פֿערגעלטען, פֿאָלסטאַנדיג ווירד דיין לאָהן זיין פֿאָן מיהם, דעם עוּיגען, דעם גאָטט ישראל'ס, אונטער דעסטן פֿליגעל דוּ סוט גענוכט האַסט: 13. זיא ספראַך, לאָם איך נור פֿערנער גנאַדע פֿינ= דען אין דיינען אויגען, איין הערר! דוּ האַסט דיינער מאַגד אוטה מייפֿגעפֿוּנסט, דאַ איך ניכט מיינאַל מיינער דיינער טקולאַווינכען גלייך בין. 14 אָום עס לייט נום עסטן וואַר, ספראַך בועז צו מיהר, קאָמאַט הערבייא, אונד מים מיט, דוּ קאַנאַסט אויך דיין ברוֹד מין עסיג מייני טונקען. זיא זעלטע זיך נעבען דיא טניטטער הין, אָאַן לעגטע מיהר גערסטעטעס זאַגענאַהל פֿאָר, זיא אַם, וואורדע זאַטט, אונד האַט= טע נאָך מיברינ. 15. נאַכדעם זיא ווידער אויפֿגעסטאַנדען, איך פֿעל= דע נו וכען, בעפֿאַהל בועז זיינען דינערן אונד ספראַך: לאַסט זיא אויך צווישען דען גאַרבען הערום וכען, אונד בעסאָאט זיא ניכט דאַריבער. 16. מיהר קאָנגט אויך מיהרענטוועגען, מייך זאָגאַר עטוואָם פֿאָן דען קלייענרן גאַרבען הייר פֿערגעסען אאַכען, אונד זיא זאָלכעם אויפֿ= וכען לאַסטן: דאַם זיא יא נימאַנד האַרט פֿאַרעדט. 17. זיא לאַג פֿאָן דאָן דעם פֿעלדע אויך ביז גען אַבענד, אונד אָם זיא הערנאַך אויסקלוג וואַם זיא גענאַאעלט האַטטע, וואַר עס בייאַהע אייגע איפֿה גערס= טען. 18. זיא נאַהם זאָלכעם אויך, גינג דאַאין אין דיא סטאַדט, סטאַדט מיהרע טוינערוטטער בעסויעטע וואַם זיא אויפֿגעוכט האַט= טע. זיא נאָך אויך הערפֿאָר, וואַם זיא, נאַכדעם זיא זאַטט וואַרדען, פֿאָן מיהרעם עסטן מיברינ האַטטע, אונד גאַב עם מיהר. 19. דאַ ספֿראַך מיהרע טוינערוטטער, וואָ האַסט דוּ דען הייטע אויפֿגע= לעזען? וואָ גענאַאעלט? אָ דאַם זער גענעגנעט זיא, דער דיך זאָ פֿרייגדיג אויפֿגענאַאמען! דאַרויך זאַגטע זיא מיהרער טוינערוט= טער, בייא וועם זיא גענאַאעלט, ספֿראַך נעמליך: דער מאַן, בייא וועלכעם אויך הייטע גענאַאעלט האַבע, הייסט בועז. 20. דאַ זאַגטע נעמי נו מיהרער טוינערטאַכטער: גענעגנעט זיא ער פֿאָם עוּיגען, דוּ ער זיינע גיטע וועדער דען לעבענדיגען, נאָך דען טאָדטען ניט= נאַהם. נעמי פֿוהר פֿאָרט, אונד ספֿראַך: דער מאַן גענהט אונם נאַהע מאָן; ער איזט אייגער אונזערער נאָכסטען פֿרייגדע. 21. דיא מואביטרין רוּת ספֿראַך, יאַ ער זאַגטע איר אויך, האַלטע דיך נור זאָ נאָגע בייא מיינען דינסטען. ביז זיא איט אייגער וֶרנדטע פֿאָוול נו עגדע זינד. 22. יענע ערוויידערטע מיהר: עס איזט אויך גוט פֿיר דיך, מיינע טאָכטער! וען דוּ מיאַער איט זיינען מאָדכען אוים= גאַהסט. דוּ קאָנטעסט אין מיינעם פֿעלדערן פֿעקער אויכען אויפֿגע= נאָאַען וועדען. 23. זיא הילט זיך זאָזאָ נו דען מאָדען דעם בועז אוף דאַרט נאָכלעזע נו האַלטען, ביז דיא גערסטען אונד וויטלען=וֶרנדטע פֿאָוול נו עגדע וואַר. פֿלסדען בליב זיא וויידער בייא מיהרער טוי= גערוטטער.

ג. 1. נון ספראַך מיהרע טוינערוטטער נו מיהר: מיינע טאָכ= טער! אויך מאָכטע דיר גערנע מיינען רוהעאָרט וכען, פֿלוּנ עם דיר וואָהל גאַהע. 2. זיאַ נון! אונזער פֿרייגד בועז, מיט דעסטן מאָדכען דוּ לעזאָאַען וואַרסט, דער טוינגט האַט היינע נאָכט גערסטען אין דער טענע. 3. וואָסע דיך פֿלוּנ, זאַלבע דיך, לעגע דיינע בעסטען קלי= דער אָן, אונד גאַהע היונטער נאָך דער טענע, לאַם דיך פֿאַר דעם פֿאָר דעם אַנגע נינט זאַהען. ביז ער איט עסטן אונד טרינקען פֿלוּנ פֿערטיג איזט. 4. וען ער זיך נידערלעגען ווירד, זאָ אערקע דיר=

כען. 19. אונד זיא רייטען צוזאמען בים נאך בית לחם.
חלום זיא דאזעלבסט סטויגטען גאנץ טטאדטלייטע מיבער
זיא, אונד זאגן ספרתך: דיזעס זאל נעמי זיין. 20. זיא מבער
זאגטוארטעטע מיהנען: מ נעננט איך ניכט אעהר נעמי (דיז בעד-
גניגטע), נעננט איך פיעלאעהר מרא (דיז בעטריבטע), דען דער
אלמאכטיגע האט איך זעהר בעטריבט. 21. פאל גינג איך פאן
היער וועג, אונד לעער בראכטע דער עוינג איך צוריק, וויא
קאנגט מיהר איך נאך נעמי נעננען, דא דער עוינג איר זא פיעל
עלענד, דא דער אלמאכטיגע איר זא פיעל אונגליק צוגעסיקט האט?
22. אלזא וואר נעמי איט מיהרער טוויגערטאכטער, דער מואב-
טערין רות, פאן דעם גענפילד מואב'ס וויעדער צוריק גקעהרט;
אונד זיא זאגטען צו בית לחם פאן, עבען אלס דיא גערסטענערנ-
טע מאגינג.

ב. 1. צו האטט נעמי מיינען פרייגד פאן מיהרעם מאנאן, מיינען
עדלען ביעדערמאן, אויס דער פאמיליע אלימלכ'ס, דעמען נאמען בעז
וואר. 2. מיינסט ספרתך דיא מואביטרין רות צו נעמי, לאז יבע איר
דאס איך אויפ'ס פעלד געהע אונד אהרען אויפזוזוע היכטער מיינעם
הער, ביים וועלכעם איך גונסט פינדען וועדע, יענע מאטוארטעטע:
געהע נור מיינע טאכטער! 3. זיא גינג אלזא הינוועג, קאם אויף מיין
פעלד אונד זאטט זיך וואס היכטער דען סניטטערן אבפיעל, דא
טרפל עס זיך, דאס זיא מיין סטיק מקער גערהטהען וואר, וועל-
כעס דעם בועז אויס דער פאמיליע אלימלכ'ס געהערטע. 4. אונד
זיהע! עם קאם אויך בועז אויס בית לחם. ער ספרתך צו דען סניט-
טערן: דער עוינג זיי איט אייך! זיא ערוידערטען: גאטט זעגנע
דיך! 5. ביעז פראגטע דען דיענער דער מיבער דיא סניטטער גע-
זעלט וואר, וועס געהערט יענעם מאדכען אן. 6. דער דיענער, דער
מיבער דיא סניטטער געזעלט וואר, מאטוארטעטע: עם איז דאס
מיאביטיסע פרויענליאער, וועלכעס איט דער נעמי פאם גקאמען
מיאב'ס לוריק גקעהרט. 7. זיא האטט (צו איר) גזאגט: לאבער
לאס איך דאך ביים דען גארבען אויפזוכען, אונד זאאזען, וואס הי-
טער דען סניטטערן לייגען בלייבט. זא קאם זיא דען הער, אונד סטונד
היר פאן דעם טאגעס אנברוך אן בי יעצט; זיא רוהט אילט נור מיין
וועניג אין דעם הויז אוים. 8. דא ספרתך ביעז צו רות, האסט רות
עס גהערט, מיינע טאכטער! גהע יא ניכט אויך אין אנדערעס
פעלד אהרען אויפלועבען; דוא ברויכסט אויך גאר ניכט פאן היר
היוועג צו גהען. זאנדערן קאנסט דיך נור מיאאער זא צו מיינען
מיידען האלטען. 9. זאבאלד דוא נור זיהעסט, דאס מען זאך אויך דעם
פעלד סניידעט, זא גהסט דוא מיהנען נאך. אין האבע סאן דען
דיענסטען אנבעפאהלען, דאס מען דיר ניכטס צו לייד טהון זאלל?
אונד וען דוא דורסט האסט, זא גהע נור פריא צו דען גערעטהען,
אונד טרינקע פאן דעם, וואראוס דיא דינסטען שעפפען. 10. רות פיעל
אויף מיהר אנגעזיכט נידער, וואנד זיך צור ערדע הין אונד ספרתך,
וואדורך האבע איך דיוע גנאדע פערדינט, דאס דוא אין גיטיג
מיפענאסט, דא איך היר דאך פרעמד בין. 11. ביעז אנטוארטעטע
מיהר אונד טפרתך: עס איז אין זאן אלעס ערלאהלט וואהרהן,
וואס דוא פיר דיינע טוויגערמוטטער, נאך דיינעם אנגענעם טאדטע
גטהן האסט, דא דוא מיהרענטוועגען פאטער אוטטער, דיין גאנ-
צעס פאטערלאנד פערלאסטע, אונד צו מיינעם פאלקע מיבערגינגסט,

נע פֿרויה מונד זייַנע לוייה וחתנע. 2. דער מאַן היעס אלימלך, זייַנע, פֿרויה נעמי, מונד זייַנע לוייה וחתנע מחלון מונד כליון, בירגער פֿון אפרת, דאָס מויך בית לחם יהודה הייסט. זיי קאַמען מויך ווירקויך אין דעם גענפֿילדע מואב'ס מאַן, מונד בויבען דאָזעלבסט. 3. אלימלך נעמי'ס מאַן טאָבער סטאַרב, דאָ בליב נאָך דיי פֿרויה לויריק מיט מירן לוייה וחתנען. 4. דיעזע נאָהמען זיך מואביטיסע פֿרויען, דיי מיינע היעס ערפּה, דיי אַנדערע רות. נאָכדעם זיי פֿון דאָזעלבסט מונגעפֿאָהר צעהן יאָהרע גענוחתנט. 5. סטאַרבען אויך דיזע ביידע מחלון מונד כליון, מונד דיי פֿרויה בליב נור נאָך אַלויין מיבריג, פֿאַן מיהרען ביידען וחתנען מונד מיהרעם אַנגענע. 6. ענדליך אַפֿטע זיי זיך וויעדער אויף, מונד מיהרע שוויגערטאָכטער מיט מיהר, פֿאַן דעם גענפֿילדע מואב'ס אַבלורייען; דען זיי האַטטע דאָזעלבסט פֿערנאָמען, דאָס דער עוויגע זיין פֿאָלק וויעדער בערוּכט, מונד מיהנען ברוֹד גענעבען האָבע. 7. זיי נאָך אַוועק הימוענ פֿאַן דעם אָרטע וואָלין זיי בים יעטלט וואָר, מונד מיהרע לוחן סנירע מיט מיהר. אַלס זיי נון מויך דעם וועגע וואָרען נאָך דעם לאַנדע יהודה נו. 8. ספּראַך נעמי נו מיהרען ביידען סנירען: קעהרט דאָך חום מונד גענהט לויריק, יעדע לום הויוע מיהרער מוטטער; דער עווינע ערלייגע מייך זאָ פֿיעל גיטע, אַלס מיהר דען פֿערסטאָרבענען מונד איר ערלייגט האָבט. 9. דער עווינע גענע, דאָס מיהר וויעדער רוהע פֿינדעט, יעדע מיק הויוע מיהרעם קינפֿטיגען עהעמאַנעם! נעמי קיסטע זיי, זיי האָבער עהובען מיהרע סטיואָע מונד וויינטען. 10. מונד ספּראַכען: ניין! וויר וואָלען מיט דיר נו דיינעם פֿאָלק רייזען. 11. יעגע ספּראַך: קעהרעט דאָך לויריק! וואָלו וואָלעט מיהר מיט איר רייזען? האָבע מיך דען נאָך זאָהנע מין מיינעם לייב מייַנע דאָס זיי מיינסט מייערע מאַנער וועדען קאַנגטען. 12. קעהרט דאָך חום, מיינע טאָכטער! גענט! מיך בין נומעהר וואָהרליך סאָן נו אַלט פֿיר מיינען מאַן. מונד וען מיך חויך זאָגען וואָלטע, איר בלייבט נאָך האַפֿענונג, יאַ מיך וואָרע סאָן דיעזע נאַכט מיינעם מאַנ= נעס, גענבאָרטע זאָגאַר סאָן זאָהנע. 13. וואָלט מיהר דען זאָ לאַנג חויל זיי האַררען, בים זיי גרוֹס וועדען? וואָלט מיהר מיין מיהרענטוענגען, ענטזאָגען, מיינעס אַנדערן מאַנעס נו וועדען? ניכט דאָך, מיינע טאָכטער! עס וויהדע איר מיינרנטוענגען ערסט זעהר סאָרנהאַפֿט זיין, דאָס דיזע האַנד דעם עווינען איך גענטראַפֿ= פֿען. 14. זיי ערהובען זאָאטויך מיהרע סטיואָע מונד וויינטען. מבערואַהלם. דאַרויך קיסטע ערפּה מיהרע סוויגערוטטער (נום חַבסיערע), רות חַבער וויך ניכט פֿאָן מיהר. 15. דאַ ספּרוך נעמי: זיעהע! דיינע סוואַגערין רייזט וויעדער נו מיהרעס פֿאָלק מונד מיהרען גאָטטערן לויריק, גענע מיהר דאָך נאַך. 16. רות אַנטוואָרטעטע: דרינגע דאָך ניכט זאָ זיעהר מין מיך, דאָס מיך דיך פֿערלאַסען מונד פֿאָן דיר רייזען זאָלל. דען וור וואָ דוּ הינרייזעסט, וועהדע מויך מיך רייזען, מונד וואָ דוּ בלייבסט, דאָ בלייב מיך מויך; דיינע נאַלייאָן מיוט נון מויך מייַנע נאַלייאָן, מויך דיין גאָטט מויך מיין גאָטט. 17. וואָ דוּ סטערבען וועלסט, וועל מיך מויך סטערבען, מונד דאָרט בעגראַבען וועדען. דער עווינע סטראַפֿע מיך מוס= איפֿהאָרליך, וועז זעלבסט דער טאָד מיך פֿאָן דיר טרענגען זאָל. 18. אַלס נון נעמי זאָה, דאָס זיי זאָ פֿעסט עגטשלאָסען וואַר מיט מיהר נו רייזען, הערטע זיי מויך מעהר מיט מיהר דאַפֿאָן נו סצרע=

שיר השירים

10. "דיין גויאטן, ווי דער עדלע ווין — דער איינעץ פֿרייגדיגאַנגפֿט
מיינסוייכט, מונד סוחַלהחַפֿט מחַכט, דער סלוואערנדען ויפֿען.
11. חיך בין איינעץ ויבען, מונד ער זעהנט זיך נחַך איר. 12. קחָץ
איין ויבער! וחַם מונס מויפֿם וחַנד הינוים! וחַם מונ מוין דחָרפֿערן
פֿערבלייבען! 13. פֿריה מין דיי ווייבערגע גענהן, סויען, חַב דער
ווייסטוק מויסטולחַגט? חַב ער טרייבליין חַ:וועלט? חַב דיי גרחַנחַטען
בויהען? דחַ טענק חיך דיר חַוֹלע איינע ויבע! 14. דידאים הופֿטען
סחָן, מונד חיבער מונזערער טהיר, עדלע פֿריכטע חַוֹלערליי:ח, הייליגע
מונד פֿערניגע, פֿיר דיך, איין ויבער! מויפֿבעהחַלטען:"
ה 1. ווער גיבט דיך איר, לוס ברודער איר? דער איינער מוט־
טער ברוסט גענחַגען, חיך פֿחָנדע דרויסען דיך, מונד קיסטע דיך,
מונד ניחַנד דירפֿטע עם המֶהנען. 2. חיך פֿיהרטע דיך, חיך ברחָכ־
טע דיך, חין איינער מוטטער הוי:. דחַ זחָלטעסט דוח איך ועהרען.
חיך, טרחָנקטע דיך איט ווחָהלגעווירלטעפ ווייבע, איט זיסעץ אחָסט
פֿחָן איינען גרחַנחַטען. — 3. מוגטער איינעץ הויפֿטע זייבע ויבע,
זייבע רעכטע מוופֿחַסט איך. 4. חייך בעסווחָרע חיך, טחָכטער
ירושלים! וחַם וועקט חיהר זיך, ווחַם רעגט חיהר חויך דיח ויבע,
בעפֿחָר עם חיהר גענחָלט? 5. ווער חיזט זיך, דיח דחָרט חויפ־
סטייגט, חוים דער ווייסטען הער: גענעהנט חויך חיהרען פֿרייגד?
מוטטערפ חַפֿענבוים וועקטע חיך דיך, ווח דיינע מוטטער דיך גע־
בחָהר, דיך גענחַהר, דיינע ערלייגרין. 6. חַך! זעטע זיך, ווי זיך
זיגען חויך דיין הערן! ווי זיך זיגען חויך דיינען חַרפֿ! סטחַרק חיזט
דיח ויבע, ווי דער טחָד; חיהר חייפֿער, ווי דיח הלחָוֹע פֿעסט:
חיהרע גלוטה, דער פֿלחַמע גלוטה, פֿלחַמע דעם הערן. 7. סטחַר־
קע פֿלוטהען, וחָסען ניכט דיח ויבע, סטרחָמע פֿיהרען זיך ניכט
דיח ויבע, סטרחָמע פֿיהרען זיך ניכט פֿחַרט; מונד גחָבע מיינער
חַוֹלעס גוט מין זיינעץ הויזע, חוס דיח ויעבע; זיך פֿערסוחָהנען,
פֿערחַכטען חיהן. 8 מונזרע סוועסטער חיזט נחָך קליין, חיהר בוזען
נחָך ניכט רייך, ווחַס טהון ויר מונזרער סוועסטער, ווען יעמחַנד מוס
זיך ווירבט? 9. חיזט זיך מיינע מויערי זחָ בויען ויר חויך חיהר זי־
בערנען פֿחַוֹלחַסט; חיזט זיך מיינע פֿפֿחָרטע זחָ מחַכען ויר זיך פֿעסט,
איט בחָלעגלעדערנהחַוֹן. — 10. מיינע מויער בין חיך ען, מונד מיינע
בריסטע טהירעס; יעלט בין חין זייגען מויגען חיך חוס הֶחטטע איך
פֿריידע גענפֿונדען. 11. מיין ווייבערג ווחַר דעס שלמה ען בעל המון
ער גחַב דען ווייבערג היטערן חויז, דחַס יעדער טויזענד זילבערליי־
גע מויהס פֿיר דיח פֿריכטע בריגגע. — 12. מיין רעבענהיגעל זיגט
פֿחָר איר — דיין זיגד, ח שלמה! דיח טויזענדע, ווייח הונדערט בלי־
בען נחָך פֿיר דיח היטער זייגער פֿרוכט. 13. דיח דוח ווחָהנסט מין
דען גחָרטען, ווחַס איך הֶחרען דייגע טטיחַס! דיח געספֿילען הֶחר־
כען דרויך. 14. "פֿלייך מיין געליבטער! גלייך מיינעץ רעהע, מיינעץ
יונגען הירטכען חויך ווירלגעבירגען." —

מגלה רות

1. ען דער לייט דחַ דיח ריכטער נחָך רעגיערטען, ענטסטו
חייגסט הונגערסנחָטה חיך וחַנדע, דחַ לייזטע ויין חחַן חוים בית
לחם יהודה, חוך זיך חיך גענילדע מואב'ס ווייבלוהחַלטען; ער, ווי־

מויגען ווית דיח טייבֿען, חֶן וחֲסער קוועלען חין חילך געבֲּדעט, סטעהען חין דער פֿילֿע. 13. זייט ווחֲנגען ווירלבעטלייך, ספענע־ריין־קחֲמטלען; זייט ליפֿען זינד ווית רחֲזען טריפֿען פֿלוסענדע מיר־רע. 14. זייט החֲנדע גילדנע וחֲלֿען, בעזעלט מיט טירקיסען; זיין לייב ווית רייגער עלפֿענביין, גענחיקט מיט זחַפֿירע. 15. זייט סע־קעל מחַראחָרזיילען, חויך גילדנען פֿיסען פֿעסט; זיין חַנזעהען, ווית דער לבנון, ווית לעדערן חויזערלעזען. 16. זיין גוימען זיסיגקייטען, גחַנץ ער ליבלֿיקייטען, זחָ מיזט מיין ליבער, זחָ מיזט מיין פֿרייגד, טחֲלֿטער ירושלים׳ם.

ו 1. וחָ גינג ער הין, דיין ליעבער? חָ דוח דער פֿרויען סחָנס־טע! וחָ וחַנדטע זיך דיין ליעבער הין? ווי זוכֿען מיהן מיט דיר. 2. מיין ליבער גינג היכחַב חין זיינען גחַרטען לו זיינעם ווירלעבעטע־ליין, ווירעט חין דען גחָרטען זיך, חוכד זחַחעלט רחָזען חיין. 3. מיין פֿרייגד, חיך בין זיין; מיין פֿרייגד, ער חיזט מיין, דער זיך חונטער רחָזען ווידעט. 4. סחָן ביזט דוח סחָפֿערין! ווית תרצה סחָן, ליעבליך ווית ירושלים, פֿורכטבחַר ווית סיין קריעגסהעער. 5. וועגדע דייגע מויגען, וועג פֿחָן מיר; זית חיבערוחָלטיגען חיך. דיין המַחַר ווית גחַזעהעערדע, חערחַב פֿחָן גלעד המַגעגד. 6. דיינע לחָהנע ווית לחָחעערהעערדע, חויפֿסטייגענד חויס דער טוועחחע, חלֿע לוילֿיקגע טרחָכֿטיג, קיינע דערזעלבען פֿעהלט. 7. ווית חַן גרחַנחַט חיין רין, זחָ דיינע וחַקגע חַן לחָקעהחַר. 8. זעכֿליג זינד דער קחָניגינגען, דער נעבענפֿרויען חַכֿליג, יונגפֿרויען חָהנע לחַהל. 9. חיינע, דיח חיזט חיינע טויבע, חיינע פֿרחָחחע; חיינע, חיהרער חוטטער ליעבסטע, חיהרער גענחָרערין טהייערסטע; דיח חחָדכֿען זחַהען זיח, פריזען זיח זעליג; זיח, לחָבטען קחָניגינגען חוכד נעבענפֿרויען. 10. וער חיזט דיח, דיח הערפֿחָר בליקט ווית חחָרגענרחָטה? ליעבליך ווית דער חחָנד, לויטער ווית דיח זחַכֿנע, פֿורכֿטבחַל ווית קריעגסטחַר. 11. לוח נוסגחַרטען טטיג חיך היכחַב, דחַ גרחַנחַטען בליהען. 12. חוכד וחוסטע ניכֿט, דחַס חיינע זעלע זיך גענזעלט לוח קריגסוחַגען, חיינעם עדלען פֿחָלקס. —

ז 1. קעהר חוח, קעהר חוח חָ שולמית! קעהר חוח! קעהר חוח דחַס ווית דיך טויען. וחַס וחָלט חיהר טויען חַן שולמית? ווית רייע־טחַנץ דער קריגסטחַרע. 2. ווית טחָן זיגד חין טוהען, פֿירסטע־טחַכֿטער דיינע טריטטע! דיינער היפֿטען סוויגונגען, ווית קעט־טעמוערק פֿחָן חייסטער החַנד. 3. דיין נחַבעל ווית חיין רונדער בע־כֿער, דעח ניחחער וחַס גענריכֿט; דיין בויך חיין ווייצען־היגעל חוא־טטעקט חיט רחָזען. 4. דיינער בריסטע פחַחַרְ, חיין יונגעם רעהע פחַחַר, נוילֿיקגע חיינער חוטטער. 5. דיין הַחַלֿז חיין טהורם פֿחָן ע־פֿענביין; דיינע חויגען טייכֿע לו חשבין, חַם טהָחַר דער גלחָסען טחָכֿטער; דיינע נחַזע ווית חויך לבנון דער טהורם, דער גען דמשק טויעט. 6. דיין הויפֿט טטעהט חויך דיר ווית דער כרמל; דיינעם הויפֿטעם זחָקען, ווית דער פורפור חַם קחָניגם־בונדע טחָן גענוגגען. 7 ווית טחָן ביזט־דוח, ווית זחָ ליבלֿיך ביזט דוח: חָ ליעבע! חונטער דען ז סטען. 8. דיזע דיינע הָהנע, גלייכֿט דעם פחַחַנבוים, דען טרויבען, דיינע בריסטע. 9. חיך ספרחַך, וחַס חיך קלחָחען חויך דען פחַחַנבוים ערגרייפֿען זיינע לוייגע; וחַס דיינע בריסטע זיין, ווית חָפֿפֿעלדופֿט. זחַ גענטרייך חיט טהחַל לו טויען: חַב דער ווינטטחָק טרייבט, חָב גרחַנחַטען בליהען. 12. חונד וחוסטע ניכֿט, דחַס חיינע זעלע זיך גענזעלט לוח קריגסוחַגען, חיינעם עדלען פֿחָלקס. —

ח 1. קעהר חוח, קעהר חוח חָ שולמית! קעהר חוח! קעהר חוח דחַס ווית דיך טויען. וחַס וחָלט חיהר טויען חַן שולמית? ווית רייע־טחַנץ דער קריגסטחַרע. 2. ווית טחָן זיגד חין טוהען, פֿירסטע־טחַכֿטער דיינע טריטטע! דיינער היפֿטען סוויגונגען, ווית קעט־טעמוערק פֿחָן חייסטער החַנד. 3. דיין נחַבעל ווית חיין רונדער בע־כֿער, דעם ניחחער וחַס גענריכֿט; דיין בויך חיין ווייצען־היגעל חוא־טטעקט חיט רחָזען. 4. דיינער בריסטע פחַחַר, חיין יונגעם רעהע פחַחַר, נוילֿיקגע חיינער חוטטער. 5. דיין הַחַלֿז חיין טהורם פֿחָן ע־פֿענביין; דיינע חויגען טייכֿע לו חשבין, חַם טהָחַר דער גלחָסען טחָכֿטער; דיינע נחַזע ווית חויך לבנון דער טהורם, דער גען דמשק טויעט. 6. דיין הויפֿט טטעהט חויך דיר ווית דער כרמל; דיינעם הויפֿטעם זחָקען, ווית דער פורפור חַם קחָניגם־בונדע טחָן גענוגגען. 7 ווית טחָן ביזט־דוח, ווית זחָ ליבלֿיך ביזט דוח: חָ ליעבע! חונטער דען ז סטען. 8. דיזע דיינע הָהנע, גלייכֿט דעם פחַחַנבוים, דען טרויבען, דיינע בריסטע. 9. חיך ספרחַך, וחַס חיך קלחָחען חויך דען פחַחַנבוים ערגרייפֿען זיינע לוייגע; וחַס דיינע בריסטע זיין, ווית חָפֿפֿעלדופֿט.

שיר השירים

פֿאַר, לאָזלינגע מיינער אוטטער ווייַדענד אונטער רחֲזן. 6 "ביז דער טאָג זיך קיהלט, ביז דיא סחֲטטען ווייכן, ווענד מיך נאָך אירצען־ בערגע נאָך ווייהרויך היגעל געהען. 7 גאַנץ ביזט דוא סחֲן, אַ מיינע טחֲפֿערין! קיין פֿעהלער איזט חַן דיר. 8 איט איר, פֿחָם לבנון, קחָמ, מיינע ברויט! איט איר, פֿחָם לבנון; טויע פֿחָן דער הֲהע אמנה, פֿחָן שניר אונד חרמון ווייט אואהער, פֿחָן דער לְוועגואָהנונג, פֿחָן לע־ אֲחַרדען געבירגע. 9 דוא רויבסט מיין הערל, אַ טוועסטער! ליבע בְּרויט דוא רויבסט מיין הערל, איט דיינער בליקע מיינע, איט דיי־ נער טנירע חָם הַלוז מיינער. 10 ווית הֲהֹד איזט דיינע ליעבע, סוועסטער, ליבע ברויט! ווית זיסער דיינע ליעבע חַלם ווין! דיינער זובען דופֿט, חַלם חַלוז ווירלע! 11 הֲנינ טריפֿט פֿחָן דיינען ליפ־ פֿען, ברויט! אונטער דיינע לונגע, אילך אונד הֲנינ; אונד דיינע קלייי־ דער דופֿטען, ווית לבנון דופֿטעט. 12 מיין ווחֲלפֿערווחֲרטער גחַר־ טען, ביזט דוא, סוועסטער ברויט! פֿערטוחֲסנער קוועל ביזט דוא. ברונגען זיגעל בעווחֲרט. 13 דיינע געווחֲכסע מיין פחַרחַדיס, פֿחָן גרחַנחַטען, איט קחֲסטוכֿער פֿרוכֿט; איט ליפערן אונד נחַרדען, 14 נחַרדום אונד קרחָקום, קחַנגחַ אונד צימחָן, ווייהרויך־סטוידען חַוועריית; חַלחָע אונד אירהען, אונד חַלוז עדלע ווירלע. 15 ווית גחַרטע־ברונגען, קוועל זעבענדיגען ווחַסערס, דוא ריזעלן פֿחָם לבנון.— 16 אויך, נחָרדוויכ! ווידווינד קחָמט, דורכֿוועהע מיינען גחַרטען. דחָם ווינע ווירלע פֿרוכֿטען! וחָ געהע דען מיין פֿרייַנד מין ווינען גחַר־ טען אונד עסע ווינע קחֲסטוכֿע פֿרוכֿט.

ה 1 איך קחָם מין מיינען גחַרטען, סוועסטער, ליבע ברויט! אונד ברחַך פֿחָן מיינען אירהען, פֿחָן מיינען ווירלען חַב; איך חַם פֿחָן מיי־ נעם ווינע, חַמאָט מיינעם הֲנינ, אונד טרחַנק פֿחָן מיינעם ווינע חַמאָט מיינער אילך. — עסט מיינע געליבטען, טרינקט איהר מיכ חַמאָט! פֿרייַנדע, אונד וועדעט בערויסט! 2 איך סלחָפֿע, חַליין עם ווחַכֿט מיין הערץ! סטיאָט מיינעם ליבען! עך קלאָפֿפֿט חַן! „טהוע מיר אויך סוועסטער! מיכ טויבכֿען! מיין טיבכֿען, מיזע פֿרחַאָט! איר איזט דחַס הויפט פֿחָן טהויזעם, נחַכֿטסטרחָפֿפֿען פֿחָן דיא זחַ־ קען. 3 מיין קלייד איזט אויסגעזחָגען, ווית זחָל איכ׳ס ווידער חַנלי־ העז? 4 מיין ליעבער חָטרעקטע הורכ׳ס גיטטער־זינע הֲנד; מיין הערץ סלוג איטליידפֿחָל. 5 דחַ סטחַנד איך אויך, דעם ליבען אויפֿטהון; זינע הֲנד טרופֿען אירהע, נחַסע אירהע מיינע פֿינגער, איבער דיא ריגעל חַם סלחָס. 6 איך טהחַט אויהם אויך דעם ליבען, איין ליי־ בער ווחַר ענטוויכען, ווחַר הין. ענטגחַנגען ווחַר איר מיינע זעלע, חַלם ער זיך אַ טר חַפ

גיטטער. 10. ער רופֿט, איין זיעבער, טפריכט זו איר: מויך
אייגע סחֿפֿערין! אייגע סחֶנע, מויך! מַה קחֶאתע! 11 דער ווינטער
איז חיבער, דער רעגען ווערג, אונד רַהַין. 12. בלומען טויעט
אחֶן חַץ בחֶרצן; דיא לייט דער זיעדער איז דחַ! דער טורטעל-
טויבע טטיחאתע, הַחֶרט אחַן מויך דער פֿלור. 13. דער פֿייגענבוים
ווירלט זיינע פֿרילטלינן; דער ווינטחֶקס יונגע טרייבלצן, פֿער-
בריטטן ווחֶהלגעריך. מויך, אייגע סחֶפֿערין! אייגע סחֶנע, מויך!
אונד קחֶאתע. 14 איין טייבלצן! דחֶרט חיך פֿלוגערילע, דחֶרט
חין דער קלופֿט דער טטייגע, לחַס איך זעהצן דיין חַנגעזיכט! לחַס
איך הַרצן דיינע טטיחאתע! זיס איז דיין טטיחאתע, טחֶן דיין
חַנגעזיכט! 15. פֿחַהעט חונס דיא פֿיקסע, פֿחַהעט דיא קלייגצן
פֿיקסע, דיא ווינבערגס פֿערדערבער! חונזער ווינבערג קנחֶספט.
16. איין פֿרייגד איז איר, אונד איך בין זיין, דער חונטער רחֶזצן
ווידעט! 17. ביס דער טחַג זיך קיהלט, ביס דיא טחַטטצן ווייכלצן,
קעהר חום חֶן זיעבער! גלייך דעם חונטערן רעהע, גלייך דעם יונגצן
הירטלצן, חיבער טיידעבערגצ.

ג 1. נחַכֿטס חויך אייגער לחַגער-טטחֶטטע, זוכֿטע איך, דצן אייגע
זעעלע זיעבט, איך זוכֿטע, פֿחַנד איהן. 2. ווחֶהלחַן! זיא ווילל איך חויפֿ-
טטעהצן, חואהער געהצן, איז דצן טטרחַסצן, איז דצן גחַסצן, זוכֿצן
דצן אייגע זעעלע ליבט, איך זוכֿטע, פֿחַנד איהן ניכֿט. 3. עם פֿחַנ-
דצן איך דיא ווחֶכֿטער דיא איז דער טטחַרט חואגעהצן "החַבט איהר
איהן גזויעהצן, דצן אייגע זעעלע ליבט?" 4. קויט בין איך ווצג פֿחַן איה-
צן, דחַ פֿיגדע איך איהן, דצן אייגע זעעלע ליבט. איך הַלטע איהן,
לחַס איהן ניכֿט, ביז איך איהן בריגגע, איז אייגער אוטטער הויז, איז
אייגער גצבחֶהרערין ליאתער. 5. איך בעטווחֶרע איך ירושלים'ס
טחֶכֿטער! בייא דצן רעהצן, בייא דצן היגדצן דיזער פֿלור, ווצקט
זיא ניכֿט, רעגט דיא ליבע ניכֿט, ביז עס איהר געפֿחַלט. 6. ווער
איזט, דיא חויס דער ווילדצן, דחֶרט טטייגט עאפחֶל? ווא זיינצן
גרחַדער רויך עאפחֶר? ווחֶהלגעריך פֿחַן איריצן חונד ווייהרויך, דופֿ-
טענדער חַלס קרחֶאמערווילע. 7 זעהט שלמה זיין בעטט! זעכציג
טטחַרקע טטעהן חואהער, חויס דצן טטחַרקצן ישראל. 8. חַלזער הַנד חַן
טווערדט, חַלזע קריגסגעזעהרט! יעדער חַן דער היפֿטע זיין טווערדט,
פֿחֶר איטטערנחֶכֿטליך גרויזן. 9 קחֶניג שלמה זיס זיך זיין פרחַכֿט-
בעטט אחַכֿצן, חויס לבנון'ס גזהחֶלצ. 10 דיא זיילצן אחַכֿט ער זיל-
בערן, דצן היאזע פֿחַן גחֶלד, דצן זיטן פֿחַן פורפור: דיא איטטע גע-
פֿלחַכֿטערט איט ליבע, לו דצן טחֶכֿטערן ירושלים. 11 גזהעט הין
איהר טחֶכֿטער ציון'ס; טויעט שלמה, דצן קחֶניג, זיין דער קרחֶנצ,
ווחַויט חַן טחַגע זיינער החַלייט, חַן טחַגע זיינער הערלצנספֿרייד,
איהן זיינע אוטטער קרחֶנטע.

ד 1. סחֶהן ביזט דוא, אייגע סחֶפֿערין! סחֶן ביזט דוא! דיינע אוי-
גצן טייבלצן, לוויסצן דיינצן לחֶקצן; דיין הַחַר ווא גזאזצן-העערדע,
החַנגענד פֿחַן דעם בערגע גלעד. 2 דיינע לחֶהנע לחֶאתער-העערדע,
חין דייהצן ווחֶהל געחֶרכֿעט, אויס דער טוועאתע טטייגענד: חַלזע
לוילליכֿ טרחֶכֿטיג, קיינעס דערזעלבצן פֿעהלט. 3. ווא רחֶזעגפֿחַדצן
דיינע ליפֿצן, דיא טפרחַכֿגלירחַמצן ליבליך. ווא חַן גרחַנחַט דער
ריל, זחֶ דיינע ווחַנגע, חַן לחֶקצן-החַחַר. 4. דיין הַלז, ווא רוד'ס
טהורם, גזבויעט לור ווחַפֿפֿענבורג, טויזענד טילדע החֶנגצן דרחַן,
חַלזער העלדצן טילדע. 5. דיינער בריטטע פחַחַר, חיין יונגעס רעהע

סדר חמש מגלות.

שיר השירים

א.

1. ויעד דער ויעדער שלמה׳ס.

2. ער קיסטע איך, קיסע ווינעם אונדעם; דיינע ליבע מיזט קאָסט־
ליכער חָלם ווין. 3. ווי ליבליך דופטען דיינע זאָלבען! דיין נאָהמע,
ווי באָזאָק מוסגעסיטטעט, דאָרום ליעבען מאָדכען דיך. 4. לייך
איך דיר נאָך! זָ זאָל מונס מיילען! דער קאָניג פֿיהרט חין ווינע
ליאָער איך! זָ פֿרָאָה מונד פֿרייִדיג ווי ווייר דיין! געדענקע
דיינער ליבע, ליבליכער חָלם ווין, וואָהלגעווינטע ליבען דיך. 5. סווארן
בין איך, דאָך ניעדליך, מיהר טאָכטער ירושלים׳ס ווי היטטען
קדר׳ס, ווי שלמה׳ס טעפּיכע. 6. סויעט איך ניכט חָן, דאָס
איך זָ סווארלעך בין; איך האָט דיי זאָנגע פֿערברענט. מיינער
מוטטער זאָהנע לירנטען מיט מיר; זעטלטען איך לור ווינבערגה־
טערין מונד מיינען ווינבערג, מיינען האָב איך ניכט גהיטטע. 7. זָ
זאָג מיר, דען מיינע זעלע ליבט; וואָ ווידעסט דו? וואָ רוהעסט
דו חָך מיטטאָג? וואָס זאָל איך סואָכטען הין מונד הער בייא דען
ווינגליינען נור, בייא דער הירטען נעלטען. 9. מיט רָאָס חָן
פרעה׳ס פרָאָכט גענאָנען, פֿערגלייך איך דיך מיין ליבכען. 10. סאָן
זינד מין קעטטליין דייגע וואָנגען, דיין האָלז מין טנירען סאָן. 11. גיל־
נע סאָנגען מאָכען ווי פֿיר דיך, גענפרענגט מיט זילבער פינקטכען.
12. בים מין דעם קאָניגס האָפֿענרוָנגע, גאָב מיינע נאָרדע
מיהרען דופֿט. 13. מיין פֿרייגד מיזט איר מיין מיררענבים־
גענד לוויסען מיינען בריסטען. 14. מיין פֿרייגד מיזט איר מיין באָל־
זאָק־קנאָספּכען, מוים דעק גאָרטען עין גרי. 15. סאָן ביזט דוא
מיינע סאָפֿערין! סאָן ביזט דוא! דיינע מויגען, טייבכען. 16. סאָן
ביזט דוא מיין ליעבער! ווי האָלד ביזט דוא! מונזער בעטט מיזט
פֿריסעס גרין. 17. לעדערן מונזערס הויזעס בעלקען, ליפרעסען
מונזרע זאָטטען.

ב.

1. איך בין דיא לילי שרון׳ס, דיא רָוזע מיך בלוענטהאָל.
2. ווי דיא רָוזע מונטער דאָרנען, זָ מונטער מאָדכען מיינע טאָ־
כָטערין. 3. ווי מונטער ווילדעך בעהאָלגע מיין בָפֿעלבוים, זָ מונטער
ווינגליינגען, מיין ליעבער! איר בעהאָגט׳ס מיר ווינעך סאָטטען, דאָ
זינע איך נידער, מונד זים מיזט מיינעך גוואָלן ווינע פֿרוכט. 4. מיך׳ס
ווינהוים ברָאָכטע ער איך, מונד זיין פּאָניער מיזט מיבער איך, דיא
ליעבע. 5. זָ סטאָרקט איך מיט רעבעזָאָפֿט! לאָבט איך מיט אָפ־
פֿעלאָסט; דען איך בין ליעבעסקרָאָנק. 6. מונטער מיינעך הויפ־
טע ווינע לינקע, ווינע רעכטע מואָפֿאָסט איך. 7. בייא דען רעהען,
בייא דען הינדען דיעער פֿלור, בעסווָאָר איך מייך, טאָכטער ירושלים׳ס
ווערקט ווי ניכט, רעגט דיא ליעבע ניכט, בים עס מיהר גענאָלט.
8. סטיאָס מיינעם ליבען! הָה ויעה! ער קאָמט! מיבער בער־
גע ספרינגענד! מיבער היגעל הינפֿענד. 9. מיינעך רעהע חיזט
מיין ליעבער, מיינעך יונגען הירטכען גלייך. דאָ סטעהט ער טאָן
הינטער מונזרער וואָנד, סויעט דורכ׳ס גאָלאָנדער, בלינקט דורכ׳ס

1. וכט דען עוּיגען, ווייל ער זו פֿינדען, רופֿט מיהן זאָן, ווייל ער נאָהע מיזט. 2. דער גאָטטוּוּזט זאָסע זייגען וועג, דער זיך דערפֿאָלגט אַזן זייט ענטווירפֿט; קעהרט וידער זום עוּיגען, ער ערבאַרמט זיך זיין; וועגדט זיך זו מוזערק גאָטט, דעמ זאָלפֿערגעבער. 3. מייגע גערעכטען זיד כיכט דיז מיריגען, מייערע וועג כיכט דיז מייגען, טזריכט דער עוּיגע. 4. המך ערהאַבען, ווי דער היאָעל מיזט מיבער דער ערדע, אָן ערהאַבען זיך מייגע וועגע פֿאָן דען מיריגען, מייגע גערעכטען פֿאָן מייערן גערעכטען. 5. אָן ווי רעגען מוגד סגעע פֿאָמ היאָעל נידערפֿאָלט, ניז זעער זוריקקעהרט, ערסט דיז ערדע וואָוערט, בעפֿרוכטעט מוגד גרינענד מאַכט, ערסט דעמ אָמאַן זאַמט, מוגד ספייז זום עסען מאַפֿט. 6. אָן מיזט דער מויז־ טפרוך, דען דיז גאָטטהייט טהוט: ניז קעהרט ער פֿרוכטאָז ווי דער, ער פֿאָלברינגט וואַם זיך בעסאָמען, פֿאָלגיהט גוקליך, וואָזו זיך מיהן גערעכטעט. 7. זון ליהעט מיהר פֿרוהאָקקענד מוים, וועי־ דעט זין פֿרידען פֿאַרטגעליטעט; המרט בערג מוגד היגעל יובעל־ וידער סאָלען, דעם פֿעלדעם בייאָע המנדעקאָפֿפֿען רויסען. 8. סטאַטט דעם דאַרבוסעם ספרימען לעדערן, סטאַטט ווילדען סטרויך׳ם בלי־ הען מילטהען מויך; דעמ עוּיגען זום האַהען רוהם, מיין דענקאַהל מיאָעדוידערנד, מונפֿערגאָנגליך, עוּיג! 9. אָ ספריכט גאָטט האָל־ טעט זור מויך רעכט, מיבעט טוגענד מוים; מיין היל נאַהט באָד הערצָן, באָד מאָפֿענבאָר מייגע זונדע. 10. היל דעמ סטערבלי־ כען, דער זיך אָ פֿעסט דאַרויך האָלט! היל דעמ ערדענזאָהן, דער פֿעסט דאַרויך המנד! דער דען רוהעטאָג פֿייערט, מיהן ניכט ענטווייהעט, זייגע המנדע טרייא בעוואַכט, דאַם זיך קיין בעזעם טהון. 11 זאַם ניכט דער פֿרעאדליגג, דער דעמ עוּיגען זיך זוגעזאָלט קאַגען: "אָך! גאָטט האַט פֿאָן זייגעמ פֿאָלקע איך גענידען! דאַם דער פֿערטניט־ טעגע ניכט זאָגע: "אָך! מיך בין יאַ מור מיין דירדער בוים. 12 דען דים פֿערהייסט דען פֿערטניטטגען, גאָטט: "וועז זיך אייגע רוהע, טאָגע פֿייערן, זעבענוואָנדעל וואָהגען איך וואָהלגעפֿאָלליג, מוגד טטאַנד־ האַפֿט טרייא מייגעמ בונדע בלייבען. 13 דאָז סטיפֿטע מיך מיין מיי־ נעמ הויזע, מיין מייגען מויערן, מיהנען דענקאַהל מוגד גוטען נאַגען־ דויערנדער חאָם מיהן זאָהן מוגד טאָכטער סטיפֿטעט; סטעטער נאַכ־ רוהמ מיזט מיהר טהיל, עוּיג, מונפֿערגאָנגליך". 14 מויך דער פֿרעא־ דען קינדער, דיז זום עוּיגען זיך גענעלען, דיז מיהם דיענען, זייגען נאַגען ליבען, גערנע זייגע קנעכטע זיין; יעדען דער דען רוהעטאָג פֿייערט, מיהן ניכט עכטווייהט סטאַנדהאַפֿט טרייא מייגעמ, בונדע בלייבט, 15. פֿיהרע מיך מיינסט נו מייגעמ היליגען בערגע, ערפֿרייע זיך מין מייגעמ האַנדאַכטט הויז, נעהמע בראַנד מוגד טפייז אָפֿפֿער, מויך מייגעמ אַלטאַר וואָהלגעפֿאָליג מויך. מייגען טעאפֿעל נעננט מאָן דאָן:

הויז דער אַנדאַכט אַלער פֿעלקער

16. עס ספריכט׳ם גאָטט דער הערר, דער פֿערסטאָמגען ישרא׳ם זאַמלער, זאָ פֿערזעהרע מיך מייגמ זייגער לערסטרייעטען נאַהן.

הפטרת לשמחת תורה

פּאָלגט. 2. איין קנעכט משה מיוז כון טאָדט, אמכּע דיך אַוזוֹ מוין, ליהע מיט דעם פּאָלקע מיבער דען ירדן, חין דאָם לאַנד, וועלכּעם מיך דען קינדערן ישראל׳ם מייקגעבען ווילל. 3. אַלע מקום אָרטער, וועלכּע מיי־ ערע פּיסע בעטרעטען ווערדען, זאָלען מייער זיין, ווים מיך דעם משה פּערהיימען האָבע. 4. פּאָן דער ווימטע מונד יענעם לבנון אַן ביז צו דעם גראָסען סטראָם פּרת; פּאָן דעם לאַנד דער חתים ביז צו דעם גראָסען מעערע גענגען; אַנגענאָמען, זאָלל מייערע גראָנע ריי־ כען. 5. ניאַמאַנד זאָלל דיר זיך קאַנע, דוא לעבסט ווידערסטאַנד טהון קאָנגען; דען ווים מיך מיט משה וואַר, וועדע מיך מיט דיר זיין, ניט מיינע הענד פּאָן דיר מאַליהען, ניע דיך פּערלאַסען. 6. לייגע דיך נון בעהערלט מונד מוגערסאָקקען, דען דוא זאָלסט דים פּאָלק חין דאָם לאַנד מיינזעטצען וועלכּעם מיהנען מיינלוגעבען מיך מיהרען על־ טערן נוגעסוואָרען הָאבע. 7. ווים מאַבער מוך פּעסט מונד סטאַנד־ האַפּט זאָלע לעהרען נו בעאַכּטען דים דיר מיין קנעכּט משה פּאַר־ געלעגט האָט, ווייכּע ניכּט דאַפּאָן אַב נור רעכּטען זאָדער נו לינקען, זאָ ווירסט דוא דען מוך מין דיינעם גאַנגען וואַנדעל גלוקליך זיין. 8. דים בוך דער לעהרע מום ניע מוים דיינעם מונדע קאָמאָנען. דענקע פּיל־ מעהר דאַריבער נאַך, טאַג מונד נאַכּט, דאַמיט דוא זאָלעם גענוי נאַך דעסען מיינהאַלט מוימאיבען קאַנעסט, זאָלסדאַן ווירסט דוא מוין זאָלען דיינען וועגען גלוקליך זיין, מונד זאָלל דיין פּאַרהאָבען ווירד דיר גלוי־ גען. 9 זיהע! מיך בעפּעהלע עם דיר נאָך מיינאַהל זיין טאַפּפער מונד בעהערלט, ניכּט לאַגהאַפּט, ניכּט קליינמיטהיג, דען דער עוינע דיין גאָטט מיוט מיט דיר מוין זאָלען דיינען וועגען. 10. הירוך בע־ פּאַהל יהושע דען מויפּזעהערן דעם פּאָלקעם ווים פּאָלגט. 11. גענט מין דעם לאַגער מואהער בעפּעהלט דעם פּאָלקע מונד זאָגט מיהנען: פּערזעהט מייך מיט לעבענסמיטטעלן דען נאָך דריא טאָגען וועדעט מיהר מיבער דען ירדן גענהען מום דאָם לאַנד מיינלונעהמען, דאָם דער עוינע מייער גאָטט מיך לום בעזיטלן גיבט. 12 לו דען סטאַמאָען ראובן, גד, מונד דעם האַלבען סטאַם מנשה האָבער ספראָך יהושע. 13. ערמיננערט מייך דעסען וואָם משה דער קנעכּט דעם העררן מיט דיזען וואָרטען מייך בעפּאָהלען האָט. דער עוינע מייער גאָטט האָט מייך רוהע פּערסאַפּפּט, מונד דים לאַנד מיינגעגעבען. זאָ זאָלען מייערע וויבער קינדער מונד פּיה בלייבען מין דעם לאַנד דיסזייטס דעם ירדן׳ס וועלכּעם מיהר פּאָן משה ערהאָלטען האָבט, זאָלעם סטרייט־ באָרע מאָגער האָבער מונטער מייך מיסען גענאָפּפּנעט פּאָר מייערן בריעדערן מיינהערגעהען, מונד מיהנען הילפּע ליסטען. 15. ביז דער עוינע מייער גאָטט מייערע בריעדער זאָ ווים מייך רוהע בריננט מונד זיא דאָם לאַנד מיינגעהאָלען, וועלכּעם דער עוינע מיהנען מיינגעבען ווירד; זאָלסדען קאָמענט מיהר ווידער לוריק קעהרען מין דאָם לאַנד דאָם מייך משה קנעכּט דעם עוינע, גענגען דיא מאָרגען זייטע דעם ירדן׳ס גענגעבען, מונד עם בעוואָהנען. 16, זיא זאָגטוואָרטעטען דעם יהושע מונד ספראָכּען, ווים דוא מונס בעפּיהלסט וואָלען וויר טהון מונד וואָ־ הין דוא מונס טיקסט, וועדען וויר געהן. 17. ווים ווי דעם משה גענאָרזאַם וואָרען, וועדען ווי מוך דיך זיין; דאַם נור דער עוינע מיט דיר זייא ווים עך מיט משה וואָר. 18. ווער גענגען דיך זיך מונ־ גענאָרזאַם לייגען, מונד מירגענד דיינע בעפּעהלע ניכּט גענאָרכּען ווירד זאָל דעם טאָדעם זיין; זייא נור בעהערלט מונד טאַפּפּער!

1. חלום שלמה דאָס גיבעט אָנזיינדעט, מוזן מיר אָנגעהערט האָט=
טע, אָבער דעם עויגען זו אָנהען, סטאַנד ער מיט אָפן דעם אַרטע
אָבער דעם אַלטאַר, אַזוי ער מיט גען היאַבן מיסגעטרעקטען
הענדען מיך זייגען קיעגן געלעגען האַטטע. 2. סטעלטע זיך הין,
זעגנעטע דיא גאַנצע אָערזאַמאַלונג ישראל'ס מיט לויטער סטיאַע,
מוזן טפראַך. 3. גאַלאַבט זיין דער עויגע, דער זיינעם אָפאַלקע ישראל
רוהע אָערסאָפאָבט האַט, מוזן ניכט מיינע מיינליגע זיינער אָערהיי=
מוגען מוגערפיללט גאַלאַסען, דיא ער דורך זיינען קנעכט משה אָער=
קינדעטע. 4. אַ דאָס דאַך דער עויגע מוזער גאָטט נאָך אָערנער
מיט מוזם זיין, ווין ער מיט מוזערן אָפאַלטערן גאַווזען, מוזם ניא
אָערלאַסע, ניא אָערסטאָסע! 5. זאָנדערן מוזער הערן נייגע זו מיהם
דאַמיט וויר מין זיינען וועגען וואַנדעלן, מוזן אַלץ זיינע גאַבאָטהע,
גאַזעטלע מוזן דעכטע מיסלויבען ערנען, דיא ער מוזערן אַלטערן
בעאָפאַלען האַט. 6. מוזן אַ דאָס דיא מיינע וואַרטע דיא מיך פלע=
הענטליך זום עויגען גאַסיקט, דעם עויגען מוזערע גאָטטע נאָהע
זיין אַגען, טאָג מוזן נאַכט, מיך דאָס ער נאַך דיא ווייא אָער=
פאַהרע, גאַגען זיינען דיענער, מוזן גאַגען זיין אָפאָלק ישראל, בייא
דען יעדעסאַליגען לייט מוזסטאַנדען. 7. דאַמיט אַלץ נאַטליכען דער
ערדע ערקענען אַגען, דאָס דער עויגע אַלײן גאָטט זיינ מוזן קיי=
נער אַהר. 8. דאָס אַבער מיך מיהר זור אָערנער מוזגעטהיילטען
הערלעגם בלייבט גאַגען דען עויגען מוזערן גאָטט, מוזן נאַך זיינען
גאַזעטלען וואַנדעלט, מוזן זיינע גאַבאָטהע בעאָבאַכטעט, זו וויא יעלט
גאַסיהט. 9. דער קאָניג שלמה מוזן דיא גאַנצע אָערזאַמאַלונג בראַכ=
טען דעם עויגען הירמיך פיעלע אָרייד־נאָפאָער. 10. דיא אַנלאַהל
דיזער אָרייד־נאָפאָער, דיא שלמה דעם עויגען זו אַהרען בראַנגען
זים, בעלייך זיך מיך לוייא מוזן לוואַליג טויזענד, רינדער מוזן הוב=
דערט מוזן לוואַליג טויזענד סטיק קליינעם פיה, וואַמיט דער קאָניג
מוזן דיא זאָמאַליכען קינדער ישראל'ס דאַז גאָטטליכע הויז מיינ=
וייהטען. 11. אַן דיזעם טאַגע זים שלמה מיך דען מינערן מוזפאַנג
דעם אָפֿרהאָפֿס וועלכער אָפֿ דעם טאַפעל וואַר, היילגען, ווייל אַן
דאַזעלבסט פיעל דער בראַנדאָפֿער, אַאָהלאָפֿער, מוזן דער פֿעטט=
סטיקע דער פֿרייד־נאָפֿער דאַבראַנגען מוסטע, מינדעם דער קופ=
פֿערנע אַלטאַר מיט טאַפעל זו קליין וואַר, מוס אַלץ דיא בראַנד־אָפ=
פֿער, אַאָהלאָפֿער מוזן פֿעטטסטיקע דער פֿרייד־נאָפֿער זו פֿאַסען.
פֿער. 12. זו דיזער צייט פֿיערטע שלמה מוזן גאַנץ ישראל מיט מיהם,
דיא גראָסע פֿאַלקספֿערזאַמאַלונג פֿאָן דער מיינפֿוהרט זו חמת ביז אָן
דען פֿלום מצרים', מיין פֿיערלאַהטאָגיגעם פֿעסט, פֿאַר דעם עוי=
גען מוזערע גאָטט, נאַכדעם זיבען טאָגע (מיינוויייהונגספֿעסט), מוזן
זיבען טאָגע (לויבהיטטנספֿעסט). 13. אָן אַכטען טאָגע נאַכדעם זיי
דאָס פֿאַלק. דיא זאַגענטע זיינען קאָניג מוזן נאַך נאַך הויזע, פֿרעהליך
מוזן פֿערגניגט, וועגען אַלץ דעם גוטען, דאָס דער עויגע זיינעם
קנעכטע דוד מוזן זיינעם פֿאַלקע ישראל ערלייגט האַטטע.

הפטרת שמחת תורה

1. נאַכדעם משה דער קנעכט דעם עויגען גאַסטאַרבען וואַר,
טפראַך דער עויגע זו יהושע דעם זאָהן נון'ס דינער דעם משה, וויא

פֿאָלקעס דיא איט מיהם איזט. 6. דאַן וועדעט מיך הָאַלגעפריזען גע־
הייליגט, מוּנד פֿערעהרט וועדען פֿאָר פֿילער פֿאָלקער מויגען, וועלן
זיא מיינזעהען דאַם מיך דער עוויגע זייא. 7. מוּנד כון וויזאַגט דוא
מענסענזאָהן! מיבער גוג, מוּנד פֿערקינדע: זאָ ספריכֿט דער הערר
דער עוויגע: זיהע מיך וואַר בייא דיר, גוג, ערסטער פֿירסט פֿאָן
משך מוּנד תיבל! 8. מיך הָאַבע דיך מויפֿגעוויגעלט, דיך הָאַגערייַלט,
הערויף גזהָאָלט מוים דען מיטטערנָאַכטליכען וויקעלן מוּנד נָאַך ישראל
גזבירגע היגעפֿיהרט. 9. יעלט טוָאַג מיך דען בָאַגען דיר מוים דער
ליקען, וועלכֿע מוים דער רעכֿטען דען פֿעיל נידער. 10. מויך ישראל
גזבירגע זאָלסט דוא היגפֿאַלען, דוא, דייַנע הילפֿסטרופּפען מוּנד דער
גרָאָסע טרָאָם דער בייא דיר מיזט; דעם גייער, הָאַן רויבפָֿאָגעלען
מוּנד דעם ווילדע דער פֿעלד, הָאַבע מיך דיך צום פֿרָאַם בעסטיַאַט.
11. מויך דעם פֿעלדע זָאָלסט דוא מוקָאָמען, דען מיך הָאַבע עס זאָ
מויזגעספרָאָכען, זָאָגט דער הערר דער עוויגע. 12. מויך מין מגוג
וועלדע מיך פֿייער הָאַלטען, מוּנד בייא דענען דיא מויל דען מינזען
וועגען מיהרער זיכֿערהייט וואָהנען, דָאַם זיא ערפָֿאַהרען דָאַם מיך
דער עוויגע זייא. 13. מיינען הייליגען נָאַמען וועלן מיך פֿערקינדען
מוּנטער מיינעם פָֿאָלקע, כיא וועלן מיך דיזען מיינען הייליגען נָאַמען
מעהר ענטהייליגען לָאַסען, מוּנד דיא נָאַטליכָֿאָנען זָאָלען מיינע ווער־
דען דָאַם מיך דער עוויגע זייא, גזהייליגט מין ישראל. 14. ויהע עם
הָאַט מיינגעטרָאַפֿען מוּנד מיזט פָֿאָרמיבערר, ספריכֿט דער הערר
דער עוויגע, דָאַ: וואַר דער טָאַג דען מיך פֿערהייטען. 15. דָאַרויף
וועדען דיא מייַנוָאַהנער דער טטָאָדטע ישראל'ס הערויסגזהען, מוּנד
וועדען בריננען מוּנד הייטלען איט וואַפֿפֿען, סילד, וועהרע! בָאַגען,
פֿייַלע, קייַלע מוּנד לָאַנצע; גָאַנצער זיבען יָאַהרע לָאַנג וועדען זיא
מיהר פֿייער דָאַזאיט הָאַלטען. 16. זיא וועדען קיין הָאָלץ פָֿאָם פֿעלדע
הָאָלען, מין דעם גזהָאָלצ נידט פָֿאָלען, דען זיא קָאָכֿנען וואַפֿפֿען
בריננען. דָאַ: גוט מיהרער ערָאָבערער מָאַכֿען זיא לוט בייטע, מוּנד
פֿלינדערן מיהרע רייבער, ספריכֿט דער הערר דער עוויגע. 17. ענד־
ליך ערטיינט דיא לייט דָאַם מיך גוג גרָאָבסטָאָטטע מין ישראל פֿער־
טטָאָטטע; דָאַ: טהָאָל דער מיבערפָֿאָהרט וָאָזטליך הָאַן דעם מעערע
(מוָאָהר מיזט דיא מיבערפָֿאָהרט גזהעמָאָט) דָאָרט: וָאָל מָאַן גוג
מיט דער גָאַנצען הָאַרמעע בעגרָאָבען, מוּנד עס דָאַרנָאַך נעננען גיא
המון גוג (דָאַ: טהָאָל דער טוָאָכֿט גוג'ס). 18. זיבען מָאָנָאָטהע וָאָכֿ
וועלד ישראל מיימער וועג בעגרָאָבען, מוּק דָאַ: זָאָנד וויידער לו רייי־
ניגען. 19. הָאָלעס פָֿאָלק מיך וָאָנדע וָאָל בעגרָאָבען העלפֿען. דָאַמיט
מיהנען לוּם ריהמליכֿען הָאַנדעלקען בלייבע דער טָאַג הָאָן וועלכֿעס מיך
מיך גרָאָס גזלייגט, ספריכֿט דער הערר, דער עוויגע. 20. מוּנד מָאָן
וָאָל לייטע מוים וָאָנדערן דיא מיימער דָאַ: וָאָנד דורכֿטרייפֿען, מוּק
כָֿאָלוועכֿען וואָ נָאָך וועלכֿע מיבער דער ערדע ליגען גזבליבען זיין, דָאַ־
מיט דָאַ: וָאָנד בי: נָאָך פֿערלויף פָֿאָן זיבען מָאָנָאָטען גערייניגט ווער־
דע מוּנד דיזע וָאָלען טָאָדטענגרָאָבער מיט זיך פֿיהרען. 21. וואַ כֿון
דיא סטרייפֿענדע מויך מיהרעס גָאַנגע מין מענטענגעבין ערבלי־
קען, דָאַ נידטען זיא זָאָגלייך מין מערקָאָהל מויך, מוּנד דיעס בלייבט
זיא וָאָנגע טטעהען בי: דיא טָאָדטענגרָאָבער דָאַ: גזבירן מין גיא המון
גוג בעערדיגט הָאַבען וועדען. 22. נָאָכֿדעם זיא דָאַ: וָאָנד גערייניגט
הָאַבען זָאָל מויך דיא טטָאָדט מויך קינפֿטיג חמונה הייסען.

קאָניג זיין מַנגעוויכט נוּר פַאָלק חוּנד זענגעטע עס, וואָהרענד וועל־
כער לייט דיא גאָלע פערוואָונג ישראל׳ס חויפֿרעכט סטאַנד.
14. מַלסדאַן טפרחַך ער: גאָלחבט זיין דער עוויגע, דער גאָטט
ישראל׳ס, דער דורך זיינע מַלאַכט חילט ערפֿילט, וואָס ער זיי־
נעם פַאָטער דוד פערהיסען האָט, חינדעם ער ספרחַך: 15. פאָן
דער לייט מַן דאָ חיך אין פַאָלק ישראל חוים מצרים נאָך, האָבע
חיך איר כּאָך ניט חיינע סטאַדט חונטער מַלען סטאָחאָטן ישראל׳ס,
חויסערוואָהלט, חוּנד איר דאָזעלבסט חיינען טאָפעל בויען צו מַסטן,
וואָרוּך אין כּאָהאָע גענאָנט וועדע, (חוּנד חויך כּיע חיינען אַלן
ערקאָהרען, נוּר פֿירסטען חיבער אין פַאָלק. חיטלט מַבער האָבע
חיך איר ירושלים ערוואָהלט, דאָס אין כּאָהאָע חוּך זיא גענאָנט
וועדע) חוּנד האָבע דוד ערקאָהרען, חיבער אין פַאָלק צו הערר־
סטן. 16. חוּנד אַלם אין פַאָטער דוד דאָאָהלם וויללענס וואָר, דעמ
כּאָהאָטן דעם עוויגען, דעם גאָטטעם ישראל׳ס, חיינען טאָפעל
צו בויען. 17. חיהם, חיינען פַאָטער דוד, זאָגען ים: דיזער גע־
פַאָם־
טע פֿאָרזאָטן חיך חיינען טאָפעל צו בויען חיוט לוואָר זעהר גוט.
18. נור דוס זאָלסט חיהן נאָך ניכט חויספֿיהרען, זאָנדערן דיין זאָהן
דער דיר וירד גאָבאָרען וועלדען, ער וירד איר דען טאָפעל בויען.
19. חוּנד זאָ חיוט כּון חויך אַלעם ערפֿילט וואָס דער עוויגע גע־
טפרחַכּען. אַיך בין אַיינעם פַאָטערס סטאַטט געקאָאָטן, חוּנד
זילע חויך דעם טהרען ישראל׳ס, וויא דער עוויגע פֿערהיסען;
האָבע חויך וירקליך דיזען טאָפעל צו עהren דעם עוויגען, דעם
גאָטטעם ישראל׳ס ערבויעט. 20. חוּנד דאָזעלבסט חיינען אָרט
פֿיר דיא זאָדע מַנגעוויזען, חין וועלכער דער בוּנד דעם עוויגען
חויפֿבעוואָהרט וירד, דען עד איט חוּנזערן פֿאָרפֿאָהרען גאָאַכט,
אַלם עד זיא חוים דעם זאָנדע מצרים גענֿיהרט האָבען.

הפטרת שבת ח״ם של סוכות

1. וען כון דער בעסטיאָטע טאָג ערסיינט, דער טאָג נאָאָך אַן
יועלכעם גוג ישראל׳ס זאָנד חיבערפֿאַלען וירד, ספריכט דער הערר
דער עוויגע, דאָן זאָלן חיין גרים פֿאָר איר חויפֿסטייגען. 2. וואָנגסט
טאָן האָבע איך עס חין חיינעם אייפֿער, חין חיינעם לאָרנעם וואוטה
חויסגעספרחַכּען, דאָס עס אַן דיזעם טאָג ניכט חויסבלייבט דאָ:
טרעקליכע ערדבעבען, וועלכּעם חין ישראל׳ס זאָנד עגטסטעהען זאָלן.
3. פֿיטע דעם חעערס, פֿאָגעל חין זיפֿטען, וילד דער פֿעלד, אַלעם
געוירם דאָ: חוּך ערדען קריכּט, חוּנד אַלע חענטען חוּך דער אָבער־
פֿלאַכּע דער ערדע, זאָלען פֿאָר חיינעם נאָאָן צורוק בעבען; בערגע
זאָלען חיינסטירצען, וואָלע חיינפֿאַלען חוּנד יעדע חויער וו בּאָדען
זילקען. 4. וויט וועדע איך חויסרופֿען: סוועדט חיבער חיהן
חוּך אַלען חיינען בערגען! דאָן זאָלן חיינעם יעדען סוועדט וויי־
דער זיינען ברודער זיין (דאָס הייסט, זיא זעלבסט זאָלען זיך חוּך־
טער חיינאַנדער חויפֿרייבען) ספריכּט דער הערר דער עוויגע.
5. חיט אַחרד חוּנד בלוטבאָד וועל איך סטראָפֿגעריכּט חיבער חיהן
האָלטען; פֿלאָטלרעגען, טאָאָען, פֿייער חוּנד סוועפֿעל זאָלן הערחב־
פֿאַלען חוּך חיהן, חוּנד חוּך זיינע הילפֿסטרופּפען חוּנד חוּך דיא אַנגע

הפטרת יום א׳ דסוכות

צבאות, אויך אויה זאָל קיין רעגען הערַבטרייפֿען. **18** מוזן וואָלט
דאָ: גאָסלעכט מצרים׳ס ניכט היטן, דעָמ אויך זאָכסט קיין רעגען
פֿאָלט, זאָ איבערפֿאָלט מַבערַאַמַם דיא פֿולגע זיא, וואָאיט דער עוו־
גע יענע פֿאָלקער היאָגעוואָלט; דיאוויל זיא ניכט היפֿאויך געלאָזגען
דאָ: לויבהיטטענפֿעסט לו פֿייערן. **19** דיזעם איזט מצרים׳ס סטראָפֿע;
יענעם דיא סטראָפֿע פֿאָלקער איבריגען פֿאָלקער, דיא ניכט היטן לייהן
דאָ: לויבהיטטענפֿעסט לו פֿייערן. **20** אין דיזען לייטען וועלדען זעלבסט
דיא סעלען דער פּפֿערד דעמ עוויגען געהיילויגט זיין, מוזן דער
טאָפּפֿע זיא הויז גאָטטעס זאָ פֿיעל זיין, אַלס דער בלוטבעקען פֿאָר
דעמ אַלטאַרע. **21** יעדער טאָפּל אין ירושלים מוזן יהודה וויל־
דעמ עוויגען צבאות געהיילויגט זיין מוזן אַלע אָפּפֿערער זעלבסט
קאָאָקען, זיא האָלען מוזן דאַרינגען קאָכֶען; אַזוי קיין כנעני מעהר
זיא הויז דעס עוויגען צבאות זיין.

הפטרת יום ב׳ דסוכות

1 אָן אַנאַטה אחנים, דאָ: זיא זאָל זיעבענטען אַזאַטה פֿער־
זאָאָלטע זיך גאַנץ ישראל נום קאָניג שלמה, אום דאָ: לויבהיטטע־
פֿעמט לו פֿייערן. **2** אַלס נון דיא וואָלטעמטען ישראל׳ס אַנגעקאָאָמען
וואַרען, הובען דיא פּריעסטער דיא וואַדע אויך. **3** מוזן טראָגען זיא
היעוך נאַך ירושלים, נעבעט דעמ סטיפֿטפֿעלטע מוזן אַלטען היל־
גען גערעטהען דיא דאַרין וואַרען. דיעם פֿערריכטעטען דיא פּריע־
טער איט בייהילפֿע דער לויים. **4** דער קאָניג שלמה אַבער, מוזן
דיא גאַנצע פֿאָן זיהם לוזאַאָאָן בערופֿענע נאַליכן איט זיהם, גינגען
פֿאָר דער וואַדע אייהער, מוזן אָפּפֿערטען זיינע מונלאַהלבאַרע אָנע־
גע פֿאָן רינדערן מוזן סאַפֿען. **5** בים ענדליך דיא פּריעסטער דיא
בונדעסלאַדע דעם עוויגען זו זיהרען געהאָריגען אָרט גערבאַכט
האַטטען, נאָאָליך אינגערהאַלב דעם קאָהרם, אין דאָ: אַלגערהיילי־
סטע, אונטער דיא פֿליגעל דער כרוּבים. **6** דען דיא כרוּבים
טאַגדען איט אויסגעברייטעטען פֿליגעלן איבער דער בונדעסלאַדע,
זאָ דאַם דורך זיא זאָוואַהל די וואַדע אַלם דיא טראַגעסטאַנגען פֿאָן
אָבען גאַנץ בעדעקט וואורדעו. **7** הייַזע טראַגעסטאַנגען אַבער
האַטטע אַזאָן אום זאָ פֿיעל פֿערלאָנגערט, דאַם אָזאָן איהרע ספיטצען
סאָן אַזאָ אייגאַנגע דעם קאָהרם איננע וואורדע, יעדאָך אויסערהאַלב
דעסזעלבען וואַרען זיא ניכט צו זעהען, אונד זיא בליעבען דאַזעלבסט
בים אויך דיזען טאָג. **8** אין דער וואַדע וואַר ניכטס אַלם דיא לוייא
סטייערנען טאַפֿעלן, וועלכע משה אַזאָ בעהָג חירב היזין געלעגט,
וואָזעלבסט דער עוויגע אייכען בונד געמאַכט אויט דען קינדערן ישראל׳ס
נאַך איהרעם אויסלוגע אוים מצרים. **9** וויא נון דיא פּריעסטער אוים
דעמ היליגטהום וויעדער הערויסגינגען, דאַ ערפֿילטע דיא וואָלקע
דען גאַנצען טעמפּעל. **10** זאָ דאַם דיא פּריעסטער וועגען דער וואָלקע
איהר נאָאָ ניכט פֿערריכטען קאָננטען, דען דיא הערליכקייט דעס
העררן ערפֿילטע דאָ: גאַנצע הויס. **11** דאַ ספּראַך שלמה: עוויי־
גער! דער דוא פֿערשפּראַכסט אין דיעזער וואָלקע צו טהראָנען.
12 דיר זור וואָהנונג האַבע אויך דיעזען טעמפּעל גענויעט, גע־
אָעוידעט זור רעוידענץ אויף עוויגע צייטען. **13** דאַרויף וואַנדטע דער

1. ויהע דער טאָג דעם עוויגען ערסיינט, אונר דאָז פֿאָן דיר
גערויבטע ווירד מין דיינען ריגאויערן פֿערטהיילט. 2. אין פֿער=
זאַמלט אַלֶע דיא נאַטליכֶען נאַך ירושלים, דיא סטאַדט ווירד ער=
אָבערט, דיא הייזער בערויבט, דיא ווייבער עגטעהרט ווערדען,
העלפֿט מיינוֹהנער האַלפֿטע געפֿאַנגען פֿאָרטגעפֿיהרט, דיא איברי=
גען אַבער דער סטאַדט ניכט עגטריסען ווערדען. 3. דען דער
עוויגע טריטט הערפֿאָר אונד קאָמפֿט מיט דיענען פֿאָלקערן, ווי
ער קאָמפֿטע פֿאָר טאָג יענער סלאַכט. 4. ויינע פֿיסע סטעהען
דאָן אויף דעם אָהלבערג פֿאָר ירושלים צור מאָרגענזייטע; דיער
בערג ווירד נאַך ויינער גאַנצֶן לענגע פֿאָן מאָרגען בים אָבענד זיי=
נען רים בעקאָאַטען, אונד זיין זעהר גראָסעס טהאָל בילדען, דיא
העלפֿט דעם בערגעס ווירד נאַך מיטטערנאַכֶט, דיא אַנדרע
נאַך מיטאָג אויסוויכֶען. 5. דיענעס טהאָל לויפֿען בערגען טויסט
איך דאָן ויעדער, סטויגט בים צום בערקריקען עאפֿאָר. מיהר פֿלי=
העט, ווי מיהר פֿאָר דעם ערדבעבען פֿלוהעט אין דען לייטען
עוזיהו'ס קאָניג פֿאָן יהודה — דאַריבער הין ליעהעסט דוא עוויגער,
מיין גאָטט! אַלֶע הייליגען מיט דיר. 6. אָן דיענעם טאָג — ניכט
העלעס ליכט, ניכט טיפֿע פֿינסטערניס ווירד ערסען. — 7. עס
וויט זיין זאָנדערבאַרער טאָג, דעם עוויגען אַלֶיין בעוואוסט, ניכט
טאָג, ניכט נאַכט, גענגען אַבענד בריכט העלעס ליכט ערפֿאָר.
8. אָן דיענעם טאָג סטראָמט לעבענדיגעס וואַסער אוים ירושלים,
מיין טהייל נאַך דעם מעערע זו אָסטען מיין טהייל נאַך דעם מע=
רע זו ווסטען, בייא פֿראָסט אונד בייא היטצע מונאונטערבראָכֶען.
9. אָן דיענעם טאָג ווירד דער עוויגע אַלם קאָניג דער גאַנצען
ערדע ערקאַנגט, ער דער עוויגע, מיינליגעס גאָטטליכֶעס ווענען,
מיינליג ויין נאַמע. 10. דאָז גאַנצע לאַנד וואַהער וויט עבנע דאָן,
פֿאָן גבע בים רמון ווי ירושלים'ס מיטטאָגליכֶע וויטע; זיא אַלֶיין
רוֹגט האָך עאפֿאָר, בלייבט פֿעסט אויף מיהרעם פֿאָריגען זיין, פֿאָם
טהאָר בנימין, בים זום אַלטען טהאָר, דאָז טהאָר פּנים, פֿאָן טהורם
חננאל'ס, בים זו דען קאָניגליכֶען גרובען. 11. רוהיג וואָהנט אָן
זון מין מיהר, ערלעבט לערסטאָרונג פֿערנער ניכט, דען ירושלים
טעהט פֿעסט אונד ויכער. 12. פֿאָלגענדעס אַבער איז דיא פּלא=
גע, וואָאיט דער עוויגע דיא פֿאָלקער הייאוכען ווירד, דיא זום קרי=
גע מיבער ירושלים הערגעלאָגען. סטעהענד ווירד דער קאָרפֿער
מיהנען סווינדען, דיא אויגען מין דען האָהלען, דיא זונגע מיט אונ=
דע מ'הנען סווינדען. 13. ענטשלויך ווירד דיא פֿערוויררונג פֿאָם
עוויגען מיבער זיא אָן דיענעם טאָג זיין. ווירד פֿרייגדעם האַנד דעם
פֿרייגדע סטיטלע זיין, עבען דיענעם פֿרייגדעם האַנד סטירלט ניע=
דער מיהן. 14. ווירד דאָך זעלבסט יהודה סטרייטען ווידער ירושלים,
בים דאָז גוט זאָלער נאַכֶליאָנען רייכסמוהער מין מיהר פֿערזאַמאַלט
גע. 15. אויכעוועל, ראָס, קאַמעל אונד עזעל אַבער, אַלֶעס טהיר
מין דיענען לאַגערן סט רבט הין מין יענער פּלאָגע. 16. ואַס נון פֿאָן
אַלֶען דען פֿאָלקערן אַם זעבען בלייבט, דיא גענגען ירושלים אוים=
געלאָגען זיגד, דיא ליהען היאוויך פֿאָן יאַהר זו יאַהר, מיהרעם קאָ=
ניג זו הודיגען, דעם עוויגען צבאות, אונד דאָז זוביהיטטענפֿעסט
זו פֿייערן. 17. אונד ווער פֿאָן דען גאַסלעכטערן דער ערדע ניכט
היאויך וואַלט נאַך ירושלים דעם קאָניג זו הודיגען, דעם עוויגען

ישראל בעיניך?
ועתה ראה כי יהוה אלהי ישראל נתנו — ואני נער קטן
ולא ידעתי צאתי ובואי ואהי בקרב עמך אשר בחרת בו עם
רב אשר לא יספר ולא יפקד מרב: ונתת לעבדך לב שמע
לשפט את עמך להבין בין טוב לרע כי מי יוכל לשפט את
עמך הכבד הזה: וייטב הדבר בעיני אדני כי שלמה שאל
את הדבר הזה: ויאמר אליו האלהים יען אשר שאלת את
הדבר הזה ולא שאלת לך ימים רבים ולא שאלת לך עשר
ולא שאלת נפש אויביך כי אם שאלת לך הבינה לשמע
משפט: הנה עשיתי כדברך הנה נתתי לך לב חכם ונבון
אשר כמוך לא היה לפניך ואחריך לא יקום כמוך: וגם
את אשר לא שאלת נתתי לך גם עשר גם כבוד אשר לא
היה איש כמוך בכל המלכים כל ימיך: ואם תלך בדרכי
לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דויד אביך והארכתי את
ימיך: ויקץ שלמה והנה חלום ויבא ירושלם ויעמד לפני
ארון ברית יהוה ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה
לכל עבדיו: אז באו שתי נשים זונות אל המלך ותעמדנה
לפניו: ותאמר האשה האחת בי אדני אני והאשה הזאת
יושבת בבית אחד ואלד עמה בבית: ויהי ביום השלישי
ללדתי ותלד גם האשה הזאת ואנחנו יחדו אין זר אתנו
בבית כי אם שתינו בבית: ויקץ בן האשה הזאת לילה
כי שכבה על בנה: ותקם בתוך הלילה ותקח את בני
מצדי ותשכבהו בחיקה ואת בנה המת תשכבהו בחיקי:
ואקם בבקר להינק את בני והנה מת ואתבונן אליו בבקר
והנה לא בני אשר ילדתי: ותאמר האשה האחרת לא כי
בני החי ובנך המת ותאמר האשה הראשונה לא כי בנך
המת ובני החי ותדברנה לפני המלך: ויאמר המלך זאת
אמרת זה בני החי ובנך המת ואת אמרת לא כי בנך המת
ובני החי: ויאמר המלך קחו לי חרב ויביאו חרב לפני
המלך: ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים ותנו את
החצי לאחת ואת החצי לאחת: ותאמר האשה אשר בנה
החי אליו כי נכמרו רחמיה על בנה ותאמר בי אדני תנו
לה את הילד החי והמת אל תמיתהו והיא אמו: וישמעו
כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך
כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט:

ד

ויהי המלך שלמה למלך על כל ישראל: ואלה שרים
אשר היו לו עזריהו בן צדוק הכהן: אלחרף ואחיה בני
שישא סופרים יהושפט בן אחילוד המזכיר: ובניהו בן
יהוידע על הצבא וצדוק ואביתר כהנים: ועזריהו בן נתן
על הנצבים ועזריהו בן נתן על הסגנים ועל הכהנים:
ועזריהו בן נתן

טען מבער ניכט, מידעס דיא זע מיהנען זהר העסטיג ענטגעגען סטירמטע. 14. דא ריפען זיא ענדליך לוק עויגען מונד ספרכען: ך גמטט! לאם מונם ניכט דיזעס מנכעס וועגען סטרמפפלויג זיין, מונד רעכנע מונם ניכט מונסולדיג פערגמטנעס בלוט לו, דען דו גמטט! ביזט עס יה; דו טהועסט ויא דיל געפלויג מיזט. 15. דא= רויף ערגריפפען זיא דען יונה, מונד ווארפען מיהן אין דא; מעער, דא; מלוגבמר מויפהמרטע לו סטירמען. 16. דיא מנכער בעלייגטען גרמסע עהרפורכט פמר דעס עוויגען, ברמכטען מיהס דמנקפפער, מונד טהמטען מיהס גלויבדע.

ב 1. דער עויגע מבער סיקטע מיין גרמסע; מעערמונגעהייער דען יונה לו פערסינקען: מונד יונה ווער מין דעס וייבע דיזעס מונגע= הייערס דרייא טמגע מונד דריי נמכטע. 2. יונה בעטעטע לו דעס עויגען: זיינע גמטטע מוים דעס וייבע דיזעס מונגעהייערס. 3 מונד ספרמך: מין מיינער נמטה ריף מיך דען עויגען מן, מונד עך ער= הערט מיך; פלעהע מוים דער המלע טיפסטען סלונד: — דו הערסט זיא דעננמך מיינע סטיממע. 4 מונד ווירפסט דו סמן מין מעערס= פלוטהען מיך, דמס רייסענדער סטרמק מיך מומגיבט, דיינע וועלען, דיינע ווגען מלע, הינסטירלעז מיבער מיך. 5. דמס פערלמגט מיך ווהנען קלענטע פערוהרפען בין מיך ווע פמן דיינען מויגען: — מיך ווערדע דעננמך ווידער זעהען דיינעס טעמפעלס הייליגטהום. 6 מן= גען ווסער מיר מכ׳ס לעבען דרינגען, דעס מבגרונדס טיפען מיך מוא= פמנגען, מונד מעערס גרמס מיין הויפט מומוינדען. 7. מכ בין מן דער בערגע ווורלעל הינמב מיך פהרען, דיא מונטערוועלט מיט זיא= רען עויגען ריגעלן מיך מומסליסען: — דו ליהעסט הערפמר מיין לע= בען מוים דער גרופט, עויגער! מיין גמטט. 8 מונד ווען מיין גייסט מין מיר פערלמגען: זיך געדענק מיך דיינער הערר! דמס לו דיר עמפמר סטייגט מיין געבעט מין דיינען הייליגען ווהנזיטל. 9 דיא מויך מייטלען מבערגלויבען המלטען, ווערדען מיהרע פרממיגקייט במד פערלמסען. 10 מיך מבער מפפערע דיר מונטער לויטלען דמנקגעזהנ= גען, בעלמלע גערנע, ווהס מיך מנגעלמבט. — הילפע סטעהט נור ביא גמטט! 11 מונד דער עויגע בעפמהל דעס מונגעהייער, מונד עס ספיע דען יונה ווידרום מכ׳ס למנד.

ג 1. מונד דמס ווארט גמטטעס ווארד דעס יונה לום לווייטען מלע, ווים פמלגט. 2 מלכע דיך מויך מונד געהע כהך נינוה, יענער בע= ריהמטען סטמדט, מונד רופע מין מיהר מוים דיא פערקינדיגונג, דיא מיך דיר מיינגעבע. 3 מונד יונה מלכטע זיך מויך מונד גינג כהך ננוה, ווים מיהם דער עויגע בעפמהלען הלטטע. ננוה מבער ווהר מיינע גרמסע סטמדט פהר גמטט, דרייא טמגערייזע גרמס. 4 נון הלטטע יונה ערסט מיינע טמגרייזע ווייט מין דער סטמדט לורופגעלעגט, דמזעלבסט מויסגערופען מונד געספרמכען: נהך פירלינג טמג מונד ננוה געהט מונטער. 5 דא גלויבטען סמן דיא סטמדטלייטע לו ננוה מן דיזע פערקינדיגונג גמטטעס, מונד ריעפען פמסטמג מוים, מונד קליידעטען זיך מן זמקע, פמן גרופס בים קליין. 6. מונד מלס דיזע זמך עהדליך מן דען קעניג לו ננוה געלמנגט ווהר, דא סטמנד מויך עך מויך פמן זיינע טהרענע, לעגטע זיינען פורפור מלמנטעל מב, מונד

הפטרת שחרית ל״כ

13. ווען אַ שבת דייגע טריטע רַאַטען! ווען אַן איינעם היילִיגען טאָג געווערבע רוהען, ווען דוּ דען שבת לוסט דער זעלע נענסט; גאָטטעס היילִיגוכ גאַכן געווייהט; געווייהט, דורך רַאַטען פֿאָן וועלט־ געטיימעט, ווען דיך זעלע פֿאָן אייטלעם וווכט, דער אונד פֿאָן זע־ רען רעדען טווייגט. 14. אָ דו פֿינדעסט דוּ ביים עוִיגען זעלענ־ רוהע גענוים, ערהעבסט דורך איהן איבער אַלע ערדענהאָהען דיך, געניסעסט דיינעם פֿאַטערס יעקב׳ס גאַנצע ערבע, וואָ ספריכט דעם עוִיגען מונד.

הפטרת יונה למנחה של יום כפור

1. דעם יונה, זאָהן דעם אמיתי וואַרד דאַז וואָרט דעם עוִיגען אַל־ זאָ. 2. חויך! גאַהע נאַך נגוה, יענער גראָסען סטאַדט, מונד רופֿע איי־ בער זיי מוים (דען מונטערגאַנג), דען מיהרע באָהייט מיזט פֿאָר מיך געקאָמען. 3. דאָך יונה מאַכטע זיך מוך נאַך תרשיש נו ע־ פֿליהען פֿאָר דער ערטיינונג דעם עוִיגען, מונד רייזטע נאַך יפו, דאָרט פֿאַנד ער מיין סיך, דאַז עבען נאַך תרש״ש מַבגעהען וואָלטע. בעלאַלטע דאַז איטהוואָהן, מונד סטיג היניין, מוק איט מיהנען נאַך תרשיש נו רייזען, מונד זאָ דער פֿערנערן ערטיינונג דעם עוִיגען זעלענ־ ע־טגעהען. 4. אַבער דעל עוִיגע ערגעגטע מי־נען העפֿטיגען וויד גענגען דיך זעע הין, דאַז אעער וואַרד זעהר סטירמיס, מונד דאַז סיך דראָהטע נו סייטערן. 5. דאַריבער גערייטהען דיך סיפֿפֿסלייטע מין פֿורכֿט, מונד בעטעטען יעדער נו זיינעם גאָטטע, מונד וואַרפֿען דיך גערַאַטהע דיך מיך סיפֿע וואַרען מין דיך זעע, מוק דאַסזעלבע נו ער־ לייכטערן. יונה אַבער וואַר מין דען רוים הינאַב גענטיגען, מונד לאַג ווי זיכלאָז דאַ. 6. דאַ טראַט דער סיפֿפֿס־הויפטמאַן נו מיהם הין, מונד רעדעטע מיהן אַן; וואַרום ליגסט דוּ זאָ זיכלאָפֿ דאַ? מוק! רו־ פֿע דיינען גאָטט אַן פֿלייכֿט ניאַט דיזער גאָטט זיך מונזער אַן, דאַם וויר כֿיכֿט מונטערגעהען. 7. מיינדעם האָטטען דיך סיפֿפֿסלייטע מיי־ נער נוק אַנדערן גענפֿראָכֿען: קאָמעט לאַסט מונ׳ זאָזען מונד דאַדורך ערפֿאַהרען, וועק מונטער מונם וויר דיזעם מונגעאַך נומעסען האַ־ בען. זיי זאָטען, מונד דאַז זאָ פֿיעל מוך יונה. 8 דאַ ספראַכֿען זיי נו מיהם: זאָגע מונ׳ דאָך, דוּ! מוק דעסענטוועגען מונם דיזעם מונ־ גליק מיבערקאָמעט, וואָס מיזט דיין מונטערנעהמען? וואָ קאָמעסט דוּ הער; וועלכֿעס מיזט דיין פֿאַטערלאַנד? מונד פֿאָן וועלכֿעק פֿאָלקע ביזט דוּ? 9. ער ערווידערטע מיהנען: איך בין מיין עברי, מונד בעטע דען עוִיגען, דען גאָטט דעם היימעל אַן, דער דאַז מעער מונד דאַז טראָקנע ערסאַפֿפֿען האַט. 10. דראָב פֿירכֿטעטען זיך דיי מאָננער זעהר, מונד פֿרוגען מיהן: וואָס האַסט דוּ דען גענהאַן? דאַז זיי כון ערפֿוהרען, דאַם ער פֿאָר דער ערטיינונג דעם עוִיגען ענטוויפֿע, ווייל ער מיהנען גענטאַנדען האַטע. 11. זאָגטען זיי נו מיהם: וואָס זאָלען וויר טהון, דאַמיט דאַז מעער מוק מונ׳ הער רוהיג ווערדע? דען דיי זעע גענהט מיימער האָהער מונד סטירמיסער. 12. ער ענטוואָרטעטע מיהנען: נעהמעט איך מונד ווערפֿעט איך מין דאַז מעער, זאָ ווירד עס רוהיג ווערדען מום מיך הער; דען מיך ווייס גאַר וואָהל, דאַם מיינעטוועגען כור מיך דיזעם מונגליק מיבערקאָמען. 13. דיי מאָננער סטרעבטען מיימער נאָך מַנ׳ס זאָנד צוריק נו סייערן, קאָנג־

ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಹಳ ಇವೆ; ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ? ೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹೂವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹಣ್ಣುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಳುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಲೋಹಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಭರಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಟಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹಾಡುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಥೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಾತ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನದಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಡುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಮುದ್ರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮನೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೋಣೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮನೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹೊಲದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೨೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಗಡಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಗಡಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಗಡಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಗಡಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಶಾಲೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೩೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಚೇರಿಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಚೇರಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೪೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಘದ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಘದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಘದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಘದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೫೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಗಣಿಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಗಣಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಗಣಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಗಣಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೃಷಿಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೃಷಿಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೬೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೃಷಿಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೃಷಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾರಿಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾರಿಗೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾರಿಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾರಿಗೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೭೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೮೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೧. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೩. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೫. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೬. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೮. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೯೯. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ? ೧೦೦. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಚಾರದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ?

ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਖ ਹੋਇ ਕਰਿ ਸਭਨਾ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥੧॥ ਮਃ ੧ ॥ ਸਚੁ ਸੁਚਾ ਸਚੁ ਨਿਕਲੈ ਕੂੜੁ ਨ ਨਿਕਲੈ ਪਾਸਿ ॥ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਜਿ ਸਚੁ ਧਰਨ ਵਿਚਿ ਆਸ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਆਪੇ ਸਚਾ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੇ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਬੁਝੈ ਸੋਇ ॥ ਆਪੇ ਭਗਤਾ ਭਾਵਦਾ ਆਪੇ ਭਗਤ ਕਰੇਇ ॥ ਆਪੇ ਸਚੁ ਧਰਾਇਸੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧੭॥ ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥ ਸਚੁ ਸੁਚਾ ਸਚੁ ਨਿਕਲੈ ਕੂੜੁ ਨ ਨਿਕਲੈ ਪਾਸਿ ॥ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਜਿ ਸਚੁ ਧਰਨ ਵਿਚਿ ਆਸ ॥੧॥ ਮਃ ੧ ॥ ਸਚੁ ਸੁਚਾ ਸਚੁ ਨਿਕਲੈ ਕੂੜੁ ਨ ਨਿਕਲੈ ਪਾਸਿ ॥ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਜਿ ਸਚੁ ਧਰਨ ਵਿਚਿ ਆਸ ॥੨॥ ਪਉੜੀ ॥ ਆਪੇ ਸਚਾ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੇ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਬੁਝੈ ਸੋਇ ॥ ਆਪੇ ਭਗਤਾ ਭਾਵਦਾ ਆਪੇ ਭਗਤ ਕਰੇਇ ॥ ਆਪੇ ਸਚੁ ਧਰਾਇਸੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧੭॥

מיוט דיעם! — 14. וָן ספריכט דער עוויגע לו יעניר מטיאט, דיו
אוון לו המה החֶרט; וויאערנדעם קוֹמגעגעטָן, רחל בעוויינט חיה=
רע קינדער, פֿערווייגערט חַלונן טרחֶסט, דימוויל זיו פֿערטריבען
זיכד. — 15. וָן ספריכט דער עוויגע: החַלטע מיין פֿחָק וויינען דיו
מפויאט, פֿחָק טהרחֶנען דחַז חויג! דייגע טוגענד פֿינדעט מיהרען
וָחהן — דער עוויגע פֿערספריכט'ס! — זיו קעהרען וויעדער חוים
פֿיינדעם וחַנד. 16. דייגער נחַקחָאנטחַט ספריעמט החַפֿנונג
חויך — דער עוויגע פֿערספֿריכט עם! — זיו קעהרען וויידער, דיו
וָחהנע, חין פֿחָטערליכעם וחַנד. 17. דען סחָן החֶרט אפרים חיך
רייעפֿחָלן יחַאטערן; דוח ליכטיגטעמט; דחָך נחַהפ דיו לוכט חיך
חַן, וויו חונגעלעהריג קחַלב. חַך, נים איך וויידער חויך! חיך קעה=
רע חילט גערנע וויעדער, ערקעננע, דחַם איין גחָטט דוח זייעמט,
חָ עוויגער! 18. דען חין איך גענעהרט נון, פֿיהלע חיך רייע,
ערפֿחַהרענד, סולחַגע חיך חַן דער היפֿטע איך, סטעהע בעסחָאט
חונד ערחָטהענד דחַ. חונד טרחֶגע דיו סחַך מייגער יוגענד זיכ=
דען. 19. חיוט אפרים איין ליעבלינגם וָחהן? מיי החַלדעם קינד?
דחַם זָ חיינגליך חיך זיין געדענקע? חיבער חַלונן חויסדרוק זיין
גענדענקע? יַ חַז איין חיינגערעם ספריכט פֿיר חיהן; חיך ליעבע,
חיך ליבע חיהן נָחָך! דעם עוויגען וחָרט חיוט דים!

הפטרת וילך ושבת חשובה

1. זָ ישראל! קעהרע לוריק לו דיינעם גחָטט דעם הערן! דען
דוח ביזט דורך דיינע זינדען גענונקען. 2. ברינגט ווֹר גענעטהע
חיטע, חונד וועגדעט חייך לוֹם הערן; ספרעכט: דוח! דער דוח
חַלונר זינדען פֿערגיבסט, נים חויך חונזרע בעסענונג חַן, וויר וחַל=
לען טטחַטט דער פֿחַרדען דחַנק דיר חָפֿפֿערן. 3. אשור וָחַן חונזרע
לוֹפֿלוכט ניכט מערד זיין, זייגע רחָסע וחַלונן וויר ניכט בעטטייגען,
מייגענעם החָנדעווערק ניכט מערהר חונזרע גחָטטער נעננען. דען
כור ביזט דיר פֿינדעט דחַז פֿערוחַיזטע פֿחָלק ערבחַרמען. 4. דחַן
ספריכט (גחָטט) וועדע חויך זיו פֿחָן מיהרען חויסטוייפֿונגען
היילען, זיו הולדרייך ליעבען, וען מיין לחָרן בעוחָנפֿטיגט חיוט.
5. וויו טהויו וועדע חיך ישראל זיין, עם וויד וויו רחָוע בליהען,
וחַורלעל סולחַגען וויו לבנון ם וחַד. 6. זיינע ספרחָמלינגע בריטען
זיך חויט, פרחַכטפֿחָל וויו דער חֶהלבוים, וויו לבנון דופֿטענד.
7. חַלע קחָמען זיו לוריק, דיו עהעדעם חין זיינעם טחַטטען וחַ=
גערטען, לעבען חויך וויו גרינעם קחָרן, בליהען וויו וויינסטחָק,
וויו לבנין'ס ווין החָבעריהוט. 8. אפרים! בעדחַרפֿם נעבען איר
דער גחָלטן נָחָך? חיך חַלליין ערהֶרע, בעוחָהרע דיך, בין דיר
איין טחַטטענלייכער בוים, חונד טרחַגע פֿריכטע דיר. 9. וועד
וויוע חיוט דער מערקט עם וחָהל, וועד פֿערטנפֿט הוט דער זיהט
זיין, וויו גערעכט דעם הערן וועגע זינד. געטרחָסט וחַנדלן
פֿרחָמען דרויך מיינהער, נור פֿרעפֿלער פֿינדען חַנסטחָם דחָרט.

1. בלחָזעט דיו פחָזויכע לו ציון, וועלעט פֿחַמטטחַג חַן,
רופֿט עטהחַלטונג חוים. 2. פֿערזחָאמלט דחַז פֿחָלק, בעריי=
טעט דיו גחָוויינדע פֿחָר, בערופֿט גרייע, בריגעט קנחַבען
טרחַגט זייגליכע הערבייו, דער בריטיגחַם פֿערלחַסע זיין פֿעסט=

הפטרת יום א' דר"ה

גרופֿט, מונד ליהט הערוין. 35. מחַכט חַרק מונד רייך, עהניעד־ ריגט מונד עהעבט. 36. ריכטעט דען גערינגען מויך פֿחָק טטויב, עהעבט דען חַראען פֿחָק קחָטה, נעבען פֿירפֿטען מיהן נו זעטלען דענען עהרע, מונד טהרחַן ער לוגעטהיילט. דען דעם עוויגען זיכד דער ערדען פֿפֿיילער, ער הַחַט דען ערדבחַלל מויך זיח בעפֿעפֿטיגט. 37. בעוחַהרט מויך זיינער פֿרחָאחען טליטטע — מונד פֿרעפֿלער קחָאחען חיק פֿינפֿטערן חוק; דען ניכט דורך מחַכט זיגט דער אענפ. 38. ניין! ער לערפֿעטטערט זיינע ווידערחַכער, דער עוויגע. דחָנגערט פֿחָק היאחעל מויך זיח הערחַב; ריכטעט, עהעבעט דיח הערפחַפֿט זיינעם געוחַלבטען.

הפט־ח יום ב' דר"ה

1. זח ספריכט דער עוויגע, — חיך זחָה פֿחָן פֿערנע מיהן, היי־ ליהען ישראל לו בערוהיגען — פֿחָלק! דחַז חין דער ווייטע מיינפט מיינע הולד עחפֿחַנד; סוועדט עטרחָנגענעם! 2. חיך בין חיט חונפֿערחָנדערליכער זיעבע דיר לוגעטהחַן דחַרוק נייגע נחָך פֿערנער חיך דיר מיינע גנחַדע לו. 3. ערבויע וויעדערוק דיך לוק חוכחוו־ טטחָפֿען גענחַדע, יונגפֿרייליכעם ישראל! דחַן לעגפט דוח טוק מונד החַרפֿע וויעדער חַן, מונד ליעהעפט מיינהער חיק פֿרחָהליכען רייהענטחַכן. 4. פֿפֿלחַנגפט וויינגחָרטען מויך שומרון'ם בערגען וויע־ דער, פֿפֿלחַנלעפט זיח מונד לחָוועפט מיין. 5. דחַן חיוט דער טחַג, דחַם וווחָכטער וויעדער רופֿען מויך אפֿרים'ם געבירגען: חויך! לחַפט חונפ נחַך ציון רייזען, לוק עוויגען חוניערק גחָטטע! 6. דען זחָ ספריכט דער עוויגע: רופֿט פֿיר יעקב לויטען פֿריידענרוף! יויכלט פֿרייהייט מיהנען לו חונטער חַלזען פֿחָלקערן! פֿטיחוט חַן דען וחָב־ גע־וחנג! פֿרייזט מונד זיגט: דער עוויגע הַחַט זיינעם פֿחָלק גע־ הולפֿען, דעם חיבערעפֿט ישראל'ס. 7. יחַ! חיך בלינגע זיח הער פֿחָאם פֿערנעם נחָרדען; פֿערוחַחלע זיח פֿחָן דער עדע גרחָגלען; 8. חין זחַנפֿטער ריהרונג לויהען זיח דחַהער; חיך פֿיהרע חיט טחָוג זיח, לייטע זיח חַן טטילע וווחַמערבחָכען, חויך עבנע פֿפֿחַדע, וווּ קיין חַנטחָאם זיח בעדרחָהעט, דען חיך בין ישראל חיין פֿחַטער, אפֿרים חיוט ערטטגעבחָרנער חיר. — 9. פֿערנעהאעט גחָטטעם וווחָרט, חיהר פֿחָלקער! פֿערקינדעט חין פֿערנען לחַנדען חונד זחַגט חַן: דער ישראל חואהער גענטרייעט, זחַחלט חיהן נון וויערער, חונד היטעט חיהן, וויח דער הירט דיח העערדע היטעט. 10. דען דער עוויגע ערלחָזט יעקב, ערריעטטעט פֿחָן דער הַחַנד דעם חָחַ־ טיגערן חיהן. 11. זיכגעכד ליהען זיח ציון'ם היילגע חַנהָהע הינויך חונד טטרחָאחען לוק זגען גחָטטעם הינלו, לו קחָרן חונד וווחָסט חונד חָהל, חונד יונגען טחַפֿען חונד רינדערן; דחַם חיהרע זעלע מיינעם גע־ זחָטטיגטען גחַרטען גלייכט, חונד קיינע זחָרגע פֿערנער זיח פלחַ־ געט. 12. דחַן פֿרייעט זיך דחַז יונגפֿרייליכע וווּכטען חיק רייהע־ טחַנץ, חונד יינגלינג חונד גריי: נחָאט טהיילן דחַרחַן, זחָ וווּדלע חיך חיהרע טרויער חין וווחָנגע, טרחָטטע חונד טרקויקע זיח פֿחָן חיה־ רעק טריבזחל. 13. זחָטטיגע מיינע פרימטער איט חַנגעהויכקייט, חונד חיין פֿחָלק גענימט מיינעם זגענם פֿילע, דעם עוויגען וווּרט

מוים גרָמען הערלייד מונד קוואער הַבע מיך זָן וַנגע געספרָן־
כען. 17. מונד עלי ערוויעדערטע, מונד ספרָך: זָן ליעהע דען
מין פַריעדען; אָנגע דָך דער גָטט ישראל׳ס דיר דַו געוָהרען,
וואָרום דוא מיהן גענעטהען הַסט. 18. מונד זיא זַנטוואָרטעטע:
לָאס דיינע דינערין פַערנער גענָאדעניט פינדען מין דיינען אויגען.
דָרויף גינג דיא פַרויא מיהרעם וועגס, נַהַם ספייז לו זיך, מונד
זַהה נידַט מעהר זָן אימָאוטהיג מוים. 19. דעם זַנדערן מָרגענס
אַבָטען זיא זיך זָאמָאטיך אויף, ביקטען זיך נָאבָאהָלם פַאר דעם
עוויגען, מונד קעהרטען נַך מיהרעם הויז לוריק נַך רמה. מונד
אלקנה וָהנטע זיינער פַרויא חנה בייא, מונד דער עוויגע בעדַב־
טע זיא. 20. דען לָאם דַו: יַהר הערום וָאר, דַו וָאר חנה סווַנ־
גער גענוענען מונד גענַהר מיינען זָהן; דען נַנטע זיא שמואל,
דען, (זיא ספרַך) מיך הַבע אים מיהן פַאן גָטט ערבעטהען.
21. דָרויף נָאג דער מַן אלקנה מיט זַלען זיינען הויסלייטען וויע־
דער היַויף, דעם עוויגען דַו: יַהרליכע זָפַער לו ברינגען, דַו:
ער גלַבט הַבער. 22. חנה הַבער רייזטע נידַט מיט, זָנדערן
ספרַך: בים דער קנַבע ענטוָהנט מיוט; דַן ברינג מיך מיהן
זלבסט, דָם ער פַאר גָטט ערסיינע, מונד מויך מויך מיאָער
דַזלבסט בלייבע. 23. מונד מיהר מַן אלקנה זַגטע לו מיהר:
טהוע וָם דיר גוט דינקט. בלייבע לו הויז בים דוא מיהן ענטוָהנט
הַסט; דער עוויגע וירד דיר געווים זיין וָרט ערפַילען. דיא
פַרויא בליעב זָנזָ לו הויז מונד זייגטע מיהרען זָהן, בים זיא מיהן
ענטוָהנט הַסטע. 24. זָ בַלד זיא מיהן הַבער ענטוָהנט הַס־
טע רייזטע זיא מיט מיהן הַיוף, נַהַם מויך דריא טטיערע מיט,
מונד מיין איפה פַייגען מעהל, מונד מיינען טלויך ווין, מונד ברַכ־
טע מיהן זָ נַך דעם הויז גָטטעם לו שילה, ווימָאָהל דער קנַב־
בע נָך זעהר יונג וָאר. 25. וָהרענד מַן דַו: מָפַער טלַכטע־
טע, ברַכטען זיא דען קנַבען פַאר עלי. 26. מונד דיא מוטטער
ספרַך: מוך פַערלייהוג, מיין הַרר! זָ וָהר דוא לעבסט, מיין
הערר! מיך בין דיא פַרויא, דיא היער פַאר דיר גענטַנדען, דען
עוויגען מַנלופַלעהען. 27. זיעהע! מוך דיעזען קנַבען הַבע מיך
מיהן גלַבעטהען, מונד דער עוויגע הַט מיר מיינע ביטטע גע־
וָהרט. 28. מיך הַבע מיהן הַבער מויך לוגלייך דעם עוויגען גע־
ווידמעט; זיי זיינען דַזלבסט מיוט ער טַם דעם דינסטע דעם עוי־
גען געווייהט. מונד שמואל ביקטע זיך דַזלבסט פַאר דעם עוויגען.
29. חנה טטיאָטע מיין דַנקליעד מַן: זָ זַנג זיא: מיין הערן
פַר אָהלָקט דורך דיך, זָ גָטט! גרָם וירד מיינע אַכטע, זָ הערר!
דורך דיך. לויט ערווידערע מיך מיינען פַיינדען נון, דען מיך פַרייע
דיינער הילפַע איך. 30. קיין הייליגער מיוט, דען דוא, זָ הערר!
דען ניכטם מיוט אָהנע דיך, אָכטיג קיינער, דען מונזער גָטטע.
31. מפרעכט ניכט זיך פַרט מיאָער טטאָלצער, מונד טטָלצער
קיין טרָן ענטקָאָאָע מייערם מונד — דען גָטטע מיוט דער גע־
דַנקען הערר, מונד טהָטען נופַערלָאסיגקייט טטעהט נור בייא
מיהם. 32. העלדענבָגען ברעכען, מונד טוָכליכע מָאגירטעט
אַכט. 33. מיבערזָטטע פַערדינגען זיך מוק׳ם ברָד, מונד הונג־
ריגע וָנדעלן פַרייא מָאהער; מונפַרוכטבָר וויב געבָהרט זיע־
בענפַך, מונד דיא קינדערריכע פַערמָכטעט קינדערלָז. 34. דען
דער עוויגע מיוט ם, דער טָדטעט מונד בעלעבט; טטירלט נור

הפטרת יום א׳ דר״ה

קוגהייט ניכט, ניכט דער העד זיינעס העדענאוטהס, ניכט דער רייכע זיינעס רייכטהוּמס. 34. זוכדערן דאַויט ריהאע זיך ווער סאָן זיך ריהאטן ווילל, דאַס ער מיינזעהען׳ ערקענענען זיך געוערנט, ווית זיך דער עוויגע גנאַדע מוּנד גערעכטיגקייט מוּנד ווהלוואָלען מיבע מויך ערדען! דאַס זאָלכען זיך גענאַלען האַבע, ספריכט דער עוויגע.

הפטרת יום א׳ דראש השנה

1. עס לעבטע מיין מאַגזעהענער אאָן לו רמחים צופים מויך דעמ בערגע אפרים, נאַאענס אלקנה, זאָהן ירוחמ׳ס זאָהן אליהו׳ס, זאָהן תוחום, זאָהן צופ׳ס. 2. ער האַטטע לוייא פֿרויען, דערן מיינד חנה מונד דיא מגדער פנינה הים. פנינה האַטטע קינדער, חנה האַבער ניכט. 3. דיזער מאַן לאָג מלוע יאַהר פֿאָן זיינער זאָהנסטאַדט הינויך, דען עוויגען צבאות מלובעטען מונד מיהמ לו מפֿעלן מין שילה, ווזעלאַזט דיא ביידען זאָהנע עלי׳ס, חפני מונד פנחס, דאַז פריעסטערמאַט פֿער־ריכטעטען. 4. מיאַער כון ווען אלקנה מפֿערטע, מונד זיינער פֿרויא פנינה מונד מלוען מיהרען זאָהנען מונד טאָכטערן דער גאַבען מאַנכערלייא פֿאָרלעגטע. 5. פֿערדראָס עס מיהן, דער חנה נור מיינע מיינליגע גאַבע פֿאָרלעגען לו קאָנגען, דען ער לעבטע זיא; דער עוויגע האַבער האַטטע מיהר לייבעספֿרוכט פֿערזאַגט. 6. מיבער דעמ מאַכטע מיהר מיהרע מיפֿערזיכטיגע גענפֿילן נאָך מאַנכען פֿערדרוס דאַדורך דאַס זיא זיא מפֿט מיט דעמ פֿאָרוואורפֿע בעמוי־רוהיגטע, דאַס דער עוויגע מיהר לייבעספֿרוכט פֿערזאַגט האַבע. 7. זא גינג׳ס מלוע יאַהר; מיאַער ווען זיא הינויך רייזטע לום הויז גאָטטעס, קרענקטע דיעזע זיא, דאַס זיא ווינטע מונד ניכט אַס. 8. דאַן פֿלענגטע מיהר מאַן אלקנה וואָהל לו מיהר לו זאָגען: וואַרום ווינסט דוא, חנה! מונד מיסעסט ניכט, מונד ביסט זא מיפֿער־גניגט? בין מיך דיר ניכט בעסער אַלס צעהן קינדער? 9. מיינסט שטאַנד חנה מויך, נאַכדעם מין שילה ווער גענעסען מונד געטרונ־קען וואָרדען, אַלס דער פריעסטער עלי עבען מויך מיינעם סטוהל פֿאָר מיינגאַנגע דעס אַלטערהיליגסטען זאַס. 10. זיא אַבער זעהר בעטריבטען מוטהעס וואַך, מונד פֿלעהעטע ווינענד לום עוויגען. 11. טהאַט מויך דאַז גענידע, מונד ספראַך: עוויגער! גאָטט־צבאית! ווען דוא מויך דאַז ליידען דיינער מאַגד זיעהעסט, מיך בע דענקסט מונד מיינער ניכט פֿערגיסעסט, זאָנדערן מיר, דיינער מאַגד, מיין מאָן ניכעס קינד סענקסט, זא זאָלל עס מויך אַלל זיין לעבען דעמ עוויגען געוויהט זיין, מונד קיין סטערואסטער מיבער זיין הויפט פֿאָהרען. 12. אַלס זיא כון זא לאַנגע פֿאָר גאָטט פֿלעהע־טע, פֿינג עלי אַן, מיהרען מונד לו בעאַבאַכטען. 13. דען חנה, מפֿראַך פֿיר זיך אַלליין, זא דאַס מיהרע ליפֿען לוואַר זיך בעוועגטען, מיהרע סטיואַע אַבער ניכט לויטבאַר ווארד; דאַרום היעלט זיא עלי פֿיר בעטרונקען. 14. מונד זאַגטע לו מיהר: ווי אַ לאַנגע ווילסט דוא נאָך בעטרונקען בלייבען? מאַכע, דאַס דוא דעין ווין ווידער לאָס נאָך ווירסט. 15. חנה אַבער אַנטוואָרטעטע מונד ספראַך: ניכט דאָך מיין הערר! מיך טראַגע מיין בעטוערטעס גאַמיטה מין מיר, מונד האַבע ווידער ווין נאָך זאָנסט סטאַרקעס גענטראָנק גענרונקען, זאָנדערן מיין גאַמיטה היעל פֿאָר גאָטט מויסגעסיטטעט. 16. האַל־טע דיינע דיענערין פֿיר קיין ניעדערטראַכטיגעס ווייב, ווהרליך!

רעדען דיא וואהרהייט ניכט, מיבען מיהרע טונג זיך זעגרעדען
בעפלייסען זיך דעם מורעלטהונס. 16. דוא זילעסט מונטער ווינטער
טרוג: מונד דעם טרוגעם המלבער וואלען זיא איך ניכט ערקעננען,
ספריכט דער עויגע. 17. פירוואהר! זוי ספריכט דער עויגע צבאות
מיך זייטרע זיא, מיך פריפע זיא; דעו וואם זוי מיך טהון דוי עם
איין פאלק דוך מייכאל מיזט. 18. חלויין, גענארפטער פפיול מיזט
מיהרע לונגע; דיא רעדע ווינטער פחלט; איט דעק מונדע ספריכט
אחן פרייהלין לו דעק נחכסטען, מונד מיך הערלען סטעלט אחן
מיהק דיא פחלע. 19. זוי מיך זולכעס ניכט חן מיהנען האבען?
זוי חן זולכעק פאלק מיך ניכט רחכע נעהאבען? 20. מוין יענע
בערגע ערהעבע מיך קולג מונד וועהגעוחנג, סטיואע חן דוי טרוי־
ערליד אב דער פולרען דעם פעלדעם, פערוודעט זיגען זיא, פאן קיי־
נעם וואנדערעם פום בעטרעטען; אחן הוירט ניכט אעהל דער
העערדע בריולען; פאק פאגעל מין דער וופט ביי לוק פיהע מיזט
חלועם וועגגעסייכט, דוחפאן גענוייכען. 21. „מיך אחכע מוין ירושלים
לוק סטיינהויפען, דער דרחכען וואהנונג; ומסע יהודה'ס סטוודטע לו
מיינודען וועדען מוים אחנגעל חן בעוואהנערן.„ 22. וער מיזט דער
וויזע אחן, דער עס בעאערקט? חדער לו דעק דעם עויגען מונד
עס גערעדעט? ער זוגע עם חן: וואהרונק מיזט דוי ומנד לערניכטעט,
לערסטוירט ויא מייכע וויסטענייא, פחן קיינעק וואנדערד בעוכט.
23. מונד דער עויגע אנטוואירטעט: דיאוויל זיא מייכע לעהרע פער־
ומסען, דיא מיך מיהנען פארגעלעגט, מיינער סטיואע ניכט גענוירכט
האבען, מונד מיהר ניכט כחכגעוואנדעלט זיא. 24. זוינדערן לויבער
מיהרעם הערלעכם דינקעל געפחלגט האבען, מונד דען גוטלען כחכ־
גענגען זינד, ווא מיהרע פאטער זיא גלעהרט האבען. 25. פיר־
וואהר! זוי ספריכט דער עויגע צבאות. דער גוטט ישראל'ס! מיך
ספייגע דיזעם פאלק מיט וועראוטה, טרונקע זיא מיט דרוכעגיפט.
26. לערסטרייע זיא מונטער פאלקער, דיא וועדער זיא נוך מיהרע
פארפהרען גענוענט האבען, מונד טיקע דוי: סוועדד היפטער זיא
דליין, ביי מיך זיא מויפגעריבען האבע". 27. חלוי ספרוך דער עוי־
גע צבאות! דרום אערקט דרויך, מונד רופט דיא קלוגעפרויען, דוי
זיא קומאען; טיקט נוך דען דיכטערינגען, דוי זיא קומאען. 28. דוי
זיא הערבייא מיילען, מונד מנסטיואען מיבער מונם דען וועהגעזוגג;
דוויט מונזרע מויגען מין טהרונען נערפליעסען, מונזרע מויגעלידער
פאן וומסער מיבערסטרוומען. 29. הוך! וועלך קלוגעגעטון פאן ציון
מוים: טך! זיא מונגלויקליך, זיא בעסוומט זינד וויר! וויר אינען דוי
פאטערלוגד פערלוסן; מונזרע וואהנונגען האבען מונם מויזגעסטוסען.
30. זי הוירט מויך גוטטעס פערקינדיגונג, מיהר פרויען! מיין וואהר
פערנעהמ זייגעס מונדעס ועדע, מויך דוי מיהר מייערען טוכטערן
דוי קלוגעליד לעהרט, דער גפסילין דען טרויערגעזוגג. 31. דען
דער טוודט מיזט מין מונזרע פענסטער מייגעסטיגען, מין מונזערע
פאלוסטע מייגעדרונגען, רוטטעט פאן דען סטרוסען דיא קנוכען
וועג, דיא יונגלינגע פאק מארקטע. 32. „רעדע, זי ספריכט דער
עויגע, מונד דיא מויער דער מענסען זולען הינפאלען, זיא קוטה
מויך דעק פעלדע, זיא דיא גוכרבע. הינטערק סניטטר, דיא קיינער
מויפנוומט."
33. זי ספריכט דער עויג פערנער: דער קלוגע ריהמ זיך זייגער

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਦੁੱਖ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੋ। 45. ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਠਹਿਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸੂਰਜ ਬੁਰਿਆਂ ਅਤੇ ਭਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। 46. ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੋ ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਫਲ ਮਿਲੇਗਾ? ਕੀ ਮਹਿਸੂਲੀਏ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? 47. ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕੀ ਵਧੀਕ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? 48. ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਸੰਪੂਰਨ ਬਣੋ ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ੬

1. ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਕਰੋ ਜੋ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੇਖਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। 2. ਇਸ ਲਈ ਜਦ ਤੂੰ ਦਾਨ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ੍ਹੀ ਨਾ ਵਜਾ ਜਿਵੇਂ ਕਪਟੀ ਲੋਕ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 3. ਪਰ ਜਦ ਤੂੰ ਦਾਨ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸ ਜੋ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, 4. ਤਾਂ ਜੋ ਤੇਰਾ ਦਾਨ ਗੁਪਤ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਜੋ ਗੁਪਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਦੇਵੇਗਾ। 5. ਅਤੇ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਪਟੀਆਂ ਵਾਂਙੁ ਨਾ ਹੋਵੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨੁੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 6. ਪਰ ਤੂੰ ਜਦ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੇਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅੱਗੇ ਜੋ ਗੁਪਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ, ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਜੋ ਗੁਪਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਦੇਵੇਗਾ। 7. ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਙੁ ਵਿਅਰਥ ਬੋਲ ਬੋਲ ਬੋਲ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਬੋਲਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਸੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ। 8. ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਨਾ ਬਣੋ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 9. ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੋ: ਹੇ ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਜੋ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹੈਂ, ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। 10. ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਆਵੇ। ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਿਵੇਂ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇ। 11. ਸਾਡੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਦੇਹ। 12. ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਤੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕਰਜ਼ ਮਾਫ਼ ਕਰ। 13. ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਰਤਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆ ਪਰ ਬੁਰਿਆਈ ਤੋਂ ਬਚਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪਰਾਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪਰਤਾਪ ਸਦਾ ਤੇਰੇ ਹੀ ਹਨ। ਆਮੀਨ। 14. ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਮਾਫ਼ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰੇਗਾ। 15. ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਮਾਫ਼ ਨਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਅਪਰਾਧ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

16. ਅਤੇ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਵਰਤ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਕਪਟੀਆਂ ਵਾਂਙੁ ਉਦਾਸ ਮੂੰਹ ਨਾ ਬਣਾਓ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਵੇਖਣ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 17. ਪਰ ਤੂੰ ਜਦ ਵਰਤ ਰੱਖੇਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਤੇਲ ਲਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਧੋ, 18. ਤਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜੋ ਗੁਪਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਵਰਤ ਰੱਖਦਾ ਵੇਖੇਂ। ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਜੋ ਗੁਪਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਫਲ ਦੇਵੇਗਾ। 19. ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਧਨ ਨਾ ਜੋੜੋ ਜਿੱਥੇ ਕੀੜਾ ਅਤੇ ਜੰਗ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਚੋਰ ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰਦੇ ਅਤੇ ਚੁਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। 20. ਪਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਧਨ ਜੋੜੋ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਕੀੜਾ ਨਾ ਜੰਗ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਚੋਰ ਸੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ ਅਤੇ ਚੁਰਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ। 21. ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੇਰਾ ਧਨ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਤੇਰਾ ਮਨ ਵੀ ਲੱਗਾ ਰਹੇਗਾ।

22. ਸਰੀਰ ਦਾ ਦੀਵਾ ਅੱਖ ਹੈ। ਸੋ ਜੇ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਚਾਨਣ ਹੋਵੇਗਾ। 23. ਪਰ ਜੇ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਬੁਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਅੰਧਿਆਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਜੇ ਜੋ ਚਾਨਣ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅੰਧਿਆਰਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੰਧਿਆਰਾ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ!

24. ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਦੋ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸੱਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਾਲ ਵੈਰ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖੇਗਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਜਾਣੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਧਨ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸੱਕਦੇ। 25. ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਖਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੀ ਪੀਵਾਂਗੇ, ਨਾ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਨਾਂਗੇ। ਕੀ ਜੀਵਨ ਭੋਜਨ ਨਾਲੋਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਪੁਸ਼ਾਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ? 26. ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖੋ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਬੀਜਦੇ ਨਾ ਵੱਢਦੇ ਨਾ ਕੋਠਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ? 27. ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵਧਾ ਸੱਕਦਾ ਹੈ? 28. ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੀ ਕਿਉਂ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਖੇਤ ਦੇ ਸੋਸਨ ਵੱਲ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਨਾ ਕੱਤਦੇ ਹਨ। 29. ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਲੇਮਾਨ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਾਂਙੁ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਨੇ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। 30. ਸੋ ਜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਖੇਤ ਦੇ ਘਾਹ ਨੂੰ ਜੋ ਅੱਜ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਤੰਦੂਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲਿਓ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਵੱਧ ਪਹਿਨਾਵੇਗਾ! 31. ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਚਿੰਤਾ ਕਰ ਕੇ ਨਾ ਆਖੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਖਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਕੀ ਪੀਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਕੀ ਪਹਿਨਾਂਗੇ? 32. ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 33. ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। 34. ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਆਪ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਦਿਨ ਲਈ ਦੁੱਖ ਉਹ ਦਿਨ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ੭

1. ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਾਓ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਾਏ ਜਾਣ। 2. ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਨਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਪ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਨਾਪਦੇ ਹੋ ਉਸੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਨਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 3. ਅਤੇ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਪਏ ਤੀਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈਂ ਪਰ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਤੀਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ? 4. ਜਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਖ ਸੱਕਦਾ ਹੈਂ ਕਿ ਲਿਆ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਲਾ ਕੱਢ ਦਿਆਂ ਪਰ ਵੇਖ ਤੇਰੀ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਤੀਰ ਹੈ? 5. ਹੇ ਕਪਟੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਤੀਰ ਕੱਢ ਤਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਲਾ ਕੱਢ ਸੱਕੇਂ। 6. ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਵਸਤੂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੋਤੀ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਨਾ ਸੁੱਟੋ ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਿੱਧਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾੜਨ।

7. ਮੰਗੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਲੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪਾਓਗੇ, ਖੜਕਾਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 8. ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਭਾਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦੇ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 9. ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੂੰ ਜੇ ਉਹ ਰੋਟੀ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਪੱਥਰ ਦੇਵੇਗਾ? 10. ਜਾਂ ਜੇ ਮੱਛੀ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਸੱਪ ਦੇਵੇਗਾ? 11. ਸੋ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਬੁਰੇ ਹੋ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਕਿੰਨਾ ਵੱਧ ਦੇਵੇਗਾ! 12. ਸੋ ਜੋ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹੋ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੋ ਬਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਨਬੀ ਹਨ।

13. ਤੰਗ ਫਾਟਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਜਾਓ ਕਿਉਂਕਿ ਚੌੜਾ ਹੈ ਫਾਟਕ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਰਾਹ ਜੋ ਨਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਥੇਰੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 14. ਕਿਉਂਕਿ ਤੰਗ ਹੈ ਫਾਟਕ ਅਤੇ ਔਖਾ ਹੈ ਰਾਹ ਜੋ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। 15. ਝੂਠੇ ਨਬੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ ਜੋ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਪਾੜਨ ਵਾਲੇ ਬਘਿਆੜ ਹਨ। 16. ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲ ਤੋਂ ਪਛਾਣੋਗੇ। ਕੀ ਲੋਕ ਕੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਗੂਰ ਜਾਂ ਊਠਕਟਾਰੇ ਤੋਂ ਅੰਜੀਰ ਤੋੜਦੇ ਹਨ? 17. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਚੰਗਾ ਬਿਰਛ ਚੰਗਾ ਫਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਿਕੰਮਾ ਬਿਰਛ ਬੁਰਾ ਫਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। 18. ਚੰਗਾ ਬਿਰਛ ਬੁਰਾ ਫਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੱਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਨਿਕੰਮਾ ਬਿਰਛ ਚੰਗਾ ਫਲ ਲਿਆ ਸੱਕਦਾ ਹੈ। 19. ਹਰ ਉਹ ਬਿਰਛ ਜੋ ਚੰਗਾ ਫਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ ਵੱਢਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 20. ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲ ਤੋਂ ਪਛਾਣੋਗੇ।

21. ਹਰ ਕੋਈ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸੁਰਗੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। 22. ਉਸ ਦਿਨ ਬਥੇਰੇ ਮੈਨੂੰ ਆਖਣਗੇ, ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਭੂਤ ਨਹੀਂ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਥੇਰੇ ਮਹਾਂ ਕਰਤੱਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ? 23. ਤਦ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਆਖ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ। ਹੇ ਬਦਕਾਰੋ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਓ।

24. ਸੋ ਹਰ ਕੋਈ ਜੋ ਮੇਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਬੁੱਧਵਾਨ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗਾ ਠਹਿਰਾਵਾਂਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਚੱਟਾਨ ਉੱਤੇ ਬਣਾਇਆ। 25. ਤਾਂ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਅਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਘਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰਾਈਆਂ ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਡਿੱਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੀ ਨੀਂਹ ਚੱਟਾਨ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। 26. ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਜੋ ਮੇਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਉਹ ਉਸ ਮੂਰਖ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗਾ ਠਹਿਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਰੇਤ ਉੱਤੇ ਬਣਾਇਆ। 27. ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਅਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਘਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਡਿੱਗਣਾ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ।

ਯਿਸੂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ

28. ਜਦ ਯਿਸੂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਲੋਕ ਉਹ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ। 29. ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਵਾਂਙੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਾਂਙੁ ਨਹੀਂ ਸੀ।

29. איין ווינד טרוג איך פֿאָרט אונד איך פֿערגאַהס אין מיינער סטאַרקען דאָננערסטיאָג היגטער איר: געלאָבט זיי דיר הער= ליכקייט דעס העררן אויס יעדען סטאַנדפונקטע!

הפטרת יום ב' דשבועות

1. איין געבעטה דעס פראָפֿעטען חבקוק, אויך שגיונות גו ספילען.
2. עוויגער! פֿורכטפֿאָלל האָרטע איך יענע נאַכריכט פֿאָן דיר — אָ ערהאַלטע דיין ווערק וועלן דיר לייטען זיך נאָהערן; אַמאָל קונד עוי= גער! אין יענען יאָהרען דאַס איך איך אין לאָרנע דוך אַן בארַאהערליג= קייט דענקסט. 3. גאָט פֿאָן תימן אייהערלאָג, דער אַלווער= הייליגסטע פֿאָלק בערגע פּאָרן; דאַ בעדעקטע דען היממעל זיינע אַמיעסטאָט; זיינע הערליכקייט ערפֿילטע דיך ערדע. 4. איין זאַנצענגלאַנץ סטראַהלען ווערפֿענד אוס זיך הער ווער, דיך היללע זיי= נער אַלמאַכט. 5. טאָדטענדע זיכע לאָג פֿאָרלאַן פֿערלעהרענדער בליץ פֿאָלגטע נאַך. 6. ער סטאַנד; אונד דיך ערדע וואַנקטע, ער בליקטע הין; אונד נאַליאָנען סווענדען, עס לערספּליטטערטען דיך אורַאַלטען בערגע, דיך עוויגען היגעל סטירלטען ניעדער, בייך זיי= נעם פראַכטלויג אין דער אונטערוועלט. — 7. כושן'ס היטטע זאַהע איך אין רעגער אַנגסט, לעלטע מדין'ס, אין העפֿטיגער בעוועגונג. 8. זירנט דער עוויגע איבער דיך פֿלוטהען? טריפֿפֿט דיין ענט= כראַנטער גרים דיך סטראָמע! דיין אונווילען דאַ: אעער? דאַ מיינהער דוך פֿאָהרסט מיט דיינען ראָסען, אויך זיגרייכען קריעגס= וואַגען. 9. סליידערסט אויס דעס ענטבלאָסטען באָגען דיך אויך דיינען אויספֿרוך בעשווערנען פֿפֿיילע, אונד ספאַלטעסט גענאָסער גוייך פֿעסטעס באָדען. 10. דיך זעהען דיך בערגע אונד בעבען; דאַ: וואַסער בריסט אין סיינעדען פֿלוטהען; דער אַבגרונד טאָבט, וואָלט דיך וואָגען היממעלאַן. 11. זאָנע אונד מאָנד סטאַרטען אין מיהרער באַהן, פֿאַר'ס ליכטע דיינער פֿליענדען פֿיעגעדען פֿפֿיילע, פֿאַר'ס גלאַנצען דיינער בליטענדען ספעהרע. 12. זאָ מריטטעסט דוא אויס לאָרן אויך דער ערדע מיינהער, לערטרא= טעסט פֿאָלקער אונטער דיר אויט גרים. 13. זאָ לאָגסט דוא אויס דיינעס פֿאָלקעס לור הילפֿע לור דיינעס גע:אַלבטען. לער= מאַטטערטעסט דען גיבעל אויך דעס וויטהריכטעס הויז, אונד פֿערהעערטעסט דען גרונד זאַמאַט דעס גענאָסע. 14. דען דוא דורכבאָהרטעסט מיט זיינען מיינענען פֿפֿיילען דאַ: הויפּט יענער וויי= טהענדען ראָטטען, דיא וויא מיין דאָננערוועטטער הער טטירמטען איך לו לערטריממערן, אונד מאָן מיכניג זיך פֿרייעטען דען בעדראָנג= טען לו פֿערלעהרען. 15. מיט דיינען ראָסען באַהנטעסט דוא מיין וועג דורך'ס מעער, אויך געטהירמטען וועלען קאָמפֿענדער פֿלו= טהען. — 16. אַבער אַך! מיט טוידערן האָרע איך יענע סטיממע דיא ליטטערנד פֿאָן מיינען ליפּפּען טאָנט — טרעקען דרינגט דורך מיין גענייין, מיינע פֿיסע וואַנקען אונטער מיר; דאַס איך רוהיג האָררען זאָל אויך דען טריבעפֿאָלגען טאָג, וען סטאַרעמווייע יענעס פֿאָלק זיך

הפטרת יום א דשבעות

לוייח פֿאָן מיהנען, וואָרען איט לוייח פֿאָן דען מַנדערן פֿערבונדען, 12. וואנד איט לוּטען בעדעקטען זיך מיהרע קאָרפּער. יעדער גינג גרַאָד פֿאָרוואָרטס הין, וואָהין דער ווינד בלּיעס, דַהין גינגען זיא, 13. וואנד דרעהטען זיך מיט גאָהען ניכט אוט. דער מַנבליק דער חיות וואָר ויא דער מַנבליק גוהענדער קוֹהלען, לוויסען דען חיות וואָה אַפֿן פֿלַאַטען סטראָאַלען, אוט דיא פֿייער וואָר ווייסער גלַאַנץ וואנד פֿאָן דיא פֿייער גינגען בליטלע אוים. 14. דיא חיות בעוועגטען זיך סנעלל הין וואנד ווידער, אין דער געסטַאלט מייגעם בליטלעם. 15. מיך בעטראַכטעטע דיא חיות, וואנד זיהע דַא עם וואָר אין אופן אויף ערדען בייא דען חיות אויף דען פֿיער פֿאָרדער־זייטען. 16. דער מַנבליק דער אופנים וואנד מיהרע ווירקונג וואָר ויא דער מַנבליק דעם תרשיש, גלַייכע פֿיער המַטטען גלייכע געסטַאלט, מיהר מַנבליק וואנד מיהרע ווירקונג וואָר אָן ויא דער מַנבליק מיינעז אופן אין דעם מַנ־ דערן. 17. נאָך מיהרען פֿיער זייטען הין וואַנדעלטען זיא ויא וועָן זיא גינ־ גען, דרעהטען זיך מיט גאָהען ניכט אום. 18. מיהרע ליקזייטען המַטטען מיינע פֿורכטבאַרע הוֹהע, דיא ריקען פֿאָלַער מויגען רונד וואָהער מַן אַלַען פֿיערן. 19. וועָן דיא חיות גינגען, אָן גינגען מויך דיא אופנים נעבען מיהנען, וואנד וועָן דיא חיות זיך פֿאָן דער ערדע ערהאָבען, אָן ערהאָבען זיך מויך דיא אופנים. 20. וואָהין דער ווינד בלאָזט דַהין גאָהען זיא מויך, ווייל דער ווינד זיא דאָרט היגלייטעט. דיא אופנים וועדען איט מיהנען מין גלייכער ריכטונג ערהאָבען, דען דער ווינד פֿיר דיא חיה רעגירט מויך דיא אופנים. 21. וועָן יענע גאָהען, אָן גאָהען דיזע איט; וואנד וועָן יענע סטיללּ סטאָהן, אָן סטאָהען דיזע מויך; וועָן יענע זיך פֿאָן דער ערדע ערהאָבען, אָן ערהאָבען זיך דיא אופנים מין גלייכער ריכטונג, דען דער ווינד פֿיר דיא חיה רעגירט מויך דיא אופנים. 22. אָבען מיבער דען קאָפּפֿען דער חיה וואָר עס מין געסטַאלט מיינעם בַלַדַכין, דער ויא מייסאָללּע אויס־ זאָה, מיבער דיא קאָפּפֿע מויגעדעהנט. 23. אונטער דיזען בַלַדַכין וואָרען דיא גראָדע מויפֿגעריכטעטע פֿיטטיגע מיינער נעבען דען מַנדערן, דען יעדער המַטטע לוייח דיא מיהן אָן דעקטען, וואנד לוייח איט דענען זיא דען קאָרפּער דעקטען. 24. וועָן מיך דַאָ גע־ רייס מיהרער פֿיטטיגע הערטע, אָן וואָר'ס ויא דַאָ ברויזען אַלַטי־ גער וואָסער, סטיאַאַ דעם שַׁלַאַכטיגען! וועָן זיא גינגען, וואָר'ס דיא סטיאַאַ מיינעם טואָלטעם, ויא סטיאַאַ מיינעם קריגסטרופפעם, וואנד וועָן זיא סטיללּ סטונדען ליסען זיא דיא פֿיטטיגע זינקען. 25. מיינע אָהרע סטיאַאַ וואָר מיבער דעם בַלַדַכין דער מיבער מיהרעם קאָפּפֿע וואָר, וועָן זיא אָבער סטיללּ סטונדען ליעסען זיא דיא פֿליגעל זינקען. 26. אָבען מיבער דעם בַלַדַכין דער מיבערע קאָפּפֿע וואָר אַזַה אַטען דיא געסטַאלט מיינעם טהרָאָנעם פֿאָן מַפּילסטיין, מיבער דיעזעם טהרָאָן דיא געסטַאלט מיינעם מענטען אָבען. 27. נון זאָה איך דיא געסטַאלט מיינעם חשמל'ם דער מין פֿייערפֿאַרבען בעהאָלט־ נים פֿאָן דען לענדען אָאַך אָבען אום זיך דיא המַטטע, וואנד פֿאָן דען לענדען אָאַך וואָרטען אַזַה איך מיינע פֿייערפֿאַרבע איט מיינעם וויסען גלאַנץ רונד וואָהער. 28. אָן ויא דער רעגענבאָגען הין וואָלקען אַן מיינעם רעגניכטען טאָגע, אָן וואָר דער מַנבליק דעם ויסען גלַאַנץ רונד וואָהער. מיינע געסטאָלט נור פֿאָרסטעללּונג דער אַזַיעם־ טאָט גאָטטעם. איך זאָה עס, פֿיעל מויך איין מַנגעויכט, וואנד המָר־ טע מיינע רעדענדע סטיאַאַ.

טע חוים חַוֹלען ערדען־ענדען. 16. פֿערשוואונדען חיוט אפֿרים׳ס חייס
פֿערוואלט, יהודה׳ס פֿיינדליך געזיננטע דחֲהין: ניכט מעהר ניידעט
אפֿרים יהודה, ניכט מעהר פֿיינדעט יהודה אפֿרים חַן. 17. פֿערחיינט
חיבערפֿלוּיגלעון זיט וועטווחֲרטס דיט פּלשתים, חיבערטווחֲראען דיט
קינדער דעס אחֲרגענוחַנדעס, אדום חונד מואב זינד חיהרער התֲנדע
בייטע, דיט קינדער עמון חיהנען דינמטבחַר. 18. דער עוויגע טרחֲקט
נעט דיט זעלונגע מצרים׳ס חויך, טוועקט חיט ברויזענדען סטורם
דיט התַנד חיבער דען אחֲכטיגען סטרחֲק, טין זיבען בחֲכען כון גע־
טהיילט, ווירד ער דורכוואַטעט, טרחֲקנעֲן פֿומעס. 19. ווירד געבחַהנ־
טער וועג דעק חיבערעסטע זייגעס פֿחֲלקס, יענעק חיבערעסט
חוים אשור: גענחַהנט, וויט ישראל עהעחַלם סחֲן, חַלם חוים מצרים
עס לחֲג. 20. זינגען ווירסט דוח יענעס טחַגעס: עוויגער! חיך לחֲב־
פרייז דיך חַב דחֲס דוח גענירנט, דיין לחֲרן וועדעט זיך — חיך בין
גענרחֲפֿטעט. 21. חַלוחֲכטיגער! דוח ביזט חיין היל! גענרחֲפֿטען
חוטהעס בין חיך, פֿורכטלחֲס גחַנז, חיין זיג, חיין זחֲיטענספיל חיזט יה:
דער עוויגע! עד וחַר ערעטטונג חיך. 22. סחֲפֿעט, סחֲפֿעט,
פֿרחֲהלחֲקקעד חוים דיזען היל־עס־קוועלען. 23. חונד זינגט פֿערנער
חַן דיזעק טחַגע: דחַנקט דעס עוויגען! פֿערקינדיגט זיין נחַאען!
חחַלט דען פֿחֲלקערן זייגע טהחַטען קונד! לחַסט זייגעס נחַאענס גרחֲ־
סע לויט ערטחֲנגען. 24. לחֲבזינגט דעק עוויגען, דעס ווירקען הַחֲך
ערהחַבען חיזט; פֿערקינדעט זייח׳ס דער גחַנצען ערדע. 23. פֿרחֲה־
לחֲקע! יויכלע, בעוחֲהנערין ציון׳ס! פֿערהערליכט נייגט זיך חין דיר
דער היליגע.״

הפטרת יום א׳ דשבועות

1. עס גענחַה חיך דריימיגסטען יחַהרע חַק פֿינפֿטען דעס פֿיר־
טען חחַנחַטס, חַלס חיך חיטטען חונטער דען פֿערטריבענען ווחַר חַק
פֿלומע בכר, חֲפֿפֿנעטען זיך דיט היחאעל, חונד חיך זחַה וחונדערבחַרע
ערטייונגען. 2. חַק פֿינפֿטען חין דעק נחאוכען יחַהרע וועלכעס דחז
פֿינפֿטע ווחַר נחַך דער גענחַנגענחַפֿט דעס קחַניגס יויכין. 3. דחַ
ווחַרד גחַטטעס ווחַרט דעק יחזקאל זחַהנס בוזי דעס פּריטטערס,
חיק זחַגדע כשדים חַק פֿלומע כבר, דחַרט רוהטע דחז עוויגען הַחַנד
(גחַטטליכע בעגיימטערונג) חויך חיהק. 4. חיך זחַה, חונד חיין טטורח־
ווינד חוז; נחַרדען קחַחאענד חיט גרחַסעק געוחַלקע חונד פֿלחאחאנ־
דעק בליטלע, רונד חוחהער הייגען ווייסען גלחַנז, דיט געטחַלט חיי־
נעס חשמל׳ס חיטטען חין דעק פֿייער. 5. חין דער חיטטע, דיט
געטחַלט פֿחַן פֿיער חיוח, דיט ווחַרען ווית פֿחַלגענד געבילדעט: זית
התַטטען חענטען־חַהנליכקייט. 6. יעדע התַטטע פֿיער חַנגעזיכטע
חונד פֿיער פֿיטטיגע. 7. חיהרע פֿימע חויפֿרעכט, דיט זחַהלע חַבער
ווית דיט קויע חייגעס קחַלבער־פֿומעס, חונד פֿונקעלנד ווית חַחַירטעס
קופֿפֿער. 8. חונטער דען פֿיטטיגען התַטטען זית חויך חַלען פֿיער
זייטען חַנגעזיכטער חונד פֿיטטיגע. 9. חיין פֿיטטיג חַק חַנדערן בע־
פֿעטיגט, חיק גענהן דרעהטען זית זיך כיכט חוס, חיין יעדער גינג
גערחַדע חוים. 10. דיט פֿחַרק חיהרעק חַנגעזיכטעס ווחַר, חעגטע־
געזיכט חונד לחַווענגעזיכט לור רעכטען דעס גענֵיהרטען. פֿחַררע־
געזיכט חונד חַדלערגעזיכט לור לינקען דעס גענֵיהרטען. 11. זחַ ווח־
רען חיהר חַנגעזיכט, חיהרע פֿיטטיגע ווחַרען נחַך חַבען גענרעננט,

חפטרת שבת חה"מ דפסח

לען: „חוגורע געביינט זיך סאָן פֿערטראָקנעט, חוגורט האָפֿענונג מיזט פֿערלוירען, ווער זיך חויאער דאַהין. 14. וז פֿראָפֿעלייהע דען חונד רערט זיא אַזוי אָן: „זאָ ספריצט גאָטט דעל הערר, ועהט חיך אָפֿענע חיירע גראָבער, ליהע חייך חוים חייערן גראָבערן הע־רוין, איין פֿאָלק! חוט בריינגע חייך חין דאַז ערדריך ישראל. 15. דאָן זאָלט חיהר ערקעננען, דאַס חיך דער עוויגע בין. חיך אָפֿענע חיירע גראָבער חיינסט, חונד ליהע חייך חוים דענזעלבען הערוין, איין פֿאָלק! 16. ועגע חיינען גייסט חין חייך, דאַס חיהר גליקליך לעבט, חונד פֿערלייהע חייך רוהיגען בעזיטן חין חייערע ערדרייך: זאָ ערקעננט חיהר, דאַס חיך דער עוויגע פֿערהייז חונד חויך פֿאָלקליהע" דעם עוויגען וואָרט חיזט דים.

*) הפטרת שמיני של פסח

1. הייטע נאָך ערריכט ער נוב, בלייבט סטעהען, סוועקט זיינע האַנד גענגען ציון'ס בערג, ירושלים'ס היגעל. 2. חבער דער הערר, דער עוויגע, צבאות! הויעט כידער דען בליטהעפֿאָלגען חַסט איט אַבאות; דיא בייאהאָהעם וואָקסעם ווערדען געפֿאָלגט, דיא ערהאַ־בענען ערנידריגעט. 3. דעם וואָלדעם גאַבעסע ווירפֿט דאַז חייזען כי־דער, דער לבנון ערליגט דען אַקסטיגען. 4. חיין ריין ענטספריסט חוים ישי'ס סטאַק, חיין סאָמלינג בליהט חוים זיינער וואורצעל עאפֿאָר. 5. חויך חיהר רוהט גאָטטעס גייסט, גייסט דער ווייזהייט חונד חיינ־זיכט, גייסט דעס ראַטהעס חונד דער טאַפֿערקייט, דער גאָטטעס־קענטניס דער גאָטטעספֿורכט. 6. יאַ גאָטטעספֿורכט חאַטהאַט חוי־חיהר, כיכט נאַך חויגענסיין ווירד ער חורטהיל פֿאָלגען, ענטסיידען כיכט וואַס זיין חיהר לוערסט פֿערניאַט. 7. נאַך גערעכטיגקייט רי־כטט ער דען חַראָגן, פֿערטריטט נאַך רעכט דיא חונטערדריקטען, זיין קאַניגסווערט סרעקט דיא ערדע, זיינער ליפּפּענהויך פֿערניכטעט דען באָזעוויכט. 8. ער גירטעט זיך איט גערעכטיגקייט, ער וואַפֿ־נעט זיך איט טרייע. 9. דאַז ווידעט דער וואָלף איט דעם לאַאַט, לעאָפּאַרד לאַגערט בייא בעקלין זיך, קאַלב חונד חונג חוונד פֿיי־דער, דער לבנון ערליגט, חונד זיינער חיבערעסט חוים אשור חונד מצרים, חוים פּחרוס, כוש חונד עילם, שנער, חמת, חונד דעם חעערם חינזעלן, 15. ער (גאָטט) ערהעבט חיין העערליכען דען נאַליאַנען, חאַאעלט ישראל'ס פֿערסטאָסנע, פֿערחייניגט יהודה'ס נערסטרייע־

*) דיא הפטרה פֿאָן שביעי של פסח זיהע דיא הפטרה פֿאָן האזינו.

הפטרת יום ב׳ דפסח

הַבען, מונד וואָהרענד דער גאַנצען רעגירונגסלייט דער קאָניגע יהודה׳ס מונד ישראל׳ס. 23. אום דיזעם פסח פֿעסט, דאַז מען דעמ אַלטלעהנטען רעגירונגסיאַהר דעם קאָניגם יאשיהו, דעמ עוּיגען נו עהרען מין ירושלים בעגאַנגען וואַרד. 24. חוץ אַלע טאַדטענבע= זוּרעך מונד לייַענדייטלער מונד הויסגאָטלען אַלע מונווילדיגקייטען מונד אַלע גרייעל, דיא מיך זאַנדע יהודה׳ס מונד מין ירושלים גע֯פֿונ= דען וואורדען, ראָטטעטע יאשיהו מוים; מונ דיא וואָרטע דער זעה= רע נו בעסטאָטיגען דיא מין דעמ בוכע גענטריבענען זינד, דאַז דער פריסטער חל־קיהו מיך הויז גאָטטעם גע֯פֿונדען האַט. 25. זיינעם גלייַכען וואַר פֿאָר מיהם כיע מיין קאָניג, דער זוּ נונ עוּיגען לוריק גענקעהרט וואָרע, פֿאָן גאַנצעם הערצען פֿאָן גאַנצער זעעלע, מונד מוים וואַלטען קראָפֿטען, גאַנץ נאַך דער זעהרע דעם משה; מונד זיינעם גלייַ= כען וירד מוך כיע וויעדערונ מוי֯פֿסטעהנען נאַך מיהם.

הפטרת לשבם חה״מ דפסח

1. זוּ ספריכט גאָטט דער הערר, מוך דאַרין וועדע מיך איך פֿאָן דעמ הויז ישראל׳ס ערביטטען וואַסען, מונד דיזעם מיהנען טהון, דאַם מיך מיהרע מנסענאנגע וויא דיא סאַפֿע פֿערואהרע. 2. וויא דאַז קלייַפֿיה נונ היילינגען חפֿער, וויא דיא סאַפֿאנגע נו ירושלים אַן דען פֿעסטטאַגען, זוּ וואָלטען דיא לפֿרטריואַרטען טאָדטע וויד= רונ פֿאָלער מונסולדיגען אַנסען וועדען, וועלכע ערקענענען דאַם איך דער עוּיגע זייא. 3. דיא אַכטע דעם עוּיגען קאַנ מיבער איך, מונד פֿיהרטע איך אין מיינעם גאָטטליכען גייסט היוים, מונד וועלטע איך אויטען אין מיין טהאַל הין, דאַז פֿאָלער גענייגע לאַג. 4. עם פֿיהרטע איך רינגם מונ זיא הער, מונד זיהע עם וואַגען דערען וועהר פֿילע מיך טהאַל, מונד וואַרען סאָן גאַנץ פֿערטראַקנעט. 5. דאַ טפראַכ׳ס נו איר: אַנסענאַהן! קאָנגען דיוע גענייגע ווידרונ וע= בענדיג וועדען; מונד איך אַנטוואַרטעטע: גאָטט, איין הערר! דונ ווייסט עם. 6. מונד עם ספרעך נו איר: פרופֿעלייהע מיבער דיזע גענייגע, מונד ספרעכע זיא אַזוי אַן: מיהר פֿערטראַקנעטען גענייע= נע! הערט דעם עוּיגען וואָרט. 7. זוּ ספריכט גאָטט דער הערר נו דיזען גענייגען: איך בריגע וועבענאהויך אין מיין, דאַם מיהר ווידער מויפֿלעבט. 8. איך סאַפֿע מיין מדערן אַן, ליהע פֿלייש מיבער מיין הער, וועבע הויט דאַריבער, מונד פֿאַכע וועבענאהויך אַן אין מיין, דאַם מיהר ווידרונ מויפֿלעבעט מונד ערקענעט, דאַם איך דער עוּיגע זייא. 9 איך פרופֿעלייהטע, וויא איר בעפֿאַהלען וואָרדען; מיינדעם ענטסטאַנד מיין דאָנערוועטער מיין סטורם, מונד דיא גענייגע כע= הערטען זיך מיינאַנדער מונד פֿיגטען זיך לוזאַמען. 10 איך זאַה הין, דאַ וואַרען מדערען דאַרען, דאַז פֿלייש גענומַכען, הויט דאַריבער הער= גענאַגען, דאָך וועבטע נאָך קיין הויך אין מיהנען אַן. 11 דאַ ספרַכ׳ס נו איר: פרופֿעלייהע, אַנסענאַהן! מונד ספריך מיהן אַזוי אַן: ,,זוּ ספריכט גאָטט דער הערר! פֿאָן אַלען פֿיער וועלטגענדען קאָמ= מע, זוּ גייסט! מונד פֿאַכע וועבענסהויך אין דיזען ערסאַגענען אַן.,, 12. איך פרופֿעלייהטע, וויא אַזוי איר בעפֿאַהלען. דאַ קאַם אַדעם אין זיא, זיא וועבטען אויף, ריכטעטען זיך אויף מיהרע פֿיסע, מיינע מונלאַהליגע אַנגע פֿאָלקס. 13. דאַ ספרַכ׳ס נו איר: אַנסענאַהן! דיינע גענייגע סטעלען דאַז: זוּאַמטליכע הויז ישראל פֿאָר. זיא ספרע=

אפֿער) מונטער מיהרען מיבריגען ברידערן. **10.** פֿערנער זיט ער דען תופֿת פֿערשוכרייניגען, דער מיט טהל בן הנום ווהר, דאַמיט ניעמאַנד מעהר זיינען זאָהן אַדער זיינע טאָכטער, דעמ מולך נו עהרען, דורך דאָז פֿייער פֿיהרע. **11.** אונד סאַפֿפֿטע דיא זאָנגענ פֿערדע האַב, וועלכע דיא קאָניגע יהודה׳ס מיינגעזעלט האַטטען, אונ פֿאָן דעמ מיינגאַנגע דעם גאָטטעם הויזעם נאַך דער וואָהנונג דעם נאָן מלך, אַבערשויפֿזעהערס דער פֿאָרטטאָדטע (נו פֿיהרען); אונד דיא זאָנגענשאַפֿטען זיעם ער פֿערברענגען. **12.** דיא מולטאָרע אויף דעמ אַלטאַר דער קאַמאַרן דעם אַחז, דיא דיא קאָניגע יהודה׳ס ערריכטעט האַטטען, אונד דיא מולטאָרע דיא מנשה מין דען ביידען פֿאָרהאָפֿען דעם גאָטטעם הויזעם ערבויעט האַטטע, זיס דער קאָניג יאָשיהו ניכ גלייכפֿאַלז מיינסטאָפֿען, זיא צערשלוגט פֿאָן דאָרט וועגפֿיהרען, אונד מיהרען סוטט זין דעמ טהל קדרון אוהער סטרייען. **13.** דיא אַנהאָהען פֿאָר ירושלים נור רעכטען זייטע דעם זינדענבערגס, וועלכע שלמה דער קאָניג ישראל׳ס פֿיר עשתרות דעמ גאָטטען דער צדונים, פֿיר כמוש דעמ גאָטטען מואב׳ס, אונד פֿיר מלכם דעמ גאָטטען דער קינדער עמון פֿערריכטעט האַטטע, זיעם דער קאָניג פֿערהונערייניגען. **14.** דיא סטאַנדזייולען צערברעכען, דיא האַיינע פֿאָלזען, אונד מיהרען האָרט מיט מענסענגעביינען אַנפֿילזען. **15.** אויך יענען אַלטאַר זו בית אל, דיא אַנהאָהע וועלכע ירבעם זאָהן נבט׳ס ערריכטעט האַטטע, דער ישראל זו זינדען פֿערפֿיהרטע, אויך דיזען אַלטאַר דיזע אַנהאָהע זיס ער צערטריומערן; דיא אַנהאָהע זו דיננעמ סטויבע פֿערברענגען, זאָמט דעמ האַין דאַזו. **16.** פֿאַרער האַטטע יאשיהו מינדעמ ער זיך אומואַנדטע דיא גראָבער ערבליקטע, דיא דאָרט מיט בערגע וואַרען; דאַ סיקטע ער אונד זיעם דיא גענייגע מיט דיזען גראָבערן הערומנעהמען, זיא אויף דעמ אַלטאַר פֿערברענגען, אונד פֿערפֿוהר מיט מענסענגעביינען אַנפֿילזען, דער דיזע פֿאָרהיימונג דעם עווידען, דיא יענער גאָטטליכע אָפֿען מויסגעראָפֿען, דער דיזע דינגע אַלזע פֿערקינדעט האַטטע. **17.** דער קאָניג פֿראַגטע: וואָס מיזט דאַז פֿיר מין דענקאַל, דאַז מיך דאָרט זעהע? אונד מאַנסענגע פֿאָן דער סטאַדטליטע אַנטוואָרטעטען מיהם: עם מיזט דאַז גראַב אַהל יענעס גאָטטליכען מאַנעס דער פֿאָן יהודה גענאָמען וואַר, אונד דיזע דינגע דיא דוא גענהאַן, מיבער דען אַלטאַר זו בית אל מויסגעראָפֿען האַט. **18.** דער קאָניג ערוידערטע: אַפֿן לאַסע מיהן רוהען, נימאַנד פֿערריקע דעסען גענייגע פֿאָן מיהרער סטעלע. זאָ רעטטעטען זיינע גענייגע אויך דיא גענייגע יענעס פראָפֿעטען, דער פֿאָן שומרון גענאָמען וואַר. **19.** אויך אַלע הייזער זו דען אַנהאָהען מין דען סטאָדטען שומרון׳ס, וועלכע דיא קאָניגע ישראל׳ס ערריכטעט האַבען (דען עווידען), זו ערצירנען, צערריכטעטע יאשיהו אונד פֿערפֿוהר מיט מיהנען גאַנז זאָ וויא ער זו בית אל פֿערפֿאַהרען וואַר. **20.** סלאַכטעטע אַלע פֿריסטער דער אַנהאָהען דיא זו אַלטאַרען; דיא אַנהאָהע זו דיננעמ סטויבע פֿערברענגען, זאָמט דעמ האַין דאַזו. **16.** פֿאַרהער יאשיהו מינדעמ ער זיך אומואַנדטע דיא גראָבער ערבליקטע, דיא דאָרט מיט בערגע וואַרען; דאַ סיקטע ער אונד זיעם דיא גענייגע מיט דיזען גראָבערן הערומנעהמען, זיא אויף דעמ אַלטאַר פֿערברענגען, אונד פֿערפֿוהר מיט מענסענגעביינען אַנפֿילזען, דער דיזע דינגע אַלזע פֿערקינדעט האַטטע. **17.** דער קאָניג פֿראַגטע: וואָס מיזט דאַז פֿיר מין דענקאַל, דאַז מיך דאָרט זעהע? אונד מאַנסענגע פֿאָן דער סטאַדטליטע אַנטוואָרטעטען מיהם: עם מיזט דאַז גראַב אַהל יענעס גאָטטליכען מאַנעס דער פֿאָן יהודה גענאָמען וואַר, אונד דיזע דינגע דיא דוא גענהאַן, מיבער דען אַלטאַר זו בית אל מויסגעראָפֿען האַט. **18.** דער קאָניג ערוידערטע: אַפֿן לאַסע מיהן רוהען, נימאַנד פֿערריקע דעסען גענייגע פֿאָן מיהרער סטעלע. זאָ רעטטעטען זיינע גענייגע אויך דיא גענייגע יענעס פראָפֿעטען, דער פֿאָן שומרון גענאָמען וואַר. **19.** אויך אַלע הייזער זו דען אַנהאָהען מין דען סטאָדטען שומרון׳ס, וועלכע דיא קאָניגע ישראל׳ס ערריכטעט האַבען (דען עווידען), זו ערצירנען, צערריכטעטע יאשיהו אונד פֿערפֿוהר מיט מענסענגעביינען אַנפֿילזען, דער דיזע דינגע אַלזע פֿערקינדעט האַטטע. **20.** סלאַכטעטע אַלע פֿריסטער דער אַנהאָהען דיא זו אַלטאַרען; דיא אַנהאָהע זו דיננעמ סטויבע פֿערברענגען, זאָמט דעמ האַין דאַזו. **21.** בעפֿאַהל ער אַלזע פֿאָלקע אונד ספראַך: בעגעהט דאַז פֿסח פֿעסט דעמ עווידען מיערמ גאָטט זו **עהרען**, אויף דיא וויזע וויא עס מין דעמ בוכע דיעזעס בונדעס בעטרייבען מיזט. **22.** וואַהרליך! עס מיזט מיין זאָלכעס פֿסח פֿעסט נימכט בעגאַנגען וואָרדען, פֿאָן דען לייטען דער ריכטער אַן, דיא ישראל **גערי**כטעט

ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਸ਼ਲੋਕ ੧੩ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

੧੪. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

੧੫. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

੧੬. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

੧੭. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

੧੮. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

੧੯. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

੨੦. ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਰਥ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਦਾਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਨ ਦੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

הפטרת יום א׳ דפסח

1. יהושע ספרַך לוֹם פֿאָלק: הַלטעט מיך בערייט, דען אַזאַ־
גען ווירד דער עוֹיגע וואונדער חוכטער מיך פֿערריכטען. 2. חוכד
לו דען פֿריסטערן ספרַך פֿר פֿאָלגענדערמַסען: טרַגט דיך בוכרס־
לַדע, חוכד גענט פֿאָר דעם פֿאָלק פֿאָרחוים. חוכד זיך נַהאַען (דעם
מַנדערן אַרגענס) דיך בוכדעמלַדע, חוכד גינגען פֿאָר דעם פֿאָלק
הער. 3. דער עוֹיגע אַבער זַגטע לוֹם יהושע: הייטע ווערדט זיך
אַפֿאַנגען דיך גרַאָם לו אַכטען מין דען חויגען דעם גַאַלגען ישראל׳ס,
זיכדעם זיך ערקענטען ווערדען, דאַס זיך איט דיר עבען זאָ זיין ווער־
דע ווי זיך איט משה ווַאַר. 4. חוס דיוע לייט זַגטע דער עוֹיגע לו
יהושע: אַכטע דיר סַרַך סניידעדע אעסער, חוכד האַלטע אייכע
אַבערַאַלטיגע בעסניידונג חוכטער דען קינדערן ישראל׳ס.
5. חוכד יהושע אַכטע זיך סַרַך סניידענדע אעסער, חוכד בעסניטע
דיך קינדער ישראל׳ס חוין דער אַכענע ערלות. 6. עס האַטטע
נעאַוך פֿאָלגענדע בעוַאַנדניס איט דיוער בעסניידונג: אַלטע אַנגעזיכע
חוכטער דעם פֿאָלק דאַז חוים מצרים גענַגען ווַאַר, אַלע קריגס־
לייטע אַאַרען אין דער ווילדע־נייס גענטַאַרבען חוין דעם ווענג חיט־
רעם חויזלוגם חוים מצרים. 7. דיוער פֿאָלק זון, זאָ פֿיעל חיהרער חויז־
גענַגען זיך, ווַאַר לוַאַר סאָן בעסניטטען; דאַזיענוג פֿאָלק אַבער,
דאַז ערסט אין דער ווילדניס גענאַרען ווורדע, ווַאַהרענד דער
רייע דיוערעס חויזלוגם חוים מצרים, האַטטע אַאַן ניכט בעסניטטען.
8. דען פֿיערליג יַאַהר לַגען דיוע קינדער ישראל׳ס אין דער ווילד־
נייס חואהער, ביז אַלע דאַז פֿאָלק חויזגעסטאַרבען ווַאַר, דיוע קריגס־
לייטע נעאַוך, זאָ חוים מצרים גענַגען; ווייל זיי דעם עוֹיגען סטיוו־
אע ניכט בעפֿאָלגט האַבען, דאַרוס ער חיהנען דען לוגעסוואַרען,
זיי דאַז לַאַנד ניכט זעהען זאָלטען, דאַז דער עוֹיגע חוכזערן עלטערן
לוגעסוואַרען חוכם חייכלוגעבען, חיין לַאַנד וואָ חילך חוכד האָניג פֿלויסט.
9. חיהרע קינדער נַאַהם ער אַן חיהרער סטאַטט חוין. דיוע
כון בעסניטט יהושע, דאַז זיי נַאַך חוכבעסניטטען ווַאַרען, ווייל אַאַן זיי
חוין דער רייע ניכט האַטטע בעסניידען ווַאַלטען. 10. אַלם כון לַאַגען
פֿאָלק זאַואַטליך בעסניטטען ווַאַר, ווילטען זיי אין לַאַגער חוין חיה־
רער סטעלע בי זיי גענייט ווַאַרען. 11. דער עוֹיגע זַגטע לו
יהושע: הייטע האַבע חיך דיוע סַאַנדע מצרים׳ס פֿאַן חיך אַבגע־
וואַלט, דאַרוס נעננט אַאַן דיוען אָרט גלגל (דאַז וואַלטען) בי זיי חוין דען
הייטיגען טאַג. 12. דאַז פֿאָלק לַאַגערטע אַזאַ לו גלגל, חוכד ריכטע־
טען דאַז חיבערסרייטונגסאַפֿער לו אַן פֿירלעהנטען טאַג דעם אַאַ־
נַאַטם גענַגען אַבענד, אין דער עבנע פֿאַן יריחו. 13. חוכד אַסען דעם
אַנדערן אַרגענס נַאַך דיוען חיבערסרייטונגס־אַפֿער פֿאַן דעם גע־
טרייד דעם לַאַנדעס חוכגעזייערטע קוכלען חוכד געבראַנטע זַגנגען.
אַן עבען דיוען טאַג. 14. אַלם גערַאַטטען אַרגענדען טאַג, האָר־
טע חויך דער אַן חוין דאַז אַזאַ פֿאָלק גענטרייד דעם לַאַנדעס עסען
קאָנגטען, דיוע קינדער ישראל׳ס האַטטען כון קיין אַאַנַאַ אעהר, זאָ־
דערן אַסען פֿאַן דער דיסיאָהריגען פֿרוכט דעם לַאַנדעס כנַעַן.
15. וואָהרענד יהושע פֿאָר יריחו ווַאַר, הוב ער חייכסט זייען חוין
חוין חוכד זאַה חיינען אַאַן חיהם ענטגענגען סטעהען, איט געליקטען
טוערדטע אין דער האַנד, יהושע גינג חוין חיהן לו, חוכד פֿרַאַגטע
חיהן: גענאָרסט דוא לו חוכס, אדער לו חוכזערן פֿיינדען? 16. ער
אַנטוואָרטעטע: כיין! חיך בין חיין חובערהויפט חוים דעם העערע
דעם עוֹיגען, חוכד זאָ עבען אַנגעקאָאַמען. דאַ פֿיעל יהושע חוין זיין

לעהנטען מונד דיא העבע! 6. איט דעם אמגעלם פֿוך בעלמטעט,
וואָלט מיהר דאָ: מיינע פֿאַרעגטהאַלטען? אָ, טהאָריכטעם פֿאָלק, אַל=
ע:מאַאט! 7. בריגט נור אַלל דען לעהנטען אין מיינע פֿאַראַמטהם=
קאַמאַער, דאָם אין מיינעם הויז נאַהרונג זיין, מונד פריפֿט איך דאַ=
איט, אָב איך מיין ניכט דעם היממעלם גענאָבע מֿפֿגענען, מונד מיין
זעגען הערמַבסטראָמען לאַסטען וועדע, מיבערשווענגליך גענוג.
8. דאָן וועדע איך מויערטוענגען דען פֿערלעהרער אַנטרייען,
דאָם ער דיא ערדפֿריכטע ניכט פֿערדערבע, נאָך זאָל דער וויינסטאָק
מיר פֿעלדע מיין פֿערמונגלוקען, ספריכט דער עוויגע צבאות. 9. מונד
אַלל פֿאָלקער וועדען מיין גלוקליך פריזען, דען מיהר וועדעט מיין
וויכטענסווערטהעם לאַנד בעזילען, ספריכט דער עוויגע צבאות. 10. זיא
נעהמען מיבערהאַנד מיירע רעדען ווידער איך, ספריכט דער עוויגע.
ספרעכט מיהר: וואָם רעדען וויר ווידער דיך? 11. מיהר זאָגט:
פֿערגעבענס מיזט׳ס גאָטט נו דיענען; וואָם פֿאַרטהיילט עם, דאָם
וויר זייע בעפֿעהלע האַלטען? דאָם גענקריאַט וויר גענען פֿאַר דעם
עוויגען צבאות? 12. פריזען וויר דאָך דיא פֿרעפֿלער גלוקליך! מי=
בעלטהאַטערן גענט עם וואָהל; מויך גאָטטעם=פריפֿער ענטקאַמאַען.
13. דאָן מֿבער מונטערדעטן גאָטטעמפֿירכטיגע זיך איט מיינאַ=
דער: וואָהל פֿערניאַט דער הערר מונד האָרט; וואָהל סטעהטם
מיר גענדאַכטניסבוכע פֿאַר מיהם מיינגעטרַגען: פֿיר דיא גאָטטעם
פֿערעהרער מונד דיא זיינען נאַמען מַכטען! 14. דיא וועדען מַן יע=
נעם טאָגע דען מיך סאַפֿפֿע, ספריכט דער עוויגע צבאות, מיר
מיגענטהום זיין, מונד מיך וועדע מיהרער סאָהנען, וויא מיין פֿאַ=
טער זיינעם זאָהנם סאָהנט, דער טרייא מיהם מיזט. 15. מויך מיהר
וועדעט דאָן מין מיך גענען, מונד דען מונטערסיעד זעהען. לויסען
דעם רעכטסאַפֿענען מונד דעם באָזעוויכט, לויסען דעם גאָטטעם=
פֿערעהרער, מונד דעם זאָ מיהן ניכט פֿערעהרט. 16. דען זעהט!
עד קאַמאַט יענער טאָג, וויא אַפֿענגלוט ברענגט; מונד אַלל פֿרעפֿ=
לער מונד אַלל מיבעלטהאַטער וועדען דעם סטראָהל גלייך מויפֿלאַ=
דערן, אַן דיעם קינפֿטיגען טאָגע, ספריכט דער עוויגע צבאות,
דאָם מיהנען ניכט וואורצעל נאָך צווייג מיבריג בלייבען וויכד. 17. מיך
אַבער, דיא מיהר מיינען נאַמען עהרפֿירכטעט וויכד אַן יענעם טאָגע
דען מיך טאַפֿפֿע, ספריכט דער עוויגע צבאות, דיא זאָנען דער הולד
סיינען, היילברינגענד איט מיהרען סטראָהלען, מיהר וועדעט היני=
געהן, (מין מיהרעם זאָנען=גלאַנז) מיך וויידען, פֿייסטען קאַלבערען
גלייך. 18. מונד דיא באָזעוויכטער לערטרעטען דיא, אַסע מונטער
מייערן פֿוסבאָלען זיין וועדען. 19. גדענקעט דיא לעהרע מיינעם
דיענערם משה, דיא גענעטלע מונד רעכטע, וועלכע מיך מיהם נו
חורב פֿיר גאַנץ ישראל מויפֿגעטרַגען האַבע! 20. זעהט מיך סיקע
מיך דען פרָפֿעטען אליהו, בעפֿאָר יענער טאָג דעם עוויגען קאַמאַט,
דער גרָאָסע! פֿורכטבאָרע! 21. דיעד וויכד דיא הערצען דער פֿאָ=
טער זאָמאַט מיהרער קינדער, מונד דיא הערצען דער קינדער זאָמאַט
מיהרער פֿאָטער לוריקברינגען; מויך דאָם מיך ניכט קאָמאַט מונד דאָ:
לאַנד מיט פֿערניכטונג סלאָגע. אַבער זעהט! מיך סיקע מיך דען
פרָפֿעטען אליהו, בעפֿאָר ער קאָמאַט יענער טאָג דעם עוויגען,
דער גרָאָסע פֿורכטבאָרע!

הפטרת פרשת החדש

מונד פֿייערטאָגען מיוט דאָ: מעהלאָפּפֿער לו יעדעק סטיר מיין איפה, לו יערעק ווידער מיין איפה, מונד לו דען סאַפֿען נאַך מאַסגאַבע דעס פֿערמאָגענס, מונד לו יעדעק איפה מיין הין מֶהל. 22. ווען דער פֿירסט מיין פֿרייוויליגעס מאָפּפֿער דעק עוויגען לו עהרען בריי= גען, עס זייט ברַנדאָפּפֿער מֶהל פֿרייד ענאָפּפֿער, זאָ ווירד מיהם גלייכפֿאַלס דאָ: טהאָל געמֶפּפֿנעט, דאָ: לוך מאַרגענזייטע לייגט, ווֶהרענד מאַן זיין בלַנדאָפּפֿער מֶהל פֿרייד ענאָפּפֿער לובערייטעט, זאָ וויט מאַן שבת געסיעהט. ווען עך מַבער ווענגעהט ווירד דאָ: טהאָר וועדערוק היכטער מיהם פֿערסאָמען. 23. פֿערנער בריינגט דוס טאָגליך דעק עוויגען לו עהרען מיין יֶהריגעס לאַם מֶהכע פֿעהל לוך בראַנדאָפּפֿער; מונד דיעזעס אום מיאַער דעס מאָרגענס גע= הען. 24. דאָלו בערייטעט דוס יעדען מאָרגען מיין מעהלאָפּפֿער פֿאַן מיינעק וועַסטעל איפה, מונד מיינעק וועסטעל הין מֶהל דאָלו, לוך דאָ: מעהל דאַיט מַנלוקנעטען. דיעזעס מעהלאָפּפֿער דעק עוי= גען לו עהרען, מיוט מיין בעסטיאַטער טהייל מויך מיאַערוואָהרעג= טע לייטען, מונאונטערבראָכען. 25. וואָלען זיא דאָ: לאַק, דאָ: מעהל= פֿאַפּפֿער מונד דאָ: מֶהל מיט יעדעק מאָרגען לובערייטען. דיעזעס מיוט דאָ: בעסטאָנדיגע פֿאַפּפֿער. 26 זאָ טפּריכט גאָטט דער הערר: ווען דער פֿירסט מיינעק פֿאַן זיינען וואָהנען מיין גענטנק מאַכט, זאָ מיוט עס זיין ערבמיגענטהוק מונד בלייבט זיינען קינדערן; עס מיוט מיהר מיגענטהוק דורך׳ם ערבראַכט. 27 טענקט ער מַבער פֿאַן זיינעק ערבגוטע מיינעק זיינער דיענער, זאָ גענאָהרט עס דיעזעק בים לוק מַלגאַיינען פֿרייהייטסיַהר; פֿאַלט מַבער מַלמדאַן ווידערוק דעק פֿירסטען לוריק. נור זיין ערבמיגענטהוק מיוט פֿיר זיינע נאַכקאָמען מונד בלייבט דיעזען. 28 זאָ קאַן מויך דער פֿירסט ניכטס פֿאַן דעק ערבגוטע דעס פֿאַלקעס נעהמען, מונד זיא מוק מיהר מיגענטהוק בריינגען; זאָנדערן קאַן נור זיין מיגענטהוק זיינען קינדערן פֿער= ערבען, דאַמיט ניעמאַנד פֿאַן מיינעק פֿאַלק פֿאַן זיינעק בעזיטל פֿערטריעבען ווערדע.

הפטרת לשבת הגדול

1. מיינסט ווירד יהודה׳ס מונד ירושלים׳ס מפּפֿער מַנגענעהמ ווידרוק דעק עוויגען זיין, וויא מין דער פֿאַרוועלט טאַגען, מין לאָנגסט פֿערפֿאַסנען יַהרען. 2 נאַכדעם מיך מייערטוועגען לוק גערעכט הינגעטרעטען, מונד מיין רימטיגער לייגע גענוגזען זיין וועלט, ווידער לובערער, עהעברעכער, מיינאיידיגע, ווידער דיא דען לאָהן דעס איטליכען פֿאַרענטהאַלטען, וויטוט מונד וואַיזע דריקקען, דעס פֿרעמד= לינגס רעכט פֿערדרעהען מונד איין ניכט פֿירכטען, ספריכט דער עוויגע צבאות. 2 דען, זאָ וואַהר מיך, דער עוויגע! מונפֿערזאָגדערליך בין, זאָ זאָלט מיהר, קינדער יעקב׳ס ניכט פֿאַלליג פֿערגעהען. 4. וויוואָהל מיהר פֿאַן דען לייטען מייערער ערמטען פֿאַרפֿאַהרען זאַן פֿאַן מיינען גענעטנעס זאַבגעווכען זייד, מונד זיא ניכט בעזאַבאַכטעט האַבט; מַבער קעהרט נור ווידרוק לו איר לוריק, מונד מיך קעהרע מויך ווידרוק לו מייך לוריק, ספּריכט דער עוויגע צבאות. ספרעכט מיהר: וואַיט זאָלען וויר לוריק קעהרען? 5. זאָלל דער מענס פֿאַר= עגטהאַלטען וואַס זיינעס גאָטטעס מיוט זאָ וויא מיהר דאָ: מיינע פֿאַר= עגטהאַלטעט? טפּעכט מיהר: וואַס ענטהאַלטען ווירד דיר פֿאַלל? דען

טהאָרעם זאָל מיינערן החפֿץ. 5 עבען זיך אויפֿמאַכט רוח עם מיך זאָל
זיבעניטען דעם אויגאַפֿטם (אויפֿעם אונפֿאַרזיכטיגען אָדער אונבעזאָנ=
נענען אענסטען וועגען) אונד פֿערזאָהנסט דען טעאפֿעל. 6 זאָל
פֿיערלעהניטען טאָג דעם ערסטען אויגאַפֿטם, האָבט מיהר דאָז מיבער=
סרייטונגסאָפֿפֿער, אונד דאַרויף מיין זיבעניטאָגיגעם פֿעסט, זאָן וועל=
כעם אונגעוויערטעם בראָד גענעסען ווירד. 7 דער פֿירסט
בריגט זאָן דיעם טאָגע, פֿיר זיך אונד פֿיר זאָלעם פֿאָלק דעם לאַנדם,
מיינען סטיער לוט זינדענאָפֿפֿער. 8 דיז זיבען פֿעסטטאָגע הינ=
דורך האָבער, בריגט ער טאָגליך זאָם בראָדאָפֿפֿער, דעם עוויגען לו
עהרען, זיבען סטיערע אונד זיבען ווידער אָהנע פֿעהל, אויך
יעדען טאָג מיינען ליעגעפּאָק לוט זינדענאָפֿפֿער. 9 אונד לוט אעהל=
אָפֿפֿער, מיין אַפֿה פֿיר יעדען סטיער, אונד מיין איפֿה פֿיר יעדען
ווידער; אונד לו יעדעם איפֿה מיין הין אָהל. 10 זאָל פֿינפֿלעהניטען
טאָג דעם זיבענטען אָנגאַפֿטם מיזט מבערהאָהלם פֿעסט, אונד עם
וועלדען וויערערוק וואָלפֿע זיבען טאָגע פֿאָלבראָכט, זיך פֿאָלק אין זאָ=
זעהונג דער זינדען אונד בראָנדאָפֿפֿער, זאָם אויך דעל אַעהלאָפֿפֿער
אונד דעם אָהלם. 11 זיך סאַריכט גאָטט דער הערר: דיז פֿאָר=
טע דעם מיינערן החפֿעס, דיז לור אָרגענזייטע ליגט, זאָל פֿער=
סאָאָן בלייבען וואָהרעד דער זעלם וועלקעטאָגע; מבער זאָל שבת
טאָגע ווירד זיז גאָפֿפֿנעט, אונד זיך זאָל כייאָאָנדסטאָגע.
12 דער פֿירסט קאָמט דאָן דיז האָלץ העראויף בים פֿאָר דיז
פֿאָרטע, אונד בלייבט זאָן דען פֿאָסטען דערזעלבען סטעהען, וואָה=
רענד דאָם דיז פריסטער זיין בראָנדאָפֿפֿער אונד זיינע פֿרייד=
פֿער לובערייטען. זאָמדאָן ביקט ער זיך זאָן דער סוזעלע דער פֿאָר=
טע אונד גאַהט ווידערוק וועג; דאָך ווירד דיז פֿאָרטע בים אויף
דען מבערד ניכט ווידערוק פֿערסאָאָסען. 13 זאָנדערן דאָז פֿאָלק
בעטהעט זאָן שבת טאָגען אונד נייאָאָנדסטאָגען זאָל זיינגאָנגע דיזער
פֿאָרטע לוט עוויגען. 14 דאָז בראָנדאָפֿפֿער, דאָז דער פֿירסט דעם
עוויגען לוט זינדענאָפֿפֿער, בראָבריגט, בעסטעהט זין זיבען
סאָפֿפֿען אָהנע פֿעהל, אונד מיינעם ווידער אָהנע פֿעהל. 15 דאָז
אַעהלאָפֿפֿער לוט ווידער זיזט זיין איפֿה, לו דען סאָפֿפֿען מבערד,
זאָפֿיעל ער נאָך זיינעם פֿערזאָגען גאַבען ווילל; אונד לו יעדעם איפֿה
זיין הין אָהל. 16 זאָל נייאָאָנדסטאָגע, זיין יונגעם רינד אָהנע
פֿעהל, אונד זעלבם זאָאָער אונד מיינען ווידער, אויך זאָאָטליך אָה=
נע פֿעהל. 17 לוט סטיער זיין איפֿה, אונד לוט ווידער זיין איפֿה
זאָלם אַעהלאָפֿפֿער, לו דען סאָפֿפֿען מבערד נאָך פֿערזאָגענאָאָטאָ=
דען, אונד לו יעדעם איפֿה זיין הין אָהל. 18 ווען דער פֿירסט
קאָמאָט, זאָ ווילל ער דורך דיז האָלץ לור פֿאָרטע הינלוגעהט, זאָ
גיהט ער זיך אויף עבען דיעזען וועג לוריק. 19 זאָן פֿעסטטאָגען
מבערד, ווען דאָז פֿאָלק פֿאָר דען עוויגען קאָמאָט, זאָ אום דער,
זאָר לוט נאָרדליכען טהאָרע לוט מאָבעטהען מיינגעגאָנגע; מיזט, לוט
זידליכען טהאָר ווידער הינוסגעהען; אונד דער לוט זידליכען טהאָר
מיינגעאָנגען, אום לוט נאָרדליכען טהאָר ווידער הינוסגעהען. אָזאָן
קאָן ניכט דורך דאָזוועלבע טהאָר אוסקעהרען, דורך וועלכעם אָזאָן
גענאָאָען מיזט, זאָנדערן אום דורך דאָז גענגענאָבער סטעהענדע
הינוסגעהען. 20 זאָ אויך דער פֿירסט, דער מאָמדאָן מיטטען אוס=
טער מיהנען מיזט, אונד מיט דען קאָמאָנדען קאָאָטאָ, אונד מיט
דען וועגגעהענדען אויך ווידערום וועגגעהט. 21 אויך זאָן פֿעסט

הפטרת לפרשת פרה

וואלטען; ווען דאס סטיינערנע הערן זוים מיינעם קאראקער, זונד
גאבע מיך מין הערן פאן פלויים. 12. זונד וואס מינען גייסט
מין מיך וואלטען, זונד ווילן אלכען דאס מיהר מינען גזועטלען
פאלגט, זונד מינע בעפעהלע בעאבכאטטע, זונד דאנכאך האנדעלט.
13. מיהר בעוואהנט דאן דאס וואר זועבעם מיך מיינרן עלטערן גע־
גאבען, זונד זייד מין פאלק, זונד מיך בין מייער גאטט. 14. מיך
בעפרייע מיך פאן אלזען מיינרן זונרייניקקייטען, בעפעהלע דעם
גועטרייד, זונד פערואהרע עם, וואס מיך קיינען הונגער זיידען.
15. מיך פערואהרע בויאספריכטע זונד פעלדעספרוכט, דאוויט
מיהר ניעואהלם אהר דעם פאלוואורף דעם הונגערליידענם זונטער
דען פאלקערן זויסגעזעלט זיד. 16. דאן אלגט מיהר לוריק דענקען
אן מייערע בעזע זיטטען זונד זונדלונגען, זונד מיך זועבסט
פערואלטען ווענגען מיירער זינדען זונד מיירער גרייעל. 17. דאס
מיכ'ס ניכט מייערנטוענגען טהוע וועדעט מיהרע דאן וואהל מיינע־
הען, ספריכט גאטט דער הערר! סאוט מיך זונד פערואטהעט
דאן מייערער זיטטען וועגען, הויס ישראל'ס. 18 זו ספריכט גאטט
דער הערר: לוה לייט וועו מיך מיך פאן אלזען מייערן זינדען ריינ־
גע. וועל מיך דיא סטאדטע וויעדער בעזעטלען זונד דיא טריואער
זואלזען זויפגעבויעט וועדען. 19. דער אדע בעדען זואל פאגעבויעט
וועדען, דא ער זואסט דעם פאלמיבערגעהענדען מיינער ווסטע
גליק. 20. דאן וועלד אלן זאגען: ווא דיעס ווסטע לאנד מיינעם
גאדטען עדן'ס גן גלייך געוואדען; דיא ווסטען שדען זונד פער־
פאלזען סטאדטע, ווא פעסט גן וועדערום, זונד ווא בעוואהנט!
21. דיא פאלקער דיא רונד זום מיך הער מיבריג בלייבען, וועדען
מיינזהען דאס מיך דער עוויגע דיא פערהעערטען סטאדטע זויפ־
געבויעט, דען שדען בעפעלאנלט, מיך דער עוויגע עם פער־
הייסען האבע, זונד זויך פאלבראכט. 22. זו ספריכט גאטט דער
הערר: זויך דאריז וועדע מיך פאן דעם הויזע ישראל'ס איך ער־
ביטטען זאסען זונד מיהרע אנסעאנגע ווא דיא סאפער פערואהרע. 23. ווא דאס קליינפיעה זום הייליגען
מאפער ווא דיא סאפאפאנגע זו ירושלים זין דען פעמטאגען, זו
זואלזען דיא לערטריואערטען סטאדטע פאלער אנטען וועדען,
זונד מיינזהען דאס מיך דער עוויגע זייא.

הפטרת פרשת החודש

1. זואלם פאלק דעם זאנדעם זום דיזזע העבע דעם פירסטען זין
ישראל געבען. 2. דער פירסט האבער ניאט זיבער זיך דיא גאנלע
מאפער, דיא סייזע־ זונד טראנקאפפער, פיר דיא פייערטאגע,
נייאמנדע זונד רוהעטאגע, זיבערהויפט פיר זואלע פעמטליטען
דיינען דיא פרעסענטע, וועלכע זו ירושלים זין דען פעמטטאגען,
זונד מיינזהען דאס מיך דער עוויגע זייא.

דיך פֿיר מונוירדיג פֿערנער קאָניג חיבער ישראל לו זיין. 27. שמואל
וועגדעטע זיך מוס, וועג לוגעהען, דאַ ערגריך ער דימ עקע זיינעם
גענאָמדעם, מונד נערריס עם. 28. דאַ זאָגטע שמואל לו מיהס: זאָ
האָטס דער הערר דיך הייטע דימ העררטאַפֿט ישראל'ס ענטריסטען,
מונד זיס דייגעק גענאָמטען גענעבטען, דער בעסער מיזט חאָם דוס.
29. מונד ישראל'ס נופֿערזיכט ליגט ניכט, בעדענקט זיך ניכט, מיזט
קיין מענס, דער רייע פֿיהלט. 30. יענער זאָגטע: מיך האָבע גענו=
דיגט, חאָבער עהרע איך נור מילט פֿאָר הען קאָלטעסטען מיינעם פֿאָלקס
מונד פֿאָר גאָטן ישראל מונד קעהרע מיט איר מוס, דאָם מיך דען
עוויגען דיינען גאָטט חאָבעטע. 31. דאַ פֿאָלגטע שמואל דעם שאול,
מונד דיעזער בעטעטע דען עוויגען חאָן. 32. דאַרויף זאָגטע שמואל:
ברינגט מיר דען אגג, קאָניג פֿאָן עמלק, הער. אגג גינג גענאָמען לו
מיהס הין, מונד ספראָך: וואָהרליך! דער טאָד האָט זיין ביטטערעם
פֿיר איך פֿערלאָרען. 33. שמואל ערוידערטע: האָט דיין סוערד זאָ
אָנכען איטטערן דיא קינדער גערויבט, זאָ זייא חוך דיינע מוטטער
ווייא דיזע פֿרויען, דער קינדער בערויבט, מונד טאָדטעטע מיהן פֿאָר
דעם עוויגען חין גלגל. 34. שמואל גינג דרויף נאָך רמה מונד שאול
נאָך הייס נאָך גבעת שאול.

הפטרת פרשת פרה

1. גאָטטעם וואָרט וואָרד איר וויא פֿאָלגט: 2. מענסענזאָהן! דאַ
הוים ישראל זיטצט חין זיינעס רייכע מונד פֿערמונרייניגט עם דורך
זייע זיטטע מונד האָנדלונגען; חאָבמיליך וויא מונרייניקייט מיינער
חאָבגעזאָנדערטען זינד איר זייע זיטטען. 3. דאָרום טיטטע מיך
מיינען גריס מיבער זיא מוים, וועגען דעם בלוטס דאַ זיא מיך נאָנדע
פֿערגאָסען מונד דיעזעס דורך מיהרע גרייעל פֿערמונרייניגט האָבען.
4. מיך נערסטרייע זיא מונטער פֿאָלקער, וועריפֿע זיא חין נאָנדער
מוהער ריכטע זיא נאָך מיהרען זיטטען מונד האָנדלונגען. 5. די=
זעס וויריד קונד מונטער דען פֿאָלקערן מונטער וועלכע זיא געקאָמטען,
דיעזע עכטוייהטען כון מיינען הייליגען נאָמען, מינדעסט זיא פֿאָן מיה=
נען זאָגטען: דעם עוויגען פֿאָלק מיזט דיעס, מוים זייגעק נאָנדע
זינד זיא געקאָמטען! 6. מיך חאָבער וויל סאָנען מיינעס הייליגען נא=
מענס דען דאָן הוים ישראל'ס עכטוייהט האָט מונטער דען פֿאָל=
קערן, מונטער וועלכע עס געקאָמטען. 7. דאָרום זאָגע דעם הויז
ישראל'ס, זאָ ספריכט גאָטט דער עוויגע: ניכט מיינעטוועגען,
הוים ישראל'ס! זאָנדערן מיינעס הייליגען נאָמענס וועגען דען מיהר
עכטוייהט האָבט מונטער דען פֿאָלקערן, וואָהין מיהר געקאָמטען
זייד, טהוע מיך דיעס. 8. מונד הייליגע מיינען גראָסטען נאָמען דער
מונטער דען פֿאָלקערן עכטוייהט מיזט, דען מיהר מונטער מיהנען
עכטוייהט האָבט; דאָמיט זיא עס ווייסען, דיא פֿאָלקער, דאָם מיך
דער עוויגע זייא, ספריכט גאָטט דער הערר, וואָן מיך דורך מיך
פֿאָר מיהרען מויגען גהעהיליגט וועריד. 9. מיך נעהאָע מיך וועג
פֿאָן דען פֿאָלקערן, זאַמאָלע מיך מוים אַלען לאָנדערן, מונד בריגע
מיך נאָך מיינעס עדדריך. 10. ספרענגע מוין מיך רייניגונגסוואָס=
סער, דאָם מיהר עכדליך ריין וועריעט; יאָ, פֿאָן אַלל מיינרעד
מונרייניקייט מונד אַלל מיינרע גרייעלן וועל מיך מיין רייניגען. 11. מיך
גאָבע מיין נייעס הערן מונד לאָסע מיינען נייען גייסט חין מיך

ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך
אל הארץ אשר אראך׃ ב ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה
שמך והיה ברכה׃ ג ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו
בך כל משפחת האדמה׃ ד וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה
וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו
מחרן׃ ה ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת
כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו
ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען׃ ו ויעבר אברם בארץ
עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ ז וירא
יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן
שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ח ויעתק משם ההרה מקדם
לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדם ויבן שם מזבח
ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ט ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃
י ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד
הרעב בארץ׃ יא ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר
אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃
יב והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו
אתי ואתך יחיו׃ יג אמרי נא אחתי את למען ייטב לי
בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ יד ויהי כבוא אברם מצרימה
וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ טו וירא אתה
שרי פרעה ויהללו אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃
טז ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים
ועבדים ושפחות ואתנת ואגמלים׃ יז ויגע יהוה את פרעה
נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ יח
ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא
הגדת לי כי אשתך היא׃ יט למה אמרת אחתי היא ואקח
אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ כ ויצו עליו
פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃
יג ואברם עלה ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט
עמו הנגבה׃ ב ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃
ג וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה
שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ ד אל מקום
המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם
יהוה׃ ה וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר
ואהלים׃ ו ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה
רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ז ויהי ריב בין רעי
מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז
יושב בארץ׃ ח ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה
ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃
ט הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל
ואימנה והימין ואשמאילה׃ י וישא לוט את עיניו וירא
את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את
סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃
יא ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם
ויפרדו איש מעל אחיו׃ יב אברם ישב בארץ כנען ולוט
ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ יג ואנשי סדם רעים
וחטאים ליהוה מאד׃ יד ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד
לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם
צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ טו כי את כל הארץ אשר אתה
רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ טז ושמתי את זרעך
כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ
גם זרעך ימנה׃ יז קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי
לך אתננה׃ יח ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא
אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃ יד ויהי בימי אמרפל
מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם
ותדעל מלך גוים׃ ב עשו מלחמה את ברע מלך סדם
ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך
צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ ג כל אלה חברו אל עמק
השדים הוא ים המלח׃ ד שתים עשרה שנה עבדו את
כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ה ובארבע עשרה
שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת
קרנים ואת זוזים בהם ואת אימים בשוה קריתים׃
ו ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃
ז וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל
שדי העמלקי וגם את האמרי הישב בחצצן תמר׃ ח ויצא
מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך
בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃
ט את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואמרפל
מלך שנער ואריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃
י ועמק השדים בארת בארת בורת ויפלו שמה המלך
סדם ועמרה נסו ויפלו שמה והיתרה להר נסו׃ יא ויקחו
את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ יב ואת
לוט ואת רכושו בן אחי אברם וישבו וילך בסדם׃
יג ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני
ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית
אברם׃ יד וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו
ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃
טו ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה
אשר משמאל לדמשק׃ טז וישב את כל הרכוש וגם את
לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים והעם׃ יז ויצא
מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר
ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃
יח ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן
לאל עליון׃ יט ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון
קנה שמים וארץ׃ כ וברוך אל עליון אשר מגן צריך
בידך ויתן לו מעשר מכל׃ כא ויאמר מלך סדם אל
אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃ כב ויאמר אברם
אל מלך סדם הרימתי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים
וארץ׃ כג אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר
לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ כד בלעדי רק
אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר
אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃
טו אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה
לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃
ב ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי
ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר׃ ג ויאמר אברם הן לי
לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃ ד והנה דבר יהוה
אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא
יירשך׃ ה ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמים וספר
הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃
ו והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃ ז ויאמר אליו אני
יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ
הזאת לרשתה׃ ח ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה׃
ט ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל
משלש ותר וגוזל׃ י ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם
בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפור לא בתר׃
יא וירד העיט על הפגרים ויגרש אתם אברם׃ יב ויהי
השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה
גדלה נפלת עליו׃ יג ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה
זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות
שנה׃ יד וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן
יצאו ברכש גדול׃ טו ואתה תבוא אל אבתיך בשלום
תקבר בשיבה טובה׃ טז ודור רביעי ישובו הנה כי לא
שלם עון האמרי עד הנה׃ יז ויהי השמש באה והי
עלטה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין
הגזרים האלה׃ יח ביום ההוא כרת יהוה את אברם
ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים
עד הנהר הגדול נהר פרת׃ יט את הקיני ואת הקנזי
ואת הקדמני׃ כ ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים׃
כא ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי׃
טז ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית
ושמה הגר׃ ב ותאמר שרי אל אברם הנה נא עצרני יהוה
מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה ויאמר אברם
לקול שרי׃ ג ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית
שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען
ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה׃ ד ויבא אל הגר
ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה׃ ה ותאמר
שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך
ותרא כי הרתה ואקל בעיניה יצפט יהוה בינותי ובינך׃
ו ויאמר אברם אל שרי הנה שפחתך בידך עשי לה
הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה׃ ז וימצאה
מלאך יהוה על עין המים במדבר על העין בדרך שור׃
ח ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי
ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת׃ ט ויאמר לה מלאך
יהוה שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה׃ י ויאמר לה
מלאך יהוה הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב׃
יא ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה ויולדת בן וקראת
שמו ישמעאל כי שמע יהוה אל עניך׃ יב והוא יהיה
פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן׃
יג ותקרא שם יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה
הגם הלום ראיתי אחרי ראי׃ יד על כן קרא לבאר
באר לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד׃ טו ותלד הגר
לאברם בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר
ישמעאל׃ טז ואברם בן שמנים שנה ושש שנים בלדת
הגר את ישמעאל לאברם׃ יז ויהי אברם בן תשעים שנה
ותשע שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר אליו אני אל
שדי התהלך לפני והיה תמים׃ ב ואתנה בריתי ביני
וביניך וארבה אתך במאד מאד׃ ג ויפל אברם על פניו
וידבר אתו אלהים לאמר׃ ד אני הנה בריתי אתך והיית
לאב המון גוים׃ ה ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה
שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך׃ ו והפרתי אתך
במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו׃ ז והקמתי
את בריתי ביני וביניך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית
עולם להיות לאל לך ולזרעך אחריך׃ ח ונתתי לך ולזרעך
אחריך את ארץ מגריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם
והייתי להם לאלהים׃ ט ויאמר אלהים אל אברהם ואתה
את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדרתם׃ י זאת
בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך
המול לכם כל זכר׃ יא ונמלתם את בשר ערלתכם והיה
לאות ברית ביני וביניכם׃ יב ובן שמנת ימים ימול לכם
כל זכר לדרתיכם יליד בית וממקנת כל בן נכר אשר
לא מזרעך הוא׃ יג המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך
והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם׃ יד וערל זכר אשר
לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה
את בריתי הפר׃ טו ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך
לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה׃ טז וברכתי אתה
וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי
עמים ממנה יהיו׃ יז ותפל אברהם על פניו ויצחק
ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה בת תשעים
שנה תלד׃ יח ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל
יחיה לפניך׃ יט ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת
לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו
לברית עולם לזרעו אחריו׃ כ ולישמעאל שמעתיך הנה
ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים
עשר נשאים יוליד ונתתיו לגוי גדול׃ כא ואת בריתי
אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה
האחרת׃ כב ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃
כג ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל ילידי ביתו
ואת כל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל
את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו
אלהים׃ כד ואברהם בן תשעים שנה ותשע שנים במלתו
בשר ערלתו׃ כה וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה
במלתו את בשר ערלתו׃ כו בעצם היום הזה נמול
אברהם וישמעאל בנו׃ כז וכל אנשי ביתו ילידי בית
וקנין כסף מאת בן נכר נמלו אתו׃
יח וירא אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח האהל
כחם היום׃ ב וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים
נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו
ארצה׃ ג ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא
תעבר מעל עבדך׃ ד יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם
והשענו תחת העץ׃ ה ואקחה פת לחם וסעדו לבכם
אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו כן
תעשה כאשר דברת׃ ו וימהר אברהם האהלה אל שרה
ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות׃
ז ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן רך וטוב ויתן אל
הנער וימהר לעשות אתו׃ ח ויקח חמאה וחלב ובן הבקר
אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ
ויאכלו׃ ט ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה
באהל׃ י ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן
לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו׃
יא ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה
ארח כנשים׃ יב ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי
היתה לי עדנה ואדני זקן׃ יג ויאמר יהוה אל אברהם
למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי׃
יד היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה
ולשרה בן׃ טו ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה
ויאמר לא כי צחקת׃ טז ויקמו משם האנשים וישקפו על
פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם׃ יז ויהוה אמר
המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃ יח ואברהם היו
יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ׃
יט כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו
אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען
הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃ כ ויאמר
יהוה זעקת סדם ועמרה כי רבה ועתה חטאתם כי כבדה
מאד׃ כא ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו
כלה ואם לא אדעה׃ כב ויפנו משם האנשים וילכו סדמה
ואברהם עודנו עמד לפני יהוה׃ כג ויגש אברהם ויאמר
האף תספה צדיק עם רשע׃ כד אולי יש חמשים צדיקם
בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור
חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃ כה חלילה לך מעשות
כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע
חלילה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפט׃ כו ויאמר
יהוה אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר ונשאתי
לכל המקום בעבורם׃ כז ויען אברהם ויאמר הנה נא
הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר׃ כח אולי יחסרון
חמשה לחמשים הצדיק תשחית בחמשה את כל העיר
ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה׃
כט ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון שם ארבעים
ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים׃ ל ויאמר אל נא יחר
לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא
אעשה אם אמצא שם שלשים׃ לא ויאמר הנה נא הואלתי
לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא
אשחית בעבור העשרים׃ לב ויאמר אל נא יחר לאדני
ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא
אשחית בעבור העשרה׃ לג וילך יהוה כאשר כלה לדבר
אל אברהם ואברהם שב למקמו׃
יט ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער
סדם וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה׃
ב ויאמר הנה נא אדני סורו נא אל בית עבדכם ולינו
ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם ויאמרו לא
כי ברחוב נלין׃ ג ויפצר בהם מאד ויסורו אליו ויבאו
אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו׃ ד טרם
ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על הבית מנער
ועד זקן כל העם מקצה׃ ה ויקראו אל לוט ויאמרו לו
איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו
ונדעה אתם׃ ו ויצא אליהם לוט הפתחה והדלת סגר
אחריו׃ ז ויאמר אל נא אחי תרעו׃ ח הנה נא לי שתי
בנות אשר לא ידעו איש אוציאה נא אתם אליכם ועשו
להם כטוב בעיניכם רק לאנשים האל תעשו דבר כי על
כן באו בצל קורתי׃ ט ויאמרו גש הלאה ויאמרו האחד
בא לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש
בלוט מאד ויגשו לשבר הדלת׃ י וישלחו האנשים את
ידם ויבאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת סגרו׃
יא ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן
ועד גדול ויליאו למצא הפתח׃ יב ויאמרו האנשים אל
לוט עד מי פה לך חתן ובניך ובנתיך וכל אשר לך
בעיר הוצא מן המקום׃ יג כי משחתים אנחנו את
המקום הזה כי גדלה צעקתם את פני יהוה וישלחנו
יהוה לשחתה׃ יד ויצא לוט וידבר אל חתניו לקחי
בנותיו ויאמר קומו צאו מן המקום הזה כי משחית יהוה
את העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו׃ טו וכעלות השחר
ותאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת
שתי בנותיך הנמצאות פן תספה בעון העיר׃ טז ויתמהמה
ויחזיקו האנשים בידו וביד אשתו וביד שתי בנותיו
בחמלת יהוה עליו ויצאהו וינחהו מחוץ לעיר׃ יז ויהי
כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט על נפשך אל תבט
אחריך ואל תעמד בכל הככר ההרה המלט פן תספה׃
יח ויאמר לוט אליהם אל נא אדני׃ יט הנה נא מצא
עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי
להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן
תדבקני הרעה ומתי׃ כ הנה נא העיר הזאת קרבה
למנוס שמה והיא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער
היא ותחי נפשי׃ כא ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם
לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת׃ כב מהר
המלט שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד באך שמה על
כן קרא שם העיר צוער׃ כג השמש יצא על הארץ ולוט
בא צוערה׃ כד ויהוה המטיר על סדם ועל עמרה גפרית
ואש מאת יהוה מן השמים׃ כה ויהפך את הערים האל
ואת כל הככר ואת כל יושבי הערים וצמח האדמה׃
כו ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח׃ כז וישכם
אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יהוה׃
כח וישקף על פני סדם ועמרה ועל כל פני ארץ הככר
וירא והנה עלה קיטר הארץ כקיטר הכבשן׃ כט ויהי
בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים את אברהם
וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר
ישב בהן לוט׃ ל ויעל לוט מצוער וישב בהר הוא ושתי
בנותיו עמו כי ירא לשבת בצוער וישב במערה הוא
ושתי בנותיו׃ לא ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו
זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ׃
לב לכה נשקה את אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה מאבינו
זרע׃ לג ותשקין את אביהן יין בלילה ההוא ותבא
הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה׃
לד ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה הנה שכבתי
אמש את אבי נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו
ונחיה מאבינו זרע׃ לה ותשקין גם בלילה ההוא את
אביהן יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה
ובקומה׃ לו ותהרין שתי בנות לוט מאביהן׃ לז ותלד
הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבי מואב עד היום׃
לח והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי הוא
אבי בני עמון עד היום׃
כ ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין
שור ויגר בגרר׃ ב ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחתי
הוא וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה׃ ג ויבא
אלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר אליו הנך מת
על האשה אשר לקחת והוא בעולת בעל׃ ד ואבימלך לא
קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם צדיק תהרג׃ ה הלא הוא
אמר לי אחתי הוא והיא גם הוא אמרה אחי הוא
בתם לבבי ובנקיון כפי עשיתי זאת׃ ו ויאמר אליו
האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית
זאת ואחשך גם אנכי על כן לא נתתיך לנגע אליה׃
ז ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך
וחיה ואם אינך משיב דע כי מות תמות אתה וכל
אשר לך׃ ח וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל עבדיו
וידבר את כל הדברים האלה באזניהם וייראו האנשים
מאד׃ ט ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר אליו מה עשית
לנו ומה חטאתי לך כי הבאת עלי ועל ממלכתי חטאה
גדלה מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי׃ י ויאמר
אבימלך אל אברהם מה ראית כי עשית את הדבר הזה׃
יא ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלהים
במקום הזה והרגוני על דבר אשתי׃ יב ואמנה גם אחתי
בת אבי הוא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה׃ יג והיה
כאשר התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר לה זה חסדך
אשר תעשי עמדי אל כל המקום אשר נבוא שמה אמרי
עלי אחי הוא׃ יד ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים
ושפחות ויתן לאברהם וישב לו את שרה אשתו׃
טו ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב׃
טז ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף אחיך הנה הוא לך
כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל ואת נכחת׃
יז ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את
אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו׃ יח כי עצר עצר
יהוה בעד כל רחם לבית אבימלך על דבר שרה אשת
אברהם׃
כא ויהוה פקד את שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה
כאשר דבר׃ ב ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו
למועד אשר דבר אתו אלהים׃ ג ויקרא אברהם את שם
בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק׃ ד וימל אברהם
את יצחק בנו בן שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים׃
ה ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו׃
ו ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי׃
ז ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי
בן לזקניו׃ ח ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה
גדול ביום הגמל את יצחק׃ ט ותרא שרה את בן הגר
המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק׃ י ותאמר לאברהם
גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת
עם בני עם יצחק׃ יא וירע הדבר מאד בעיני אברהם
על אודות בנו׃ יב ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע
בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה
שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע׃ יג וגם את בן
האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא׃ יד וישכם אברהם
בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה
ואת הילד וישלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע׃
טו ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת אחד
השיחם׃ טז ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי קשת כי
אמרה אל אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את קולה
ותבך׃ יז וישמע אלהים את קול הנער ויקרא מלאך
אלהים אל הגר מן השמים ויאמר לה מה לך הגר אל
תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם׃
יח קומי שאי את הנער והחזיקי את ידך בו כי לגוי
גדול אשימנו׃ יט ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר
מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער׃
כ ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה
קשת׃ כא וישב במדבר פארן ותקח לו אמו אשה מארץ
מצרים׃ כב ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר
צבאו אל אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר אתה
עשה׃ כג ועתה השבעה לי באלהים הנה אם תשקר לי
ולנכדי ולניני כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי
ועם הארץ אשר גרת בה׃ כד ויאמר אברהם אנכי
אשבע׃ כה והוכח אברהם את אבימלך על אודות באר
המים אשר גזלו עבדי אבימלך׃ כו ויאמר אבימלך לא
ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי
וגם אני לא שמעתי בלתי היום׃ כז ויקח אברהם צאן
ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית׃ כח ויצב
אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהן׃ כט ויאמר
אבימלך אל אברהם מה העלות שבע הכבשות האלה
אשר הצבת לבדהן׃ ל ויאמר כי את שבע כבשות תקח
מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת׃
לא על כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו
שניהם׃ לב ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך
ופיכל שר צבאו וישבו אל ארץ פלשתים׃ לג ויטע אשל
בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל עולם׃ לד ויגר
אברהם בארץ פלשתים ימים רבים׃
כב ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם
ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני׃ ב ויאמר קח נא את
בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ
המריה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר
אליך׃ ג וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ויקח את
שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך
אל המקום אשר אמר לו האלהים׃ ד ביום השלישי וישא
אברהם את עיניו וירא את המקום מרחק׃ ה ויאמר
אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער
נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם׃ ו ויקח אברהם
את עצי העלה וישם על יצחק בנו ויקח בידו את האש
ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו׃ ז ויאמר יצחק אל
אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה
האש והעצים ואיה השה לעלה׃ ח ויאמר אברהם אלהים
יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו׃ ט ויבאו
אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את
המזבח וערך את העצים ויעקד את יצחק בנו וישם
אתו על המזבח ממעל לעצים׃ י וישלח אברהם את ידו
ויקח את המאכלת לשחט את בנו׃ יא ויקרא אליו מלאך
יהוה מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני׃
יב ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה
כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא חשכת את בנך
את יחידך ממני׃ יג וישא אברהם את עיניו וירא והנה
איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את
האיל ויעלהו לעלה תחת בנו׃ יד ויקרא אברהם שם
המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה
יראה׃ טו ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן
השמים׃ טז ויאמר בי נשבעתי נאם יהוה כי יען אשר
עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך׃
יז כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי
השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער
אויביו׃ יח והתברכו בזרעך כל גוי הארץ עקב אשר
שמעת בקולי׃ יט וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו
יחדו אל באר שבע וישב אברהם בבאר שבע׃ כ ויהי
אחר הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה
מלכה גם הוא בנים לנחור אחיך׃ כא את עוץ בכרו
ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם׃ כב ואת כשד
ואת חזו ואת פלדש ואת ידלף ואת בתואל׃ כג ובתואל
ילד את רבקה שמנה אלה ילדה מלכה לנחור אחי
אברהם׃ כד ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם היא את
טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעכה׃
כג ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים
שני חיי שרה׃ ב ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון
בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה׃
ג ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר׃
ד גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת קבר עמכם
ואקברה מתי מלפני׃ ה ויענו בני חת את אברהם לאמר
לו׃ ו שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר
קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה
ממך מקברו מתך׃ ז ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ
לבני חת׃ ח וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם
לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן
צחר׃ ט ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה
שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחזת קבר׃
י ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את
אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר׃
יא לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו
לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתך׃
יב וישתחו אברהם לפני עם הארץ׃ יג וידבר אל עפרון
באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נתתי
כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה׃ יד ויען
עפרון את אברהם לאמר לו׃ טו אדני שמעני ארץ
ארבע מאת שקל כסף ביני ובינך מה הוא ואת מתך
קבר׃ טז וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון
את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל
כסף עבר לסחר׃ יז ויקם שדה עפרון אשר במכפלה
אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ
אשר בשדה אשר בכל גבלתו סביב׃ יח לאברהם למקנה
לעיני בני חת בכל באי שער עירו׃ יט ואחרי כן קבר
אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על
פני ממרא הוא חברון בארץ כנען׃ כ ויקם השדה
והמערה אשר בו לאברהם לאחזת קבר מאת בני חת׃
כד ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברך את אברהם
בכל׃ ב ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל
אשר לו שים נא ידך תחת ירכי׃ ג ואשבעך ביהוה
אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני
מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו׃ ד כי אל ארצי
ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק׃ ה ויאמר
אליו העבד אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי אל
הארץ הזאת השוב אשיב את בנך אל הארץ אשר יצאת
משם׃ ו ויאמר אליו אברהם השמר לך פן תשיב את
בני שמה׃ ז יהוה אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי
ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר
לזרעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך
ולקחת אשה לבני משם׃ ח ואם לא תאבה האשה ללכת
אחריך ונקית מאלתי זאת רק את בני לא תשב שמה׃
ט וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע
לו על הדבר הזה׃ י ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי
א

דיך פֿיר מונוירדיג פֿערנער קאָניג חיבער ישראל לו זיין. 27. שמואל
וועדעטע זיך חוק, וועג לוגעהען, דאַ ערגריך ער דיר עקע זיינעם
גענוחדעם, חונד נערריס עם. 28. דאַ זאַגטע שמואל לו חיהק: זאָ
האַטט דער הערר דיר הייטע דיר הערטאַפֿט ישראל'ס ענטריסטען,
חונד זיר דייגעק גענאָמען גענעבען, דער בעסער חויט חאָם דוח.
29. חונד ישראל'ס נופֿערויכט ליגט ניכט, בעדענקט זיך ניכט, חויט
קיין חענס, דער רייע פֿיהלט. 30. יענער זאַגטע: חיך האַבע גענין-
דיגט, חאַבער עהרע איך נור חילט פֿאָר הען אָלטעסטען מייגעם פֿאָלקס
חונד פֿאָר גאַנץ ישראל חונד קעהרע מיט איר חוק, דאַם חיך דען
עוויגען דיינען גאָטט חאַבעטע. 31. דאַ פֿאָלגטע שמואל דעק שאול,
חונד דיעזער בעטעטע דען עוויגען חאַן. 32. דאַרויף זאַגטע שמואל:
בריגגט איר דען אגג, קאָניג פֿאָן עמלק, הער. אגג גינג געלאַסען נו
חיהק הין, חונד ספראַך: וואַהרליך! דער טאָד האַט זיין ביטטערעס
פֿיר איך פֿערלאָרען. 33. שמואל ערוידערטע: האַט דיין טוערד זאָ
אַנכען איטטערן דיא קינדער גערויבט, זאָ זייא חוק דייגע אוטטער
ווייא דיזע פֿרויען, דער קינדער בערויבט, חונד טאָדטעטע חיהן פֿאָר
דעק עוויגען חין גלגל. 34. שמואל גינג דרויף נאַך רמה חונד שאול
לאָג היים נאַך גבעת שאול.

הפטרת פרשת פרה

1. גאָטטעס ווארט וואַרד איר ווייא פֿאָלגט: 2. אענטענאָהן! דאַ
הוים ישראל זיטלט חין זייגעק רייכע חונד פֿערחונדרייניגט עס דורך
זייגע זיטטע חונד האַנדלונגען; האַבסיליך ווייא חונרייניקייט חיינער
חאַבגעזאָנדערטען זיך איר זייגע זיטטען. 3. דאַרום טיטטע חיך
חיינען גרים חיבער זיא חוים, וועגען דעם בלוטם דאַז זיא חיק זאַגדע
פֿערגאַסען חונד דיעזעם דורך חיהרע גרייעל פֿערחונרייניגט האַבען.
4. חיך לערטרייע זיא חונטער פֿאָלקער, וערפֿע זיא חין זאָנדער
חואהער רייכטע זיא נאַך חיהרען זיטטען חונד האַנדלונגען. 5. די-
זיא שרייד קונד חונטער דען פֿאָלקערן חונטער וועלכע זיא גענאָאַנען,
דיעזע ענטוייהטען נון חיינען הייליגען נאַטען, חינדעק זיא פֿאָן חיה-
כען זאַגטען: דעם עוויגען פֿאָלק חיזט דיעס, חוים זייגעק זאַנדע
זיכד זיא גענאָאַנען! 6. חיך האַבער וויל סאַנען חיינעם הייליגען נא-
אענס דען דאַז הוים ישראל'ס ענטוייהט האַט חונטער דען פֿאָל-
קערן, חונטער וועלכע עס גענאָאַנען. 7. דאַרום זאַגע דעק הויזע
ישראל'ס, זאָ ספריכט גאָטט דער עוויגע: ניכט חייערנטוועגען,
הוים ישראל'ס! זאַנדערן חיינעם הייליגען נאַאַנעם וועגען דען חיהר
ענטוייהט האַבט חונטער דען פֿאָלקערן, וואַהין חיהר גענאָאַנען
זייד, טהוע חיך דיעס. 8. חונד הייליגע חיינען גראַסען נאַאַנען דער
חונטער דען פֿאָלקערן ענטוייהט חיזט, דען חיהר חונטער חיהנען
ענטוייהט האַבט; דאַחיט זיא עס וויסען, דיא פֿאָלקער, דאַם חיך
דער עוויגע זייא, ספריכט גאָטט דער הערר, וען חיך דורך חייך
פֿאָר חיהרען חויגען געהייליגט ווערדע. 9. חיך נעהאַע חייך וועג
פֿאָן דען פֿאָלקערן, זאַאַלע חייך חוים חאַנען זאַנדערן, חונד ברינגע
חייך נאַך חיירעק ערדרייך. 10. ספרענגע חויך חייך רייניגונגסואַס-
סער, דאַם חיהר עגרייך ריין וועדעטע; יאַ, פֿאָן אַלן חייערער
חונרייניקייט חונד אַלן חייערן גרייעלן וועל חיך חייך רייניגען. 11. חיך
גאַבע חייך חיין נייעס הערץ חונד זאַסע חיינען נייען גייסט חין חייך

ויהי כאשר כלה שמואל את כל המלוכה לדבר אל כל בני ישראל ויאמר אליהם שמואל אל העם האלהים אשר בחר יהוה את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבותיכם מארץ מצרים׃ ועתה התיצבו ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה אתכם ואת אבותיכם׃ כאשר בא יעקב מצרים ויזעקו אבותיכם אל יהוה וישלח יהוה את משה ואת אהרן ויוציאו את אבותיכם ממצרים וישבו אתם במקום הזה׃ וישכחו את יהוה אלהיהם וימכר אותם ביד סיסרא שר צבא חצור וביד פלשתים וביד מלך מואב וילחמו בם׃ ויזעקו אל יהוה ויאמרו חטאנו כי עזבנו את יהוה ונעבד את הבעלים ואת העשתרות ועתה הצילנו מיד אויבינו ונעבדך׃ וישלח יהוה את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ויצל אתכם מיד אויביכם מסביב ותשבו בטח׃ וכי ראיתם כי נחש עליכם מלך בני עמון אמרתם אלי לא כי מלך ימלך עלינו ויהוה אלהיכם מלככם׃ ועתה הנה המלך אשר בחרתם אשר שאלתם והנה נתן יהוה עליכם מלך׃ אם תיראו את יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקולו ולא תמרו את פי יהוה והייתם גם אתם גם המלך אשר מלך עליכם אחרי יהוה אלהיכם׃ ואם לא תשמעו בקול יהוה והייתם את יד יהוה בכם ובאבותיכם׃ גם עתה התיצבו וראו את הדבר הגדול הזה אשר יהוה עשה לעיניכם׃ הלא קציר חטים היום אקרא אל יהוה ויתנה קולות ומטר וידעו וראו כי רעתכם אשר עשיתם בעיני יהוה לשאול לכם מלך׃ ויקרא שמואל אל יהוה ויתן יהוה קולות ומטר ביום ההוא ויירא כל העם מאד את יהוה ואת שמואל׃ ויאמר כל העם אל שמואל התפלל בעד עבדיך אל יהוה אלהיך ואל נמות כי יספנו על כל חטאתינו רעה לשאול לנו מלך׃ ויאמר שמואל אל העם אל תיראו אתם עשיתם את כל הרעה הזאת רק אל תסורו מאחרי יהוה ועבדתם את יהוה בכל לבבכם׃ ולא תסורו אחרי התהו אשר לא יועילו ולא יצילו כי תהו הם׃ כי לא יטש יהוה את עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל יהוה לעשות אתכם לו לעם׃ גם אני חלילה לי מחטא ליהוה מחדל התפלל בעדכם והורתי אתכם בדרך הטובה והישרה׃ רק יראו את יהוה ועבדו אתו באמת בכל לבבכם כי ראו את אשר הגדיל עמכם׃ ואם הרע תרעו גם אתם גם מלככם תספו׃ ויאמר שמואל אל כל בית ישראל שמעו את דברי כל אשר אמרתי אליכם ואמליכה עליכם מלך׃ והנה מתהלך לפניכם המלך ואני זקנתי ושבתי ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנעורי עד היום הזה׃ הנני ענו בי נגד יהוה ונגד משיחו את שור מי לקחתי ואת חמור מי לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצצתי ומיד מי לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם׃ ויאמרו לא עשקתנו ולא רצצתנו ולא לקחת מיד איש מאומה׃ ויאמר אלהם עד יהוה בכם ועד משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי מאומה ויאמרו עד׃ ויאמר שמואל אל העם יהוה אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבותיכם מארץ מצרים׃ ועתה התיצבו ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה אתכם ואת אבותיכם׃ כאשר בא יעקב מצרים ויזעקו אבותיכם אל יהוה וישלח יהוה את משה ואת אהרן ויוציאו את אבותיכם ממצרים וישבו אתם במקום הזה׃ וישכחו את יהוה אלהיהם וימכר אותם ביד סיסרא שר צבא חצור וביד פלשתים וביד מלך מואב וילחמו בם׃ ויזעקו אל יהוה ויאמרו חטאנו כי עזבנו את יהוה ונעבד את הבעלים ואת העשתרות ועתה הצילנו מיד אויבינו ונעבדך׃ וישלח יהוה את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ויצל אתכם מיד אויביכם מסביב ות

זאלט מוזן פאן מן מיר קיין געלד נעהר פאן מיינרן בעקאנטן מיך נעהאלן, ומנדערן עס גלייך נור פערבעסרונג דעם טאפעלס פערוועדען. 9. דיא פרימטער חבער ענטשולדיגן זיך וועדער גענוג פאן דעם פאלק אין אנפאנג נו נעהאלן, נאך דיא פערבעסרונג איא טאפעלן נו בעזארגען. 10. דאהער זיא דער חבערפרימטער יהוידע איינא לאדע פערפערטיגען, אחכטא איא דעקעל איינא וופפנונג חונד סטעלטא זיא נעבען דען חלטאר נור רעכטען זייטא דעם מיינגאנגס, חונד דיא יניגען פרימטער, וועלכע דיא טהירוחכעהאטען, וומרפען חלעס נעבראחכטא גענוג אין דיא לאדע. 11. וען זיא זין ערקאנטען דאס פיעל גענוג אין דער לאדע וואר, דאן קאם דער קיניגליכע סרייבער חונד דער חבערפרימטער, נאהלטען דאס גענוג, בחנדען עס (אין בייטעלן) זיין. 12. חונד חיבערגחבען עס דען געסחפטס פערוחלטערן, דיא דיא חויפזיכט חיבער דען טאפעל החטטען חונד דיזע לאהלטען עס דען אין טאפעל חרבייטענדען ליאטערן, בויחלייטען, 13. חויערערן, חונד סטיינהויערן, קויפטן חויך דאס פיר הונדערט חונד נעהויעגא סטיינא. דאס סחדהחפטא אין טאפעל נו בעסערן, חרער וועגדען עס זחנסט נור ערהחלטונג דעם טאפעלס חן. 14. חבער דיא זילבערנען סחלען, חעפער, בעקען טרחפעטען חדער זחנסט זילבערנע חונד גילדנע נערחטהא וועגדען פאן דיזען חיינגעברחכטען נעלדא ניכט פערפערטיגט. 15. זחנדערן אחן גחב חלעס דען חרבייטסלייהען וועלכא דען טאפעל דחחיט וויעדער אין סטחנד זעטלטען. 16. חויך וועגדען פאן דען אחנערן דורך וועלכא דאס נעלד דען חרבייטערן חויגעלחהלט וועגדען קיינע רעכנונג חבגעפחר= דערט; דען אחן וועגטא, דאס זיא איט רעדליכקייט נו ערקען גינגען. 17. דאס נעלד פאן טוד חונד זינדען=חפפער חבער וועגדען ניכט אין דען טאפעל נעבראכט; דיזעס נעהערטא דען פרימטערן.

הפטרת לפרשת זכור

1. שמואל ספרחך נו שאול: זיהע איך הבט דער הערר נעזחנדט דיך נום קחניגא נו זחלבען חיבער זיין פאלק, חיבער ישראל; נעהחר= כא כן חויך דער סטיממע דעם עוויגען. 2. זא ספריכט דער הערר צבאות: חיך ווייל חהנדען וחס עמלק חן ישראל נעטהחן, ווחס ער חיהם נוגעפיגט, חלס ער הערויפלחג חוים מצרים. 3. ליהע חלזא הין, סלחגא דען עמלק, פערבחננט חלעס זייניגא, חהנא סחהנוג, טאדטא חלעס, חחנער חונד ווייבער חונד קינדער חונד זייגלינגא, חכס חונד סחחל חונד קחמעל חונד עזעל. 4. שאול עכטבחט הירויל דחז פאלק, לחהלטא זיא איט זחחערן, (חונד פאנד) לוייא חחהל הונדערט טוי= זענד חחן פוספאלק, חונד נחך לעהען טויזענד פאן דען זייטען יהודה'ס. 5. שאול ריקטא נעגען דיא היפטטחדט עמלק'ס חונד גריף זיא חן חיא טהחל. 6. זים חבער פאהער דעם קיני זחגען: חחכטט חונד טרענגט חייך פאא עמלק, חיך קחננטא חייך איט פערטילגען, דאס חיהר דאך ישראל גיטא ערלייגט החבט חלס ער הערחויפלחג פאא מצרים. חונד קיני טרענגטא זיך פאא עמלק. 7. שאול סלוג דען עמלק פאן חוילה ביז נאך שור הין, דחז חן מצרים סטחסט. 8. אגג, דען קחניג עמלקיס נאהא ער לעבענדיג גענאחגען, דחז זחחטליכא פאלק חבער אחכטא ער איט דעם טוערדטא נידער. 9. שאול זחחהל חלס דחז פאלק סחהנטען דען אגג, חויך דחז בעסטא חונטער דען טחא=

* ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੇਲਾਰੂ

1. ਪਹਿਲਾ ਮੇਲਾਰੂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਮਾਘੀ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਲਗਦਾ ਹੈ। 2. (ਸਥਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ) ਮੁਕਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਲਗਭਗ ਅੱਧ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਰੋਵਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੁੱਟੀ ਗੰਢੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਮੇਲਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। 3. ਮੇਲੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇਹ ਮੇਲਾ ਮਾਘ ਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਘ ਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਿਛੋਂ ਤੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 4. ਮੇਲੇ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮੁਖ ਮਨੋਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। 5. ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੌਣਕ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਲੇ ਤੇ ਰੌਣਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 6. ਮੇਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਯਾਤਰੂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। 7. ਮੇਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਨੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਥਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਕਤਸਰ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। 8. ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਸਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 9. ਮੇਲੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂ ਜੋ ਕੁਝ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰਾ ਹੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 10. ਮੇਲੇ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖ਼ਰਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੀ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖ਼ਰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕੁਝ ਅਸਥਾਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

* ਮੁਕਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮੇਲਾ

1. ਮੁਕਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮੇਲਾ ਮਾਘੀ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਲਾ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਿਛੋਂ ਤੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 2. ਮੇਲੇ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮੁਖ ਮਨੋਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। 3. ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੌਣਕ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਲੇ ਤੇ ਰੌਣਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 4. ਮੇਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਯਾਤਰੂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। 5. ਮੇਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਨੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਥਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਕਤਸਰ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। 6. ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਸਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 7. ਮੇਲੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂ ਜੋ ਕੁਝ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰਾ ਹੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 8. ਮੇਲੇ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖ਼ਰਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੀ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖ਼ਰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕੁਝ ਅਸਥਾਈ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

יהונתן בויעב סטעהען, בים אבנר נעבען שאול פלעטן גענאאטען,
מבער וען דאס דוד'ס סטעלע אפגעפאלן בויעב. 9. שאול זאגטע צו
דיעזעם טאג ניכט דאס: מיינדעסטע הירמיבער; דען ער דאפטע,
עס מיוט מיהם פיעלייכט מיינע מונרייניקייט לוגעסטאסטען, פאן
דער ער וין נאך ניכט גערייניגט האבע. 10. האס מבער מוין אפ
מיהם אפגרונדען דאס, דוד'ס סטעלע נאך מיהם אוועקגענומען טאג
וועלכען יהונתן: וואס קאס דער זאהן ישי'ס וועדער געסטערן נאך
הייטע נום אהער? 11. יהונתן מנטוואָרטעטע דעם שאול: דוד האט
זיך פאן מיר מורלויב נאך בית לחם מוסגעבעטהען. 12. מונד גע-
זאגט: נאם איך דאך היכרייזען, דען ווייר האבען מיין פאמיליענפעסט
מין דיעזער סטאדט, ווילכעם איר איין בלודער מנזאגען לאסטען.
ווען איך כון גנאדע מיין דיינען מויגען געפונדען האבע, זאל אפכטע
איך מיין וועניג היכאילען מונד מיינע מנפערוואנדטען בעזוכען. דא-
הער מיוט ער ניכט נום קעניגליכען טיש געקאמען. 13. דא עני-
ברענגטע דער נאהרן שאול'ס מיבער דען יהונתן, מונד ער זאגטע צו
מיהם: מוסגעזאהרטעטער ווידערספענסטיגער זאהן! ווייס איך'ס
דען ניכט, דאס דוך נאך דען זאהן ישי'ס נעפאללען פיינדעסט, צו דיי-
נער סאנדע, מונד צור סאנדע דייגער לייבליכען מוטטער. 14. ווהרע-
ליך! זאל זאגע דער זאהן ישי'ס לעבט, ווירסט וועדער דוך נאך
דייגע רעגיערונג בעסטעהען קאנגען. דאהרום סיקע נאך מיהם מונד
סאפפע איר מיהן נור סטעלע, דען ער האט דען טאד פערסולדעט.
15. יהונתן מבער ערווידערטע זייגעם פאטער שאול, מונד ספראך:
ווארום זאל ער סטערבען? ווהס האט ער דען פערברוכען? 16. דא
ווהרך שאול דען ספיעס נאך מיהם, מוס מיהן נו טרעפפען. יהונתן
מערקטע נון, דאס עס פאן זייגעם פאטער בעשלוסען זייא, דוד צו
טאדטען. 17. סטאנד פאזן פערדרומעס פאם טיסע מויך, מונד נאהם
דיעזען גאנגען צוויטען כייגאנדסטאג קיינע ספייזע צו זיך וויל עס
מיהם דוד'ס וועגען זעהר לייד וואהר, מונד מיהן זיין פאטער זאך בע-
סיאפפט האבען. 18. אך מנדערן מאגען גינג יהונתן מויך'ס פעלד
היגוים, נאך דעם מויפענטהאלטע דוד'ס הין, מונד מיין קלייגער
קנאבע בעגלייטעטע מיהן. 19. צו דיעזעם זאגטע ער: לויף, האלע
איר דיא פפייל וויעדער; דיא מיך מבטיעפט. דער קנאבע לויף,
מונד ער סאם דען פפייל מיהם פאהרבייא. 20. ווא כון דער קנאפפע
זאן דיא סטעלע דעם פפייל עם קאם, דען יהונתן מבגעפאפען, ריעף
מיהם דיעזער נאך מונד זאגטע: דער פפייל ליעגט יא וויטער הין!
21. מונד ריעף מיהם פערנער נאך: פאהרט! מייגע, האלטע דיך
ניכט מויך. דער קנאפפע יהונתן'ס, זאז דיא פפייל מויך, מונד קאם
דאהין צו זיינעם העררן. 22. דער קנאפפע וואוסטע פאזן ניכטס,
כור יהונתן מונד דוד וואוסטען מוך דיא זאכע. 23. יהונתן גאב דעם
קנאפפען פפייל מונד באגען, מונד זאגטע צו מיהם: געהע, ברינגע
דיעזעם נאך דער טטאדט. 24. דער קנאפפע גינג, מונד דוד
קאם הינטער דעם טטיינע הערפאר, פיעל מויך זיין באגען נור
ערדע, מונד ביקטע זיך דרייאמאל. זיא קיסטען מיינער דען מנדערן,
ווינטען מיינער איט דעם מנדערן, בעזאנדערם מבער ווינטע דוד
זעהר. 25. עגדליך זאגטע יהונתן צו מיהם: ליעהע מין פרידען! ווהס
וויר בייד בייך נאמען דעם עוויגען בעזווארן האבען, מונד געזאגט:
גאטט זייא צווישען מיר מונד דיר, צווישען מיינען נאכקאמען
מונד דען דיינען, דאס בלייבט עוויגליך.

(Она стала в стременах крепче, и ее взгляд устремился вдаль.)
Перед ней расстилалась широкая, ровная степь, и ни
одного деревца, ни одного кустика не было видно на
всем ее пространстве. 22 июня — Сегодня ночью
мы выехали из Ростова. Ночь была темная, и
только на востоке узкой полосой алела заря. 23.
Мы ехали по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 24. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 25. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 26. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 27. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 28. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 29. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 30. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 31. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 32. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 33. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 34. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 35. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 36. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 37. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 38. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 39. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 40. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 41. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 42. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 43. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 44. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 45. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 46. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 47. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 48. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 49. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 50. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 51. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 52. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 53. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 54. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 55. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 56. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 57. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 58. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 59. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 60. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 61. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 62. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 63. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 64. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 65. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 66. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 67. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 68. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 69. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 70. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 71. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 72. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 73. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 74. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 75. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 76. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 77. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 78. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 79. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 80. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 81. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 82. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 83. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 84. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 85. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 86. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 87. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 88. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 89. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 90. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 91. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 92. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 93. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 94. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 95. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 96. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 97. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 98. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 99. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома. 100. Мы ехали
по степи. Ночь была душная, и
тучи, сбиваясь в кучи, ползли по небу. Ни
одной звезды не было видно. Ветер дул
порывами, и по временам слышались
отдаленные раскаты грома.

דיא ערדע איינער פֿיסע סעאחעל, וואָס מיינען מָרט, וואָ איינע הערר= ליכקייט רוהען זאָלל? 2. פֿירוואַהר איינע אַחַלְט ערסוך דיעס גרעָסע חַלל; דורך איין גאָטטליך וואָרט ענטסטאַנדען חַלוע וועזען. דאַרום בליק איך הונדרייך מויל דען דעאוטהפֿאָלען נור, דער נערסוחַגענען גע= איטהם איינען מויזספרוך ליטטערנד עהרט. 3. ויא! היר סולאַלטעט אַזן מיינען סטיר — דאָרט וירד איין אענס גענוירגט; אָפּפֿערט היר איין סאַחַל — בריכט דאָרט מיינעס הונדע דאַז גענק; וויהעט ספיי= זע=אָפּפֿער היר — דאָרט דער ווערן בלוט; רייכערט וויהרויך היר — בעטעט דאָרט דען גאָטטען זאַן? וואָהלען זיא זאָ מיהרע וועגע, האַט זאַן זאָלכעס גרייל מיהרע זעעלע וומט: 4. אָ, זאָ וואָהלע מויך מיך פֿער= האָהנוג, דער מיהריגען גלייך, בריגט מונגליק מיבער זיא, דאַז לאַנגע זיא גענוירכטעט. דען מוזאָמט ריך מיך, קיינער ווילל פֿערנעהמען; מיך רערע מוזאָמט, ניאַהנד האָרכט מוך. מיאַטער טהאַטען זיא, וואָס איך מיספֿיל; ערוואָהלטען מיאַטער דאַז, וואָס מיך פֿערוואַרלך. 5. האָרט גאָטטעס מוסספרוך, דיא מיהר זיין וואָרט עהרפֿורכטס= פֿאָלל פֿערעהלט! מיירע ברידער נענגען וך מיעלע פֿיינדע, פֿער= סטאָמען מויך מוך מיינעס נאַמעס ווילען: דאַבער פֿערהערלייכט וירד דער ווידער זיין! וירד זיכטבאַר זיין, לו מיירער פֿרייד, מונד זיא — טיל בעסאָמט. 6. האָרך, וועלך גרעטיאַטעל פֿאָן דער סטאַדט! וואָס האַלט פֿאָך טעמפעל ווידער יא עס מיוט דעס ווינגען סטיאַמע, ער פֿערגילט זיינען פֿיינדען! — 7. זיא דאַבער (ציון) קוים האַט זיא וע= הען — מונד זיא גערבאָהרט; אָהנע גערטפֿינדונג — גענאָמט זיא אַנגליכע קינדער. 8. וועסען אָהר האַט עס פֿערנאָמען? וועסען חויגע האַט עס גענעהן? וואורדע מיין לאַנד יע גלייגט אין מיינעך טאָג? מיוט יע מיין פֿאָלק איט מיינעך אַל ענטסטאַנדען? דאַבער ציון, אָהנע טעלען בריגט קינדער זיא הערפֿאָר. 9. ויא! מיך פֿיהרטע זיא לוק ענטבינדונגסטול, מונד זיא זאָלטע כיכט גערבאָהרען? טפריכט דער ווינגע. מיך בעטיאַטע זיא לוק קינדערליגען, מונד הנאַטע דיא גערבט? טפריכט דיין גאָטט. 10. פֿרייעט מייך מילט מיט ירושלים, פֿראָהלאָקט מיט מיהר, דיא מיהר זיא ליעבט! נעהאט אַנטהיל אַן מיהרער וואָנגע, דיא מיהר זיא זאָגסט בעטרויערט! 11. נאָהרט מייך מין גאַנצער פֿלע זאָן דיעזר טראָסטפֿאָלען ברוסט. גענים אַן דער זעליגקייט דער ווידער גלאָנצעדען ווירדע. 12. דען זעהט! זאָ טפריכט דער ווינגע! מיך לייטע גלוקזעליגקייט ווא מיינען בעך נאַך דיעזר טטאַדט, ווא מיבערוועלטעדען סטראָם, דער פֿאָל= קער רייכטהום הין, דאַס מייער זיא דער גענום. מויך דען מראָגען זאָלט מיהר דאָרט גטערגען וועדען, זאַפֿט גווינגט, ווא מויך מיט= טערליכעס טאָאָס. 13. פֿירוואַהר, ווא מייכע מוטטער מיהרען זאָהן טראָסטעט; זאָ טראָסטע מיך מייך. יא, מין ירושלים זאָלט טראָסט מיהר פֿיינדען. 14. מיהר זאָלט עס מיינע וועדען ווא פֿרייד מייער הערן ערפֿילט. ווא יעדע קראָפֿט גלייך לאַרטעס גראַס מויפֿ'ס נייא בליהט. זא ווירד גאָטטעס אַכט זאַן זיינען קנעכטען, גריס זאַן זיינען פֿיינדען אָפּפֿענבאָר. 15. זעהט! ווא דער ווינגע מין פֿאַאַטגדעס פֿייער ערסיינט, זיין פּראַכטואַגען מין דיסטערן וועטטער= וואָלקען! אַלעס הויכט דעס לאָרנס גלוט, זיין טעלטען קינדען ליכט פֿאַאַט זאַן. 16. יא דער ווינגע! ריכטעט דורכ'ס פֿייער, ריכטעט דורכ'ס טוערד אַלע וועזען — דער גאָטט גערכטעטען זינד פֿיל. 17. יענע דיא הייליגקייט ערהייכען, מיט פֿערטעלטער רייהייט מין גאָר=

הפטרת האזינו

איך האָלטע דיך וועגע דעם הערן, בין ניכּם רוֹלוּ ווידער איינעז
גאָטט. 23. זיינע רעכטע האָבע איך סטעטס פֿאָר מויגען, חוּד
וויכּל פֿאָן זיינען לעהרען ניע. 24. איין הערן זיוט חונגעטהיילט
איט מיהק; איך היטע איך פֿאָר חיבערטרעטונג. 25. דאָרוק פֿערי
גילט דער הערר נאָך איינער חונסוּד איר, נאָך איינער רייניקייט
פֿאָר זיינען חויגען. 26. דוּ ביסט דעק גיטיגען האָלגיטיג; דעק
טרייחגעזינטען, טרייחגעזינט. 27. פֿערפֿאָהרסט איט רייגען, ריין;
ביזט טיקקעפֿאָלגען חונפֿערזאָהנליך. 28. חונטערדריקטען זייטען סטע;
העמט דוּ ביזט, חונד זענקסט דיינען נאָרבליק חויך טסאָלע ניע;
דער. 29. דוּ ביזט איין זיכט, אָ עוויגער! דער הערר אַכט
פֿינסטערנים איר נוּק זיכט; 30. איט דיר דורכברעכע איך קריעגם
סאָאָר; איט איינעק גאָטטע זעלע איך חיבער חויערן. 31. ער —
גאָטטע — זיין וועג חיוט וואָנדעלוּאָ; דעם הערן פֿערהיימוג ריין
דורכלייטערט, האָלגען דיוּ חיהק טרויען, חיוט ער איין סילד. 32. דען
וואר חיוט, חויסער דעק הערן, חיין גאָטט? וואר אָהנע חוּנערן
גאָטט, חיין האָרט? 33. דער גאָטט, דער זיעגהעלפֿ איר חיוט
האָלגען איינען וואָכדעל חין האָרואָניע חויפֿגעוואָזט. 34. באָד איינען פֿוס
דעק הירסע גלייך בעפֿליגעלט; באָד איך חויך איינען האָהען זיכער
סטעלט. 35. ער חיבט נוּק קאָאפֿפֿע איינע האָנד, זעהרט איינען
אָרק דען עהערגען באָגען זענקען. 36. גאָבסט נוּק סילדע איך דיין
הייל; זעלבסט דיינע לייכטיגונג אַכטע איך גראָס. 37. וויטערסט
איינע טריטטע חונטער איר, דאָס איין גענעלק ניכּט קראָפֿטלוּ
וועדע. 38. נון זעלע איך איינען פֿיינדען נאָך, חונד ראָטטע זיי
חוים, חונד לאָס ניכּט באָב בים איך זיי חויפֿגעריעבען. 39. פֿער;
טילגע — הויע כידער — זיי קאָאטען ניכּט חויך, זיי סטירבען הין
בי איינען פֿיסען. 40 זי האָסט דוּ איך נוּק קאָאפֿפֿע גערימטעט!
זי בייגסט דוּ איינע וידערזאָכער חונטער איר. 41 זי וועדעסט
דוּ איר בי דעם פֿיינדעס נאָקעבע, איינער האָסער נאָקעבן; איך באָ;
דיגע זיי. 42 זיי וועדבען זיך, דאָ ניאָאָנד הילפֿט, בי גאָטט עא;
פֿאָר, דער האָרט זיי ניכּט. 43. דאָרוק טערסטאָסע איך זיי בי
עלדעסטוב, טערטרעטע, טערזאָהנע זיי, וויי גאָסענקאָטה. 44. דוּ
סילעסט איך פֿאָר איינעס פֿאָלקעס אייטעריין, בעזאָהרסט איך
חויך בוּק הויפֿט עטפֿערנטער רייכע, איך חונבעקאָננטעס פֿאָלק דינט
איר. 45. דער באָרבאָרען זאָהנע סאייכען איר, זינד חויך'ס גערוכט
איר חונטערטהאָן. 46. דיך זאָהנע דער באָרבאָריין פֿערסאָכטען,
ליטערן חוים חיהרען פֿעסטען הערפֿאָר. 47. עוויג לעבט דער הערר,
פֿריים איינעק האָרטע! פֿערהערליכוּנג דעק גאָטטע איינעס הייל.
48. דעק גאָטטע, דער איר ראָכע גיבט, חונד לוינגט פֿאָלקער
חונטער איר. 49. דער איך חוים איינען פֿיינדען הערפֿאָר רייסט
איך פֿאָר עאפֿערען זיכערט, פֿאָן יענעק חונגערעכטיגקייט לעבע;
דען איך רעטטע. 50. דאָרוק דאָנק איך דיר, עוויגער! חונטער
דען הירדען, חונד ריהרע דיר איין זאָיטענספיעל. 51. דיר דער זיי;
נעס קאָניגס רעטטונגסטהורק חיוט, דער וואָהל טהוט זיינעק גע;
זאָלבטען דוד, חונד זייגעק זאָאָטען עוויגליך.

הפטרת שבת וראש חודש

1. זי ספריכט דער עוויגע: דער היאָעל חיוט יאָ איין טהראָן,

גריק, נעראַלאטע וויא מין מיינעם לאָרן, הין לור ערדע סטראָאט מיהר בלוט. 21. דעם עוועגען גאַדע ווילן איך זינגען, דעמ עוועגען לאָבלי= דער, ווייא הולדרייך ער זיך חוכם גאַלייגט, וועלכע גיטע ער דעמ הוי= זע ישראל ערווזען, נאָך זיינער בארהערליקייט נאָך דער פּילנ ווי= נער גאַדע. 22. ער ספראָך: זיא זינד דאָך מיין פּאָלק: כילבי גענייגט לום אַבפּאַלן מעהר, מונד זיא וואַרד ער מיהר ערלעטטער. 23. וועד זיא בעליידיגטע מיהן, דער ענגעל זיינעם אַנגעזיכטם ער= רעטטעט זיא, מזים פּאַטערליבע מונד ערבארמען וואָך ער זעלבסט ער= רעטטער, נאָהם זיא מויל, מונד טרוג זיא דיא גאַנצע פּאָלוזעלט דורך.

*) הפטרת האזינו

1. פּאָלגענדעם גענידט וואַנג רוד דעמ עוועגען לו שהרען, אַלם ער מיהן פּאָן אַלטען זיינען פּייגדען מונד בעוואָנדערם פּאָן דער הואַנד שאול'ם ערלעטטעטע. 2. זיא זאַנג ער: עוועגער! איין סוטלפּעלם! אייגע פּעסטע! איין ערלעטטער! 3. גאָטט! איין האַרט מויל דען מיך טרויע! איין טיל! אייגעם היילם האַרן! אייגע בורג! אייגע לופּלוכט! איין העלפּער, דער פּאָר גענוואַלטהאַקיגקייט איך סיטלט! 4. גאַלאַבט, רופּ מיך, זיא גאָטט, מונד וואַר פּאָר פּייגדע ערלאַזט. 5. דען פּאָן מונרינגטען איך דעם טאָדעם וועלכען; סרעקטען איך דיא סטראָאַע דער מונטערוועלט. 6. דער האַלטען בפּגדע מואסטריק= טען איך; מיך וואַרד פּאָן סוינגען דעם טאָדעם ערגריפּפּען. 7. פּאַבער אין דער פּאַגפּסט רופּע איך לום העלפּ, סרייא היגוך לו אייגעם גאָטטע. ער האַרט איין פּלעהען מוים זיינעם טעאפּעל; איין גענעטה דרינגט מיהם לו פּאָרען. 8. דיא ערדע בענטע, וואַרד ערסיטטערט; עם וואַנקטען דעם היאַעלם פּפּיילער; זיא בענטען דאַ ער לאָרניג וואַרד. 9. דאַאפּ סטיעג מויל, אַלם ער ערגריאַ= טע; מוים זיינעם מונדע לעהרענד פּייער, גלוטפּלאַם לאָדערטע דאַ= פּאָן. 10. ער נייגטע דען היאַעל, פּוהר הערניעדער; מונטער זיינען פּיסטען, דיסטערעם גענואַק. 11. ער פּאַהרט מויל כרוב'ם ריקען, סוועבט דאַהער, ערסיינט מויל פּליגעלן דעם ווינדעם. 12. אַאַלט פּיגסטערנים לום גענעלטע אום זיך הער, וואַסערפּלוטהען, וואָלקע מויל וואָלקע. 13. מוים ליטגלאַכן גענגאיבער עגטברעננט פּלאַאַנדער בליטן. 14. ער האַנגערט פּאָם היאַעל הערַב, דער עוויגע דער האַלטט לאַסט זיינע סטיאַע האַרען. 15. ווירפּט פּפּיי= לע, סטרייעט מואהער, סלייערט בלילע הין. 16. ליטבאַר וואַרד דעם אַערם מורקוועלן, מויפּגעדעקט דער ערדע גרונד, דורך דעם עוויגען דראַהען דורך דען אַדעם זיינעם לאַרנהויכם. 17. איך רייכט ער מוים דער האַהע זיינע האַנד, ערגרייפּט מונד ליעהט איך מוים ברויענדען פּלוטהען. 18. ערלעטטעט איך פּאָן פּייגדעם גענאַלט, פּאָן ווידערזאַלערן, איר לו אַלטיג. 19. זיא אייבערפּיעלען איך מין מונפּאַלם סוואַנגערן טאַגען, אַבער גאָטט וואַרד אייגע לופּערזיכט. 20. דער פּיהרט איך מוים, מין ווייטעע רוק; ערלעטטעט איך, דען ער האַט לוסט אַן איר. 21. גאָטט טהוט איר וואַהל נאָך אייגער פּרעמאיגקייט, בעלאַהנט אייגעל האַנדע רייניגקייט. 22. דען

---

*) דיא הפטרה פּאָן ווילך זיעהע ווייטער מין הפטרה לשבת תשובה׳

חפטרת נצבים

1. מיינ׳ע פֿרײַנט, איך האָב עטלעכֿע פֿראָגעס אין־
נעם גאָטטעס, צו קליידעט איך מיך היינט, מוהיללט איז דער טוגענד
אַנטפֿלאַמט, בעקרעכֿצט איך, ווײַ בריטיגאַק זיך קראַנקט, ווײַ ברויט
אין גאַסאיידע סאָן גאַסאיקס. 2. פֿירוואַהר! ווײַ דײַן ערדע גאָוכֿ־
סע טרײַבט! ווײַ דאָס גאַרטענס פּפֿלאַנצן קיינאָן, אַן ספּריסט דורך
גאָטט דעם הערן, טוגענד מונד רוהק פֿאָר אַלעכֿן פֿאָלקערן דיר אַ־
פֿאָר. 3. ציון! דיר סוויגע איך נײַט, ירושלים איך בערוהיגע איך
דיין נײַט, בי׳ ווײַ אַרגענסיאַער מיפֿגעהט דיין גוק, דיין הײַל
ווײַ פֿלאַאַנדע פֿאָקעס עטבערענט. 4. בי׳ דיינע גוקזעלקײַט דײַ
פֿאָלקער אַלע; דײַ פֿירסטען אַלע, דײַ הערלעקײַט זהען; בי׳
זײַ איט יענעק נײַען נאַמען דיך נעננען, דען גאָטטעס מוספֿרוך
דיר בעסטיאַט. 5. בי׳ דוא אין דעם סוויגען האָנד, פראַכֿטפֿאַלע
קראַנע, אין גאָטטעס רעכֿטע זײַעסט הערסער דיאַדעק. 6. דאַן
נענט אַן דיך נײַט אַהר: פֿערלאָמע! דיין לאַנד נײַט אַהר
וויסטנײַ! דוא הײַסט פֿערנערהין וואָהלגעפֿעלליגע! דיין לאַנד, פֿער־
אַהלטע! דער סוויגע האָט אַן דיר וואָהלגעפֿעלליגן, דײַן לאַנד ווײַ
פֿאָרהאָלט. 7. ווײַ ײַנגלינג דעק אַדעלן זיך פֿערהאָלט, פֿערהאָ־
לען זיך דיר דײַנע קינדער, ווײַ בריטיגאַק דער ברויט זיך פֿרײַעט,
זאָ אַיט יענעק נײַען נאַמען דיך נענעלן, דען גאָטטעס מוספֿרוך
דיר בעסטיאַט. 8. — חויך דײַנען וויערן ירושלים!
האָב וואַכֿטער אַיך בעסטעלט, דען גאַנצען טאָג, דײַ גאַנצע נאַכֿט,
נײַ אַלעכֿן זײַ סוויגען.“ אַ מיהר גאָטטעס פֿערהערער! פּפֿלעגט
נײַכֿט דער רוהע. 9. לאַסט מיהן נײַכֿט רוהען, בי׳ ער וועלט הער־
סטעלט, בי׳ ער ירושלים טוט לאָבגעזאַנג דער ערדע אַכֿט. 10. גע־
סוואָרען האָט יאַ דער סוויגע, בײַם זײַנער רעכֿטען, בײַם זײַנער אַלע־
אַכֿט גאַסוואָרען: דײַן קאָרן גאָבע אַיך נײַכֿט אַהער דען פֿײַנדען
לאָר טפֿײַע, דײַן אַכֿסט דען פֿרעאַדען נײַכֿט לו טרינקען פֿרײַ; נײַכֿט
הין דײַנער לאַבײַט סוואָרע פֿרוכֿט. 11. וועָר ערנדעט אַלע עסען
מונד גאָטט לאָבען, וועָר דײַ טרויבען זײַט אַלע טרינהען, אין איינעס
הײַליגטהומס פֿאָרהאָפֿען.“ 12. וואַנדעלט הין: וואַנדעלט הין דורך דײַ
טהאָרע! באַהנט דעק פֿאָלקע דען וועג! עבנעט, עבנעט, דײַ סטרא־
סע! רײַסט הינוועג דײַ סטײַנע! ערהעבט אַלעס פֿאָלקערן אַין פּאַ־
נײַר! 13. בי׳ לאָר ערדענגראָנלע ערסאַלט דעם עוויגען רוף, וואָגט
דער טאָכֿטער ציון: דײַן ערלעטטער קאָמאָט! גראָסער לאָהן אַיז
אַיט אַיהם, פֿאָר אַיהם דײַ פֿערגעלטונג. 14. זײַ נענט אַן:
וויהטעס פֿאָלק, גאָטט ערלאָסטע דיך: פֿאָלקער בעוכֿטע, נײַכֿט פֿער־
לאָסע סטאַדט. 15. (פֿרעגע) וועָר אַיז יענער דער פֿאָן אדום קאָמאָט,
אַיט בעפֿלעקטעס קליידע פֿאָן בצרה? אַין אַקיעסטאַטיסעס וגעסע־
וואָנד גהויט, דאַהער סרײַטענד אַין גראָסער קראַפֿט? (אַנטוואָרט)
אַיך: אַיין טוגענדהערער אַיין אַכֿטיגער רעטטער. 16. (פֿרעגע)
וואָרום אַיז דײַן קליידע, דײַן גענואָנד וויהּ אַייגעס קעלטער־
טערטערס? (אַנטוואָרט). 17. טרעט דײַ קעלטער אַיך אַלײַן, אַז
קיינעס פֿאָלקע אַיין אַאָן אַיט אַיר, לערקעלטערטע זײַ אַין אַייגעס
נאָרן, נערסטאַפֿטע זײַ אַין אַייגעס גריס, פֿאָן אַיהרעס בלוט בע־
ספּרילט דאַז גענואָנד, בעפֿלעקט אַלע קליידונג, בעפֿלעקט. 18. אַין
אַייגעס הערצען גלוהטע טאָג דער רַכֿע, דער אַייגען רעטטונגס־
יאָהר וואָר דאַ. 19. אַיך סויעטע מוהער — קיין ה.לפֿער! אַיך ער־
טוינע — ניעאַנד אונטערסטילט! זאָ העלפֿע אַיר אַיין אַרם, אַנ־
טערסטילע אַיך אַיין לאָרכאוטה. 20. נערטראָט פֿאָלקער אַין אַייגעס

נע קאמען דיא זאהנע, דיא טאכטער מיך מראטן הערגעפיהרט.
5. דוך ערבעבסט — פאן פריידען מיבערסטראמט, ערליטטערסט —
סטארקער סוהגט דיין הערן. דעם וועלטאטערם גיטער וועגדען דיר
זיך נו, דער פאלקער סאלע וועדען דיר גשברחכט. 6. מיין קאמע־
זיך נו, דער פאלקער סאלע וועדען דיר גשברחכט. 6. מיין קאמע־
ועהעער בעדעקט דיר דיא עבנע, מדין׳ס חונד עיפה׳ס סנעלע זיי־
פאר, חלוע פאן שבא קאמען, חונד גחלד חונד וויהרויך טראגענד,
פערקינדיגען דעם עוויגען רוהם. 7. דער קאדערנען העערדע
זאמאלטע זיך נו דיר, נביות וידער זינד דיינע דינסטע בעסטיאט.
דאן בעסטייגען זיא, וואהלגעפאלליג איר, דען חלוטאר, זיא סאיקע
וויך אייגער הערלידקייט הוים. 8. וער זינד יענע דיא וויא וואלקען
סנעלל, וויא טויבען נו חיהרעם נעסטע פליגען? 9. יא! איר הארר
רען דיא פערנען קיסטען, תרשיש סיפפע גאהען פאהרען, בריגען
דיינע זאהנע פאן עטפערנטפע לאנדע, חונד איט חיהנען גחלד חונד
זילבער, חלוע דעם עוויגען דיינעם גאטטע, חלוע ישראל׳ס הייי־
ליגען, דער דיך פערהערליכט. 10. דא בויען פרעמדלינגע דיינע
אויערן, חיהרע פירסטען ווארטען דיר חוין. (איך סלוג דיך נוהר
חין אייגעם לאהרנע, חבער גנאדענפאלל ערבאראע חיך איך דיין).
11. וויא חפפען טטאהען דיינע טהאלע, טאג חונד נאכט חונפער־
סלאסען, חויפלוגעהאלטען דער פאלקער סאהרען, חונד חיהרע הערר־
סער חין טריאומף. 12. פירוואהר! פאלק חונד רייך דא זיך ניכט
דיענט, חום חונטערגעהען, חיהרע פאלקערסאפפט פערטילגט ווער־
דען. 13. וואס לבנון ערהאבענעם האט ווירד דיר חיינגעבראכט, עד־
ע טאננען, חונד פיכט חונד ליפרעסענבוים, זיא סאיקען אייגעם
היליגטהוהם סטאדטע, פערהערליכען אייגעם טהראנעם זיטן.
14. כיעדערגעביקט טרעטען דיינער חונטערדריקער זאהנע נו דיר
הין, וער פאהרוהם דיך געסאהטע, ווירפט כיעדער זיך נו דיינעם
פוסעם טריטט, זיא נעננען דיך נון גאטטעם סטאדט, ציון דעם
היליגען ישראל׳ס. 15. סטאטט דוס זאגסט פערלאסטען, גשהאסט
חונד־חונבעזוכט ווארסט, אאלע חיך דיך נון נום סטאלן דער וועלט,
נום וואהנזין קאמענדער גשלעכטער. 16. דער פאלקער אילך זאלן
דיך פערנער טראנקען, פירסטען חיבערפלום ערנאהרען; זאלסט
איכנע וועדען דעם חיך דער עוויגע דיין רעטטער, חיך דער אאל־
טיגע יעקב׳ס, דיין ערלאזער בין. 17. סטאטט דעם ערנעם פיהרע
חיך גחלד דיר נו, סטאטט דעם חייענס, זילבער, ערץ חן האלצעם
סטאטט, חונד חייזען סטאטט דער סטיינע. פריעדע זאלן דיין חויפ־
וואהר, גערעכטיגקייט דיין וואגפאלגער זיין. 18. פאן קיינעם
פרעפעל הארט אאן חין דיינעם לאנדע, פאן פערסטאריונג פאן פער־
דערבען ניכטס חין דיינען גרענזען, פאן היל זאלען דיא חויערן,
פאן וואבגעזאנגען דיא טהארע ערטאנען. 19. ניכט דיא זאנע פר־
וייכטעט דיר דיא טאגע חעהר, ניכט חעהר גיבט דיר העלע דעם
חאנדעם סיחאער, דער עוויגע, חיוט דיר עוויגעם ליכט, דיין גאטט
דיר הערליכער גלאנץ. 20. כיחאער געהט דיר חונטער דיינע זאנ־
נע, דיין חאנד וועזעלט ניכט דיא געסטאלט, דען נור, דער עווי־
גע, חיוט דיר חיחאערדויערנדעם ליכט. — זאן ענדיגען זיך דיינע
טרויערטאגע. 21. דיין פאלק — חלוע טוגענדהאפט, בעוואהנען דיא
ערדע חיחאערוואהרענד זינד חייגער פפלאנצונג ספרייסלינגע, גע־
סאפפע חייגער הענד. חיר נום פרייס. 22. דער קלייגסטע ווירד
נו טויזענד, דער כונגעכטעטע נו חאכטיגעם פאלק וועדען, חיך,
דער עוויגע! פאלבריגע חיילג נור בעסטיאטען לייט.

הפטרת שופטים

זיא זעהען, זיא זעהען: דער עוועג קעהרט נאך ציון ווידער. 21. טאָנט עס לויט! פֿרֶאהלאָקט חלוץ זאַאט! ירושלים׳ס טריאומער! ער טרעָס־ טעט! דער עוועג זיין פֿאָלק ירושלים האָט ער ערלאָסט. 22. זיכ־ באָר מיוט דעם עוועגען היילגער מַרק, יאָ זיכטבאָר חלוצן פֿאָלקערן, דער ערדען ענדע טויען, אונזערם גאָטטעס היל. 23. היכוועג! הינ־ וועג! ווייכט פֿאָן דאָנצען! ענטווייהטע! ריהרט גיכטם צאָן, ווייכט אוים מיהרער מיטטע, דאָס ריין זיא בלייבען, זיא, דעם עוועגען היילי־ גע גערעכטהע־ טרעָגער. — 24. זיא וואַנדעלט מיהר — ניכט מיי־ ע — זיא ליהט מיהר מיין — ניכט חלום פֿויכטלינגע — פֿאָר מיך גאהט דער עוועג מיינהער, ישראל׳ס גאָטט בעסלוסט דען נוג.

הפטרת כי תצא

1. פֿרֶאהלאָקע, מונפֿרוכטבאָרע! דיא דוא כיע גענאָרען! ברינ מין יובעלייעדער מוים מוכד יוכֿנג, דיא דוא מוטערוועהען כיא גע־ פֿיהלט! דיא קינדער דער פֿערלאָסענען מיבערטרעפֿען מיינסט דער־ פֿערגאָהלטען קינדער, ספריכט דער עוויגע. 2. ערווייטרע דיינעס לעלטעס רוים, ספאָננע זיא חוים, דיינער וואָהנונג טעפפיכע, חונ־ טערלאָסע ניכטס, פֿערלאָנגערע דיא זיילע, בעפֿעסטיגע דיא פּלוֹ־ קע. 3. דען דוא בריייטעסט דיך חוים לור רעכטען חונד לינקען; דיינע נאָכקאָמען ערבען נאַליאָן, בעפֿאָלקערן אָדע סטאָדטע. 4. זיא כיכט באַנגע; דוא ווירסט ניכט צו סאַנדען. זיא כיכט בעסאָמט; דוא וואָלסט ניאָער ערגאָטהען. דעם יונגפֿרייליכען סטאַנדעם סאָך זיא פֿערגעסען, דעם ווידוועון סטאַנדעם מאָך וועדע כיע גע־ דאַכט. 5. ער, דיין סאָפּפֿער, מיוט דיין גאָאַהל, עוויגער צבאות זיין נאָאַמ. ישראל׳ס היילגמטער דיין רֶאָכער, חלוער וואָנדער גאָטט גענאָנט. 6. ווירט פֿערלאָסענער, טיעף גקרֶאָנקטער פֿרוים, רופֿט דער עוויגע דיר צו; ווירט צו יוגענדליכעם עהעגעמאָס, פֿערכֿטטעט מיינסט ספריכט דיין גאָטט צו דיר. 7. מיינען קלייגען מויגעווינק פֿערליעס מיך דיך; ערבארמונגספֿאָלל נעהאָט מיך דיך ווידער מוין. 8. מין קורצעס גריס פֿערהילטע מיינע ווייל מיך מיין חנטלין דיר, חבער מיינער עוויגקייט דויער ווֶהרט מיינע גנאָדע. ספריכט דיין רעטטער, דער עוויגע. 9. ווירט צו נחי׳ס לייטען, וואָ זיין דיינע רעטטונג, טוחור דאָאַלס מיך; כיע זאָלן פֿלוטה ווידער דיין ערדע מיבערטערֶאָאַטן; זאָ טוערע מיך מילט, כיע ווידער דיך צו לירנען, דיך צו מעלטען. 10. גענירגע אָאַגען ווייכען, היגעל זיך מויפֿלאָזען; מיינע הולד ווייכט פֿאָן דיר כיע, מיין פֿריעדענסבונד ווירד ניא מויפֿ־ געלאָזט. זאָ ספריכט דער חַלוערבאָאַער, דער עוויגע.

הפטרת כי תבוא

וואָהלאויך! ערהייטערע דיך! דיין טאָג בריכט הערפֿאָר, גאָט־ טעס אַיעסטאָט גענהט מויך מיבער דיר! 2. זיעהע! נאָך דעקט פֿינסטערניס דיא גאַנצע ערדע, טיעפֿעם דונקעל דיא פֿאָלקער חלוע, נור מיבער דיר סטרֶאהלט דער עוויגע, מיוט זיכטבאָר זיינע הערי־ ליכקייט. 3. נו דיינעם ליכט וואָלען נאַטליכֿנען הין, פֿירסטען נו דיינער סטרֶאהלען גלאַנץ. 4. ערהעבע דיא מויגען מואהער חונד טויא! זיא פֿערוואַאלט חלוערם נו דיר וואַנדעלט; פֿאָן וייטער פֿער־

1. איך זעלבסט, איך זעלבסט בין מיהר טרָאסטער! — וער ביזט דוא, דאָס דוא סטערבלִיכען מענסען פֿירלטעסט, מיינען ערדענזָהן דער ווִיא גרָאס דָהין וועלקט. 2. וואָרום פֿערגִיסעסט דוא דען עווִי־גען דיינען סָאפֿער, מיהן, דער דיא הִיאעל ספָּאנגט מוּנד דיא ערדע גרִינדעט, פֿירלטעסט מוּנאוּפֿהָאלִיך יעדען טָאג, דעם ווִיט־רִיכֿם גרִיק? דער גערִיסטעט לוּק פֿערדערבען מיזט. וואָ בלִייבט דען דיזעם ווִיטהרִיכֿעס גרִיק? 3. נִיין! סנעלל זָענ דער מוּנטערִיכֿטע פֿרִיא זיין, ניכֿט סטערבען זָענ ער מיט קערקער, ניכֿט דען הוגי־גערטָאד ערלִיידען. 4. יָא בין איך ניכֿט דער עוויגע דיין גָאטט, דער דָאג וועלטאעד בערוהיגט וען זיינע וועלען טָאבען. (עוויגער צבאות מיזט זיין נָאע). 5. איך לעגע טרָאסטווָארט אין דיינען מוּנד — בע־סיטלע דיך מיט סָאטטען מיינער הָאנד — בי: דיא היאעל כיא חַנ־געבויעט. דיא ערדע כיאגעגרִינדעט, איך, ציון, לורופֿע: דוא ביזט מיין פֿאָלק! 6. וואָהלָאוי! וואָהלָאוי! ערהעבע דיך ירושלים! אָך! דוא טרָאנקסט מוים גָאטטעס הָאנד דען נָארנבעכֿער, טרָאנקסט דיא הע־פֿען דעם טויאעלקעלכֿס, סוירפֿטעסט מיהן גָאנץ מוי. — 7. ווִיטעט זיא דען קיינער פָֿאן חַלָּען קינדערן דיא זיא געבָארען? מוּנטערסטילט זיא פָֿאן חַלָּען ערנָאגנען זָהנען, קיינע הָאנד? 8. אָך! ווִיא פֿיעלפָֿאַ־כעם עלענד טרָאָך דיך, וער יָאאערטע דיין. — פֿערהעערונג מוּנד פֿערדערבען, הונגער מוּנד סוערדט — וער טרָאסטעט דיך. — 9. דיי־נע קינדער זָאגען געפֿיהלָאם, הינגעווָארפֿען מוין חַלָּען סטרָאסען, ווִיא נעטָל מוּסטריקטעס טהיר, מיבערלָאדען פָֿאָק נָארנאיפֿער דעם עוויגען, פָֿאָק סעלטען דיינעס גָאטטעס. 10. אבער מן פֿערניק די־זעס דוא בערָאנגטע! דיא דוא טרונקען, אבער ניכֿט פָֿאָק ווִיינע ביזט. 11. זָא ספריכֿט דיין הערר דער עוויגע, דיין גָאטט, דער זיין פָֿאָלק רָאכֿט. זיהע! מיך נעהָאע מוים דער הָאנד דיר דען טויאעל־קָעלך, דען העפֿען־פָֿאָלען נָארנבעכֿער, כיא זָאָלסט דוא מיהן אעהר טרינקען. 12. איך גָעבע מיהן מין דיינער טירָאנען הָאנד מין דיא הָאנד דערער, דיא לו דיר ספרָאכֿען: קריאָע דיך, ווִיר סריזטען מי־נער דיך הין. דָאס ווִיא סטרָאסע וואָרד דיין ריקען, ווִיא פֿרִייער וועג דען פָֿאָרא־יבערוָאנדעלנדען. 13. וואָהלָאוי, ציון, וואָהלָאוי, בעקלִיידע דיך מִיט סטָארקע! לייג דָאָן דיינען פֿייערסאוק, ירושלים הייליגע סטָאדט! ניכֿט אעהר ענטווייהט אוּנבעסניטטענער מוּנד אוּנרייפֿער, דורך ווִיינע גענעווָארט דיך. 14. סיטטעל דָאָ דען סטויב, קָאָ בע־סטייג דען טהרָאָן, ישראל! ענטלָאגע דיך דיינעס הָאלזעס פֿעסטען, געפָֿאנגענע טָאכֿטער ציון! 15. דען זָא ספריכֿט דער עוויגע: מוּא־זָאנסט ווִיד מיהר פֿערקויפֿט, וָהנע געלד וועדעט מיהר ערלָאסט. 16. יָא דיעס מיזט גָאטט דעם העררן מוּיספרוך. לוערסט מצרים (מיין פָֿאָלק קָאָ נור הין מוּק דָא לו ווִילען) דָאָן פֿערזיבטע אשור מהנע מוּרזָאָך גרויזָאקייט; 17. וואָס ווידער־פָֿאָהרט איך? ספריכֿט דער עוויגע! מוּזָאנסט מיזט מיין פָֿאָלק וועגגעפֿיהרט. דיא טירָאנען פֿרָאָהלָאָקען, זָאגט דער עוויגע! מוּנד מיין כָאע ווירד מוּנאוּפֿהָאלִיך ערלירנט. 18. פֿירוָאָהר! מיין פָֿאָלק זָענ מיינען כָאען ערקענענען, פֿירוָאָהר דיזעס טָאגעס ערקענענען; דָאָס איך עס בין דער רופֿט: היר בין איך. 19. ליבלִיך סָאָלט מוּיל בערגען, טריטטע גוליכֿיעל בָא־טען, זיא רופֿען, פֿרידע! פֿערקינדען וואָנענע; פֿערבריטען היל! זיא רופֿען: ציון, ער הערסט, דיין גָאטט! 20. הָארך — סטיאָע דער וואָכֿטער! ווִיא סָאָלט מיהר טָאָן, ווִיא ויכֿלט מָאָלעס פֿערזינט! יָא

הפטרת עקב

24. מיהר הינגעגען, דיא מיהר דאָז פֿייער מַנפֿאַכט, דיא גוט סטעטט פֿערוואהרט — וואַנדעלט נור הין מין מיערס פֿייערס גלאַנץ, נור הין מין גוט זעלבסט עגטלינדעט. — מיך ספרעכט דאָז מורטהיין מיבער מיך מוים — מיהר וועדעט דעם מונגליקס ערלויגען. 25. האָרט מיר נו; דיא מיהר נאָך טוגענד סטרעבט, מונד דען עוויגען זוכט. בליקט מויך יענען פֿעלזען מוים דעם מיהר גהויען, טויעט נאָך דען ברוכענען מוים דעם מיהר ערגרַבען זייד. 26. בליקט מויך אברהם מייערן מַהגהעררן, מויך שרה הין מיערע מורערליגע־ רין, מיינלעלן וואַר עד חַלם מיך מיהן בעריעך, מיך זעגנעטט מונד מַכטט נאָהלרייך מיהן. 27. זָן בעדענקט דיר עוויגע ציון, בע־ דענקט מיהרע טריומפֿער; סַמַפּפֿט מיהרע ווסטען מין חֶרען, דיא מייכַדען מין גאָטטעס גאָרטען מוס; וואָנגע מונד פֿרייד ווילען דאָז, מַלעס טאָפּט דאָך מונד לאָבגעזאַנג.

הפט־ת ראה

1. חַרא־עליגע, דעם סטורם פרייגעגעבענע, מונגעטראָסטעטע סטאַדט! זיהע! מיך (גאָטט) בעלעגע איט עדלער פֿאַרבע דייגע סטייגע, גרינדע דיך מויך זאַפֿירן. 2. דורך קריסטאַלל זאָל דאָז זאָנגעגליכט דיר סיינען פֿאָך גאַסטיין, פֿייערפֿארבען, ערבויט מיך דיא טהאָרע; דען גאָלדען מוראקיי־ פֿאָן עדלען סטייגען, דיר. 3. מַלע דייגע קינדער זאָלען דעם עוויגען לאהרלינגע, מונד דיזער קינדער גלויק גראָס זיין. 4. דורך טוגענד בעסטעהסט דוא — פֿערגע זיא דיר יעדער רויב — דוא האַסט ניכטס נו פֿירכטען, פֿערגע יעדע מונטערדריקונג — דיר נאַהט זיך קיינע. 5. וער וויל זיך נואַחען רַטטען, חַהנע מיינען בעפֿעהל? וער זיך וידער דיך רַטטעט, מולטערליגט דיר. — 6. זיהע, מיך טוך דען וואַפֿענשאיעד, מיהן, דער נו גוט דיא פֿלואַט בלאַסט, מוס פֿערדערבליך ווערקלייג נו פֿערטי־ גען. מיך טוך יעדע פֿערהעערענדע קרַפֿט. — 7. חַבער ווערקלייג ווידער דיך גפֿערטיגט, גדייהט ניכט, יעדע לונגע גזוועלט ווידער דיך, פֿערדַואַסט דוא מיך גערַכט — דיעס איט ערבטהיין דער גאָטטעס דיענער, מיהר טוגענדוַהן פֿאָן איר, ספריכט דער עוויגע. 8. וואָהלאָן! מיהר דורסטיגען, כַּהערט מיך דעם וואַסער, מיהר גלוהַרַטען, קַואַט, ערווערבט חַהנע גלוד מונד חַהנע פריי: ווין מונד מילך. 9. וואַרק גענט מיהר מייער זילבער פֿיל מונברַד, מיי־ ערע חַרבייט פֿיר מונזַטטיגענדעס הין. 10. זַ הַרכט, הַרכט דאָך מויך מיך, גענים דעם גוטען; דיא זעלע זאַבע זיך מין וואַהללוסט. 10. נייגט דאָך מייער אָהר, מונד קַואַט נו איר. גהַרכט, מונד מייער גייסט וירד זיך ערקוויקען. מיך אַכט איט מיך מייגען עוי־ גען בונד, מויך טרייע הולדפֿערזיכערונגען דעם דוד נוגעזאַגט. 11. זיהע! דען פֿאָלקערן מיין גראָסער לייגע איזט ער בערופֿען, ער בלייבט אי־ גען פֿירסט מונד גביעטהער. 12. פֿירוואַהר! מיין דיר מונבעקאַנ־ טעס פֿאָלק ווירסט דוא הערופֿען, נאַליאַנען דיא דיך ניכט קענעען, מיילען נו דיר הין. מוס דעם עוויגען דיינעס גאָטטעס ווילען, דעם הייליגען ישראל'ס ווילען, דער דיך פֿערהערליכט.

ואת בני אהרן תקריב ונתת עליהם כתנת: וחגרת אתם אבנט אבנט משה ואת מצנפת יחבש להם והיתה להם כהנת חק עולם לו ומלאת יד אהרן ויד בניו: 22. והקרבת את הפר לפני אהל מועד וסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש הפר: 23. ושחטת את הפר לפני יהוה פתח אהל מועד (לפני יהוה בתרגום: מן קדם יהוה בבית מקדשא) 24. ולקחת מדם הפר ונתת על קרן המזבח באצבעך ואת כל הדם השפך תשפך אל יסוד המזבח: 25. ולקחת את כל חלבו והקטרת המזבחה ואת הכליות ואת החלב אשר עליהן ואת יתרת הכבד מן הכבדים ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן ואת שוק הימין תרים כי איל מלואים הוא: 26. ולקחת את החלה אחת מסל המצות אשר לפני יהוה והיתה למנת חלק לך: 27. והנפת את כל חלב התנופה ואת כל חלב הקטרת אשר מאיל המלואים מאשר לאהרן ומאשר לבניו: 28. והיתה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל כי תרומה היא ותרומה תהיה מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה: 29. ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא בהם את ידם: 30. שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו הבא אל אהל מועד לשרת בקדש: 31. ואת איל המלואים תקח ובשלת את בשרו במקום קדש: 32. ואכל אהרן ובניו את בשר האיל ואת הלחם אשר בסל פתח אהל מועד: 33. ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את ידם לקדש אתם ורר לא יאכל כי קדש הם: 34. ואם יותר מבשר המלואים ומן הלחם עד הבקר ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא: 35. ועשית לאהרן ולבניו ככל אשר צויתיך שבעת ימים תמלא את ידם: 36. ופר חטאת תעשה ליום על הכפרים וחטאת את המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו לקדשו: 37. שבעת ימים תכפר על המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הנגע במזבח יקדש: 38. וזה אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה שנים ליום תמיד: 39. את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים: 40. ועשרון סלת בלול בשמן כתית רבע ההין ונסך רביעת ההין יין לכבש האחד: 41. ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה ליהוה: 42. עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם: 43. ונעדתי שם לבני ישראל ונקדש בכבדי: 44. וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי: 45. ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלהים: 46. וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים להשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם: 47. ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו: 48. אמה ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתים קמתו ממנו קרנתיו: 49. וצפית אתו זהב טהור את גגו ואת קירתיו סביב ואת קרנתיו ועשית לו זר זהב סביב: 50. ושתי טבעת זהב תעשה לו מתחת לזרו על שתי צלעתיו תעשה על שני צדיו והיו לבתים לבדים לשאת בהם אתו: 51. ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב: 52. ונתת אתו לפני הפרכת אשר על ארון העדת לפני הכפרת אשר על העדת אשר אועד לך שמה: 53. והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה: 54. ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם: 55. לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו: 56. וכפר אהרן על קרנתיו אחת בשנה מדם חטאת הכפרים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם קדש קדשים הוא ליהוה: 57. וידבר יהוה אל משה לאמר: 58. כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: 59. זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: 60. כל העבר על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה: 61. העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת יהוה לכפר על נפשתיכם: 62. ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתתה אתו על עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה לכפר על נפשתיכם: 63. וידבר יהוה אל משה לאמר: 64. עשה כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתתה אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתתה שמה מים: 65. ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם: 66. בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה: 67. ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדרתם: 68. וידבר יהוה אל משה לאמר: 69. ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: 70. וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה: 71. לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: 72. ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת: 73. ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך למטה דן ובלב כל חכם לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר צויתיך: 74. את אהל מועד ואת הארן ואת הכפרת אשר עליו ואת כל כלי האהל: 75. ואת השלחן ואת כליו ואת המנרה הטהרה ואת כליה ואת מזבח הקטרת: 76. ואת מזבח העלה ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו: 77. ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן: 78. ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקדש ככל אשר צויתיך יעשו: 79. ויאמר יהוה אל משה לאמר: 80. ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם: 81. ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחללה מות יומת כי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: 82. ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: 83. ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם: 84. בינו ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש: 85. ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע אלהים: 86. וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: 87. ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי: 88. ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן: 89. ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: 90. וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג ליהוה מחר: 91. ויקמו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק: 92. וידבר יהוה אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים: 93. סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: 94. ויאמר יהוה אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא: 95. ועתה הנחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אתך לגוי גדול: 96. ויחל משה את פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה: 97. למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך: 98. זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם: 99. וינחם יהוה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו: 100. וישב משה וירד מן ההר ושני לחת העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים: 101. והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת: 102. ויאמר יהושע אל משה קול מלחמה במחנה: 103. ויאמר לא קול ענות גבורה ולא קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע: 104. ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם תחת ההר: 105. ויקח את העגל אשר עשו ויצרף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל: 106. ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה: 107. ויאמר אהרן אל יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע הוא: 108. ויאמרו לי עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: 109. ואמר אלהם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה: 110. וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם: 111. ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל בני לוי: 112. ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו: 113. ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפים איש: 114. ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה: 115. ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדולה ועתה אעלה אל יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם: 116. וישב משה אל יהוה ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב: 117. ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת: 118. ויאמר יהוה אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי: 119. ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם: 120. ויגף יהוה את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן: 121. וידבר יהוה אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים ועלה אלי ההרה: 122. והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל הר סיני ונצבת לי שם על ראש ההר: 123. ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל יראה בכל ההר גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא: 124. ויפסל שני לחת אבנים כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני כאשר צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחת אבנים: 125. וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יהוה: 126. ויעבר יהוה על פניו ויקרא יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: 127. נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים: 128. וימהר משה ויקד ארצה וישתחו: 129. ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: 130. ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאת אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה בקרבו את מעשה יהוה כי נורא הוא אשר אני עשה עמך: 131. שמר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והפרזי והחוי והיבוסי: 132. השמר לך פן תכרת ברית ליושב הארץ אשר אתה בא עליה פן יהיה למוקש בקרבך: 133. כי את מזבחתם תתצון ואת מצבתם תשברון ואת אשריו תכרתון: 134. כי לא תשתחוה לאל אחר כי יהוה קנא שמו אל קנא הוא: 135. פן תכרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם וזבחו לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחו: 136. ולקחת מבנתיו לבניך ובנתיו זנות אחרי אלהיהם והזנו את בניך אחרי אלהיהם: 137. אלהי מסכה לא תעשה לך: 138. את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתיך למועד חדש האביב כי בחדש האביב יצאת ממצרים: 139. כל פטר רחם לי וכל מקנך תזכר פטר שור ושה: 140. ופטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו כל בכור בניך תפדה ולא יראו פני ריקם: 141. ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת בחריש ובקציר תשבת: 142. וחג שבעות תעשה לך בכורי קציר חטים וחג האסיף תקופת השנה: 143. שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון יהוה אלהי ישראל: 144. כי אורישׁ גוים מפניך והרחבתי את גבלך ולא יחמד איש את ארצך בעלתך לראות את פני יהוה אלהיך שלש פעמים בשנה: 145. לא תשחט על חמץ דם זבחי ולא ילין לבקר זבח חג הפסח: 146. ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: 147. ויאמר יהוה אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל: 148. ויהי שם יהוה את משה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על הלחת את דברי הברית עשרת הדברים: 149. וירד משה מהר סיני ושני לחת העדת ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו: 150. וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו: 151. ויקרא אליהם משה ויפנו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה וידבר משה אליהם: 152. ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצו אתם את כל אשר דבר יהוה אתו בהר סיני: 153. ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה: 154. ובבא משה לפני יהוה לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר יצוה: 155. וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר אתו: 156. ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה יהוה לעשות אתם: 157. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון ליהוה כל העשה בו מלאכה יומת: 158. לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת: 159. וידבר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר: 160. קחו מאתכם תרומה ליהוה כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהוה זהב וכסף ונחשת: 161. ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: 162. ועורות אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: 163. שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: 164. אבני שהם ואבני מלואים לאפד ולחשן: 165. וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל אשר צוה יהוה: 166. את המשכן את אהלו ואת מכסהו את קרסיו ואת קרשיו את בריחו את עמדיו ואת אדניו: 167. את הארן ואת הבדים ואת הכפרת ואת פרכת המסך: 168. את השלחן ואת בדיו ואת כל כליו ואת לחם הפנים: 169. ואת המנרה למאור ואת כליה ואת נרתיה ואת שמן המאור: 170. ואת מזבח הקטרת ואת בדיו ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך הפתח לפתח המשכן: 171. את מזבח העלה ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת כל כליו את הכיור ואת כנו: 172. — את קלעי החצר את עמדיו ואת אדניו ואת המסך לשער החצר: 173. את יתדת המשכן ואת יתדת החצר ואת מיתריהם: 174. את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן: 175. ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה: 176. ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבו רוחו אתו הביאו את תרומת יהוה למלאכת עבדת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש: 177. והאנשים על הנשים באו כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב וכל איש אשר הניף תנופת זהב ליהוה: 178. וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורות אילם מאדמים וערת תחשים הביאו: 179. כל מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבדה הביאו: 180. וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש: 181. וכל הנשים אשר נשא לבן אתן בחכמה טוו את העזים: 182. והנשאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים לאפד ולחשן: 183. ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים: 184. איש ואשה אשר נדב לבם להביא לכל המלאכה אשר צוה יהוה לעשות ביד משה הביאו בני ישראל נדבה ליהוה: 185. ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא יהוה בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: 186. וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה: 187. ולחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: 188. ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת: 189. ולהורת נתן בלבו הוא ואהליאב בן אחיסמך למטה דן: 190. מלא אתם חכמת לב לעשות את כל מלאכת חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשש ואורג עשי כל מלאכה וחשבי מחשבת: 191. ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן יהוה חכמה ותבונה בהמה לדעת לעשות את כל מלאכת עבדת הקדש לכל אשר צוה יהוה: 192. ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן יהוה חכמה בלבו כל אשר נשא לבו אל הקרב אל המלאכה לעשתה: 193. ויקחו מלפני משה את כל התרומה אשר הביאו בני ישראל לעבדת מלאכת הקדש לעשתה והם הביאו עוד אליו נדבה בבקר בבקר: 194. ויבאו כל החכמים העשים את כל מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשר המה עשים: 195. ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבדה למלאכה אשר צוה יהוה לעשות אתה: 196. ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא: 197. והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר: 198. ויעש כל חכם לב בעשי המלאכה את המשכן עשר יריעות שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב עשה אתם: 199. ארך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה מדה אחת ליריעות כלם: 200. ויחבר את חמש היריעות אחת אל אחת וחמש היריעות חבר אחת אל אחת: 201. ויעש לולאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה בחברת כן עשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית: 202. חמשים לולאת עשה ביריעה האחת וחמשים לולאת עשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית לולאת מקבילת אחת אל אחת: 203. ויעש חמשים קרסי זהב ויחבר את היריעות אחת אל אחת בקרסים ויהי המשכן אחד: 204. ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות עשה אתם: 205. ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה אחת עשרה היריעות מדה אחת ליריעות: 206. ויחבר את חמש היריעות לבד ואת שש היריעות לבד וכפל את היריעה הששית אל מול פני האהל: 207. ויעש חמשים לולאת על שפת היריעה האחת הקיצונה במחברת ושפת היריעה השנית במחברת השנית: 208. חמשים לולאת עשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית לולאת מקבילת אחת אל אחת: 209. ויעש קרסי נחשת חמשים לחבר את האהל להיות אחד: 210. ויעש מכסה לאהל עורת אילם מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה: 211. ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים: 212. עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד: 213. שתי ידות לקרש האחד משלבת אחת אל אחת כן עשה לכל קרשי המשכן: 214. ויעש את הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה: 215. ויעש ארבעים אדני כסף תחת עשרים הקרש שני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתיו: 216. ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשרים קרש: 217. וארבעים אדניהם כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד: 218. ולירכתי המשכן ימה עשה ששה קרשים: 219. ושני קרשים עשה למקצעת המשכן בירכתים: 220. והיו תאמם מלמטה ויחדו יהיו תמים על ראשו אל הטבעת האחת כן עשה לשניהם למקצעת שני הפנות: 221. והיו שמנה קרשים ואדניהם כסף ששה עשר אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד: 222. ויעש בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע האחת למשכן: 223. וחמשה בריחים לקרשי הצלע השנית למשכן וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה: 224. ויעש את הבריח התיכן בוקע בתוך הקרשים מקצה אל קצה: 225. ואת הקרשים צפה זהב ואת טבעתיהם עשה זהב בתים לבריחם וצפה את הבריחם זהב: 226. ויעש את הפרכת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חשב עשה אתה: 227. ואת ארבעת עמדיה שטים ויצף אתם זהב וויהיו וקרסיהם זהב ויצק להם ארבעה אדני כסף: 228. ויעש מסך לפתח האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם: 229. וחמשה עמדיהם ווקרסיהם ויצף ראשיהם וחשקיהם זהב וחמשת אדניהם נחשת: 230. ויעש בצלאל את ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו: 231. ויצף אתו זהב טהור מבית ומחוץ יצפנו ויעש לו זר זהב סביב: 232. ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על צלעו האחת ושתי טבעת על צלעו השנית: 233. ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב: 234. ויבא את הבדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את הארן: 235. ויעש כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה: 236. ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם משני קצות הכפרת: 237. כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת עשה את הכרבים על שני קצותיו: 238. ויהי הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הכרבים: 239. ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה קמתו: 240. ויצף אתו זהב טהור ויעש לו זר זהב סביב: 241. ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר זהב למסגרתו סביב: 242. ויצק לו ארבע טבעת זהב ויתן את הטבעת על ארבע הפעמת אשר לארבע רגליו: 243. לעמת המסגרת היו הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן: 244. ויעש את הבדים עצי שטים ויצף אתם זהב וישא בהם את השלחן: 245. ויעש את כליו אשר עליו ואת קשותיו ואת מנקיותיו ואת מכסיו אשר יסך בהם זהב טהור: 246. ויעש על השלחן את לחם הפנים לפני תמיד: 247. ויעש את המנרה זהב טהור מקשה עשה את המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו: 248. ושש קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני: 249. שלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנרה: 250. ובמנרה ארבעה גביעים משקדים כפתריה ופרחיה: 251. וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים ממנה: 252. כפתריהם וקניהם ממנה היו כלה מקשה אחת זהב טהור: 253. ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור: 254. ככר הזהב עשה אתה ואת כל הכלים האלה: 255. ויעש את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר צוה יהוה את משה: 256. ויעש את האפד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: 257. ויעשו שתי כתפת חברת לשני קצותיו חבר: 258. ויעש חשב האפד מעשה אפד כמעשהו זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: 259. ויעשו את אבני השהם מסבות מלאת זהב פתוחי פתוחי חתם על שמות בני ישראל: 260. ויעש את הכתפת על כתפת האפד לאבן זכרון לבני ישראל כאשר צוה יהוה את משה: 261. ויעש את החשן מעשה חשב כמעשה אפד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: 262. רבוע היה כפול ארכו זרת ורחבו זרת כפול: 263. ומלאו בו ארבעה טורי אבן טור אדם פטדה ובקת הטור האחד: 264. והטור השני נפך ספיר וברקת: 265. והטור השלישי לשם שבו ואחלמה: 266. והטור הרביעי תרשיש שהם ויספה מלאים זהב במלואתם: 267. והאבנים תהיינה על שמת בני ישראל שנים עשר על שמתם פתוחי חתם איש על שמו תהיינה לשנים עשר שבט: 268. ויעשו על החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב טהור: 269. ויעשו שני משבצות זהב ושני טבעת זהב ויתן את שתי הטבעת על שני קצות החשן: 270. ויתן את שתי עבתות הזהב על שתי הטבעת אל קצות החשן: 271. ואת שתי קצות שתי העבתות נתן על שתי המשבצות ויתן על כתפת האפד אל מול פניו: 272. ויעש שתי טבעת זהב וישם על שני קצות החשן על שפתו אשר אל עבר האפד בית: 273. ויעש שתי טבעת זהב וישם על שתי כתפת האפד מלמטה מלפניו מול מפרתו מעל חברת האפד: 274. ויקשרו את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת להיות על חשב האפד ולא יזח החשן מעל האפד כאשר צוה יהוה את משה: 275. ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת: 276. ופי ראשו בתוכו שפה סביב לפיו מעשה אורג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע: 277. ועשו על שולי המעיל רמנים תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: 278. ופעמני זהב ויתן את הפעמנים בתוך הרמנים על שולי המעיל סביב בתוך הרמנים: 279. פעמן זהב ורמן פעמן זהב ורמן על שולי המעיל סביב לשרת כאשר צוה יהוה את משה: 280. ויעשו כתנת שש מעשה ארג לאהרן ולבניו: 281. ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעת שש ואת מכנסי בד שש משזר: 282. ואבנט שש משזר ורקמה תכלת וארגמן ותולעת שני מעשה רקם כאשר צוה יהוה את משה: 283. ויעשו את ציץ נזר הקדש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חתם קדש ליהוה: 284. וישימו עליו פתיל תכלת לתת על המצנפת מלמעלה כאשר צוה יהוה את משה: 285. ויכלו כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה כן עשו: 286. ויבאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו קרסיו קרשיו בריחו ועמדיו ואדניו: 287. ואת מכסה עורת האילם המאדמים ואת מכסה עורת התחשים ואת פרכת המסך: 288. את הארן ואת בדיו ואת הכפרת: 289. את השלחן את כליו ואת לחם הפנים: 290. את המנרה הטהרה את נרתיה נרות המערכת ואת כליו ואת שמן המאור: 291. ואת מזבח הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך פתח האהל: 292. את מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת כל כליו את הכיור ואת כנו: 293. את קלעי החצר את עמדיו ואת אדניו ואת המסך לשער החצר את יתדתיו ואת כל כלי עבדת המשכן לאהל מועד: 294. את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן: 295. ככל אשר צוה יהוה את משה כן עשו בני ישראל את כל העבדה: 296. וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה יהוה כן עשו ויברך אתם משה:

הפטרת ואתחנן

וער איז מיינער טפֿחנע דיך היאטע? וער איט גרחמעת אחם
דער ערדען טוב; וער ווגט געבירגע, וער דיך היגעלן, אין ריכ־
טיגער טחלע גלייכגעוויכט? 13. וער בעסטיאט דעם עוויגען גייסט?
וועלך וועזען גיבט מיהם רחטה? 14. איט וועם איבערלעגט ער, דחם
ער וייזער וערדע? וער לעהרט מיהן דעם רעכטם פפֿחד; דער
ערקענטנים וועג, דער וייזהייט גחנג? 15. יהע! דעם החגעגדען
טרחפֿפֿען חם מייאער, דעם טטויבע דער וואגטחלע, גלייכען כחליח־
כען. דיך מעערם מיכזעלן פֿליגען מוך וויך לייכטער טטויב. 16. לבנון
וואלד רייכט ניכט לום חלטחר פֿייער, זיין געווילד ניכט לו חפֿפֿערטהי־
רען חויס. 17. דיך פֿחלקער חלע טווינדען ווי ניכטם גענגען מיהן!
איט מיהם פֿערגליכען, וועלך ניכטיגע, מייטלע וועזען. 18. וועם וואלט
מיהר דען חלואחכטען דען פֿערגלייכען? וועלכע געטטחלט זחלן מיהן
דחרטטעלונן? 19. יענעם בילד דחז: דער קינסטלער גייסט, דער
מייסטער איט גחלדבלעך בעלעגט, איט זילבערקעטטע פֿערלירט?
20. חדער יענעם דירפֿטיגען העבע, דער חיינען בוים ריין פֿחן
וואורפֿערחם וואהלט, חיינען וייזען מייסטער חויפֿוכט, חין חונפֿער־
גחנגליך בילד לו פֿערטיגען. 21. ויא, מיהר ווייט עם ניכט, החבט
עם ניא געהחרט? וואם מייך לחנגסט קונד געטהחן חיזט, וואם פֿחן
וועלטענגלינדונג דער חיינוכט נחהע ליגט. 22. ער, דער חיבער דען
ערדקריי: חונד חיהרען הייאטרעקגלייכן בעוואהנערן טהרחנט; ער,
דער דיך היאטע חויזדעהנטע ויא טעפפיך, ויא גענעלטע חויזטפחנג־
טע לום בעוואהנען. 23. ער וואנדעלט פֿירטטען חין ניכטם, ערדע־
רייכטער חין וייטלע וועזען. 24. דחם איהר סטחם זיך ניכט וייטער
פֿלחנלט, קיינען זחחאען בריגגט, קיינע וואורצעל פֿחסט. הויכט דער
ווינד זיא חן: זיא טרחקנען. חיין סטורם פֿיהרט זיא וועג ווא
סטחפֿפֿעלן. 25. וועם וואלט מיהר איך דען נחכבילדען, דעם מיך
גלייכע? טפֿריכט דער הייליגע. 26. העבט גען היאטע חייבע חוי־
גען; זעהט, וער טוך דיזע? ער, דער דיזער העערעטלחהל הער־
פֿחרגעברחכט, נענגט איט נחחען זיא. דעם חלגעוואלטיגען, דעם חלל־
פֿערוחגעדען ענטגעהט דיזער וועזען קיינעם.

הפטרה עקב

1. ציון טפֿריכט נחך חיאטר: דער עוויגע החט איך פֿערלחטען,
גחטט החט איין פֿערגעטען. 2. קחן חיין וויב חיהרעם זייגינגם
פֿערגעטען? פֿערגעטען לייבעפֿרוכט איטטערליכע גענגעניעבע?
גטטעהע עם חויך; איך פֿערגעטע דיין כיע. 3. זיעהע! ויא חויך
החנדען גענייכנעט בים דוא איר, דיינע חויערן איר טטעטם גע־
גענווחרטיג. 4. חנטלל חיזט דיינער זחהנע וויעדערקונפֿט, דיינע
לערטטחרער אפֿ־ ליערטריאטערער ענטזייטען. 5. ערהעבע דיי ע חוי־
גען חוואהער, חונד טויע! ויא פֿערוחאטלט חלע לו דיר קחאטן.
זא וואהר איך עוויג דויערע! טפריכט דער עוויגע, ויא טחנער
טאוק זחלטן זיא דיך בעקליידען, חונגעבטן דיך ויא ברויטגעטאיידע.
6. יעלע חדטן לערטטחרטען פולחלע, יענעם טריאטערפֿחלט לחנד,
זיעהע! חיזט דען בעוואהנערן לו ענגע, דחז נון דיא פֿערדערבער
ענטפֿערנט זינד. 7. יח פֿחרואחהלם פֿערוחזיטע אוטטער! בחלד
החרט דיין חהר, דער קינדער טטויאט: לו עלנ חיזט איר דער חרט
טחל איר רוים לום ניעדערלחטטן. 8. בחלד פֿרחגט דיך דיין הערן:

דיא פֿרעפֿעלטהאַטטן, וואָסט במָוהייט פֿאַהרטן; 17. ווערט גוטעס מיבטן, ערפֿאָרסט דיא גענוגטלע, בערוהיגט דען מונטערדריקטטן, סאַפֿפֿט דען וואַיטן רעכט. נעהאט דער ווילוון קלאַגע מַן. 18. וואָהל־מַן! וואָסט מונס רעכטטן, ספריכט דער עוויגע, וואָלטן מייערע ווילן, ווילט סאַרומַכַּרטָט, וויס וויא סנעע ערמייכטן? וואָלטן וויא רָאטה ווילן קירמיסוואורמבלוט, וויא וויסע וואָלע גולאַנלטן? 19. געהאַרכט ווילוג: וואָ גענישט חיהר דעם וואַנדעם זעגטן! 20. וויגערט מונד עאפֿאַרט מיהר מייך: דאַן פֿרישט דאַו סווערד, וואָ מיוט דעם עוויגטן מורטהיילן! 21. בורג דער טרייע! אַך דוא ביוט נור בוהלערין גענוֹאַרדטע, וואָלער־רעדליכע! מיינסט רוהעסטאַדט דער גערעכטיגקייט — מילט אַרַ־דער. 22. דיין זילבער מיוט סולאַקטן, דיין ווין מיט וואַסער פֿער־פֿאָלסט. 23. דיינע פֿירסטטן — אַבטרינניגע מונד דיבסגענאַסטן. וואַ־לעס ליבט בעסטעכונג — וואָלעס יאַגט נאַך וואַהן. דעם וואַיטטן סאַפֿפֿט כיאַנד רעכט, דער ווילוון קלאַגע קאַמאַט ניכט פֿאַר. 24. פֿירוואַהר, וואָ סאַריכט גאָטט צבאות, ישראל'ס טוטן; וועהע! אין פֿאַרדרע גע־נוגטהואונג פֿאַן מיינען ווידערוואַכערן; נעהאַע פֿאַן דען פֿיינדטן רַאַכע. 25. מיינע האַנד פֿאַהרט מיבער דיך הין. וויטערט רין דיין סולאַקטן, סיידעט אַב מונדעלעס מעטאַלל. 26. מיך זעטצע דיא ריכטער מין ווי מין פֿאַרלייט, רַאטהגעבער דיר ווי פֿאַרמאַלס. דאַן נענענט מאַן דיך ווידער: סטאַדט דער גערעכטיגקייט, בורג דער טרייע. 26. זַי־ציון ווירד דורך רעכטספֿלעגע, דיא ווידערקעהרענדטן דורך טו־גענד ערלאַסט.

הפטרת ואתחנן

1. טרַאַסטעט! טרַאַסטעט מיין פֿאָלק! ספריכט מייער גאָטט 2. ספרעכט מוטה דעם הערצטן ירושלים מיין, פֿערקינדיגט מיהר: גענדיגט זיין מיהרע וויידענסליט, מיהרע זינדע פֿערזֹהנט, פֿילפֿאַך האַט זי גענומען פֿאַן גאָטטעס האַנד מיהרער זינדטן וועגן. 3. דיא סטיממע ערסַאָלט: מין ווימטען בַּהנט דעם עוויגען דען וועג; מין מיינֶדען מונערק גאָטטע דיא סטרַאַסע. 4. יעדעס טהאַל ערהעבע זיך, בערג מונד היגעל זינקע מיין; קרומער פֿאַד וועדע גערַאַדע בַּהן, סטיילע האָהע נור עבענען פֿלאָכע. 5. גאָט־טעס מַיעסטאָט פֿאָפֿענבַּרעט זיך, יעדע קרעַאַטור ערקענט: דיעס זיין דעס עוויגען מויספרוך. 6. פֿערקינדע! — ערסַאָלט דיא סטיממע, מיך ספרַאַך: וועס פֿערקינדע מיך? היכפֿאָלוג מיוט וואָלעס פֿלייש וויא גרַאַס. וואָלע זיינע טוגענד וויא פֿעלדעס בלומע. 7. גרַאַס דאָררט, בלומע וועלקט, וען גאָטטעס וויגד דַּריבער וועהט. פֿיר־וואָהר! דאַס פֿאָלק מיוט היכפֿאָלוגעס גרַאַס. 8. וואָס גרַאַס דאָררען, בלומע וועלקען: גאָטטעס וואָרט בעסטעהט עוויגליך. 9. מוין הַהען בערג קלים היגאַן, היילפֿערקינדערין ציון'ס! ערהעבע מאָכטיגליך דיא סטיממע, היילפֿערקינדערין ירושלים'ס! ערהעבע זיא, זיי ניכט באַנגע. זאַגע דען סטאָדטען יהודה: סוינע — מייער גאָטט — 10. ער, דער עוויגע, גאָטט! קאַמאַט איט וואַלגעוואַלט, איט מאָכטיגעס הערר־סער שַׁרק. בייא מיהס מיוט גרַאַסער וואַהן, פֿערגעלטונג פֿאָר מיהס." 11. דעס הירטע גליך וויידעט ער דיא העערדע, זיין שַׁרק מואָפֿאַהט דיא וואַאַער; טרַאַגט מין זיינעס סאָסע זיא, לייטעט זאַכפֿט דיא זי־גענדען. — 12. ווער איסט איט האָהלער האַנד דיא וואַסער וואָלע?

הפטרת מסעי

מונד פרשׁפּעטען. 24. דיא לוט בוֹקן זאגען: דוא ביזט פֿאטער, לוט סטיין: דוא הפֿסט איך גענייגט. דען איר וועלדען זיא דען כּאקען לו, ניכט מבער דאז גזויכט. וועו עם מיהטען מבער מיבעל גזהט, זאגען זיא: מויך! הילף מונס. 25. וואו זינד דען דייגע גאטטער, דיא דוא דיר גזאמלט הפֿסט. אוֹגען זיא זיך דאך מויפֿאלען, מונד דיר מין דייגעם מונגליק העלפֿען, דען נאך דער לאהל דייגער סטאד־ טע זינד יא דייגע גאטטער יהודה. 26. יעטלט מבער נעננסט דוא איך: איין פֿאטער, מייגער יונגענד הערר ביזט דוא.

הפטרת דברים

1. דאז גזויכט, וועלכעם ישעיה זאהן אמוץ זאה פֿאן יהודה מונד ירושלים, מין דען רעגירונגסמיהרען עזיהו, יותם, אחז, יחזקיהו קאניגע פֿאן יהודה. 2. האֶרט מיהר היאמען! פֿערניפ ערדע! דען דער עוו־ גע ספריכט: קינדער האבע איך ערלאגען, מונד עופֿאר גזברמאכט; זיא עופֿרען זיך ווידער איך. 3. דער אכּס קענגט זיינען העררן! דער עזעל זיינעם מייגענטהיאערס קריפּפע, ישראל קענגט איך ניכט, איין פֿאלק האט דיוע מיינזיכט ניכט. 4 א זידיגע נאליגאן, פֿרעפֿעל־ בעלאסטעטעם פֿאלק, מיבעלטהאטער ברוט, מויזגעמארטעטע קינדער: זיא האבען דען עוויגען פֿערלאסען, דען היליגען ישראל'ס גזעמאהט זינד פֿאן מיהפ גזוויכען. 5 וואהין זאלט מיהר נאך גזעלאגען ווער־ דען, וועו דיא עופֿרונג לוניאט? דאז גאנצע הויפט מיוט קראנק, דאז הערץ מאמטעט. 6. פֿאן פֿוסזאהלע ביז מייטעל, ניכטס מיוט מונפֿערזעהרט; וואונדען, מוטריאען מונד מייטערבייולען! אהנע היילפּוולפֿער, אהנע זאלבע, פֿאן קיינעם אהלע גזוינדערט. 7. מייער לאנד מיוט אדע, מיערע סטאדטע פֿייער פֿערלעהרט, דיא אקער — מונטער מיערן מויגען, פֿערלעהרען דיא פֿיינדע, וואלעם פֿער־ וויסטעט, ווי נאך פֿיינדליכער פֿערהערונג. 8 טאכטער ציון זאלייען מיוט מיבריג, ווי מיינע לויבע מיף וויינבערגע, ווי מיינע וואכטער־ היטטע מיף קירבעמפֿעלדע, ווי מיינע פֿערהערטע סטאדט. 9. האט־ טע דער גאטט צבאות דיוע גערינגע לופֿלוכט מונס ניכט גזעלאסען, ווייר ווירדען סדום גלייך, עמורה אהנליך זיין. 10. האֶרט דעם עוויגען רעדע, העררען פֿאן סדום! פֿערנעהמט דיא לעהרע מונזערס גאט־ טעס, פֿאלק פֿאן עמרה! 11. וואזו מייערער אפֿפֿער מענגע? ספריכט דער עוויגע. איך בין זאטט, בראנדאפֿפֿער פֿאן ווידדערן, דעם פֿיים־ טען פֿיהעם מונסלויטט זאטט, דער סטיערע, לאמאער, מונד באקע בלוט, מאג איך ניכט. 12. וואזו קאמט מיהר, ערסיינט פֿאר מיינעם מנטלין, ווער פֿאהרדערט פֿאן מיר: מיינען פֿאהרהאף זו בעטרעטען. 13. ברינגט מיר ניכט מעהר פֿרוכטלאזע אפֿפֿער — מיהר דופֿט מיוט מיר מיין גרייעל; נייאמאנד, רוהעטאג, פֿעסטליכע פֿערקינדיגונגען! איך ערטראגע זיא ניכט, זינדליכעם לעבען מונד פֿייערליכע פֿערזאמ־ לונג! 14. יא מייערע נייאמאנד מונד פֿעסטע, דיא האטטהייט האסט זיא; זיא זינד מיר זור לאסט, מונערטראגליך. 15. סטרעקט זור מיי־ ערע האנד עופֿאר — מיין בליק ווענדעט זיך וועג, הייפֿט געבעט מויל געבעט — מיך האֶרט עם ניכט: מייערע האנד טריפֿען פֿאן בלוט. 16. וואסט מונד ריינגט מיך, סאפֿפֿט וועג פֿאן מייגען מויגען

טען ניכט; וואָ מיוט דער עוויגע, דיא המַנדהאַבער דעם גענאַדעם וואָלטען איך ניכט קענען, דיא הירטען (קאָניגע) עאַפּאָרטען זיך וויידער איך. דיא פּרעפּעטען וויי וואַגטען פּיר דען בעל, מונד מונכיט= לען וועגען היגען זיא נאַך. 6. דאַהער ספריכט דער עוויגע, וועדע זיך בעסטאַנדיג מיט מיין המַדערן, יאַ זעלבסט מיט מייערן קינדעם קינדערן וועדע איך נאַך המַדערן מיסען. 7. דען גאַהט היגאיבער דען מיגאָלען דער בּחים מונד זאַהט לאַ, זענדעט נאַך קדר מונד לאַסט עאַסיג נאַכפּאָרסען, זאַהט אָב יא זאָ וואַם גאַטאַהען? 8. אָב יא מיין פּאָלק זייגע גאָטטער (דיא דאַך קיינע זיגד) וועכזעלטע, מונד מיין פּאָלק המַט דיא מאַיעסטאָט איט כוטלאָזיגקיט גאַווכזעלט! 9. היאַעל! סטויגט דראָב, בעבט מונד ערסרעקט זאַהר! ספריכט דער עוויגע. 10. דען מיין לוייאַפּאַך איבעל המַט מיין פּאָלק בע= גאַגגען: איך דיא קוועלע דעם עוויגען וואַסערס המַבען זיא פּער= לאַסען, מוק זיך ליסטערגען לאַ גראָבען, לאָכריגע ליסטערגען דיא קיין וואַסער האַלטען. 11. איוט ישראל דיין קנעכט דען מיין הויגעבאָר= נער סקלאַפּע ער? וואַרום וירדע ערי דען נאַר בייטע? 12. וואַרוק בריללען לאָווען, ערהעבען מיהרע סטיאַע איבער מיהק? אַנכען זיין לאַנד נאַר מיינאָדע, זיינע סטאָדטע זאַ רוהינען, וועגען אַנגעל לאַן בעוואָהנערן? 13. מוך דיא זאָהנע ניפ'ס מונד חחפנחם לערסאַעט= טערן דיא סייטעל דיר? 14. דיעס המַט דוא דיר פּערהורזאַכט, דאַם דוא דען עוויגען דיינען גאָטט פּערלייעסט, וואָהרענד ער דיך מוין דעק רעכטען וועגע פּיהרטע. 15. וואַם ניטלט דיר לאַזאָ דער וועג נאַך מצרים, מוק לאַוודאַ שיחר_וואַסער זו טרינקען, וואַם ניטלט דער וועג נאַך אשור, מוק לאַוודאַ וואַסער מוים דעק סטראָאַע זו סלירפּען? 16. דיין מייגנער פּרעפּעל וירד דיך סטראַפּען, דייע מייגנע מוימסוויפּוג וירד דיך מיבערפּיהרען, דאַאיט דוא ערקעננסט, אאפּפּינדעסט, דאַם עס מיין מיבעל מונד מונגליק זיין, דען עוויגען דיינען גאָטט זו פּערלאַסען, מונד דאַם דוא קיינע פּורכט פּאָר איר המַסט סְפריכט דער עוויגע דער הערר צבאות. 17. פּאָן יעהער האַבע איך דיין יאָך נערבראָכען דיינע באַנדע נערריסען, דאַביין פּערזיכערטעסט דוא: איך וויל ניכט וויעדער מיבערטרעטען, מונד דאָך טרייבסט דוא מוין יעדעק ערהאַבענען היגעל, מונטער יעדעק גרינען בוים טאַנדיכע מונכלכט. 18. דאַ איך דיך נור עדלען וויי= רעבע פּלאַנלטע, וויטער עכטע רייזער, מונד וויא וואַנדעלסט דוא זום מוימגעאַרטעטען, מונד וועדען וויינסטאָק. 19. וואַסע דיך נור מיאַטער איט לויגע, נעהוע פּיעל זייפּע דיינער זינדעפּלעק בלייבט פּאָר איר, ספריכט גאָטט דער הערר. 20. וויא קאַנגסט דוא בע= הויפטען: איך בין ניכט מונריין גענאָרדען, נאַך דען בעלים בין איך ניכט גענאַנגען, זיעהע דאָך נור דיינען וואַנדעל איט טהאַלע, ערקעננע וואַם דוא טהאַטעסט; מיינער וייכטען קאַאעלע גלייך, דיא נור מכוועגע זכט. 21. יענעק וועלד גלייך נור, דאַז וויסטען גענאָהנט, מונגעסטאָרט נאַך יעדער בעגיערדע סנויבט, (אאַן דאַרך זיך ניכט ערוידען מוק עס מויפּלוככען), מין יעדעק פּאָרסטע פּינדעט אאַן עס. 22. הָרע דאָך מוין דיינע פּיסע דער בוֹאַסע, דיינע קעהע דעק דורסט זו מיבערפּאַסען, דוא ספריכסט מאַבער פּערלוויפּעלנד, כיין! מיהנען וויל איך נאַכגעהען. 23. וויא דיא סאַק מיינעס דיעבעס, וועו ער ערטאַפּפט וירד, זו מיוט דאַז הויז ישראל בעסאָאט, זיא, מיהרע קאָניגע, מיהרע פּירסטען, פּריסטער,

הפטרת מטות

לע, דוס קַנַנסט מוערייסען, מיינסטירלען, פֿערניכטען מונד לער־
טריאערן, ערבויען מונד מיינפֿלַנלען. 11. איר וועלד דעם עוי־
גען וואָרט דַּו: ספרַך: וואָם ויעהעסט דוס ירמיהו? מיך זעהע
מיינען סטאָק פֿאָן אַלמַנדלבויאהאָלן, ערוויעדערטע מיך. 12. גוט
גענעהען ספרַך דער עוויגע, מיך וועדע מיינע דרַהוגען סלייניג
מין ערפֿילונג בריגגען. 13. ער פֿרַגטע מיך אַבערמַהלס וואָם
ויעהסט דוס ירמיהו? מיינען ויעדענדען טאָפּן זעהע מיך, אַנט־
וואָרטעטע מיך, אַן דער נאָרדויכען זייטע, סטייגט זיינע וואַלונג
מויך. 14. יַא, ספרַך דער עוויגע, פֿאָן נאָרדען זאָל מויך דַּו
מוגלויק מויסברעכען אויבער אַלע מיינוואָהנער דיזעס לַנדעס. 15. דען
מיך בערופֿע אַלע גענעלכטער דער נאָרדויכען רייכע, ספרַך דער
עוויגע, דַּם זיַ קאָמען מונד יעדער קַניג זיינען טהרַן
זעטלע אַן דען מיינגַאַנג דער פֿאָרטען ירושל״ם׳ס מונד מויך זיינע
מויערן מואהער, מונד זיַ בייא אַלען סטאָדטען יהודה׳ס. 16. איינע
רעכטסוַכע וועל מיך פֿיהרען וועדער זיַ (ישראל) וועגען
אַלער מ׳הרער באָהייט, דַּו זיא מיך פֿערלַמען, אַנדערן גאָט־
טערן אַבער גערייכערט, מונד מיהרע האָנדע אַרבייט פֿערעהרט
האָבען. 17. דוס אַבער גירטע דיינע לענדען מונד מאַכע דיך מויך,
זאָגע מיהנען וואָם מיך דיך מויפֿטרַגע, לאָגע ניכט פֿאָר מיהנען,
זאָנסט ווירדע מיך דיך מין מיהרער גענעוואָרט זו סאַנדען מאַכען.
18. אַבער מיך מאַכע דיך מויך גענגען דיא קאָניגע פֿאָן יהודה גע־
גען דיא פֿירסטען, פרימטער מונד פֿאָלק, מיינער פֿעפֿטען סטאַדט,
מיינעם מיינערנען פּפֿאַהל, מונד מיינער עהרנען מויער גלייך.
19. וואָם זיא האָבע כור ווידער דיך סטרייטען, זיא קאָמאָען דיר
ניכט בייא, דען מיך סטעהע דיר בייא, טיטלע דיך. זיַ ספריכט
דער עוויגע. 20. דעם עוויגען וואָרט קאָם זו איר מונד ספרַך:
21. געהע הין, רופֿע לויט מין ירושלים פֿאָלגענדע וואָרטע: זיַ
ספריכט דער עוויגע, מיך גערענקע דיר נאָך דיא הַלדזעליקייט
דיינער יוגענדיאַ.רע, גערענקע דיינע ליעבע זו איר חַלם ברויט, דַּו
דוס איר נאַכפֿאָלגטעסט מין דיא ווייסטע, מין מיין מונבעזאָעטעס לַנד.
22. דאָרום מיזט ישראל דעם עוויגען מיין הייליגטהום, מיזט מיהם
דער פֿריכטע ערסטלינגע. ביסען זיַ דעריניגע דער לאָהן מיהן
לענגט, מונגלויק טרעפֿפֿע מיהן. זיַ ספריכט דער עוויגע.

הפטרת מסעי

1. הַרט דאָ וואָרט דעם עוויגען, הוים יעקב׳ס, מונד מיהר
גענעלכטער ישראל׳ס. 2. זיַ ספריכט דער עוויגע; וואָם פֿיר מונ־
דעכט ענטדעקטען מייערע פֿאָרפֿאַהרען זאָל איר, דאָם זיא זיך פֿאָן
איר ענטפֿערנט האָבען? בעטהַרט נאָך וואָהן וואַנדעלטען? 3. דאָכ־
טען ניכט, וואָ מיזט דער עוויגע דער מונס מוים דעם לַנדע מצרים
הינוים גענֵיהרט, דער מונס מין מצרים דער וויסטע גענייטעט האָט;
מין מיינעם אָדען וויסטען לַנדע, מין מיינעם לַנדע וואָ דיררע מונד
טאָדעסמַטטען הערסט, מין מיינעם לַנדע וואָ ניעמַנד דורכ־
רייזטע, מונד ניע בעוואָהנט וואָר. 4. דאָרוים ברַכטע מיך מיין
מין אָהרען רייכעם לַנד, דעסען פֿרוכט מונד מיבערפֿלוס זו גענע־
סען מונד מיהר קאָמאָט הערין מונד פֿערמונרייניגט עם, מיין מיי־
גענטהום האָבט מיהר נום גרייעל גאָמַכט. 5. דיא פרימטער דַּכ־

מונד ספרַך, וואָם ווילמט דוא היר אליהו? 15. ער ערווידערטע: איך מיִפֿערטע פֿיר דעם עוִיגען גאָטט צבאות, דען דוא קינדער ישראל האָבען דיינען בונד פֿערלאָסען, דיינע אַלטאָרע מיינגעריסען, דיינע פּראָפֿעטען מואָגעבראַכט מונד זיִנ סטעהען זיִ אויך, דעם מיינ= ליגען נאָך מיבערגעבליבענען אויך נאַך דעם לעבען. 16. דאַ ספּרַך דיִנ ערשיינונג צו מיהם: גאַהע זעטצע דיינע רייזע פֿאָרט נאַך דער ווילסטייוג צו מיהם: 17. יהוא זיִנ דמשק, מונד זאַלבע חזאל צום קאָניג מיבער ארם. יהוא זאָהן נמשי צום קאָניג מיבער ישראל, מונד אלישע זאָהן שפט ווייהע צום פּראָפֿעטען מיין אַן דיינער סטעלע. 18. ווער נון דעם סווערד= טע דעס חזאל ענטגעהעט, דען ווירד יהוא טאָדטען, מונד ווער דעם סווערדטע יהוא'ס ענטגעהט ווירד דורך אלישע מוקאָמאָטען. 19. נור זיבען טויזענד לייטע ווערדע מיך מין ישראל מיבריג לאַסען, דיהיע= ניגען נעמליך דערען קניע זיך ניכט פֿאָר בעל גענייגעט, מונד דע= רען מונד מיהן ניכט גענקיסט האָבען. 20. אליהו רייזטע אַלזאָ פֿאָרט דאַ פֿאָרט מונד טראַך דען אלישע זאָהן שפט דאַ ער עבען פֿאַלינ= טע. נוואָלך פאַאַר רינדער פֿאַלינגטען דאַ, מונד ער סטאַנד בייא דעם נואָלפֿטען, דאַ גינג אליהו צו מיהם הין מונד ווארף זיינען אַנטעל מויל מיהן. 21. דיעזער פֿערלייעס זאָגלייך זייגע רינדער לייף דעם אליהו נאָך מונד סערוירטע דעם מיבער. נאַכדעם ער אויך אַנגעפֿאַנגען מאַטטע מיהן.

הפטרת מטות

1. ווארטע דעם ירמיהו זאָהן דעם חלקיהו מוים דען פריסטערן צו ענתות מיך זאַנדע בנימן. 2. וועלכעס דאַ ווארט דעם עוינען ווארד מיך דרייעהנטען רעגיערונגסיאָהר דעס יאשיהו זאָהן אמון'ס קאָניגס מיבער יהודה. 3. מונד נאָכהער נוך לייט דעם יהויקים זאָהן יאשיהו קאָניג מיבער יהודה, בים דאַ מיילפֿטע יאָהר דער רעגיע= רונג צדקיה'ס זאָהן יאשיהו צו ענדע ווער, נאָמליך בים ירשולים מיך פֿינפֿטען מאָנאַטהע לערסטאָרט ווארדע. 4. דעם עוינען ווארד ווארד איר ווים פֿאָלגט: 5. עהע איך דיך מיך מוטטערלייבע גע= בילדעט, ווארסט דוא פֿאָן איר ערקאָרען, עהע דוא מוים מוטטער= לייבע גענאַנגען, ווארסט דוא פֿאָן איר געווייהט, בעסטיאָט צום פּראָפֿעטען דער נאַליאָנען. 6. מיך זאָגען ספּרַך: אָ הערר, אָ עוינער! מיך בין יאַ נאָך צו יונג ניכט פֿאָהיג מיינע רעדע צו האַל= טען. 7. דאַ ערווידערטע דער עוינע מיר: ספּריך ניכט; מיך בין נאָך צו יונג, זאָנדערן געהע נור ווֹהין איך דיך זענדע, מונד בעסטעלע ווֹאָס איך דיר מויפֿטרַגע. 8. פֿירכטע דיך פֿאָר קיינעם, מיך סטעהע דיר בייא, מונד מילף דיך. זאָ ספּריכט דער עוינע. 9. ווינע האַנד בעריהרטע נון מיינען מונד ער פֿוהר פֿאָרט: ווהע היערמיט האָבע איך מיינען מויפֿטרַג דיר אין מונד גילעגט. 10. נואָהר ביזט דוא פֿאָן איר גענומען מיבער נאַליאָנען מונד רייס=

הפטרת בלק

דער עויבֿע וואָהלגעפֿעלנען האָט מַן טויזענד ווידער אָדער מַן אירי־
מַדען אָהלסטרוֹאען? — זאָלל איך עטוואָ מיינען ערסטגעבאָרענען פֿיר
מייַנע זיסעטהאָט, מייַנע לייבעספֿרוכט פֿיר מיין פֿערגעהן מיהם חפּ־
פֿערן? — 17. ער האָט עם דיר יאָ סאָן קונד גענטהאָן, אָ מענס! וואָס
מיהם גענפֿאָלט מונד וואָס ער פֿאָן דיר פֿערלאַנגט: גערעכטיגקייט
מיבען, לייבע נור טוגענד מונד בעסיידען פֿאָר דעם עויבֿען וואַנדעלן.

הפטרת פנחס

1. מיינע גאָטטליכֿע קראַפֿט וואַרד דעם אליהו, ער גירטעטע זיינע
ענדען מונד זיען פֿאָר אחאב הער בֿיז נאַך יזרעאל. 2. אחאב ער־
צאָהלטע דער איזבל אַללעם וואָס אליהו גענהאַן, ווי ער איט דעם
טוועדטע אַללע פּראָפֿעטען הינגעריכֿטעט האָט. 3. דאָ סיקטע איזבל
מיינען באָטען צו אליהו מונד לים מיהם זאָגען, דיא גאָטטער סטרא־
פֿען איך מונמויפֿהאָרליך אָבֿער איך ניכֿט אָפֿרגען דיך יענען מונגלוק־
לִיכֿען גלייך. 4. אָלס ער כון זיך זאָ אין גענאָהר זאָה, אָבֿטע ער זיך
אויף מונד רייזטע זיין לעבען צו רעטטען נאַך באר שבע אין יהודה.
היר לים ער זיינען בעדיענטען בלייבען. 5. ער אָבער אָבֿטע אין
דער ווסטע נאָך מייַנע טאָגרייזע, זעלטע זיך מונטער מיינען וואָבֿ־
האָלדערבוים מונד זהנטע זיך נאָך דעם טאָדע. איך האָבע זאָנגע גע־
נוג גענעבט אָ עויגער, ספראָך ער נים איר נון איין לעבען, איך בין
יאָ ניכֿט בעסער אָלס מייַנע פֿאָרפֿאָהרען. 6. היראָיל לעגטע ער זיך
מונטער דען וואָבֿהאָלדערבוים נידער מונד שלויף מיין. אָבער מיין ער־
געל גאָטטעס קאָפֿף בעריהרטע מיהען מונד ספראָך: מויף, מיס! 7. ער
ריכֿטעטע זיך מויף מונד זאָה מיבער זיינע קאָפֿפֿע גענאָקעע קוכֿען
מונד מיינען קרוג איט וואַסער, ער אַם, טראָנק מונד לעגטע זיך אָלס־
דען וידער נידער. 9. דער ענגעל גאָטטעס ערסין אָבערמאָל בע־
ריהרטע מיהען מונד ספראָך: מויף, מיס! דען דוך האָסט נאָך מיינע
וייטע רייזע פֿאָר דיר. 9. ער סטאָנד אָלזאָ מויף אַם, טראָנק, מונד
גינג, געסטאַרקט דורך דיא אָהלֿנייט, פֿיערלינג טאָגע מונד פֿיערלינג
נאָכֿטע היכדורך, ביז ער ענדליך אָן דען גאָטטליכֿען בערג חורב קאָם.
10. היר גינג ער אין מיינע הָהלע מיבערנאָכֿטעטע דאָזעלבסט.
אָבער דאָ וואָרט דעם עויגען וואָרד מיהם, עם ספראָך: וואָס ווילסט
דוך היר אל הו? 11. ער אָנטוואָרטעטע: מיך מייפֿערטע פֿיר דען
עויגען, גאָטט צבאות, דען דיא קינדער ישראל האָבען דיינען בונד
פֿערלאָסען, דיינע אָלטאַרע מיינגעריסען, דיינע פּראָפֿעטען מיט דעם
סוערטע הינגער כֿטעט, מונד כון סטעהן זיא איר, דעם מיינלינגען נאָך
מיברינג גענבֿיבֿנען, מויך נאָך דעם לעבען. 12. ער ספראָך, גענע
הערוי, סטעלל דיך מויף דען בערג פֿאָר דען עויגען. מונד זיעהע
דאָ נאָג דיא ערסיינונג גאָטטעס פֿאָרבייא: מיין סטאַרקער מונד גע־
וואַלטיגער סטורם, דער בערגע צערטריימערט מונד פֿעלזען צער־
סַפּליטטערט קאָם פֿאָר דער ערסיינונג הער, דער עויגע ערסיען
ניכֿט אין סטורם. נאָך דעם סטורם פֿאָלגטע מיין ערדבעבען, דער
עויגע ערסיען ניכֿט אין ערדבעבען. 13. נאָך דעם ערדבעבען קאָם
מיין פֿייער, דער עויגע ערסיען ניכֿט אין פֿייער. נאָכֿדעם קאָם מיין
דוספֿעם זייזעס רויסען. 14 אָלס אליהו דיזעס האָרטע פֿערהיולטע
ער זיין גאויכֿט מין דען מאַנטעל, גינג הערוים מונד סטעלטע זיך
פֿאָר דען מיינגאַנג דער הָהלע, מיינע סטיממע רעדעטע מיהען מַן

אוטה מונד לאָג דורך גלעד מונד מנשה נאָך מצפה גלעד, מונד פֿאָן
דאָ גינג ער היגאיבער דפֿן קינדערן עמון'ס ענטגענגען. 30. מויך
טהאָט ער דעמ עויגען מיין געזיבדע, מונד ספרָן: ווען דוא דיא
קינדער עמון'ס מיז מייגע געוואָלט גיבמט. 31. זאָ זאָל דאָזיעניגע
דאָז בייא מייגער גלויבען נוריקקונפֿט, נוערמט מוים מייגער הוים=
טהירע איר ענטגענגען קאָמאָט דעמ עויגען געוידאָעט זיין, מונד
מויך בריגע עם חאָס מיין גאָנלאָפֿפֿער דאָר. 32. היערויך גינג ער
הין נו דען קינדערן עמון'ס איט מיהנען נו סטרייטען, מונד דער
עויגע מיבערגאָב זיא מיהם. 33. ער מאָכטע מייגע גראָסע נידער=
אָגע מונטער מיהנען פֿאָן ערוער פֿאָן בים נאָך מניח (פֿאָן נוואָנליג
סטאָרטע) בים פֿאָ אבל כרטים. זאָ דאָס דיא קינדער עמון'ס פֿאָר
דיא קינדער ישרא'ל גענדאיטהיגט וואָרדען.

הפטרת בלק

1. יעקב'ס מיבערעסט וירד מונטער דער פֿאָלקער מענגע זיין,
ווא טהוא פֿאָלק עויגען, ווא פֿלאָרפֿגען מויל'ז גראָז, דיא כיבט מויך
מענסען האָפֿען, כיבט מויך ערדענזאָהנע האָרען. 2. יעקב'ס מי=
בערעסט וירד מונטער דער פֿאָלקער מענגע זיין ווא מיין לאָוט
מונטערם גאָוולד דעם וואָדעם, ווא מיין יונגער לאָוט מונטער סאָפֿ=
העערדען, דער מיך פֿאָרבייגעהען מוֹלעם נידערסטירלט מונד נער=
רייסט, אָהנע דאָס מאָן עם רעטטען קאָן. 3. זא זיגרייך וירד דייגע
מאָבער דיא וידערזאָבער זיין, דייגע פֿיינדע מוֹלע וועדען נו
גרונדע גאהן. 4. פֿאָן דיעם טאָגע ספריבט דער עויגע, וועדע מיך
דייגע פֿעדע פֿאָן דיר היגוועטאָפֿפֿען, דייגע קריגסוואָגען פֿער=
גיבטען. 5. דיא מויערן דייגער סטאָדטע נידערריסען, מוֹלע פֿעס=
טוגען סוייפֿען. 6. דיא נויבערייען פֿערבאָנגען, מבערגויבען פֿער=
סייבען. 7. דייגע גאָטלעגבילדער מונד סטאָנד=זייולען נערסטאָהרען,
דאָס דוא גיבט מעהר דייגער האָנדעוועדק מבעטטעסט. 8. דייגע
האָיגע מוֹלע מויזאָטטען, מונד דייגע פֿיינדע פֿערטילגען. 9. מונד איט
וואָוטה מונד לאָרן רבבע מאָן דיא פֿאָלקער פֿערבינבען דיא גיבט גע=
האָרבען וואָלען. 10. האָרט וואָס דער עויגע טפריבט, מויך! פֿיהרע
מייגע רעבטס=וואָבע מויך מוֹלען בערגען, וואָס דיא היגען דיא בע=
סוערדען האָרען. 11. האָרט מיהר בערגע דיא רעבטוואָבע גאָטטעס,
אאָבטיגע סטילען דער ערדע מערקט מויך! דער עויגע רעבטעס
איט זייגעס פֿאָלק, סטעלט ישראל נו רעדע. 12. איין פֿאָלק! וואָס
טהאָט מיך מיבעלם דיר, וואָויט בעלאָסטיגטע מיך דיך? לייגע מאָן!
13. האָבע מיך דיך גיבט מוים מצרים געפֿיהרט, מוים דעם סקלא=
פֿענהויז בעפֿרייעט? האָבע מיך גיבט משה מונד אהרן מונד מרים
דיר נום האָפֿיהרער געזאָנדט? 14. זא איין פֿאָלק גדענקע נור דער
בעראָטהסלאָגונגען בלק'ס דעם קאָניגס פֿאָן מואב, מונד וואָס בלעם
פעור'ס זאָהן אים האָם האָנטוואָרטען מוסטע, גדענקע מאָן שטים גדענ=
קע מאָן גלגל מונד ערקענגע דיא וואָהלטהאָטען גאָטטעס. 15. וואָויט
זאָל מיך איך דען פֿאָר דעם עויגען פֿאָרבערייטען? וואָויט מיך איך
פֿאָר דעם האָכסטען וועזען בייגען? זאָל מיך גאָנלע אָפֿפֿער פֿאָרוואָים
סיקען? פֿייסטע יאָהריגע קאָלבער? — 16. וויא, דענקסט דוא דאָס

הפטרת הקת

ווירקליך לום חבערהויפט חונד חנפּיהרער חיבער זיך. יפתח חבער
וויעדערהאלטט זיינע גענדחבטט חברעדע נחך חייכאחל חין מצפה פאר
דעם עוויגען. 12. ון סיקטט ער חבגעזחנדטט חן דען קחניג דער
קינדער עמון׳ם חונד ויעם חיהם זחגען: וחם החסט דוח ווידער אין
דחם דוח מיינעם חנדע קריעג חנקינדיגסט? 13. דער קחניג חגטו
וחרטעטט יפתח׳ם חבגעזחנדטען: ווייל ישראל, חלס זיי חוים מצרים
גענגחנגען, מיינע חנדער לוויטען דען פּלימען ארנון חונד ירדן חין
בעזיטן גענחאטען, גיב זיי אין חלזאן איט פּריעדען וויעדער לוריק.
14. יפתח חבער טיקטט חבערחאלם חבגעזחנדטט חן דען קחניג
15. חונד ויעם חיהם זחגען: זאן טפריכט יפתח ישראל החט וועדער
פּאן מואב נאך פּאן עמון נחנדער גענחאטען. 16. דען חלם ישראל
חוים מצרים נחגען, רייזטען זיי דורך דיי ווייסטע נאך דער בינזע
זעע לו חונד פּאן דחם קחאטען זיי נאך קדש. 17. היער טיקטען זיי
חבגעזחנדטט חן דען קחניג פּאן אדום איט דער ביטטע: ערלויבע
חונס דורך דיין לחנד לו רייזען, חבער דער קחניג פּאן אדום טלוג עם
חב: עבען זאן בחטהען זיי דען קחניג פּאן מואב, חונד חויך דיעך
וחללטע עם ניכט ערלויבען. נחכדעם זיי חלזאן חין קדש זיך פּערווילט
החטטען. 18. רייזטען זיי דורך דיי ווייסטע חוק דיי לחנדער אדום׳ם
חונד מואב׳ם הערוס לו קחאטען, חונד קחאטען ענדליך חן דיי חסט־
ליכע זייטע פּאן לחנדע מואב חן דיי זייטע דעם ארנון׳ם חלזאזן זיי
חויך חיהר לחגער חויפּטלוגען, דחז גענביעטה מואב׳ם חבער בע־
טרחטען זיי ניכט, דען בים ארנן גינג מואב׳ם גרחנצע. 19. פּאן
דחם טיקטען ישראל וויעדער חבגעזחנדטע חן דען אמוריטער קחניג
סיחן לו חשבון, ויעסען חיהם ענטביעטהען: לחם חונס דורך דיין
לחנד לו חייער הייחטה רייזען. 20. סיחן חבער טרויעטע ישראל
ניכט, פּערזחאלטע דחהער זיינע גחנצע חרחטע, לחגערטע זיך לו
יהצה, חונד פּייהרטע גענגען ישראל קריעג. 21. דער עוויגע ישראל׳ם
גאטט חיבערגחב דען סיחן איט זיינען לייטען דער חחכט ישראל׳ם
זיי וואורדען חלזאן געשלחגען, חונד ישראל נחאטן חלנע לחנדער דער
אמוריטער חין בעזיטן. 22. זיי נחהאטן חלזאן חין בעזין חלנעם וחם
נום גביעטהע אמירי׳ם גהחרטע, פּאן ארנון חן בים יבק חונד פּאן
דער וויסטע בים חן דען ירדן. 23. דער עוויגע ישראל׳ם גאטט
החט חלזאן דען אמורי פּאר זיינעם פּאלקע ישראל פּערטריבען, חונד
דוח ווילסט דעסטן לחנדער בעזיטצען? 24. ניט דחזיעניגע חין בע־
זיטן וחם דיין גאטט כמוש דיך ערחבערן לחסט, וחם חבער דער
עוויגע חונזער גאטט חונס ערחבערן לחסט דחז בעהאלטטן ווייר.
25. החסט דוח דען חעהר רעכט דחלו חלם בלק זאהן צפור דער
דחאהלויגע קחניג פּאן מואב? פּינג דיעזער עטוואז סטרייט חונד
קריג איט ישראל דחריבער חן? 26. דריי הונדערט יחהרע חיזט׳ם
נון הער דחם ישראל חשבון איט זיינען לחנדסטחדטען, ערוער איט
זיינען לחנדסטחדטען, וויא חויך חלזע סטחדטע דיא חם ארנן ליגען
חיא בעזיטן החבען, וחרום החט אחן ניכט גלייך זיא וידער לו ער־
לחנגען געוכט? 27. חיך החבע איך חלזאן גענגען דיך ניכט פּער־
גחנגען, חונד דוח ביסט דחך זאן חונגערעכט גענגען איך קריעג לו
פּייהרען, זאן ווירד דער עוויגע יעטלט לוייסען דען קינדערן ישראל׳ם
חונד עמון׳ם דער ריכטער זיין. 28. דער קחניג דער קינדער עמון׳ם
חבער גחב יפתח׳ם וחרטען קיין געהחר. 29. דחז פּחסטע יפתח

עלטערן געטראַפֿען. 18. סטעלט מיך נור הער, מיהר
זאָלט מוך זעהען דיא גרעסע טהאַט וועלכע דער עוויגע פֿאָר
חייערן מויגען אָחַבען ווירד. 19. יעלט מיוט דאָך וואַילעאָרנדטע,
מיך וועדע חַבער דען עוויגען חַירופֿען, זאָ ווירד ער דאָנעערן מונד
רעגענען לאַסען, דאַדורך ערקענט מונד זעהט חיין ווית זעהר עם דעם
עוויגען אימפֿיעל דאַם מיהר חייענן קאָניג פֿערלאַנגט. 20. שמואל ריף
אַוזאָ לום עוויגען, מונד דער עוויגע לים זאָגוייך דאָנעערן מונד רעג=
נען, דאַ פֿירכטעטע דאָ פֿאָלק זעהר, גאָטט מונד דען שמואל.
21 מונד טפראַך נו שמואל, פֿולהע דאָך פֿיר דיינע קנעכטע לום
עוויגען דיינעם גאָטטע דאַם ווית ניכט טטערבען, וואַרוך ווית האַ=
בען מונזרע זינדען איט נאָך מיינער פֿערזעהרט, מינדעם ווית מיינען
קאָניג פֿאָרדערטען. 22. שמואל חַנטוואָרטעטע דעם פֿאָלק: פֿירכ=
טעט מיך ניכט, מיהר האַבט לוואַר דיזעם מיבעל גענהאַן, ווייכט נור
פֿערנער ניכט חַב פֿאָלק עוויגען, זאָנדערן דיענט מיהם פֿאָלק גאַנצען
הערצען. 23. ווייכט יאַ ניכט חַב, דען גאָטטען דיענען מיוט טאַנד,
זיא קאָנגען דאָך ניכט העלפֿען, ניכט רעטטען, ווייל זיא ניכטם זינד.
24. חַבער דער עוויגע פֿערלאַסט זיין פֿאָלק ניכט, זיינעם גראָסען נא=
מען ווילען, דאַ עד מיך נו זיינעם פֿאָלקע בעסטיאַט האַט.

הפטרת חקת

1. יפתח דעם גלעדי מיין וואַקרער העלד, וואַר דער זאָהן מייכער
הורע, גלעד האַט מיהן גענייגט. 2. גלעד'ס עהעוויב חַבער גע=
בַאר מיהם מוך קינדער, דיא חַלם זיא גראָסם וואורדען דען יפתח
פֿערטריבען, מינדעם זיא נו מיהם זאָגטען: דוא האַסט אַן מונזערם
פֿאַטערם הויס קיינען ערבטהייל דאַ דוא דער זאָהן מייכער מונעהע=
ניכען פֿרויא בימט. 3. יפתח ניעך חַלזאָ פֿאַן זיינען בריעדערן היוועג
מונד ויעם זיך מים זאַנדע טוב נייעדער, היער פֿערזאַאַמלטע זיך נו
מיהם חַללערהאַנד זאַזעם גענידעל מונד טטרייפֿטע מיט מיהם הערום.
4. מייניגע ליים נאַכהער ענטטאַנד דער קריעג נוישטען דען קינ=
דערן עמון'ס מונד ישראל'ס. 5. חַלם נון דיעזער קריעג אַנפֿינג אַנַכ=
טען זיך דיא אָלטעסטען גלעד'ם מוין מום יפתח פֿאַק זאַנדע טוב נו
האַלען. 6. זיא זאָגטען נאָאוך נו מיהם: קאָאַא, זיין מונזער אַנ=
פֿיהרער בייא מונזערע קריעג מיט עמון. 7. יפתח אַבער ערוויע=
דערטע מיהנען: מיהר האַסעט מיך יאַ, פֿערטרייבט מיך מוים
מיינעם פֿאַטערליכעם הויוע, מונד נון דאַ מיהר מין דער ענגע זייד
קאָאַאט מיהר נו מיר? 8. יענע טפראַכען: ווייל ווית נון יעטלט נו
דיר קאָאַאען, זאָ זאָלפט דוא מוין וועז דוא מיט מונם גאַהסט מונד
גאַגען דיא קינדער עמון ס דען קריעג פֿיהרסט, מונזער מונד האַלער
מיינוואַהנער גלעד'ם אַבערהויפט זיין. 9. יפתח טפראַך: וועז מיהר
מיך ווירדעט נוריק גאַפֿ־הרט האַבען מיט דען קינדערן עמון'ם נו
סטרייטען, מונד דער עוויגע ווירדע זיא מין מייניע גאַוואַלט גאַבען,
בלייבע איך אַלסדאַן נאָך מייער אַבערהויפט? 10. יענע אַנטוואַרטע=
טען דאַרוין: דער עוויגע זייא זוישען מונס, אַב ווית ניכט
זאָ טהון ווית דוא גאַטפֿראַכען האַסט. 11. היערוין רייזטע יפתח
מיט דען אָלטעסטען גלעד'ם, מונד דאַ פֿאָלק אַנַכטע מיהן מוין

חפטרת קרח

מונד דאָרט דיא הונדיגונג ערנייערן. 2. דאָז גאַנצע פֿאָלק גינג אַלזאָ
נאָך גלגל הונדיקטען דאָ דען שאול לונ קאָניגע פֿאָר דעם עוויגען.
הירויך ליס שאול דעם עוויגען לו עהרען פֿרייד־נאָפּפֿער טאַכטען,
מונד ער אַוואָהל אַלם גאַנץ ישראל וואָרען דאָזועלבסט ועהר פֿערגניגט.
3. נון ספרָאָך שמואל לו גאַנץ ישראל: ועהט איך האָבע נון מייך אין
אַלנעם גענאָלגט, האָבע מייך מיינען קאָניג גענועלט. 4. דיוער קאָניג
אַלזאָ נון פֿאָר מייך הערגעהען; דאָ איך אַבער מילט סאָן אַלט מונד
גרויס בין, מיינע קינדער ביים מייך הינטערלאָסע, מונד פֿאָן מייכער
יוגענד אַן בים יעלט פֿאָר מייך הערגענגאַנגען. 5. אַ לייגט נון אַן,
היר סטעהע איך פֿאָר דעם עוויגען מונד פֿאָר זיינעם גענאָלבטען,
פֿאָן וועלכעם איך מיינען כּסען אָדער מיינען עזעל גענאָמאָן, וועם איך
עטוואָס פֿאָרענטהאַלטען, וען איך מונטערדריקט, אָדער פֿאָן וועם
איך בעסטעכונג אַנגענאָמאָן האָבע, מוס מיינע מויגען פֿאָן איהם
אַבלוועגדען. אַגעט אַן איך וויל אַלזאָ וויידער לוריק גענען. 6. זיא
אַנטוואָרטעטען נייו, דוס האָבט מונס נידטס פֿאָרענטהאַלטען, מונד
נידטס מונטערדריקט, מונד פֿאָן נייאַנדען עטוואָאָס גענאָמאָן. 7. ער
ספרָאָך דער עוויגע זיים לייגע, מויך זיין גענאָלבטער זיים לייגע יעלט,
דאָס איהר נידטס מונרעכטעס ווידער מיך געפֿונדען האָבט. מונד
יעדער רין יאָ ער זיים לייגע. 8. דאָרויך ספרָאָך שמואל לו דעם
פֿאָלקע: דער עוויגע דער אַן פֿיעל וואָנדער דורך משה מונד אהרן
טהאָט, דער מיערע עלטערן מוים מצרים הערויך בראָכטע. 9. פֿאָר
מיהן דען עוויגען סטעלט מייך נון הער, מיך ווילל מיט מייך רעכטען
אָב דער וואָהלטהאָטען דיא דער עוויגע מייך מונד מיערען עלטערן
געליגט. 10. יעקב רייזטע נאָך מצרים, אָלס נאָכהער מיערע עלטערן
דאָרט לונ עוויגען פֿלעהטען, דאָ זאָנדטע ער משה מונד אהרן, דיוע
פֿיהרטען זיא פֿאָן דאָ הערוים, מונד מיערע עלטערן נאָאָן בעזיטל
פֿאָן דיוען לאָנדע. 11. זיא פֿערגאָסען אָבער דעם עוויגען מיהרעם
גאָטטעס, ער מיבערגאָב זיא דאָהער פֿריי דער אאָכט דעם סיסרא
הויפֿטפֿיהרער דעם חצר, דער אאָכט דער פלשתים מונד דעם קאָניגם
פֿאָן מואב, וועלכע איט מיהנען קריג פֿיהרטען. 12. נון סריען זיא
מבערואָאָם לונ עוויגען, ספרָאָכען: אַך ווייר האָבען געזינדיגט, דאָס
ווייר דען עוויגען פֿערלאָסען מונד דיא גאָטלען בעלם מונד עשתרות
אַנגעבעטעט האָבען, אָבער נון עררעטטע נון מונס פֿאָן מונזערער פֿיינדע
אאָכט, ווייר ווילען דיר גערנע דיענען. 13. מונד דער עוויגע סיקטע
ירבעל, בדן, יפתח מונד שמואל, מונד לים מייך דורך זיא פֿאָן דער
אאָכט מייער פֿיינדע בעפֿרייען, זאָ דאָס מיהר ווידער רוהיג וואָהנט.
14. אָלם מיהר נון זאָהט דאָס נחש קאָניג דער קינדער עמון ווידער
מייך לו פֿעלדע לאָג, דאָ ספרָאָכט מיהר לו איר, ניין, מיין קאָניג אום
מונס רעגירען. מיוט דען גאָטטט דער עוויגע נידט מייער קאָניג?
15. נון האָבט מיהר מיינען קאָניג ווידער פֿערלאָגט מונד געווינסט
האָבט, דער עוויגע האָט מייך נון מיינען קאָניג גענאָמען. 16. וועד
דעט מיהר אַלזאָ פֿאָר עוויגען עהרפֿורכט האָבען, מיהם דיענען זיינער
טטיאָאָע גענאָרכען, מונד זיינען בעפֿעהלען נידט מונגעהאָרזאַם זיין,
זאָ ווערדעט אָיהר זאָוואָהל אַלם מייער קאָניג לאָגט פֿאָר דעם עוויג־
גען בעסטעהען. 17. פֿאָלגט מיהר אָבער דער סטיאָאָע דעם עוויג־
גען נידט, ווייד זיינען בעפֿעהלען מונגעהאָרזאַם זאָ ווירד דיא
סטראָפֿע גאָטטעס מייך טרעפֿען, ווי זיא מיינסט מיערע

טרָאקטן זיעס, מונד ווּיא מיהר יעניִיטם דעם ירדן'ס איט דען בייא
דען קָאניגען פָּאן אמורי סיחן מונד עוג פָּערפָּאהרען, דיא מיהר זיא
גָאנצליך גענָאגען האבט. 11. חָאם ווּיר כון דיזעם ערפָּוהרען,
וואורדען ווּיר גָאנץ פָּערלָאגט, מונד יערער וואורדע אוטהָאם פָּאר
מיך, דען כוך דער עוויגע מייער גָאטט חַיִּין, מיזט קערר חָאבען
מיך היאפל מונד מוטטן מוך דער ערדע. 12. סוואָרט איר כון
בייך עוויגען, דָאם זָא ווּיא מיך מייך טרייע ערליִיגט האבע, מיהר
מוך מיינעך פָּאטערליכען הויז טרייע ערליִיגען וועדעט. מונד
היכטערלָאסט איר מיין וואהרליִיכען. 13. דָאם מיהר מיינען פָּאטער,
מיינע מוטטער, מיינע ברידער מונד סוועסטערן מונד חַיִּנעם וואָם
מיהנען מָאגעהָארט ערהָאלטען מונד זיא פָּאך טאָדע בעפָּרייען ווער=
דעט. 14. דיא מָאנער ערוויעדערטען מיהר: ווּיר פָּערבירגען
מוזער לעבען פָּיר דָאָ מיריגע, וועו מיהר נָאָנליך מונזערע יעטליגע
חָברעדע ניעמָאנדען עמטדעקען וועדעט, מונד וועדען דָאהער וועו
דער עוויגע מוכם דיזעם לָאנד מיינגיבט דיא גענָאגענהייט מונד
טרייע ערליִיגען. 15. זיא לִיעס זיא היערוך איט מיינעך זיילע
דורכ'ס פָּענסטער הינוטער, דען מיהר הוים סטָאנד חַיִּן דער
סטָאדטמויער, זָא דָאם מיהר גענָאך מין דער סטָאדטמויער וואָר.
16. מונד ספרָאך כו מיהנען: גיהט נָאך דעם בערג כו דָאמיט
ניכט דיא נָאכיעטלער מייך טרעפָּפען, הָאלטעט מייך דָארט דרייא
טָאגע פָּערבָארגען בים דיזעע ווידער זוריקגעקָאמען זינד, נָאסדָאן
קָאנט מיהר מיערע רייזע פָּארטזעצען. 17. דיא מָאנער ספרָאכען
כו מיהר: מין פָּאָלגענדעך פָּאָלע זינד ווּיר מונזערם דיר גענייג=
טעטען מיידעם ענטלעדיגט. 18. ווען ווּיר נָאָנליך מין דָאָ לָאנד
קָאמען, זָא מוסט דוא מיינע רָאטהע סנור חַיִּן דָאָ פָּענסטער מוים
וועלכעך דוא מונס הערונטער גָעלָאסטען, חַאנקיפָּען; מונד דיינען
פָּאטער דיינע מוטטער דיינע ברידער מונד דיינע גָאנצע פָּאָטערליכע
פָּאָמיליע זו דיר מיכ'ס הוים נעהמען. 19. ווער כון מוים דיינער
הויסטהיר הינוים גָעהט מוים טטרָאסע, דער הָאט זיינען טָאד
זיך זעלבסט צוגעלָאגען מונד ווּיר זינד סָולָאס; דיא בלוטסולד דעס=
יעניגען חָאבער דָער מין דיינעך הויז בלייבט, קָאמָאט מוים מונס,
ווען הָאנד חַיִּן מיהן גָעלָאגט וועדעט. 20. זָאגסט דוא חָאבער דיזעז
מונזערע חָברעדע מוים, זָא זינד ווּיר גָאנליך פָּאן דעם דיר גענייג=
טעטען סוואור בעפָּרייעט. 21. זיא הָאנטוָארטעטע: עם זיא ווּיא
מיהר גָעספרָאכען: זיא לִיעס זיא דָאָרוך פָּארטרייזען, מונד בָאנד
נָאָהער מיינע רָאטהע סנור חַיִּן דָאָ פָּענסטער. 22. דיא לייטע
גינגען נָאך דעם בערג כו, היעלטען זיך דָאָעלבסט דרייא טָאגע
פָּערבָארגען בים מיהרע נָאָכיעטלער ווידער זוריק וואָרען. דיזעז
זָאלטען מוך ווירקליך מוים דעם גָאנצען וועג הערום פָּאָנדען חָאבער
ניכטס. 23. היערוך גינגען דיא ביידען מָאנער פָּאָם בערג
הערונטער, זעטלטען מיהרע רייזע ווייטער, זָאגָגטען בייא יהושע
זָאהן נון חַיִּן, מונד ערלָאהלטען מיהם דיעזע גָאנצע בעגעבענהייט.
24. מוך ספרָאכען זיא צו יהושע, וואָהרליך דער עוויגע הָאט מוים
דיעזעם לָאנד זיינגעגעבען, דען סָאן ליטטערן חַאלע מיינוָאהנער
דעמָאלבען פָּאָר מוים.

הפטרת השבוע

1. שמואל ספרָאך צום פָּאָלקע קָאמָאט ווּיר וואָלטען כָאך גלגל גיהן

הפטרת בהעלתך

צבאות, וַאדאט מיהר דען וויערזעק יעדער זיינען פֿרײַנד מונטער דעו וויי־
סטוקס מונטער דעם פֿײַגענבוימעס סחטען הין. 15. דערויף וואַנדעטע זיך
דער ערשטע ענגעל צו מיר מונד ווקטע איך מוין גלייך מיינעק, דען אחן
מוים דעק סלחך ערוועקט. 16. מונד פֿרעגטע מיך: וואָס זיהעסט דוא?
מיך אַנטוואָרטעטע: מיך זעהע מיינען לייכטער גאַלן פֿאָן גאָלד, מען
דעסטן אָבערן טהיל מיין בעקען, מען ווילכעק זיבען לאַמפּען זינד,
מונד יע זיעבען מונד זיבען רעהרען, דיא צו יעדער פֿאָן דען לאַמפּען
פֿיהרען, ווילכע מונ דאַו בעקען הערונ זילען. 17. מונ זאָגטע אָהל־
בייאַ נעבען מיהק, מיינער צו רעלטען מונד מיינער צור זינקען דעם
בעקענ׳ס. 18 דאַו הוב מיך נון ווידערונ מען מונד פֿרעגטע דען עג־
גענ דער איט איר טפרעך: וואָס בעדייטעט דיזעס איין הערר? דער
ענגעל ערווידערטע איר: מערקסט דוא דען נילט וואָס דיזעס בעדיי־
טען זאָל? מיך זאגטע: ניין, איין הערר. 19. דאַו אַנטוואָרטעטע ער
איר פֿאָלגענדערמאַסען: זאָ וויסע! דען ספרוך גאָטטעס בעדייטעט
עס, פֿערקינדיט דעק זרובבל. זאָ הייסט עס. נילט דורך געוואַלט,
נילט דורך מאַכט (ווירד׳ס מויסגעפֿיהרט), זאָנדערן דורך מיינען
ווילען בוהס, ספריכט דער עווינע צבאות. 20. וועד ביזט דוא, גרו־
סער בערג? דעק זרובבל מיינע עבענע נור, טאָן האַט דען עקסטיין
ער גענאַגט, מונטער הייגען גלוקווינסען דער ויכלענדען מענגע.

הפטרת שלח לך

1. יהושע זאָהן נון זאַדטע הייאַלין פֿאָן שטים לוייט אַנגענער מאָן
קונדסמאַכטער חוים מונד ספרהך נו מיהנען: גענט הין מונד בע־
זעהט דאַו לאַנד נעבסט ירחו, זיא גינגען האַוזען פֿאָרט, קעהרטען
זיין זין דאַו הוים מיינער גאַסטווירטהין נאַמענס רחב, מונ דאַוענבסט
נו מיבערנאַכטען. 2. אחן היגטערבראַכטע מאַבער דעק קאַניג נו
יריחו מונד ספרהך: זיעהע עס זינד היער דיעזען מאַבענד זייטע פֿאָן
דען קינדערן ישראל׳ס מנגעקאַמאַען, דאַו לאַנד חוימנוקונדסמאַכטען.
3. דאַ סיקטע דער קאַניג הין נו רחב מונד זיעס מיהר זאַגען: זיע־
פֿערע איר חוים דיא פֿרעמדען זייטע וועלכע זין דיינעק הויז מיינ־
גענקעהרט זינד, דען זיא קאַמאַען מונ דאַו לאַנד מונטער פֿערבאַרגען,
4. זיא מאַבער האַטטע בערייטס דיא ביידען אַנגענער פֿערבאַרגען,
כון מנטוואָרטעטע זיא: עס איזט וואָהל וואָהר, עס זינד זייטע בייא
איר מיינגעקעהרט, מיך וואָסטע נאַבער נילט וואָהער זיא וואַרען.
5. בייא טהאַרסום מאַבער דאַ גינגען זיא וויעדער פֿאָרט, וואָהין
ווייס מיך נילט; זעלט מיהנען מיינדעסטען זאָ גלייך נאַך, פֿיעלזילט
דאַם מיהר זיא נאַך מיינהאַלט. 6. דיא ביידען אַנגענער מאַבער האַט־
טע זיא מויל׳ס דאַך גענראַכט מונד מונטער דען פֿלאַכססטאַנגעלן,
דיא דאַזעלבסט מויסגעבריטעט לאַגען פֿערבאַרגען. 7. אחן זעלטע
מיהנען האַזאַ נאַך זאַנגסט דעם ירדן׳ס בים מאַן דיא מיבערפֿוהרט, מויך
פֿערסאַאַם אחן וויעדער דאַו טהאַר זאַבאַלד דיא נאַכזעלער היגוים וואַ־
רען. 8. בעפֿאַר נון דיא אַנגענער זיך נידערלעגטען גינג רחב נו
מיהנען היגוין. 9. מונד ספרהך: מיך ווייס וואָהל דאַם דער עווינ
מיך דיעזעס לאַנד מיינגיבט, מויך האַט סאַן פֿורכט פֿאָר מיך זיך
מונטער בעזאַלטיגט, מונד אַלע מיינוואָהנער דעם לאַנדעס לויטטער
פֿאָר מיין. 10 דען ווייר האַבען פֿערנאַמאַען, וויא דער עווינ דיאן
בינזעס בייא מייערק מויסלוגע מוים מצרים מייערנטוועגען מוים־

נער ניכט: דאַ מערקטע מנוח דאָס עס איין ענגעל דעם עויגען וואָר). 21. מנוח ספרַאַך לו זייַער פֿרויה: וויר זינד דעם טאָדעס, דען וויר האָבען איין גאָטטליכעס וועזען געזעהען. 22. זייַנע פֿרויה ערווידערטע מיהם: וואָלטע דער עויגע מוזערן טאָד, זאָ האָטטע ער פֿאָן מוזערער האַנד קיין גאַנגעסאָפּפֿער מונד ספּייזאָפּפֿער גענאָמען, האָטטע מונס חלוים דיזעס ניכט גאַלייגט, מונד מונס מילט דיא לוקונפֿט ניכט ערפֿאַהרען וואָסען. 23. דיא פֿרויה גאַבאָר מייכען זאָהן, מונד נאַנטע מיהן שמשון. דער קנאַבע וואָקס העראַן, מונד וואָר פֿאָק עויגען גאַזוגנעט. 24. דער גייסט גאָטטעס ערפֿילטע מיהן לוערסט מין דעק לאַגער פֿאָן דן, לוויסען צרעה מונד אשתאל.

הפטרת בהעלתך

1. פֿרַאַהלוקקט מונד יוכלע, טאָכטער ציון! דען זיעה, מיך קאָמט מע מונד האַלטע רעזידענץ מין דיר, ספריכט דער עויגע. 2. מונד האַלטען זיך פֿיעלע נאַליאָנען גלויך לום עויגען וואָן דיזעק טאָג מונד זינד מיין פֿאָלק, זאָ טהראָנע מיך דאָך מונטער דיר. דאַן ערקענסט דוא דאָס דער עויגע צבאות מיך נו דיר גאַזאַנדט האַבט. 3. דער עויגע ניאָט דאַן זיין ערבטהיל ווידער מיין, יהודה מוין היילגעק באָדען, מונד ערוואָהלט ירושלים אַבערמאָל. 4. מין עהרפֿורכטפֿאָלי לער סטילע האַרט יעדע קרעאַטור דעס העררן ענטגעגען, וואָן ער זיך רעגט מוים זייַנע היילגען וואָהנזיטן. 5. מאָן לייגטע מיר דען האָהען פריסטער יהושע, סטעהענד פֿאָר דעק ענגעל גאָטטעס, מונד דער מאַקולאָגער סטאַנד נו זיין רעכטען, ווידער מיהן נו לייהען. 6. אַבער דער עויגע זים דעק מאַקולאָגער זאָגען: עס ווערט'ס דער עויגע דיר, מאַקולאָגער! דיר ווערט עס דער עויגע, דער ירושלים זיך ערקאָהר; מיין וואַטבראַנד מיזט דיעס, מוים דעק פֿייער גערעטטעט. 7. יהושע אַבער סטאַנד פֿאָר דעק ענגעל, מין מונזויפֿלע בערן קליידער מאַגעטהאַן. 8. דאַ ערהאָב דיזער זייַנער סטיואָוע מונד זאָגטע נו דען מואָסטעהענדען: נעהוט דיא מונזויבערן קליידער מיהם אַב, מונד זאָגטע פֿערנער נו מיהם זעבאָט, זיהע! היראיט לייהען דיר דיין זינד מוים, מונד בעקליידע דיך מיט עהרען קליידערן. 9. דאַ דאַכטע מיך: מאָכטע מאָן מוין מיינען רייכען בונד זעטלען מוין זיין הויפט; מונד זיא זעטלען מיינען רייכען בונד מיהם מוין דאַז הויפט, מונד לאָגען מיהם דיא קליידער אַן מין אַנווזענהייט דעס ענגעל גאָטטעס. 10. דאַרוין ערוואַהנטע דער ענגעל גאָטטעס דען יהושע, מיט פֿאָלגענדען וואָרטען. 11. זאָ ספריכט דער עויגע צבאות: וועז דוא מין מיינען וועגען וואַנדעלסט, מיינען דיענסט בעאָכטעסט, מיינעק הויוע גערעכטליך פֿאָרסטעהעסט, מונד מיינען האָף מין עהרען האָלטסט, זאָ גאַבע מיך מיינסט לוטריטט דיר, מונטער דעגען דיא היר סטעהען. 12. האָרע עם, יהושע! האָהעפריעסטער, דוא מונד אַלע דיינע ברידער, דיא ביא דיר זיטלען, דיזוע מוים גאַלייכעטען אַנקנער אַלע! מיך בריגע מיהן, מיינען דיענער, יעגען גאַלויבטען ספּראָסלינג. 13. דען זעהט דיזען סטיין דען מיך פֿאָר יהושע לעגע, זיבענפֿאַך זאָל בעוואַכט ער ווערדען דיזער מיינ= ליגע סטיין. יאַ! מיך זעלבסט, ספריכט דער עויגע צבאות גראַבע דען ספּרוך מיהם מיין! מיך סאַפֿפֿע אַלע מוגליק דיזעס לאַנדעס מין מיינעק טאָגע ווע. 14. אַן דיזעק טאָגע ספריכט דער עויגע

טרָנקע אונד געניעסע ניכטס אונרייניגע. 4 דען דוא ווירסט סווַנ־
גער, אונד גענַחרסט מיינען וָהען; אויך דעסטן הויפט קָאמט קיין
סטערואפער דען ער מיזט פָּן אוטטערלייבע תַן דעם עוויגען גע־
וויהט, אונד ער וָזל נוערסט הילף ישראל פָּן דער הַנד דער
פלשתים בעפָרייען. 5 דיא פָּרויא גינג היערויף צו מיהרעם אַנגע
אונד זַגטע צו מיהם: מיין גָּטטליכער אַהן ווַר בייא איר גענוגען,
זייא גענטַלט גלייך מיינעם ענגעל דעם עוויגען, זָ פָּורכטבַר
דַם אין מיהן ניכט נַך זייער הערקומָט פָּרַגען אָכטע, אונד
ער ענטדעקטע איר אויך זייער נַהען ניכט. 6 דיוער אַהן ספרַך
צו איר: דוא ווירסט סווַנגער ווערדען, אונד מיינען וָהן גענַחרען,
טרינקע וועדער ווין נָך בערויסענדע נעטרָנקע, אונד גענוטע
ניכטס אונרייניגע, דען דער קנַבע מיזט פָּן אוטטערלייב תַן דעם
עוויגען געוויהט. 7 דַן פָּלעהעטע מנוח צום עוויגען אונד ספרַך:
ָ איין גָּטט! וָם דָך דען גָּטטליכען אַהן דען דוא גענַדעט
הַסט, חַבערַחַלם צו אונס קָאמען, דַם ער אונס בעלַהרע, ווית
ווייר אונס איט דעם פָּערהיימלעכען קנַבען צו פָּערהַלטען הַבען.
8 גָּטט ערהָרטע מניח'ם גענטה, אונד דער ענגעל קָאם חַבער־
אַלם צו דער פָּרויא, דַן זיא עבען אויף דעם פָּעלד זָם, אונד
מיהר אַהן ניכט בייא מיהר ווַר. 9 זיא חַבען זיך סנעל צו מיה־
רעם אַהן ספרַך: דער אַהן דער נייאויך בייא איר גענוגען
הַט זיך זָ עבען ווידער זהען וָסען. 10 דַן אַכטע מנוח זיך
אויף פָּלגטע זייער פָּרויא נַך, גינג צו דעם אַנגע הין אונד ספרַך
צו מיהם: בימט דוא דער אַהן דער איט דיזער פָּרויא גענפרַכען?
ער אַנטוָרטעטע יַ מיך בין עס. 11 מנוח ספרַך: ָ זָ זָגע
אונס דָך יעלט, וָם ווִר ווענען דעם קנַבען טהון מיסען. 12 יע־
נער ערוויעדערטע: דיא פָּרויא אום זיך וָל דעסיניגען ענטהַלטען,
וָם אויך מיהר בערייטס גענַגט הַבע. 13 זיא דַרך ניכטס גע־
ניעסען וָם נור פָּאָם ווייסטָקע קָאמט; דַרך ווידער ווין נָך
אַנדערע בערויסענדע גענטרָנקע טרינקען; דַרך קיינע אונרייגע
ספייזע עסען. קורץ אַלעס וָם אויך מיהר גענַגט הַבע, אום זיא
גענוים בעָבַכַטען. 14 מנוח ספרַך צו דעם ענגעל: אָכטעסט
דוא דיך נור בייא אונס נָך עטוָם פָּערווילען, ווִר וָלען דיר מין
ליעגענבָקליין צובערייטען. 15 דער ענגעל ערוויעדערטע: ווען
דוא אויך אויף פָּערווילסט, זָ ווערדע אויך דָך פָּן דיינער קָאסט
ניכטס גענוסען, ווילסט דוא חַבער עטוָם צובערייטען זָ ברינגע
עם ליעבער דַר אַלס מין גַנַלַפָּער דעם עוויגען צו עהרען. (מניח
ווָסטע נָאוויך ניכט דַם ער מין ענגעל גָּטטעס ווען). 16 מנוח
ספרַך צום ענגעל דעם עוויגען: ווען מיזט דיין נָאמע, דָאיט ווִר
ווען דיינע פָּערהיימוג מין ערפָּולונג גענט, דיר פָּערעהרונג ווידמען
קָאנען. 17 דער ענגעל דעם העררן מַנטווָרטעטע: ווַרום
פָּרַגסט דוא נָך מייניע נָאמען; ער בלייבט פָּערבָרגען. 18 דַן
נאהם מניח דָס ליעגענבָקליין אונד ספייזָפָער, אונד ברַכטע
עם אויף דען פָּעלזען דעם עוויגען צו עהרען דַר. דער ענגעל פָּער־
ריכטעטע ווַהרענד פָּר מנוח'ס אונד זייער פָּרויא אויגען. 19 דען
דא דיא פָּלַאמע פָּאָם חַלטַר גען היממעל סטיג, פָּוהר דער ענגעל
דעם העררן מין דער פָּלַאמע עמפָר. חַלם מנוח אונד זייע פָּרויא
דיעם זהען, פיעלען זיא אויף אויהר מַנגעזיכט נור עדדע. 20 (דער
ענגעל דעם עוויגען ערמיגן נון דעם מניח אונד זייער פָּרויא פער־

8. מבער איך ווערדע אויך מיהר דען ווען איט דאָרנען פערלעגט: מיהן מואלייכען דאָס קיין חויזגאַנג נו פֿינדען זייט. 9. ווען זיא כן מיהרען בוהלערן נאַכמיילען וירד, וירד זיא זיא ניכט ערלייכען קאָנ= נען, זיא וירד זיא זוכען מונד ניכט פֿינדען, דאַן וירד זיא ספרעכען, אַ קאָננטע איך מיר ווידער נו מיינעם פֿאָריגען גאַטטען נוריק קעה= רען, וואַהרליך איך האַטט'ס בעסער בייא מיהם אַלס יעלט. 10 וויל זיא מבער ניכט ערקענען וואָלטע דאַס מיהר גענטרייד, אָפֿט מונד אָהנ וואָלט פֿאָן איר הערגעקאָמאָן, דאַס איך מיהר ויבער גאָנד מין מיבערפֿלוס סענקטע, ווען כעם זיא מבער פֿיר דען גאָטטען בעל פֿערסוואָנדעט. 11. דאַהער ווערדע איך מויך איין גענטרייד נור אָרנדעליט, מונד מיינען אָפֿט נו זייער לייט ווידער נוריקנעהמען, מיהר פֿאַלַכס מונד ווָאָלע זיא מיהרע בופֿט דעקטע, גאַנליך ענטליהען. 12. ענטבלאָסט וירד זיא כן הַן סטעהן פֿאָר דען מויגען מיהרער בוהלער, מונד ניאַמד ווָאָל זיא מיינער גענוֹלט ענטרייסען קאָננען. 13. אָלע מיהרע פֿרייד'ן, פֿעסטען, נייאָאָנדען, רוהע= מונד פֿייער=טאָגע ווען אויך פֿערניכטען. 14. מיהרע וויינסטאָקקע מונד פֿייגענבייא פֿאָן דענען זיא זיך פרַאַהלטע: מיך האַבע זיא אַלס גענטענקע פֿאָן מיינען בוהלערן ערהאַלטען, ווערדע מיך פֿערהעערען, זיא מין מיינען ווָאָלד פֿערוואַנדלען, דאַס זיא נו פֿוטטער דעם ווילדעם זיא דיענען ווָאָלען. 15. זיא ווערדע מיך מַן זיא מַהנדען דימיענינגען טאָג מַן וואַכ'ען זיא דען בעלים ווייהרויך ברַאַנטע, זיך איט נאַזענרינגען מונד אָהרגעהאַנגען סאיקטע מונד מיהרען בוהלערן נאַכלויף, מונד מיי= נער פֿאָלויג דאַריבער פֿערגאַס. זיא ספריכט דער עווינע. — 16. דאָך נאַכדעם מיך זיא גענאָקט נאָך יענער ווינטע הין, ווירדע מיך ווידער מיהרעם הערלען טראָסט נוספרעכען. 17. מיך ווערדע מיהר פֿאָן דאָ מיהרע ווייבערגע ווידער גענבען, מונד יענעז טהאַל דעם טריב= זאָם ווידער נום האַפֿפֿנונגספֿאָלען מיינגאַנג אַכען, דאָרט ווירד זיא וואַכזעל=גענאַנגע אַלסטיאַען ווען מין מיהרער יוגענד, ווען נו דער לייט דאַ זיא מוים מצרים הערוים גינג. 18. אַלסדען ספריכט דער עווינע ווירסט דוא איך נענעען אישי (מיין גאַטטע) מונד ניכט מעהר בעלי. 19. דער נאָאָ בעל ווירד מוים מיהרעם מונדע פֿערבאַנגט, זיין אַנדענקען מויך עווינ פֿערגעסען זיין. 20. איך ווערדע מיהנען מויך מיינען בונד איט דעם גענוֹלדע דעם פֿעלדעס, גענֹלוגעל דעם היאָאָלס, מונד גענוירם דער ערדע אַכען; באָגען טוערד מונד קריגסווַפֿפֿען מוים דעם וואַנדע ענטפֿערנען, זאָ דאַס זיא רוהיג וואָה= נען קאָננען. 21. מונד דאַן איך איט דיר מויך עווינ פֿערלאַבען, דורך גערעכטיגקייט מונד טוגענד, דורך ליבע מונד הולד איט דיר פֿערלאָבען. 22. יאַ איך ווילל איך טרייליך איט דיר פֿערלאָבען, מונד אַלסדאַן ווירסט דוא כן איך דען עווינען ווידער לִיבען.

הפטרה נשא

1. מיינסט נענטע מיין מאַן מין צרעה פֿאָן דעם גענוענטע דן, נאָאָנס מנוח, דעסטן פֿרוים ווָאָר מונפֿרוכטבָאָר, מונד גענאַר קיי= נע קינדער. 2. עס ערסיינן מיהר אַבער מיין ע:געל גאָטטעס מונד טפרַאַך: זיעהע בים יעטנט ווָאָרסט דוא מונפֿרוכטבָאָר, אַבער= דוא ווירסט כן סווַאַנגער ווערדען מונד מיינען זאָהן גענאָרען. 3. נים דיך אַוואָ מין אַכט; טרינקע ווערער ווין כאָך זונסט סטאַרקע גע=

הפטרת בחקותי

פֿוּיִיס זײַנע סטאַרקע וועלט, פֿאַר עוויקײַט חֲבער זיין הערלעכקײט.
.9 ער וועלד זײַן, ווי מיר זײַנען בײַ אים דער ווסטע, גענים
ניכט דעם גוטען וועג עם קאַמען, בלייבט מיר דער דירדע מיר ווי־
טער, מונפֿרוכטבאַרען מונד מונבעוואַהנטען לאַנד. 10. געזעגנעט
זײַ דער מאַן, דער זיך מוין דען עוויגען פֿערלאָסט, מונד דעמען
התפּלּה דער הערר מיוט. 11. ער וועלד מיינעם חַן וואַסער גע־
פֿעלאַנטען בויאַ גלייך זײַן, דער וויט הין מיר פֿייכטען בעֲדען וואור־
צעלט, ער עאפֿינדעט ניכטס ווען היטלע ווטהעט, זײַן בלאַטט מיא־
מער גרין, ער פֿירכטעט ניכט דער דירדען לייט, מונד הערט ניכט
מוין פֿריכטע נו טרעגען. 12. חיבער חֲלעם חיוט דאַ: הערן טריגע־
ריס, מונד דאָך אָהנאַכטיג וער קאַן עם ערגרינדען! 13. זיך דער
עוויגע ערפֿאָרסע דאַ: הערן, פריפֿע דיא נירען, מוך יעדעם נאַך
זײַנעם וואַנדעל, נאַך דען פֿריכטען זײַנעך וועלק נו בעוואָהנען.
14. דער קרא זאַאעלט חיין, אָב ער גלייך ניכט געבאָהרט, זאָ
מוך וער מונגערעכטען רייכטהום ערווירבט, מין דער הֲלפֿטע זײַ־
נער לעבענסיאָהרע מום ער מיהן פֿערלאַסען, מונד בייא זײַנעם עגדע
ווירד ער נאָך מיין טהאָר. 15. טהרֶאַן דער אַזיעסטאָט! פֿאַן עווי־
הער ערהאַבענער, אָרט מונזערם היילינטהומס! 16. דאָ עווינעער ביוט
דיא האַפֿטונג ישראל'ס, דיא דיך פֿערלאַסען אינען נו סאַנדען וער־
דען, דיא חַבטרינניגען וועלדען סאַן מוין ערדען נור פֿערדאַאכט
מויפֿגעלייכעט וועלדען! דען זיא האַבען דיא קוועלע דעם פֿרינען
וואַסערס, דען עווינען פֿערלאַסען. 17. אָ היילע איך הערר! דאַם איך
גענעסע, היוך איר דאַם מיך גערעטטעט וועלדע, דען איין רוהם
ביוט דוא.

הפטרת במדבר

1. אויפֿט וועלד ישראל'ס מענגע זיין ווי זאַנד אַם מעערע דער
וועלער נו מעסען נאָך נו נאָהלען מיוט, מונד סטאַטט מאַן נו מיהנען
געזאַגט, מיהר זייד ניכט מיין פֿאָלק, וועלד מאַן אַלסדאַן נו מיהנען זאַ־
גען מיהר זייד קינדער דעם לעבענדיגען גאָטטעס. 2. דאַן וועלדען
יהודה'ס מונד ישראל'ס זאָהנע מייניג זיך פֿערזאַאעלן, מיין חַבער־
הויפֿט זיך וואָהלען, מונד מוים דעם לאַנדע ליהען, דען גראָס מיוט
דער טאָג יזרעאל. 3. נעננט נון מייערע בריידער עמי (מיין פֿאָלק)
מייערע טוועסטערן רוהמה (ווידערמויפֿגענאַאעט). 4. האַדערט
איט מייערער מוטטער האַדערט, דען זיא מיוט ניכט אַהר מייגע
גאָטטין מיך ניכט אַהר מיהר גאָטטע, דאַם זיא דיא בוהלריסע מיגע
חַבולגע, מיהרע גייהייט ניכט אַהר דורך מיהרען פֿרעכען בוזען
פֿערהאַטהע. 5. מיך וועלדע זיא זאָגסט נאַקענד מויזליהען. ווי אָם
טאָג מיהרער גבורט זיא דאַרסטעללען; זיא מייגער ווסטע מייגער
מיינאַדע גלייך מאַכען, דאַם זיא פֿאָר דורסט פֿערטאַכטען מום.
6. מויך מיבער מיהרע קינדער ווירדע מיך איך ניכט ערבאַרמען ווי־
זיא הורע:קינדער זינד. 7. ווארלויך מיהרע מוטטער מיוט מייגע הורע
מייגע סאַלאָמע, דיא זיא גאַליייגט האַטטע, ווי אָבט ספראַך זיא
ניכט; מויך ווילל מייגען בוהלערן נאַכמויילען, זיא גאַבען איר סאַיוע
מונד גאַטערנקע, מייגע ווילל מונד פֿלאַכס, איין מאָהל מונד זאַבען.

הפטרת בהר

15. דער דוח חיס זאַנדע מצרים, וחוזהן זן ישראל חלום זן זאַנדערן
אענסען לייכען חונד וואונדער טהחאטסט דיח כאך יעטלט בעקחאנגט
זיכ חונד דיר דען כחהאען ערוואַרבסט דען דוח הייטיגען טאַגס
החסט. 16. דוח פּיהרטעסט דיין פּאָלק ישראל חוים דעס זאַנדע
מצרים איט לייכען זוכד וואונדערטהאטען, איט סטאַרקער החנד
חונד חויסגעסטרעקטעס חראע חונד איט פּורכטבאַרער אחכט.
17. דוח גאַבסט חיהנען דיעזעס זאַנד, דאַ: דוח חיהנפן חיינלוגע-
בען חיהרען עלטערן לוגעסוואַרען החסט, חיין זאַנד וועלכעס אילך
חונד החניג פּלייסט. 18. חלום זיח חבער דאַהין קאַחען חונד עס חין
בעזיץ נאַהאען, חונד דיינער סטיחח ניכט געהאַלטען נאַך דיינער
וועהרע ניכט וואַנדעלטען, וואַס דוח חיהנען זו טהון בעפּאַהלסט
ניכט טהאַטען, דאַ פּערפּיגטעסט דוח חלן דיעזעס חונגליק חיבער
זיח. 19. זיהע אאַן החט בחללוערקע חוח דיח סטאַדט גענאַכט זיח
זו ערחבערן, חונד דיח סטאַדט חיזט דען כשדים וועלכע זיח בעלא-
גערטען סאַן חיבערגעבען וואַלטען (וויל זיח דעס סוועדטס, דער
הונגערסנאַטה חונד דער פעסט ניכט זאַגער ווידערסטעהען קאַנג-
טען) וואַס דוח גענפרחכען החסט סיזט ערפּאַלגט, חונד דוח זיע-
העסט עס איט חן? 20. דאַ דוח דאַך איין הערר, חַ גאַטט זו
איר זאַגטעסט: קויפּט דיר דאַ: פּעלד פּיר געלד חונד לייגען
דאַלו! חונד דיח סטאַדט חיזט דען כשדים חיבערלייפערט. 21. דאַ
וואַרד דעס ירמיה דאַ: וואַרט דעס עוויגען וויח פּאַלגט: 22. זיהע
חיך בין דער עוויגע דער גאַטט חללעס פּלייסעס, קאַן איר וואַס פּער-
באַרגען בלייבען?

הפטרת בחקותי

1. זו דיר חַ הערר! חיינע לופּערזיכט, סולוועהר, חונד לופּולכט חין
דער נאַטה! וועדען חיינסט נאַליאַנען זעלבסט פּאַן דען פּערנסטען
געגענדען דער ערדע הינסטרחאען חונד בעקענען: נור פּאַלסע (גאַט-
טער) החבען חונס חונזרע פּאַרפּאַהרען פּערערבט, חבערגלויבען
דער זו ניכטס פּרחאַט. 2. דען קאַן חוך חיין סטערבליכער זיך
גאַטטליכעס וועזען סאַפּפּען, דאַ ער זעלבסט קיין גאַטט חיזט? 3. דיס
חאַל וועדע חיך חבער יענעז קונד טהון חיינע גאַנגע אחכט חונד
סטאַרקע וויל חיך זיח פּיהלען לאַסען — דאַס זיח ערפּאַהרען, דאַס
חיין נאַחע עוויגער זיח. 4. דיח פּערגעהונגען יהודה'ס חיזט חיט
חיינעח גענסטאַהלטען גריפּפּעל, חיט חיינעח חיינעל פּאַן סאיד חויפּ-
געלייכעט, חיינגעזעלט חוין דער טאַפּעל חיהרעס הערזעגס, חונד
חוין דען החרנערן חיהרער חלטאַרע. 5. חיזט עס דאַך חלס דאַלטט
זיח חן חיהרע לאַגלינגע, ערוואַהנען זיח חיהרע חלטאַרע, חיהרע חאַי-
נען זאַחאט דען גרינען בייאַען, חונד ערהאַבענען היגעלן. 6. חַ דוח
בעוואַהנער דעס היגליכטען גענילדעס! דיין פּערחאַגען, דיינע סאַט-
גע, חללע דיינע זינדיגען חפּפּערהאַהען חוין דיינען גרחאַלטען וועדע
חיך לוך בייטע הינגעבען. 7. דוח זעלבסט חבער וועסט פּייערן,
פּערן פּאַן דיינעח ערבגוטע דאַ: חיך דיר חיינגעגעבען, חינדעח חיך
דיך דיינען פּיינדען דינסטבאַר חאַכען וועדע, חין חיינעח דיר חונ-
בעקאַנטען זאַנד, דען חיהר החבט חין חיר חיין פּייער חנגענאַכט,
דאַ: עוויג זאַדערן וויכד. 8 חַ ספריכט דער עוויגע: פּערפּלוכט
זיין דער חאַן, דער חוין חיינען טטערבליכען זיך פּערלאַסט, חונד חוין

הפטרת אמור

גענען ווערדען, אין בין מיהר מיינעמטהוק. **15.** דאָז ספייזע־אָפּ־
פּער זינד־אָפּפּער חונד טויד־אָפּפּער זאָלן זיא פּערלעהרען, חונד אַל־
לעס בעמ־גוט מין ישראל געהאָרט מיהנען. **16.** דאָז ערסטע פּאָן
אַלעס פּריהלייטיגען חונד דיא העבע פּאָן אַלעס, געהאָרט דען
פּריסטערן; חויך מיערם טייגם ערסטויגע געבט מיהר דעם פּריס־
טער חויך דאָם זענען מין מיערק הויזע רוהע. **17.** אַלעס חוזע־
פּאַלענע חונד לעריסנע זאָוואָהל פּאָק געפּליגעל אַם פּאָק פּיהע דיר־
פּען דיא פּריסטער ניכט גענוסען.

הפטרת בהר

1. ירמיה ספראַך: איר זאָלר דאָז זאָבּאָט דעם עוויגען אַלזאָ. **2.** זיהע
חנמאל דיינעם אָהייאם שלם׳ם זאָהן ווירד זו דיר קאָמאָען חונד
ספרעכען: קויפּע דיר מיין פּעלד וועלכעם זו ענחות זיעגט; דען דוז
האָסט דאָז רעכט דער אַנפּערוואַנדטאַפּט עם זו קויפּען. **3.** דאָ קאָמ
מיינעם אָהייאם זאָהן חנמאל חויך דען האָך דעם גענפּאָנגעם זו איר
ווירד דער עוויגע גענפּרעכען הערסטויגע געבט מיהר דעם פּריס־
טער חויך דאָם זענען מיינעם ווחגע. **4.** זאָ זאָלסט מיך נון מערקטע דאָם עם דער ווילע דעם עוויגען זייא. **5.** זאָ
קויפּטע מיך דאָז זו ענחות זיעגענדע פּעלד פּאָן מיינעם אָהייאם זאָהן
חנמאל, חונד ווחג מיהם דאָז זילבער דאַפּיר זו, (נאָמליך) זיבצען
שקלים חונד לעהן זילבערסטיקע. **5.** מיך פּערטריב עם מין מיינעם
בריפּע, פּערזיגעלטע מיהן, נאָהם לייגען דאָלו חונד ווחג פּאָר מיה־
נען דאָז זילבער מין מיינער ווחגע. **6.** מיך נאָהם דען קויפּבריעך
נאָמליך זאָוואָהל דען, וועלכער (נאָך גענוג חונד גענרויך) פּערזיגעלט
ווחר אַלם דען חונפּערזיגעלטען. **7.** מיך גאָב דען קויפּבריף דעם ברוך
זאָהן נריה׳ם זאָהן מחסיה מין געגענווארט מיינעם פּרייגדעם חנמאל
חונד דער מין דען קויפּבריעך חונטערסריעבענען לייגען, חויך פּאָר
דען חויגען אַלער יהודים, וועלכע מיך האָפּע דעם גענפּאָנגיסעם
זאָסען. **8.** מין מיהרעם בייאזיין גאָב מיך דעם ברוך פּאָלגענדען בע־
פּעהל. **9.** זאָ ספריכט דער עוויגע צבאות דער גאָטט ישראל׳ם: נים
דיוע בריפּע, דיעזע קויפּבריפּע נאָמליך זאָוואָהל דען פּערזיגעלטען אַלם
דען חונפּערזיגעלטען, חונד זעגע זיא מין חיין חירדענעם גענאָם,
דאָוויט זיא זאָנגע לייט בלייבען אַאָגען. **10.** דען זאָ ספריכט דער
עוויגע צבאות דער גאָטט ישראל׳ם: זיא ווערדען זיך מין דיעזעם
זאָנדע נאָך הייזער, פּעלדער, חונד ווייגבערגע קויפּען. **11.** נאָכדעם
מיך דעם ברוך זאָהן נריה דען קויפּבריעך גענגעבען, פּלעהעטע מיך
פּאָלגענדער גענסטאָלט לום עוויגען. **12.** אַך גאָטט! זא הערר! זיהע
דוא ביזט עם דער היאָעל חונד ערדע מיט ערהאָבענער אַרָם,
מיט חויסגעסטרעקטעם אַרָוע גענאָכט, דיר קאָן קיין דינג פּער־
באָרגען בלייבען. **13.** דוא ביסט עם דער גנאָדע בים מין דאָז טוי־
זענדסטע גענעלכט ערלייגט, דוא דער דיא זינדען דער פּאָטער
מיך סאָמט מיהרער נאָכקאָמאָינגע הייאוכט, דער ערהאָבענע,
אַכטיגע גאָטט! עוויגער צבאות מיוט דיין נאָמע. **14.** גרעָס מיך
ראָטהשלום, אַכטיג מין דער חויספּיהרונג. דוא, דעסען חויגען
חויל דען וואָנדעל אַלער חענסען גערייטעט זינד, חוך מיינען יזדען
נאָך זיינעם וועגע חונד דער פּרוכט זיינער ווערקע זו פּערגעלטען.

סניטטער מויל דען פסוּיגער, דער טרויבענטרעטער (ווינצער) מויל דען. זוּאַמען סטאַמסען ווירד; פּאַן דען בערגען ווירד זיסעס טריפֿעלן, מוכ דיא היגעל וועדען לו לעלפֿוימסען סיינען. 8 מיך וועדע חלפּ= דאַן איין פּאַלק מוים דעם עלענדע פּיהרען, זיא וועדען דיא פּערח= דעטען סטאַרטע וויעדער מויפּבויען, מונד זיא בעוואָהנען, ווייבער= גע פּסלאַנצען, מונד מיהרען ווין טרינקען, גאַרטען פּלאַנצען, מונד מיהרע פּריכטע געניעסען. 9 מיך וועדע זיא מויל מיהרעם ערד= בּאָדען מיינפּסלאַנצען, דאַם זיא ניע וויעדער מוים דעם לאַנדע, דאַז מיך מיהרען מיינגענגעבען, פּערסטאָמען וועדען זאָלען; ספריכט דער עווינע דיין גאָטט.

הפטרת אמור

1 דיא פּריסטער מונד לעוויטען קינדער צדוק'ם דיא בעוואַ= כונג מיינעם הייליגטהומס הילטען וואַהרענד דאַם ישראל פּאַן איר פּבטרייניג וואַר, זאָלען הערפּאַן נאַהען איר לו דיענען מונד פּאַר איר סטעהען, מונסליטט מונד בלוט פּאַר איר לו אָפּפּערן, ספריכט דער הערר דער עווינע. 2 זיא קאָמאַען מין איין הייליגטהום, נאַהערן זיך מיינעם טיסע איר לו דיענען, מונד בעאַבפּלטען מיינע פּערחרד= כונג. 3 וואַן זיא מין דאַז טהאַר דעם מיננערן האַפּס מיינגעהן קלויי= דען זיא זיך מין ליינען געוואַנד בריינגען קיינע וואָלע מויל זיך, וואַן זיא איר מין דען פּפּערטען דעם מיננערן האַפּס מונד מיך טואפּעל דיע= נען. 4 מיינען ליינען=בונד טרעגען זיא אַויל מיהרעם הויפּטע, ליי= נעע בייקליידער מויל מיהרען לענדען, מונד זאָלען זיך איט קיינעם סווייסבאַנדע גירטען. 5 וואַן זיא מין דען מיסערן האַלל היגוסגעהן, מין דען מיסערן האַלל נאַהען לו דעם פּאַלקע, ליהען זיא דיא קליידער מין דענען זיא איר דיענען מוים, מונד לעגען זיא ניעדער מין דער קאַמ= מער דעם הייליגטהומס מונד ליהען זיך אַנדערע קליידער אַן, דאַמיט זיא דאַז פּאַלק ניכט דורך מיהרע קליידער ווייהען. 6 מיהר הויפּט זאָלען זיא ניכט טעערען, מויך דאַז האַאַר ניכט ווילד וואַכסען לאַסען, זאָנדערן פּערשניידען זאָלען זיא מיהר הויפּט=האַאַר. 7 ניאַנד פּאַן דען פּריסטערן דאַרף ווין טרינקען, וען זיא אַין דען מיננערן האַלל מיינגעהן לו אָפּפּערן דירפּען זיא ניכט לו פּרוים נעהמען, כור יונגפּרוינען מוים דעם הויז ישראל'ס קאַננען זיא הייראַטהען, מיינעם פּריסטערם ווייבע קאַננען זיא אַבער הייראַטהען. 9 אַין פּאַלק זאָלען זיא מונטערריכטען וואַס הייליג מונד ניכט הייליג זייא, מיהם קונדטהון וואַסריין מונד מונריין זייא. 10 אַין סטרייט= זאַכען זאָלען זיא נאַך מיינעם רעכט מורטהיילען מונד סליכטען, מיינע לעהרען מונד געזעטצע פּיר אַלל פּעסטע זאָלען זיא בעאַבאַכטען מונד מיינע רוהעטאַגע הייליגען. 11 בייא קיינעם אונסטענליכאַם דיר= פּען זיא קאַמען דאַס זיא ניכט מורריין וועדען, מויגענאַמען בייא פּאַטער, מוטטער, זאַהן, טאַכטער, ברודער מונד מוועסטער דיא זיא

דעם מחלטם מיך חונד זחגטע לו זייגען החפבעדיענטען, מיך ווילל
מייך זחגען וואם ארם גענגען חונם ווילענם מיזט: זיא ווייסען דחם וויר
הונגערסנחטה החבען דחרוק החבען זיא דחז זחגער פערוחסען חונד
זיך חויך דעם פעודע פערשטעקט, זיא דחלטען נעאוך: וועו זיאחוים
דער סטחדט הערויסגעהן ווערדען, דחן וואלען וויר זיא זעבענדיג
ערגרייפען חונד מין דיא סטחדט מיינדרינגען. **11.** מיינער פחן זיא
נען החפבעדיענטען ערווידערטע חונד ספרחך: אחן קחן דוך פינך
פחן דענען מין דער סטחדט מיברינגעבליבענען פפערדען דחרחן וואח
גען; וואחרען זיא בייהער דער מענגע ישראל'ם גלייך דיא מין דער
סטחדט מיברינג בליעבע, זא קחננען זיא מויך דערייניגען מענגע
ישראל'ם גלייך ווערדען דיא סחן מואגעקחאטען זינד, ווייר וואלען חל=
זא הין סיקען חונד נחכריכט מיינגיעהען. **12.** אחן נחהם חלזח לוייא
רייטער וועלכע דער קחניג נחך דעם לחגער ארם סיקטע איט דעם
בעפעהל: גענט הין חוק חויזלוקונדסחפטען. **13.** זיא גינגען מיהנען
(דען חרחאיטערן) חלזח ביז חן דען ירדן נחך, חונד פחנדען דען
גחנצען ווענ פחן קלייערן חונד גערחטהחטען ווילק ארם
ביים דער מיילפערטיגען פולכט פחן זיך געווחרפען החטטע, חום נון
דיא בחטען לוריק קחאטן חונד עם דעם קחניג בעריכטעטען. **14.** דחז
זיעל דחז פחלק היזוים חונד פוידערטע דחז גחנצע לחגער ארם:
אחן בעקחאטן ווין סחה פיינעם אעהל פיר מיינען שקל חונד לוייא
סחה גערסטען מויך פיר מיינען שקל ווייא עם דער עוויגע פחרהער
געזחגט החט. **15.** דער קחניג בעסטעלטע דען חבערסטען דער
מיהם סטעטם בעגלייטעטע לור ווחכע מיא טהחרע, דחז פחלק חבער
לערדריקטע מיהן מיא טהחר דחם ער סטחרב ווייא דער גחטטליכע
אחן זחלכעם, חום דער קחניג לו מיהם הינחב גינג, פחרהער פער=
קינדיגט החט. **16.** דען חום דער גחטטליכע אחן דעם קחניג גע=
זחגט החטטע: אחרגען חוא דיעזע נייט ווילד לוייא סחה
גערסטען פיר מיינען שקל חונד מיינע סחה פיינעם
אעהל חויך פיר מיינען שקל מיא טהחרע שומרונ'ם לו
בעקחאטן זיין. **17.** דער חבערסטע חבער דעם גחטט=
ליכען אחן דחוויך ערווידערטע, וועו חויך דער עוויגע גע=
טרייד פחא היאטל רעגנען לאסע ווירדע דיעזע אחגליך זיין? דח
ספרחך יענער איט דיינען חויגען ווירסט דוא עם זעהען חבער ניפטס=
דחפחן גענימען. **18.** חונד נון גענחה, עם מיהם חויך זח; דען דח=
פחלק לערדריקטע מיהן דחם ער סטחרב.

הפטרת אחרי מית

1. דעם עוויגען וחרט וחרד איר ווית פחלגט: **2.** אענטעזחהן
ווילסט דוא דיא בלוטסולדיגע סטחדט ריכטען? ווילסט דוא זיא ריכ=
טען חונ־ן חיהר חיהרע טחנדטהחטען פחרריקטן? **3.** זח זחגע: זח
ספריכט דער עוויגע, ח חייכעלחוזחרדערייסע גרייעלחוזחיבענדע
סטחדט! דיין חונטערגחנג חיזט אגון דח. **4.** דורך דיינע בלוטפער=
גיסונגען חיבערהיפטעסט דוא דיך אית זינדען, דורך דיינע חויסגע=
חיבטע גרייעלן ווחורדעסט דוא גחנליך פערחונרייניגט, וו נחהערן
זיך הערחן דיינע לעטלטען טחגע, דח: ענדע דיינער יחהרע החסט
דוא נון ערריכט: נון טפחטט חלזער פחלקער ווערדע חיך ד ך חח=
כען, נון הוהנגעלחכטער חלזער לחנדער. **5.** נחהע חונד ענטפערע=

ئەمرەتەل تە ما دەر ھاتووە لەتە دێرەکە ئا. 10. لە دێرەکە ھاتووە ئەمرەتەل ئا. ئ. لە ھەموو ئەو ئەسپانەی کە لە ئاژەڵەکانی ئەو دەشتەدا ھەن، ھیچ ئەسپێک نییە کە لە ئەسپەکەی ئەو تیژڕەوتر بێت. 8. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە: ھەر وەک چۆن ئەو ئەسپانەی کە لە ئاژەڵەکانی ئەو دەشتەدا ھەن، ھەموو ئەسپەکانی ئەو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 9. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 10. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 11. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 12. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 13. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 14. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 15. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 16. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 17. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 18. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 19. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 20. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 21. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە. 22. ئەو ئەسپانە ھەموو ڕەنگی ڕەشیان ھەیە، بەڵام لە ناوچاوانیاندا سپی ھەیە.

ئیشایا ٥٦:١

1. ئەمە دەفەرمووێت یەزدان: دادوەری بپارێزن و ڕاستودروستی بکەن، چونکە ڕزگاری من نزیکە بۆ ھاتن، و ڕاستودروستی من ئاشکرا دەبێت. 2. خۆشبەختە ئەو مرۆڤەی کە ئەمە دەکات، و ئەو کوڕە مرۆڤەی کە دەستی پێوە دەگرێت؛ کە سەبات ڕادەگرێت بۆ ئەوەی پیسی نەکات، و دەستی خۆی ڕادەگرێت بۆ ئەوەی ھیچ خراپەیەک نەکات. 3. با کوڕی بیانی کە خۆی ڕاگرتووە لە یەزدان نەڵێت: یەزدان بە تەواوی جیای دەکاتەوە لە گەلەکەی خۆی، و با خواجەکەش نەڵێت: من دارێکی وشکم. 4. چونکە یەزدان ئەمە دەفەرمووێت بۆ خواجەکان: ئەوانەی سەبات ڕادەگرن، و ئەو شتانە ھەڵدەبژێرن کە من پێی ڕازیم، و پەیمانەکەم ڕادەگرن؛ 5. بە ڕاستی بە ماڵەکەم و لە دیوارەکانی ماڵەکەم شوێنێک و ناوێکیان پێ دەدەم کە لە کوڕان و کچان باشتر بێت؛ ناوێکی ھەتاھەتایی پێ دەدەم کە ناچڕێت. 6. و کوڕە بیانییەکانیش کە خۆیان ڕاگرتووە لە یەزدان بۆ ئەوەی خزمەتی بکەن، و بۆ ئەوەی ناوی یەزدان خۆش بوێن، و ببنە خزمەتکاری، ھەموو ئەوانەی کە سەبات ڕادەگرن بۆ ئەوەی پیسی نەکات، و پەیمانەکەم ڕادەگرن؛ 7. ئەوانیش دەھێنمە سەر کێوی پیرۆزی خۆم، و دڵخۆشیان دەکەم لە ماڵی نوێژکردنی خۆمدا؛ قوربانییەسووتاوەکانیان و قوربانییەکانیان لەسەر قوربانگەکەم قبووڵ دەکرێن؛ چونکە ماڵەکەم ماڵی نوێژکردن بۆ ھەموو گەلان دەبێت. 8. یەزدانی یەزدان ئەمە دەفەرمووێت، کە ئیسرائیلی پەرتەوازەکراو کۆدەکاتەوە: ئەوانەی تر بۆ لای کۆدەکەمەوە بۆ لای ئەوانەی کە کۆکراونەتەوە. 9. ھەموو ئاژەڵەکانی دەشت، ھەموو ئاژەڵەکانی ناو دارستان، وەرن بۆ خواردن. 10. چاودێرەکانی ئەو کوێرن، ھەموویان زانیاریان نییە، ھەموویان سەگی لاڵن کە ناتوانن بڕۆنە سەر، خەوتوون، لە ماڵەوە ڕاکشاون، حەزیان لە خەوتنە. 11. بەڵێ، ئەو سەگانە زۆر بێ ئەندازەن کە ناتوانن تێر بن، ئەوانیش شوان و تێناگەن؛ ھەموویان ڕێگەی خۆیان گرتووەتە بەر، ھەریەکەیان بۆ قازانجی خۆی، لە ھەموو سنوورەکەیەوە. 12. وەرن، دێ شەراب بهێنم، و ئێمە بە خواردنەوەی بەهێز خۆمان تێر دەکەین؛ و سبەی وەک ئەمڕۆ وا دەبێت، و زۆر زیاتر لە ئەمڕۆ.

ئیشایا ٥٧

1. ڕاستودروست لەناو دەچێت، و کەس ئەمە بە دڵ ناگرێت؛ و پیاوچاکان کۆدەکرێنەوە، و کەس تێناگات کە ڕاستودروست لە بەدبەختی ڕزگاری دەکرێت. 2. ئەو دەچێتە ناو ئاشتی؛ ئەوانەی ڕێگەی ڕاستودروستی خۆیان گرتووەتە بەر، لەسەر جێگەکانیان پشوو دەدەن. 3. بەڵام ئێوە، ئەی کوڕانی جادووگەر، نەوەی ژنی زینا و ژنی ڕەوشت، لێرە نزیک بنەوە. 4. لە کێ گاڵتە دەکەن؟ لە کێ دەکەنە دەم و زمانێکی درێژ؟ ئایا ئێوە منداڵی سەرپێچی نین، نەوەی درۆ نین، 5. کە خۆتان گەرم دەکەن لەگەڵ بتەکان لە ژێر ھەر دارێکی سەوزدا، و منداڵەکان لە کەنارەکانی ڕووبار لە ژێر تاشەبەردەکانی لووتکەکانی ڕووبار سەر دەبڕن؟ 6. بەشی تۆ لە ناو بەردە لووسەکانی ڕووبار، ئەوانە بەشی تۆن؛ ئەوانیش، ئەوانیش بەشی تۆن؛ تەنانەت بۆ ئەوانیش ڕشتنی خواردنەوەی بەهێز دەڕێژیت، پێشکەشی ئارد دەکەیت. ئایا ئەمانە ئەم شتانە ھەڵناگرن؟ 7. لەسەر چیایەکی بەرز و بەرزەوە جێگەی خۆت دانا؛ تەنانەت لەوێش قوربانییەکانت بۆ بەرز کردەوە. 8. پشت دەرگا و پاڵەکانیشت یادگاریت دانا؛ چونکە لە من دوور کەوتیتەوە، و سەرت ھەڵدا و بەرز بووەوە؛ جێگەی خەوەکەت فراوان کرد، و لەگەڵیان پەیمانێکت بۆ خۆت بڕی؛ حەزت لە جێگەی خەوەکەیان کرد لە ھەر شوێنێک کە دیتت. 9. و بە پۆنەوە چوویتە لای پاشا، و زۆر بۆنخۆشکەرەکانت زیاد کرد، و نێردراوەکانت لە دوورەوە ناردووە، و خۆت تا گۆڕ نزم کردووەتەوە. 10. لە ڕێگەی درێژی خۆتدا ماندوو بوویت؛ بەڵام نەتووت: ھیوا بڕاوە؛ ھێزی ژیانت دۆزیوەتەوە، بۆیە بێھۆش نەبوویت. 11. و لە کێ ترسا و لە کێ دەترسیت، کە درۆ دەکەیت و لە یادم ناکەیت، و ئەمە بە دڵ ناگریت؟ ئایا لەبەر ئەوە نییە کە من بێدەنگ بووم لە درێژایی ماوەیەکی زۆر، و لێت ناترسم؟ 12. من ڕاستودروستی تۆ ئاشکرا دەکەم، و کارەکانت؛ چونکە سوودیان بۆ تۆ نابێت. 13. کاتێک ھاوار دەکەیت، با ئەو کۆمەڵانەی کە کۆت کردوونەتەوە ڕزگارت بکەن؛ بەڵام با ھەموویان بە با ھەڵبگرێت، با فوویەک ھەڵیان بگرێت. بەڵام ھەر کەسێک پشت بە من ببەستێت میراتی خاکەکە دەگرێت، و چیای پیرۆزی منیش دەگرێتە خۆی؛ 14. و دەڵێت: ڕێگا ئامادە بکەن، ڕێگا ئامادە بکەن، ڕێگا ئامادە بکەن، بەرەکەی لە ڕێگەی گەلەکەمدا لابەرن. 15. چونکە ئەوەی بەرز و بڵند و نیشتەجێی ھەتاھەتایە، کە ناوی پیرۆزە، ئەمە دەفەرمووێت: من لە شوێنێکی بەرز و پیرۆزدا نیشتەجێم، لەگەڵ ئەوەشدا لەگەڵ ئەو کەسەی کە دڵشکاو و نزمە لە ڕۆحدا، بۆ ئەوەی ڕۆحی نزمکراوان زیندوو بکەمەوە، و دڵی دڵشکاوان زیندوو بکەمەوە. 16. چونکە من بۆ ھەتاھەتایە گاڵتە ناکەم، و زۆر توڕە نابم، چونکە ڕۆح لە بەردەمم بێھۆش دەبێت، و ئەو ڕۆحانەی کە من دروستم کردووە. 17. بەھۆی تاوانی قازانجەکەیەوە توڕە بووم، و لێمدا، و ڕوومم شاردەوە و توڕە بووم، و ئەو بە ڕێگەی دڵی خۆیدا ڕۆیشت. 18. من ڕێگاکانی بینیوە، و چاکی دەکەمەوە، و ڕێنمایی دەکەم، و دڵخۆشی دەکەمەوە و بە ماتەمینی بۆ دەگێڕمەوە. 19. من بەرھەمی لێوەکان دروست دەکەم؛ ئاشتی، ئاشتی بۆ ئەوەی دوورە و بۆ ئەوەی نزیکە، دەڵێت یەزدان؛ و چاکی دەکەمەوە. 20. بەڵام خراپەکاران وەک دەریای توڕە وان، کە ناتوانێت پشوو بدات، و ئاوەکانی قوڕ و لیتە دەھاوێژێت. 21. ھیچ ئاشتییەک بۆ خراپەکاران نییە، دەڵێت خوای من.

ئیشایا ٥٨

1. بە دەنگی بەرز ھاوار بکە، ڕاگرە، وەک کەرەنا دەنگت بەرز بکەرەوە، و بە گەلەکەم ڕابگەیەنە تاوانەکانیان، و بە ماڵی یاقوب گوناھەکانیان. 2. بەڵام ڕۆژ بە ڕۆژ بەدوای منەوە دەگەڕێن، و ئارەزووی زانینی ڕێگاکانم دەکەن، وەک گەلێک کە ڕاستودروستی کردبێت، و فەرمانی خوای خۆی بەجێ نەھێنابێت، داوای لێ دەکەن فەرمانەکانی ڕاستودروستی بۆ بکات، و ئارەزووی نزیکبوونەوەی خوا دەکەن. 3. بۆچی ڕۆژووگرتنمان بینی و تۆ سەرنجت نەدا؟ بۆچی ڕۆحمان نزم کردەوە و تۆ نایناسیت؟ سەیرکە، لە ڕۆژی ڕۆژووگرتنتاندا ئارەزووی خۆتان دەکەن، و ھەموو کرێکارەکانتان بێگار دەکەن. 4. سەیرکە، بۆ شەڕ و ناکۆکی ڕۆژوو دەگرن، و بە مستی خراپ لێدان؛ ڕۆژوو وەک ئەمڕۆ ناگرن بۆ ئەوەی دەنگتان لە سەرەوە ببیسترێت. 5. ئایا ئەمە ڕۆژووگرتنێکە کە من ھەڵمبژاردووە؟ ڕۆژێک بۆ ئەوەی مرۆڤ ڕۆحی خۆی نزم بکاتەوە؟ ئایا بۆ ئەوەیە کە سەری خۆی وەک قامێش خوار بکاتەوە، و جلی گۆنی و خۆڵەمێش بۆ خۆی ڕابخات؟ ئایا ئەمە ڕۆژووگرتن و ڕۆژێکی بە دڵی یەزدان پێ دەڵێیت؟ 6. ئایا ئەمە ڕۆژووگرتنێکە کە من ھەڵمبژاردووە؟ بەستنەوەی بەندەکانی خراپە، لێکردنەوەی بارگرانییەکان، و ڕزگارکردنی ستەملێکراوان ئازاد بکەن، و ھەموو بارگرانییەک بشکێنن؟ 7. ئایا ئەوە نییە کە نانی خۆت بە برسییان بدەیت، و ھەژارە ئاوارەکان بێنیتە ماڵەوە؛ کاتێک ڕووتت دەبینیت، داپۆشیت؛ و لە گۆشتی خۆت ناشارێتەوە؟ 8. ئینجا ڕووناکیت وەک بەیانی ھەڵدێت، و چاکبوونەوەت بە خێرایی دێتە پێشەوە؛ و ڕاستودروستیت لە پێشەوەت دەڕوات؛ شکۆی یەزدان پاشەڕۆت دەکات. 9. ئینجا بانگ دەکەیت، و یەزدان وەڵامت دەداتەوە؛ ھاوار دەکەیت، و ئەو دەڵێت: ئێرەم. ئەگەر یوغ لە ناوەڕاستت لابەیت، پەنجە درێژکردن و قسەی خراپ؛ 10. و ئەگەر ڕۆحی خۆت بۆ برسی ڕابکێشیت، و ڕۆحی ئازاردراو تێر بکەیت؛ ئینجا ڕووناکیت لە تاریکیدا ھەڵدێت، و تاریکیت وەک نیوەڕۆ دەبێت. 11. و یەزدان بەردەوام ڕێنماییت دەکات، و ڕۆحت لە وشکەساڵیدا تێر دەکات، و ئێسکەکانت بەھێز دەکات؛ و وەک باخێکی ئاودێر دەبیت، و وەک سەرچاوەیەکی ئاو کە ئاوەکانی ھەرگیز ناشکێن. 12. و ئەوانەی لێت دێن شوێنەکانی کۆنی ویران دروست دەکەنەوە؛ بناغەی نەوەی نەوە ھەڵدەستێنیت؛ و پێت دەوترێت: ڕێگر لە شکاندن، ڕێگاکان بۆ نیشتەجێبوون ئاشتەوا بکەرەوە. 13. ئەگەر پێت لە سەبات بگێڕیتەوە، لە ئەنجامدانی ئارەزووی خۆت لە ڕۆژی پیرۆزی من، و سەبات بە خۆشی بانگ بکەیت، پیرۆز بۆ یەزدان، شکۆمەند؛ و ڕێزی لێ بگریت، نەک ڕێگاکانی خۆت بکەیت، نە ئارەزووی خۆت بدۆزیتەوە، نە قسەی خۆت بکەیت؛ 14. ئینجا خۆشیت بە یەزدان دەبێت؛ و من سواری بەرزاییەکانی زەوی دەکەم، و بە میراتی باوکت یاقوب خۆشت دەکەم؛ چونکە دەمی یەزدان ئەمەی فەرموو.

ئیشایا ٥٩

1. سەیرکە، دەستی یەزدان کورت نەبووە کە ناتوانێت ڕزگار بکات؛ گوێی لێ قورس نەبووە کە ناتوانێت ببیستێت: 2. بەڵام تاوانەکانتان جیاکەرەوەن لە نێوان ئێوە و خواکەتان، و گوناھەکانتان ڕووی لێ شاردوونەتەوە، کە ئەو نایبیستێت. 3. چونکە دەستەکانتان بە خوێن پیسکراون، و پەنجەکانتان بە تاوان؛ لێوەکانتان درۆ دەڵێن، زمانتان خراپە دەڵێت. 4. کەس بە ڕاستودروستی بانگ ناکات، و کەس بە ڕاستی داوا ناکات: متمانە بە شتی بێھودە دەکەن، و قسەی بێھودە دەڵێن؛ کێشەیان لە دڵدا دووگیان دەبن، و خراپە دەزێنن. 5. ھێلکەی ماری ڕەش دەشکێنن، و تۆڕی جاڵجاڵۆکە دەچنن: ھەرکەسێک لە ھێلکەکانیان بخوات دەمرێت، و ئەوەی دەشکێنرێت ماری لێ دێتە دەرەوە. 6. تۆڕەکانیان بۆ جلوبەرگ ناگونجێن، و خۆیان بە کارەکانیان داناپۆشن: کارەکانیان کارەکانی خراپەن، و کردەوەی توندوتیژی لە دەستەکانیاندایە. 7. پێیەکانیان بۆ خراپە ڕادەکەن، و بە خێرایی دەڕۆن بۆ ڕشتنی خوێنی بێتاوان: بیرکردنەوەکانیان بیرکردنەوەی خراپەن؛ وێرانکاری و تێکشکان لە ڕێگاکانیاندایە. 8. ڕێگای ئاشتی نایانناسن؛ و لە ڕێگاکانیاندا دادوەری نییە: ڕێگاکانیان بۆ خۆیان کەجن کردووە: ھەرکەسێک بچێتە سەر، ئاشتی نابینێت. 9. بۆیە دادوەری لە ئێمە دوور کەوتووەتەوە، و ڕاستودروستی ناگاتە ئێمە: ھیوامان بە ڕووناکی ھەبوو، و سەیرکە تاریکی؛ بۆ ڕووناکی، بەڵام ڕۆیشتین لە تاریکیدا. 10. ھەستمان بە ڕێگا کرد وەک کوێرەکان، و وەک ئەوانەی کە چاو نییە ھەستمان بە ڕێگا کرد: لە نیوەڕۆدا لە شەودا دەکەوین؛ لە شوێنە چۆڵەکاندا وەک مردووان. 11. ھەموومان وەک ورچ غاڕە دەکەین، و بە خەمۆکی وەک کۆتر دەنۆڕین: چاوەڕوانی دادوەری دەکەین، بەڵام نییە؛ بۆ ڕزگاری، بەڵام لە ئێمە دوور کەوتووەتەوە. 12. چونکە تاوانەکانمان لە بەردەمتدا زۆرن، و گوناھەکانمان شایەتیمان لە دژ دەدەن: چونکە تاوانەکانمان لەگەڵ ئێمەدان؛ و ئێمە تاوانەکانمان دەناسین؛ 13. لە یاخیبوون و درۆکردن لە یەزدان، و ڕووگێڕانەوە لە خواکەمان، قسەکردن لە ستەم و یاخیبوون، دووگیانبوون و دەرھێنانی لە دڵەوە قسەی درۆ. 14. و دادوەری بە پاشەکشە ڕادەگیرێتەوە، و ڕاستودروستی لە دوورەوە دەوەستێت: چونکە ڕاستی لە شەقامدا کەوتووە، و یەکسانی ناتوانێت بێتە ژوورەوە. 15. بەڵێ، ڕاستی بزر دەبێت؛ و ئەوەی لە خراپە دوور دەکەوێتەوە خۆی دەکات بە ڕاوکراو: و یەزدان ئەمە دەبینێت، و لە چاوی ئەو خراپە دەکات کە دادوەری نییە. 16. و بینی کە کەس نییە، و سەرسام بوو کە کەس نییە ھاوکاری بکات: بۆیە بازووی خۆی بۆ ڕزگاری ھێنا؛ و ڕاستودروستی خۆی پشتگیری کرد. 17. چونکە ڕاستودروستی وەک زرێپۆش لەبەر کرد، و خۆی بە کڵاوی ڕزگاری لە سەر کرد؛ و جلی تۆڵەسەندنەوەی لەبەر کرد بۆ جلوبەرگ، و بە غیرەت وەک چۆغە داپۆشرا. 18. بە پێی کردەوەکانیان، بە ھەمان شێوە پاداشتی دەداتەوە، توڕەیی بۆ دوژمنەکانی، پاداشتی بۆ دوژمنەکانی؛ بۆ دوورگەکان پاداشتی پاداشتەوە. 19. بۆیە لە ڕۆژئاوا لە ناوی یەزدان دەترسن، و لە ڕۆژھەڵاتی خۆر لە شکۆی ئەو؛ کاتێک دوژمن وەک ڕووبار دێت، ڕۆحی یەزدان ئاڵایەک بەرز دەکاتەوە دژی. 20. و ڕزگارکەر بۆ سیۆن دێت، و بۆ ئەوانەی لە یاقوب لە تاوانەکانیان ڕوو دەگێڕنەوە، دەڵێت یەزدان. 21. و ئەمە پەیمانی منە لەگەڵیان، دەڵێت یەزدان؛ ڕۆحی من کە لەسەرتە، و قسەکانم کە لە دەمتم داناوە، لە دەمی نەوەکەت، و لە دەمی نەوەی نەوەکەت نابڕێن، دەڵێت یەزدان، لە ئێستاوە تا ھەتاھەتایە.

ئیشایا ٦٠

1. ھەستە، ڕووناک بە؛ چونکە ڕووناکیت ھاتووە، و شکۆی یەزدان لەسەرت ھەڵدێت. 2. چونکە سەیرکە، تاریکی زەوی دادەپۆشێت، و تاریکی قووڵ گەلان؛ بەڵام یەزدان لەسەرت ھەڵدێت، و شکۆی ئەو لەسەرت دەبینرێت. 3. و نەتەوەکان بە ڕووناکیت دێن، و پاشاکان بە ڕووناکی ھەڵدێتەکەت. 4. چاوەکانت بە دەوروبەرت ھەڵبڕە، و سەیر بکە: ھەموویان کۆدەبنەوە، و دێنە لای تۆ: کوڕەکانت لە دوورەوە دێن، و کچەکانت لە باوەشدا ھەڵدەگیرێن. 5. ئینجا دەبینیت و ڕووناک دەبیتەوە، و دڵت دەترسێت و فراوان دەبێت؛ چونکە بڕی دەریا بۆ لای تۆ دەگۆڕدرێت، سامانی نەتەوەکان بۆ لای تۆ دێت. 6. ژمارەی وشتر دایدەپۆشێت، وشتری بچووکی میدیان و عیفا؛ ھەموویان لە شەبا دێن: زێڕ و بۆنخۆشکەر دەھێنن؛ و ستایشی یەزدان ڕادەگەیەنن. 7. ھەموو مەڕەکانی قیدار بۆ لای تۆ کۆدەکرێنەوە، بەرخەکانی نەبایۆت خزمەتت دەکەن: بە ڕەزامەندی دێنە سەر قوربانگەکەم، و ماڵی شکۆمەندی خۆم شکۆمەند دەکەم. 8. ئەمانە کێن کە وەک تەم دەفڕن، و وەک کۆتر بۆ پەنجەرەکانیان؟ 9. بەڕاستی دوورگەکان چاوەڕێم دەکەن، و کەشتییەکانی تەرشیش سەرەتا، بۆ ئەوەی کوڕەکانت لە دوورەوە بهێنم، زیو و زێڕیان لەگەڵ خۆیان، بۆ ناوی یەزدانی خواکەت، و بۆ پیرۆزی ئیسرائیل، چونکە ئەو شکۆمەندی کردووی. 10. و کوڕانی بیانی دیوارەکانت بنیات دەنێنەوە، و پاشاکانیان خزمەتت دەکەن: چونکە لە تووڕەییمدا لێمدای، بەڵام بە میھرەبانیم بەزەییم پێتدا ھاتەوە. 11. بۆیە دەروازەکانت بەردەوام دەکرێنەوە؛ ڕۆژ و شەو داناخرێن؛ تا سامانی نەتەوەکان بۆ لای تۆ بهێنرێت، و پاشاکانیان بهێنرێن. 12. چونکە نەتەوە و پاشایەتییەک کە خزمەتت ناکات لەناو دەچێت؛ بەڵێ، ئەو نەتەوانە بە تەواوی وێران دەبن. 13. شکۆی لوبنان بۆ لای تۆ دێت، دار سنەوبەر و دار چنار و دار سەرو پێکەوە، بۆ ئەوەی شوێنی پیرۆزی من جوان بکەن؛ و شوێنی پێی خۆم شکۆمەند دەکەم. 14. کوڕانی ئەوانەی کە ئازاریان دایت بە خوارووی تۆدا دێن؛ و ھەموو ئەوانەی کە سووکایەتیان پێکردیت لە پێی تۆدا کڕنۆش دەبەن؛ و پێیان دەڵێن شاری یەزدان، سیۆنی پیرۆزی ئیسرائیل. 15. لە جیاتی ئەوەی بە بەرامبەر بە بەرامبەر بە بەرامبەر

מיהנען חֲוֹזֵן פֿאָר, זיך חֲסען חונד ליסען נאָך מיבליג וויא עס דער
עוויגע פֿערהייסען האָט. 4. נעמן, פֿעלדהערר דעם קאָניגס-פֿאָן
ארם וואָר מיין זעהר פֿאָרנעהמער אויף חונד בייא זיינעם העררן זפּהר
חנגעזעהען, דען דורך חיהן האָטטע דער עוויגע חיינסט דען ארמי-
טערן מיינען זיעג פֿערליהען, דיזער טאָפּפֿערע קריגער וואָר חוי-
זֵטליג. 5. ון האָטטען דיא ארמיטען חיינסט חוין חיינעם סטרייפֿ-
נוגע, חוים דעם וֹאָנדע דער ישראליטען חיין יונגעם אֵדכֵן וועגע-
פֿיהרט חונד דיזע קאָפּ חֲוֹפּדוֹאָן נור חויפֿוואָרטונג בייא דער נעאָה-
ין דעם נעמן. 6. דאָ ספּרוֹאָך זיא ון חיהרער נעביטערין, אֵכ-
טע דאָך חיין הערר זיך וֹאָן פרוֹפֿעטען ון שומרן וועגען, דיזער
ווירדע נעווים חיהן פֿאָן זיינעם חויסזֵטלן היילען. 7. נעמן גינג ון
קאָניג חונד זֵגטע חיהם: זֵן חונד זֵן האָט דאָ אֵדכֵן חוים דעם
וֹאָנדע ישראל'ס נעספּרוֹכֵן. 8. דאָ ספּרוֹאָך דער קאָניג פֿאָן ארם:
זֵן רייזע דען הין חיך וויל דיר חיין טרייבען וֹאָן דען קאָניג פֿאָן ישראל
חיטנעבען. ער רייזטע וֹאָן וועג, חונד נאָהם בייא זיך נעהען כבר
זילבער, זעכס טויזענד גוֹלדסטיקע חונד נעהן פּאָאָר קלייידער. 9. נעמן
חיבערגאָב דעם קאָניג פֿאָן ישראל דען בריף, דעסען חינהאָלט וואָר:
חיט גענעווֹארטיגעם בליפֿע זעגדע חיך דיר חיינען דיענער נעמן
היילע חיהן פֿאָן זיינעם חויסזוֹאָן. 10. וֹאָם וֹאָבער דער קאָניג פֿאָן
ישראל דען בריף גענעזען, לערריס ער זיינע קלייידער חונד ספּרוֹאָך:
בין חיך דען חיין גוֹאָטע, דער טאָדטען חונד ווידער לעבענדיג חוֹאָכֵן
קאָן, דאָם דיזער חיר חיינען חויסזוֹאָטליגען נור היילונג זענדעט? וֹאָבער
גענבט אָאָכֵט, ער זוכט נור הוֹאָנדעל חיט חיר וֹאָנוֹפּאָכֵן. 11. ווייא ון
דער גוֹאָטליכֵע חוֹאָן פֿערנוֹאָם דאָם דער קאָניג פֿאָן ישראל הוֹאָבע
זיינע קלייידער לערריסען טיקטע ער נו חיהם הין חונד זיעם חיהם
זוֹאָגען, וואָרום לערריסט דוא דיינע קלייידער? וֹאָם חיהן נור נו חיר
קאָוואָען; ער זוֹאָן ערקעננען דאָם ישראל פרוֹפֿעטען האָט. 12. נעמן
קאָם אֵדכֵן חיט זיינען פֿערדען חונד וואָגען, חונד היזט פֿאָר דער
הויזטהיר דעם אלישע. 13. דאָ סיקטע אלישע חיינען באָטען הע-
רוים חונד זים חיהם זוֹאָגען, געהע הין, בוֹאָע דיך זיבען וֹאָן חיך
ירדן, זֵן ווירסט דוא ווידער זֵן רייז זיין ווייא דוא עס וואָרסט. 14. נעמן
וואָר דוֹאָריבער חויפֿגעבראָכֵט חונד גינג הינונג, דען ער ספּרוֹאָך,
חיך דוֹאָכֵטע ער ווירדע נו חיר הערוים קאָוואָען, זיך הינסטעלען דען
נוֹאָען דעם עוויגען זיינעם גוֹאָטטעס וֹאָנרופֿען, זיינע הוֹאָנד חויך דיא
סוֹאָדהוֹאָטען סטעלען זוגען, חונד זֵן דען חויסזוֹאָטן היילען—15. ווייא
זינד נוֹאָכֵט דיא פֿלוים דמשק'ס, אמנה חונד פּרפּר בעסער וֹאָם וֹאָלע
גענוֹאָסער ישראל'ס, זוֹאָלטע חיך חיך נוֹאָכֵט חין דיזען בוֹאָדען קאָוואָען
חום ריין נו ווערדען? ער גינג וֹאָנוֹאָן זיך וֹאָנרינג הינונג. 16. זיינע בע-
דיענטען וֹאָבער רעדטען חיהם נו חונד ספּרוֹאָכֵן: זֵן חונזער גענע-
טהער! האָטטע דיר דער פרוֹפֿעט וואָם סוועראם חויפֿגעטרוֹגען,
ווירדעסט דוא עם נוֹאָכֵט גענוֹאָהר דאָם זיך פֿיעלוואָהר דאָ ער
נו דיר נור זֵגטע: בוֹאָדע דיך, זֵן ביזט דוא ריין. 17. ער גינג חול-
זֵן היינוֹאָב חונד טויכֵטע זיך זיבען וֹאָן חיך ירדן חונטער, ווייא דער
גוֹאָטטעס וֹאָן בעפֿוֹאָהלען האָטטע, וואורדע ריין חונד בעקוֹאָם חיין
קליים ווייא חיינעם יונגען קנוֹאָבען. 18. הירויך קעהרטע ער חיט
זיינעם גוֹאָנצען געפֿוֹאָלג נו דעם גוֹאָטטעכֵן וֹאָנגע נוריק, סטעלטע
זיך פֿאָר חיהן חונד ספּרוֹאָך: נון ערקעננע חיך דאָם קיין גוֹאָטט חויך
דער גוֹאָנצען עדדע חיזט אָאָל נור חין ישראל נים דאָך נון דים געסענק

הפטרת שמיני

סטעהט מוקטער טעפּפּיכלען. 26. נתן חנטוואָרטעט דעם קאָניג, וואָס דוח וויללענס ביזט דאָ: טהוע, דען דער עוויגע ווירד דיר גע־ווים בייאסטעהען. 27. חבער נאָך זין דערזעלבען נאכט דאָרוין קאָם גאָטטעס וואָרט צו נתן, ווי פֿאָלגט: 28. געהע הין זאָג מיינעם קנעכטע דוד: זא ספריכט דער עוויגע זאָלוטעסט דוח איר מיין הויז צו מיינער בעסטאָנדיגען וואָהנונג בויען. 29. דאָ דאָך כיע מין מיינעם הויזע רעזידירט האָבע פֿאָן דער לייט חאָן, דאָ חיך דיך קינדער ישראל מוים מצרים הערויסגעפֿיהרט האָבע בים חויך דיעזען טאָג, זאָנדערן איך נור מיאטער מויפֿגעהאָלטען מין לעלטען מונד היטטענוואָהנונגען. 30. האָבע חיך דען זא זאָגע חיך מונטער דען קינדערן ישראל׳ם דעם חיך בע־פֿאָהל מיין פֿאָלק ישראל צו רעגיערען; יעאָלם נאָך געזאָגט וואָרוט בויעט חיהר איר קיין הוים פֿאָן לעדערן? 31. חאָזא, זאָגע מיינעם קנעכטע דוד, זא ספריכט דער עוויגע צבאות חיך האָבע דיך פֿאָן דען סאָפֿהירדען וועגגענאָמען מונד דיך לאָם רעגענטען מיינעם פֿאָלקע ישראל. 32. בין מיט דיר געווען וואָ דוח גינגסט; האָבע חאָלע דיינע פֿיינדע פֿאָר דיר מוסגעראָטטעט, מונד דיר מיינען זאָלכען גראָסען נאָמען גענאכט, ווי פֿור דיח גראָסטען קאָניגע מוף ערדען האָבען קאָנגען. 33. האָבע מיינעם פֿאָלקע ישראל מיינע בלייבענ־דע סטעלע פֿערפֿעסט חלזאָ זיח לוהיג מונד פֿורכטזאָ; וואָהנען מונד ניכט מעהר פֿאָן מונגערעכטען מין לעלטען מונד היטטענוואָהנונגען. 34. האָבע מיך דען זא זאָגע מיך מונטער דען קינדערן ישראל׳ם דעם מיך בע־פֿאָהל מיין פֿאָלק ישראל צו רעגיערען; יעאָלם נאָך געזאָגט וואָרוט בויעט חיהר איר קיין הוים פֿאָן לעדערן? 31. חאָזא, זאָגע מיינעם קנעכטע דוד, זא ספריכט דער עוויגע צבאות מיך האָבע דיך פֿאָן דען סאָפֿהירדען וועגגענאָמען מונד דיך לאָם רעגענטען מיינעם פֿאָלקע ישראל. 32. בין מיט דיר געווען וואָ דוח גינגסט; האָבע חאָלע דיינע פֿיינדע פֿאָר דיר מוסגעראָטטעט, מונד דיר מיינען זאָלכען גראָסען נאָמען גענאכט, ווי פֿור דיח גראָסטען קאָניגע מוף ערדען קאָנגען. 33. האָבע מיינעם פֿאָלקע ישראל מיינע בלייבענ־דע סטעלע פֿערפֿעסט חלזאָ זיח לוהיג מונד פֿורכטזאָ; וואָהנען מונד ניכט מעהר פֿאָן מונגערעכטען מין לעלטען מונד היטטענוואָהנונגען. 34. האָבע מיך דען זא זאָגע מיך מונטער דען קינדערן ישראל׳ם דעם מיך בע־פֿאָהל מיין פֿאָלק ישראל צו רעגיערען; יעאָלם נאָך געזאָגט וואָרוט בויעט חיהר איר קיין הוים פֿאָן לעדערן? 31. חאָזא, זאָגע מיינעם קנעכטע דוד, זא ספריכט דער עוויגע צבאות מיך האָבע דיך פֿאָן דען סאָפֿהירדען וועגגענאָמען מונד דיך לאָם רעגענטען מיינעם פֿאָלקע ישראל. 32. בין מיט דיר געווען וואָ דוח גינגסט; האָבע חאָלע דיינע פֿיינדע פֿאָר דיר מוסגעראָטטעט, מונד דיר מיינען זאָלכען גראָסען נאָמען גענאכט, ווי פֿור דיח גראָסטען קאָניגע מוף ערדען קאָנגען. 33. האָבע מיינעם פֿאָלקע ישראל מיינע בלייבענ־דע סטעלע פֿערפֿעסט חלזאָ זיח לוהיג מונד פֿורכטזאָ; וואָהנען מונד ניכט מעהר פֿאָן מונגערעכטען מין לעלטען מונד היטטענוואָהנונגען. 34. האָבע מיך דען זא זאָגע מיך מונטער דען קינדערן ישראל׳ם דעם מיך בע־פֿאָהל מיין פֿאָלק ישראל צו רעגיערען; יעאָלם נאָך געזאָגט וואָרוט בויעט חיהר איר קיין הוים פֿאָן לעדערן? 31. חאָזא, זאָגע מיינעם קנעכטע דוד, זא ספריכט דער עוויגע צבאות מיך האָבע דיך פֿאָן דען סאָפֿהירדען וועגגענאָמען מונד דיך לאָם רעגענטען מיינעם פֿאָלקע ישראל. 32. בין מיט דיר געווען וואָ דוח גינגסט; האָבע חאָלע דיינע פֿיינדע פֿאָר דיר מוסגעראָטטעט, מונד דיר מיינען זאָלכען גראָסען נאָמען גענאכט, ווי פֿור דיח גראָסטען קאָניגע מוף ערדען קאָנגען. 33. האָבע מיינעם פֿאָלקע ישראל מיינע בלייבענ־דע סטעלע פֿערפֿעסט חלזאָ זיח לוהיג מונד פֿורכטזאָ; וואָהנען מונד ניכט מעהר פֿאָן מונגערעכטען מין לעלטען מונד היטטענוואָהנונגען. 34. האָבע מיך דען זא זאָגע מיך מונטער דען קינדערן ישראל׳ם דעם מיך בע־פֿאָהל מיין פֿאָלק ישראל צו רעגיערען; יעאָלם נאָך געזאָגט וואָרוט בויעט חיהר איר קיין הוים פֿאָן לעדערן? 31. חאָזא, זאָגע מיינעם קנעכטע דוד, זא ספריכט דער עוויגע צבאות מיך האָבע דיך פֿאָן דען סאָפֿהירדען וועגגענאָמען מונד דיך לאָם רעגענטען מיינעם פֿאָלקע ישראל. 32. בין מיט דיר געווען וואָ דוח גינגסט; האָבע חאָלע דיינע פֿיינדע פֿאָר דיר מוסגעראָטטעט, מונד דיר מיינען זאָלכען גראָסען נאָמען גענאכט, ווי פֿור דיח גראָסטען קאָניגע מוף ערדען קאָנגען. 33. האָבע מיינעם פֿאָלקע ישראל מיינע בלייבענ־דע סטעלע פֿערפֿעסט חלזאָ זיח לוהיג מונד פֿורכטזאָ; וואָהנען מונד ניכט מעהר פֿאָן מונגערעכטען מין לעלטען מונד היטטענוואָהנונגען. 34. האָבע מיך דען זא זאָגע מיך מונטער דען קינדערן ישראל׳ם דעם מיך בע־

הפטרת חזריע

1. מיינסט קאָם מיין זאָן פֿאָן בעל שליטה מונד ברחָכטע דעם גאָטטעסלעכנע זאָכנע (אלישע) פֿאָן דען ערסטעלינגען לוחָנליך גערסטענ־ברחָדע, מונד מיינען זאָק פֿאָלל גריגע קחָרנער, דאָ ספרחָך אלישע: זעטלע עם דען לייטען פֿאָר נו עסען. 2. זיין בעדיענטער ספרחָך: ווי קאָן איך דיס הונדערט לייטען פֿאָרזעטלען? דאָ ערוידערטע אלישע גיב עם נור דען לייטען הין נו עסען, דען דער עוויגע זאָג־טע: 3. ער זעלטע עם

הפטרת שמיני

דער לַמְדָן גְמָטָטעם. 8. דוד ווַיְ־ד דְמַריבער בְעטריבט דְמַם דער
עוויגע עזא זָיְ פלְחָלוּיך וועגְגערַחַפְּט הַחַט, ער נְחַנְטט דְמַהער דער־
זעלבען חָרט פְּרָץ עזא (וועגרַחַפְּוונג עזא'ס) וועלְכען נַחַאף ער נְחָך
בים חויך דיזען טַמָּג בעהָחָלט. 9. כון פִּירְכְטעטט דוד זיך זָיְ פַּחָר דעם
עוויגען, דְמַם ער ספרַחָך: וויְ ווירד דיְ לַמְדָן גְמָטָטעם כו חויר קָחָא־
חען קְחָנְטען? 10. חונד ברַחָכְטט וְיְ חויך ווירקלְיך ניְכְט חין זיין הוי־
חין סטַחָדט דוד'ס, זָחְנדערן ים זיְ ברינגען חין דְמַז הוים אדום'ס דען
גחיר. 11. דיְ לַמְדָן גְמָטָטעם בלְיב חַלְוָז חין עיבד אדום'ס הויז דריְ
אָחְנַחָטהע, חונד דער עוויגע וענְטעט דְחַפִּיר עיבד אדום חונד זיין
גְחַנְלעם הוי. 12. חַום אחַן חַבער דוד דְחַפְּחָן בעחַכְריכְטיגְטט חונד
מיהם וְחַגטט דְמַם דער עוויגע דְמַז הוים עיבד אדום'ס חונד חַלועם וועם
מיהם חַנְגעהָחָרט, וועגען דער לַמְדָן גְמָטָטעם זָיְ זעהר גְעזעגענט;
דְמַז חָחַכְטט דוד זיך חויך חונד ברַחָכְטט דיְ לַמְדָן גְמָטָטעם חוים עיבד
אדום'ס הויז כַחָך וייְער סטַחָדט, איט פְּחָלְקער פְּרַיידע. 13. חונד
וויְ דיְ טרַחָגער דער לַמְדָן זעכם סריטטְ פְּחָרוחָרטם גינגען ים
דוד חָכְמען חונד פְּעטטע סְחַפְּע טלְחָכְטען. 14. חונד דוד זעלבסט
טחַנלְטט איט חַלועך חָחַכְט פְּחָר דעם עוויגען הער, חונד
חייְנען חָבערחַחַטעל פְּחָן וייְנען חַן. 15. חַום כון דוד חונד גְחַנְן ישרָל
דיְ לַמְדָן דעם עוויגען זָיְ ברַחָכְטען איט יויכלען חונד פחוויְעזְטחָן.
16. חונד דיְ לַמְדָן כַחָך דוד'ס סטַחָדט קָחָם, דְמַז לַחַג מיכל שא־ל'ם
טַחָכְטער חוים דעם פְּעכְטער חונד זָהָה וויְ דער קָחָניג דוד טַחָנ־
טע חונד היפְּפְטט פְּחָר דעם עוויגען. חונד דיעם קָחָם מיהר זעהר
פְּערַחָכְטוליך פְּחָר. 17. חַחָן ברַחָכְטט חַלְוָז דיְ לַמְדָן דעם עוויגען
חַן מיהרע סטעלע חונטער חיין לעלט וועלכעם דוד פִּיר זיְ חויפְּגע־
טַחָגען המַטטע, חונד דיד ברַחָכְטט דעם עוויגען גְחַנְלע חונד פְּרַיי־
דענַחפְּער דְחַר. 18. נַחָכדעם דוד איט דעם דְמַרבריגען דער חַפ־
פְּער פְּערטיג וחַר ערטהיילטע ער דעם פְּחָלְקע איך נחהאחן דכם
עוויגען צבָאיח דען זעגען. 19. חונד ים מיהנען זָיְ פִּיעל מיהרער
חוים גְחַכן ישראל היער לוַחָחָחען וחַרען, יערעם זָחָוחָהל חַחַן חַום
פְּרויח, חייְנען קוכען חיין סטיק פְּלייס חונד חייְנע כְלחָטע איט ווין
חויסטהיילען. 20. וויְ כון דוד נַחָך הויז לוריק קעהרטע חוך דְמַ־
זעלבסט דען זעגען לו ערטהיילען, גינג מיהם מיכל דיְ טַחָכְטער
שאול'ס עכטגעגען חונד סְפַרַחָך: חָך וויְ פְּערעהרעכסווערטה וחַר
הייטע דער קָחָניג ישראל'ם, דְמַז ער דורך זיין הייטיגעם בעטרַחָגען
פְּחָר חַלועך חָחָגדען זייְער קנעכטט זיך לייגטע וויְ חייְנער דער גע־
רינגסטען חעכטען. 21. דוד חַבער חַנטוחָרטעטע דער מיכל חונד
ספרַחָך: פְּחָר דעם עוויגען דער איך דייְנע פְּחַטער חונד זייְנעם
הויז פְּחָרגעלָחָגען חוך לוך בעהערטער זייְנעם פְּחָלקעם ישרָל
לו חַחָכען, החַבע חיך חיך געלייגט, יַז חיך וויל נַחָך פְּערנער פְּחָר
דעם עוויגען ספיעלען. 22. זָחָל חיך חויך נַחָך חעהר פְּערַחָכטעט
וועדען חַום יעלט, דען געגען חיהן בין חיך חויך ניְכְטם כערייטענד
יַז זעלבסט בייְ דען חָחדכען דיְ דוך ערוחָהנטעסט, וועדע חיך
דְחַדורך פְּערעהרט וועדען. 23. מיכל שאול'ם טַחָכְטער בליעב
קינדערלָחָז בים חַן חיהרען סטערבעטחַג. 24. חַום כון דער קָחָניג
רוהיג חין זייְעם פְּחָלְחָסט וחַהנטע, נַחָכדעם נַחָולך הער עוויגע
חיהם פְּחָן חַלועך זייְנען פְּיינדען רינגם חוחהער רוהע פְּערס זפְּט
הַחַט. 25. ספרַחָך ער חייְסט לו דעם פרַחָפְּעטען נחן: זיעהע!
חיך וחַהנע חין חייְנעם נעדערפְּחָלְחָסט חונד דיְ לַמְדָן גְמָטָטעם

הפטרת צו

מין דען זין איר ניט געקאָמען מיזט. 12. וואַהרהאַפֿטיג! עס וואָלען טאַגע קאָמען, ספּריכט דער עווּיגע! וואָ עס ניכט אַהער היימען ווירד חופֿה חונד טהאָל בן הנם, זאָנדערן דאָ; ווירגעטהאָל, וואָ מאַן נאָ חופֿה בעגראָבען ווירד חוים מאַנגעל תן רויק. 13. וואָ דיא אָזער דיע; זעם פֿאָלקס דען פֿאָגגען דעם היימעלס חונד דעם וילדע דער ערדע נור ספּייזע דינען וועדען דיא כיאַגד פֿערטייכט. 14. וואָ איך חוים דען טטאָדטען יהודה'ס חונד חוים דען טטראַסען ירושלים'ס פֿערבאַנ; נען וועדע, דען וואָנגעזאַנג חונד דיא לידער דער פֿרייד, טטיאַע דעם בריידיגאַם חונד טטיאַע דער ברויט; דען דאָ; וואַנד וואָלן מיינע וויסטענייא זיין. 15. נאָ דיזער לייט, ספּריכט דער עווּיגע, ווירד מאַן הערויסליהטען דיא גאַביינע דער קאָניגע יהודה'ס, דיא גאַביינע זיינער פֿירסטען, דיא גאַביינע דער פּריסטער, דיא גאַביינע דער פֿאָלסען פּראָפֿעטען, חונד דיא גאַביינע דער וואָאטליכען מיינוואָהנער ירושלים'ס, חוים מיהרען גראָבערן. 16 חונד זיא גאָגען זאָנגע, וואַנד חונד דאָ; גאַנצע היימעלסהער חויסבריידען, דיא זיא וואָ גאָלויבט, דענען זיא גאַדינט האָבען חונד כאַלגאַנגען זינד, דיא זיא מאַגאַבא; טטע, חונד פֿאָר דענען זיא זיך גאָבוקט האָבען. כיכט וויידערום מיינ; גאַטהאַן, כיכט בעגראָבען, זאָנדערן זיא נאָ קאָטה חויף דער וואָבערפֿלאַכע דער ערדע וועדען. 17. דאָך ווירד מיין זאָלכער טאָדט נאָך ערווינס; טער זיין חאָס דאָ; נעבען פֿיר דען גאַנצען חיבעראַעלטט, וואָלכער פֿאָן דיזעם בזאָען גאָטטאָגט חיבריג בלייבען ווירד, דיא נאָך חין מאַנען דען חערטען חיבריג זיין וועדען, וואָהין מיך זיא פֿערטאָטטען האָבע, ספּריכט דער עווּיגע, צבאות. 18 וואָ ספּריכט דער עווּיגע! דער קוגע ריהאַע זיך זיינער קוגהייט ניכט, ניכט דער העלד זיינעם העלדענאוטהס, ניכט דער ריכע זיינעם ריכטהוּאם זיך. 19 זאָנדערן דאַזיט ריהאַע זיך, וואַר סאָן זיך ריהאַען וויל. דאַס ער חיינזעהען, ערקענגען איך גאָטטערכט, וויא איך דער עווּיגע גנאַדע חונד גערעכטיגקייט חונד וואָהלוואָלען חיבע חויף ערדען, דאַס מאַן זאָלכען דינגען איך גאָפֿאַלגען הא; בען, ספּריכט דער עווּיגע.

הפטרת שמיני

1. דוד פֿערזאַאַמלטע פֿערנער אַלגע פֿאָרנעהמען חין ישראל דריים; טויזענד מאַן דער נאַהל. 2. אַכטע זיך חויף חונד גינג איט חיהנען כאַך בעלי יהודה, דיא זאַדע גאַטטעם חויף וואָלכער דער נאַהאַע דעם חויף דען כרובים טהראָנענדען עווּיגען צבאות גענאַנגט ווירד, פֿאָן דאַ; אַבלוהאַלען. 3. אַכען זעלטע אַלזאָ דיא זאַדע גאַטטעם חויף חיינען וואָגען, חונד פֿיהרטע זיא חוים דעם הויז אבינדב'ס וואָלכעם חין גבעה וואַר הערוים, עזא חונד אחיו דיא זאָהנע אבינדב'ס אַבער, זיי; טטעטען דען וואָגען. 4 נאָאַלך כאַדעם אַכען דיא זאַדע גאַטטעם חוים דעם הויז אבינדב'ס הערוים גענראַכט, גינג עזא נעבען דער זאַדע, חונד אחיו פֿאָר דער זאַדע אַיינהער. 5. דוד אַבער חונד גאַנץ ישראל מס'לטען פֿאָר דעם עווּיגען חויף אַלזערליי חינסטרוענטען פֿאָן בראָשים האָלץ, חויף האַרפֿען, פזאַלטער, פויקען סעלזען חונד ליאבען. 6. אַלס זיא כון גורן נבון קאַאַען, דאַ סטרעקטע עזא זיינע האַנד חוים דיא זאַדע לאָ האַלטען, דען דיא רינדער רימען זיך לאָס. 7. דער עווּיגע אַבער וואַר מ'בער דיזע חונפֿרוכטיגקייט דעם עזא ערלירנט, חונד סלוג חיהן דאַזעלבסט זיינעם פֿערגעהענס וועגען, דאַס ער סטאַרב בייא

ברַאגט, אויך דעסטן גלוט הַאבע איך ברָאד גענאַקטן, פֿוים גענרַא־
טען אונד פֿערלעהרט, אונד אוים דעם החֻלטעם רעסט וְחֻל וְחֻלכעם
גרייעל איך בילדען? פֿאר מיינעם קוְחטלע חַנבעטהענד נידערקניען?
28. דיזען חַסע־חַנבעטער, זיין גענייסטיגען הערן האַט איהן פֿער־
לאנקט, אָהנע רעטטונג אויט דיא וועלט; נים ווירד ער וְחַגען: האַב
איך ניכט טריגליך וועזען מין מיינער רעכטען? 29. אָ יעקב! ווי
דוא דעסטן מיינגעדענק, ישראל דוא! דער דוא מיין דינער ביזט, איך
בילדעטע דיך לוס דיענער איר, דיך ישראל! דוא דאַרפֿסט מיין ניכט
פֿערגעסטן. 30. איך אַכע אויך סווינדען דיינע איסעסהַטטען, ווי
געווָחלק, ווי נעבעלדַאפֿל, דיינע וינדען; קאָם לוריק, לו איר, איך
האַבע דיך ערלָחזט. 31. יוכלט איהר היאַטען, דער עוויגע האַט'ס
פֿאַלבראַכט; טוָנט ווית, איהר ערדענטיפֿטען; פֿרָחהלָחקט גענירגע!
דוא וועלד מיט חַלטען דיינען בייאַטען, דער עוויגע האַט יעקב ערלָחזט,
דער עוויגע איזט פֿערהערליכט דורך ישראל.

הפטרה צו

1. וְחַ ספריכט דער עוויגע, צבאות, דער גָחטט ישראל'ס: איירע
ברַאדָחפֿער טוָחגט נור איאַטער נו מיינען סוַחכטָחפֿערן, דָחאיט
איהר דָחך פֿוים עסט. 2. דען איך האַבע איט מיינען עלטערן
ניכטס גערעדעט, איך האַבע איהנען ניכטס בעפָֿחהלען, חַלס איך וְחַ־
אוים דעם וְחַנדע מצרים פֿיהרטע, וועדער פָֿחן בְּרָחַנד נָחך טוחַכט־
חָפֿפֿער. 3. וְחַנדערן דָחז האַבע איך איהנען בעפָֿחהלען אונד גענָחגט:
גָההָרכט מיינער סטיאַט, וְחַ וויל איך אייער גָחטט זיין, אונד איהר
וועדעט אין פָֿחלק זיין, וואַנדעלט גָחנז אין דעם וועגע, דען איך
אייך גענייעטהען וועדע, דָחאיט עס אייך וְחָהל גָההע. 4. חַבער
וְחַ האָרטען ניכט אונד נייגטען ניכט איהר חָהר דָחלו; וְחַנדערן
פָֿחלגטען מיינעם רָחטהע, דעם דינקעל איהרעם בָחזען העלעגס,
אונד וואַנקטען אויאַטער אָהער לוריק, אונד גינגען פָֿחרוָחָרטס כיט;
5. פָֿחן דעם טָחגע חַן, דָחס איירע פָֿחרפָֿחהרען אוים דעם וַחנדע
מצרים גענָחגען זינד בים אויך דיענען טָחג. איך סיקטע אייך מיינע
דינער, דיא פרָחפֿעטען חַלע, איט יעדעם טָחגע, איט יעדעם אָחר־
גען סיקטע איך וְיא. 6. חַבער אָחן האָרטע ניכט אויך איך, אונד
נייגטע ניכט דָחז אָהר, בויב האָרטנָחקיג אויאַטער, אונד טהָחט אָהָהר
בָחזעם חַלס דיא פָֿחרפָֿחהרען נָחך. 7. אויך דוא ווירסט אויהנען חַלעם
דיזעם פָֿחרסטעלען, אונד זיא וועדען קיין גָההָר דיר גענען; וְחָפֿיל
דוא רופֿסט, זיא אָנטוָחרטען ניכט. 8. וְחַ וְחָגע דען פָֿחן אויהנען:
דיעם אויט דָחז פָֿחלק, דָחז דער סטיאַט דעם עוויגען זיינעם גָחטט
ניכט גָההָרכטע אונד ניע סטרָחפֿעלהרע אָנגָהאַטען וועלטע. הין
אויט דיא וועהרהייט; אוים אויהרעם אונדע אויך אויאַטער גענייעדען.
9. סעערע זיא אָב דיא קרָחנע, וואונד וועדפֿע זיא הין! סטיאַט אַן
דָחז קלָחגעליד אויך אייגזָחאַטען הָחהען! דען דער עוויגע פֿערָחכטעט,
פֿערווירפֿט דיזע ברוט, דיא זיינען לָחרן פֿערדינט. 10. דיא וְחָהנע
יהודה טהון וועם אים פָֿחלוג איר אויט, ספריכט דער עוויגע! סטעלטען
אויהרע סיימליכען גָחלטען אין דָחז הוים הין, אויך וועלכען איין כאַאט
גענָחגט אויט, דָחס עס פֿערָחונרייניגט וועדע. 11. ערריכטען זיך
חַנהָחהען לו תופת, אויך טהָחלע בן הנם, אום אויהרע וְחָהנע וואונד
טָחכטער דָחרט אין פֿייער לו פֿערברענגען, וועם אויך ניע בעפָֿחהלען,

דער עויבע, דער דיך ערשַׁפֿען. פֿאָן דער גבורה זָן געבילדעט
סטעטס דיך העלפֿען ווירד: ווייס פֿורכטלאָז יעקב איין קלעפֿט ישורו
דום, דען מיך ערקאָהרען. **11.** זָן ווי מיך וואַסער סיטטע מויל
דורסטיג לאַנד, זָן ווי סטרעאָם ריזעלן מויל דירעקט בַּאָדען; זָן סיט־
טע מיך זייַנען גייסט מויל דיינע קינדער, דען זעגען מויל דיינע
כַּלַּקאָאָטן מוים. **12.** ווי יונגעס גרַז קאָאָטן זיי עאפֿאָר, ווי
ווידען זָן וואַסערבאָכען (געדייהן זיי). **13.** דיזער ווירד זאָגען: מיך
געהאָרע דעם עוויגען זָן; דיזער נעמט זיך נאָך יעקב'ס נאָמען; יע
נער סרייבט זיך דעם עוויגען לו, פֿיהרט ישראל'ס נאָמען גערן.
14. זָן ספריכט דער עוויגע, ישראל'ס העררסער, זיין ערשָׁוער,
דער גאָטט צבאות: מיך בין דער ערסטע — דער לעצטע מיך — מוי
סער איך קיין גאָטט. **15.** מונד ווער מיוט איר גלייך? ער רעדע
ווי, מונד זאָגע עם זָן, ער לעגע עם דאַר, וואָס יע געסאָהָ זייט
פֿאָלקער מיך ערסאַפֿען; וואָס קינפֿטיג מיוט, וואָ קאָאָטן זאָלל, אַף
גען זיי מַנגייגען דאָך. **16.** מיהר! זייד אָהנע פֿורכט, אָהנע מַנגסט,
פֿאָרלאָנגסט אַכטע מיך קונד דיר, מונד לעהרטע עם, (דעם זייד
מיהר לייגען) עם מיוט קיין גאָטטליך וועזען מוימער איר, קיין האָרט,
פֿאָן איר דאַלו ערזעהען. **17.** דיא גאָטלאָן־סאָפֿער זינד אַלע מיי־
טעל, מיהר פראָכטיגעס געבילדע מונכילעס וועזי. דאָ בעלייגען זיי
יַן זעבאָט — זיי זעהען יַן ניכט, פֿיהלען ניכט. זָ דאַס זיי דאָך
ערראָטהעטען. **18.** דיא זייגען גאָטט בילדען, זייגען גאָטלאָן פֿאָר־
אָן וואָלען, דער דאָך ניכט העלפֿען קאָן. **19.** זָ דאַס אַלל זאָלכע גע־
נאָסען דעם זיך סאָאָטען, דיא אַנסלייכער קינסטלער אַלל מויל מיי־
נען הויל פֿערוואָאָלט סטינדען, ערטראָקען מונד בעסאָאט זיי אַל־
לעאָאט. — **20.** דאָרט ערגרייפֿט דער הייזען־סאיעד דאָ וועלקליג,
אַרבייטעט עזיק איט בלאַסעבאָלגען, בילדעט האָאָערנד מיהן — זי־
הע! ער וועדעט דעם אַרא'ס גאַנצע קראַפֿט דאַרען, ער ווירד הוי־
גערן, קראַפֿטלאָס וועדען, קיין לאַבע־טרונק מיהן ערפֿריסכען — ער
ערואַטטעט ליבער. **21.** דיעזער היר ניאָערט אין האָלץ, לעגט
אַסַּנור זָן, לייכעט איט רָאָטהעל, אַרבייטעט איט האָבעלן אַל־
לערליי, פֿאָרוט איט לירקעל זַב, ביז דעם אַנגעס בילד גאַסאַפֿפֿען,
גאַסילט איוט דיא טאָנע אַנסען־גאַסטאָלט, דיא אין טאַפֿעל וויי־
זען זאָלל. **22.** דאַלו פֿאָלט ער לעדערן, ניאָט ער פֿיכט אַנד אייכען־
בוים, הייפֿט פֿאָרראַטה פֿאָן וואַלדס ביאָען, פֿלאַאַנלט אויך וואָהל דיא
אָסטע, דיא דער רעגען גראָס ערציהט. **23.** בעסטיאָט נור פֿיי־
ערונג פֿיר דען אַנסטען; ער ניאָט דאַפֿאָן זיך דאַרען לו וואָראָען,
הייליט דאַאיט דען אָפֿען, ברָד לו באַקען, אַנד — בילדעט דאַרוי דען
גאָטט דען ער אַנגעבעטעט, סנילט אייגען גאָטלאָן דרוים, אַנד קניעט
דאָפֿאָר. **24.** זָ פֿערלעהרט אייגען טהייל דאַ פֿייער, בייט דעם אַ־
דערן האַט ער פֿלייס געקאָכט, דען בראָטען לוגעריכטעט, זיך גע־
זָטטיגט, זיך ערוואָראָט, פֿרָאָה רופֿט ער;" אַך, אַך בין ערוואָראָט,
האַבע דיא גלוט גענאָסען!" **25.** אַנד אוים דעם אייבערעסט אויט
אַיין גאָטט געוואָרדען, אַיין גאָטלע, פֿאָר דען קניעט ער נידער. בע־
טעט זָן, אַנד פֿלעהט:" אַך רעטטע איך דאָך, דוא ביוט יַ אַיין
גאָטט! **26.** וועלכע גענֶיהוואָיגקייט! וועלכער אַנזין! אייבערטינכט
אויט דאַ אויגע, עם זיהט ניכטס, אייבערטינכט דאַ הערן, בעגרייפֿט
ניכטס. **27.** דאַ אויט ניכט נאַכדענקען, ניכט פֿערנופֿט, אייבערע־
גונג ניכט, דאַס זיי זאָגטען: דיא האָפֿטע האַבע אויך יַן פֿער־

בע איך דיזן טעאפעל! געבויעט, געוידאעט נור רעזוידענץ מויל עוי־
גע לייטען. **15.** דאַרויל וואַנדטע דער קאַניג זיין מנגעוויכט נום פאָל־
קע מונד זעגנעטע עס, וואָהרענד וועלכער לייט דיא גאַנצע פערזאַא־
נונג ישראל'ס חויפֿרעלט טטאַנד. **16.** אַלמדאַן ספראַך ער: גענוכט
זייא דער עוויגע, דער גאָטט ישראל'ס, דער דורך זייגע אַנואַכט
מילט ערפֿיללט, וואַס ער מיינעם פאַטער דוד פֿערהיסען האַט, אי־
דעם ער ספראַך. **17.** פאָן דער לייט אַן דאַ מיך איין פאָלק ישראל
חוים מצרים נאָך, האַבע מיך איר נאָך כיא מיינע סטאַדט חונטער אַל־
נען סטאַמען ישראל'ס חויזערוואָהלט, חוט איר דאַועלבסט מיינען טעא־
פעל בויען נו נאַסען, וואַרויל איין נאַא גענאַנגט ווערדע, (חונד חויך
כיא מיינען אַן ערקאָהרען נום פֿירסטען מיבער איין פאָלק, מילט
אַבער האַבע איר ירושלים ערוואָהלט, דאַס איין נאַא חויל זיא גע־
נאַנגט ווערדע), חונד האַבע דוד ערקאָהרען, מיבער איין פאָלק נו
הערדסטען. **18.** חונד אַלם איין פֿאַטער דוד דאַאַחום ווילענס ווען,
דעם נאַען דעם עוויגען, דעם גאָטטעס ישראל'ס מיינען טעאפעל נו
בויען. **19.** חיהר, מיינע פֿאַטער דוד, זאָגען יים: דיזער גענאַנגט
פֿאַרזאַל איר מיינען טעאפעל נו בויען חיזט נוואַר זעהר גוט. **20.** נור
דוא זאָלסט חיהן נאָך ניכט חויפֿיהרען, זאָנדערן דיין זאָהן דער דיר
וירד גאַבאָרען ווערדען, ער וירד איר דען טעאפעל בויען. **21.** חונד
זא חיזט נון חויך אַלמדאַן ערפֿיללט וויא דער עוויגע גאַספראָכען. חיך
בין אַן מיינעם פֿאַטערס סטאַטט גאַקאַאַען, חונד זיצע חויך דעם
טהראָן ישראל'ס, וויא דער עוויגע פֿערהיסען; האַבע חויך וירקליך
דיזען טעאפעל נו עהרען דעם עוויגען, דעם גאָטטעם ישראל'ס ער־
בויעט. **22.** חונד דאַועלבסט מיינען חרט פֿיר דיא אַדם זאַגע, זיא
אין ווילכער דער בונד דעם עוויגען חויפֿבעוואָהרט וירד, דען ער איט
חונזערן פֿאַרפֿאָהרען גאַאַכט, אַלם ער זיא חוים דעם אַנדע מצרים
גאַפֿיהרט האָט.

הפטרת ויקרא

1. פאָלק! דאַס איך איר גאַבידעט איין זאָב נו פֿערקינדען. **2.** ניכט
איך ריפֿסט דוא אַן, יעקב! דוא איהטעסט דיך מיינעטוועגען ניכט,
ישראל! **3.** ניכט איר בראָכטעסט דוא דיינער בראָדאָפֿפֿער זאָא־
אער, ניכט איך עהרטעסט דוא דורך דיינע סאַיזע־אָפֿפֿער, חויך
זעגט איך גאָבען דיר ניכט חויל, בעסווערטע דיך ניכט איט וויה־
רויך. **4.** פֿיר זילבער זאָלטעסט דוא גאַווירן־פֿאָהר איר ניכט קויפֿען
נאָך זאָלטע דיינער אָפֿפֿערפֿעסט איך זאָטטיגען. אַך אַבער! וואָהל
בעסווערען איך דיינע זינדען, בעלאָסטיגטעסט דוא איך איט אַיע־
טהאָטען זעהר. **5.** דאָך טילגע איך, איך זעלבסט, חום מיינעטוויללען,
דיינע חיבעלטהאָטען, דענקע דיינער זינדען נון ניכט אעהר. **6.** אָ
ריל'ס לוריק חיכ'ס גאַדאָלטגים; וויר וואָללען רעכטען; זאָג אַן; וויא
וויללסט דוא רעכטפֿערטיגען דיך. **7.** פֿירוואָהר, דיין ערסטער אַהן
פֿעהלטע סאָן, דיא פֿערטרעטער זעלבסט זינדיגטען ווידער דיך.
8. דאַרום עלטווייהטע איך דיינע הילליגען פֿירסטען, גאַב יעקב דעם
באַננע. ישראל דער בעסיאפֿונג פרייז. **9.** אַבער נון האָרע יעקב
מיין קנעכט! ישראל דוא, דען איך ערקאָהרען! **10.** אָ ספריכט

ସାବଧାନ ହୋଇ ଚାଲିବା ଉଚିତ୍ । ୧୫ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୧୬ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୧୭ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୧୮ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୧୯ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୦ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୧ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୨ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୩ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୪ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୫ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୬ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୭ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୮ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୨୯ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ । ୩୦ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଁ ଯିବି, ସେହି ଦିନ ମୋ ସଙ୍ଗୀମାନେ ମୋ ପଛରେ ଆସିବେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ମୋର ଗୁପ୍ତ ଜ୍ଞାନ ।
ତାହା ତୁମ ଅନ୍ତରରେ ରଖ, ଯଦି ତୁମେମାନେ ଯୀଶୁଙ୍କ ଯଦି ଯୀଶୁଙ୍କଠାରେ ବନ୍ଧୁଗଣ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖୁଛି ଯେପରି ତୁମେମାନେ ପାପ କର ନାହିଁ: ଯଦି କେହି ପାପ କରେ, ତେବେ ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମର ଜଣେ ସହାୟକ ଅଛନ୍ତି, ଯେ ଧାର୍ମିକ ଯୀଶୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ । ୨ ସେ ଆମ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଅଟନ୍ତି; ଏପରି କେବଳ ଆମ ପାପ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ସମସ୍ତ ଜଗତର ପାପ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଅଟନ୍ତି । ୩ ଆମେ ଯଦି ତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞାଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରୁ, ତେବେ ଆମେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଜାଣୁ, ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିପାରିବା । ୪ ଯେ କହେ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜାଣେ, ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞାଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରେ ନାହିଁ, ସେ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ, ଆଉ ତାହାଠାରେ ସତ୍ୟ ନାହିଁ । ୫ କିନ୍ତୁ ଯେ ତାଙ୍କର ବାକ୍ୟ ପାଳନ କରେ, ତାହାଠାରେ ପ୍ରକୃତରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରେମ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଅଛି । ଏଥିରୁ ଆମେ ତାହାଠାରେ ଅଛୁ ବୋଲି ଜାଣିପାରୁ । ୬ ଯେ କହେ, ମୁଁ ତାହାଠାରେ ଅଛି, ସେ ଯେପରି ଚାଲିଥିଲେ, ସେପରି ଚାଲିବା ଉଚିତ୍ । ୭ ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁଗଣ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଯେଉଁ ଆଜ୍ଞା ଲେଖୁଛି, ତାହା ନୂତନ ଆଜ୍ଞା ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଆରମ୍ଭରୁ ତୁମର ଯେଉଁ ପୁରାତନ ଆଜ୍ଞା ଥିଲା, ତାହା ହିଁ ଅଟେ; ତୁମେମାନେ ଯେଉଁ ବାକ୍ୟ ଶୁଣିଛ, ତାହା ହିଁ ସେହି ପୁରାତନ ଆଜ୍ଞା । ୮ ତଥାପି ମୁଁ ତୁମକୁ ଏକ ନୂତନ ଆଜ୍ଞା ଲେଖୁଛି, ଯାହା ତାଙ୍କଠାରେ ଓ ତୁମମାନଙ୍କଠାରେ ସତ୍ୟ ଅଟେ; କାରଣ ଅନ୍ଧକାର ଚାଲିଯାଉଅଛି ଓ ପ୍ରକୃତ ଦୀପ୍ତି ଏବେ ଦୀପ୍ତି ପାଉଅଛି । ୯ ଯେ କହେ, ମୁଁ ଦୀପ୍ତିରେ ଅଛି, ମାତ୍ର ଆପଣା ଭାଇକୁ ଘୃଣା କରେ, ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ଧକାରରେ ଅଛି । ୧୦ ଯେ ଆପଣା ଭାଇକୁ ପ୍ରେମ କରେ, ସେ ଦୀପ୍ତିରେ ରହେ, ଆଉ ତାହାଠାରେ ବିଘ୍ନର କାରଣ ନାହିଁ । ୧୧ ମାତ୍ର ଯେ ଆପଣା ଭାଇକୁ ଘୃଣା କରେ, ସେ ଅନ୍ଧକାରରେ ଅଛି ଓ ଅନ୍ଧକାରରେ ଚାଲେ, ଆଉ ସେ କେଉଁ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଅଛି, ତାହା ଜାଣେ ନାହିଁ, କାରଣ ଅନ୍ଧକାର ତାହାର ଚକ୍ଷୁ ଅନ୍ଧ କରିଅଛି ।

ମୋର ଗୁପ୍ତ ଜ୍ଞାନ ।
୧୨ ହେ ପିତାମାନେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖୁଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ତାହାଙ୍କ ନାମ ଯୋଗୁଁ ପାପ ସକଳ କ୍ଷମା ପାଇଅଛ । ୧୩ ହେ ପିତାମାନେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖୁଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ଯେ ଆଦିରୁ ଅଛନ୍ତି, ତାହାଙ୍କୁ ଜାଣିଅଛ । ହେ ଯୁବକମାନେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖୁଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ସେହି ପାପାତ୍ମାକୁ ଜୟ କରିଅଛ । ୧୪ ହେ ବାଳକମାନେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖିଅଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ପିତାଙ୍କୁ ଜାଣିଅଛ । ହେ ପିତାମାନେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖିଅଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ଯେ ଆଦିରୁ ଅଛନ୍ତି, ତାହାଙ୍କୁ ଜାଣିଅଛ । ହେ ଯୁବକମାନେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଲେଖିଅଛି, କାରଣ ତୁମେମାନେ ବଳବାନ, ଆଉ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ବାକ୍ୟ ତୁମମାନଙ୍କଠାରେ ରହିଅଛି, ଆଉ ତୁମେମାନେ ସେହି ପାପାତ୍ମାକୁ ଜୟ କରିଅଛ । ୧୫ ତୁମେମାନେ ଜଗତକୁ କି ଜଗତସ୍ଥ ବସ୍ତୁସବୁକୁ ପ୍ରେମ କର ନାହିଁ । ଯଦି କେହି ଜଗତକୁ ପ୍ରେମ କରେ, ତେବେ ତାହାଠାରେ ପିତାଙ୍କ ପ୍ରେମ ନାହିଁ । ୧୬ କାରଣ ଜଗତରେ ଯାହା ଯାହା ଅଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ଶରୀରର ଅଭିଳାଷ, ଚକ୍ଷୁର ଅଭିଳାଷ ଓ ଜୀବନର ଅହଙ୍କାର, ଏସବୁ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଜଗତରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ । ୧୭ ଆଉ ଜଗତ ଓ ତାହାର ଅଭିଳାଷ ଲୋପ ପାଉଅଛି, ମାତ୍ର ଯେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ପାଳନ କରେ, ସେ ଅନନ୍ତକାଳ ରହେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ମୋର ଗୁପ୍ତ ଜ୍ଞାନ ।
୧୮ ହେ ବାଳକମାନେ, ଏହା ଶେଷ ସମୟ; ଆଉ ତୁମେମାନେ ଯେପରି ଶୁଣିଅଛ ଯେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଆସିବେ, ସେପରି ଏବେ ଅନେକ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଅଛନ୍ତି; ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିପାରୁ ଯେ ଏହା ଶେଷ ସମୟ । ୧୯ ସେମାନେ ଆମ ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରି ଗଲେ, ମାତ୍ର ସେମାନେ ଆମ ମଧ୍ୟର ଲୋକ ନୁହନ୍ତି; କାରଣ ଯଦି ସେମାନେ ଆମ ମଧ୍ୟର ଲୋକ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ଆମ ସଙ୍ଗେ ରହିଥାନ୍ତେ; ମାତ୍ର ସେମାନେ ଯେ ଆମ ମଧ୍ୟର ଲୋକ ନୁହନ୍ତି, ଏହା ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ସେମାନେ ବାହାରି ଗଲେ । ୨୦ ମାତ୍ର ତୁମେମାନେ ସେହି ପବିତ୍ରତମଙ୍କଠାରୁ ଅଭିଷେକ ପାଇଅଛ, ଆଉ ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଜ୍ଞାନବାନ । ୨୧ ତୁମେମାନେ ଯେ ସତ୍ୟ ଜାଣ ନାହିଁ, ଏହା ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ତୁମେମାନେ ତାହା ଜାଣ, ଆଉ ମିଥ୍ୟାରୁ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ସତ୍ୟରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନୁହେଁ, ଏହା ଜାଣ ବୋଲି ତୁମେମାନଙ୍କୁ ଲେଖିଅଛି । ୨୨ ଯୀଶୁ ଯେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ, ଏହା ଯେ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ, ସେ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ବିନା ଆଉ କିଏ? ସେ ତ ପିତା ଓ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଅସ୍ୱୀକାରକାରୀ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ । ୨୩ ଯେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ, ସେ ପିତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପାଏ ନାହିଁ; ଯେ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ, ସେ ପିତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପାଏ । ୨୪ ତୁମେମାନେ ଆରମ୍ଭରୁ ଯାହା ଶୁଣିଅଛ, ତାହା ତୁମମାନଙ୍କଠାରେ ରହୁ । ଆରମ୍ଭରୁ ଯାହା ତୁମେମାନେ ଶୁଣିଅଛ, ତାହା ଯଦି ତୁମମାନଙ୍କଠାରେ ରହେ, ତେବେ ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ପୁତ୍ର ଓ ପିତାଙ୍କଠାରେ ରହିବ । ୨୫ ଆଉ ସେ ଆମକୁ ଯେଉଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଇଅଛନ୍ତି, ତାହା ଏହି, ଅର୍ଥାତ୍ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ । ୨୬ ଯେଉଁମାନେ ତୁମକୁ ଭ୍ରମରେ ପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଏହା ଲେଖିଅଛି । ୨୭ ମାତ୍ର ତୁମେମାନେ ତାହାଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ଅଭିଷେକ ପାଇଅଛ, ତାହା ତୁମମାନଙ୍କଠାରେ ରହେ, ଆଉ ତୁମେମାନେ ଯେ କାହାରି ନିକଟରୁ ଶିକ୍ଷା ପାଇବା ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ତାହାଙ୍କଠାରୁ ପାଇଥିବା ଅଭିଷେକ ଯେପରି ତୁମମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ, ଆଉ ତାହା ଯେପରି ସତ୍ୟ, ମିଥ୍ୟା ନୁହେଁ, ତାହାରି ଅନୁସାରେ ତୁମେମାନେ ତାହାଙ୍କଠାରେ ରହିବ । ୨୮ ଆଉ ବାଳକମାନେ, ଏବେ ତାହାଙ୍କଠାରେ ରହିବ; ଯେପରି ସେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲେ ଆମେ ସାହସ ପାଇବା, ଆଉ ତାହାଙ୍କ ଆଗମନ ସମୟରେ ତାହାଙ୍କଠାରୁ ଲଜ୍ଜିତ ହେବା ନାହିଁ । ୨୯ ଯଦି ତୁମେମାନେ ଜାଣ ଯେ ସେ ଧାର୍ମିକ, ତେବେ ଯେ କେହି ଧର୍ମାଚରଣ କରେ, ସେ ଯେ ତାହାଙ୍କଠାରୁ ଜାତ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଜାଣ ।

הערַנקַען, עס ערפֿאָלגטע אַבער וועדער סטיאַע נאָך אַנטוואָרט
נאָך עראָרונג. 30. דאַ ספרַך איהו נום פֿאָלקע: טרעטעט הפּל נו
איר, מונד מַוועס פֿאָלק טרַחַט נו מיהק הין, מונד ער סטעלטע מיינען
אַלטאַר דעס עוויגען ווידער הער, דער מוגעסטאָפּען ווַר. 31. ער
כַּהק נאָלוך נוואָלך סטיינע נאַך אַנלַהַל דער סטאָפּאַע דער קינדער
יעקב'ס, דעק דאַז ווַרט גאָטטעס ווַרד פֿאָלגענדערַאַפּען: ישראל
זאָל דיין נאַמע זיין! 32. מונד בויעטע פֿאָן דיזען סטיינען מיינען אַל=
טַאַר מיק נאַמען דעס עוויגען, מונד פֿיהרטע מיינען גרַבען רינגס=
מוהער, פֿאָן מיינער ווייטע דיק מונגעפֿאָהר לוייף אַפּאָס רייכעס
קאָרן ענטהאַלטען קאָנטע. 33. ועגטע דען האָלצטאָפּס דאַרויל מין
אָרדונג, נערסטיקטע דען סטיר, מונד ועגטע היהן מוק דאַז האָן.
34. דאַרויל זאָגטע ער: פֿיללט פֿיער קריגע מיט ווַסער אַן, מונד לים
זיק דאָן מוק דאַז ברַנדאָפּפֿער מונד מוק דאַז האָן מוסגיסען. ער
זאָגטע: נאָכאָמאָס! מונד זיק טהאָטען עס נאָכאָמאָס; ער זאָגטע: נום
דריטטען מאָל! מונד זיק ווידערהאָלטען עס נום דריטטען מאָל. 35. זאָ
דאַם דאַז ווַסער רינגס מוק דען אַלטאָר פֿולָם; דאָן לים ער מוק דען
גרַבען מיט ווַסער פֿיללען. 36. אַלס נון דיק פֿעספערס הערַן
געקאָמאָען ווַרַ, טרַחַט דער פּרָפֿעט אליהו היגלו מונד ספרַך:
עוויגער! גאָטט אברהם'ס, יצחק'ס מונד ישראל'ס! לאַם דאָך הייטע
בעקַאַנט ווערדען, דאַם דוק גאָטט מין ישראל ביזט, מונד דאַם מיך
דיין דינער זיין, מונד מוק דיין געהיים אַלעס דיזעס געטהאָן האָבע.
37. ערהערע מיך, אָ עוויגער! ערהערע מיך! דאַמיט דיזעס פֿאָלק
ערקענע, דאַם דוק, עוויגער! דער ווַהרע גאָטט ביזט, מונד דוק
מיהרע הערצען בים יעלט פֿאָן דיר אַבגעווענדעט האָבעסט. 38. דאַ
פֿיל מיין פֿייער פֿאָן עוויגען, מונד פֿערצעהרטע דאַז ברַנדאָפּפֿער
מונד דיק האָלצער מונד דיק סטיינע מונד דיק ערדע מונד לעקטע זעלבסט
דאַז ווַסער מיק גרַבען מוק. 39. אַלס דאַז פֿאָלק דיזעס זאַה, פֿיעל
עס זאָאטליך מוק זיין אַנגעזיכט נידער מונד רין: דער עוויגע מיזט
דער ווַהרע גאָטט! דער עוויגע מיזט דער ווַהרע גאָטט!

הפטרת ויקהל

1. חירום פֿערפֿערטיגטע פֿערנער דיק אַסטאָפּפֿע, סויפֿעלן מונד
בעקען, מונד הירַיט בעסוָאָס ער דיק גאַנצע אַרבייט וועלכע ער
פֿיר דען קאָניג שלמה מיק טעאפּעל דעס העררן נו מאַכען האַטטע.
2. (דיזעס אַרבייט ווַר) נוייא זיילען, מיט נוייא קרַנאַרטיגען קניי=
פֿען דאַרויל נעבסט דען בידען ויבוערקען, מוק דיק קנייפֿען נו בע=
דעקען. 3. פֿיער הונדערט גרַנאַטאָפּפֿעל נום ויבוערק, ווַפֿאָן
נוייא רייהען גרַנאַטאָפּפֿעל מוק מיין ויבוערק קאַמען, מוק דיק
קנייפֿע וועלכע מוק דען זיילען ווַרען נו בעדעקקען. 4. נעהען גע=
סטעלט, מונד נעהן ווַסבעקען, דיק מוק דיק גאַסטעלט רוהעטען.
5. מיין גרָסעס ווַסער = בעהָלטניס, מונד נוָאָל רינדער דיק דאַז=
זעלבע טרוגען. 6. אַסטאָפּפֿע, סויפֿעלן מונד בעקען, מונד אַלע די=
זע גערַטהע דיק חירום דעס קאָניגע שלמה פֿיר דען טעאפּעל
מאַכטע, ווַרען מוים פֿאָלירטעס קופֿפֿער. 7. מיק קרייזע דעס ירדן'ס
לים דער קאָניג זיק מין דער האָהלען ערדע ג סען, לוויסען סכות מונד
צרתן. 8. שלמה נעגטע אַלע דיזע גאַפֿאַסע וועג מהנע זיק פֿאָר=
הער נו ווַגען, וועלכעס וועגען דער גאַ נו גרָסען מענגע קופֿפֿערס

דערזעלבען, יע פֿינפֿליג חונד פֿינפֿליג חין חיינער התּהלע פֿערבּרג,
חונד זיי חיט ברחד חונד וחסער פֿערזחרגטע? 14. כון זחגסט דוח:
גאהע זחגע דיינעם הערן, ציהו חיזט דחּ! ער טחדטעט חיך גאווים.
15. ליהו חבער זחגטע: זי וחהר דער עוויגע צבאות לעבט, פֿחר
דעם חיך יעדערלייט גאדינט החבע, דחם חיך חיך הייטע נחך דעם
אחאב לייגען וועדע. 16. עובדיהו גינג דען אחאב חויפֿלוכען, חונד
ברחבטע חיהם דיא נחבריבט, וחּחרויך אחאב דעם ליהו ענטגעגען
רייזטע. 17. חלם אחאב חיהן ערבליקטע ריך ער חיהם לו: ביסט דוח
עם, חונהיילסטיפֿטער חין ישראל? 18. יענער חנטוחרטעטע: ניכט
חיך החבע חונהיילן חין ישראל גאסטיפֿטעט, וחנדערן דוח חונד דיין
פֿחטערליכעם הויס, דחּ חיהר דיא גאבחטהע דעם הערן פֿערלחסטן
החבט, חונד דען בעלים נחבגאגנגען זייד. 19. דחך סיקע נור פֿחרט
חילט, חונד לחסע גחכן ישראל לו איר לוחחאטן קחחאטן, חויך דעם
בערגע כרמל, וחאטט דען פֿיער הונדערט חונד פֿינפֿליג פרחפֿעטען
דעם בעל'ס, חונד דען פֿיער הונדערט פרחפֿעטען דער החינע, דיא
חלזע פֿחם טיסע דער איזבל עסען. 20. אחאב סיקטע לו חלזען קיכ=
דערן ישראל'ס חוהער חונד זיעם חויך דיא פרחפֿעטען חויך דעם
בערגע כרמל לוחאטן החאטן. 21. דחּ טרחטט אליהו פֿחר דחּ: פֿחלק
הין חונד ספרחך: ווי לחנגע ווחנקט חיהר נחך חונעטסלוחסען הין
חונד הער? חיזט דער עוויגע דער ווחהרע גחטטט, וי גאהט חיהם
נחך, חיזט ס חבער דער בעל, כון וי פֿחלגט דיזעם. דחּ: פֿחלק חנט=
ווחרטעטע הירויך חיט ק יגעם ווחרטע. 22. חונד ליהו פֿוהר פֿחרט:
וחהט חיך בין חלם פרחפֿעטען, דעם עוויגען חיבערגעבליבען, חיך גחכן
חלזיין, דער פרחפֿעטען דעם בעל זינד פֿיער הונדערט חונד פֿינפֿליג.
23. חחן גאבע חונס לוייח סטיערע, ווי חחגען זיך דען חיינען פֿחן
דיזען חויסוכען, חיהן לערסטיקען, חויך דחּ: הלן לעגען, חבער קיין
פֿייער דחרונטער בריגען; חיך ווילל דען חנדערן סטיער לובערייטען,
חויך דחּ: הלן לעגען, חונד עבענפֿחלם קיין פֿייער דחרחן בריגען.
24. דחן רופֿט חיהר דען נחחאן חייערעם גחטטעם חן, חונד חיך
רופֿע דען נחחאן דעם עוויגען חן, דער גחטט נון, דער דורך פֿייער
חנטוחרטעט, דיעם חיזט דער ווחהרע גחטט. דחרויך חנטוחרטעטע
חלזעם פֿחלק חונד ספרחך: דער פֿחרטחג חיזט גוט. 25. ליהו זחגטע
נו דען בעל'ס פרחפֿעטען, ווחלט חייך דען חיינען סטיר, חונד גאהט
לוערסט חל'ס ווערק, דען חיהר זייד דיא חעהרערן; רופֿט חבער דען
נחחאן חייערעם גחטטעם חן, חונד לעגט קיין פֿייער דחרונטער.
26. וי נחחאן דען סטיער, דען חחן חיהנען גאגאבען, בעריי=
טען חיהן נו, חונד ריעפֿען דען נחחאן דעם בעל חן, פֿחם פֿריהען
חחרגען בים נור חיטטחגסלייט, חונד ספרחכען: ח בעל! ערהחרע
חונם! עם ערפֿחלגטע חבער ווערער סטיחאע נחך חנטוחרט; חונד זיי
טחנלטען חיחאער חוק דען חלטחר הערוק, דען חחן עריכטעט
החטטע. 27. חלם עם חיטטחג ווחר, טפחטטעטע חיהרער אליהו
חונד ספרחך: חיהר חיסט פֿיל לויטער רופֿען, ער חיזט יחּ חיין גחטט
החלט ווחהל רחטהספֿערחחאונג, חדער החט לערסטרייחונג, חיזט
פֿילייכט חויך דער רייזע, חדער סלחפֿט חויך ווחהל; ווקט חיהן חויך.
28. וי ריעפֿען ווירקליך חיט לויטער סטיחאע, חונד פֿערוחונדעטען
זיך נחך חיהרער ווייז, חיט סווערדטערן חונד דחלכען, דחם דחּ: בלוט
חן חיהנען הערחב סטרחמטע. 29. כון ווחר חויך דער חיטטחג פֿחר=
חבער, חונד וי רחזטען נחך חיחאער פֿחרט בים דיא פֿעספֿערליט

בריגען זיך מלוס גמלע חפֿטער דעם עוויגען דמר. 16. ויבען טמ־
גע בעריטעט מיהר טמגליך מיינען זינדען במק, מיין יוגעם רינד
חונד מייגען סמך־במק המנע פֿעריהמנען זיך. 17. ויבען טמגע פֿעריהמנען
זיך דען מלטמר, רייניגען מיהן, חונד ווייהען מיהן מיין. 18. דיעוע
טמגע וועדען מלוך פֿולברמכט, חונד פֿמק מכטען טמגע חונד ווי־
טער בעריטען דיך פריסטער חויך דען מלטמר חיערע גמנלען חפֿטער
חונד פֿרייד־ענחפֿטער חונד מיך נעהמע חייך וחהלגעפֿולג מן, ספֿריכט
דער הערר, דער עוויגע.

הפטרת כי חשא

1. עס פֿערסטריך מיינע לחנגע לייט, דמ ווחרד ענדליך דמו ווחרט
גחטטעס דעם אליהו חיך דריטטען יחהר (דער הונגערסנחטה)
פֿולגענדערחמסען: גענע, לייגע דיך דעם אחאב, חיך ווילל ווידערום
רעגען גענען דעם גמלעען ערדרייך. 2. אליהו חמכטע זיך חויך דען
וועג, חום פֿמך אחאב לו ערסיינען. דיך הונגערסנחטה חבער וחר
דחמלם זעהר סטארק לו שומרון. 3. דמרום רין אחאב דעם עובדיהו
לו זיך, דער זיין הויספֿערוחלטער ווחר; דיזער עובדיהו וחר חיחאר
חיין חייפֿריגער פֿערעהרער דעם עוויגען. 4. חונד חלם איזבל מיינסט
דיך פרחפֿעטען דעם עוויגען חויסרחטטען וחלטע, נחהם ער הונ־
דערט וחכער פרחפֿעטען, חונד פֿערבמרג זיך, יע פֿינפֿליג חין מיינער
המהלע, חונד פֿערזמה זיך דחרט איט ברחד חונד ווחסער. 5. חילט
סאַרחך אהאב לו מיהם: קחפֿ! וויר איסען דמו לחנד דורכליהען, חונד
חלע וחסערקוועלען חונד בחכע חויפֿזוכען, פֿיילייכט פֿינדען וויר חיר־
גענדווך גרחס, חוך פֿפֿערד חונד חוילטהיער דחאיט לו ערהחלטען,
חונד וויר דחך ניכט חלעס פֿיה פֿערליירען. 6. זיך טהיילטען חלזך דמו
לחנד חונטער זיך, חוך עם לו דורכרייזען. אחאב בעריזטע דען חיינען,
חונד עובדיהו דען חנדערן וועג, יעדער פֿיר זיך חלליין. 7. חלם נון
עובדיהו חויך דעם וועגע וחר זיעה! דך קחפֿ מיהם אליהו ענטגעגען.
ער ערקחננטע מיהן חלסבחלד, פֿיל חויך זיין חנגעזיכט ניעדער, חונד
זחגטע לו מיהם: ביסט דוס עם ווירקליך מיין הערר אליהו? 8. ער
חנטוחרטעטע מיהם: מיך בין עס, גענע, זחגע דיינעם העררן, אליהו
מיזט דמ. 9. יענער ערוידערטע: ווחס החבע מיך פֿערברחכען, דחס
דוס דיינען דיענער מין דיזם החנד דעם אחאב מיבערליפֿערן ווילסט,
דחס ער מיך מואבריגע? 10. זם ווחהר, דער עוויגע דיין גחטט
לעבט! עס מיזט פֿחסט קיין פֿחלק חונד קיין רייך מעהר, ווך הין מיין
הערר ניכט געסיקט החטטע דיך חויפֿלוזכען; מיבערחלל חבער ווחר
דיזם חנטוחרט דוס זייעסט ניכט דמ, ווחרויל ער זחגחר דמו רייך חונד
דחו פֿלק יערעסחל סווחרען לים, דחס אחן דיך ניכט פֿינדען קחננע.
11. נון זחגסט דוס מילט ווחהל, גענע, זחגע דיינעם העררן, אליהו
מיזט דך! 12. ווען מיך חבער פֿחן דיר גענגען בין, זך טרחגט
דיך פֿיליכט מיין ווינד פֿחך העררן חבערחלם חן מיינען חרט הין
דען מיך ניכט ווייס; מיך קחמע מינדעסטען חונד ברינגע יעמע נחכ־
ריכט דעם אחאב; דיזער פֿינדעט דיך ניכט מעהר, חונד לחסט זיך
גענוים חום'ס לעבען ברינגען; דחך ווחר מיך, דיין דינער, מיין פֿער־
עהרער דעם עוויגען פֿחן מיינער יוגענד חן. 13. זחלטע עס מיינעם
העררן ניכט בעריכטעט ווחרדען זיין, ווחס מיך גענהחן, חלם איזבל
דיזם פרחפֿעטען דעם עוויגען ערמורגען זיעס? דחס מיך הונדערט

ਕੁੱਲ ਦਰਜ ਗਿਣਤੀ ਮਾਰੇ ਦਾਖ ਰੱਦ ਕਰਵਾਣ ਉਸੇ ਦਰਜ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਕਰਵਾਣ ਲਈ 15. ਦਰਜ ਕਰਵਾਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕਰਵਾਣ ਦਰਜ ਕਰਵਾਣ ਦਰਜ ਕਰਵਾਣ

1. דער עויקע גמַב שלמה וויהייט איז ער׳ס מיהס לוגעזמגט
המַט. מויך וומַר לוויסען חירום מונד שלמה בעסטמַנדיג פרידע, חונד
זיא סלמַסען מיין בינדים איט מיינמַנדער. 2. דער קמַניג שלמה
לים חויס גמַכן ישראל דרייטיג טויזענד אמַן חויזהעבן לוס פרמַהנ=
דישנסט. 3. פמַן דיזען סיקטע ער וועכזעלוויזע לעהן טויזענד אמַן
יעדען אמַנמַטה נמַך לבנון, זמַ דמַס מיימער מיין יעדער מויינען אמַ=
נמַטה חויך לבנון חונד לווייא אמַנמַטה לו הויזע וומַר; מיבער דיזען
פרמַהנדיענסט וומַר אדונירם געזעלט. 4. חויך המַטטע שלמה זיב=
ציג טויזענד זמַסטרמַגער חונד מַכטציג טויזענד, דיא סטיינע הויעטען
חויך דעם געבירגע. 5. מַהנע דיא בעמַטען וועלכע דיא חויפזיכט
מיבער דיזעם געסמַפט המַטטען חונד דיא מַרבייטסלייטע לור מַרבייט
מַנטרייבען חוסטען, דיזע וומַרען נעמען דרייא טויזענד חונד דרייא
הונדערט מַן דער לַמַהן. 6 לון וומַרדען חויך דעם קמַניגם בעפעהן
גרמַבע חונד סווערע סטיינע חויזגעברמַכען חונד גרהויען, חוס דען
גרונד דעם טעמפעלס דמַויט לו וועגען. 7. חונד דיא בויליייטע
שלמה׳ס חונד חירום ם וויא חויך דיא גבלים בעמַרבייטעטען מַן=
זעם חונד סמַפפטען החזן חונד סטיינע פון לוס בויא דעם טעמפעלס.
8. חיא פיער הונדערט חונד מַכטליגמטען יהרע נמַך דעם חויזלוגע
דער קינדער ישראל׳ם חויס מצרים חונד פיערטען יהרע
דער רעגיערונג שלמה׳ס, חיא אמַנמַטה זיו, דמַז חיזט דער לווייטע
אמַנמַטה, פינג אמַן מַן דעם עוויגען לו עהרען דען טעמפעל לו בוי=
ען. 9. דיזער טעמפעל מַבער המַטטע וועלינ עלטען חין דער וומַנג
לומַנליג חין דער בריטע חונד דרייסיג עלטען חין דער המַהע.
10. פמַר דעם היבל (היילינטהוס) דעם טעמפעלס לור אמַרגענוייטע
וומַר חיינע המַלע לומַנליג עלטען למַנג (דמַויט זיא דיא נמַנלע בריי=
טע דעם טעמפעלס חיינויאט) חונד לעהן עלטען בריט. 11. דיא
פענסטער דעם טעמפעלס וומַרען פמַן חויסען וויט חונד פמַן חיינען
ענגע. 12. ריגסהערום מַן דיא וומַנדע דעם טעמפעלס, דעם היילי=
גען זחוחהל חלם דעם חלטערהיילינסטען, בויעטע אמַן גמַלטעריען חיט
געלמַ:דער פמַרזעהען. 13. דיא חונטערסטע גמַלטעריע וומַר פיעך,
דיא חיטטעלסטע זעכס חונד דיא דריטטע זיבען עלטען בריט, דען
אמַו אמַכטע פמַן חויסען מַן דער חויער מַבזמַלע (וומַרויל דיא במַקען
וועלבע דיא גמַלטעריע טרוגען, רוהטען), דמַויט זיא ניכט חין דיא
וומַנד דעם טעמפעלס חיינגעפוגט וועדרען חוסטען. 14. דער גמַנלע
טעמפעל וחורדע פמַן לויטער גמַנלען סטיינען זמַ וויא זיא הערגע=
ברמַכט וחורדען גבויעט, זמַ דמַס אמַן בייא דעסען בויא וועדער
המַאער כמַך בייל כמַך זמַכסט חיין חייזרן גערמַטהע המַרטע.
15. דער חיינגמַנג לו דער חיטטעלסטען גמַלטעריע וומַר לור רעל=
טען (זידליכען) זייטע דעם הויזעס, חונד פערחיטטעלסט חיינער
וועדעלטרעפפע קמַכ אמַן לו דער חיטטעלסטען חונד פמַן דיזעזר לו
דער מַבערסטען גמַלטעריע. 16. נמַכדעם ער דמַז הויס גבויעט
חונד פמַלטענדעט המַט, חיבערלמַג ער דמַז גזוחלבע זמַוחהל חלם דיא
וומַנדע חיט טמַפעלוועדק פמַן לעדערנהמַלן. 17. חוך דען גמַנלען
טעמפעל בויעטע ער חיינע גמַלטעריע פינל עלטען המַך חונד בעפעס=
טיגטע זיא מַן דמַז הויס, דורך במַקען פמַן לעדערנהמַלן. 18. הירויל
ערגינג מַן שלמה דמַז וומַרט דעס עוויגען וויא פמַלגט: 19. דיזעס
הויס בויעסט דוא חיר! ווירסט דוא נמַך חיינען גזוחטלען וומַנדלען,
חיינע רעלטע בעפמַלגען וונד חייגע גבחמַטהע המַלטען, חלסדמַן

* *

דאָז גאָנלע וואָנד מיינאָק מונד ווימטע. **12.** בים דער עוויגע דיא אַנסטן ענטפֿערנט, מונד דער פֿערוואָסנען פֿיעל זינד מיא וואָנדע. **13.** דער נעהנטע טהיל בוייבט — ענדליך ווירד מוך עד פֿערניכטעט — מבער וויא פֿריה מונד טפּאָטמייכע דיא בוּאָטטער מבוערפֿען מונד דער טטאָק בוייבט; זאָ דויערט מיהר טטאָק. דיא היילינע נאָכקאָמענטאָר! **14.** נור ניט דעם אחז, זאָהן יותם׳ם, ענקעל דעם עזיהו, קאָניג פֿאָן יהודה, נאָך רצין קאָניג פֿאָן ארם מונד פֿקח זאָהן רמליהו׳ם קאָניג פֿאָן ישראל גען ירושלים, מוט זיא נו בעקריגען, קאָנטען דיא טטאָדט מבער ניכט ערמבערן. **15.** מוט דעם הויזע דוד׳ם הינטערבאָט ווחורדע, ארם הבֿבע איט אפֿרים זיך פֿערמיניגט, דאָ ערבעבטע זיין הערן, מונד דאָז הערן דעם פֿאָלקס ווית דיא בייאע דעם ווחודעם ערבעבטן פֿאָר מיינעם טטורם. **16.** נער עוויגע טפּראָך מבער נום ישעיה, גענהע דעם אחז ענטגעגן, דוא מונד דיין זאָהן שאר ישב, נאָך דעם עגדע דער ווחסערייטונג דעם מבערטייכס, דיא טטראָסע ווענכע נום בוייכפֿעלדע פֿיהרט. **17.** מונד זאָגע מיהם: זייא רוהיג מונד טטיל, זייא מהנע פֿורכט, דיין הערן פֿערלאָגע ניכט פֿאָר דיזען בויידען טטוופּפֿען נור רויכעגדער פֿייער־בראָנדער, פֿאָר דעם גרימיגען לאָרן דעם רצין מוים ארם, מונד דעם רמליהו זאָהן. **18.** ווייל ארם במזעם מוך דיך מיא זינגע פֿיהרט, אפֿרים מונד רמליהו׳ם זאָהן טפּרעכען: **19.** מוך, ווידער יהידה! וויר דרינגען מיין, ערמבערן עם פֿיר מונס, ערנענגען דאָן מיינען כיי־נען קאָניג, דען זאָהן טבאל׳ם! — **20.** דען מונס מיזט מיין קיכד גענאָרען, מיין זאָהן מונס גענגעבען; העררטאָפֿט רוהט מוך זייגען טולטערן, זיין נאָמע מיזט: ווונדערפֿאָן! רוֹטה דעם אאָקטיגען גאָטטעם! דעם עוויגען פֿאָטערם! דעם פֿרידענספֿ רסטען! **21.** דער העררטאָפֿט ערווייטערונג, דעם עוויגען פֿרידען, מיזט קיין לייל גע־וואָלט. ער העררטט מוך דור׳ם טהרון׳ם גרינדעט מוי׳ם כייע זיין רייך, בעפֿעסטיגט זיא איט רעכט מונד גערעכטיגקייט, פֿאָן נון אן מוך עוויגע לייטען הין. דער מייפֿערגייסט דעם עוויגען צבאות פֿאָלל־ברינגט דיא טהאָט.

הפטרת משפטים

1. דאָז ווארט, דאָז דעם ירמיהו פֿאָק עוויגען ווארד, נאָכדעם דער קאָניג צדקיהו מיין בינדניס איט מאָלעק פֿאָלקע מין ירושלים מיינע־גאָנגען ווער, מיהנען מיין מאָלגאיינעם פֿרייהייטסיאָהר מוימלוראפֿען. **2.** דאָם יערער זיינען עבריסען קנעכט מונד זיינע עבריסע מאָגד פֿרייא מוימסיקע, מונד ניעמאָנד אעהר זיינען יידיסען איטברודער מוים סקוואפֿע בעהאָנדלע. **3.** מוך מאָלע סקוואפֿען זאָווהל מאָם מאָלעם פֿאָלק דיא דאָז בינדניס מיינגעגאָנגען ווארען, דאָרייז ווילגטען, יערער זיינען קנעכט מונד זיינע מאָגד פֿרייא מוימלוגעהען, מונד זיא ניכט אעהר דינען לו מאָסען, דיעע בעפֿעהלע גאָהאָרכטען מונד זיא ווירק־ליך עגטוימסען. **4.** נאָכהער מבער מוקאָהרטען, מונד דיא קנעכטע מונד מאָגדע ווידער לוריק נאָהאָטען, דיא זיא פֿרייא מוימגעסיקט האט־טען, מונד זיא לוואָנגען, ווידערום מיהרע קנעכטע מונד מאָגדינ ל זיין. **5.** דאָ ווארד דאָז ווארט גאָטטעם דעם ירמיהו, מיא נאָטען דעם עוויגען לו פֿערקינדיגען. **6.** זאָ ספריכט דער עוויגע דער

הפטרת בשלח

נערינען געוועזענט. 46. ער הייסט וואַסער, זיא רייכט אויך;
בריינגט מיהם רחם מין קאָמטויכער סחלע. 47. ערגרייפט איט
מיהרער החכד דען נחגעל; דעם האָוואַרם וואַסט איט מיהרער רעל־
טען: סולאָגט מיהן דעם וויטהריך מיכ'ס הויפט, טרייבט היניין, דורכ־
בחרט זייכע סולאָפע. 48. דחַ! וויא קריואט ער זיך לו מיהרען פי־
סען, פאָוולט, ליגט הינגעטרעקט לו מיהרען פיסען — מונד קריואט
זיך — מונד פאָוולט — מונד קריואט נאָכוחלם זיך — מונד סטירלט מן
הין ענטוועלט. 49. חם פענמטער טויעט דיא מוטטער סיסרא'ס,
מונד יחואַרט לום גיטטער היכוים:" וויא וויילעט זיין וואגען, קאָוואט
נאָך ניכט: וואַם לוידערן דיא רחוועגדען רחדער?" 50. וויוע קאַמ־
מערפוינען טראָמסטען; זיא זעלבסט בעסטרחבט דען מייטלן קו־
אער. 51. זאָ זחלען זיא ניכט בייטע החלען? בייטע טהיילען?
עדעם סטרייטער מיין, לוואָ מאָדכען לום וחהנע; ביסום מונד פור־
פור דעם סיסרא, בונט געסטיקטעם לייג, לור זיגם־בייטע, קאָמטוי־
כעם גענוחגד, רייך געסטיקט, חוק דען החלז ערחבערטער סחהנען.
52. חלוע דייכע פיינדע הערר! מיסען זאָ לו גרונדע געהען! דיא
מיהן חבער ליבען, סטרחהלען וויא דיא זונגע החך חם פירחאנגט"!
מונד דחז לחגד החטטע רוהע, פיערלינג יחהרע לחנג.

הפטרת יתרו

1. מיך טאָדעסיחהרע דעם קאָניגם עזיהו, זחה מיך גאָטט,
זיטלעגד מוין החהעך ערהחבענען טהרחנע, דעם טעפיכם זוין ער־
פיולטע דען טעאפעל. 2. שרפים סטחגדען מיבער דעך טהרחן,
זעכס פליגעל, זעכס פליגעל, מיין יעדער לו פערהילען מיט לוייען
דחז: חנטלין, מיט לוייען דיא פיסע, מונד מיט לוייען זיך מיפלוסווינ־
גען. 3. מונד מייגער ריעך דעך חגדערן לו: היליג! היליג! היליג!
מיזט דער עוויגע צבאות; דיא גחנצע ערדע פאָלל זייגער מחיעסטאָט!
4. דיא זיילען דער החלע ערבעבטען חב דער סטיואע דער רופענ־
דען, דער טעאפעל וואורדע פאָלל רויכם. 5. מונד מיך ספרחך: וועהע
מיר! מיך פערגעהע! מיין מחן ענטוייהטער ליפפען בין מיך, לעבע
מונטער פאָלק ענטוייהטער ליפפען, מונד מייגע מויגען זחהען דיא
ערסייוונג דעם קאָניגם, דעם עוויגען צבאות. 6. דחז פליאָג לו מיר
דער שרפים מייגער, מין דער החנד מייגע גליהענדע קאָהלע. (מיט
מייגער למנגע החטטע ער פאָך מפפערחלטחרע זיא גענחאען).
7. בעריהרטע דחאיט מייגען מונד מונד ספרחך: זאָ וויא דיוע דייגע
ליפפען, בעריהרט, מיזט דיא זינדע דיך ענטנחאען, דיין פערגעהען
פערזוהנט. 8. נון החרטע מיך דיא סטיואע גחטטעם ערסחלען:
ווען סיקע מיך? — וועך וויל דער בחטהע זיין? — מונד מיך ער־
וועדערטע: היער בין מיך! סיקע מיך! 9. דחז ספרחך ער: זאָ
געהע הין מונד זחגע דעם פאָלקע: מיהר החרכט מויל — מונד
דענקט ניכט נחך, מיהר זעהט — מונד מערקט ניכט דחרוין.
10. פערסטאָקט זייע דחז הערן דיזעם פאָלקם דען, טויב דחז זאָהר,
גבלענדעט דחז מויג, דחם עם יחַ ניכט זעהע, ניכט החרע, מיך
הערלען נחכדענקע, רייענד וועדערקעהרע מונד גענחסע. 11. דחַ
זחגטע מיך: וויא לחנג נחך, זאָ עוויגער! מונד ער ערווידערטע: בים
אָדע זיגד דיא סטאָדטע פאָלן מייזוחהנערן, דיא הייזער אענסענלעטע,

דאָז גאָנלע לאַנד מיינאַק מונד ווימטע. **12.** בים דער עוויגע דיא אַנסטן ענטפֿערנט, מונד דער פֿערלאַסענען פֿיעל זינד מיא לאַנדע. **13.** דער נעהנטע טהיל בלייבט — ענדליך ווירד לויך ער פֿערניכטעט — לאַבער ווי פֿריה מונד טפּאָטמייכע דיא בלאָטטער לאַבווערפֿען מונד דער סטאַק בלייבט; זיא דויערט מיהר סטאַק. דיא היילינע נאַקאַאנסאַצט! **14.** נור לייט דעם אחז, זאָהן יותם'ס, ענקעל דעם עזיהו, קאָניג פֿאָן יהודה, נאָך רצין קאָניג פֿאָן ארם מונד פֿקח זאָהן רמליהו'ס קאָניג פֿאָן ישראל נאָן ירושלים, מוט זיא נו בעקריגאָן, קאָמטען דיא סטאַדט לאַבער ניכט ערלאַבערן. **15.** מוט דעם הויזע דוד'ס היטערבראַכט ווערדע, ארם האַבע מיט אפֿרים זיך פֿערמיינגט, דאַ ערבעבטע זיין הערן, מונד דאָז הערן דעם פֿאָלק ווי דיא בייאַע דעם ווילדעם ערבעבען פֿאָר מיינעם סטורם. **16.** נור עוויגע ספּראַך לאַבער נום ישעיה, נעהע דעם אחז ענטנעגען דוא מונד דיין זאָהן שאר ישב, כאָך דעם עגדע דער ווילדעניטוג דעם לאַבערטייכס, דיא סטראַסע ווענכט נום בלייכפֿעלדע פֿיהרט. **17.** מונד זוגע מיהר: זיא רוהיג מונד סטיל, זיא מהנע פֿורכט, דיין הערן פֿערלאַזע ניכט פֿאָר דיזען ביידען סטוממפֿען נור רויכעגדער פֿייער-ברענדער, פֿאָר דעם גריממיגען צאָרן דעם רצין מוים ארם, מונד דעם רמליהו זאָהן. **18.** ווייל ארם באָזעם מוין דיך מיט זיכנע פֿיהרט, אפֿרים מונד רמליהו'ס זאָהן טפּרעכען: **19.** מוין, ווידער יהידה! ווייר דרינגען מיין, ערמבערן עס פֿיר מונס, ערנענגען דאָן מיינען כיי-נען קאָניג, דען זאָהן טבאל'ס! — **20.** דען מונס מיזט מיין קינד גענאָרען, מיין זאָהן מונס גענגעבען; העררסאַפֿט רוהט מוין זיינען סולטערן, זיין נאָמע מיזט: וווּנדערפֿאָן! רוּטה דעם אָמטיגען גאָטטעס! דעם עוויגען פֿאָטערס! דעם פֿרידענספֿ פֿירסטען! **21.** דער העררסאַפֿט ערווייטערונג, דעם עוויגען פֿרידען, מיזט קיין ליעל גע-ענדט. עד העררסט מוין דוד'ס טהרון, גרינדעט מויפֿ'ס כייע זיין רייך, בעפֿעסטיגט זיא מיט רעכט מונד גערעכטיגקייט, פֿאָן נון אָן מוין עוויגע לייטען הין. דער זייפֿערגייסט דעם עוויגען צבאות פֿאָלנ-ברינגט דיא טהאָט.

הפטרת משפטים

1. דאָז וואָרט, דאָז דעם ירמיהו פֿאָן עוויגען וואָרד, נאָכדעם דער קאָניג צדקיהו מיין ביגדים מיט האָלעק פֿאָלקע מין ירושלים מיינגע-גאָנגען וואָר, מיהנען מיין זאָלגאַיינעם פֿרייהייטסאָהר מוימנורופֿען. **2.** דאָם יערער זיינען עבריסען קנעכט מונד זיינע עבריסע מאָגד פֿרייא מוימסיקע, מונד ניעמאַנד אעהר זיינען יידיסען מיטברודער אָום סקוואַפֿע בעהאַנדלע. **3.** מוין האָלע סקוואַפֿען זאָוואָהל אָום האָלעם פֿאָלק דיא דאָז ביגדים מיינגעגאַנגען וואָרען, דאָריין וואָלגטען, יערער זיינען קנעכט מונד זיינע מאָגד פֿרייא מוימסלוגעהען, מונד זיא ניכט אעהר דינען נו לאָסען, דיעם בעפֿעהלע גענאָרכטען מונד זיא ווירק-ליך עגטוימסען. **4.** נאָכדער האַבער מואקעהרטען, מונד דיא קנעכטע מונד מאָגדע ווידער לוריק נאָהמען, דיא זיא פֿרייא מוימגעסיקט האט-טען, מונד זיא לוואַנגען, ווידערום מיהרע קנעכטע מונד מאָגדע נ זיין. **5.** דאָ וואָרד דאָז וואָרט גאָטטעס דעם ירמיהו, מיט נאָמען דעם עוויגען נו פֿערקינדיגען. **6.** זאָ סטריכט דער עוויגע דער

הפטרת בשלח

כערינען גענוגנעט. 46. ער הייסט וואַמער, זיא רייכט אוך;
ברינגט מיהם רחם מין קאַמטויכער סחלע. 47. ערגריפֿט מיט
מיהרער האַנד דען נאַגעל; דעם האַמערס לאַסט מיט מיהרער רעכ־
טען: סלאַגט מיהן דעם וויטהריך מיכ'ס הויפט, טרייבט היכיין, דורכ־
בוהרט זייכע סלאַפֿע. 48. דאַ! זיא קריאוט ער זיך לו מיהרען פֿי־
סעלן, פֿאַוולט, ויגט היגעסטרעקט לו מיהרען פֿיסען — מונד קריאוט
זיך — מונד פֿאַוולט — מונד קריאוט נאַכאַמלם זיך — מונד סטירלט נון
הין ענטזעעלט. 49. חם פֿענסטער טויעט דיא מוטטער סיסרא'ס,
מונד יחאוערט לוס גיטטער היכוים:" זיא וויילעט זיין וואַגען, קאַוואט
נאַך ניכט: וואַס לוידערן דיא רחולענדען ראַדער?" 50. וויוט קאַ־
ערפֿרויען טראַסטען; זיא זעלבסט בעסטראַבט דען חייטלן קו־
ער. 51., זאַ זאַלען זיא ניכט בייטע החלן? בייטע טהיילען?
עדעס סטרייטער חיין, לואַ אַדכען לוס וואַהנע; ביסום מונד פור־
פור דעס סיסרא, בונט געסטיקטעס לייג, לור זיגם־בייטע, קאַסטל־
כעס גענאַגד, רייך געסטיקט, חוס דען החלן ערחבערטער סאַהנען.
52. חלוע דייכע פֿיינדע הערר! אייסען זאַ לו גרונדע געהען! דיא
מיהן חבער ליבען, סטרחהלען זיא דיא זאַנגע האַך חם פֿירחאַנגט"!
מונד דאַז וחנד החטטע רוהע, פֿיערלינג יחהרע לחנג.

הפטרת יתרו

1. חיס טאַדעסיחהרע דעס קאַניגס עזיהו, זחה חיך גאַטט,
זיטלענד חויך החהעס ערהחבענען טהרחנע, דעס טעפּיכס זוים ער־
פֿילטע דען טעאפּעל. 2. שרפים סטחנדען חיבער דעס טהרחן,
זעכס פֿליגעל, זעכס פֿליגעל, חיין יעדער לו פֿערהילען איט לוייען
דאַז: חנטלין, איט לוייען דיא פֿיסע, מונד איט לוייען זיך חיפֿלוסווינ־
גען. 3. מונד חיינער ריעף דעס חנדערן לו: היליג! היליג! היליג!
איט דער עוויגע צבאות; דיא גאַנצע ערדע פֿאַוול זייכער אחיעסטאַט!
4. דיא זיילען דער החלע ערבעבטען חב דער סטיאוע דער רופֿענ־
דען, דער טעאפּעל וואַורדע פֿאַוול רויכס. 5. מונד איך ספרחך: וועהע
איר! איך פֿערגעהע! חיין אאַן ענטוייהטער ליפּפען בין איך, זעבע
אונטער פֿאַלק ענטוייהטער ליפּפען, מונד חיינע אויגען זאַהען דיא
ערסייוונג דעס קאַניגס, דעס עוויגען צבאות. 6. דאַ פֿלאַג לו איר
דער שרפים חיינער, אין דער האַנד חיינע גלויהענדע קאַהלע. (איט
חיינער לאַנגע החטטע ער פֿאַר חפֿפֿערחַלטחַרע זיא גענאַאַגען).
7. בעריהרטע דאַאיט חיינען אונד אונד ספרחך: זאַ וויא דיוע דיינע
ליפּפען, בעריהרט, אויט דיא זינדע דיר ענטנאַאַגען, דיין פֿערגעהען
פֿערזאַהנט. 8. נון החרטע איך דיא סטיאַע גאַנצע ערסאַלזען:
ווען סיקע איך? — וועד וויל דער באַטהע זיין? — אונד איך ער־
וועלערטע: היער בין איך! סיקע איך! 9. דאַ ספרחך ער: זאַ
געהע הין אונד זאַגע דעס פֿאַלקע: איהר האַרכט אויך — אונד
דענקט ניכט נאַך, איהר זעהט — אונד אערקט ניכט דאַרויך.
10. פֿערסטאַקט זייא דאַז הערן דיוען פֿאַלקס דען, טויב דאַז אַהר,
גבלענדעט דאַז אויג, דאַס עס יאַ ניכט זעהע, ניכט החרע, אויך
הערלען נאַכדענקע, רייענד וויעדערקעהרע אונד גענאַסע. 11. דאַ
זאַגטע איך: וויא לאַנג נאַך, אַ עוויגער! אונד ער ערוויעדערטע: בים
אַדע זינד דיא סטאַדטע פֿאַן איימוהנערן, דיא הייזער אענסענלעטער,

מיך ווילן דעם עוּיגען, מיהם ווילן מיך זינגען, דעם רעטטער ישראל'ס
מיין הַאַנקליד זינגען. 25. חַלוֹם דוּא פּאָן שעיר מוּיסגינגסט, הערר!
מיינהערנחגסט פּאָן גענּפֿילדע אדום'ס ערבעבטע דיא ערדע, דיא
היאטען טריפּטען, גענּאָטער טריפּטען דיא וואָלקען הערחַב. 26. דיא
בערגע פֿוֹאָטען פּאָר דעם עוּיגען דַהין, יענער סיני פּאָר דעם עוי=
גען, דעם גאָטטע ישראל'ס. 27. מין שמגר'ס, זָהן דעם ענח, טח=
גען, מין טרוּיערפּאָלען טחַגען יעל'ס, פּערָאדעטען גענַהנטע מטרח=
סען, מונד וואַנדערער זוכטען קרואטע פּפּאָדע. 28. פּערָאדעט זח=
גען ישראל'ס גענּפֿילדע: ביז מיך דבורה מוּיפּסטאַנד, מיך מוּיפּסטאַנד,
אוטטער מין ישראל. 29. נייע גאָטטער האַטטען זיא גענוֹהלט,
דח וואָר מן טהחרען קריגסוואוטה. אחַן זָה ניכט סילד ניכט לאָנגע,
בייא פּירלינג טוּזענדען מין ישראל. 30. מייך, וואַקרע אָנגער ישרא'ס,
דיא קיהנער פּרייאוטה ווידער בעזעלט, מייך ווייהט זיך מיין אוט=
טער=הערן! וחַבפּרייזט דען העררן איט איר! 31. דיא מיהר מוּיך
סיאטערנדע! עזעליננען רייטעט! דיא מיהר מוּיך ריכטער=סטיהלען זילט!
מונד מיהר, וואַנדערער מוּיך בעפּרייעטען סטרחַסען! 32. סטיאט
מיין לוּק זיגסגעזחַנג! סטיאט מיין, לוּק פּרייד=גענוחַנג דער היר=
טען, דיא לוּיסען טרחַנקען זיכער דיא העערדען פּערטהיילען. דחַרט
פרייזען זיא דעם עוּיגען וואָהלטהון, זיין וואָהלטהון חַן דען גענּפֿילדען
ישראל'ס; דח פּאָן דען הָהען, דעם עוּיגען פּאָלק, הערחַב חַן דיא
טהחַרע זיך וואַגטע. 33. וואָהל מוּיך. דבורה! וואָהל מוּיך! ערוועקע
דען גייסט לוּק קריגס=גענוחַנג! לייך הין, ברק! פּיהרע זיא פּחַרט,
דיא בייטע דעם קריגס, זָהן אבינועם'ס! 34. סוואַכער רעסט לער=
טריטט אָחַכטיגעס פּאָלק, חיין הייפּלין גאָטטגעוויהטער טריטט הע=
דען נידער. 35. עמלק'ס בעזיגער קחַם פּאָן אפרים; דיר פּאָלגטע
בנימן מוּיך העערלינגען; גענעטן ערפּאָהרנע וויזען קחַאטן פּאָן מכיר;
מונד פּאָן זבולון טרייבעקונסט=פּערסטאָנדיגע. 36. חַבער איט דבורה
לאָגען פּירסטען ישששכר'ס; ברק'ס פּעסטע מונד סטיטלע, וואַר ישששכר.—
ווית סטירלטען דיא פּיטע מיכ'ס סוחַלט=טהחַל! טיפּגרייבעלנדע בע=
דענקליכקייט, הילט ראובן חַב מונס בייאלוסטעהען. 37. וואָס לויסטע
דוא לוּיסען הירדען, החַרכַענד מוּיך דער העערדע בלאָקען? — לוי=
דערנדע בעדענקליכקייט, לאָג ראובן חַב מונס בייאלוטטעהן. 38. גל=ער
ווילט חַן דעם ירדן'ס מופּערָ; מונד דן וואָס פּלויכטעט דער מוּיך סיפּ=
פּען? אשר זילט חַן דעם מעערס קיסטע, גענייסס דער רוהע, מין
זיכערן החַפּען. 39. זבולון, קיהנעם פּאָלק, זָך ווית נפחלי, סטעלט
דעם טאָרטע ויך דחַר, מיך החַהען סלחַכטגענּפֿילדע. 40. דחַרט קחַ=
אען דיא קחַניגע לוּק סטרייטע; דער קחַנחַניטען הייסטער טרחַטטען
מיין פּעלד בייא חענך, חַם סטרחַאט מגידו; — חַבער זיא טריגען
ניכט זילבער לור בייטע דחַפּאָן. 41. פּאָק היאטל הערחַב וואַרד
פּיר חונס גענסטריטטען; פּאָן מיהרער לויפּבחַהן סטריטטען דיא
סטערנע איט סיסרא. 42. דער סטרחַק קישון סוועאטע זיא פּחַרט;
דער קישון, מורחַלטער סטרחַק! טריטט מונמוּיפּהחַלטוחַק וויטער,
איין גייסט! 43. זָך סלחַגען דיא הוּיפּען דעם רחַסעס מיך טרחבע,
מיך טרחַבע רחַסער פּפּערדע=בעלוינגער. — 44. פּערפּוכט מרוז,
ספריכט דעם עוּיגען בחַטע, פּערדחַאנדער פּלוך מוּיך זיינע בע=
וואָהנער! זיא קחַאטן ניכט לור הילפּע דעם העררן, לור גחַטטליכען
הילפּע, מונטער דיא העלדען. 45. גענוגטע יעל, מונטער דען
פּרויען; דעם קניטן חבר'ס עהע=גענחַס, מונטער היטטען בעוואָה=

ברק נאך קדש. 7. ברק ענטפאָט זבולון מונד נפתלי נאך קדש, מונד ברַאכטע לעהען טויזענד מאַן לוזַאמען דיא נאך דעם בערגע חבור פאָלגטען, וואָהין מויך דבורה איט מיהם היגוך נאָג. 8. חבר דער קניטי׳ האבט דאַמאָלס מבגעזאָנדערט פאָן דער פאַמיליע קין (מיי נער פאָן דען זהענען חובב׳ם, דער משה׳ם שוואָגער וואָר) מונד המטטע זיין לעלט מין דעם המיגע לו צעלנים מויפגעטלאָגען, חונפערן קרש. 9. מלם מאַן דעם סיסרא בעריכטעט, דאַם ברק זהען אבינועמ׳ם דען בערג חבור בעזעלט האבע. 10. ברַאכטע ער מלעע זייגע קריגס־ וואָגען לוזַאמען, גיין הונדערט מייזערנע סטרייטוואָגען, מונד מלעם פאָלק דאָ: ער בייא זיך המטטע, מונד פיהרטע זיא פאָן חרושת הגוים לום סטראָמע קישון. 11. דאָ זאָגטע דבורה לו ברק: מויך! דען הייטע נאָך מיבערגיבט דער עוויגע דען סיסרא מין דיינע האָנד: זיהע! ער זעלבסט ליהט פאָר דיר הער, דער עוויגע! מונד ברק לאָג פאָן בערג חבור הערונטער, מונד דיא לעהן טויזענד מאַן מיהם נאָך. 12. דער עוויגע מבער זאָנדטע פערווירונג מיבער סיסרא, מלעע דען סטרייטוואָגען, מונד דאָ: גאַנלע העער, דאַם זיא מין דאָ: סוערד פיעלען, פאָר ברק הער. מונד סיסרא פאָן זייגע וואָגען הערונטער סטיג מונד לו פוס ענטפלוהה. 13. ברק פערפאָלגטע דיא סטרייטוואָ־ גען מונד דאָ: העער ביז לו חרושת הגוים. מונד דאָ: גאַנלע העער דעם סיסרא פיל דורך דיא סאָרפע דעם סוערדטם, ניכט מיין מייג־ ניגער ענטקאָם. 14. סיסרא מבער וואָר לו פוס נאָך דער וואָהנונג יעל׳ם היגעפאָלהען, דיא פרויא דעם קיניטן חבר. דען עם וואָלטע טע מיין פריינדסאָפטסבינדנים לוויטען יבין קאָניג לו חצור, מונד דעם הויז חבר׳ם דעם קיניטן. 15. יעל גינג דעם ס׳סרא ענטגעגען, מונד זאָגטע לו מיהם: קעהרע מיין, מיין הערר! קעהרע מיין לו מיר, פירכטע ניכטם. ער קעהרטע לו מיהר מיין מין דיא היטטע, מונד זיא בעדעקטע מיהן מיט מייגער מאַנטעלע. 16. ער ספראָך לו מיהר: גיב מיר דאָך מיין וועניג וואַסער לו טרינקען. דען מיך דירסטעט זעהר. זיא עפֿענעטע דען מילך־סלויך, גאָב מיהם לו טרינ־ קען, מונד דעקטע מיהן דאַן ווידער לו. 17. ער זאָגטע פערנער לו מיהר! טטעלע דיך מין דיא טהירע דער היטטע: וועו דאַן מייגער קאָמען מונד דיך פרַאָגען זאָלטע, מיוט יעמאַנד היר דאָרין, זאָ זאָ־ גע: ניין. 18. יעל דיא פרויא דעם חבר מבער נאָהם מיינען פאָן דען נאָגעלן דער היטטע, ערגריף דען האַמער מיט דער אָנדערן האָנד, ס׳יך זיך זייע הערבייא, מונד טריב מיהם דען נאָגעל דורך דיא שלאָפע, דאַם ער מין דען באָדען סטעקען בליעב, ער וואָר בעטייבט מונד ערמאַטטעט מונד פערסיעד. 19. כון זעלטע ברק דעם סיסרא נאָך; דאָ קאָם מיהם יעל ענטגעגען מונד זאָגטע לו מיהם: קאָם! מיך ווילל דיר דען מאַן צייגען דען דוא זוכסט. ער טראָט לו מיהר מיהר! טטעלע דיך מין דיא טהירע דער היטטע: וועו דאַן מייגער קאָמען מונד דיך פרַאָגען זאָלטע, מיוט יעמאַנד היר דאָרין, זאָ זאָגע: ניין. 18. יעל דיא פרויא דעם חבר מבער נאָהם מיינען פאָן דען נאָגעלן דער היטטע, ערגריף דען האַמער מיט דער אָנדערן האָנד, סיך זיך זייע הערבייא, מונד טריב מיהם דען נאָגעל דורך דיא שלאָפע, דאַם ער מין דען באָדען סטעקען בליעב, ער וואָר בעטייבט מונד ערמאַטטעט מונד פערסיעד. 19. כון זעלטע ברק דעם סיסרא נאָך; דאָ קאָם מיהם יעל ענטגעגען מונד זאָגטע לו מיהם: קאָם! מיך ווילל דיר מאַן צייגען דען דוא זוכסט. ער טראָט לו מיהר היניין. מונד דאָ: גאַנלע סיסרא טאָט היגעטרעקט מונד דער נאָגעל סטאָק מין זייגער שלאָפע. 20. זיא דעמיטהיגטע גאָטט מאַן דיעם טאָגע דען יבין קאָניג פאָן כנען פאָר דען קינדערן ישראל׳ם. 21. דיא האָנד דער קינדער ישראל׳ם וואָרד מבער מיאָער סוערער מונד סוערער מויך יבין קאָניג פאָן כנען, ביז זיא מיהן פאָלליג לו גרונ־ דע געריכטעט החטטען. 22. דאָמאָלס סטיאָטען דבורה מונד ברק זאָהן אבינועם׳ם פאָלגעגדען זיגסגעזאָנג מאָן. 23 נערריטטונג וואָר מין ישראל; מונד קיהן ערהעבט זיך פרייאָוטה ווידער, זיא דאָנקט דעם העררן דאָפיר! 24. פערנעהאָט, קאָניגע! פירסטען אערקט מויך!

דער מעלגער חוים נאָרדען, ער קאָמט! 9. יאָ זעלבסט
מיהרע מיטלינגע זיטלען געמאָסטעטען קאָלבערן גלייך מין מיהר; מויך
זיא קעהרען חוק, פֿליהען מיגסגעזאָמט, סטעהן ניכט; מויך זיא מי=
בערפֿאָלט מיהר מונגליקסטאָג דיא סטונדע דער מַהנדונג. 10. איט
סאָמענגעלים רויסט זיא הערביא מין אָכטיגען העערסליגען; איט
אָקסטען נור בעזאָפֿפֿנעט קאָמאָנען זיא, האָן=פֿאָלערן גלייך. 11. הויע
נידער מיהרען וואָלד, ספריכט דער עוויגע! דאָס קיינע ספור פֿאָן
מיהם נאָך מיבריג בלייבט. דען מעהר זינד מיהרער חלום הייאָסרע=
קען, מיינע חונלאָהלבאָרע מענגע. 12. בעסאָמט סטעהט זיא דאָ,
דיא טאָכטער מצרים'ס; דעם נאָרדיסטען פֿאָלקע פריי; געגעבען.
13. ספריכט דער עוויגע צבאות דער גאָטט ישראל'ס! מיך, מיך
האָבע זיא הייאָגעזאָכט, דיא סטאָלצע מענגע לו נוא, פרעה חונד מצרים
חונד מיהרע גאָטטער, מיהרע פֿירסטען חלע; יאָ פרעה חונד חלע
דיא מיהם פֿערטרויעטען איט מיהם. 14. מיך מיבערגעבע זיא דען
האָנדען מיהרער פֿיינדע, מין נבוכדראצר'ס קאָניג פֿאָן בבל חונד זיי=
נער דיענער האָנד, דאָן זאָלן דיעם לאָנד ווידער רוהע האָבען, וויא
מין פֿאָריגען לייטען, ספריכט דער עוויגע. 15. דוא האָבער פֿירכטע
ניכטס, מיין קנעכט יעקב! פֿערלאָגע ניכט ישראל! דען מיך העלפֿע
דיר מויך מיט פֿערנען לאָנדע נאָך, דיינען קינדערן מיט לאָנדע דער
גפֿאַנגענשאָפֿט. יעקב קעהרט לוריק, חונד וואָהנט רוהיג חונד
פֿרידליך חונד נימאַנד סטאָרט. 16. פֿירכטע דיך נור ניכט, מיין די=
נער יעקב! ספריכט דער עוויגע, דען מיך בין מיט דיר. חונד זאָלטע
מיך אָלע פֿעלקער מויך פֿערטילגען, וואָהין מיך דיך פֿערשטאָסען
האָבע, זאָ פֿערטילגע דיך מיך דענאָך ניכט; לירכטיגע דיך לו דיינער
בעסערונג וואָהל, אָבער דיכטע פֿאָלליג לו גרונדע דיך ניכט.

הפטרת בשלח

1. דבורה, מיינע פראָפֿעטין, פֿרויא דעם לפידות פֿיהרטע חוק
עבען דיא לייט דאָס דיכטעראָט מין ישראל. 2. חונד האָטטע
מיהרען זיטן לוויסען רמה חונד ביה אל מויך דעק בערגע אפרים,
חונטער מיינעק פאָלאָבויאע. דער נאָך מיהר דען נאָאען תומר דבורה
פֿיהרטע. דאָהין קאָאען דיא קינדער ישראל'ס לו מיהר לוק געריכט.
3. זיא סיקטע חונד לים דען ברק זאָהן אבינועם'ס רופֿען חוים קדש
נפתלי, חונד זאָגטע לו מיהם: זיהע! דיר טראָגט דער עוויגע, דער
גאָטט ישראל'ס, פֿאָלגענדעס מויך: גאָהע הין חונד לויהע דיך מויך
דעק בערגע תבור לוזאָאען, איט לאָהן טויזענד מאָן, דיא דוא חוים
דען קינדערן ישראל'ס חונד זבולון איט דיר ניאָסט. 4. מיך מאָכע
דאָס סיסרא דער העערפֿיהרער יבין ס זיינע סטרייטוואָגען חונד זיי=
נע פֿאָלקסאָנגע דיר ענטגעגען דאָק סטראָאָ קישון לוזאָאען לויהט,
חונד גאָבע מיהן דאָרט מין דיינע האָנד. 5 ברק מאָטוואָרטעטע
מיהר: וען דוא איט איר גאָהען ווילסט, זאָ גאָהע מיך מויך; גאָהסט
דוא אָבער ניכט איט איר, זאָ גאָהע מיך מויך ניכט. 6. זיא ערוי=
דערטע: וואָהלאָן! מיך ווילל איט דיר גאָהען. נור זוירד דיר דיעס
קיינען רוהם בריגען מויך דעם וועגע דען דוא בעטריטטסט! דען
מילט (זוירך עס היסען) בעזיגט דער הערר דען סיסרא דורך זויי=
נעס וויבסהאָנד. דאָרויך מאָכטע זיך דבורה מויך חונד גינג איט

הפטרה וארא

לערטרייע איך מצרים, וערפֿע זיך מוהער אין מַנדערע לאַנדער.
15. נאָך פֿיערלינג יַהרען מַבער, ספּריכט גאָטט דער עוויגע, פֿער־
זאַמלע איך מִצרים ווידער אויס דען פֿאָלקערן אונטער דענען זיך
לַערטרייעט וואָרען. 16. פֿיהרע דיך גענֿאַנגענסאַפֿט מצרים׳ס וויי־
דער לוריק, וע לַע זיך אין איהר ערבֿאַנד פֿהרוֹם ווידער מיין, אונד זיך
ווערדען דאַ מיין קוייַנע: רייך מויזאַכַּען. 17. גערינגער דען איר־
גענד מייַנע מַכַּט נאָך זיין, זיך ניכַּט אעהר מיבער נאַליזאַנען ער־
העבען, איך מאַכַּע עס זאָ קוין דאַס עס ניכַּט אעהר מיבער נאַליזאַ־
נען וואָלטע. 18. ניאַעל אעהר זאָל עס ישראל׳ס סולוועהר זיין,
דאַס עס דורך מוזאַנג איט מיהם ניכַּט ווידער אַן אַלטע לאַזטער ער־
זינערט ווערדע, יַא זיך זאָלען ערקענַען, דאַס איך דער עוויגע
זייַ. 19. איך זיבען אונד נוואַליגסטען יַהרע, אַק ערסטען טאָגע
דעס ערסטען אָנאַטס, וואָרד איר גאַטטעס וואָרט ווייַ פֿאָלגט.
20. אעגיפטענזאָהן! נבוכדראצַר קאָניג פֿאָן בבל האַט זיין העער זייַ־
נע גראָסע חַלבייַ ט פֿאָר צור פֿעררייַטען לאַסען, אַלזע קאָפּפֿע זיך
קאָהל, יעדע סולטער ערסולַפֿפֿט, אונד ער האַט פֿיר אַלזע דיעזע
טוערע חַרבייט דיך ער פֿעררייַטעט פֿאָן צור קיינע בעזאָהנונג.
21. דאָרום ספּריכט גאָטט דער עוויגע, גענַע איך דעם נבוכדראצַר
קאָניג פֿאָן בבל דאַ: זאַלד מצרים, ער פֿיהרט זיין פֿאָלק ווענ, פֿוינ־
דערט זיין פֿערראָגען, אאַכַּט זייַנע גיטער לור בייטע; דיעס זייַ
דער זאָהן זייַנעס העערס. 22. זייַנען זאָהן אום דען ער גענַאַרבייי־
טעט, האַבע איך מיהם בעלַאַהלט, איט הַעם זאַלד מצרים, דאַ: פֿיר
איך גענַאַרבייטעט האַט, ספּריכט גאָטט דער עוויגע. 23 זו דער־
זעלבען לייט זאַס איך האַלוואַכַּמען ישראל׳ס האָרן, דיך זאַסע איך דאַ:
וואָרט זאָלטער מיהנען פֿיהרען, דאַאיט אאַן ווייַע, דאַס איך דער
עוויגע בין.

הפטרת בא

1. דיך רעדע, וועלכַּע דער עוויגע דעם פּראָפֿעטען ירמיה זייַ־
גענגעבען האַט נבוכדראצַר קאָניג, פֿאָן בבל הינלאָג, דאַ: זאָגד מצרים
זו ערַאַבערן. 2. זאָגט אַן אין מצרים! פֿערקינדעט זו מגדול! פֿער־
קינדעט זו נוף, זו תחפנחס: רופֿט לויט: ערַאַנגע דיך! בערייטע
דיך פֿאָר! דען טאָן פֿריסט דאַ: טוערדט אום דיך הער. 3. וואָ־
רום טוינדען דיינע העלדען אַלזע? בעסטעהט קיינער ניכַּט? — וויי־
דער עוויג זיך נידערסטאָסט. 4. ער הייפֿט דיך פֿאַלענדען —
טאָן סטירלט מיינער חיבער דען אַנדערן הער; סאָן רופֿען דיך
פֿרעאדען זיך זו: קאָאאט זאַסט זו חונזרק פֿאָלקע מיילשדם חונם זו־
ריקקעהרען, פֿלויהען אין חונזער פֿאַטערלאַנד פֿאָר דעם אַלפֿערדער־
בענדען טוערד. 5. נאָך דאָרט רופֿען ספֿאָטטיס זיך: פֿרעה, מצרים
גראָספּכַּהלערישער קאָניג, האַט חונגענילט דיך קריגסלייט פֿאָרזי־
בער געהען זאַסען. 6. אַבער, זאָ ווַהר אַיך לעבע! ספּריכט דער
קאָניג, דעסען נאָאע אויט עוויגער צבאות, זאָ פֿעסט חבור חונטער
דען בערגען אויס, זאָ זיכַּער כרמל אַן דעם אַעערע ליגט, זאָ גענוים
קאָאאט ער זו דיר. 7. סאַפֿפֿע דיר נור, פילגערקוייַדער אַן, זיכַּרע
בעוואָהנערין מצרים׳ס! דען נוף ווירד מיינע ווייסטענייַ. פֿערפֿאַלט
חוים אַנגעזו אַן בעוואָהנערן. 8. סאָנעס, פֿייסטעס קאָוב, מצרים!

ואת מאתים אחיהם, גמלים ארבע מאות וחמשים: וחמור רבוא
נשים. 14. ויהי אשר בא יואב וכל העם אשר עמו עד
הגבעון, ועבדיה הלכו ויעברו את הירדן, וישכימו בבקר
ויבאו עד ערבות יריחו. 15. ובני בנימן נפל מעבדיה
שלש מאות איש, וימותו אנשיו: ויקחו את עבדיה
ויקברו בקבר אבותיו בבית לחם, וילכו כל הלילה
ויבא אותו לחברון בעלות היום. 16. ודוד
ישב את שני נשיו אחינעם היזרעאלית ואת אביגיל
אשת נבל הכרמלי: ואבשלום בן מעכה בת תלמי
מלך גשור: ואדניה בן חגית מלך לאמר אני אמלך,
ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו. 17. ולא
עצב אביו מימים לאמר מדוע עשית ככה, וגם הוא
טוב תאר מאד, ויולד את אבשלום אחרי כן. 18. ואבשלום
ויואב ואבתר הכהן נפגשו שם, ויעמדו אנשי אבשלום
מול אנשי דוד: ויאמר אבשלום ליואב יקומו נא
הנערים ויצחקו לפנינו, ויאמר יואב יקומו: ויקומו
ויעברו במספר שנים עשר לבנימן לאבשלום ושנים עשר
מעבדי דוד. 19. ויחזקו המלחמה ביום ההוא מאד,
ויגף אבשלום ואנשי ישראל לפני עבדי דוד: ויהי שם
ביום ההוא מכה גדולה עשרים אלף איש: ותהי שם
המלחמה על פני כל הארץ, והיערים הרבו לאכל
בעם מאשר אכלה החרב בעם ביום ההוא. 20. ויברח
אבשלום לפני עבדי דוד, ואבשלום רכב על פרדו,
ויבא הפרד תחת אלון גדול סבך, ותאחז ראשו באלון
ויתן בין השמים ובין הארץ, והפרד אשר תחתיו עבר:
ויראה איש לואב ויגד ליואב לאמר הנה תלה אבשלום
באלון חי הוא. 21. ויאמר יואב איש לא ראיתיך
והנה שם מכה ארץ לעשרת אלפים, ואתה תשב פה
ועתה לך התיצב פה עמדי. 22. ויוסף עוד אחימעץ בן
צדוק לאמר יואב ורצתי נא והגדתי לדוד כי הושיעו
יהוה מיד אויביו. 23. ויאמר יואב למה זה אתה רץ
בני ואין בשורות לך ללכת: ויאמר מה יהי לי רץ
ואלכה, ויאמר לו רץ: ויאמר הכושי לאמר יואב
שלחני הנה אשר ראית: ויאמר אחימעץ בן צדוק עוד
יהי לי רץ ואלכה נא אחרי הכושי, ויאמר יואב למה
זה אתה רץ בני אין לך בשורות נכונות: ויאמר
מה יהי לי רץ ואלכה, ויאמר לו רץ: ויאמר הכושי
לאמר יואב שלחני הנה אשר ראית: ויאמר אחימעץ
בן צדוק עוד יהי לי רץ ואלכה נא אחרי הכושי,
ויאמר יואב למה זה אתה רץ בני אין לך בשורות
נכונות: ויאמר מה יהי לי רץ ואלכה, ויאמר לו רץ:
ויאמר הכושי לאמר יואב שלחני הנה אשר ראית:
ויאמר אחימעץ בן צדוק עוד יהי לי רץ ואלכה נא
אחרי הכושי, ויאמר יואב למה זה אתה רץ בני
אין לך בשורות נכונות: ויאמר מה יהי לי רץ
ואלכה, ויאמר לו רץ: ויאמר הכושי לאמר יואב
שלחני הנה אשר ראית: ויאמר אחימעץ בן צדוק עוד
יהי לי רץ ואלכה נא אחרי הכושי, ויאמר יואב
למה זה אתה רץ בני אין לך בשורות נכונות:
ויאמר מה יהי לי רץ ואלכה, ויאמר לו רץ: ויאמר
הכושי לאמר יואב שלחני הנה אשר ראית: ויאמר
אחימעץ בן צדוק עוד יהי לי רץ ואלכה נא אחרי
הכושי, ויאמר יואב למה זה אתה רץ בני אין לך
בשורות נכונות: ויאמר מה יהי לי רץ ואלכה,
ויאמר לו רץ: ויאמר הכושי לאמר יואב שלחני הנה
אשר ראית: ויאמר אחימעץ בן צדוק עוד יהי לי רץ
ואלכה נא אחרי הכושי, ויאמר יואב למה זה אתה
רץ בני אין לך בשורות נכונות: ויאמר מה יהי
לי רץ ואלכה, ויאמר לו רץ: ויאמר הכושי לאמר
יואב שלחני הנה אשר ראית: ויאמר אחימעץ בן צדוק
עוד יהי לי רץ ואלכה נא אחרי הכושי, ויאמר
יואב

דעם לאנדעם פערטהיידיגער מיין. — 15. דאך ווי! מוך זיי טוי־
מען דעם ווינם פאון, וואנקען פאן ברוימענדעם געטראנק; פריסטער
מונד פראגעט, זיי סוואנקען, פאך ווינע מיבערנאאמען, טויאלען
בעלעט, סוואנקען מיך וויסוואגען, סוואנקען מיך רעכטספרוך.
16. וידריגען מונפלאמטם פאון זינד מיהרע טאגען, נירגענדם ריינ
טטאטע. 17. ווען ווילן ער וויהייט לעהרען? ווער דיך לעהרע
פערסטאנדיגען? ווי מילך ענטוואהנטען, ברוסט ענטנאאמען קי־
דערן. 18. הייפט ער מונם געבאט מוך געבאט, געבאט מוך גע־
באט, ריכטסנור מוך ריכטסנור, ריכטסנור, מוך ריכטסנור, היר מיין
וועניג, דארט מיין וועניג. 19. פירוואהר! איט סטאטטערנדער
לונגע, מין דיוער מונפערסטאנדיכען ספראכע, וואלן מאן פערנער
מוך איט דיוער פאלק רעדען. 20. מואנאסט ספראך ער נו מיה־
נען: היר פינדעט מיהר רוהע! גאנצט זיי דאך דער מידען! היר
מיוט ערקוויקונג! מואנאסט, זיי וואלענ'ס ניכט האבען. 21. וא
זיי מיהנען דען מיאערהין גאטטעמואהרט, געבאט מוך געבאט, גע־
באט מוך געבאט, ריכטסנור מוך ריכטסנור, ריכטסנור מוך ריכט־
סנור, היר מיין וועניג דארט מיין וועניג, מוך דאם זיי וואנדעלן מונד
לוריק סטרויכעלן, מונד נערסאטטערט מונד פערסטריקט מונד גע־
האסט וועדעלן. 22. פערנעהאט דעם עוינגען מויספרוך, מיהר מונ־
זעלבען ספאטטער! מיהר ספרוכרייכעי רעדנער דיעזעם פאלקעם
מוים ירושלים! 23. פערגעבענם פרעהלט מיהר: איט דעם טאדטע
האבען וויר דען בונד, איט דער האלץ דען פערטראג ערריכטעט,
דאם דעם פערדערבענם פלוטה, וועלן זיי דאהער רויסט, מונם ניכט
ערריייכט. פאלסהייט מיזט מונזער סוטן, טרוג מונזער לופלכטסארט.
24. פירוואהר! זיי ספריכט גאטט, דער עוינג, מיך לעגע מיינען
גרונדסטיין מין ציון, מיינען וואהלבעוואהרטען, קאסטבארען עקסטיין—
וואהל געגרינדעט מונד וונערסיטטעלין — וועד טרויעט, ערוואארטע
דיה ערפילונג רוהיג. — 25. רעכטספלעגע מיך לור מעסטור,
טוגענד לום זענקבייה. מיין המגעוועטער לערסטארט דער פאלס־
הייט סוטן־ארט, מיינע וואסערפלוטה דיה ערוואהלטע לופלכט. 26. זי
ווירד דער בונד איט דעם טאדע מויפגעלאזט דער פערטראג איט
דער האלץ בעסטעהט ניכט, דעם פערדערבענם פלוטה, וויה זיי
דאהער רויסט, זיי לערואהלט מיך. 27. וויה זיי דאהער רויסט,
וועדעט מיהר ערגריפפען, איט יעדעם אנדרען סטרואהט זיי
מויפ'ם נייע, מונמויפהאלטען, טאג מונד נאכט — ערבעבען ווירד, דער
עם האלט. — 28. יעדעם בעטטע ווירד זי קורן מום זיך מויזודעה־
נען, זי ענג דאז גענאנד, מום זיך מיינזוהיזען. 29. ער מאכט זיך
מויך, דער עוינג! וויה מויך דעם בערג פרצים, ערגריפפט וויה
מיך טהאן גבעון, דיה טהאט זי פאלפיהרען — מיינע בעפרעמדעט
טהאט! דאז: וועלק זי פאלזיהען — מיין מונערהארטעם וועלק!
30. וואהלאן דען! מוטערלאסט דאז: ספאטטען, דאם מיהר דאז זיי־
דען ניכט פערגרעסערט, דען עם מיזט כעסלאסען — מונמידערוף־
זיך — מויסגעספראכען מיבער דיה גאנצע ערדע. מיך האבע פאן
דעם עוינגען עם פערנאמען פאן דעם גאטט צבאות.

* *

31. פירוואהר! זי ספריכט דער עוינג לום הויז יעקב'ס, ער,
דער אברהם ערלויט! ניכט מעהר זאלן יעקב זיך סאמען, ניכם זאל־

מיהם דערגעסטאָלט צו פערפֿאַהרען ווייסען דאָס זיין גרויעם הויפּט בלוטיג צור גרופֿט פֿאַהרע. 10. דד ענטשלויך צו זיינען פֿאָטערן, מונד וואורדע מין זייער רעזידענץ־סטאַדט בעגראָבען. 11. ער רעגירטע מין חַוועם פֿיערליג יאַהרע מיבער ישראל; מין חברון נאָוך זיבען יאַהר, מונד מין ירושלים דרייא מונד דרייסיג יאַהר. 12. שלמה בע־ סטיג דאָרויך זייגען פֿאָטערליכען טהראָן, מונד זין רייך וואָר פֿעסט געגרינדעט.

הפטרת שמות

1. מיינסט טאָגט יעקב ווידער וואורלעד, גרינט ישראל מונד בוי־ העט ווידער מויך, פֿילָט דיא וועלט מויפֿ'ס נייע איט זיסער פֿרוכט. 2. דען טויג גאָטט מיהן וואָהל, ווי ער זייגע טירַאַנען טויג? טאָד־ טעטע מונטער מיהם, ווי מונטער זיינען אָרדערן? 3. ניין! איט נאָכיכטפֿוועם אַסע מיאַטער — זעלבסט אָם ער האָדערנד מיהן נערסטרייעטע, זעלבסט אַק סטירַאיסען טאָג, אָם איט פֿורכטבאָ־ רעק גייסטע ער הייאוכטע. 4. פֿירוואָהר! זיי וואָרען פֿערזאָהנט יעקב'ס זינדען, וואָרע דיעס דער סטראָפֿע פֿרוכט, דאָס ער נון אָב־ וגטע זיינען פֿרעפֿעל, דער אָלטאָרע גאַסטיינע נערטריאַרטע, נערברעכען קאָלקסטיינען גלייך, ניכט מייכענהיינע אָנבעטעטען אַהר, ניכט זאָנגעזיילען. 5. דאָרום ווירד יאָ פֿעסטע סטאָדט נור מיינאָדע, בעוואָהנטער אָרט פֿערלאָסען, מיינאָק ווי ווסטע; דאָס נון דער יונגע סטיר דאָרט ווידעט, הין זיך נאָכערט מונד דיא יונגען כייזער פֿערלעהרט; — 6. דאָס נוייגע קוים פֿערדאָרבט, אָבגעברא־ כען ווערדען, פֿאָן מויפֿוועדען וועבערן נור פֿייער פֿערברויכט. וואָהרליך! מיין פֿאָלק פֿאָלל אונפֿערמוגט מיוט דיס, זיין סאָפֿפֿער קאָן זיך זיין ניכט ערבאָרמען; דער מיהן בילדעטע אום מונגאָדיג מיהם זיין. — 7. אָבער מיינסט זאָאלטע מיהן דאָך דער עוויגע, פֿאָק מי־ בערסוועלעדען סטראָאע אָן בי־ נור באָך מצרים — מיהר וועדעט מויפֿגעוועזען — מיינלעלן — קינדער ישראל'ס! 8. אָן יענעם טאָגע, וען דיא פֿערלאָרנען, מוים מצרים דיא פֿערסטאָמפֿטען, בעטען אָן פֿלעג אָן דען עוויגען מויך זייגעם הייליגען בערג מין ירושלים. 9. וועהע דער סטאָלצען קראָנע! מייך טרונקענען מין אפרים! וועהע דער מין פּראָכטפֿאָלער סאָנהייט וועלקעדען בלואָע, דיא מויך דעם פֿרוכטבי־ רען טהאָל הויפּטע פראָנגט! וועהע מייך פֿאָק וויינע טויאָלעדען! 10. גאָטטעס אַכט מונד גוואָלט, ווי המגעלוועטטער, ווי פֿערדער־ בענדער סטורם, ווי פֿלוטה גראָסער סטראָמענדער גוואָסער, ווירפֿט איט סטאָרקע לור ערדע הין. — 11. נערטרעטען ווירד דיא סטאָלצע קראָנע וועדעז, דיא טרונקענען מין אפרים. 12. דיעזע מין פראָכטפֿאָלער סאָנהייט וועלקענדע בלואָע, דיא מויך דעם פֿרוכטרייכען טהאָל הויפּטע פראָנגט גלייך ווירד וויזיין דעם פֿאָרזאָמערם לייטיגער פֿרוכט: קוים־ער־ בויקט, קוים פֿאָן דער האַנד ערלייכט, פֿערשלונגען סאָן. 13. זייגע מיברינגען פֿאָלקע אָבער ווירד אָן דיזען טויג דער עוויגע צבאות זיין, קראָהנע דער הערלייקייט, פראָכטפֿאָלעם דיאָדעם. 14. ער הויכט גייסט דעם רעכטס דעם ריכטער, גייסט דער טאָגפֿערקייט

ասել ընկերուհիդ՝ ինձ համար երեք հաց փոխ տուր, 6. որովհետև իմ ճանապարհորդ ընկերներից մէկը եկաւ ինձ մօտ, և ես նրա առջև բան չունեմ դնելու։ 7. Եւ նա ներսից պատասխանէ ու ասէ՝ մի՛ նեղացրու ինձ, դուռը արդէն փակ է, և իմ մանուկները ինձ հետ անկողնում են, ես չեմ կարող ելնել և քեզ տալ։ 8. Ասում եմ ձեզ, թէև նրա բարեկամն է, բայց անշուշտ նրա անամօթութեան համար ելնելով կտայ նրան, որքան որ պէտք ունի։ 9. Եւ ես ձեզ ասում եմ՝ խնդրեցէք, և կտրուի ձեզ, փնտրեցէք, և կը գտնէք, թակեցէք, և կը բացուի ձեզ։ 10. Որովհետև ամէն մի խնդրող առնում է, և որ փնտրում է՝ գտնում է, և որ թակում է՝ նրան կը բացուի։ 11. Ձեզանից որ հայր կայ, որդին հաց խնդրելիս՝ քար կը տա՞յ նրան, կամ ձուկ խնդրելիս՝ ձկան փոխարէն օձ կը տա՞յ նրան։ 12. Կամ եթէ ձու խնդրէ՝ կարիճ կը տա՞յ նրան։ 13. Ուրեմն եթէ դուք, չար լինելով, գիտէք ձեր որդիներին բարի պարգևներ տալ, որքա՛ն աւելի երկնաւոր Հայրը կը տայ Սուրբ Հոգին նրանց, որ խնդրում են իրանից։ 14. Եւ նա դիւահար մի համր հանեց։ Երբ դիւը դուրս ելաւ, համրը խօսեցաւ։

Եւ զարմացան ամբոխները։ 15. Բայց նրանցից ոմանք ասացին՝ դիւահարների իշխան Բէեղզեբուղի միջոցով է հանում դիւերին։ 16. Ուրիշներ էլ, փորձելով, երկնքից նշան էին պահանջում նրանից։ 17. Նա, սակայն, գիտենալով նրանց մտածմունքները, ասաց նրանց՝ ամէն թագաւորութիւն, որ իր դէմ բաժանուի, աւերուելու է, և տուն տան վրայ ընկնելով՝ կործանուելու է։ 18. Եթէ սատանան էլ իր դէմ բաժանուած է, ինչպէ՞ս իր թագաւորութիւնը կը կանգնի, որովհետև դուք ասում էք, թէ ես դիւերին Բէեղզեբուղի միջոցով եմ հանում։ 19. Եթէ ես Բէեղզեբուղի միջոցով եմ հանում դիւերին, ձեր որդիները ո՞ւմ միջոցով են հանում։ Դրա համար նրանք ձեր դատաւորները կը լինեն։ 20. Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատով եմ հանում դիւերին, ուրեմն Աստուծոյ արքայութիւնը ձեզ է հասել։ 21. Երբ զինուած մարդը պահպանում է իր պալատը, նրա ունեցուածքը խաղաղութեան մէջ է։ 22. Բայց երբ նրանից աւելի զօրաւոր մէկը յարձակուելով՝ յաղթում է նրան, նրա բոլոր զէնքերը, որոնց վրայ նա յոյս էր դրել, խլում է նրանից, և նրա աւարը բաժանում է։ 23. Ով որ ինձ հետ չէ, ինձ դէմ է, և ով որ ինձ հետ չի հաւաքում, ցրում է։ 24. Երբ անմաքուր ոգին դուրս է գալիս մարդուց, անապատներում հանգիստ է փնտրում, և չգտնելով՝ ասում է՝ կը դառնամ իմ տունը, որտեղից որ դուրս եկայ։ 25. Եւ գալով՝ գտնում է, որ տունը սրբած և զարդարուած է։ 26. Այն ժամանակ գնում է և իրան հետ վերցնում է ուրիշ եօթը ոգի, որոնք աւելի չար են, քան ինքը, և մտնելով՝ բնակուում են այնտեղ, և այդ մարդու վերջին դրութիւնը առաջինից աւելի վատ է լինում։ 27. Եւ երբ նա այս բաները խօսում էր, մի կին, ամբոխի միջից բարձրացնելով իր ձայնը, ասաց նրան՝ երանի՜ այն արգանդին, որ քեզ կրեց, և այն կրծքերին, որ դու ծծեցիր։ 28. Նա ասաց՝ այո՛, բայց երանի՜ նրանց, որ Աստուծոյ խօսքը լսում են և պահում։ 29. Եւ երբ ամբոխները շատանում էին նրա շուրջը, նա սկսաւ ասել՝ այս ազգը չար ազգ է, նշան է խնդրում, և նշան չի տրուի նրան, բացի Յովնանի նշանից։ 30. Որովհետև ինչպէս Յովնանը նշան եղաւ Նինուէի մարդկանց համար, նոյնպէս էլ Որդի մարդու կը լինի այս ազգի համար։ 31. Հարաւի թագուհին դատաստանի ժամանակ կը յարուցանուի այս ազգի մարդկանց հետ և կը դատապարտէ նրանց, որովհետև նա եկաւ երկրի ծայրերից՝ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը, և ահա այստեղ Սողոմոնից աւելի մեծ մէկը կայ։ 32. Նինուէի մարդիկ դատաստանի ժամանակ կը յարուցանուին այս ազգի հետ և կը դատապարտեն նրան, որովհետև նրանք ապաշխարեցին Յովնանի քարոզութեան համար, և ահա այստեղ Յովնանից աւելի մեծ մէկը կայ։ 33. Ոչ ոք լամպար վառելով՝ չի դնում գաղտնի տեղ կամ տակառի տակ, այլ լամպարակալի վրայ, որպէսզի ներս մտնողները լոյս տեսնեն։ 34. Մարմնի լամպարը աչքն է։ Ուրեմն եթէ քո աչքը պարզ է, ամբողջ մարմինդ էլ լուսաւոր է լինում, իսկ եթէ նա չար է, մարմինդ էլ խաւարային է լինում։ 35. Ուրեմն զգոյշ եղիր, որ քո մէջ եղած լոյսը խաւար չլինի։ 36. Եթէ ամբողջ մարմինդ լուսաւոր է, և ոչ մի խաւարային մաս չունի, ամբողջ լուսաւոր կը լինի, ինչպէս երբ լամպարը իր ճառագայթներով լուսաւորում է քեզ։ 37. Երբ նա այս բաները խօսում էր, մի փարիսեցի խնդրեց նրան, որ իր տունը ճաշի գնայ։ Եւ նա ներս մտաւ և նստեց։ 38. Փարիսեցին տեսնելով՝ զարմացաւ, որ նա ճաշից առաջ չլուացուեցաւ։ 39. Տէրն ասաց նրան՝ դուք փարիսեցիներդ բաժակի և ամանի դուրսը մաքրում էք, իսկ ձեր ներսը յափշտակութիւնով և չարութիւնով լի է։ 40. Անմիտնե՛ր, չէ՞ որ նա, որ դուրսը արաւ, ներսն էլ արաւ։ 41. Ուրեմն տուէք ողորմութիւն ձեր ունեցածից, և ահա ամէն բան ձեզ համար մաքուր կը լինի։ 42. Բայց վա՛յ ձեզ, փարիսեցիներ, որովհետև տասանորդ էք տալիս անեթոնի, սամիթի և ամէն տեսակ բանջարեղէնի, և անտես էք անում դատաստանն ու Աստուծոյ սէրը։ Այս պէտք էր անել, և այն չպէտք էր թողնել։ 43. Վա՛յ ձեզ, փարիսեցիներ, որովհետև սիրում էք ժողովարանների առաջին աթոռները և հրապարակներում ողջոյնները։ 44. Վա՛յ ձեզ, որովհետև նման էք գերեզմանների, որոնք չեն երևում, և մարդիկ, որ նրանց վրայով են անցնում, չգիտեն։ 45. Եւ օրինաց վարդապետներից մէկը պատասխանելով՝ ասաց նրան՝ վարդապե՛տ, այս խօսքերով մեզ էլ նախատում ես։ 46. Նա ասաց՝ վա՛յ և ձեզ, օրինաց վարդապետներ, որովհետև ծանր բեռներ էք դնում մարդկանց վրայ, որոնք չեն կարողանում տանել, և ինքներդ ձեր մատով անգամ չէք դիպչում այդ բեռներին։ 47. Վա՛յ ձեզ, որովհետև շինում էք մարգարէների գերեզմանները, որոնց նահատակեցին ձեր հայրերը։ 48. Ուրեմն վկայ էք և հաճելի էք ձեր հայրերի գործերին, որովհետև նրանք սպանեցին, իսկ դուք շինում էք։ 49. Ուրեմն և Աստուծոյ իմաստութիւնն ասաց՝ ես կը ղրկեմ նրանց մարգարէներ և առաքեալներ, և նրանցից ոմանց կը սպանեն և կը հալածեն, 50. որպէսզի այս ազգից պահանջուի բոլոր մարգարէների արիւնը, որ թափուեցաւ աշխարհի հիմնադրութիւնից ի վեր, 51. Աբելի արիւնից մինչև Զաքարիայի արիւնը, որ սպանուեցաւ զոհասեղանի և տաճարի միջև։ Այո՛, ասում եմ ձեզ, այս ազգից կը պահանջուի։ 52. Վա՛յ ձեզ, օրինաց վարդապետներ, որովհետև գիտութեան բանալին առաք էք, ինքներդ չմտաք, և մտնողներին արգելք եղաք։ 53. Երբ նա այդ բաները նրանց ասաց, գրագիրները և փարիսեցիները սկսան նրան ահագին ատելութեամբ նեղել և շատ բաների մասին հարցեր տալ, 54. որոնց պատասխանը նրանք նենգութեամբ կը փնտրէին նրա բերանից, որպէսզի նրա վրայ մեղադրանք գտնեն։

ירמיה נתעצבו, היו יושבי ירושלם ואיש מחזיקו ידיהם
מפני בושתם: כי יושבי ירושלם, היו יושבי ירושלם
לפני יהוה אלהיהם, ולא נתכפרו עונם: ולא בקשו
את יהוה אלהיהם: ויכתבו הסופרים בשמותם, לאמר
כרמים קנו בכסף וכתב וחתם והעד בעדים בנחל
בנימן כי ישובו: כי אשיב את שבותם נאם יהוה.
ויאמר יהוה אלי התפלל אל העם הזה לטובה: והיה
כצומם בתענית ובעולה ואני לא אשמע בעת קראם
אלי מפני רעתם: ויאמר יהוה אלי אל תתפלל בעד
העם הזה לטובה: כי אם צמים הם אינני שמע
תפלתם ועולה ומנחה אינני רוצה בם כי בחרב וברעב
ובדבר אני מתם: ואמרתי אהה אדני יהוה הנה הנביאים
אומרים להם לא תראו חרב ורעב לא יהיה לכם כי
אמת אשלום לכם מקום הזה: ויאמר יהוה אלי שקר
הנביאים נבאים בשמי לא שלחתים ולא צויתים ולא
דברתי אליהם חזון שקר וקסם ואלילה ותרמית לבם
הם נבאים לכם: לכן כה אמר יהוה על הנביאים
הנבאים בשמי ואני לא שלחתים והם אומרים חרב
ורעב לא יהיה בארץ הזאת בחרב וברעב יתמו הנביאים
ההם: והעם אשר הם נבאים להם יהיו מושלכים
בחוצות ירושלם מפני הרעב והחרב ואין קובר להם
המה נשיהם ובניהם ובנותיהם ושפכתי עליהם את
רעתם: ואמרת אליהם את הדבר הזה תאמרו ירדו
עיני דמעה לילה ויומם ואל תדמינה כי שבר גדול
נשברה בתולת בת עמי מכה נחלה מאד: אם יצאתי
השדה והנה חללי חרב ואם באתי העיר והנה תחלואי
רעב כי גם נביא גם כהן סחרו אל ארץ לא ידעו:
המאס מאסת את יהודה אם בציון געלה נפשך מדוע
הכיתנו ואין לנו מרפא לשלום ואין טוב ולעת מרפא
והנה בעתה: ידענו יהוה רשענו עון אבתינו כי חטאנו
לך: אל תנאץ למען שמך אל תנבל כסא כבודך זכר
אל תפר בריתך אתנו: היש בהבלי הגוים מגשמים
ואם השמים יתנו רבבים הלא אתה הוא יהוה אלהינו
ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה: ויאמר יהוה
אלי אם יעמד משה ושמואל לפני נפשי אל אל העם
הזה שלחם מעל פני ויצאו: והיה כי יאמרו אליך
אנה נצא ואמרת אליהם כה אמר יהוה אשר למות
למות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר
לשבי לשבי: ופקדתי עליהם ארבע משפחות נאם יהוה
את החרב להרג ואת הכלבים לסחב ואת עוף השמים
ואת בהמת הארץ לאכל ולשחת: והתנתי אותם לזועה
לכל ממלכות הארץ על מנשה בן יחזקיהו מלך יהודה
על אשר עשה בירושלם: כי מי יחמל עליך ירושלם
ומי ינוד לך ומי יסור לשאל לשלום לך: את אשר
נטשתני נאם יהוה אחור תלכי והאטה את ידי עליך
ואשחיתך נלאיתי הנחם: ואזרם במזרה בשערי הארץ
שכלתי איבדתי את עמי מדרכיהם לא שבו: עצמו לי
אלמנותיו מחול הים שדדתי להם על אם בחור שודד
הבאתי עליהם פתאם עיר ובהלות נפלה: אמללה ילדת
שבעה נפחה נפשה בא שמשה בעוד יומם בושה
והכלמה: ושארית להם לחרב אתן לפני אויביהם נאם
יהוה: אוי לי אמי כי ילדתני איש ריב ואיש מדון
לכל הארץ לא נשיתי ולא נשו בי כלם מקללני:
אמר יהוה אם לא לטובה אם לא הפגעתי באויב בעת
רעה ובעת צרה: הרועע ברזל ברזל מצפון ונחשת:
חילך והונך לבז אתן בלא במחיר ובכל חטאתיך
ובכל גבולך: והעברתי את אויביך בארץ אשר לא
תדעי כי אש קדחה באפי עליכם תוקד: אתה יהוה
זכרתני ופקדני והנקם לי מרדפי אל לארך אפך תקחני
דע שאתי עליך חרפה: נמצאו דבריך ואכלם ויהי
דבריך לי לששון ולשמחת לבי כי נקרא שמך עלי
יהוה אלהי צבאות: לא ישבתי בסוד משחקים ואגיל
מפני יד עליך בדד ישבתי כי זעם מלאתני: למה היתה
כאב נצחי ומכתי אנושה מאנה להרפא היות תהיה לי
כאכזב מים לא נאמנים: לכן כה אמר יהוה אם תשוב
ואשיבך לפני תעמד ואם תוציא יקר מזולל כפי תהיה
הם ישובו אליך ואתה לא תשוב אליהם: ונתתיך
לעם הזה לחומת נחושת בצורה והלחמו אליך ולא
יוכלו לך כי אתי אני להושיעך ולהצילך נאם יהוה:
והצלתיך מיד רעים ופדיתיך מכף עריצים: לא תקח
אשה ולא יהיו לך בנים ובנות במקום הזה: כי כה
אמר יהוה אל הבנים ואל הבנות הילדים במקום הזה
ואל האמהות היולדות אותם ואל האבות המולדים
אותם בארץ הזאת: מחלאים ימותו לא יספדו להם
ולא יקברו לדמן על פני האדמה יהיו: וחלל ואפס
בקרב הארץ הזאת: כי כה אמר יהוה אל תבא בית
מרזח ואל תלך לספד ולא תנד להם כי אספתי את
שלומי מאת העם הזה נאם יהוה את החסד ואת
הרחמים: ומתו גדלים וקטנים בארץ הזאת לא יקברו
ולא יספדו להם ולא יתגדד ולא יקרח להם: ולא
יפרסו לאבל על מת ולא יתנו להם כוס תנחומים
לאביהם ולאמהם: ובית משתה לא תבא לשבת עמהם
לאכל ולשתות: כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
הנני משבית מן המקום הזה לעיניכם ובימיכם קול
ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה: והיה כי
יגידו לעם הזה את כל הדברים האלה ואמרו אליך
על מה דבר יהוה עלינו את כל הרעה הגדולה הזאת
ומה עונינו ומה חטאתינו אשר חטאנו ליהוה אלהינו:
ואמרת אליהם על אשר עזבוני אבותיכם נאם יהוה
ואחרי אלהים אחרים וילכו ויעבדום וישתחוו להם
ואתי עזבו ואת תורתי לא שמרו: ואתם הרעתם
לעשות מאבותיכם והנכם הלכים איש אחרי שרירות
לבו הרעה מבלתי שמעת אלי: והשלכתי אתכם מעל
הארץ הזאת אל הארץ אשר לא ידעתם אתם ואבותיכם
והעבדתם שם את אלהים אחרים יומם ולילה אשר לא
אתן לכם חנינות: לכן הנה ימים באים נאם יהוה
ולא יאמר עוד חי יהוה אשר העלה את בני ישראל
מארץ מצרים: כי אם חי יהוה אשר העלה את בני
ישראל מארץ צפון ומכל הארצות אשר הדיחם שם
והשיבתים על אדמתם אשר נתתי לאבותם: הנני
שולח אל דגים רבים נאם יהוה ודגום ואחר אשלח
אל צידים רבים וצדום מכל הר ומכל גבעה ומחגוי
הסלעים: כי עיני על כל דרכיהם לא נסתרו מפני
ולא נעלם עונם מנגד עיני: וכפלתי ראשונה משפטם
וחטאתם על אשר חללו את ארצי בנבלת שקוציהם
ובתועבותיהם מלאו את נחלתי: יהוה עזי ומעוזי
ומנוסי ביום צר אליך גוים יבאו מקצות הארץ ויאמרו
אך שקר נחלו אבותינו הבל ואין בם מועיל: היעשה
לו אדם אלהים והמה לא אלהים: לכן הנני מודיעם
בפעם הזאת אודיעם את ידי ואת גבורתי והדעו כי
שמי יהוה: פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים
על שלשים ועל רבעים: עשה חסד לאלפים נשא עון
ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים
ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים: עשה חסד
לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד
עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל
רבעים: עשה חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה
ונקה לא ינקה

הפטרת וישב

פרשׂעטען מויגעסטעלט, מוים מיירען יינגלינגען גאָטטעסגעוויה־
טע. מיזט דיעם עטוואַ ניכט, מיהר קינדער ישראל׳ם? ספריכט
דער עוויגע. 7. מבער מיהר ליעסט וויין טרינקען, דיא גע־
וויהטען, מונד בעסאַהלט דען פרשׂעטען: פֿרשׂעגעיהעט ניכט. 8. נון זיא
ווילל מיך מייך נוואַאמען דרשׂנגען, ווים דער גאַבעגבעוואַסטעט
וואַגען דען בשׂדען מונטער זיך נוואַאמען דרשׂנגט. 9. דאַם דער פֿויכ־
טיגע ניכט, עלטקשׂאמען, דער סטאַרקע זיינע קרשׂפֿט ניכט ברויכען,
מונד דער העלד זיין לעבען ניכט עהאַלטען קשׂענע. 10. ניכט נע־
סטעהען ווירד דער בשׂגעגמילע, ניכט ענטפֿליהען דער סענפֿטי־
גע, ניכט דאַז לעבען לעטטען דער רשׂקבעסטייגער. 11. מונד
דער מוטהיגסטע מונטער דען העלדען נאַקט דאַפֿען מיילען פֿון דיעם
טאַגע, ספריכט דער עוויגע. 12. השׂרט עם, וואַס דער עוויגע
פֿערקינדעט מיבער מייך, מיהר קינדער ישראל׳ם, דאַז זשׂאמלידע
גענעלדט, דאַז מוים מצרים מיך הערוים־גענפֿיהרט. 13. עבען ווייל
מיך מוים מַלען גענעלדטערן דער ערדע ערזעהען האַבע,
ווערדע מיך מייך מַהנדען מיערע וואַסטער מַלע. — 14. גענען
וואַהל מיהרער לוייה מיינעם וועגם לוואַאמען, שׂהנע זיך פֿאַרהער
בעסטיאַאט לו השׂבען? 15. ברילל דער לאַוע, ווען קיין רויב ער
השׂט? ערהעבט יונגער לייא מוים דער השׂהלע זיינע סטיאַאע, ווען
ער קיינע בייטע ערהַסט? 16. פֿאַלט מיין פֿגלייען בעסטריקט
נור ערדע, ווען קיינע פֿאַלל מיזט? ערהעבט פֿאַק בשׂדען זיך דיא
סוינגע, ווען קיין פֿאַנג גענעהען? 17. ערטאַלט פאַוינעגרוף מין
דער סטאַדט, מונד דאַז פֿאַלק מיילטע ניכט בעסטירלט הערבייא?
עבען זיא וועניג ענטסטעהט יע מונגלויק מין דער סטאַדט, דאַז ניכט
דער עוויגע גענהען. 18. מויך השׂט גאַטט דער הערר קיינע זא־
כע נאַך פֿאַלפֿיהרט, ער השׂבע דען רשׂטהסלום דען נופֿאַך זיינען
דינערן אַנפֿענגרט, דען פרשׂפֿעטען. 19. דער לאַוע ברילל; ווער
ווילל פֿורכטלאַז בלייבען? גאַטט דער הערר טפריכט; ווער וואַלטע
ניכט פרשׂפֿעלייהען? —

הפטרת מקץ

1. חַלם שלמה פֿאַן זיינע טרויאע ערוואַכט וואַר, גינג ער וויע־
דער נאַך ירושלים, סטעלטע זיך הין פֿאַר דיא בונדעסלאַדע דעם
עוויגען, מונד ברשׂכטע גאַנצע אַפּפֿער דאַר, מויך פֿריידעגאַפּפֿער,
וואַבייא ער חַלען זיינען האַפֿבעדיענטען מיין גאַסטאַהל גאַב. 2. מוט
דיזע לייט קאַמען לוייא הורען לום קאַניגע, טראַטען פֿאַר מיהם הין.
3. מונד מיינע דערזעלבען ספרשׂך: מוט פֿעדלייהונג, הערר! מיך
מונד דיזע פֿרויא בעוואַהנען מיין הוים, מונד מין דיזעע הויזע קאַם
מיך איט מיינעם קינדע דאַרניעדער. 4. דריא טאַגע נאַך מיינער
ניעדערקונפֿט וואַרד מויך דיזע פֿרויא ענטבונדען, ווייר בעוואַהנען
אַבער דאַז הוים גאַנץ חַלליין, מונד מיזט מויסער מונם קיין פֿרעמדער
דאַרין. 5. נון סטאַרב דער זאַהן דיזער פֿרויא דעם נאַכטם (פֿער־
מוטהליך דאַם זיא מיהן ערדרוקטע). 6. דאַ סטאַנד זיא איטטען
מין דער נאַכט מויך, נאַהם איר איין קינד, חַלם מיך, דיינע אַגד,
נאַך סויעל, פֿאַן דער זייטע וועג, לעגטע עס מין מיהרען שׂאַס,
מונד לעגטע דאַז טאָדטע קינד דאַניר מין מיינען שׂאַס. 7. ווען

5. סטירלען, פֿערסייכטען פֿאָגעלן גלייך, פֿאָן ענגיפּטען, ווּיא מיר= רעמדע טויבע, חוים דעם וַחַגע אשור הער, חונד אין זעטלע ווּיא אין מיהרע וואָהנונג וויעדער חיין, ספריכט דער עוויגע! 6. וְחַגעסט חואגַחַב אפרים אין איט טרוג, ישראל׳ס הוים איט רַחַקען; נַחַך בלויבּ יהודה דעם הערען ערגעבען, היעלט פֿעסט חַן זייגען הייליגען. 10. נור אפרים הינג לעערען גע־חַקען נַחַך, הַחַסטע נַחַך ווינד, הייפֿטע איט יעדעם טַחַגע טרוג חונד לערריטטונג, סליעסט בינדים איט אשור, חונד פֿערסענקט זיין וַהל נַחַך ענגיפּטען הין. 8. חַבער חוין וויעדער יהודה פֿיהרט דער עוויגע חילט קוחַגע, ווילל יעקבׄס הַחַרלונגען חַהנדען, נַחַך זיינעם טהון חיהם פֿערגעלטען. 9. חַלס חיך חוטטערלייבע סחַן ער זיינען ברודער בייח דער פֿערזע הילט. איט גַחַטטליכַעם וועזען חיינמט אחַכטיג קַחַאפֿטע. 10 איט ענגעל חוּם דען פֿחַרלוג סטריטט, חונד זיעגטע — ער וויינטע חונד פֿלעהטע פֿאָר חיהם, חין בית אל ווּחַלטע ער חיהן וויעדער פֿינדען, פֿערטרויט הָחַרט איט חיהם רעדען — 11. זָ וואַר גַחַטטעם בייח= סטחַנד דחַז, דעם גַחַטטעם צבאות, דעסטען דענקספרוך חיזט: עווי= גער. 12. זָ קעהרע דען לו דיינעם גַחַטטע לוריק, חיבע גיטע חונד גערעכט גקייט חוים, טרויע חונפֿערליקט חוין חיהן. 13. דער כנעניטער דיח טרוגוחַגע חין דער הַחַנד, זעהנט נַחַך חונרעכטעם גוטע זיך. 14. אפרים חַבער טפרעכט: בין חיך ריין חונד הַחַבע פֿערוחַגען חיר ערווחַרבען, זָ חיוט עם חיינעם פֿוייעם וחַהן; חַען לייהט קיינעם חונרעכטעם; קיינער זינד זיך. 15. דען זעטלטע חיך, דער עוויגע, דיין גַחַטט זייט עגיפּטענחַנדע הער, דיך חין פֿרחַהע נעלטע וויעדער חיין, ווּיא חין יענען פֿערגיגטען לייטען. 16. רעדע וויעדערום לו דעם פרחַפֿעטען, הייפֿע גַחַטטליכַע ער= סיינגען, פֿערקינדע דורך פרחַפֿעטיטע בילדערספרַחַכַע וויעדער. — 17. וועו זון גלעך זינדיגטע, זָ דיח חייטלע! חוסטע חַען דען חויך חין גלגל פֿחַרען חַפֿפֿערן? חוסטען חויך חיהרער חַלטחַרע זָ פֿילע חַלס סטיינהויפֿען חוין חַקקערפֿורכען זיין? —

הפטרת וישב

1. זחַן חיך ישראל ניכט פֿערגעלטען דען דריית חונד פֿיערפֿחַכען פֿרעפֿעל? טפריכט דער עוויגע! דחַ זיח פֿערקויפֿען דען חונטולדי= גען חוק גלד, דען דירפֿטיגען חוק גערינג טוהע. 2. געוימטען נַחַך דעם סטויבע חוין דעם הויפֿט דער חַראען (א׳סגַחַנגען חיהנען דען עלענדען חַקקער דער חיהר הויפֿט בעסטייבט), פֿערריקקען דען וועג דער גוטאיטהיגען, חונד בוהלען, זחַהן חונד פֿחַטער בייח חיינער דירנע, חיינען הייליגען נחַחַען נו ענטוייהען. 3. סטרעקען חוין פֿערפֿחַנדעטען טעפּיכען זיך נו דען פֿיסען חיהרער, חַלטחַרע חוים, חונד נעכען חין חיהרען גַחַלענטאפֿעלן פֿחַק וויינע דער בימע= דען. 4. זיח, פֿחַר דענען חיך דען אמורי חוים גערחַטטעט, נחַליחַן וויח נעדערן החַק, וויח חייכען פֿעסט, דעסטען פֿרוכט פֿחַק החַהען וויפֿעל, דעסטען וואורנעלן חוים טיפֿעסט בחַדען חיך פֿערטילגט. 5. פֿיר חייך, דיח חוים מצרים חיך גפֿיהרט, חונד חין דער וויס= טע פֿירליג יחהר גלייטעט החַבע, דחַם חיהר ענדיך דיזעס וחַנד דער אמוריטער חין בעזין נהחַט. 6. החַבע חוים חיירען קינדערן

הפטרת ויצא

פֿאָק טאָדע זיך ערלאָזען? (ניין!) וואָ זיך דיינע פֿעטטען, טאָד! וואָ דיינע זייַבן חַוות, אָ המלוע! וועג יעדעם ערבֿאָרעען פֿאָן זייַ־ נעם מַנגעזיכט. 18. חוד זאָלוטע ער חוך וואַסערייַבן וויעזען גרינען, זאָ וויבֿ סרעקלעך הייסער אָסטווינד חויפֿסטייגען פֿאָן דער ווימטע הער, זיינען קוועלן פֿערטרוקנען, זיינען ברוננען פֿערזיגען, חוכד זאָ דען סאַטן זייַער לעטלטען קאָסטבאַרקייטען חיהם רויבען. 19. זאָ וויבֿ שמרן פֿערהעערט, דיחוויל עס זייבעם גאָטטע טרחַל־ טע. זיך פֿאַלען דורכֿ טוערדט, דיא זייגינג לערסאַטטערט, דיא סוואַנגערן חויפֿגעסילט. —

*) 20. אָ ישראל! קעהרע לוריק צו דיינעם גאָטט, דעם העררן: דען דוא בימט דורך דיינע זינדע גענוקגען. 21. ברינגט נור גענע־ טהע אויט, חוכד וועגדעט מייך נום העררן; ספרעכט: דוא! דער דוא חלוער זינדען פֿערגיבסט, נים חוך חוכזרע בעסערונג חן, ווייך וואָלען סטאַטט דער פֿאַרגיבסט דאַנק דיר חפֿפֿערן. 22. אשור זאָל חוכזרע לופֿלוכֿט ניכֿט אעהר זיין, זייגע רחסע וואָלען ווייר ניכֿט בע־ סטייגען, חייגעס העדעווערק ניכֿט אעהר חוכזרע גאָטטער נעננען. דען נור בייא דיר פֿינדעט דאַז פֿערוואַיזטע פֿאָלק ערבֿאַרמען. 23. דאַן (ספריכֿט גאָטט) וועלדע חיך זיא פֿאָן חיהרען חויסטוויפֿונגען הייי־ לען, זיא הונדריך לייבען, וועז חיין לאָרן בעזאָנפֿטיגט חיזט. 24. וויא טהויא וועלדע חיך ישראל זיין, עס ווירד וויא רחָוע בליהען, וואורצעל סלאָגען וויא לבנון'ס וואַלד. 25. זיינע ספרחַסלינגע בריטען זיך חוים, פרחַכטפֿאָלל וויא דער חֶהלבוים, וויא לבנון דופֿטענד. 26. חַלוע קאָא־ אען זיא לוריק, דיא עהעדעק חן זיינע סאַטטען זאַערטען, לעבען חויך וויא גרינעס קאָרן, בליהען וויא ווייסטאָק, וויא לבנון'ס ווין הָאַלבעריהאט. 27. אפרים! בעדאַרפֿס נעבען איר דער גאָטלעז נאָך? חיך, חַלוין ערהאָרע, בעזאַהרע דיך, בין דיר חיין סאַט־ טענרייכער בוים, חנד טרחַגע פֿרוכֿטע דיר. 28. וער וויוע חיזט, דער אערקעט עס וואָהל, וועד פֿערסנפֿט האַט, דער זיעהט חיין, וויא גערעכֿט דעם העררן וועגע זינד, גענרחַסט וואַנדעלן פֿרחַא־ אע דאַרוך חיינהער, נור פֿרעפֿולער פֿינדען מַנסטאָם דאָלט.

הפטרת וישלח

1. איין פֿאָלק האָנגט חויסטוויפֿונגען נאָך; אאַן רופֿט נום האָכֿס־ טען זיא לוריק, ניאַנד חיזט דער חיהן ערהעבט. 2. וואַס זאָל חיך חוים דיר אאַלען, אָ אפרים! זאָל חיך פריים דיך גענען, ישראל! זאָל חיך היגדען דיך וויא אדמה? חיין צבויאים חוים דיר אאַכֿען? ניין! איין הערן טאפֿארט זיך דאַגעגען, אַל איין איטלייטען וויבד רעגע. 3. חיך פֿאָלפֿיהרע חיהן ניכֿט, חיינען גויהענדען נאָהרן, וועדע אפרים ניאעך פֿערדערבען; דען גאָטט בין חיך, קיין חענס! חין דיינער איטטע וואָהנט ער, דער הייליגע! קאָאאט איט פֿיינדזעליגקייט ניכֿט. 4. זיא וועדען סאָן דעם עוויגען וועדער נאַכֿוואַלעז, וועו דעם לאָוטן גלייך ער זיינע סטיאאע ערהעבעט; ער רופֿט: חוכד זיא חיילען, זייגע קינדער, פֿאָק חעערע הער.

---

*) היער פֿאָנגט דיא הפטרה פֿאָן שבת חשובה חוכד ווילך אַן.

18. דאָס מיהר מיינועהט, דאָס איך מיך דיעזעס נעבאָטה ער־
טהיילט, ווייל איך איט לוי איין בינדעס ערריכטעט, ספריכט דער
עוויגע צבאות. 19. יאָ פֿעסט וואָר איין בונד איט מיהם, זאָבען
מונד גלויקזעליקייט גאָב איך פֿיר עהרפֿורכט מיהם, דען ער עהר־
פֿירכטעט איך, בייגטע פֿאָר מיינעם נאָאען זיך. 20. טרייע זעה־
רע טרוג ער מין זיינעם מונדע, כיא וואָר פֿאָלס מוך זיינען ליפּפען;
פֿריעדליך מונד רעכטפֿפֿעטען וואָנדעלטע ער פֿאָר איר, מונד ברא־
טע פֿיעלע פֿאָם זיכדענוועג לוריק. 21. מיאָער זאָלטען זיא דעם
פריסטערס וואָרטע קענטניס חויפֿבעהאָלטען, דיא לעהרע דיא פֿאָן
זיינעם מונדע אָאָן פֿאָרדערט, דאָס איין מאָבגעזאָרדנעטער דעם עווינען
צבאות ער איוט.

הפטרת ויצא

1. יעקב פֿלאָה נאָך ארם׳ס גענפֿילדע, ישראל אוסטע דיענען אום
איין וויב, אום איין וויב הירטע ויין; 2. דאָך ליעס גאָטט מיהן
מוים עגיפטען דורך פראָפֿעטען פֿיהרען, דולך פראָפֿעטען מיהן
בעוואָכען. 3. מבעד אפֿרים ענטריסטעטע מיהן דורך ביטטרעס
טראָטלען, דאָס זאָלן ער נון איט זיינעם בלוטע ביסען; וייניע סאָנד־
טהאָטען וויד דער הערר אויך מיהן נוריקפֿאָלגען לאָסען. 4. זאָנסט
וועו אפֿרים ספראָך בעבטע מאָלעס, דען גראָס וואָר ער אין ישראל;
ער וויגיגטע דורך בעל, אונד זאָנק דאָהין. 5. מיאָער נאָך הייפֿען
זיא דער זיגדען מאָהל, אאָבען עהרנע בילדער זיך, גאָטלען פֿאָן זיל־
בער נאָך מיהרער מיינבילדונג גענאָראָט, וויטער פֿיינע קינסטלער
מאָרבייט; איט רעכט הייסט׳ס פֿאָן מיהנען: זיא אָפֿפֿערן אענסטען
אונד קיסען קאָלבער. 6. דאָרוק זאָלען זיא דער אָרגענוואָלקע גלייכ־
כען, דעאָ טהויא דער אין דער פֿריהע סאָן פֿערסווינדעט, וויא
ספריא אוים דער טענע פֿערסטיבט, וויא אוים דער לוקע וואָלענ־
דער רויך. 7. וואָר זייט עגיפֿטענלאָנדע הער איך ניכט סאָן דער
עווינע, דיין גאָטט? דוא זאָלטעסט אויסער איר קיינען גאָטט ער־
קענען, דאָ כיאָנד הילפֿט אוסער איר. 8 אין דער וויסטע האָבע
איך דיך פֿערזאָרגט, אין יענעם דיררען לאָנדע. 9. פֿלייין אא פֿלעג־
טען זיך אויך פֿייסטער וויידע, וואורדען חיבערזאָטט, דעם עאָפֿאָר־
טע זיך איהר הערן, אונד זיא פֿערגאָסען איין. 10. דאָרוק וויל איך
איהנען זיין וויא יונגער לייא, וויא זויערדער טיגער טאָג וועג;
11. וויל אאָפֿאָלען זיא, וויא וויטהענדער באָר, אויפֿריימען איהר
פֿערסטאָקטעס הערן, וויא לעאָפֿארד זיא פֿערלעהרען, וויא ווילדעס
טהיער לערפֿוייסט. 12. עס וואָר דיין פֿערדערבען, ישראל, דאָס
אין איר מיאָער הילפֿ דוא פֿאָנדעסט. 13. וואָ איוט דיין קאָניג
דאָך, דאָס ער דיר אין אַלען דיינען סטאָדטען העלפֿע? וואָ דיא
ריכטער? דוא ספראָכסט יאָ מיינסט: גיב קאָניג איר אונד פֿירס־
טען! 14. יאָ איט וויערוויללען גאָב איך דען קאָניג דיר, אונד איט
צאָרן נעהאָע איך איהן וויידער. 15. דיינע לאָסטער, אפֿרים! זינד
גענאָאעלט, דיינע זינדען אָלען אויפֿבעוואָהרט. 16. סאָן איבער־
פֿלוס איהן דיא אָנגאסט, מיינער גענאָהרערין גלייך. אָ דעם אונ־
וויזען וואָהן! דיא לייט איוט דאָ ער איבערסטעהט ניכט דיא גע־
בורט. 17. וועדע איך פֿאָן דער העלען גרופֿט וויא בעפרייען?

זיבע ווימטעניין. 4. אדום אַזַ מיינוּעַנדען: וועז גלייך ווי געוּנקען זיבן, וועדען ווי דעגאָך מוּנס ערהאַלען מוּנד דיא טריאַטער ווידער מוּיפּבויען; חַלויין, דער עוויגע צבאות ספריכט: וואָס זיא מיאַטער בויען, מיך רייסע דאַרניידער; עוויגליך נענאַנט אַזַ עס: גענביטה דעם וואַטערס. פּאָלק פּאָר העררן מין עוויגקייט פּערוויגסט. 5. מיערע מוּיגען זאָלען דעם לייגען זיין, מיהר חַלועזאַאַט וועדעט רופּען: האַגגעלאַבט זיין דער עוויגע, דער ישראל'ס גראַנצען סילט!

* * *

6. דער זאָהן עהרט זיינען פּאַטער, זיינען העררן דער קנעכט; בין איך פּאַטער, וואָ מיוט דיא עהרע? בין איך הערר, וואָ דער גאַהר= זאַם? ספריכט דער עוויגע צבאות, צו איך, מיהר פּריסטער, דיא מיהר מיינען נאַמען עגטוויייהעט, מוּנד פּראַגט נאָך: וואָדורך עגטויי= הען ווי דיינען נאַמען? 7. בעזודעלטם ברוֹד לעגט מיהר מוּיל מיי= נען חַלטאַר, מוּנד פּראַגט נאָך, מיינדעס מיהר'ס לייגט ווי גלייכגילטיג איך דעם עוויגען טיש זיין: דורך וואָם האַבען ווי דיך הערַאַב גזוּעלט? 8. וועז מיהר בלינדעם פּיה לוּם אָפּפּער ברינגט, מיוט דיס ניכט מוּנ= רעכט? זאַהאַם מוּנד זיכעם פּיה דאַרברינגט, מיוט דיס קיין מיבעל? בריגע דאָך זאָ וואָם דיינעס פּירסטען, זיהע אַב ער דיר גנאָדיג זיין, אַב ער דיך גוט מוּיפּגעהאַלטן ווירד? ספריכט דער עוויגע צבאות. 9. נון פּלעהט דען הערַן, דאַם ער מוּנער זיך ערבאַרמט! מיהר האַבט איך זאָ בעהאַנדעלט, ספריכט דער עוויגע צבאות, מוּנד וואָלט וואָהלגעפּאַלטען פּינדען? 10. וואָרע דאָך מיינער מוּנטער מיך דער דיא פּפּאָרטען פּערטאָסע, דאַם איין אַלטאַר ניכט פּערגעבענס בעלייכטעט ווירד, מיך האַבע קיין גפּאַלטען זאַן מיך, ספריכט דער עוויגע צבאות, אַזַ קיין אָפּפּער מוּיז מיערע האָנדען! 11. דען האָכגעפּריטען מיוט איין נאַהע מוּנטער דען נאַליאַנען פּאָן זאָנגען=מוּיפּגאַנג בי: נום מוּנטערגאַנג, אַלעגטהאַבען ווירד מיינע נאַמען גראָפּפּערט מוּנד גערייכערט, מוּנד מיט אַנדאַכט גראָפּפּערט; דען איין נאַמע מיוט גראָס מוּנטער דען היידען, ספריכט דער עוויגע צבאות. 12. מיהר אַבער עגטוויי= דער מיערע ערדען מיוט דעם הערַן טיס בעזודעלט, דורך מייער וואָרט זיין אָפּפּער הערַאַכגעוויירדיגט. 13. דען מיהר זאָגט: היר מיוט דיא לאַסט. רַאַפּפּט מוּיל וואָם מיהר בעקאָאַט, ספריכט דער עוויגע צבאות, ברינגט דאַהער גאַסלעפּפט גערויבטעס, לאַהאַס מוּנד זיכעם פּיה, מוּנד רייכט עם נום אָפּפּער דאַר; מוּנד דיס זאָלטט איך מיט וואָהלגעפּאַלטען מוּיס מיערן האָנדען נעהאַלטן? ספריכט דער עוויגע. 14. פּלוּך דעם גיילהאַלזע דער מין זיינער העער= דע מיינען גאַנדען ווידער האַט, מיין גאַליבדע טהוט, מוּנד מיינען פּערטיאַלטען דעם הערַן אָפּפּערט; איך בין מיין אָכטיגער קאָ= ניג ספריכט דער עוויגע צבאות, גאַהרפּירכטעט מיוט איין נאַמע מוּנטער דען נאַליאַנען. 15. מיין, מיהר פּריסטער וואַר דיוע פּפּליכט מוּיפּגאַטרַגען. 16. מיהר אַבער גאַהרכט ניכט, מוּנד אַכטעט ניכט דרויף מיינען נאַמען גאַביהרליך צו עהרען, ספריכט דער עוויגע צבאות; זאָ ווילל איך דען פּלוּך מיבער מיין טיקען, מיערן זיגען מין פּלוּך פּערוואַנדעלן. יאַ דער פּלוּך מיוט מוּיסגעטפּראַכען, דען מיהר אַל= טעט מיינע עהרע ניכט. 17. זעהט איך פּערדעלבע מיין דיא מוּיס= זאַט, פּערברייטע מוּנרַאַטה מוּיל מיערע פּלוּרען, פּאָק קאָטהע מיי= ערער אָפּפּערטהיערע, דאַז אַזַ מיין דען מוּיפּאַערקזאַאַר אַכען.

טעטע מיהם: איין הערר! דוא האַסט דייַנער אַנגעזיכט עוויגלעך דיי־
נעם גאָטטע לוגעטווארען: גענוים, דיין זאָהן שלמה זאָל נאָך איר רע־
גירען, מוזן מוין מיילען טהרמן זילען. 18. מוזן זון, זיעהט! וויר פֿאַט
זיך אדוניהו לוזן קאָניגליכער הערר!
עס ניכט וויסט. 19. הייטע זאָסט ער ריידער, סאַמפֿט מוזן גע־
אַסטעטעס פֿיה אין אענגע טוֹלַכטען, וואָלו ער אַלע קאָניגליכע
פרינצען, זאַמט דעם פריסטער אביתר מוזן דעם פֿעלדהעררן יואב
מיילאַדען לאַסען, נור דייַנען דינער שלמה ניכט. 20. מוין דיך זיי־
דעם, אַ הערר מוזן קאָניג! זיכ דיר מוזגען דעם גאַנצען פֿאָלקס
גערייכטעט, מיהנען אַנמוניגען, וועך דען טהרמן מיינעם קאָניגליכען
העררן נאָך מיהם בעסטייגען זאָלן. 21. וען נון אַבער מיין קאָניג
(מהנע עטוואַם בעסטיאַט לו האַבען) בייַ זיינען פֿאַטערן רוהעט,
זאָ וועדע מיך מוזן מיין זאָהן שלמה גענוים גענאַהאַנדעלט וועדען.
22. אַלם זיא נאָך זאָ איט דעם קאָניגע ספראַך, קאַם דער פראָפֿעט
נתן אַן. 23. זאָגען אַוועדעטע מיהן דעם קאָניגע איט דען וואָרטען:
דער פראָפֿעט נתן מיזט דאַ! מוזן דיזער קאַם מוזן וואַרף זיך פֿאַר
דען קאָניג הין איט דעם אַנגעזיכט נור ערדע. 24. מוזן ספראַך:
הערר מוזן קאָניג! האַסט דוא דען מוזסטפרוך גענוהאַן, אדוניהו
זאָל נאָך איר רעגיערען; דער זאָל מיינען טהרמן בעסטייגען?
25. דען עך מיזט הייטע הינגעגאַנגען מוזן לים מיינע אענגע סאַפֿע
מוזן ריידער מוזן גענאָסטעטעס פֿיה סלאַכטען, וואָלו ער אַלע
פרינצען, אַלע פֿעלדהעררען, זאַמט דעם פריסטער אביתר ביטטען
זאָסען. דיזע עסען מוזן טרינקען זען בייַ מיהם, מוזן רופֿען זויט:
עס לעבע דער קאָניג אדוניהו! 26. נור מיך דייַנען קנעכט, דען
פריסטער צדוק, בניהו זאָהן יהוידע ם מוזן דייַנען דינער שלמה האַט
ער ניכט מיינאַדען לאַסען. 27. זאָלטע דיזעס דען וירקליך פֿאָן מיי־
נעם קאָניגליכען העררן זאָ פֿערפֿאַדנעט זיין, אָהנע דאַם דוא דייַנעם
קנעכט האַטטעסט וויסען לאַסען, וועך מיינעם קאָניגליכען העררן מוין
זיינעם טהרמע פֿאָלגען זאָלן? 28. מוזן דער קאָניג דוד פֿינג זען
מוזן ספראַך: רופֿט מיר דיא בת שבע, דיזע קאַם מוזן טרעט פֿאַר
דען קאָניג הין. 29. דאַ סוואָר דער קאָניג מוזן ספראַך: זאָ וואָהר
דער עוויגע לעבט, דער מיך מוים זאָ פֿילען נאָטהען ערלעטטעט
האַט. 30. זאָ גענוים וועדע מיך נאָך הייטע דאָ: פֿאָלגפֿיהרען, וואָם
מיך דיר בייַ עוויגען דעם גאָטט ישראל ם: מוכטער פֿאָלגענדען וואָר־
טען לוגעטווארען האַבע: יאַ! דיין זאָהן שלמה זאָל נאָך מיר רע־
גירען, מוזן זען מיינער סטאַטט מוין מיינעם טהרמע זיטלען. 31. בת
שבע נייגטע דרוין מיהר אַנגעזיכט נור ערדע. וואָרף זיך פֿאַר דען
קאָניג הין מוזן ספראַך: אַ דאַם מיין הערר, דער קאָניג דוד, נאָך
זאַנגע לעבע!

הפטרת תולדות

1. פֿאָרטראַג דעם וואָרטעם גאָטטעם זען ישראל דורך מלאכי.
2. מיך ליבטע מייך. טפּריכט דער עוויגע. פֿרעגט מיהר: וואָדורך
לייגטעסט דוא דיוע ליבע? מיזט עשו ניכט יעקב ס לייבליכער ברודער?
ערווידערט דער עוויגע, יעקב ליבע מיך. 3. מוזן האַסע דען עשו;
מיך פֿערוויסטעטע זיינע בערגע, פֿערוואָנדעלטע זיין ריין מין טיים־

הפטרת וירא

זאָהן מוין מוכד גינג הינום.

הפטרת חיי שרה

1. דער קאָניג דוד ווַאר נוּאעהר חַלט מוכד בעטאָגט, מוכד איט זאָ פֿיל געוואָלדערן אַמען מיהן מויך לודעקטע, קאָנגטע ער זיך דענ= כאָך ניכט ערוואָרטען. 2. דאַ ספֿרחַכען זיינע האָבעדינטען נו מיהם אַמען זאָלטע פֿיר חונזערן קאָניגוכען העררן מיין יונגעם חוכפֿערהיי= רַאַטהעטעם אָדכען חויסזוכען, דיא דעם קאָניג חויפֿוואַרטע, מיהן פּפֿלעגע, מוכד מין זיינען אַרעטען רוהע, חוט חונזערן העררן דען קאָניג נו ערוואָרטען. 3. אַמען זוכטע דאַרויך מיט גאַנצען גאַביעטהע ישראל'ס מיין סאַנעם אָדכען חוים, פֿאַנד דיא אַבישג חוים שונם, מוכד פֿיהרטע זיא פֿאָר דען קאָניג. 4. דאַ זיא מיבערחוים סאָן ווַאר; ווַארד זיא חויך דעם קאָניגם פּפֿלעגערין, מוכד ווַארטעטע מיהם חויך; דער קאָניג אַבער האַט מיהר ניא בייאַגעווַאהנט. 5. אדוניהו זאָהן דער חגית (זיינער פֿרוים דוד'ם) בעריהאָטע זיך אָפּפּענטליך; זיך ווערדע קאָניג ווערדען; סאַפּפֿטע זיך חויך ווַאגען מוכד רייטער אַן מוכד היעלט זיך פֿיכפֿליג טראַבאַנטען, דיא פֿאָר מיהם הערגינגען. 6. זיין פֿאַטער האַט מיהן ניא בעטריבען אָפֿגען, ניא נו מיהם גע= זאַגט: ווַארום טהאַטעסט דוא דיעם? דאַבייא ווַאר ער חויך זעהר סאָן פֿערזאָן, מוכד פֿאָלגטע מין דער גאַבורט גלייך חויך אבשלום. 7. על היעלט כון אָפֿטערע חונטערעדונגען מיט יואב, דעם זאָהן צרויה'ס, מוכד מיט דעם פריסטער אביתר, דיא מיהן מין זיינעם חונטערנעהמען, חונטערסטיטלטען. 8. דער פריסטער צדוק האַבער, בניהו זאָהן יהודע'ס, דער פראָפֿעט נתן, שמעי, רעי מוכד דיא מיב= ריגען קריעגסאָבערן דוד'ס היעלטען: עס ניכט מיט דעם אדוניהו. 9. מיינסט זיעם אדוניהו נו אבן זוחלת, דאַ: בייא עין רוגל זיעגט, פֿיעל סאַפֿאַט, ריגדער מוכד גענאָסטעעם פֿיעה טלאַכטען, מוכד לוד חַלע זיינע פריגלינכען בריגדער, ווּיא חויך חַלע זייטע חוים דעם חתואַט יהודה, דיא מין קאָניגלינכען דיענסטען סטאַנדען, דאַנו חיין. 10. נור דען פראָפֿעטען נתן, בניהו, דיא מיבריגען קריגס= אָבערן, מוכד זיינען ברודער שלמה זיעם ער ניכט מיינלאַדען. 11. דאַ ספרַאַך נתן נו בת שבע, דער חוטטער שלמה'ס, האַסט דוא עטוואַ חויך סאָן גאהאָרט, דאַם אדוניהו נור רעגיערונג גאָלאַנגט? דוד, חונזער הערר אַבער וויים ניכטס דאַפֿאָן. 12. דאַרום ווִיל חיך דיר מיינען רַאַטה גאַבען, ווּאַדורך אַלזין דוא דיין לעבען חוכד דאַ: לעבען דיינעם זאָהן שלמה'ס ווירסט רעטטען קאָנגען. 13. גאהע הין נום קאָניג חוכד זאַג מיהם: מיין הערר חוכד קאָניג: האַסט דוא ניכט דיינער אַמָד מיט פֿאָלגענדען ווַארטען לוגעסווַארען; גאָוים דיין זאָהן שלמה זאָל כאַך מיר רעגיערען חוכד מיינען טהראָן בעסטייגען. ווַארום ווירפֿט זיך דען כון אדוניהו נום קאָניג חויך? 14. חוכד ווַהרענד דוא כאַך זאָ מיט דעם קאָניג ספריכסט, ווערדע חויך חיך היכקאַ= מען, חוכד דיינע ווַארטע בעסטאַטיגען. 15. בת שבע גינג צום= בחַד נום קאָניג מיכ'ם לימאער, (דער קאָניג ווַאר) ווּיא סאָן גע= דאַכט) זעהר חַלט חוכד אבישג פֿאָן שונם האַטטע דיא חויפֿוואַרטונג בייא מיהם. 16. נייגטע זיך חוכד ווַארל זיך הין פֿאָר דען קאָניג, דער קאָניג פֿראַגטע זיא: ווַאם מיזט דיין בַאַגעהרען? 17. חוכד זיא אַנטוואָר=

גינג, נו דען סניטטערן. **19.** קומגטע ער זיינע פֿעטער: איין קאפֿ! אייו קאפֿ! מונד דיזער זאגטע נו מיינעם דיענער, טרעגע מיהן נו זיינער מוטטער. **20.** דער דיענער טרוג מיהן מונד ברעכטע מיהן נו זיינער מוטטער; דאַ זאם ער מויך מיהרעם סאמם בין מיט= טאג מונד סטאַרב. **21.** דאַרויך טרוג זיא מיהן היגוך מונד לעגטע מיהן מויך דאַ: בעטט דעם גאַטטליכען מאַנעם, גינג היגוים, סלאם מיהן מיין. **22.** ים מיהרען אַן רופֿען מונד זאגטע: סיקע איר דאַך מייכען פֿאַן דען דינערן מונד מייכע עזלין, מיך ווילל כור נו דעם אַן גאַטטעס הינמיילען, מונד בלאַד ווידער לוריק זיין. **23.** דיזער פֿרעגע= טע: ווערוע רייזעפט דוא דען הייטע נו מיהם הין, דאַ וועדער נייא= אַנד נאַך פֿעסטטאג. מיזט? מונד זיא מענטוואַרטעטע, עם מיזט אַל= לעם גוט. **24.** זאַטטעלטע דאַרויך דיא עזלין מונד זאגטע נו מיהרעם דיענער: פֿיהרע זיא מונד גענה מיאַער נו, מונד האַלטע מיינעט= וועגען ניכט אַן, בין מיך עם דיר הייסע. **25.** זיא רייזטע אַזוא נו דעם גאַטטליכען מענע נאַך דעם בערגע כרמל. אַלס דיזער זיא פֿאַן פֿערנע ערבליקטע, זאגטע ער נו זיינעם גיחזי: זיהע! דאַרט מיזט יע דיא סונאַמיטערין. **26** לויף מיהר דאַך ענטגעגען מונד פֿרעגע זיא: ביזט דוא ווהל? מיזט דיין מאַן ווהל? דאַ: קינד ווהל? זיא מענטוואַרטעטע (מויך אַלעם) ווהל! **27.** דאַ זיא כן מויך דעם בערגע בייא דעם מאַן גאַטטעם אַנגעלאַנגט ווער, מואפֿאַמטע זיא זיינע פֿיסע, מונד גחזי טראַט הינלו, זיא אַבלוהאַלטען. אַבער דער גאַטטליכע מאַן זאגטע: לאַסע זיא! דען מיהר גע= מיטה מיזט זהר בעטריבט, דער עוויגע אַבער האַט איר דיא מורזאַכע פֿערהאַלען מונד ניכט אַנגעלייגט. **28.** דיא פֿרוא טפרעך: האַבע איך דען מיינען זאַהן פֿאַן מיינעם העררן געפֿאַרדערט? האַבע איך ניכט פֿיל מהר גע= זאַגט, פֿיהרע איך ניכט מירלע? **29.** דאַ זאגטע ער נו גחזי גירטע דיך, נים מיינען סטאַב מין דיא האַנד מונד גע= הע — ווען דיר יעמאַנד בעגעגנעט, זאָ גרים מיהן ניכט, מונד ווען דיך יעמאַנד גרימט, זאָ דאַנקע מיהם ניכט — מונד לעגע מיינען סטאַב מוין דעם קנאַבען אַנגעזיכט. **30.** אַבער דיא מוטטער דע: קנאַבען זאגטע: זאָ ווהר דער עוויגע לעבט, מונד בייא דיינעם לעבען! מיך ווערדע דיך ניכט פֿערלאַסען. דאַ אַפֿטע ער זיך מוין מונד פֿאָלגטע מיהר. **31.** גחזי ווהל מיהנען מינדעסטען פֿאָרים גערייזט מונד האַטטע דען סטאַב מוין דאַ: אַנגעזיכט דעם קנאַבען גע= לעגט; עס ערפֿאָלגטע אַבער ווידער לויט, נאַך לייכען פֿאַן גע= פֿיהל, ער קעהרטע זאָזאָ לוריק, זיינעם העררן ענטגעגען, מונד בעריכטעטע מיהם, דער קנאַבע זיא ניכט ערוואַכט. **32.** אַלס אלישע דרויך מינם ליאַער טראַט, מונד דען קנאַבען נאַך טאָדט מוין זיינעם בעטטע ל= גענד פֿאַנד. **33.** פֿערסאַם ער דיא טהירע הינטער זיך ביידען, מונד פֿאָלהטע לום עוויגען. **34.** ווהרל זיך דאַן מיבער דאַ: קינד הין, מונד לעגטע זיינען מונד מוין דען זיינגען, זיינע מויגען מוין דיא זיינגען, זיינע האַנדע מוין דיא זיינגען, זאָ דאַם ער זיך גאַנץ מיבער מיהן מיזטרעקטע, ווהדורך דעם קינדעם קאָרפער ערוואָרמט ווורדע. **35.** קעהרטע אַלסדאַן מוס, גינג מים לויאַער מוין מונד אַב, ווהרל זיך אַבערמאַם היו, מונד סטרעקטע זיך מוים מיבער דאַ: קינד; עם ניסטע זיבען מהל, מונד סלוג עגדליך דיא מויגען מוין. **36.** דאַ רין ער דען גחזי מונד זאגטע: רופֿע איר דיא סונאַמיטערין! דיזער רין זיא, זיא קאַם נו מיהם, מונד ער ספרעך, נים דיינען זאָהן! **37.** דאַ פֿיל מיהם דיא פֿרוא נו פֿיסען, ביקטע זיך נור ערדע, נאַהם מיהרען

ומעשה טובים. כדי שתהיו שלמים בלי חסרון כל דבר: 5 ואם חסר לאחד מכם חכמה, ישאל מאת האלהים הנותן לכל אדם בפשטות ובלי תוכחת, והוא יתן לו: 6 אבל ישאל באמונה בלי ספק, כי המספק דומה לגל הים הנדחף ומוטל ברוח: 7 כי אל יחשוב האדם ההוא שיקבל דבר מאת יהוה: 8 איש דו־לבבי הוא, פקח בכל דרכיו. 9 ויתהלל האח הפשוט במעלתו הרמה, 10 והעשיר בשפלותו, כי כציץ חציר יעבור. 11 כי זרחה השמש בחומה, ויבש החציר, ונפל פרחו, ואבד יפי מראהו; כן יבול העשיר בדרכיו. 12 אשרי האיש אשר יעמוד בנסיון, כי כאשר יבחן יקבל עטרת חיים אשר הבטיח יהוה לאוהביו. 13 אל יאמר איש בהתנסותו: מאת יהוה אני מתנסה, כי יהוה לא יתנסה ברע, ואין הוא מנסה איש. 14 כי אם כל איש מתנסה בהיות נמשך ומפתה מתאוותיו הרעות. 15 ואחר כאשר התאוה הרה, ותלד חטאה, והחטאה כאשר תגדל תמית את האדם. 16 אל תטעו אחי האהובים: 17 כל מתנה טובה וכל מתן תמים הוא מלמעלה, יורד מאת אבי האורות, אשר אין בו שנוי ולא צל תמורה. 18 ברצונו הולידנו בדבר האמת, למען נהיה לראשית מעשיו. 19 ידעו זאת אחי האהובים: כל איש יהי מהיר לשמוע, ואיטי לדבר, ואיטי לכעוס: 20 כי כעס האדם לא יעשה צדקת האלהים. 21 לכן הסירו מעליכם כל טומאה ורוע מרובה, וקבלו בענוה את הדבר הנטוע בכם, אשר יכול להושיע את נפשותיכם. 22 והיו עושים את הדבר, ולא שומעים לבד, ומשיאים את עצמכם. 23 כי אם שומע הדבר ואינו עושה, הוא דומה לאיש המביט בפני מולדתו במראה: 24 כי הביט בעצמו והלך, ומיד שכח איזה היה. 25 אבל המתבונן בתורה המושלמת, תורת החרות, והתמיד בה, לא כשומע שכח נשמע, כי אם כעושה פעל, הוא יהיה מאושר במעשיו. 26 אם יחשוב איש בדתו כי הוא דתי, ואינו מרסן את לשונו, כי אם מטעה את לבבו, הרי דתו הבל. 27 דת טהורה וללא רבב לפני אלהינו ואבינו היא זאת: לבקר יתומים ואלמנות בצרתם, ולשמור את עצמו ללא כתם מן העולם.

פרק ב

1 אחי האהובים, אל תהיו מחזיקים באמונת אדוננו יהושע המשיח, אדון התפארת, בהבדלי פנים. 2 כי אם יבוא איש אל בית־כנסתכם בבגדי זהב ובלבוש מפואר, ויבוא גם עני בבגדים מלוכלכים, 3 ותשאו פנים לאיש הלבוש בגדים מפוארים, ותאמרו אליו: שב פה במקום טוב, ואל העני תאמרו: עמוד שם או שב לרגלי הדום רגלי, 4 הלא הבדלתם בלבבכם, והייתם לשופטים בעלי מחשבות רעות. 5 שמעו אחי האהובים: הלא בחר אלהים בעניי העולם, עשירים באמונה, ויורשים את המלכות אשר הבטיח לאוהביו. 6 ואתם בזיתם לעני. הלא העשירים הם הרודים בכם, והם הגוררים אתכם לבתי־המשפט? 7 הלא הם מחרפים את השם הטוב אשר נקרא עליכם? 8 אם אתם מקיימים את תורת המלכות, כפי הכתוב: ואהבת לרעך כמוך, הרי אתם עושים היטב. 9 ואם תשאו פנים לאדם, חטא אתם עושים, ותוכחו מאת התורה כעוברים. 10 כי כל אשר ישמור את כל התורה, ויכשל בדבר אחד, הרי הוא אשם בכל. 11 כי אשר אמר: לא תנאף, אמר גם: לא תרצח. ואם לא תנאף, אך תרצח, הרי אתה עובר את התורה. 12 כן דברו ועשו כאנשים העתידים להשפט בתורת החרות. 13 כי משפט ללא רחמים יבוא על אשר לא עשה רחמים; ורחמים יתגברו על המשפט. 14 מה תועיל, אחי, אם יאמר איש שיש לו אמונה, ואין לו מעשים? האמונה תוכל להושיעו? 15 אם אח או אחות יהיו ערומים, וחסרים מזון יום יום, 16 ויאמר אחד מכם אליהם: לכו לשלום, התחממו והשבעו, ולא תתנו להם את הדברים הדרושים לגופם, מה תועיל? 17 כן האמונה, אם אין לה מעשים, מתה היא בעצמה. 18 אך יאמר איש: לך יש אמונה, ולי יש מעשים; הראה לי את אמונתך בלי מעשיך, ואני אראה לך את אמונתי במעשי. 19 אתה מאמין כי יש אלהים אחד? הרי אתה עושה היטב; גם השדים מאמינים, ורועדים. 20 הרוצה אתה לדעת, איש ריק, כי האמונה בלי מעשים מתה היא? 21 הלא אברהם אבינו נצדק במעשיו, כאשר הקריב את יצחק בנו על המזבח? 22 הרואה אתה כי האמונה פעלה עם מעשיו, ובמעשים נשלמה האמונה? 23 וכן נתקיים הכתוב: ויאמן אברהם באלהים, ויחשב לו לצדקה, ויקרא אוהב אלהים. 24 הרואים אתם כי במעשים יצדק האדם, ולא באמונה בלבד? 25 וכן רחב הזונה, הלא במעשים נצדקה, כאשר קבלה את המרגלים, והוציאה אותם בדרך אחרת? 26 כי כאשר הגוף בלי נשמה מת, כן האמונה בלי מעשים מתה היא.

פרק ג

1 אל יהי רבים מכם מורים, אחי האהובים, כי אתם יודעים כי אנחנו המורים נקבל עונש חמור יותר. 2 כי כולנו נכשלים בדברים רבים. ואם איש לא יכשל בדבר, הוא איש שלם, ויכול לרסן את כל גופו. 3 הנה נשים רסן בפי הסוסים, כדי שיצייתו לנו, ונסובב בכך את כל גופם. 4 הנה גם האניות, אף כי גדולות הן, ונדחפות ברוחות עזות, מסובבות בהגה קטן, כאשר יחפוץ בו הרב. 5 כן גם הלשון איבר קטן הוא, ומתפאר בדברים גדולים. הנה אש קטנה מבעירה יער גדול. 6 והלשון אש היא, עולם של עולה בין איבריו, ומטמאה את כל הגוף, ומבעירה את מעגל החיים, ונשרפת בגיהנם. 7 כי כל מיני חיות ועופות, רמשים וחיות הים, נתרסנו ונכנעו לאדם, 8 אבל הלשון לא יכנע לאדם. היא רעה בלתי נשלטת, מלאה ארס מות. 9 בה אנו מברכים את אדוננו ואבינו, ובה אנו מקללים את האדם הנברא בדמות אלהים. 10 מפה אחת יוצאים ברכה וקללה. אחי האהובים, לא כך ראוי שיהיה. 11 הלא לא יוציא המעין מפתחו מים מתוקים ומרים כאחד. 12 הלא לא תוכל תאנה, אחי, להוציא זיתים, או גפן תאנים. כן לא יוכל מקור מלוח להוציא מים מתוקים. 13 מי חכם ומבין בקרבכם? יראה את חכמתו במעשיו הטובים, בענוה ובחכמה. 14 אבל אם יש לכם בלבבכם קנאה מרה ומריבה, אל תתהללו ואל תכחישו את האמת. 15 כי לא זו החכמה היורדת מן השמים, אלא חכמה ארצית, חומרית, שטנית. 16 כי היכן שיש קנאה ומריבה, שם יש בלבול ומעשה רע. 17 אבל החכמה היורדת מן השמים, ראשונה היא טהורה, ואחר כך שלום, ענוה, נכונות לשמוע, מלאה רחמים ומעשים טובים, ללא משוא פנים וללא צביעות. 18 ופרי הצדק נזרע בשלום, ונקצר על ידי עושי השלום.

פרק ד

1 מאין מלחמות ומאין ריבות בקרבכם? הלא מתאוותיכם הרעות, הנלחמות בקרב איבריכם? 2 אתם מתאוים ואין לכם, הורגים ומקנאים ואינכם יכולים להשיג, נלחמים ומריבים ואין לכם, כי לא תבקשו. 3 אתם מבקשים ואינכם מקבלים, כי מבקשים אתם לרעה, כדי שתוכלו לבזבז בתאוותיכם. 4 נואפים ונואפות, הלא ידעתם כי ידידות העולם היא איבה לאלהים? כל המבקש להיות ידיד העולם הזה הוא עושה את עצמו לאויב אלהים. 5 או שמא תחשבו כי לשווא אמר הכתוב: הרוח אשר הושיב בנו נוטה לקנאה? 6 אבל הוא נותן חסד גדול יותר, כאמור: אלהים זדים יתנגד, וענוים יתן חסד. 7 הכנעו אפוא לאלהים, והתנגדו לשטן, והוא יברח מכם. 8 קרבו אל אלהים, והוא יקרב אליכם. נקו ידיכם, חוטאים, וטהרו לבבכם, אנשים בעלי שתי לבבות. 9 התאבלו והתאוננו ובכו, שחוקכם יהפך לאבל, ושמחתכם לדכדוך. 10 הכנעו עצמכם לפני אדוננו, והוא ירומם אתכם. 11 אל תדברו רע איש באחיו, אחי האהובים. המדבר רע באחיו, או השופט את אחיו, מדבר רע בתורה ושופט את התורה; ואם אתה שופט את התורה, אינך עושה את התורה, אלא שופט אותה. 12 אחד הוא המחוקק והשופט, אשר יכול להושיע ולאבד; ואתה, מי אתה שאתה שופט את רעך? 13 הנה נא אתם האומרים: היום או מחר נלך אל העיר פלונית, ונשב שם שנה, ונסחר ונרוויח, 14 ואינכם יודעים מה יהיה מחר. מה חייכם? כי אתם אד, הנראה לרגע קט, ואחר כך נעלם. 15 תחת אשר תאמרו: אם יחפוץ יהוה, נחיה ונעשה זאת או זאת. 16 אבל עתה אתם מתהללים בגאוותיכם הרעות; כל התהלל כזה רע הוא. 17 ומי שיודע לעשות טוב ואינו עושה, חטא הוא לו.

פרק ה

1 הנה נא אתם העשירים, בכו והילילו על אסונותיכם הבאים עליכם. 2 עשרכם רקב, ובגדיכם אכלה עש. 3 זהבכם וכספכם חלודה, וחלודתם תהיה עדות בכם, ותאכל את בשרכם כאש. אספתם לכם אוצר ליום האחרון. 4 הנה שכר הפועלים אשר קצרו את שדותיכם, אשר גרעתם מהם בערמה, צועק, וקול קוצריכם הגיע אל אזני אדוננו יהוה צבאות. 5 חייתם בעולם בתענוגים ובמותרות, ושבעתם את לבבכם כיום הטבח. 6 רשעתם, והמתם את הצדיק, ולא התנגד לכם. 7 אחי האהובים, התאוננו בסבלנות עד בוא אדוננו. הנה האיכר מחכה בסבלנות לפרי האדמה היקר, עד שיקבל את יורה ומלקוש. 8 התאוננו בסבלנות גם אתם, ואמצו את לבבכם, כי בוא אדוננו קרב. 9 אל תתאוננו איש על רעהו, אחי האהובים, כדי שלא תישפטו; הנה השופט עומד לפתח. 10 קחו לכם, אחי האהובים, את הנביאים אשר דברו בשם יהוה לדוגמה של סבל ושל סבלנות. 11 הנה אנו מכנים מאושרים את הסובלים בסבלנות. שמעתם על סבלנותו של איוב, וראיתם את מעשה יהוה, כי יהוה רחום וחנון הוא. 12 ומעל הכל, אחי האהובים, אל תשבעו בשמים ובארץ ובכל שבועה אחרת, אלא יהי כן כן שלכם, ולא כן כן, כדי שלא תיפלו בדין. 13 האם יש בקרבכם מי שסובל צרות? יתפלל. האם יש מי שמח? יזמר תהלות. 14 האם יש מי שחולה? יקרא לזקני הכנסת, ויתפללו עליו, ויסוכו אותו בשמן בשם יהוה. 15 ותפלת האמונה תושיע את החולה, ויהוה יקימהו, ואם חטא, יסלח לו. 16 התוודו איש לפני רעהו על חטאיכם, והתפללו איש בעד רעהו, כדי שתירפאו. תפלת הצדיק בעלת כוח גדול בפעולתה. 17 אליהו היה אדם כמונו, ויתפלל בתפלה שיהיה בצורת, ולא ירד גשם על הארץ שלוש שנים וחצי. 18 ויתפלל שוב, והשמים נתנו גשם, והארץ הצמיחה את פריה. 19 אחי האהובים, אם יתעה איש מן האמת, וישיבהו אחר, 20 ידע כי המשיב חוטא מדרכי תעיתו ישיבנו אל דרך הישר, ויושיע את נפשו ממות, ויכסה על רבים מחטאותיהם.

אגרת יהודה

1 יהודה, עבד יהושע המשיח, ואח ליעקב, אל הנקראים, האהובים באלהים אבינו, והנשמרים ליהושע המשיח: 2 יתרבה לכם חסד ושלום ואהבה. 3 אחי האהובים, בכל מאמצי לכתוב לכם על הישועה המשותפת לנו, ראיתי לנכון לכתוב לכם ולעודדכם להלחם למען האמונה אשר נמסרה לקדושים פעם אחת ולתמיד. 4 כי נכנסו בחשאי כמה אנשים, אשר מזמן נרשמו לדין זה, אנשים חסרי אלוהים, ההופכים את חסד אלוהינו לתאווה, וכופרים באדוננו היחיד, יהושע המשיח. 5 ואני רוצה להזכיר לכם, אף כי כבר ידעתם זאת פעם אחת ולתמיד, כי יהושע, אחרי שהושיע את העם מארץ מצרים, הרג אחר כך את אלה שלא האמינו. 6 וגם את המלאכים אשר לא שמרו על מעמדם הראשון, אלא עזבו את מקום מושבם, הוא שמר בכבלי נצח תחת החושך, לדין ביום הגדול. 7 כמו סדום ועמורה והערים שמסביבן, אשר נהגו בזנות ובמעשים מגונים, ונענשו באש נצחית, כדוגמה לכל. 8 כך גם אלה, בחלומותיהם הם מטמאים את הגוף, ומואסים בשלטון, ומחרפים את הכבודות. 9 אפילו מיכאל המלאך, כאשר נלחם עם השטן בעניין גופת משה, לא העז להוציא נגדו דברי חרפה, אלא אמר: יגער יהוה בך. 10 אבל אלה מחרפים את כל אשר אינם מבינים, ומה שהם יודעים בטבעיות, כבעלי חיים חסרי תבונה, בזה הם מתקלקלים. 11 אוי להם, כי הלכו בדרך קין, ונתנו את עצמם בשכר בטעות בלעם, ונספו במרד קורח. 12 הם כתמים בסעודות האהבה שלכם, כאשר הם סועדים יחד אתכם, רועים המאכילים את עצמם בלי בושה; עננים חסרי מים, הנישאים ברוחות; עצי סתיו חסרי פרי, פעמיים מתים, עקורים; 13 גלי הים הזועמים, הקוצפים את בושתם; כוכבים תועים, אשר לעולם נשמר להם מקום החושך הנצחי. 14 גם חנוך, שביעי לאדם, נבא עליהם לאמר: הנה בא יהוה עם רבבות קדושיו, 15 לעשות משפט בכל, ולהוכיח את כל הרשעים על כל מעשי רשעתם אשר עשו, ועל כל הדברים הקשים אשר דברו נגדו חוטאים רשעים. 16 אלה הם מתלוננים, מתאוננים על גורלם, הולכים אחרי תאוותיהם, ופיהם מדבר גאוות, ומחניפים לאנשים למען רווח. 17 אבל אתם, אהובי, זכרו את הדברים שנאמרו מראש על ידי שליחי אדוננו יהושע המשיח. 18 כי אמרו לכם: בימים האחרונים יבואו לעג, הולכים אחרי תאוותיהם הרעות. 19 אלה הם המבדילים, חומריים, חסרי רוח. 20 אבל אתם, אהובי, בנו את עצמכם על יסוד אמונתכם הקדושה, והתפללו ברוח הקודש, 21 שמרו את עצמכם באהבת אלוהים, וחכו לרחמי אדוננו יהושע המשיח לחיי עולם. 22 ורחמו על אלה המפקפקים, 23 והושיעו אחרים, חטפו אותם מן האש; ורחמו על אחרים בפחד, שנאו אפילו את הבגד המטונף בבשרם. 24 ולו שיכול לשמור אתכם מכשילה, ולהעמיד אתכם לפני כבודו ללא פגם, בשמחה גדולה, 25 לאלוהים היחיד, מושיענו, יהי כבוד ומלכות, כוח וסמכות, עתה ולעולמי עולמים. אמן.

סולַפֿפֿט, ניט ערשידעט, אונד דאָס זיינע וויהייט אונערפֿאָרסוך
איזט. 3. ער פֿערלייהעט לַבער דען ערסולַפֿפֿטען קרַפֿט, גיבט
דען אָהנמאָכטיגען נייע סטאָרקע. 4. קנַבען ערסולַפֿפֿען אונד
ערשידען, ייגלינגע סטרויכלען אונד פֿאָללען. 5. לַבער דיא אויך
גאָטט פֿערטרויען ערנייען מיהרע קרַפֿט; גלייך דעם לַדלער גע=
וינכען זיא נייע סוויגען, זיא לויפֿען, ערשידען ניכט; זיא גיהען,
ערסולַפֿפֿען ניכט. 6. האָרכעט אויך, מיינולבענאָהנער! פֿאָלקער
איט סטאָרקע גערישטעט! וואָסט זיא זיך נאָהעלן אונד רעדען;
אָללענאַאט פֿאָר גערוכט פֿערוַאַאלט. 7. וער וועקט פֿאָן אָרגען,
אָיהן, דעם הייל יעדען סריטט ענטגעגען קאָאַאט; וועל גיבט
נאָליכען פֿאָר איהם הין, אונטערווירפֿט איהם קאָניגע? וועל גיבט
זיא זיינע שוערדט, וויא סטויב, זיינע באָגען, וויא סטאָפּפֿעלן
הין? 8. ער פֿערפֿאָלגט, זיכערוַאַנדעלנדען סריטטעס, בעסריטט
ניא בעטרעטענע פֿפֿאַדע. 9. וער טהאָט, פֿאָללפֿיהרטע דיעם?
דער קאָאַאנדע גענעכטער הערפֿאָרופֿט! איך, דער עוויגע!
פֿאָן אַנבעגין אונד בים דער לייטען עגדע דערזעלבע! 10. אינזעל=
בעוואָהנער זעהען אונד פֿירכטען, דיא פֿערנסטען נאָליכען ערליט=
טערן, נאָהערן זיך, זינד דאָ. 11. יעדער וויל דעם נאָכסטען
העלפֿען, רופֿט דעם ברודער: זייא געטרוסט! 12. בילדערסניצער
ערוונטערט דען גאָלדסמיעד, האַאמערגלאָטטער דען אַבאָם סמיעד.
גענוגען מיזט דיא לאָטונג, זאָגט ער, בעפֿעסטיגט מיט נאָגעלן.
כון מיזט'ס אונפֿערגאָנגליך. 13. ניכט זאָ דוא, ישראל, מיין קנעכט!
יעקב מיין אויסערקאָהרנער; נאָכקאָמען אברהם'ס מיינעם ליבלינגם!
14. איך ביג'ס, דער דיך לייטעט פֿאָן דער עגדע ענדען, דער פֿאָן
מיהרען גראָנגען דיך נוריק, נו דעם איך ספראָך: דוא בימט מיין
קנעכט; איך וואָהל דיך, פֿערווארפֿע דיך ניא. 15. זייא ניכט
באַנגע, איך בין מיט דיר; פֿערלאָגע ניכט, איך בין דיין גאָטט,
איך סטאָרקע דיך אונד העלפֿע דיר, אונטערסטילע דיך מיט מיינער
טרייען רעכטען. 16. זיהע! דיא דיך לירנטען, וויכען מיט סטאָטט
אונד סאָדען, דיא מיט דיר האַדערטען, פֿערגעהען, וועדען פֿער=
ניכטע. 17. דוא זוכסט זיא, דיא וידערוואָרטיגען! פֿיכדעסט
זיא ניכט; דיא דיך בעסטריטטען, זינד דאָהין אונד פֿערגאָנגען.
18. דען איך, דער עוויגע, דיין גאָטט! איך פֿאַסע דיינע רעכ=
טע, דער דיר לוריק: זייא ניכט באַנגע! איך העלפֿע דיר. 19. יאָ,
וואָס דיר ניכט באַנגע זיין, וירמכען יעקב! מראָער הויפֿע ישראל!
בין איך דאָך דיין העלפֿער, ספריכט דיין גאָטט אונד רעכער, ישראָל
היילינגסטער! 20. זיהע! איך מאַכע דיך לור נייגעסאָרפֿטען פֿיעל=
סניידיגען דרעסוואָגע. דוא סטאָפּפֿסט בערגע לו סטויב, לערואָגסט
היגעל וויא ספרייאָ. 21. סטרייעסט זיא הין, וועג טראָגט זיא דער
וינד; איין וירבעל פֿערוועהט זיא. דוא אַבער פֿרייעסט דיך דיינעם
גאָטטעם, ריהאסט דיך דעם היילינגען ישראל'ס.

הפטרת וירא

1. דיא פֿרוכט מיינעם דער פראָפֿעטענסילער יאַאערטע, געגען
דען אלישע אונד ספראָך: דיין דינער, איין אַאָן מיזט געסטאָרבען.
דוא וויסט, וויא גאָטטעסירכטיג ער וואבטע; אונד כון קאָאַאט

הפטרת בראשית

ליכט, קרואטער וועג לו גרעדער במהן, יע דיוע טהאטען פאלליעהע
חיך, חיך דער זיח ניח פערלאמט. 13. דאן וויכען לוריק איט סחאק
בערעקט. דיח גאטלען פערטרויעטען, דיח לו געגאסנען בילדערן
ספרחכען, חיהר זייד חונדרע גאטטער! 14. דיח טויבלען החרען עס,
בלינדע טויבן חונד זעהען. 15. חבער חך! וועד איוט בלינדער חלם
איין קנעכט? טויבער חלם דער, דעח חיך באטען זענדע? וועד בלינ=
דער חלם דער פאלקאחנען, חלם דער דיענער דעם עוויגען זיך נעמט?
16. יא, דוח זהעטט פיל — חכטעמט עם ניכט, דיח חהרען געפפ=
נעט — אערקאסט דוח ניכט חויך. 17. דאך חיוט דער עוויגע דיר
גנאדיג, זייכער גיטע ווילען, דער לעהרע ווילען, דאם זיו גראם חונד
העדרליך וועדע.

הפט־ת נח

1. פרחהלאקקע חונפרוכטבחרע! דיח דוח ניו געבאהרען, בריך מין
יובעלידער חויס חונד יוכלע, דיח דוח חוטטערוועהען ניח געפיהלט!
דיח קינדער דער פערלאסנען חיבערגעפפען חיינסט דער פער=
חאלטען קינדער, ספריכט דער עוויגע. 2. ערווייטרע דייכעם לע=
טעם רוים, ספאנכע זיח חויס, דייכער וואהנונג טעפפיכע, חונטערלא=
ע ניכטס, פערלאנגרע דיח זייל, בעפעסטיגע דיח פלאקקע. 3. דען
דוח בריטעסט דיך חויס לור רעכטען חונד לינקען; דייכע נאכ=
קאחמען ערבען נאליאנען, בעפאלקערן חדע טטאדטע. 4 זיח ניכט
באנגע; דוח וירסט ניכט לו סאנדען. זיח ניכט בעסאחט; דוח זאלסט
ניחמער ערראטהען. דעם יונגפריילכען טטאנדעם סאנק זיח פער=
געסען. דעם ווידוען טטאנדעם טאנך וועדע ניח געדאכט. 5. ער,
דיין סאפפער חיוט דיין גחאהל, עוויגער צבאות זיין נאחע! ישראל'ם
הייליגסטער דיין רחכער, גאלער גאנדער גאטט גענאנט. 6. וזיח
פערלאסענער, טיף גערדאנקטער פרויח, רופט דער עוויגע דיר לו;
ווזיו לו יוגענדליכעם עהעגעמח, פערמאטעט חיינסט, ספריכט דיין
גאטט לו דיר. 7. חיינען קליינען חויגעמויכט פערלים חיך דיך; ער=
בחרונגפאזל נעהעע חיך דיך ווידער חויך. 8. חין קורלעם גריס
פערהילטע חיכע ווילע חיך חיין חנטלין דיר, חבער חיינער עוויגקייט
דויער ווהרט חייכע גנאדע, ספריכט דיין רעטטער, דער עוויגע.
9. וזיח לו נח'ם לייטען, זא זיח דייכע רעטטונג, טוחור דאחאם חיך;
ניח זאל פלוטה ווידער דיח ערדע חיבערטטראחען; זא טוהרע חיך
חילט, ניח ווידער דיך לו לירנען, דיך לו טעלטען. 10. גבירגע אא=
גען ווייכען, היגעל זיך חויפלאזען, חייכע הולד ווייכט פאן דיר ניע,
חיין פרידענסבונד ווירד ניח חויפגעלאזט. זא ספריכט דער חלער=
בחרמער, דער עוויגע!

הפטרת לך לך

1. ווחרוק זחגסט דוח, יעקב! ספריכסט דוח, ישראל! דעח עוויגען
חיוט חיין וועג פערבארגען, חייכעח גאטט ענטגעהעט חיין רעכט?
2. ערקעכע עט דאך. ווען דוח עם ניח געהארט, דאח דער וועל=
טען הערר, דער עוויגע, דער ערדען גראנלען טאפפער, ניח ער=

סדר הפטרת

הפטרת בראשית

1. זאָ טפּריכט דער חֲזוֹאָכטיגע, עוּיגע! ער, דער דען היאָבן
טוּך מוֹנד מוּידערמאַכט. דיא ערדע מוּיבריִיטעט מוֹנד מיהר פּאָלַכ=
נעריִיך; ער, דער זעלע גיבט הענט זיא בעזוּהנעדען פּאָלקע,
גיִיסט מיִיהויכט דעם ערדעמוּזֹלער. 2. מיך — דער עוּיגע! — ריִיך
דיך גנַאדענפּאָל, ערגריִיך דיִינע הַאנד, מוֹנד בעזוּהרע דיך. זיִיא מיין
פּאָלקסבוֹנד=סטיפּטער, מיין ליכט דען נַאליִיכען! 3. מֶפּפּנע דיא פּער=
בלִינדטען מוּיגען, בעפּרייִע מוּים קערקער דיא גענּעמעלטען, מוּים
גענּאָנגים, דיא מיך דונקעל הַערען. 4. מיך — דער עוּיגע! —
דיענ מיוט מיין נַאָמע — טהיילע דיא אַמיעסטאָט ניכט איט פּרעמ=
דען וועזען, מיינען רוהם ניכט איט גאָטלענבילדערן. 5. מיינגעטרַפּ=
פּען מיוט דאָ: פּאָהער פּערקינדיגטע, כן זאָגע מיך כייע טהַטען
מַן. נאָך עהע זיא מוּיפּקייאָטען, אַכַע מיך זיא קונד. 6. זיכּט מיין
כייעם לִיעד דעם עוּיגען, זיכּט מיהם לָאב פּאָן דער ערדען ענדע.
מיהר, דיא מיהר דאָ: אַעער בעמיפּפּט, מיהר, דיא דאָ: אַעער מיהר
פּילָט, פּערנע מיזעלן מוֹנד בעזוּהנער! 7. ווימטע מוֹנד הירטען=
סטאַדט פּראָהלוֹקט, איט דאָרפּערן וואָ קאָדערע:ער ווילען. פּעלוּבע=
וואָהנער יוכּלט! פּאָם בערגע גיפּפּעל הַזֹל עם ווידער! 8. פּער=
בלייטעט חֲזֹל גאָטטעם אַמיעסטאָט, אַכַט זייגען רוהם מוּיך פּער=
גען קיסטען קונד! 9. ער טרייטעט דַהער, דער עוּיגע! ווּיא
מיין העלד, ווּיא קריגסגענאָם פּאָן רַך ענטפּלַאַאט, ער יוכּלט, ער
בריִלט סרעקליך, מיוט זיילען פּיִינדען אַזֹטיג מיבערלעגען. 10. מיך
סוויג לַאנגע לייט — זאָזֹל מיך מיאָער סוויִיגען? מיאָער מַן איך הַזֹ=
טען? נור ווּיא מייכע געבּאָהרערין ווינזעלן? ניין! מיך פּערוויסטע,
נערסטאָרע חֲזֹלעם! 11. פּערוויסטע בערג מוֹנד היגעל, מיהר גרַזֹ
פּערדאָרפּט. ווֹנדלע סטרַאָטע מין דירפעם לַאנד, מיך טרַקקע זעלן
מוים. 12. דַען לייטע מיך בלינדע מוּיך מוֹנבעקַאַנגטע פּפּלַאַנע, לַאם
זיא וועגע ווֹנדעלע דיא זיא ניא גענַאַנגט, פּינסטערניס ווירד מיהנען

וזאת הברכה לך

דען משה האָטטע זייַנע האָנדע אויף מיהן גענטגט; דיא קינדער ישראל'ס גענהאָרכטען מונד פֿאָלגטען מיהם, וויא דער עוויגע דעם משה בעפֿאָהלען. **10.** עם סטאַנד אַבער מיא ישראל קיין פּראָפֿעט ווייַדער, ווען משה ווער אויף; מיט דעם דער עוויגע פֿאַן אַנטלין נו אַנטלין אויסגענאַנגען ווערע. **11.** אין אַנזעהונג דער לייַכען מונד ווונדער, דיא מיהן דער עוויגע גענאַנדט, אין דעם לאַנד מצרים אויף פֿאַראָהרען; גענגען פּרעה, זייַנע דיענער, מונד זיין גאַנצעם לאַנד. **12.** מונד אין אַללען מאַכטיגען מונד פֿירכטערליכען טהאַטען, דיא משה גענהאַן פֿאָר דען אויגען דעם גאַנצען ישראל'ס.

ענדע דעם פֿינפֿטען מונד לעטצטען בוכס.

סטירם האָרנער, איט מיהנען סטאָמט ער דיא פֿאָלקער נו האיפֿען,
ביז מן דאָ: ענדע דעם לאַנדעס; איא זיך דיא מיריאדען אפֿרים׳ס,
חונד דיא טויזענדע דעם סטאַמעם מנשה. 18 נו זבולן טפֿרעך ער:
פֿרייע דיך זבולן בייא דייגעם חויזלוגע; חונד דוא ישׂשכר מין דייגען
היטטען. 19 זיא לאַדען פֿאָלקער מיין נוא בערגע, דאָרט סלאַכטען
זיא סולדאָזע מפֿער; דען זיא זויגען חיבערפֿלוס דער מעערע, חונד
פֿערבאָרגענע טאָטלע דעם זאַנדעס. 20 נו גד טפֿרעך ער: געלאָבט
זייא, דער גד וויטע גרעאָנלען גאַב; ער לעגט זיך הין, ווא מיינע
וואָפֿען, פֿערלעהרט מרע חונד סייטע. 21 סיין האַט ער דען מפֿאַנג
זיך ערזעהען, נוא ערבטהייל פֿאַך געזעטלגעבער, דען ער פֿערעהרט;
ליהט פֿאָר דעם פֿאָלקע פֿאָרען, חיבט גערעכטיגקייט דעם עויגען,
ערפֿילט גענגען ישׂראל זייגע פּלייכט. 22 פֿאָן דן טפֿרעך ער, דן
חיזט ווא חיין יונגער לייב, דער פֿאַך בשן הערעב טפֿרינגט. 23 פֿאָן
נפתלי טפֿרעך ער, נפתלי האַט דעם עויגען גנאַדע, חונד זייגעם זע־
גענס חיבערפֿלוס; מעבענד חונד מיטטאָג חיזט זיין בעזיטן. 24 פֿאָן
אשׂר טפֿרעך ער, פֿאָן אַלען זאָהנען ווירד אשׂר גענעגנעט; בעליבט
בייא זייגען ברידערן, טונקט זייגען פֿוס חין אָהל. 25 חייזען חונד ער
זייא דיין ריגעל דיין חלטער זייא ווא דייגע יוגענד. 26 ניפֿטס גלייכט דיי־
געם גאָטטע, ישׂרון! דיא היאעל רעגיערט ער, דיר נו העלפֿען,
לענקט איט זייגער ערהאַבענען מאַכט דיא וואָלקען. 27 (דיא וואָהנונג
דעם חוראָלטען גאָטטעס, חונד דיא עויגען מרוע דער חונטערוועלט;
טרייבט פֿייגדע פֿאָר דיר חוים, טפֿריכט: רעָטטע חוים! 28 חונד
ישׂראל וואָהנט זיכער, מבגעזאָנדערט יעקב׳ס קוועלע, חין חייגעם
לאַנד פֿאָן קאָרן חונד מאָסט; דעסגן היאעל טריפֿען פֿאָן טהויח.
29 וואָהל דיר, ישׂראל! וועָר חיזט דיר גלייך? פֿאָלק! דעם דער עוי־
גע בייאסטאַנד לייזטעט, ער חיזט דייגער הילפֿע סילד, חיזט דייגער
ערהאַבענען זיגע סווערדט; דייגע פֿייגדע סאייכלען דיר, דוא טריטסט
חייגהער חוין חיהרען האָהען.

לך 1 משׂה גינג הירויף פֿאָן דער עבנע מואב חו ף דען בערג
נבו, דיא ספיטלע דעם פסגה, וועלכעם גענגען יריחו מיבער זיגט;
חונד דער עויגע זיס חיהן דאָ: גאַלעד ביז דן. 2 גאַנץ נפתלי, דאָ:
חונד אפֿרים חונד מנשׂה; חונד דאָ: גאַנץ יהודה, ביז מן דאָ:
מיסערזיטע מעער. 3 דיא מיטטאָגליכען חאָ־
דער, דען קריז: דעם ירדן׳ס דאָ: טהאָל פֿאָן יריחו, דער פאַלמעם־
טטאָדט ביז צער. 4 חונד דער עויגע ספֿרעך לו חיהר, דיזעם חיזט
דאָ: חאַנד, פֿאָן דעם חיך אברהם יצחק חונד יעקב לוגעסוואָרען, חונד
גענאַגט, דייגעם זאָאמען ווילל חיך עם מיינגעבען; חיך האַבע עם דיך
איט דייגען חויגען זעהען חאַסען, מאַבער היקאָאמען זאָלסט דוא ניכט.
5 מאָזע סטאַרב משׂה, דיענער דעם עויגען חיך חאַנדע מואב, נאך
דעם בעפֿעהל דעם עויגען. 6 ער בעגרוב חיהן חין דעם טהאָל
חיך חאַנדע מואב, גענגען בית פּעור מיבער; חונד ניאַמאַנד האַט ב־
חוין דיזען טאָג זיין גראַבאָהל וואַהרגענאָאמען. 7 משׂה וואַר הונ־
דערט חונד צוואַנציג יאָהרע חאָלט, חאָם ער סטאַרב; זיין חויגע וואַר
ניכט דונקעל חונד זיינע חויגען ניכט פֿערפֿינסטערט האַטטען ניכט מאַגענאָאמען.
8 דיא קינדער ישׂראל׳ס וויינטען חוך משׂה, חין דער עבנע מואב׳ס,
דרייסיג טאָגע; זאָדען וואַר דיא טרויערליט חוך משׂה זו עגדע.
9 יהושע זאָהן נון וואַר אָיט דעם גייסטע דער ווייזהייט ערפֿילט,

ישראל׳ס לום מייגענטהואט געבען ווילן. 50. אויך דיעזעם בערגע,
דען דוא בעשטייגסט, זאלסט דוא צולמרען סטערבען, מונד לו דייגעס
פאלקע מייגעטהען וועלדען; 51. ווי אהרן אויך דעס בערגע הר
געסטארבען, מונד לו זייגעס פאלקע מייגעטהען וואלדען. 51. ווייל
מיהר מייך וועדער איך פערגאנגען, איטטען אונטער דער נאטליכען,
בייא דעס סטרייטוואסער קדש, מין דער וויסטע צין; מיהר
איך ניכט פערהערליכט האבט, פאר דען קינדערן ישראל׳ס. 52. ווען
זאלסט דוא דאס לאנד פאר דיר זעהען; אבער ניכט הינקאמאנען,
מין דאס לאנד, דאס איך דען קינדערן ישראל׳ס מייגעבען ווילל.

וזאת הברכה.

לג. 1. דיעס איזט דער זענגען, וועלכער משה, דער גאטטליכע מאן
דען קינדערן ישראל׳ס פאר זייגעס טאדע ערטהיילטע. 2. ער ספראך:
עוויגער! פאן סיני וואנדעלטע מיינהער; (פאן שעיר גינג מיהנען מויך;
פאן בערגע פארן סטראהלטע, מונד קאם מוים הייליגען מיריאדען; ווי;
זייגער רעכטען פייערסגלוטהרעליגיזן. 3. וועלכע דיא פאלקער פערפליכ-
טעט, זאלע הייליגען מין דייגע געוואלט; היגעטטרעקט זו דייגען פיסען,
טאפפאנגען זיא דיין ווארט. 4. דיא לעהרע, דיא משה מונם גענאט
לום ערבטהיילל דער גאמייגדע יעקב׳ס. 5. דאן ווארד ער קעניג מיי-
בער ישרון; זאלם דיא הייפטער דעס פאלקעס פערזאמאלט, מייכאי-
טהיג וואהרען דיא סטאמאט ישראל׳ס). 6. זיא, דאס ראובן, גלייקיך
ועב, כיאמאלם מונטערגעהע, דאס זייגער אנגנטאסט צאנלאהל זיך ער-
האלטע! 7. מונד דיזעס פיר יהודה, ער ספראך: ערהערע, עוויגער!
יהודה׳ס סטיאמע מונד בריגג מיהן זו זייגער כאליכען; זייע אנכט זייא
מיהם גענוג; מונד דוא מיהם הילפע וידער דען פיינד. 8. פאן לוי
ספראך ער: דייגע תומים מונד אורים גאליאען דעם פראמאען דען
דוא זו מסה פערזוכטעסט; איט דעם דוא המדערטעסט צום המדער-
וואסער. 9. וועד פאן פאטער מונד מוטטער ספריכט: איך זאה מיהן
ניכט; וועד ניכט קענגט זייגע בריידער, ניכטס ווייס פאן זייגען זאה-
נען; (זייא האלטען בולם דיין וואהרט, מונד היטען דייגען בונד). 10. דיא
נור מונטערווייזען יעקב מין דייגע רעכטע, מונד ישראל מין דייגע
לעהרע; דיא נור לעגען רייכערווערק פאר דייגע נאזע, גאנצעם פא-
פער אויך דייגען אלטאר. 11. זענגע, עוויגער! זיין פערמאגען, זאם
דיר זיין טהון גפעפאלען! לערהויע זייגער גענגער לענדען, ניא אא-
גען זייגע המאטער אויפקאמאען! 12. פאן בנימן ספראך ער, דעם
עוויגען ליבליכ! דורך מיהן געזיכערט, ווירד ער רוהיג וואהנען, ער
בעשילט מיהן חלוע לייט, וואהנט צווישען זייגען טולטערן. 13. פאן
יוסף ספראך ער, פאן גאטט גענענט איזט זיין לאנד; פרוכטבאר
דורך דען טהויא דעם המאלם, מונד וואסרוק אויס דער טיפע.
14. איט פריכטען, דיא דיא זאנגע רייפע; איט פריכטען פאן דעם
טריב דער אאנדע. 15. איט דען גזווירלטען אורהאלטער בערגע, איט
דען פריכטען עוויגער היגעל. 16. איט פריכטען מייגעם זענפאלטען
זאנדעס, פאן דער גנאדע דעמען: דער איר זיץ דאבנבוש ערשיענען:
דיזע קאמאען אויף דאס הויפט יוסף׳ס, אויף דיא טייטעל דעם גע-
קרענטען אונטער דען בריידערן. 17. זיין ערסטגעבארנער סטיר!
פאן מאיעסטאטיסעם מזעהען, זייגע הארנער זינד ווילד דעם וואלד-

גענגער ווערדען דיא וואהרהייט פערקעננען, ווערדען ספרעכען:
חונגערע אבער חיוט הער, דער עוויגע טהאט דיעזעס נעזעס ניכט.
28. דען עס חיוט מיין פאלק פאר טאנזליכען נאסלאגען, חונד קיי-
נע פערנונפט חיוט ביי חיהנען. 29. וואהרען זיא וויזע, זיא ווירדען
בעדענקען; חונד דען חויסגאנג חיבערלעגען. 30. ויא קאננטע
מיינער טויזענד יאגען, לוייא, מירי אדען פלוכטיג אבער זיך
חיהר פעלזענסטון זיא ניכט פערקויפט, דער עוויגע זיא ניכט פריים
גענגעבען? 31. חיהר פעלם חיוט יא ניכט, ווא חונזער פעלס,
זעלבסט חונזרע פיינדע אבער ריכטער זיין! 32. חיהר ווייסטאק
חיוט דער ווייסטאק סדום'ס, חונד פאק פערדערבטען גאפילדע
עמרה; חיהרע בעערע גיפטיגער חרט, זיא טרויבען פערגיפטענ-
דע טרויבען. 33. ווחוטה דער דראכען חיוט חיהר ווין; גרויזאם
גאלל דער חטטערן. 34. חין מיינעם רחטהסלום ליגט פערבארגען;
חין מיינען טאלען ליגט פערזיגעלט. 35. מיין חיוט רחכען חונד פער-
געלטען, ווען חיהר פום ווירד גלייטען זחלען; דען חיהר חונגלוקס-
טאג ווירד קחאמען, חיהרע לוקונפט מיילט הערבייא. 36. ווען דער
עוויגע זיינעם פאלקעם זיך חנניחאט, חונד ווגען זיינער דינער זיך
בעדענקט; ווען ער זיעהט, דאם חלזע אבער לערחאנגען, דאהין
חיוט בעוואהרטעם חונד בעפעסטיגטעם. 37. דאן ווירד ער ספרע-
כען: ווא זיינד נון חיהרע גאטטער? דער פעלזענסטון, חויף דען
זיא טרויעטען? 38. דיא חיהרער חאפער פעטט פערלעהרטען,
חונד טרונקען חיהרען חפפערווין. זיא חאגען חויפסטעהען, חונד
חיך העלפען, חאגען חיך בעדעקונג זיין. 39. ערקעננט נון, דאם
חיך, חיך חלזיין עם בין, חונד נעבען חיר, קיין גאטט; חיך קאן
טאדטען חונד בעלעבען, קאן פערוחונדען חונד חויך היילען, חין
חיינער האנד עררעטטעט נימאנד. 40. חיך העבע חיינע האנד
גען היממעל עמפאר; חונד ספרעכע: זא ווהר חיך עוויג לעבע!
41. ווען חיך חיין בלילענדעם סווערדט געוועצט, ווען חיינע האנד
נאך גערעכטיגקייט גרייפט; זא חיבע חיך רחכע חין חיינע גע-
נער, חונד פערגעלטע חיינען האסערן. 42. חאכע חיין געסחם
פאן בלוטע טרונקען, חיין סווערדט זחלזיים פלייש פערלעהרען; פאן
בלוטע פון חונד גפאנגענער בלוט, פאן ענטבלאסטעם פיינד דעם
פיינדעם. 43. היידען! פרייזט גלויקליך זיין פאלק! דען עך רחכט
זיינער דיענער בלוט; חיבעט רחכע חן זיינע גענגער, חיזט דעם
ערדרייכ חונד דעם פאלק פערזהנט! 44. משה קאם חונד טרוג
חלזע ווחרטע דיזעם געזאנגם דער נחטליחן פאר; ער חונד יהושע
זההן נון. 45. חלם ער דיזע ווחרטע חן דיא גאנצע נחליחן חויסגע-
רעדעט האטטע. 46. זעטע עך היגלו, נעהמעט דיא רעדען ווחל
לו הערצען, חיט וועלכען חיך חיינע הייטע ערמחנט האבע; דאמיט
חיהר זיא חייערן קינדערן חיינסחרפט, דאם זיא בעוואהרען חונד
טהון כאך דען ווחרטען דיזער לעהרע. 47. דען עם חיזט קיינע
חכבע, דחרחן חיינע עטוען ווערדע געלעגען חיזט, זחנדערן חייער
גלויקליכעם לעבען האגגט דאפאן חב: חונד נור דחדורך קאננט חיהר
חין דעם לאנדע לאגגע בלייבען, ווען כעם חיינלונעהאען חיהר יעטצט
חיבער דען ירדן געהען ווערדעט. 48. חן עבען דיזעמ טאגע
מפרחך דער עוויגע לו משה: 49. געהע חויף דאז געבירגע עברים
חויף דען בערג נבו, דער חיס לאגדע מואב, גענגען ירחו חיבער
ויגט; חונד בעזיעהע דאז לאנד כנען, ווען כעם חיך דען קינדערן

מיוט ער. 5. דער מַנדפֿוּלק זיינער קינדער, מיוט ער מיהם? אָן
כּיין! מיהנען לוּם פֿערדערבען; פֿערקעהרטעס, טיקיסעס גע-
סוּעכט! 6. דאַנקסט דוּה זאָ דעם עוויגען? כּיכּטסווירדיגעס, מוכּ-
וויזעס פֿאָלק! מיוט ער כּיכּט דיין פֿאָטער, דער דיך ערוואָרבען,
דער דיך גָעמאַכּט, דער דיך בערייטעט האַט? 7. גָעדענקט דער
מורַאָלטען לייטען, בעטראַכּטעט דיא יאָהרע פֿאָריגער גענעראַ-
ציאָנען דיינען פֿאָטער, ער ווירד דיר פֿערקינדיגען, דיינע אָלטען,
זיא ווערדען דיר זאָגען. 8. אָלס דער העכּסטע נאַליאָנען מיינזעלטע
אָלס ער דיא זאָהנע אדם'ס פֿערטהיילטע, זעלטע על דיא גרענצען
דער פֿאָלקער, נאָך אַנצאָהל דער קינדער ישראל'ס. 9. דען דעס
עוויגען אַנטהייל מיוט זיין פֿאָלק; יעקב דיא סנור זיינעס ערדרייכּעס.
10. ער סטאַנד מיהם בייא מין ווימטעס לאַנדע, מין דער מיינוּדע
גרוּסלייכּעס גָעהיילם; מוארינגט עס, גיבט אַכּט דאַרויף, בעוואַהרט
עס, ווי דאָס מויגעגבילד. 11. ווי דער אָדלער זיין נעסט בעוואַכּט,
מיבער זיינען יונגען שוועבט; בריייטעט זיינע פֿליגעל מוים, נימאַט
מונד טראָגט עס האָך מוף זיינען סוויגען. 12. זאָ פֿיהרט דער
עוויגע דיעזעס פֿאָלק; ער אַלַיין, קיין פֿרעמדער גאָטט איט מיהם.
13. ער ליעס מיהן דיא האָהען דעס ערדבאָלם עלטעיגען, דיא
פֿרוכּטע דער פֿעלדער פֿערלעהרען; האָניג מוים דעס פֿעלזען זויגען,
אָהל מוים האַרטעס קיעזעל. 14. רַאָס פֿלָן קיהען, מילך פֿאָן סאַ-
פֿען; פֿייסטע לַאַמער, ווידדער בשן'ס, מונד בָאָקען, איט דעס
נירענפֿעטט פֿאָס ווילען; דוּה טרַאַנקסט וויניגט פֿאָן טרויבענבלוט.
15. דאָ ישרון פֿעטט וואַרד, טלוג עס מוים (דוּה וואַרדסט פֿייסט
מונד דיק מונד וואָהלבעלייבט)! עס פֿערליעס דען גאָטט, דער עס
גָעמאַכּט, פֿערַאַכּטעט דען פֿעלזען זיינעס היילס. 16. ערייפֿערט
מיהן דורך פֿרעמדע וועזען; קרַאָנקט מיהן דורך סייַאָלע. 17. זיא
סלַאַכּטען דען טייפֿעלן, מונגָאָטטערן, גָאָטטלייכּען וועזען, דיא זיא
ניכּט קַאַנטען; נייען מַנקָאָמלינגען זייט קורלעס, דיא מיערע
פֿאָטער ניכּט גָעפֿירכּטעט. 18. דאַכּטעסט אַן דען פֿעלזען ניכּט,
דער דיך גָעבַאַר; פֿערגַאַסעסט גָאָטט, דער דיך הערפֿאָרגעבראַכּט.
19. דיעזעס זאַה דער עוויגע, ערגריממט, גָעקרַאָנקט פֿאָן זיי-
נען זָהנען מונד טָאָכּטערן. 20. מפרַאַך: מיין אַנטליטן ווילל מיך
מיזענען פֿערבערגען, מונד זעהען, וואָס מיהר ענדע זיין! דען זיא
זינד פֿערקעהרטער אַרט, קינדער אָהנע רעדליכּקייט. 21. זיא
רייצטען מיך מיט מָאָגָאָטטערן, קרַאָנקטען מיך מיט מיהרעס אַבער-
גלויבען; מיך רייצע זיא מיט מייַנעס מונפֿאָלק, קרַאָנקע זיא מיט
מונפֿערסטַאַנדיגעס גָעזינדל. 22. ענטגלַאַממען מיוט דאָס פֿייער
מיינעס נאָרנס, ברענגט בים מין דיא מונטערסטע הילל, פֿער-
צעהרט ערדרייך מונד גָעוואָכּס, ענטליגדעט דער בערגע גרונד-
פֿעסטען. 23. אַלַיעס מונגליק ווילל מיך מיבער זיא פֿערהָנגען; מייַנע
פֿייל ווידער זיא פֿערטיגען, אַלַע. 24. פֿאָן הונגער פֿערמַכּ-
טעט, פֿאָן פֿיעבער פֿערלעהרט, מונד גיפֿטיגען זייכּען; נאָהן
דעס רויבטהיערס רייצע מיך ווידער זיא, מַאַט דעס גרים דער
קריעכּענדען מיך סטויבע. 25. דרויסען וואָלל דאָס סוועדט מויפֿרי-
בען, מונד מין דען נימערן טאָדעסמַנגסט; דען ייגלינג מונד דיא
יונגפֿרויא, דען זייגלינג מונד דען גרויען מַאָטען. 26. מיך דאַכּטע,
פֿערניכּטען ווילל מיך זיא! מיהר אַנדענקען מונטער מענסען פֿער-
טילגען. 27. וואָלין מיך סייע דיא קרַאָנקונג דעס פֿיינדעס, דיא

דאָס עס זיך נעאוך ני מַנדערן גאָטטערן גטוענדעט האט. 19. סרייבט
זייך מַוזן פֿאָלגענדען גענאַנג חויך, ועהרט מיהן דיא קינדער ישראל,
דאָס זיא זאָלכען חויזוענדיג ועגען; דאַמיט איר דיוער גענאַנג מיין
לייגע זייא גענגען דיא קינדער ישראל ס. 20. דען חיך ווערדע דאָ:
פֿאָלק מין דאָ: ואַנד בריגגען, דאָ: חיך זייגען פֿאָרפֿאַהרען נוגעטוואָרען,
וועלכעס פֿאָן מילך חונד האָניג פֿלויסט, עס ווירד דאָ:עלכסט מיט זי=
בערפֿוס ני עסען האָבען, חונד מין וואָוסט לעבען; חונד זיך מַלסדען
ני מַנדערן גאָטטערן ועגדען, מיהנען גאָטטעסדינסטליכע עהרע ני
ערלייגען, עס ווירד איר פֿערדרום מאַכען וואָלען, חונד זייגען בונד
ברעכען. 21. וען עס מַלסדען פֿאָן גרויסען חונגליקספֿאָלען חונד
דראַנגזאָלען ווירד הייאגעוואַכט ווערדען: זאָ זאַג דיוער גענאַנג מוס
לייגע ווידער דאָ:עלבע סערעכען, דען ער ווירד פֿאָן זייגען כאַראַק=
אטען ניטאַוס פֿערגעסען ווערדען: מיך קעננע גאַר וואָהל זייגע נייי=
גונגען, דיא עס פֿאָן יעלט גענגליגט האָט, בעפֿאָר מיך עס נאָך מין
דאָ: ואַנד בריגגע, דאָ: מיך לוגעטוואָהרען האָבע. 22. משה סריב זאָ=
זאַ פֿאָלגענדען גענאַנג חויך, חונד לעהרטע מיהן דיא קינדער ישראל ס.
23. יהושע מַבער דעמ זאָהן נון בעפֿאָהל ער (דער עוויגע), חונד
ספראַך, זייא בעהערלט חונד טאָפֿפֿער! דען דוא זאָלסט דיא קינ=
דער ישראל ס מין דאָ: ואַנד בריגגען, דאָ: חיך מיהנען לוגעטוואָרען:
חונד חיך ווילל מיט דיר זיין. 24. זאָם משה דיא וואָרטע דיוער לעה=
רע פֿאָלוג חויפֿגעסריבען האָטטע מין מיין בוך, ביז זו מיהרעם עגדע.
25. גאָב ער דען לוים, ועלכע דיא בונדעסלאָדע דעס עוויגען טרוגען,
פֿאָלגענדען בעפֿעהל. 26. נעהאט דיועס בוך דער לעהרע, לעגט עס
זור זייטע דער בונדעסלאָדע דעס עוויגען מיערס גאָטטעס: זאָלוז עס
לייגע ווידער דיך זיין זאָלל. 27. דען חיך קעננע דיינע ווידערספֿענס=
טיגקייט חונד האַרטנעקיגקייט; דאָ: זיהר חייך יעלט, ווייל חיך לעבע
חונד מיט חייך בין, גענגען דען עוויגען ווידערספענסטיג בעליגט,
ווי פֿיעל מעהר נאָך מייגעם טאָדע? 28. פֿערזאַמעלט זאָלע מַלטס=
טע! מייערער סטאַמעס חונד מייערע זאָטליטע זו מיר הער; חיך
ווילל מיהנען דיוע ווערטע פֿאָרלעזען, חונד היממעל חונד ערדע ווידער
זיי זו לייגען נעהמען. 29. איר מיוט ווהל בעקַנגט, דאַס זיהר נאָך
מייגעם טאָדע חין דאָ: פֿערדערבען סטירזען, חונד פֿאָן דעם ווענ
דען זאַכען ווערדעט, דען חיך חייך גענאַטטען האָבע. זאָ ווירד חייך
דען דאָ: חונגליק טרעפֿען חין דער טפאַטערן לייט, ווען זיהר ווער=
דעט טהון, ווַאס חין דען חויגען דעם עוויגען בחוע חיוט, חונד מיהן
בעליידיגען, דורך מייערער האַנד מרבייט. 30. משה זאָ: דער גאַנ=
זען פֿערזאַמעלונג ישראל ס פֿאָלגענדען גענאַנג פֿאָר, ביז זום עגדע.

האזינו

לב 1. האָרט מיהר היממעל, חיך רעדע! ערדע, פֿערנים מיי=
נעס מונדעס ווערטע! 2. מיינע לעהרע טריעפֿע, ווי רעגען, מיי=
נע רעדע פֿלויעסע ווי טהוי; ווי סטורמגיסע חויפֿ גריגע, ווי
פֿלַלרעגען חויפֿ גרַסַ. 3. ווען חיך דעם עוויגען כַאַטען מַגרויפֿע;
ערקעננעט דיא גרַסע חונזערס גאָטטעס. 4. דער פֿעלוכסוט;
זיין טהון מיוט זַהנע פֿעהל, דען לעפֿט מיוט זאָל זיין פֿערפֿאַהרען!
זיין גאָטט דער טרייע, אָהנע קריומע, גערעכט חונד. רעדליך

טהון, דיא ער פערטילגט האט. 5 זא וירד דער עוויגע אויך דיעוע כחלישן פאר מיך הינגעבען; מונד מיהר וועדעט איט מיהנען פער־ פאהרלען נאך דעם געבאטהע, דאז איך מיך געגעבען. 6 זייד בע־ הערלט מונד טאפפער! פירכטעט מיך ניכט, מונד לאסט מייערען אוטה ניכט זינקען פאר מיהנען! דען דער עוויגע דיין גאטט, ער זעלבסט ליהט איט דיר, ער וירד דיא האנד ניכט פאן דיר כבליהען מונד דיך ניכט פערלאסען. 7 דעם יהושע רופ משה לו, מונד זאגטע מיהם מין גענגעווארט גאנן ישראל ס: זייא בעהערלט מונד טאפפער! דען דוא וירסט מיט דיעם פאלק מין דאז לאנד קאמאען, דאז דער עוויגע מיהרען עלטערן צוגעשוארן האט, מיהנען לו גענבען; מונד דוא וירסט זיא דאז עלבסט מיינזעטלען. 8 דער עוויגע זעלבסט מיזט עס, דער פאר־ דיר הערליהט, ער וירד דיר בייאסטעהען, וירד זייכע האנד ניכט פאן דיר ליהען מונד דיך ניכט פערלאסען; פירכטע דיך ניכט מונד זייא מונערטצאקען! 9 משה טריב דיזע גאנצע זעהרע כויך; מיבערלייפערטע זיא דען פריעסטערן, דען זאהנען לוי, דיא דעם עוויגען בונדעסלאדע טרוגען; מונד צוען עלטעסטען פאן ישראל. 10 מונד גאב מיהנען דאבייא פאלגענדען בעפעהל, צום ענדע פאן יבען יאהרען, צור לייט דעס פרייאיאהרעס, צום היטטענפעסט. 11 ווען גאנן ישראל קאמאט, פאר דעם עוויגען דיינעם גאטטע, צו דעם אָרטע, דען ער ערוואהלען וירד, זו ערסיינען; זאלסט דוא די־ זע זעהרע אין בייזיין פאן גאנן ישראל, לויט פאהרעזען. 12 דאז גאנ־ צע פאלק אומט דוא דאזעלבסט זוואאמען קאמאען לאסען, אאנער, מייבער, מונד קינדער נעבסט דעם פרעאדלינג, דער זיך אין דיינען טהארען מויפהאלט; דאאיט זיא הערען מונד לערנען, פאר דעם עוי־ גען, מייערק גאטטע, עהרפורכט האבען, מונד זאלע זוארטע דיזער זעהרע מוך דאז גענויעסטע בעאבאכטען. 13 מונד דאאיט מוך דיא קינדער, דיא נאך מונווייסענד זינד, הערען מונד לערנען, פאר דעם עוויגען, מייערק גאטטע, עהרפורכט האבען; זא לאנגע זיהר אין דעם לאנד יעלט מיבער דען יארדן געהן וועדעט, צום עס מיינלונעהאבען. 14 דער עוויגע ספראך צו משה: זואעהר מיזט דיינע לייט הערבייקאמאען, דאס דוא טזירבסט; רופע דעם יהושע, מונד סטעלט מיך בייד אין דאז סטיפטסלעלט, דאס איך מיהם מיי־ נע בעפעהלע ערטהיילע; משה מונד יהושע גינגען הין מונד סטע־ טזן זיך אין דאז סטיפטסלעלט. 15 דער עוויגע ערסין אים לעלטע, אין מיינער וואלקענזייל; דיא וואלקענזייל סטונד אם מייגאנגע דער היטטע. 16 מונד דער עוויגע ספראך צו משה: וועז דוא בייא דיי־ נען פאטערהאהרען רוהען וירסט; זא וירד מיינסט דיזעם פאלק זיך זוייפעהלען, מונד דען גאטטערן דער בארבאריסען מיינוואהנער דעם לאנדעס, דאהין עס מיטטען מונטער זיא קאמאט, נאכבוהלען, עס וירד איך פערלאסען, מונד דען בונד ברעכען, דען איך מיט מיהם גאמאכט האבע. 17 אלסדען וירד מיין צארן ווידער דאס זעלבע עגטפלאמאען, איך וועדע זיא פערלאסען, מונד מיין אנטלין פאן מיהנען אבווענדען, זוען עס וירד פאן אנדערן פערלעהרט וועדען, מונד וועז עס דאן פאן פיעלען מונגלוקספאלען מונד דראנגזאלען וירד הייאגעוולט וועדען, זא וירד עס דערא־ יינסט זור עראקעננטניס קאמאען מונד ספרעכען: הא־ בען איך ניכט אלעדיעז מונגלוקספאלע בעטראפפען, וייל אין גאטט ניכט מעהר בייא איר זיוט? 18 איך אבער וועדע דעמזעלבען טאגעס איין גאטט פיהם פערבארגען, וועגען אלעס דעס בעזע־ הען, דאז עס גענהאן

זיין, מוכ זייג געבאטהע מוכ גענעטלע, דיא מין דיענעם בוכע דער לעהרע פערלייכלעט זינד, בעאבכלטען; מוכ דיך פאן גאנ= צעם הערלען מוכ איט גאלאער זעלע לו דעם ענידען דיינעם גאטטע בעקעהרען וירסט. 11. דען דיענעם גענאטהע, דאו איך דיר יעלט גענע, איזט דיר ניכט פערבארגען, אויך ניכט פערנע. 12. עם איזט ניכט אים היממל; דאם דוא טוען זאגען אכטעסט, וער סטייגט פיר אונס אין דען היממל הינוף, אוב עס הערונטער לו האלען אוכ אונס בעקאננט לו אאכען, אז וואלען וויר עס האלטען. 13. עם איזט אויך ניכט יענזייטס דעם אעעלם; דאם דוא טוען זאגען אכטעסט, וער רייזט פיר אונס איבער דאו אעער, אוב זאגען כעם הערייבער לו האלען, אוכ אונס בעקאננט לו אאכען, אז וואלען וויר עס האלטען. 14. אכדערן דאו וואלט איזט דיר גאנץ נאהע; דוא האסט עס אים אונד דען בעגריף דאפאן אים הערלען, וויא זאלעם לו בעאבאכטען זיין. 15. יהע! איך לעגע דיר יעלט לעבען אוכ גליקזעליגקייט, טאד אוכ אונגליקזעליגקייט פאר. 16. דען איך האבע דיר גענאטהען, דען ענידען דיינען גאטט לו ליעבען; אין זיינען וועגען לו וואנדעלן, אוכ זיינע גענאטהע, גענעטלע אוכ רעכטע לו האלטען; אין וועלכעם פאלל דוא דיין לעבען עראלטען, אוכ גלאכט לונעהאבען וירסט, אוכ דען בירען קאניגען פאן אמרי, אוכ אויג לאגעטוואלרען, אבראהם יצחק אוכ יעקב לוגעטוואלרען, איהנען אייגלוגעבען.

וילך

לא 1. משה גינג הין: אוכ הילט נאך פערנער פאלגענדע רעדע צו גאנץ ישראל. 2. ער ספראך לו אייהנען, איך בין נונאעהר הונדערט אוכ צוואנליג יאהר אלט, אוכ קאן ניכט אעהר פאר אייך אוים אוכ איינגעהן (אייער אנפיהרער זיין): אוך האט דער עוויגע לו איר גע= זאגט, דוא זאלסט ניכט איבער דען ירדן גאהען. 3. דער עוויגע דיין גאטט וירד זעלבסט פאר דיר הערליהען, ער וירד דיוע פאלקער פאר דיר הער פערטילגען, דאם דוא אייר זאנד אין בעזיטן נעהאסט; יהושע וירד אייער אנפיהרער זיין, וויא דער עוויגע גענספראכען האט. 4. דער עוויגע וירד אייהנען (דיוען פאלקערן) טהון, וויא ער סיחן אוכ עוג, דען בירען קאניגען פאן אמרי, אוכ אייערע לאנד גע=

נצבים ל

הערפֿאַרברינגט, אויך נילט מיינאַן מונקרויט מויפֿסימען נאָסט: מונד דעמ סדום, עמרה, אדמה מונד צבוים גלייכט, דיא דער עוויגע מיא נאָרן מונד גריאַא מוגעקעהרט האַט. 23. זא וועדען אַלע פֿאָלקער פֿרַאַגען, וואַרום האַט דער עוויגע דיעמ לאַנד אַזוי גענאַקעט? וואַ= הער דיעזר גרויסער גרימיגקייט לאָרן? 24. מונד מען ווילד מַנטוואָרטען, ווייל זיא דען בונד פֿערליסען, דען דער עוויגע, דער גאָטט מיהרער פֿאַרפֿאַהרען, איט מיהנען געטאָסען, מַלם ער זיא מוים דעמ לאַנד מצרים פֿיהרטע. 25. הינגינגען, דינטען מַנדערן גאָטטערן מונד בע= טעטען זיא מַן; גאָטטער, דיא זיא ניכט קאַנגטען, דיא ער מיהנען מויך נילט בעסיעדען האַט. 26. דאַרום איז דער צאָרן דעס עוויגען איבער דיזעס לאַנד זא ענטברַאַנט; דאַם ער מַזל פֿלייכט מויך דאַם= זעלבע קאָמען לים, דיא מין דיזעמ בוכט גענריבען טטעהען. 27. דאַ= רום סטים זיא דער עוויגע מוים מיהרעמ איט לאָרן, גרים מונד גרימסער מונגנאַדע; מונד וואַרף זיא מין מיין מַנדרעס לַאַנד, ווים יעלט גענעהען איזט. 28. פֿערבאָרגע דינגע זינד דעמ עוויגען, מונ= זערע גאָטטע, פֿאָרבעהאַלטען; וואַם מַבער אָפֿפֿענבאַרט וירד, גענט מונד מינדערע קינדער מַן, דאַם וויר נעמאַך טהון זאָלען מַלע וואָרטע דיזער לעהרע.

ל 1. וען כון קינפֿטיג מַלע דיזוע דינגע מיינטרעפֿפֿען, זענגען מונד פֿלוך, וויא מיך זיא דיר פֿאָרגעלעגט האַבע; דוא נאַמט עס מונטער דען פֿאָלקערן, דאַהין דיך דער עוויגע דיין גאָטט פֿערטטא= סען האַט, כו העלפֿען. 2. בעקעהרסט דיך כו דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע, מונד געהאָרכסט זיינער סטיאַא, וויא מיך דיר הייטע גענביעטהע; דוא מונד דיינע קינדער, פֿאָן גאַנצעמ הערצען מונד גאַנצער זעעלע. 3. זא וירד דער עוויגע דיין גאָטט זיך דייכער מויך עַרבאַרמען, מונד דיך מוים דער גענאַנגענטאַפֿט לוריקפֿיהרען, מוים מַלען פֿאָלקערן, מונטער וועלכע דיך דער עוויגע, דיין גאָטט, לער= טטרייעט האַט, וירד ער דיך ווידער פֿערזאַמלען. 4. וואָרעמט דוא בים מַן דאַ; עדע דעס היממעלס פֿערסטאָסען; זא וירד דער עוויגע דיין גאָטט, דיך פֿאָן דאַהער זאַמלען מונד מיינהאָלען. 5. מין דאַ; לאַנד לוריק ברינגען, דאַ; דיינע פֿאָרפֿאַהרען בעזעסען האַבען, דאַם דוא עם ווידער בעזילעסט; מונ= וירד דיך גליקליכער מונד לאַהל= רייכער מאַכען, פֿאָן דיינע פֿאָרפֿאַהרען גענוצען. 6. דער עוויגע דיין גאָטט, וירד מויך דיין מונד דייגער נאַכקאָמען הערץ בעסניידען (דיא מויסמוייפֿענדען בעגירדען מונד כייגונגען דעס הערצענס, וויא מיינען ווילדען מויסווכס מויסרָטטען;) דאַם דוא דען עוויגען, דיי= נען גאָטט, פֿאָן גאַנצעמ הערצען מונד גאַנצער זעעלע ליעבסט, מוס דייגער עהאַלטונג ווילען. 7. מַלע דיזע פֿערפֿוכונגען מַבער וירד דער עוויגע, דיין גאָטט, מויך דיא פֿייגדע מונד האַסער לעגען, דיא דיך פֿערפֿאָלגט האַבען. 8. דוא וירסט מַלמדען פֿאָרטפֿאַהרען, דער סטיאַא דעס עוויגען כו גאָהאָרכען; מונד מַלע זיינע גאָבאָטהע כו האַלטען, דיא איך דיר הייטע גאָביטהע. 9. מונד דער עוויגע דיין גאָטט וירד דיר מַן מַלעמ דיינעמ פֿאָרפֿאַהרען, מַן פֿרוכט דיינעס לייבעס, דיינעס פֿיהעס מונד דיינעס ערדריכעס מיט גוטען מיינען פֿאָרלוג גאָבען. דען עך וירד זיך ווידער פֿרייען דיר וואָהל כו טהון, זא וויא עך זיך מיבער דיינע פֿאָרפֿאַהרען גאָפֿרייעט האַט. 10. וען דוא כאָרך דער סטיאַא דעס עוויגען דיינעס גאָטטעס גאָהאָרכמ

דעם חַלְבען סטאַאט מנשה נוס ערבגוטע. 8 בעאַבאַכטעט חַלוּאַ
דיח וואַרטע דיזעס בוכדעס חונד טהוט דחַרנאַך; זאַ וועדעט מיהל
גויק החַבען, מין חַלְעק וואַם מיהר פּאַרגעהאַעט.

נצבים

9. מיהר סטעהט יעלט חַלְע פּאַר דעם עוויגען, מייערק גאַט=
טע; סטאַאטהייפטער דער גענעראַל, חַלטעסטען חונד חַאַט=
לייטע, חויך יעדער גאַאייגע מין ישראל. 10. מייערע קינדער,
וויבער, חונד דער פּרעמדע, דער מיך חַגער ביים חויך חיזט;
פּאַן החַלְהויער ביס נוס וואַסערשאַפּער. 11. דאַם דוח דורך דיח
סטיקע דעם בינדעס גענסט (דען בונד חנגעהאעסט), חונד דעק
פּערחיידיגונגפּלוך (מיך מיבערטרעטונגפּאַחַל) מיבערנעהאסט, מיט
וועלכעק דער עוויגע דיך הייטט פּערפּליכטעט. 12. חונ דיך היר=
מיט נו זייגעק פּאַלקע חַנגונעהאען; חונד דיין גאַטט נו זיין, ווי ער
דיך פּערהייסען; חונד דייגען פּאַרפּאַהרען, אברהם יצחק חונד יעקב
נוגעסווארען החַט. 13. ניכט מיט חויך חַלויין; זעלע חויך דיזעען
בונד חונד דיזעען, פּערחיידיגונגפּלוך פּעסט. 14. זאַנדערן מיט
דעק, וועלכער היער פּאַר דעק עוויגען חונזערק גאַטטע, מיט
חונס נוגעגען חיזט; חונד חויך מיט דעמיגען דער היער ניכט
נוגעגען חיזט. 15. מיהר ערחינגערט חייך נאַך, ווי ווייר חונס מין
מצרים חויפּגעהאַלטען החַבען, חונד הערנאַך נויסען פּערסיעדעגען
פּאַלקערן גערייזט זיגד, דיי מיהר חַנגעטראַפּפּען. 16. מיהר החַבט
מיהרע גרייעל, חונד דיי חַבסיליכע גאַלעגבילדער; פּאַן החַלְ, סטיין,
זילבער חונד גאַלד, דיי זיי החַטטען, גענעהען. 17. זאַלטע
עטוואַ מיין מאַן חַדער ווייב, גענעראַט חדער סטאַם חונטער חייך
זיק, דעסטען הערן זיך סאַן יעלט פּאַן דען עוויגען חונזערק גאַטטע,
חַבגעוואַנדעט החַבען, דען גאַטטערן דיזער פּאַלקער נאַכלווואַנדעלן,
חונד מיהנען נו דיענען; זאַלטע חיינע וואורצעל חונטער חייך זיין,
דיי זאַ גיפּטיגע; חונד ביטטערעס קרויט הערפּאַרבראַכטע. 18. מיין
מאַנס, דער, ווען ער דיזען פּערחיידיגונגפּלוך הערט, זיך זעלבסט חיר
הערצען זעגנעט, חונד ספריכט מיר ווירד עס וואַהל זיין, ווען חיך
דעם דיקעל מייכעס הערצעגס נאַכלווואַנדע; חונד דיזי פּאַלגערייח חויך
דען דורסט הייפּע (דיזי נאַטירליכען בעגירדען מיט מיבערמיטהיגען
פּערואהרע). 19. חיינעק זאַלבען ווירד דער עוויגע ניאַטרואַהר
פּערגעבען וואַלטען; פּיעלאַהל ווירד דער נאַכרן דעס עוויגן חונד זיין
חייפּער מיבעל חיינען זאַלבען מאַן רוכבען, מַזע פּערפּלוכטע, דיזי חין
דיזעק בוכע סטעהט, ווירד זיך חויך זיהן זעגען, חונד דיער עוויגע
ווירד זיינען נאַטען חונטער דעק היאַעל חויזטילגען. 21. זיהן ווירד
ער חויז חַלְען גענעראַטערן ישראל'ס נוס חונגליק חויזזאַנדערן; נאַך
חיכהאַלט חַלְער פּערחיידיגונגפּליכע, דיזי חין דיזעק בוכע דער זעה=
רע פּערליכעט זיגד. 22. חין דער ספּאַטעסטען לוקונפּט, ווען דיזי
קינדער, דיזי נאַך חייך זעבען וועדעגן, חונד דער חויזלאַנדער, דער
חוים עגטפּערנדעק זאַנדע קאַמען, דיזי פּלאַגען דיזעס לאַנדעס, חונד
דיזי זייכען וואַהרנעהמען, אויט וועלכען דער עוויגע זאַלבעס בעזאַדען
האַט. 22. דען ערבאַדען, דער דורך דען ברזאַנד, ווי חין סוועפּען
חונד זאַלן פּערווארַדעלט חיזט, ניכט בעזאַעט וועדעגן קאַגן, ניכטס

ਸੁਣਿ ਮਾਰਿ ਸਾਰਿ ਖੁਟਗਿ ਲਗ ਦਰਿ ਗਲਾਈਅਗਿ ਪਸਾਰਿ ਹਥ: ॥੫ ਸਾਰ ਦਿਤਾ ਦਰਿ ਦਰਵਾਨਿ ਆਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ਕਰਿ ਅਗਲਾ ਸਿਰਿ ਹੋਇ ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾਂ ਲਏ ਨਦਰੀ ਕਰਮੁ ਕਰੇਇ: ॥੬ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਤਿਨ ਕਿਉ ਸਚੁ ਲਹੇਇ: ॥੭ ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਸਭਨਾ ਜੋਗੁ ਜਿਸ ਨੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਤਿਨ ਸਭ ਸਿਧਿ ਤਿਸ ਹੀ ਹਥਿ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਜਿ ਤੁਧੁ ਕਰਾਵਹਿ ਤਿਵੈ ਕਰੀ ਜਾਂ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਾਂ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਿ ਸਚੇ ਸਚੀ ਨਾਈ: ॥੮ ਪਉੜੀ ॥ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ਭਾਖਿਆ ਭਾਉ ਅਪਾਰ ॥ ਆਖਹਿ ਮੰਗਹਿ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰ ॥ ਫੇਰਿ ਕਿ ਅਗੈ ਰਖੀਐ ਜਿਥੈ ਲੇਖੁ ਨ ਮੰਗੀਐ ਨਦਰੀ ਕਰਮੁ ਪਸਾਰ ॥ ਕੂੜੈ ਕੂੜਾ ਸਦਾ ਹੈ ਕੂੜੁ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰ ॥ ਕੂੜੀ ਕੂੜੋ ਪੈਨਣਾ ਕੂੜੁ ਖਾਣਾ ਕੂੜੁ ਵਿਕਾਰ ॥ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਦੁਖ ਸਹੈ ਕੂੜੁ ਕਰੇ ਤਾ ਮਾਰੁ ॥ ਕੂੜੁ ਕੁਟੰਬੁ ਜਿ ਜੋੜੀਐ ਕੂੜੁ ਪਸਾਰਾ ਪਾਸਾਰੁ ॥ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਕਰਿ ਵਰਤਦਾ ਕੂੜੁ ਤਪਾਵਸੁ ਤਾਰੁ ॥ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਕਰਿ ਸਿਞਾਪਦਾ ਕੂੜੁ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ॥ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਕਰਿ ਸੁਣਿ ਵੇਖਦਾ ਕੂੜੁ ਕਥਾ ਕਥਿ ਜਾਹ ॥ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਕਰਿ ਮੰਗਦਾ ਕੂੜੁ ਕਰੇ ਤਾ ਪਾਇ ॥ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਕਰਿ ਸਚੁ ਕਢਦਾ ਕੂੜੁ ਕਰੇ ਤਾ ਜ

עוּיגען דיינעם גָּאטטעם ניכט המסט געהאָרכען וואָלטן, דיא פער=
מָרדוכגען וואָר גָעוועלט זו בעאָבאַכטטען, דיא ער דיר פָּאַרגעסרייבען
האָט. 46. דיוּ פָלייכע וועלדען זיך דיר וואָר דיינען נאַכקאָמאָען, זו
עוּיגען לייטען, זום לייכען וואָר בעוויים דינען. 47. דאַ דו דעם
עוּיגען דיינעם גָּאטט ניכט וואָלטעסט מיט פָּערגניגען וואָר פָּראָה=
לייכען גָעמיטהע דינען; חלם דו מוּן וואָלעם מיבערפלוסם לעבטעסט;
48. זָ וועלסט דו נאַעהער דיינעם פָּיינד, דעם דיך דער עוּיגע
זוסיקען וועלד, מין הונגער, דורסט, בלָאָסע וואָר אַנגעל זָן וואָלעם,
דינען איסען; דיוער וועלד זיין אייזערנעם יָאָך דיר וואָר דען האָלס
לעגען בים ער דיך פָּערטילגט האָבען וועלד. 49. דער עוּיגע וועלד
פָּאָן פָּערנע, פָּאָם ענדע דער ערדע, מיין פָּאָלק, זָ טענע זָם דער
אַדלער פָלוגט, מיבער דיך הערפָּיהרען, מיין פָּאָלק, דעסעָן ספרַ=
כָּע דו ניכט פָּערסטעהען וועלסט. 05. מיין פָּרעכָּעם פָּאָלק; דאַ=
דיא פערזָן דעם וואָלטען ניכט חָנזיהט; וואָר זיך דעם יונגען ניכט
ערבאַרמט. 51. דיוּעם וועלד דיא פָרוכָּט דיינעם פיהעם וואָר דיי=
נעם זָאַדעם, בים זו דיינער פָּערטילגונג פָּערלעהרען; עם וועלד
דיר וועדער גָעטריידע, מָסט נאָך וֶהל, וועדער זוכָּט דער רינדער
נאָך יונגע דעם קלייגען פיהעם מיברינג זָאַמען; זָאַנדערן דיך פָּאָלוג
זו גרונדע ריכָּטען. 52. מין וואָלען דיינען טהאָרען וועלד עם דיך בע=
זָאַרן, בים דיא האָהען וואָר פָּעסטע מויערן, מויך וועכָּע דו דיך
פָּערלָאָסעסט, מין דיינעם זָאַנדע דאַנידערליגען וועדדען; זָ וועלד
עם דיך אָנגסטיגען מין וואָלען טהאָרען דיינעם זָאַנדעם, דאַ זו דיך דער
עוּיגע, דיין גָּאטט גענעבען וועלד. 53. מין דער בעלָאַגערונג
וואָר עגגע, מין וועכָּע דיין פָּיינד דיך טרייבען וועלד, וועלסט דו דיינע
מיגענע לייבעספרוכָּט דאַ; פָלייש דער זָהנע וואָר טאָכָּטער, דיא דיר
דער עוּיגע דיין גָּאטט גענעבען האָבען וועלד, פָּרעסען מיסען.
54. דער וועכָּלייכָּסטע וואָר וואָהלימטיגסטע מאָן וואָנטער מיך, וועלד
גענגען זיינען ברודער, זיינע גָעליבטע פָּרוי וואָר גענגען דיא קינדער,
דיא ער מיברינ זָאַסט, מיסגינסטיג זיין. 55. וואָר קיינעם פָּאָן מיהנען
פָּאָן דעם פָלייש זיינער קינדער, דאַ; ער פָּערלעהרען וועלד, גענען
וואָלען, וויל מיהם זָאַנסט ניכָּטם מיברינ בלייבעט; מין דער בעלָאַג=
רונג וואָר עגגע, מין וועכָּע דיך דער פָּיינד מין זָאַלען טהאָרען ברינ=
גען וועלד. 56. דיא וויכָּלייכָּסטע וואָר וואָהלימטיגע פָּרוי, דיא וואָם
פָּערלָאַרטונג וואָר וויכָּלייכקייט מיהרע פָּוסזָאַהלען ניאַאָם וואָר דיא
ערדע זו זעטלען פָּערזוכָּט האָט: וועלד גענגען מיהרען גָעליבטען עהע=
מָאָן, מיהרען זָאַהן וואָר מיהרע טאָכָּטער זָאַ מיסגינסטיג זיין. 57. דעם
זיא מיהרע נאָכגעבורט, דיא מיהר וואָם דעם לייבע קאָמט, וואָר
דיא קינדער דיא זיא גענעבערט, וואָם מאַנגעל זָן זָאַלעם, הייָמליך
וואָפָּרעסטען וועלד; מין דער בעלָאַגערונג וואָר עגגע, מין וועכָּע
דער פָּיינד דיך זיא מיבריג זָאַסט, מיסגינסטיג זיין. 58. וועלן דו ניכָּט
זָאַלע וואָרטע דיזער לעהרע, דיא מין דיזעם בוכָּע פָּערלייכָּנעט זיינד,
זָאַרגָּפָּאָלטיג בעאָבאַכָּטען וועלסט, דיזען פָּערהערלייכָּטען וואָר פָּורכָּט=
בָּארען נאָמען, דעָן עוּיגען דיינען גָּאטט זו פָּירכָּטען. 59. זָ וועלד
דער עוּיגע דיר וואָר דיינען נאָכקאָמאָען וואָיסערָּרדענטליכָּע פָלאָגען
זוסיקען; סוערע וואָר לאַנגוָרעגע פלָאָגען, בָּזָע וואָר לאַנגוָרעגע
דע קרָאַנקהייטען. 60. זָאַלע זיכָּען מצרים'ס, פָּאָר וועלכָּען דו דיך
סיעסט, וועלד עך דיר וויידער זוועכדען, דאַם זיא דיר אַנהָאַנגען.
61. וואָך זָאַלע מַרטען פָּאָן קרָאַנקהייט, וואָר פלָאָגע, דיא וואָן דעם

נען, 27. דער ווערט זיאַל ווירד דאָ זיין, דער זיא פֿערטייַלט. 27. דער עוויגע ווירד דיך פּלאָגען מיט דען בּאָזען געשווירען פֿאָן מצרים מיט פֿייַכטוואַרצלען, גרינד מוד קרעטלע; דאַפֿאָן דוא ניכט זאָלסט הייל ווערדען קאָנגען. 28. ער ווירד דיך פּלאָגען מיט ווַהנזין, בלינדהייט מוד בעסטירלונג. 29. אַק העלפֿען טאָג ווירסט דוא הערומטאַפּ= פּען, ווי אַ מיין בלינדער מיק פֿינסטערן הערום טאַפּט, מוד ווירסט מויך אַלזאָ דייגען ווגען קיין גלויק האַבען; מונטערדריקט מוד בע= רויבט ווירסט דוא זיין זו אַלזאָ לייטען; מוד ניעמאַנד ווירד דיך העלפֿען. 30. דוא ווירסט דיך מיינע פֿרויא אַנטרויען נאַסען, מוד מיין אַנדערער ווירד זיא בעשלאַפֿען, דוא ווירסט מיין הויס בויען, מוד ניכט דאַרין וואָהנען, מיינען ווייַנבערג פּפֿלאַנצען, מוד ניכט דיא ערסטע ווייַנלעזע האַלטען. 31. דיין אָכּס ווירד פֿאָר דיינען מויגען געשלאַכטעט ווערדען, מוד דוא ווירסט ניכט דאַפֿאָן עסען; דיין עזעל ווירד פֿאָר דיינעם אַנגעזיכט היינעגעפֿיהרט מוד דיר ניכט ווידער צוריק געבראַכט ווערדען; דיין קלייַנעס פֿיה ווירד דיינער פֿיינדע בייטע זיין, מוד דיר ווירד ניעמאַנד העלפֿען. 32. דיינע זוהנע מוד טאָכּטער ווערדען מיינעם אַנדערן פֿאָלקע פרייס געגעבען זיין, דיינע מויגען ווערדען נוזהען מוד נאַך מיה= נען טאָגליך סאַכּטען; אַבער דוא ווירסט קיינע מאַכּט האַבען. 33. דיא פֿריכּטע דיינעס ערדרייכּעס מוד אַלזער דיינער אַרבייט ווערדען לייטע גניעסען דיא דוא ניכּט קענסט; דוא ווירסט נו אַלזאָ לייטען מוד גזוזאַלט לידען מיסען. 34. מיבער דיזען אַנבליק, דער דיר פֿאָר מויגען זיין ווירד, ווירסט דוא פֿאָן זינען קאָמען. 35. דער עוויגע ווירד דיך מיט בּאָזען געשווירען פּלאָגען אַן דען קניען מוד היפֿטען, פֿאָן דער פֿוסזאָהלע בים צום סייטעל, דאַפֿאָן דוא ניכּט ווירסט גהיילט ווערדען קאָנגען. 36. דער עוויגע ווירד דיך מוד דיינען קאָניג, דען דוא מיבער דיך זעטצען ווירסט, מונטער מיין פֿאָלק טרייבען, דאַ: דוא מוד דיינע פֿאָרפֿאַהרען גיע= געקאַנגט האַבען. דאַ ווירסט דוא אַלסדאַן פֿרעמדען גאָטטערן דיע= נען, פֿאָן האָלץ מוד סטיין. 37. אַלזאָ פֿאָלקערן, מונטער וועלכּע דער עוויגע דיך פֿערסטאָסען ווירד, ווירסט דוא צום ערסטויגען, צום בייאַספיל מוד צור ווַרנוגגעהרע זיין. 38. דוא ווירסט פֿיעל זאָמאַן מוך דען מקער בריגגען, מוד וועניג מיינזאַמאַלן, דען דיא הייאַסרעקען ווערדען עס אַבפֿרעסען. 39. דוא ווירסט וויי= ניגרד פּפֿלאַנצען מוד בעאַרבייטען; אַבער דען ווין ווערדעך טרינ= קען, נאָך זיינלעגען, דען דער ווורם ווירד מיהן פֿערלעהרען. 40. אָהלבייאַ ווירסט דוא האַבען מין אַלט דיינען גרענצען; אַבער דוא ווירסט דיך ניכּט מיט אָהל זאַלבען, דען דיין אָהלבוים ווירד דיא בעערע אַבווערפֿען. 41. אָהנע מוד טאָכּטער ווירסט דוא לייגען; אַבער ניכּט האַבען, דען זיא ווערדען מין דיא גפֿאַנגע= שאַפֿט גהען מיסען. 42. אַלט דייגע בייאַ מוד זאַנדפֿריכּטע, ווירד דאַ: מונגעליפֿער פֿערדערבען. 43. דער פֿרעמדע, דער זיך ביז אַבען דיר מיפֿהאָלט, ווירד זיך מיבער דיך מיאַער אַהער ער= הויבען; מוד דוא ווירסט מיאַער אַהער הערונטער קאָמען. 44. ער ווירד דיר לייהען, דוא אַבער ניכּט מיהן; ער ווירד דער הערשענדע מוד דוא דער אַבהאַנגיגע טהיל זיין. 45. אַלע דיזע פֿלוכּע ווערדען מיבער דיך קאָמען, דיך פֿערפֿאָלגען, מוד מייי= הָלען, בים דוא פֿערטילגט ווערדעסט; ווייל דוא דער סטיאַע דעס

דיין גאָטט דיר גיבט, לויטער זיגען האָבען וועלסט. **9.** דער עוויגע
ווילד דיך לו מיינער הייליגען נאָליקן מויפֿריכטען, ווי ער דיר לוגע־
שווארען האָט; ווען דוא דיז גאָבאָטע דעס עוויגען דיינעם גאָטטעס
בעאָבאַכטעסט, מונד מין זיינען וועגען וואַנדעלסט. **10.** אַלע פֿאָל־
קער דער ערדע וועלדען זעהען, דאָס דוא נאָך דעס נאָהאָמען דעס
עוויגען גענאַנט ווילסט, מונד זיך פֿאָר דיר פֿירכטען. **11.** דער
עוויגע ווילד דיר פֿיל גוטען מיבערפֿלום גיבען, פֿון פֿרוכט דיי־
נעס לייבעס, דייגעס פֿיהעס מונד דייגעס ערדרייכעס, מין דעס
לאַנדע דאָס דער עוויגע דיינען עלטערן לוגעשוואָרען האָט, דיר מיינ־
לוגעבען. **12.** דער עוויגע ווילד דיר זיין וואָהלטהאָטיגעס בעהאַלטנים
דען היממעל מויפֿטהון, דייגעם לאַנדע לור רעגטען לייט רעגען גיבען,
מונד אַלע ווערק דייגער האַנדע זעגנען. זו דאָס דוא פֿילען פֿאָלקערן
ווילסט פֿאָרסטעהן קאָנגען, מונד ניכטס לו באַרגען נאָטהיג האָבען.
13. מונד דיוע וויוע ווילד דיך דער עוויגע אַלע לייט מיינע גאַביע־
טהענדע מונד גיעאַלם מיינע אַבהאָנגיגע נאַטליכען זיין לאַסען, דוא
ווילסט מיאַער דיז אָבערהאַנד האָבען, מונד גיאַלם מונטערליגען;
זו לאַנגע דוא דיז גאַבאָטהע דעס עוויגען, דיז מיך דיר יעלט זאָרג־
פֿאָלטיג לו בעאָבאַכטען גאַבע, בעפֿאָלגסט. **14.** מונד פֿון דען
וואָרטען, דיז מיך דיר הייטע גאַביטהע, וועדער רעכטס נאָך לינקס
אַבוויכסט; עטוא אַנדערען גאָטטערן נאַכלוואַנדעלן, מונד מיהנען לו
דיינען. **15.** ווען דוא אַבער דער סטיממע דעס עוויגען דיינעס גאָטט־
טען טהאָט ווילען, דאַס דוא מיך פֿאָלליג מויסראָטטען ווילד.
אַלם דעס לאַנדע, דאַס דוא מיינלונטהאַלבען ליהעסט. **22.** דער עוויגע
ווילד דיך מיט סוואָלסט, ענטלינדונג, פֿיעבער, בראַנד, דירר־
סווינדוכט מונד גלוביכט טלאַגען; דיז דיך פֿערפֿאָלגען וועדען,
בים דוא לו גרונדע גאַהסט. **23.** דער היממעל מיבער דיינעם הויפּ־
טע ווילד עהרען; מונד דיז ערדע מונטער דיר מייערן זיין.
24. דיינעם לאַנדע ווילד דער עוויגע סטויב מונד אַנד סטאָטט
רעגענס גאַבען; פֿאַם היממעל (מוים דער אָבערן לופֿט) ווילד עד
מיבער דיך העראַבפֿאַלען, בים דוא פֿערטילגט ווירסט. **25.** פֿאָר
דיינעם פֿיינדע הער ווילד דער עוויגע דיך געסלאָגען ווערדען לאַסען
ווען דוא מויל מיינעם ווגע גענגען מיהן מויסליהעסט, ווירסט דוא
מין זיבען ווגען פֿאָר מיהם פֿליהען; דוא ווירסט אַלען רייכען מויל
ערדען לום עגטזעלען ווערדען. **26.** דיין לייכנאַם ווילד אַלען גאַפֿל־
גען דעס היממעלס, מונד דעם פֿיהע דער ערדען לור שפייע דיע־

דען ירדן געגאנגען זיין וועדעט: שמעון לוי יהודה ישׂשכר יוסף בנימן. 13. פאלגענדע האבען זאלען פאר פערפלוכונג חוין דעם בערגע עיבל סטעהען: ראובן גד אשר זבולן דן מוזר נפתלי. 14. דיזו לוים זאלען איט לויטער סטימאע וועזעלוייזע, געגען יעדעראן פאן ישׂראל חויסרופען. 15. פערפלוכט זיין, וואר חיין געהויענעם חדער געגאסענעם בילד, חיינען גרייעל דעם עוינגען, חיין וועדק דער האנדע חייגעם קינסטלערס, פערפערטיגט חוזד פאן חיינען פערבארגענען חרט זעלט; חוזד דאז גאנצע פאלק זאל דרוין ענטוואָרטען חוזד ספרעכען: עם וועדע וואהר! 16. פערפלוכט זיין, וואר פאטער חוזד חוטטער פערחאלטוין האלט; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 17. פערפלוכט, וואר זיינעם נאכסטען גרענעע פערריקט; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 18. פערפלוכט וואר חיינען בלינדען מירדע פיהרט חוין דעם וועג; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 19. פערפלוכט, וואר דאז רעכט דעם פרעמדען, דעם וואיזען חוזד דער וויטוע בייגט; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 20. פערפלוכט, וואר זיינען פאטערם פרוין בעסוואָט, דען ער דעקט זיינעם פאטערם קלייד חוין (האנדעלט ווידער דיא עהרפורכט, דיא ער זיינעם פאטער סולדיג חיזט); חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 21. פערפלוכט, וואר בייא חירגענד חיינעם פיהע ליגט; חוזד דאז פאלק ספרעכע, עם וועדע וואהר! 22. פערפלוכט, וואר זיינע סוואָטער בעסוואָט, זיינעם פאטער חדער זיינער חוטטער טאָכטער; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 23. פערפלוכט, וואר זיינע סוויגערחוטטער בעסוואָט; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר! 24. פערפלוכט, וואר זיינען נאכסטען הייוויך סלאָגט; חוזד דאז פאלק ספרעכע, עם וועדע וואהר! 25. פערפלוכט, וואר בעסטעכונג חאנדאָט, חיינע חונסולדיגע פערזון נום טאדע צו פערחורטהיילען, חוזד דאז פאלק ספרעכע, עם וועדע וואהר! 26. פערפלוכט, וואר דיא וואָרטע דיזער לעהרע ניכט חאנדאָט, זיא צו בעזאָבאכטען; חוזד דאז פאלק ספרעכע: עם וועדע וואהר!

כח 1. וען דוא כון דער סטימאע דעם עוינגען דיינעם גאָטטעם גהארכען, חוזד חאלט גאבאָטהע, דיא חיך דיר יעלט גאבע, זארגפאלטיג בעאָבאכטען וירסט; זא ווירד דיך דער עוינג דיין גאָטט לור האכסטען חאָבער כאָליאָנען חוין ערדען חאכען. 2. חאלט דיזע זיגעגסווינסע וועדען חיבער דיך קאָמען חוזד דיך טרעפפען; וען דוא דער סטימאע דעם עוינגען דיינעם גאָטטעם גהארכען וירסט. 3. גזוזגנעט וירסט דוא זיין חין דער סטאדט; חוזד גזוזגנעט חוין דעם פעלדע. 4. גזוזגנעט דיא פרוכט דיינעם לייבעס, דיא פרוכט דיינעם ערדרייכס חוזד דיא פרוכט דיינעם פיהעס; דיא לוכט דיינער רינדער חוזד דער לוואכס דיינעם קלייגען פיהעס. 5. גזוזגנעט דיין קאָרב חוזד דיין באקטראָג. 6. גזוזגנעט וירסט דוא זיין וען דוא אָגקאָמעסט, חוזד גזוזגנעט וען דוא חויסגעהעסט. 7. דער עוינג וירד חאכען, דאס דיא פיינדע, דיא וידער דיך חויפסטעהען; פאר דיר הער געסלאגען וועדען; וען זיא חוין חייגעם וועגע גענגען דיך חויסליעהען, וועדען זיא חין זיבען וועגען פאר דיר פליעהען. 8 חוין דעם עוינגען בעפעהל וירד דער זגען קאָמען חין דיינע פאָרראטהסקאָמערן חוזד חין אַלעם גזוזערבע, דאז דוא פאָרכיאָסט זא דאס דוא חין דעם לאנד דאז דער עוינג

געברויך פֿערוועגדעט, מויך דעמ טאָרטען ניכֿטס דאַזאָן געגעבען,
מיך בין דפֿר טטיאַא דעם עוויגען מיינעם גאָטטעם געהאָרזאַם גע־
וועזען, מיך האָבע חלוצים געטהאָן, ווי דוא מיר גענאָטען האָסט.
15. טויע העראָב פֿאָן דיינער הילליגען וואָהנונג, פֿון היממל, מונד
זענע דיין פֿאָלק ישראל, מונד דאָס ערדרייך, דאָס דוא מונס גענעבען
האָסט; ווי דוא מונזערן עלטערן לונעטוואָרפען, מיין לאַנד, ווָאָ מילך
מונד האָניג פֿלויסט. 16. חן דיזעם הייטיגען טאָגע בעפֿיהלט דיר דער
עוויגע דיין גאָטטע, חלוצ דיזע גזעטצע מונד רעכֿטע זו בעאָבאָכ־
טען; דאָס דוא ווי פֿאָן גאַנצעם הערצען מונד גאַנצער זעעלע מויסלו־
מיבען בערעכֿט זיין זאָלסט. 17. דוא האָסט פֿערנומען, דאָס דער
עוויגע דאָס גענענווייטיגע ביכֿלים מיינעמאָנגען; ווי ער דיר גאָטט
זיין, דוא זאָבער מין זיינען וועגען וואַנדעלן, זיינע גזעצטע, פֿערא־
כוגען מונד רעכֿטע בעאָבאָכֿטען, מונד זיינער סטיאַא גענאָרכֿען
וואָלזעסט. 18. אָן ווי דער עוויגע פֿאָן זיינער זיטע פֿערנומען
האָסט, דאָס דוא מיינעמאָנגען, זיין מיינעטהיליכֿעם פֿאָלק זו זיין,
ווי ער דיר פֿערהיסען; מונד זיינע גענאָבאָכֿטע זאָלע זו בעאָבאָכֿטען.
19. דאָס ער דיך מונטער זאָלען נאַליאָנען, ווי ער גענאָכֿט האָט,
אַן רוהם אַנוענען מונד ווירדע ווָאָלע דיך האָכֿסטע, מונד זיינער פֿער־
היוזג גאָטט, מיינע דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע הילליגע נאַליאָן
זיין זאָגען.

כז 1. משה מונד דיך אָלטעסטען ישראל'ס גאָבען דעמ פֿאָלקע
פֿאָלגענדען בעפֿעהל: בעוואָהרט זאָלע דיך גענאָטע, דיך מיך מיינ
היטע גענביעטע. 2. ווען מיהר מיבער דען ירדן היבאיבער קאָמאָט;
מונד דאָס זאָגד בעטרעטטע, דאָס דער עוויגע דיין גאָטט דיר מיינע־
בען ווילל, זאָ ריכֿטע דיר גראָסע סטיינע מויך, מונד מיבערליהע זיי
איט קאַלק. 3. זאָבאָלד דוא היבאיבער גענאָבען ביזט, טרייבע דאָ־
רויך זאָלע וואָרטע דיזער לעהרע; זאָ ווירסט דוא מין דאָס זאָגד קאָמ־
אען, דאָס דער עוויגע דיין גאָטט דיר גיבט, מיין זאָגר, ווָאָ מילך מונד
האָניג פֿלויסט, ווי דער עוויגע, דער גאָטט דיינער פֿאָרפֿאָהרען דיר
פֿערהיסען האָט. 4. ווען טיהר מיבער דען ירדן גענאָגען זייד; זאָ
ריכֿטע דיזע סטיינע, דיך מיך יעלט בעפֿעהלע, מויך דעמ בער־
גע עיבל מויך; מונד מיבערליהע זיי איט קאַלק. 5. דאָזעלבסט בויע
דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע זו עהרען, מיינען זאָלטאָר פֿוים סטיינען,
בריכֿע קיין מיינערנעם וועראָלייג דראָן. 6. פֿוים גאָנזען סטיי־
נען זאָלסט דוא דען זאָלטאָר דעם עוויגען דיינעם גאָטטעם בויען;
מונד מויך דעמזעלבען, דעמ עוויגען דיינעמ גאָטט זו עהרען, גאָנזע
אָפֿפֿער דאָרבריכֿען. 7. מויך פֿריידענאָפֿפֿער סלאָכֿטען, מונד דאָ־
זעלבסט פֿערזעהרען, מונד פֿאָר דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע פֿער־
גניגט זיין. 8. מויך דיך סטיינע זאָלסט דוא זאָלע וואָרטע דיזער לעהרע
איט דייטליכֿער סריפֿט פֿערלייכֿטען. 9. פֿערנער ספראָך משה מונד
דיך פריסטער חוים דעמ סטאַאַא לוי זו דער גענאַאטען כאָליאָן: פֿער־
כיך מונד מערקע עם ישראל! דיזעם טאָגעם ביזט דוא מיינע דעמ
עוויגען דיינעמ גאָטטע גענוידאָעטע כאָליאָן גענאָרדען. 10. דוא מוסט
זאָזאָ דער סטיאַא דעם עוויגען דיינעם גאָטטעם גהאָרכֿען; מונד
זיינע גאָבאָטע מונד גענעטלע, דיך מיך דיר הייטע גאָבע, בעאָבאָכ־
טען. 11. משה גאָב דעמ פֿאָלקע, דעמזעלבען טאָגם נאָך פֿאָלגענדען
בעפֿעהל. 12. פֿאָלגענדע סטאַאַא זאָלען מויך דעמ בערגע גריזים
סטעהען, דעמ פֿאָלקע דען זענגען זו ערטהיילען; ווען מיהר מיבער

ಬಿಡಿಸಿ ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಸೊಪ್ಪು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರು ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೩. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಕಾಯಿಹಾಲು. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಯಿಹಾಲು ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೪. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೫. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೬. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೭. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೮. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೯. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೦. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೧. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೨. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೩. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೪. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೫. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೬. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೭. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೮. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೯. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೦. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೧. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೨. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೩. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೪. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೫. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೬. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೭. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೮. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೩೯. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೦. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೧. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೨. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೩. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೪. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೫. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ರಸ ಹಾಕಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಇಳಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಬಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊಸರು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೬. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಎಸಳು ಸುಲಿದು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹುಣಸೆ

דעם וחיזן חונד דער ויטוו בלייבען; דחאיט דיך דער עזיגע דיין
גחטט חין חלזן דיינען פערריכטונגען זעגנע. 20. ווען דוא דיינען
חחלבוים סיטטעלסט, זא פפלוקע ניכט נחך; וחם זחלכעם דעם
פרעאדען, דעם וחיזן חונד דער ויטוו סטעהען. 21. ווען דוא
וייגלעזע החלטסט, זא סטעלע קיינע נחכלעזע חן; וחם עם דעם
פרעאדען, דעם וחיזן חונד דער ויטוו סטעהען. 22. בעדענקע
דחם דוא זיין סקלחפפע גזוועזען ביזט זין מצרים; דחרום בעפעהלע
איך דיר, זא זו טהון.

כה 1. ווען וייטע חיינען סטרייט איט חיינחנדער החבען, חונד
קחאמען פחר געריכט, חלזוא זיא געריכטעט ווערדען; אחן טפריכט
דען גערעכטען זא, חונד פערדורטהיילט דען חונגערעכטען. 2. ווען
זין דער חונגערעכטע גייסעלכט פערדיענט, זא זחלן זיהן דער ריכ=
טער חין זיינער גענעזחרט היגלעגען, חונד נחך זיינעם פערברעבען
זיהם חיינע בעסטיאוטע נחהל גייסעלכוגע געבען לחסען. 3. פיער=
ציג סטרייכע זחלן עך חיהם געבען לחסען, חבער ניכט אעהר; דח=
איט עך ניכט חיבער דיוע נחהל זו זעהר גייסען לחסע, חונד דיין
ברודער פחר דיינען חויגען גחר זו פערחכטליך געהחלטען ווערדע.
4. פערבינדע דעם חכסען דחז חויל ניכט, ווען עך דריסט. 5. ווען
ברידער זוחאמען וחהנען, חונד חיינער פחן חיהנען סטירבט, חהנע
חיינען וחהן זו היגטערלחסען, זא זחלן דיא פרוא דעם פערסטחרב:נען
קיינען פרעאדען חויסערהחלב דער פחאיליע הירחטהען; חיהר סווח=
גער זחלן חיהר בייזוחהנען, זיא לום וייבע נעהאטן, חונד דיא ברו=
דערשהפ פחלזיהען. 6. דער ערסטע זחהן, דען זיא געבחהרט, זחלן
דען נחאטן דעם פערסטחרבנען ברודערס בייחבעהחלטען; דחאיט דע=
סען נחאע ניכט חין ישראל, חונטערגעהע. 7. ווען חבער דער אחן
זיינע סווחגערין ניכט הירחטהען, זא גענעזט זיא היגוך חין דחז
טהחר, זו דען חלטעסטען חונד טפריכט: אין סווחגער וויגערט זיך
זיינעם ברודערס נחאען חין ישראל זו ערהחלטען, ער וויל איך ניכט
זור ברודערשהפ. 8. דיא חלטעסטען דער סטחדט זחלען חיהן רופען
וחסען חונד איט חיהם רעדען; ווען ער דען חויפטריטט חונד טפריכט:
חיך אחג זיא ניכט נעהאטן. 9. זא טרעטט דיא סווחגערין היגלו חיהם
חגגעויכטע דער חלטעסטען, לייהע חיהם דען פוה פחן דעם פוסע חב,
טפייע פחר חיהם חוים, חונד טפרעכע: זא געסעהע דעאיעניגען,
דער זיינעם ברודערס הוים ניכט ערבוען וויל! 10. חלסדחן זחלן ער
חין ישראל דען בייזחהנען פיהרען, דחז הוים דעם בחרפיסערס.
11. ווען נוייא אחנכער חיס נחנקע העפטיג חן חיינחנדער גערחטהען,
חונד דיא פרוא דעם חיינען וויל חיהרען אחן פחן דער החנד דעם
סווחגערס רעטטען, געהט הין חונד ערגרייפט דיזען בייא דער טחק.
12. זא הויע חיהר, חהנע פערסחנען, דיא החנד חב. 13. החלטע חין
דיינער טחסע ניכט לוייערליא געוויכט, גרחסעם חונד קליינעם.
14. החלטע חין דיינעם הויזע ניכט לוייערליא טעפפעל, גרחסען חונד
קליינען. 15. פוולליג חונד ריכטיג געוויכט זולט חויך פחלליג חונד ריכ=
טיג חחם זחלסט דוא החבען; דחאיט דוא לחגגע חויל דעם ערד=
ריכע לעבסט, דחז דער עוויגע דיין גחטט דיר חיינגיבט. 16. דען
וועלכער דיזעם טהוט, וער חונגערעכטיגקייט פערחיבט, חיוט דעם
עוויגען, דיינעם גחטטע, חיין גרייעל. 17. געדענקע דרחן, וחם דיר
עמלק געטהחן: חויל דעם וועגע, חלם חיהר חוים מצרים לחגט.
18. וויא ער דיך חויל דעם וועגע חיבערפיעל, חאנד היגטער דיר הער

ਦਾਨੀਏਲ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਜੋ ਨਾਮ ਤੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਦਾ ਤੀਕ ਧੰਨ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਉਹ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। 21 ਉਹ ਹੀ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੁੱਧਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਸਮਝ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 22 ਉਹ ਡੂੰਘੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। 23 ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦਾਦਿਆਂ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਉਸਤਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤੈਥੋਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਹੈ। 24 ਇਸ ਲਈ ਦਾਨੀਏਲ ਅਰਯੋਕ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਬਾਬਲ ਦੇ ਬੁੱਧਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਇਉਂ ਆਖਿਆ, ਬਾਬਲ ਦੇ ਬੁੱਧਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਨਾ ਕਰ, ਮੈਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੈ ਚੱਲ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਉਹ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸਾਂਗਾ। 25 ਤਦ ਅਰਯੋਕ ਨੇ ਦਾਨੀਏਲ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਇਉਂ ਆਖਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਯਹੂਦਾਹ ਦੀ ਬੰਧੂਆਈ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੱਸੇਗਾ। 26 ਰਾਜੇ ਨੇ ਦਾਨੀਏਲ ਨੂੰ ਜਿਹ ਦਾ ਨਾਮ ਬੇਲਟਸ਼ੱਸਰ ਸੀ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖਿਆ, ਕੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਸੁਪਨਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸ ਸੱਕਦਾ ਹੈਂ ਜੋ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ? 27 ਦਾਨੀਏਲ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖਿਆ, ਜਿਹ ਭੇਤ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਬੁੱਧਵਾਨ, ਨਾ ਜੋਤਸ਼ੀ, ਨਾ ਜਾਦੂਗਰ, ਨਾ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪੂਜਾਰੀ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸੱਕਦੇ ਹਨ। 28 ਪਰ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹੈ ਜੋ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਨੇ ਨਬੂਕਦਨੱਸਰ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੇਰਾ ਸੁਪਨਾ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਵੇਖੇ ਸਨ ਇਹ ਹਨ। 29 ਹੇ ਰਾਜਾ, ਤੇਰੇ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਆਏ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। 30 ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਭੇਤ ਕਿਸੇ ਬੁੱਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਹੋਰ ਸਭਨਾਂ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਣ ਲਵੇਂ। 31 ਹੇ ਰਾਜਾ, ਤੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਖੋ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮੂਰਤ ਸੀ। ਇਹ ਮੂਰਤ ਜੋ ਤੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਸੀ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਅਤਿ ਤੇਜ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਰੂਪ ਭਿਆਨਕ ਸੀ। 32 ਇਸ ਮੂਰਤ ਦਾ ਸਿਰ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨੇ ਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਦੀ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਦਾ ਢਿੱਡ ਅਤੇ ਉਹ ਦੀਆਂ ਪੱਟਾਂ ਪਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਸਨ, 33 ਉਹ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਦੇ ਪੈਰ ਕੁਝ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸਨ। 34 ਤੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮੂਰਤ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸਨ ਵੱਜਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੂਰ ਚੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 35 ਤਦ ਲੋਹਾ, ਮਿੱਟੀ, ਪਿੱਤਲ, ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸੋਨਾ ਇਕੱਠੇ ਚੂਰ ਚੂਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੇ ਖਲਵਾੜ ਦੇ ਤੂੜੀ ਵਾਂਙੁ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਪੌਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾ ਲੈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਾ ਲੱਭਾ, ਪਰ ਉਹ ਪੱਥਰ ਜਿਹ ਨੇ ਮੂਰਤ ਨੂੰ ਵੱਜਿਆ ਸੀ ਵੱਡਾ ਪਹਾੜ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। 36 ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਾਂਗੇ। 37 ਹੇ ਰਾਜਾ, ਤੂੰ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਰਗ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਰਾਜ, ਸਮਰੱਥ, ਬਲ ਅਤੇ ਪਰਤਾਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 38 ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਖੇਤ ਦੇ ਪਸੂ ਅਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਪੰਛੀ ਵੱਸਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨੇ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਕਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਤੂੰ ਹੀ ਸੋਨੇ ਦਾ ਸਿਰ ਹੈਂ। 39 ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਜ ਉੱਠੇਗਾ ਜੋ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਰਾਜ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਜੋ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹਾਕਮ ਹੋਵੇਗਾ। 40 ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਰਾਜ ਲੋਹੇ ਵਰਗਾ ਤਕੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਹਾ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਚੂਰ ਚੂਰ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਕੁੱਟ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਲੋਹਾ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਜੋ ਭੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚੂਰ ਚੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਚੂਰ ਚੂਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਭੰਨ ਸੁੱਟੇਗਾ। 41 ਅਤੇ ਜੋ ਤੂੰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪੈਰ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕੁਮ੍ਹਾਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। 42 ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਕੁਝ ਤਾਂ ਤਕੜਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਭੁਰਭੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। 43 ਅਤੇ ਜੋ ਤੂੰ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੀਜ ਨਾਲ ਰਲਣਗੇ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਲੋਹਾ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਲਦਾ। 44 ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਗ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਖੜਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਦੇ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਜ ਦੂਜੀ ਪਰਜਾ ਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਚੂਰ ਚੂਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਭੰਨ ਸੁੱਟੇਗਾ, ਅਤੇ ਆਪ ਸਦਾ ਤੀਕ ਖੜਾ ਰਹੇਗਾ। 45 ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪੱਥਰ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾ ਪਹਾੜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਹੇ, ਪਿੱਤਲ, ਮਿੱਟੀ, ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਚੂਰ ਚੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਮਹਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੁਪਨਾ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਅਰਥ ਪੱਕਾ ਹੈ।

ਨਬੂਕਦਨੱਸਰ ਦੀ ਮੂਰਤ

נעמ ווּגער ווידער דיא פֿיינדע צו פֿעלדע ליהעמט, זיא מוסט דוא דיך
פֿאר חֲלוֹעמ טאָדליכען היטהען. 11. ווען יעמאַנד דורך נאַכטליכען
נופֿאַלן מוכריין ווערדען; זיא אום ער היגוים פֿאר דאַז ווּגער גענהען,
מוכד ניכט ווידער היגין קאָמאָען. 12. גענגען חֲבענד זאָל ער זיך
בחדען; מוכד ווען דיא זיאָ מוכטערגעהט, דאַרך ער ווידער מין
דאַז ווּגער קאָמאָען. 13. מוסען פֿאר דעמ ווּגער זאָלמט דוא מיי=
נע גענגענהייט האַבען; דאַהין דוא נור נאַטה גענהען קאַנמסט.
14. מוכד זאָלמט, נעבען דיינער פֿעלדרימטוג, מוך מיין סויפֿליין
האַבען, ווען דוא נון מוסערהאַלב דעם ווּגערס דיך זעטצען ווילמט
זאָלמט דוא דאַאיט גרחֲבען, מוכד הערנאַך נוסאַרבען ווען פֿאַן דיר
גענגאַנגען מיזט. 15. דען דער עויגע דיין גאָטט ווּנדעלט מין דיי=
נעמ ווּגער, מוך דיר הילפֿע נו ליסטען, מוכד דיינע פֿיינדע דיר
מין דיא האָנדע נו ליפֿערן, דאַרוך אום דיין ווּגער היליג גענהאַלטען
ווערדען; דאַאיט ער ניכט עטוואַם מונאַנסטאַנדיגעם ביא דיר גע=
ווּהר ווערדע, מוכד פֿאַן דיר חֲבגעהע. 16. דוא זאָלמט קיינען
קנעכט זיינעמ העררן מויסליפֿערן, דער ביא דיר פֿאַר זיינעמ
העררן סוטל זוכט. 17. ווען מיהן ביא דיר ווּהנען, חַן ווועכעמ
חֲרטע עס מיהם גענפֿאַלט. מין מיינער דיינער סטאַדטע, ווּ עס
מיהם בעליבט, דוא זאָלמט מיהן ניכט דריקען. 18. מונטער דען
טאַכטערן ישראל'ס זאָל קיינע חֲפֿפֿענטליכע הורע, מוכד מונטער דען
זאָהנען ישראל'ס קיין חֲפֿפֿענטליכער הורער גענולדעט ווערדען.
19. קיינען הורענלאָהן נאַך הונדענגעלד זאָלמט דוא מין דאַז הויז דעם
עויגען דיינעם גאָטטעם, חַלס מיין געליבדע בריגגען; דען ביידעם
מיזט דעמ עויגען דיינעמ גאָטטע מיין גרייעל. 20. דוא זאָלמט פֿאַן
דיינעמ ברודער קיינע לינזען נעהאַנען, ווועכער זאַן געלד, נאַך פֿרוכט,
נאַך זאָנסטען מיינע לינזע, דיא לום סאַדען גערייכט. 21. פֿאַן מיי=
נעמ חויסלאַנדער קאַנמסט דוא לינזען נעהאַנען, חַבער ניכט פֿאַן דיי=
נעמ ברודער, דאַאיט דער עויגע דיך, מין דעמ לאַנדע, דאַהין דוא
קאָמאָסט, מוכ עס לו בעזיטלען, מין חַלעמ דיינעמ גענערבע זנג=
נע. 22. ווען דוא דעמ עויגען דיינעמ גאָטטע מיין געליבדע טהומט
זיא פֿערזיאָע דיא ליבט ניכט, זאָלכעם לו עמטריכטען; דען דער
עויגע דיין גאָטט פֿאַרדערט עם פֿאַן דיר, מוכד עם ווירד דיר נור
זינדע גערעכנעט. 23. ווען דוא דאַז גענאַבען מונטערלאַסמט,
טהומט דוא קיינע זינדע. 24. ווען חַבער מיינאַל מוים דיינען נייבען
גענגאַנגען, מומט דוא זאָרגפֿאַלטיג בעאַבאַכטען; זיא ווּהר דוא דעמ
עויגען דיינעמ גאָטטע פֿרייווילליג חַנגענאַבט, נאַאיך איט דעמ
מונדע מויסגעספראַכען האַמט. 25. ווען דוא מין דיינעם נאַכמטען
ווייבערג קאָמאָסט, זיא קאַנמסט דוא טרויבען עסען, זאָפֿיעל דוא
ווילמט, בים דוא זאַטט ביסט; חַבער מין דיין גענפֿעם מומט דוא
ניכט טהון. 26. ווען דוא מין דיינעם נאַכמטען זאַחַטפֿעלד קאָמאָסט,
זיא קאַנמסט דוא איט דער האַנד זאָהרען חַברופֿען; חַבער דיא זיכעל
דאַרפֿסט דוא ניכט מן דיינעם נאַכמטען זאַחַט בריגגען.

כך 1. ווען יעמאַנד מיינע פֿרוים ניאָאט מוכד עהעליכט; זיא
פֿערלייערט חַבער נאַכהער זיינע גונסט, מינדעמ אר עטוואַם סאַנד=
ליכעם מן מיהר ווּהרגענאָאמען, אר סרייבט מיהר מיינען סיידע=
בריעף גיבט מיהן מיהר מין דיא האַנד זאָמט זיא מוים זיינעמ
הויז. 2. זיא פֿערלאַסט זיין הוים; גענהט הין מונד ווירד מיינעם
מאַנערן פֿרוים. 3. דיעזער לעצטע מאַן ווירד מיהר מוך גרמַק;

ממלכתם בארמנית׃ ויהי שנת שלשים לאסא מלך יהודה כי
מלך בעשתרת קרנים אחיו שנים עשרה שנה כי מלך בעשתרת
ובאדרי אחיו שלשים ושתים שנה כי מלך בקרנים׃ ויבן
בלעם בן בעור בלע בדנבה ויבן את דנבה ויסב את
מגדלותיה ויבן את בית המלך ויתן את בניו תחתיו׃ 20. וישמע
אסא את בלעם ויחר אפו ויאסף את כל אנשי יהודה ויצא
לקראתו ויכהו בפתח שער העיר׃ 21. ויהי ויעש אסא הישר
בעיני יהוה כדוד אביו ויבער את הקדשים מן הארץ׃
ויסר את כל הגלולים אשר עשו אבותיו׃ 22. ויעש אסא
חג המצות לאלהי ישראל כאשר עשה אביו׃ ויעש אסא
חג הסכ

ענגֶיהרסט. **11** חונטער דען געֶחנגענען ערבֿויקסט דוּ זיינע
פֶרויענספערזן פֶּן טאָגער געסטאַלט, חופּ דוּ המַסט וסט נ
מיהר, זיא קאָל נור פֶרויז נו נעהאָטן. **12** זָ זאָלסט דוּ זיא פֶּאר=
הער זין דיין הויז בריגען, דאָזועבסט זאָל זיא זיך מיהר הויפטהאַר
חַבטערען חוכד דיא נאָגעל בעמֶיידען. **13** דאָז קלייד מיהרער גע=
פֶּחנגע טאַפֶּט חַבוענגען, זין דיינעם הויז בוייבען חוכד מיינען. וען=
נאַטה זאָנג מיהרען פֶּאַטער חוכד מיהרע חוטטער בעוויינען, חַלסדען
קאַנגסט דוּ נו מיהר קאָמאָטן, מיהר בייחוזהנען, חוכד זיא דיינע
פֶרויז זיין זאַסען. **14** וען דוּ חַבער קיין גענאָזען אַהר זן מיהר
פֶּינדעסט, זָ אוסט דוּ זיא פֶּערחַבטיידען חוכד זיך זועבסט חיבער=
זאַסען, פֶּערקויפֶען דאַרפֶּסט דוּ זיא ניכט, דוּ דאַרפֶּסט זיא ניכט
נור סקלאַפֶּין אַחַבען, דאַ דוּ זיא גענוּחַבט האַסט. **15** וען זיין אַזן
לוייא וייבער האַט, דיא זיינע וירד גָעליבט, דיא חַנדרע גענאַסט,
חוכד ביידע גענאָהרען מיהם זָהנע, דיא גָעליבטע חוכד דיא גע=
האַסטע, זָ חַבער דאַם דער ערסטגענאָהרנע זָהן דער פֶערהאַס=
טען זיוט. **16** חוכד דיא לייט קאָמאָט דאַם ער זיינען קינדערן פֶער=
טהיילען וויל, וואַם ער זין פֶערמָגען האַט: זָ קאַן ער דען זָהן
דער גָעליבטען ניכט פֶיר דען ערסטגענאָרנען אוכַען, חוכד דעם
וירקליכַען ערסטגענאָהרנען זָהן דער גענאַסטען פֶאָרליהען. **17** זָ=
דערן אוס דען ערסטגענאָרנען דער פֶערהאַסטען פֶרויז חַנערקע=
נען, מיהם פֶּאַן זאָלעם, וואַם פֶּאָרהאַנדען זיוט, זיינען לוייאַכַען
חַנטהיילן נו גענבען, דען דיזער זיוט דער ערסטוינג זיינער קראַפֶט,
מיהם גענוהרט דאַז רעכַט דער עסטגענורט. **18** וען יעמאַנד זיי=
נען חונגעהאָרזאַמען וידערספענסטיגען זָהן האַט, דער דער סטיאַט
זיינעם פֶאַטערס חוכד זיינער אוטטער ניכט גענאָרכט: זיא האַבען
זיך גָעליכַטיגט, חוכד ער וילל דעננאַך ניכט גענאָרכען. **19** זָ
מיהן חוכד דיא לייט קאָמאָט דאַם ער זיינען קינדערן פֶער=
טַען זיוט. **20** חוכד דיא לייט קאָמאָט דאַם ער זיינען קינדערן פֶער=
טהיילען וילל, וואַם ער זין פֶערמָגען האַט: זָ קאַן ער דען זָהן
דער גָעליבטען ניכט פֶיר דען ערסטגענאָרנען ח

דיין גאָטט דיר נאָך ערבגוטע חיינגיבט, זאָלסט דוא קיינע ועלע חֵת
זעבען זאָמען. 17. זאָנדערן חַלוֹץ פֿערבאַנֶען דען חתי, אמרי, כנעני,
פריזי, חוי חוגד יבוס, ווי דער עוויגע דיין גאָטט דיר געבאָטהען
האָט. 18. דאַמיט זיא מיך ניכט לעהרען זאָלכע גרייעל חויזחיבען,
ווי זיא זיהרען גאָטטערן צו עהרען חויסגעחיבט האָבען, וואָדורך
חיהר חייך גענגען דען עוויגען חייערען פֿערזינדיגען ווירדעט.
19. ווען דוא פֿאָר חייכער סטאַדט לאַגגע צייט ליגען חוסט חוק זיא
צו בעסטרייטען חוגד צו ערוֹבערן, זאָ זאָלסט דוא ביאָם ניכט
פֿערדערבען, חוגד חיט דער חַקסט דאַרַען פֿאַהרען, דען דוא קאַנגסט
יא פֿריכטע דאַפֿאָן געניסען, חוגד חוסט זיא חַלוֹז ניכט חויורחַטטען:
חיוט דען דאַ האַלן חוך דעם פֿעלד ווי חיין חענש, דען חאַן דורך
באַלוועדק חיינסלאַנקען חום? דיא ביאָם זינד יא חייערע פֿיינדע
ניכט, דענען חיהר צו סאַדען זולען חיסט. 20. יעדאָך זאָלך חיין בוים,
פֿאָן וועלכעם דוא פֿערזיכערט ביזט, דאַם ער ניכטס עסבאַרעס
טראָגט, דען קאַנגסט דוא פֿערדערבען חוגד חואהוין, חוק חיין באַל-
וועדק חום דיא סטאַדט צו בוין, דיא איט דיר קריג פֿיהרט, ביז זיא
דאַניידער ליגט.

כא 1. ווען חאַן חין דעם לאַנדע, דאַס דער עוויגע דיין גאָטט דיר
צום בעזיטצע חיינגעבען ווילל, חיינען ערשלאַגענען פֿינדעט, דער חוך
דעם פֿעלד ליגט, זאָנט דאַם חאַן וויים, ווער חיהן ערשלאַגען האָט.
2. זאָ זאָלען דיינע זאָלטעסטען חוגד ריכטער היגויגעהען, חוגד בי-
חַן דיא סטאַדט חעמען, דיא חום דען ערשלאַגענען הערום ליגען.
3. וועלכע סטאַדט, וון דיא נאָכסטע חַן דעם ערשלאַגענען חיזט, דער-
זעלבען זאָלטעסטען זאָלען חיינע רינדקאַלבע נעהאַלן, וועלכע נאָך ניכט
צור אַרבייט גענרויכט וואָרדען, חוגד חַן קיינעם יאָכע גענאַגען האָט.
4. דיזע קאַלבע זאָלען דיא זאָלטעסטען דער סטאַדט חין חיינען האַר-
טען גרונד פֿיהרען, דער ניכט בעאַרבייטעט חוגד בעזאָעט ווערדען
קאַן, חוגד חיהר היער דאַס געניק אַבהויען. 5. זאָדען זאָלען דיא
פריסטער חוי דעם טעאַאַע לוי הינלוטרעטען. (דען זיא האָט דער
עוויגע דיין גאָטט ערוואָהלט, זיינען דיענסט צו פֿערזעהען, חוגד חין
זיינעם נאָמען דען זעגען חויזלוספרעכען, חוגד נאָך חיהרעם חויי-
ספרוכע ווערדען זאָלל סטרייטזאַכען חוגד פֿערלעטלונגען עגטסידען).
6. חוגד זאָלל זאָלטעסטען דערייגענען סטאַדט, וועלכע דעם ערשלאַג-
נען אַם נאָכסטען חיזט, זאָלען חיבער דער קאַלבע, דער חיט טהאָלע
דאַס געניק אַבגעטאַגען ווָאָרדען, דיא האַנדע ווַאַשען. 7. חוגד זאָלען
גענגען חיינאַנדער ספרעכען: (דיזע נעאָלך דיא זאָלטעסטען) חוגזרע
האַנדע האַבען דיזעם בלוט ניכט פֿערגאָסען, חוגד חוגזרע חויגען עס
ניכט גזעזעהען. 8 (יענע, נעאָלך דיא פֿריסטער ערוויידערן) פֿערגיב,
ח עוויגער! דעם פֿאָלקע ישראל דאַס ערלאָזט האָסט, חוגד רעכנע
עס חיהם ניכט אַלס חוגסולדיג פֿערגאָסענעס בלוט צו, זאָלדען חיזט
חיהנען דיזע בלוט פֿערזאָהנט. 9. דוא אַבער האָסט חוך דיזע ווייזע
דיא אַנקלאַגע חואסולדיגען בלוטס פֿאָן דיר ווענגעשאַפֿט; ווען דוא
דאַס געטהאַן, וואָס חין דען חויגען דעם עוויגען רעכט חיזט.

כי חצא

10. ווען דוא ווידער דיינע פֿיינדע צו פֿעלד ליהסט, דער עוויגע דיין
גאָטט גיבט חיהן דיר חין דיינע האַנד, דאַס דוא פֿאָן חיהם געפֿאַנגענע

וואָם עד זיינעם ברודער לו טהון, דען מַנסלַחַ געהַבט, מוד דען בָּזעוויכט מוי: מיך וועגסַפּפען. 20. דַמיט דיא מיבריגען עם הָרֶ־ רען, זיך פֿירכטען: מונד ניכט אעהר דערגלייכען בָּזע דינגע פֿחָר־ כעהאנן אָגען בייא דיר. 21. דוא מוסט ניכט פֿערשָׁנטען; דען לע־ בען געהָרט פֿיר לעבען, אויגע פֿיר מויגע, לַהן פֿיר לַהן, הַנד פֿיר הַנד, פֿום פֿיר פֿום.

כ 1. וען דוא גענגען דיינע פֿיינדע צו פֿעלדע ליהעסט מונד זי־ הַעסט רָאָם מונד וָאָגען מיינעם פֿאָלקעם דַמ: לַהלרייכער מיוט לַם דוא זָא פֿירכטע דיך ניכט פֿאָר מיהנען; דען דער עוויגע דיין גָאָטט, דער דיך אויס מצרים גענפֿיהרט הַט; טטעהט דיר בייא. 2. וען מיהר נון נום טטרייטע הערַן נַהט, זָא זָאָל דער פריעטער הער־ פֿאָרטרעטען, דַמ: פֿאָלק אַנרעדען. 3. מונד ון מיהנען זַגען, הָרע ישראל! מיהר ליהט יעלט ווידער מייערע פֿיינדע מין דען קריג, מייך הערץ פֿערלַגע ניכט, פֿירכטעט מיך ניכט, זייד ניכט מוטהוַם אָדער כידערגעסלַגען פֿאָר מיהנען. 4. דען דער עוויגע מייער גָאָט מיוט עם, דער מיט מיך גענהט, פֿיר מיך מיט מייערן פֿיינדען ון טטרייטען מונד מיך הילפֿט ון וויטטען. 5. היריך זָאָלען דיא אַמט־ לייטע פָֿלגענדע אַנרעדע צַן דַמ: פֿאָלק הַלטען: וועלכער מַן מין הויז כייא עבויעט מונד נָאָך ניכט בעגָאָגען הַט, דער גענהע מונד קעהרע נַאָך הויזע, דַמ עָר ניכט מיך קריגע מוקָאָמא, מונד מיין אַנדרער עם בעליהע. 6. וועלכער מַן מיינען וויינבערג גענפֿלַנלט מונד נָאָך דיא ערמטע וויילעוזע ניכט גענהָלטען, דער גענהע מונד קעהרע נַאָך הויזע, דַמ עָר ניכט מיך קריגע מוקָאָמא, מונד מיין אַנדרער דיא ערמטע וויילעוזע הָלטע. 7. וועלכער מַן זיך מיט מיי־ נער פרויא פֿערלָבט, דיא הייראַטה אַבער ניכט פָֿלגענגען הַט, דער גענהע מונד קעהרע נַאָך הויזע, דַמ עָר ניכט מיך קריגע מוא־ קָאָמא, מונד מיין אַנדרער זיא הייראַטהע. 8. דיא אַפטליטע זָאָלען פָֿרטפֿהרען מַן דַמ: פָֿלק צו רעדען, מונד טפרעכען: וועלכער מַן פֿורכטזַם מונד פֿערלַגטען הערצעם מיוט, דער גענהע מונד קעהרע נַאָך הויזע, דַמ עָר ניכט מיך קריגע מוקָאָמא, מונד מיין אַנדרער קעהרע נַאָך הויזע. 9. וען דיא אַפטליטע מיהרע רעדע מַן דַמ: פָֿלק בעטלַסען, זָא זָאָלען מיינע הערפֿיהרער מַן דיא טציטלע דעם פָֿלקעם טרעטען, מונד דיא אופטערונג פָֿרנעהמען. 10. וען דוא פָֿר מיינע טטַדט קָאָמטט, זי צו בעקלִגען, זָא אופט דוא מיהר לַוערמט דען פֿרידען אַביטען. 11. אַנטוָרטעט זי דיר מוך פֿרידליך, מונד טהוט דיר מויך, זָא זָאָל אַלעם פָֿלק, דַמ דיר גע־ פֿונדען וירד, דיר לינבַר מונד אונטערטהַן זיין. 12. וויל זי דיך אַבער ניכט פֿרידליך ערגעבען, זָאָנדערן מיט דיר טטרייטען, זָא בע־ לַגערע זי. 13. וען זי דער עוויגע דיין גָאָט דיר מין דיינע הַנד גיבט, זָא בריגע אַלע: מָאָנליכע מין דערועלבען מיט דעם טוערדטע מום. 14. וויבער אַבער, קינדער, פֿיה מונד וואָם זָאָנטט מין דער טטַדט מַן בייטע אַלעם דעם פֿיינדע, דיא דיר דער עוויגע דיין גָאָטט מין דיא הָנדע גענפֿערט, פֿערלַגהרען. 15. זָא זָאָלמט דוא פֿערפֿהרען מיט דען טטַדטען דער פָֿלקער, וועלכע וויט פָֿן דיר טטפֿערכט זינד, מונד ניכט צו דען טטַדטען דיזער פָֿלקער היר גהרען. 16. הינגעגען מין דען טטַדטען דיזער פָֿלקער, וועלכע דער עוויגע

דוח דיך זין דעק וַחנדע, דַּזְ דער עוּיבֶּע דיין גָּחטט דיך זיינלוכעה־
זען גָּעבען ווירד, דרייִ סטָאדטע חויזוָחנדערן. 3. דיִ סטרַאסען זו
דעזוָעלבען זין גוטען סטַאד זעטלען: חונד דיִ גרָאנלע דעם וַחנ־
דעם, דַּזְ דיך דער עוּיבֶּע דיין גָּחטט זוּם בעזיטלע גָּעבען ווירד,
(דורך דיזע סטָאדטע) זין דרייִ גלייכע קרייזע חַבטהיילען, דַּאם דער
טָאדסוָאגער בעקוועק דַּזהין פַּליהען אָגָּע. 4. זָ אום חַבער דער
טָאדסוָאגער בעטַאפֿען זיין, דער דורך זייַנע פַּלוכט דַּזהין דַּזְ זע־
בען בעהַלטען זָאל: ער אום זייַנען נָאכסטען אוגעברַאכט הַבען,
חָהנע פַּאוזַטען, חָהנע זיהן פַּאהער גָּעהַסט זו הַבען. 5. ער
גָּעהט עטוַאס איט זייַנעק נָאכסטען זין דען ווַאלד בייאַע זו פַּאלָען:
חונד חַינדעק ער איט דער חַקסט זין דער הַנד חויזהָלט דען בויק
זו פַּאלָען, פַּאהרט דַּאם זייַן פַּאק סטיעלע חַב חונד טריפֿט דען
חַנדערן, דַּאם ער דרַאן סטירבט: זיין זָאלבער קַאן זין זייַנע פַּאן
דיזען סטָאדטען זייַנע פַּלוכט נעהַאלטן חונד זיך דַּזְ לעבען רעטטען.
6. זָאגסט דיך פַּטט דער בלוטרָאבער זין דער ערסטען היטלע זייַנע
גָּאיטס דען טָאדסוָאגער פַּערפָאלגען: חונד וען דער וועג זַאנג
וָאהרע, חויך חַינהָלטען חונד חוברינגען: דַּאן ער דָאך דען טָאד ניכט
פַּערדיענט, חַינדעק ער גָּגען דיִ פערזָאן קיינע פַּיינדסַאפֿט פַּאר־
הער גָּעהַבט. 7. דַּזרוק גָּעבע חיך דיך דען בעפַּעהל: דוח זָאלסט
דיך דרייִ סטָאדטע חויסזָאנדערן. 8. וען דער עוּיבֶּע דיין גָּחטט
דייַנע גרָאנלע ערוייטערט, וויִ ער דייַנען פַּאטערן לוגעסווָארען,
חונד גיבט דיך דַּזְ גַּאנלע לַאנד חַין, דַּזְ ער דייַנען פַּאטערן זו גע־
בען פַּערספרָאכען. 9. וען דוח נָאכלויך דַּזְ גָּעבָאטה גָּעטויח בעָאב־
טָאכטעסט, דַּזְ חיך דיך יעלט גָּעבע; דען עוּיבֶּען דייַנען גָּחטט זו
לעבען חונד יערערלייט זין זייַנען וועגען זו וַחנדעלן, זָ זָאלסט דוח
נָאך דרייִ סטָאדטע זו דיזען דרייִ היגלוטהון. 10. דַּאַיט זין דעק
וַחנדע, וועלכעס דער עוּיבֶּע דיין גָּחטט דיך זום ערבגוטע גיבט,
קיין חונסודיגעס בלוט פַּערגָאסען וועדע; חונד דַּאדורך בלוטסול־
חויל דיך קָאאע. 11. טרָאגט חַבער יעאַנד הַאס וידער זייַנען
נָאכסטען, לויערט חיהק חויך, פַּאלט חיבער חיהן הער חונד בדינגט
חיהן חוק; חונד פַּליהט זין זייַנע דיזער סטָאדטע. 12. זָ זָאלען
דיזע אָלטעסטען זייַנער סטָאדט היגסטיקען, חיהן פַּאן דזָ חַבהָאלען
לַאסען, חונד דעק בלוטרָאבער זין דיזע הַנדע זו פַּערגיעסונג חונסו־
דיגען בלוטס רייניגען, זָ וירד עס דיר וועהלגעהען. 14. זין דעק ערבגוט,
דַּזְ דוח זין דעק וַחנדע, וועלכעס דער עוּיבֶּע דיין גָּחטט דיר זייַנע־
נעהאען גיבט, בעזיטלען וירסט, זָאלסט דוח דיזע גרָאנלען דייַנעס נָאכ־
בַּאס, דיזע פַּאן דען חָלטען גָּעלָאגען וָאהרזען, ניכט פַּאן דער סטעלע
ריקען. 15. זיין זייַליגער לייגע זָאלן ניכט גיוטיג זיין וידער זייַנע
פערזָאן, דַּזְ פַּערברעכען דיזע זיכדע אַאג זיין פַּאן וועלכער
חַרט אַאן וָאלע: דורך דיזע חויזָאגע לוייער חָדער דרייער לייגען
אום דיזע זָאכע בעקרָאפֿטיגט וערדען. 16. וען זיין פַּאלסער לייגע
וידער יעאַנד חויפֿגעקָאאען, זייַנען זייַנער חיבערטרעטונג זו בע־
סטודיגען. 17. זָ זָאלען בייַדע אָנגער, דיזע דען רעכטססטרייט הַב־
בען, פַּאר דעק עוּיבֶּען סטעהען; נעאַוך פַּאר דען פריסטערן חונד
ריכטערן, דיזע אָלטרען זיין וערדען. 18. דיזע ריכטער זָאלען גָּעזוזט
חונטערזוכע, וען דער לייגע פַּאלס חויבעזָגט חונד וידער זייַנען
ברודער פַּאלסעס לייגנים גָּגעבען. 19. זָ זָאלט זייַ חיהק טהון,

חוים חלוץ דיינע סטאמען ערווחלט, דאם ער נעבמט זייגען כאַ־
קאמען לו חלוץ לייטען, חיק כאמען דעם עוויגען חיק חאטע סטע־
הע. 6. ווען חיין לוי חוים חירגענד חיינער סטחדט חין ישראל, ווח
ער זיך חויפהחלט, נאך חייגנעק בעליבען, חן דען חרט קאמאט דען
דער עוויגע ערווחלען ווירד. 7. זח קאן ער דען דינסט חיק נאמען
דעם עוויגען זייגעם גאטטעם פערווחלטען, זח ווית זייע ברידער
דיח לוים, וועלכע דאזעלבסט חיק חאטע סטעהען פאר דעק עוויגען.
8. גלייכען טהיל זאלל ער איט חיהנען לו גענימען האבען: חויסער
זייגען חייגקינפאטען פאן הויז, דיח ער פערקויפען קאן. 9. ווען
דוח אין דאס לאנד קאמאסט, דאס דער עוויגע דיר חייגיבט; זח
לערגע ניכט זאלכע חבסיליכע דינגע טהון, ווית דיוע נאליחנען טהון.
10. ניעאמאנד זייח חונטער דיר לו פינדען, דער זייגען זאהן חדער
זייע טאכטער דורך דאס פייער פיהרט; דער חהנדונגסקינסטע
טרייבט, לייטווחלער (זאלקענבעפרחגער) פאגעלדייטער (סולחנגע־
בעטווחרער) חדער לויבעלער. 11. טהיערבעטווחרער, טוואלקינסט־
לער, לייכענדייטלער חדער טאדטענבעפרחגער זייח. 12. דען ווער
דיוע טהוט ווית דעק עוויגען חיין גרייעל: חונד עבען חוק דיוער
גרייעל ווילען טרייבט דער עוויגע דיין גאטט יענע פאר דיר חוים.
13. דוח אוסט דיך גאנץ חן דען עוויגען דיינען גאטט החלטען.
14. יענע פאלקער, דיח דוח פערטרייבסט, האבען פרייחליך חלוער־
זייח לייטווחלער אונד חהנדונגסקינסטלער; דוח חבער, דיר האט
דער עוויגע דיין גאטט זאלכעס ניכט בעסיעדען. 15. זייגען פרח־
פעטען חוים דיינער זיטטע, חוים דיינען ברידערן, ווית זיך בין,
ווירד ער דיר סטעלען; דעק זיהר געהארכען זאלט. 16. זח ווית
דוח חאק בערגע חרב, חאק טאגע דער פערזאמאלונג דען עוויגען דיי־
נען גאטט גענעטטען אונד געספרעכען האבט: לאס זיך דיח סטיא־
אע דעם עוויגען זייגעם גאטטעם ניכט אעהר האבען, אונד דיוע
ענטזעלכע פייער ניכט אעהר זעהען, זאנסט בין זיך דעם טאדעם.
17. דאס דען דער עוויגע לו איר ספראך: זית האבען ווהל גער־
דעט! 18. זיך ווילל זיהנען זויך זייגען פרחפעטען חוים זיהרען
ברידערן, ווית דוח ביוט סטעלען; דיוועק ווילל זיך איין ווארט זין
דען אונד לעגען, אונד ער זאלל זיהנען פאראטראגען, וואס זיך זיהק
בעפעהלע. 19. ווער אבער זייגעק ווארטע אונגעהארזאק וויוט,
דאס דער פרחפעט זין זייגעק נאטען פאראטראגט: פאן דעק ווילל זיך
עס פארדערן. 20. יעדאך זיין פרחפעט, דער דען פרעפעל בע־
געהט, זין זייגעק נאהאטען לו פערקינדיגען, וואס זיך ניכט
בעפאהלען האבע, אדער זיך נאטען אנדערער גאטטער לו פערקי־
דיגען; דערזעלבע פרחפעט זאלל טטערבען. 21. ווירדעסט דוח
אבער זין דייגעק הערלען ספרעכען: ווית קאן זיך ערקעננען, ווע־
עס ווארט דער עוויגע ניכט גערעדט האבען? 22. ווען דער
פרחפעט זיך נאטען דעם עוויגען עטוואס פערקינדיגט, אונד עס
גערעהט ניכט, אונד טריפפט ניכט זיין, זח האט דער עוויגע
דיוועס ווארט ניכט גערעדט; דער פרחפעט האט עס חוים
פרעפעלאוטה ערדאכט, אונד דוח דארפסט דיך פאר זיהק ניכט
פייען.

יט .1 ווען דער עוויגע דיין גאטט דיח פאלקער אויזראטטען ווירד,
דערען לאנד ער דיר אייגעבען ווילל: דוח ווירסט זית זייגעזאאטען
האבען אונד זין זיהרען טטעדטען אונד הייזערן ווהנען. 2. זאלסט

9. דאָעלבסט זו דעם פרימטער חוים דעם סטאָאט לוי אָדער זו
דעם ריכטער קאָאטן, דער זָלסדען זיין ווירד: חוכד זיט פרַגען,
זָ וועדען זיט דיל זַגען, וואָם רעכטענם מיוט. 10. דוח חוסט זַבער
זָ פערפַהרען, ווית אַזן זַן דעם אָרטע, דען דער עוויגע ערווָהֶ=
זען ווירד, דען חויספרוך טהוט, חוכד זחרגפָלטיג בעאָבַכטען, וואָם
אַזן דיך דאָעלבסט לעהרען ווירד. 11. נאָך דער לעהרע, דיט אַזן
דיך גענעז, חוכד נאָך דעם רעכטע, דאָ: אַזן דיר זַנכייגען ווירד,
זָלסט דוח הַנדעלן; חוכד פָאָן דעם, זָ אַזן דיר זַגען ווירד, וואָ=
דער רעכטם נאָך לינקס אָבוויכען. 12. וער זַבער חוים פרעפָעל,
דעם פרימטער, דער דאָעלבסט דעם עוויגען דיינעם גאָטטעם דינסט
פערוָהלטט, אָדער דעם ריכטער ניכט גענָרכען ווילד, דערזעלבע
זָלל דעם טאָדטעם זיין, דוח חוסט דען בָזעוויכט חוים ישראל וועג=
טָפָפען. 13. דאָם עם דיט גאַנצע נאָלים ערפַהרע, זיך פירכטע:
חוכד ניכט חעהר פרעפָעלחיטהיג הַנדלע. 14. ווען דוח זין דאָ: נאָך
קאָאטט, דאָ: דער עוויגע דיין גאָטט דיר חיינגיבט, דוח ניאָסט עם
זיין, האָסט עם זיך בעזיטל חוכד טפריכסט, זיך ווילל חיינען קאָניג
זיבער זיך זעטלען, ווית אַלל פָאָלקער חום זיך הער טהון. 15. זָ
קאָנכסט דוח זיינען קאָניג זיבער דיך זעטלען, וועלכען דער עוויגע
דיין גאָטט אַזן דעם דיכטער ניכט גהָרכען ווילד; דוח חוסט אַבער זיינען פָאָן דיי=
נען בריעדערן נום קאָניג ערווָהלען; חוכד דאָרפָסט קיינען חוי=
דער דער ניכט דיין ברודער זיוט, זיבער דיך זעטלען. 16. יעדָך
זָלל ער ניכט נו פיל פפערדע האַלטען; חוכד ניכט דאָ: פָאָלק ווידער
נאָך מצרים פיהרען, חום פיל פפערדע אַנלוסאַפפען, דאָ דער עוויגע
זיך חנגעזָגט האָט, זיהר זָלט דיזען וועג ניטָאָלס ווידער בע=
טרעטען. 17. ער זָלל חוך ניכט נו פיל ווייבער נעהָטען, דאָאיט זיין
הערן ניכט חבווייכע; חוכד זילבער נאָלד זָלל ער ניכט חיבערחָפיג זַבער
חוכד גָלד זָאָמלען. 18. ווען ער חוך דעם טהראָנע זיצט, זָלל ער
זיך פָאָן דיזער לעהרע חיינע חבסריפָט זין חיינעם בוכע פערפערטי=
גען, חוין דאָאיטניגען, וועלכעס בייא דען פריסטערן חוים דעם סטאָ=
אָע לוי חויפבעוָהרט ווירד. 19. דיזוע זָלל ער בייא זיך האָבען
חוכד לעבענסלאַנג דָרין לעזען; דאָאיט ער לערנע דען עוויגען זיינען
גָאָטט פירכטען, חוך אַלל ווָרטע דיזער לעהרע חוכד דיזע געזעטצע
גָעזוין צו בעָבאָכטען. 20. דאָם זיין הערץ זיך ניכט ערהעבע חי=
בער זיינע ברידער, חוכד דאָם ער ניכט חַבווייכע פָאָן דעם גָעבָאָטהע
צור רעכטען חָדער צור לינקען: דאָאיט ער חוכד זיינע כחָקקָאָאטען
אַזגע יָהרע בייא דער רעגיערונג בלייבען אָגָען חין ישראל.

יזן. 1. דיא פריסטער חוים דעם סטאָאט לוי חוכד דער גאַנצע
סטאַם לוי זָלל קיין טהיל חוכד קיין ערבע חונטער ישראל בעקָאָ=
אען, פָאָן אָפפערן דעם עוויגען חוכד זיינעם ערבטהיילע זָלען זיא
חונטערהָלטן האָבען. 2. חיינטהוך זָלל ער חונטער זיינען בריי=
דערן ניכט בעזיטלען, דען דער עוויגע זיוט זיין חיינטהיילע
ערבגוט, וויא ער זיהם פערהיסען האָט. 3. דיזעם זיוט דיא גע=
ביהר דער פריסטער פָאָן דעם פָאָלקע, וועלכע יעמָנד זיך זיינען לַ=
סען אָדער זיין סאָאָל סָלָכטעט, זָ גיבט ער דעם פריסטער דאָ:
סולטערסטיק, דיא קיובָאָקען חוכד דען אָגָען. 4. פערנער זָלל
דאָס זיהם דיא ערסטלינגע פָאָן דיינעם געטרייד, דיינעם אָסטע,
חוכד דיינעם אָהלע, וויא חוך דיא ערסטלינגע פָאָן דער סור דיינעם
קלייכען פיהעם גענבען. 5. דען זיהן האָאָן דער עוויגע דיין גָאָטט

פּאָר דעם עויבֿן דייגעם גאָטט ערטיינען, זאָן דעם אָרטס, דען ער עלוהֲהלען ווירה, כּאָליך חַם עֹעסטע דעם חוקגעוייערטען ברחָדם, חַם ווחַכּענפּעסטע, חוכד חַם לויבהיטטענפּעסטע: אחַן זאָלן חַבֿער פּאָר דעם עויבֿן כּיכּט לעער ערטיינען. 17. יעדער כּאָך זייגער גאָבע: כּאָך פּערהאָלטכים דעם זעגענס, דען דער עויבֿע דיין גאָטט דיר גאַטענקט החַבען ווירד.

שופטים

18. ריכּטער חוכד בעאָטע כּאָך דען סטאָאטען זאָלסט דוא אין חַלֹּע טהאָרע דער סטאָדטע זעטלען, דיא דער עויבֿע דיין גאָטט דיר גאַ־ בען ווירד; דאָס זיא דאָ: פּאָלק כּאָך דער גערעכּטיגקייט ריכּטען. 19. דוא זאָלסט דאָ: רעכּט ביגען, קיין חַנזעהען דער פערזאָן חַכּטען: חוכד קיינע בעסטעכונג חַננעהאָען; דען דיא בעסטעכונג אחַכּט וויזע לייטע בלינד, חוכד פּערקעהרט דיא ווָרטע דער גערעכּ־ טען. 20. גערעכּטיגקייט, גערעכּטיגקייט זאָלסט דוא נאָכּטרחַכּטען: זָ ווירד עם דיר ווָהלגעהן חוכד דוא ווירסט דאָ: וחַכד בעהאַלטען, דאָ: דער עויבֿע דיין גאָטט דיר גיבט. 21. דוא זאָלסט בייא דעם חַלטחַרע דעם עויבֿען דיינעם גאָטטעט, דען דוא עריכּטען ווירסט, קיינען האַין, חיבערהויפּט קיינען בוים פּאַלחַנלען. 22. דוא זאָלסט דיר חוין קיינע סטחַנדזייל עריכּטען: דיא דעם עויבֿען, דיינעם גאָטטע פּערהאַסט חיזט.

ין 1. דוא זאָלסט דעם עויבֿען דיינעם גאָטט ו עהרען, קיינען חַכזען חַדער וחַם טאָכּטען, דאָ: מיינען לייבפּעהאָער, חירגענד עט־ ווחַם בחָזעס, חַן זיך האַט: דען דיזעס חיזט דעם עויבֿען דיינעם גאָטט חיין גרייעל. 2 ווען חין דען טהאָרען חירגענד מיינער דיינער סטאָדטע, דיא דער עויבֿע דיין גאָטט דיר חיינגעבען ווירד, זיך חיין חַן חַדער מיינע פּרויא פּאָנדע דער דאָ: טהאָטע, ווחַם חין דען חוי־ גען דעם עויבֿען דיינעם גאָטטעס חיספּאָלגט, עד חיבערטרעטע נעא־ זיך זיין געזעטל. 3. גינגע הין חוכד דינטע חַנדערן גאָטטערן חוכד בעטעטע זיא חַן: זאָנען, חאָנד חַדער זאָנסט חיין געסטירן חַם היא־ חעל וועלכּעס חיך פּערבאָטען האַבע. 4. עס ווירד דיר חַנגעליגט, דוא פּערנעהאסט עס: האַטטעסט סחַרפּע חונטערזוכונג חַנגעסטעלט, חוכד געפּונדען דחַם דיא זאָכּע געווים ווחַר, חוכד חין ישראל דיעזער גרייעל געטהען זייא. 5 זָ זאָלסט דוא דען חַדער דיא פּרויא, וועלכּע דיזע בחָזעס, חַן זיך האַט: דען דיזעס חיזט דעם עויבֿען דיינעם גאָטט חיין גרייעל. 6 ווען חין דען טהאָרען חירגענד חיינער דיינער סטאָדטע, דיא דער עויבֿע דיין גאָטט דיר חיינגעבען ווירד, זיך חיין חַן חַדער חיינע פּרויא פּאָנדע דער דאָ: טהאָטע, ווחַם חין דען חוי־ גען דעם עויבֿען דיינעם גאָטטעס חיספּאָלגט, עד חיבערטרעטע נעא־ זיך זיין געזעטל. 7. דיא ריכּטער חוכד חַמטלעוט דיא חַנדערן לעוויטען, חוכד חַלע זאָלכּע חַרט זאָלסט דוא דען בחָזעוכּט חוים דיר ווחַלטען. 8 ווען דיר חיין רעכּטס־חַנדעל זו סווער פּיעלע פּאָר גערוכּט, עם זייא חיינע זאָכּע דיא דאָ: לעבען, חַדער דאָ: חיינען לייבפּעהאָער, חַדער לייבליכּע בעסחַדיגונג בעטריפּפּט, חַדער זאָנסט חיינע סטרייטזאָכּע, דיא חין דיינען טהאָ־ רען פּאָרפּאַלֹּען דירפּטע: זָ זאָלסט דוא דיך חויפּחַכּען, חוכד זיא דען פּאָרט הינויפּגעהן, דען דער עויבֿע דיין גאָטט ערוחַהלען ווירד.

טז .1 גיב דען אהרעאנטהה זין חלט, דאם דוה זין דאזעלבען דעם עווינען דייגעם נחטט לו עהרען, דאז פסח פערריכטעסט: דען זיב אהרעאנטהעה האט דיך דער עווינע דיין נחטט זין זייגער נחלט זוים מצרים ענטוחסען. 2. לוס פעמטע פסח שלחלטעסט דוה דעם עווינען לו עהרען: חן דעם חרטע, דען ער ערוחהלען ווירד זיי= נען נאמען דאזעלבסט רעזידירען לו לחסען, פערטידעגע חפפער פחק קלייגען חדער רינדפיהע. 3. דאבייא זחללט דוה ניכטס נעזייערטעם עסען, זיבען טאגע זחללט דוה ויטעל חונגעזייערטעם ברוד דעם עלענדס עסען; דען דוה ביוט זיך זיללפערטינקייט זוי מצרים נע= נחנגען, דאזיט דוה חלזוי לייט דייגעם לעבענם דיך דעם טאגם ער= זיננערסט דאז דוה זוי מצרים נעגחנגען ביוט. 4. זיבען טאגע זחלל זין חללען דייגען גרחנצען קיין זויערטייג נעזעהען ווערדען: זוך זחלל פחן דעם פלייסע, דאז דוה חם חבענד דעם ערסטען טאגם חפפערסט, ניכטס זיבער נחכט בי: חם חרגעם בלייבען. 5. דוה דארפסט חבער דאז פסח= חפפער ניכט זין זירגענד זיינעם דער טהחרע פערריכ= טען; דיך דער עווינע דיין נחטט דיר זיינגיבט. 6. זחנדערן חן דעם חרטע, דען דער עווינע דיין נחטט ערוחהלען ווירד, זיינען נחמען לעזידירען לו לחסען, דחרט זחללט דוה דאז פסח=חפפער הלטען, דעם חבענדס, בייא זחנכטנאונטערגחנג, זוק דיא לייט דאז דוה זוי מצרים ענטוחסען ווחרדען. 7. דוה זחללט עס נאוך גחר אכען זוק ערלעהרען חן דעם חרטע, דען דער עווינע דיין נחטט ער= ווחהלען ווירד; דעם אחרגעם דרוך קחנסט דוה דיך ווענדען, זוק נחך הויז רייזען. 8 נחכדעם דוה זעכס טאגע זונגעזייערטעם ברוד נעגעסען, פייערסט דוה לוק בעזלוסע דען זיבענטען טאג, דעם עווי= גען דיינעם נחטט לו עהרען, זוק דארפסט קיינע חרבייט פערריכ= טען. 9. זיבען ווכען זחללט דוה לחהלען, זוק לוחר פחן דעם טאגע חן, דאז לו ערסט דיא זיכעל חן דיא זיחט נעברחכט ווירד, פחנגסט דוה חן זיבען ווכען לו לחהלען. 10 חנדערן זחללט דוה, דעם עווינען דיינעם נחטט לו עהרען דאז ווכען=פעסט פייערן, זוק נחך חחם= נעבע דעם פערחנגענס: איט זולכעם דיך דער עווינע דיין נחטט זעגנען ווירד, זייגע פרייזווילינע נחבען ברינגען. 11 זוק פחר דעם עווינען דייגעם נחטט פרחהליך זיין; דוה, דיין זחהן זוק דייגע טחכטער, דיין קנעכט זוק דייגע חגד, ווית זוך דער לוי, דער זין דייגען טהחרען זיזט, זוק דער פרעאדע, ווחיזע זוק ווידוע, דיא ביא דיר זינד: חן דעם חרטע, דען דער עווינע דיין נחטט ערוחהלען ווירד, זיינען נחמען רעזידירען לו לחסען. 12 בעדענקע דחם דוה זין מצרים קנעכט נעווען זין; זוק הלטע זחרגפחל= טיג חלזע דיזע נעזעטצע. 13 דאז פעסט דער ויבערהיטטען זחללט דוה זיבען טאגע פייערן: ווען דוה זוי דייגער טענגע זוק זוים דייגער קעלטער זיינגעזחמעלט הבען ווירסט. 14 חן דייגע פעס= טע זחללט דוה פרחהליך זיין, דוה, דיין זחהן זוק דייגע טחכטער, דיין קנעכט, דייגע חגד, ווית זוך דער לוי ווחיזע, זוק ווידוע, דיא זין דייגען טהחרען זינד. 15 זיבען טאגע זחללט דוה דעם עווי= גען דייגע נחטט לו עהרען, חן דעם חרטע, דען ער ערוחהלען ווירד, פייערן; דען דער עווינע דיין נחטט ווירד דיך זענגען זין דעם זייגעקאמען דייגער לחנדפריכטע זוק זין חלזער חרבייט דייגער הנדע, זוך דחם דוה דיך ווירסט דעם פערגניגען זיבערלחסען קחג= נען. 16 דרייא חההל זיא יחהרע זחלל חלזעם חנגעזיכט בייא דיך

אונד מיבער דיך וועדען זיא ניכט הערסען. 7. וען עבער אין
דעם לאנד, דאס דער עוויגע דיין גאטט דיר מיינגיבט, אין מירגענד
מיינער סטעדט, מיינער פאלן דיינען בריעדערן דירפטיג זיין ווירד;
זא פערהערטע דיין הערץ ניכט, אונד פערשליסע דיינע האנד ניכט
גענגען דיינען דירפטיגען ברודער. 8. טהוע מיהם דיינע האנד אויף:
אונד לייהע מיהם, זא פיל ער בעדארף, זא וויט זיין מאנגעל רייכט.
9. היטע דיך, דאס ניכט דער נידערטרעכטיגע גערעדע אין
דיינעם הערצען מויפטטייגע, דאס זיבעטע יאהר, נאהעק דאס ער־
לאסיאהר זיין נאהע; דאס דוא דיזערהאלב גענגען דיינען דירפטיגען
ברודער זא מיבעלגעזינט ווירדעסט, מיהם ניכטס צו גענבען; ווען
ער מיבער דיך צום עוויגען ריפע, זא ווירדע עם דיר צור זינד גע־
רעכנעט ווערדען. 10. גענבען זאלסט דוא מיהם אונד דיך עם ניכט
פערדרימען לאסען, דאס דוא מיהם גיבסט; דען דאפיר ווירד דער
עוויגע דיין גאטט דיך אין אללער דיינער ארבייט אונד אין דיינעם
גאנצען טהוע זענגען. 11. דען עם ווירד אין דעם לאנד דאך ניכט פעהלען
דירפטיגען אמגעלען; דארום גיבטהע דיך דיר, גענגען דען ארמען
אונד דירפטיגען ברודער אין דיינעם לאנד דיינע האנד אויפצומאכען.
12. ווען דיין ברודער דער עברי אדער עבריה דיר פערקויפט
ווירד, זא זאל ער דיר זעקס יאהרע דינען; אים זיבענטען יאהרע
אבער זאלסט דוא אים פרייא פאהן דיר לאסען. 13. אונד ווען דוא
אים פרייא פאהן דיר לאסען. 14. גיב
אים אין גענענק איס פאהן דיינעם קלייגען פיעהע, פאהן דיינער
טענע אונד פאהן דיינער קעלטער, נאכדעם דער עוויגע דיין גאטט
דיך גענענט האט, זאלסט דוא אים בעשענקען. 15. דוא אוסט
בעדענקען, דאס דוא אויך אין קנעכט גענוענען בימט אים לאנד
מצרים, דער עוויגע דיין גאטט עבער האט דיך ערלאזט: דארום
געבע איך דיר יעטצט דיעזעס גענאטה. 16. זאלטע ער עבער צו
דיר ספרעכען, אין ווייל ניכט פאהן דיר ליעהען; וויים זיבע פאר דיך
אונד דיין הויס, ווייל עם אים בייא דיר וואהל גענאנגען. 17. זא
נים אייע פפריאע, אונד דורכבאהרע זיין אהר אין דער הויסטהי־
רע, אונד ער זאל דיין בעסטאנדיגער קנעכט בלייבען (דאס הייסט
בים צום יאבעל פרייהייטסיאהרע); איט דיינער מאגד זאלסט
דוא עם אויך אלזא האלטען (אין אנזעהונג דער גענענק). 18. ווען
דוא אים פרייא עבלידען לאסעסט, זאל עם דיר ניכט פערדרימליך
זיין, דאס ער דיר דיא זעקס יאהרע אוך דען לוייאפאכען לאהן מיי־
נעם איעטהקנעכטעם גענוגט האבע; דאפיר ווירד דער עוויגע דיך
זענגען, אין אללעם, וואס דוא טהוסט. 19. אללע מאנלידע ערסט־
געבורט, דיא אונטער דיינעם גרעסען אונד קלייגען פיעה גענארען
ווירד, זאלסט דוא דעם עוויגען דיינעם גאטט הייליגען; איט מיינעם
ערסטגעבארנען אכסען זאלסט דוא קיינע ארבייט פערריכטען אונד
אין גערסטגעבארנעם סאלל ניכט בעסערען. 20. פאר דעם עוויגען
דיינעם גאטטע זאלסט דוא עם יאהר פיר יאהר פערצעהרען, אן
דעם ארטע דען דער עוויגע ערוועהלען ווירד; דוא אונד דיינע הויס־
לייטע. 21. ווען עם מיינען לייבעספעהלער האט, מיזט אהם אדער
בלינד אדער האט וואנפט מיינען בעזען פעהלער, זא זאלסט דוא עם
ניכט דעם עוויגען דיינעם גאטט אפפערן. 22. זאנדערן אין דיינען
טהארען פערצעהרען; דער אונרייגע איט דעם רייגען צוזאאמען, ווי
אין רעה אונד הירס. 23. יעדאך זיין בלוט דארפסט דוא ניכט עסען
זאנדערן אוסט עם אויף דיא ערדע גיסען, ווי וואסער.

וועדען. 20. מלוים זייט געפֿלויגען מבשר דירפֿט מיהר עמען.
21. מיהר זאלט קיין מאַן עמען, זאָנדערן עס דעמ פֿרעמדען, דער
בייא דיר גענוגעט ווירד, נו עמען גענגען, אַדער מיינעמ מויסוואָר־
טיגען פֿערקויפֿען: דען דוא ב זט מיין דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע
גענהיליגטעס פֿאָלק: דוא זאָלמט דאַ בעקלֿעגן ניכט מין זייער מוט־
טער מילך קאַלֿען. 22. דען ערטראַג דיינער מויס־חַמט: דיא נאָמלך
יאַהרליך מיך דא; פֿעלד גענראַכט ווירד, זאָלמט דוא פֿערלעהנטען.
23. מונד דען לעהנטען פֿאָן דיינעמ גענטרייד, מאָסט, מונד אָהלע,
וויא מוך דיא ערסטגעבורטען דיינעס גראָסען מונד קליינען פֿיהעס,
פֿאַר דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע, פֿאַן דעמ אַרטע פֿערלעהרען, דען
עד ערוואָהלען ווירד, זייענ כאַהאען דאַזעלבסט רעזידירען נו זאַמען,
דאַמיט דוא זערנעסט פֿאַר דעמ עוויגען דיינעמ גאָטטע נו אַלֿען זיי־
טען עהרפֿורכט האַבען. 24. וואָרע דיר אַבער דיא רייא נו בע־
טען עהרפֿורכט האַבען. 24. וואָרע דיר אַבער דיא רייא נו בע־
טוערליך, מונד דוא קאַנטעסט זאָלכעס ניכט פֿאַרטברינגען; מינדעמ
דער אַרט, דען דער עוויגע דיין גאָטט ערוואָהלען ווירד, זייענ כאַ־
אען דאַהין נו זעטלען, עטוואָ וויט פֿאָן דיר עגטפֿערנט זיין: מונד
דער עוויגע דיין גאָטט דיך רייכליך גזעגנעט האַבען דירפֿטע.
25. זאָ קאַנסט דוא עס נו געלד מאַכען, מונד דאַ געלד מיינבי־
דען מונד מיט פֿאַן דען אַרט נעהאַלען, דען דער עוויגע דיין גאָטט
ערוואָהלען ווירד. 26. דאַרט קאַנסט דוא דיעס גאַלד היגעבען
פֿיר אַלֿעס, דאַס דיך גאַלסטע, פֿיר גראַסעס מונד קליינעס פֿיהע
ווין מונד אַנדערעס גאַטרראַנקע, מיבערהויפֿט פֿיר אַלֿעס, וואַס
דייכע זעלֿע ווינסט; דיעס זאָלמט דוא דאַזעלבסט פֿאַר דעמ עוי־
גען דיינעמ גאָטט פֿערלעהרען, מונד דיר מיט דיינען הויסליטען
מי נע פֿרייד מאַכען. 27. דען לוי, דער מין דיינען טהאָרען מיוט,
זוסט דוא דאַבייא ניכט פֿערגעסען: דען ער בעקאָמט קיינען טהיי
מונד קיין ערבע בייא מיך. 28. אַלֿע דריי יאַהרע זאָלמט דוא דען
לעהנטען דיינעס מיינקאָמעס מין דאַזעלבען יאַהרע אַבזאַנדערן:
מונד מין דיינען טהאָרען זאַמען. 29. דער לוי, דער קיינען טהיי
מונד קיין ערבע בייא דיר בעקאָמט, דער פֿרעמדע, דער וואַיזע
מונד דיא וויטוע, דיא מין דיינען טהאָרען זינד, זאָלען דיזעס פֿער־
לעהרען, מונד זיך זאַטטיגען; דאַמיט דער עוויגע דיין גאָטט דיך
בייא אַלֿער אַרבייט, דיא דוא פֿאַר האַזט, זגנען אַגע.

טן 1. אַלֿע זיבען יאַהרע זאָלמט דוא מיין ערלאַסיאַהר האַלטען.
2. מיט דעמ ערלאַסיאַהרע האַט עס פֿאַלגענדעס בעוואַנדעס: וואַס
מיין סולדהערר זיינעמ נאָכמטען גענאַרגט האַט זאָל ער ערלאַסען;
מונד זיינען נאָכמטען מונד ברודער ניכט נור בעלאַהלונג אַנהאַלטען,
זאַבאַלד דאַס ערלאַסיאַהר דעמ עוויגען נו עהרען אויסגעראָפֿען מיוט.
3. דען אויסלֿאַנדער קאַנסט דוא נור בעלאַהלונג אַנהאַלטען: וואַס
דוא אַבער מין דיינעמ ברודער נו פֿאַרדערן האַסט, אוסט דוא ער־
לאַסען. 4. עס זאָלמט נואַר קיינען דירפֿטיגען בייא דיר גענע
דען דער עוויגע ווירד דיך מין דעמ לאַנדע, דאַס ער דיר נום מיין
ערבגוט נום בעזיצע מיינגיבט, זגנגען. 5. זאָלין נור אַלֿעדאַ, וואַן
דוא דער סטיממע דעס עוויגען דיינעס גאָטטעס גאָהאָרכסט: מונד
אַלֿע דיזע גענאַטהע, דיא מיך דיר יעלט פֿאַרלעגע זאָרגפֿאַלטיג
בעאַכאַכטעסט. 6. זאָ ווירד דער עוויגע דיין גאָטט דיך זגנגען
וויא עד דיר פֿערהיימען האַט; דוא ווירסט פֿיעלען פֿאַלקערן זיהען,
אַבער ניכטס זאָהנען; דוא ווירסט מיבער פֿיעלע פֿאַלקער השרשע

שווערטעס וידערהויזן, דיא סטאדט, וואסט חלעק וחם דאריננען
חיזט, בין איך דאז פיה, נור סאקפע דעם שווערטס פערדאחאנק
17. דיא זאוטליכע בייטע דער סטאדט חבער זאלמט דוא איטטען
אויך דער סטראסע נוזאחאזען ווערפען, אונד זאדען דיא סטאדט איט
איהרער גאנצען בייטע אנליידען אונד דעם עוויגען דיינעם גאטט נו
עהרען פאלוג פערברעכען וחסען; וא זאל עוויג אין סטיינהויפען
בלייבען, אונד נישאאלס ווידער ערבויעט ווערדען. 18 פאן דעם פערש
בחנטען וחם נידט דאז איכדאסטט אין דיינען התנדען בלייבען; דאזיט
דער עוויגע פאן זיינעם נאראן נחכלוחסע, אונד סענקע דיר בחראש
הפרליקקייט, זא דאס ער זיך דיינער ערבחראא אונד דיך ווידער
פעראעהרע, ווא ער דיינען פאטערן נוגעסווארן. 19 אין זא פערן
דוא דער סטיאא דעם עוויגען דיינעם גאטטעס געהארכסט, אונד
זיינע גענאטהע, דיא זיך דיר יעלט פארטראגע, התלטעסט; דאס
דוא חלוא טהוסט, ווחם אין דען זוינען דעם עוויגען דיינעם גאטטעס
רעכט זיזט.

יך 1. איהר זייד קינדער דעם עוויגען, זייערס גאטטעס; איהר
איסט אייך חלוא, בייא זייער לייבע, קיינע ווונדען זיינסזיידע
זויך קיינע פולחטטע נוזיסען דען זוינען סטערבן. 2. דען דוא בזיט
זיין, דעם עוויגען דיינעם גאטטע, היילינעם פאלק, אונד דיך התט
דער עוויגע אונטער חלוען פאלקערן זויך דעם ערדבאדען ערוואהלט,
זיינע זייבנחליבן נו זיין. 3. דוא זאלמט נידטס סיינסווירדיגעס עסען.
4. פאן פיערפימגען טהיערען קאנגט איהר עסען: חכסען, סחפע
ליעגען. 5. הירסע, רעהע, דאז טהיער יחמור; דען סטיינבאק, דאז
טהיער דישן, דען זויערחכזען אונד דאז טהיער זמר. 6. אלבער
הויפט זיין פיערפימגעס טהיער, דאז חבגעטהיילטע קלויען האבט,
דאז נאחליך דען פום זיין לווייא קלויען גאנז זורכספאלטעט, אונד
ווידערקויעוד זיזט, קאנגט איהר עסען. 7. פאלגענדע חבער, דיא
בוחם ווידערקויעוד חדער בוחם זורכגעספאלטענע קלויען האבען,
זאלט איהר נידט עסען. דאז קאמעל, דען האזען אונד דאז קאנינ-
כען (י"מ דיא בערגאוים וי"מ דאז סטאלעלוויין) דען זיא זיך לוחר
כען (י"מ דיא בערגאוים וי"מ דאז סטאלעלוויין) דען זיא זיך לוחר
ווידערקויעוד, האבען חבער קיינע חבגעטהיילטע קלויען, זיוד אייך
חלוא אוגריין. 8. דאז טוין, דען עם האט לוחר חבגעטהיילטע קלוי-
ען, אויזט חבער נידט ווידערקויעוד, אונד חלוא אייך אוגריין. פאן
איהרעם פלייסע זאלט איהר נידט עסען, אונד איהר חא נידט בע-
ריהרען (ען דער לייב נאחליך, ווען איהר אייך רין האלטען אימט).
9. פאן חלעם, ווחם אים ווחסער לעבט, קאנגט איהר פאלגענדעם
עסען: חלעם, ווחם פלוחפעדערן אונד סופפען האט. 10. ווחם
חבער נידט פלוחפעדערן אונד סופפען האט, זאלט איהר נידט עסען
עס אויזט אייך אוגריין. 11. חלע רייגען פוגעל דירפט איהר עסע-
12. פאלגענדעם חבער זאלט איהר נידט עסען: דען אדלער, דען
בייגברעכער אונד דען סווחרלטן אדלער: 13. דען ווייסען האבידט-
דען סווחרלטן האבידט אונד דען גייער, אויט זיינער חרט. 14. דעו
רחבען נאך זיינען חרטען. 15. דען סטרויספחגעל, דיא סווחלבע,
דאז אטערהוהן, אונד דען ספערבער נאך זיינער חרט. 15. דען
אוהו, דיא נאכטאיילע, אונד דיא פלעדערמוים. 17. דען פעליקחן
דען גרינספעכט אונד דען פיטרייגער. 18. דען סטארך, דען הע-
הער אויט זיינער חרט: דען אויערההן אונד דיא סווחלבע. 19. אל-
לעם קריכענדע געפליגעל זאלט אייך אוגריין זיין אונד נידט גענעסען

ויקרא ד

ד"ה ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ויקרא ד

ווּבען, שׂוֹמַכטען, מוּנד פֿוֹיִים עסען, נִמַך דעם ענעגען דעם עוּיגען
דיינעם גָּמַטטעם, דען ער דיר בעסידען הַמָּט; דַמּוּעלבסט קַען דער
מונריינע מיט דעם ריינען עסען, וּמָ ווּיִ מיין רעה מִדער מיינען
הירס. 16. נור דַמּוּ בלוט וּמָלָט מיהר ניכט עסען; וּמָנדערן מוּך דיִ
ערדע גיסען, ווּיִ וואַסער. 17. מַלויין דען נעהנטען פֿמָן דיינעם גע־
טרייִדע, מוֹסט מוּנד מָהל, דיִ ערסטגעבורטען דיינעם גרָמַסען מוּנד
קלייִנען פֿיהעם; מוּנד מַלָּע געוּיבדע דיִ דוּ געוּאַבטען ווירסט, מַלָּע
פֿרייִוויליגע געטענקע מוּנד אילדע העבע דַמַרפֿסט רחם מין דיינען
סטמַדטען ניכט פֿערלעהרען. 18. וּמָנדערן מַן דעם מָרטע, דען דער
עוּיגע דיין גָּמַטט ערוּמַהלטען ווירד, וּמָלָסט דוּ וּמָכעם פֿערלעהרען;
דוּ דיין וּמָהן מוּנד דיינע טמָכטער, דיין קנעכט דיינע מַגד, מוּנד
דער לוי, דער מין דיינען טהָרען מיוט; מוּנד דיר פֿמָר דעם עוּי־
גען דיינעם גָּמַטטע, איט דעם, ווּמָם דיינע הָנדע ערוּמָרבטען, מיין
פֿערגיגען מָכטען. 19. היטע דיך, דַמָּם דוּ דען לוי ניכט פֿערמַי־
סעסט, וּמָ דַמּוּ דוּ מוּך דיינעם ערדרייכט לעבעסט. 20. ווען דער
עוּיגע דיין גָּמַטט, דיינע גרָמַנטען ערוויטערן ווירד, ווּיִ ער דיר פֿער־
הייסען, מוּנד דוּ מפריכסט: מיך מָכטע פֿוֹיִים עסען, ווייל דיר עט־
ווָמ דיִ לוּסט מַנגענקָמען, וועלכעם נו עסען, וּמָ קָנסט דוּ נִמַך
ווּמָהלגעפַמַלטען פֿוֹיִים עסען. 21. דער מָרט, דען דער עוּיגע דיין
גָּמַטט ערוּמָהלטען ווירד, זיינען נָמַמען דַמָּהין נו זעטצען, דירפֿטע נו
ווייט מַב פֿמָן דיר זיין, דוּ קָנסט דַמָּהער פֿמָן דיינעם גרָמַסען מוּנד
קלייִנען פֿיהָ, דַמּוּ דיר דער עוּיגע גענעבען, וּמָ סמָכטען ווּיִ מיך
דיר בעפֿמָהלטען, מוּנד נִמַך הערלענסלוסט מין דיינע סטמָדטע פֿער־
לעהרען. 22. יעדָך ווילד עס גענעסען, ווּיִ מַן רעה מִדער הירס
מיסט, דער מוּנריינע מיסט מיט דעם ריינען נוָמַמען. 23. נור זייִ
דַמָּרין וּמָרגפֿמָלטיג, דַמָּם דוּ דַמּוּ בלוט ניכט עסעסט, דען דַמּוּ בלוט
מיוט דער לעבענגייסט, מוּנד דוּ וּמָלָסט דען לעבענגייסט ניכט מיט
דעם פֿוֹיִסע פֿערלעהרען. 24. דוּ וּמָלָסט עס ניכט עסען, וּמָנדערן
ווּיִ וּמַסער מוּך דיִ ערדע גיסען. 25. ווען דוּ דַמּוּ בלוט ניכט מיי־
סעסט, וּמָ טהוסט דוּ, ווּמָם מין דען מוּגען דעם עוּיגען רעכט מיוט,
וּמָ ווירד עם דיר מוּנד דיינען קינדערן נִמַך דיר ווּמָהלגעהן. 26. דַמָּ
הַיִגעגען ווּמָם דוּ פֿמָן גרָמַנטען וּמַכען הַמָּסט, מוּנד דיינע גע־
לובדע, מוסט דוּ מוּפֿלָמַדען, מוּנד דַמּוּיט מַן דען מָרט קָמַמען, דען
דער עוּיגע ערוּמָהלטען ווירד. 27. דַמּוּעלבסט וּמָלָסט דוּ דיינע ברָמַנד־
מָפֿפֿער, וּמָוּמָהל פֿוֹיִים מַם בלוט, מוּך דען מַלטַר דעם עוּיגען דיי־
נעם גָּמַטטעם דַמַרברינגען, פֿמָן דען מַנדערן מָפֿפֿערן מַבער וּמָל
דוּ בלוט מוּך דען מַלטַר דעם עוּיגען דיינעם גָּמַטטעם גענָמַסען
מוּנד דוּ פֿוֹיִים פֿערלעהרט וועדען. 28. מערקָ מוּנד בעפֿמָלגע
מַלָּע דיזע וּמָרטע, דיִ מיך דיר געניעטע, דַמּוּיט עם דיר מוּנד דיי־
נען קַמַקָמַמען מוּך עוּיג וּמָהלגעהע, וועל דוּ דַמּוּ טהוסט, ווּמָם מין
דען מוּגען דעם עוּיגען דיינעם גָּמַטטעם גוט מוּנד רעכט מיוט.
29. ווען דער עוּיגע דיין גָּמַטט דיזע פֿמָלקער, וועלכע דוּ פֿער־
טרייבען הינגעהסט, פֿמָר דיר מוּסרמָטטען ווירד; דוּ ווירסט מיהר
וָמַך מיינעהאען מוּנד דַמָּרין וּמָהנען. 30. וּמָ היטע דיך, דַמָּם דוּ
מיהנען, נַמַכדעם זיִ פֿמָר דיר פֿערטילגט זיִנד, ניכט נַמַוּמָקסט;
דַמָּם דוּ ניכט מיהרען גָּמַטטערן נַמַכפֿמָרמעסט מוּנד טפריכסט,
ווּיִ דיזע פֿמָלקער מיהרען גָּמַטטערן געדיענט הַבען, וּמָ ווייל מוּך
מיך טהון. 31. דוּ וּמָלָסט דעם עוּיגען דיינעם גָּמַטטע מוּך דיזע

פּוחטטען וַאנדע וּוהנט; גען גלגל מיבער, נעבען דעם הַיגע מרה.
31. וען מיהר מיבער דען ירדן געגַאנגען זיין וועדעט, דַאּ וַאנד
מיינלוגעהאלטן, דַאּ דער עוּיגע מייער גאטט מיך מיינגיבט, מיהר
וועדעט עס מיינגענַאמען חונד מיך דַארין בעזעלט הַבען. 32. זַאּ
בעמַבחַטטעט זַארגפּוֹלטוג מַלוע דיא גענעטלע חונד רעכטע, דיא מיך
מיין הייטע פַּארלענגע.
יב 1. דיזעם זינד דיא גענעטלע חונד רעכטע דיא מיהר
זַארגפּוֹלטיג צו בעמַבחַטטען הַבט; מין דעם וַאנדע, דַאּ דער עוּיגע,
דער גאטט מיערער עלטערן, דיר מיינלוגעהאלטן גיבט, צו בַאלַאן
טען, זַאּ וַאנדע מיהר חוין דיזעם ערדרייכ לעבען וועדעט. 2. מיהר
איסט מַלוע דיא טעמלען לערסטרען, וואּ דיא פּוֹלקער, דיא מיהר
חוינטרייבט, מיהרען גאטטערן גענדיגט הַבען; חוין הַהען בער
גען, חוין היגעלן, חונד חונטער יעדעם גרינגען בוים. 3. דיסט
מיהרע מַלטַרע מיין, נעבערעכט מיהרע טטַנדיגקייטען, פּערברעכט
מיהרע הַיגע, הויעט דיא גענַילטען בילדער מיהרער גאטטער חוט;
חונד פּערטילגט מיהרען נַאמען פּון דעמזעלבען חרטע. 4. דעם עוּי
גען מיינעם גאטטע זאלט מיהל חוין וויין כיכט דיענען.
5. וַאנדערן צו דעם חרט הין, דען עך חוין; מַלטען מיינען טטַאמען
ערוואַהלען וירד, זיינען כַאמען דַאהין צו זעטלען; צו דיזער זיינער רע
גידענען זאלט מיהר וועלען, דַארַאוף מיין דַאּ הַרטהין זאלט. 6. דַארַאוף
זאלט מיהר מיינע חַנלע חפּפער, חונד מַנדרע טלַחַכטחפּפער, מיינע
לעהנטען, מיינע מילדע העבע, געליבדע חונד פּרייחווילליגע גַאבען, וויא
חוין דיא ערסטגעבורטען מיינעם גרַאסען חונד קלייגען פּיהעם בריגגען.
7. דַאּ זעלבסט פַּאר דעם עוּיגען מיינע גאטט פּערלעהרען, חונד מיין
נעבזט מיינען הויליגטען מין פּערגיגען אחַבען; איט דעם, זַאּ מיהר דורך
דען זעגען דעם עוּיגען מיינעם גאטטעם ערוואַרבען הַבט. 8. מיהר
איסט מַלודַאּ כיכט מַלוזַאּ טהון, וויא וויר יעלבט היר טהון; מיין יעדער
וואַם מיהר בעלַיעבט. 9. דען נַאך וייד מיהר כיכט צו דער רוהע,
חונד צו דעם בעזיצען גענַאכען וועדעט. 10. מיהר וועדעט חַבער מיבער דען ירדן געהן, חונד
מין דעם וַאנדע וואלן, דַאּ דער עוּיגע מייער גאטט מיך לוט
ערבע גענען וויל, עך וירד מיין רוהע פּערסַאפּפען פַּאר מַלוען מיי
ערן פּיינדען חוהער, חונד מיהר וועדעט זיכער חונד רוהיג וואַה
נען. 11. מַלסדען זאלט מיהר מַן דען מַרטע, דען דער עוּיגע מייער
גאטט ערוואַהלען וירד, זיינען כַאמען דַאּזעלבסט רעזידירען צו לַאסען,
דַארַאוף מיהר מַלוע מיך חַנדרע מַנדרע בריגגען, וואַם מיך גע
ביעטע; מיינע גאטט חפּפער חונד מַנדרע מַנדרע סַאכטַאפּפער,
לעהנטען חונד מילדע העבע, חונד דיא חויערלעזע געליבדע, דיא
מיהר דעם עוּיגען צו עהרען וועדעט. 12. דַאּזעלבסט זאלט
מיהר פּערגיגט זיין פַּאר דעם עוּיגען מיינע גאטט, מיהר, מיינע
זאהע חונד טַכטער, קנעכטע חונד מַגדע, וויא מיך דער לוי, דער
מין מיינען טהַרען חיזט, דען דיזער וירד קיין טהיל חונד ערב
גוט חונטער מיך בעקַאמען. 13. היטע דיך, דַאם דוא דיינע חפּפער
ניכט יַן יעדעם מַרטע, דער דיר מין דיא חויגען פַּאלַט, דַארברינגסט.
14. וַאנדערן מַן דעם מַרט, דען דער עוּיגע מין מיינעם דיינער
סטַאמע ערוואַהלען וירד, דַארטהין זאלט דוא דיינע גַאבען חפּפער
בריגגען; חונד דאזעלבסט מַלעם פּערריכטען וואַם מיך דיר געניעטע.
15. יערַך קַאנסט דוא מין מַלען דיינען טהַרען, כַּך מיינעם בע

מונד מיהם לו דיענען. 14 :ח ווען איך מייערס זאַנדע רעגען געבען
לור רעכטען לייט, פֿריהרעגען מונד מפּאַטרעגען, דאַמיט דוך דיין
גענטריידע, מאָסט מונד מָהל מיינזאַמאַלמט. 15. מונד ווען פֿיר דיין
פֿיה גראַם וואַכמען זאַמען מוין דיינעם פֿעלדע, דאַם דוך לו עמען
האַבעמט מין איבערפֿלום. 16 היטהעט אייך זאַבער דאַם מייער הערן
נייכט פֿערפֿיהרט ווערדע; דאַם מיהר עטוואַ זאַכווייכט, מונד זאַנדערן
גאָטטערן דינט, מונד :ח זאַנבעטהעט. 17. דער לאָרן דעם עווינגען
ווירלע איבער אייך ענטברענגען, ער ווירדע דען היממל פֿערסליס=
מען, דאַם קיין רעגען קאָממע, דיא ערדע ווירדע מיהר גיכט
נייכט הערפֿרוכבריגען, מונד מיהר ווירדעט גאַר באַלד לו גרונדע
גיהען, פֿערן פֿאָן דעם פֿאַרטרעפֿליכען זאַנדע, דאַז אייך דער
עווינע גענען ווילל. 18 פֿאַסט זאָלט דיוע וואָרטע לו העלגען מונד לו
גמאיטהע, בינדעט :ח אוין נוס לייכען מוין דיא האַנד, מונד טראַגט
:ח, זאָם פֿאַרדערהויפטבידע לווישען מייערן מוינגען. 19. ולהרט
:ח מייערע זאָהנע, מוס בעסטאַנדיג דאַפֿאָן לו ספרעכען. וען דוך
לו הויוע זיטלעסט, זאַדער מוין דער רייוע ביוט, וען דוך דיך הינ=
לעגסט, מונד וען דוך מויפֿסטעהסט. 20. שרייבע :ח מוין דיא
דערסטאַנד טהון קאָננען, טרעקען מונד פֿורכט פֿאַר אייך ווירד דער
עווינע מייער גאָטט מוין זאָלע זאַנדער, דיא מיהר בעטרעטעט,
קאָממען זאַסען, ווא עך אייך פֿערהייסען האַט.

ראה

26. יהע! אייך זעצ אייך הייטע פֿאָר, זעגען מונד פֿלוך. 27. דען
זעגען, וען מיהר דען גענאַטען דעם עווינען מייערס גאָטטעס גע=
גהאַרלט, דיא אייך יעלט גענביעטע. 28. דען פֿלוך זאַבער, וען
מיהר דען גענאַטען דעם עווינען מייערס גאָטטעס נייכט גהאַרכט,
מונד פֿאָן דעם וועגע זאַבוייכט, דען אייך אייך יעלט פֿאַרטרייבע;
דאַם מיהר נאַוייך אַנדערן גאָטטערן נאַכפֿאָלגט, פֿאָן וועלכען מיהר
גאַר נייכטס ווייסט. 29. וען דער עווינע דיין גאָטט דיך אין דאַז לאַנד
ברינגט, דאַהין דוך גהסט, מוס עם מיינלונהאען; :ז :זאָלסט דוך
דען זעגען מוין דעם בערגע גריזים מונד דען פֿלוך מוין
דעם בערגע עיבל מוינספרעכען זאַמען. 30. דיוע בערגע
ליגען יענזייטס דעם ירדנ׳ס ווייט הינמיבער, גענגען זאַנגען=
מונטערגאַנג, אין דער לאַנדטאַפֿט דעם פֿאָלקעם כנען, דאַז מוין דעם

סמפפט; מונד דען פרעודינג ויעבט, מיהם ספייוע מונד קויידער
ן געבען. 19. מיהר מיסט גוייכפחוום דען פרעודינג ויבען, דען
חים ומנד מצרים זייד מיהר מוך פרעודינגע געוועזען. 20. פאר
דעם עוויגען, דייגעם גחטטע, מוסט דוא עהרפורכט החבען, מיהם
דינען; מיהם מוסט דוא חהנגען, מונד ביים זוועם כמאן סוחרען.
21. ער מיוט דיין רוהם, מונד ער מיוט דיין גחטט; דער מוס
דייגעטוויזען דיעוע גרחסע מונד פירכטערליכע דינגע געטהאן, דיא
דוא מיט מוגען געזעהען החסט. 22. מיט זיבענציג פערזאכען זינד
דייגע פאחרטען כאך מצרים גענאמען; מונד יעטצט החסט דער
עוויגע דיין גחטט דיך זאך פיל זיין ומסען, חום סטערגע מיך היאבען
זינד.

וא 1. ויעבע חלוך דען עוויגען דיינען גחטט, בעאבחטט זייגע
פאחרפיפט, זייגע געזעצע, זייגע רעכטע מונד זייגע גענאחטהע, ו
חלזען לייטען. 2. בעדענקעט וחהו, דיא מיהר יעטצט פאך איר
סטעהט, דחם איך ניכט ו מיערען כחכקחאמען רערע, וועלכע דיא
ליכטיגונג דעם עוויגען מיערם גחטטעם, ניכט ווימען נאך געזעהען
החבען, זייגע גרחסע, זייגע סטחרקע החנד מונד זייגען מוסגע-
סטרעקטען חרם. 3. דיא לייכען מונד טהחטען, דיא ער מיטטען
מין מצרים, חן פרעה קחניג פאן מצרים, מונד חן זייגעם ומנדע
מוסגעוויבט החט. 4. וחם ער חם העערע פאן מצרים, זייגער
רייטערייא מונד זייגען וחגען געטהאן, דח ער דחו וחסער דעם
סילפאעערם מיבער זיא הערסטרחאמען ליעם, חלם זיא איך כחגזעל-
טען, מונד זיא זיא ו ו גרונדע ריכטעטע, דחם ניעחנד אעהר פאן
מיהנען ו זעהען מיוט. 5. וחם ער מייך חין דער ווימטע גענאהען
החט, בים מיהר היעהער גענאחאמען זייד. 6. וחם ער פערנער חן
דחן מונד אבירם, דען זוהנען אליאב'ם ראובן'ם זוהן גענאהען החט;
דח דיא ערדע זיך מויפטהחט, מונד זיא נעבמט מיהרען הוסלייטען,
לעלטען, מונד חלנעם וחם מיהנען חנגעהערטע, איטטען אין ישראל
פערסחנג. 7. איט מייך רעדע איך, דיא מיהר איט מיערען מוגען
דיא גרחסען טהחטען גזוזעהען, דיא דער עוויגע גענאהען החט.
8. בעחבחטט חלוך חלנע גענאחטהע, דיא איך מייך יעלט גענע,
ו ווערדעט מיהר גענטחרקט ווערדען, מונד דח ומנד ווירקליך מיינ-
נעהאמען, ווענכעם מיינונעהאמען, מיהר מיבער דען ירדן גענאהען
זחלנט. 9. מונד ווערדעט ומנדע יחהרע בלייבען מוך דעם ערדרייכע,
דח דער עוויגע מיערען עלטערן, מיהנען מונד מיהרען כחכקחאמען
ן גענבען, גענוחרען החט, אין דעם ומנדע, ווח אילך מונד החניג
פלויסט. 10. דען דח ומנד, אין ווענכעט דוא הינקחאמסט, עם מיינ-
נעהאמען, מיוט ניכט ווית דח ומנד מצרים, דחפאן מיהר מוסגע-
נחגען זייד, חלנוח דוא דיינען זחאמען מוסזחעסט, מונד איט דיינער
פויסע חרביים דח ומנד חנפייכטען מוסט, ווית מיינען קחהנגחרטען.
11. דח ומנד, דח מיהר מיינונעהאמען מיבער דען ירדן גענעהט,
החט בערגע מונד טהחלער, מונד בעקחאמט זיין וחסער דורך רע-
גען פאך היאבען. 12. מיין ומנד, מוך ווענכעם דער עוויגע דיין
גחטט חלט החט, דיא פחרגעהונג דעם עוויגען דיינעם גחטטעם
מיוט בעסטחנדיג דחרוך גערילטעט, פאך חנפחנגע דעם יחהרעם
בים חכ'ס ענדע. 13. וועדעט מיהר חלוך מיינען געבחטהען גע-
החלטען, דיא מיך מייך יעלט גענע, דען עוויגען מיערן גחטט פאן
מיערק גחנצען הערצען, מונד פאן מיערער גחנצען זעעלע צו ליבען

עקב י

י 1. אום דיאזעלבע לייט ספרַך דער עויבֿע לו איר: הויע דיר
לוייא סטיינערנע טאַפֿלען, ווי דיא ערסטען ווַרען, קאָמאַ צו מיר
הערויף אויף דען בערג; מוזד אַכֿע דיר מיינע לַאדע פֿאַן האָלץ.
2. אויף דיא טאַפֿלען ווילל איך דיא ווַרטע סלייבען, דיא אויף דען
פֿאַריגען טאַפֿלען, דיא דו צערבראַכֿען האַסט, גענטאַכֿדען האַבען:
מוזד דו זאָלסט זיא אין דיא לַאדע לעגען. 3. איך אַכֿטע מיינע
לַאדע פֿאַן שטים האָלץ, היב לוייא טאַפֿלען ווי דיא פֿאַריגען; גינג
אויף דען בערג, מוזד האַטטע ביידע טאַפֿלען אין דער האַנד. 4. דאַ
סריב דער עויבֿע אויף דיא טאַפֿלען, ווי דיא ערסטע סריפֿט, נאָמ=
ליך דיא לעהן ווַרטע, דיא דער עויבֿע אויף דעם בערגע, אוים דעם
פֿייער, אַם טאָגע דער פֿערזַאמלונג, לו אייך גערעדעט, מוזד דיא
טאַפֿלען גַאַב עֶר מיר. 5. איך ווענדעטע מיך, גינג פֿאָם בערגע
היבֿוטער, מוזד לעגטע דיא טאַפֿלען אין דיא לַאדע, דיא איך גע=
מַאכֿט האַטטע: אַלווָא זיא בלייבען זאָלען, ווי דער עויבֿע איר בע=
פֿאָהלען. 6. דיא קיידער ישראל ברַאכֿען פֿאָן דען ברוננען, דיא לו
בני יעקן גענַהַרען, אויף, נאַך מוסרה. אין דערזעלבען גענַענד סטאַרב
אהרן, דאַזעלבסט ווַרד ער בעגראַבען, מוזד זיין זאָהן אלעזר טראַט
דען פריסטערליכֿען דיענסט אַן זייער סטעלע אַן. 7. פֿאָן דאַ גינג
דער לוג נאַך גדגד: פֿאָן גדגד נאַך יטבה, אַיין לַאנד, דאַז אַן באַכֿען
קיינען מאַנגעל האַט. 8. אום דיאזעלבע לייט זאָנדערטע דער עויבֿע
דען סטאַם לוי אוים, דיא בונדעסלאַדע דעם עויבֿען לו טראַגען: פֿאַר
מיהם לו סטעהען, מיהם לו דינען, מוזד אין זיינעם נאַמען דען זע=
גען לו ערטהיילען; זא ווי עם יעלט נאַך חיוט. 9. דאַרום בעקאַמט
דער סטאַם קיינען טהיל מוזד קיין ערבגוט אונטער זיינען ברידערן,
זיין ערבגוט אויף דער עויבֿע, ווי דער עויבֿע דיין גאָטט מיהם
פֿערהיסען האַט. 10. איך סטאַנד אַלזא אים גענטעה, פֿאַר דעם
עויבֿען, זא נאַכֿע אַלם פֿאַרהין, פֿירליג טאַגע מוזד פֿיערליג נאַכֿטע;
מוזד דער עויבֿע ערהערטע איך אויך דיעם מאָל, זא דאַס עֶר מיך
ניכֿט אויפֿרייבען ווָאַלטע. 11. עֶר ספרַך פֿילאַהר לו איר: אויף!
גענע אויף דעם נוגע פֿאָר דעם פֿאָלקע הער, דאַס זיא היגעהען
מוזד דאַז לַאנד איבערנעהמען, ווי זיך יעלט לייגט.
16. מיהר אויסט דאַהער דיא פֿאַרהויט אייערס הערלעבס בעסניי=
דען; מוזד ניכֿט מעהר זא האַרטנאַקיג זיין. 17. דען דער עויבֿע
אייער גאָטט, מיוט דער גאָטט חַלער גאָטטער, מוזד דער הערר
חַלער העררען; דער גרויסע, האַלטיגע מוזד פֿורכֿטבַארע גאָטט,
דער ניכֿט נאַך מענשהען דער פערזאָן ריכֿטעט, מוזד קיינע בעסטע=
כונג מַנויאַט. 18. דער דעם ווַיזען מוזד דער ווייטוע רעכֿט פֿער=

וויכטן, דען איך מיהנען בעפֿאַהלען; וויסט האַבטן ויך מיין גאָטלעבילד
געגאָסטן! 13. דער עוויגע פֿוהר פֿאַרט מיר אין ספֿרעכטן: מיך
יעהע וואַהל דאָס דיעזעם פֿאָלק מיין האַלסטאַרריגעם פֿאָלק מיזט.
14. האַלטע איך ניכט מַב (פֿלעהע ניכט פֿיר יוך), איך ווילל יוך מוס-
רייבען, אונד מיהרען נאָמען אונטער דעם היממעל מויסטילגען, דיך
מַבער לַ מיינער אַפֿטיגערן אונד לַאַהלרייכערן כאָלקען אַכטן, ווי
יוך יינד. 15. איך ווענדעטע מיך, גינג היננאַב פֿאָן דעם בערגע, דער
האַבען ברענטע, אונד האַטטע דיי בוידען טאַפֿעלן דעם בונדעם אויף
מיינען בוידען האָנדען. 16. אונד איך יאַהע, ווי מיהר מייך געגען
דען עוויגען מיערן גאָטט פֿערזינדיגט, אונד מייך מיין גענאָסענעם
קאַלב גענאַכט האַבט, ווי מיהר שנעל גאַר במלד פֿאָן דעם וועגע גע-
וויכען זייד, דען מייך דער עוויגע גענאָטהען. 17. דאַ ערגריף איך
בוידע טאַפֿעלן, ווארף זיי פֿאָן מיינען האָנדען, אונד צערבראַך זיי
פֿאָר מיערן אויגען. 18. פֿאָר דעם עוויגען מַבער ווארף איך מיך ני-
דער, ווידער ווי פֿאָרהין פֿירליג טאַגע אונד פֿירליג נאַכטע, אָהנע
מפֿייוע אָדער טראַנק לו איך לו נעהאַבן אום אַללער מיינער זינדען
ווילען, דיי מיהר בעגאַנגען האַבט, דאַ מיהר דעם עוויגען לום פֿער-
דרום, דאַיינעיגע גענטהאַן, ווארף מין זיינען אויגען אויפֿוולג מיזט.
19. דען איר ווארף במגע, וועגען דעם צאָרנעם אונד דעם גרויאַעם,
איט וועלכעם דער עוויגע מיבער מייך אויפֿגעבראַכט ווארף, דאַם ער
מייך פֿערטילגען וואָלטע, אַבער דער עוויגע ערהאָרטע איך אוך די-
זעם אַהל. 20. אוך מיבער אהרן ווארף דער עוויגע זעהר צאָרניג,
דאַם ער מיהן פֿערטילגען וואָלטע, אַללין מיך לעגטע אוך פֿיר אהרן
דאַאַלם מיינע פֿירביטטע מיין. 21. מייער זינדעננערק אַבער, דאַס
קאַלב, דאַס מיהר גענאַכט האַטטעט, נאַהם מיך, קאַלסינירטע עס מין
פֿייער: לערסלוג אונד לערראַהלטע עס, ביס עס מין פֿייער סטויב
ווארד, אונד ווארף דיזען סטויב מין דען באַך, דער פֿאָם בערגע הער-
אַב פֿלים. 22. לו תבערה, מסה, אונד קברת התאוה, האַבט מיהר
גלייכפֿאַללס דען עוויגען ערצירנט. 23. אונד אַלם מייך דער עוויגע
פֿאָן קדש ברנע, אויסזאַנדטע, אונד ספראַך: ליהט היניף דאַס לאַנד
מייללונעהאַבן, דאַס מיך גענגעבען, ווארף מיהר דעם בעפֿעהל
דעם עוויגען מייערם גאָטטעם אונגעהאָרזאַם, טרויטעט מיהם ניכט,
אונד וואָלטע מיהם ניכט גענהארכען. 24. מיהר זייד רעבעללען גע-
גען דען עוויגען גענוגען, זאַ לאַנגע איך מייך קאננע. 25. אַלם איך
איך דיא פֿיערליג טאַגע אונד פֿיערליג נאַכטע פֿאָר דעם עוויגען ני-
דערלוארף, דיא איך פֿאָר מיהם גענגען, ווייל דער עוויגע מייך לו
פֿערטילגע דראַהטע. 26. בעטעטע איך לו דעם עוויגען אונד ספראַך:
הערר! זאַ עוויגער! פֿערטילגע דיין פֿאָלק אונד דיינע מיגענטהיאַל-
נאַליזאַן נ'כט, דיא דוא דורך דיינע גראָסע ערלאָסט, דיא דוא איט
סטאַרקער האַנד אויסמצרים גענפֿיהרט האַסט. 27. גענענקע זאַן דיי-
נע קנעכטע, אברהם יצחק אונד יעקב! זיעהע ניכט אויף דאַס האַרט-
נאַקיגע, רוכלאָזע וועזען, אונד אויף דיא זינדע דיזעם פֿאָלקעם. 28. אַזאַן
דירפֿטע זיא דעם לאַנדע, אויס וועלכעם דוא אוס גענפֿיהרט האַסט,
ספרעכען, דער עוויגע האַבע דאַס פֿערזאַגען ניכט גענאַבט, זיא זיא
דאַס לאַנד לו בריננען, דאַס ער מיהנען פֿערהיסען, אַדער ער האַבע
זיא אויס האַם גענגען זיא אויסגענפֿיהרט, אום זיא זיא זיא דער וויסטע אוס-
לוברינגען. 29. גלייכוואַהל זינד זיא דיין פֿאָלק אונד דיינע מיגענטהיא-
ליכע נאַליזאַן; דיא דוא איט דיינער גראָסען אַכט אונד איט דיינעם
אויסגעסטרעקטען אַרוא אויסגענפֿיהרט האַסט.

ב ו. וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
ז. וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה׃
ח. וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃
ט. וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׃
י. וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים׃
יא. שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב׃
יב. וּזְהַב הָאָרֶץ הַהִוא טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃
יג. וְשֵׁם־הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ׃
יד. וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת׃
טו. וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן־עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ׃
טז. וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃
יז. וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת׃
יח. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃
יט. וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־עוֹף הַשָּׁמָיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ׃
כ. וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃
כא. וַיַּפֵּל יְהוָה אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה׃
כב. וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצֵּלָע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם׃
כג. וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה־זֹּאת׃
כד. עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד׃
כה. וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃

ג א. וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃
ב. וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן נֹאכֵל׃
ג. וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־תְּמֻתוּן׃
ד. וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תְּמֻתוּן׃
ה. כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע׃
ו. וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה־הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל׃
ז. וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת׃
ח. וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן׃
ט. וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַיֶּכָּה׃
י. וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא׃
יא. וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ׃
יב. וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֹכֵל׃
יג. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל׃
יד. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ׃
טו. וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב׃
טז. אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל־בָּךְ׃
יז. וּלְאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וַתֹּאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃
יח. וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה׃
יט. בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי־עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב׃
כ. וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי׃
כא. וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם׃
כב. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם׃
כג. וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגַּן־עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם׃
כד. וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים׃

ד א. וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה׃
ב. וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה׃
ג. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה׃
ד. וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן וַיְהוָה שָׁעָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ׃
ה. וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו׃
ו. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃
ז. הֲלוֹא אִם־תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ׃
ח. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃
ט. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃
י. וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה׃
יא. וְעַתָּה אָרוּר אָתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ׃
יב. כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא תֹסֶף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ׃
יג. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא׃
יד. הֵן גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל־מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי׃
טו. וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם וַיָּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ׃
טז. וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד קִדְמַת עֵדֶן׃
יז. וַיֵּדַע קַיִן אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה עִיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוֹךְ׃
יח. וַיִּוָּלֶד לַחֲנוֹךְ אֶת־עִירָד וְעִירָד יָלַד אֶת־מְחוּיָאֵל וּמְחוּיָאֵל יָלַד אֶת־מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת־לָמֶךְ׃
יט. וַיִּקַּח־לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלָּה׃
כ. וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבָל הוּא הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃
כא. וְשֵׁם אָחִיו יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָל־תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב׃
כב. וְצִלָּה גַּם־הִוא יָלְדָה אֶת־תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן נַעֲמָה׃
כג. וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃
כד. כִּי שִׁבְעָתַיִם יֻקַּם־קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃
כה. וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שָׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הָרָגוֹ קָיִן׃
כו. וּלְשֵׁת גַּם־הוּא יֻלַּד־בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה׃

ה א. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ׃
ב. זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם׃
ג. וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת׃
ד. וַיִּהְיוּ יְמֵי־אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
ה. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃
ו. וַיְחִי שֵׁת חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אֱנוֹשׁ׃
ז. וַיְחִי שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
ח. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
ט. וַיְחִי אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־קֵינָן׃
י. וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵינָן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
יא. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
יב. וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל׃
יג. וַיְחִי קֵינָן אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מַהֲלַלְאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
יד. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי קֵינָן עֶשֶׂר שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
טו. וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד׃
טז. וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־יָרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
יז. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
יח. וַיְחִי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ׃
יט. וַיְחִי יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
כ. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
כא. וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מְתוּשָׁלַח׃
כב. וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
כג. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה׃
כד. וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים׃
כה. וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־לָמֶךְ׃
כו. וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
כז. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
כח. וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃
כט. וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְהוָה׃
ל. וַיְחִי לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
לא. וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי לֶמֶךְ שבע [שֶׁבַע] וְשִׁבְעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃
לב. וַיְהִי נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃

ו א. וַיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם׃
ב. וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃
ג. וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃
ד. הַנְּפִלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי־הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃
ה. וַיַּרְא יְהוָה כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל־הַיּוֹם׃
ו. וַיִּנָּחֶם יְהוָה כִּי עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לִבּוֹ׃
ז. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמָיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם׃
ח. וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה׃
ט. אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ׃
י. וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃
יא. וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃
יב. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ׃
יג. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃
יד. עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃
טו. וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃
טז. צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמָעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִיִּם וְשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ׃
יז. וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃
יח. וְהֵקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃
יט. וּמִכָּל־הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיוֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ׃
כ. מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת׃
כא. וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה׃
כב. וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה׃

ז א. וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתֵּבָה כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה׃
ב. מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ׃
ג. גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ׃
ד. כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
ה. וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה׃
ו. וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
ז. וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל׃
ח. מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה וּמִן־הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה׃
ט. שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ׃
י. וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ׃
יא. בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃
יב. וַיְהִי גֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃
יג. בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה׃
יד. הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף׃
טו. וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים׃
טז. וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ׃
יז. וְהָיָה הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ׃
יח. וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃
יט. וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־הָהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃
כ. חֲמֵשׁ עֶשְׂר

חונד הינליהט דאָז וואָס מיינלונעהאטן, דאָז דער עוויגע מייערן חֶלֶ־
טערן לוגעטוואָרפן. 2. דערקע זָן דען ווענ, דען דיך דער עוויגע
יעלט פֿירליג יַהרע וואָג, מין דער ווימטע גענפֿיהרט האָט; חוק דיך
ווידערוואָרטיגקייט לולוסיקטן, חונד דיך דאָרוך לו פֿערוכֿטן, דאָמיט
זָן טאָג קאָמאָע, וואָס דוח חיק הערלָען האָמטע, אָב דוח זיין גענאָטע
האָלטען ווילָסט, אָדער ניכֿט. 3. ער ליעס דיך מין ווידערוואָרטיגקייט
גערַאָטהטן, לים דיך הונגער לידען, חונד טפייזטע דיך איט מן, מיינע
טפייזע דיח דיר חונד דיינען עלטערן חונבעקאָנגט ווָאָר; דאָמיט דוח
ערפֿאָהרסט, דאָס דער אענס ניכֿט מָלויין פֿאָק ברוֹדע לענע, זָנדערן
פֿאָן אָלעק, וואָס דער עוויגע פֿערוֹרדנעט. 4. דיינע קלייַדער זיכ
דיר ניכֿט פֿערָאָלטעט אָק לייבע, חונד דיינע פֿיסע זיכ ניכֿט גע־
טוואָלָען; מין דיזען פֿירליג יַהרען. 5. דוח ווירסט דאָהער מין דיי־
נעק הערלָען ערקענָען, דאָס דער עוויגע דיין גָאָטט דיך ליכֿטיגט,
ווי מין פֿאָטער זיין קינד ניכֿטיגט. 6. ווירסט אָלזָ דיח גענאָטהע
דעס עוויגען דיינעס גָאָטטעס האָלטען, מין זיינען וועגען וואָנדעלָן חונד
מיהן פֿירכֿטען. 7. דען דער עוויגע דיין גָאָטט בריגט דיך מין מיין
פֿאָרטרעפֿליכֿעס לאָנד; מיין וַאָסער מין וועלכֿעק פֿלוסע אָנלוטרעפֿפֿען
זיכ, קוועלָען חונד טיעפֿען דיח מיק טהאָל חונד מיק גָעבירגע ענט־
ספריגען. 8 מיין לאָנד, וועלכֿעס ווייצען, גערסטע, ווין, פֿייגען, גרָא־
נאָט־אָפֿפֿעל, מיין לאָנד וועלכֿעס אָליפֿען חונד דאָטטעלהאָניג הערפֿאָר
בריגט. 9. מיין לאָנד, מין וועלכֿעק דוח ניכֿט מין אָרוטה ברוֹד
עסען (קיאָערליך לעבען ווירסט), מין וועלכֿעק אָן ניכֿטס אָנגעל זיין
ווירד, מיין לאָנד דעסען סטייַנ חייזען זיכ, חונד חוים דעסען בער־
גען דוח ערן הויען ווירסט. 10. וען דוח נון גענעזען חונד דיך גע־
זָטטיגט האָבען (מיק מיבערפֿלוסע לעבען) ווירסט; זָ חוסט דוח
דעק עוויגען דיינעק גָאָטטעס האָלטען, פֿיר דאָס פֿאָרטרעפֿליכֿע לאָנד,
דאָס ער דיר גענעבען. 11. היטע דיך אָבער, דאָס דוח דען עוויגען
דיינען גָאָטט ניכֿט מין זָ ווייט פֿערגעסעסט; דאָס דוח דיח גענָא־
טהע, רעכֿטע חונד גענעטלע האָלטעסט, דיח מיק דיר יעלט פֿאָר־
שרייבע. 12. עס קאָמטע קאָמאָען, וועו דוח נו עסען מיק מיבער
פֿלוסע האָסט, טאָנע הייזער בויעסט, חונד זיח בעוואָהנסט. 13. פֿיעל
גראָסעס חונד קליינעס פֿיעה פֿיל זילבער חונד גָאָלד בעזיטלעסט,
חונד מיבערהויפֿט אָן פֿערוואָגען אָלעק אָרט לוניאָאָסט. 14. דאָס דיין
הערץ זיך ערהעבע (דאָס דוח מיבערזיטהיג ווירדעסט), חונד דוח
דען עוויגען דיינען גָאָטט פֿערגעסעסט, דער דיך חוים דעסען בער־
גען דוח ערן הויען ווירסט. 15. דער דיך מין
דיזער גראָסען, פֿירכֿטערליכֿען ווימטע גענייטעט, וואָ גיפֿטיגע טלָאַ־
גען, סקאָרפיאָנען, וואָ מייטעל דיררע, כֿירגענד וואָסער לו פֿינדען
מיזט, דער חוים דעק האָרטעסטען קיסעל דיח וואָסער פֿלוסען ליס.
16. דער דיך מין דיזער ווימטע אית מן ספייזטע, דאָפֿאָן דיינע על־
טערן ניכֿטס גענוסט האָבען; חוק דיך דורך ווידערוואָרטיגקייט לו
פֿערלָען, חונד דיר אָק עגדע וואָהלָוטהון. 17. חונד ספריכֿסט עט־
וואָ מין דיינעק הערלָען: מייַנ אָאָכֿט חונד טאָפֿפֿערקייט האָט אית
אָלל דיזעס פֿערוואָגען. 18. אָלויין דוח חוסט אָן דען עוויגען דיינען
גָאָטט גענדענקען, דען ער אָיזט עס, דער דיר דיח אָאָכֿט גיבט, די־
זעס פֿירוואָגען לו עריוערבען, דאָמיט ער זיינען בונד האָלטע, דען
ער דיינען עלטערן לוגעסוואָרען, ווי אָ הייטיגען טאָג גענהט. 19. ווירזט
דוח אָבער דען עוויגען דיינען גָאָטט פֿערגעסען, חונד אָנדערן גָאָטט־

12. ווען מיהר דיוּ רעכטע מַנטעהאט, זיט בעזָבמַכטעט מוּנד מין מויזמויבונג בריגֶט, זָ ווירד דער ערפָלג זיין, דמַם דער עוויגע דיין גָטט מויך דען בונד מוּנד דיט גנמָדע המַלטען ווירד, דיט עך דייגען עלטערן לוגעטוזָרען. 13. עך ווירד דיך ליעבען, זעגנען מוּנד פָער= מעהרען; עך ווירד מויך דעם ערדרייכ, דמַז עך דיר מיינלוגעבען, דייגען עלטערן לוגעטוזָרען, דיט פָריכטע דיינעס לייבעס מוּנד דיי= נעס פָעלדעס, דיין געטרַידע, דיינען מָסט מוּנד דיין יִהל, ווין מויך דייג רינדלוכט מוּנד העערדען קלייגען פֵיהעס זעגנען. 14 דוּ ווירסט דיט גָזוגנעטזוטט מוּנטער מַלען כמליזָנען זיין; עס ווירד מוּנטער דיר קיין מוּנפרוכטבמַרע מָדער מוּנפרוכטבמַרע זיין, מויך ניכט מוּנטער דייגעם פֵיהע. 15. מַלע קרמַנקהייט ווירד דעך עוויגע פָאן דיר מַבוועגדען; מוּנד דיט בזָזען זייכען פָאן מצרים, דיט מיך בע= קמַנט זיגד, דיר ניכט מויפָלעגען, זָנדערן מויך דייגע פֵיגדע קזָמ= מען וָמסען. 16. מויפָרייבען זָלָסט דוּ מַלע פָאלקער, דיט דער עוי= גע דיין גָטט דיר געבען ווירד, דוּ מוסט מיהרער ניכט סָכָען, דמַם דוּ ניכט מיהרען גָטטערן דיענסט, דען דיזעס ווירדע מיין פָמַלמטריק פֵיר דיך זיין. 17. דוּ ווירסט פֵילייכט מין דייגעם הער= צען טפרעכען, דיזע פָאלקער זיגד גרָזָמער מַלס מיך, ווי קָאן מיך זי הָ מויטרייבען? 18. פֵירכטע דיך מַבער ניכט פָאר מיהרען! בע= דענק נור, ווַס דער עוויגע דיין גָזָטט מַן פרעה מוּנד גמַנץ מצרים מויגעמיבט המַט. 19. דיט גרָזָמען פֵערזוכגען, דיט דייגע מויגען געזעהן המַבען, דיט צייכען מוּנד וואונדער, דיט סטמַרקע המַנד מוּנד געזטרעקטען מַרם, מיט וועלכעם דער עוויגע דיין גָזָטט דיך הערוים געפֵיהרט המַט; עבען מַזָ ווירד דער עוויגע דיין גָזָטט מַל= לען פָאלקערן טהון, פָאר דענען דוּ דיך פֵירכטעסט. 20. עך, דער עוי= גע, דיין גָזָטט ווירד מויך מיין פֵערלעהרענדעס חיבעל (חייגע מַרט גיפֵטיגעס מוּגעליפֵערס) מוּנטער זיט מיקען; דמַם מויך דיט מוּ= קָאמען. דיט נָך חיבריג זיגד, מוּנד זיך פָאר דיר פֵערבָרגען המַ= בען. 21. זָמ דיר פָאר מיהרען ניכט במַנגע ווערדען, דען דער עוי= גע דיין גָזָטט מיזט מוּנטער דיר, מיין גרָזָמער מוּנד פֵורכטבמַרער גָזָטט. 22. נָך מוּנד נָך ווירד דער עוויגע דיין גָזָטט דיזע פָאלקער פֵערטרייבען; זָ טעזָל קָמַנסט דוּ זיט ניכט מויפָרייבען, זָנסט קָמַנ= טען דיט ווילדען טהירע זיך ווידער דיך פֵערמעהרען. 23. דער עוי= גע דיין גָזָטט ווירד דיר זיט מַבער פרייז געבען; מוּנד חייגע גרָזָמע בעסטירלוגג מוּנטער זיט מיקען, ביז זיט פָאלליג מויפָגער עבען זיגד. 24. מיהרע קָמַניגע ווירד ער דיר מין דיט הָכדע געבען, מוּנד דוּ ווירסט מ הרען נָמַען מוּנטער דעם היממל פֵערטילגען; ניעמַנד ווירד דיר ווידערסטמַנד טהון קָמַנגען, ביז דוּ זיט פָאלליג מויגע= רָטטעט המַסט. 25. דיט סניטלבילדער מיהרער גָזָטטער מיסט דעגקע נור, וומַס דער עוויגע דיין גָזָטט מַן פרעה מוּנד גמַנן מצרים מויגעמיבט המַט. 19. דיט גרָזָמען פֵערזוכגען, דיט דייגע מויגען געזעהן המַבען, דיט צייכען מוּנד וואונדער, דיט סטמַרקע המַנד מוּנד געזטרעקטען מַרם, מיט וועלכעם דער עוויגע דיין גָזָטט דיך הערוים געפֵיהרט המַט; עבען מַזָ ווירד דער עוויגע דיין גָזָטט מַל= לען פָאלקערן טהון, פָאר דענען דוּ דיך פֵירכטעסט. 20. עך, דער עוי= גע, דיין גָזָטט ווירד מויך מיין פֵערלעהרענדעס חיבעל (חייגע מַרט גיפֵטיגעס מוּנגעליפֵערס) מוּנטער זיט מיקען; דמַם מויך דיט מוּ= קָאמען. דיט נָך חיבריג זיגד, מוּנד זיך פָאר דיר פֵערבָרגען המַ= בען. 21. זָמ דיר פָאר מיהרען ניכט במַנגע ווערדען, דען דער עוי= גע דיין גָזָטט מיזט מוּנטער דיר, מיין גרָזָמער מוּנד פֵורכטבמַרער גָזָטט. 22. נָך מוּנד נָך ווירד דער עוויגע דיין גָזָטט דיזע פָאלקער פֵערטרייבען; זָ טעזָל קָמַנסט דוּ זיט ניכט מויפָרייבען, זָנסט קָמַנ= טען דיט ווילדען טהירע זיך ווידער דיך פֵערמעהרען. 23. דער עוי= גע דיין גָזָטט ווירד דיר זיט מַבער פרייז געבען; מוּנד חייגע גרָזָמע בעסטירלוגג מוּנטער זיט מיקען, ביז זיט פָאלליג מויפָגער עבען זיגד. 24. מיהרע קָמַניגע ווירד ער דיר מין דיט הָכדע געבען, מוּנד דוּ ווירסט מ הרען נָמַען מוּנטער דעם היממל פֵערטילגען; ניעמַנד ווירד דיר ווידערסטמַנד טהון קָמַנגען, ביז דוּ זיט פָאלליג מויגע= רָטטעט המַסט. 25. דיט סניטלבילדער מיהרער גָזָטטער מיסט מיהר פֵערברעכען; וומַס דיך דיז גָזָלד מוּנד זילבער דמַרַן ניכט גע= לטען, עם פֵיל דיך זו בעהָלטען, עם קָמַנטע דיין מוּנגלוק זיין, דען עם מיזט מיין גרייעל פָאר דעם עוויגען דיינעם גָזָטט. 26. בריג= גע קיינען גרייעל מין דיין הויז, זָנסט קָמַנט דער בָן מויך דיך, ווי ער מויך מיהם מיזט; דוּ מוסט מַבסיין מוּנד גרייעל דמַפֵיר הַ= בען; דען דער בָהן רוהט דמַרויך.

ח 1. מַלע געבָטהע, דיט מיך דיר יעלט פָאָרטרייבע, מיסט מיהר בעזָבמַכטען, זיט מויפָלמויבען: דמַמיט מיהר לעבט, מיין פָערמעהרט,

דיך קינֿטיג פֿרעגט: ווֹאם פֿיר בעווֹאנדרנים הֿאט עם איט דען לייג־
נים, גענעטלען מונד רעכֿטען, דיא מיך דער עוויגע גענאָטהען
האָט? 21. אוֹן מאָטווֹארטע דיינעם זאָהנע, ווייר ווֹארען מין מצרים
סקלאָפֿען דעם פֿרעה! דער עוויגע הֿבעֿר האָט מונם איט סטאַרקער
האַנד מוים מצרים גענֿיהרט. 22. דאַבייא האָט דער עוויגע מן מצרים
מן פרעה ועלבסט מונד מן זייגען בעדיענטען, פֿאָר מונזערן עוויגען,
גרעֿסע לייכֿען מונד ווונדער נור סטראָפֿע גענאָטהען. 23. מונד מונם
פֿאָן דאָ היגענע גענֿיהרט; מוּן מונם היהער נו בריגען, מונד
מונם דאָ מונד מיינלוגענען, דאָם ער מונזערן עלטערן נוגענוואָרפֿען
האָט. 24. דאָ גענאָטה מונם דער עוויגע מונזער גאָטט מאָנען דיזען
גענעלען נאָכֿלוגענען, מיהן, דען עוויגען מונזערן גאָטט נו פֿירכֿטען;
דאָמיט עם מונם נו מאָנען לייטען ווֹאהלגעהע, מונד ווייר זאָ לעבען
מאָגען, ווי יעלט גענֿיהרט. 25. מיך ווירד עם מונם דאַבייא נור
גאָטטונעלויגקייט גערעכֿנעט, ווען ווייר פֿאָר דעם עוויגען מונזערן
גאָטט, מאָנע דיא גענאָטע האָלטען, ווי ער אוּם מונם פֿאָרגעסריבען האָט.

ו 1. ווען דער עוויגע דיין גאָטט דיך אין דאָס מאָנד בריגט, דאָ־
הין דוּ יעלט גענעסט, מוּן עם מיינלוגעהאָבען; מונד גראָסע נאָכֿ־
יאָגען פֿאָר דיר פֿערטרייבט, דען חתי, גרגשי, אמרי, כנענ, פרזי,
חוי מונד יבוס, יעבען נאָליאָכֿען, דיא נאָהלרייכֿער מונד אאָכֿטיגער
איגד מאָם דוּ. 2. דער עוויגע דיין גאָטט, גיבט איא מין דייגע גע־
וואָלט, דאָם דוּ איא סלאָגסט; אוּ איאָלסט דוּ איא פֿערבאָגגען, אאָכֿע
קייגען בונד איט מיהגען, מונד נאָסע מיהגען קייגע גנאָדע ווידער־
פֿאָהרען. 3. פֿערסוּאָגערע דיך נייכֿט איט מיהגען, גיב דייגע טאָכֿ־
טער נייכֿט איינעם אוּאָהגע, מונד נים איגע טאָכֿטער גייכֿט פֿיר דייגען
אוּאָהן. 4. דען ער ווירדע דייגען אוּאָהן פֿאָן מיר אַבפֿיהרען, דאָם איא
אַנדערן גאָטטערן דיגטען, אוּ ווירדע דער נאָרן דעם עוויגען ווידער
מייך ענטברענגען, מונד דיך גאָר באַלד מוסראָטטען. 5. מיהר מיסט
פֿיעלוואהר פֿאָלגענדער גאָטטאָלט איט מיהגען פֿערפֿאָהרען, מיהרע
אַלטאָרע מואריסען, מיהרע בילדוייגען נערסאָגען, מיהרע האַינע
מואהויגען, מונד מיהרע גענאָלטע בילדער פֿערברענגען. 6. דען דוּ
ביזט מיין דעם עוויגען דייגעם גאָטטע גאָהייליגטעם פֿאָלק; דיך האָט
דער עוויגע דיין גאָטט ערוואָהלט, זיין לייבאיגענעם פֿאָלק נו זייג,
מוים אַלגען פֿאָלקערן, דיא מוים דער ערדע זיגד. 7. ניכֿט ווייל מיהר
עטוואָ נאָהלרייכֿער אַלם אַנדערע פֿאָלקער ווארעט, האָט דער עוויגע
מייך גענאָמאָגען, מונד ערוואָהלט דען מין ווֹאהרהייט זייד מיהר דיא
וועניגסטען מונטער אַלגען פֿאָלקערן. 8. זאָנדערן בלאָס ווייל דער עוי־
גע מייך לייבט מונד דען מייד האָלטען ווילל, דען ער מייערן עלטערן
נוגעסוואָרען, האָט ער מייך זיט סטאַרקער האַנד מוים מצרים גע־
פֿיהרט; מונד מוים דעם סקלאָפֿענהויז פֿאָן דער האַנד פֿרעה קאָ־
ניגם נו מצרים ערלעסטעט. 9. ערקענע אַלזאָ, דאָם דער עוויגע
דיין גאָטט מיין ווֹאהרער גאָטט זייא, מין טרויטער גאָטט, דער
זייגען בונד האָלט מונד גנאָדע ערלייגט, דענען, דיא מיהן לייבאיגענעם
מוים אַלגען פֿאָלקערן, דיא מוים דיין ערדע זיגד. 10. נייכֿט ווייל מיהר
עטוואָ נאָהלרייכֿער אַלם אַנדערע פֿאָלקער ווארעט, האָט דער עוויגע
מייך גענאָמאָגען, מונד ערוואָהלט דען מין ווֹאהרהייט זייד מיהר דיא
וועניגסטען מונטער אַלגען פֿאָלקערן. 8 זאָנדערן בלאָס ווייל דער עוי־
גע מייך לייבט מונד דען מייד האָלטען ווילל, דען ער מייערן עלטערן
נוגעסוואָרען, האָט ער מייך זיט סטאַרקער האַנד מוים מצרים גע־
פֿיהרט; מונד מוים דעם סקלאָפֿענהויז פֿאָן דער האַנד פֿרעה קאָ־
ניגם נו מצרים ערלעסטעט. 9 ערקענע אַלזאָ, דאָם דער עוויגע
דיין גאָטט מיין ווֹאהרער גאָטט זייא, מין טרויטער גאָטט, דער
זייגען בונד האָלט מונד גנאָדע ערלייגט, דענען, דיא מיהן לייבאיגענעם
מוים אַלגען פֿאָלקערן, דיא מוים דיין ערדע זיגד. 10. זייגע האַסטערן
דער סטעלע, מונד רייבט זיא מוים, פֿר טרינגט עם זייגעם האַסטער
נייכֿט לאַנגע נאַך, זאָנדערן פֿערגילט מיהם פֿאָר זייגעם אַנגעזיכֿטע.
11. בעאַבאַכֿטע אַלזאָ דאָס גענאָטה, דיא גענעטלע מונד רעכֿטע,
דיא מיך דיר יעלט, נור מוימאיבונג, פֿאָרטרייבע.

12. ווען איהר זיצט געהאט, זיא בעזֲבאכטט אונד איז
חויזאיבונג בריגט, זאָ ווירד דער ערפֲאָלג זיין, דאָס דער עוויגע דיין
גאָטט חויך דען בונד אונד דיא גנאָדע הֲאַלטען ווירד, דיא ער דייכען
עלטערן לוגעטוואָרפן. 13. ער ווירד דיך ליעבען, זעגנען אונד פֲער=
אעהרען; ער ווירד אויך דעם ערדרייכ, דאָז ער דיר מייכלוגעבען,
דייכען עלטערן לוגעטוואָרפן, דיא פֲריכטט דייכעס לייבעס אונד דיי=
נעס פֲעלדעס, דיין גרעטרידע, דייכען אָסט אונד דיין אֶהל, ווייא אויך
דייכע רינדלאכט אונד העערדען קלייכען פֲיהעס זעגנען. 14. דוא
ווירסט דיא גזונדעסטע אונטער אַלען כאָלקען זיין; עס ווירד
אונטער דיר קיין אונפֲרוכטבאָרער אָדער אונפֲרוכטבאָרע זיין, אויך
ניכט אונטער דייכעם פֲיהע. 15. אַלע קראַנקהייט ווירד דער עוויגע
פֲאָן דיר אַבוועכדען; אונד דיא בֶּזען ייכען פֲאָן מצרים, דיא אייך בע=
קאַנט זיינד, דיר ניכט אויפֲלעגען, זאָנדערן אויך דייכע פֲיינדע קאָמ=
מען לאָסען. 16. אויפֲרייבען זאָלסט דוא אַלע פֲאָלקער, דיא דער עוי=
גע דיין גאָטט דיר געבען ווירד, דוא אוסט מיהרער ניכט סאָגען,
דאָס דוא ניכט מיהרען גאָטטערן דיענסט, דען דיעס ווירד מיין
פֲאַלסטריק פֿיר דיך זיין. 17. דוא ווירסט פֿילייכט מין דייכעם הער=
צען טפרעכען, דיעז פֲאָלקער זיכד גרֶסער אַלס אייך, ווייא קאָן אייך
זיא אויסטרייבען? 18. פֲירכטע דיך אַבער ניכט פֲאָר מיהרען! בע=
דענקע נור, וואָס דער עוויגע דיין גאָטט אָן פרעה אונד גאַנץ מצרים
אויסגעמיבט האַט. 19. דיא גרֶסען פֲערזוכונגען, דיא דייכע אויגען
געזעהן האָבען, דיא צייכען אונד וונדער, דען סטאַרקע האַנד אונד
דען אויסגעסטרעקטען אַרם, מיט וועלכעם דער עוויגע דיין גאָטט דיך
הערוים געפֲיהרט האָט; עבען אַזוֹ ווירד דער עוויגע דיין גאָטט אַל=
לען פֲאָלקערן טהון, פֲאָר דענען דוא דיך פֲירכטעסט. 20. ער, דער עוי=
גע, דיין גאָטט ווירד אויך מיין פֲערלעהרענדעס היבעל (אייגע אַרט
גיפֲטיגעס אונגעזיפֲערס) אונטער זיא סיקען; דאָס אויך דיא אַוא=
קאָאָען. דיא נאָך מיבריג זיכד, אונד זיך פֲאָר דיר פֲערבאָרגען האַ=
בען. 21. וואָס דיר פֲאָר מיהרען ניכט באַנגע ווערדען, דען דער עוי=
גע דיין גאָטט איזט אונטער דיר, מיין גרֶסער אונד פֿורכטבאָרער
גאָטט. 22. נאָך אונד נאָך ווירד דער עוויגע דיין גאָטט דיזע פֲאָלקער
פֲערסייכען; נו טענסט קאַנסט דוא זיא ניכט אויפֲרייבען, זאָנסט קאָנ=
טען דיא ווילדען טהירע זיך ווידער דיך פֲערמעהרען. 23. דער עוי=
גע דיין גאָטט ווירד דיר זיא אַבער פרייס געבען; אונד אייגע גרֶסע
בעסטירלונג אונטער זיא סיקען, ביז זיא פֲאַלליג אויפֲגעריבען זיכד.
24. מיהרע קאָניגע ווירד ער דיר אין דיא הֶענד געבען, אונד דוא
ווירסט זיא הרען נאָאען אונטער דעם היממעל פֲערטילגען; קיעאַנד
ווירד דיר ווידערסטאַנד טהון קאָנגען, ביז דוא זיא פֲאַלליג אויפֲגע=
רִסטעט האַסט. 25. דיא סניטצבילדער מיהרער גאָטטער אַלט
מיהר פֲערברענגען; נאַם דיך דאָז גאָלד אונד זילבער דאַרען כאָגע=
יסטען, עס פֿיר דיך נו בעהאַלטען, עס קאָנטע דיין פֿאַלליק זיין,
דען עס איזט אייז גרייעל פֲאָר דעם עוויגען דייכעם גאָטט. 26. בריי=
גע קייגען גרייעל אין דיין הויז, זאָנסט קאָאָט דער באַן אויך דיך,
וויא ער אויך מיהם איזט; דוא אוסט אַבסייא אונד גרייעל דאַפֿיר הא=
בען; דען דער באַהן רוהט דאַרויך.

ח 1. אַלע געבאָטהע, דיא אויך דיר יעצט פֲאָרטרייבע, אַלט מיהר
בעאָבאַכטען, זיא אויפֲלעבען: דאַמיט מיהר לעבט, מייך פֲערמעהרט,

דיך קינֿפֿטיג פֿרעגט: ווֹאָם פֿיר בעווֹאָנדרנים האָט עס מיט דען לייג=
נים, געוועטלען מונד רעכֿטען, דיוֹ מייך דער עוויגע געבֿאָטהען
האָט? 21. זוֹ מאָטווֹאָרטע דייגעם זוֹהנע, ווייר וואָרען מין מצרים
סקלאַפֿען דעם פֿרעה! דער עוויגע חֲבער האָט מונס מיט סטאַרקער
האַנד מוים מצרים געפֿיהרט. 22. דאַבייוֹ האָט דער עוויגע מַן מצרים
מַן פרעה זעלבסט מונד מַן זייגען בעדיענטען, פֿאָר מונזערן מוּגען,
גרוֹסע לייכֿען מונד וואונדער נור סטראַפֿע געטהאָן. 23. מונד מונס
פֿאָן דאָ היוועג געפֿיהרט; מוּן מונס היהער לו ברינגען, מונד
מונס דאָוֹ וואָנד מיינלוגעבען, דאָם ער מונזערן עלטערן לוגעשוואָרען
האָט. 24. דאָ געבֿאָטה מונס דער עוויגע מונזער גאָטט מַלֹען דיזען
געזעלען כאַלוֹעבען, מיהן, דען עוויגען מונזערן גאָטט לו פֿירכֿטען;
דאָמיט עס מונס לו מַלֹען לייטען וואָהלגעהע, מונד ווייר זוֹ לעבען
אוֹגען, ווי יעלט געשיהט. 25. מוּיך ווירד עס מונס דאַבייוֹ לור
גאָטטזעליגקייט גערעכֿנעט, ווען ווייר פֿאָר דעם עוויגען מונזערן
גאָטט, מַלֹע דיוֹ געבֿאָטע האַלטען, ווי ער זוֹ מונס פֿאָרגעשריבען האָט.

ז 1. ווען דער עוויגע דיין גאָטט דיך מין דאָוֹ לאַנד ברינגט, דאָ=
הין דוּ יעלט געהעסט, מונד עס מיינלוגעהאַבן; מונד גרוֹסע נאַ=
כֿוֹען פֿאָר דיר פֿערטרייבט, דען חתי, גרגשי, אמרי, כנעני, פרזי,
חוי מונד יבוסי, זיבען כאַליאָכֿען, דיוֹ נאַהלרייכֿער מונד מאָכֿטיגער
זוֹיך האַם דוּ. 2. דער עוויגע דיין גאָטט, גיבט זוֹי מין דייגע גע=
וואַלט, דאָם דוּ זוֹי טוֹפֿגסט; זוֹי זולֹסט דוּ זוֹי פֿערבאַנגען, מאַכֿע
קיינען בונד מיט מיהנען, מונד לאָסֿע מיהנען קיינע גנאַדע ווידער=
פֿאָהרען. 3. פֿערטוואָגערע דיך נוֹכֿט מיט מיהנען, גיב דייגע טאָ=
טער נוֹכֿט זוֹייגען זוֹהנע, מונד נוֹם זוֹייגע טאָכֿטער גוֹכֿט פֿיר דייגען
זוֹהן. 4. דען ער ווירדע דייגען זוֹהן אוֹיר אַבפֿיהרען, דאָם זוֹי
אַנדערן גאָטטערן דינטען, זוֹ ווירדע דער נאָרן דעם עוויגען ווידער
מוֹיך עגטברענגען, מונד דיך גאָר באַלד מוֹיסרוֹטטען. 5. מיהר מוסט
פֿיעלמעהר פֿאָלגענדער גאָטטאַלטאָר מיט מיהנען פֿערפֿאָהרען, מיהרע
אַלטאָרע מואריסען, מיהרע בילדוֹיולען לערשלאָגען, מיהרע האַוֹנע
מואריסען, מיהרע בילדוֹיולען לערשלאָגען, מיהרע האַוֹנע
מואהוֹיען, מונד מיהרע גענילטע בילדער פֿערברענגען. 6. דען דוּ
ביוֹט מוֹין דעם עוויגען דייגעם גאָטטע גהעיליגטעם פֿאָלק; דיך האַט
דער עוויגע דיין גאָטט ערוואָהלט, זוֹין לייבאַיגענעם פֿאָלק לו זוֹיין,
מונס אַלולען פֿאָלקערן, דיוֹ מוֹיך דער עדדע זוֹינד. 7. ניכֿט ווייל מיהר
עטוואַ לאַהלרייכֿער אַלס אַנדערע פֿאָלקער וואַרעט, האַט דער עוויגע
מיך גענאָמאַען, מונד עראָוֹהלט דען מין וואַהרהייט זוֹיד מיהר דוּ
וואַניגסטען מונטער אַלולען פֿאָלקערן. 8. זוֹנדערן בלוֹט ווייל דער עוי=
גע מיך לעבט מונד דען מוֹיד האַלטען ווילל, דען ער מייערן עלטערן
לוגעשוואָרען, האַט ער מיך זוֹיט סטאַרקער האַנד מוים מצרים גע=
פֿיהרט; מונד מוים דעם סקלאַפֿענהויוֹע פֿאָן דער האַנד פֿרעה קע=
ניגס לו מצרים ערראַטטעט. 9. ערקענע אַלוֹ, דאָם דער עוויגע
דיין גאָטט מיין וואַהרער גאָטט זוֹיוֹ, מוֹין טרוֹיטער גאָטט, דער
זוֹיגען בונד האַלט מונד גנאַדע ערוֹייגט, דענען, דוּ מיהן לעבען
מוים אַלולען פֿאָלקערן, דוּ מוֹיך דער עדדע זוֹינד. 7. ניכֿט ווייל מיהר
עטוואַ לאַהלרייכֿער אַלס אַנדערע פֿאָלקער וואַרעט, האַט דער עוויגע
מיך גענאָמאַען, מונד עראָוֹהלט דען מין וואַהרהייט זוֹיד מיהר דוּ
וואַניגסטען מונטער אַלולען פֿאָלקערן. 8. זוֹנדערן בלוֹט ווייל דער עוי=
גע מיך לעבט מונד דען מוֹיד האַלטען ווילל, דען ער מייערן עלטערן
לוגעשוואָרען, האַט ער מיך זוֹיט סטאַרקער האַנד מוים מצרים גע=
פֿיהרט; מונד מוים דעם סקלאַפֿענהויוֹע פֿאָן דער האַנד פֿרעה קע=
ניגס לו מצרים ערראַטטעט. 9. ערקענע אַלוֹ, דאָם דער עוויגע
דיין גאָטט מיין וואַהרער גאָטט זוֹיוֹ, מוֹין טרוֹיטער גאָטט, דער
זוֹיגען בונד האַלט מונד גנאַדע ערלוֹיגט, דענען, דוּ מיהן לעבען
מונד זוֹיגען בונד האַלטען ערוואָהלט, זוֹין לוֹיבאַיגענעם פֿאָלק לו זוֹיין,
מוים אַלולען פֿאָלקערן, דוּ מוֹיך דער עדדע זוֹינד. 10. זוֹנדערן בלוֹט

התלטע זיין לעבען. 43. בצר מין דער ווישטע, מין דער עבנע דיא
דעמ ראובניסען סטאמאע: ראמח מין גלעד, דאז דעמ גדיסען סטאמ=
אע, מונד גילן מין בשן דאז דעמ מנשיסען טטאמאע לוגעהערטע.
44. פאלגענדעס מיזט דיא לעהרע, וועלכע משה דען קינדערן ישראל ס
פארגעלעגט האט. 45. דיזעס זינד דיא לייגניסע, פערארדנונגען
מונד רעכטע, וועלכע משה דען קינדערן ישראל'ס, נאך מיהרק מוים=
גאנגע מוים מצרים בעקאנט גאמאכט האט. 46. דיסזייטס דעם
ירדן'ס, מיק טהאלע בית פעיר גענגעמיבער, מיק וואנדע ס הון קאניג
אמרי, דער מין השבון זאם וועלכען משה מונד דיא קינדער ישראלס,
נאם זיא מוים מצרים גינגען, גענוגען האבען. 47. זיא ערא=
טען זיין וואנד מונד דאז וואנד דעם עוג קאניג ו בשן, צוא דער ביי=
דען קאניגע פאן אמרי, דיסזייטס דעם ירדן'ס גענגען אארגען. 48. פאן
ערער צן, וועלכעם אק מופער דעם ארנן'ס זיגט, ביז מן דען בערג
שיאן, דער מוך חרמון הייסט. 49. דאז גאנצע פלאכע פעלד מוך דער
אארגענזייטע דעם ירדן ס ביז צן דאז מעער מין דיזעק גענילדע, אק
פוסע דעם בערגס פסגה.

ה 1. משה רופ דעק גענאמטען פאלקע ישראל ו מונד ספראך:
פערניק אַ ישראל! דיא פערארדנונגען מונד רעכטע, דיא איך, יעלט
פאך מיינרן אהרען רעדע, בענרייפט זיא וואהל, מונד בעהאלטעט
זיא, דאראנך ו טהון. 2. דער עוויגע מונזער גאט האט מיינען
בונד מיט מונס גענאכט ו חרב. 3. ניכט נור מיט מונזרן עלטערן
האט דער עוויגע דיזען בונד גענאכט, זאנדערן מיט מונס, דיא וויר
אלע היער אק לעבען זינד. 4. פאן אנגעזיכט ו אנגעזיכט האט דער
עוויגע מוך דעם בערגע מיטטען מוים דעם פייער מיט מיך גערע=
דעט. 5. (איך טטאנד אלם מיטטלספערזאן צוישטען דעם עוויגען מונד
מיך, מום מיך דאז וואָרט דעם עוויגען קונד ו מאכען. דען מיהר
פירכטעט מיך פאך דעק דעם פייער, מונד גינגט ניכט מוך דען בערג)
מונד ספראך: 6. איך בין דער עוויגע, דיין גאטט, דער מיך ד ך
מוים מצרים גענפיהרט האבע, מוים דעם הויז דער סקלאפען. 7. דוא
זאלט קיינע אנדערע גאטטער האבען פאר מיינעק אנגעזיכט.
8. דוא זאלט דיר קיין גאלעגבילד מאכען, קיינע אהנלויכע גענטאלט
פאן דעק, וואס אבען מיק היאנעל, אדער אונטען מוך דער ערדע,
אדער מיק וואסער מונטער דער ערדע מיזט. 9. דוא זאלט דיך
פאר מיהנען ניכט ביקען, מוך זיא ניכט גאטטענדינסטליך פערעה=
רען. דענן איך דער עוויגע דיין גאטט בין איפערפאלגער גאטט,
(דער קיינען אנדערן נעבען זיך ליידען קאן), דער דאז פערברעכען
דער פאטער אהנדעט אן קינדערן, ענקעלן מונד אורענקעלן, נאמליך
ביזא דענען, דיא איך האסען. 10. דער אבער גנאדע ערלייגט ביז
מין דאז טויזענדסטע גענעכט, דענען. דיא איך ליבען, מונד מיינע
גענאטהע האלטען. 11. דוא זאלט דען נאמען דעם עוויגען ניכט
בייא מיינער מונווהרהייט מיסברעכען (נאמליך מום זיא נו בע=
קרעפטיגען), דען דער עוויגע וירד ניכט מונגעסטראפט לאסען,
דאס דוא זאלט דיר קיין גאלעגבילד מאכען, קיינע אהנלויכע גענטאלט
דאן דעק, וואס אבען מיק היאנעל, אדער אונטען מוך דער ערדע,
אדער מיק וואסער מונטער דער ערדע מיזט. 9. דוא זאלט דיך
פאר מיהנען ניכט ביקען, מוך זיא ניכט גאטטענדינסטליך פערעה=
רען. דענן איך דער עוויגע דיין גאטט בין מיין מייפערפאלגער גאטט,
(דער קיינען אנדערן נעבען זיך ליידען קאן), דער דאז פערברעכען
דער פאטער אהנדעט אן קינדערן, ענקעלן מונד אורענקעלן, נאמליך
ביזא דענען, דיא איך האסען. 10. דער אבער גנאדע ערלייגט ביז
מין דאז טויזענדסטע גענעכט, דענען. דיא איך ליבען, מונד מיינע
גענאטהע האלטען. 11. דוא זאלט דען נאמען דעם עוויגען ניכט
בייא מיינער מונווהרהייט מיסברעכען (נאמליך מום זיא נו בע=
קרעפטיגען), דען דער עוויגע וירד ניכט מונגעסטראפט לאסען,
דענען, וואס אבען מיק היאנעל, אדער אונטען מוך דער ערדע,
אדער מיק וואסער מונטער דער ערדע מיזט. 9. דוא זאלט דיך
פאר מיהנען ניכט ביקען, מוך זיא ניכט גאטטענדינסטליך פערעה=
רען. דענן איך דער עוויגע דיין גאטט בין מיין מייפערפאלגער גאטט,
(דער קיינען אנדערן נעבען זיך ליידען קאן), דער דאז פערברעכען
דער פאטער אהנדעט אן קינדערן, ענקעלן מונד אורענקעלן, נאמליך
ביזא דענען, דיא איך האסען. 10. דער אבער גנאדע ערלייגט ביז
מין דאז טויזענדסטע גענעכט, דענען. דיא איך ליבען, מונד מיינע
גענאטהע האלטען. 11. דוא זאלט דען נאמען דעם עוויגען ניכט
בייא מיינער מונווהרהייט מיסברעכען (נאמליך מום זיא נו בע=
קרעפטיגען), דען דער עוויגע וירד ניכט מונגעסטראפט לאסען,
דענעניגען, וועלכער זיינען נאמען בייא מיינער מונווהרהייט מוים=
ספריכט. 12. נים דען רוהעטאג וואהל מין אכט, דאס דוא זאלט
היליגסט, וויא דער עוויגע דיין גאטט דיר בעפאהלען האט. 13. ועכס
טאגע קאנסט דוא ארבייטען; מונד אלע דייא גענאפטע פער=
ריכטען. 14. דער זיבענטע טאג אבער מיזט מין רוהעטאג, דעם

אנדרע נאליאנען לערסטרייען, אונד מיהר ווערדעט אין גערינגער נא־
נאהל אונטער דען פאלקערן מיבריג בלייבען, דאהין חייך דער עוויגע
טרייבען ווירד. 28. דאזעלבסט ווערדעט מיהר גאטטערן דינען, דיא
דאז ווערק אענטליכער האנדע ויגד, החזן אונד סטיין, דאז ניכט זע־
הען, ניכט הארען, ניכט שמעז, ניכט ליכטן קאנן. 29. דאז ווערדעט
מיהר דאן דען עוויגען מייערן גאטט ;וכען אונד מוך וידער פינדען,
ווען מיהר מיהן נאוליך פאנן גאנצעם הערצען אונד פאנן גאנצער זעעלע
פערלאנגען ווערדעט. 30. ווען דוא אין דער ענגע זיין וירסט, אונד
דיך אלעם דיזעם וירד בעטרעפפען האבען, פאם ענדע דער טאגע
ווירסט דוא עכדליך צו דעם עוויגען דיינעם גאטטע צוריק קעהרען,
אונד זייער סטיאאע געהארכען. 31. דען דער עוויגע דיין גאטט
איזט אין בארמהערציגער גאטט, ער ווירד זיינע האנד ניכט פאנן
דיר צעבליהען, אונד דיך ניכט צו גרונדע געהען לאסען; ווירד דעם
בונדעם ניכט פערגעסען, דען ער דיינען עלטערן צוגעשוארען האט.
32. ערקונדיגע דיך נור נאך דען טאגען לייטען, דיא פאר דיר גע־
וועזען זינד, פאן דעם טאגע פאן דאם גאטט דען מענסען אויף דער
ערדע ערשאפפען האבען, פאנן מיינעם ענדע דעם היממעל נום פא־
דער ערדע, אב יממאלם מיינע איא גרארסע טהאטע געסעהעו, אדער
דערגלייכען געהארט ווארדען? 33. אב יממאלם מיינע נאליכן דיא
סטיאאע מיינער אוים דעם פייער רעדענטען גאטטהייט פערנאא־
מען, ווי דוא פערנאאמען האבסט, אונד ווארע פאר נעבליבען?
34. אדער האבע מיינע גאטטהייט יע אונטערנאאמען, הין צו געהען,
יך איטטען אוי; מיינעם פאלקע פאן פאנק הערוים צו נעה־
מען: דורך פערזוכונגען, צייכען, ווונדער, קריג, מיט סטאר־קינר
אבלט אונד אויגעסטרעקטעם ארמע, אונד דורך פאלעריא פארכט־
באהר טהאטען, ווי דיאיניגען, וועלכע דער עוויגע דיין גאטט פאן
מצרים פאר דיינען אוגען. 35. פאלעם דיזעם איזט
דיר געליגט ווארדען, דאאיט דוא ווייססט, דאס דער עוויגע ווהרע
גאטט, אונד אויסער אים קיינער זיין. 36. פאנ היממעל העראב
האבע ער דיך זיינע סטיאאע האבען לאסען, דיך צוכט צו לעהרען,
אונד אויף דער ערדע האבע ער דיר זיין גרארסעס פייער געליגט,
אונד דוא האבסט זינע וואורט אוס דער מיטטען פון דיזען הערא

החלטע זיין לעבען. 43. בצר מין דער וויסטע, מין דער עבנע דיא
דעם ראובניסטן סטאמעס: ראמת מין גלעד, דאס דעם גדיסטן סטאמ=
עס, מונד גילן מין בשן דאס דעם מנשיסטן טטאמעס לוגעהאָרטע.
44. פאָלגענדעם מיזט דיא לעהרע, וועלכע משה דען קינדערן ישראל ס
פאָרגעלעגט האָט. 45. דיזעם זינד דיא לייגניסע, פערמאָרדונגען
מונד רעכטע, וועלכע משה דען קינדערן ישראל'ס, נאָך מיהרם חוים=
גאנגע חוים מצרים בעקאָנט גענאָכט האָט. 46. דיזייטס דעם
ירדן'ס, מים טהאָל בית פּעיר גענגעמיבער, חים וואָנד ס הון קאָניג
אמרי, דער מין השבון גאָס וועלכען משה מונד דיא קינדער ישראלס,
נאָס זיא חוים מצרים גינגען, גענאָגען האָבען. 47. זיא ערמבער=
טען זיין נאָך מונד דאס עוג קאָניג ס בשן, צוויא דער בייי=
דען קאָניגע פאָן אמרי, דיזייטס דעם ירדן'ס גענגען אָפּרגען. 48. פאָן
ערער נאָן, וועלכעם חַם חופער דעם ארנן'ס זיגט, ביז חן דען בערג
שיאן, דער חויך חרמון היימט. 49. דאס גאָנצ פּלאָכע פּעלד חוין דער
אָפרגענזייטע דעם ירדן ס ביז חן דאס מעער מין דיזעם גענפילדע, חַם
פוסע דעם בערגס פסגה.

ה 1. משה רין דעם גענאָאטען פאָלקע ישראל ס מונד ספראָך:
פערניס מ ישראל! דיא פערמאָרדונגען מונד רעכטע, דיא איך, יעלט
פאָר מייערן אָהרען רעדע, בענרייפּט זיא וואָהל, מונד בעהאָלטט
זיא, דאָרנאָך ס טהון. 2. דער עוויגע חונזער גאָטט האָט חיינען
בונד אים חונם גענאָכט ס חרב. 3. ניכט נור אים חונזערן עלטערן
האָט דער עוויגע דיזען בונד גענאָכט, זאָנדערן אים חונם, דיא וויר
אָלע היער חַם לעבען זינד. 4. פאָן אָנגעזיכט ס חַם דער
עוויגע חויך דעם בערגע איטטען חוים דעם פייער איט חיין גערע=
דעט. 5. (איך טטאָנד אָלם איטטעלפערזאָן צוישטען דעם עוויגען חונד
חיין, חום חיין דאס וואָרט דעם עוויגען קונד צו אָכטען. דען איהר
פירכטעט חיין פאָר דעם פייער, חונד גינגט ניכט חויך דען בערג)
חונד ספראָך: 6. איך בין דער עוויגע, דיין גאָטט, דער איך ד ך
חוים מצרים גענפיהרט האָבע, חוים דעם הויז דער סקלאָפען. 7. דוא
זאָלסט קיינע אָנדערע גאָטטער האָבען פאָר אייגעם אָנגעזיכטע.
8. דוא זאָלסט דיר קיין גאָלעבילד אָכען, קיינע אָהנלוכע גענטאָלט
פאָן דעם, וואָם אָבען חים היאָעל, אָדער חונטען חויך דער ערדע,
אָדער חים וואָסער חונטער דער ערדע חיזט. 9. דוא זאָלסט דיך
פאָר חיהנען ניכט ביקען, חויך זיא ניכט גאָטטעמדינסטליך פערעה=
רען. דען איך דער עוויגע דיין גאָטט בין איין אייפערפאָלגער גאָטט,
(דער קיינען אָנדערן נעבען זיך ליידען קאָן), דער דאס פערברעכען
דער פאָטער אָהנדעט אָן קינדערן, ענקלען חונד חורענקלען, נאָכדעם
בייא דענען, דיא איך האָסען. 10. דער אָבער גנאָדע ערלייגט בי=
זען דאס טויזענדסטע גענעראָטיאָן, דענען. דיא איך ליבען, חונד חיילט
גענאָטהע האָלטען. 11. דוא זאָלסט דען נאָמען דעם עוויגען ניכט
בייא אייטער חונוואָהרהייט חוימספּרעכען (נאָכדעם חום זיא נו בע=
קראָפטיגען), דען דער עוויגע וירד ניכט חונגעסטראָפט לאָסען,
דענעיניגען, וועלכער זיינען נאָמען בייא אייטער חונוואָהרהייט חוים=
ספריכט. 12. נים דען רוהעטאָג וואָהל אין אָכט, דאָס דוא איהן
הייליגסט, וויא דער עוויגע דיין גאָטט דיר בעפּאָהלען האָט. 13. ועכס
טאָגע קאָנסט דוא אָרבייטען; חונד אָלע דיינע גענאָפּטע פער=
ריכטען. 14. דער זיבענטע טאָג אָבער חיזט חיין רוהעטאָג, דעם

מנדרע נחליאלנען לערסטרייען, מונד מיהר וועדעט מין גערינגער חכ־
להל מונטעל דען פחלקערן מיברינ בלייבען, דחהין חייך דער עוינע
טרייבען ווירד. 28. דחזעלבסט וועדעט מיהר גחטטערן דינען, דיח
דחז ווערק מענסליכער הנדע זינד, החלן מונד סטיין, דחז כיכט זע־
הען, כיכט הערען, כיכט עסען, כיכט ליכען קחן. 29. דחז וועדעט
מיהר דחן דען עוינען מיערן גחטט ונכען מונד מוך ווידער פינדען,
ווען מיהר מיהן נעאוך פחן גחנלעפ הערנען מונד פחן גחנגער זעעלע
פערלחנגען וועדעט. 30. ווען דוז מין דער ענגע זיין ווירסט, מונד
דיך חלזעם דיוען ווירד בעטרחפען הבען, חם ענדע דער טחגע
ווירסט דוז ענדליך נו דעפ עוינען דיינעפ גחטטע לוריק קעהרען,
מונד זייער סטיחפע געהערכען. 31. דען דער עוינע דיין גחטט
מיוט מיין בחרהערליגער גחטט, ער ווירד זיינע הנד נים פחן
דיר חבליהען, מונד דיך נים נו גרונדע גענהען לחסען; ווירד דעם
בונדעם נים פערגעסען, דען ער דיינען עלטערן נוגעסוורען הבט.
32. ערקונדיגע דיך נור נחך דען חלטען לייטען, דיח פחר דיר גע־
וועזען זינד, פחן דעפ טחגע מן דח גחטט דען חנסען חוין דער
ערדע ערסחפען הבט, פחן מיינעפ ענדע דעם היחעל נוף חכ־
דערן ענדע, חב יעמחלם מיינע יח גרחפע טהבט גענעהען, חדער
דערגלייכען גענהרט ווחרדען? 33. חב יעמחלם מיינע כחלין דיח
סטיחפע מיינער חוים דעפ פייער רעדענטען גחטטהייט פערנחח־
חען, ווים דוז פערנחחען הבט, מונד ווחרע חפ לעבען גענבליבען?
34. חדער הבט מיינע גחטטהייט יע חונטערנחחען, הין נו גענהען,
זיך אייטען חוי: מיינעפ חכדערן פחלקע מין פחלק הערוים נו נעה־
חען: דורך פערוונגען, לייכען, ווונדער, קריג, מיט סטחפקינר
אחבט מונד חויגעסטרעקטעפ חרחפ, מונד דורך חלערליח פורכט־
בחרע טהטען, ווים דיחינינגען, וועלבע דער עוינע דיין גחטט חן
מצרים פחר דיינען חויגען חויגעחיבט הבט? 35. חלזעם דיזעם חיוט
דיר געלייגט ווחרדען, דחחיט דוז ווים עסט, דחם דער עוינע ווחהרע
גחטט, מונד חויסער מיהפ קיינער זיין. 36. פחפ היחעל הערחב
הבט ער דיך זיינע סטיחפע הערען לחסען, דיך נוכט נו לעהרען,
מונד חוין דער ערדע הבט ער דיר זיין גרחפעם פייער גלייגט,
מונד דוז הבט זיינע רעדע פערנחחען, חיטטען חוים דעפ פייער.
37. דחרום ווייל ער דיינע פחטער ליבטע, מונד מיהרען זחחען נחך
מיהנען ערווחהלטע, הבט ער חייך חיט זייער גרחפען קרחפט, פחר
זיך הער חוים מצרים געפיהרט. 38. חוך פחלקער פחר חייך נו פער־
טרייבען, דיח גרחפער מונד חיבטיגער זינד חלם מיהר, חייך חבער
היגלופיהרען, מונד חייך מיהר לחנד נוף ערבגוטע חיינלוגעבען, ווים
זיך יעלט טחן נו לייגען חנגעפחנגען. 39. ערקענט חלזח מונד נעה־
אעט ווחהל נו הערלעען. דחם דער עוינע, ער חללין גחטט זיין, חבען
חיך היחעל מונד חונטען חוין דער ערדע, מונד זחנסט קיינער.
40. היטע חלזח זייער פערחרדנוגען מונד גענחטהע, דיח חיך דיר
יעלט פחרלעגע, דחחיט עם דיר מונד דייפען קינדערן נחך דיר ווחהל־
געהע, מונד דחחיט דוז חנגע יחהרע חוין דעפ ערדרייכ בלייבסט,
דחז דער עוינע דיר חוין עוינ טענקען ווילל. 41. דחחלם זחנדערטע
משה דריין סטחדטע חוים, חוין דער חחרגענזייטע דעפ ירדנס.
42. דחם חיין טחדטסלחגער דחהין זייער לופפלוכט נעהאע, וועך זיי־
נען נחכסטען חואברינגט חופפערזעהענס, חהנע דחם ער פחרהער
זיין פיינד געוועזען, דער פלויהע חין חייער פחן דיזען סטחדטען, מונד

ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਬੇ ਕੋ ਮਨ ਮੇਰੋ ਅਤਿ ਹੀ ਲੋਚਤ ਹੈ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਯਾਤੇ ਤੁਮ ਸੋ ਕਹਤ ਹੌ ਮੈਨ ਸੁਨੋ ਸਭ ਸਾਧਨ ਰਾਇ ਸਦਾਹੀ। ਜੋ ਤੁਮ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਮਨ ਹੈ ਤੌ ਤੁਮ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੈਹੌ ਕਹਾਹੀ। ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਤਿਹ ਸਾਧ ਕੋ ਸੰਗ ਲੈ ਚਲਿਬੇ ਕੋ ਤਿਹ ਠਉਰ ਉਤਾਹੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਸਾਧ ਚਲੇ ਤਿਹ ਠਉਰ ਉਤਾਹੀ। ਜਾਇ ਕਹਿਓ ਤਿਨ ਸਾਧਨ ਸੋ ਤਬ ਹੀ

חונד געטפרעכען. 24. הערר! דו עוויגער! דוא האסט אנגעפאנגען
דייכעפ דיענער דייכע גרויסע חונד דייכע מלוחכט צו לייגען, דען ווער
איזט אין גאטטליכעם ווערכען אויף היממעל אדער אויף ערדען, דאס
טהון קענטע, חלוס דוא? 25. אי! ווען
איר' זיבער דען ירדן לייהען, דאס פארטרעפליכע לאנד
צו זעהען בעקומט, דאס יענזייטס דעם ירדן איזט, זונדערליך יע-
נען פארטרעפליכען בערג חונד דען לבנון. 26. מלויין דער עוויגע
ווהר זוען זיערכטווילען זיבער אין ערלירנט, חונד ערהורטע איך
כיכט. ער טפרעך פיעלמעהר צו מיר, ווען גענוג זיין! רעדע מיר פון
דיזער זאכע נימכט מעהר! 27. סטייגע אויף דיזו טפיצע דעם פסגה,
ערהעבע דיינע אויגען גענען מבענד, מיטטערנאכט, מיטטאג חונד
מארגען, חונד זיהע דיך הערוס, דען זיבער דעז ירדן זולסט דוא
כיכט גזהען. 28. דעם יהושע ערטהיילע בעפעהע, דאס ער קיהן
חונד טאפער זיין, דען ער זאל פאר דיזעם פאלקע הערגזהען,
חונד זיהנען דאס לאנד בעזיטצען מוימטהיילען, וועלכעם דוא זעהען
ווירסט. 29. וויר ווגען דאמאלס אין טהאל גענען בית פעור זיבער.

ד 1. מלוח ישראל! גזהארכע דען גזעטצען חונד רעכטען, דיא
איך לעהרע, דאס זיא זיהר טעבט חונד זען דאס, וועלכעם
דער עוויגע זייער גאטט, איך זיינגעבען ווער היגקאמט חונד עם
זייננעהמט. 2. טהוט לו דעם, דאס איך זייך גזביעטע כיכטס היגלו,
חונד נעהמט כיכטס דאפאן, זונדערן האלטעט דיא גזבאטהע דעם
עוויגען זייערס גאטטעס זאך, ווילך איך זיא גזביטהע. 3. זייערע
אויגען האבען גזעזעהן ווען דער עוויגע בייא גזלעגענהייט דעם בעל
פעור גזטהאן, ווען כור זייגער דעם בעל פעור נאכגענגען, דען
האט דער עוויגע זייער גאטט חוים זייך חוסגזעראטטעט. 4. דיא
זיהר מבער דעם עוויגען זייער גאטט האהינגט, זיהר לעבט אלע
הייטיגעם טאגם. 5. זיה! איך האבע זייך גזעזעלע חונד רעכטע
גזלעהרט, ווילך איר דער עוויגע מיין גאטט בעפאהלען, דאס זיהר
זיא חוסזיבט מין דעם לאנדע, דאהין זיהר קאמעט, עם מין בעזיטצ
לו נעהמען. 10. בעאבאכטעט זיא ווהל, חונד זיבט זיא אויף, דען
דיזעם ווירד זייערע ווייזהייט חונד פערנופט זיין בייא דען פאלקערן.
ווען זיא דיזע פערסידנע גזעזעלע הערען, זאלן זיא טפרעכען זיא: דיזע
גרויסע נאליאן זיזט כור ווייזע חונד פערסטענדיג! 7. דען ווע זיזט
זייעלע נאליאן, זיא אאך נאך זאלן זיין, לו דער דיא גאטטער זאלן
כאהע זיך טהון, אלם דער עוויגע חונזער גאטט, זאלן אפט ווער זיהן
אנרופען? 8. חונד ווע זיזט זייענע נאליאן, זיא אאך נאך זאלן גרויס זיין,
דיא זאלע גערעכטע פערהאנדלונגען חונד גזעזעלע האטטע, אלם
דיזע לעהרע היר, דיא זיך זייך יעלט פאהרלעגע? 9. זאלן היטע דיך
דען, חונד זיעד זיך ווהל מין אלט, דאס דוא דיא דינגע כיכט פער-
געסעסט, דיא דייגע אויגען גזעזעהן האבען, ווילך זיא דיין
לעבענלאנג נימכט חוים דעם הערלען קאמען: אלע זיא דיינען קיי-
דערן חונד קינדסקינדערן בעקאננט. 10. דען טאג נעמליך, דאס דוא
פאר דעם עוויגען דייגעם גאטט חרב סטונדעסט, דא דער עוי-
גע זו איר טפרעך: פערזאמעל איר דאס פאלק, איך ווילל זיא זייגע
ווערטע הערען לאסען, דאמיט זיא לערנען, איך לייט זיהרעס לעבענס
חוילך ערדען זו פירכטען, חונד זאלעס חוילך זיהרע קינדער לעהרען.
11. זיהר טראטעט הינזו חונד סטונדעט חונטען פאך בערג, דער

ועם פֿאָק אין דער סטאַדט, ווייבער, קינדער. 7 אונד דאָס פֿיה נעבסט
חַלוֹער בייטע חוים דען סטאַדטען פֿוינדערטען ווייר. 8 חויל דיעזע
וויזע ערחַבערטען ווייר דאַמאַלס דאָס; ואַנד דער ביידען אמריסן קאָנ־
גע, וועלכֿעס חויל דיזעק זייטע דעס ירדנ׳ס ויגט פֿאָק בחַכֿע ארנן חַן,
ביז חַן דען בערג חרמון. 9 דיזען בערג חרמון נענענן דיא צידנים
שרן חונד דער אמרי נענענט חיהן שניר. 10 חַלע סטאַדטע אין דער
עבנע גאַנץ גלער, גאַנץ בשן, ביז סלכה חונד אדרעי, וועלכֿע נאָך רייכ־
כֿע עוג׳ס נו בשן גהאַרטן. 11 דיזער עוג וואַר דער חיינליגע, דער
נאָך פֿאָן דען ריזען חיבריג וואַר. זיינע בעטטסטאַטע פֿאָן חייזען, חיזט נאָך
נו רבה דער אַהנע עמון נו זעהען, דיא ואַנגע דער זעלבען האַט נין
עלנן, חונד דיא בריטע פֿיער עלנן, יעדע זאָ גראָס אַלז דער פֿאַר־
דערחַרק חייגעס אחַנעס. 12 דיזעס ואַנד כֿאַטען ווייר דאַמאַלס אין
בעזיטן. פֿאָן ערער, דאָס חַק בחַכֿע ארנן ויגט, דאָס החַלבע גלעבירגע
גלעד, נעבסט חַלען סטאַדטען גאַנ חיך דעק ראובנ׳סען חונד גד׳סען
סטאַוועט. 13 דאָס חיבריגע גלער, חונד גאַנץ בשן, וואָס עוג רעגירטע,
גאַנ חיך דעק החַלבען סטאַוועט מנשה, כֿעאַלך דען גאַנצען סטריך
ארגב, דער נו בשן גהאַרטע, דיזעס וואַרד דאָס ריזעלאַנד גענאַנט.
14 חַלויין, יאיר זאָהן מנשה כֿאַהק דען גאַנצען סטריך ארגב חיין
בי׳ חַן דאָס גלביעט דעס גשורי חונד מעכתי, חונד כֿאַנטע דאָס גאַנ־
צע דער יאירס דערפֿאַטאַטען, כֿאַך זייגעק נאַוען, וועלכֿען נאַוען עס
חויך בעהאַלטען האַט. 15 דעק מכיר גאַנ חיך גלער. 16 דעק
ראובן׳סען חונד גד׳סען סטאַוועט חבער גאַנ חיך חיינען טהייל פֿאָן גלער
בי׳ חַק בחַכֿע ארנן; זאָ דאַס דיא איטטע דעס ארנן דיא גראַנצע זיין
זאָלטע, חונד בי׳ חַן דען בחַק יבק, דיא גראַנצע דער זאָהנע עמון.
17 פֿערנער דיא עבנע, חונד דען ירדן, דער חיהרע גראַנצע זיין
זאָל, פֿאָן דעק זע כנרת, בי׳ חַן דיא זע חין דער עבנע, חדער
דיא זאַלזזע, חונד בי׳ חַן דען פֿוס דעס בערגס פסגה, נעגען אָחר־
גען. 18 חיך גאַנ חייך דאַמאַלס פֿאַלגענדען בעפֿעהל, דער עוויגע
חי ער גאַטט האַט חייך כון דיזעס לאַנד צום בעזיטצ גענעבען, חיהר
חיסט אַלער, אַלע סטרייטבאַרע אַנגעהער חונטער חייך, גערוסטעט
פֿאַר חיערן ברידערן, דען קינדערן ישראל׳ס הערליהען. 19 בלאַס
חיערע וויבער, קינדער חונד פֿיה (דען חיך ווייס, דאַס חיהר פֿיעל
פֿיה האבט) זאָלען חין דען סטאַדטען בלייבען. דיא חיך חייך גענע־
בען. 20 בי׳ דער עוויגע חיערע ברידער, זאָ ווי חיך, נור רוהע
בריגט, חונד זיא דאַז זאַנד חיינעהאַבן, דאָז דער עוויגע חייער
גאָטט, חיהרען חויך יעדער זיטע דעס ירדנ׳ס גענעבען ווירד, זאָלדען
קאַנט חיהר יעדער נו זיינער בעזיטצונג, דיא חיך חיהם גענעבען,
נוריקקעהרען. 21 דעם יהושע גאַב חיך דאַמאַלס פֿאָלגענדען בעפֿעהל:
דוא האַסט נון חיט דיינען חוגען זאַלעס געזעהען, וואָס דער עוויגע
חיער גאָטט דיזען ביידען קאַניגען גערהאַן האַט. עבען זאָ ווירד
דער עוויגע חלע קאַניגרייכען, דאַהין דוא קאַמאַסט. 22 פֿירכֿ־
טעט חיך ניכֿט פֿאַר חיהנען, דען דער עוויגע חיער גאָטט חיזט
עס, דער פֿיר חייך סטרייטעט.

ואתחנן

23. בעפֿאָר דיזעס גערסאַה, האַטטע חיך דען עוויגען גערֿלעהעט

מיהן פֿיידזשליג זײַן. 25. פֿונאנדער ווײַל איך הַאפֿמַנגען מַוזען פֿאָלקערן
מוטער דעם היאָמען מַנגסט מונד פֿורכט פֿאָר דיר מיינלוגעבען. דיא
נור ד יפֿען רוך המֶרען, זאָלען ליטערן מונד בעבען פֿאָר דיר.
26. פֿאָן דער ווישטע קדמות חוים המֶטטע איך מיינע גענַדפֿאַט
זַן סיחן קאָניג זו חשבן, איט דעם פֿרידליכען מַנטרַגע, מַכגעזאַגטען.
27. ערלויבע איך דען דורכזוג: דורך דיין זַנדע, אך ווײַל מוך דער
העערסטרַאַע בלייבען, וועדער רעכטס נאָך לינקס דאָפֿאָן מַבוו יכען.
28. שפייזע, דיא איך עסען ווילן, זאָלסט דוא מיר חומ ס געלד
פֿערקויפֿען, מונד וואַסער דאָ: איך טרינקען ווילן, פֿיר געלד געבען;
זַאַס איך נור זו פֿוסע דורכזיהען. 29. (זַן ווייא איר דיא זאָהנע עשו
געטהַאַן, דיא אין שעיר וואָהנען, מונד דיא מואבים, דיא אין ער
וואָהנען) בים איך איבער זַרדן אין דאָ: זַנד געהן וועדע, דאָ:
דער עוויגע אונזער גאָטט, מונס מיינגעבען ווילן. 30. אַזיין סיחן
קאָניג זו חשבן וואָלטע מונס דען דורכזוג ניכט געשטַטטען, דען
דער עוויגע דיין גאָטט פֿערהאַרטעטע זיינען זין, מונד טטאַרקטע
זיינען אוטה, מונס איהן דיר אין דיא האַנדע זו זיעפֿערן, וו ו יעלט
ווירקליך געשעהען אייט. 31. דער עוויגע ספרַך זו איר: זיעה!
איך אַכַע היערַאיט דען הַאפֿמַנג, מונד גענע דיר פריי: סיהן מונד
זיין זַנד, אַכַע דוא דען הַאפֿמַנג, זאָלסט זו ערַבערן. 32. סיחן
ריקטע מונס אויך איט זיינער גַזַמלטן קריעגסאַכַט ענטגעגען, נאָך
יהצה, נור סאַכַט. 33. מונד דער עוויגע אונזער גאָטט גַאַב אייהן
אין אונזערע געוואַלט. ווייר סלוגען אייהן, זיינע זאָהנע, מונד זיין
גַזַמלטעס פֿאָלק. 34. נַזַהאַלטן זו גלייכער לייט אַזלע זיינע סטַדטע
אייז, פֿערבאַנטטען אַזלעס, וואַס אין דיזען סטַדטען וואַר, אַנַנער,
ווייבער, קינדער, לויטען ניכטס אייבריג. 35. בלאָס גַאַ: פֿיעה נַזַהאַלטן
ווייר אונס מונד דיא בייטע דער סטַדטע, דיא ווייר אייגענאַאַלטן.
36. פֿאָן ערער זַן, דאָ: זַך אופֿטער דעם בַכַעם ארנן ליגט, בים
נַזַך גלעד, ווַר אונס קיינע סטַדט זו אַכַטיג, דען אונזער גאָטט
גאַב אונס אַזלעס פריי. 37. נור דאָ: זַנד דער קינדער עמון בע=
דיהרטעט אייהר ניכט, דען גַזַמלטען סטריך זַך בַכַע יבק, דיא
סטַדטע ווייך דעם געבירגע, מונד אַזלעס, ווַס אונס דער עוויגע
אונזער גאָטט פֿערבאַטהטען.

ג 1. ווייר וואַנדטען אונס, מונד לאָגען היכוין נַזַך בשן. דאָ: ריקטע
אונס עוג, קאָניג זו בשן אייט זיינער גַזַמלטען אַכַט, ענטגעגען נַזַך
אדרעי, נור סלַכַט. 2. דער עוויגע חַבער ספרַך: פֿירכטע אייהן
ניכט! איך גענע אייהן זיין גַזַמלטעס פֿאָלק מונד זיין זַנד, אין דיינע
געוואַלט, דוא זאָלסט אייהם טהון, ווי דוא דעם סיחן, קאָניג אמרי
געטהַאַן, דער זו חשבן וואָהנטע. 3. אַלזאָ גאַב דער עוויגע, אונזער
גאָטט אויך דען עוג קאָניג זו בשן מונד זיין גַזַמלטעס פֿאָלק אין אונזרע
געוואַלט. ווייר סלוגען אייהם אויל דאָ: הויפֿט, דאָ: פֿאָס אייהם ניכטס
איבריג בליב. 4. אַזלע זיינע סטַדטע נַזַהאַלטן ווייר אייז, דאָ: בליעב
קיין אָרט לוריק, דען ווייר אייהנען ניכט אַבנַזַהאַלטן: זעכציג סטַדטע,
דען גַזַמלטען סטריך ארגב, וועלכעס דאָס רייך דעם עוג קאָניג זו בשן
אויזאַכַט. 5. אַזלע דיזע סטַדטע וואַרען בעפֿעסטיגט, החטטען האָ=
הע אויערן. טהַאַרע מונד ריגעל, אויסער דען אָפֿענען פלַאַטלען, דע=
רען זעהר פֿיל וואַרען. 6. ווייר פֿערבאַנטטען זיא, עבען זאָ ווייא ווייר
דעם פֿיהן קאָניג זו השבן גענטהַאַן האַטטען. פֿערבַאַנטטען נעאַלך אַלע

זאַסען, דען איך האַבע דאָ געבירגע שעיר דעם עשו זום ערבטהיי־
ל ג׳עגעבען. 6. טפייזע, דיא איהר עסען ווּאָלט, איסט אויך פּאָן
מיהנען חוּאס ג׳עלד קויפֿען, חוּנד ווּאַסער, דאָ׳ מיהר טרינקען ווּאָלט,
איט ג׳עלד בעלאַהלען. 7. דען דער עווּיגע האַט דיך מין אַלעז ווּער־
קען דייער האָנד ג׳עזעגנעט, חוּנד ביים דייגעם לאַגע הורך דיא
גראָסע ווּיסטע פֿיר דיך ג׳עוּאַרגט. דיזע פֿירליג יאַהרע זיינ איצט
דער עווּיגע, דיין גאָטט, מיט דיר ג׳עוועזען, דאָס דיר ניכטס ג׳ע־
מאַנגעלט האַט. 8. ווּיר ג׳ינגען אַלזוֹ אַב פֿאָן חוּנזערן ברידערן, דען
וּאָהנען עשו, דיא מין שעיר ווּאָהנען, פֿאָן דעם ווּעג דורך דיא
עבענע, פֿאָן אילת חוּנד עציון גבר; ווּענדעטען חוּנס חוּנד נאַהען נור
ווּיסטע מואב׳ס. 9. דער עווּיגע ספראַך צו מיר; האַנדלע ניכט פֿיינד־
זעליג ג׳עגען מואב, חוּנד גרייפֿע מיהן ניכט מין, מיך ווּערדע דיר פֿאָן
זייגעם לאַנדע ניכטס זום ערבטהיילע ג׳עבען, דען מיך האַבע עם דען
נאַכקאָמען לוט זום ערבטהיילע ג׳עגעבען. 10. פֿאָרהאַלם האַטטען
דאָ׳ זעלבסט דיא אמים ג׳עוואָהנט, מיין גראָסעס נאַהלרייכעס פֿאָלק,
פֿאָן האָהער סטאַטור, ווּיא דיא ענקים. 11. זיא ווּערדען אויך ווּיא
דיא ענקים חוּנטער דיא ריזען ג׳ערעכנעט, חוּנד דיא מואבים נאַנטען
זיא אמים (פֿורכטבאַרע לייטע). 12. מין שעיר ווּאָהנטען פֿאָרהאַלם
דיא חרים, דיא זאָהנע עשו לאַבער טריבען זיא חוּים, פֿערטילגטען
זיא, חוּנד ווּאָהנטען זאַ אָנשטאַט זייער, ווּיא ישראל עם איט דעם
ערבלאַנד אַכטע, דאָ׳ מיהם דער עווּיגע ג׳עגעבען. 13. ברעכט אן
אויך חוּנד גאָהט חיבער דען באַך זרד. ווּיר ג׳ינגען אַלזוֹ חיבער דען
באַך זרד. 14. חיבער דיא ריזע פֿאָן קדש ברנע חוּים, בים ווּיר חי־
בער דען באַך זרד ג׳ינגען, בראַכטען ווּיר אַכט חוּנד דרייסיג יאָהרע
לאַ, בים אַלע קריגסלייטע חוּים חוּנזרעם לאַגער חוּיסג׳עטאָרבען ווּא־
רען, ווּיא מיהנען דער עווּיגע נוג׳עטוואָרען. 15. חוּיך ווּאָר דיא האַנד
דעם עווּיגען ווּידער זיא, זיא חוּים דעם לאַגער פֿאָרטילגען, בים
זיא פֿאַלליג דאָהין ווּאָרען. 16. אַלס נון אַלע קריגסלייטע חוּים דעם
פֿאָלק חוּיסג׳עסטאָרבען ווּאָרען. 17. רעדעטע דער עווּיגע איט איר
חוּנד טפראַך: 18. דוּ גאָהסט נאָאהער פֿאָר דעם ג׳עביטהע מואב׳ס,
פֿאָר ער פֿאָרבייא. 19. חוּנד נאַהעסט דיך דען זוהנען עמון, בע־
האַנדלע זיא ניכט פֿיינדזעליג חוּנד גרייפֿע זיא ניכט מין. פֿאָן דעם
לאַנדע דער זוהנע עמון זאָלסט דוּ ניכטס זום ערבטהיילע בעקאָ־
מען; דען מיך האַבע עם דען זוהנען לוט זום ערבטהיל ג׳עגעבען.
20. חוּיך זייגס ווּירד חוּנטער דיא לאַנדער דער ריזען ג׳ערעכנעט;
פֿאָרהאַלם האַבען חוּיך דיא ריזען דאַרין ג׳עוואָהנט. דיא עמונים
נאַנטען זיא זמזמים (טשוואַ לייטע). 21. זיין פֿאָלק גראָס, נאַהל־
רייך חוּנד פֿאָן האָהער סטאַטור, ווּיא דיא ענקים; דער עווּיגע האַבער
פֿערטילגט זיא פֿאָר זיהען, זיא פֿערטריבען זיא חוּנד ווּאָהנטען זאַ
זיהרער סטעלע. 22. עבען זאָ ווּיא ער איט דען זוהנען עשו ג׳ע־
טהאַן, דיא מין שעיר ווּאָהנען, דאָ ער דען חרי פֿאָר זיהנען חוּים־
ג׳עטאָרבען ווּאָרען, חוּנד זיא פֿערטריבען זיא חוּים, פֿערטילגטען
זיא, חוּנד ווּאָהנטען זאַ אָנשטאַט זייער, ווּיא ישראל עם איט דעם
ערבלאַנד אַכטע, דאָ׳ מיהם דער עווּיגע ג׳עגעבען. 13. ברעכט אן
חוּיך חוּנד גאָהט חיבער דען באַך זרד. ווּיר ג׳ינגען אַלזוֹ חיבער דען
באַך זרד. 14. חיבער דיא ריזע פֿאָן קדש ברנע חוּים, בים ווּיר חי־
בער דען באַך זרד ג׳ינגען, בראַכטען ווּיר אַכט חוּנד דרייסיג יאָהרע
לאַ, בים אַלע קריגסלייטע חוּים חוּנזרעם לאַגער חוּיסג׳עטאָרבען ווּא־
רען, ווּיא מיהנען דער עווּיגע נוג׳עטוואָרען. 15. חוּיך ווּאָר דיא האַנד
דעם עווּיגען ווּידער זיא, זיא חוּים דעם לאַגער פֿאָרטילגען, בים
זיא פֿאַלליג דאָהין ווּאָרען. 16. אַלס נון אַלע קריגסלייטע חוּים דעם
פֿאָלק חוּיסג׳עסטאָרבען ווּאָרען, 17. רעדעטע דער עווּיגע איט איר
חוּנד טפראַך: 18. דוּ גאָהסט נאָאהער פֿאָר דעם ג׳עביטהע מואב׳ס,
פֿאָר ער פֿאָרבייא. 19. חוּנד נאַהעסט דיך דען זוהנען עמון, בע־
האַנדלע זיא ניכט פֿיינדזעליג חוּנד גרייפֿע זיא ניכט מין. פֿאָן דעם
לאַנדע דער זוהנע עמון זאָלסט דוּ ניכטס זום ערבטהיילע בעקאָ־
מען; דען מיך האַבע עם דען זוהנען לוט זום ערבטהיל ג׳עגעבען.
20. חוּיך זייגס ווּירד חוּנטער דיא לאַנדער דער ריזען ג׳ערעכנעט;
פֿאָרהאַלם האַבען חוּיך דיא ריזען דאַרין ג׳עוואָהנט. דיא עמונים
נאַנטען זיא זמזמים (טשוואַ לייטע). 21. זיין פֿאָלק גראָס, נאַהל־
רייך חוּנד פֿאָן האָהער סטאַטור, ווּיא דיא ענקים; דער עווּיגע האַבער
פֿערטילגט זיא פֿאָר זיהען, זיא פֿערטריבען זיא חוּנד ווּאָהנטען זאַ
זיהרער סטעלע. 22. עבען זאָ ווּיא ער איט דען זוהנען עשו ג׳ע־
טהאַן, דיא מין שעיר ווּאָהנען, דאָ ער דען חרי פֿאָר זיהנען חוּים־
ג׳עטאָרבען ווּאָרען, חוּנד זיא פֿערטריבען זיא חוּים, פֿערטילגטען
זיא, חוּנד ווּאָהנטען זאַ אָנשטאַט זייער, ווּיא ישראל עם איט דעם
ערבלאַנד אַכטע, דאָ׳ מיהם דער עווּיגע ג׳עגעבען. 13. ברעכט אן
חוּיך חוּנד גאָהט חיבער דען באַך זרד. ווּיר ג׳ינגען אַלזוֹ חיבער דען
באַך זרד. 14. חיבער דיא ריזע פֿאָן קדש ברנע חוּים, בים ווּיר חי־
בער דען באַך זרד ג׳ינגען, בראַכטען ווּיר אַכט חוּנד דרייסיג יאָהרע
לאַ, בים אַלע קריגסלייטע חוּים חוּנזרעם לאַגער חוּיסג׳עטאָרבען ווּא־
רען, ווּיא מיהנען דער עווּיגע נוג׳עטוואָרען. 15. חוּיך ווּאָר דיא האַנד
דעם עווּיגען ווּידער זיא, זיא חוּים דעם לאַגער פֿאָרטילגען, בים
זיא פֿאַלליג דאָהין ווּאָרען. 16. אַלס נון אַלע קריגסלייטע חוּים דעם
פֿאָלק חוּיסג׳עסטאָרבען ווּאָרען, 17. רעדעטע דער עווּיגע איט איר
חוּנד טפראַך: 18. דוּ גאָהסט נאָאהער פֿאָר דעם ג׳עביטהע מואב׳ס,
פֿאָר ער פֿאָרבייא. 19. חוּנד נאַהעסט דיך דען זוהנען עמון, בע־
האַנדלע זיא ניכט פֿיינדזעליג חוּנד גרייפֿע זיא ניכט מין. פֿאָן דעם
לאַנדע דער זוהנע עמון זאָלסט דוּ ניכטס זום ערבטהיילע בעקאָ־
מען; דען מיך האַבע עם דען זוהנען לוט זום ערבטהיל ג׳עגעבען.
20. חוּיך זייגס ווּירד חוּנטער דיא לאַנדער דער ריזען ג׳ערעכנעט;
פֿאָרהאַלם האַבען חוּיך דיא ריזען דאַרין ג׳עוואָהנט. דיא עמונים
נאַנטען זיא זמזמים (טשוואַ לייטע). 21. זיין פֿאָלק גראָס, נאַהל־
רייך חוּנד פֿאָן האָהער סטאַטור, ווּיא דיא ענקים; דער עווּיגע האַבער
פֿערטילגט זיא פֿאָר זיהען, זיא פֿערטריבען זיא חוּנד ווּאָהנטען זאַ
זיהרער סטעלע. 22. עבען זאָ ווּיא ער איט דען זוהנען עשו ג׳ע־
טהאַן, דיא מין שעיר ווּאָהנען, דאָ ער דען חרי פֿאָר זיהנען חוּים־
ג׳ערחטטעט האַט, דאָס דיעזע זיא חוּיטג׳עטריעבען, חוּנד זאַ זיהרער
סטעלע בים חוּיך דיעזען טאָג ווּאָהנען. 23. עזים, דיא חוּיך דעם
פֿלאַטטען לאַנד ווּאָהנטען בים גאַן עזה, ווּאָרדען פֿאָן כפתורים, דיא
חוּים בפתור קאַמען פֿערטריבען, חוּנד דיעזע ווּאָהנטען זאַ זיהרער
סטעלע. 24. אַכט חוּיך חוּיך, חוּנד ג׳עהט חיבער דען ארנן. חוּיך
ג׳עבע דיר דען אמריסען קאַניג סיחן זו חשבן, זאַמאַט זייגעם לאַנד
זין דיא האַנד. הייער אַנפֿאַנג דער ערוֹבערונג, גרייפֿע

ען דיעזען ארט געקאמאנען. 32. מלויין איהר האטטעט בייא מלעמ
דעמ קיין פערטרויען צו דעמ עוויגען מייערן גאטט. 33. דער חויך
דער רייזט פאר מייך הערגעהט, מייך דען ארט חוימלזוכען זאל
איהר מייך לאגערן קאנט, דעם נאכטס אין מייגעמ פייער, מייך דען
וועג צו לייגען, דען איהר גענהט, חוכד דעם טאגס אין מייגער וואל=
קע. 34. דער עוויגע האט מייערע רעדען, וואהרד לארניג חוכד
טוחור. 35. אז אזל דאך חויך כיאאנד פאן דיזען לייטען, פאן דיזעמ
באזען גוטלעכטע, דאז פערטרעפפליכע לאנד צו זעהען בעקאמאנען,
דאז מייך גוטווארען מייערן פאטערן צו גאבען. 36. חוימגענאמאנען
כלב זאהן יפנה, דער זאל עס צו זעהען בעקאמאנען, חוכד מיהם חוכד
זייגען נאכקאמאנען וויל חיך דאז לאנד מייגעבען, דאז ער בעריזט
האט, וויל ער דעמ עוויגען טרייליך נאכגעפאלגט חיזט. 37. אז גע=
סאה עס חויך מייערנטוועגען, דאם דער עוויגע חיבער מיך צירנטע,
חוכד ספראך: חויך דוח זאלסט נייכט דאהין קאמאנן. 38. יהושע
זאהן נון, דער דיך בעדינט, זאל דאהין קאמאנן; סטארקע זייגען
אזטה, דען ער זאל דאז ישראל נום בעזיץ מייגעבען. 39. וואם
מייערע יונגען לייטע בעטריפפט, פאן דענען מיהר זאגטעט, זיא
זיירדען לור בייטע וועדען, מייערע זאהנע נאחויך, דיא יעלט נאך
גוטעם חוכד באזעם נייכט צו חונטערסיידען וויסען, דיעזע זאלען אין
דאז לאנד קאמאנן, מיהנען וויל חיך עם מייגעבען, חוכד זיא זאלען
עם בעזיצען. 40. מיהר חאבער וועגדעט חייך לוריק, חוכד רייזט אין
דער וויסטע גענגען דיא ביזעזעע צו. 41. מיהר חאטוארטעט
חיר, חוכד ספראכט: וויר האבען פאר דעמ עוויגען געזינדיגט, וויר
וואלען היזוך ליהנען חוכד קריעג פיהרען, וויא דער עוויגע חוכזער
גאטט בעפאהלען האט, מיהר לעגטעט יעדער זיינע וואפפען אן,
חוכד וחרעט חיך בעגרין דען בערג היזוך צו גענען. 42. דער
עוויגע ספראך חאבער צו מיר, זאגע מיהנען: גענט נייכט היזוך
חוכד פאכגעט קיינען קריג אן, דען חיך בין נייכט חונטער חייך, דאם
מיהר נייכט גטפלאגען וועדעט פאר מייערן פיינדען. 43. חיך זאג=
טע עם חייך צוחר, חאלויין מיהר וואלטעט נייכט הארען, וואחרעט דעמ
בעפעהל דעם עוויגען חונגעהארזאכט, חוכד פערחעסטען גענוג דען
בערג היזוך צו גענען. 44. חאבער דער אמרי, דער חויך דאוזעלבען
בערג וואהנט, גיינג חייך עגטגעגען, פערפאלגטע חייך, וויא דיא
ביענזוארעס, סלוג חייך צו שעיר, בים גענגען חרמה. 45. וום
מיהר לוריק קאמעט, וויינטעט מיהר פאר דעמ עוויגען, חלויין דער
עוויגע חלטעטע מייערער סטימאע נילט, חוכד גחאב חייך קיין גע=
האר. 46. מיהר בליבען חלזאו חין קדש דיא לאנגע לייט, דיא מיהר
דאוזעלבסט האבט פערווילען מיינען.

ב 1. וויר וואנדטען חוכס דאהרוך וויעדער לור וויסטע, גענגען דיא
ביזעזעע צו, וויא דער עוויגע מיר בעפאהלען האטטע, חוכד חואלאח=
גען דאז געבירגע שעיר לאגע לייט. 2. דער עוויגע ספראך עדלויך
צו מיר: 3. מיהר האבט דיעזעס גענוג לאגע חומלאגען,
וועגדעט חייך נון גענגען אינטערנאכט. 4. דעמ פאלקע חאבער גיב
פאלגענדען בעפעהל: מיהר קאמאט חן דיא גרחאלע חייערער ברי=
דער דער זאהנע עשו, דיא חין שעיר וואהנען, זיא פירכטען זיך פאר
חייך; חלויין היטהעט חייך וואהל. 5. גרייפט זיא נילט חן! חיך
וועדע חייך פאן חיהרעם לאנדע נילט חיינען פוסבריים חיינעהאט

זיך גאַר וואָהל טהון. 15. איך נאָהם דאַהער דיא פֿאָרנעהמסטען מוים
מיערן טאָמאַטן, לויטער וויינ מוד וואָהלפֿערנאַנגטע אָפּנעמער, מוד
זעטלטע זיא מיבער מיך; דאָם אָבערסטע מיבער טויזענדע, מיבער
הונדערט, מיבער פֿינפֿלינג מוד מיבער צעהן, מוך בעאַמטע בייא
מיערן טאָמאַטן. 16. דיזעלבן מיערן ריכטערן גאַב איך דאַמאַהלס
פֿערהאַלטונגסבעפֿעהל, וויא פֿאָלגט: הערט וואָהל אַן, וואַס לויסטען
מיערן בריידערן פֿאָרגעפֿאַללען, מוד מורטהיילט נאַך דער גערעכ=
טיגקייט, לויסטען יעדערמאַן דער מיט זיינעם ברודער אָדער מיט
זיינעם פֿרעמדלינג סטרייטזאַכע האַט. 17. וואַסט קיין אָנזעהען מיך
גערעכטע זאָלטען, הערט דען קלעינגען וויא גוט אַלס דען פֿאָרנעה=
מען, פֿירכטעט מיך פֿאר קיינעם מאַנסע, דען דאָס גערעכט מיזט
גאָטטעס זאַכע. וואַס מיך זו שווער מיזט זו ענטשיידען, וואַסט אַן
מיך קאָמען, דאַס מיך דען האַנדעל פֿאָרנעהמ. 18. וואָ פֿערהר=
נעטע מיך מיך דאַמאַלס, וואַס מיהר זו בעאָבאַכטען האַבט. 19. וויר
בראַכען פֿאָן חרב מויך, מוד לאָגען דורך דיא גראָסע מוד פֿירכ=
טערליכע וויסטע, דיא מיהר גענעהען האָבט, מיבער דאַס אמריטע
גענירגע, וויא מוכם דער עוויגע, אונזער גאָטט בעפֿאָהלען, מוד
קאַמען בים קדש ברנע. 20. מיך זאַגטע דאַמאַלס זו מיך: מיהר זייד
אן אַן דאַס אמריטע גענירגע געקאָמטען, דאַס מוכם דער עוויגע
אונזער גאָטט מיינגעבען וויל. 21. זיהע! דער עוויגע, האַט דיר
דאַס לאַנד פֿריי גענגעבען; לויהע היכויך, מוד נים עם מיין, וויא
דער עוויגע, דיין גאָטט פֿערהיסען האַט; פֿירכטע דיך ניכט מוד
זייא ניכט נאַהאַפֿט! 22. מיהר קאַמעט צאַבער צוֹנ זו מיר מוד
ספּראַכטע: וויר וואָלטען ליבער לייטע פֿאָרזיא זענדען, דיא מוכם דאַס
לאַנד מויסקונדשאַפֿטען, מוד מוכם נאַכריכט בריגגען, וועלכען וועג
וויר זו גיהען האָבען, מוד אין וואַס פֿיר שטעדטע וויר קאָמטען
וועדדען. 23. דיזער פֿאָרשלאַג געפֿיעל מיר, מיך נאַהם מויס מיין
לוֹזוֹך אָנזער, מוים יעדעם סטאַמם מיינען. 24. דיזע גינגען צאַב,
בעסטיגען דאַס גענירגע, קאָמען בים מין דאַס טהאַל אשכול, בע=
זאַהען דאַס לאַנד. 25. נאַהמען פֿאָן דען פֿריכטען דעמזעלבען, בראַכ=
טען זיא מוכם מיט, סטאַטטעטטען מוכם בעריכט צאַב, מוד ספּראַכען:
דאַס לאַנד, וועלכעם דער עוויגע מונזער גאָטט מוכם מיינגעבען וויל,
מיזט פֿאָרטרעפֿליך. 26. מיהר צאַבער וואָלטעט ניכט היכויך ליהען,
זאַנדערן וואַרעט דעם בעפֿעהל דעס עוויגען מייערס גאָטטעס מונ=
געהאָרזאַם. 27. מורטעט מין מייערען לעלטען מוד ספּראַכט: מוים
האַס גענגען מוכם האַט דער עוויגע מוים מצרים גענפֿיהרט, מוך
מוכם דעם אמרי מין דיא האַנדע זו זיעפֿערן, דער מוכם פֿערטילגען
זאָל. 28. וואָהין זאָלען וויר דאַ גיהען? מונזרע בריידער האַבען מונז=
רע הערצען פֿערזאַגט גאַמאַכט, מוד גזוֹאַגט, דאַס פֿאָלק מיזט לאַנ=
רייכער מוד פֿאָן האַרערער סטאַטור זאַל וויר, דיא סטאַדטע זיכד
גראָס מוד בעפֿעסטיגט בים מין דיא וואָלקען, יא וויר האַבען מויך
זאַהען דעם ענק׳ם דאַזעלבסט זאַגעטראָפֿפֿען. 29. מיך ספּראַך זו
מיר: זייד ניכט קלייגמיטהיג מוד פֿירכטעט מיך ניכט פֿאָר מיהנען.
30. דער עוויגע, מייער גאָטט, דער פֿאָר מיך הערגעהט, וירד
פֿיר מיך סטרייטען, וויא ער מוך מיט מצרים געטהאַן האַט, ופֿאָר
וויערן מויגען. 31. מין דיזער וויסטע, דיא דוא גענאַהען, האַט
דיך דער עוויגע, דיין גאָטט גענטראַגען, וויא מין מאַן זיינען זאַהן
טראַגט, דיזען גאַנצען וועג, דען מיהר גערייזט זייד, בים מיהר

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରମାଳିକା ମାର ପାଇ ଅଭ୍ୟାସ୍ତ: ॥୩୫ ଦାସ ଗ୍ରନ୍ଥକାରସ୍ୟ, ଯଥା
ମଧ୍ୟମାର୍ଜ୍ଜନ, ଯଦି ସେ ଏହା ନ ଦେଇଥାନ୍ତେ ତାହା ହେଲେ ତାହାର ଅର୍ଥ ହେବ ନାହିଁ। 14. ପାଠ
ତାହା ସେହି ଦିନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରନ୍ଥକାରମାନଙ୍କ
ପ୍ରତି ଏକ ଆଦେଶ ହୋଇଗଲା। ଏହି ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରମାନେ
ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥ ଚୋରି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। 13. ଏଥିରେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରମାନେ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ହେଲେ। ସେମାନେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପରାମର୍ଶ କଲେ। ସେମାନେ
ଏହି ବିଷୟରେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ। ସେମାନେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କ
ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଦ୍ୱାର ଖଟଖଟାଇଲେ। 12. ଭିତରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, "କିଏ ଆସିଛ?"
ସେମାନେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, "ଆମେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରମାନେ।" ଏଥିରେ ଗ୍ରନ୍ଥକାର
ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ଦେଲେ। ସେମାନେ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ।
ତାପରେ ସେମାନେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ଯେ ସେ ଯେପରି ଅନ୍ୟ
ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥ ଚୋରି ନ କରନ୍ତି। ଗ୍ରନ୍ଥକାର ସେମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, "ଆପଣମାନେ
ଏପରି ଅନୁରୋଧ କାହିଁକି କରୁଛନ୍ତି?" 13. ଗ୍ରନ୍ଥକାରମାନେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ,
"ଆମେ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥକାରଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥ ଚୋରି କରିଛୁ। ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ଦୁଃଖିତ। ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥ ଚୋରି କରିବୁ ନାହିଁ।"

מסעי לו

פּערזאַהנט וועדען, אַז: דורך דאַז בלוט דעסען, דער עס פּערגאָסען האַט. 34. פּערוואונרייניגט מייער לאַנד ניכט, אין וועלכּעס מיהר וואָהנט, אין וועלכּעס איך רעזידענץ האַלטע: דען איך דער עווּיגע רעזידיערע מוּנטער דען קינדערן ישראל ס.

לן 1. דיס פּאַמיליעהייפּטער אויז דעס געסעלכּטס דעז גלעד זאָהן מכיר, זאָהן מנשה, פּאָן דען געסעלכּטערן דער קינדער יוסף טרעטען אויך מוּנד רעדעטען פּאָר משה, דען פּירסטען מוּנד פּאַמיליעהייפּטערן דער קינדער ישראל ס. 2. ספּרעכּען נעאוך: מיינעס העררן האַט דער עווּיגע בעפּאָהלען, דאַז לאַנד דורך דאַז לאָז, דען קינדערן ישראל ס לוּם ערבגוטע מיינגעבען זו לאַסען; נוּגלייך האָבער מיזט מיינעס העררן פּאָן דעס עווּיגען בעפּאָהלען, דאַז ערבגוט מוּנזערס ברודערס צלפחד זיינען טאָכטערן זו גענען. 3. וען דיעזע זון מיינען אויז דען מיברינגען סטאַמעען דער קינדער ישראל ס הירזאַטהען, זאָ גענט מיהר גוט פּאָן דעס ערבגוטס מוּנזערס פּאָטער אַב, מוּנד קאָמען זו דעס ערבגוטס דעז יענינגען סטאַמעס הינזו, מין וועלכּען זיס הירזאַטהען, אַלזאָ וירד דאַז לאָז מוּנזערס ערבגוטס פּערקינגערט. 4. וען אויך דיס קינדער ישראל ס מין יובליאַהר האַבען; זאָ בלייבט דיזעס ערבגוט מיטאָר נאָך בייס דעס סטאַמעס, מין וועלכּען זיס הירזאַטהען, מוּנד דעס ערבגוט מוּנזערס פּאָטערליכּען סטאַמעס עטלאָגען. 5. משה גענאָט דען קינדערן ישראל ס, מויך בעפּאָהל דעז עווּיגען, מוּנד ספּריכּט: דער סטאַם דער זאָהנע יוסף רעדעט רעכּט. 6. דער עווּיגע פּערזאָרדנעט אַלזאָ דען טאָכטערן צלפחד, מוּנד ספּריכּט, זיס קאָנגען פּרייען וען זיס וואָלען; יעדאָך מיסען זיס מוּנטער דעס גענעלכּטס מיהרעס פּאָטערליכּען סטאַמעס פּרייען. 7. דאַמיט קיין ערבגוט דער קינדער ישראל ס מוּז מיינעס סטאַמעס מין דען אַנדערן מיבערגעהע; זאָנדערן יעדער פּאָן דען קינדערן ישראל ס דעס ערבגוטס זייגעס פּאָטערליכּען סטאַמעס אַנ האַנגע. 8. מיינע יעדע טאָכטער, דיס ערבפּאָהיג מיזט, מוּנטער דען סטאַמעען דער קינדער ישראל ס אום מיינען מוּם מיהרעס פּאָטערליכּען סטאַמעס, פּרייען, דאַמיט דיס קינדער ישראל ס יעדער זיין פּאָטערליכּעס גוט ערבע. 9. מוּנד קיין ערבגוט פּאָן מיינעס סטאַמעס זו דעס ערבגוט מוּנזערס פּאָטערליכּען סטאַמעס עטלאָגען. 10. משה גענאָט דען קינדערן ישראל ס, מויך בעפּאָהלען; אַלזאָ טהאָטען דיס טאָכטער צלפחד. 11. מחלה, תרצה, חגלה מלכה מוּנד נעה, דיס טאָכטער צלפחד, פּרייעטען דיס קינדער מיהרער פּעטטערן. 12. פּרייטען אַלזאָ מוּז דען גענעלכּטערן דער זאָהנע מנשה זאָהנס יוסף; מוּנד דאַדורך בלייב מיהר ערבגוט בייס דעס סטאַמעס מיהרעס פּאָטערליכּען גענעלכּטס. 13. דיזעס זינד דיס גענאָטהע מוּנד פּערהאַרדנונגען, וועלכּע דער עווּיגע דען קינדערן ישראל ס, דורך משה, מין דען גענעלדען מואב ס פּאָן ירדן גענגען ירחו מיבער, בעפּאָהלען האַט.

ענדע דעס פּיערטען בוכס.

זון סומלע דיענען; דאָם יעדער, דער מיינע פערזאָן מונפערזע־
הענס מוזגעברַכט, דאָהין פֿליהען קאָנען. 16. האָט עָר מיינען איט
מיינעם מייזערנען געפֿאָמע געטוֹאָגען, דאָם ער געטאָרבען, זאָ
מיזט ער מיין אָרדער; דער אָרדער זאָל מוזגעברַכט ווערדען.
17. ווער מיינען סטיין, איט וועלכעם אַן מוזגעברַכט ווערדען קאָן,
אין דיא האַנד כיאָט, מונד יעאַנדען טוֹגט, דאָם ער סטירבט,
דער מיזט מיין אָרדער; דער אָרדער אום געטאָדטעט ווערדען.
18. אָדער ער כיאָט מיין האָלץ אין דיא האַנד, איט וועלכעם אַן
מוזגעברַכט ווערדען קאָן, מונד טוֹגט יעאַנדען, דאָם ער סטירבט
דער מיזט מיין אָרדער; דער אָרדער אום געטאָדטעט ווערדען.
19. דער בלוטראַכער קאָן דען אָרדער מוזברינגען; וואָ ער מיהן
באַגטרי־פֿט, קאָן ער מיהן מוזברינגען. 20. סטאָסט יעאַנד דען באַ־
דערן מוז; האַט, אָדער ווירפֿט האָיסער וויוע (איט כאַסטעלונג)
עטוואָס מוך מיהן, דאָם ער סטירבט. 21. אָדער טוֹגט מיהן מוז;
פֿיינדסאַפֿט איט דער האַנד, דאָם ער סטירבט: זאָ אום דער טוֹ־
גער גענאָדטעט ווערדען, ער מיזט מיין אָרדער: דער בלוטראַכער
קאָן דען אָרדער וואָ ער מיהן באַגטרי־פֿט, ווידער מוזברינגען.
22. האַט ער מיהן אַבער פֿאָן מוזגעפֿאָהר, אָהנע פֿיינדסאַפֿט גע־
סטאָסען; אָדער עטוואָס מוך מיהן געוואָרפֿען אָהנע כאַסטעלונג.
23. אָדער האַט אָהנע מיהן צו זעהען, מיינען סטיין איט וועלכעם
אַן צו טאָדטע גענוגען ווערדען קאָן, מוך מיהן פֿאַלען לאַסען,
דאָם ער סטירבט; אָהנע פֿיינד געווען, אָדער
מיהם צו סאָדען פֿערלאַנגט האָטטע. 24. זאָ זאָל דיא גענייַנדע צוי־
שען דעם טאָדטטוֹגער מונד דעם בלוטראַכער נאַך דיזען גענעטלען,
דען מויזספרוך טהון. 25. דען טאָדטטוֹגער פֿאָן דער האַנד דעם
בלוטראַכערס ערראַטטען; מונד מיהן ווידער אין דיא פֿרייהסטאָדט
לוריק בריגען לאַסען, וואָהין ער גענוֹהען וואַר; דאָזעלבסט זאָל ער
בלייבען, ביז דער האָהע פריסטער סטירבט, דען אַן איט דעם הייי־
ליגען אָהל גענוֹלבט האָט. 26. גענאָט אַבער דער טאָדטטוֹגער אין
בער דיא גרענצע דער פֿרייה־סטאָדט היגוים; דאָהין ער גענוֹהע־
27. דער בלוטראַכער פֿיינדעט מיהן זו זעהען, זאָל דיא גרענצע זיי־
נער פֿרייהסטאָדט; מונד בריגט דען טאָדטטוֹגער מוק, זאָ האָט
ער קיינע בלוטסולד מוך זיך. 28. דען עָר זאָל אין זיינער פֿרייה־
סטאָדט בלייבען, ביז דער האָהע פריסטער סטירבט, נאַך דעם טאָדע
דעם האָהען פריסטערס אַנג דער טאָדטטוֹגער לוריק קעהרען אין
דאָס לאַנד זיינער בעזיטלונג. 29. דיזע זאָלען דיא פֿעראָרדנונג מייער־
רעלט זיין בייא מיינרן נאַכקאָמען, אין אָלען מיינרן וואָהנזיטלען.
30. וען יעאַנד מיינען מוזברינגט, זאָ זאָל אַן נאַך צוי־זאָגע דער
לייגען דען אָרדער ווידער מוזברינגען, אַבער לייגע אָלזיין קאַן כיאָט
ווידער מיינע פערזאָן לייגען, דאָם זיא זום טאָדע פֿערוואָרטהיילט
ווערדע. 31. פֿיר דיא פערזאָן מיינעם אָרדערס דער זום טאָדטע
פֿערוואָרטהיילט ווערדען, זאָלט מיהר קיין לעזעגעלד נעמעהמען; זאָ־
דערן דאָס טאָדטטוֹגער אום אַן מיהם פֿאָלנאָגען ווערדעט. 32. מוך
זאָלט מיהר קיין לעזעגעלד נעמעהמען פֿיר דאָס פֿליהען מין דיא פֿרייה־
סטאָדט; דאָם מיהר עטוואָ ערלויבטעט נאַך הויזע זו קלוזאָטען, בע־
פֿאָר דער האָהע פריסטער סטירבט. 33. מיהר זאָלט דאָס לאַנד כיאָט
סאָנדען, מין וועלכעם מיהר ווהנט, דען בלוט טוֹנדעט מיין לאַנד;
מונד דאָס לאַנד קאַן, ווענען דאַלין פֿערגאָסטען בלוטס, כיאָט נעדערס

סטַאמע דער קינדער מנשה, דער סטַאמפֿירסט חניאל זָהן אפֿד.
24. חונד פֿאָן סטַאמע, דער קינדער אפֿרים דער סטַאמפֿירסט
קמואל זָהן שפֿטן. 25. פֿאָן סטַאמע דער קינדער זבולן דער
סטַאמפֿירסט אליצפֿן זָהן פֿרנך. 26. פֿאָן סטַאמע דער קינדער
יששכר דער סטַאמפֿירסט, פלטיאל זָהן עזן. 27. פֿאָן סטַא=
מע דער קינדער אשר דער סטַאמפֿירסט, אחיהוד זָהן שלמי.
28. פֿאָן סטַאמע דער קינדער נפֿתלי דער סטַאמפֿירסט, פדהאל
זָהן עמיהוד. 29. דיזע זינד עס, דענען דער עוויגע חויפֿגעטרַגען
דען קינדערן ישראל'ס מיהר ערבע מיינלוגעבען מיט זַנדע בנען.

לה

1. פֿערנער רעדעטע דער עוויגע איט משה מין דען גענפֿין=
דען מואב'ס, פֿאָן ירדן גענגען ירחו מיבער, חונד ספרַך. 2. גביטע
דען קינדערן ישראל'ס: דאָס זינ דען לוים פֿאָן מיהרעם מיינטהיי=
ליכען ערבגוטע סטאָדטע פֿבגעבען זור זאָהנונג; דאָנו מיינען פֿרייען
פלַאטן חונט דיא סטאָדטע הערום. 3. דיא סטאָדטע זאָלען מיהנען
זור זאָהנונג דיענען: דיא פֿרייען פלַאטע פֿבער זו מיהרעם פֿיהע
מיהרעם הויזוועזען חונד פֿנדערן לעבענמַאטהוועגדינקייטען. 4. דיזע
פֿרייען פלַאטע פֿאָר דען סטאָדטען, דיא מיהר דען לוים מיינרייאט,
זאָלען חויסערהַלב דער סטַאדטמויער חוין פֿלַאכען זייטען טויזענד
עלען הפֿלטען. 5. פֿערנער מעסט מיהר חויסערהַלב דער סטַאדט
זור אָסטגענזייטע לוייא טויזענד עלען, דיא מיטטַאגליכע זייטע לוייא
טויזענד עלען, דיא פֿבענדזייטע לוייא טויזענד עלען, דיא מיטער=
נַאכטליכע זייטע לוייא טויזענד עלען, חונד דיא סטַאדט אין דער
מיטטע, דיזעס זאָלען מיהרע פֿרייען פלַאטע חונ דיא סטאָדטע
הערום זיין. 6. דיא סטאָדטע דיא מיהר דען לוים מיינגעבען זאָלט,
זינד דיא זעכס פֿרייאסטאָדטע, דיא מיהר הערגעבען מיסט, דאָס מיי=
נער דער מיינען טאָדסלַאג בעגַאנגען, דאָהין פֿליהע; חונד מיבער
דיזען נאָך לוייא חונד פֿיערלינג סטאָדטע. 7. פֿלוּאָ לוזַאמען פֿאָר חונד
פֿיערלינג סטאָדטע, דיא מיהר דען לוים מיינלוריאָטען הפֿבט; זיא
נעבסט מיהרען פֿרייען פֿאָרפלַאכטלען. 8 זו דען סטאָדטען דיא פֿאָן
דעם בעזיטלע דער קינדער ישראל'ס פֿבגענגעבען ווערדען, זאָלן דער
סטַאמע, דער פֿיל זַנד בעזילט, מעהר, חונד דעריניגע, דער וועניג
זַנד בעזילט, וועניגער הערגעבען; נאָך פֿערהַלטנים דעם ערבגוטס,
דאָס יעדעם בעקַאמט, חוט עס פֿאָן זיינען סטאָדטען דען לוים פֿב=
געבען. 9. פֿערנער רעדעטע דער עוויגע איט משה חונד ספרַך:
10. רעדע איט דען קינדערן ישראל'ס חונד זַגע מיהנען: ווען מיהר
מיבער דען ירדן אין דאָס כנען קַאמט. 11. מיסט מיהר בע=
קוועם סטאָדטע חויסזוכען, דיא מיין זו פֿרייאסטאָדטע דיענען זאָל=
זען, דאָהין מיינער, דער חונפֿערזעהנס מיינען טאָדטסלַאג בעגַאנגען,
פֿליהען קַאנען. 12. דיזע סטאָדטע זאָלען זור טוטלע דיענען, פֿאָר
דעם בלוטרַאכער; דאָמיט דער טאָדטסלַאגער ניכט חומקַאמט, בע=
פֿאָר ער פֿאָר דער גמאיינדע, זוֹ גערַכט גסטַאנדען! 13. דיא
סטאָדטע, דיא מיהר זאָלכער גסטַאלט זו פֿרייאסטאָדטען בעסטיאמט,
זאָלען זעכס מַן דער לַאהל זיין. 14. דריא סטאָדטע דיסזייטס דעם
ירדנס חונד דריא סטאָדטע גענט מיהר אין פֿנדע כנען; דיזע זאָל=
זען פֿרייאסטאָדטע זיין. 15. דען קינדערן ישראל'ס זאָוואָהל זור דען
פֿרעמדען חונד פֿנגעזעסענען חונטער מייך זאָלען דיזע זעכס סטאָדטע

דאָך זאָ, דאָס דיא פֿאַמיליעס־טאָאָט צוזאַמען בלייבען. 55. וען מיהר אַבער דיא מיינוּהענער דעם וואַנדעם ניכט מויסטרייבט, זאָ ווערדען דיאיעניגען, דיא מיהר מיבריג לאַסט, מייך דאָרנער אין דען מויגען, מוּנד סטאַכעלן אין דער זייטע ווערדען; מוּנד מייך אין דעם וואַנדע, אין וועלכעם מיהר ווּאָהנט, מיאַער פֿייכדזעליג בע־ האַנדעלן. 56. אַלסדאַן ווערדע אִיך מייך גע־סעהען לאַסען, ווּאָס אִיך בעסלאָסען האַטטע מיהען צו טהון.

לך 1. דער עווּיגע רעדעטע מיט משה מוּנד ספראַך: 2. גע־ טהע דען קינדערן ישראל׳ס, מוּנד זאָגע צו מיהען: דאָס מיהר יעלט אין דאָס וואַנד כנען קאָמאָט, זאָ בעאַערקט דאָס: וואַנד, דאָס: מייך אַלס אין ערבגוט לאַנדען זאָלל, דאָס: וואַנד כנען נאַך זייגען גרענצען. 3. דיא עקע גענגען מיטטאַג מיט אַן דער ווייסטע ציץ, בייא אדום דיא זידליכע גרענצע זאָלל זיך פֿאָרט ענדע דעם זאַלצמעערס אַנפֿאַנגען, נאָוליך צור מיטגענזייטע דעם־עלבען. 4. פֿאָן דאָס וועגדעט זיא זיך צו מיטטאָגליכען זייטע דער העהע עקרבים, נאַך צין, ווייכט הוים צור מיטטאָגליכען זייטע פֿאָן קדש ברנע, נאַך חצר אדר, פֿאָן דאָס נאַך עצמנה. 5. פֿאָן עצמן וועגדעט זיך דיא גרענצע נאַך דעם באַך מצרים מוּנד רייכט בים אַן דאָס מעער. 6. זאָדאַן דיא גרענצע גענגען אַבענד, היר זאָל דאָס גראָסע מעער מייערע גרענצע זיין, דיעזעם זאָלען זייא צור אַבענדזייטע מייערע גרענצע. 7. צור מיטטערנאַכטזייטע האַבט מיהר פֿאָר אַלגעדע גרענצע: פֿאָן דאָרטהין זאָלט מיהר מייכען אַן דען בערג הר. 8. פֿאָן בערג הר לייט מיהר דיא גרענצע נאַך חמת; פֿאָן דאָס געהט דיא גרענצע היגום נאַך צדד. 9. פֿאָן דאָס ווייכט זיא צום זפרן מוּנד לייהט זיך בים חצר עינן, דיעזעם זייא מייערע גרענצע צור מיטטערנאַכטזייטע. 10. צור גרענצע מוּיל דער אַנפֿאַנגייטע לייהט מיהר מייכע לייכיע, פֿאָן חצר עינן נאַך שפם. 11. פֿאָן דאָס געהט דיא גרענצע היגאַב, מוּיל דער אַנפֿאַנגייטע דער טטאַדט עין, בים נאַך רבלה, מוּנד נאַך ווייטער היגונטער, בעריהרט דען זעע כנרת אַן זייגער קיסטע צור אַנפֿאַנגייטע. 12. לייהט זיך היגאַב נאַך דען ירדן, מוּנד עגדעט זיך בייא זאָלאַמעערע; דיעזע זייא דער מואַפֿאַנג מייערס אַנדעם נאַך זייגען גרענצען מוּהער. 13. משה גאַב דען קינדערן ישראל׳ס פֿאָל־ גענדען בעפֿעהל: דיעזע מיזט דאָס: וואַנד וועלכעם מיהר מוּנטער מייך דורך דאָס: לאָס: פֿערטהיילען זאָלט, וועלכעם נאָוליך דער עווּיגע בע־ פֿאָהלען, נייון סטאַמען מוּנד מייניע האַלבען סטאַמען מייגלוגעבען. 14. דען דער סטאַם דער קינדער ראובן, נאַך מיהרען פֿאַמיליען, דער סטאַם דער קינדער גד נאַך מיהרען פֿאַמיליען, מוּנד דער האַל־ בע מנשהיסע סטאַם האַבען מיהרען מַנטהיל סאָן בעקאָמען. 15. דיעזע דריטטהאַלב סטאַמען, האַבען מיהרען מַנטהיל היגע־ נאָמען דיסזייטס דעם ירדן׳ס גענגען יהחו מיבער, נאָוליך מוּיל דער אַנפֿאַנגייטע. 16. דער עווּיגע רעדעטע מיט משה מוּנד ספראַך: 17. דיעזע זיינד דיא נאָמען דער מאַנער, וועלכע סיך דאָס: וואַנד מין בעזיץ נעהמען זאָלען: דער פריעסטער עזר מוּנד יהושע זאָהן נון. 18. מוּנד פֿאָן יעדעם סטאַמע זאָלט מיהר מייכען סטאַמפֿירסטען היגלוטהון, דאָס: וואַנד מין בעזיץ זו נעהמען. 19. דיעזע זיינד דיא נאָמען דער מאַנער: פֿאָם סטאַמע יהודה, כלב זאָהן יפנה. 20. פֿאָם סטאַמע דער קינדער שמעון שמוּאל זאָהן עמיהוד. 21. פֿאָם סטאַמע בנימן אלידד זאָהן כסלן. 22. פֿאָם סטאַמע דער קינדער דן דער סטאַמפֿירסט בקי זאָהן יגלי. 23. פֿאָן דען נאַכקאָמען יוסף, פֿאָם

טען זיך לו קהלחה. 23. פֿאָן קהלחה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו הר שפר. 24. פֿאָן הר שפר ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו חרדה. 25. פֿאָן חרדה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו מקהלת. 26. פֿאָן מקהלת ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו תחת. 27. פֿאָן תחת ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו תרח. 28. פֿאָן תרח ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו מחקה. 29. פֿאָן מחקה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו חשמנה. 30. פֿאָן חשמנה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו מסרות. 31. פֿאָן מסרות ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו בני יעקן. 32. פֿאָן בני יעקן ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו חר הגדגד. 33. פֿאָן חר הגדגד ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו יטבתה. 34. פֿאָן יטבתה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו עברנה. 35. פֿאָן עברנה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו עצין גבר. 36. פֿאָן עצין גבר ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך חין דער ווִיסטע צין, חדער קדש. 37. פֿאָן קדש ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך חַם גענירגע הר חַן דער חַכֿפֿחַנגסגרחַנלע דעם לַחנדעם אדום. 38. היער גינג דער פריסטער אהרן, אויך בעפֿעהל דעם עוויגען, אויך דען בערג הר, אונד סטחַרב דחַזעלבסט; דיעזעם גענחַה חיא פֿיערליגסטען יחַהרע דעם אויסגחַנגס לוגֿם דער קינדער ישראל׳ס אוים מצרים, חַא טרפֿטען טחַגע דעם פֿינפֿטען מחַנאטס. 39. אהרן ווחַר הונדערט אונד דרייא אונד לוחַכֿליג יחַהרע חַלט, חַלם ער אויך דעם גענירגע הר סטחַרב. 40. חוא עבען דיזע לייט ערפֿוהר דער כנעני, קחַניג לו ארד, דער חַן דער איטטחַגסזייטע דעם לַחנדעם כנען וחַהנטע, דען חַנלוג דער קינדער ישראל׳ס. 41. פֿאָן דעם גענירגע הר ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו צלמנה. 42. פֿאָן צלמנה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו פונן. 43. פֿאָן פונן ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו אבת. 44. פֿאָן אבת ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו עיי העברים, חַן דער גרחַנלע מואב׳ס. 45. פֿאָן עיים ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו דיבן גד. 46. פֿאָן דיבן גד ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך לו אלמן דבלחימה. 47. פֿאָן אלמן דבלחימה ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך חַם גענירגע עברים, גענען נבו חיבער. 48. פֿאָן דען גענירגען עבֿרים ברחַכֿען זיא אויך, אונד לַחגערטען זיך חין דען גענפֿילדען מואב׳ס חַם ירדן גענגען יריחו חיבער. 49. חיהר לַחגער ערסטרעקטע זיך חין דען גענפֿילדען מואב׳ס, חַם ירדן, פֿאָן בית הישימת, בים נחַך אבל השיטים הין. 50. חין דיזען גענפֿילדען מואב׳ס, חַם ירדן, יריחו גענ׳ 51. רעדע גענחיבער רעדעטע דער עוויגע איט משה אונד ספרחַך: איט דען קינדערן ישראל׳ס אונד זַגע חיהנען: חיהר ווערדעט כון חיבער דען ירדן גענהען, אונד אין דחַז לַחנד כנען קחַמאנען. 52. דחַ׳ זעלבסט זחַלט חיהר חַלע אייכוחַנער דעם לַחנדעם חויסטרייבען, דיא סויאבילדער חיהרער גחַטלען לערסטחַרען; חיהרע גענחַסענען בילדייען לערסטחַרען, אונד חיהרע חַפֿפֿערהחַהען פֿערליפֿטען. 53. ווען חיהר אויך דיזעז ווייז דיא חייכוחַנער חויסגעטריבען, זָ בעזעלט חייך דחַזעלבסט; דען חיך חיבערגעבע חייך דיזעס לַחנד עם זיינלוכעהאען. 54. דורך דחַז לַחס זחַלט חיהר דחַז לַחנד כחַך דען פֿחַמיליען פֿערטהיילען, דיא סטחַרקערע פֿחַמיליע בעקחַמט אעהר, אונד דיא סוחַכֿערע וועניגער לַחנד, חַן דעריעניגען סטעלע, ווָהין חיהר לַחס חויסגעפֿחַלען, דַ ווירד חיהר זחַכֿעם מַנגעוויזען;

רען גרעֶנלען וחגען, חלוץ וחנדסטעדטע זין דעת בעלירקע מואהער. 34. דיח זהנע גד בויעטען דיבן, עטרת, חוף ערער. 35. עטרח שופן, יעזר יגבהה. 36. בית נמרה חונד בית הרן. לעגטען פעסטע סטעדטע חונד סחפהעערדען זן. 37. דיח זהנע ראובן בויעטען חשבון אראלי חונד קריתים. 38. חויך נבו חונד בעל מעון, דערען נחאען פערענדערט ווחורדען, חונד שבמה, חונד גחבען דען סטעד= טען, דיח זיח בויעטען, דיח חלטען נחאען וויעדער. 39. דיח זהנע מכיר זהן מנשה גינגען נחך גלעד, נחהאען עם זיין חונד פערטרי= בען דען אמרי, דער דחרין ווחר. 40. דח חיבערגחב משה דיח לחנדסחפט גלעד דעת מכיר זהן מנשה, חונד דיזער בעזעלטע זיך דחרפער. 41. יאיר זהן מנשה גינג הין, נחהם חיהרע דערפער חיין, חונד נחננטע זיח דיח דערפער יאיר'ס. 42. נבח גינג הין חונד נחהם קנח חיין, נעבסט דען דחלו געהחריגען פלחלען; חונד נחננטע זיח, נחך זייעם נחאען, נבח.

לג. 1. דיזעם זינד דיח רייזען דער קינדער ישראל'ס, וועלכע חוים מצרים געלחגען זינד, דורך משה חונד אהרן, נחך חיהרען פערטי= דיגען העערעסליגען. 2. משה פערלייכנעטע, חויך בעפעהל דעם חיהרען חויסלוך, נחך חרדנונג דער רייזען, חונד דיזע גע= סחהנען ווח פחלגט: 3. פחן רעמסם ברחכען זיח חויך חח פינפלעהנ= טען טחגע דעם ערסטען חחנחטס; דען טחג נחך דעת פסח לחגען דיח קינדער ישראל'ס, חפפענטליך פחר דען חויגען פחן גחנן מצרים חוים. 4. דיח מצרים בעגרובען חינדעסטען דיח ערסטגעבחרנען חונ= טער חיהרען, דיח דער עוויגע חלוץ געסלחגען החטטע; זעלבסט חן חיהרען גחטטערן החטטע דער עוויגע געריכטע חויסגעחיבט. 5. זיח ברחכען פחן רעמסם חויך, חונד לחגערטען זיך לו סכות. 6. פחן סכות ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו אחם, ווח דיח ווילטע זיך חנפחנגט. 7. פחן אחם ברחכען זיח חויך, וועגדעטען זיך גענגען פי החירת וועלכעם פחר בעל צפון זיגט, חונד לחגערטען זיך פחר מגדל. 8. פחן פי החירת ברחכען זיח חויך, גינגען דורך דח= אעער חין דיח ווילטע; חחכטען חין דער ווילטע אחם דריי טחגע רייזען, חונד לחגערטען זיך לו מרה. 9. פחן מרה ברחכען זיח חויך חונד קחאען נחך אילם. לו אילם ווחרען לוועלף קוועלען חונד זיבענליג פחלחבייאע, דחזעלבסט לחגערטען זיח זיך. 10. פחן אילם ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך חח סילפחעערע. 11. פחח סילפחעערע ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך חין דער ווילטע סין. 12. פחן דער ווילטע סין ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו רפקה. 13. פחן רפקה ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו אלוש. 14. פחן אלוש ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו רפידם, חלווח דחז פחלק קיין ווחסער לו טרינקען החטטע. 15. פחן רפידם ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך חין דער ווילטע סיני. 16. פחן דער ווילטע סיני ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו קברות החאוה. 17. פחן קברות החאוה ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו הצרת. 18. פחן הצרת ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו רחמה. 19. פחן רחמה ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו רמון פרץ. 20. פחן רמון פרץ ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו לבנה. 21. פחן לבנה ברחכען זיח חויך, חונד לחגערטען זיך לו רסה. 22. פחן רסה ברחכען זיח חויך, חונד לחגער=

פֿאָטער סטעלט אויך, אונד וואָלט דען נאָרן דעם עוויגען מיבער
ישראל׳ס פֿערשעהרען. **15.** וען מיהר מיין פֿאָן מיהם אַבוועגדעט,
זאָ ווירד ער זיא נאָך זאָגער מין דער ווימטע וואַסטען; אונד מיהר
בריגט דיזעם גאַנצען פֿאָלקע פֿערדערבען. **16** זיא טראַטען נאָהער
אונד סאַגטען, ווייל וואָלען כור פֿיר אונזערע העערדען טאָפֿהיט=
טען זאַהלען בויען; אונד סטאָדטע פֿיר אונזרע קינדער. **17.** ווייר
אַבער ליהען אונגעזיימט, פֿאָר דען קינדערן ישראל׳ס מיינהער, בים
ווייר זיא מיהרע סטעלט גענרַאַלט האַבען; אונטערדעסטען אָפּגען
אונזרע קינדער מין פֿעסטען סטאָדטען וואָהנען, אום פֿאָר דען מיין=
וואָהנערן דעם לאַנדעם זיכער צו זיין. **18.** ווייר וואָלען נילט עהער צו
אונזערן הייזערן צוריקקעהרען, בים דיא קינדער ישראל׳ס יעדעם
זיין ערבגוט מין בעזיץ גענאָממען. **19.** דען ווייר פֿערלאַנגען קיינען
אַנטהייל יענזייטס דעם ירדן׳ס, נאָכדעם אונס זור אָפּרגענזיטע דעם
ירדן׳ס אונזער ערבגוט ווירד צוגעפֿאַלען זיין. **20.** משה אַנטוואָרטע=
טע מיהנען הירוין, וען מיהר דיזעם טהוט; וען מיהר מיין פֿאָר
דעם עוויגען לום קריגע ריסטעט. **21.** אונד ווער גערוסטעט אונ=
טער מיין וויזט, מיבער דעם ירדן פֿאָר דעם עוויגען לו פֿעלדע ליהט
בים דיזע זיינע פֿיינדע פֿאָר מיהם אויסגעטריבען האַבען, **22.** אונד
דאַס לאַנדעם זיכער צו זיין. **18.** ווייר וואָלען נילט עהער לו
אונזערן דעם אַנדעם זיכער צו זיין. **19.** דען ווייר פֿערלאַנגען קיינען
זיין ערבגוט מין בעזיץ גענאָממען. **20.** משה אַנטוואָרטע=
טע מיהנען הירוין, וען מיהר דיזעם טהוט; וען מיהר מיין פֿאָר
דעם עוויגען לום קריגע ריסטעט. **21.** אונד ווער גערוסטעט אונ=
טער מיין וויזט, מיבער דעם ירדן פֿאָר דעם עוויגען לו פֿעלדע ליהט
בים דיזע זיינע פֿיינדע פֿאָר מיהם אויסגעטריבען האַבען, **22.** אונד
דאַס לאַנדעם זיכער צו זיין. **23.** טהוט
מיהר אַבער דיזעם נילט, זאָ זינדיגט מיהר פֿאָר דעם עוויגען, אונד
ווערדעט ערפֿאַהרען, וואָם אויך דיזע זינדע פֿאָלגען ווירד. **24.** בויעט
מיין סטאָדטע פֿיר אייערע קינדער, אונד היטטען פֿיר אייער קלי=
נעם פֿיהе; אונד האַלטעט אייער פֿערספּרעכען. **25.** דיא זאָהנע
גד אונד דיא זאָהנע ראובן ספּראַכען לו משה, ווא פֿאָלגט: דיינע
קנעכטע ווערדען זאָ טהון, ווא דער הערר בעפֿיהלט. **26.** אונזרע
קינדער, ווייבער, העערדען אונד אונזער פֿיה, זאָלען אין דען סטאָד=
טען גלעד בלייבען. **27.** דיינע קנעכטע וואָלען גערוסטעט
לום סטרייטע פֿאָר דעם עוויגען אין דען קריעג געהען; ווא דער
הערר ספּריכט. **28.** משה גאַב דעם פּריסטער אלעזר, דעם יהושע
זון נון, אונד דען פֿאַמיליענהייפּטערן דער קינדער ישראל׳ס, אין=
זאָהן נון, אונד דען פֿאַמיליענהייפּטערן דער קינדער ישראל׳ס, אין=
רעטהאַלבען פֿערהאַלטונגסבעפֿעהל. **29.** משה ספּראַך נאָך צו
מיהנען, וען דיא זאָהנע גד אונד דיא זאָהנע ראובן מיט מיין וער=
מען דען מיבער דען ירדן, אונד פֿאָר דעם עוויגען גערוסטעט מיין
פֿעלד ליהען, אונד מיהר וועדעט דאַס לאַנד גלעד לום מיין=
גענאַבען. **30.** וען ווא מיהר נילט גערוסטעט, מיט מיין ליהען,
זאָ מאָגען ווא מיהר מיין=
ווערבען. **31.** דיא זאָהנע גד אונד דיא זאָהנע ראובן ספּראַכען
אונד ספּראַכען: ווא דער עוויגע צו דיינען קנעכטען גערעדעט
האַט, זאָ וואָלען ווייר טהון. **32.** ווייר וואָלען גערוסטעט פֿאָר דעם
עוויגען מין דאַס לאַנד כנען הינאיבערליהען; אונזער מיין=
ערבגוט יאָרדען מיט דיזעם ירדן׳ס. **33.** משה
בערגאַב זאָלען דען זאָהנען גד, דען זאָהנען ראובן אונד דעם האַלבען
סטאַמעם מנשה זאָהן יוסף, דאָס ריין סיחן קאָניג אמרי׳, דאָס ריין
עוג קאָניג צו בשן, דאָס לאַנד נעבסט דען סטאָדטען דיא מין מיה=

ספרַכֿען נו מיהם, ווי, דיינע קנעכֿטע הַבען דיא נַהל דער חונם מַכֿפֿערטרויטען קריגסמַכֿנער מויפֿגענַאמען, חונד עס פֿעהלט פֿון חונם ניכֿט מייַנער. 50. דַמרוק בריגען ווי דעם עוויגען מיין גע= טעק, וואַם יעדער מַן גַאלדנעם גַעסאַמידע בעקַאמען הַט, פֿוסבַאַכֿ= דער הַמדטוּאַסער, רינגע, קוגלען חונד מַראקַנפֿפֿע (אַדער טַאַח= סוּאַסער), חונט פֿון דעם עוויגען, מוין חונזערע פערזַענען נו פֿער= זַהנען. 51. משה חונד דער פריסטער אלעזר, נַהַאַען דַם גַאלד פֿון מיהנען; מַללערליי פֿערפֿערטיגטעס גַעסאַמידע. 52. דיא גַאַלע הַבע, דיא וויא דעם עוויגען נו עהרען הערגעבען, בעטרוג מַן גַאל= דע, זעכֿצעהן טויזענד זיבען הונדערט חונד פֿיפֿצוג שקלים; חונד לוחר פֿון דען הויפטלייטען חיבער טויזענד חונד חיבער הונדערטע. 53. דיא גַעזַיינען קריגער מַבער הַבען יעדער פֿיר זיך גענו= דערט. 54. משה חונד דער פריסטער אלעזר נַהַאַען פֿון דען הויפט= לייטען, חיבער טויזענד חונד חיבער הונדערטע דַם גַאלד מַן; חונד ברַכֿטען עס חין דַם פֿערזַאַמלונגס צוט מַנדענקען דער קינדער ישראל'ס פַֿר דען עוויגען.

לב 1. דיא זַהנע ראובן חונד דיא זַהנע גד הַבטטען חיבערַוי= סטַרקע העערדען; דיא זַהנע דַם יעזר חונד דַם גלעד, חונד דַם קַא= נַען זיא פַֿר פֿוַהטלַכֿט בעקוועם. 2. דַם קַאַנען זיא נעהַאַלן דיא זַהנע גד חונד דיא זַהנע ראובן, חונד טַהַאַטען פַֿר משה, דעם פריסטער אלעזר חונד דען פֿירסטען דער גַעזַיינדע, פַֿחַלגענדען מַנטרַג: 3. עטרות דיבון, יעזר, נמרה, חשבון אלעלה שבם, נבו חונד בעון. 4. דַם לַאַנד, וועלכֿעם דער עוו גע פַֿר דער גַעזַיינדע ישראל'ס גַעסַלַגען הַט, זיינ לוּר פֿיהלוכֿט בעקוועם, חונד דיינע קנעכֿטע הַבען העערדען. 5. וען ווּר מַזַן חין דיינען חויגען גנַאדע גַעפֿונדען, פֿוהרען זיא פַֿרט, זַא אַזג דיי= נע חונד דיינען קנעכֿטען נום חייגענטהוּאַ חיבערגעבען וועדען; פֿיהרע חוכ מַזַן ניכֿט חיבער דען ירדן. 6. משה סַזַרַך נו דען זַהנען גד חונד דען זַהנען ראובן: חייערע ברידער זַלַזען חין דען קריג גַעהן, חונד מיהר וואַלט היר בלייבען? 7. וואַרום וואַלט מיהר דַם גַאַיטה דער קינדער ישראל'ס חַבוענדיג חַכֿען, דַם זיא נעהַאוך דיא זַהנע גד חונד דיא זַהנע ראובן, חונד טַהַאַטען פַֿר משה, דעם פריסטער אלעזר חונד דען פֿירסטען דער גַעזַיינדע, פַֿחַלגענדען ח

וחם חבער ניכט חת פייער געברויכט וירד, בריגט מיהר מין דחז
וחסער. 24. נ"ת ;יבערטען טחג'ע וחסט מיהר מיערע קליידער מוכד
זייד ריין; חודען קחנט מיהר מין דחז לחגער קחאחטן. 25. דער
עוויגע ספרחך ו' משה, ויח פחוגט: 26. דוח מוכד דער פריעסטער
אלעזר מוכד דיח פחמיליעהייפטער דער גענייגדע, מיהר ;חולט דיח
וחחת דער בייטע מוכד דער גע'חנגענען חן חעטטען מוכד פיה מויפ־
נעהאטן. 27. וחדען טהיילע דיח בייטע ו' גלייכען טהיילען, לויסען
דען קריגערן, דיח מין דחז פעלד געלחגען זינד, מוכד דער מיבריגען
גענייגדע. 28. נים חבער חויך מיינען טריבוט דח'חן, דעת עוויגען
ו' עהרען, פחן דען קריגסלייטען, דיח מין דחז פעלד געלחגען זינד,
פחן פיהל הונדערטען מיינעם; חן חעטטען, רינדערן, עזלן מוכד חן
קליינעת פיה. 29. דיוען וחולט מיהר פחן מיהרער החלפטע נעהאטן,
מוכד דעת פריעסטער אלעזר גיבען, חלס מיינע העבע פיר דען עוויי־
גען. 30. פחן דער החלפטע דער קינדער ישראל'ס חבער נים פחן
פינפליגען מיינעם, ויח עם גערי'פפען וירד, פחן חעטטען, רינד, עזלן
מוכד קליינעת פיה, חולער חרטען; מוכד גיב וח'כעם דען לוים, דיח
דער וחהנוג דעם עוויגען ו' וחרטען החבען. 31. משה מוכד דער
פריעסטער אלעזר, טהחטען ויח דער עוויגע דעת משה בע'חהלען.
32. דיח מויבייטע, וחז נעאליך פחן דער פלינדערונג דער קריגסלייטע
מיבריג וחרן, בעטרוג חן קליינעת פיה ועכם אחל הונדערט פינף מוכד
זיבעניג טויזענד: 33. חן רינדערן לוייח מוכד זיבעניג טויזענד.
34. חן עזלן מיין מוכד זעכניג טויזענד. 35. חן חעטליכען פערזחנען,
נעאליך חן וויבסבילדערן, דיח קיינען מחן דורך ביימוחהנוג ערקחנט
החטטען; לוייח מוכד דריי'סיג טויזענד. 36. חלוח בעטרוג דיח החלפ־
טע, נעאליך דער חנטהיל דערייגענען דיח מיכס פעלד געלחגען וחח־
רען: חן קליינעת פיה, דרייח מחהל הונדערט, זיבען מוכד דריי'סיג
טויזענד, פינף הונדערט סטיק. 37. דחפחן דער טריבוט, דעת עוי־
גען ו' עהרען, זעכס הונדערט מוכד פינף מוכד זיבעניג סטיק. 38. חן
רינדערן זעכס מוכד דריי'סיג טויזענד סטיק; מוכד דער טריבוט דח־
פחן, דעת עוויגען ו' עהרען, לוייח מוכד זיבעניג סטיק. 39. חן
עזלן דריי'סיג טויזענד מוכד פינף הונדערט; מוכד דער טריבוט דח־
פחן, דעת עוויגען ו' הרען, מיין מוכד זעכניג סטיק. 40. חן חעט־
ליכען פערזחנען זעכלעהן טויזענד; מוכד דער טריבוט דחפחן דעת
עוויגען ו' עהרען, לוייח מוכד דריי'סיג פערזחנען. 41. דיוען טריבוט,
חדער דיח העבע דעם עוויגען גחב משה דעת פריעסטער אלעזר;
ויח דער עוויגע דעת משה בע'חהלען. 42. פחן דער החלפטע דער
קינדער ישראל'ס חבער, דעטען משה נעאליך פחן דעניעניגען דיח
ו' פעלד וחרען, דיח החלפטע חבגעבען ויעם. 43. דיח חלוח מויך
מיהרע החלפטע בעקחאטן, חן קליינען פיה: דרייח מחהל הונדערט
זיבען מוכד דריי'סיג טויזענד, פינף הונדערט. 44. חן רינדערן זעכס
מוכד דריי'סיג טויזענד. 45. חן עזלן דריי'סיג טויזענד פינף הונדערט.
46. מוכד חן חעטליכען פערזחנען זעכלעהן טויזענד. 47. פחן דיוער
החלפטע דער קינדער ישראל'ס ים משה יע מיין סטיק פחן פינפליגען
גרייפען, חן חעטטען מוכד פיה; מוכד גחב וח'כעם דען לוים, דיח
דער וחהנוג דעם עוויגען ו' וחרטען החטטען, ויח דער עוויגע
דעת משה בע'חהלען. 48. דיח הויפטלייטע דער פערטידנען טרופ־
פען דעם קריגפחולקס, נעאליך דיח מיבער טויזענדע מוכד דיח מי־
בער הונדערטע גע'עלט וחרען טרחטען פחר משה. 49. מוכד

ספרַטַן ון מיהם, ווי, דיינע קנעכטע הַבען דיא לַהן דער חונם
מַכּפּערטרויטען קריגסמַנַער מוּפּגענַאמען, מונד עס פּעהלט פּאַן
חונם ניכט מיינער. 50. דַרוק בריגען ווי דעם עווּיגען מיין גע־
טענק, וואַם יעדער מַן גַלדנעם גענַמיידע בעקַאמען הַט, פּוסבַכ־
דער המנדטוֹמַער, רינגע, קוגלען מונד חַרוקנַפּפּע (חַדער סַחַא־
סוֹמַער), חוק פּאַר דעם עווּיגען, מוין חונערע פערזַנען ון פּער־
זַהנען. 51. משה מונד דער פריסטער אלעזר, נַהַמען דַם גַלד
פּאַן מיהנען; חַלערליי פּערפּערטיגטעם גענמיידע. 52. דיא גַנַלע
העבע, דיא זיא דעם עווּיגען ון עהרען הערגעבען, בעטרוג מַן גַלַ־
דע, זעכּלעהן טויזענד זיבען הונדערט מונד פּיפּלינ שקלים; מונד
לוחר פּאַן דען הויפּטלייטען חיבער טויזענדע מונד חיבער הונדערטע.
53. דיא גענייגען קריגער חַבער הַטטען יעדער פּיר זיך געפּלי־
דערט. 54. משה מונד דער פּריסטער אלעזר נַהַמען פּאַן דען הויפּט־
לייטען, חיבער טויזענדע מונד חיבער הונדערטע דַם גַלד מַן; מונד
ברַכַטען עם חין דַם טעפּפּטפּעלט נום חַנדענקען דער קינדער
ישׂראל'ס פּאַר דען עווּיגען.

לב 1. דיא זַהנע ראובן מונד דיא זַהנע גד הַטטען חיבערחוי־
פּטַרקע העערדען; דיעזע זַהען דַם לַנד יעזר מונד נַלעד, מונד
גלעד, מונד פַּחַנדען דיא פּוֹחטלע נור פּיהלוכט בעקוועם. 2. דַם קַח־
נען זיא נעהוֹלך דיא זַהנע גד מונד דיא זַהנע ראובן, מונד טַהַ־
טען פּאַר משה, דעם פריסטער אלעזר מונד דען פּירסטען דער
גענייגדע, פּאַלגענדען חַנטרַג: 3. עטרות דיבון, יעזר, נמרה, חשבון
אלעלה שבם, נבו מונד בעין. 4. דַם לַנד, וועלכּעם דער עוו גע
פּאַר דער גענייגדע ישראל'ס גענַלַגען הַט, מיזט נור פּיהלוכט
בעקוועם, מונד דיינע קנעכטע הַבען העערדען. 5. ווען ווי חַן
חין דיינען חויגען גנַדע געפּונדען, פּוהרען זיא פּאַרט, זַ חַנ דיי־
זעם לַנד דיינען קנעכטען נום חייגענטהוא חיבערגעבען וועדען;
פּיהרע חוכ חַלוַ ניכט חיבער דען יַרדן. 6. משה סַרַנַך ון דען
זַהנען גד מונד דען זַהנען ראובן: חיירע ברידער זַלַען חין דען
קריג גהען, מונד מיהר וואַלט היר בלייבען? 7. וואַרום וואַלט מיהר
דַם קנעכטע ישׂראל'ס נַבוועדיג חַכּען, דַם זיא כיכּט חין דַם
לַנד גענייטה דער קינדער ישׂראל'ס נַבוועדיג חַכּען, דַם זיא כיכּט חין
דַם לַנד, וועלכּעם זיא זיי נעבען ווערדען? 8. עבען חַלַוַ הַטטען
בען? 8. עבען חַלַוַ החַבען עם חיירע עלטערן גענַכּט, חַלס חיך
זיא פּאַר קדש ברנע חויס־חַכדטע, דַם לַנד ון בעזעהן. 9. זיא לַחַגען
היוך בי: חין דַם טהַל אשכול, בַעזַהנען דַם לַנד, מונד חַכּטען
דַם גענייטה דער קינדער ישׂראל'ס נַבוועדיג, דַם זיא כיכּט חין
דַם לַנד קַחַחען חַכּטען, דַם חיהנען דער עוּיגע חייגענבען.
10. דַחַלס ענטברַנטע דער לַחרן דעם עווּיגען; ער טוחור מונד
ספרַך: 11. זַ חַלַוַ חוך חַלַע דיא חַכּנער, דיא פּאַן מצרים הע־
רוך גענַחַחען, פּאַן לוַנליג יַהרען חַן, מונד דַריבער, דַם לַנד
כיכּט ון זעהן בעקַחַחען, דַם חיך חיהרען עלטערן, אברהם יצחק
מונד יעקב, לוגעטוַרען הַבע; דַרוק דַם זיא איר כיכּט טרייליך
נַכּגענפּלגט זיכד. 12. חויסגענַחַחען כלב זַהן יפנה, דעם קנז,
מונד יהושע זַהן נון; דען דיוע זיכד דעם עווּיגען טרייליך נַכּגע־
פּלגט. 13. חַלַוַ ענטברַנטע דער לַחרן דעם עווּיגען חיבער
ישׂראל מונד עך פּיהרטע זיא פּיערלינ יַהרע חין דער ווים־
טע הערום, בי: דַם גַנַלע געשלעכט פּערגַנגען וואַר, וועל־
כעם דַם לַנד בַחוע חין דען חויגען דעם עווּיגען געטהַן הַטטע.
14. נון טרעטעט חיהר לוכט זינדיגער חַנענער! חַן חייערער

וואס חבער ניכט חת פייער געברויכט וירד, ברינגט מיהר מין דאז וואסער. 24. ונ״ת ;יבענטען טאג וואסט מיהר מיערע קליידער מונד זיך ריין; חלודען קחנגט מיהר מין דאז ומגער קחמאנען. 25. דער עוויגע ספרחך לו משה, ווית פחולגט: 26. דוח מונד דער פריעסטער אלעזר מונד דית פחמיליענהייפטער דער געמיינדע, מיהר חלוט דית וואח דער בייטע מונד דער געפחנגענען חן מענסען מונד פיה מוסף נעהאמען. 27. וחדען טהיילע דית בייטע לו גלייכען טהיילען, לוויסען דען קריגערן, דית מין דאז פעלק געלחגען זינד, מונד דער מיבריגען גמאיינדע. 28. נית חבער חויך מיינען טריבוט דחפחן, דעת עוויגען לו עהרען, פחן דען קריגסלייטען, דית מין דאז פעלק געלחגען זינד, פחן פיינ הונדערטען מיינעם; חן מענסען, רינדערן, עזלן מונד חן קליינעת פיה. 29. דיועם וחלט מיהר פחן מיהרער החפטע נעהאמען, מונד דעת פריסטער אלעזר גענבען, חלס מיינע העבע פיר דען עוויגען. 30. פחן דער החפטע דער קינדער ישראל׳ס חבער נית פחן פיכפליגען מיינס, וויח עם גענריפפען וירד, פחן מענסען, רינד, עזלן מונד קליינעת פיה, חלועד חרטען; מונד גיב וחכעם דען לוים, דית דער וחהנוג דעם עוויגען לו וחרטען החבען. 31. משה מונד דער פריסטער אלעזר, טהחטען וויח דער עוויגע דעת משה בעפחהלען. 32. דית מויבייטע, וחז נעמליך פחן דער פלינדערונג דער קריגסלייטע מיבריג וחהר, בעטרוג חן קליינעת פיה ועכם אחל הונדערט פינך מונד זיבענציג טויזענד: 33. חן רינדערן לוויית מונד זיבענציג טויזענד. 34. חן עזלן מיין מונד זעכציג טויזענד. 35. חן מענטיכען פערזחנען, נעמליך חן וויבספילדערן, דית קיינען אחן דורך בייוואהנונג ערקחנגט החטטען; לוויית מונד דרייסיג טויזענד. 36. חלוח בעטרוג דית החפ־ טע, נעמליך דער חנטהיל דערייגענען דית מיכס פעלק גענחגען וחח־ רען: חן קליינעת פיה, דרייח אחהל הונדערט, זיבען מונד דרייסיג טויזענד, פינך הונדערט סטיק. 37. דחפחן דער טריבוט, דעת עוי־ גען לו עהרען, זעכם הונדערט מונד זיבענציג סטיק. 38. חן רינדערן זעכם מונד דרייסיג טויזענד סטיק; מונד דער טריבוט דח־ פחן, דעת עוויגען לו עהרען, לוויית מונד זיבענציג סטיק. 39. חן עזלן דרייסיג טויזענד מונד פינך הונדערט: מונד דער טריבוט דח־ פחן, דעת עוויגען לו עהרען, חיין מונד זעכציג סטיק. 40. חן מענ־ טיכען פערזחנען זעכצעהן טויזענד; מונד דער טריבוט דחפחן דעת עוויגען לו עהרען, לוויית מונד דרייסיג פערזחנען. 41. דיועז טריבוט, מדער דית העבע דעם עוויגען גחב משה דעת פריעסטער אלעזר; וויח דער עוויגע דעת משה בעפחהלען. 42. פחן דער החפטע דער קינדער ישראל׳ס חבער, דעמען משה נעמליך פחן דעמיינען דית לו פעלק וחרען, דית החפטע חבגעבען ויעס. 43. דית חלוח חויך מיהרע החפטע בעקחמען, חן קליינען פיה: דרייח אחהל הונדערט ויבען מונד דרייסיג טויזענד, פינך הונדערט. 44. חן רינדערן זעכם מונד דרייסיג טויזענד. 45. חן עזלן דרייסיג טויזענד פינך הונדערט. 46. מונד חן מענטיכען פערזחנען זעכצעהן טויזענד. 47. פחן דיועד החפטע דער קינדער ישראל׳ס לוים משה יע מיין סטיק פחן פיכפליגען גרייפען, חן מענטען מונד פיה; מונד גחב חלעם דעז לוים, דית דער וחהנוג דעם עוויגען לו וחרטען החטטען, וויח דער עוויגע דעת משה בעפחהלען. 48. דית הויפטלייטע דער פערטידנען טרופ־ פען דעם קריגספחלקס, נעמליך דית מיבער טויזענדע מונד דית מי־ בער הונדערטע גחזעלט וחרען טרחטען פחר משה. 49. מונד

ריסטעט מונטער מיך אָנגער לום העערע מוים, דיא ווידער דיא מדינים מויסליהען זָלָען, מום פֿיר דען עוויגען, רַחַמָנָא זַן מיהָנען מויסלומיבען. 4 מוים יעדען סטַאמע טויזענד, מונד זָא מוים זָלָען סטָאמען ישראל'ס, איסט מיהר מינם העער זענדען. 5 דַא וואר= דען מוים זָלָען טרופפען ישראל'ס, מוים יעדען סטַאמע טויזענד מויסגעהָבען, לוזָאמען לוזָך טויזענד לום העערע גערישטעט. 6 משה זָנדטע דיא טויזענד מוים יעדען סטַאמע מין דַא פֿעלד; זיא נעבסט פנחס זָהען דעם פריסטערס אלעזר'ס, דער דַא הייליגע גערָטהע מונד דיא פָזווינען לום זָרק בלַזָען, בייא זיך המטטע. זיא לָזָגען ווידער מדין מוים, ווי דער עוויגע דעם משה בעפָֿהלען. מונד ערשלוגען זָלָעם אָנגליכע. 8 מונטער דען ערשלַזָגנען ברַחַכ= טען זיא מויך דיא קָניגע פָֿן מדין מום, דיא פֿינף קָניגע פָֿן מדין אוי, רקם, צור, חור מונד רבע. מויך בלעם זָהען פעיר טָדטעטען זיא איס דעם טוערדטע. 9 דיא קינדער ישראל'ס נַהָאטען דיא ווייבער פָֿן מדין מונד מיהרע קינדער גענַזַגען; נַהָאטען זַן זָלָ מיהר פֿיהה, מיהרע זָואטליכען העערדען מונד מיהר מיבריגעם פֿערָאָגען, לור בייטע הין. 10 פֿערברַנטען זָלָע מיהרע וואָהנסטָטע, מונד מיהרע פַזָלָאָסטע, 11 נַהָאטען זַן בייטע, מונד וואָם זיא וועבריג= גען קָנָטען, זַן מענסען מונד פֿיהה, 12 ברַכָטען עם פָֿך משה, דען פריסטער אלעזר מונד דיא גענַזַמטע דער קינדער ישראל'ס, זָ= ווָהל דיא גענַזַגענען זָלָם וואָם זיא זַן פֿיהה מיטגענָאָמען, זָדער זָנַסט ערבייטעט הַטטען, זין דַא זַגער, מויך דעם גענַילדע מואב'ס, זָם ירדן גענגען יריחו. 13 משה, דער פריסטער אלעזר מונד זָלָע פֿירסטען דער גענַיינדע גינגען מיהנען פָֿך דַא זַגער הינוים ענטגענגען. 14 משה וואָרד זָרניג מיבער דיא בעפֿעהלַהָ= בער דעם העערס, דיא חָבערסטען מיבער טויזענדע מונד הונדערטע, דיא פָֿאָם פֿעלדלוגע לוריק קָמָאָען. 15 מונד ספרַך זו מיהנען: הַבט מיהר זָלָע פֿרויענספערזָנען זָם לעבען גענָאסען? 16 דיא זינד זו יַ גענָזָען, וועלכע דיא קינדער ישרָל'ס, מויך מַנרַמטהען דעם בלעם וועגען פעור'ס, לור טרייהזיגקייט גענגען דען עוויגען פֿערפֿיהרט הַבען; וואָרום דַא זָלָ מענטזינדיגען. 17 טָדטעט זָלָזָ זָלָע קינדער אָנגליכען גע= סלעכטס; טָדטעט יעדע פֿרוי, דיא מיינען אָנן לום בייאסלַך ער= קָנָנט הַט. 18 קינדער וייבליכען גענלעכטס הַבען, דיא קיינער אָנגענסערזָן בייאגעהנט הַבען, קָנָנט מיהר פֿיר מייך ערהַל= טען. 19 בלייבט מיבריגעם זיבען טַגע מויסערהַלב דעם לַגערס. וואר מיינען אענסען מוגעברַכט. זָדער מיינען ערשלַגענען בע= ריהרט הַט, פָֿן מייך זָווָהל לום פָֿן מיערן גענַגענען, זָלָ= זָם דריטטען מונד זיבעטטען טַגע זיך עטזינדיגען. 20 מויך מיסט מיהר זָלָעם גַווָהנד, לעדערנע גערַמטהע, זָלָעם וואָם פָֿן ציגען הערפֿיהרט ווירד, מונד הָלָערנעם גענסירר ענטזינ= דיגען. 21 דער פריסטער אלעזר שפרַך צו דען קריגסלייטען, דיא מיט זו פֿעלדע גענעזען זינד: דיזעס מיזט מיינע פֿערַרדנונג דעם גענעלעם, וועלכעם דער עוויגע דעם משה בעפָֿהלען הַט. 22 מונד לוזָר: גָלד, זילבער, קופֿער, מייזען, לין מונד בלייא. 23 זָלָעם, וואָם מָם פֿייער גענרויכט ווירד, בריגט מיהר מין דַא פֿייער, זָ מיזט עם ריין, יעדָך מוס עם דורך טפרענגוואָסער ענטזינדיגט ווערדען;

ב ויהי אחרי כן וישאל דויד ביהוה לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר יהוה אליו עלה ויאמר דויד אנה אעלה ויאמר חברונה: ג ויעל דויד שמה וגם את שתי נשיו אחינעם היזרעאלית ואת אביגיל אשת נבל הכרמלי: ד ויבאו אנשי יהודה וימשחו שם את דויד למלך על בית יהודה ויגידו לדויד לאמר אנשי יבש גלעד הם אשר קברו את שאול: ה וישלח דויד מלאכים אל אנשי יבש גלעד ויאמר אליהם ברוכים אתם ליהוה אשר עשיתם החסד הזה עם אדניכם עם שאול ותקברו אתו: ו ועתה יעש יהוה עמכם חסד ואמת ואף אני אעשה אתכם הטובה הזאת אשר עשיתם את הדבר הזה: ז ועתה תחזקנה ידיכם והיו לבני חיל כי מת שאול אדניכם וגם אתי בית יהודה משחו למלך עליהם: ח ואבנר בן נר שר צבא אשר לשאול לקח את איש בשת בן שאול ויעברהו מחנימה: ט וימליכהו על הגלעד ועל האשורי ועל יזרעאל ועל אפרים ועל בנימן ועל כל ישראל: י בן ארבעים שנה איש בשת בן שאול במלכו על ישראל ושתי שנים מלך רק בית יהודה היו אחרי דויד: יא ויהי המספר הימים אשר היה דויד מלך בחברון על בית יהודה שבע שנים וששה חדשים: יב ויצא אבנר בן נר ועבדי איש בשת בן שאול מחנימה גבעונה: יג ויואב בן צרויה ועבדי דויד יצאו ויפגשו אתם על בריכת גבעון ויישבו אלה מזה על הבריכה ואלה מזה על הבריכה: יד ויאמר אבנר אל יואב יקומו נא הנערים ויצחקו לפנינו ויאמר יואב יקומו: טו ויקומו ויעברו למספר לשנים עשר מבנימן לאיש בשת בן שאול ושנים עשר מעבדי דויד: טז ויחזקו איש בראש רעהו והכו חרבו בצד רעהו ויפלו יחדו ויקרא למקום ההוא חלקת הצרים אשר בגבעון: יז ותהי המלחמה קשה מאד ביום ההוא וינגף אבנר ואנשי ישראל לפני עבדי דויד: יח ושם שלשת בני צרויה שם יואב ואבישי ועשהאל ועשהאל קל ברגליו כאחד הצבאים אשר בשדה: יט וירדף עשהאל אחרי אבנר ולא סר בלכתו לא ימין ולא שמאל מאחרי אבנר: כ ויפן אבנר אחריו ויאמר האתה זה עשהאל ויען אני: כא ויאמר לו אבנר נטה לך ימינך או לשמאלך והחזק לך באחד הנערים וקח לך את חליצתו ולא אבה עשהאל לסור מאחריו: כב ויוסף עוד אבנר לאמר לעשהאל סור מאחרי למה אכה ארצה והיך אשא פני אל יואב אחיך: כג וימאן לסור ויכהו אבנר בחנית בחמש האחרת ויצא החנית מאחריו ויפל שם ויהי כל הבא אל מקום אשר נפל שם עשהאל עמד: כד ויואב ואבישי רדפו אחרי אבנר ושמש באה להם כבוא השמש אל גבעת אמה אשר על פני גיח דרך מדבר גבעון: כה ויתקבצו בני בנימן אחרי אבנר ויהיו לאגדה אחת ויעמדו על ראש גבעה אחת: כו ויקרא אבנר אל יואב ויאמר התאכל חרב לנצח הלא תדעה כי מר תהיה באחרית ועד מתי לא תאמר לעם לשוב מאחרי אחיהם: כז ויאמר יואב חי האלהים כי לולי דברת אז לבקר העם עלה איש מאחרי אחיו: כח ויתקע יואב בשופר ויעמדו כל העם ולא רדפו עוד אחרי ישראל ולא יספו עוד להלחם: כט ואבנר והאנשים אתו הלכו בערבה ההוא ויעברו את הירדן ויעברו כל הבתרון ויבאו מחנימה: ל ויואב שב מאחרי אבנר ויקבץ את כל העם ויפקד מעבדי דויד תשעה עשר איש ועשהאל: לא ועבדי דויד הכו מבנימן ומאנשי אבנר שלש מאות ושלשים איש מתו: לב וישאו את עשהאל ויקברו אתו בקבר אביו אשר בבית לחם וילכו יואב ואנשיו כל הלילה ויאר להם בחברון:

ג ויהי מלחמה ארכה בין בית שאול ובין בית דויד והלוך דויד הלוך וחזק ובית שאול הלוך ודלה: ב ויולדו לדויד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם היזרעאלית: ג ומשניו כלאב לאביגיל אשת נבל הכרמלי ושלשי לאבשלום בן מעכה בת תלמי מלך גשור: ד והרביעי לאדניה בן חגית והחמישי לשפטיה בן אבטל: ה והששי ליתרעם לעגלה אשת דויד אלה ילדו לדויד בחברון: ו ויהי בהיות המלחמה בין בית שאול ובין בית דויד ואבנר היה מחזק בבית שאול: ז ולשאול פילגש ושמה רצפה בת איה ויאמר איש בשת אל אבנר מדוע באת אל פילגש אבי: ח ויחר מאד אבנר על דברי איש בשת ויאמר הראש כלב אנכי היום לבית שאול אביך לאחיו ולרעיו לא הסגרתיך ביד דויד ותפקד עלי היום עון האשה: ט כה יעשה אלהים לאבנר וכה יוסיף כי כאשר נשבע יהוה לדויד כן אעשה לו: י להעביר הממלכה מבית שאול והקים את כסא דויד על ישראל ועל יהודה מדן ועד באר שבע: יא ולא יכל עוד להשיב את אבנר דבר יראתו אותו: יב וישלח אבנר מלאכים אל דויד תחתיו לאמר למי ארץ לאמר כרות בריתך אתי והנה ידי אתך להסב אליך את כל ישראל: יג ויאמר טוב אנכי אכרת אתך ברית אך דבר אחד אנכי שאל מעמך לאמר לא תראה פני כי אם לפני הביאך את מיכל בת שאול בבואך לראות פני: יד וישלח דויד מלאכים אל איש בשת בן שאול לאמר הבה את אשתי את מיכל אשר ארשתי לי במאה ערלות פלשתים: טו וישלח איש בשת ויקחה מעם פלטיאל בן לישׁ: טז והאיש הלך אתה הלוך ובכה אחריה עד בחרימה וילך אבנר ויאמר אליו לך שוב וישב: יז ודבר אבנר היה אל זקני ישראל לאמר גם תמול גם שלשם אתם מבקשים את דויד להיות מלך עליכם: יח ועתה עשו כי יהוה אמר אל דויד לאמר ביד דויד עבדי אושיע את עמי ישראל מיד פלשתים ומיד כל אויביהם: יט וידבר גם אבנר באזני בנימן וילך גם אבנר לדבר באזני דויד בחברון את כל הטוב בעיני ישראל ובעיני כל בית בנימן: כ ויבא אבנר אל דויד חברונה ועשרים איש עמו ויעש דויד לאבנר ולאנשים אשר עמו משתה: כא ויאמר אבנר אל דויד אקומה ואלכה ואקבצה אל אדני המלך את כל ישראל ויכרתו אתך ברית ותמלך בכל אשר תאוה נפשך וישלח דויד את אבנר וילך בשלום: כב והנה עבדי דויד ויואב יבאו מגדוד ושלל רב עמהם ואבנר אין עם דויד בחברון כי שלחו וילך בשלום: כג ויואב וכל הצבא אשר אתו באו ויגידו ליואב לאמר בא אבנר בן נר אל המלך וישלחהו וילך בשלום: כד ויבא יואב אל המלך ויאמר מה עשית הנה בא אבנר אליך למה זה שלחתו והלך הלוך ילך: כה ידעת את אבנר בן נר כי לפתותך בא ולדעת את מוצאך ואת מבואך ולדעת את כל אשר אתה עשה: כו ויצא יואב מעם דויד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישבו אותו מבור הסירה ודויד לא ידע: כז וישב אבנר חברונה ויטהו יואב בתוך השער לדבר אתו בלט ויכהו שם בחמש ויך את נפש עשהאל אחיו: כח ואחרי שמע דויד ויאמר נקי אנכי וממלכתי עד עולם מדם אבנר בן נר עד ראש יואב: כט ותחל על ראש יואב ועל כל בית אביו ואל יכרת מבית יואב זב ומצרע ומחזיק בפלך ונפל בחרב ומחסר לחם: ל ויואב ואבישי אחיו הרגו את אבנר על אשר המית את עשהאל אחיהם בגבעון במלחמה: לא ויאמר דויד אל יואב ואל כל העם אשר אתו קרעו בגדיכם וחגרו שקים וספדו לפני אבנר והמלך דויד הולך אחרי המטה: לב ויקברו את אבנר בחברון וישא המלך את קולו ויבך על קבר אבנר ויבכו כל העם: לג ויקונן המלך את אבנר ויאמר הכמות נבל ימות אבנר: לד ידיך לא אסורות ורגליך לא לנחשתים הבאו כנפל לפני בני העולה נפלת ויבכו עליו עוד כל העם: לה ויבאו כל העם להסב את דויד לחם בעוד היום וישבע דויד לאמר כה יעשה אלהים לי וכה יוסיף כי אם לפני בא השמש אטעם לחם או מכל מאומה: לו וכל העם הכירו ויטב בעיניהם ככל אשר עשה המלך בעיני כל העם: לז וידעו כל העם וכל ישראל ביום ההוא כי לא היה מהמית אבנר בן נר: לח ויאמר המלך אל עבדיו הלא ידעתם כי שר וגדול נפל היום הזה בישראל: לט ואני רך ומשוח מלך והאנשים האלה בני צרויה קשים ממני יגמל יהוה למעשהו את המרע:

ד וישמע בן שאול כי מת אבנר בחברון וירפו ידיו וכל ישראל נבהלו: ב ושני אנשים שרי גדודים היו לבן שאול שם האחד בענה ושם השני רכב בני רמון הבארתי מבני בנימן כי גם בארות תחשב לבנימן: ג ויברחו הבארתים גתימה ויהיו שם גרים עד היום הזה: ד ויהונתן בן שאול היה לו נכה רגלים בן חמש שנים בבוא השמועה משאול ויהונתן מיזרעאל ותאמנה מנקתו ותנס ויהי בחפזה ותפל ושמו מפיבשת: ה ויהלכו בני רמון הבארתי רכב ובענה ויבאו כחום היום אל בית איש בשת והוא שכב את משכב הצהרים: ו ויבאו עד תוך הבית לקחת חטים ויכו אתו בחמש ורכב ובענה אחיו נמלטו: ז ויבאו הבית והוא שכב על מטתו בחדר משכבו ויכוהו וימיתוהו ויכרתו את ראשו ויקחו את ראשו וילכו דרך הערבה כל הלילה: ח ויבאו את ראש איש בשת אל דויד חברונה ויאמרו אל המלך הנה ראש איש בשת בן שאול אויבך אשר בקש את נפשך ויתן יהוה לאדני המלך נקמות היום הזה משאול ומזרעו: ט ויען דויד את רכב ואת בענה אחיו בני רמון הבארתי ויאמר אליהם חי יהוה אשר פדה את נפשי מכל צר: י כי המגיד לי לאמר הנה מת שאול והוא כמבשר בעיניו ואחזהו ואהרגהו בציקלג אשר נתתי לו בשורתו: יא אף כי אנשים רשעים הרגו איש צדיק בביתו על משכבו ועתה הלא אבקש את דמו מידכם ובערתי אתכם מן הארץ: יב ויצו דויד את הנערים ויהרגום ויקצצו את ידיהם ואת רגליהם ויתלו על הברכה בחברון ואת ראש איש בשת לקחו ויקברו בקבר אבנר בחברון:

ה ויבאו כל שבטי ישראל אל דויד חברונה ויאמרו לאמר הנה עצמך ובשרך אנחנו: ב גם תמול גם שלשם בהיות שאול מלך עלינו אתה היית מוביא ומביא את ישראל ויאמר יהוה לך אתה תרעה את עמי ישראל ואתה תהיה נגיד על ישראל: ג ויבאו כל זקני ישראל אל המלך חברונה ויכרת להם דויד המלך ברית בחברון לפני יהוה וימשחו את דויד למלך על ישראל: ד בן שלשים שנה דויד במלכו ארבעים שנה מלך: ה בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנה על כל ישראל ויהודה: ו וילך המלך וכל אנשיו ירושלם אל היבוסי יושב הארץ ויאמרו לדויד לאמר לא תבוא הנה כי אם הסירך העורים והפסחים לאמר לא יבוא דויד הנה: ז ויתפש דויד את מצדת ציון היא עיר דויד: ח ויאמר דויד ביום ההוא כל מכה יבוסי ויגע בצנור ואת הפסחים ואת העורים שנואי נפש דויד על כן יאמרו העורים והפסחים לא יבוא אל הבית: ט וישב דויד במצדה ויקרא לה עיר דויד ויבן דויד סביב מן המלוא ומבית: י וילך דויד הלוך וגדול ויהוה אלהי צבאות עמו: יא וישלח חירם מלך צור מלאכים אל דויד וארזי לבנון וחרשי עץ וחרשי קיר ויבנו בית לדויד: יב וידע דויד כי הכינו יהוה למלך על ישראל וכי נשא מלכותו למען עמו ישראל: יג ויקח דויד עוד פלגשים ונשים מירושלם אחרי בואו מחברון ויולדו עוד לדויד בנים ובנות: יד ואלה שמות הילדים אשר ילדו לו בירושלם שמוע ושובב ונתן ושלמה: טו ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע: טז ואלישמע ואלידע ואליפלט: יז וישמעו פלשתים כי משחו את דויד למלך על ישראל ויעלו כל פלשתים לבקש את דויד וישמע דויד וירד אל המצודה: יח ופלשתים באו ויפשטו בעמק רפאים: יט וישאל דויד ביהוה לאמר האעלה אל פלשתים הנתנם בידי ויאמר יהוה אל דויד עלה כי נתן אתן את פלשתים בידך: כ ויבא דויד בעלפרצים ויכם שם דויד ויאמר פרץ יהוה את אויבי לפני כפרץ מים על כן קרא שם המקום ההוא בעלפרצים: כא ויעזבו שם את עצביהם וישאם דויד ואנשיו: כב ויוספו עוד פלשתים ויפשטו בעמק רפאים: כג וישאל דויד ביהוה ויאמר לא תעלה נסב להם ובאת אליהם מול בכאים: כד והיה כשמעך את קול צעדה בראשי הבכאים אז תתגבר כי אז יצא יהוה לפניך להכות במחנה פלשתים: כה ויעש דויד כאשר צוהו יהוה ויך את פלשתים מגבע עד בואך גזר:

ו ויסף עוד דויד את כל בחורי ישראל שלשים אלף: ב ויקם וילך דויד ואת כל העם אשר אתו מבעלי יהודה לעלות משם את ארון האלהים אשר נקרא שם שם יהוה צבאות יושב הכרובים עליו: ג וירכבו את ארון האלהים על עגלה חדשה וישאו אותו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו בני אבינדב נהגים את העגלה: ד ויישאו אותו מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלהים ואחיו הלך לפני הארון: ה ודויד וכל בית ישראל משחקים לפני יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים ובצלתים: ו ויבאו עד גרן נכון וישלח עזא את ידו אל ארון האלהים ויאחז בו כי שמטו הבקר: ז ויחר אף יהוה בעזא ויכהו שם האלהים על השל ויכהו שם על שלו ויפל שם עם ארון האלהים: ח ויחר לדויד על אשר פרץ יהוה פרץ בעזא ויקרא למקום ההוא פרץ עזא עד היום הזה: ט ויירא דויד את יהוה ביום ההוא ויאמר איך יבוא אלי ארון יהוה: י ולא אבה דויד להסיר אליו את ארון יהוה בעיר דויד ויטהו דויד בית עובד אדם הגתי: יא וישב ארון יהוה בית עובד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך יהוה את עובד אדם ואת כל ביתו: יב ויגד למלך דויד לאמר ברך יהוה את בית עובד אדם ואת כל אשר לו בעבור ארון האלהים וילך דויד וישא את ארון האלהים מבית עובד אדם עיר דויד בשמחה: יג והיה כי צעדו נשאי ארון יהוה ששה צעדים ויזבח שור ומריא: יד ודויד מכרכר בכל עז לפני יהוה ודויד חגור אפוד בד: טו ודויד ובל בית ישראל מעלים את ארון יהוה בתרועה ובקול שופר: טז והיה ארון יהוה בא עיר דויד ומיכל בת שאול נשקפה בעד החלון ותרא את המלך דויד מפזז ומכרכר לפני יהוה ותבז לו בלבה: יז ויביאו את ארון יהוה ויציגו אתו במקומו בתוך האהל אשר נטה לו דויד ויעל דויד עלות לפני יהוה ושלמים: יח ויכל דויד מהעלות העלה והשלמים ויברך את העם בשם יהוה צבאות: יט ויחלק לכל העם לכל המון ישראל למאיש ועד אשה לאיש חלת לחם אחת ואשפר אחד וחלת אשישה אחת וילך כל העם איש לביתו: כ וישב דויד לברך את ביתו ותצא מיכל בת שאול לקראת דויד ותאמר מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו כהגלות נגלות אחד הריקים: כא ויאמר דויד אל מיכל לפני יהוה אשר בחר בי מאביך ומכל ביתו לצוות אותי נגיד על עם יהוה על ישראל ושחקתי לפני יהוה: כב ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני ועם האמהות אשר אמרת עמם אכבדה: כג ולמיכל בת שאול לא היה ולד עד יום מותה:

ז ויהי כי ישב המלך בביתו ויהוה הניח לו מסביב מכל אויביו: ב ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים ישב בתוך היריעה: ג ויאמר נתן אל המלך כל אשר בלבבך לך עשה כי יהוה עמך: ד ויהי בלילה ההוא ויהי דבר יהוה אל נתן לאמר: ה לך ואמרת אל דויד עבדי כה אמר יהוה האתה תבנה לי בית לשבתי: ו כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהי מתהלך באהל ובמשכן: ז בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את עמי את ישראל לאמר למה לא בניתם לי בית ארזים: ח ועתה כה תאמר לעבדי לדויד כה אמר יהוה צבאות אנכי לקחתיך מן הנוה מאחר הצאן להיות נגיד על עמי על ישראל: ט ואהי עמך בכל אשר הלכת ואכרתה את כל אויביך מפניך ועשיתי לך שם גדול כשם הגדולים אשר בארץ: י ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יספו בני עולה לענותו כאשר בראשונה: יא ולמן היום אשר צויתי שפטים על עמי ישראל והנחתי לך מכל אויביך והגיד לך יהוה כי בית יעשה לך יהוה: יב כי ימלאו ימיך ושכבת את אבתיך והקימותי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך והכינותי את ממלכתו: יג הוא יבנה בית לשמי וכוננתי את כסא ממלכתו עד עולם: יד אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם: טו וחסדי לא יסור ממנו כאשר הסרתי מעם שאול אשר הסרתי מלפניך: טז ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם: יז ככל הדברים האלה וככל החזון הזה כן דבר נתן אל דויד: יח ויבא המלך דויד וישב לפני יהוה ויאמר מי אנכי אדני יהוה ומי ביתי כי הביאתני עד הלום: יט ותקטן עוד זאת בעיניך אדני יהוה ותדבר גם אל בית עבדך למרחוק וזאת תורת האדם אדני יהוה: כ ומה יוסיף דויד עוד לדבר אליך ואתה ידעת את עבדך אדני יהוה: כא בעבור דברך וכלבבך עשית את כל הגדלה הזאת להודיע את עבדך: כב על כן גדלת יהוה אלהים כי אין כמוך ואין אלהים זולתך בכל אשר שמענו באזנינו: כג ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם ולשום לו שם ולעשות לכם הגדולה ונוראות לארצך מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים ואלהיו: כד ותכן לך את עמך ישראל לעם עד עולם ואתה יהוה היית להם לאלהים: כה ועתה יהוה אלהים הדבר אשר דברת על עבדך ועל ביתו הקם עד עולם והעש כאשר דברת: כו ויגדל שמך עד עולם לאמר יהוה צבאות אלהים על ישראל ובית עבדך דויד יהי נכון לפניך: כז כי אתה יהוה צבאות אלהי ישראל גלית את אזן עבדך לאמר בנה לך בית על כן מצא עבדך את לבו להתפלל אליך את התפלה הזאת: כח ועתה אדני יהוה אתה הוא האלהים ודבריך יהיו אמת ותדבר אל עבדך את הטובה הזאת: כט ועתה החל וברך את בית עבדך להיות לעולם לפניך כי אתה אדני יהוה דברת ומברכתך יברך בית עבדך לעולם:

ח ויהי אחרי כן ויך דויד את פלשתים ויכנעם ויקח דויד את מתג האמה מיד פלשתים: ב ויך את מואב וימדדם בחבל השכב ארצה וימד שני חבלים להמית וחבל מלא להחיות ויהי מואב לדויד לעבדים נשאי מנחה: ג ויך דויד את הדדעזר בן רחב מלך צובה בלכתו להשיב ידו בנהר פרת: ד ויקח דויד ממנו אלף ומאה פרשים ושבעת אלפים רגלי ויעקר דויד את כל הרכב ויותר ממנו מאה רכב: ה ויבא ארם דמשק להושיע את הדדעזר מלך צובה ויך דויד בארם עשרים ושנים אלף איש: ו וישם דויד נצבים בארם דמשק ויהי ארם לדויד לעבדים נשאי מנחה ויושע יהוה את דויד בכל אשר הלך: ז ויקח דויד את שלטי הזהב אשר היו על עבדי הדדעזר ויביאם ירושלם: ח ומבטח ומברתי ערי הדדעזר לקח המלך דויד נחשת רבה מאד בה עשה שלמה את הים ואת העמודים ואת כלי הנחשת: ט וישמע תעי מלך חמת כי הכה דויד את כל חיל הדדעזר: י ויתעי שלח את יורם בנו אל המלך דויד לשאלו לשלום ולברכו על אשר נלחם בהדדעזר ויך אתו כי איש מלחמות תעי היה הדדעזר ובידו כלי כסף וכלי זהב וכלי נחשת: יא גם אתם הקדיש המלך דויד ליהוה עם הכסף והזהב אשר הקדיש מכל הגוים אשר כבש: יב מארם וממואב ומבני עמון ומפלשתים ומעמלק ומשלל הדדעזר בן רחב מלך צובה: יג ויעש דויד שם בשובו מהכות את ארם בגיא המלח שמנה עשר אלף: יד וישם בנצבים באדום בכל אדום שם נצבים ויהיו כל אדום לדויד לעבדים ויושע יהוה את דויד בכל אשר הלך: טו וימלך דויד על כל ישראל ויהי דויד עשה משפט וצדקה לכל עמו: טז ויואב בן צרויה על הצבא ויהושפט בן אחילוד המזכיר: יז וצדוק בן אחיטוב ואחימלך בן אביתר כהנים ושוסא סופר: יח ובניהו בן יהוידע על הכרתי והפלתי ובניו כהנים לדויד:

ט ויאמר דויד הכי יש עוד אשר נותר לבית שאול ואעשה עמו חסד למען יהונתן: ב ולבית שאול היה עבד ושמו צבא ויקראו אתו אל דויד ויאמר אליו המלך האתה צבא ויאמר עבדך אני: ג ויאמר המלך הכי אין עוד איש לבית שאול ואעשה עמו חסד אלהים ויאמר צבא אל המלך עוד בן ליהונתן נכה רגלים: ד ויאמר לו המלך איפה הוא ויאמר צבא אל המלך הנה בבית מכיר בן עמיאל בלדבר: ה וישלח המלך דויד ויקחהו מבית מכיר בן עמיאל מלדבר: ו ויבא מפיבשת בן יהונתן בן שאול אל דויד ויפל על פניו ויתחו דויד ויאמר מפיבשת ויאמר הנה עבדך: ז ויאמר אליו דויד אל תירא כי עשה אעשה עמך חסד למען יהונתן אביך והשבתי את כל שדה שאול אביך ואתה תאכל לחם על שלחני תמיד: ח וישתחו ויאמר מה עבדך כי פנית אל הכלב המת אשר כמוני: ט ויקרא המלך אל צבא נער שאול ויאמר אליו כל אשר היה לשאול ולכל ביתו נתתי לבן אדניך: י ועבדת לו את האדמה אתה ובניך ועבדיך והבאת והיה לבן אדניך לחם ואכל ומפיבשת בן אדניך יאכל תמיד לחם ולצבא חמשה עשר בנים ושלשים עבדים: יא ויאמר צבא אל המלך ככל אשר יצוה אדני המלך את עבדו כן יעשה עבדך ומפיבשת אכל על שלחני כאחד בני המלך: יב ולמפיבשת בן קטן ושמו מיכא וכל מושבת בית צבא עבדים למפיבשת: יג ומפיבשת יושב בירושלם כי על שלחן המלך תמיד הוא אכל והוא נכה שתי רגליו:

י ויהי אחרי כן וימת מלך בני עמון וימלך חנון בנו תחתיו: ב ויאמר דויד אעשה חסד עם חנון בן נחש כאשר עשה אביו עמדי חסד וישלח דויד לנחמו ביד עבדיו אל אביו ויבאו עבדי דויד ארץ בני עמון: ג ויאמרו שרי בני עמון אל חנון אדניהם הבמכבד דויד אביך בעיניך כי שלח לך מנחמים הלא בעבור חקור את העיר ולרגלה ולהפכה שלח דויד את עבדיו אליך: ד ויקח חנון את עבדי דויד ויגלח את חצי זקנם ויכרת את מדיהם עד המקום אל ישבניהם וישלחם: ה ויגידו לדויד וישלח לקראתם כי האנשים נכלמים מאד וישב המלך אל יריחו עד צמח זקנכם ושבתם: ו וירא בני עמון כי נבאשו בדויד וישלחו חנון ובני עמון אלף ככר כסף לשכור להם מרכבות ופרשים מארם נהרים וארם מעכה וארם צובה: ז וישכרו להם שלשים ושנים אלף מרכבות ואת מלך מעכה ואת עמו ויבאו ויחנו נגד מידבא ובני עמון נאספו מעריהם ויבאו למלחמה: ח וישמע דויד וישלח את יואב ואת כל צבא הגבורים: ט ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה פתח השער והמלכים אשר באו לבדם היו בשדה: י וירא יואב אליו פני המלחמה מפנים ומאחור ויבחר מכל בחורי ישראל ויערך לקראת ארם: יא ושאר העם נתן ביד אבישי אחיו ויערך לקראת בני עמון: יב ויאמר אם תחזק ארם ממני והיית לי לישועה ואם בני עמון יחזקו ממך והושעתיך: יג חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלהינו ויהוה יעשה הטוב בעיניו: יד ויגש יואב והעם אשר אתו לפני ארם למלחמה וינסו מפניו: טו וירא בני עמון כי נס ארם ויברחו גם הם מפני אבישי ויבאו העירה וישב יואב מבני עמון ויבא ירושלם: טז וירא ארם כי נגף לפני ישראל וישלחו מלאכים ויוצאו את ארם אשר מעבר הנהר ושובך צבא הדדעזר לפניהם: יז ויגד לדויד ויאסף את כל ישראל ויעבר את הירדן ויבא עליהם ויערך לקראתם ויערך דויד למלחמה לקראת ארם וילחמו עמו: יח וינס ארם מפני ישראל ויהרג דויד מארם שבעים אלף רכב וארבעים אלף איש רגלי ואת שובך שר הצבא המית: יט וירא כל המלכים עבדי הדדעזר כי נגפו לפני ישראל וישלימו את ישראל ויעבדום ויראו ארם להושיע עוד את בני עמון:

יא ויהי לתשובת השנה לעת צאת המלכים ויצא יואב את צבא הגבורים וישחתו את בני עמון ויצר על רבה ודויד יושב בירושלם ויכו יואב את רבה ויהרסה: ב ויסר דויד את עטרת מלכם מעל ראשו וימצא משקלה ככר זהב ואבן יקרה היתה בראשו ותהי על ראש דויד ושלל העיר הוציא הרבה מאד: ג ואת העם אשר בה הוציא וישם בחרשי הברזל ובחרשי הקרדמים ובמגרות הברזל ובמגלות ויעבר להם דויד כן בכל ערי בני עמון וישב דויד וכל העם ירושלם: ד ויהי אחרי כן ויעמד מלחמה בגזר עם פלשתים אז הכה סבכי החושתי את סף מן הרפאים ויכנעו: ה ותהי עוד מלחמה עם פלשתים ויך אלחנן בן יערי אורגים בית הלחמי את גלית הגתי עץ חניתו כמנור ארגים: ו ותהי עוד מלחמה בגת ויהי איש מדון ולו ששה אצבעות בידו וששה בניו בספרו ארבעה ועשרים והוא גם הוא ילד להרפא: ז ויחרף את ישראל ויכהו יהונתן בן שמעי אחי דויד: ח אלה ילדו להרפא בגת ויפלו ביד דויד וביד עבדיו:

יב ויהי בשנה הבאה לעת צאת המלכים ויצא יואב את חיל הצבא וישחת את ארץ בני עמון ויבא רבה וישב דויד בירושלם ויואב הכה את רבה וישחתה: ב ויקח דויד את עטרת מלכם מעל ראשו וימצא משקלה ככר זהב ואבן יקרה היתה בראשו ותהי על ראש דויד ושלל העיר הוציא הרבה מאד: ג ואת העם אשר בה הוציא וישם בחרשי הברזל ובחרשי הקרדמים ובמגרות הברזל ובמגלות ויעבר להם דויד כן בכל ערי בני עמון וישב דויד וכל העם ירושלם: ד ויהי אחרי כן ויעמד מלחמה בגזר עם פלשתים אז הכה סבכי החושתי את סף מן הרפאים ויכנעו: ה ותהי עוד מלחמה עם פלשתים ויך אלחנן בן יערי אורגים בית הלחמי את גלית הגתי עץ חניתו כמנור ארגים: ו ותהי עוד מלחמה בגת ויהי איש מדון ולו ששה אצבעות בידו וששה בניו בספרו ארבעה ועשרים והוא גם הוא ילד להרפא: ז ויחרף את ישראל ויכהו יהונתן בן שמעי אחי דויד: ח אלה ילדו להרפא בגת ויפלו ביד דויד וביד עבדיו:

יג ויהי אחרי כן והוא חלה חולי רע לאחיו ושמו אבשלום בן דויד ויהי לאמנון בן דויד אחות יפה ושמה תמר ויאהבה אמנון בן דויד: ב ויצר לאמנון להתחלות אל תמר אחותו כי בתולה היא ויפלא בעיני אמנון לעשות לה דבר: ג ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דויד ויונדב איש חכם מאד: ד ויאמר לו למה אתה כך רזה מבקר מבקר בן המלך הלא תגיד לי ויאמר אליו אמנון את תמר אחות אבשלום אחי אני אהב: ה ויאמר לו יונדב שכב על משכבך והתחל כהתחלות ובא אביך לראות אותך ואמרת אליו תבוא נא תמר אחותי ותאכלני לחם ועשתה לפני את הבריה ואראה ואכלתי מידה: ו וישכב אמנון ויתחל ויבא המלך לראות אותו ויאמר אמנון אל המלך תבוא נא תמר אחותי ותלבב לפני שתי לבבות ואכלתי מידה: ז וישלח דויד הביתה אל תמר לאמר לכי נא בית אמנון אחיך ועשי לו את הבריה: ח ותלך תמר בית אמנון אחיה והוא שכב ותקח את הבצק ותלוש ותעש לעיניו ותצל את הלבבות: ט ותקח את המחבת ותצק לפניו והוא מאן לאכל ויאמר אמנון הוציאו כל איש מעלי ויצאו כל איש מעליו: י ויאמר אמנון אל תמר הבי הבריה החדרה ואכלה מידך ותקח תמר את הלבבות אשר עשתה ותבא אל אמנון אחיה החדרה: יא ותגש אליו לאכיל ותחזק בו ותאמר לו בואה אחותי שכבי עמי: יב ותאמר לו אל אחי אל תענני כי לא יעשה כן בישראל אל תעשה את הנבלה הזאת: יג ואני אנה אוליך את חרפתי ואתה תהיה כאחד הנבלים בישראל ועתה דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך: יד ולא אבה לשמע בקולה ויתחזק ממנה וישכבה: טו ויתעב אמנון אותה שנאה גדולה כי גדולה השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר לה אמנון קומי לכי: טז ותאמר לו אל כי רעה הגדולה הזאת באחרונה מן האחרת אשר עשית עמדי לשלחני ולא אבה לשמע אליו: יז ויקרא את נער משרתו ויאמר שלחו נא את זאת מעלי החוצה ונעלה את הדלת אחריה: יח ועליה כתנת פסים כי כן תלבשן בנות המלך הבתולות מעיל ותצא משרתו החוצה ותנעל הדלת אחריה: יט ותקח תמר אפר על ראשה ואת כתנת הפסים אשר עליה קרעה ותשם ידה על ראשה ותלך הלוך וזעקה: כ ויאמר לה אבשלום אחיה ההיה אמנון אחיך עמך ועתה אחותי החרישי אחיך הוא אל תשימי את לבבך לדבר הזה וישב תמר ותשם בבית אבשלום אחיה: כא וישמע המלך דויד את כל הדברים האלה ויחר לו מאד: כב ולא דבר אבשלום עם אמנון לא טוב ועד רע כי שנא אבשלום את אמנון על אשר ענה את תמר אחותו: כג ויהי מקץ שנתים ימים ויהי לאבשלום גזזים בבעלחצור אשר על יד אפרים ויקרא אבשלום לכל בני המלך: כד ויבא אבשלום אל המלך ויאמר הנה נא גזזים לעבדך ילך נא המלך ועבדיו עם עבדך: כה ויאמר המלך אל אבשלום לא בני נא נלך כולנו ולא נכבד עליך ויפצר בו וילך ולא אבה ויברכהו: כו ויאמר אבשלום ואם לא ילך נא אחי אמנון עמנו ויאמר לו המלך למה ילך עמך: כז ויפצר בו אבשלום וישלח את אמנון ואת כל בני המלך עמו: כח ויצו אבשלום את נעריו לאמר ראו נא כטוב לב אמנון ביין ואמרתי אליכם הכו את אמנון והמיתם אותו אל תיראו הלא אנכי צויתי אתכם חזקו והיו לבני חיל: כט ויעשו נערי אבשלום לאמנון כאשר צוה אבשלום וקמו כל בני המלך ויעלו איש על פרדו וינסו: ל והם בדרך ושמעה השמועה אל דויד לאמר הכה אבשלום את כל בני המלך ולא נותר מהם אחד: לא ויקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב ארצה וכל עבדיו נצבים קרעי בגדים: לב ויען יונדב בן שמעה אחי דויד ויאמר אל יאמר אדני כי את כל הנערים בני המלך המיתו כי אמנון לבדו מת כי על פי אבשלום שומה היתה מיום ענותו את תמר אחותו: לג ועתה אל ישת אדני המלך את הדבר על לב לאמר כי כל בני המלך מתו כי אמנון לבדו מת: לד ואבשלום נס ויבא הנער השמר את עיניו וירא והנה עם רב מדרך החרנית מצד ההר: לה ויאמר יונדב אל המלך הנה בני המלך באו כדבר עבדך כן היה: לו ויהי כאשר כלה לדבר והנה בני המלך באו וישאו את קולם ויבכו וגם המלך ועבדיו בכו בכי גדול מאד: לז ואבשלום נס ויבא אל תלמי בן עמיהוד מלך גשור ויתאבל על בנו כל הימים: לח ואבשלום נס ויבא גשורה ויהי שם שלש שנים: לט ויכל המלך דויד לצאת אל אבשלום כי נחם על אמנון כי מת:

יד וידע יואב בן צרויה כי אל לב המלך על אבשלום: ב וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה ויאמר אליה התאבלי נא ולבשי נא בגדי אבל ואל תסוכי שמן והיית כאשה ימים רבים מתאבלת על מת: ג ובאת אל המלך ודברת אליו כדבר הזה ושם יואב את הדברים בפיה: ד ותבא האשה התקועית אל המלך ותפל על אפיה ארצה ותשתחו ותאמר הושיעה המלך: ה ויאמר לה המלך מה לך ותאמר אני אמנה אשה אלמנה מתה אישי: ו ולשפחתך שני בנים ויתנצו שניהם בשדה ואין מציל ביניהם ויכהו האחד את השני וימיתהו: ז והנה קמה כל המשפחה על שפחתך ויאמרו תני את האיש המכה את אחיו והמתנהו בנפש אחיו אשר הרג

לען אָפּפֿערן, נעבסט וויינעם אהל מועד טרעגקאָפּפֿער. 17. אָן לוויי־
טען טאָגע, נאָך יונגע סטירע, לוייט ווידער, פֿירלעהן יאָהריגע
וואָאָר, אהנע פֿעהלער. 18. דאָלו דאָ: אהל מועד דיא טרעגקאָפּ־
פֿער, נאָך מַנלאָהל דער סטירע, מועד ווידער, וואָאָר, ווי דיא
פֿערהאַרדנונג איטבריגט. 19. מיך מיינען ליגענבאָק אָם וינדעגאָפּ־
פֿער, מויסער דעם טאָגליכען גאַנצען אָפּפֿער, נעבסט דעם אהל
מועד דען טרעגקאָפּפֿער דאָלו. 20. אָן דריטטען טאָגע מיך סטירע,
לוייט ווידער, פֿירלעהן יאָהריגע וואָאָר, אהנע פֿעהלער. 21. דאָלו
דאָ: אהל מועד טרעגקאָפּפֿער נאָך מַנלאָהל דער סטירע, ווידער,
וואָאָר, ווי דיא פֿערהאַרדנונג איטבריגט. 22. מיך מיינען ליגענ־
באָק אָם וינדעגאָפּפֿער, מויסער דעם טאָגליכען גאַנצען אָפּפֿער נעבסט
דעם אהל מועד טרעגקאָפּפֿער דאָלו. 23. אָן פֿירטען טאָגע לעהען
סטירע, לוייט ווידער, פֿירלעהן יאָהריגע וואָאָר אהנע פֿעהלער.
24. דאָלו דאָ: אהל מועד דיא טרעגקאָפּפֿער, נאָך מַנלאָהל דער סטירע,
ווידער מועד וואָאָר, ווי דיא פֿערהאַרדנונג איטבריגט. 25. מיך
מיינען ליגענבאָק אָם וינדעגאָפּפֿער, מויסער דעם טאָגליכען גאַנצען
אָפּפֿער, נעבסט דעם אהל מועד טרעגקאָפּפֿער דאָלו. 26. אָן פֿינפ־
טען טאָגע זיין סטירע לוייט ווידער, פֿירלעהן יאָהריגע וואָאָר,
אהנע פֿעהלער. 27. דאָלו דאָ: אהל מועד דיא טרעגקאָפּפֿער, נאָך
מַנלאָהל דער סטירע, ווידער מועד וואָאָר, ווי דיא פֿערהאַרד־
נונג איטבריגט. 28. מיך מיינען ליגענבאָק אָם וינדעגאָפּפֿער, מויסער
דעם טאָגליכען גאַנצען אָפּפֿער, נעבסט דעם אהל מועד טרעגקאָפּ־
פֿער דאָלו. 29. אָן זעכסטען טאָגע אַכט סטירע, לוייט ווידער,
פֿירלעהן יאָהריגע וואָאָר, אהנע פֿעהלער. 30. דאָלו דאָ: אהל
מועד דיא טרעגקאָפּפֿער, נאָך מַנלאָהל דער סטירע, ווידער מועד
וואָאָר, ווי דיא פֿערהאַרדנונג איטבריגט. 31. מיך מיינען ליגענ־
באָק אָם וינדעגאָפּפֿער, מויסער דעם טאָגליכען גאַנצען אָפּפֿער,
נעבסט דעם אהלאָפּפֿער, מועד דעם טרעגקאָפּפֿער דאָלו. 32. אָן
זיבענטען טאָגע זיבען סטירע, לוייט ווידער, פֿירלעהן יאָהריגע
וואָאָר אהנע פֿעהלער. 33. דאָלו דאָ: אהל מועד דיא טרעגקאָפּפֿער,
נאָך מַנלאָהל דער סטירע, ווידער מועד וואָאָר ווי דיא פֿערהאַרד־
נונג איטבריגט. 34. מיך מיינען ליגענבאָק אָם וינדעגאָפּפֿער, מוי־
סער דעם טאָגליכען גאַנצען אָפּפֿער, נעבסט דעם אהל מועד טרעגק־
אָפּפֿער דאָלו. 35. אָן אַכטען טאָגע חלוט מיהר דאָ: בעטוסגעסט
פֿייערן, מועד קיינע קונסטאַרבייט פֿערליכטען. 36. לוט גאַנצען אָפּ־
פֿער גענט מיהר דעם עוויגען גו עהרען, לוט אַנגענעהמען גערוך,
דעם פֿייער גו פֿירלעהרען, מיינען סטיר, מיינען ווידער, זיבענען
יאָהריגע וואָאָר, אָהנע פֿעהלער. 37. דאָלו דאָ: אהל מועד טרעגק־
אָפּפֿער לוט סטיר, לוט ווידער, מועד נאָך מַנלאָהל דער וואָאָר, ווי
פֿאָרגעסריבען. 38. מיך מיינען ליגענבאָק לוט וינדעגאָפּפֿער, מו־
סער דעם טאָגליכען גאַנצען אָפּפֿער נעבסט זיינעם אהל מועד טרעגק־
אָפּפֿער. 39. דיא אָפּפֿער חלוט מיהר, דעם עוויגען גו עהרען אָן
דען בעסטימאטען פֿעסטאָגען בריגען מויסער מייגען געליבדען,
מועד מילדען גאָבען, אָן גאַנצען אָפּפֿערן, נעבסט דאָלו געהאָריגען
אהל מועד טרעגקאָפּפֿערן, ווי אָך פֿרייוויליגען אָפּפֿערן.

ל 1. משה זאָגטע דען קינדערן ישראל'ס אַלעס, וואָ ווי מיהם
הער עוויגע מויפֿגעטראָגען.

ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੇ। 1. ਫਿਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਜਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਆਓ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੁਣੀ ਹੈ। ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੁਣੀ। ਉਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 2. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 3. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 4. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 5. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 6. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 7. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 8. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 9. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 10. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 11. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 12. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 13. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 14. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਭੇਜੇ। 15. ਵਜ਼ੀਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਆਏ। ਜਦ ਉਹ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। 16. ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ।

ਚੌਥਾ ਦਿਨ

ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਣੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ।

מויך דאָס הייליגע זאָלן דער מונדאַרשאפט אָפּערווייַן, דעמ עוויגען
לו עהרען, מויסגענאָמען ווערדען. 8. דאָס מַנדערע זאָמ ברינגאָט
דום לוויטען בייַדען מַבענדען, מיט עבען דעמ אעהולפּפער מונד
טרַנקאָפּפער, ווים דעם אָרגענס, דעמ פּייער בעסטיואָט, מיין
אינגעהאער גערוך דעמ עוויגען לו עהרען. 9. אָמ שבת טאָגע
לוויים יוהריגע זאָמער אָהנע פּעהולפּער, מונד נוס אעהולפּפער לוויים
לעהנטעל פּיינען אעהלם מיט אָהל מיינגעריהרט, נעבאָט דעמ טרַנק=
אָפּפער דאָלו. 10. דיועס מיוט דאָס גאַנצע אָפּפער פּיר יעדען שבת
אויסער דעמ טאָגליכען גאַנצען אָפּפער, נעבאָט דעמ ווייגאָפּפער דאָ=
לו. 11 אָן דעמ ערסטען טאָגע דער אָנאַטהע בריגט מיהר נוס
גאַנצען אָפּפער, דעמ עוויגען לו עהרען, לוויים יונגע סטירע, מיינען
ווידדער, זיבען יאָהריגע זאָמער אהנע פּעהולפּער. 12. לו יעדעמ
סטירע גענאָרט מיין אעהולפּפער פּאָן דריים לעהנטעל פּיינען אעהלם
מיט אָהל מיינגעריהרט, מונד לו יעדעמ ווידדער מיין אעהולפּפער
פּאָן לוויים לעהנטעל פּיינען אעהלם מיט אָהל מיינגעריהרט. 13. לו
יעדעמ זאָמער מיין לעהנטעל פּיינען אעהלם מיט אָהל מיינגעריהרט,
נוס אעהולפּפער. דיועס מיוט מיין גאַנצעס אָפּפער זיסען גערוכעס,
דאָס דעמ עוויגען לו עהרען פּאָמ פּייער פּערלעהנטען ווירד. 14. דיס
דאַלו גענאָרט טרַנקאָפּפער זיינד לו יעדעמ סטיר מיין האַלב הין,
לו יעדעמ ווידדער מיין דריטטעל הין, מונד לו יעדעמ זאָמער מיין
פּירטעל הין ווין. דיועס מיוט דאָס גאַנצע אָפּפער, מיין יעדעמ נייא=
אָנאַטהע פּיר זאָלע אָנאַטהע דעם יאָהרעס. 15. דאַבייא נאָך מיין
לימגעבאָק נוס זינדענאָפּפער דעמ עוויגען לו עהרען. מויסעל דעם
טאָגליכען גאַנצען אָפּפער נעבאָט זיינעמ טרַנקאָפּפער, זאָלן דיועס
זאָלעס גענאַכט ווערדען. 16. אָמ פּירלעהנטען טאָגע דעם ערס=
טען אָנאַטאָם ווירד דאָס פּסח גענאַכט, דעמ עוויגען לו עהרען.
17. אָמ פּינפּלעהנטען טאָגע דיועס אָנאַטאָם מיוט פּעסט. מונד ווירד
זיבען טאָגע מונגעזויערטעס ברוֹד גענאָסען. 18 אָמ ערסטען טאָ=
גע מיוט הייליגע פּערקינדונג, מונד דאָס זאָלט מיהר קיינע קונסט=
אַרבייט פּערריכטען. 19. מונד דעמ עוויגען לו עהרען נוס גאַנצען
אָפּפער דעמ פּייער לו פּערלעהרען דאַרברינגען, לוויים יונגע סטיע=
רע, מיינען ווידדער, זיבען יאָהריגע זאָמער, דיא מיין פאָלע נא=
נע פּעהולפּער זיין מיסען. 20. מיהר אעהולפּפער זיים פּאָן פּייעמ
אעהולפּ מיט אָהל מיינגעריהרט דריים לעהנטעל לו יעדעמ סטיערע,
לוויים לעהנטעל לו יעדעמ ווידדער. 21. מיין לעהנטעל לו יעדעמ זאָמ=
אע. מונד זאָ לו זאָלען זיבען זאָמערן. 22. פּערנער מיינען באָק נוס
זינדענאָפּפער, מיין נוס פּערזאָהנונג. 23. דיועס זאָלעס מיסט מיהר
בריגען, מויסער דעמ אָרגענאָפּפער וועלכעס זאָם מיין טאָגליכעס
גאַנצעס אָפּפער גענאַכט ווירד. 24. יעדען טאָג פּאָן דען זיבען
טאָגען האַבט מיהר דיועז אָפּפער לו אאַכען, מונד דעמ עוויגען לו
עהרען נוס אַנגענעהמען גערוך. דעמ פּייער נוס ספייוע לו מיבער=
גענען. מונד נאָך מויסער דעמ טאָגליכען גאַנצען אָפּפער, נעבאָט
זיינעמ טרַנקאָפּפער. 25. אָמ זיבענטען טאָגע האַבט מיהר אַבער=
אַנאָם הייליגע פּערקינדונג, מונד זאָלט קיינע קונסטאַרבייט פּער=
ריכטען. 26. אָמ טאָגע דער ערסטלינגע, וען מיהר דעמ עוויגען לו
עהרען, מיין נייעס אעהולפּפער דאַרברינגעט, נאָאוך וען מיערע
וואָכען לו עגדע זינד, זאָלן חייך הייליגע פּערקינדונג זיין, מונד מיהר
דירפּט קיינע קונסטאַרבייט פּערריכטען. 27. דאַבייא האַבט מיהר

נע טאָכטער, אוּן אַוֹלט מיהר זיין ערבע זיינען בריבערן מיינגעבען:
10. הַאַט ער קיינע בריבער, אוּן סיבערגעבט זיין ערבגוט זיינעם
פַאַטערס בריבערן. 11. ווען אַבער מוך דער פַאַטער קיינע בריבער
הַאַט, אוּן מיבערגעבט זיין ערבגוט דעם נאָכסטען אַנפַּערוואַנדטען
מוּיס זיינעם גענעלעכטע דאָם ויער עם בעזיטלע. דיעזעם זאָל דען
קינדערן ישראל'ס מיינע רעכטפַערפאָרדנונג זיין, ווי דער עוויגע
דעם משה בעפַאָהלען. 12. פַערנער ספרַך דער עוויגע צו משה:
סטייגע מוך דיזען בערג עברים, אוּנד בעזיעהע פַאָן דאָ דאָס לאַנד,
וועלכעם מיך דען קינדערן ישראל'ס מיינגעבע. 13. ווען דוּ עס
בעזעהען האַסט, אוּן זאָלסט מוך דוּ צו דייגעם פַאָלקע מיינגעטהאָן
ווערדען, ווי סאָן דיין ברודער אהרן מיינגעטהאָן וואָרדען. 14. ווייל
מיהר איר צוויידער גענהאַנדעלט, מין דער ווּסטע צין, בייַם הַדער
דער גאַמייַנדע דאָס מיהר מיך בייַם גענעגענהייט דעם וואַסערם הַאָט=
טעט פַאָר מיהרען מויגען הייליגען זאָלען. דיעזעם זינד דיא הַדער=
וואַסער צו קדש מין דער ווּסטע צין. 15. משה אַבער ספרַך צום
עוויגען: 16. דער עוויגע, גאָטט אַלער גייסטער, אַלעם פַלייסעם,
גערוהע מיינען מאַן מיבער דיא גאַמייַנדע צו זעלען. 17. דער פַאָר
מיהנען הער, מוּס מוך מיינגעהע, מוך זיא מוּס מוך מיין פַיהרע,
דאַמיט דיא גאַמייַנדע דעם עוויגען ניכט ווּיא סאַפַּע הירטען
בלייבען אַפּע. 18. דער עוויגע ספרַך צו משה: נים יהושע זאָהן
נון צו דיר, מיינען מאַן, דער גייסט האַט, מוך לעגע דיינע האַנד
מוין מיהן. 19. סטעלע מיהן זאָרמען פַאָר דען פריסטער אלעזר
מוך פַאָר דיא גאַמייַנדע אוּנד ערטהיילע מיהם בעפַאָהלע
פַאָר מיהרען מויגען. 20. לעגע מיינען טהייל פַאָן דיינער מאַיעסטאַט
מוין מיהן, דאַס מיהם דיא גאַמייַנדע דער קינדער ישראל'ס
גהארכע. 21. ער זאָל פַאָר דען פריסטער אלעזר טרעטען, מוך
מיהן מוּס דען מוּיספרוך דער אורים בעפַרַגען, פַאָר דעם עוויגען.
נאַך דעסען בעסיידע זאָל ער מוך מַלע קינדער ישראל'ס מיט מיהם
אוּן ווּיא דיא גאַמייַנדע, מוּיס מוך מיינגעהען. 22. משה טהאַט
ווּיא מיהם דער עוויגע בעפַאָהלען, נאַהם יהושע, סטעלטע מיהן פַאָר
דען פריסטער אלעזר מוך פַאָר דיא גאַמייַנדע. 23. לעגטע
זיינע האַנד מוין מיהן, מוך ערטהיילטע מיהם בעפַאָהלע, ווּיא דער
עוויגע דורך משה פַערפַאָרדנעט.

כח 1. דער עוויגע רעדעטע מיט משה, מוך ספרַך: 2. גע=
ביטהע דען קינדערן ישראל'ס, מוך ספריך צו מיהנען: מיין פַפַּער,
נאַהריך מיינע ספייזע, דיא מיין פַייער פַערלעהרט, מיר צום גענע=
נעהמען גערוכע, מיסט מיהר זאָרגפַאָלטיג זיין, יעדעם צו זיינער
צייט דאַרלוברינגען. 3. זאָגע מיהנען זאָזאָ, דיזעם מיזט דוּ פַייער=
פַפַּער, דאָס מיהר דעם עוויגען צו בריגגען האַבעט: יאָהריג זאָא=
אער, פַהנע ליבעספַעהלער, יעדען טאָג צוויי, צום גאַנצען פַפַּער,
מוך דיזעם בעסטאַנדיג. 4. דאָס זיינע זאָל בריגגסט דוּ דעם אַר=
גענס, מוך דאָס מַנדערע צוויסען בייַדען אַבענדען. 5. דאַנו מיין
לעהנטעל איפה פַייגען מעהל צום מעהלפַפַּער, מיינגעריהרט מיט
זיינעם פַיערטעל הין גאַסטאַמענען בויאַהלעס. 6. דאָס טאָגליכע
פַפַּער, ווי עס בעריים אַם בערגע סיני גאַבראַכט, מוך דעם
עוויגען צו עהרען, צום מַנגענעהמען גערוך פַאָם פַייער פַערלעהרט
ווערד. 7. צו יעדעם זאָאָע גאַהרט מיין פַירטעל הין טראַנקאָפַפַּער.

דמ: וחוס פעטהיילט ווערדען, חוגד וחו חיהנען נחך דעם כחאען חיהרעל פחטערליכען סטחאעא חיהר ערבע מכגטוויעזען ווערדען. 56. דורך דמ: וחמ: וחו יעדעם זיין ערבגוט לוגעטהיילט ווערדען, נחכדעם דיא פחוויע כחהלרייך חדער טוחך חיזט. 57. פחלגענדעם זינד דיא גאוסטערטען דעם סטחאעם לוי, נחך חיהרען גענעלע־ טער: פחן גרשון דמ: גרשניסע גענעלכט. פחן קהת דמ: קהתיסע גענעלכט; פחן מרדי דמ: מרריסע גענעלכט. 58. פחלגענדעם זינד דיא גענעלכטער דעם סטחאעם לוי דער לויניסע סטחק, דער חברוניסע סטחק, דער מחליסע סטחק דער מושיסע סטחק, דער קרחיסע סטחק. קחת לייגטע עמרם. 59. עמרם׳ס פרויא היעם יוכבד, טחכטער לוי, דיא חיהק מין מצרים גענחרען ווחרדען. דיזע גענחהר דעק עמרם: אהרן, מ׳שה, מונד מיהרע סוועסטער מרים. 60. דעק אהרן ווחרד גענחרען, נדב, אבידוא, אלעזר מונד איחמר. 61. נדב מונד אביהוא, קחאען מוק, חלם זיא פחר דען עוויגען גע־ אייגשם פייער ברחכטען. 62. מיהרע גאוסטערטען, נחאליך חלוע אחנגספעריחנגען פחן חייגעק אחנחטה חן מונד דחריבער, בעלויפען זיך חויף דרייא מונד לוחנגיג טויזענד, דען מונטער דען קינדערן ישראל׳ס זינד זיא נכט מיטגאוסטערט ווחרדען, ווייל זיא קיין ערבגוט מונ־ טער דען קינדערן ישראל׳ס בעקחאעען. 63. דיעזעם זינד חלזח דיא מוסטערונגען, וועלכע משה מונד דער פריסטער אלעזר, מין דען גענעלדען מואב׳ס, חן ירדן גענגען ירח׳, איט דען קינדערן ישראל׳ס פחרגענחאעען. 64. מונטער דיזען ווחר קיין אחן, פחן דער פחרי־ גען מוסטערונג, וועלכע משה מונד דער פריסטער אהרן, מין דער ווסטע כיני, איט דען קינדערן ישראל׳ס פחרגענחאעען. 65. דען דער עוויגע החטטע מיבער זיא דען חויספרוך גענטהחן, זיא חלזטען מין דער ווסטע סטערבען. עס בליב חלזח קיין אחן פחן מיהנען מיב־ ריג, חו סער כלב זחהן יפנה, מונד יהושע זחהן נון.

כז 1. דיא טחכטער צלפחד, זחהנס הפר, זחהנס גלעד, זחהנס מכיר, זחהנס מנשה, פחן דען סטחאען מנשה זחהנס יוסף. דיזע זיינע טחכטער, וועלכע מחלה, נעה, הגלה, מלכה מונד חרצה היסען קחאען הערלו: 2. טרחטען חויף פחר משה, פחר דעק פריסטער אלעזר נעבסט חלזען פירסטען מונד דער גחנצען גחאיינדע, פחר דען חיינגחנג דעם סטיפטסלעלטס מונד ספרחכען: 3. מונזער עחטער חיזט מין דער ווסטע געסטחרבען; ער חיזט חבער ניכט מונטער דעק מהחנג דעם קרח גענעזען, דיא זיך ווידער דען עוויגען עא־ פחרט החבען, זחנדערן סטחרב מין זיינער זינדע, מונד החט קיינע זחהנע היכטערלחסען. 4. ווחרום זחל דער נחאען מונזערס פחטערס, ווייל ער קיינען זחהן החט, מין דעק גענעלכטסרעגיסטער חויסגע־ הען? גיב מונס פילאהר מיין מיגענטהוק, מונטער דען בריזערן מונזערעס פחטערס. 5. משה ברחכטע חיהרע רעכטסוחכע פחר דען עוויגען. 6. מונד דער עוויגע ספרחך נו משה, ווחס פחלגט: 7. דיא טחכטער צלפחד החבען רעכט גערעדעט, דוס זחלסט חיה־ נען מיין חיגענטהיולכעס ערבגוט חיינרייאען מונטער חיהרעס פחט־ טערס בריזערן, מונד חלזח דמ: ערבגוט חיהרעס פחטערס חן זיא ברינגען. 8. דען קינדערן ישראל׳ס חבער אחכע פחלגענדעס בע־ קחנגט: ווען יעמחנד סטירבט, מונד קיינען זחהן הינטערלחסט, זחל חלזט חיהר זיין ערבע חן זיינע טחכטער ברינגען. 9. החט ער קיי־

מנשה מונד אפרים. 29. דיא וחהנע מנשה, פאן מכיר דא: מכיריסע
גענלעכט, מכיר נייגטע גלעד. פאן גלעד קאמ דא: גלעדיסע גע־
סלעכט. 30. דיא וחהנע גלעד, איעזר מיט דעמ איעזריטען גענלעכ־
טע; פאן חלק דא: חלקיסע גענלעכט. 31. פאן אשריאל דא:
אשריאיסע גענלעכט. פאן שכם דא: שכמיסע גענלעכט. 32. פאן
שמידע דא: שמידעיסע גענלעכט. פאן חפר דא: חפריסע גענלעכט.
33. צלפחד וחהן חפר'ס המטטע קיינע וחהנע, וחנדערן טאכטער.
דיא טאכטער צלפחד'ס היעסען: מחלה, נעה, חגלה מלכה מונד
חרצה. 34. דיא גענלעכטער דעס מנשה ענטהילטען מן גענומטער־
טען לוייא מונד פאלקיג טויזענד וביען הונדערט. 35. פאן
זינד דיא וחהנע אפרים כאך מיהרען גענלעכטערן פאן שותלח דא:
שותלחיסע גענלעכט, פאן בכר דא: בכריסע גענלעכט. פאן תחן
דא: תחניסע גענלעכט. 36. מונד דיזעם זינד דיא וחהנע דעס
שותלח. פאן ערן דא: ערניסע גענלעכט. 37. דיא גענלעכטער
דער וחהנע אפרים ענטהיעלטען מן גענומטערטען, לוייא מונד דרי־
סיג טויזענד פיהל הונדערט. דיזעם זינד דיא וחהנע יוסף, כאך מיה־
רען גענלעכטערן. 38. דיא וחהנע בנימן כאך מיהרען גענלעכטערן,
פאן בלע דא: בלעיסע גענלעכט. פאן אשבל דא: אשבליסע
גענלעכט; פאן אחירם דא: אחירמיסע גענלעכט. 39. פאן שפופם
דא: שפופמיסע גענלעכט. פאן חופם דא: חופמיסע גענלעכט. 40. דיא
וחהנע דעס בלע וואהרען ארד מונד נעמן. פאן דיזעען קאמ דא:
ארדיסע מונד דא: נעמיסע גענלעכט. 41. דיזעזעם זינד דיא קינדער
בנימן כאך מיהרען גענלעכטערן. מיהרע גענומטערטען וואהרען מן
דער נאהל פיהל מונד טעכם הונדערט. 42. פאן
גענדעם זינד דיא וחהנע דן כאך מיהרען גענלעכטערן. פאן שוחם
דא: שוחמיסע גענלעכט. דיזעם זינד דיא גענלעכטער דעס דן, פאן
דעכען הערכאך אהערע גענלעכטער הערקאחען. 43. חלע גע־
לעכטער דיא פאן שוחם הערקאחען, ענטהילטען מן גענומטערטען
פיער מונד טעכליג טויזענד, מונד פיער הונדערט. 44. דיא וחהנע
אשר כאך מיהרען גענלעכטערן. פאן ימנה דא: ימנהיסע גענלעכט,
פאן ישוי דא: ישויסע גענלעכט, פאן בריעה דא: בריעיסע גענלעכט.
45. פאן דען וחהנען בריעה קאמ חבר דא: חבריסע גענלעכט. פאן
מלכיאל דא: מלכיאליסע גענלעכט. 46. אשר'ס טאכטער היעס
שרח. 47. דיא גענלעכטער דער וחהנע אשר ענטהילטען מן גע־
נומטערטען, דריא מונד פאלקיג טויזענד מונד פיער הונדערט.
48. דיא וחהנע נפחלי כאך מיהרען גענלעכטערן, פאן יחצאל דא:
יחצאליסע גענלעכט. גוני דא: גוניסע גענלעכט. 49. פאן יצר דא:
יצריסע גענלעכט. פאן שלם דא: שלמיסע גענלעכט. 50. דיזעם
זינד דיא גענלעכטער דעס נפחלי, כאך מיהרען פערמיעדעכען מב־
טהיילונגען. מיהרע גענומטערטען וואהרען מן דער נאהל פיהל מונד
פאלקיג טויזענד מונד פיער הונדערט. 51. חלע גענומטערטען דער
קינדער ישראל ס וואהרען פאן דער נאהל זעכסאחל הונדערט מונד מין
טויזענד, זיבען הונדערט מונד דריסיג. 52. דער עוינג רעדעטע
איט משה, מונד ספרחך: דיזען זאלן דא: נאך כאך מחלאהל דער כאחאן,
לוח ערבגוטע, מוסגעטהיילט וועדען. 54. דיא נאהלרייכע פאחאיליע
בעקאחאט מין גרעסערעם ערבגוט, מונד דיא סוחכערע פאחאיליע
מין קלייגערעם ערבגוט. יעדעם וירד נאך דער חנלאהל מיהרער גע־
מוסטערטען מין ערבגוט גענעבען. 55. יעדאך זאלן דא: לאנד דורך

דינסט טהון קאָנגרן מין ישראל. 3. משה מונד דער פריסטער אַהרן
רעדעטע מיט מיהנען, דיעוערהאַלב מין דען גענאָדען מואב'ס, אַן
דען גענגען ירחו, מונד טפראַך: 4. פּאָן מוהאַלטיג יאַהרען אַן, מונד
דאַריבער, (וואָן אַלטעם גענאָהלט ווערדען), ווי דער עווינע (פּאָן
עהעדעם) דעם משה מונד דען קינדערן ישראל'ס בעפּאָהלען האַט=
טע, די מוים מצרים גענאָגען ווהַרען. 5. ראובן, דער ערסטגעבאָר=
נע ישראל'ס. די קינדער ראובן ווהַרען חנוך מונד דאַ: חנוכיטע
גענאָלעכט, פּאָן פלוא דאַ: פלואיטע גענאָלעכט. 6. פּאָן חצרן דאַ:
חצריטע גענאָלעכט. פּאָן כרמי דאַ: כרמיטע גענאָלעכט. 7. דיעזעם
ינד די גענאָפּכטער דער ראובניטען סטאַמאָעם, מונד די גאָס=
טערטען דערזעלבען ווהַרען אַן דער צאָהל דריי מונד פּירציג טויזענד
ויבען הונדערט מונד דריסיג. 8. די זאָהנע פלוא ווהַרען אליאב.
9. די זאָהנע אליאב'ס נמואל, דתן מונד אבירם. דיעזע דתן מונד
אבירם ווהַרען די פּערזאָרדנעטע דער גאַמיינדע, די זיך ווידער
משה מונד אהרן מויפּלעהנטען, פּאָן דעם מהאַנגע דעם קרח, דאַ
די זיך ווידער דען עווינגען מויפּלעהנטען. 10. דאַ דען די ערדע זיך
מויפּטהאַט, מונד די נעבסט קרח פּערטאַנג, דאַ מויך דער מיבריגע
מהאַנגע מואקאַם, מינדעם דאַ: פּייער די לוויי הונדערט מונד פּינפּ=
ציג מאַן פּערלעהרטע, די דאַרך נוס טטראַפּפּעקסעאפּעל ווהַרען.
11. די זאָהנע דעם קרח מבער זינד ניכט מוגעקאַמאָען. 12. די
זאָהנע שמעון נאַך מיהרען גענאָלעכטערן. פּאָן נמואל דאַ: נמואליט
גענאָלעכט; פּאָן ימין דאַ: ימיניטע גענאָלעכט, פּאָן יכין דאַ: יכיניטע
גענאָלעכט. 13. פּאָן זרח דאַ: זרחיטע גענאָלעכט. פּאָן שאול דאַ:
שאוליטע גענאָלעכט. 14. דיעזע זינד די גענאָלעכטער דעם שמעוני=
טען טטאַמאָעם, זאַמאָען לוויי מונד צוואַנציג טויזענד מונד לוויי
הונדערט. 15. די זאָהנע גד נאַך מיהרען גענאָלעכטערן. פּאָן צפון
דאַ: צפוניטע גענאָלעכט, פּאָן חגי דאַ: חגיטע גענאָלעכט, פּאָן שוני
דאַ: שוניטע גענאָלעכט. 16. פּאָן אזני דאַ: אזניטע גענאָלעכט. פּאָן
ערי דאַ: עריטע גענאָלעכט. 17. פּאָן ארוד דאַ: ארודיטע גענאָלעכט.
פּאָן אראלי דאַ: אראליטע גענאָלעכט. 18. די גענאָלעכטער דער
קינדער גד נאַטהיעלטען מאַן גאַמוסטערטען, פּיערציג טויזענד מונד
פּינף הונדערט. 19. די זאָהנע יהודה ער מונד אונן; אַבער ער טוד
אונן סטאַרבען מיט מאַנדע כנען. 20. מונד כן ווהַרען נאַך די זאָהנע
יהודה נאַך מיהרען גענאָלעכטערן. פּאָן שלה דאַ: שלניטע גענאָלעכט,
פּאָן פרץ דאַ: פּרציטע גענאָלעכט פּאָן זרח דאַ: זרחיטע גענאָלעכט.
21. די זאָהנע דעם פּרץ ווהַרען פּאָן חצרן דאַ: חצרניטע גענאָלעכט.
פּאָן חמול דאַ: חמוליטע גענאָלעכט. 22. דיעז גענאָלעכטער יהודה
נאַטהיעלטען מאַן גאַמוסטערטען, זאַמט מונד זיבעניג טויזענד פּינף
הונדערט. 23. די זאָהנע יששכר נאַך מיהרען גענאָלעכטערן, תולע
נעבסט דעם תולעיטען גענאָלעכטע. פּאָן פונה דאַ: פוניטע גענאָלעכט.
24. פּאָן ישב דאַ: ישוביטע גענאָלעכט, פּאָן שמרן דאַ: שמרניטע
גענאָלעכט. 25. דיעז גענאָלעכטער דעם יששכר נאַטהיעלטען מאַן גע=
מוסטערטען, פּיער מונד זעכניג טויזענד מונד דריי הונדערט. 26. די
זאָהנע זבולן נאַך מיהרען גענאָלעכטערן: פּאָן סרד דאַ: סרדיטע
גענאָלעכט. פּאָן אלון דאַ: אלוניטע גענאָלעכט. פּאָן יחלאל דאַ:
יחלאליטע גענאָלעכט. 27. דיעזע גענאָלעכטער דעם זבולניטען
טטאַמאָעם, נאַטהיעלטען מאַן גאַמוסטערטען, זעכניג טויזענד מונד
פּינף הונדערט. 28. די זאָהנע יוסף נאַך מיהרען גענאָלעכטערן,

בלק כה

כה 1. חלום ישראל לו שטים ולגו, פינג ידמו פאלק חן איט דען טאכטערן מואב'ס הורעריא לו טרייבען. **2.** דיעזע לודען דמו פאלק מיין, לו דען חפפערחאהלען מיהרער גאטטער; דיא לייטע חאסען אונד פערעהרטען מיהרע גאטטער. **3.** ישראל הינג חלוזח דען בעל פעור נאך, וואריבער דער נאזן דעס עווינען ווידער ישראל ענטברענטע. **4.** דער עווינע טפרחך לו משה: נים חלוע הייפטער דער נאליחן לוחאאטען, אונד לאס דיזע חך העלזען טאגע, דעם עווינען לור עהרע חויפהענקען, זא ווירד זיך זיין לארן פאן ישראל חבוענדען. **5.** משה טפרחך לו דען ריכטערן דער נאטליחן: יעדער ערוירגט זיינע לייטע, דיא זיך חן בעל פעור חנגעהענגט האבען. **6.** זיהע קאמ מיין אחן חוים דען קינדערן ישראל'ס, אונד פיהרטע מיינע מדיניטין לו זיינען בריעדערן פאר דען חויגען משה, אונד דער גאנצען גמאיינדע דער קינדער ישראל'ס, דיא אין דעם זיינען גאנג דעם טויפטעלטע וויינטען. **7.** פנחס זאהן אלעזר, זאהן דעם פריעסטערס אהרן, זאה דיזעם טאנד אויף חוים דער גמאיינדע, נאהם זיינען ספיס. **8.** גינג דעם חאנגע חוים ישראל נאך אין דאז טלחפליואטער, אונד דורכטאך זיא ביידע, זאוואהל דען אחן חוים ישראל, חלום דיא פרוא, דורך זיהרען בויך; היערדורך וואר דיא זייכע חבגעוואנדעט פאן דען קינדערן ישראל'ס. **9.** דיא אין דיזער זייכע טטארבען, וואהרען חן דער נאהל פיער אונד צוואנציג טויזענד.

פינחס

10. דער עווינע רעדעטע איט משה, אונד טפרחך: **11.** פנחס זאהן אלעזר זאהן דעם פריעסטערס אהרן, האט דורך זיינען אייפער פאר אין פאלק אין ישראל'ס חבגעוואנדעט, אונד חאט דען אחן ישראל'ס נים אויפגערעבט אוים דעם טטאחאע שמעין. **15.** אונד דיא מדיניטיסע פרוא דיא אומקאם היעס כזבי, טאכטער צור, דער אויך אין פאר אילענהויפט, אונטער דען פאלקערטאפטען לו מדין ווער. **16.** דער עווינע רעדעטע הירויך איט משה, אונד טפרחך: **17.** איבט פיינד זיין זעליגקייט גענען דיא מדינים אוים, אונד טלאגט זיא. **18.** דען זיא האבען פיינדזעליג גענען אייך גענאנדעלט, אינדעם זיא אייך איט היטערליסט נאכגעטעלט האבען, דורך דען חבגאטט פעור, אונד דורך אירע טוואטער כזבי, דיא טאכטער דעס מדיניטען פירטען, דיא חך טאג דער זייכע ווענען פעור'ס אומגעקאמען איזט. **19.** עס ווער נאך דער זייכע.

כן 1. חלום דער עווינע לו משה אונד לו אלעזר זאהן דעם פריעסטערס אהרן טפרחך, ווא פאלגט: **2.** נעהאט דיא חנלאהל דער גאנצען גמאיינדע דער קינדער ישראל'ס אויף, פאן צוואנציג יאהרען אן, אונד דאריבער, נאך איהרען פאמיליען אפעל אירער

אומטיגען סויעט, היפאחזענדע, איט אפפענען חויגען. 5. ויא סון
זינד דיא גענעלטע, יעקב! דיינע ווהנונגען, ישראל! 6. ויא בוכע
נחנגעטרעקט, ויא גארטען אם פלוסע, ויא אלוה פאם עוינגען
גענפלאנצט, ויא צעדערן אם געוואסער. 7. חוים זיינען אייארן
ריעזעלט ווסער, זיין זאמען פאלוט מין פייכטען בודען, אגאטיגער
חלם אגג ווירד זיין קעניג, זיין רייך ערהאבען זיין. 8. דיא אכלט,
דיא חוים מצרים חיהן גענפיהרט, האט חיינעם ראם׳ם האכרחגענדע
געוואלט, פריסט דיא פאלקער, זיינע פערפאלגער, צערמאלמעט חיה=
רע גביינע, זא צערמאטטערט זיין גספאם! 9. ער קניעט, לעגט
זיך הין ווי אין לאוע חוכר צעגצרד, ווער רייצט חיהן חויפלוטטע=
הען? גזעגענט, ווער דיך זעגנעט, פערפלוכט ווער דיך פערפלוכט.
10. דא.ענטלינדעטע זיך דער צארן בלק׳ם חיבער בלעם דער
אמסען, דאם ער זייגע האנדע זוזאמען טלוג, חוכ בלק טפרחך
לו בלעם: חיינען פיינד לו פערווינסען האבע חיך דיך קאמען לאסען
חוכ דוח האסט נון סון דרייחאהל גזעגנעט. 11. נון חיילע חוכד
קעהרע ווידער נאך הויז חיך דאכטע דיר עהרע לו ערלייגען, אבער
דער עווינע האט דיך עהרע פערווייגערט. 12. בלעם אבער ענט=
ווארטעט דעם בלק: האבע חיך ניכט גוייך לו דיינען באטהען,
דיא דוח איר גספיקט האסט, דיא ווארטע גספרחכען: 13. ווען
בלק איר זיין גאנצעס הויס פאלל זילבער חוכ גאלד גאבע זא קאנג=
טע חיך דאך דען בעפעהל דעם עווינען ניכט חיבערטרעטען, חוים
חיינעם פאלקע גוטעס אדער באזעס לו טהון. וואס דער עווינע רע=
דעט, ווערדע חיך חויך רעדען. 14. יעלט רייזע חיך ווידער לו חיי=
נעם פאלקע לוריק, חיך ווילל דיר חבער פארהער רחטה ערטהיילען,
ווגען דעסען, זא דיזעס פאלק דעם דיינען חין קינפטיגען לייטען
טהון ווירד. 15. ער הוב זיינע גוייכניסרעדע אן, חוכ טפרחך: זא
ספריכט בלעם זהן בעיר, זא ספריכט דער אחן טארפויכטיגען
חויגעס. 16. זא ספריכט דער הערר גאטטויכער ווארטע, דער
דען זין דעס האכסטען וויס, דעס חלוואכטיגען ערטיינען סויעט,
היפאחזענד, איט חפפענען חויגען. 17. חיך זעהע חיהן, נאך חיזט
ער ניכט, ערבליקע חיהן חבער ניכט נאהע, חיין סטערן חוים יעקב
טריטט הערפאר, חיין סלעפטער ערהעבט זיך חוים ישראל, צער=
מאלמעט דיא הייפטער מואב׳ס, צערטריחאערט חלע פעזטע אוי=
ערן. 18. אדום ווירד ערחבערונג, שעיר זיינער פיינדע ערחבערונג,
חוכד ישראל זיעגרייך זיין. 19. חוים יעקב ווירד דער העררטער
קאמאען, חיין רחבער, בריננט חום, ווחם חיבריג חיזט. 20. חלם ער
עמלק ערבליקטע, הוב ער זיינע גוייכניסרעדע אן חוכד טפרחך:
עמלק חיזט דער פאלקער ערסטעס, זיינע לוקונפט חבער חיזט חוכ=
טערגחנג. 21. חלם ער דען קני זחה, הוב ער זיינע גוייכניסרעדע
אן חוכד טפרחך: פעסט חיזט דיין זיץ דיין נעסט חוך פעלזען חנגע=
לעגט. 22. דענחך ווירד קין חוים גערייאט. ווחהין ווירד דיך אשור
טרייבען? 23. הוב פערנער זיינע גוייכניסרעדע אן, חוכד טפרחך:
אך ווער קאן זיך ערהאלטען, ווען גאטט עם חיהם לו געדחכט!
24. קריעגסטיפפע פאהן דער קיסטע כחים פלחגען אשור,
עבר, גאהען עודיך ועלבסט לו גרונדע. 25. היערוף חאכטע זיך
בלעם חוך, חוכד קאהרטע אן זיינען חרט לוריק, חוכד בלק לאג
חוך זיינען ווענ.

איר דער עוויגע זין דען אונד זעגט? 13. בלק ספרחַך זו מיהם, זאָ קאָאַא דען איט איר, חַן מיינען חַנדערן חָרט, דאָ דוא דאָז פֿאָלק זעהען קאָנסט, יעדאָך נור מיינען טהיל דאָפֿאָן, חַבער ניכט דאָז גאַנצע ווירסט דוא מיבערזעהען קאָנען, אונד פֿערווינסט איר עס פֿאָן דאָ אוים. 14. ער נאָהם מיהן איט, אויף דען גיפֿעלד דעס בערגעס פּסגה, זין דאָז גענֿילד דער החַוואָכטער, בויעט זיבען חַלטאָרע, אונד ברחַכט אויף יעדען חַלטאָר מיינען טטיר, אונד מיינען ווידער. 15. יעזער ספרחַך זו בלק: בלייב היער ביים דיינען חָפֿערן, איך ווילל דאָרט מיינער ערטיינונג ענטגעגען זעהען. 16. דער עוויגע פֿערפֿיגטע זיך אויך זו בלעם, זעגטע מיהם דיא חַנטוואָרט זין דען אונד, אונד ספרחַך: קעהרע זו בלק זוריק, אונד טפריך חַלזאָ: 17. חַלם ער זו מיהם קאַמ טטונד ער נאָך ביים זיינעם חָפֿער, נעבמט דען פֿאָרנעהמען חוים מיאב, בלק זאַגטע זו מיהם: וואָם האַט דער עוויגע גענפרחַכען? 18. ער הוב זיינע גלייכניסרעדע חַן, אונד ספרחַך: וואָהלחַן, ח בלק! מערקע אויף! זאָהן צפור, החַרע איר זו. 19. גאָטט איזט קיין מענט, דאָם ער טריגע, קיין זאָהן אדם'ס דאָם ער זיך בע= דענקע. זאָלטע ער וואָהל טפרעכען, אונד ניכט טהון? ער רעדען, אונד ניכט האַלטען? 20. זוס זעגען האָבע אויך בעפֿעהל, ער האט גענוגטע, אויך קאַנכ'ס ניכט וועגדען. 21. אאָן טויעט קיין חונגלויך פֿיר יעקב, אאָן זיהט קיין עלענד פֿיר ישראל, דער עוויגע זיין גאָטט איזט איט מיהם, התַלט קאָניגליכע רעזידענץ בייא מיהם. 22. דיא אאָכט, דיא חוים מצרים זיא גפֿיהרט, התַט מיינעם ראם החַכטערע= בענדע גענאָאָט. 23. ווידער יעקב היולפֿט ניכט זויבעריא, חַהנדונגם= קונסט ניכט ווידער ישראל. יעקב אונד ישראל ערפֿאהרען זור צייט וואָם מיהרענטוועגען גאָטט געטהאַן. 24. זיהע דאָז פֿאָלק! ווי אין לעאָפֿחַרד זיך אויפֿאַחַכט, ווי דער לאָוע זיך ערהעבט זעגט זיך ניכט וועדער הין, בים ער רויב פֿערצעהרט, גענרונקען דער ערטלחַג= נען בלוט. 25. בלק ספרחַך זו בלעם: וועז דאָז פֿאָלק ניכט פֿער= וינסען וועלסט, זאָ זעגע עם וועניגסטענס ניכט. 26. בלעם חַבער חַנטוואָרטעט אונד ספרחַך זו בלק: האַבע איך דיר ניכט גענאָגט, וואָם דער עוויגע ספריכט, דאָז אום איך טהון? 27. בלק זאַגטע זו בלעם, קאַמא! איך וועל דיך נאָך אַן מיינען חַנדערן חָרט איטצה= אען, פֿילייכט גענפֿאַלט עם גאָטט, דאָם דוא איר עם פֿאָן דאָ אוים פֿערווינסעסט. 28. בלק פֿיהרטע חַלאָ דען בלעם אויף דיא ספיצע דעס פּעור, וואָ אאָן דיא אויסזיכט גענגען דיא ווילדע זו האָט. 29. בלעם ספרחַך זו בלק, בויא איר חַלטהיער זיבען אלטאָרע אונד טטעלל איר זיבען טטירע אונד זיבען ווידער הער. 30. בלק אחַכטע עם זאָ, ווי בלעם גענאָגט, אונד בראַכטע אויף יעדען חַלטאַר מיינען טטיער אונד אי כען ווידער.

כד 1. דאָ בלעם חַבער גענוגזאַמ ערקחַנגט, דאָם דער עוויגע גוט פֿינדע, ישראל זו זעגענען, זאָ גינג ער ניכט אעהר, ווי בימהער נאָך לויבערגעזיכטען חוים, זאָנדערן וואָנדטע זיין גזיכט גערחַדע זו דער ווילדע. 2. הוב זיינע אויגען אויף, אונד זאָה ישראל גלאָגערט נאָך זיינען טטאַאמען, דאָ קאַמ חיין גאָטטליכער גיסט אויף מיהן. 3. ער הוב זיינע גלייכניסרעדע חַן אונד ספרחַך: זו סאָריכט בלעם זאָהן בעור, זו סאָריכט דער אאַן טאַרפֿיכטיגען אויגעם. 4. זו ספריכט דער הערר גאָטטליכער וואָרטע, דער ערסיינונג דעם חַל=

זעבען גענארַכט, אונד זיא פֿערשׂאָנט. 34. בלעם ספרַך צו דעם
מלכ, דען מיך האָבע גענידיגט! דען מיך וואסטע ניכט,
דאָם דוא מיר עגטגעגען סטינדעסט, אויך דעם וועג. נאָך יעלט
וואָלן עם דיר מיספֿאַלט, זאָ וויל מיך מוקפֿהרען. 35. דער עגעל
דעם עוויגען האָבער ספרַך צו בלעם, דוא קאַנגסט מיט דען לייטען
גֶהען, יעדאָך ספֿריך נור דאַזיעניגע, וואָם מיך דיר זאָגען וועדע;
אַזאָ רייזט בלעם מיט דען פֿאָרנעהמען דעם בלק. 36. אַלס בלק
ערפֿוהר, דאָם בלעם קאָמם, גינג ער מיהם עגטגעגען, מין מיינע
סטאָדט מואב, וועלכע אָם ארנון ליגט, אָן דער מיסערסטען גרענצע.
37. בלק ספרַך צו בלעם: הָאָבע מיך ניכט צו דיר גענסיקט, דיך
מיינֶהרען צו זָאָמען, וואָרום וואָלטעסט דוא ניכט קאָמען? מיינסט
דוא עטוואָ, מיך קאָננטע דיר ניכט עהרע ערלייגען? 38. בלעם
אַנטוואָרטעטע דעם בלק: זיה, מיך בין צו דיר גענקאָמען, וואָלין
סטעהט עם דעמוגען מין מיינעם פֿערמאָגען. וואָם מיך ספרעכען
וויל? וואָם גאָטט מיר אין דען מונד לעגט, דאָז מוס מיך ספרעכען.
39. בלעם גינג מיט בלק, מונד זיא קאָמען נאָך קריה חצות. 40 בלק
סלאַכטעט גראָסעם מונד קלייגעם פֿיה, מונד סיקטע דעם בלעם דאָ-
פֿאָן, נעבסט דען פֿאָרנעהמען. דיא בייא מיהם וואָרען. 41. דעם
אָרגענס נאָהם בלק דען בלעם, פֿיהרטע מיהן חויך דיא הָהען
בעָל, מונד לייגטע מיהם פֿאָן דאָז מיינען טהייל דעם פֿאָלקעם.

כג .1 בלעם זאָגטע צו בלק: בויע מיר הָזהיר זיבען אָלטאָרע,
מונד סטעלע מיר הירהער זיבען סטירע מונד זיבען ווידדער. 2 בלק
טהָאָט וויא בלעם גענספרָכען; וואָרויף בלק מונד בלעם מויף יע-
דעם אָלטאָר מיינען סטיר מונד מיינען ווידדער אָפֿפֿערטען. 3 בלעם
בלק, בלייבע דוא היר בייא דיינען אָפֿפֿערן! מיך ווילל וועג גֶהען,
פֿילליכט פֿערגיגט זיך דער עוויגע מיר ענטגעגען; וואָז ער מיר לייא-
גען ווירד, ווילל מיך דיר וויעדר בעריכטען. ער גינג מויף מיינע בערג-
ספילע. 4 דאָז גאָטטליכע וועזען פֿערפֿיגטע זיך מויף דעם בלעם
ענטגעגען מונד דיעד ספרַך: מיך האָבע זיבען אָלטאָרע ערריכטען
אָבגעזאָנדערט מויף יעדעם אָלטאָר מיינען סטיר מונד מיינען ווידדער גע-
אָפֿפֿערט. 5 דער עוויגע לעגטע דעם בלעם מיינע אָנטוואָרט מין
דען מונד מיר ספרַך: גֶהע נון צו בלק לוריק מונד רעדע אָזאָ.
6 ער גינג צו מיהם לוריק, מונד דיעד סטאָנד נאָך בייא זיינעם אָפ-
פֿער, ער, נעבסט דען פֿאָרנעהמען הערען מוים מואב. 7 יענער
הוב זיינע גלייכניסרעדע אָן מונד ספרַך, פֿאָן ארם זיא בלק איך
קאָמען, דער קאָניג צו מואב פֿאָן גענירגע דעם מויפֿגאָנגע: קאָמ-
מע! פֿערפֿלוכע מיר יעקב, קאָמע סילט מויר ישראל! 8 וואָז מיך
פֿערווינטען, דען גאָטט ניכט פֿערווינסט? וואָז מיך סעלטען, דאָז דער
עוויגע ניכט סילט? 9 מיך זעהע עם פֿאָם גיפֿעל דער פֿעלזען,
בעטויע עם פֿאָן היגעלן הערַאָב, דאָז פֿאָלק ווירד אָבגעזאָנדערט
ווערדען, אָאָן ווירד עם ניכט צו היידען רעכנען. 10 ווער נָאָהלט דיא
מענגע יעקב'ס, ווא סטויב, בעסטיאָט דען פֿירטען טהייל ישראל'ס?
מָ! דאָם מיך סטערבע דער גערעכטען טויד! דאָז מיין ענדע, ווא
דאָז מיהריגע זיא! 11. דאָז ספרַך בלק צו בלעם וואָם טהוסט
דוא איר דא? מיך האָבע דיך קאָמען לאָסען, זיענע פֿיינדע צו פֿער-
ווינטען, זיהע דוא זעגנעסט זיא! 12. יענער אָנטוואָרטעטע אָבער
זאָגע ספרַך: מוס מיך ניכט דאָז זיענינגע טרייליך כאָלטען, וואָם

ואת אחיכם קחו ועלו שובו אל האיש׃ 14. ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי׃ 15. ויקחו האנשים את המנחה הזאת ומשנה כסף לקחו בידם ואת בנימין ויקמו וירדו מצרים ויעמדו לפני יוסף׃ 16. וירא יוסף אתם את בנימין ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים׃ 17. ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האיש את האנשים בית יוסף׃ 18. ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על דבר הכסף השב בשקינו בתחלה אנחנו מובאים להתגלל עלינו ולפול עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו׃ 19. ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית׃ 20. ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר אכל׃ 21. ויהי כי באנו אל המלון ונפתחה את שקינו והנה כסף איש בפי משקלנו בכסף ונשיבהו בידנו׃ 22. וכסף אחר הורדנו בידנו לשבר אכל לא ידענו מי שם כספנו בשקינו׃ 23. ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמן בשקיכם כספכם הגיע אלי ויוצא אליהם את שמעון׃ 24. ויבא האיש את האנשים בית יוסף ויתן מים וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמוריהם׃ 25. ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם׃ 26. ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את המנחה הביתה וישתחוו לו ארצה׃ 27. וישאל להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן אשר אמרתם החי עודנו׃ 28. ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עודנו חי וישתחוו ויקדו׃ 29. וישא עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו ויאמר הזה אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך בני׃ 30. וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו ויבקש לבכות ויבא החדרה ויבך שמה׃ 31. וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם׃ 32. וישימו לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה הוא למצרים׃ 33. וישבו לפניו הבכר כבכרתו והצעיר כצעירתו ויתמהו האנשים איש אל רעהו׃ 34. וישא משאת מאת פניו אליהם ותרב משאת בנימין מכל משאת כל אחיו וישתו וישכרו עמו׃ 35. ויצו יוסף את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחת האנשים אכל כאשר תוכלון שאת ושים כסף איש בפי אמתחתו׃ 36. ואת גביעי הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר׃ 37. הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם׃ 38. ויצאו העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגת אתם ואמרת אליהם למה שלמתם רעה תחת טובה׃ 39. הלוא זה אשר ישתה אדני בו הוא נחש ינחש בו הרעתם אשר עשיתם׃ 40. ויהי כאשר השיגם וידבר אליהם את הדברים האלה׃ 41. ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה׃ 42. הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב׃ 43. אשר ימצא את גביעך אתו מעבדיך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים׃ 44. ויאמר גם עתה כדבריכם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקים׃ 45. וימהרו וירידו איש אמתחתו ארצה ויפתח איש אמתחתו׃ 46. ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא הגביע באמתחת בנימין׃ 47. ויקרעו שמלותם ויעמס איש על חמרו וישובו העירה׃ 48. ויבא יהודה ואחיו בתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה׃ 49. ויאמר אליהם יוסף מה המעשה הזה אשר עשיתם הלוא ידעתם כי נחש ינחש איש כמוני׃ 50. ויאמר יהודה מה נאמר לאדני מה נדבר ומה נצטדק האלהים מצא את עון עבדיך הנה עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו׃ 51. ויאמר יוסף חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם׃ 52. ויגש יהודה אליו ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה׃ 53. אדני שאל את עבדיו לאמר הישלם לכם אב או אח ותאמרו׃ 54. ויאמר אדני אל עבדיו הן אבינו זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת והוא לבדו נשאר לאמו ואביו אהבו׃ 55. ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו׃ 56. ונאמר לאדני לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת׃ 57. ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני׃ 58. ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני׃ 59. וידע אבינו כי ירד ירדנו ואמר שבו שברו לנו מעט אכל׃ 60. ואמרנו לא נוכל לרדת אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן אינו אתנו׃ 61. ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שני ילדה לי אשתי׃ 62. ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הלם׃ 63. ותקחו גם את זה מעם פני ופגעו בו ורדתם את שיבתי ברעה שאלה׃ 64. ועתה כבואי אל עבדך אבי והנער אינו אתנו כי נפשו קשורה בנפשו׃ 65. והיה כראותו כי אין הנער ומת ועבדיך הורידו את שיבת עבדך אבינו ביגון שאלה׃ 66. כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא הביאתיו אליך והחטאתי לאבי כל הימים׃ 67. ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני ועלה הנער עם אחיו׃ 68. כי איכה אעלה אל אבי והנער איננו אתי פן אראה ברעה אשר ימצא את אבי׃ 69. ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו׃ 70. ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים ויישמע בית פרעה׃ 71. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו׃ 72. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה׃ 73. ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם׃ 74. כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש ואין קציר׃ 75. וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה׃ 76. ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים ויעשני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים׃ 77. מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד׃ 78. וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך׃ 79. וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך׃ 80. והנה עיניכם רואות ועיני שמעון כי פי המדבר אליכם׃ 81. והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את אבי הנה׃ 82. ויפל על צואר בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו׃ 83. וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו׃ 84. והקול נשמע בבית פרעה לאמר באו אחי יוסף ויטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו׃ 85. ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה כנען׃ 86. וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ׃ 87. ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם׃ 88. ועינכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא תהיה׃ 89. ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך׃ 90. לכלם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות׃ 91. ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך׃ 92. וישלח את אחיו ויהלכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך׃ 93. ויעלו ממצרים ויבאו ארצה כנען אל יעקב אביהם׃ 94. ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם׃ 95. וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם׃ 96. ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות׃ 97. ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא באר שבעה ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק׃ 98. ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני׃ 99. ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל תירא מרדה את מצרימה כי לגוי גדול אשמך שם׃ 100. אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך׃ 101. ויקם יעקב משבע באר שבע ויישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו׃ 102. ויקחו את מקנהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבא יעקב ואת כל זרעו אתו׃ 103. בניו ובני בניו אתו בנותיו ובנות בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה׃ 104. ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב וראובן׃ 105. בני ראובן חנוך ופלוא וחצרון וכרמי׃ 106. ובני שמעון ימואל וימין ואהד וימין וצחר ושאול בן הכנענית׃ 107. בני לוי גרשון קהת ומררי׃ 108. ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ חצרון וחמול׃ 109. ובני יששכר תולע ופוה יוב ושמרון׃ 110. בני זבולן סרד ואלון ויחלאל׃ 111. אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל נפשות בניו ובנותיו שלשים ושלש׃ 112. ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי ואראלי׃ 113. ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל׃ 114. אלה בני זלפה אשר נתן לבן ללאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש׃ 115. בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימין׃ 116. ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און את מנשה ואת אפרים׃ 117. ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי ורש ומפים וחפים וארד׃ 118. אלה בני רחל אשר ילדו ליעקב כל הנפש ארבע עשרה׃ 119. ובני דן חשים׃ 120. בני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם׃ 121. אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבעה׃ 122. כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש׃ 123. ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפשות שנים כל נפש בית יעקב הבאה מצרימה שבעים׃ 124. ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן׃ 125. ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד׃ 126. ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי׃ 127. ויאמר יוסף אל אחיו ואל בית אביו אעלה ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית אבי אשר בארץ כנען באו אלי׃ 128. והאנשים רעי צאן כי אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם ובל אשר להם הביאו׃ 129. והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם׃ 130. ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו בעבור תשבו בארץ גשן כי תועבת מצרים כל רעה צאן׃

כויך, דען וועג נאך בשן לו, מונד עוג, קאניג לו בשן, לאג מיהנען איט זיינעם גאנצען פאלקע ענטגעגען, נאך אדרעי, לום קריגע. 34. דער יהוה צוויגע באלער טפרחך לו משה: פירכטע מיהן ניכט דען מיך גענע מיהן, זיין גאנצעם פאלק מונד זיין לאנד, מין דיינע געוואלט. דוא ווירסט מיהם טהון, וואס דוא דעם סיחון קאניג אמרי געטהאן דער מין השבון וואהנטע. 35. זיא טלוגען מיהן מויך, נעבמט זיינען זאהנען מונד זיינעם גאנצען פאלקע, זאָ דאס ניכטס פאָן מיהם מיבריג בליב, מונד ערבארטען זיין לאנד.

בלק

כב 1. דיא קינדער ישראל'ס בראכען מויך, מונד לאגערטען זיך מין דאס גענילד מואב, פאם ירדן גענען יריחו מיבער. 2. באלק בן צפור'ס דיא טהאטען ערפוהר וועלכע ישראל גענען דען אמירי מויסגעמיבט. 3. געריטה דער מואב מין העפטיגע פורכט, פאר דער כאלויען, דיא זיא גרואם וואר, זיא דאס מיהם גרויעטע פאר דען קינדערן ישראל'ס. 4. ער טפרעך דאהער צו דען אלטעסטען דעם פאלקם מדין: דיזער הויפע ווירד דיא גאנצע גענענד מוהער לאבעקעסען, ווי דער אכס דאס קרויט מיט פעודע לאבפרעסט. באלק זאהן צפור'ס ווער דאמאלם קאניג מיבער מואב. 5. דיזער זאנדטע באטטן אן באלעם זאהן בעור נאך פתור, וועלכעם אם פלוסס ליגט אין דאס לאנד זיינער הייאהאט, אוך מיהן מיינולאדען, מונד זיא מיהם זאגען: עם מיזט מיין פאלק מוים מצרים געגאנגען, דאס בעדעקט דיא גאנצע ערדע, זיא ווייט אהן זיהען קאן עם ליגט יעלט געגען איר מיבער. 6. זיא קאמאט דאך מונד פערפלוכט איר דיזעם פאלק דען עס מיזט איר זו מעכטיג, פיללייכט קאן מיר עם לאסדען סלאגען, מונד מיר דעם לאנדע טרייבען, דען מיר ווייס, ווען דוא זעגנעסט דער מיזט גזוענגעט, מונד ווען דוא פערפלוכסט, דער בלייבט פערפלוכט. 7. דיא אלטעסטען פאָן מדין רייזטען זוזאמען, האטטען לויבערגעראטהסלאָפט בייא זיך; קאמען זו בלעם, מונד ריכטעטען מוים, ווי באלק גזוזאגט האטטע. 8 ער גאב מיהנען זור לאנטווארט: בלייבט היא נאכט היר, זיא ווילל מיך מיין בעסייד גאבען, ווי דער עוויגע איר זאגען ווירד. דיא פארנעהמען מואב'ס בלייבען לאזען בייא בלעם. 9. איין גאטטליכעם ווזען קאם זו בלעם מונד סברך: ווער זינד דיא לייטע דיא דוא בייא דיר האסט? 10. בלעם לאטטוארטעטע דעם גאטטליכען ווזען: באלק זאהן צפיר'ס, קאניג זו מואב, לאסט איר זאגען. 11. דיזעם פאלק, דאס מוים מצרים גזגאנגען, בעדעקט דיא ערדע, זיא ווייט אהן זיהען קאן, זיא גזהע דאך הין מונד פער= ווינסע עם איר, פיללייכט קאן מיך עם לאסדען בעקריגען מונד ווגטרייבען. 12. דאס גאטטליכע ווזען סברך זו בלעם: גזהע ניכט איט מיהנען. פערפלוכע מויך דאס פאלק ניכט, דען עם זיזן גזוזגנעט זיין. 13. זום בלעם דעם אחרגענס מויפסטאנד, סברך ער זו דען פארנעהמען זייטען זור וויעדער הין מייער לאנד דען דער עוויגע ווילל ניכט לוגעבען, דאס מיך איט מיין רייזע. 14. דיא פארנעהמען מואב'ס אכטען זיך אוך מויך קאמען זו באלק, מונד טפרעכען: בלעם האט עם אבגעסלאגען,

חקת כא

לייכטן. וען יעאמד פֿון זיינער סומנגע געבינטן וומרד סויעטע עד
היגוך נור קופֿערנען סומנגע, מונד בויב חמ נעבען. **10.** דיא קינ=
דער ישראל'ס ברחכטן חויך, מונד נחגערטען זיך נו אבת. **11.** פֿון
אבת ברחכטן זיא חויך, מונד נחגערטען זיך אין דער מונבעוחהנטטן
גענגענד נו עברים, אין דער ווסטע, דיא חן דיא מחרגענזייטע דעם
נחגעדעם מואב סטחמט. **12.** פֿון דחי ברחכטן זיא חויך, מונד נחגער=
טען זיך אין טהנע זרד. **13.** פֿון דחי ברחכטן זיא חויך, מונד נח=
גערטען זיך יענזייטם דעם פֿלוסעם ארנון, דער אין דער ווסטע פֿלוסט,
מונד מוים דען גרחנצען דעם אמרי היגוים געהט. דען דער פֿלום ארנון
איזט דיא גרחנצע מואבם נוויסען מואב מונד אמרי. **14.** דחהער פֿינ=
דעט מען אין דער געסיכטע דער קריגע דעם עוויגען, וְהֵב נו סופֿה,
מונד מונטער דען בחכען ארנון. **15.** מונד דער בחכע מויספֿלום
דער זיך וועגדעט נום וחהנפֿחן ער, מונד חן דיא גרחנצע מואב
סטילט. **16.** פֿון דחי נום ברוננען, יענעם ברוננען וחי דער עוויגע נו
משה ספרחך, פֿערזחמלע דחז פֿחלק, אין ווען מיהנען ווחסער גענען.
17. דחי זחנג ישראל דיזעם זיעד: קחמע הערויך, ברוננען! זיגט
מיהם דען וועכסעלגעזחנג. **18.** ברוננען, דען פֿירסטען גענרחבען!
דיא עדלען דעם פֿחלקם ערחפֿפֿנעט מיט דעם גענעלגעבענדען מטחבע,
פֿון מדבר גען מחנה. **19.** פֿון מחנה גען נחליאל, מונד פֿון נחליאל
גען במות. **20.** פֿון במות נחך גיא, דחז חיך גענפֿילדע מואב זיגט, נור
חנהחהע פסגה, וועלכע חויסזיכט החט נור ווסטע הין. **21.** ישראל
זחנדטע בחטחפֿטער חן סיחן קחניג אמרי, מונד זיעם מיהם ענט=
ביטען. **22.** וחם איך דורך דיין לחנד ליהען! וויר ווחלען וועדער חין
חקער נחך חין וויינגחרטען חויסוייכען, מונד קיין ווחסער חוים דער
ווסטערנע טרינקען, זחנדערן חויך דער העערסטרחסע בלייבען, בי=
וויר חיבער דיינע גרחנצען היגוים זיגד. **23.** סיחן חבער ווחלטע ישרא
ניכט דורך זיינע גרחנצע ליהען נחסען, פֿערזחמלטע חלע זיין פֿחלק
מונד גינג ישראל ענטגעגען, בי= חין דיא ווסטע. חלט ער נחך יהצה
קחמ, נרינ ער ישראל חן. **24.** חבער ישראל סלוג חיהן איט דער
טחפֿע דעם סוערדטעם (חויך דחז הויפט), ערחבערטע זיין לחנד,
פֿחם ארנון בי= לום יבק, בי= לו דען קינדערן עמון דען דיא גרחנצע
דער קינדער עמון ווחר פֿעסטע. **25.** ישראל נחהם חלע דיזע
סטחדטע חיין, מונד ז'ם זיך חין חלען סטחדטען דעם אמרי ניעדער,
חין חשבון מונד חיהרען לחנדסטחדטען. **26.** דען דיא סטחרט חשבון
נעהחרטע דעם סיחן קחניג אמרי. ער החטטע נעמויך איט דעם פֿח=
ריגען קחניגע פֿון מואב קריג נעפֿיהרט, מונד חיהם זי ן לחנד חב=
נעמחמען, בי= חן דען ארנון. **27.** דחרום זחגען דיא ריכטער, קחמ=
מעט הין נחך חשבון דיא סטחדט סיחן ווערדע ערבויעט מונד ער=
ריכטעט. **28.** דען פֿייער גינג חוים חשבון, פֿלחמע חוים סיחנ'ם
סטחדט, פֿערלעהרטע ער דער מואבים, בעזיטלער דער החהען חם
ארנן. **29.** וועהע דיר, מיאב! פֿחלה דעם גחטנען כמוש, דוח ביזט
פֿערלחהרען! זיינע זחהנע זים ער פֿליכטיג ווערדען, זיינע טחכטער,
גענפֿחנגען דעם קחניג אמרי סיהון לופֿיהרען. **30.** הין חיזט חיהרע
הערדיכקייט, פֿחן חשבון בי= דיבן. וויר החבען זיא פֿערווים טעט בי=
גען נפח, דחז בי= מידבא רייכט. **31.** ישראל זים זיך חוזח חין דעם
לחנדע אמרי נידער. **32.** משה זחנדטע וייטע חום יעזר חוים לוקונד=
סחפֿטען; זיא נחהמען דיא לחנדסטחטע חיין, מונד חחן פֿערטריעב
דען אמרי, דער דחזעלבסט ווחר. **33.** ווענדעטען זיך מונד לחגען הי

לוחַר פֿאָר, ווִיר וואָלטן מוזן געבאַהנטעם וועגע בלייבטן, וופֿן מיך
חִדער מיין פֿויה פֿאָטן דיינעם וואַסער טרינקע, זוֹ ווִיל מיך עם בע־
לאַהלטן, מיך ווִיל דיר ניכט סחַדטן נור לָו פֿוסט מיינען דורכלוג נעה־
מטן. 20. ער בליב חַכטער דחַבייה דוח זחַלטט ניכט דורכליהטן! יחַ
אדום נחָג מיהם ווירקליך מיט מחַכטיגעם פֿאָלקע חוגד סטחַרקער
החַנד עגטגעגטן. 21. חַלם אדום דעם פֿאָלקע חוגד ישראל דטן
דורכלוג ניכט געסטחַטטעָן וואָלטע, ווִיך ישראל פֿאָן מיהם חַב.
22. פֿאָן קדש ברחַכען זיט מוזן, חוגד דיט גחַנלע געאיינדע קחַם
לוט בעלגע הר. 23. בייט דיעזעם גענירגע הר, חַן דער גרחַנלע
דעם וחַנדעם אדום, ספרחַך דער עוויגע לו משה חוגד אהרן, ווִיט
פֿאָלגט: 24. אהרן זחָל לו זייגעם פֿאָלקע מיינגעטהָטן וועדטן, דטן
על זחָל מין דחַ: וחַנד; דחַ: מיך דטן קינדערן ישראל׳ם גענע, ניכט
קחַאחַטן, ווִיל מיהר מיינעם בעפֿעהלע ניכט נחַכגעלעבט, בייט דעם
החַדערוואַסער. 25. ניט חַל: אהרן חוגד זיינען וחַהן אל׳עזר, חוגד
פֿיהרע זיט מוזן דחַ: גענירגע הר. 26. לִיהע אהרן זיינע קלוידער
חויס, חוגד לעגע זיי זיינעם זחַהנע אל׳עזר חַן; אהרן זחָל מיינגעטהָטן
וועדטן, חוגד דחַ: עלבסט סטערבטן. 27. משה טהָט ווִיט דער
עוויגע בעפֿחַהלטן, זיט גינגטן פֿאָר דטן חוינגטן דעָר גחַנלטן גענייג־
דע מוזן דחַ: גענירגע הר. 28. משה לחָג אהרן זיינע קלוידער חויס,
לעגטע זיט זיינעם זחַהנע אלעזר חַן, אהרן סטחַרב מוזן דעם גיפֿעל
דעם בערגעם, משה חַבער חוגד אלעזר קחַאטן הערחַב פֿאָם בערגע.
29. חַלם דיט גחַנלע גענייגדע זחַה, דחַם אהרן פֿערסיעדטן ווחַר,
בעווייגטע מיהן דחַ: גחַנלע הוים ישראל דרייסיג טחַגע.

כא 1. דער כנעניטע קחָניג ערד, דער גענגטן מיטטחַג וחַהנט
ערפֿוהר, דחַם ישראל העדחַן לחָג דורך דטן וועג דער קונדחַפֿטער,
גריך ישראל חַן, חוגד אחַכטע חַייניגע געפֿחַנגענע. 2. דחַ טהָט
ישראל דעם עוויגטן חיין געליבדע, חוגד סתַרחַך: ווטן דוח איר
דיעזעם פֿאָלק חיין אייגע געווחַלט גיבסט, זוֹ ווִיל מיך זייגע סטחַדטע
פֿערבחַגטן. 3. דער עוויגע ערהָרטע דיט סטיחַע ישראל׳ם
מיבערגחַב מיהם דטן כנעני, חוגד ער פֿערבחַגטע זיט זחַאט מיה־
רטן סטחַדטטן. אחַן גחַגטע דטן חֶרט חרמה. 4. פֿאָן דעם גע־
בירגע הר ברחַכטן זיט חוין, ווחַגדטטן זיך וויעדער חוין דעם וועגע
גור ביזעזיטע נו, חוט דחַ: וחַגד אדום הערוס לו קחַאטן, חַוויין
דחַ: פֿאָלק ווחַרד דער בעסוערליכטן רייזע מיבערדריסיג. 5. זיט
פֿיהרטן וידריגע רעדטן, ווידער גחַטט חוגד משה: ווחַרום החַבט
מיהר חוים חויס מצרים גענפֿיהרט, דחַם וויר חין דער ווסטעניי
חוקחַאטן זחָלטן? דחַ וועדער ברחַד נחָך ווחַסער חיזט, חוגד חוים
פֿאר דער עלגדטן ספייזע עקעלט? 6. דער עוויגע חַבער זחַגדטע
גיפֿטיגע סלחַנגטן (שרפים גענחַנט) חונטער דחַ: פֿאָלק, דיט דחַ:
פֿאָלק ביסטן. זוֹ דחַם פֿיעלע וייטע פֿאָן ישראל סטחַרבטן. 7. דחַ
קחַם דחַ: פֿאָלק לו משה, חוגד ספרחַכטן ווִיר החַבטן גענידיגט דחַם
ווִיר וויעדער דטן עוויגטן פֿאָן חוגם חַבוענדע. משה בחַט פֿיר
דחַ: פֿאָלק. 8. חוגד דער עוויגע ספרחַך לו משה חַכטע חיינטן שרף
זעטלע חיהן חוין חייגע סטחַנגע לוס לייגטן: ווער געניסטן וחָרדטן,
זעהע דיעזטן חַן, זוֹ זחָל ער ביים לעבטן בלייבטן. 9. משה חַכטע
חיינע קופֿערנע סלחַנגע, רייגטעטע זיט חוין חיינע סטחַנגע לוס

חקת כ

כ 1. דיא קינדער ישראל׳ס קאַמען, דיא גאַנצע געאיינדע איך ערסטען מאָנאַטה, אין דיא ווילדנים צין, מונד דאָס פֿאָלק וואָג בייא קדש. דאָזעלבסט סטאַרב מרים, מונד ווארד מויך אַוועק אַראַבען. 2. דער גאַנצער פֿאָלקס עהלטע עם אַן וואַסער דאָ זיעפֿען זיא אַיבער משה מונד אהרן זוזאַמאַנען. 3. מונד דאָס פֿאָלק האַדערטע איט משה, מונד ספראַכען דיזע ווארטע: ווארען ווייר דאָך זיעבער בייא מונטער־גאַנג מונזערער ברידער, פֿאָר דעם עווינען איט מונגעקאַמאַנען! 4. ווארום פֿיהרט אַיהר דאָס פֿאָלק דעם עווינען אין דיזע ווילדנייא, ווא ווייר זאַמאַט מונזערע פֿיעה סטערבען אַיסען? 5. מונד ווארום האַבט אַיהר מונס מוים מצרים גענפֿיהרט, מונס אין דיזען עלענדען אָרט צו ברינגען, ווא אַען ניכט זיאַען קאַן, ווא ווענדער פֿייגענבייאַם נאָך ווייגסטאָקע נאָך גראַנאַטאַפֿפֿעל זינד, ניכט מייאַאַל וואַסער צום טרינקען? 6. משה מונד אהרן ענטפֿערנטען זיך פֿאָן דער פֿערזאַאַמלונג, נום מייגאַנגע דעם סטיפֿטסלעלטס, פֿיעלען מויך אַיהר אַנגעזיכט, מונד דיא הערליכקייט דעם עווינען ערסיען אַיהנען. 7. דער עווינע רעדעטע איט משה, מונד ספראַך: 8. נים דען סטאַב, פֿערזאַאַמל דיא גאַנצע, דוא מונד דיין ברודער אהרן, מונד רעדעט דען פֿעלזען פֿאָר אַיהרען מויגען אָן, דאַס ער וואַסער הערגיבט, מויך דיעזע ווייזע דוא אַיהנען וואַסער מוים דעם פֿעלזען ברינגען, מונד דיא גאַנצע נעבסט אַיהרעם פֿיעה טראַנקען. 9. משה נאַהם דען סטאַב דער פֿאָר דעם עווינען אָן, ווי ער אַיהם בעפֿאָהלען האַט. 10. זאַדאָן זיסען משה מונד אהרן דיא כאַליאָן זוזאַאַמען קאַאַמען פֿאָר דעם פֿעלזען מונד ער ספראַך צו אַיהנען: האָרט אַיהר מונגעהאָרזאַמען: ווערדען ווייר אַייך מוים דיעזעם פֿעלזען וואַסער סאַפֿפֿען. 11. משה הוב זייגע האַנד מויך מונד סלוג דען פֿעלזען צוויימאָל מיט זייגעם סטאַבע. דאַ קאַם פֿיעל וואַסער הערוים, זא דאַס דיא גאַנצע נעבסט אַיהרעם פֿיעה צו טרינקען האַבטען. 12. דער עווינע האַבער ספראַך צו משה מונד צו אהרן: ווייל אַיהר ניכט דאָס פֿערטרוי־ען צו איר גאָהאַבט, איך פֿאָר דען מויגען דעך קינדער ישראל׳ס צו היילגען, דאַרום זאָלט אַיהר מויך דיעזעם פֿאָלק ניכט אין דאָס לאַנד ברינגען, דאָס איך אַיהנען צו גאָבען בעזאַאַמען. 13. דיעזעס זינד דיא ווארמען ווארער, ווייל דיא קינדער ישראל׳ס מיט דעם עווינען האַדערווַאַפֿער, מונד ער גאָהיילגט ווארד אַן אַיהנען. 14. פֿאָן קדש זוים זאַנדטע משה באָטהסאַפֿטער אַן דעם קאָניג צו אדום, (מונד זיעם זאָהם ענטביעטהען:) זא ספריכט דיין ברודער ישראל! דוא ווייסט, ווארום פֿיר אַיהזעליגקייט מונס בעטראַפֿפֿען האַט. 15. מונזערע פֿאָרפֿאַהרען קאַאַמען נאָך מצרים ווייר ווארהנטען לאַנגע צייט אין מצרים, מונד דיא מצרים פֿערפֿוהרען מיט מונס מונד מונזערען פֿאָרפֿאַהרען זעהר אַיבעל. 16. ווייר טריען נום עווינען, דיעזער ערהאָרטע מונזער סטיאַאַע, מונד זאַנדטע זיינען באָטהסאַפֿטער דער מונס מוים מצרים פֿיהרטע; יעלט זינד ווייר צו קדש, אין אַיינער סטאַדט, דיא אַן דיינע גראַנצע אַנסטאָסט. 17. ואָס מונס דורך דיין לאַנד ליהען! ווייר ווילען ניכט דורך אַקער מונד ווייאַבערג ליהען, מונד קיין וואַסער אַיס ליסטערנען טריאַקען, ווייר ווילען מויך דער העערסטראַסע בלייבען ווידער רעכטס נאָך ליאַקס דאַפֿאָן אַבווייכען, בים ווייר אַיבער דיינע גראַנצע היניים זיד. 18. אדום אַבער ליעס מיהם זאָגען: דוא זאָלסט ניכט דורך מיין לאַנד ליהען, אַדער מיך גאַהע דיר מיט דעם סווערדטע ענטגעגען. 19. דיא קינדער ישראל׳ס סטעלטען מיהם

לוריק, בין מבענד מבער וחן ער מוכריין זיין. 8 דער דין קוה פער־
ברענט החט, וחן דין קלייבער ווחסטן, זיינען לייב במדען, מוכד בין
מבענד מוכריין זיין. 9 מין רייגער אחן מבער וחן דין מסע פחן
דער קוה וזאמלן, מוכד מויסערהלב דעם לגערס חן מיינע רייע
סטחסטע מויפסיטטען. דמזעלבסט וחן זיי פיר דין געמיינדע דער
קינדער ישראל פערוחהדט ווערדען, נום טפרענגוחסער. עם חיוט
חיין עטויגונגסחפער. 10 דער דין מסע דער קוה וזאמלט,
ווחסט זיינע קלייבער מוכד זיין בין מבענד מוכריין. דין פיר
דין קינדער ישראל מוכד פיר דין פרעמדען (רעזידענטען־ווחנד־
טען) דין מוכטער מיהנען ווחנען, מיין עוויגעס געזעטל. 11 ווער
דען טחדטען וייכנמ מיינער מענסיכען פערזון בעריהרט, מיוט זי־
בען טמגע מוכריין. 12 דיזער וחן זיך הערזיט מן דריטטען מוכד
זיבענטען טמגע עטויניגען, זי ווירד ער ווידער ריין. ווען ער זיך
מבער ניכט מן דריטטען מוכד זיבענטען טמגע עטויניגט, זי ווירד
ער ניכט ריין. 13 ווער דען טחדטען וייכנמ מיינער מענסיכען
פערזון בעריהרט, זיך ניכט עטויניגען וומט, מוכד דין ווחנוג
דעם עוויגען פערזון זיין, דין מיוט מיהרער נמ־
ליכן מויסגערחטטעט ווערדען; דען זי ומנגע ער ניכט מיט ספרענג־
ווחסער בעספרענגט ווחרדען, מיוט ער מיינער נמך מוכריין, מוכד
דין מוכריניקייט החפטעט נמך מן מיהם. 14 ווען יעזמנד מין מיי־
נעם נעלטע טטירבט, זי מיוט פחלגענדעס פערחרדנעט: ווער מין
דמ: נעלט היניין גייהט מוכד מלעס ווחם מיך נעלט מיוט, וחן זיבען
טמגע מוכריין זיין. 15 מיין חפענעס געפחס, דמרון דער דעקען
ניכט פעסט זמסליפט, מיוט מוכריין. 16 ווער ווך מן דעם פריין
פעלדע מיינען ערטלמגען חדער פערסטרבענען, חדער מיינעם מענ־
טען קנחכען חדער גרמב בעריהרט, זיין זיבען טמגע מוכריין. 17 פיר
מיינען וחלכען מוכריינען נעהמט מען מסע פחן דער פערברחנטען
קוה, טהוע פוימעגד ווחסער דמרויך, מין מיינעם גפחסע. 18 מיין
ריינער מחן נעה ע מיזחפען, טונקע מיהן מין דיזעס ווחסער, מוכד
בעספרענגע דחמיט דמ: גפלעלט, מוכד מלעס גערחטהע מוכד חלע
פערזחנען, דיא דחרין געווען, חדער דעניגען, דער מיינעם טחד־
טען קנחכען, מיינען ערטלמגען, חדער פערסטרבענען, חדער מין
גרמב בעריהרט החט. 19 דער ריינע נעמויך בעספרענגט דען מוכ־
ריינען חם דריטטען מוכד חם זיבענטען טמגע, ווען ער מיהן חם זי־
בענטען טמגע עטויניגט החט, ווחסט ער זיינע קלייבער בחדעט
זיך מין ווחסער, מוכד מיוט חם חבענד ריין. 20 ווען חבער יעזמנד
מוכריין ווירד, מוכד זיך ניכט עטויניגען ומסט, זי זחלל דימזעלבע
פערזון מוים דער פערזחמלונג מויסגערחטטעט ווערדען, מין זי
ווייט זיא נעמויך דמ: היליגטהום דעם עוויגען פערמוכריניגט החט,
דמ זיא קיין טפרענגוחסער החט מויך זיך טפרענגען ומסטן, מוכד
חלזו מוכריין גענלויבען מיוט. 21 דיזעס זיין מיהנען מיין עוויגעס גע־
זעטל. דער דמ: טפרענגוחסער זחלל זיינע קלייבער ווחסטן
מוכד ווער דמ: טפרענגוחסער מנריהרט זחלל בי: חם חבענד מוכ־ין
זיין. 22 ווחם מיין מוכריינער בעריהרט, מיוט מוכריין, מויך מיינע
פערזון דיא מיהן בעריהרט, מיוט מוכריין בי: מויך דען חבענד.

חיך חלוץ נעהנטען אין ישראל נו מיהרעם ערבגוטע פיר דען דינסט,
דען זיא נו פערזאָרגען האבען, ביים סטיפֿטסלעוטע. 22. דאזיט
דיא קינדער ישראל'ס זיך פֿערנער ניכט נעהר דעם סטיפֿטסלעוטע
נאהרען חונד דאָרוך זינדע חויך זיך וואַרען דיא מיהנען דען טאָד נו־
נעהט. 23. זאָ זאָגען יעהע מינדעם דער לוי דען דינסט ביים
סטיפֿטסלעוטע פֿערריכטעט, דיא טוד דער קינדער ישראל'ס מיבער־
נעהאָע, דיזעם זיא מייערע נאָכקאָמאָען אין עוויגעם גענעטן,
חונטער דען קינדערן ישראל'ס חבער זאָגען זיא קיין ערבגוט בע־
זיצען, 24. דען דען נעהנטען וועלכע דיא קינדער ישראל'ס, דעם
עוויגען, חלם מיינע העבע ווידאָען, דיזע גענבע מיך דען לוים נום
ערבגוטע, חונד מיך זאָגע מיהנען דיזערהאלב אין, דאָס זיא חונטער
דען קינדערן ישראל'ס קיין ערבגוט בעזיטצען זאָגען. 25. דער עוי־
גע רעדעטע מיט משה חונד ספראָך. 26. מיט דען לוים זאָגסט
דוא סאָפֿרעכען חונד מיהנען זאָגען: וען מיהר פֿאָר דען קינדערן
ישראל'ס דען נעהנטען נעהאָעט דען מיך חייך סטאָטט מייערע
ערבגוטס נענעבען, זאָ מיסט מיהר דאָפֿאָן נור העבע דעם עוויגען
דען נעהנטען מאָבזאָנדערן. 27. מייערע העבע ווירד נעאָוך נעאָכ־
טעט, ווי קאָרן חוי דער סיינע, אָדער נעטרענקע חוים דער קעל־
טער. 28. אָזאָ מיסט מיהר חויך דיא העבע דעם עוויגען פֿאָן זאָגען
נעהנטען, דיא מיהר פֿאָן דען קינדערן ישראל'ס נעהאָעט, אָבזאָנ־
דערן, חונד זאָגע אָבער פֿרים־טער אהרן ברינגען. 29. פֿאָן זאָגען
וואָס חייך נענעבען ווירד, מיסט מיהר דיא העבע דעם עוויגען אָב־
זאָנדערן, פֿאָן זאָגען בעסטען דען נעהיילינטען טהייל דאָפֿאָן. 30. זאָ־
נע מיהנען אָבער חויך: וען מיהר דען בעסטען טהייל דאָפֿאָן אָב־
נעזאָנדערט האָבט, זאָ מיזט דאָ: מיבריגע ווי דאָ: מיינקאָמאָען מיי־
ערער סיינע חונד מי'ערער קעלטער אָנגעהען. 31. מיהר דירפֿט
עס עסען אין זאָגען אָרטען מיהר חונד מייערע הויזוייטע, דען עס
מיזט מייער לאָהן, פֿיר מייערע דינסטע ביים סטיפֿטסלעוטע. 32. ווען
מיהר דאָ: בעסטע דאָפֿאָן אָבגעזאָנדערט האָבט, זאָ זאָדעט מיהר
קיינע זינדע חויך; עלטווייהט חויך כּכט דיא הייליגטהיאער דער
קינדער ישרא'ס, אָם ווידאָרך מיהר מיך דען טאָדט נוליהען קאָננטעט.

חקת

יח 1. דער עוויגע רעדעטע מיט משה חונד אהרן, חונד ספראָך:
2. דיזעם מיזט מיינע פֿערזאָרדנונג דעם גענעטלעם, דיא דער עוויגע
בעפֿיהלט. נעאָוך, זאָגע דען קינדערן ישראל'ס דאָם זיא דיר מיינע
רוֹטהע קוה ברינגען, דיא קיינע פֿלעקען, חויך קיינען לייבספֿעהלער
האָט, חונד חויך וועלכע נאָך קיין יאָך גענאָאָען מיזט. 3. דיזעם גענבט
דעם פּריסטער אל'עזר: זאָן פֿיהרע זיא נום לאָגער היגוים, חונד
שלאָכטע זיא חין זיינער גענענוואָרט. 4. דער פּריסטער אל'עזר נעה־
מ מיט זיינעם פֿינגער עטוואָם פֿאָן מיהרעם בלוטע, חונד ספרענגע
עס גענגען דיא פֿאָרדערזייטע דעם סטיפֿטסלעוטעם, זיבענמאָהל. 5. אָזאָן
פֿערברענגע חלמדאָן דיא קוה פֿאָר זיינען חוינען, מיהר פֿעלל, פֿלייס,
בלוט חונד מיסט זאָלל אָזאָן פֿערברענגען. 6. דער פּריסטער נעהאָע
לעדערהאָלץ, מיזאָפֿען חונד מיינען האָכראָטהען פֿאָדען, חונד וערפֿע
עם חויך דיא ברענענדע קוה. 7. הילוך וואָסע דער פּריסטער זיינע
קליידער, באָדע זיינען לייב חין וואָסער, חונד קאָמאָע חין דאָ: לאָגער

קיין נחָרן מוּיסבּרעכט, מיבער דיא קינדער ישראל׳ס. 6. מיך, דער
מיך איר מייערע ברידער דיא לוים, מוּיס דען קינדערן ישראל׳ס גע־
כחאנען, מיך מיבערגעבּע זיא מייך חַלוֹס מיין געשענק, נוּר דיענסטע
דעם עוויגען, דיא חַרבייט בייא מטיפַּטעלעלטע נו פַּערריכטען. 7. דוּא
מונד דייניע זוֶהנע חַבער מיהר זוֹלט דאַ: פריסטערחַאט פַּערזעהען,
מין חַוֹען געטֶפַּטען דעם חַלטחַרם מונד מיינערהַלב דעם פַּרָהחַנגס,
דיא מיהר נו פַּערריכטען הַחַבט; דאַ: פריסטערטהום גיבּט מיך
מייך, חַלוֹס מיין געטענק, נוּר חַאטע, מונד דער גענייגע, דער היכלו־
טריטט זוֹלט דעם טאָדעם זיין. 8. פַּערנער ספרַך דער עוויגע נו
אהרן: מיך מיבערגעבּע דיר חויפּזיכט, מיבער מייגע העבע־
חָפּפער, חַלוֹע היליגטהיאער דער קינדער ישראל׳ס זיינד דיר מונד
דייגען זוֶהנען מיבערגעבּען, מונד מיהר בעקָחאט דחַפּאָן נו חַלוֹען
לייטען מייערן חַנטהיל, חַלוֹס העררסחַפּטליכע געפַּחַלוֹע. 9. דיעס
זוֹלסט דוּא פַּאָן דעם חַלוֹערהיליגסטען, דאַ: דעם פַּייער בעסטיאַט
מיזט, הַחַבען, חַלוֹע מיהרע גחַבען, מעהלחָפּפער זינדענחָפּפער מונד
סונדחָפּפער, דיא זיא מיר לוברינגען, זוֹלען חַלוֹס מיין חַלוֹערהיליגסטעס
דיר מונד דייגען זוֶהנען געהֶרען. 10. חַן דעם היליגסטען חַרטע
זוֹלט מיהר עס פַּערלעהרען יעדע מַנספערזוֹן קחַן דחַפּאָן עסען,
עס זוֹל מייך היליג זיין. 11. דיעס חַבער זוֹל פַּאָן מיהרען העבע־
חָפּפערן, מונד פַּאָן חַלוֹען וועדעגחַבען דער קינדער ישראל׳ס דיין
זיין, נעחָלוֹך דיר נעבּסט דייגען זוֶהנען מונד טאָכטערן, נו עוויגען
לייטען, חַלוֹ: מייערן חַנטהיל בעסטיאַט בלייבען, מונד דחַפּאָן יעדער
מין דייגעם הויז, דער רין מיזט, עסען דחַרן. 12. חַלוֹעס בעסטע
אֶהל, חַלוֹעס בעסטען מאָסט, מונד חַלוֹע: קאָרן, נעחָלוֹך דיא שרסטע
גחַבען, וועלכע זיא דעם עוויגען וידמען, זוֹלען דיר געטענקט זיין.
13. דיא ערסטען פַּריכטע מיהרעס לחַנדעס, דיא זיא דעם עוויגען
בריגגען, זוֹלען דיין זיין, וחַס מין דייגעם הויז רין מיזט, קחַן דחַ־
פַּאָן עסען. 14. חַלוֹעס פַּערבחַנגטע זין ישראל זוֹל דיין זיין. 15. חַל־
לעס ערסטגעבאָרענע חַן מענסען מונד פַּיה, דחַ: זיא דעם עוויגען בריי־
גען, זוֹל דיר גֶהֶרען, יעדאָך מוסט דוּא מיינע מויסלחָזונג געטחַ־
טען, דיא ערסטגעבורט פַּאָך מענסען מונד פַּאָך מונרייגען פַּיה מוסט
דוּא מויסלָאָטען לחַסען. 16. דיא מויסלָזונג געטיהט חַלוֹ: וון עס
מיינען אָחַטחַטה חַלוֹט מיזט, זוֹ מיזט דער פריי:, מוּך וועלכען עס
מויסגעלָזוֹט ווירד, פַּינף שקל זילבער, נחָך דעם שקל דעם היליג־
טהוּם, דער לוחַנליג גֶרה חַלוֹט. 17. הינגעגען דיא ערסטגעבורט
מיינעס חַכסען, מיינעס חַדער מיינער ניגע זוֹלסט דוּא ניכט
מויסלָזוֹען לחַסען, זוֹנדערן מיהר בלוט מוּך דען חַלטחַר שפרענגען,
מונד מיהר פַּעטט מין רויך מויפַּסטייגען לחַסען, חַלוֹס מיין פַּייערחַפ־
פַּער, לוּם חַנגענעהמען גערוך, דעם עוויגען נו עהרען. 18. דחַ:
פַּלייש דחַפּאָן זוֹל דיר גֶהֶרען, זוֹ ווי דיא ווענדעברוסט מונד דיא
רעכטע שולטער דיר גֶהֶרט. 19. חַלוֹע היליגע גחַבען דיא דיא
קינדער ישראל׳ס דעם עוויגען ווידמען, געבּע מיך דיר נעבּסט דייגען
זוֹהנען מונד טאָכטערן, נו מייערם חַנטהיל מוּך עוויגען לייטען. דיי־
זעס זיא מיין עוויגער מונפַּערוועלכער בונד פַּאָר דעם עוויגען, פַּיר
דיך מונד דייגען נאָכקָמען נעבען דיר. 20. פַּערנער ספרַך דער עוויגע
נו אהרן: מין מיהרעם לחַנדע זוֹלסט דוּא קיין ערבגוט בעזיצען, מונד
קייגען טהיל מונטער מיהרען חַבען; מיך בין דיין טהיל מונד דיין
ערבגוט מונטער דען קינדערן ישראל׳ס. 21. דען קינדערן לוי גענע

15. נאַדעמ דאַ סטערבען מויפֿגעהאָרס האַטטע, קעהרטע אהרן
ון משה פֿאָר דען מיינגאַנג דעס סטיפֿטסלעוטס נוריק. 16. מונד
דער עוויגע רעדעטע ווית משה, מונד ספרַך: 17. רעדע מית
דען קינדערן ישרא"ס, דאַס דיר יעדער פֿאַמיליענסטאַמ מיינען סטאַבברינגע,
נאַמליך אַלע פֿירסטען מיהרער פֿאַמיליענסטאַמע אַוף זוּאַמען
זוּאָך סטאָבע, מונד סרייבע יעדען נאַהמען מויך זיינען סטאַב.
18. מויך דען סטאַב לוי סרייבע אהרן"ס נאַמען, דען דים פֿאַמיליען
דעסזעלבען האַבען מיין אָבערהויפֿט, מונד בעקאָמאַען נור מיינען סטאַב.
19. מונד לעגע זית מין דאַ: סטיפֿטסלעוט, פֿאָר דאַ: גענסטיפֿטעטע
נייגיס, אַלוואָ מיך בעסטיאַט, איך מייך זעהען ון זאַסען. 20. וועל
דען מאַן מיך ערוואָהלען וועדע, דעסען סטאַב זאָל בליהען דאַדורך
וויל מיך ענדליך דים בעסוועדען דער קינדער ישראל"ס סטילען,
דים זיא מיעלנטוועגען גענגען איך פֿיהרען. 21. משה רעדעטע
מיט דען קינדערן ישראל"ס, מונד אַלע פֿירסטען מיהרער סטאַמ-
פֿאַמיליען בראַכטען מיהם, יעדער סטאַמפֿירסט מיינען סטאַב, ון-
זאַמען זוּאָך סטאָבע, מונד אהרן"ס סטאַב וואַר מונטער מיהרען
סטאַבען. 22. משה לעגטע אַלע טטאָבע פֿאָר דען עוויגען, מין דעמ
נעלטע דעם נייגיסעם נידערע. 23. דעם מאַנדעלן מאָרגענס, אַלס
משה מין דאַ: גענעלט דעם נייגיסעם קאַמ, זיעה! דאַ האַטטע דער
סטאַב אהרן"ס, דער דעמ הויפּט לוי נוגעהאָרטע, גענליהט. 24. ער
בראַכטע נאָך מיינע קנאַספּע הערפֿאָר, דיעזע בראַך, מין מיינע
בלומע מויך, מונד רייפֿטע ון מאַנדעלן. 25. משה טרוג אַלע סטאָבע
פֿאָן דעמ פֿאָרטע, ווּאָ דער עוויגע ערסיינט, הערוים ון דען קינדערן
ישראל"ס, דיעזע בעזאַהלען זיא, מונד יעדער נאַהם זיינען סטאַב.
26. דער עוויגע מַבער ספרַך ון משה: ועגע דען סטאַב אהרן"ס
ווידער פֿאָר דאַ: נייגיס הין, דאַס ער דיעזען מוגגעהאָרזאַמען קינ-
דערן נום נייגען מויפֿבעהאַלטען ווערדע, דאַמיט מיהר גענורע ווי-
דער מיך מיין עגדע נעהמע, מונד זיא ניכט מואָקאַמען. 27. משה
טהאַט דיעזעס, ווית מיהם דער עוויגע בעפֿאַהלען אַלזא טהאַט ער.
28. דיא קינדער ישראל"ס ספראַכען ון משה, ווית פֿאַלגט: זיה!
ווית פֿערדערבען, ווית קאַמען מום, ווית אַלע קאַמען מום! 29. ווער
זיך דער ווּאַהנוג דעם עוויגען מיך גערינגסטען נאַהט דער סטירבט
זאָלען ווית דען פֿאַלוג פֿערגעהען?

יח. 1. מַבער דער עוויגע ספרַך ון אהרן: דוא דיינע זאַהנע מונד
דיינע גאַנצע פֿאַמיליע מית דיר, מיהר זאָלט דיא טוד דעם היליג-
טהומס מיבער מיך נעהמען, דוא מונד דיינע זאַהנע נאָלוך, מיהר
זאָלט דיא טוד דעם פריסטעראַמטעס מיבערנעהמען. 2. דיינע בריי-
דער מַבער פֿאָך סטאַמע לוי, דיא מיט דיר פֿאָן מיינעך פֿאַטער אַב-
סטאַמע זאָלסט דוא ון דיר נעהמען, דאַס זיא בייא דיר בלייבען,
מונד דיר דיענען, מיהדעך דוא נעבסט דיינען זאַהנען פֿאָר דעך גע-
נעלטע דעם נייגיסעם ביזט. 3. זיא זאָלען דיינען דיענסט אַבווארטען
מונד דען דיענסט דעס גאַנצען נעלטס, אַבער דעך דעך היליגען גערך-
טהע מונד דעך אַלטאַרע זאָלען זיא ניכט נאַהען, דיזעס ווירדע מיה-
נען זאַוואָהל אַלס מיר, דען טאָדט צוליהען. 4. זאָלען בייא
דיר זיין, דאַס טטיפֿטסלעוט בעזאָרגען, מונד אַלעס אַרבייט דאַבייא
פֿערריכטען, דאַמיט קיין גאַמיינער זיך א יך נאַהערע. 5. מיהר אַבער
האַבט דאַס: היליגטהום מונד דען אַלטאַר זו בעזאָרגען, דאַמיט פֿערנער

נייעם הערפֿאַרבריגט, דאָס נאָוך דיא ערדע זיך אויפֿטהוט, אונד
זיא, זאַמט אַללעם מיהריגען פֿערשלינגט, דאָס זיא לעבענדיג אין
דיא גרוּבֿט זינקען, זאָ ווערדעט מיהר ערקעננען, דאָס דיעזע לייט
דען עוויגען ערלירנט האָבען. 31. ער האָטטע דיעזע ווארטע קוים
אויסגערעדעט, זאָ שפֿאַלטעט זיך דער ערדבאָדען אונטער מיהר:
32. דיא ערדע אָפֿפֿנעטע זיך, אונד פֿערשלאַנג זיא, זאַמט מיהרען פֿאַמיליען;
אַללע דיא לייט, דיא קרח אַנגעהאָרטען, אונד אַללעם גוט. 33. זיא
זאַנקען נאָך, זאַמט אַללעם מיהריגען, לעבענדיג אין דיא גרוּבֿט,
דיא ערדע בעדעקטע זיא, אונד זיא פֿערטוואַנדען אוים דער פֿער-
זאַמלונג. 34. גאַנץ ישראל, דיא אום זיא הער ווארען פֿלוּהטען בייא
מיהרעם גייטרייא דען זיא דאַטטען, דיא ערדע קאָנטע אוך אויט
פֿערשלינגען. 35. אונד אין פֿייער פֿוהר אוים פֿאַן דעם עוויגען, אונד
פֿערצעהרטע דיא צוייא הונדערט אונד פֿינפֿציג מאַן, דיא דאָס רויכ-
ווערק דאַרגעבראַכט האָבען.

1. דער עוויגע רעדעטע אויט משה אונד טפֿראַך: 2. זאָגע
דעם אלעזר זאָהן דעם פריסטערס אהרן, דאָס ער דיא פֿפֿאַננען אוים
דעם בראַנדע הוֹלע, אונד דאָס פֿייער הערוים ווערפֿע: דען זיא זינד
מייכאַהל גהעהיליגט. 3. נעמליך, דיא פֿפֿאַננען דיעזר זינדער, דיא אַן
מ הרעם אונטערגאַנגע זעלבסט טוד זינד. מאַן זאָל זיא לו בלעכען
סלאַגען, אונד דען אַלטאַר דאָמיט בעלעגען דען זיא האָבען זיא דעם
עוויגען דאַרגעבראַכט אונד הייליג, זיא זאָלען דען קינ-
דערן ישראל'ס לאַם דענקלייכען זיינען. 4. דער פריסטער אלעזר
נאַהם דיא פֿאַננען, ווען דיא פֿערבראַנטען דאַרגעבראַכט האָטטען,
אונד כלוג זיא לו בלעכען, דען אַלטאַר לו בעלעגען. 5. לום
דענקלייכען פֿיר דיא קינדער ישראל'ס, דאָמיט קיין פֿרעמדער, דער
נידט פֿאַן דען נאַכקאָמען אהרן'ס מיוט זיך נאָהערן מאָגע, דעם
עוויגען לו עהרען, רויכווערק לו ברינגען: אונד עם מיהם נידט ווער
קרח אונד זיינען גענאָסען ערגעהע, ווי מיהם דער עוויגע דורך
משה האַט זאגען לאַסען. 6. דעם אָפֿרגעגם דאָרוף אורטע דיא
גאַנלע גמאיינדע דער קינדער ישראל'ס מיבער משה אונד אהרן אונד
סאַמלען: מיט דער האַבט דעם עוויגען פֿאָלק גענאָדעט. 7. חלם זיא
מיבער משה אונד אהרן לוזאַמען זיעפֿען ווענדעטען זיא זיך לום
טעמפֿעלצעלט, אונד זיה! דיא וואָלקע האַטטע עם בעדעקט; אונד
דיא הערליכקייט דעם עוויגען ערשיען. 8. משה אונד אהרן טרא-
טען פֿאָר דאָס סטיפֿטסלצעלט. 9. אונד דער עוויגע ספראַך לו משה,
ווי פֿאָלגט: 10. עראַנבט מיך אוים דיעזער גמאיינדע, אין וויל זיא אוי-
גענבליקלך פֿערטילגען. ווארוף זיא אויף מיהר אַנגעזיכט פֿיעלען.
11. משה ספראַך צו אהרן: נים דיא פֿפֿאַננע, טהוע פֿייער
פֿאָם אַלטאַר היניין, לעגע רויכווערק דאַרוף, ברינגע עם מיילענדס
לור גמאיינדע, אונד פֿערזאָהנע זיא; דען דער לאָרן דעם עוויגען
אויט סאָן אויסגעבראַכען, דיא זיכע זיעפֿען אַנגעגאַנגען. 12. אהרן
נאַהם אַללעם משה גאַנג האַטטע, ליעף אין דיא פֿערזאַמלונג,
אונד זיעהע! דאָס סטערבען ווארען אויף אונטער דען לייטען אַנגע-
גאַנגען; ער לעגטע דאָס רויכווערק אויף, אונד פֿערזאָהנטע דאָס פֿאָלק.
13. נון סטונד ער צווישען דען טאָדטען אונד לעבענדיגען, אונד דאָס
סטערבען האַטטע אויפֿגעהערט. 14. דיא אַללאַהל דער אין דיא עד
זיכע גאַסטאַרבען, אויט: פֿיערלעהן טויזענד אונד זיעבען הונדערט,
אַהנע דיא בייא דער בעגעבענהייט אויט קרח אומגעקאָמען זינד.

דער, דיח וחהנע לוי, החט ער בערופען, פחר מיהן לו קחאטן,
מוד מיהר טטרעבט כן מוך נחך דעם פריסטערטהואט? 11. כיא
דיך מין .חכט! דוח מוד דיין גחנלער חנהחנג, דיח מיהר מייך ווי
דער דען עוויגען עמפחרט! דען ווחם חיזט אהרן, דחז מיהר מייך
מיבער מיהן בעסווערען וחלטעט? 12. משה סיקטע הין מוד ויעם
דתן מוד אבירם דיח וחהנע אליאב רופען, זיא ספרחכען חבער: וויר
קחאטן ניכט היוף. 13. חיזט עם ניכט גענוג, דחם דוח מוכם
מוים מיינעם לחנדע, ווח מילך מוד החניג פלויסט, היוום געפיהרט
החסט, מוכם מין דער ווסטע מואלובריגען, דחם דוח כחך גחר דיר
מיבער מוכם העררסחפט חנחחסען ווללט? 14. דוח החסט מוכם
דחך ווחהל ניכט מין חיין לחנד געברחכט, ווח מילך מוד החניג פלויסט,
מוד מוכם חקער מוד ווינבערג לוק בעזילע געגעבען? ווללט דוח
דיעזען לייטען דיא מויגען מויסטעכען? ווייר קחאטן ניכט היוף.
15. דחז ערגריואטט משה זעהר, מוד ספרחך זו דעם עוויגען; זיא
מיהרע חפפערגחבע ניכט גנחדיג חן! ניכט מיינעם פחן מיהנען
החבע מיך זייען עזעל געחאטן, ניכט מיינען פחן מיהנען החבע
מיך בעליידיגט. 16. משה ספרחך זו קרח: דוח מוד דיינע לייטע
סטעלט מייך פחר דען עוויגען, דוח מוד זיא מוד אהרן, מחרגען.
17. נעהמט יעדער זייע רויכפפחננע, ועגט רויכווערק דחרויף,
מוד ברינגט יעדער זייער פפחננע פחר דען עוויגען, צוויא הונדערט
מוד פינפליג פפחננען, דוח מוד אהרן מוך יעדער זייער פפחננע.
18. זיא כחהמען יעדער זייער פפחננע, ועגטען פייער היניין טהח=
טען רויכווערק דחרויף, מוד סטעלטען זיך פחר דען מיינגחנג דעם
טטיפטטעלעטס, ווא מוך משה מוד אהרן. 19. קרח ברחכטע דיא
גחנצע גענייגדע ווידער זיא זוחחמען, פחר דען מיינגחנג דעם
סטיפטטעלעטס, דחרויף ערשין דיא הערליכקייט דעם עוויגען דער
גחנלען גענייגדע. 20. מוד דער עוויגע רעדעטע מיט משה מוד
אהרן, מוד ספרחך: 21. טרעננעט מייך, פחן דיעזער גענייגדע,
דחם מיך זיא מויגענבליקליך פערטילגע. 22. זיא פיעלען מויך מיהר
חנגעוכט, מוד ספרחכען: גחטט! דער דוח מיין גחטט ביסט
חללער גייסטער חללעם פלייסעם, ווען מיינער זינדיגט, ווללטעסט
דוח מיבער דיא גחנצע גענייגדע זירנען? 23. ווחרויף דער עוויגע
ספרחך זו משה: 24. זחגע זור גענייגדע: ענטפערנט מייך רינגס
מוהער פחן דער ווחהנונג קרח דתן מוד אבירם. 25. משה סטונד
מויך מוד גינג זו דתן מוד אבירם, מוד דיא חלטעסטען ישראל'ם
פחלגטען מיהם נחך. 26. ער רעדעטע דיא גענייגדע חן, מוד
ספרחך: וויכט דחך פחן דען גענעלטען דיעזער פרעפעהפטען
מענסען, מוד ריהרט ניכטס פחן דעם מיהריגען חן, מיהר קחננטעט
דורך דיא גרחסע מיהרער זינדען, מיט מוקחאטן. 27. זיא ענט=
פערנטען זיך רינגסמוהער פחן דער ווחהנונג קרח, דתן מוד אבירם.
דתן מוד אבירם חבער טרחטען פחר דען מיינגחנג מיהרער לעלטע
נעבסט מיהרען ווייבערן, גרחסען מוד קליינען קינדערן. 28. משה
ספרחך: דחרחן זחללט מיהר ערקעננען דחם מיך דער עוויגע גע=
זחנדט החט, חללע דיעזע החנדלונגען זו פערריכטען, מוד דחם מיך
זיא ניכט מוים מיינעם הערצוכגען זו פערריכטען, מוד דחם מיך
זיא ניכט חוים מיינעם הערצנסטריעבע גענהחן החבע. 29. ווען
דיעזע לייטע היער ווען חנדרע מענסען סטערבען, מוד דחז פער=
החנגנים חללער מענסען חיבער זיא פערהחנגט מיזט, זו החט מיך
דער עוויגע ניכט געזחנדט. 30. ווען חבער דער עוויגע עטוחס

סוד ויגט מין מיהר. 32. חֻם דיא קינדער ישראל'ס מין דער ווימטע
ווחרען, פֿחַנדען זיך מיינען מחן, דער חַת שבת החֶן זחַאטלטע,
33. דיא מיהן החֶן זחַאטלן פֿחַנדען, ברחַכטען מיהן פֿחָר משה,
אהרן חוכד דיא גחַנצע גחַעמיינדע. 34. מחַן טהחַט מיהן מין פֿער־
החַפֿט, דען עם ווחַר ניכט דייטליך ענטשידען, ווחַם מיהם גחַסחַהען
זחֶלטע. 35. דער עוויגע חַבער ספרחַך צו משה, דער מחַן זחֶלן
גחַטחַדטע ווערדען, דיא גחַנצע גחַמיינדע זחֶלן מיהן חויסערהחַלב
דעם לחַגער סטייניגען. 36. דיא גחַמיינדע פֿיהרטע מיהן דחַרויך
צום לחַגער היגוים, חוכד מחַן ווחַרן מיהן איט סטיינען צו טחָדע,
ווי דער עוויגע דעם משה בחַפֿחַהלען. 37. פֿערנער ספרחַך דער
עוויגע צו משה, ווי פֿחָלגט: 38. רעדע איט דען קינדערן ישרא'ס
חוכד זחַגע מיהנען, זיי זחֶלען בייי חַלען מיהרען נחַכקחָמאטען, חַן
דיא עקען מיהרער קליידעל סויחפֿחַדען חַחַכען, חוכד חַן דיוע סוי־
פֿחַדען חייגע סמור פֿחָן דוקעלבלויער ווחֶלע בחַפֿחַסטיגען. 39. דיוע
זחֶלען חייך לו סויחפֿחַדען דיגען, דחַם מיהר זיך זעהט חוכד חייך חַל־
לער גחַבחָטהע דעם עוויגען ערזיינערט, חוכד זיך החַלטע, ניכט
חַבער מייערק הערלען חוכד חייערן חויגען נחַכווחַנדעלט, דיא חייך
חויך חַבוחגע פֿערפֿיהרען. 40. מיהר ווערדעט דחַדורך חייגער גע־
כחָטהע חיינגעדענק זיין, זיך החַלטען, חוכד חייערק גחָטטע הייליג
זיין. 41. חיך בין דער עוויגע חייער גחָטט, דער חיך חייך חויס
מצרים גחַפֿיהרט החַבע, חייער גחָטט צו זיין. חיך, דער עוויגע
חייער גחָטט!

קרח

טז 1. חיינסט עחַפֿחָרטע זיך קרח זחַהן יצהר זחָהן קהת, זחָה
לי, זחַאט דחַן חוכד אבירם זחָהנע אל'אב, חוכד אין זחָהן פלחַ־
חַן דחַן נחַכקחָמאטען ראובן. 2 זיי טרחַטען חויך פֿחָר משה, נעבסט,
לחַייט הונדערט חוכד פֿינפֿציג חַחַנגערן חַויס דען קינדערן ישראל'ס,
פֿירסטען דער גחַמיינדע, גלויבער דער רחַטהספֿערזחַאמלונג, חַחַנגער
פֿחָן חַנזעהען. 3. פֿערזחַאמלטען זיך ווידער משה חוכד אהרן, חוכד
ספרחַכען צו חיהנען: חיהר חַחַסעט חייך צו פֿיעל חַן! דיא גחַנצע
גחַמיינדע בעסטעהט חַויס לויטער הייליגען, דען דער עוויגע חיזט
חוכטער חיהנען ווחַרום ערהעבט חיהר חייך חיבער דיא פֿערזחַאמלונג
דעם עוויגען? 4. חַלס משה דיזעם הָרטע, פֿיעל ער חויך זיין חַנגע־
זיכט. 5. ספרחַך צו קרח חוכד צו זיינע גחַנצען חַנהחַנגע, ווי
פֿחָלגט: חָרגען ווירד דער עוויגע בעקחַנגט חַחַכען, ווער חיהם
חַנגעהָרט חוכד ווער זָן הייליג זיין, דחַם ער חיהן פֿחָר זיך קחָמאטן
לחַסע, ווען ער ערווחֶלט, דען ווירד ער פֿחָר זיך קחָמאטן לחַסען.
6. טהוט דיזעס! קרח חוכד זיין גחַנצע זייטע, נעהאט רויכפֿחַנגען!
7. טהוט פֿייער היניין, חוכד לעגט חָרגען, פֿחָר דעם עוויגען, רויכ־
ווערק דחַרויך! ווען דער עוויגע חַלסדחַן ערווחֶלען ווירד, דער זיין
גהייליגט, חיהר חַחַסעט חייך צו פֿיל חַן, חיהר זחָהנע לוי! 8. משה
זחַגטע צו קרח: הָרט, חיהר קינדער לוי! 9. חיזט דיזעס חייך צו
ווענig, דחַם דער גחָטט ישרא'ל חייך החַט פֿחָן דער גחַמיינדע
חויסגעזחַנדערט, חוכד פֿחָר זיך קחָמאטן לחַסען, דען דיענסט בייי
דער ווחַהנונג דעס יעוויגען צו פֿערזחַהנען, חוכד פֿחָר דיא גחַמיינדע
צו טרעטען חוכ זיי צו בעדיענען. 10. דיך חוכד חַלע דיינע בריי־

הַט זיך כאָך דיעזער פֿאָרסריפֿט נו ריכטען. 14. מונד וועו מיין
פֿרעמדער זיך ביים מיך נידערלאָמט, אָדער ביים מיינרן כאַקאָמ=
אען זיך מונטער מיך מויפֿהאָלט, מונד דעם עוויגען נו עהרען מיין
פֿייערחפֿער ויעבויכעם גערוכּם דאַרבריגען ווילל, זיך אום ער עם
עבען זאָ מאַכען, ווית מיהר. 15. מיך, פֿערזאַמאונג דעם פֿאָלקס!
מיוט מיינערלייח גענומען פֿאָרגעסריעבען, פֿיר מיך מונד פֿיר דען
פֿרעמדען, דער זיך נידערלאָמט. מיינע עוויגע זאַטלונג זייח דיעזעם
מייערען כאַקאָמאען, דאַם מיהר מונד דער פֿרעמדע פֿאָר דעם
עוויגען גלייך זייד. 16. מיינערלייח נעהרע מונד מיינערלייח רעכט
האַבט מיהר מונד דער פֿרעמדע, דער ביים מיך וואָהנט. 17. דער
עוויגע רעדעטע מיט משה מונד ספרַאָך: 18. רעדע מיט דען קינ=
דערן ישראל'ס, מונד זאָגע מיהנען: ווען מיהר מין דאַ: וואַנד קאָמאָט,
דאַהין מיך מיך בריגען ווילל. 19. מונד עסט פֿאָן דעם ברָאָדע דעם
וואַנדס, זאָ מיסט מיהר דעם עוויגען מיינע העבע בריגען. 20. כאָמ=
לִיך מאָם מייערעם טייגעם ערסטלינג זאָלט מיהר מיין סטיק ספייז=
טייג נור העבע בריגען. ווית דיח העבע פֿאָן דער מיינע, זאָ זאָלל
מוך דיעזע גענרכּאָט ווערדען. 21. פֿאָן מייערע טייגע ערסטלינג
מיסט מיהר נו מאָלען לייטען דעם עוויגען מיינע העבע בריגען.
22. ווען מיהר מוים מירטהוים (מיין הויפטפֿערבערעכּטען בעגעהט)
מונד ווידער מאָלט דיעזע גענאָטהע האַנדעלט, וועלכּע דער עוויגע נו
משה גערעדעט האַט. 23. עם בעטרִיפֿפֿט כאָלך מיבערהויפט אַל=
לעם, וואָם דער עוויגע מיך דורך משה גענאָטהען, פֿאָן דעם טאָג
אָן, דאַ דער עוויגע זאָלכּעם גענאָטהען מונד מין דער פֿאָלגע ביים
מייערען כאַקאָמאען. 24. זאָ זאָלל עם פֿאָלגענדער גסטאַלט געהאַל=
טען זיין; מיוט זאָלכּעם דען מויגען דער גאַייגדע מוים מירטהוים
ווידערפֿאָהרען, זאָ בריגט דיח גאַנצע גאַייגדע מיין יונגעם ריכד
נום גאַנצען אָפֿפֿער, נום ויעבויכען גערוכּע דעם עוויגען נו עהרען,
נעבסט דעם דאַנו גענאָריגען מעהל מונד טראַנקאָפֿפֿער, נאָך פֿאָר=
שריפֿט, מונד מיין ליגענבאָק נום זינדענאָפֿפֿער. 25. דער פֿריסטער
פֿערזאָהנט דיח גאַנצע גאַייגדע דער קינדער ישראל'ס וואָמיט מיה=
נען פֿעלגעבען זיין זאָלל; דען עם מיוט מיין מירטהוים, מונד זיח
האַבען וועגען דיעזעם מירטהוים, דעם עוויגען נו עהרען, מיהר
פֿייערחפֿער, ווית מויך מיהר זינדענאָפֿפֿער דאַרגעבראַכט. 26. דער
גאַנצען גאַייגדע זאָוואָהל, אַום דעם פֿרעמדען דער זיך מונטער
מיהנען מויפֿהאָלט זאָל דאַדורך פֿערגעבען זיין דען דער מירטהוים
ווירד דער גאַנצען גאַייגדע נוגערעכּנעט. 27. זינדיגט מיינע מיין=
נעלנע פערזאָן מוים מירטהוים, זאָ בריגט זיח מיינע יאָהריגע ליגע
נום זינדענאָפֿפֿער. 28. דער פריסטער פֿערזאָהנט דיח פערזאָן, דיח
זיך מוים מירטהוים פֿערגאַנגען, פֿאָר דעם עוויגען, דאַמיט פֿער=
זאָהנט זיין, מונד מיהר פֿערגעבען ווערדע. 29. מיינערלייח נעהרע
זאָלל מיהר האַבען פֿיר דען, דער זיך מוים מירטהוים פֿערגעהט,
עד זיח מיין מייהייאיסער מונטער דען קינדערן ישראל'ס, אָדער
מיין פֿרעמדער, דער מונטער מיהנען וואָהנט. 30. ווען אַבער מיינע
פֿערזאָן, עם זיח מייהייאיסער אָדער פֿרעמדער, זיך מוים פֿרעפֿעל
פֿערגעהט, זאָ האַט זיח דען עוויגען גענאָטטערט, מונד דיזעלבע
פֿערזאָן זאָל מוים מיהרער כאָלקען מוסגערוטטעט ווערדען. 31. דען
זיח האַט מוים פֿערַאַכטונג פֿאָר דעם עוויגען וואָרט, זיין גענאָטה
מיבערטרעטען; מיינע זאָלכּע פֿערזאָן ווערדע מוסגערוטטעט, דיח

סאָן מאָלען דאָן לייטען, דיא גענאַנגענען וואַרען, דאָס זאַנד צו ער־
קונדיגען, אַק לעבען. 39. אַלס משה מאָלט דיעזע וואָרטע דען
קינדערן ישראל'ס פאָרטרוג, טרויערטען דיא לייט זעהר. 40. אונ־
טען זיך דעם אָפגרונד מוך, דיא הֶהע דעם גענירגעם צו ערסטיי־
גען, מונד ספרַכען: וויר זינד בערייט אַן דען וָרט היהוך צו ליע־
גען, דאָס האָבען דער עוויגע גָעספרָכען האַט, דאָן וויר ערקענען,
דאָס וויר גרויסדיגט האַבען. 41. משה אַבער ספראַך וואַרום וואָלט
איהר סאָן וויעדער דען בעפֿעהל דעם עוויגען איבערטרעטען? עס
וויעד ניכט גלייכגען! 42. לייהעט ניכט היהוך, דען דער עוויגע
איזט ניכט מונטער מייך, דאַמיט איהר ניכט פאָן מייערן פֿיינדען
גענוֹמגען וועדעט. 43. איהר פֿינדעט דאָרט דען עמלקי, מונד
דען כנעני פאָר מייך, מונד וועדעט אין דאַז סוועדט פאַלוֹען, דען
וויל איהר פאָן דעם עוויגען אַבגעוויכען זיינ, אָן וויעד עך ניכט אויט
מייך זיין. 44. אַבער זינ בעסטאַנדען בוינדיגם דאַרויף, דיא הֶהע
דעם גענירגם צו בעסטייגען אויפֿען בונדעסלאַד דעם
עוויגען, מונד משה, ניכט אויס דעם לאַגער. 45. דער עמלקי מונד
דער כנעני דיא וואָהנטען, קאַמען הערַאַב סוגען
וינ מונד פֿערפֿאָלגטען זינ בים חרמה.

טן 1. דער עוויגע רעדעטע איט משה, מונד ספראַך: 2. רעדע
איט דען קינדערן ישראל'ס מונד זאַגע אויהנען: ווען אויהר אין דאַז
לאַנד מיערער וואָהנונג קאָמאָט, דאַז וועך מייך מיינגעבען וויל. 3. מונד
וואָלט דעם עוויגען צו עהרען אויך פֿייעראָפֿפֿער בריינגען, עס זיין
אויך גאַנצעם אָפֿפֿער אָדער אויך אַבלאָפֿפֿער, צום בעזאָנדערען גע־
לובדע, אָדער אַלס פֿרייוווילליגע גאַבע אָדער אויך אין פֿעסטאָפֿפֿער,
צום דען עוויגען צו עהרען, פֿאָן רינדפֿיהע אָדער פֿאָן קלייגען פֿיהע
מיינען אַנגענעהמען גערוך אויפֿסטייגען צו לאַסען. 4 אָן זאָל דער־
יעניגע, וועלכער אויך זאָלכעם אָפֿפֿער דעם עוויגען צו עהרען דאַר־
בריינגט, אויך אויך אַבלאָפֿפֿער, כאָאויך אויך לעהנטהייל פֿיינעם אַבלאָ,
איט אויינעם פֿיערטעל הין אָהל מיינגעריהרט, דאַמיט בריינגען. 5 אויך
וויין צום טראַנקאָפֿפֿער אויך פֿיערטעל הין, צו יעדעם לאַם. 6. וויעד אַבער אויך
וויעדער דאַרַבעראַכט, אָן וויעד צו אַבלאָפֿפֿער גענאָאָטען לוייא לעהנ־
טעל פֿיינעם אַבלאָ, מיינגעריהרט איט אויינעם דריטטעל הין אָהל.
7. נעבסט אויינעם דריטטעל הין וויין צום טראַנקאָפֿפֿער, זאָל דיעזעם
אין ליבליכען גערוך, דעם עוויגען צו עהרען, אויפֿסטייגען. 8 בריינגט
דוא אַבער אויך יונגעם רינד צום גאַנצען אָפֿפֿער, אָדער צום אַבלאָפֿ־
פֿער, צום אויך בעזאָנדערס גאַליבדע אָדער פֿרייוואָפֿפֿער, דעם
עוויגען צו עהרען. 9 אָן בריינגט מאַן צום יונגען רינדע אויך אַבלא־
פֿפֿער פֿאָן דריי לעהנטעל פֿיינעם אַבלאָ, מיינגעריהרט איט וויי־
נעם האַלבען הין אָהל. 10. נעבסט אויינעם האַלבען הין וויין צום
טראַנקאָפֿפֿער, צו אויך עם אויך פֿייעראָפֿפֿער ליבליכעם גערוכם דעם עוו־
גען צו עהרען. 11. אַזאָ זאָל עם גאַטאָהען בייא יעדעם אַכסען,
וויידער אָדער סאַאַל פֿאָן לאַאַערן אָדער ליגען. 12. נאַך אַנלאַהל
דער סטיקע, דיא איהר דאַרבריינגט, אוס מיינעם יעדען דאַז פֿער־
אָרדנעטע היגלוגפֿיגט וועדען. 13. יעדער מיינהייאיסע, דער דעם
עוויגען צו עהרען, אויך פֿייעראָפֿפֿער ליבליכען גערוכם דאַרבריינגען וויל,

דיעזער נחליחן געהאבט. 20. דער עויגע ספרחך: איך בין
לייהע ויא דוא געזאגט האסט. 21. יעדאך זא וואהר איך לעבע
אונד דיא גאנצע ערדע פאלן דער העררליכקייט דעס עויגען פאטהס
אייזט. 22. זא וואהר זאלען מאל דיא אמנעטר, דיא אייגע הערר-
ליכקייט אונד דיא לייבען געזעהען, דיא איך אין מצרים אונד אין דער
ווישטע געליגט, אונד דיא איך סאן לעהן אחל אויך דיא פרחבע גע-
שטעלט האבען, אונד איר ניכט גאהארכאן וואלטען. 23. דאז אונד
ניכט זעהען, דאז איך אייהרען פלטעלן נוגעשווארען האבע; מאל
דיא איך ערליינט האבען, זאלען עס ניכט זעהען. 24. אייגען קנעכט
כלב חבער, ווייל אין אנדלער גייסט אין אייהם וואר, אונד ער איר
טרייליך נאכגעפאלגט אייזט, ווייל איך ווידער אין דאז לאנד ברינגען,
אין וועלכעם ער געווועזען אייזט, זיינע נאכקאמאען זאלען עס אייר-
נעהאטן. 25. דער עמלקי אונד דער כנעני וואהנען דארט איך
גרונדע; אחרגען וועndעט אייך, אונד גאהט ווידער אין דיא ווישטע,
גענגען דיא בינזענזעע לוריק. 26. דער עויגע רערעטע איט משה
אונד אהרן, אונד ספרחך: 27. ווי לאנגע ווירד עס דיעזער בעזען
רעטטע נאך זא היגעהען, דאם זיא ווידער איך זאלבעם אורטען
עלרעגען? דיא קלאגען דער קינדער ישראל'ס דיא זיא ווידער איך
אויפגעברחכט האבען, האבע זא לאנגע 28. זאגע
איהנען זא וואהר איך לעבע, ספריכט דער עויגע, ווי איהר אין
אייגען אהרען גאנגען האבט זאלען איר טהון. 29. אין דיעזער
ווישטע זאלען אייערע קלאר פערפאלען. זא פיעל דער גאוסטער-
טען אונטער אייך זינד, אין אייערער פאלען אנגאהל פאן לוחאלץ
יעהרען זאן אונד דארבער, דיא איהר ווידער איך קלאגען עררעגט
האבט. 30. איהר זאלט וואהרליך ניכט אין דאז לאנד קאאאען, ווע-
בעם איך אייך זור ווהנונג אייגלוגעבען, אייגע האנד עאפאחרגעהא-
בען, כלב זאהן יפנה אונד יהושע זאהן נון אויסגענאאאען. 31. ווחם
אייערע קינדער בעטריפפט, פאן דענען איהר גע'זאגט האבט זיא
ווערדען זור בייטע ווערדען, דיזע ווייל איך היניין ברינגען, דאם זיא
דאז לאנד קענגען ערגינען דאז איהר זא פערוערפט. 32. אייערע
קארפער אבער, זאלען אין דיזער ווישטע פערפאלען. 33. אונד
אייערע קינדער זאלען פיערציג יאהרע אין דער ווישטע הערום וואנ-
דערן, אונד דיא סטראפע אייערער טרי'אלאזיגקייט טרעגען, בים
אייערע קארפער אין דער ווישטע פאלע דאהין זינד. 34. נאך פאלאהל
דער טאגע, אין וועלכען איהר דאז לאנד ערקונדסחפטעט, נאאליך
פירציג טאגע, אויך יעדען טאג אין יאהר גערעכנעט, פאלן פירציג
יאהר זאלט איהר פיר אייערע אויסטהאט ביסען, אונד ערפאהרען,
וואם עס זייא, וען אין אייגע האנד אבליהע. 35. איך דער עויגע,
האבע דיזעם גאספראכען, אונד וואהרליך! איך ווערדע עס אויך
אן דיזער גאנצען בעזען רעטטע, דיא זיך ווידער איך עאפאחרען, אויפ-
איבען, אין דיעזער ווישטע זאלען זיא אויפגעריבען ווערדען, אונד
דאזעלבסט סטערבען. 36. דיא אנגאהר, וועלכע משה גע'זאנדעט
האטטע, דאז לאנד אויסלוקונדסחפטען, אונד דיא איהרער לו-
ריקקונפט ווידריגע נאכריכטען פאן דעם לאנד אויסגעסטרייעט,
אונד דיא גאנצע גאאיינדע ווידער משה אויפגעברחכט. 37. דאז
אנגאהר דיא זאלבע בעזע נאכריכט פאלאליך אויסגעברחכט האבען,
סטארבען אויך ווירקליך אין אייגער פלאגע, דיא דער עויגע איבער
זיא ערהיגע. 38. נור יהושע זאהן נון אונד כלב זאהן יפנה, בליבען

משה מונד אהרן, מונד דיא גאַמייִנדע ספרַך לו מיהנען: וואַרען וויר
דאָך ליבער אין מצרים געסטאָרבען, אָדער סטירבען נאָך אין דיזער
ווּסטע! 3. וואַרום פֿיהרט מונס דעל עוויגע אין יענעם לאַנד, אין
וועלכען וויר דורך דאַז סוערד מוקאָמאָען ווערדען? מונזרע וויבער
מונד קינדער ווערדען לור בייטע ווערדען, איזט עס ניכט בעסער
פֿיר מונס, ווּיר קעהרען נאָך מצרים לוריק? 4. זיא ספרַכען סאָן
ווירקליך מייַנער לוס לאַנדערן, ווּיר וואָלען אין אָבערהויפּט וואָהלען,
מונד נאָך מצרים לוריק קעהרען! 5. משה מונד אהרן פֿיעלען אויף
מיהר אַנגעזיכט, פֿאָר דער גאַנצען פֿערזאַמאָלונג דער גאַמייִנדע דער
קינדער ישראל׳ס. 6. יהושע זאָהן נון מונד כלב זאָהן יפנה, דיא מיט
מונטער דען קונדסאַפּטערן דעס לאַנדעס גאַווען לערריסען מיהרע
קלייִדער. 7. מונד ספרַכען לור גאַזאַמטען גאַמייִנדע דער קינדער
ישראל׳ס, ווּיא פֿאָלגט: דאַז לאַנד, וועלכעס ווּיר דורכריִסט זינד, עס
לו ערקונדען, דיעס לאַנד מיזט זעהר פֿאַרטרעפֿליך. 8. ווען דער
עוויגע גאַפֿאַלען אַן מונס הַאַט, זא ווירד ער מונס אין דיזעס לאַנד
בריִנגען, מונד מונס זאָלכעס מייַנגעבען, איין לאַנד ווּאָ מילך מונד הָאָ־
ניג פֿלויסט. 9. ווּיר נור ניכט ווידערספענסטיג גאַגען דען עוויגען,
זאָ דירפֿט מיהר מייך פֿאָר דעם פֿאָלק דיזעס לאַנדעס ניכט פֿירכטען,
ווּיר ווערדען זיא פֿיר ברוֹד פֿערצעהרען, מיהר סאַטטען מיזט פֿאָן
מיהנען גאַווּיכען (זיא הַאַבען נאַטירליך קיינען סוטען אַנהר), מונד איט
מונס מיזט דער עוויגע, מיהר הַאַבט זיא ניכט לו פֿירכטען. 10. אַבער
דיא גאַנצע גאַמייִנדע ספרַך: מאַן זאָלטע זיא סטייִניגען. מיטדעם
ערסיען דיא הערליכקייט דעס עוויגען אויף סטיפֿטזעלטע זאָלען
קינדערן ישראל׳ס. 11. מונד דער עוויגע ספרַך לו משה: ווּיא לאַנג
זאָלל איך דיזעס פֿאָלק נאָך ערליכען? ווּיא לאַנגע נאָך וואָלען זיא ניכט
אַן איך גלויבען, בייא אַלען וואונדערליכען, דיא איך מונטער מיהם
גאַטהאַן? 12. איט דער פעסט ווּיל איך עס סלאַגען, מונד פֿערטיל־
גען, דיך היִנגעגען לו מייַנען גרוֹסערן מונד מאַכטיגערן פֿאָלקע מאַ־
כען, אַלס דיזעס מיזט. 13. משה אַבער ספרַך נום עוויגען: מונד
ווען דיא מצרים מוים דערען איטטע דוא דיזעס פֿאָלק זאָ מאַכטיג
מוסגעפֿיהרט הַאַסט, דיזעס האָרען. 14. ואַם ווערדען זיא לו דעם
מייַנוואָהנער דיזעס לאַנדעס זאַגען? זיא הָאָרען, דאַם דוא עוויגער!
מונטער דיזעם פֿאָלק ביזט, דאַם דוא דען מויגען זיכטבאַר ערסיינסט,
אַ עוויגער! דאַם דיינע וואָלקע אַבער מיהנען סטעהט, מונד דאַם
דוא אין מייַנער וואָלקענזייל דעם טאָגס, מונד אין מייַנער פֿייערזייל
דעם נאַכטס פֿאָר מיהנען הערגעהסט. 15. ווען דוא נון דיזעס פֿאָלק,
ווּיא מייַנען מאַן טאָדטעסט, זא ווערדען דיא פֿאָלקער, דיא דיזע נאַכ־
ריכט פֿאָר דיר הָאָרען, זאָגען. 16. ווייל דער עוויגע ניכט פֿערמאָ־
גענד ואַר, דיזעס פֿאָלק אין דאַז לאַנד לו פֿיהרען, דאַז ער מיהנען
לוגעסוואָרן, סולַכטעטע ער זיא אין דער ווּסטע. 17. ואַם דאָך, אַ
הערר! דיא גרוֹסע דייַנער קראַפֿט זיך לייגען, ווּיא דוא גאַספּראָכען
האַסט, נאַמליך. 18. דער עוויגע מיזט לאַנגאַיטהיג, פֿאָן מונענדליכער
גנאַדע, פֿערגיבט מיסעטהאַט מונד מבפֿאַלל, לאַסט אַבער ניכטס מהנע
אַהנדונג, זאָנדערן זוכט דיא מיסעטהאַט דער עלטערן הייַם, אַן קיי־
דערן ענקעלן מונד מורענקעלן. 19. זאָ פֿערזייהע דאָך דיא מיסעטהאַט
דיזעס פֿאָלקעס, נאַך דייַנער גרוֹסען גנאַדע, מונד ווּיא דוא
פֿאָן מצרים מוים בייַ יעטלַט סאָן זאָ אַפֿט נאַכגיכט איט

סאָפּטען, ספרחָך ער לו מיהנען: בערייזעט היר דיא איטטאָגליכע
זייטע, וואָנד גאָהט דען בערג היהוך. 18. בעזאָהעטַ דאָז לאַנד, וויא
עם בעסאָפּפען זייא, דאָז פּאָלק, דאָז מין דאָזאָלבען וואָהנט, אָב עס
סטאַרק אָדער סוואַך, גאָרינג אָדער לאַהלרייך מיזט? 19. וואָס עס
פּיר מיין לאַנד זייא, מין וועלכעס זיא וואָהנען אָב עס גוט אָדער סלעכט
מיזט? וויא דיא סטאָדטע בעסאָפּפען, מין וועלכען זיא וואָהנען, אָב
מין אָפּפענען אָדער פּעסטען אָרטערן? 20. וואָס עס פּיר מיין באָדען
זייא? אָב על פּעטט אָדער אַפּפּעל מיזט? אָב פּרוכטבייאָם דאָרין
פּאָרטקאָמאָען, אָדער ניכט? וואָגט עם אויך מייניגע פּריכטע דעם
לאַנדעס איטלוברינגען. עס וואָר עבען אָוק דיא לייט דער ערסטען
וויינטרויבען. 21. זיא לאָגען היהוך, ערקונדעטען דאָז לאַנד, פּאָן דער
וויסטע צין ביז רחב, אויך דעם וועג נאָך חמת. 22. זיא בעריזטען
דען איטטאָגליכען טהיל דעם לאַנדעס, קאָמען ביז חברון, אַלווא אחימן
ששי אונד תלמי, דיא זאָהנע דער ריזען ענק וואָרען. חברון אויט זיא
בען יאָהר עהער ערבויעט וואָרדען, אַלס צוען אין מצרים. 23. אַלס
זיא אין דאָז טהאָל אשכול קאָמען, סניטטען זיא אייניע רעבע אָב,
נעבסט אייניער וויינטרויבע, וויסען זיא פּאָן לוועען אויך אייניער באָהרע
טראָגען, כאָהאען אויך עטוואָס פּאָן גראָנאָטאָפּפעלן אונד פּייגען מיט.
24. דיזען אָרט נעננט מאָן נחל אשכול (דאָז: טהאָל דער טרויבע),
וועגען דער טרויבע, וועלכע דיא קינדער ישראל'ס דאָזועלבסט אָבגע=
סניטטען. 25. נאָך פּיערליג טאָגען קעהרטען זיא פּאָן ערקונדיגונג
דעם לאַגדעס נוריק. 26. רייזטען אונד לאָגטען בייא משה, אהרן אונד
דער גאָנצען גאַמיינדע דער קינדער ישראל'ס נו קדש, אין דער וויס=
טע פּארן אָן; סטאָטטעטטען איהנען אונד דער גאָנצען גאַמיינדע בע=
ריכט אָב, אונד לייגטען איהנען דיא פּרוכט דעם לאַנדעס. 27. ער=
צאָהלטען איהם אונד ספראָכען: וויר זיכד אין דאָז גאָנד, דאָהין
דוא אונז זאָנדטעסט; עס מיזט אין לאַנד, דאָז פּאָן אילך אונד
האָניג פּלויסט, אונד דיזעס מיזט זייניע פּרוכט. 28. יעדאָך דאָז פּאָלק,
וועלכעס דאָרין וואָהנט, מיזט מאָכטיג, דיא סטאָדטע זיכד זעהר פּעסט
אונד גראָס, אונד וויר האָבען אויך פּאָן גראָסער סטאָטור. 29. וויר
האָבען אויך דיזען דאָזועלבסט גאָזעהען, קינדער ענק'ס פּאָן דעם רי=
זענגעסלעכטע. וויר קאָאַן אונס זעלבסט וויא הייאטרעקען גאָגען זיא
פּאָר, אונד האָבען מיהנען אויך זאָ פּאָרקאָאַטען אימען.

יד .1 דיא גאַנצע גאַמיינדע פּוהר אויך אונד טריזו, אונד דאָז פּאָלק
וויינטע דיאָזעלבע נאַכט. 2. אַלע קינדער ישראל'ס אורטטען מיבער

דער עויבע לו משה, אהרן חונד מרים: געהעט חלוץ דריית הינום
חין דחז סטיפּטסלעלט! זיח גינגען חלוץ דריית הימים. 5. דער עויבע
לים זיך חין חיינער וואלקענזייל הערנידער, סטחנד חיך חייבחנגע
דעם לעלטעם, חונד רין אהרן חונד מרים, זיח גינגען ביידע הערוים.
6. ער ספרחך, הארעט חיינע ווארטע! חיינעם פרחפעטען חייערם
גלייכען גאבע חיך, דער עויבע, איך חין חיינעם גאזיכטע לו ער-
קענען. דעדע איט חיהם חיך טרויאע. 7. ניכט חנוח חיין קנעכט
משה, ער חיזט חיין טרייער פערוחלטער חין חיינעם גחנגען הויזע.
8. חונד לו חונד דעדע חיך איט חיהם, איט פחלויבער דייטליקייט,
ניכט חין רחטהזעל, חונד ער סויעט דיח גאסטחלט דעם (ערסיינעדען)
עויבען. וויח החבט חיהר חייך דען ניכט גאפירכטעט, ווידער חיינען
קנעכט, ווידער משה נחכטהיליבע רעדען לו פיהרען? 9. דער לחרן
דעם עויבען עטבערחנגט חיבער זיח, חונד ער וואנדטע זיך וועג.
10. דיח וואלק ווין פחן דעם גאלעלטע, חונד מרים וואר פחם חוים-
זחטלע ווייס ווית סנעע. אהרן וואנדטע זיך לו מרים, חונד זחה דחם
זיח חויסזחטליג וואר. 11. דח ספרחך אהרן לו משה: חיך ביטטע,
הערר! רעכנע עם חונם ניכט לור זינדע, דחם ווין זיך טהחריכט גע-
וועזען, חונד חופּ זיך פערגחנגען החבען. 12. לחם זיח דחך ניכט ווית
חייבע טחדע גאבורט זיין, דיח קוים חוים חוטטערלייבע קחחאט, חונד
סחן החלב פערוועזט חיזט. 13. חונד משה סריח לום עויבען חונד
ספרחך: חך גחטט! לחם זיח דחך ווידער גענעזען! 14. דער עויבע
ספרחך לו משה: ווען חיהר פחטער חיהר חין דחז חנגעזיכט גאספי-
ען החטטע, וחלט זיח זיך ניכט וועניגסטענס זיבען טחגע סחחען?
זיבען טחגע וחלל זיח חויסער דעם לחגער חיינגעספערט בלייבען.
הערנחך זחלל זיח ווידער חויפּגענחחמען וועדען. 15. מרים וואר
חלוז זיבען טחגע חויסער דעם לחגער חיינגעספערט, דחז פחלק
ברחך ניכט עהער חויך, בים מרים ווידער חויפּגענחחמען וואר דען
16. הערנחך ברחך דחז פחלק פחן חצרות חויך, חונד רוהעטע חין
דער ווילדע פארן.

יג 1. דער עויבע רעדעטע איט משה, חונד ספרחך: 2. דוח
קחננסט ווייט סיקען, דחז לחנד כנען, וועלכעם איך דען קינדערן
ישראל'ס חיינגעבען ווילל, חויסלוקונדסחפּטען, חוים יעדעם פחחיליע-
סטחחאט קחננט חיהר חיינען חבסיקען, חונד לוחך חיינע חנוהה-
ליכע פערזחן חונטער חיהנען. 3. משה וענדעטע זיח פחן דער ווילדע
פארן חוים, חויך ערלויבנים דעם עויבען, לויטער אחננער, וועלכע
הייפטער דער קינדער ישראל'ס וואַרען. 4. דיוע זינד חיהרע נח-
מען: פחח סטחחאט ראובן שמוע זחהן זכור. 5. פחח סטחחאט שמעון
שפט זחהן חורי. 6. פחח סטחחאט יהידה, כלב זחהן יפנה. 7. פחן
סטחחאט ישששכר, יגאל זחהן יוסף. 8. פחח סטחחאט אפרים, הושע
זחהן נון. 9. פחח סטחחאט בנימן, פלטי זחהן רפוא. 10. פחח סטחח-
אט זבולן גדיאל זחהן סודי. 11. פחח סטחחאט יוסה, נחוליך פחח
סטחחאט מנשה גדי זחהן סוסי. 12. פחח סטחחאט דן, עמיל זחהן
גמלי. 13. פחח סטחחאט אשר, סחור זחהן מיכאל. 14. פחח סטחח-
אט נפחלי נחבי זחהן ופחי. 15. פחח סטחחאט גד, גאול זחהן מכי.
16. דיוע זינד דיח נחחען דער חחננער, וועלכע משה חבגעסיקט
החט, דחז לחנד חויסלוקונדסחפּטען; דעם הושע זחהן נון, גחב משה דען
נחחען יהושע. 17. חלם זיח משה חבפּערטיגט, דחז לחנד כנען חויסלוקונד-

בהעלותך יא

דוח ספריכטס, איך וחוֹ חיהנען פֿליים לו עסען געבען, חויך איינע
גחַנלען אחַנחַטה. 23. וחוֹ אחַן סחַחַפֿע חונד רינדער סלחַכטען, דחַם
זיח גענוג החַבען, חדער וחוֹלען חַלע פֿיסע חויס דער זעע הערביים
געסחַפֿפֿט ווערדען, דחַם זיח גענוג החַבען? 23. חַכער דער עוויגע
ספרחַך ט משה: וחוֹלטע דיח החַנד דעם עוויגען לו קורץ זיין (זייכע
חחַכט לו גערינג זיין)? דוח וחוֹלסט בחַלד והען חַב חיין ווחַרט דיר
כחַך ווחונס חיינטרעפֿען וירד, חדער ניכט. 24. משה גינג הערוים,
חונד חחַכטע דער כחַליחַן דיח ווחַרטע דעם עוויגען בעקחַננט, זיעס
זיבעניג חחַנגער פֿחַן דען חלטעסטען דעם פֿחלקם לוחַחאטן קחַחאטן,
חונד סטעלטע זיח חוס דחַז נעלט הערוס. 25. דער עוויגע לים זיך
חין חיינער וחלקע הערחַב, רעדעטע איט חיהס, נחַהס עטווחַס פֿחַן
דעס גייסטע, דער חויך חיהס ווחַר, חונד ענגטע עס חויך דיח זיי
בעניג חלטעסטען חקנער. וחבחלד דער גייסט חויך חיהנען רוהטע,
וייוחַגטען זיח, יעדחַך ניכט חעהר חַלס דיזעס חַהס. 26. לוייח חקנ
נער פֿחַן חיהנען בליבען חיס לחַגער לוריק, דער חיינע הים אלדד,
דער חַנדרע מידד. חויך חויך דיזען רוהטע דער גייסט, דען זיח ווח
רען איט חויפֿגעלייכנעט, זינד חַבער ניכט איט הינויסגעחַנגען פֿחַך
דחַז גענעלט, זיח וייוחַגטען חַלוח חיס לחַגער. 27. חיין קנחַבע לין,
נער דעס משה, פֿינג חַן חונד ספרחַך: משה! איין הערר! פֿערח
ווערע עס חיהנען! 29. משה חַבער חַנטווחַרטעטע חיהס: ביסט
דוח פֿיר איך חייפֿערויכטיג? איך ווינסטע, דחַם דחַז גחַנצע פֿחלק
דעס עוויגען לויטער פֿרחַפֿעטען וירדען, דחַם דער עוויגע נעחויך זיי
נען גייסט חויל זיח לעגטע. 30. הירויל גינג משה נעבסט דען חל
טעסטען דער גחַאיינדע חין דחַז לחַגער לוריק. 31. חיין ווינד פֿוהר
חויס פֿחַן דעס עוויגען, יחַגטע וחַכטעלן פֿחַך חופֿער דעס חעערס,
חונד סטרייעטע זיח חוס דחַז לחַגער, חיינע טחַגערייע לחַנג חויל
יעדער זייטע, רונד חוס דחַז לחַגער הער, וחַהל לוייח עלען החַך חיי
בער דער ערדע. 32. דחַז פֿחלק חחַכטע זיך חויל, דענזעלבען גחַנצען
טחַג, דיח גחַנצע נחַכט, חונד דען פֿחַלגענדען טחַג, חונד זחַחאלטע
וחַכלטעלן, דער חַך חעניגסטען החטטע, ברחַכַטע דחַך לעהן חמר לו
זחַחאטן, דיזע בריייטעטען זיח חוים חוס דחַז לחַגער הערוס. 33. דחַז
פֿלייש וחַר נחַך לוויסטען חיהרען לחַהנען, בעפֿחַר עס פֿערלעהרט
וחַר, ברחַך סחַן דער לחַרן דעס עוויגען חיבער דחַז פֿחלק חוים. חונד
דער עוויגע סלוג דחַז פֿחלק איט חיינער עגטזעליכען פֿלחַגע. 34. חַן
נחַנטע דחַהער דען חַרט דיח גרחַבער דער ליסטערנהייט, ווייל חַן
דחַזעלבסט דחַז לימטערנע פֿחלק בעגרחַבען. 35. פֿחַן דען גרחַכערן
דער לימטערנהייט לחַג דיח נחַליחַן נחַך חצרות, חונד בליעב חיינינע
לייט לו חצרות.

יב 1. מרים חונד אהרן רעדעטען נחַכטהיליג פֿחַן משה וועגען
דער פֿרויח חוים כוש, דיח ער גהיירחַטהעט. דען ער החַטטע
חיינע כוש לור פֿרויח גענחַחאטן. 2. זיח סחַרחַכען חונטער חַנדערן,
החַט דער עוויגע עטווחַ איט משה נור חַליין גערעדעט? החַט ער
ניכט פֿיעלחַהר חויך איט חונס גערעדעט? דיזעס פֿערנחַהס דער
עוויגע. 3. דען משה זעלבסט ווחַר חיין זהר גערודיגער חַחַן חעהר
חַלס חירגענד חיין חענס חויל דעס ערדבחַדען. 4. פלחַליך ספרחַך

בעגירדען, דאַדורך פֿינגען דיא קינדער ישׂראל מויך ווידער זאַן זו ווי־
נען, מוזד ספרַכֿען: ווער מוכס דאָך פֿלייס זו עסען גענוג! 5. ווי־
דענקען נאָך זאַן דיא פֿיסע, דיא וו״ך מין מצרים מוזאַכֿסט גענגעסען
האַבען, דיא גורקען (קירביסע) אעלאָנעז, ווי ליוויבעלען מוזד קנאַב־
לויך. 6. יעטלט אישען ווי דאַרבען, מוזד זאַן חלעק מאַנגעל זיידען.
בלאָם נוס מן מיוט מוזערע נופֿערויכֿט. 7. דאָז מן ווי קאָר־
יאַנדער־זאַמען, מוזד זאַן פֿאַרבע גלויך עם דעק ערן בדלה. 8. דיא
לייט סוייפֿטען העדום, זאַמעלטען עס, צערמאַהלטען עם מין
המנדאיהלען מדער צערסטיסען עם מין אָרזערן, קאָכֿטען עם מין
טאָפֿפֿען, מדער מאַכֿטען מסקוכֿען דאַפֿאָן, מוזד עם סאעקטע, ווי
דער בעסטע מהלוקוכֿען. 9. ווי דעס נאַכֿטס דער טהוי מויך: זו
לאַגער פֿיעל, זו פֿיעל דאָז מן מבען דמרוך. 10. משה התרטע דאָז
פֿאָלק, נאָך זייגען גענלעפֿטערן, יעדעס מיך מיינגאַנגע זייגעס לעל־
טעס זו זייגען. דער נאָרן דעס עוויגען עגטבראַנגטע זהר, מוזד
משה וואַרד בעטריבט. 11. ער ספרַכֿן נוס עוויגען: וואַרום האַסט
דוס דיינעק קנעכֿטע דיעזעס זו ליידע גענהאַן, מוזד וואַרום האַבע
מיך ניכֿט גנאַדע פֿאָר דיינען עוויגען גענפֿונדען, דאַס דוס איר דיס לאַסט
דיזעס גאַנצען פֿאָלקס עוויגעלעגט האַסט? 12. האַבע מיך דען חל־
לעס דיזעס פֿאָלק עאפֿגאַנגען, מדער גענאָרען, דאַס דוס זו איר
ספריכֿסט, טרעגע עס מויך דיינען חראַטן, ווי דער וואָטער דען
זייגליג טרעגט עם מוזד בריגע עס מין דאָז לאַנד, דאָז מיך זיינען
עלטערן לוגעסוואָהרען. 13. וואָהער זאָלז מיך פֿלייס נעהאַלן, עס דיע־
זעק גאַנצען פֿאָלקע זו גענען, דאָז מוק איך הערוייגט מוזד ספריכֿט:
גיב מוס פֿלייס, דאַס ווייר עסען! מיך חלויין פֿערמאַג עס ניכֿט, דיזע
גאַנצע נאַטליכֿן זו פערטראַגען, עס פֿאָלט איר זו טוער. 15. האַסט
דוס דיזעס מיבער איך פֿערהאָנגט, זאָ בריגע איך ליבער מוק, ווען
מיך גנאַדע פֿאָר דיינען אויגען גענפֿונדען, נור לאַס איך ניכֿט זאָ אין
מוליק ווערן. 16. דער עוויגע ספרַכֿ זו משה: נאַם איר דיר זיע־
בעליג חלטעסטען דער נאַטליכֿן זוזאַמען קאָמען, פֿאָן דענען דיר
בעקאַנט מיוט, דאַס זיי דיר חלטעסטען דעס פֿאָלקעס מוזד דעסען
בעאַמטען זיין קאָנגען, פֿיהרע זיי פֿאָר דאָז טעפֿטסלעלט, מוזד נאַס
זיי חלודע נעבען דיר טטעהגען, 17. מיך ווערדע איך דאָזעלבסט הער־
אַבלאַסען, איט דיר רעדען, מוזד עטוואָס פֿאָן דעק גייסטע נעהאַלן,
דער מויך דיר מיוט, מוזד מויך זיי לעגען, דאַמיט זיי דיר דיר
לאַסט דעס פֿאָלקעס טרעגען העלפֿען, מוזד דוס ניכֿט חלויין
זו טראַגען האַבעסט. 18. דעק פֿאָלק חַבער אאַכֿע דיזעזעס בע־
קאַנגט: האַלטעט מייך מויך אאַרגען בעריט, מיהר זאָלט פֿלייס זו
עסען בעקאָמען, דאַז מיהר דאָך גענוייגט, דאַס עס דער עוויגע
פֿערנאָמען, ווען מוס דאָך יעאַמאַנד פֿלייס גאַבע! ווי האַטטען
עס מין מצרים בעסער! זי ווירד מייך נון דער עוויגע פֿלייס זו
עסען גאַבען. 19. ניכֿט נור מויך מיינען טאָג זאָלט מיהר זאָלאַעס זו
עסען האַבען, מויך ניכֿט עטוואָ מויך לוויי, פֿיעל, נאַהן אַדער זו אַלייג
טאָגע. 20. זאָנדערן מויך מיינען גאַנצען אאַנאַטה, בים עס מייך ווע־
דער נור נאַז העדים גאַהען מוזד עקעל ווערדען ווירד. דען
מיהר האַבט דען עוויגען פֿערמאָהט, דער מוזטער מייך מיוט, מוזד
פֿאָר מיהם וויינענד דיז וואַרטע מוזגאַנגאַסען: וואַרום זינד ווי דאָך
מוים מצרים גאַגאַנגען? 21. משה ספרַכֿ: דאַז פֿאָלק, וואַרוזטער
מיך בין, מיוט ואַכֿס אאַהל הונדערט טויזענד מאַן פֿוספֿאָלקס, מוזד

מויך. 18. הערנחַך ברחַך דיא פַּחַהנע דעם סטחַאעם ראובן מויך, איט חיהרען העערען. דער העערפֿיהרער דעם סטחַאעם וואַך אליצור זחַהן שדיאור. 19. דער העערפֿיהרער דעם סטחַאעם דער קינדער שמעון, וואַך שלמיאל זחַהן צורישדי. 20. מונד דער העערפֿיהרער דעם סטחַאעם דער קינדער גד, אליסף זחַהן דעואל. 21. נואַהר ברחַכען דיא קהתים מויך, דיא דחַז היילינגטהום טרוגען, דחַאיט יטנע דיא וואַהנונג ווידער חויפֿטחַגען קחַנגטען, בעפֿחַר דיזע חַנקחַאען. 22. זחַדחַן ברחַך דיא פַּחַהנע דעם וחַגערס דער קינדער אפֿרים מויך, נחַך חיהרען העערען. דער העערפֿיהרער דעם סטחַאעם ואַך אלישמע זחַהן עמיהור. 23. דער העערפֿיהרער דעם סטחַאעם דער קינדער מנשה ואַך גמליאל זחַהן פֿרהצור. 24. מונד דער העערפֿיהרער דעם סטחַאעם דער קינדער בנימן אבידן זחַהן גדעני. 25. נועגט ברחַך דיא פַּחַהנע דער קינדער דן מויך, מונד חַכטען איט חיהרן העערען דען נחַכטרופֿ דער פֿעלדחַגער חויס. דער העערפֿיהרער דיזעס סטחַאעם ואַך אחיעזר זחַהן עמישדי. 26. דער העערפֿיהרער דער קינדער אשר, פגעיאל זחַהן עכרן. 27. מונד דער העערפֿיהרער דער קינדער נפתלי, אחירע זחַהן עינן. 28. חין דיזער חַרדנונג ברחַכען דיא העערע דער קינדער ישראל׳ס מויך מונד זח זעלטען זיא חיהרען לוג פֿחַרט. 29. נו זייגען סוויגער־ פֿחַטער (חַנדרע זעלען, סוואַגער) חבב, דעם זחַהנע־דעם מדינים רעואל, ספרחַך משה: יעלט ליהען וויר חַן דען חַלט, פֿחַן דעם דער עוויגע גענפֿרחַכען, מיך ווילל חיהן מייך חיינגעבען, קחַאחַט איט חונ־ ווער וואַלטען דיל וואַהלטהון, דען דער עוויגע הַחט דער נחַליחַן פֿיעל גוטעס פֿערהיימען. 30. ער חַבער חַנטוואַרטעטע מיך וועדע ניכט איטגעהען, זחַנדערן חין איין זחַנד נו מיינער פֿערוחַנדטפֿחַט לוריק־ קעהרען. 31. יענער ספרחַך: פֿערלחַם חונס דחַך ניכט! דוא ווייסט דיא גענוגענהייט חין דער ווייסטע וח ווי ליגען וועדען, חונד קחַנגסט חונס סטחַטט דער חויגען דיעלען (פֿחַן חַלזע גוטען נחַכ־ ריכט גענגען). 32. ווען דוא איט חונס ליהסט, זח וואַלען ווי דיך חַל־ זעם גוטע, דחַז חונס דער עוויגע ערלייגען ווירד, איטגענישען זחַסען. 33. זיא ברחַכען חויך פֿחַן דעם בערגע דעם עוויגען חונד חַכטען דרייא טחַגערייזען לחַג דיא בונ־ דעסלחַדע דעם עוויגען פֿחַר חיהנען הער, חיהנען נו לייגען, וואַ זיא רוהען זחַלטען. 34. דיא וואַלק דעם עוויגען ואַך חיאַער דעם טחַגם חיבער חיהנען, ווען זיא חוים דעם זחַגער נחַגען. 35. ווען דיא זחַדע לחַג טפרחַך משה, חויך, ח עוויגער! זחַם דיינע פֿיינדע נערסטרייעט חונד דיא דיך הַסען, פֿחַך דיר פֿוידטיג וועדען. 36. חונד ווען זיא ניעדער גענעלט וואַרד, טפרחַך ער, רוהע נון חעהר, וַ עוויגער! חונטער דער חענגע דער טויזענדע ישראל׳ס:

יא 1. דחַז פֿחַלק ואַך חַבער חיספֿערגיגט, חונד בעקחַגטע זיך, חויך חיינע דעם עוויגען חיספֿחַלויגע וויזע; דער עוויגע פֿערנחַהק עס, זיין נחַרן ערגריחַאטע, דחַז פֿייער דעם עוויגען ענטצינדעטע זיך חונטער חיהנען, חונד פֿערלעהרטע סחַן דחַז ענדע דעם וחַגערס. 2. דחַז פֿחַלק טריח נו משה, דיזער בעטעטע נום עוויגען, חונד דחַז פֿייער פֿערסוחַנד. 3. חחַן נחַכטע דענזעלבען חרט תבערה, ווייל דחַז פֿייער דעם עוויגען זיך חונטער חיהנען ענטצינדעט החטע. 4. דחַז פֿרעמדע גענינדעל חונטער חיהנען החטע חחַכערלייח וימטערנע

זיא מויך מוין דעסטן בעפעהל ווידער מויך. 21. יף לוויילטן בויאב
דיא וואלקע נור פאן מבענד ביז צו אונזרגען צין מיינער סטעלע, זא
ווירט זיא זיך דעס אונזרגענס ערהאבן, זא ברעכען זיא מויך, אדער זיא
בויעב טאג מונד נאכט, מלמדען ערהאב זיא זיך, מונד זיא ברעכען
מויך. 22. אדער לוויא טאגע, אדער זיין אונאטה, אדער מויך מיין
גמכלעם יהר, זא לאגע דיא וואלקע פארפוהר מיבער דער וואהנ-
וא:ג צו רוהען, לאגען דיא קינדער ישראל'ם סטיל מונד לאגען כיכט
ווייטער, מונד זא באלד זיא זיך ערהאב, ברעכען זיא מויך. 23. מויך
בעפעהל דעם עוויגען לאגען זיא סטילע, מונד מויך בעפעהל דעמזע-
בען זיא מיהרען לוך פארט. זיא ריכטעטען זיך פאוויג נאך דעם
אנדייטען דעם עוויגען, ווא דערזעלבע דורך משה פערארדנעט האטטע.

י 1. דער עוויגע רעדעטע פערנער איט משה מונד ספראך:
2. זאם דיר לוויא זילבערנע טרומפעטען מאכען פאן געטריבענ:ער
ארבייט זאלסט דוא זיא פערפערטיגען לאסטן. דיא זאלען דיר דיע-
נען ביים זאמאלען בערופען דער גמאיינדע מונד ביים אויפברוכ
דער לאגער. 3. ווען זיא זי בידען גבלאסטן ווירד; זא פערזאמאנ-
זיך דיא גאנצע גמאיינדע ביא דיר פאר דעם מיינגאנג דעם טיפ-
עלטם. 4. ווירד נור זיא מיינע גבלאסטן זא קאמאנען דיא פירסטען,
דיא האבערסטען, פעלדהעררען ישראל'ם ביא דיר זוזאמען. 5. ווען
זאלב גבלאזען ווירד, זא ברעכען דיא לאגער מוין דיא גענגען אנד-
גען ליגען. 6. ווען נוא זוויטענאלב זאלב גבלאזען ווירד, זא בלע-
כען דיא לאגער מוין, דיא גענגען וידען ליגען. ביא דעם מויפברוכ
ווירד חלעליט זאלב גבלאזען. 7. ווען חבער מיינע פערזאמלונג
זוזאמען בערופען ווערדען זאלל, זא ווירד זיא מיינעם טאנע פאוזע,
חבער ניכט זאלב גבלאזען. 8. דיא פריעסטער, אהרן'ם זאהנע זאלל
זען דיא טרומפעטען בלאזען, מונד דיזעם מוין מיינע נאכקאמאן
זיין בעסטענדיגעם געזעטז בלייבען. 9. ווען מיהר זיא מיינעם
לאנדע, ווידער מיינען טירחאנגען, דער מיין דריקט זו פעלדע ליהט,
זא זאלט מיהר מיט דען טרומפעטען זאלב בלאזען, דאדורך ווערדעט
מיהר פאר דעם עוויגען מיינעם גאטטע מין מנדענקען קאמאן, מונד
בייאטחנד ערהאלטען ווידער מיינע פיינד. 10. זען פריידענטאגען,
פעסטען, מונד נייאמענדען, זאלט מיהר מיט דען טרומפעטען בלא-
זען, בייא מיינע גאבלען חפפערן מונד פריידענאפפערן, זא זאלען
זיא מיין זוא מנדענקען זיין פאר מיינעם גאטטע, מיך דער עוויגע
מיינר גאטט. 11. עם ווחר אים לוויטען יהרע, חם לוחלפטען
דעם לוילטען אונחטם חלם זיך דיא וואלקע פאן דער וואהנונג דעם
צייגניסעם ערהאב. 12. דיא קינדער ישראל'ם בראכען היריך, מין
פערסידנען ליגען, פאן דער ווייטע סיני מוין, מונד דיא וואלקע לים
זיך מין דער ווייטע פארן נידער. 13. דיזעם ווחר דחז ערסטע
מאהל, דחם זיא, נחך פערחרדנונג דעם עוויגען דורך משה, מויפגע-
בראכען זינד. 14. נוערסט ברחך דיא פאהנע דעם לחגערם דער
יהודה מוין, מיט מיהרען העערען, דער הערפיהרער דעם סטחמ-
אעם ווחר נחשון, זאהן עמינדב. 15. דער הערפיהרער דעם סטחם-
אעם דער קינדער ישששכר ווחר, נתנאל זאהן צועור. 16. מונד דער
הערפיהרער דעם סטחמאעם דער קינדער זבולן, אליאב זאהן חלון.
17. מינלוויסען ווחרד דיא וחהנונג מויסחיינחנדער גענחמאען, מונד
דיא קינדער גרשון מונד מרדי, דיא זיא טרוגען, ברחכען מלמדען

פֿיערלעהנטען טאָגע דיזעם מצהטס, לויסען ביידען חבֿענדען זאָלט
מיהר עס פֿערריכטען, נור בעסטיאטען נייט, נאָך חלוֹען גענעטלען
חונד פֿאָרסריפֿטען דעסזעלבען, מיפֿט מיהר עס פֿערריכטען. 4. משה
בעפֿאָהל דען קינדערן ישראל׳ס, דאָס פּסח לו פֿערריכטען. 5. חונד
זיי טהאָטען עס, אָם פֿיערלעהנטען טאָגע דעם ערסטען מצהטס,
לויסטען ביידען חבֿענדען, זין דער ווילדע סיני, וויא דער עווינע דעם
משה בעפֿאָהלען, זא אָכטען עס דיא קינדער ישראל׳ס. 6. נון וואָ-
רען חייניגע לייט חונטער חיהנען, דיא זיך חאָן חיינעם לייכנאָם
פֿערחונרייניגט האָטטען, חונד חאָן דעזעלבען טאָגע דאָס פּסח נים
מיטפֿערריכטען קאָנטען דיעזע מצנער טרעטען חאָן דעזעלבען טאָ-
גע פֿאָר משה חונד פֿאָר אהרן. 7. חונד ספּראָכען לו חיהם: וויר
זינד יעלט דורך חיינעם לייכנאָם פֿערחונרייניגט, וואָרום זאָלען וויר
חאָבער דעסווענען גערינגער זיין, חונד דאָס חפֿפֿער דעם עווינען ניפֿט
לור גענעלטען לייט מיט דען חיברינען קינדערן ישראל׳ס ברינגען
קאָנגען? 8. משה חנטוואָרטעטע חיהנען: האַרעט! חיך ווילל פֿער-
נעהמען וואָס דער עווינע חייערנטווענען גענביטען ווירד. 9. דער
עווינע חבֿער מפּראָך לו משה ווים פֿאָלגט: 10. רעדע מיט דען קינ-
דערן ישראל׳ס חונד זאָגע חיהנען: ווען יעמאַנד פֿאָן חייך, יעלט
פֿדער חין קינפֿטינגען לייטען, דורך בעריהרונג חיינער לייכ חונרין
גענאָחרדען חדער חויך חיינער ווייטען רייזע חיזט, חונד דעם עווינען
לו עהרען דאָס פּסח פֿערריכטען חאָלטע. 11. זא זאָלל חאָן עם חיך
לוייטען חאָנאָטע, חאָך פֿיערלעהנטען טאָגע, לוויטען דען ביידען חבֿענ-
דען פֿערריכטען, חונד מיט חונגעזייערטעם ברחדע חונד ביטטערן
קרייטערן עסען. 12. חאָן זאָלל ניכט דאָפֿאָן בייז חאָך חאָנדערן חאָר-
גען טטעהן חאָסען, חויך קיין בוין דאָרען נעברעכען. נאָך חאָלען גע-
זעלטען דעם פּסח זאָלל חאָן דאָרען פֿערפֿאָהרען. 13. חיזט חאָבער יע-
חונד רוין, חויך ניכט חויל דער רייזע, חונד חונטערלאָסט דענאָך
דאָס פּסח לו חאָלטען, זא זאָלל דיא זעלבע פערזאָן חוים חיהרער נאָלי
חויגערחטטעט ווערדען, ווייל זיא דאָס חפֿפֿער דעם עווינען ניכט לור
גענעלטען לייט דאָרום חפֿפֿער דעם עווינען ניכט לור חיינער חדער
חנדערען חבֿענדמאָלזייט, פֿיר רעלידיאָנספֿערוואָנדטען, חונד חיינגעבאָרנען
דעם לאָנדעם. 14. ווען חיין רעלידיאָנספֿערוואָנדטער זיך בייא חייך
חויפֿהאַלט חונד דאָס פּסח חיטחאָלטען ווילל, זא חוים ער עם נאָך דעם
גענעטלע חונד דער פֿאָרסריפֿט דעם פּסח האַלטען: חיהר האַבט
חיינערלייא גענעטל, פֿיר רעלידיאָנספֿערוואָנדטען, חונד חיינגעבאָרנען
דעם לאָנדעם. 15. חאָם דיא וואָהנונג חויפֿגערידטעט וואָרד בערעקטע
דיא וואָלקע דיא וואָהנונג, חיבער דעם לעלטע דעם לייגניסעם חונד
חבֿענדס וואָר עס חיבער דער וואָהנונג, וויא פֿייערפֿלוט, ביז דעם
חאָרגענס. 16. זא וואָר עס בעסטאָנדיג, דיא וואָלקע בעדעקטע זיא,
חונד דעם נאָכטס וואָר פֿייערפֿלוט. 17. זא וויא זיך דיא וואָלקע פֿאָן
דעם גענעלטע ערהאָב, בראָכען דיא קינדער ישראל׳ס חויל, חונד
וואָ זיך דיא וואָלקע נידער לייס, דאָ רוהטען זיא חויך. 18. חויל בע-
פֿעהל דעם עווינען בראָכען דיא קינדער ישראל׳ס חויך, חונד חויל
בעפֿעהל דעם עווינען רוהטען זיא, זא לאָגע נעחויך דיא וואָלקע חי-
רער דער וואָהנונג בלייבע, לאָגען זיא סטילל. 19. בלייבע דיא וואָלקע
לאָגע לייט חיבער דער וואָהנונג, זא ריכטעטען זיך דיא קינדער
ישראל׳ס נאָך דעם מאַנדייטען דעם עווינען, חונד לאָגען ניכט וויי-
טער. 20. לוויילען בלייבע דיא וואָלקע נור וועניגע טאָגע חיבער דער
וואָהנונג, זא וויא זיא חויך בעפֿעהל דעם עווינען רוהטען, זא בראָכען

נחלת אהרן היו לוים נוסף לזבחם היו בתוך בני ישראל׳ם מבגעוחנדערט זיין וחלוקן, פאר דעם עויגען היו וועדונג אחלען לחסט, וחלוקן זיו דעם דינסט דעם עויגען געוידמעט זיין. 12. היו לוים לעגען כאולין מיהרע החנדע חויך דען קאפף דער סטירע, חוכד חאן ברינגט דעם עויגען לו עהרען, חייכען נוסף זינדענ= חפפער, חוכד חייכען נוסף גחלגען חפפער, חוסף היו לוים לו פערוחה= לען. 13. דוח סטעלסט היו לוים פאר אהרן חוכד פאר זיינע וחהנע חוכד לחמעסט זיו חייכע וועדונג אחלען, זיך דעם עויגען לו ווידמען. 14. דחרוך וועדען היו לוים פאן דען קינדערן ישראל׳ם מבגעוחנ= דערט, חוכד זינד מיין חייגען. 15. דיחי לוים וחלוען הערנאך חין דחו סטיפטמלעלט גההען, מיהרען דיעכסט חגלוטרעטען, וחבחלד דוח זיו החסט רייניגען חוכד איט מיהנען חייכע וועדונג אחלען לחסען. 16. דען זיו זינד איר גענעכקט, חוים דען קינדערן ישראל׳ם איר גענעכקט, חוכד חיך החבע זיו חגגענחחאן פ ר חלוע ערסטויגע דעם חוט= טערלייבס, פיר חלועם ערסטגעבארנע חונטער דען קינדערן ישרא׳ם. 17. דען חלועם ערסטגעבארנע חונטער דען קינדערן ישראל׳ם, פאן חענסען חוכד פיה, גההארט איך לו. חלם איך חיק לחנדע מצרים חל= ועם ערסטגעבארנע סטערבען ועם, החבע חיך זיו איר גההיליגט. 18. כן נעהאע איך דיו לוים חן, פיר חלועם ערסטגעבארנע חונ= טער דען קינדערן ישראל׳ם. 19. חוכד גאבע דיוע לוים וויעדערום דעם אהרן חוכד זייכען וחהנע לוט גענאע, חוים דען קינדערן ישראל׳ם דחם זיו חנסטחטט דער קינדער ישראל׳ם דען דינסט ביים סטיפטמלעלטע פערוהען, חוכד חלם חיין וחזענעלד פיר זיו זיין אח= גען, דחמיט דיו קינדער ישראל׳ם זיך קיינע סטרחפע נוליהען, וען זיו זיך דעם היליגטהואע נחהערן. 20. משה, אהרן חוכד דיו גחנלע גענייגדע דער קינדער ישראל׳ם נחהאען דיוע איט דען לוים פאר; ווי דער עוויגע דעם משה חין חנזעהונג דער לוים בעפאהלען, וח טהחטען חיהרע קינדער ישראל׳ם. 21. דיו לוים ענטזינדיגטען זיך, חוכד וואשען חיהרע קליידער. אהרן וים זיו פאר דעם עויגען זיך וענדען. חויך פערוחהנטע זיו אהרן נו חיהרער פאוועלונג רייני= גונג. 22. הערנאך גינגען דיו לוים הין, חיהר חאט חין דעם סטיפטמלעלטע חנלוטרעטען, חין גענעווארט אהרן׳ם חוכד זיינער וחהנע, ווי דער עויגע דעם משה, חין חנזעהונג דער לוים, בע= פאהלען החטטע, וח וחרד איט חיהנען פארגענחאחאן. 23. דער עויגע רעדעטע פערנער איט משה, חוכד טפרחך: 24. דיעזעם חיזט חין חנזעהונג דער לוים נאך נו בעחבחכטען: וער פינף חוכד נוואנציג יחהרע חלט חיזט, דער חיזט טיכטיג נוס דיעכסט ביי דער חרבייט דעם סטיפטמלעלטס. 25. וחבחלד ער פינפציג יחהרע חלט חיזט, גאהט ער חב פאן דינסט דער חרבייט חוכד פערריכטעט וחלבע ניכט אעהר. 26. ער הילפט נואר נאך זיינען ברידערן, ביים סטיפטמלעלטע דיו חויפזיכט נו החבען, חרבייט חבער פערריכטעט ער ניכט אעהר, וי וחלסט דוח עם חין חנזעהונג דער לוים החלטען ביי חיהרעם חאטע.

ט 1. פערנער רעדעטע דער עויגע איט משה, חין דער ווי סטע סיני, חיך ערסטען אחנחטע דעם נוייטען יחהרס נאך חיהרעם חוים= גחנגע חוים דעם נחנדע מצרים, חוכד טפרחך: 2. דיו קינדער ישראל וחלוען דחם פסח פערריכטען, נור גענעטלטען נייט. 3. חם

נאָוליך זיין יונגעס ריגד, זיין ווידער, זיין יאָהריגעס וואָס לוט
גאַנצען אָפּפֿער. 82. זיין ליעגענבאָק לוט זיגדענאָפּפֿער. 83. לוט
פֿרייד־ענאָפּפֿער, לוייט ריגדער, פֿינף ווידער, פֿינף בוקע, פֿינף
יאָהריגע וואָ ואער. דיזעס ווער דיא גאַבע אחירע זאָהן ענן. 84. זאָ
ווער דאָ: זיבן זילבערנע סקאָלען, זוי לייט, דאָ עס גע־
זאָלבט ווערדען, פֿאָן דען סטאַמאָפֿירסטען ישראל־ם, לוזאָל זילבער־
נע סיסעלן, לוזאָל זילבערנע סאָלען, לוזאָל גאָלדענע ואָפּפֿעל. 85. יע־
דע סיסעל הונדערט חונד דרייסיג, חונד יעדע סאָלע זיבעניג שקל
טוער. אָלזאָ דאָ: זילבער דער גע־פֿאָסע לוזאָמען, לוייט טויזענד
חונד פֿיעראָ הונדערט שקל, נאָך דעם געוויכטע דעס היליגטהומס.
86. לוזאָל גאָלדענע וואָפּפֿעל פֿאָלן רויכווערקס, יעדער נעהן שקל,
נאָך דעם געוויכטע דעס היליגטהומס, אָלזאָ דאָ: גאָלד דער וואָפּפֿעל
לוזאָמען הונדערט חונד לוזאָלזיג שקלים. 87. אָלזעס ריגדפיה לוט
גאַנצען אָפּפֿער לוזאָמען, לוזאָל טויערע, לוזאָל ווידער, לוזאָל
יאָהריגע וואָמער נעבסט זיהרעס אָפּפֿערהעלע, חונד לוזאָל ליגע־
בוקע לו זיגדענאָפּפֿערן. 88. אָלזעס ריגדפיה לו פֿרייד־ענאָפּפֿער לו־
זאָמען, פֿיער חונד לוזאָלזיג טויערע, זעכליג ווידער, זעכליג בוקע,
זעכליג יאָהריגע וואָמער, הירזיט ווערד דער אָלטאָר זיינגעווייהט,
נאָכדעם ער גע־זאָלבט ווערדען. 89. ווען משה זין דאָ: טויפֿטם־
לעלט קאָמ, איט זיהם לו רעדען, זוי האָרטע ער דיא סטיזאָע פֿאָך
דעקעל דער זאָדע דעם לייגניסעס, לוישען דען ביידען כרובים הע־
רונטער, זיך איט זיהם מונטערהאַלטען, חונד זוי ווערד זיהם בע־
פֿעהל ערטהיילט.

בהעלותך

ח 1. דער עוויגע רעדעטע איט משה, חונד ספראָך: 2. רעדע
איט אהרן, חונד ספריך: ווען דוא דיא לאָפּען אָנצינדעסט, זוי
זאָלזען זיבען לאָפּען פֿאָרוואָרטס דעם לייכטער גע־גענזיבער זיהל
לייכט ווערפֿען. 3. אהרן טהאָט אויך אָלזאָ; גענען דיא פֿאָרדערזיי־
טע דעס לייכטערס ליעס ער דיא לאָפּען ברענגען, ווי דער עוויגע
דעם משה בעפֿאָהלען האַטטע. 4. דער לייכטער אָבער ווער פֿאָל־
גענדער גאַסטאָלט גאָרביטעט: ער ווער פֿאָן גאָלד אויס זיינעם
סטיקע גאָטריבען פֿאָן סאָפֿט בים בלואָט ווער עס אויס זיינעם סטי־
קע, ווי דאָ: אָדעלן, ווי־לכעם דער עוויגע דעם משה גאָלייגט, זי
האָט ער דען לייכטער פֿערפֿערטיגען לאָסען. 5. פֿערנער רעדעטע
דער עוויגע איט משה, חונד ספראָך: 6. נים דיא לוים אויס דען
קינדערן ישראל־ם חונד רייניגע זיא. 7. דיזעס אָבער זאָלסט דוא
איט זיהנען פֿאָרנעהאָלען, חוס זיא זו רייניגען: בעספרענגע זיא איט
עטוזינדיגונגסוואָסער, (נאָפֿאָר אָבער) לאָס זיא זיא זיינעם סעער־
מעסער זיך אויהרען גאַנצען לייב אָבסעערען, חונד זיא ווערד זיהם
וואָסען, זי זיכד זיא ריין. 8. זיא נעהאָלען פֿערנער זיין סטירקאָב,
נעבסט דעם דאָלו גענאָריגען מעהלאָפּפֿער, פֿאָך פֿיינסטען וויילע־
מעהל, איט אָהל מיינגעריהרט, חונד נאָך זיין לוייטעם סטיערקאָב
זו זיגדענאָפּפֿער. 9. דוא זאָלסט אָלסדאָן דיא לוים היטרעטען פֿאָר
דאָ: סטיפֿטסלעלט, חונד דיא גאַנצע געמיינדע דער קינדער ישראל־ם
זיך פֿערזאַמאָלן. 10. ווען זון דיא לוים היקאָמען פֿאָר דען עווי־
גען, זאָלזען דיא קינדער ישראל־ם אויהרע האָנדע אויף זיא. 11. חונד

אפֿער, לוייט רינדער, פֿינף ווידער, פֿינף בעקע, פֿינף יאָהריגע
לעמער דיזעס וואָך דיזן גאַבע, אלישמע זהן עמיהוד. 54. ביי
מאַטען טאָג דער פֿירסט דער קינדער מנשה נמליאל זהן
פֿדהצור. 55. זייַנ גאַבע וואָך, זילבערנע שיסעל, הונדערט
אונד דרייסיג שקל טוער, זילבערנע שאָלע, זיבעניג שקל
טוער, נאָך דעם שקל דעם היליגטהומס, ביידע פֿאָלל דעם
פֿייַנמטען אעהלס, איט עהל מיינגעריהרט לום אעהלאָפֿער.
56. מיין גאָלדענער לעפֿעל לעהן שקל טוער פֿאָלל רייכֿעראָוערקס.
57. מיין סטיער, נאָמלעך מיין יונגעס רינד, מיין ווידער, מיין יאָה-
ריגעס לאַם לום זינדאָפֿער. 58. מיין ליגענבאָק לום זינדאָפֿ-
פֿער. 59. לום פֿרייד־עלאָפֿער, לוייט רינדער, פֿינף ווידער, פֿינף
בעקע, פֿינף יאָהריגע לאָמער. דיזעס וואָך דיזן גאַבע גמליאל
זהן פדהצור. 60. ביי נייַנטען טאָג דער פֿירסט דער קינדער
בנימן, אבידן זהן גדעני. 61. זייַנ גאַבע וואָך, זילבערנע
שיסעל, הונדערט אונד דרייסיג שקל טוער, זילבערנע שאָלע,
זיבעניג שקל טוער, נאָך דעם שקל דעם היליגטהומס, ביידע
פֿאָלל דעם פֿייַנמטען אעהלס, איט עהל מיינגעריהרט לום אעה-
לאָפֿער. 62. מיין גאָלדענער לעפֿעל לעהן שקל טוער, פֿאָלל רויכֿ-
ווערקס. 63. מיין סטיר, נאָמלעך מיין יונגעס רינד, מיין ווידער,
מיין יאָהריגעס לאַם לום גאַנצאָפֿער. 64. מיין ליגענבאָק לום
זינדאָפֿער. 65. לום פֿרייד־עלאָפֿער, לוייט רינדער, פֿינף ווי-
דער, פֿינף בעקע, פֿינף יאָהריגע לאָמער. דיזעס וואָך דיזן גאַבע
אבידן זהן גדעני. 66. ביי לעהנטען טאָג דער פֿירסט דער קינ-
דער דן, אחיעזר זהן עמישדי. 67. זייַנ גאַבע וואָך, זילבער-
נע שיסעל, הונדערט אונד דרייסיג שקל טוער, זילבערנע שאָלע,
זיבעניג שקל טוער, נאָך דעם שקל דעם היליגטהומס, ביידע
פֿאָלל דעם פֿייַנמטען אעהלס, איט עהל מיינגעריהרט לום אעה-
לאָפֿער. 68. מיין גאָלדענער לעפֿעל, לעהן שקל טוער, פֿאָלל
רויכֿווערקס. 69. מיין סטיר נאָמלעך מיין יונגעס רינד, מיין ווידער
מיין יאָהריגעס לאַם לום גאַנצאָפֿער. 70. מיין ליגענבאָק לום זי-
דענאָפֿער. 71. לום פֿרייד־עלאָפֿער, לוייט רינדער, פֿינף ווידער,
פֿינף בעקע, פֿינף יאָהריגע לאָמער. דיזעס וואָך דיזן גאַבע אחיעזר
זהן עמישדי. 72. ביי מיינפֿטען טאָג דער פֿירסטן דער קינדער
אשר, פגעיאל זהן עכרן. 73. זייַנ גאַבע וואָך, זילבערנע
שיסעל, הונדערט אונד דרייסיג שקל טוער, זילבערנע שאָלע,
זיבעניג שקל טוער, נאָך דעם שקל דעם היליגטהומס, ביידע
פֿאָלל דעם פֿייַנמטען אעהלס, איט עהל מיינגעריהרט לום אעה-
לאָפֿער. 74. מיין גאָלדענער לעפֿעל לעהן שקל טוער, פֿאָלל רויכֿווערקס.
75. מיין סטיר, נאָמלעך מיין יונגעס רינד, מיין ווידער, מיין יאָהרי-
געס לאַם לום גאַנצאָפֿער. 76. מיין ליגענבאָק לום זינדאָפֿער.
77. לום פֿרייד־עלאָפֿער, לוייט רינדער, פֿינף ווידער, פֿינף בעקע
פֿינף יאָהריגע לאָמער. דיזעס וואָך דיזן גאַבע פגעיל זהן עכרן.
78. ביי לעהנטען טאָג דער פֿירסט דער קינדער נפתלי, אחירע
זהן עינן. 79. זייַנ גאַבע וואָך, זילבערנע שיסעל הונדערט
אונד דרייסיג שקל טוער, זילבערנע שאָלע זיבעניג שקל
טוער נאָך דעם שקל דעם היליגטהומס. ביידע פֿאָלל דעם פֿייַנמטען
אעהלס איט עהל מיינגעריהרט לום אעהלאָפֿער. 80. מיין גאָלדענער
לעפֿעל לעהן שקל טוער, פֿאָלל רויכֿווערקס. 81. מיין סטיער,

נתנאל זהן צוער. 24. אָם דריטטען טאָג דער פירסט דער קינ־
דער זבולן, אליאב זהן חלן. 25. זיינע גאָבע ווער, מיינע זילבערנע
טיסעל הונדערט מונד דריימיג שקל סוער, מיינע זילבערנע טאָנע.
זיעבענליג שקל סוער, נאָך דעם שקל דעם היילינגטהומס ביידע פאָלן
דעם פיינסטען מעהל, מיט אָהל מיינגעריהרט, לום מעהלאפּער.
26. מיין גאָלדענער לאפּפּעל, לעהן שקל סוער פאָלן רויכווערקס.
27. מיין סטיר, נאָמלאָך מיין יונגעם רינד, מיין ווידער, מיין יאָהרי־
געם לאָם, לום גאָנלאָפּפער. 28. מיין ליגענבאָק לום זינדענאָפּפער.
29. לום פאַרזידענאָפּפער לווייא רינדער, פּינל ווידער, פּינל באָקע,
פּינל יאָהריגע לאָמער. דיעזעם ווער דיא גאָבע אליאב זהן חלן.
30. אָם פּיערטען טאָג דער פּירסט דער קינדער ראיבן, אליצור
זהן שדיאור. 31. זיינע גאָבע ווער, מיינע זילבערנע טיסעל, הונ־
דערט מונד דריימיג שקל סוער, מיינע זילבערנע טאָנע, זיעבענליג
שקל סוער, נאָך דעם שקל דעם היילינגטהומס, ביידע פאָלן דעם
פיינסטען מעהל, מיט אָהל מיינגעריהרט, לום מעהלאפּער. 32. מיין
גאָלדענער לאפּפּעל, לעהן שקל סוער פאָלן רויכווערק. 33. מיין
סטיר, נאָמלאָך מיין יונגעם רינד. מיין ווידער מונד מיין יאָהריגעם
לאָם לום גאָנלאָפּפער. 34. מיין ליגענבאָק לום זינדענאָפּפער.
35. לום פאַרזידענאָפּפער, לווייא רינדער, פּינל ווידער, פּינל באָקע,
פּינל יאָהריגע לאָמער. דיעזעם ווער דיא גאָבע אליציר זהן שדיאור.
36. אָם פּינפּטען טאָג דער פּילפט דער קינדער שמעון, שלמיאל
זהן צורישדי. 37. זיינע גאָבע ווער, מיינע זילבערנע טיסעל, הונ־
דערט מונד דריימיג שקל סוער, מיינע זילבערנע טאָנע, זיעבענליג
שקל סוער, נאָך דעם שקל דעם היילינגטהומס. ביידע פאָלן דעם
פיינסטען מעהל, מיט אָהל מיינגעריהרט, לום מעהלאפּער. 38. מיין
גאָלדענער לאפּפּעל לעהן שקל סוער, פאָלן רויכווערקס. 39. מיין
סטיר, נאָמלאָך מיין יונגעם רינד, מיין ווידער, מיין יאָהריגעם לאָם
לום גאָנלאָפּפער. 40. מיין ליגענבאָק לום זינדענאָפּפער. 41. לום
פאַרזידענאָפּפער, לווייא רינדער, פּינל ווידער, פּינל באָקע, פּינל
יאָהריגע לאָמער, דיעזעם ווער דיא גאָבע, שלמיאל זהן צורישדי.
42. אָם זינפּטען טאָג דער פּילפט דער קינדער גד, אליסף זהן
דעואל. 43. זיינע גאָבע ווער מיינע זילבערנע טיסעל, הונדערט מונד
דריימיג שקל סוער, מיינע זילבערנע טאָנע, זיעבענליג שקל סוער,
נאָך דעם שקל דעם היילינגטהומס, ביידע פאָלן דעם פיינסטען מעהל,
מיט אָהל מיינגעריהרט לום מעהלאפּער. 44. מיין גאָלדענער לאָפּ־
פּעל, לעהן שקל סוער, פאָלן רויכווערקס. 45. מיין סטיר, נאָמלאָך
מיין יונגעם רינד, מיין ווידער, מיין יאָהריגעם לאָם לום גאָנלע־
אָפּפער. 46. מיין ליגענבאָק לום זינדענאָפּפער. 47. לום פּרי־
דענאָפּפער, לווייא רינדער, פּינל ווידער, פּינל באָקע, פּינל יאָהרי־
גע לאָמער. דיעזעם ווער דיא גאָבע אליסף זהן דעואל. 48. אָם
זיעבענטען טאָג דער פּירסט דער קינדער אפרים אלישמע זהן
עמיהוד. 49. זיינע גאָבע ווער, מיינע זילבערנע טיסעל, הונדערט
מונד דריימיג שקל סוער, מיינע זילבערנע טאָנע זיעבענליג שקל
סוער, נאָך דעם שקל דעם היילינגטהומס. ביידע פאָלן דעם פיינסטען
מעהל, מיט אָהל מיינגעריהרט לום מעהלאפּער. 50. מיין גאָלד־
נער לאָפּפּעל, לעהן שקל סוער, פאָלן רויכווערקס. 51. מיין סטיער,
נאָמלאָך מיין יונגעם רינד, מיין ווידער, מיין יאָהריגעם לאָם לום גאָנ־
לעזאָפּפער. 52. מיין ליגענבאָק לום זינדענאָפּפער. 53. לום פּרי־זידענ־

דיר לו, מוזד גאבע דיר גוזקיעזיגקייט. 27. וזָן זאָלען זיא מייכען כאָטען חיבער דיא קינדער ישראל׳ס מויסטערעלען, מוזד מיך ווערדע זיא זעגנען.

ן 1. אָזם משה דיא מויפֿריכטונג דער וואָהנונג פֿאָלזעדעט, מוזד זיא גע:חָלבט מוזד גאהייליגט, וויא מוזך דען חָלטאָר מיט זייכען גע= רָטהען לו סטאָנדע גאברָכט, חָזם ער דיזעס חָלזעס מייגע:חָלבט מוזד גאהייליגט האָטטע. 2. דָן ברָכָטען דיא פֿירסטען ישראל׳ס, כָאולזיך דיא פֿאָזילזענהייפטער, חָדער דיא סטָאָמפֿירסטען, וועלכע דען מוסטערונגען בייזגעוואָהנט האָבען. 3. דיזע ברָכָטען מיהרע גָאבע פֿאָר דען עוויגען, זעכס בעדעקטע וואָגען, מוזד לוואָלף רינ= דער, יעדער לוויא פֿירסטען מייכען וואָגען, מוזד יעדער מייכען כָכ= סען. דיזע ברָכָטען זיא פֿאָר דיא וואָהנונג. 4 דער עוויגע סְפּלָזך לו משה, וויא פֿאָלגט: 5. נים זאָלכעס פֿאָן מיהרען זָן, עס זאָל נוזך דינסט בייא דעזם סטיפֿסטמלזלט גאברויכט וועדען, מוזד דוא זאָלזסט עס דען לוים מיבערגעבען, יעדעזם נָך זייגעזם דינסטע. 6. משה נָהם דיא וואָגען מוזד דָן דינדפֿיעה זָן, מוזד גָאב זיא דען לוים. 7. כָאולזיך לוויא וואָגען מוזד פֿיער רינדער גָאב ער דען קינדערן גרשון, נָך מיהרעזם דינסטע. 8 מוזד פֿיער וואָגען נעבסט חָכָט רינדערן גָאב ער דען קינדערן מררי, נָך מיהרעזם דינסטע מוזטער דער מויפֿיזיכט איתמר, זאָלזעס דעס פריסטערס אהרן. 9. דען קינ= דערן קהָת חָבער גָאב ער ניכָטס, דען זיא האָטטען מיהרען דינסט בייא הייליגטהוזם, מוזד מוסטען עס מויך דען טוזטערן טרָגָען. 10. דיא סטָאָמפֿירסטען ברָכָטען בייא דער זאָלזונג דעס חָלטָרס דָן: מייכוייהונגסָאָפֿער, חָזם זיא, דיא סטָאָמפֿירסטען נָאולזיך, מיה= רע גָאבע נוזך חָלטָרע ברָכָטען. 11. זָגטע דער עוויגע לו משה: יעדער פריסטער זָזל מייזעזם טָגע דיא גָאבע בריגגען לור מייג= וויהונג דעס חָלטָרס. 12. דער חָזם ערסטען טָגע זייגע גָאבע דָרבָרָכָטע, וואָר נחשון זָהן עמינדב, פָֿזם סטָאָמע יהודה. 13. מוזד זייגע גָאבע וואָר, מייגע זילבערגע טיסעל, הונדערט מוזד דרייסיג שקל טוזער, מייגע זילבערגע טָלזע זיבעניג שקל טוזער, נָך דעזם שקל דעס הייליגטהוזס, בייד פָֿזל דעס פֿייכסטען מעהלזס, מיט חָהל מייגעריהרט לזם מעהלָפֿער. 14. מיין גָלדע= נער וָפֿפֿעל, לעהן שקל טוזער, פָֿזל רויכוועדקס. 15. מיין סטיר, כָאולזיך מיין יונגעם רינד, מיין וידדער, מוזד מיין יָהריגעם לָם גָנלזן חָפֿפֿער. 16. מיין ליגענבָק לזם זינדעזָפֿפֿער. 17. לזם פֿרייד= עזָפֿפֿער לוויא רינדער, פֿינף וידדער, פֿינף בָקע מוזד פֿינף יָהריגע לָמער, דיזעס וואָר דיא גָאבע נחשון, זָהן עמינדב. 18. חָם לוייטען טָגע ברָכָטע נתנאל זָהן צוער, פֿירסט דעס סטָאָמעס יששכר. 19. דיזער ברָכָטע לור גָאבע, מייגע זילבערגע טיסעל, הונדערט מוזד דרייסיג שקל טוזער, זיבעניג שקל טוזער, נָך דעזם שקל דעס הייליגטהוזס, בייד פָֿזל דעס פֿייכסטען מעהלזס, מיט חָהל מייגעריהרט, לזם מעה= זָפֿפֿער. 20. מיין גָלדענער וָפֿפֿעל, לעהן שקל טוזער, פָֿזל רויכוועדקס. 21. מיין סטיר, כָאולזיך מיין יונגעם רינד, מיין וידדער, מיין יָהריגעם לָם גָנלזן חָפֿפֿער. 22. מיין ליגענבָק לזם זינדעזָפֿפֿער. 23. לזם פֿרייד= עזָפֿפֿער לוויא רינדער, פֿינף וידדער, פֿינף בָקע, פֿינף יָהריגע לָמער. דיזעס וואָר דיא גָאבע

יעמַנד פַּאָר מיהם אונפערוהענם פוֹמַלוך סטירבט, מונד דאָז הויפט
זייַער עלטהַלטונג פערח נרייניגט, אין וואָלן ער מַך טאָגע זייַער
רייניגונג זיין הויפט בעסערען, מַך זיבעלטען טאָגע נאָמַלוך וואָלן ער
עם בעסערען. **10.** מַך מַלטען טאָגע מַבער בריגט ער לוייח
טורטעלטויבען אָדער לויַיח יונגע טויבען, לוק פריסטער פַּאָר דען
אייגַאנג דעם סטיפַּטמלעלטם. **11.** דער פריסטער אָמַלט אייַנעם לוק
זינדענאָפּפער מונד אייַנעם לוק גאַנלענאָפּפער, פַּערזוֹהנט מיהן דאָם
ער זיך מַן אייַער לייַב פַּערזינדיגט, מונד היילגט אָלזאָ זיין הויפט
ווידערהוק פַּאָן נייַעם. **12.** כון אוק ער דעם עוויגען נזיר עהרען זייַע
עלטהַלטונגסטאָגע ווידערום אַנפַּאַנגען, מונד זו דעם עגדע מיין יוֹה=
ריגעם לאָם לוק סולדענאָפּפער בריגעלן; דיא פַּאָריגען טאָגע מַבער
זאָלען כילט גערעכנעט ווערדען, ווייל דיא עלטהַלטונג דורך אונרייַ=
ניגקייט אונטערבראָכען ווָארדען. **13.** דיזעם אייַנ דיא פַּאָרשריפּט
פַּיר דען עלטהַלטזאָגען, ווען דיא לייט זייַער עלטהַלטונג אוים
אייַנ, בריגט מאָן מיהן פַּאָר דען אייגַאנג דעם סטיפַּטמלעלטם.
14. דאָם זאָלן ער דעם עוויגען זו עהרען, לוק אָפּפער בריגען, מיין
יוֹהריגעם לאָם, אָהנע פַּעהלער, לוק גאַנלען אָפּפער, מיין יוֹהריגעם
סאָמָל אָהנע פַּעהלער, לוק זינדענאָפּפער, אונד אייַנען ווידער אָהנע
פַּעהלער, לוק פַּרייַדענאָפּפער. **15.** פַּערנער אייַנען קאָרב אים
אונגעזויערטען קוכען, פַּאָל פַּייַנסטען מעהל, אים אוֹהל מייַנגעריהרט
אונד אונגעזויערטען, אים אוֹהל בעסטריכענען פלאָדען, נעבסט מיה=
רעם געוואוֹהנליכען אָפּפערמעהל אונד אָפּפערווויין. **16.** דער פריסטער
בריגט דיעזעם פַּאָר דען עוויגען, אונד פַּערריכטעט דאָם זינדענ=
אָפּפער אונד דאָם גאַנלע אָפּפער. **17.** דען ווידער מַבער אָמַכט ער
לוק פַּרייַדענאָפּפער, דעם עוויגען נו עהרען, זאָמט דעם קאָרב
אים אונגעזויערטען ברוֹד: בריגט אויך דאָם מעהל אונד ווייַנאָפּפער.
18. דער עלטהַלטזאָגע זאָלן זיך פַּאָר דעם מייַנגאַנג דעם סטיפַּטס=
לעלטם זיין געווייהטעם הויפטהַר מַבטערען לאָסען, זאָלן דיזעם זיין גע=
ווייהטעם הויפטהַאָר נעהמען אונד אויך דאָם פַּייַער לעגען, דאָם
אונטער דעם פַּרייַדענאָפּפער אייַנ. **19.** דער פריסטער נאָמט דען
בוג, ווען ער גענאָכט אייַנ פַּאָר ווידער אַב, דאָנו אייַנען אונגע=
זויערטען קוכען אוים דעם קאָרבע, אונד אייַנען אונגעזויערטען פלאָ=
דען אונד לעגט עם דעם עלטהַלטזאָגען אויך דיא האָנד נאָכדעם
ער זיך דיא קראָנע דער עלטהַלטונג האָט מַבסטערען לאָסען.
20. דער פריסטער אָמַכט דאָאיט אייַנע ווענדונג פַּאָר דעם עוויגען.
עם אייַנ מיין הייליגטהום דאָם דעם פריסטער גענהַרט, אויסער
דער ווענדונגסברוסט אונד דער העבעסולטער; הערנאָך קאָן דער
עלטהַלטזאָגע ווידער ווין טרינקען. **21.** דיזעם אייַנ דיא לעהרע
פַּיר אייַנען, דער עלטהַלטונג גלוֹבט, זיין אָפּפער דעם עוויגען
נו עהרען ווענען זייַער עלטהַלטונג, אויסער דעם, ווָאם ער עטווָאָ
זאָנסט נאָך זייַנע פַּערמָגען מַנגלובט האָט. ווָאם ער גלוֹבט
האָט, אום ער האָלטען, אויסער דער פַּאָרשריפּט פַּיר דיא עלטהַל=
טונג. **22.** דער עוויגע רעדעטע פַּערנעהם איט משה, אונד ספרַאָך:
23. רעדע איט אהרן אונד זייַנען זוֹהנען, אונד זאָגע זו אָהנען: אויך
פַּאָלגענדע ווייַנע זאָלט זיהר דיא קינדער ישראל'ס זענגנען; איט
דיזען ווערטען זאָלט זיהר זיא בַּנרעדען. **24.** דער עוויגע זענגנע
דיך אונד בעהיטהע דיך. **25.** דער עוויגע לאָסע זיין אַנטליטץ דיר
לייַכטען, אונד זייַ דיר גנאָדיג. **26.** דער עוויגע ווענדע זיין אַנטליץ

סוינדען, מוד דיינען זיב מויפֿטוועלען וחמע. 22. דיזעם פֿלוכווחמער
קחמאע חין דיינע חיינגעווייזע, לומ מויפֿטוועלען דעם זיבעם, מוד
לומ סוינדען דער היפֿטע; דיח פֿרויח ספרעכע, עם זיין חלוזן, די=
זעם גענעהע! 23. דער פֿריסטער שרייבט זחדען דיזע פֿערפֿלוכונג
מויך מיינען לעטטעל, וחשט עם חב חין דחם עקעלהחפֿטע וחמער
היניין. 24. מוד גיבט דער פֿרויח דחם עקעלהחפֿטע פֿערפֿלוכונגם=
וחמער לו טרינקען, דחם עם חין זיח היניין גענהע לומ חבטיילכען
עקעל. 25. דער פֿריסטער ניחמט פֿחרהער דער פֿרויח דחם חייפֿער=
זוכטמחפֿער חוים דער הנדה, חחבט דחמיט חיינע וועדונג פֿחר דעם
עוויגען, מוד ברינגט עס לומ חלטחרע. 26. ניחמט פֿחן דעם חעהל=
חפֿפֿער חיינע הנדפֿחן לומ פֿערדופֿטען, וחשט עם מויך דעם חלטח=
לע חין רויך מויפֿגעהען, מוד הערנחך גיבט ער דער פֿרויח דחם וחח=
סער לו טרינקען. 27. וען ער מיהר דחם וחסער לו טרינקען גענע=
בען, זי ווירד דער ערפֿחלג דיזער זיין: הנט זיח זיך פֿערחונטהרט
מוד מיזט מיהרעם חחנגע חונטריח גענוזען, זי גענט דחם: פֿלוכ=
וחסער חין זיח לומ חבטיילכען עקעל היניין. מיהר לייב ווירד מויפ=
סועלען, מיהרע היפֿטע סוינדען, מוד דיח פֿרויח ווירד לור פֿער=
פֿלוכונגפֿחרואל חונטער מיהרער נחליחן וועדען, 28. הנט זיח זיך
חבער ניכֿפ פֿערחונטהרט מוד מיזט ריין: זי ווירד עם מיהר ניכֿט
סחדען, מוד זיח ווירד פֿילחהר פֿרוכטבחרער דחרויך וועדען. 29. די=
זעם מיזט דיח פֿחרסריפֿט פֿיך דיח מייפֿערזוכט, וען מיינע פֿרויח זיך
גענען מיהרען חחן פֿערגעהט, מוד פֿערחונטהרט ווירד. 30. חדער
וען דער מייפֿערגייסט מיינען עהעחן ערגרייפֿט, דחם ער מייפֿער=
זיכטיגט מויך זיינע פֿרויח ווירד, זי ברינגט ער דיח פֿרויח פֿחר דען
עוויגען מוד דער פֿריסטער הנדעלט מיט מיהר נחך דיזער פֿחר=
סריפֿט. 31. חלמדען מיזט דער חען פֿריח פֿחן חללער סולד. דיח
פֿרויח חבער ווירד מיהרע סולד לו ביסען הנבען.

ו 1. דער עוויגע רעדעטט פֿערנער מיט משה, מוד ספרחך:
2. רעדע מיט דען קינדערן ישראל'ס מוד זחגע מיהנען וען מיין
חחן חדער מיינע פֿרויח זיך דורך מיין געלובדע דער עטהנלטזחח=
קייט הערפֿחר טהוט, דעמ עוויגען לו עהרען נחמלך זיך חנכער
דינגע לו עטהנלטען געוחבט. 3. זי חום ער זיך דעם וויינעם מוד
חנדערער טטחרקע גענטרחנקע עטהנלטען, קיינען עסיג פֿחן ווין
חדער חנדערמ טטחרקען גענטרחנקע טרינקען, מויך קיין חנדערם
נחם פֿחן טרויבען טרינקען, מוד וועדער וויינבעערע נחך רחזיינען
עסען. 4. דיח גחנלע לייט זיינער עטהנלטונג, זחלן ער ניכֿטם גע=
יסען, דחם פֿחמ וויינטחקע, פֿחן קערן בים הילזען פֿערפֿערטיגט
ווירד. 5. זי זחגע דחם געלובדע דער עטהנלטזחקייט דויערט,
זחלן קיין מעערחסער חיבער זיין הויפט פֿחהרען, ער זחלן הייליג
זיין מוד דחם הויפטהחחר פֿרייח וחכסען לחחסען, בים דיח לייט חוים
חיזט, דיח ער דעמ עוויגען לור עהרען לו ערהנלטונג בעסטיאחט.
6. דיח גחנלע לייט היגדורך זחלן ער חויך לו קיינער לייכֿע גענען.
7. זיך חן פֿחטער, מוטטער, ברודער, סוועסטער, וען זיח טחדט
זינד, נייכֿט פֿערחונרייניגען, וויל ער דיח גחטטליכֿע קרחנע דער
עטהנלטזחקייט חויך זיינעם הויפטע טרחגט. 8. דיח גחנלע
לייט זיינער עטהנלטונג, חיזט ער דעמ עוויגען גענהיליגט: 9. וען

ואת הלחם אשר יאכלו בו תאכלו מצות: ואת הדם יהיה לכם לאות על הבתים אשר אתם שם ראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכתי בארץ מצרים: 14. והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג ליהוה לדרתיכם חקת עולם תחגהו: 15. שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמצת ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי: 16. ביום הראשון מקרא קדש ויום השביעי יהיה לכם מקרא קדש כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם: 17. ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם: 18. בראשן תאכלו מצת עד יום האחד ועשרים לחדש בערב: 19. שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ואזרח בארץ: 20. כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות: 21. ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם והכו הפסח: 22. ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף ונגעתם אל המשקוף ואל שתי המזזת מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר: 23. ועבר יהוה לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזזת ופסח יהוה על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף: 24. ושמרתם את הדבר הזה לך ולבניך עד עולם: 25. והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן יהוה לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת: 26. והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם: 27. ואמרתם זבח פסח הוא ליהוה אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו: 28. וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה ואהרן כן עשו: 29. ויהי בחצי הלילה ויהוה הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה: 30. ויקם פרעה לילה הוא והל כל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדלה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת: 31. ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את יהוה כדברכם: 32. גם צאנכם גם בקרכם קחו כאשר דברתם וברכתם גם אתי: 33. ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כלנו מתים: 34. וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צרורת בשמלתם על שכמם: 35. ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת: 36. ויהוה נתן את חן העם בעיני מצרים ויהשאלום ויניצלו את מצרים: 37. ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים מלבד טף: 38. וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד: 39. ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם: 40. ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: 41. ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יהוה מארץ מצרים: 42. ליל שמרים הוא ליהוה להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה ליהוה שמרים לכל בני ישראל לדרתם: 43. ויאמר יהוה אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו: 44. וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אתו אז יאכל בו: 45. תושב ושכיר לא יאכל בו: 46. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבשר אל חוץ ועצם לא תשברו בו: 47. כל עדת ישראל יעשו אתו: 48. וכי יגור אתך גר ועשה פסח ליהוה המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל בו: 49. תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוככם: 50. ויעשו כל בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה ואהרן כן עשו: 51. ויהי בעצם היום הזה הוציא יהוה את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם:

פריסטער דער געווינדע אוסטערטען דיא קהתיסען קינדער, נאך
איהרען געשלעכטערן הויז אבות. 35. פון דריסיגסטען יאהרע
ען הונד דריבער ביס לום פינפליגסטען יאהרע, וואס לום דיענסטע
טויגט בייא טטיפטסלעלטע עטוואס צו פערריכטען. 36. דיא זכלהה
דער געוסטערטען נאך איהרען געשלעכטערן, וואר, לוייא טויזענד,
זיבען הונדערט הונד פינפליג. 37. זא פיל וואהרען דער געוסטערטען
דער קהתיסען געשלעכטער, דיא בייא טטיפטסלעלטע פערריכטונג
האטטען וועלכע, משה הונד אהרן, הויף בשפעהל דעס עוויגען דורך
משה, געוסטערט האטטען. 38. דיא געוסטערטען דער קינדער
גרשון, נאך איהרען געשלעכטערן הונד פאמיליען. 39. פון דריסיגס-
טען יאהרע ען הונד דריבער ביס לום פינפליגסטען יאהרע, ווער
לום דיענסט טויגט, לור חרבייט בייא טטיפטסלעלטע. 40. דיוע גע-
וסטערטען נאך געשלעכטערן הונד פאמיליען וואהרען ען דער זהה,
לוייא טויזענד, זעכס הונדערט הונד דריסיג. 41. זא פיעל וואהרען
דער געוסטערטען פון געשלעכטע דער קינדער גרשון, וואס בייא
טטיפטסלעלטע פערריכטונג האטטע, וועלכע משה הונד אהרן הויף
בשפעהל דעס עוויגען דורך משה. 42. דיא געוסטערטען דער גע-
שלעכטער דער מרריטען קינדער נאך געשלעכטערן הונד פאמיליען.
43. פון דריסיגסטען יאהר ען הונד דריבער ביס לום פינפליגסטען
יאהרע, ווער לום דיענסט טויגט, בייא טטיפטסלעלטע חרבייט צו
פערריכטען. 44. דיוע געוסטערטען נאך איהרען געשלעכטערן וואר-
רען ען דער זהה, דרייא טויזענד הונד לוייא הונדערט. 45. זא פיל
וואהרען דער געוסטערטען, דער געשלעכטער דער מרריטען קינדר,
וועלכע משה הונד אהרן, הויף בשפעהל דעס עוויגען דורך משה, גע-
וסטערט האטטען. 46. אלע געוסטערטען לוואהרען, דיא משה
הונד אהרן הונד דיא פירסטען ישראל'ס בייא דען לוים געוסטערט,
נאך איהרען געשלעכטערן הונד פאמיליען. 47. פון דריסיגסטען
יאהרע ען הונד דריבער, ביס לום פינפליגסטען יאהרע ווער הייא
חרבייט פערריכטען, חדער הייא טאסט טרעגען קאן בייא טטיפטס-
עלטע. 48. אלע דיוע געוסטערטען לוואהרען וואהרען ען דער זהה,
אכט טויזענד, פינף הונדערט הונד אכטציג. 49. נאך דעם בשפעהל
דעס עוויגען דורך משה האטטע אוך יעדעם זייא חרבייט הונד זייא
טאסט אנגעוויזען, הונד דיא אוסטערונגען פערריכטע, דיא דער
עוויגע דעם משה בשפאהלען האטטע.

ה 1. דער עוויגע רערעטע איט משה הונד ספריאך. 2. גיביעטע
דען קינדערן ישראל'ס, דאס זיא הוים דעם וואגער סאפפען יעדען
הויסזוטליגען, יעדען דער איט דעם בוזען פלום בעהאפטעט הייט
חדער זיך אן הייער לייא פערהונרייניגט האט. 3. עז זאל אוכנס-
פערזון חדער פרויענספערזון זיין, זא איסט הייר זיא פאהרט
סאפפען, נעבאיך הוים דעם וואגער הינום סיקען, דאמיט זיא
נייט הייר וואגער פערהונרייניגען, אין וועלכעם איך וואוטער
הייהנען רעזידענץ האלטע. 4. דיא קינדער ישראל'ס טהא-
טען אזא, הונד סאפפטען דערגלייכען פערזונען הוים דעם וא-
גער פאהרט, זויא דער עוויגע דעם משה בשפאהלען, אזא טהא-
טען דיא קינדער ישראל'ס. 5. פערנער רעדעטע דער עוי-
גע איט משה, הונד ספראך. 6. זאגע דען קינדערן ישראל'ס:

במדבר ד

16. אלעזר זהן דעם פריסטערס אהרן החטטע דיא חויפטיבט חי־
בער דא׳ מהל לוק וייבטען, דא׳ רייבערווערק דא׳ טאגויבע חפפער,
חונד דא׳ זחלבחהל. חויסער דער חבערחויפזיבט חיבער דיא גחנצע
ווחהנונג חונד ווחם דחרינגען חיזט, דא׳ היליגטהוס חונד זייגע גערח־
טהע. 17. פערנער רעדעטע דער עוויגע איט משה חונד אהרן, חונד
ספרחך: 18. זחסט דען טטחם דער קהחיטען געטלעבטער, חונטער
דען לוים ניבט פערדערבען. 19. טהוט דיזעם איט חיהנען, דאיט
זיא ערהחלטען, ווערדען, חונד ניבט טטערבען, ווען זיא דעם חלער־
היליגסטען זיך נחהען. אהרן חונד זייגע זחהנע זאלען לויפסט היגיין
גחהען, חונד חייגעם יעדען זייגע פערריבטונג חונד זייגע לחסט חב־
לוויזען. 20. זיא חבער לחסט ניבט היגיין גחהען, לו טויען, ווען דא׳
היליגטהוס חיינגעהילט וירד, זיא ווירדען דעם טחדטעם זיין.

נשא

21. פערנער רעדעטע דער עוויגע איט משה, חונד ספרחך: 22. נים
חויך דיא חנלחהל דער קינדער גרשון חויך: נחך חיהרען פחחויזען,
חונד געטלעבטערן. 23. פחן דריסיג יחהרען חן חונד דחריבער בי־
לוק פינפליגסטען יחהרע, זחלסט דוא זיא חוסטערן. חלעם וחם לום
דינסטע טיבטיג חיזט, חונד חרבייט פערריבטען קחן, ביים סטיפטס־
לעלטע. 24. דיזעם חיזט דיא חרבייט דער גרשוניסען געטלעבטער,
וחם זיא נעאליך לו טהון חונד לו טרחגען הבען. 25. זיא טרחגען
דיא טעפפיבע דער וחהנונג חונד דעם סטיפטסלעלטס, חען חיבער־
לוג, חונד דיא חבערסטע דעקע פחן חחשפעלל, חונד דען פחרהחנג
פחר דעק חיינגחנג דעם סטיפטסלעלטס. 26. דיא חואהנגע דעם
פחרהחפס, דען פחרהחנג פחר דעק חיינגחנגע חק טהרע דעם
פחרהחפס, וועלבער דיא וחהנונג חונד דען חלטחר חואגיבט, דיא
סטריקע חונד חלעם נערחטהע, דא׳ דחלו געברויבט וירד, וחם דא־
ביא לו טהון חיזט, זחלען זיא פערריבטען. 27. נחך דעק בעפעהלע
אהרן׳ס חונד זייגער זחהנע זאלל דיא חרבייט דער גרשון׳טען קינדער
חיינגעריבטעט וועדען, וחם זיא לולטרחגען הבען, לור הוט חנפער־
טרויען. 28. דיזעם חיזט דיא פערריבטונג דער נעטלעבטער דער
גרשון׳טען קינדער, ביים סטיפטסלעלטע. דיא פערוחלטונג סטעהט
חונטער דער חויפזיבט איהמר׳ס זחהן דעם פריסטערס אהרן. 29. דיא
קינדער מרדי זחלסט דוא חוסטערן נחך חיהרען נעטלעבטערן חונד
פחחויזען. 30. פחן דריסיג יחהרען חונד דחריבער ביס לום פינפ־
ליגסטען יחהרע זחלסט דוא זיא חוסטערן; וחם לום דינסט טויגט
דען דיענסט דעם סטיפטסלעלטס לו פערריבטען. 31. דיזעם חיזט
חיהרע פערריבטונג: וחם זיא נעאליך טרחגען, חדער זחנסט ביים
סטיפטסלעלטע טהון זחלען, דיא ברעטטער דער וחהנונג, דיא רי־
געל, דיא זיילען חונד דיא פיסע. 32. דיא זילען דעם פחרהחפס חוא־
הער, דיא פיסע, נחגעל חונד סטריקע נעבסט חלען גערחטהען,
חונד וחם דחרחן לו טהון חיזט. חיהר איסט חיהנען יעדעם נחח ענט־
ליך דחז גערחטהע חכוויזען, דחז ער לו בעחבחכטען חונד לו טרחגען
החט. 33. דיזעם חיזט דיא פערריבטונג דער גרטלעבטער דער
מרריטען קינדער ביים טטיפטסלעלטע, חונטער דער חויפזיבט דעם
איהמר׳ס, זחהן דעם פריסטערס אהרן. 34. משה, אהרן חונד דיא

דען שקל לו לווי־ען גרה. 48 דיזעם געלד גיבסט דוא דעם אהרן
מוזד זייגען זוהנען מלם מיין ולזוגעלד פֿיר דיא מיבערלזהליגען מוכ־
טער יעגען. 49 משה נאהם דמ־ זילבער נום ולזוגעלה, פֿמן דען מי־
בערלזהליגען מיבער דיא דורך דיא לוים מוימגעלוזטען. 50 פֿמן דען
ערסטגעבוהרענען דער קינדער ישראל׳ם נאהם ער דמ־ זילבער, נעא־
יך טויזענד דרייא הונדערט פֿינף מוזד זעכליג שקל, נאך דעם גע־
ויכטע דעם הייליגטהוזם. 51 דיזעם זילבער, דמ־ מיין ולזוגעלד
ווארד, גאב משה דעם אהרן מוזד זייגען זוהנען, מויך בעפֿעהל דעם
עוויגען, ווי־ דער עוויגע משה גענומען האטטע:

ך 1. דער עוויגע רעדעטע מיט משה מוזד אהרן, מוזד ספרמך.
2. נעהוט דיא מלהה־ דער קינדער קהת מוכטער דען קינדערן לוי
בעזוגדערם מויך, נאך מיהרען גענומען מוזד פֿמוזיליען. 3 פֿמן
דרייסיג יאהרען מן מוזד דמריבער, בי־ נום פֿינפֿליגסטען יאהרע,
ווער נום דינסט טיכטיג מיזט, ביי־ טטיפֿטסלעלטע מיינע פֿערריכ־
טונג נו הומבען. 4 דעם דינסט דער קינדער קהת ביי־ סטיפֿטס־
לעלטע ולזוטע זוזן דמ־ מלזערהיליגסטע מנפֿערטרויעט ווערדען. 5 אהרן
מוזד זייגע זוהנע קמוזאען, ווען דמ־ לזגער מויפֿברעכען וויל, נעהאען
דען מיינערן פֿוזרהמנג מב, בעדעקען דמוזיט דיא לזדע דעם לייגי־
סעם. 6 טולזגען זיא פֿערנעה מיין, מין מיינע דעקע פֿמן הוחש־פֿעל,
בריייטען מבען דמריבער נאך מיין טוך פֿמן דונקעלבלויער ווזלע, מוזד
לעגען דיא סטמנגען מן. 7 מיבר דען טיש נו דען סויהברזדען בריי־
טען זיא מיין טוך פֿמן דונקעלבלויער ווזלע, לעגען דיא סיסלען, סמז־
לען, סטילעלן מוזד בעדעקעגדע הולבהוהרען דמרויך. דמ־ טמגליכע
ברמד מבער זוזן מויך דעם טיסע לייגען. 8 בריייטען דמריבער מיין
דונקעלרמטהעס טוך, טולזגען עס מין מיינע דעקע פֿמן הוחש פֿעל
היין, מוזד לעגען דיא סטמנגען מן. 9 נעהאען מיין דונקעלבלויעס
טוך, ווי־קעלן דמריין דען לייכטער, דיא לזפֿעלן, דיא לזגען דיא מס־
געפֿעלייין. מוזד זלזל מהלגעפֿמסט דיא דמ־ געברויכט ווערדען.
10. טהון דען לייכטער מוזד זלזלעס גערמטהע דעמזעלבען מין מיינע
דעקע פֿמן הוחש פֿעל, מוזד לעגען עם מויך מיינע טרמגע. 11. מי־
בער דען גמלדינען מלטמר בריייטען זיא מיין דונקעלבלויעס טוך, ווי־קעלן
מיהן מין מיינע דעקע פֿמן הוחש פֿעל, מוזד לעגען דיא סטמנגען מן.
12. נעהאען מלזעס דינסטגערהטהע, ווזלזיט אלן מיא הייליגטהוזע
דען דינסט פֿערריהט, לעגען עם מין מיין דונקעלבלויעס טוך, ווי־קעלן
זלזלעס מיין, מין מיינע דעקע פֿמן הוחש־פֿעל, מוזד לעגען עם מויך
מיינע טרמגע. 13. מלמדען זלזלען זיא דיא מסע פֿמא מלטמר פֿעגען,
מוזד מיין פֿורפֿורפֿמלבנעס טוך דמריבער בריייטען. 14 מלזע זיינע
געפֿמסע דרויך לעגען, מיט ווי־קעלן אלן מויך דעמזעלבען דען דינסט
פֿערריהט; פֿפֿמנגען, גמבעל, סויפֿעלן, בעקען, מלזעס גערמטהע דעם
מלטמרס, מיינע בעדעקונג, פֿמן הוחש פֿעלן דמריבער בריייטען, מוזד
דיא סטמנגען מלעגען. 15 ווען דמ־ לזגער מויפֿברעכען זלזל, זיא
זוזן אהרן מוזד זיינע זהנע ערסט דמ־ מיינויקעלן דעם הייליגטהוזס
מוזד מלזער הייליגן גערמטהע גענעדיגט המבן, הערנמך זלזלען דיא
קינדער קהת הערבייזקמזאען, מום לו טרמגען; דמזיט זיא דמ־ הייי־
ליגטהום ניכט מוזאיטטעלבמר מנריהרען מוזד טטערבען. דיזע־ מיזט
דמ־ טרמגעגעטמפֿט דער קינדער קהת ביי־ טטיפֿטסלעלטע.

במדבר ג

דיא מוהאָנגע דעס פֿאָרהאָפֿס, מוזד דיא דעקע חָן מיינגחָנגע דעס
פֿאָרהאָפֿס, דער דיא וואָהנונג מוזד דען חָלטחָר מיינטלישט, כּעבסט חָל־
זען סטריקען, דיא נו זיינע דינסטע גערחָרען. 27. פֿחָן קהת קחָם
דחָ: עמרחמיטע, יצהריטע, חברניטע עזיאליטע גערטעכט. דיזעס זינד
דיא קהתיסען גערטעכטער. 28. חָלזעס מחָנגליכע, פֿחָן מיינע מחָנחָט
חָן מוזד דחָריבער, חָכט טויזענד מוזד זעכס הונדערט, דיא בייק הי־
ליגטהוק דען דינסט פֿערזחָהען. 29. ד ו גערטעכטער דער קינדער
קהת זחָגערטען זיך מוין דער זייטע דער וואָהנונג, גענגען מיטטחָג.
30. דחָ: פֿחָמיליענהויפט דער קהתיסען גערטעכטער וואָר, אליצפֿען
זהן עזיאל. 31. מיהרער הוט וירד חָנפֿערטרויעט דיא זחָדע, דער
טיס, דער לייכטער, דיא חָלטחָרע מוזד דיא היליגען גערחָטהע, דיא
לוק דינסט גערויכט וירד. 32. דחָ: חָבערהויפט חָלזער פֿחָמיליע־
הייפטער דעס טטחָמעס לוי וואָר אלעזר, זהן דעס פריסטערס
אהרן, מיבער דיא זעלבע דען דינסט בייק היליגטהוזע זו
פֿערזהען פֿערוחָלטען וואָרדען. 33. פֿחָן מררי קחָמט דחָ: מחליטע
מוזד מושיטע גערטעכט. דיזעס זינד דיא מררייטען גערטעכטער.
34. מיהרע מוסטערונג, חָלזעס מחָנגליכע, פֿחָן מיינע מחָנחָטה חָן
מוזד דחָריבער, חָן דער לחָהל זעכס טויזענד מוזד לוייא הונדערט.
35. דחָ: פֿחָמיליענהויפט דער מררייטען גערטעכטער וואָר צוריאל זהן
אביחיל. זיא זחָגערן זיך מוין דער זייטע דער וואָהנונג גענגען מיטטער־
כחָכט. 36. דחָ: חָמט מוזד דיא הוט דער קינדר מררי וואָר, דיא
ברעטטער דער וואָהנונג, דיא ריגעל, זיילען, פֿיסע, מוזד זיבריגען
גערחָטהע, מוזד וואָם זו זיינע דינסטע גהערט. 37. דיא זיילען
דעס פֿחָרהאָפֿס מוהער, דיא פֿיסע, נחָגעל, סטריקע. 38. פֿחָן דער
וואָהנונג, נעזוין מוין דער מחָרגענזייטע דעס סטיפֿטסלעזטס, זחָגען
משה, אהרן מוזד זיינע זהנע, וועלכע דחָ: חָמט דעס הייליגטהוזס זו
פֿערוחָלטען האָטטען, מיין נחָהען דער קינדער ישראל'ס, מיין גע־
מיינער דער הילזטריטט, זחָל דעס טחָדעס זיין. 39. חָלזע מוסטערונגען
דער לוים, דיא משה מוזד אהרן מוין בעפֿעהל דעס עוויגען, גאוסטערט
האָטטען, חָלזעס מחָנגליכע, פֿחָן מיינע מחָנחָטה חָן מוזד דחָריבער,
וואָרען לוייא מוזד זוחָנליג טויזענד. 40. דער עוויגע ספרחָך זו משה
מוסטערע חָלזעס ערסטגעבאָרנע, מחָנגליכען גערטעכטס, בייא דען
קינדערן ישראל'ס פֿחָן מיינע מחָנחָטה חָן מוזד דחָריבער, מוזד נים
מחָלחָהל מוזד נחָמען מוין. 41. מוזד זחָנדרע מיר, דעם עוויגען, דיא
לוים מוים, טטחָטט חָלזעס ערסטגעבאָרנען בייא דען קינדערן
ישראל'ס, מוזד דחָ: פֿיה דער לוים טטחָטט חָלזעס ערסטגעבאָרנען
בייק פֿיה דער קינדער ישראל'ס. 42. משה מוסטערטע, ווי מיהר
דער עוויגע בעפֿאָהלען, חָלזעס ערסטגעבאָרנע בייא דען קינדערן
ישראל'ס. 43. דחָ וואָר חָלזעס ערסטגעבאָרנע, מחָנגליכעס גע־
זעלכט, איט מחָנגליכונג דער נחָמען, פֿחָן מיינע מחָנחָטה חָן מוזד דחָ־
ריבער, חָן דער לחָהל זעכס טויזענד, זוייא הונדערט,
דרייא מוזד זיבענליג. 44. דחָ רעדעטע דער עוויגע זו משה, מוזד
ספרחָך. 45. נים דיא לוים טטחָטט חָלזעס ערסטגעבאָרנען, בייא
דען קינדערן ישראל'ס, מוזד דחָ: פֿיה דער לוים טטחָטט מיהרעס
פֿיהעס. מוזד זחָם דיא לוים איר מייגען זיין. מיך דער עוויגע. 46. זום
לחָזעזד דער זוייא הונדערט דרייא מוזד זיבעניג ערסטגעבאָרנען
בייא דען קינדערן ישראל'ס, דיא מעהר זינד חָלס דיא לוים. 47. נים
פֿיל יעדעס הויפט פֿינף שקלים, נחָך דעם געוויכטע דעס הייליגטהוזס.

סיני. 2. דיזעס זינד דיא נאמען דער זהנע אהרן: דער ערסטגע
בהרנע נדב, אביהוא, אלעזר מונד איתמר. 3. דיזעס זינד דיא נאמען
דער קינדער אהרן דיא זו פריסטער גזוחלבט ווערען, דיא ער נאה־
זיך זום פריסטערמאטע מיינגעוואלט. 4. עס סטארבען נדב
מונד אביהוא פאר דעם עווינען, חלס זיא פאר מיהם מין דער ווילדע
סיני גזאמיינעס זייער ברחלטען מונד הינטערלימען קיינע קינדער;
אלעזר מונד איתמר פערוואלטטען, חזוך דא פריסטערמאט, מונטער
מיהרעם פאטער אהרן. 5. ון רעדעטע דער עווינע איט משה מונד
מפרחך: 6. וחם דען סטחם לוי הערזו טרעטען, מונד סטעלע מיהן
פאר דען פריסטער אהרן, דחם זיא מיהם דיענען. 7. זיא זאלען זיין
גזעסחפט מונד דא גזעסחפט דער גחנצען גזאמיינדע, פאר דעם
סטיפטזעלטע פערריכטען. מונד דען דיענסט ביים דער ווזהנונג
פערזעהען. 8. חלעס גערחטהע דעס סטיפטסגעלטס מין חבחלט
נעהאלען, מונד חן דער סטעלע דער קינדער ישראל'ס דא גזעסחפט
זיבערנעהאלען, דען דיענסט ביים דער ווזהנונג זו פערזעהען. 9. דיא
לוים זאלסט דוא דעם אהרן מונד זיינען זהנען זומרדנען. זיא זאלען
מיהם פחן דען קינדערן ישראל'ס, חלס גענטענק, זוגעחרדנעט זיין.
10. אהרן מונד זיינען זהנען חבער זאלסט דוא דא חאט חופטרח־
גען, דחס זיא דא פריסטערטהום ווחהרנעהאלען, מיין גזאמיינער,
דער הינלוטריטט, זאל דעם טחדעם זיין. 11. פערנער ספרחך דער
עווינע זו משה ווים פאלגט: 12. איינערזייטס, החבע איך דיא לוים
אוים דען קינדערן ישראל'ס גענאאמען, אנסטחטט חלעס ערסטגע־
בחהרנען, דער ערסטען זייבפלרוכט מונטער דען קינדערן ישראל'ס.
זא דחס דיא לוים איר גזההרט חלעס ערסטגע־
גזבחהרנע. חלס איך איך זחנדע מצרים חלעס ערסטגזבחהרנע טוג
החבע איך איר חלעס ערסטגזבחהרנע מין ישרא, פאר אענטען ביי
זום פיה, גזהיילגט. זיא זינד חלזא איין, איך דער עווינע. 14. ווייטער
רעדעטע דער עווינע איט משה מין דער ווילדע סיני, מונד ספרחך.
15. אוסטרע דיא קינדער לוי, נאך מיהרען פאמיליען מונד גזעלעג־
טערן. חלעס אאנגליכע, פאן איינעם אחנחטהע חן מונד דריבער,
זאלסט דוא אוסטערן. 16. משה אוסטערטע זיא איך דען בעפעהל
דאם עווינען, ווי אים מיהם גזבחטען ווחרדען. 17. דיזעס ווחרען דיא
קינדער לוי איט נאמען: גרשון קהת מונד מררי. 18. דיא נאמען דער
קינדער גרשון נאך מיהרען גזעלעגטערן ווחרען: לבני חונד שמע.
19. דיא נאמען דער קינדער קהת נאך מיהרען גזעלעגטערן ווחרען:
עמרם יצהר חברון מונד עזיאל. 20. דיא קינדער מררי נאך מיהרען
גזעלעגטערן, מחלי מונד מושי. דיזעס זינד דיא גזעלעגטער דעס
סטאאמס לוי, נאך מיהרען פאמיליען. 21. פאן גרשון קאם
דא לבניטס מונד שמעיטס גזעלעגט; דיזעס זינד דיא גרשוני־
סען גזעלעגטער. 22. זיא ווערדען גזאוסטערט נאך דער
נאהל, נעהאוך חלעס אאנגליכע פאן מיינעם אחנחטה מונד דא־
ריבער. מונד דער גזאוסטערטען ווחרען זיעבען טויזענד, מונד פינף
הונדערט. 23. דיא גרשוניטען גזעלעגטערן לחגערן זיך היטטער דער
ווזהנונג, גזגען חבענד. 24. דחם פאמיליענהויפט דער גרשונר ווחר
אליסף זוהן לאל. 25. מיהרע הוט ביים דעם סטיפטסגעלטס ווחר,
דיא טעפיכע דער ווזהנונג מונד דעם צעלטס. דיא דעקען דעמזעלבען
מונד דער פארהאנג פאר דעם מיינגאנגע דעס סטיפטסגעלטעס. 26.

במדבר ב

טערטען, מַן דער נַחֲהל ניין מונד פֵּינפֲלינג טויזענד, דרייא הונדערט.
14. מונד דער סטַם גד. דער סטַאפֵּירסט דער קינדער גד אליסף
זָהן רעואל. 15. זיין העער, נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען,
מַן דער נַחֲהל פֵּינף מונד פֵּירלינג טויזענד, זעכס הונדערט מונד פֵּינפֲ-
לינג. 16. חַלוֹץ גענומסטערטען דעם לַגערם ראובן מַן דער נַחֲהל הונ-
דערט מיין מונד פֵּינפֲלינג טויזענד, פֵּיער הונדערט מונד פֵּינפֲלינג, נַחַך
מיהרען העערען. 17. זיא זָהלען בייַם לוגע דיא לוייטען זיין. 17. הירוך
ליהט דָא סטיפֲטסלעלט, נעמלִך דָא לַגער דער לוים, מיטטען מין
דען לַגערן זָא ווִא זיא לִגען, זָא זָהלען זיא ליהן, יעדער מַן זיינעם
אָרטע, מונטער מיהרען פַּאַהנען. 18. דיא פַּאַהנע דעם לַגערם
אפרים, נַחַך מיהרען העערען, לַגערן זיך גענגען חַבענד דער סטַאַפֵּ-
פֵּירסט דער קינדער אפרים אלישמע זָהן עמיהוד. 19. זיין העער,
נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען, מַן דער נַחֲהל פֵּירלינג טויזענד,
פֵּינף הונדערט. 20. נעבען מיהם דער סטַם מנשה. דער סטַאַפֵּ-
פֵּירסט דער קינדער מנשה נמליאל זָהן פַּרהציר. 21. זיין העער,
נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען, מַן דער נַחֲהל לוייא מונד דרייא-
סיג טויזענד, לוייא הונדערט. 22. מונד דער סטַם בנימן דער
סטַאַפֵּירסט דער קינדער בנימן אבידן זָהן גדעוני. 23. זיין העער,
נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען, מַן דער נַחֲהל פֵּינף מונד דרייא-
סיג טויזענד, פֵּיער הונדערט. 24. חַלוֹץ גענומסטערטען דעם לַגערם
אפרים הונדערט מונד חַכְט טויזענד, מיין הונדערט, נַחַך מיהרען
העערען דיוע זינד ביים לוגע דיא דריטטען. 25. דיא פַּאַהנע דעם
לַגערם דן לַגערט זיך גענגען מיטטערנַכְט, נַחַך מיהרען העערען
דער סטַאַפֵּירסט דער קינדער דן אחיעזר זָהן עמישדי. 26. זיין
העער, נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען, מַן דער נַחֲהל לוייא
מונד זעכלינג טויזענד זיבען הונדערט. 27. נעבען מיהם לַגערן זיך,
דער סטַם אשר. דער סטַאַפֵּירסט דער קינדער אשר פגעיאל
זָהן עכרן. 28. זיין העער, נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען,
מַן דער נַחֲהל מיין מונד פֵּירלינג טויזענד, פֵּינף הונדערט. 29. מונד
דער סטַם נפחלי, דער סטַאַפֵּירסט דער קינדער נפחלי אחירע
זָהן עינן. 30. זיין העער, נעמלִך דיא גענומסטערטען דעמזעלבען מַן
דער נַחֲהל דרייא מונד פֵּינפֲלינג טויזענד, פֵּיער הונדערט. 31. חַלוֹץ
גענומסטערטען דעם לַגערם דן מַן דער נַחֲהל הונדערט זיבען מונד
פֵּירלינג טויזענד זעכס הונדערט; דיוע זינד ביים לוגע מונטער מיהרען
פַּאַהנען דיא לעלטען. 32. דיוע זינד דיא מוסטערונגען דער קינדער
ישראל נַחַך מיהרען פַּאַמיליען. חַלוֹץ גענומסטערטען דער לַגער נַחַך
מיהרען העערען לוזַאמען, מַן דער נַחֲהל זעכס הונדערט מונד דרייא
טויזענד, פֵּינף הונדערט מונד פֵּינפֲלינג. 33. דיא לוים זינד ניכְט מיט
גענומסטערט ווָרדען, זָא ווִא דער עווִגע משה בעפַאַהלען האַטטע.
34. דיא קינדער ישראל'ס טהאַטען חַלוֹעם, ווִא דער עווִגע דעם
משה בעפַאַהלען האַטטע, זָא לַגערטען זיא זיך מונטער מיהרען פַּאַה-
נען, מונד זָא לִגען זיא מוים, יעדער נַחַך זיינעם גענלעכְטע מונד
בייא זיינער פַּאַמיליע.

ג. 1. פַּאלגענדעם זינד דיא גענלעכְטסרעגיסטער אהרן מונד משה,
לו דער לייט, דָא דער עווִגע מיט משה רעדעטע מוין דעם בערגע

פֿון יעדער פֿאַמיליע אייניק, פֿאָרגעשׂאָגטן. 45. אַלוֹ אָפּרעכענונג
געמאַכט דער קינדער ישׂראל׳ס, נאָך אייהרע פֿאַמיליען, פֿון
צוואַנציק יאָהרען אָן אויפֿוואַרץ דאָרט בייא, ווען אַלע ישׂראל דיעניסט צו טהון
טויגט. 46. אַלע דיזע געמוסטערטען זוּפֿאַמען ווּאָרען זעכס הונדערט
אונד דרייא טויזענד, פֿינף הונדערט אונד פֿינפֿציג. 47. דאָ לוים
אָבער נאָך אייהרען פֿאַמיליען, זינד אונטער אייהנען נייכט מיט געמוס-
טערט ווּאָרדען. 48. דען דער עווּיגע האָטטע צו משה גערעדט, ווי
פֿאָלגט: 49. דען סטאַם לוי אַלײן זאָלסט דו נייכט מוסטערן אונד
אייהרע אַנצאָהל נייכט מויפֿנעהמען, אונטער דען קינדערן ישׂראל׳ס.
50. דו זאָלסט הינגעגען דען לוים דאָס וואַט מויפֿטראָגען אייבער
דיא ווּאָהנונג דעס צייגנישׂעס, אייבער אַלע גערעטהע דערזעלבען,
אונד אַלעס דאָס זייא געהערט. זיא זאָלען דיא ווּאָהנונג אונד אַלעס
דאָס געהעריגע גערעטהע טראָגען, אייהרע דיענסטע פֿערריכטען,
אונד זיך אום דיא ווּאָהנונג לאָגערן. 51. ווען דיא ווּאָהנונג פֿאָרט גע-
בראָכט ווירד, זאָלען דיא לוים זיא אויפֿאָבויען אונד ווען
זיא אירגענד ווּאָ בלייבען זאָלן, אימען דיא לוים זיא מויפֿשלאָגען. מיין
גענייגער, דער היניא טרייטט, זאָל דעס טאָדעס זיין. 52. דיא קינ-
דער ישׂראל זאָלען זיך לאָגערן, יעדערמאַן בייא זיינער טרופפע אונד
בייא זיינער פֿאָהנע, נאָך אייהרען העערען. 53. דיא לוים אָבער זאָל-
לען זיך אום דיא ווּאָהנונג דעס צייגנישׂעס לאָגערן, דאַמיט קיין
צאָרן אויף דיא קינדער ישׂראל׳ס קאָמען. דיא לוים זאָלען דיא גע-
מיפֿטע בייא דער ווּאָהנונג דעס צייגנישׂעס זו פֿערוואָרגען האָבען.
54. דיא קינדער ישׂראל׳ס טהאָטען אַלוֹ; ווי דער עווּיגע משה
בעפֿאָהלען האָטטע, אָא טהאָטען זיא.

ב 1. דער עווּיגע רעדעטע איט משה אונד אהרן, אונד ספראָך:
2. יעדערמאַן פֿון דען קינדערן ישׂראל׳ס זאָל זיך בייא זיינער פֿאָהע-
נע, נאָך דעם לייכטען זיינער פֿאַמיליע האָלטען. אין אייניגער עוטפֿער-
נונג זאָלען זיא זיך אום דאָס סטיפֿטסלעלט הערום לאָגערן. 3. גענגען
אָפּרגענד וואָ בלייבען זאָלן, אימען דיא לוים זיא מויפֿשלאָגען. מיין
גענייגער, דער היניא טרייטט, זאָל דעס טאָדעס זיין. 4. זיין העער, נאָך
גענאָמוסטערטען וואָרען, זייא זעכס הונדערט זיבעננונג טויזענד,
זעכס הונדערט. 5. נעבען זיהם זיענען דיא נאָם סטאַמען ישׂשכר׳ס
גענאָהדען: דער סטאַמפֿירסט דער קינדער ישׂשכר׳ס, נתנאל זאָהן
צוער. 6. זיין העער, נאָך זייא גענוסטערטען, פֿון דער לאַהל
פֿיער אונד פֿינפֿציג טויזענד, פֿיער הונדערט. 7. זאָהן דער סטאַם
זבולן. דער סטאַמפֿירסט דער קינדער זבולן אליאב זאָהן חלן. 8. זיין
העער, נאָך זייא גענוסטערטען, פֿון דער לאַהל זיבען אונד פֿינפֿציג
טויזענד, פֿיער הונדערט. 9. אַלע גענוסטערטען דעס לאַגערס
יהודה פֿון דער לאַהל הונדערט זעכס אונד פֿינפֿציג טויזענד, פֿיער הונ-
דערט, נאָך זייערען העערען; דיזע זאָלען בייא לוגע דיא ערסטען
זיין. 10. דיא פֿאָהנע דעס לאַגערס ראובן פֿון דער לאַהל זיבען
נאָך זייערען העערען. דער סטאַמפֿירסט דער קינדער ראובן אליצור
זאָהן שריאור. 11. זיין העער, נאָך זייא גענוסטערטען פֿון דער
לאַהל זעכס אונד פֿיערציג טויזענד, פֿינף הונדערט. 12. נעבען זיהן
לאַגערן זיך, דער סטאַם שמעון. דער סטאַמפֿירסט דער קינדער
שמעון שלמיאל זאָהן צורישדי. 13. זיין העער, נאָך דיא גענוס-

21. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט ראובן, זעכס אונד פֿיערציג טויזענד, פֿינף הונדערט. 22. פֿאָן דען נאכקאָמאנען שמעון, נאָך חיה־ רער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען, דיא גאומטערטען איט נאָמלייגע דער נאָמען, הויפט פֿיר הויפט אָלטעם אָפּנליכע, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן. 23. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט שמעון, כיין אונד פֿיערציג טויזענד, דרייא הונדערט. 24. פֿאָן דען נאכקאָמאנען גד, נאָך חיהער הער־ קונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען איט נאָמלייגע דער נאָמען: פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער וואָם דינסט טהון קאָן: 25. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט גד, פֿינף אונד פֿירציג טויזענד, זעכס הונדערט אונד פֿינפֿציג. 26. פֿאָן דען נאכקאָמאנען יהודה, נאָך חיה־ רער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען, איט נאָמלייגע דער נאָ־ מען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן: 27. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט יהודה: פֿיער אונד זיבעניג טויזענד זעכס הונדערט. 28. פֿאָן דען נאכקאָמאנען יששכר, נאָך חיה־ רער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן, אונד פֿאַמיליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן. 29. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט יששכר, פֿיער אונד פֿינפֿציג טויזענד, פֿיער הונדערט. 30. פֿאָן דען נאכקאָמאנען זבולן, נאָך חיהער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן. 31. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט זבולן, זיעבען אונד פֿינפֿציג טויזענד, פֿיער הונדערט. 32. פֿאָן דען נאכקאָמאנען יוסף׳ס, פֿאָן דען יינדערן אפֿרים, נאָך חיהער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן. 33. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט אפֿרים, פֿיערציג טויזענד פֿינף הונדערט. 34. פֿאָן דען נאָכ־ קאָמאנען מנשה, נאָך חיהער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן, אונד פֿאַמי־ ליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָרי־ בער, וואָם דינסט טהון קאָן. 35. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט מנשה לוייא אונד דרייסיג טויזענד לוייא הונדערט. 36. פֿאָן דען נאָכקאָמאנען בנימן, נאָך חיהער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַ־ מיליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָרי־ בער, וואָם דינסט טהון קאָן. 37. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט בנימן, פֿינף אונד דרייסיג טויזענד פֿיער הונדערט. 38. פֿאָן דען נאָכקאָמאנען דן, נאָך חיהער הערקונפֿט גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן. 39. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט דן לוייא אונד זעכליג טויזענד זיבען הונדערט. 40. פֿאָן דען נאָכקאָמאנען אשר, נאָך חיהער הערקונפֿט, גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען איט נאָ־ מלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דינסט טהון קאָן. 41. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט אשר, זיין אונד פֿיערציג טויזענד, פֿינף הונדערט. 42. פֿאָן דען נאָכקאָמאנען נפֿתלי, נאָך חיהער הערקונפֿט גאָטלעכטערן אונד פֿאַמיליען, איט נאָמלייגע דער נאָמען, פֿאָן לוחָנליג יאָהרען אָן אונד דאָריבער, וואָם דענסט טהון קאָן. 43. דיא גאומטערטען פֿאָלק מטהאואט נפֿתלי, דרייא אונד פֿינפֿציג טויזענד, פֿיער הונדערט. 44. דיזעם זינד דיא אויסטערונגען דיא משה אונד אהרן געמאַכט דען גאַנצען פֿירסטען ישראל

במדבר א

א 1. אָם ערסטען טאָג דעם לוייטען אָנאַטאָם, אָם לוייטען יאָהרע איהרעם אויסלוגעם הוים מצרים, רעדעטע דער עוויגע איט משה, אין דער וויסטע סיני, אין סטיפֿטסלעלטע, אונד ספרַך: 2. נעהאַט דיא זומא דער גאַנצען גאַמיינדע דער קינדער ישראל'ס אויך, נאַך איהרען פֿאַמיליען אונד פֿאַמיליען איט אַנגייגע דער נאַמען; אַללעם אָנקנייכע, הויפט פֿיר הויפט. 3. פֿאָן צוואַנציג יאָהרען אַן אונד דאַריבער, וואָם דיענסט טהון קאַן אין ישראל זאָלט איהר אויסטערן, דוא אונד אהרן, נאַך איהרען העערען. 4. פֿאָן יעדעם סטאַאַט זאָל אייך אין אַטן אין דיענסט גענאָפֿטע בייסטעהען: אין אַטן, דער דאָ חויפט זיינער פֿאַמיליע איזט. 5. דיעם זינד דיא נאַמען דער מאָנער, דיא אייך בייאַסטעהען זאָלען: פֿאָם סטאַאַט ראובן, אליצור זאָהן שדיאור. 6. פֿאָם סטאַאַט שמעון, שלמיא זאָהן צורישדי. 7. פֿאָם סטאַאַט יהודה נחשון זאָהן עמינדב. 8. פֿאָן סטאַאַט יששכר נתנאל זאָהן צוער. 9. פֿאָם סטאַאַט זבולן אליאב זאָהן חלן. 10. פֿאָן דען קינדערן יוסף'ס, פֿאָן אפרים אלישמע זאָהן עמיהוד. פֿאָן מנשה גמליאל זאָהן פדהצור. 11. פֿאָם סטאַאַט בנימן, אבידן זאָהן גדעני. 12. פֿאָם סטאַאַט דן אחיעזר זאָהן עמישדי. 13. פֿאָם סטאַאַט אשר פגעיאל זאָהן עכרן. 14. פֿאָם סטאַאַט גד אליסף זאָהן דעואל. 15. פֿאָם סטאַאַט נפתלי אחירע זאָהן עינן. 16. דיעזעם זינד דיא פֿערזאַמדנעטען דער גע-מיינדע, דיא פֿירסטען איהרער פֿאַטערליכען סטאַאַט, זינ זאַרען דיא הייפטער דער טאַליזאַנטן. 17. משה אונד אהרן נאַהאַטן זאָזאָ דיא אָנקנער דיא אויך נאַטן היער בעזאַנגט וואָרדען, צו הילפֿע. 18. ליעסען דיא גאַנצע גאַמיינדע, אָם ערסטען טאָגע, דעם לוייטען אָנאַטאָם, זואַאַטען קאַאַטען, דאַם זיא זיך אַנגעבאַן, נאַך איהרען גאַסלעכטערן אונד פֿאַמיליען; אויט אַנגייגע איהרער נאַטן, פֿאָן צוואַנציג יאָהרען אָן אונד דאַריבער, הויפט פֿיר הויפט. 19. זאַ זויא דער עוויגע משה בעפֿאַהלען האַטטע, זאָזאָ אוסטערטע ער זיא אין דער וויסטע סיני. 20. דאָ וואַרען דיא נאַכקאַאַטען ראובן, דעם עריס-געבאָרענען ישראל'ס, נאַך איהרער הערקונפֿט, גאַסלעכטערן אונד פֿאַ-מיליען, אויט אַנגייגע דער נאַטן, הויפט פֿיר הויפט, זאָזאָ אָנקנייכע פֿאָן צוואַנציג יאָהרען אָן אונד דאַריבער, וואָם דיענסט טהון קאַן.

חן חיינען חֲנדערן, זָך קאָן עס ניכט מיינגעלָזט ווערדען. **21.** ווען חָלוָה דאָ: פֿעלד מיט יובעלייָהר וויעדער פֿרייַ ווירד, זָך חיזט עס דעמ עוויגען הייליג ווית חיין פֿעלד דער פֿערבאַנגנע, (נאָוליך ווית חיין פֿעלד, דאָ: מאָן פֿאָלניג הינגעגעבען האָט, וואָסאָן ווייטער פֿאָר־קאָמאָען ווירד). דעמ פריסטער זָלל דיעזעם חָלָם זיין מיינעניהמ לוחָלָען. **22.** האָט ער חָבער דעמ עוויגען לָו עהרען חיין פֿעלד געהיילִיגט, דאָ: ער גענקויפֿט האָט, חונד ניכט חיין ערבחיינגעניהמ חיזט. **23.** זָך רעכנעט חיהם דער פריסטער דיא זוואָ דער טָלוָנג בים נום יובעלייָהר, חונד ער גיבט דיעזע טָלוָנג וואָך גלייך, וואָם חיין הייליגטהום, דעמ עוויגען לָו עהרען. **24.** חיא יובעלייָהר חָבער פֿאָלָט דאָ: פֿעלד וויעדער דאַיינינגען לָו, פֿאָן וועלכעמ ער עם גענקויפֿט האָט, נאָוליך דעסען חיינגעניהמעלכען גרונדסטיק עם חיזט. **25.** חָלוָע סָטָלָונגען גענעהען נאָך דעמ שקל דעם הייליגטהומס, לוואָנליג גרה חוין יעדען שקל גערעכנעט. **26.** דאָ: ערסטגעבָארנע סטיק, וועלכעם דורך דיא ערסטגעבורט דעמ עוויגען גענוידמעט חיזט, קאָן נימאַנד הייליגען, עם זיין ריינד חָדער קליינעם פֿיעה, זָך גענהָרט עם חָהנעהין דעמ עוויגען. **27.** חיזט עם חיין חונריינעם פֿיה, זָך ווירד עם חוך דען סָלָונגספריים וואָסגענקויפֿט, אָדער וועגט חָבער דען פֿינפֿטען טהייל דָלָו. ווירד עם חָבער ניכט מיינגעלָזט, זָך קאָן אָדער עם פֿיר דען סָלָונגספריים פֿערקויפֿען. **28.** חָלוָעם פֿערבָאנגטע חָבער, וועלכעם יעמאַנד דעמ עוויגען לָו עהרען אָדער אָנעמען, זָלָען עם פֿיה חָדער חיינעניהמעלכעם גרונדסטיק, חיים פֿערבאַנגטעם גוט ווידמעט, זָלָען וועדער פֿערקויפֿט, נאָך מיינגעלָזט ווערדען, חָלוָעם פֿערבאַנגטע חיזט חיין הייליגטהום דער ערסטען קוָמָע חונד חיזט דעמ עוויגען. **29.** חיין יעדער אָנעם, דער חיים חיין פֿערבאַנגטער פֿערחורטהיילט ווָרדען, קאָן ניכט וָמָסגעקויפֿט ווערדען, זָנדערן חום סטערבען. **30.** חָלוָע לעהנטען דעם וָנדעם, פֿאָן זָך חָט חונד בויפֿעריכטען זינד דעמ עוויגען, חיים חיין הייליגטהום דעמ עוויגען לָו עהרען. **31.** ווָלָל יעמאַנד פֿאָן זיינעמ לעהנטען עטוואָם וָמָסקויפֿען, זָך חום ער דען פֿינפֿטען טהייל דָלָו. **32.** דיא לעהנטען פֿאָלָד רינדפֿיה, חונד קליינפֿיה, זָך ווית עם חונטער דעמ סטָבע דורכגעהָט, זָלָען דָאָ: לעהנטע סטיק דעמ עוויגען גענהייליגט זיין. **33.** חָאָן זָלָען קיינען חונטערסיער חָכָען, לוויסען גוטעמ חונד סלעכטעמ, חונד ניכָט חואטוויסען. טויסָט חָאָן עם חָבער חוך, זָך חום עם זעלבסט, חונד דָאָ: דָאָיר גענוויסטע סטיק הייליג בלייבען, חונד קָאָן ניכט וָמָסגעקויפֿט ווערדען. **34.** דיעזע זינד דיא גענָטהע, וועלכע דער עוויגע חָם בערגע סיני דעמ משה פֿיר דיא קינדער ישראל'ס חויפֿגעטרָגען.

ענדע דעס דריטטען בוכָס.

כז 1. דער עוּיגע ספרַך זו משה, ווִיא פֿאלגט: 2. רעדע איט
דען קינדערן ישראל׳ס אונד זאגע זיהנען: ווען יעאַמאַנד זיין בעזאַכ=
דערס גאַליבדע טהוט, דיא סאָלוּנג גאַווייסער פערזאָנען, דעס עוּי=
גען זו עהרען, פֿאַן זייַנעס פֿערזאָגען אויסלוּזעלען. 3. בעטריפֿפֿט
דיא סאָלוּנג זייַנע אַנכאַספערזאָן פֿאַר זוזאַלייגסטען בים פֿאַן זאַלייגס=
טען יאַהרע, זאָ ווירד דיא סאָלוּנג אויך פֿינפֿליג שקל זילבער גאַזאַלט,
נאַך דעס שקל דעס הייליגטהוּאַס. 4. אַיזט עס זאָבער אַייַנע פֿרוי=
ענספערזאָן, זאָ ווירד דיא סאָלוּנג אויך דריַיַ שקל גאַזאַלט. 5. ווען
דיא פערזאָן לוַיסען פֿינף יאָהרען אונד זוזאַלייג יאָהרען אַלט אַיזט, זאָ
ווירד דיא סאָלוּנג דער אַנכאַספערזאָן אויך לוזאַלייג שקלים, אונד דעל
פֿרוּענספערזאָן אויך לעהן שקלים גאַזאַלט. 6. אַיזט זיא זאָבער פֿאַן
אַייַנע אַנכאַט בים פֿינף יאָהרען, זאָ ווירד דיא סאָלוּנג דער אַנכאַנס=
פערזאָן אויך פֿינף שקלים זילבער, דיא סאָלוּנג דער פֿרוּענספערזאָן
זאָבער אויך דריַיַ שקלים גאַזאַלט. 7. אַיזט דיא פערזאָן פֿאַן זעכזיג
יאָהרען אָדער דאַריבער, זאָ ווירד דיא סאָלוּנג אַייַנער אַנכאַספערזאָן
אויך פֿינפֿליג שקל, אונד אַייַנער פֿרוּענספערזאָן אויך לעהן שקלים
גאַזאַלט. 8. אַיזט ער זאָבער זו אונפֿערמאָגענד, דאַז סאָלוּנג זו בע=
זאָהלען, זאָ סטעלט אַן דיא פערזאָן פֿאָר דען פריסטער, דאַם זיא
דער פריסטער סאָלע; נאַך דעס פֿערמאָגען, דעס גאַלאָבענדען זאָלל
דער פריסטער סאָלען. 9. אַיזט עס אַיין פֿיעה, וועלכעס אַן דעס
עוּיגען זו עהרען אָפּפֿערן דאַרף, זאָ זאָלל דאַזיעניגע סטיק, וועלכעס
ער דעס עוּיגען זו עהרען הינגעגעבען, זעבמט הייליג זיין. 10. ער
דאַרף עס ניכט פֿערוועכסלען, אָדער פֿערטוישען, וועדער דאַז גוטע
אַיט אַייַנעס סלעכטען, נאָך דאַז סלעכטע אַיט אַייַנעס גוטען. ווען
ער אָבער אַיין סטיק פֿיה אַיט דעס אַנדערן פֿערטוישט, זאָ זאָלל עס
זעבמט נעבמט דעס דאַפֿיר גענגעבענען סטיקעס הייליג זיין. 11. אַיזט
עס אָבער אַיין סטיק אונרייַנעס פֿיהס, דאַז אַען דעס עוּיגען זו עה=
רען ניכט זום אָפּפֿער ברינגען דאַרף, זאָ זאָלל אַען דאַז פֿיה פֿאָר דען
פריסטער ברינגען. 12. דער פריסטער זאָלל עס סאָלען, ווִיא גוט
אָדער סלעכט עס זייַ; בייַ דער סאָלוּנג דעס פריסטערס זאָלל עס
בלייבען. 13. ווִיל ער עס אָלסדאַן לאָסקויפֿען, זאָ אום ער זו דער
סאָלוּנג דען פֿינפֿטען טהייל הינזוגעבען. 14. ווען יעאַמאַנד זיין הויס
אָלס אַייַנעס הייליגטהום דעס עוּיגען זו עהרען, ווידאַעט, זאָ זאָלל עס
דער פריסטער סאָלען, ווִיא גוט אָדער סלעכט עס זייַ, ווִיא דער
פריסטער עס סאָלט, זאָלל עס בלייבען. 15. ווִיל דער הייליגענדע זיין
הויס לאָסקויפֿען, זאָ אום ער דען פֿינפֿטען טהייל דער סאָלוּנג נאָך
הינזוגען, אָלסדאַן אַיזט עס ווידער זיין. 16. ווען יעאַמאַנד פֿאַן זייַנעס
ערבאַיגענטהומס אַיין סטיק דעס עוּיגען זו עהרען הייליגט, זאָ רעכנעט
זיך דיא סאָלוּנג נאָך דער אויסזאַאַט. דיא אויסזאַאַט פֿאַן
אַייַנעס חמר גערסטען פֿיר פֿינפֿליג שקל זילבער. 17. האַט ער זיין
פֿעלד גלייך נאָך דעס יובעלזאָהר געהייליגט, זאָ בלייבט עס בייַ דיע=
זער סאָלוּנג. 18. האַט ער עס ספאָטער נאָך דעס יובעלזאָהר גע=
זאָלט, זאָ רעכנעט דער פריסטער דאַז געלד נאָך דעס יובעלזאָהר אַן
דער אָנזאָל דער זאָלוּנג, אונד זאָלל אַען דעס אַבגעהט פֿאַן דער
סאָלוּנג עטוואַס אַב. 19. ווען יעמאַנד דעריעניגע דער דאַז פֿעלד גאָהייי=
ליגט האַט, עס ווידער אייזלעזען ווִיל, זאָ אום ער דען פֿינפֿטען
טהייל דער סאָלוּנג נאָך הינזוטהון, אָלסדאַן בלייבט עס אַיהם.
20. וואָזט ער עס אַבער ניכט אַיין, אָדער אַען פֿערקויפֿט דאַז פֿעלד

קאָטהגאָטלען ווערפֿען, מוזן אין וועזען וויבֿ עקעל אַן אייך החבֿען.
31. אין וועלכע מייערע סטאָדטע ווינטט אַבֿלען, מייערע הייליג־
טהיאער לערטטאָרען, מוזן מייערן ליבליכֿע גערייכֿע ניכֿט ריכֿען (דאָס
הייסט: ניכֿט אַנגעהאָלן). 32. יאָ אין וויל דאָס וואָס דערגעטאָלט
לערטטאָרען, דאָס מייערע פֿיינדע זעלבסט, דיא עס בעזילען וועלען,
זיך דאָריבער ענטזעלען זאָלען. 33. אייך אַבער וויל אין מוכטער
דיא פֿאָלקער לערטטרייען, מוזן דאָס טוועלדט הינטער אייך מוסלי־
הען; ווען דען מייער אַנד וויבֿ ווייבֿטע, מוזן מייערע סטאָדט אַדע
זיין! 34. זאָ וויבֿ דאָס וואָס זייער פֿיערליטען ערטטאָטטען, זאָ
וואָגע עם נעאָליך ווינטט זיין, מוזן מיהר אייך אין דעם וואָנד מיי־
רער פֿיינדע מויפֿהאָלטען וועלדעט, דאָ וויבֿ דאָס וואָס פֿיערן, מוזן
זייער פֿיערליטען ערטטאָטטען. זאָ וואָגע עם פֿערווינטעט ליגען
וויבֿ, וויבֿ עם פֿיערן, דאָפֿיר דאָס עם מייערע פֿיערליטען ניכֿט
גאָהאָלטען האָבֿט, זאָ וואָגע מיהר דאָרין גאָוואָהנט. 36. וואָס דיא יא־
ליגע בעטריפֿפֿט דיא פֿאָן אייך מיבערבליבֿען, זאָ וויל אין מיהנען
פֿייגהייט אין דאָס הערן ענגען, אין דען וואָלדערן מיהרער פֿיינדע,
דיא סטיאָע מייענע רויטענדען בואָטטם וויבֿ זיא פֿערפֿאָלגען,
מוזן זיא וועלדען פֿליהען, וויא אַפֿן דאָס טוועלדט פֿליהט, מוזן פֿאָלען,
דאָס זיא נייאָזד פֿערפֿאָלגט. 37. מייענער זאָלן מיבער דען אַנדערען
סטירלען, אָאָס וועלדען דאָס טוועלד הינטער מיהם וואָרע, דאָ דאָך נית־
אַזד נאָכֿזולט. מיהר וועלדעט קיין מויפֿקאָאָלען האָבֿען פֿאָר מייערן
פֿיינדען. 38. מוטטער דען פֿאָלקערן וועלדעט מיהר מואָקאָאָלען, דאָס
וואָזד מייערער פֿיינדע וויבֿ אייך פֿערלעהרען. 39. דיא מיבריגען
פֿאָן אייך וועלדען זום טהייל דורך מייגנע זיגדע הינסווינדען, אין דעם
וואָנדע מייערער פֿיינדע, זאָ וויא אויך זום טהייל דורך דיא זיגדע מיה־
רער עלטערן מיט מיהנען הינסווינדען. 40. אַלסדאָן וועלדען זיא מיה־
רע מוזן מיהרער עלטערן זיגדע בעקאָאָלען, דאָס זיא טרייאָאָ: פֿון
אייך גאָהאָדעלט, מוזן אין וויבֿער גאָוואָנדעלט האָבֿען. 41. וועלן
אייך פֿאָלדאָן אויך מיהנען זו וויבֿער וואָנדעלען, מוזן זיא פֿיינדעם
וואָנד בריגגען וועלדעט, זאָ וויבֿ מיהר פֿערטאָקטעט הערן סאָן גא־
דאָיטהיגט וועלדען מוזן זיא פֿיר מיהרע זיגדע גאָטוגטהון. 42. אין
אַבֿעל וועלדע פֿאָן מייענען בוזד איט יעקב, מוזן פֿאָן מייענען בוזד איט
יצחק, מוזן פֿאָן מייענען בוזד איט אברהם דאָנקען, מוזן דאָס וואָנד בא־
דאָנקען. 43. דען דאָס וואָנד וויבֿ פֿאָן מיהנען פֿערלאָאָסען זיין, דאָיט
עם פֿיר דיא פֿייערליטען גאָטוגטהוע, זאָ וואָגע זיא עם וויסטע ל־
גען וואָסען, מוזן דאָאָיט זיא זעלבסט פֿיר מיהרע זיגדען גאָטוגטהון,
אָאָל דיא וויל מוזן זאָ פֿערן זיא מייגע רעכטע פֿערוואָרפֿען האָבֿען
מוזן מייגער גאָזעטלע מיבערדריפֿיג וואָרדען זיגד. 44. אָאָליין אויך
אָאָלדאָן וועלן זיא זיך סאָן וואָנד מיהרער פֿיינדע מויפֿהאָלטען,
וועלדע אין זיא דאָאָיט פֿערטאָקטעט הערן סאָן גא־
דאָיטהיגט וועלדען מוזן זיא פֿיר מיהרע זיגדע גאָטוגטהון. 42. אין
אַבֿעל וועלדע אַן מייענען בוזד איט יעקב, מוזן אַן מייענען בוזד איט
יצחק, מוזן אַן מייענען בוזד איט אברהם דאָנקען, מוזן דאָס וואָנד בא־
דאָנקען. 43. דען דאָס וואָנד וויבֿ פֿאָן מיהנען פֿערלאָאָסען זיין, דאָאָיט
עם פֿיר דיא פֿייערליטען גאָטוגטהוע, זאָ וואָגע זיא עם וויסטע ל־
גען וואָסען, מוזן דאָאָיט זיא זעלבסט פֿיר מיהרע זיגדען גאָטוגטהון,
אָאָל דיא וויל מוזן זאָ פֿערן זיא מייגע רעכטע פֿערוואָרפֿען האָבֿען
מוזן מייגער גאָזעטלע מיבערדריפֿיג וואָרדען זיגד. 44. אָאָליין אויך
אָאָלדאָן וועלן זיא זיך סאָן וואָנד מיהרער פֿיינדע מויפֿהאָלטען,
וועלדע אין זיא דאָאָיט פֿערטאָקטעט הערן סאָן גא־
דאָיטהיגט וועלדען מוזן זיא פֿיר מיהרע זיגדע גאָטוגטהון. 42. אין
אַבֿעל וועלדע אַן מייענען בוזד איט יעקב, מוזן אַן מייענען בוזד איט
יצחק, מוזן אַן מייענען בוזד איט אברהם דאָנקען, מוזן דאָס וואָנד בא־
דאָנקען. 43. דען דאָס וואָנד וויבֿ פֿאָן מיהנען פֿערלאָאָסען זיין, דאָאָיט
עם פֿיר דיא פֿייערליטען גאָטוגטהוע, זאָ וואָגע זיא עם וויסטע ל־
גען וואָסען, מוזן דאָאָיט זיא זעלבסט פֿיר מיהרע זיגדען גאָטוגטהון,
אָאָל דיא וויל מוזן זאָ פֿערן זיא מייגע רעכטע פֿערוואָרפֿען האָבֿען
מוזן מייגער גאָזעטלע מיבערדריפֿיג וואָרדען זיגד. 44. אָאָליין אויך
אָאָלדאָן וועלן זיא זיך סאָן וואָנד מיהרער פֿיינדע מויפֿהאָלטען,
וועלדע אין זיא דאָאָיט פֿערטאָקטעט הערן סאָן גא־

נייען וועגלורייאען הַבטן. 11. מיך ווילן אייבע רעזידענץ מונטער מייך
מויפֿסלַגען, מונד מיין וועזען זָלן מַן מייך קיין מיספֿאַלַען הַבטן.
12. מיך ווערדע מונטער מייך הערוס ווַנדערן, מייער גָאט זיין,
מונד מיהר זָלן מייבע כַּלויזָן זיין. 13. מיך בין דער עוויגע, מוייער
גָאט, דער מיך מוים דעס ווַנדע מצרים גענפֿיהרט, כּיבּט נַמגער
מיהרע קנעכטע צו זיין, דער דיס טטַנגען מיהרעס יָכּס לערבּרָ=
כּען, מונד גענַכּט האָט, דָס מיהר מויפֿרעכּט גענהען קָנָנטט.
14. וען מיהר מיך מַבער כּיבּט גענהָרכּט, מונד האָלטעט מַלץ דיזע
גענָטט כּיבּט. 15. וען מיהר מיינע גענועלט פֿערַכּטעט, מונד מַן
מיינען רעכּטען מיינען זָלכּען ווידערוויללען האָבט, דָס מיהר מַלץ
מיינע גענָטהע כּיבּט האָלטעט, מונד דען בונד מיט מיר ברעכּט.
16. זָ ווילן מיך מויך זָלכּעס גענגען מייך טהון, מונד מיט ענטוענלען
מיבר מייך בעטטעללען, מויסלעהרנדעס פֿיבער, מונד הילִיגע קרַנק=
הייט, וועלכּע דיס מויגען נַך גענעזונג סמַכּטען לָסען, מונד דָס
גענויטה בעטריבען, מיהר וועדעט פֿערגעבּלִיך מיירען זָנען זָען,
דען מיירע פֿיינדע וועדען דען גענוס הַבּען. 17. מיך ווילן מייען
לָכּרן ווידער מייך ריכּטען, דָס מיהר גענטַגען וועדעט פָֿן מיי=
ערן פֿיינדען, מיירע הַסער וועדען מיבער מייך גענָלט מויזָויבען,
מיהר וועדעט פֿלויהען, דָ מייך ניעמַנד פֿערפָֿלגט. 18. וועדעט
מיהר מיר זָלסדען נָך כּיבּט גענהָרכּען, זָ וועדע מיך פָֿרטפָֿה=
רען, מייך, וועגען מייערער זינדען זיבענפַֿך בעלִיכּטיגען. 19. בי=
מיך עכּלִיך מייערן טרָטליגען הָכּמוטה גענברָכּען. דען הימעל
וועדע מיך מייך ווים מיזען, מונד דיס ערדע ווים ערן זיין זָסען.
20. מייערע קרַפֿט זָלן פֿערגעבּנס פֿערטוענדעט וועדען, דען
מייער בָדען זָלן זיין גענָכּס, מונד דער בוים דעס וַנדעס זייבע
פֿרוכּט כּיבּט הערגעבּען. 21. וַנדעלט מיהר מיר נו ווידער, מונד
ווָלט מיר כּיבּט גענהָרכּען, זָ וועג מיך מייך מיימרַמיהר זיבענ=
פַֿך פֿוַגע מוך מייערער זינדע ווילען. 22. דיס ווילדען טהירע
וַסע מיך מיבער מייך קינדערלָס מַכּען, מייער
פֿיה מויפֿפֿרעסען מונד מייך זעלבסט מויפֿרייבען, דָס מייערע העער=
סטרַסען וֿרד וועדען. 23. וען מיהר דַדורך נָך כּיבּט גענִיכּטיגט
וועדעט, מונד מיר מיימער נָך לַווידער וַנדעלט: 24. זָ וועדע
מוך מיך פָֿרטפַֿהרען מייך לַווידער נו וַנדעלן מוך מיך פָֿרטפַֿה=
רען מיין, וועגען מייערער זינדען, זיבענפַֿך נו טַגען. 25. מיך
וועדע דָ: רַכּעמוועדט מיבער מייך בריגען, דָ: דען בונד רָכּען
זָלן, זָ דָס מיהר וועדעט מין דיז פעסטען פֿלָטלע ליהען מיסען;
דָזעלבסט וועדע מיך דיז פעסט מונטער מייך זענדען, דָס מיהר
מייערן פֿיינדען דעננָך מין דיז הָנד פַֿלַען מיסט. 26. וועדע
מיך מייערן ברָד=סטָב צעברעכּען (דָ: הייזט: הונגערסנָטה
מונטער מייך זענדען) זָ זָלען לעהן וויבער מין ברָד מין מייענ
כָּקען בָקען, מונד דָ: ברָד נָך דעך גענוכּטט הייבריגען, מונד
מיהר וועדעט עסען, מונד ניכּט זָטט וועדען. 27. גענהָרכּט מיהר
מיר דעננָך ניכּט, מונד וַנדעלט מיר לַווידער. 28. זָ ווילן מיך
מייך מים לָכּרן ענטגעגען וַנדעלן, מיך ווילן מייך ליכּטיגען זיבענ=
פַֿך, וועגען מייערער זינדען. 29. מיהר זָלט דָ: פֿלייש מייערער
זָהנע פֿערלעהרען מונד דָ: פֿלייש מייערער טָכּטער פֿערלעהרען.
30. מיך וועדע מייערע גָטטלעהָהען פֿערטילגען, מייערע זָנענע=
בילדער מויסרָטטען מונד מייער מָער מוך דיס מָער מייערער

דיר וואהנט, אדער אן איינען דער פאן מיינער מוימאנדימען פאמיליע מבשטחאט; 48. נאכדעם ער פערקויפט וואָרדען, פיינדעט דאָ: מיילוואנגסרעכט סטאַטט, מיינער פאָן ייִנען בריידערן וואָזט מיהן וויעדער מיין. 49. אדער מיין פאַטערבראדער, אדער פאַטערבראדערס זוהן, אדער מוך זיך זוכסט מיין בלוטספערוואנדטער מוים דיינעם גע= סלעכטע קאן מיהן מיילוואָזען: וויא מוך וועָן ער זעלבסט נו פערמאָג= גען קאָאט, זא וואָזט ער זיך ווידער מיין. 50. ער רעכנעט מאָדאן מיט דעם קייפער, פאָן דעם יאָהרע אן, דאָ ער מיהם פערקויפט וואָרדען, בים נום יובל, מוגד דאָ: קויפגעלד טהיילט ער נאך מאָנגאָהל דער יאָהרע מיין, אָלם וועָן ער אָלם מיין טאגלוהנער, זא נאָנגע האָטטע בייא מיהם זיין זאָלען. 51. זינד נון נאָך פיעלע יאָהרע בים דאָהין, זא אום ער מיין עבען דעם פערהאָלטנים פאָן זייגעם קויפ= געלד, אָלם מיין וואָזגעלד לוריק געבען. 52. זינד מאָבעל וועניג יאָהרע נאך מיברינ בים נום יובל, זא וירד עם מיין רעכנונג געבראכט: נאך דען יאָהרען, גיבט ער מיהם וואָזגעלד. 53. וויא מיין דינסטבאָטהע, דען אָאן מוך יאָהרע מיטהעט, זאָלל ער מאגעוהנען וועדען, דוא אומם ניכט לוגעבען, דאָם ער מיהן פאָר דיינע מויגען מיט סטרענגע בעהערשט. 54. וירד ער מוך קיינע פאָן דיזע מרטען מוים געזאָזט: זא גאהט ער מיך יובל יאָהרע מוים דעם דינסט, ער מוך זייגע קינדער מיט מיהם. 55. דען דיא קינדער ישראל'ס זינד איר וייבאי= גען, מיינע וייבאיגנע זינד זיא, דאָ מיך זיא מוים מצרים גענפיהרט האָבע. מיך בין דער עוויגע מייער גאָטט!

כן 1. מאָכט מיין קיינע גאָטטען, ערריכטעט מיין קיין בילד, קיין דענקאָהל, מוגד דולדעט מין מייערעם לאָגד קיינען סטיין מיט בי= דערטריפט נור פערהרונג, דען מיך בין דער עוויגע מייער גאָטט. 2. בעאָבאָכטעט מיינע פייערליטען מוגד האָבט עהרפורכט פאָר מיי= נעם הייליגטהואם, מיך דער עוויגע!

בחקתי

3. וען מיהר נאָך מיינען געזעטצען וואָגדעלט, מיינע געבאָטע בעא= באָכטעט מוגד זיט האָלטעט. 4 זא וועל מיך מיאאער דען רעגען נור רעכטען לייט גבעבען, דער באָדען זאָל זיין געוואָכס מוגד דער בוים מוין דעם פעלדע זיינע פרוכט הערגעבען. 5. מייערע דרעשלייט זאָל בי= זען דיא וויינלעזע מוגד דיא וויינלעזע, בי= זאָ דיא מוים=זאָאט רייכען, מיהר וועדעט לעבענמאיטטעל נור גענוג נום עסען האָבען, מוגד זיכער מין מ יערעם לאָגד וואָהנען. 6. מיך וועדע נעמוך מייערם לאָגד פרידע גבעבען, זא, דאָם מיהר ליגט, מוגד כיאָאָד מיך סטאָרט, דאָם מיין מוך יאָהרע מיטהעט, זאָלל ער מאָגעוהנען וועדען, דוא אומם ניכט לוגעבען, דאָם ער מיהן פאָר דיינע מויגען מיט סטרענגע בעהערשט. 54. וירד ער מוך קיינע פאָן דיזע מרטען מוימגעלאָזט: זא גאהט ער מיך יובל יאָהרע מוים דעם דינסט, ער מוך זייגע קינדער מיט מיהם. 55. דען דיא קינדער ישראל'ס זינד איר וייבאי= גען, מיינע וייבאיגנע זינד זיא, דאָ מיך זיא מוים מצרים גענפיהרט האָבע. מיך בין דער עוויגע מייער גאָטט!

כן 1. מאָכט מיין קיינע גאָטטען, ערריכטעט מיין קיין בילד, קיין דענקאָהל, מוגד דולדעט מין מייערעם לאָגד קיינען סטיין מיט בי= דערטריפט נור פערהרונג, דען מיך בין דער עוויגע מייער גאָטט. 2. בעאָבאָכטעט מיינע פייערליטען מוגד האָבט עהרפורכט פאָר מיי= נעם הייליגטהואם, מיך דער עוויגע!

בחקתי

3. וען מיהר נאָך מיינען געזעטצען וואָגדעלט, מיינע געבאָטע בעא= באָכטעט מוגד זיט האָלטעט. 4 זא וועל מיך מיאאער דען רעגען נור רעכטען לייט גבעבען, דער באָדען זאָל זיין געוואָכס מוגד דער בוים מוין דעם פעלדע זיינע פרוכט הערגעבען. 5. מייערע דרעשלייט זאָל בי= זען דיא וויינלעזע מוגד דיא וויינלעזע, בי= זאָ דיא מוים=זאָאט רייכען, מיהר וועדעט לעבענמאיטטעל נור גענוג נום עסען האָבען, מוגד זיכער מין מ יערעם לאָגד וואָהנען. 6. מיך וועדע נעמוך מייערם לאָגד פרידע גבעבען, זא, דאָם מיהר ליגט, מוגד כיאָאָד מיך סטאָרט, דאָם מיין מוך יאָהרע מיטהעט, זאָלל ער מאָגעוהנען וועדען, דוא אומם ניכט לוגעבען, דאָם ער מיהן פאָר דיינע מויגען מיט סטרענגע בעהערשט. 54. וירד ער מוך קיינע פאָן דיזע מרטען מוימגעלאָזט: זא גאהט ער מיך יובל יאָהרע מוים דעם דינסט, ער מוך זייגע קינדער מיט מיהם. 55. דען דיא קינדער ישראל'ס זינד איר וייבאי= גען, מיינע וייבאיגנע זינד זיא, דאָ מיך זיא מוים מצרים גענפיהרט האָבע. מיך בין דער עוויגע מייער גאָטט!

ווידער ס ווינעט מיקפּטהוּאט. 29. ווען יעמַנד מיין ווָהנהוּים מין
מייַנער מוּאוּיערטען סטמַדט פַּערקויפַּט, זָל דויערט דמַ; ווידער=
מיילָוזוּנקָמרעכט דמַ גמַנצע יָהר נמַך פַּערקויף, מיין פַּמַוֶּיקעם
יָהר זָל עם ווידער מיינגעלָוזט ווערדען קָנָנען. 30. ווירד עם
מַבער מיינערהמַב מיינעם פַּמַוֶּיקען יָהרם ניכט מיינגעלָוזט, זָ
בלייבט דמַ הוים מין דער מוּאוּיערטען סטמַדט דעם קייפַּער פַּיל
ווינע נמַכקָוּאוּען, מוּך עוויג, מוּנד ווירד מיט יובעלָיָהר ניכט פַּרייַ.
31. הייזער מוּך דָרפַּערן דיט איט קיינער מויער מוּגעבען זינד,
ווערדען ס מַקערטיקען גערעכנעט, עם פַּינדעט ווידערמיילָוזונג
סטמַדט מוּך מיט יובל ווירד דמַ פַּערקויפַּטע פַּרייַ. 32. ווָם דיט
סטמַדטע דער לוים בעטריפַּט, נמָאלָיך דיט הייזער מין מָהרען
מיינעהמַסטמַדטען, זָ זָלָען דיט לוים מיין עוויגעם מיילָוזונגם=
רעכט המַבען. 33. ווען יעמַנד פַּון דען לוים זעלבסט עטוָם מיינ=
לָוזט, זָ ווירד דמַ פַּערקויפַּטע הוים, מוּנד דיט מיינעהמַסטמַדט
מיט יובל ווידער פַּרייַ, דען דיט הייזער מין דען סטמַדטען דער
לוים זינד מיהר מיינעהמַב. 34. מיין
פַּעלד, דמַ מין דער נָהע ען מיהרען סטמַדטען ניעגט זָלָ גמַר
ניכט פַּערקויפַּט ווערדען קָנָנען, זָנדערן מיהר עוויגעם מיינע=
טהום בלייבען. 35. ווען דיין ברודער נעבען דיר מַבקָוּאוט, מוּנד
זיינע הַנד זיקען ווָמט, זָ זָלָסט דוּ מיהן מוּנטערשטילען, דמַם
מוּך דער פַּרעמדע מוּנד געזעלדעטע בייַ דיר לעבען אָגע. 36. דוּ
זָלָסט ווידער נימם נָך מיבערשוּם פַּון מיהם נעהָמען, זָנדערן
דיך פַּאר דיינעם גָטטע פַּירכטען. מוּנד דיינען ברודער נעבען דיר
ועבען לָוַמען. 37. גיב מיהם דיין געלד ניכט מוּך לינם, מוּנד דיינען
מונדפַּרמַטה ניכט מוּך מיבערשוּם. 38. איך בין דער עוויגע מייער
גָטטע, דער מייך הוים דעם לַנד מִצרים געפַּיהרט, מייך דמַ לַנד
כנַען מייגלוגעבען, מוּנד מייער גָטטע צו זיין. 39. ווען דיין ברודער
נעבען דיר פַּערמַרוט, מוּנד זיך דיר פַּערקויפַּט, זָ זָלָסט דוּ
מיהן ניכט, ווי מיינען זקלַוען מַרבייטען לָוַמען. 40. ווי מיין
טַגלָוַהנער, מיין געזעלדעטער הייסלינג, מַזָ ער בייַ דיר זיין,
מוּנד בים נום יובעלָיָהר דינען. 41. זָלָמדַן מַבער לייהט ער איט
זיינען קינדערן פַּון דיר ווג, קעהרט צו זיינע געשלעכט צוריק,
מוּנד געלָוַנגט ווידער צום מיינעהמַב זיינער עלטערן. 42. דען
זיי זינד מיינע קנעכטע, דמַ מיך זיי הוים מִצרים געפַּיהרט הַ=
בע, זיי מיטען ניכט ווי סקלַוַפַּען פַּערקויפַּט ווערדען. 43. דוּ
זָלסט ניכט איט הָרטע מיבער מיהן הערשטען, מוּנד דיך פַּאר
דיינעם גָטטע פַּירכטען. 44. קנעכט מוּנד מַגד, דיי פַּון
דיר לייבמיגען, קַנָנסט דוּ פַּון דען פַּלקערן, דיי רום מייך
הערום ווָהנען, הוים מיהנען קַנָנסט דוּ קנעכט מוּנד מַגד
קויפַּען. 45. מוּך הוים דען קינדערן דער געזעלדעטען, דיי זיך
בייַ מייך הויפַּהַלטען, הוים מיהנען קַנָנט מיהר קויפַּען מוּנד הוים
מיהרען געשלעכט, דמַ בייַ מייך איט, דמַ זיי נָהָלָיך מין מיי=
ערם ען מַנדע געלייגט המַבען, דיעזע קַנָנען מייער מיינעהמוּם ווער=
דען. 46. מיהר קַנָנט זיי מוּך מיערן קינדערן לָוַם מיין ערבגוט
הינטערלַוַסען, מוּנד זָלָען מוּך עוויג לָוַם סקלַוַפַּען בעהַלטען: מוּנטער
מיינערן בריידערן דען קינדערן ישראל פַּ מַבער, זָלָ מיינער מיבער דען
מַנדערן ניכט איט סטרענגע הערשטען. 47. ווען מיין פַּרעמדער
חַדער געזעלדעטער בייַ דיר זו פַּערמָגען קַוַמט, דיין ברודער
מַבער קַוַמט מַב, מוּנד פַּערקויפַּט זיך מַן דען פַּרעמדען, דער בייַ

דוק מין דיא טרוֹאפעטען סטוֹאסען מַן פֿערזוֹהנוגסטאַג נעמליך, זוֹלט מיהר דיא טרוֹאפעטע הוֹרַען לַאסען, דורך מייער גַאנצעס לַאנד. **10** דאַז פֿינפֿליגזטע יַאהר זוֹלט מיהר הַלזוֹ היילִיגען, מוֹנד מיך לַאנדע אַלזען מיינוֹהנערן פֿרַייהייט מוֹיסרופֿען. דיזעס זוֹלל מייך מיין יובליַאהר זיין, אַן וועלכעם יעדערמַן זו זיינעם מיִגענטהומ, מוֹנד יעדערמַן זו זיינעם גרוֹסטען קוֹמען. **11** דאַז פֿינפֿליגסטע יַאהר זוֹלל מייך אַלזעליִט מיין יובליַאהר זיין. מיהר זוֹלט ניכט זוֹען, מוֹך דען נַאטוּרַליכַם ניכט וֹוַאכסענדען, מוֹנד דיא מוֹנבעסניטטענען וויינסטוֹקקע ניכט אַבלעזען. **12** דען וויל עס מיין יובליַאהר מיזט, זוֹ זוֹל עם מייך הייליג זיין. דען עטרַאג דַאפֿוֹן קוֹמַנט מיהר פֿוֹך פֿעלד פֿערלַאהרען. **13** מין דיזעך יובליַאהר גַאלַאנגט מיהר, יעדער ווידער זו זיינעך מיִגענטהום. **14** זוֹ וֹוַאס מיהר וַאזוֹ מיינער דעך וַאנדערן עטוואס פֿערקויפֿט, אַדער מיינער פֿוֹך וַאנדרען עטוואס קויפֿט, זוֹ זוֹל מיסט מיהר מייך מיינַאנדער ניכט פֿערפֿאַרטהיילען. **15** נַאך וַאלַאהל דער יַאהרע, וועלכע נַאך דעך יובל פֿערסטרִיכען זינד, מוֹסט דוֹ פֿוֹן דיינעך נַאכסטען קויפֿען, יענער וַאבער דיר נַאך וַאלַאהל דער וֹוַאנדטעזיַאהרע, דיא דוֹ זו עלפֿען פֿערקויפֿען. **16** יע גרוֹסער דיא אַנגַאל דער יַאהרע דעסטוֹ מעהר קוַאנַאט דוֹ פֿיר דען קויף גַאבען, מוֹנד יע גַעריִנגער דיא אַנגַאל דער יַאהרע, דעסטוֹ וועניגער אוֹסט דוֹ דַאפֿיר גַאבען, דען אַלַאן פֿערקויפֿט דיר יַא נוֹר מיינע וַאלַאהל פֿוֹן וֹוַאנדטען. **17** פֿערפֿאַרטהיילט מיינער דען וַאנדרען ניכט, זוֹנדערן פֿירכטע דיך פֿוֹך דיינעך גַאטט, דען איך, דער עוויגע, בין מייער גַאטט. **18** הַלטט מייע גַאזעלטע, בעזוַאכטט מייע רעכטע. מוֹנד בעפֿוֹלגט זיא, זוֹ וועדעט מיהר אין דעך לַאנד זיכער וזוֹהנען קוֹנַען. **19** דאַז לַאנד וירד זיינע פֿריכטע העךגעבען, מוֹנד מיהר וועדעט נוך גַענוג זו עסען הַבען מוֹנד זיכער וזוֹהנען קוֹנַען. **20** מיהר וועדעט פֿילייכט זַאגען: וואַס זוֹלען וויר דען מיט זיבעטען יַאהרע עסען? וויר זוֹלען יַא ניכט זוֹיסזוֹען, **21** זוֹנדערן דיא וַאנדטע ניכט מייכרינגען. זוֹ וויל מיך הַבער מייען זיגען גַעבען, דַאס זיא דרייא יַאהרע פֿרוכט דַאפֿוֹן מייקוַאמט, **22** וועלכע זוֹלט מיהר נַאך פֿוֹן דער הַלטען וַאנדטע עסען, זוֹלט מיהר נַאך דע

משה, זיינע אוטטער היעס שלמית, דיא טאָכטער דברית, אויס דעם סטאַאַם דן. 12. אַן טהאַט מיהן איכ'ס גענאָנגים, בים מיהק בעי סייד גענרַאַכט וועדע, אַיק נאַהאַן דעם עוויגען. 13. היערויך ספרַאַך דער עוויגע צו משה, ווי פאָלגט: 14. אַם דען וואָס טערער אויס דעם לאַגער היכוים פיהרען, אַלע דיא עס גענאָרט האַבען, אַלען מיהרע האָנד זייגען קאָפף לעגען, אונד דיא גאַנצע גע= מיינדע מיהן סטייניגען. 15. דען קינדערן ישראל'ס אַכט פאָלגענ= דעם בעקאַנגט: ווער זייגע גאָטטהייט וואָסטערט, זאָל פיר זיין פער= ברעכען ביסען. 16. ווער אַבער דען נאַהאַן דעם עוויגען איט וואָס= טערונג אויסספריכט, דער זאָל גענאָרדעט ווערדען, דיא גאַנצע גמאיינדע זאָל איהן סטייניגען, זיין פרעאדער זאָהאַל, אַלם זיין אייגהייאיסער, ווער דען נאַהאַן נור וואָסטערונג אויסספריכט, זאָל דעם טאָדעם זיין. 17. ווער זירגענד זייגען אענסטען ערשלאָגט זאָל גענאָדטעט ווערדען. 18. ווער זיין פיה ערשלאָגט, זאָל עם בעלאַה= לען, לייב פיר לייב. 19. ווער זייגען נעבענאענסטען פערלעטצט, דעם גענייהרט, ווי ער גענהאַן האַט. 20. ברוך פיר ברוך, אויגע פיר אויגע, צאַהן פיר צאַהן; ווי ער זייגען פערלעטצט האַט, אַזאַ זאָלצט אים אויך מאַכט ווידער גענעהען, דאַהער ער נור טאָדלאַסהאַלטונג פערבונדען אויס). ווער זיין פיה ערשלאָגט אוס עם בעלאַהלען, אונד ווער זייגען אענסטען ערשלאָגט, ווירד גענאָדטעט. 22. גלייכעם רעכט זאָלט זיין פיר אַלע האַבען, דער פרעאדע ווי דער זייגען, דען איך דער עוויגע זייער גאָטט! משה אַכטע דיזעם דען קינדערן ישרא'ס בעקאַנגט, ווארויך אַן דען וואָסטערער אויס דעם לאַגער היכוים פיהרטע, אונד איט סטייגען צו טאָדט ווארף: דיא קינדער ישראל טהאַטען אַלזאַ ווי דער עוויגע דעם משה בעפאָלען האַטטע.

בהר

כה .1 דער עוויגע האַטטע צו משה אויף דעם בערגע סיני גע= ספראַכען, ווי פאָלגט. 2. רעדע איט דען קינדערן ישראל'ס, אונד זאָגע מיהנען: ווען מיהר אין דאָס לאַנד קאָמאַט, דאָס איך אייך גיע= געבע, זאָל זאָס לאַנד דעם עוויגען צו עהרען אייגע פייער האַלטען. 3. זעקס יאָהרע היגדורך קאַנגסט דוא נעאָליך דיין פעלד בעזאָען, אין דער ליים דיינען ווייגבערג בעסניידען, אונד דיא פריכטע דאָפאָן אייגזאַאַלען. 4. אין זיבענטען יאָהר אַבער זאָל דאָס לאַנד אייגע האָהע פייער האַלטען, אייגע פייער דעם עוויגען צו עהרען. דיין פעלד זאָלסט דוא ניכט בעזאָען, דיינען ווייגבערג ניכט בעסניידען. 5. וואָס פאָן דיי= נער פאָריגען ערנדטע נאַכווואַכסט, דאַרפסט דוא ניכט אייגהאַרנדטען, אויך דיא טרויבען דער אונבעסניטטענען ווייגסטאָקע ניכט אייגלעזען, עס זאָל אין דעם לאַנד אַייעריאָהר זיין. 6. וואָס דיזעם פייער= יאָהר בריגגט, זאָל אייך אַלען פריא זיין צו עסען, דיר, דיינעם קנעכטע, דיינער אַגד, דיינעם לאַהנקנעכטע, אונד דעם אייוואָה= נער, וועלכער זיך בייא דיר אויפהאַלט. 7. אויך דיינעם פיה, אונד דעם גאַנזעדע אין דיינעם לאַנדע, אוס דער ערטראָג דיזעם יאָהרעם צום עסען: 8. דוא זאָלסט זיבען זאָבען זאָלכער פייער= יאָהרע, נאַמליך זיבענמאָהל זיבען יאָהרע, זא דאָס דיזע זיבען פייער= יאָהרע צוזאַאַען, אייגע לייט פאָן כיין אונד פירליג יאָהרע אויסאַא= כען. 9. דאָ לעהענטען טאָגע דעס זיבענטען אָנאַטס דאַרוין זאָלסט

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל: 2. ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ירכי: 3. ואשבעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו: 4. כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק: 5. ויאמר אליו העבד אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי אל הארץ הזאת השב אשיב את בנך אל הארץ אשר יצאת משם: 6. ויאמר אליו אברהם השמר לך פן תשיב את בני שמה: 7. ה' אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם: 8. ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית מאלה זאת רק את בני לא תשב שמה: 9. וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על הדבר הזה: 10. ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכל טוב אדניו בידו ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור: 11. ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השאבות ויאמר ה' אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום והעש חסד עם אדני אברהם: 12. הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יצאות לשאב מים: 13. והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אותה הוכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדני: 14. והיה טרם כלתי לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה: 15. והנערה טובת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותרד העין ותמלא כדה ותעל: 16. וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאני נא מעט מים מכדך: 17. ותאמר שתה אדני ותמהר ותרד כדה על ידה ותשקהו: 18. ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות: 19. ותמהר ותערה כדה אל השקת ותרץ עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו: 20. והעבד משתאה לה מחריש לדעת הצלח ה' דרכו אם לא: 21. ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקעו משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם: 22. ויאמר הבת מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללון: 23. ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור: 24. ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון: 25. ויקד האיש וישתחו לה': 26. ויאמר ברוך ה' אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני בית אחי אדני: 27. ותרץ הנערה ותגד לבית אמה כדברים האלה: 28. ותהי רבקה נשא את אחיה ושמו לבן ויצא לבן אל האיש החוצה אל העין: 29. והיה כראות את הנזם ואת הצמידים על ידי אחותו ובשמעו את דברי רבקה אחותו לאמר כה דבר אלי האיש ויבא אל האיש והנה עמד על הגמלים על העין: 30. ויאמר בוא ברוך ה' למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים: 31. ויבא האיש הבית ויפתח החמלים נתן תבן ומספוא לגמלים ומים לרחץ רגליו ורגלי האנשים אשר אתו: 32. ותשם לפניו לאכל ויאמר לא אכל עד אם דברתי דברי ויאמר דבר: 33. ויאמר עבד אברהם אנכי: 34. וה' ברך את אדני מאד ויגדל וייתן לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדים ושפחות וגמלים וחמרים: 35. ותלד שרה אשת אדני בן לאדני אחרי זקנתה ויתן לו את כל אשר לו: 36. ותלד שרה אשת אדני את בן לאדני אחרי זקנתה ויתן לו את כל אשר לו: 37. ויגד לי אדני לאמר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בארצו: 38. כי אם אל בית אבי תלך ואל משפחתי ולקחת אשה לבני: 39. ואמר אל אדני אולי לא תלך האשה אחרי: 40. ויאמר אלי ה' אשר התהלכתי לפניו ישלח מלאכו אתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני ממשפחתי ומבית אבי: 41. אז תנקה מאלתי כי תבא אל משפחתי ואם לא יתנו לך והיית נקי מאלתי: 42. ואבא היום אל העין ואמרתי ה' אלהי אדני אברהם אם יש נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך עליה: 43. הנה אנכי נצב על עין המים והיה העלמה היוצאת לשאב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים מכדך: 44. ואמרה אלי גם אתה שתה וגם לגמליך אשאב היא האשה אשר הכיח ה' לבן אדוני: 45. טרם אכלה לדבר על לבי והנה רבקה יצאת וכדה על שכמה ותרד העינה ותשאב ואמר אליה השקיני נא: 46. ותמהר ותורד כדה מעליה ותאמר שתה וגם גמליך אשקה ואשת ואשק גם הגמלים: 47. ואשאלה ותאמר בת מי את ותאמר בת בתואל בן נחור אשר ילדה לו מלכה ואשם הנזם על אפה והצמידים על ידיה: 48. ואקד וישתחו לה' ואברך את ה' אלהי אדני אברהם אשר נחני בדרך אמת לקחת את בת אחי אדוני לבנו: 49. ועתה אם יש אתכם עשים חסד ואמת הגידו לי ואם לא הגידו לי ואפנה על ימין או על שמאל: 50. ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב: 51. הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשת בן אדוניך כאשר דבר ה': 52. ויהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה': 53. ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה מגדנות נתן גם לאחיה ולאמה: 54. ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו וילינו ויקמו בבקר ויאמר שלחני לאדני: 55. ותאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך: 56. ויאמר אליהם אל תאחרו אתי וה' הצליח דרכי שלחוני ואלכה לאדני: 57. ויאמרו נקרא לנערה ונשאלה את פיה: 58. ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך: 59. וישלחו את רבקה אחותם ואת מנקתה ואת עבד אברהם ואנשיו: 60. ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו: 61. ותקם רבקה ונערותיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך: 62. ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב: 63. ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: 64. ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל: 65. ותאמר אל העבד מי האיש הזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף ותתכס: 66. ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה: 67. ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה ויתנחם יצחק אחרי אמו:

כה

1. ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה: 2. ותלד לו את זמרן ואת יקשן ואת מדן ואת מדין ואת ישבק ואת שוח: 3. ויקשן ילד את שבא ואת דדן ובני דדן היו אשורים ולטושים ולאמים: 4. ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל אלה בני קטורה: 5. ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק: 6. ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות ויגרש אותם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם: 7. ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאה שנה ושבעים שנה ושתי שנים: 8. ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן וסבע ויאסף אל עמיו: 9. ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל מערת המכפלה אל שדה עפרון בן צחר החתי אשר על פני ממרא: 10. השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת שם קבר אברהם ושרה אשתו: 11. ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי ראי: 12. ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם: 13. ואלה שמות בני ישמעאל בשמותם לתולדתם בכור ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם: 14. ומשמע ודומה ומשא: 15. חדד ותימא יטור נפיש וקדמה: 16. אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם בחצרתם ובטירתם שנים עשר נשיאים לאמתם: 17. ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים ויגוע ויאסף אל עמיו: 18. וישכנו מחוילה עד שור אשר על פני מצרים בבאך אשורה על פני כל אחיו נפל: 19. ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: 20. ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: 21. ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו: 22. ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את ה': 23. ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר: 24. וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה: 25. ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו: 26. ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם: 27. ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים: 28. ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב: 29. ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף: 30. ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום: 31. ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי: 32. ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה: 33. ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב: 34. ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה:

כו

1. ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה: 2. וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך: 3. גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל והקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: 4. והרבתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גוי הארץ: 5. עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי: 6. וישב יצחק בגרר: 7. וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי היא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגני אנשי המקום על רבקה כי טובת מראה היא: 8. ויהי כי ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו: 9. ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך היא ואיך אמרת אחתי היא ויאמר אליו יצחק כי אמרתי פן אמות עליה: 10. ויאמר אבימלך מה זאת עשית לנו כמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת עלינו אשמה: 11. ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת: 12. ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה': 13. ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד: 14. ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אתו פלשתים: 15. וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר: 16. ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד: 17. וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם: 18. וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו: 19. ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים: 20. ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו: 21. ויחפרו באר אחרת וירבו גם עליה ויקרא שמה שטנה: 22. ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו והפרינו בארץ: 23. ויעל משם באר שבע: 24. וירא אליו ה' בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי וברכתיך והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי: 25. ויבן שם מזבח ויקרא בשם ה' ויט שם אהלו ויכרו שם עבדי יצחק באר: 26. ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו ופיכל שר צבאו: 27. ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחו מאתכם: 28. ויאמרו ראו ראינו כי היה ה' עמך ונאמר תהי נא אלה בינינו בינך ונכרתה ברית עמך: 29. אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך ה': 30. ויעש להם משתה ויאכלו וישתו: 31. וישכמו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום: 32. ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגידו לו על אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: 33. ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה: 34. ויהי עשו בן ארבעים שנה ויקח אשה את יהודית בת בארי החתי ואת בסמת בת אילון החתי: 35. ותהיינה מרת רוח ליצחק וליעקב:

כז

1. ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדול ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני: 2. ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי: 3. ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד: 4. ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי ובא לי ואברכך נפשי בטרם אמות: 5. ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא: 6. ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר: 7. הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברכך לפני ה' לפני מותי: 8. ועתה בני שמע בקולי לאשר אנכי מצוה אתך: 9. לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: 10. והבאת לאביך ואכל בעבור אשר יברכך לפני מותו: 11. ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק: 12. אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה: 13. ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקולי ולך קח לי: 14. וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו: 15. ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן: 16. ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו: 17. ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה: 18. ויבא אל אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני: 19. ויאמר יעקב אל אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום נא שבה ואכלה מצידי בעבור תברכני נפשך: 20. ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה ה' אלהיך לפני: 21. ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא: 22. ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו: 23. ולא הכירו כי היו ידיו כידי עשו אחיו שערות ויברכהו: 24. ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני: 25. ויאמר הגישה לי ואכלה מציד בני בעבור תברכך נפשי ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת: 26. ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני: 27. ויגש וישק לו ויריח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה': 28. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: 29. יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך ארריך ארור ומברכיך ברוך: 30. ויהי ככלות יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו: 31. ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל מציד בנו בעבור תברכני נפשך: 32. ויאמר לו יצחק אביו מי אתה ויאמר אני בנך בכרך עשו: 33. ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה: 34. כשמע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדלה ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי: 35. ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך: 36. ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא אצלת לי ברכה: 37. ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיהו לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירוש סמכתיו ולך מה אעשה בני: 38. ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת היא לך אבי ברכני גם אני אבי ויישא עשו קולו ויבך: 39. ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה ממשמני הארץ יהיה מושבך וממל השמים מעל: 40. ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך: 41. ויעטם עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי: 42. ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך: 43. ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה: 44. וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך: 45. עד שוב אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל גם שניכם יום אחד: 46. ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים:

כח

1. ויקרא יצחק אל יעקב ויברכהו ויצום ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען: 2. קום לך פדנה ארם בית בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך: 3. ואל שדי יברך אתך ויפרך והרבך והיית לקהל עמים: 4. ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגוריך אשר נתן אלהים לאברהם: 5. וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארמה אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו: 6. ועשו ראה כי ברך יצחק את יעקב וישלח אתו פדנה ארם לקחת לו משם אשה במברכו אתו ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען: 7. וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם: 8. וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו: 9. וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נבית על נשיו לו לאשה: 10. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: 11. ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: 12. ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו: 13. והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך: 14. והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחת האדמה ובזרעך: 15. והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך: 16. ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי: 17. ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים: 18. וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה: 19. ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לוז שם העיר לראשונה: 20. וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש: 21. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלהים: 22. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך:

כט

1. וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם: 2. וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים והאבן גדולה על פי הבאר: 3. ואספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה: 4. ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו: 5. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו: 6. ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן: 7. ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו: 8. ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן: 9. עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה היא: 10. ויהי כראות יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו: 11. וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך: 12. ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא ותרץ ותגד לאביה: 13. ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו וחבק לו וישק לו ויבא לו אל ביתו ויספר ללבן את כל הדברים האלה: 14. ויאמר לו לבן אך עצמי ובשרי אתה וישב עמו חדש ימים: 15. ויאמר לבן ליעקב הכי אחי אתה ועבדתני חנם הגידה לי מה משכרתך: 16. ולבן שתי בנות שם הגדולה לאה והשם הקטנה רחל: 17. ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה: 18. ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה: 19. ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר שבה עמדי: 20. ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אתה: 21. ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה: 22. ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה: 23. ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה: 24. ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה: 25. ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני: 26. ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה: 27. מלא שבע זאת ונתנה לך גם את זאת בעבודה אשר תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות: 28. ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה: 29. ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה: 30. ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות: 31. וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה: 32. ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי: 33. ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע ה' כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון: 34. ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי: 35. ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת:

ל

1. ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי: 2. ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן: 3. ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אנכי ממנה: 4. ותתן לו את בלהה שפחתה לאשה ויבא אליה יעקב: 5. ותהר בלהה ותלד ליעקב בן: 6. ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקולי ויתן לי בן על כן קראה שמו דן: 7. ותהר עוד בלהה שפחת רחל ותלד ליעקב בן שני: 8. ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם אחותי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי: 9. ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אתה ליעקב לאשה: 10. ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן: 11. ותאמר לאה בגד ותקרא שמו גד: 12. ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב: 13. ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא שמו אשר: 14. וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך: 15. ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך: 16. ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני ויבא עמה בלילה ההוא: 17. וישמע אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי: 18. ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר: 19. ותהר עוד לאה ותלד בן ששי ליעקב: 20. ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא שמו זבולן: 21. ואחר ילדה בת ותקרא שמה דינה: 22. ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה: 23. ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי: 24. ותקרא שמו יוסף לאמר יסף ה' לי בן אחר: 25. ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה למקומי וארצה: 26. תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואלכה כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך: 27. ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי וברכני ה' בגללך: 28. נקבה שכרך עלי ואתנה: 29. ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה מקנך אתי: 30. כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך ה' אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי: 31. ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה אם תעשה לי את הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר: 32. אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל שה חום בכבשים וטלוא ונקד בעזים והיה שכרי: 33. וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל אשר אינני נקד וטלוא בעזים וחום בכבשים גנוב הוא אתי: 34. ויאמר לבן הן לו יהי כדברך: 35. ויסר ביום ההוא את התישים העקדים והטלאים כל אשר לבן בו וכל חום בכבשים ויתן ביד בניו: 36. וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את צאן לבן הנותרת: 37. ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבן מחשפת על המקלות: 38. ויצג את המקלות אשר פצל בשקתות במרבדים בבתי המים אשר יבאן הצאן לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות: 39. ויחמו הצאן אל המקלות ותלדנה הצאן עקדים טלאים ונקדים: 40. והכבשים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל עקד וכל חום בצאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן: 41. והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את המקלות לעיני הצאן ברהטים להחם בתוך המקלות: 42. ובהעטף הצאן לא ישים ויהי העטופים ללבן והמקשרים ליעקב: 43. ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים:

לא

1. וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה: 2. וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום: 3. ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך: 4. וישלח יעקב ויקרא לרחל ולאה השדה אל צאנו: 5. ויאמר להן אני רואה את פני אביכן כי איננו עמדי כתמול שלשום ואלהי אבי היה עמדי: 6. ואתנה יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן: 7. ואביכן התלני ושנה את משכרתי עשרת מונים ולא נתנו אלהים לו להרע עמדי: 8. אם כה יאמר נקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן עקדים: 9. ויצל אלהים את מקנה אביכן ויתנהו לי: 10. ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה העתודים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים: 11. ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני: 12. ויאמר שא נא עיניך וראה כל העתודים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך: 13. אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך: 14. ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו: 15. הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכל את כספנו: 16. כי כל העשר אשר הצל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה: 17. ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים: 18. וינהג את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען: 19. ולבן הלך לגזז את צאנו ותגנב רחל את התרפים אשר לאביה: 20. ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלתי הגיד לו כי בורח הוא: 21. ויברח הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר וישם את פניו הר הגלעד: 22. ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב: 23. ויקח את אחיו עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד: 24. ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע: 25. וידבק לבן את יעקב ויעקב תקע את אהלו בהר והוא ואחיו תקע בהר הגלעד: 26. ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי ותנהג בנותי כשבויות חרב: 27. למה התברחת לנסתר ותגנב אתי ולא הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף ובכנור: 28. ולא נתתני לנשק לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות: 29. יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע: 30. ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלהי: 31. ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן תגזל את בנותיך מעמדי: 32. עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך ולא ידע יעקב כי רחל גנבתם: 33. ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל: 34. ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמל ותשב עליהם ויחש לבן את כל האהל ולא מצא: 35. ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך כי דרך נשים לי ויחפש ולא מצא את התרפים: 36. ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי: 37. כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיך ויוכחו בין שנינו: 38. זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנ

18. נעבמט דיעזעק חפֿפֿערט מיהר זיעבען סטיק יאָהריגע לאָאער
אָהנע לייבעספֿעהלער, חיין יונגעס חכֿסענריד חונד לוייז ווידער.
דיוע זאָלען גאַנצע חפֿפֿער זיין, דעמ עוויגען לו עהרען, נעבמט מיה=
רעמ ספֿייזעחפֿפֿער, חונד טראַנקחפֿפֿער פֿאַמ פֿייער לו פֿערלעהרען,
לום חַנגענעהמען גערוך, דעמ עוויגען לו עהרען. 19. מיהר אחכֿט
חויך חיינען ניגענבאַק לום זיכדעחפֿפֿער, חונד לוייז סטיק יאָהריגע
לאָאער לו פֿרייד עחפֿפֿער. 20. דער פריעסטער זאָל זאַמט דעמ
בראַד דער ערסטלינגע, פֿאַר דעמ עוויגען, חיינע וועדונג חכֿען
מיט דען לוייז לאָאערן, זיו זאָלען דעמ עוויגען געהיליגט חונד
דעם פריסטערס זיין. 21. חַן עבען דיוע טאַגע זאָלט מיהר פֿעסט
פֿערקינדיגען. הייליגע פֿערקינדונג זאָל עם חייך זיין חונד מיהר
זאָלט קיינע האַנדווערקסאַרבייט פֿערריכטען; דיוע זיין חיין עוי=
געם געזעץ, חין חַזלען חייערן וואַהנפלאַצען, פֿיר חייערע נאַכקאָמען.
22. חינדעמ מיהר חבער חין חייערע לאַנדע אָרנדטע האַלטעט,
זאָלסט דוא דיא ווינקעל דיינעם פֿעלדעם ניכט פֿאַלזיג חַבאָהטען: נאַך
נור נאַלעזע דיא חייגענטלעכען עהרען חויפֿוכען, זאָנדערן דיוע זאָלעמ
דעמ חַראַען חונד פֿרעאדונג חיבערלאַסטען. חיך, דער עוויגע חייער
גאָטט! 23. פֿערנער ספּראַך דער עוויגע לו משה ווי פֿאָלגט:
24. זאָגע דען קינדערן ישראל'ס פֿאָלגענדעם: חַמ ערסטען טאַגע
דעם זיבענטען אָנאַטם, זאָל חיין רוהעטאַג זיין, חַן וועלכעמ לום חַנ=
דענקען גענאַזען ווירד. 25. קיינע האַנדווערקסאַרבייט זאָלט מיהר
פֿערריכטען, חונד דעמ עוויגען לו עהרען, פֿייערחפֿפֿער בריגען.
26. פֿערנער ספּראַך דער עוויגע לו משה, ווי פֿאָלגט: 27. הינגע=
גען חַמ לעהנטען טאַגע דעם זיבענטען אָנאַטם (עם חיזט דער
פֿערזאָהנונגסטאַג), זאָלט מיהר הייליגע פֿעסטפֿערקינדיגונג חונד
פֿאַסטטאַגע האַלטען, חויך חיין פֿייערחפֿפֿער דעמ עוויגען לו עהרען
בריגען. 28. חַן דיוע טאַגע זאָלט מיהר קיינערליא קונסטאַרבייט
פֿערריכטען, דען עם חיזט דער פֿערזאָהנונגסטאַג, חַן וועלכעמ
מיהר פֿערזאָהנט ווערדעט, פֿאַר דעמ עוויגען חייערעמ גאָטטע.
29. דען יעדע פֿערזאָן, וועלכע חַן דיוע טאַגע ניכט פֿאַסטעט זאָל
חוים חיהרער נאַלזיחַן חויסגערחטטעט ווערדען. 30. חונד חיינע יע=
דע פערזאָן, דיא חַן עבען דיוע טאַגע חירגענד חיינע קונסטאַרבייט
פֿערריכטעט, דיאזעלבע פֿערזאָן ווילל חיך חוים חיהרער נאַלזיחַן פֿער=
טילגען. 31. גאַר קיינערליא קונסטאַרבייט זאָלט מיהר חַן דעזעלבען
טהון, דיוע זיין חיין עוויגעס געזעץ, חין חַזלען חייערן וואָהנפלאַצען.
32. עם זיין חייך חיין גראַסער רוהעטאַג, חונד מיהר זאָלט פֿאַס=
טען, חַמ נייגטען דעם חָנאַטם זאָלט מיהר דעם חַבענדס חנפֿאַנגען,
חונד פֿאַן חַבענד בים חַבענד חייערן רוהעטאַג האַלטען. 33. פֿער=
נער ספּראַך דער עוויגע לו משה, ווי פֿאָלגט: 34. זאָגע דען קיי=
נערן ישראל ווי פֿאָלגט: חַמ פֿינפֿלעהנטען טאַגע דיוע זיבענטען
חָנאַטם זיזט דאָ: לוּבערהיטטענפֿעסט; זיבען טאַגע, דעמ עוי=גען
לו עהרען. 35. חַם ערסטען טאַגע זיזט פֿייערליכע פֿעסטפֿערקינדי=
גונג, חונד דאָ זאָלט מיהר קיינע האַנדווערקסאַרבי ט פֿערריכטען.
36. זיבען טאַגע הינדורך בריגט מיהר פֿייערחפֿפֿער דעמ עוויגען
לו עהרען, חַמ חכֿטען טאַגע זיין ווידערום פֿייערליכע פֿעסטפֿער=
קינדיגונג, דאָ מיהר דעמ עוויגען לו עהרען פֿייערחפֿפֿער בריגען
זאָלט, עם זיזט חיין עצטהאָלטונגסטאַג, (חַן וועלכעמ חַן זיך זאָלער
גאַסחפֿפֿט עצטהאָלטען חום), מיהר זאָלט קיינע האַנדווערקסאַרבייט

ואת־בניו ואת־בגדיהם׃ ואת־שמן המשחה ואת־פר החטאת ואת־שני האילים ואת־הסל המצות׃ וכל־העדה הקהל אל־פתח אהל מועד׃ ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו׃ ותקהל העדה אל־פתח אהל מועד׃ ויאמר משה אל־העדה זה הדבר אשר־צוה יהוה תעשו׃ ויקרב משה את־אהרן ואת־בניו וירחץ אתם במים׃ ויתן אל־אהרן את־הכתנת ויחגר אתו באבנט ויעל אתו במעיל ויתן אתו את־האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו׃ ויתן את־החשן ויתן אל־החשן את־האורים ואת־התמים׃ וישם את־המצנפת על־ראשו וישם על־המצנפת אל־מול פניו את־ציץ נזר הקדש כאשר צוה יהוה את־משה׃ ויקח משה את־שמן המשחה ואת־הדם אשר־על־המזבח ויזה על־אהרן על־בגדיו ויקדש את־בגדיו ואת־בניו ואת־בגדי בניו אתו׃ ויזה משה מן־השמן על־המזבח שבע פעמים ויקדש את־המזבח ואת־כל־כליו ואת־הכיור ואת־כנו לקדש אתם׃ ויצק משה מן־שמן המשחה על־ראש אהרן ויקדש אתו לכפר עליו׃ ויקרב משה את־בני אהרן והלבש כתנת ויחגר אתם באבנט ויחבש להם מגבעת כאשר צוה יהוה את־משה׃ ויקרב את־הפר החטאת ויסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש הפר החטאת׃ וישחט ויקח משה את־הדם ויתן על־קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את־המזבח ואת־הדם יצק אל־יסוד המזבח ויקדשהו לכפר עליו׃ ויקח את־החלב ואת־האליה ואת־כל־החלב אשר על־הקרב ואת־יתרת הכבד ואת־שתי הכליות ואת־חלבהן ויקטר משה המזבחה׃ ואת־הפר ואת־עורו ואת־בשרו ואת־פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את־משה׃ ויקרב את־האיל העלה ויסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ וישחט ויזרק משה את־הדם על־המזבח סביב׃ ואת־האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את־הראש ואת־הנתחים ואת־הפדר׃ ואת־הקרב ואת־הכרעים רחץ במים ויקטר משה את־כל־האיל המזבחה עלה הוא לריח ניחח אשה הוא ליהוה כאשר צוה יהוה את־משה׃ ויקרב את־האיל השני איל המלאים ויסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ וישחט ויקח משה מדמו ויתן על־תנוך אזן־אהרן הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית ויקרב את־בני אהרן ויתן משה מן־הדם על־תנוך אזנם הימנית ועל־בהן ידם הימנית ועל־בהן רגלם הימנית ויזרק משה את־הדם על־המזבח סביב׃ ויקח את־החלב ואת־האליה ואת־כל־החלב אשר על־הקרב ואת־יתרת הכבד ואת־שתי הכליות ואת־חלבהן ואת שוק הימין׃ ומסל המצות אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת ולחם־שמן אחד ורקיק אחד ויתן על־החלבים ועל שוק הימין׃ ויתן את־הכל על־כפי אהרן ועל־כפות בניו וינף אתם תנופה לפני יהוה׃ ויקח אתם משה מעל כפיהם ויקטר המזבחה על־העלה ניחח לפני יהוה אשה הוא׃ ויקח משה את־החזה וינפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלאים לו היתה למנת משה כאשר צוה יהוה את־משה׃ ויקח משה משמן המשחה ומן־הדם אשר על־המזבח ויזה על־אהרן על־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו ויקדש את־אהרן את־בגדיו ואת־בניו ואת־בגדי בניו אתו׃ ויאמר משה אל־אהרן ואל־בניו בשלו את־הבשר פתח אהל מועד ושם אתו אכלים אותו ואת־הלחם אשר בסל המלאים כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלהו׃ והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו׃ ומפתח אהל מועד תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את־ידכם׃ כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם׃ ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את־משמרת יהוה ולא תמותו כי־כן צויתי׃ ויעשו אהרן ובניו את כל־הדברים אשר צוה יהוה ביד־משה׃

ויקרא ח

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל׃ ויאמר אל־אהרן קח־לך עגל בן־בקר לחטאת ואיל לעלה תמימם והקרב לפני יהוה׃ ואל־בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר־עזים לחטאת ועגל וכבש בני־שנה תמימם לעלה׃ ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם׃ ויקחו את אשר צוה משה אל־פני אהל מועד ויקרבו כל־העדה ויעמדו לפני יהוה׃ ויאמר משה זה הדבר אשר־צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה׃ ויאמר משה אל־אהרן קרב אל־המזבח ועשה את־חטאתך ואת־עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את־קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה׃ ויקרב אהרן אל־המזבח וישחט את־עגל החטאת אשר־לו׃ ויקרבו בני אהרן את־הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על־קרנות המזבח ואת־הדם יצק אל־יסוד המזבח׃ ואת־החלב והכליות והיתרת מן־הכבד מן־החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את־משה׃ ואת־הבשר ואת־העור שרף באש מחוץ למחנה׃ ויזבח את־זבח העם ויקרבו בני אהרן אליו את־הדם ויזרק על־המזבח סביב׃ ואת־הבשר ואת־הראש הקטיר המזבחה׃ ויקרב את־הקרבים ואת־הכרעים ויקטר המזבחה׃ ויקרב את־קרבן העם ויקח את־שעיר החטאת אשר־לעם וישחטהו ויחטא בו כראשונה׃ ויקרב את־העלה ויעשה כמשפט׃ ויקרב את־המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר המזבחה מלבד עלת הבקר׃ וישחט את־השור ואת־האיל זבח השלמים אשר לעם ויקרבו בני אהרן אל־הדם אליו ויזרק על־המזבח סביב׃ ואת־החלבים משור ומן־האיל האליה והמכסה והקרבים והכליות׃ וישימו את־החלבים על־החזות ויקטר החלבים המזבחה׃ ואת־החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה׃ ויניפו את־החזה ואת־השוק הרימו אהרן על־כפיו לפני יהוה כאשר צוה משה׃ ויבא משה ואהרן אל־אהל מועד ויצאו ויברכו את־העם וירא כבוד יהוה אל־כל־העם׃ ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על־המזבח את־העלה ואת־החלבים וירא כל־העם וירנו ויפלו על־פניהם׃

ויקרא ט

ויקחו בני־אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני יהוה אש זרה אשר לא־צוה אתם׃ ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אותם וימתו לפני יהוה׃ ויאמר משה אל־אהרן הוא אשר־דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש ועל־פני כל־העם אכבד וידם אהרן׃ ויקרא משה אל־מישאל ואל־אלצפן בני עזיאל דד־אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את־אחיכם מאת פני הקדש אל־מחוץ למחנה׃ ויקרבו וישאום בכתנתם אל־מחוץ למחנה כאשר דבר משה׃ ויאמר משה אל־אהרן ואל־אלעזר ואל־איתמר בניו פרעותיכם אל־תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו ועל כל־העדה יקצף ואחיכם כל־בית ישראל יבכו את־השרפה אשר שרף יהוה׃ ומפתח אהל מועד לא תצאו פן־תמותו כי שמן משחת יהוה עליכם ויעשו כדבר משה׃ וידבר יהוה אל־אהרן לאמר׃ יין ושכר אל־תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל־אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדרתיכם׃ ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהר׃ ולהורות את־בני ישראל את כל־החקים אשר דבר יהוה אלהם ביד־משה׃ ויאמר משה אל־אהרן ואל־אלעזר ואל־איתמר הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא׃ ואכלתם אתה במקום קדש כי חקך וחק־בניך הוא מאשי יהוה כי־כן צויתי׃ ואת־חזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך וחק־בניך נתנים מזבחי שלמי בני־ישראל׃ שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני יהוה והיתה לך ולבניך אתך לחק עולם כאשר צוה יהוה׃ ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על־אלעזר ועל־איתמר בני־אהרן הנותרים לאמר׃ מדוע לא־אכלתם את־החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן אתה לכם לשאת את־עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה׃ הן לא־הובא את־דמה אל־הקדש פנימה אכל תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי׃ וידבר אהרן אל־משה הן היום הקריבו את־חטאתם ואת־עלתם לפני יהוה ותקרנה אתי כאלה והאכלתי חטאת היום היטב בעיני יהוה׃ וישמע משה ויטב בעיניו׃

ויקרא י

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר אליהם׃ דברו אל־בני ישראל לאמר זאת הבהמה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על־הארץ׃ כל־מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו׃ אך את־זה לא תאכלו ממעלי הגרה ומן־המפרסי הפרסה את־הגמל כי־מעלה גרה הוא ופרסה אינו מפריס טמא הוא לכם׃ ואת־השפן כי־מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם׃ ואת־הארנבת כי־מעלת גרה הוא ופרסה לא הפריסה טמאה הוא לכם׃ ואת־החזיר כי־מפריס פרסה הוא ושסע שפרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם׃ מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם׃ את־זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר־לו סנפיר וקשקשת תאכלו׃ וכל אשר אין־לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם׃ מכל־צפור טהרה תאכלו׃ ואלה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה׃ והראה והאיה למינה׃ את־כל־ערב למינו׃ ואת־בת היענה והתחמס והשחף ונץ למינהו׃ את־הכוס והינשוף והתנשמת׃ והקאת והרחמה והשלך׃ והחסידה האנפה למינה והדוכיפת והעטלף׃ וכל־שרץ העוף הולך על־ארבע טמא הוא לכם׃ ואת־אלה תטמאו בכל־הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב׃ וכל־הנושא מנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד־הערב׃ כל־הבהמה אשר־הוא מפרסת פרסה ושסעה איננה שסעת ופרסה לא מעלת גרה טמאים הם לכם כל־הנגע בהם יטמא׃ וכל־השסע על־כפים בכל־החיה ההלכת על־כפיה מכל־החיה ההלכת על־ארבע טמאים הם לכם כל־הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב׃ והנושא את־נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד־הערב טמאים הם לכם׃ ואת־אלה טמא הוא לכם בשרץ השרץ על־הארץ החלד והעכבר והצב למינהו׃ והאנקה והכח והלטאה והחמט והתנשמת׃ אלה טמאים הם לכם בכל־השרץ כל הנגע בהם במותם יטמא עד־הערב׃ וכל־אשר יפל עליו מהם במותם יטמא מכל־כלי עץ או־בגד או־עור או־שק כל־כלי אשר־יעשה מלאכה בהם במים יובא והטמא עד־הערב וטהר׃ וכל־כלי חרש אשר יפל מהם אל־תוכו כל אשר־בתוכו יטמא ואתו תשברו׃ מכל־אוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל־משקה אשר ישתה בכל־כלי יטמא׃ וכל אשר יפל מנבלתם עליו יטמא תנור וכירים יתץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם׃ אך־מעין ובור מקוה־מים יהיה טהור והנוגע בנבלתם יטמא׃ וכי־יפל מנבלתם על־כל־זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא׃ ואם־מים יזרע על־זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם׃ וכי־ימות מן־הבהמה אשר־הוא לכם לאכלה הנגע בנבלתה יטמא עד־הערב׃ והאכל מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד־הערב והנושא את־נבלתה יכבס בגדיו וטמא עד־הערב׃ וכל־השרץ השרץ על־הארץ שקץ הוא לא יאכל׃ כל־הולך על־גחון וכל־הולך על־ארבע עד כל־מרבה רגלים לכל השרץ השרץ על־הארץ לא תאכלום כי שקץ הם׃ אל־תשקצו את־נפשתיכם בכל־השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם׃ כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את־נפשתיכם בכל־השרץ הרמש על־הארץ׃ כי אני יהוה המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני׃ זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת בארץ׃ להבדיל בין הטמא ובין הטהר ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל׃

ויקרא יא

וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ דבר אל־בני ישראל לאמר אשה כי־תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא׃ וביום השמיני ימול בשר ערלתו׃ ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל־קדש לא תגע ואל־המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה׃ ואם־נקבה תלד וטמאה שבעים בנדתה וששים יום ושלשת ימים תשב על־דמי טהרה׃ ועל־כל־קדש לא תגע ואל־המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה׃ וכי־תמלא ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן־שנתו לעלה ובן־יונה או תור לחטאת אל־פתח אהל מועד אל־הכהן׃ והקריבו לפני יהוה וכפר עליה ועל־כן תטהר מזוב דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה׃ ואם־לא תמצא ידה די שה והיה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הכהן וטהרה׃ וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר׃ אדם כי־יהיה בעור־בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור־בשרו לנגע צרעת והובא אל־אהרן הכהן או אל־אחד מבניו הכהנים׃ וראה הכהן את־הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו׃ ואם־בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמק אין מראה מן־העור ושערה לא־הפך לבן והסגיר הכהן את־הנגע שבעת ימים׃ וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע עמד בעיניו לא־פשה הנגע בעור וסגרו הכהן שבעת ימים שנית׃ וראהו הכהן ביום השביעי שנית והנה כהה הנגע ולא־פשה הנגע בעור וטהרו הכהן מספחת הוא וכבס בגדיו וטהר׃ ואם־פשה תפשה הספחת בעור אחרי הראות אל־הכהן לטהרתו ונראה אל־הכהן׃ וראה הכהן והנה פשתה הספחת בעור וטמא אתו צרעת הוא׃ כי תהיה נגע צרעת באדם והובא אל־הכהן׃ וראה הכהן והנה שאת לבנה בעור הבשר והוא הפך שער לבן ומחיה בשאת חי בעור־בשרו׃ צרעת נושנת היא בעור בשרו וטמא הכהן אתו לא יסגרנו כי טמא הוא׃ ואם־פרוח תפרח הצרעת בעור ומלאה הצרעת את־כל־עור הנגע מראשו ועד־רגליו לכל מראה עיני הכהן׃ וראה הכהן והנה כסה הצרעת את־כל־בשרו וטהר את־הנגע כלו הפך לבן טהור הוא׃ וביום הראות בו בשר חי יטמא׃ ראה הכהן את־הבשר החי וטמא הבשר החי טמא הוא צרעת הוא׃ או כי־ישוב הבשר החי והפך ללבן ובא אל־הכהן׃ וראה הכהן והנה נהפך הנגע ללבן וטהר הכהן את־הנגע טהור הוא׃ ובשר אדם כי־יהיה בו ובהיה שחין במקום שחין שאת לבנה או בהרת לבנה אדמדמת והראה אל־הכהן׃ וראה הכהן והנה מראהו שפל מעור ושערה הפך לבן וטמא הכהן אתו נגע צרעת הוא בשחין פרחה׃ ואם־יראנה הכהן והנה אין־בה שער לבן ושפלה אינה מן־העור והוא כהה וסגרו הכהן שבעת ימים׃ וראהו הכהן ביום השביעי אם־פשה תפשה בעור וטמא הכהן אתו נגע הוא׃ ואם־תעמד הבהרת תחתיה לא פשתה הוא צרבת השחין וטהרו הכהן כי־צרבת השחין הוא׃ או בשר כי־יהיה בעורו מכוה אש והיה מחית המכוה בהרת לבנה אדמדמת או לבנה׃ וראה הכהן והנה נהפך השער לבן בבהרת ומראה שפל מן־העור צרעת הוא במכוה פרחה וטמא אתו הכהן נגע צרעת הוא׃ ואם־יראנה הכהן והנה אין־בבהרת שער לבן והוא שפל מן־העור והוא כהה וסגרו הכהן שבעת ימים׃ וראהו הכהן ביום השביעי אם־פשה תפשה בעור וטמא הכהן אתו נגע צרעת הוא׃ ואם־תעמד הבהרת תחתיה לא פשתה בעור והוא כהה שאת המכוה הוא וטהרו הכהן כי צרבת המכוה הוא׃ ואיש או־אשה כי־יהיה בו נגע בראש או בזקן׃ וראה הכהן את־הנגע והנה מראהו עמק מן־העור ובו שער צהב דק וטמא אתו הכהן נתק הוא צרעת הראש או הזקן הוא׃ וכי־יראה הכהן את־נגע הנתק והנה אין מראהו עמק מן־העור ושער שחר אין־בו וסגר הכהן את־נגע הנתק שבעת ימים׃ וביום השביעי יראה הכהן את־הנגע והנה לא־פשה הנתק ושער צהב לא־צמח בו ומראה הנתק אין עמק מן־העור׃ והתגלח ואת־הנתק לא יגלח וסגר הכהן את־הנתק שבעת ימים שנית׃ וביום השביעי יראה הכהן את־הנתק והנה לא־פשה הנתק בעור ומראהו אין עמק מן־העור וטהרו הכהן וכבס בגדיו וטהר׃ ואם־פשה תפשה הנתק בעור אחרי טהרתו׃ וראה הכהן והנה פשה הנתק בעור לא־יבקר הכהן לשער הצהב טמא הוא׃ ואם־בעיניו עמד הנתק ושער שחר צמח בו נרפא הנתק טהור הוא וטהרו הכהן׃ ואיש כי־יהיה בעור בשרו בהרת בהרת לבנת׃ וראה הכהן והנה בעור בשרם בהרת כהות לבנת בהק הוא פרח בעור טהור הוא׃ ואיש כי־יתמרט ראשו קרח הוא טהור הוא׃ ואם־מפאת פניו יתמרט ראשו גבח הוא טהור הוא׃ וכי־יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם צרעת פרחת בקרחתו או בגבחתו׃ וראה אתו הכהן והנה שאת הנגע לבנה אדמדמת בקרחתו או בגבחתו כמראה צרעת עור בשר הוא׃ אדם צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו הכהן בראשו נגעו׃ והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל־שפם יעטה וטמא טמא יקרא׃ כל־הימים אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו׃ והבגד כי־יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתים׃ או בשתי או בערב לפשתים ולצמר או בעור או בכל־מלאכת עור׃ ונראתה הנגע ירקרק או אדמדם בבגד או בעור או בשתי או בערב או בכל־כלי עור נגע צרעת הוא והראה את־הכהן׃ וראה הכהן את־הנגע והסגיר את־הנגע שבעת ימים׃ וראה את־הנגע ביום השביעי כי פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או בעור לכל אשר־יעשה העור למלאכה נגע צרעת הנגע׃ ומראה הנגע ירקרק או אדמדם נגע הוא באש תשרף את אשר־הנגע בו׃ וכבס הבגד או השתי או הערב או כל־כלי העור אשר־יכבס ונסר מהם הנגע וכבס שנית וטהר׃ וראה הכהן והנה לא־הפך הנגע את־עינו והנגע לא פשה טמא הוא באש תשרפנו פחתו הוא בקרחתו או בגבחתו׃ ואם־ראה הכהן והנה כהה הנגע אחרי הכבס אתו ובקרעו אתו מן־הבגד או מן־העור או מן־השתי או מן־הערב׃ ואם־תראה עוד בבגד או בשתי או בערב או בכל־כלי עור פרחת הנה בפשת הנגע באש תשרף את אשר־הנגע בו׃ והבגד או השתי או הערב או כל־כלי העור אשר תכבס והסר ממנו הנגע ונכבס שנית וטהר׃ זאת תורת נגע צרעת בגד הצמר או הפשתים או השתי או הערב או כל־כלי עור לטהרו או לטמאו׃

ויקרא יג

וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל־הכהן׃ ויצא הכהן אל־מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע־הצרעת מן־הצרוע׃ וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב׃ וצוה הכהן ושחט את־הצפור האחת אל־כלי חרש על־מים חיים׃ את־הצפור החיה יקח אתה ואת־עץ הארז ואת־שני התולעת ואת־האזוב ואת־הצפור החיה יטבל אתם ואת־הדם אשר־השחט על־הצפור החיה על־המים החיים׃ והזה על־המטהר מן־הצרעת שבע פעמים וטהרו ושלח את־הצפור החיה על־פני השדה׃ וכבס המטהר את־בגדיו וגלח את־כל־שערו ורחץ במים וטהר ואחר יבוא אל־המחנה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים׃ והיה ביום השביעי יגלח את־כל־שערו את־ראשו ואת־זקנו ואת גבת עיניו ואת כל־שערו יגלח וכבס את־בגדיו ורחץ את־בשרו במים וטהר׃ וביום השמיני יקח שני־כבשים תמימם וכבשה אחת בת־שנתה תמימה ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן׃ והעמיד הכהן המטהר את־האיש המטהר ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד׃ ולקח הכהן את־הכבש האחד והקריב אתו לאשם ואת־לג השמן והניף אתם תנופה לפני יהוה׃ ושחט את־הכבש במקום אשר ישחט את־החטאת ואת־העלה במקום הקדש כי כחטאת האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא׃ ולקח הכהן מדם האשם ונתן הכהן על־תנוך אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית׃ ומלג השמן יצק הכהן על־כף הכהן השמאלית׃ והזה הכהן באצבעו הימנית מן־השמן אשר על־כפו השמאלית שבע פעמים לפני יהוה׃ ומיתר השמן אשר על־כפו יתן הכהן על־תנוך אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית על־דם האשם׃ והנותר בשמן אשר על־כף הכהן יתן על־ראש המטהר לכפר עליו לפני יהוה׃ ועשה הכהן את־החטאת וכפר על־המטהר מטמאתו ואחר ישחט את־העלה׃ והעלה הכהן המזבחה את־העלה ואת־המנחה על־המזבח וכפר עליו הכהן וטהר׃ ואם־דל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשרון סלת אחד מנחה בלולה בשמן ולג שמן׃ ושתי תרים או שני בני יונה אשר תשיג ידו והיה אחד חטאת והאחד עלה׃ והביא את־קרבנו ביום השמיני לטהרתו אל־הכהן אל־פתח אהל מועד לפני יהוה׃ ולקח הכהן את־כבש האשם ואת־לג השמן והניף אתם הכהן תנופה לפני יהוה׃ ושחט את־כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם ונתן על־תנוך אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית׃ ויצק הכהן מן־השמן על־כף הכהן השמאלית׃ והזה הכהן באצבעו הימנית מן־השמן אשר על־כפו השמאלית שבע פעמים לפני יהוה׃ ועשה הכהן מן־השמן אשר על־כפו על־תנוך אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית על־מקום דם האשם׃ והנותר בשמן אשר על־כף הכהן יתן על־ראש המטהר לכפר עליו לפני יהוה׃ ועשה את־האחד מן־התרים או מן־בני היונה אשר תשיג ידו׃ את אשר־תשיג ידו אחד חטאת והאחד עלה על־המנחה וכפר הכהן על־המטהר לפני יהוה׃ זאת תורת אשר־בו נגע צרעת אשר לא־תשיג ידו בטהרתו׃ וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר כי תבאו אל־ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם׃ ובא אשר־לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית׃ וצוה הכהן ופנו את־הבית בטרם יבא הכהן לראות את־הנגע ולא יטמא כל אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את־הבית׃ וראה את־הנגע והנה הנגע בקירות הבית שקערורת ירקרקת או אדמדמת ומראיהן שפל מן־הקיר׃ ויצא הכהן מן־הבית אל־פתח הבית והסגיר את־הבית שבעת ימים׃ ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירות הבית׃ וצוה הכהן וחלצו את־האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא׃ ואת־הבית יקצע מבית סביב והשפכו את־העפר אשר קצעו אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא׃ ולקחו אבנים אחרות והביאו אל־תחת האבנים ועפר אחר יקח ויטח את־הבית׃ ואם־ישוב הנגע ופרח בבית אחרי חלץ את־האבנים ואחרי הקצות את־הבית ואחרי הטח׃ ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא׃ ונתץ את־הבית את־אבניו ואת־עציו ואת כל־עפר הבית והוציא אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא׃ והבא הבית כל־ימי הסגיר אתו יטמא עד־הערב׃ והשכב בבית יכבס את־בגדיו והאכל בבית יכבס את־בגדיו׃ ואם־בא יבא הכהן וראה והנה לא־פשה הנגע בבית אחרי הטח את־הבית וטהר הכהן את־הבית כי נרפא הנגע׃ ולחטא את־הבית ולקח לטהר הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזוב׃ ושחט את־הצפור האחת אל־כלי חרש על־מים חיים׃ ולקח את־עץ הארז ואת־האזוב ואת־שני התולעת ואת־הצפור החיה ואת־הדם השחט ואת־המים החיים והזה אל־הבית שבע פעמים׃ וחטא את־הבית בדם הצפור ובמים החיים ובצפור החיה ובעץ הארז ובאזוב ובשני התולעת׃ ושלח את־הצפור החיה אל־מחוץ לעיר על־פני השדה וכפר על־הבית וטהר׃ זאת התורה לכל־נגע הצרעת ולנתק׃ ולצרעת הבגד ולבית׃ ולשאת ולספחת ולבהרת׃ להורת ביום הטמא וביום הטהר זאת תורת הצרעת׃

ויקרא יד

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר׃ דברו אל־בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא׃ וזאת תהיה טמאתו בזובו רר בשרו מזובו או סתם בשרו מזובו טמאתו הוא׃ כל־משכב אשר ישכב עליו הזב וכל־כלי אשר ישב עליו יטמא׃ וכל־האדם אשר יגע בו ולא־שטף את־ידיו במים וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב׃ והכלי חרש אשר יגע־בו הזב תשבר ובכל־כלי עץ ירחץ במים׃ וכי־יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ את־בשרו במים חיים וטהר׃ וביום השמיני יקח־לו שתי תרים או שני בני יונה ובא לפני יהוה אל־פתח אהל מועד ונתן אתם אל־הכהן׃ ועשה אתם הכהן אחד חטאת והאחד עלה וכפר עליו הכהן לפני יהוה מזובו׃ וכי־תצא ממנו שכבת־זרע ורחץ במים את־כל־בשרו וטמא עד־הערב׃ וכל־בגד וכל־עור אשר יהיה עליו שכבת־זרע וכבס במים וטמא עד־הערב׃ והאשה אשר־ישכב איש אתה שכבת־זרע ורחצו במים וטמאו עד־הערב׃ והאשה כי־תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה שבעת ימים תהיה בנדתה וכל־הנגע בה יטמא עד־הערב׃ וכל אשר־תשכב עליו בנדתה יטמא וכל אשר־תשב עליו יטמא׃ וכל־הנגע במשכבה יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב׃ וכל־הנגע בכלי אשר־תשב עליו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב׃ ואם־על־המשכב הוא או על־הכלי אשר־היא יושבת עליו בנגעו־בו יטמא עד־הערב׃ ואם־שכב ישכב איש אתה ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכל־המשכב אשר ישכב עליו יטמא׃ והאשה כי־תזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כי תזוב על־נדתה כל ימי זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה היא׃ כל־המשכב אשר־תשכב עליו כל־ימי זובה כמשכב נדתה יהיה־לה וכל־הכלי אשר תשב עליו טמא יהיה כטמאת נדתה׃ וכל־הנגע בהם יטמא וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב׃ והטהרה מזובה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר׃ וביום השמיני תקח־לה שתי תרים או שני בני יונה והביאה אתם אל־הכהן אל־פתח אהל מועד׃ ועשה הכהן את־האחד חטאת והאחד עלה וכפר עליה הכהן לפני יהוה מזוב טמאתה׃ והזרתם את־בני ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאם את־משכני אשר בתוכם׃ זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת־זרע לטמא בה׃ ותדה בנדתה והזב את־זובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישכב עם־טמאה׃

ויקרא טו

וידבר יהוה אל־משה אחרי מות שני בני־אהרן בקרבתם לפני יהוה וימתו׃ ויאמר יהוה אל־משה דבר אל־אהרן אחיך ואל־יבא בכל־עת אל־הקדש מבית לפרכת אל־פני הכפרת אשר על־הארן ולא ימות כי בענן אראה על־הכפרת׃ בזאת יבא אהרן אל־הקדש בפר בן־בקר לחטאת ואיל לעלה׃ כתנת בד־קדש ילבש ומכנסי־בד יהיו על־בשרו ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצנף בגדי־קדש הם ורחץ במים את־בשרו ולבשם׃ ומאת עדת בני־ישראל יקח שני־שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעלה׃ והקריב אהרן את־פר החטאת אשר־לו וכפר בעדו ובעד ביתו׃ ולקח את־שני השעירים והעמיד אתם לפני יהוה פתח אהל מועד׃ ונתן אהרן על־שני השעירים גורלות גורל אחד ליהוה וגורל אחד לעזאזל׃ והקריב אהרן את־השעיר אשר עלה עליו הגורל ליהוה ועשהו חטאת׃ והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד־חי לפני יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה׃ והקריב אהרן את־פר החטאת אשר־לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את־פר החטאת אשר־לו׃ ולקח מלא־המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת׃ ונתן את־הקטרת על־האש לפני יהוה וכסה ענן הקטרת את־הכפרת אשר על־העדת ולא ימות׃ ולקח מדם הפר ונתן באצבעו על־פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה באצבעו שבע פעמים מן־הדם׃ ושחט את־שעיר החטאת אשר לעם והביא את־דמו מבית לפרכת ועשה את־דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על־הכפרת ולפני הכפרת׃ וכפר על־הקדש מטמאת בני־ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם׃ ואדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל־קהל ישראל׃ ויצא אל־המזבח אשר לפני יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על־קרנות המזבח סביב׃ והזה עליו מן־הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאת בני־ישראל׃ וכלה מכפר את־הקדש ואת־אהל מועד ואת־המזבח והקריב את־השעיר החי׃ וסמך אהרן את־שתי ידיו על־ראש השעיר החי והתודה עליו את כל־עונת בני־ישראל ואת כל־פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על־ראש השעיר ושלח ביד־איש עתי המדברה׃ ונשא השעיר עליו את כל־עונתם אל־ארץ גזרה ושלח את־השעיר במדבר׃ ובא אהרן אל־אהל מועד ופשט את־בגדי הבד אשר לבש בבאו אל־הקדש והניחם שם׃ ורחץ את־בשרו במים במקום קדש ולבש את־בגדיו ויצא ועשה את־עלתו ואת־עלת העם וכפר בעדו ובעד העם׃ ואת חלב החטאת הקטיר המזבחה׃ והשלח את־השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את־בשרו במים ואחרי כן יבא אל־המחנה׃ ואת פר החטאת וא

היליגען גאַבען עמען. 13. וען מַבער דיא טאָכטער מיינעס פּריס׳ טערס ווילוע מַדער געטידען ווירד, מוּנד האַט קיינע קינדער, זאָ קאַן זיא וויעדער מין מיהרעס פּאַטערס הויז צוריקקעהרען, ווי מין מיהרער יוגענד, מוּנד פּאַן מיהרעס פּאַטערס טפייזע עמען. קיין גע׳ מיינער מַבער דאַרף דאַפּאַן עמען. 14. וען יעמַאַנד עטוואַס היליגעס מוּס מירלטהוּנ גענימען, זאָ זאָלן ער דען פּינפּטען טהיל דאַלו לעגען, מוּנד זאָ דעמ פּריסטער דאַ: היליגע ערסטאַטטען. 15. זיא זעלבסט זאָלען דיא היליגטהיאַר דער קינדער ישׂראל׳ס ניכט עטווייהען, וועלכע זיא נעמליק, דעמ עוויגען צו עהרען, מיפּגעהאַט. 16. מוּנד ניכט פּערטוּנדונג מוּך זיך זעלבסט נעמען, מיכדעמ זיא מיהרע היליג׳ טהיאַר פּערלעהרען; דען מיך, דער עוויגע היליגע זיא. 17. פּער׳ נער מפּרַאַך דער עוויגע צו משה וויא פּאַלגט. 18. רעדע מיט אַהרן מיט זיינען זאָהנען, מוּנד מיט מַלען קינדערן ישׂראל׳ס, מוּנד זאָגע מיהרען: וועלכער מאַן מוּס דעמ הויז ישׂראל׳ס, מַדער מיין פּרעמ׳ דער מין ישׂראל. דער מיין מַפּער בריגען וויל, עס זיא וועגען גע׳ ליבדע, מַדער מַלם פּרייוווילליג געסינקע, דאַס זיא נעמליק מיין גאַנ׳ צעם מַפּער דעמ עוויגען צו עהרען בריגען וואַלען. 19. צור גאַנצען מיפּגעהאַלטען צו ווערדען מוּס עס מַהנע לייבסגעהילער, אַנגליכעס געסעלבט, פּאַן רינדפּיה, סמַפּאַלן מַדער ליגען זיין. 20. וואַס מיינען פּעהילער האַט, מיסט מיהר ניכט דאַרבריגען, דען עס וירד ניכט צור גאַנצען מיפּגעהאַלטען ווערדען. 21. בריגט יעמַאַנד מיין פּרי׳ דענמַפּער, דעמ עוויגען צו עהרען, מַלם מיין בעזאַנדערס געליבדע, מַדער מַלם פּרייוווילליגעס געסינק פּאַן רינדפּיה מַדער קליינפּיה, זאָ זיא עס אַהנע אַכטען, ווען עס גאַנצליך מיפּגעהאַלטען ווערדען זאָלן, עס אום גאַר קיינען לייבסגעהילער האַבען. 22. וואַס איט בליכדהייט בעהאַפּטעט, גענרעפּליך, פּערסטיאַנעלט מיזט, וואַס וואַרלען האַט, איט טראַקטער מַדער פּייכטער קראַנקע בעהאַפּטעט מיזט, זאָלכע סטיקע איסט מיהר ניכט דעמ עוויגען צו עהרען דאַרבריגען, מוּנד קיין פּייערפּפּער דאַפּאַן דעמ עוויגען צו עהרען מוּך דען מַלטאַר לעגען. 23. מיינען מַכסען מַדער מיין זאַמ, דאַס מיין גליד צו זאַנג מַדער צו קורץ האַט, קאַנכטט דוך וואַהל נום פּרייוווילליגען געסינק אַכען, מַבער פּיר מיין געליבדע וירד עס ניכט וואַהל מיפּגעהאַלטען. 24. מיין סטיר, דעמען הַדען נערדיקט נערקוועטסט, מַבגערעמען מַדער גע׳ סיטטען זינד, זאָלט מיהר ניכט דעמ עוויגען צו עהרען דאַרבריגען, מין מייערמ נאַדע זאָלכעס ניכט אַכען. 25. מוּנד פּאַן דער הַנד מיינעס מיסלַדערס דערגלייכען מַנגעהאַלטען, מוּס עס נור מַפּער׳ סמייזע מייערעס גאַנצען דאַרלוברינגען. זיא הַבען מיינע פּער׳ סטיאַלונג מַן זיך, מַלזאָ מיינען לייבסגעהילער, מוּנד קאַנגען מוך נ ניכט נור גאַנצע מיפּגעהאַלטען ווערדען. 26. דער עוויגע ספּרַאַך צו משה, וויא פּאַלגט: 27. מיין מַכס, קאַלב, טאַך, זאַמ, מַדער ליגעלאַמ, דאַס גענארען וירד, זאָלן ציבען טאַגע בייא מיינער אוטטער בלייבען פּאַר מַכטען טאַגע מַבער מן, מוּנד וויטער וירד עס טיכטיג נום פּייער׳ מַפּער, דעמ עוויגען צו עהרען. 28. מיהר דירפּט מוך פּאַן רינד, מַדער סמַפּפּיה, כיעמַלם דאַ: פּיה נעבסט זיינעמ יונגען מַן מיינעמ טאַגע טלַכטען. 29. וען מיהר דעמ עוויגען צו עהרען מיין דאַנק׳ מַפּער טלַכטעט, זאָ טלַכטעט עס, דאַס עס מיך נור גאַנצע אויפּ׳ גענאַמען ווערדע. 30. מַן דעמזעלבען טאַגע זאָלן עס גענעסען ווער׳ דען. מיהר איסט ניכטס דאַפּאַן מוך דען פּאָלגענדען טאַג סטעהען

ער ניכט הערבייא קאַאמען, אַפּערספּייט זיינעם גאָטטעס דאַרלו־
בריגען. 18. דען עס גלויבאָט זיך ניכט, דאַם איין אַמן, דער זיי־
נען לייבספּעהלער האַט, הערבייאקאַאמע, איין אַמן דער בלינד אַדער
לאַהם איזט, דער איין מיינגעדריקטעס נאַזענבוין, אַדער איין גלייד נו
לאַנג האַט. 19. איין אַמן, דער דען פּום אַדער דיא האַנד געבראַכען.
20. איין בוקליכטער אַדער לוערג, מיינער, דעם דאַז וויסע איז
חויגע איט דעם סוואַרלען פּערוויסט איזט, וואר דיא טראַקטע אַדער
פּייכטע קראַנע מן זיך האַט, אַדער דעם דיא האַדען נערריקט זינד.
21. וואר פּאַן דען כאַקקאַאמען אהרן'ס מיינען לייבספּעהלער האַט,
זאָל ניכט הינלוטרעטען, דיא פּייעראַפּפּער גאָטטעס דאַרלובריגען,
ער האַט מיינען לייבספּעהלער, אום ניכט הינלוטרעטען, דיא אַפּפּער־
ספּייז זיינעם גאָטטעס דאַרלובריגען. 22. ער קאַן נואַר דיא אַפּ־
פּערספּייז זיינעם גאָטטעס, זאָוואַהל פּאַר אַלערהיילינסטען, אַלם פּאַר
היילינען עסען. 23. נור זאָל ער ניכט הינטער דען פּאַרהאַנג קאַא־
אַען, אוד ניכט נום אַלטאַר הינטרעטען, דען ער האַט מיינען לייבס־
פּעהלער. ער זאָל מיינע היילינגטהיאער ניכט עניטווייהען, דען איך
דער עוויגע האַבע זיי געהיילינגט. 24. משה טרוג דיזעם דעם אהרן
זיינען זאָהנען, אוד אַלען קינדערן ישראל'ס פאָר.

כב 1. דער עוויגע ספּראַך פּערנער נו משה, ווי פּאַלגט. 2. זאָגע
אהרן אוד זיינען זאָהנען דאַם זיי זיך לוויילען דער היילינגטהיאער
דער קינדער ישראל'ס ענטהאַלטען (דאַמיט זיי מיינען היילינען כאַאמען
ניכט ענטווייהען), וועלכען זיי נעאַלך מיר היילינען, איך דער עוויגע.
3. זאָגע מיהנען, אין לוקינפּטיגען לייטען, וואר פּאַן מיינרן כאַקקאַא־
אַען דען היילינגטהיאערן, וועלכע דיא קינדער ישראל'ס איר היילינגען,
איך נאַהעט (אוד דאַפּאַן מיסט נעאַלך), זי זאָגע מיינע אוכרייניג־
קייט אַן מיהם איזט, דיזעלבע פערזאָן זאָל פּאַר מיינען אויגען אויס־
גערוטטעט וועדען, איך דער עוויגע. 4. וועלכער אַזן פּאַן דען
כאַקקאַאמען אהרן'ס דען אויסזאַטל, אַדער זאַמענפּלום האַט, זאָל פּאַן
דען היילינגטהיאערן ניכט עסען, בי: ער ריין וירד. וואר עטוואַם בע־
ריהרט דאַז מיינער לייכע אוכריין גענאַדען אַדער וועם דער זאַאַען
באַבגעגאַנגען אויט. 5. אַדער וואר מיין קריכענדעם טהיר בעריהרט
דאַז מיהן אוכריין אַאַכען קאַן, אַדער מיינען אענסטען, דער אַיהן אויך
אירגענד מיינע אַרט אוכריין אַאַכען קאַן. 6. דיא פערזאָן וועלכע מיינע
זאָלכע אוכרייניגקייט בעריהרט, זאָל בי: באַבענד אוכרי', אוד ניכט
עהער פּאַן דען היילינגטהיאערן גענימען, בי: זי: זיך פּאַרהער גע־
באַדעט האַבען. 7. וואן דען דיא זאָגע אוכטערגעגאַנגען אויט, זאָל ער
ריין זיין, אוד נאַכהער וועדער פּאַן דען היילינגטהיאערן עסען דירפּען,
דען דיזעם אויט זיינע ספּייז. 8. אוגעפּאַלזען אוד נערריסענעם
זאָל ער ניכט עסען, אוד דאַדורך אוכריין וועדען, איך דער עוויגע!
9. זי: זאָלען דאַז וואַהל בעאַבאַכטען, וואַם איך מיהנען אויפּטראַגע,
דאַמיט זי: זיך קיינע סונד אויפּלאַדען אוד דאַראַן סטערבען, וען זי:
זאָלכעם ענטווייהען. איך דער עוויגע זי:! 10. קיין נעמיינער
זאָל עטוואַם היילינגעם עסען. דער הויבעדיענטע מיינעם פּריסטערס
אוכד דער וואַהנד נער זאָל ניכטס היילינגעם עסען. 11. וען אַבער
אַיין פּריסטער מיינע פערזאָן פּיר נעלד ערקויפּט האַט, זי קאַן זי:
דאַפּאַן עסען, זי: חויך מין זיינע הויז נעבאָרנע סקלאַפּען קאָננען
פּאַן זיינער ספּייז איט עסען. 12. וען מיינעם פּריסטערס טאָכ־
טער מיינען נעמיינען הייראַטעט, זי דאַרף זי: ניכט מעהר פּאַן דען

בין מיין הייליגע וועזען, מוז מיך החבע מיין פֿאָן חלוקנען מַלימָנען מבגעוואָנדערט, דאָס מיהר מיין זיין זאָלט. 27. אָבֶּן אָדער פֿרוי חוכטער מיהנען, דיא סאָדענבעטוואָהרער, אָדער לייכענדייטלער זיין וועדען, זאָלען דעם טאָדטעס זיין, אָבֶּן זאָל זיא סטיניגען, זיא הַפּ־ בען דאָס לעבען פֿערווירקט.

אמור

כא 1. דער עוויגע ספרַך צו משה, רעדע איט דען פריסטערן דען זוֶהנען אהרן׳ס, חוז: חַגע מיהנען: אַבֶּן זאָל זיך קיינער לייכע חוכטער זיינער נַחליכען פֿערוחַנדרייניגען. **2.** נור דַן זיינע בלוטספֿרייַנדע, דער מיהַפ נַהע פֿערוחַנדט מיזט, דַן זיינער חוטטער, דַן זיינע פֿאַ־ טער, דַן זיינע זהנע, זיינער טאָכטער, חונד זיינע ברודער. **3.** חונד דַן זיינער סוועסטער וועז זיא נאָך יונגפֿער, חונד איַפ הויז מיזט, דאָס זיא נעאויך נאָך קיינע אַנַנע נוגעהַרט הַוט, דַן מיהר זאָל ער זיך פֿערוחַנדרייניגען. **4.** זאָסט חַבער דַרַך דַז הויפט דער נַחליכען זיך נישאַלס פֿערוחַנדרייניגען, חונד דאָדורך זיין חַנזעהען סוואָכען. **5.** זיא זאָלען זיך חוין מיהרע קאָפּפֿע קיינע קאָהלע פלַחטטע סטעלען, חוין נישט דיא עקען דעם בַּרטס חַבפולען, חונד דַן מיהרע לייבע קיינע חיינסניטטע אַכען. **6.** זיא זאָלען מיהרע גאָטטעס נישט עגטוייהען; דען זיא פערוַנגען, וועלכע דיא פֿייערָפֿפֿער דעם עוויגען, דיא אָפּפֿערספייז מיהרעס גאָטטעס דאַרברינגען, דאַהער איסען זיא הייליג זיין. **7.** קיינע הורע, קיינע עגטוייהטע פערזאָן זאָלען זיא הייראַטען, חוין קיינע פֿרוי דיא פֿאָן מיהרע אַנַנע פֿעלסטאָסען וואַרדען, זאָלען זיא הייַ־ ראַטהען; דען חיין זאָכער אַבֶּן זיזט זיינע גאָטט הייליג. **8.** דוז אוסט מיהר הייליג האַלטען, דען ער זאָל דיא אָפּפֿערספייז דיינעס גאָטטעס דאַרברינגען. ער אוס דיר הייליג זיין, דען איך דער עוויגע דער איך הייליגע, בין זעלבסט הייליג. **9.** דיא טאָכטער חיינעס פריסטערס, דיא זיך דער הורעריי ערגיבט, האַט זיא מיהרען פֿאַטער עגטוייהט, זאָלען פֿערברַנגט וועדען. **10.** דער פריסטער אַבער, וועלכער חוגטער זיינען בריעדערן דער פֿאָרנעהאסטע זיזט, חוין דעס סען הויפט זאַלבאָהל גענאָסען, חונד דעָן חין זיין חַאט חיינגעזעטצט וואָרדען, דאַס ער דיא אַבערפריסטערליכע קלייַדונג טראַגען דַרַך, דער זאָל בייא חיינעס טרויערפֿאַלס זיין הויפטהַאַר נישט ווילד וואַכ־ סען לַאסען, זיינע קלייַדער נישט צערריסען. **11.** חונד זו קיינער לייכע קאָואַען, זעלבסט זַן פֿאַטער חונד חוטטער זיך נישט פֿערוַנרייניגען. **12.** חוין דעסוועגען נישט חוים דעס הייליגטהוז גאָטטעס זיינעס אַבֶּן זיא עגטוייהע. דען דיא קרוֶנע, זאַלבאָהל זיינעס גאָטטעס חיזט חוין זיינעס הויפטס, חוין זיך דער עוויגע! **13.** ער זאָל חיינע פֿרוי חין חיהרעס יונגפֿערנטַנדע הייראַטהען. **14.** חיינע ווידוע, פֿערסטאָסענע, עגטוייהטע, אָדער חיינע הורע, זאָלע פערזאָנען זאָל ער נישט הייראַטהען, זאָנדערן חיין יונגפֿער חוים זיינער נַחליכען זאָל ער הייראַטהען. **15.** ער זאָל זיינען זאַמען נישט בייא דער נַחליכען עגטוייהען, דען חיך בין דער עוויגע דער חיך הייליגט. **16.** דער עוויגע רעדעטע פֿערנער איט משה, חוין סאָגט. **17.** חוגע אהרן פֿאָלגענדעס: וועז יעמַנד פֿאָן דיינען זאַ־ קאָמען חין קינפֿטיגען לייטען חיינען לייבספֿעהלער הַבען וירד, זאָל

עהעבראַער מונד דיא עהעבראַערין דעס טאָדטעס זיין. **11.** וואר זיינע סטיפֿאוטטער בעסוֹפֿט, דער האַט זיינעס פֿאַטערס בלוֹסע חויפֿגעדעקט, זיא זאָלען ביידע דעם טאָדטעס זיין, זיא האַבען מיהר ווי פֿערווירקט. **12.** וען יעמאַנד זיינע סוויגערטאָכטער בעסוֹפֿט, זאָ זאָלען זיא ביידע דעס טאָדטעס זיין, זיא האַבען מיינע סאָנדיכע פֿערזיכערונג בעגאַנגען, מונד מיהר ווי פֿערווירקט. **13.** וען יעמאַנד מיינע מאַנספערזאָן חויך מיינע וויבליכע חרט בייא וואַהנט דאַ האַבען זיא ביידע מיינען גרייעל בעגאַנגען, זיא זאָלען דעס טאָדטעס זיין, זיא האַבען דאַס ווי פֿערווירקט. **14.** וואר מיינע פֿרויא מונד מיהרע מוטטער הייראַטהעט, דער האַט סאַנד־טהאַט גועטריבען, אאַן זאָל מיהן מונד זיא פֿערבראַנגען, דאַא קיינע סאַנד־טהאַט מונטער מיין גועזולטעט וועדען. **15.** וען יעמאַנד מיינעס פֿיה בייאסוֹפֿט, זאָל ער דעם טאָדטעם זיין מונד דאַס פֿיה זאָלט מיהר חויך חוברינגען. **16.** וען מיינע פֿרויא זיך נא מיינעס פֿיה האָלט, דאַס עס מיהר בייוואַהנע, זאָ זאָלט מיהר דיא פֿרויא מונד דאַס פֿיה חוברינגען, זיא זאָל דעם טאָדטעס זיין, זיא האַבען מיהר ווי פֿערווירקט. **17.** וען יעמאַנד זיינע סוועסטער ניאַט, זיינע האָבסוועסטער פֿאָן פֿאָטערליכער זיידע מיטטערליכער זייטע, מונד זיא חאַבען זיך מיינער דעם מאַנדערן בלוֹסע גועזיסטען, זיא מיסען זיך מיינער דעם מאַנדערן בלוֹסע חויפֿגעדעקט; ער האַט דיא בלוֹסע זיינער סוועסטער חויפֿגעדעקט, פֿערדינט זיינע סטראַפֿע. **18.** וען יעמאַנד מיינע פֿרויא בעסוֹפֿט, דיא מיהרע רייניגונג האַט, ער דעקט מיהרע בלוֹסע חויך, מונד בעריהרט מיהרע בלוטקוועלע, מונד זיא ווילגט דאַרין, מיהרע בלוטקוועלע חויפֿלודעקען, זאָ זאָלען זיא ביידע חוים מיהרער נאטליכען חויפֿגערוֹטטעט ווערדען. **19.** דיא בלוֹסע דיינער מוטטערסוועסטער חדער דיינער פֿאַטערסוועסטער, זאָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען, דאַס היסט, דיא בלוֹסע זיינער בלוטפֿעראַוואַנדטען בעריהרען, דיא מיסען מיהרע סטראַפֿע ליידען. **20.** וען יעמאַנד זיינעס פֿאַטערס־בראָדערס פֿרויא בעסוֹפֿט, דאַ האַט ער דיא בלוֹסע זיינעס פֿאַטערס־בראָדערס חויפֿגעדעקט, זיא מיסען מיהרע סטראַפֿע ליידען, זאָלען קינדערלאָס סטערבען. **21.** וען יעמאַנד זיינעס בראָדערס פֿרויא ניאַט, דיא וויא מיינע פֿרויא חין דער רייניגונג מאַלוזעהען, דער האַט דיא בלוֹסע זיינעס בראָדערס חויפֿגעדעקט, זיא זאָלען קינדערלאָס בלייבען. **22.** בעאַבאַכטעט זאָל מיינע גענאַטלע מונד רעכטע, מונד האַלטעט זיא, דאַמיט דאַס לאַנד, חין וועלכעס חיך פֿיהרע, חוט דאַרין נא וואָהנען, חיך ניכט חויסשפייא. **23.** פֿאָלגט ניכט רען גענאַטלען דעס פֿאָלקעס, וועלכעס חיך פֿאָר חיך חויסטרייבע, דען עבען ווייל זיא דיזע זעלבען גענאַטלען, עקעלט חיך מיהרער. **24.** מונד דעסוועגען סאָלדאַך חיך נא חיך, מיהר זאָלט יענעס ערדריך מיינעהאַלן, חיך ווילל עס חיך נוט בעזיצע חיינגעבען, דאַס לאַנד, וואַרין חילך מונד האָניג פֿלוסט, חיך בין דער עוויגע, מייער גאָטט, דער לויסען חיך חונד מאַדערן פֿאָלקערן מיינען מונטערסיעד חאַבט. **25.** מיהר מיסט זאָגען חויך מיינען מונטערסיעד חאַבען, לויסען רייניגט מונד מונרייניגט פֿיה, לויסען מונרייניגט מונד רייניגט גענאַטלע, מונד חיך ניכט זעלבסט נוט גרייעל חאַבען, דורך פֿיה, גענאַטלע, חדער חויך ערדען קריכענדעס, דאס חיך חויך חלס עטוואַס פֿערחונרייניגענדעס חויסגעזאָנדערט האַבע. **26.** חיהר מיסט חיר גאַהיילגט זיין, דען חיך דער עוויגע,

מיך קיינען סניטט מיל׳ם פֿליים גענגען, מויך קיין מיינגעוועלטעם אמאל מז
חייך אמאלען. חיך, דער עוויגע! 29. ענטווייהע דיינע טאכטער ניכט,
זיא צור מולמלכט צו פֿערפֿיהרען, דאויט דמז זאנד ניכט מולידטיג,
מונד פֿאולער סאנדטהאט וועדע. 30. בעאבאכטעט מיינע רוהעטאג
גע, מונד האבט עהרפֿורכט פֿאר מיינעם היליגטהום. חיך, דער
עוויגע! 31. האלטעט מייך ניכט מן טאדטענבעטווארער, מונד ליי
כענדייטלער זוכט מייך ניכט דורך דיאוועלבע צו פֿערמונרייניגען. חיך,
דער עוויגע מייער גאטט! 32. פֿאר מיינעם גרויען הויפּטע זאלסט
דוא מויפֿסטעהען. דאז אנזעהען מיינעם פֿלטען, פֿערעהרען, מונד
דאדורך עהרפֿורכט בעליגען פֿאר דיינעם גאטט. חיך, דער עוויגע!
33. וען מיין פֿרעאדער זיך מיינעם זאנדע מויפֿהאלט, זא אימט
מיהר מיהן ניכט דריקען. 34. דער פֿרעאדינג, וועלכער זיך בייא
מייך מויפֿהאלט זאל מייך זא גוט אלם מיינהייאיטער זיין, דוא זאלסט
מיהן ליבען וויא דוא דיך זעלבסט ליבסט, דען מיהר זייד מויך פֿרעאד
ליכע געוועזען אים לאנדע מצרים. חיך, דער עוויגע, מייער גאטט!
35. מיהר זאלט קיין מונרעכט טהון אים געוויכט, אין אמאם דער
פֿולכען, אים גענויכט מונד אים אמאם דעם הויפּענם. 36. ריכטיגע
וואגע, ריכטיגע גענויכט, ריכטיגעם טעפּפּעלאמאם, מונד ריכטיגעם
קאנגעמאאם אימט מיהר האבען: חיך, דער עוויגע, מייער גאטט,
דער מיך מייך מוים דעם לאנדע מצרים גענפּיהרט האבע! 37. בע
חאבאכטעט זאלע מיינע געזעלע, מונד זאלע מיינע רעכטע. מונד הא
לטעט זיא. חיך, דער עוויגע!

כ 1. דער עוויגע טפּראך פֿערנער צו משה, ווא פֿאלגט: 2. זאגע
מויך דיעזעם דען קינדערן ישראל׳ם, יעאכנד פֿאן דען קינדערן
ישראל׳ם, אדער מיין פֿרעאדער, דער זיך מונטער דעם פֿאלק
ישראל׳ם מויפֿהאלט, מונד פֿאן זייגע זאאמען דעם גאטטלען מלך מיי
בערגיבט, זאלל געטאדטעט וועדען. דאז גאזייגע פֿאלק זאלל מיהן
מיט סטייגען צו טאדטע וועדען. 3. מיך זעלבסט וועדע מויך מיינען
לאהרן מן מיינען זאלכען מענסטען לעגען, מונד מיהן מוים זייגע פֿאלק
מויסראטטען: דאאס דאס ער פֿאן זייגע זאאמען דעם מלך מיבער
גענבען. מיין היליגטהום צו פֿערמונרייניגען מונד מיינען היליגען נא
מען צו עכטווייהען. 4. וען זאלז דאז גאזייגע וועזען מיהרע מויגען
פֿאן מיינעם זאלכען מענסע מבליעהען, דער פֿאן זייגע זאאמען דעם
מלך גיבט, מיהן ניכט מוזמבריגען. 5. זא וועדע מיך מיינען לאהרן
מוך מיינען זאלכען מענסען, מונד זייגע פֿאאמיליע ריכטען, מונד מיהן
זאאמט זאלען דיא זייגער מוזמלכט פֿאלגען, דעם גאטטלען מלך מאלא
זאאמט זאלען דיא זייגער מוזמלכט פֿאלגען, דעם גאטטלען מלך מאלא
גען, מוים מיהרער נאליכען מויסראטטען. 6. דיא פערזאן, וועלכע זיך
מן טאדטענבעטווארער מונד לייכענדייטלער האלטען וירד, מיהנען
מגלוהאנגען, מוך דיאזעלבע פערזאן וועדע מיך מיינען לאהרן ריכטען,
מונד זא מוים מיהרער נאליכען מויסראטטען. 7. האלטעט מייך היליג,
וועדעט מיהר היליג זיין, דען מיך דער עוויגע, בין מייער גאטט!
8. בעאבאכטעט מיינע געזעטלע מונד האלטעט זיא, מיך בין דער
עוויגע, דער מייך היליגט! 9. וועלכער אאן זיינען פֿאטער אדער
זיינע מוטטער פֿלוכען וירד, זאלל דעם טאדטעם זיין. עד האט פֿא
טער אדער מוטטער גענפֿלוכט, מונד דאאס דורך זיין זעבען פֿערווירקט
(זיינע בלוטסולד ליגט אן מיהם, עד האט עם זיך זעלבסט לולסדיי
בען). 10. וען יעאכנד מיט מיינער עהעפֿרוים עהעברוך טרייבט,
מיט דער פֿרוים זיינעם נאכסטען עהעברוך בעגעהעט, דא זאלל דער

זאָלסט דאָ קיינע נאַכלאָזע האַלטען, אונד דיא מיינלעלטען טרויבען
דייגעס ווייבערגם ניכט אויפֿלאָזען, דעמ מרואען אונד דעמ פֿרעאדען
זאָלסט דאָ זיא זאַמען. 11. מיהר דער עוויגע, מייער גאָטט! מיהר
זאָלסט ניכט סטעהלען, אויך מיינער דעמ מַנדערן ניכטס מַבלייגענ,
אונד ניכט ליגען. 12. מיהר זאָלסט בייא מיינעמ נאַמען ניכט פֿאַלס
סווערען, אונד דאַדורך דען נאַמען דייגעס גאָטטעס עגטהייליגען.
איך, דער עוויגע! 13. דאָ זאָלסט דייגעמ נאָכסטען ניכטס פֿאַר=
עגטהאַלטען ניכטס רויבען. דאָ זאָלסט דען לאָהן דעס טאַגלאָהנערס
ניכט איבער נאַכט בייא דיר בלייבען זאַמען, בים מאָרגען. 14. דאָ
זאָלסט קיינעמ טויבען פֿלוכען. קיינעמ בלינדען מַנסטאָם מין דען
וועג לעגען, זאָנדערן דיך פֿאָר דייגעמ גאָטטע פֿירכטען. איך, דער
עוויגע! 15. טהוע קיין אונרעכט איך, געריכטע, פֿערטאָנע דען
מַרואען ניכט, מַכטע ניכט דאָס גזיהען מיינעס פֿאָרנעהמען, זאָנדערן
ריכטע דייגען נאָכסטען נאַך דער גערעכטיגקייט. 16. געהע ניכט
מַלס מין מַנברינגער חונטער דייגעמ פֿאָלקע הערום. סטעהע ניכט
לוריק בייא דער גפֿאַהר דייגעס נאָכסטען. איך, דער יוויגע!
17. האַסע דייגען ברודער ניכט אין הערצען! דוא קאַנסט דייגעמ
נאָכסטען פֿערווייזע גענגען (וועג ער דיך בעליידיגט האַסט נאָטוריק),
טרעגע מיהם מַבער דאָס פֿערגעהען ניכט נאַך. 18. דוא זאָלסט דיך
ניכט רעכען, אויך ניכט נאָהען קינדער דייגעס פֿאָלקס. ליבע דייגען נאָכסטען, זאָ ווייא דוא דיך זעלבסט ליעבסט. איך
דער עוויגע! 19. בעאָבאַכטעט מיינע גזעצע. דיין פֿיה זאָלסט דוא
ניכט מין פֿערשיעדענע גאַטטונג זוסאַמען בריגגען, דייגען פֿעלד ניכט
מיט פֿערשיעדענעמ זאָמען בעזאָען, אונד קיין קלייד פֿון דיך קאָמבען
לאַסען, דאָס מיש מיינעס אונד וואָלפֿען פֿערשיעדען מיזט. 20. וואָן יע=
מַנד מיינע פֿרוא בעטלאָפֿען, זיא פֿעבער מיזט מיינע לייבמייגע, דיא
מיינעמ מַנכע מייגען מיזט, אונד ניכט לאָסגעקויפֿט וואָרדען, אויך
ניכט זאָנסט מיהרע פֿרייהייט עראַהלטען האַט, זאָ סטעהט דיא גיי=
סעלפֿט דאַרויף, סטערבען פֿעבער זאָלען זיא ניכט, דען זיא מיזט
ניכט פֿרייא גאָטעזען. 21. עד זאָלל אויך דען עוויגען פֿו עהרען פֿאָר
דעמ מיינגאַנג דעס סטיפֿטסלעלטס זיין סולדאָפֿער בריגגען, מיינען
ווידדער נאָמליך לום סולדאָפֿער. 22. דער פֿרימטער זאָלל מיהן פֿאָר
דעמ עוויגען, מיט דעמ ווידדער דעס סולדאָפֿערס פֿערזאָהנען, וואָ=
גען דער זיגדע, דיא עד בעגאַנגען, דאַ ווילד מיהם דיא בעגאַנגענפֿע
זיגדע עראַלטען וועדען. 23. וואָן מיהר מיכ'ס זאַנד קאָמאָט אונד
אַלטערליא אַבסטבייא פֿלאַנלט, זאָ זאָלט מיהר דיא פֿרוכט דאַפֿאָן
לאַס מיינע פֿאָרהויט מַכזעהען. דרייא יאַהרע זאָלל זיא מיין לאַס פֿאָר=
הויט מַנלוזעהען זיין אונד ניכט גענגעסען וועדען. 24. אַלע פֿרוכט
דעס פֿירטען יאַהרס, זייא מיין הייליגטהום, לור דאַנקזאַגונג, דעמ
עוויגען זו עהרען. 25. אין פֿינפֿטען יאַהרע קאָנסט מיהר
דעמ מיינגאַנג דעס סטיפֿטסלעלטס זיין סולדאָפֿער בריגגען, מיינען
ווידדער נאָמליך לום סולדאָפֿער. 22. דער פֿרימטער זאָלל מיהן פֿאָר
דעמ עוויגען, מיט דעמ ווידדער דעס סולדאָפֿערס פֿערזאָהנען, וואָ=
גען דער זיגדע, דיא עד בעגאַנגען, דאַ ווילד מיהם דיא בעגאַנגענפֿע
זיגדע עראַלטען וועדען. 23. וואָן מיהר מיכ'ס זאַנד קאָמאָט אונד
אַלטערליא אַבסטבייא פֿלאַנלט, זאָ זאָלט מיהר דיא פֿרוכט דאַפֿאָן
לאַס מיינע פֿאָרהויט מַכזעהען. דרייא יאַהרע זאָלל זיא מיין לאַס פֿאָר=
הויט מַנלוזעהען זיין אונד ניכט גענגעסען וועדען. 24. אַלע פֿרוכט
דעס פֿירטען יאַהרס, זייא מיין הייליגטהום, לור דאַנקזאַגונג, דעמ
עוויגען זו עהרען. 25. אין פֿינפֿטען יאַהרע קאָנסט מיהר
דיא פֿרוכט פֿערלעהרען, דאַדורך זאָלל דער ערטראָג פֿערגעהרט
וועדען. מיך בין דער עוויגע מייער גאָטט. 26. מיהר זאָלט בייא
בלוטע קיינע מַהלצייט האַלטען. האַכטעט ניכט אויך סולַנגענבעזוגונג
אויך ניכט אויך דען לוג דער וואָלקען. (אָדער האַלטעט מיך קיינע
מַבערגלייביסע פֿאָרבעדייטונג, אונד זייד קיינע טאַגעוואָהלער).
27. מיהר זאָלט דאַ האָאר ניכט רונד אַם הויפט נעבסט דען פֿאָר=
דערעקען מַכזעהען, אויך זאָלסט דוא דיא עקען דייגעס באַרטס
ניכט גוחטט מַבפולגען. 28. אום מיינעס טאָדטען ווילען זאָלט מיהר

דיינע זאַמען זאָלסט דו ניט הינגעבן דעם גאָטלאָן מלך צו עה־
רן, דורך דאַז פֿייער צו פֿיהרען, חונד דען נאַמען דיינעס גאָטטעס
דאַדורך ענטהיילִיגען, איך דער עוויגע פֿערביטהע דיינס! 22. חיי־
נעם אַנגאָסען זאָלסט דו ניט חוילִ וייבלִיכע וויזע ביימוחָהנען, עס
חיזט חיין גרייעל. 23. איט קיינעם פֿיעה זאָלסט דו דיך פֿלייסלִיך
פֿערוויסען, דורך דאַזעלבע חונרין צו ווערדען. חויך חיינע פֿרוי זאָל
ניט דעם פֿיעה הינהאָלטען לור סאָדומ, עם חיזט חיינע פֿערוי־
סונג (דער נאַטורגאַרטען). 24. פֿערחונרייניגט חיך ניט איט דיזען
דינגען, דען איט דיזען דינגען, האַבען זיך דיא פֿאָלקער פֿערחונרי־
ניגט, דיא חיך פֿאָר חייך חויסטרייבע. 25. דאַז לאַנד חיזט דאַדורך
חונרין געוואָרדען, חיך האַבע דיא איסטהאַטען, דיא דאַרויך גע־
סטהען זינד געאַהנדעט, חונד דאַז לאַנד האַט זייגע בעוואָהנער חויס־
געספיען. 26. בעאָבאַכטעט חיהר חלוזאָ חייגע גזוטלע, חונד חייגע
רעכטע, חונד בעגעהעט קיינעס פֿאָן דיזען גאַבסיליכקייטען,
זאָוואָהל דער חייהיימיסע, חלס דער פֿרעאָדע, דער זיך בייא חייך
חויפֿהאַלט. 27. דען חלוע דיא גאַבסיליכקייטען האַבען דיא חייוואָה־
נער דעס לאַנדעס פֿאָר חייערער לייט בעגאַנגען, חונד דאַז לאַנד
חיזט דאַדורך חונרין געוואָרדען. 28. דאַזעט דאַז לאַנד חייך ניכט
חויסספייע, וען חיהר גאַס פֿערחונרייניגט, זאָ ווייא עס דאַז פֿאָלק
חויסגעספיען. דאַז פֿאָר־ חייך דאַרין גזוזען. 29. דען דער פֿאָן
דיזען גאַבסיליכקייטען חייגע בעגעהט, האַט דיא פערזאָנען, דיא זאָלכעס
בעגאַנגען, זאָלען חוים חיהרער נאַטלִיכען חויסגעראָטטעט ווערדען.
30. בעאָבאַכטעט חלזאָ, וואַס חיך חייך פֿאָרשרייבע, קיינעס פֿאָן דען
גאַבסיליכען גזוזלען חויסלוזיבען דיא פֿאָר חייך חויסגעאיבט וואָרדען,
פֿערחונרייניגט חייך ניכט דורך דיאזעלבע; חיך דער עוויגע חייער
גאָטט (בעפֿעהלע חייך דיזוזם!)

קדשים

רט 1. דער עוויגע ספראַך פֿערנער צו משה ווייא פֿאָלגט: 2. רע־
דע איט דער גאַמייגדע דער קינדער ישראל׳ס, זאָגע חיהנען נאָא־
יך: חיהר זיסט הייליג זיין, דען איך דער עוויגע חייער גאָטט, בין
הייליג. 3. חיין יעדער האַבע עהרפֿורכט גאַגען פֿאָטער חונד חוט־
טער, חונד בעאָבאַכטעט חייגע רוהעטאָגע, איך דער עוויגע חייער
גאָטט! 4. האַלטעט חייך ניכט צו דען גאָלצען, חונד אַכט חייך קיינע
אַכגאָטטער חוים ערץ, איך דער עוויגע חייער גאָטט! 5. ווען חיהר
פֿריידעפֿאַהל דעם עוויגען צו עהרען האַלטעט, זאָ האַלטעט עס זאָ,
דאַס עס חייך לור גאַדע אַנגענאָאָען ווערדע. 6. זאָ דעם טאָגע
חייערס פֿריידעפֿאַהלס, חונד טאָגעס דאַרויך, אַזאַ דאַפֿאָן גאַגעסטען
ווערדען, ווען אַבער בים חויך דען דריטטען טאָגע חיבריג בלייבט,
ווערדע פֿערברַנגט. 7. האַט אַבער אַק דריטטען טאָגע נאָך דאַפֿאָן
גאַגעסטען ווערדען זאָלטען, זאָ חיזט עס פֿערוואָרפֿען, חונד ווירד ניכט
לור גאַדע אַנגענאָאָען. 8 ווער דאַפֿאָן חיסט, האַט זיינע סונד צו
טראָגען, דען ער האַט חין היליגטהוס דעם עוויגען ענטווייהט, דיא
זעלבע פערזאָן זאָל חוים חיהרער נאַטלִיכען חויסגעראָטטעט ווערדען.
9. ווען חיהר חייער פֿעלד חרנדטעט, זאָלסט דוא דאַז עגדע דיינעס
פֿעלדעס ניכט פֿאָלגענדס אַבחרנדטען, חויך ווַאס חיינלעזען פֿאָן דער
חרנדטע אַבפֿאָלט ניכט חויפֿלוזען. 10. חין דיינעס ווייגבערגס

וחַסען, זיך בחַרטן, מוכ בים חויל דען חַבשנ מוכריין זיין הערנחַך חיזט ער ריין. 16. וחַסט עד חַבשר זיינע קויידער ניכט, חָדער בחַ= דעט זיך ניכט, זָן החַט ער פֿיר זיינע מיסעטהחַט נו בישען.

יח 1. דער עוויגע ספרחַך נו משה זויא פֿחָולגט: 2. רעדע איט דען קינדערן ישראל'ס, מוכ זחָגע מיהנען, חיך, דער עוויגע מייער גחָטט בעפֿעהלע חייך דיזעס. 3. מיהר זחָלט ניכט זָן טוהן זויא מיס זחָנדע מצרים געסיעהט, וזָן מיהר געוחָהנט החַבט, חויך ניכט זָן, זויא מיס זחָנדע כנען געסיהעט, וזחָהין חיך חייך פֿיהרען וערדע, נחַך מיהרען געזעצען זחָלט מיהר כיכט וחַנדעלן. 4. מייגע רעכטע זחָלט מיהר חוימחיבען, חוכ מיינע געזעצע זחָלט מיהר בעחָבחַכטען דחַרנחַך מיערען זעבעמס=וחַנדעל מיינלוריכטען. חיך בין דער עוויגע חייער גחָטט! 5. בעחָבחַכטעט מיינע געזעצע חוכ מיינע רעכטע, דורך דיא דער מענס, וזען ער זיא חוימחיבט, עוויגעס זעבען ערהחָלט, חיך דער עוויגע (פֿערזיכערע דיזעס)! 6. ניעחַנד זחָל מיינער בלוט= פֿערוחַנדעטען פערזחָן, מיהרע בלחָסע חויפֿלודעקען זיך נחַהען. חיך דער עוויגע (פֿערביטע דיזעס)! 7. דוא זחָלסט דיא בלחָסע דיינעס פֿחַטערס (דחַס הייסט), דיא בלחָסע דיינער חוטטער ניכט חויפֿדע= קען, זיא חיזט דיינע חוטטער, דוא זחָלסט מיהרע בלחָסע ניכט חויפֿ= דעקען. 8 דוא זחָלסט דיא בלחָסע דיינער סטיפֿחוטטער ניכט חויפֿ= דעקען. עס חיזט לוגלייך דיא בלחָסע דיינעס פֿחַטערס. 9. דיא בלחָסע דיינער סוועסטער, זיא זייא דיינעס פֿחַטערס, חָדער דיינער חוטטער טחָכטער חיך הויזע גחַבחָהרען, חָדער חויסער דעס הויזע גחַבחָהרען, מיהרע בלחָסע זחָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען. 10. דיא בלחָסע דיינער זחָהנס=טחָכטער, חָדער טחָכטער טחָכטער זחָלסט דוא ניכט חויפֿ= דעקען, דען זיא זיגד דיינע חייגענע בלחָסע. 11. דיא בלחָסע דיינער סטיפֿחוטטערטחָכטער, דיא פֿחָן דיינעס פֿחַטער ערלייגט, חוכ חַזחָ דיינע סוועסטער חיזט, מיהרע בלחָסע זחָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען. 12. דיא בלחָסע דיינעס פֿחַטערס סוועסטער זחָלסט דוא ניכט חויפֿ= דעקען, זיא חיזט חייגע בלוטפֿערוחַנדטע דיינעס פֿחַטערס. 13. דיא בלחָסע דיינער חוטטערסוועסטער זחָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען, דען זיא חיזט חייגע בלוטפֿערוחַנדטע דיינער חוטטער. 14. דיא בלחָסע דיינעס פֿחַטערסברודערס זחָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען, דוא זחָלסט נעחָלך זיינער פֿרוא ניכט בייזוחַהנען, זיא חיזט דיינע טחַכטע. 15. דיא בלחָסע דיינער סוויגערטחָכטער זחָלסט דוא ניכט חויפֿדע= קען, זיא חיזט דיא פֿרוא דיינעס זחָהנעס, מיהרע בלחָסע זחָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען. 16. דיא בלחָסע דיינער ברודערספֿרוא זחָלסט דוא ניכט חויפֿדעקען, עס חיזט דיא בלחָסע דיינעס ברודערס. 17. דיא בלחָסע חיינער פֿרוא חוכ מיהרער טחָכטער זחָלסט דוא ניכט חויפֿ= דעקען, דוא זחָלסט מיהרעס זחַהנס חָדער מיהרער טחָכטער טחָכ= טער ניכט נעהחָטען, מיהרע בלחָסע חויפֿלודעקען, זיא זיגד בלוטפֿער= וחַנדטחַפֿט, דחַס וחָרע חוגלוכט. 18. דוא זחָלסט ניכט חייגע פֿרוא נעבען מיהרער סוועסטער נעהחָטען, חייפֿערזיכט זו ערדעגען נעבען מיהר, חוכ בייא מיהרעס לעבען, חויך מיהרער סוועסטער בלחָסע חויפֿלודעקען. 19. חיינער פֿרוא, דיא חין מיהרער חוכריינען חַבזחָכ= דערונג חיזט, זחָלסט דוא ניכט בייזוחַהנען, מיהרע בלחָסע חויפֿלו= דעקען. 20. חיט דער פֿרוא דיינעס נעבעחָכסען זחָלסט דוא דיך ניכט פֿלייסליך פֿערחָיטען, דורך זיא חוכריין זו ווערדען. 21. פֿחָן

יז ויסעו כל עדת בני ישראל מדבר סין למסעיהם על פי יהוה ויחנו
ברפידם ולא היה מים לשתות העם: ב ויריב העם עם משה ויאמרו
תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון
את יהוה: ג ויצמא שם העם למים ויליני משה על משה ויאמר
למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא:
ד ויצעק משה אל יהוה לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט
וסקלני: ה ויאמר יהוה אל משה עבר לפני העם וקח אתך מזקני
ישראל ומטך אשר הכית בו את היאר קח בידך והלכת: ו הנני
עמד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה
העם וישע משה לעיני זקני ישראל: ז ויקרא שם המקום מסה
ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם את יהוה לאמר היש יהוה
בקרבנו אם אין: ח ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים: ט ויאמר
משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב
על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי: י ויעש יהושע כאשר אמר לו
משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה: יא והיה
כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק:
יב וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן
וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא
השמש: יג ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב: יד ויאמר
יהוה אל משה כתב זאת זכרון בספר והשם באזני יהושע כי

בחקם, ברינגט דאַפֿאַר חן דיא עקען דעם חלוטאַרם רונד חואהער.
19 ספרענגט פֿאָק בלוטע מיט דעק פֿינגער זיבענמאַהל דאַרויף, רייִ=
ניגט עס, חונד הייליגט עם דאַרונ, וועגען דער חונרייניקקייט דער
קינדער ישראל׳ס. 20. וען ער דען דאַמיט פֿערטיג מיזט, דאַז הייִ=
ליגטהונ, דאַז סטיפֿטסלעלט, חונד דען חלוטאַר נו פֿערזאָהנען, זאָ
פֿיהרט אאַן דען לעבענדיגען באָק הער. 21. אהרן דריקט זיינע בייִ=
דען האָנדע חויך דען קאָפֿף דעס לעבענדיגען באָקס, חונד בעקענט
דאַרויף חלע חיסעטהאַטן דער קינדער ישראל׳ס, חלע חיהרע פֿער=
ברעכען, חיהרע זינדען חלערליי. דיזע ברינגט ער דאַרונ חויף
דען קאָפֿף דעס באָקס חונד סיקט חיהן דורך חיינען דאַלו בעסטעל=
טע אאַן חין דיא ווסטע. 22. דער באָק טראָגט חלזאָ חלע חיהרע
חיסעטהאַטן חין חיין פֿערוינסטעס לאַנד; זאָ סיקט ער דען באָק
חין דיא ווסטע. 23. ווען אהרן ווידער חין דאַז סטיפֿטסלעלט הילין
געהט, (נעחוליך דאַז רייכערגעסירר חבלוהאָלען דאַז; ער דאַזועלבסט
האַט סטעהען (חסען), זאָ ליהט ער דיא לייענע קלייידער חוים, דיא
ער חנגעלאָגען, חלס ער חין דאַז הייליגטהונ גענען ווחלטע, חונד
פֿערוואַהרט זיא דאַזועלבסט. 24. ער באַדעט זיינען לייב חין ווחסער,
חן חייגענ הייליגען חרטע, ליהט זיינע געוואַהנליכע חאטסקלייידער
חן, גענט היהוים, ברינגט זיין גאַנצעס אָפֿפֿער חונד דעס פֿאָלקס גאַנ=
צעס אָפֿפֿער, חונד זאָהנ ער חויך זיך חונד דאַס פֿאָלק פֿערזאָהנען.
25. דאַז חונסליטט דעס זינדענאָפֿפֿערס, זאָל ער חויך דעק חלטאַר
חין רויך חויפֿסטייגען. 26. דער דען ליגענבאָק לוס עזאזל גענראַכט
האַט, ווחסט זיינ קלייידער, באַדעט זיינען לייב חין ווחסער, הערנאָך
קאָן ער ווידער חין דאַז לאַגער קאָמען. 27. דען סטיער לוס זינדאָ=
פֿער, חונד דען באָק לוס זינדאָפֿער, דערען בלוט חין דאַז הייִ=
ליגטהוס גענראַכט ווערדען לוס פֿערזאָהנען, זאָל חאַן חויסערהאַלב
דעס לאַגערס הערוים־טראָגען, חונד חיהר פֿעל, פֿלייש חונד חיסט
חין פֿייער פֿערברענגען. 28. דער זיך פֿערברענגט, ווחסט זיינ קלייי=
דער, באַדעט זיינען לייב חין ווחסער, הערנאָך קאָן ער ווידער חין
דאַז לאַגער קאָמען. 29. דיזעס זאָל חויך לוס עוויגען גזעצלע זיין;
חאָך לעהנטען טאָגע דעס זיבענטען חאָנאַטס זאָלט חיהר פֿאַסטען
חונד גאָר קיין ווערק פֿערריכטען, דער חיינהייסס חונד דער
פֿרעמדע, דער בייַ חויך זיך חויפֿהאַלט. 30. דען זאָ דיזעס טאָגע
פֿערזאָהנט חאָן חויך חויך, חום חויך לו רייניגען; פֿאָן אַלזען חייערן
זינדען זאָלט חיהר פֿאָר דעס עוויגען הין ווערדען. 31. עס זיזט פֿיר
חויך חיין רוהעטאָג פֿאָן דער ערסטען קוַאַסע, חיהר זיסט אַבער
חויך אַן דעזועלבען פֿאַסטען, דיזעס זיזט זיין עוויגעס גזעצלע.
32. קינפֿטיג פֿערזאָהנט דערייניגע פריעסטער, דען זאָ זאַלבען,
חונד זין דאַז האַט זיינזעטלען ווירד, זאָ זיינעס פֿאַטערס סטעלע
דען דינסט לו פֿערזעהן. דיזער זאָל חויך דיא לייענען קלייידער, דיא
קלייידער דעס הייליגטהוחס חנלייהען. 33. ער פֿערזאָהנט נאָלייך
חויך דאַז זאָלערהיליגסטע פֿערזאָהנט חויך דאַז סטיפֿטסלעלט חונד
חויך דען אַלטאַר, חונד פֿערזאָהנט חויך דען פריעסטער חונד חויך
דאַז גאַנצע פֿאָלק דער פֿערזאַמלונג. 34. דיזעס זיין חייך חיין עוי=
געס גזעצלע, חויך דיא קינדער ישראל ווענען זאָלער חיהרער זינדען
לו פֿערזאָהנען, חיינאַהל זיין יאָהר; חאָן טהאַט ווין דער עוויגע
דעק משה בעפֿאָהלען.

דעקעל, וועלכער מוין דמר וַחדע ויגט, דאַמיט ער ניפֿט מוקטאָרת,
דען מיך וועלדט מין מיינער וחלק מיבער דען דעקעל ערטיינען.
3. מיט פֿאַלגענדעם וחלן אהרן מין דאַם היליגטהום קאָמען, מיט
מיינעם יונגען סטיער, לום זינדעמפֿער מוכד מיט מיינעם וידדער
לום גאַנצאָפֿער. 4. מיינען לייבראָק פֿאָן לייוואַנד דעם היליגטהוסם
וחלן ער מַנליעהען מוכד לייגען בייקליידער פֿון זיינעם לייב המבען
מיט מיינעם לייגען גירטעל זיך מוביגדען מוכד מיינעם לייגען
בונד מויפֿוּעלען, עם זיבד היליגע קליידער, דאַהער וחלן ער זיך פֿאָר־
הער בַּדען; מוכד זיא הערנַאָך מַנלעגען. 5. פֿון דער גמאיינדע
דער קינדער ישראל'ם וחלן ער לוייא לייגענבאָקע לום זינדעמפֿער
מוכד מיינען וידדער לום גאַנצען מפֿער נעהמען. 6. לוערמט וחלן
אהרן זיינען סטיר לום זינדעמפֿער דאַרבריגגען, מוכד פֿיר זיך
זיין הוים פֿערזאָהנען. 7. ער ניאמט דיא ביידען בוקע, סטעלט זיא
פֿאָר דען עוויגען הין, פֿאַר מיינגאַנג דעם סטיפֿטסלעלטס. 8. ונד
מוילף דיא ביידען בוקע לוייא וחזוּע, מיין וחלן פֿיר דען עוויגען,
מוכד מיין וחלן פֿיר עזאזל. 9. אהרן ברינגט דען בוק, מוילף וועלכען
דאַ וחלן פֿיר דען עוויגען געפֿאַלען מיזט, דאַר, מוכד מאַכט מיהן
לום זינדעמפֿער. 10. דער בוק, מוילף וועלכען דאַ וחלן פֿיר עזאזל
געפֿאַלען מיזט, וחלן לעבענדיג פֿאָר דעם עוויגען הינגעסטעלט וערֿ־
דען, אום מיבער דענועלבען צו פֿערזאָהנען (נאָמליך דיא זינדען דער
קינדער ישראל'ם דאַרוים צו בעקענגען), מוכד מיהן הערנַאָך לום
עזאזל מין דיא וויסטע צו סיקען. 11. הירוים וחלן אהרן זיינען סטיר
לום זינדעמפֿער דאַרבריגגען, פֿיר זיך מוכד זיין הוים פֿערזאָהנען.
ער סלאַכטעט נאָמליך זיינען סטיער לום זינדעמפֿער. 12. נימאט
דיא רויכפֿאַנג פֿאָן גלויהענדער קאָהלען, פֿאָם אַלטאַר דער פֿאָר
דעם עוויגען סטעהט, מוכד ביידע הענדע פֿאָלל קלייגעסטאָמענעם
רויכווערק, מוכד ברינגט עם אינערהאַלב דעם פֿאָרהאַנגם. 13. דאַ־
זעלבסט פֿאָר דעם עוויגען, לעגט ער דאַן רויכווערק מוילף דאַן פֿייער,
זו דאַם דיא וחלק פֿון דעם רויכווערק דען דעקעל, דער מוילף
דעם לייגניעם זיינגט, גאַנץ פֿערהילט, דאַמיט ער ניכט מואָקאָ־
מע. 14. היערוים נימאט ער פֿון בלוטע דעם סטיערם,
ספרענגט דאַפֿון מיט זיינעם פֿינגער אָבען גענגען דיא פֿאָרדערזייטע
דעם דעקעלם הין, מוכד מוכטען פֿאָר דעם דעקעל, ספרענגט ער
זיבען מאָהל מיט זיינעם פֿינגער פֿון דעם בלוטע. 15. אַלדאַן
סלאַכטעט ער דען בוק לום זינדעמפֿער פֿיר דאַן פֿאָלק, ברינגט
זיין בלוט מיננערהאַלב דעם פֿאָרהאַנגם, מוכד בעהאַנדעלט דיזעם
בלוט, וויא ער דאַן בלוט דעם סטיערם בעהאַנדעלט, ספרענגט
נאָמליך דאַפֿון אָבען גענגען דען דעקעל מוכד מוכטען פֿאָר דעם
דעקעל. 16. דאַדורך פֿערזאָהנט ער מוילף דאַן היליגטהום, וועגען
דער מונרייניקייט דער קינדער ישראל'ם, מוכד וועגען מיהרער מיבער־
טרעטונגען, מין וחלען מיהרען זינדען; עבען אַזוי מאַכט ער עם מיט
דעם סטיפֿטסגעלעלטע דאַן מיטטען מוכטער מיהרען, מונרייניקייטען
דאַן סטעהט. 17. נימאַנד וחלן מין דעם סטיפֿטסגעלעלטע זיין ווען ער
היניין גענט, מים ער ווידער הער־
רויסקאָמאט; אַזוי וחלן ער מוילף זיך, זיין הוים, מוכד דיא גאַנצע פֿער־
זאַמלונג ישראל'ם פֿערזאָהנען. 18. הירוים גענט ער הערפֿאָר פֿאָר
דען אַלטאַר, דער פֿאָר דעם עוויגען סטעהט, מוכד פֿערזאָהנט דאַ־
רוים, ער ניאמט נעמוילף פֿאָן דעם בלוטע דעם סטירם, מוכד דעם

ਸਮਾਜ ਦਰਪਣ' ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗਾਹਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ਗੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਟਿਕਟ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਦਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਦਰ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਚ ਪਿੱਛੇ ੧ ਰੁਪਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ਗੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ

סערהאַלב דער סטאַדט חוץ'ס פֿעלד פֿליגען, הירשיט פֿערזאַהנט ער
חוץ דאָס הויס, חונד עס ווירד ריין. 54. דיזעס זיינט דיא תּורה פֿיר
אַלעס סאָרען דעס אויסזאַלעס חונד פֿיר דען גלייד. 55. פֿיר דען
אויסזאַץ זיך געוואַנדע חונד אין הויז. 56. ביא זייפֿער ערהאַבענען,
אַנגעלויפֿענען אָדער פֿלעקיגען סטעלע. 57. דאַרנאָך זי חורטהיילען
ווען עטוואָס ריין, אָדער ווען עס חונריין זיין, דיזעז זיינט דיא תּורה
רע פֿיר דען אויסזאַץ.

1. דער עוויגע ספראַך זו משה חונד אהרן, ווית פֿאָלגט:
2. רעדעט איט דען קינדערן ישראל'ס, חונד זאָגט זיהנען: ווען יע־
מאַנד אַן זיינעם גליד דען פֿלעש האַט, זיך זאָלל זיין אויספֿלעש חונריין
זיין. 3. איט זיינער חונריינקייט, וועגען דעס פֿלעסעס, זאָלל עס פֿאָל־
גענדע בעסאַפֿענהייט האַבען: דאָס גליעד אַן דען פֿלעש טרייפֿען
לאַסען, אָדער פֿערסטאָפֿפֿט זיין פֿאָר פֿלעסעס, זיך זיינט חונריי־
קייט אין ביידען פֿאָלגען גלייך. 4. יעדע לאַגערסטאָטט, ווארויך
דער פֿלעסויכטיגע זו ליגען פֿלעגט, זאָלל חונריין זיין, חונד יעדעס
גערעטהע, דארויך ער זו זיצען פֿלעגט, זאָלל אויך חונריין זיין. 5. ווען
יעאַנד זייגע לאַגערסטאָטט בעריהרט, זאָלל ער זייגע קליידער וואַסען
זיך מין וואַסער באַדען, חונד בים אָבענד חונריין זיין. 6. ווער אויך
דעס גערעטהע זיצט, וואַרויך דער פֿלעסויכטיגע זו זיצען פֿלעגט, זאָלל
זייגע קליידער וואַסען זיך מין וואַסער באַדען, חונד בים אָבענד חונריין
זיין. 7. ווער דען בלאָסען לייב דעס פֿלעסויכטיגען בעריהרט, זאָלל זיי־
נע קליידער וואַסען, זיך מין וואַסער באַדען, חונד בים אָבענד חונריין
זיין. 8. ווען דער פֿלעסויכטיגע אַן זיינען רייגען אויסען טפייכעל
ווירפֿט, זאָלל ער זייגע קליידער וואַסען, זיך מין וואַסער באַדען, חונד
בים אָבענד חונריין זיין. 9. וואָס לויז רייטליג גע'האַרט, וואַרויך דער
פֿלעסויכטיגע זו רייטען פֿלעגט, זאָלל חונריין זיין. 10. ווער עטוואָס
בעריהרט, דאָס ער חונטער זיך זו האַבען פֿלעגט, זאָלל בים אָבענד
חונריין זיין. ווער דיזעז דינגע טראָגט, חום זייגע קליידער וואַסען,
זיך מין וואַסער באַדען, חונד בים אָבענד חונריין זיין. 11. ווען
דער פֿלעסויכטיגע בעריהרט, בעפֿאָר ער זיך דיא האָנד אבגעוואַסען
(דאָס הייסט בעפֿאָר ער זיך זור רייניגונג געבאַדעט האַט), זאָלל זיי־
נע קליידער וואַסען, זיך מין וואַסער באַדען, חונד בים אָבענד חונריין
זיין. 12. מיין מירדען געפֿעסע, דאָס דער פֿלעסויכטיגע בעריהרט,
חום צערבראָכען, חונד האָלצערנע מין וואַסער חוסגעוואַסען
ווערדען. 13. ווען דער פֿלעסויכטיגע פֿאָן זייגעם פֿוס בעפֿרייעט
ווירד, זאָ זאָהלט ער זיבען טאָגע נאָך זייגעם בעפֿרייעט ווערדען,
וואַסט זייגע קליידער, באַדעט זייגען לייב מין פֿריסעם וואַ־
סער, חונד זאָלל דאָדורך ריין ווערדען. 14. אַם אַכטען טאָג זאָלל
ער צוויי טורטעלטויבען אָדער צוויי יונגע טויבען נעהאַלען, צום מייס־
טער קאָמען פֿאָר דעם עוויגען פֿאָר דער טהיר דעס צעלטס, חונד זאָלע
דעם מיטפֿטסלעלטעס פֿאָר דען עוויגען קאָמאַנדירען, חונד זאָלע
דעם פֿריסטער גבען. 15. דער פֿריסטער זאָלל זייגע אָלם מיין זיי־
דענאָפֿער, דיא אַנדערע אַלם מיין גאַנצעס אָפֿפֿער צורעכט מאַכען,
חונד חויך מיהן פֿאָר דעם עוויגען פֿאָר זיהנען וועגען זייגעם פֿלעסעס.
16. ווען פֿאָן יעמאַנדען דער זאָמען עכטגעהט, באַדעט ער זייגען
גאַנצען לייב, חונד חיזט בים אָבענד חונריין. 17. יעדעס גע־וואַנד,
לעדער, וואַרען זאָמען גערקאָמען חיזט, זאָלל מין וואַסער גע־וואַסען
ווערדען, חונד בים אָבענד חונריין זיין. 18. ווען יעמאַנד זייגער פֿרוי

ਨੂੰ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ। ਸ਼ਲੋਕ 34. ਦਯਾਲੂ ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ। ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਰਾਜ ਕਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਣ। ਸ਼ਲੋਕ 35. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 36. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 37. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 38. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 39. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 40. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 41. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 42. ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 43. ਦਿਆਲੂ ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਇਹ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਲੋਕ 44. ਰਾਜੇ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ! ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ ਆਏ ਹੋ? ਸ਼ਲੋਕ 45. ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਰਾਜਾ! ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਸ਼ਲੋਕ 46. ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ! ਮੈਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਲੋਕ 47. ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਲੋਕ 48. ਰਾਜੇ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਦਿਆ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰਾਂ। ਸ਼ਲੋਕ 49. ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਰਾਜਾ! ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਲੈ ਲੈ। ਸ਼ਲੋਕ 50. ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦੱਸੀ। ਸ਼ਲੋਕ 51. ਰਾਜਾ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 52. ਰਾਜੇ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 53. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 54. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 55. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 56. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 57. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 58. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 59. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 60. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 61. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 62. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 63. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 64. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 65. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 66. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 67. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 68. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 69. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 70. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 71. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 72. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 73. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 74. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 75. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 76. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 77. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 78. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 79. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 80. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 81. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 82. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 83. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 84. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 85. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 86. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 87. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 88. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 89. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 90. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 91. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 92. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 93. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 94. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 95. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 96. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 97. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 98. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 99. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਲੋਕ 100. ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਤੇ ਮਹਾਂਮਾਈ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

רעלטען פֿומעס. 15. הירויך ניאאט דער פריעסטער פֿאָן דעם לוג מהל מוזן גיסט דאַפֿאָן מין דעם פריעסטערס ווינקע האַנד. 16. טונקט זיינען רעלטען לייגעפֿינגער מין דאַז מהל, דאַז ער מין דער ווינקען האַנד האַט, מוזן ספרענגט דאַפֿאָן זיבענמאָל פֿאָר דעם עוויגען. 17. פֿאָן דעם מיבריגען מהל מין זיינער האַנד, ברינגט ער פֿאָן דאַז רעלטע מהרקנאַרפען דעמיניגען, דער גערייניגט ווירד, פֿון דען דויאען זיינער רעלטען האַנד, פֿון דען גראָסען לעהען זיינעם רעלטען פֿוועס, מיבער דאַז בלוט דעם סודאָפֿערס. 18. וואָס מין זיינער האַנד נאָך מהל לוריק בלייבט, ברינגט ער מוין דאַז הויפט דעם יעניגען דער גערייניגט ווירד; מוזן פֿערזאָהנט דער פריעסטער מוין מיהן, פֿאָר דעם עוויגען. 19. דער פריעסטער אָפֿפֿט היריך דאַז זינדאָפֿפֿער לורעלט פֿערזאָהנט מוין דען ריין לוספרעלעדען, מוזן סולאַלטעט זאָדאַן דאַז גאַנלע אָפֿפֿער. 20. לוועלט ברינגט דער פריעסטער דאַז גאַנלע אָפֿפֿער, נעבסט דעם ספייזאָפֿפֿער מוין דען מהל טאָר, מוזן פֿערזאָהנט דער פריעסטער מוין מיהן, מוזן הירואיט מיזט ער ריין. 21. ווען ער אָבער אָרם מיזט, מוזן זיין פֿערמאָגען ניכט היריכט, זאָ ניאאט ער חיין סאָך לוק סודאָפֿפֿער, לוך וועדוג, דאַז מיט מוין מיהן פֿערזאָהנט וועדען, מיין לעהנטהיל פֿיינעם מעהל מיט אָהל מאַנגעקנעטען, לוק ספייזאָפֿפֿער, מוזן מיין לוג אָהל. 22. לוויי טורטעלטויבען אָדער לוויי יונגע טויבען (וואָלו זיין פֿערמאָגען היריכט). דאַפֿאָן זיי מיינעם לוק זינדאָפֿפֿער, מוזן מיינעם לוק גאַנלען אָפֿפֿער. 23. אָק אַכטען טאָג זיינער רייניגונג, ברינגט ער זיי דעק פריעסטער, פֿאָר דען מיינגאַנג דעם סטיפֿטס לעלטס. פֿאָר דעק עוויגען. 24. דער פריעסטער ניאאט דאַז סאָך לוק סודאָפֿפֿער מוזן דאַז לוג אָהל, מוזן ער, דער פריעסטער נעמליך, מאַכט דאַמאיט מיינע וועדוג פֿאָר דעק עוויגען. 25. מען סלאַכטעט דאַז סאָך דעם סודאָפֿפֿערס, דער פר סטער ניאאט פֿאָן דעק בלוטע דעם סודאָפֿפֿערס, ברינגט עס מן דאַז רעלטע אָהרקנאָרפען דעס יעניגען, דער גערייניגט ווירד, מון דען דויאען זיינער רעלטען האַנד, מון דען גראָסען לעהנטהיל פֿיינעם מעהל מיט אָהל מאַנגעקנעטען, לוק ספייזאָפֿפֿער, מוזן מיין לוג אָהל. 22. לוויי טורטעלטויבען אָדער לוויי יונגע טויבען (וואָלו זיין פֿערמאָגען היריכט). דאַפֿאָן זיי מיינעם לוק זינדאָפֿפֿער, מוזן מיינעם לוק גאַנלען אָפֿפֿער. 23. אָק אַכטען טאָג זיינער רייניגונג, ברינגט ער זיי דעק פריעסטער, פֿאָר דען מיינגאַנג דעם סטיפֿטס לעלטס. פֿאָר דעק עוויגען. 24. דער פריעסטער ניאאט דאַז סאָך לוק סודאָפֿפֿער מוזן דאַז לוג אָהל, מוזן ער, דער פריעסטער נעמליך, מאַכט דאַמאיט מיינע וועדוג פֿאָר דעק עוויגען. 25. מען סלאַכטעט דאַז סאָך דעם סודאָפֿפֿערס, דער פריעסטער ניאאט פֿאָן דעק בלוטע דעם סודאָפֿפֿערס, ברינגט עס מן דאַז רעלטע אָהרקנאָרפען דעס יעניגען, דער גערייניגט ווירד, מון דען דויאען זיינער רעלטען האַנד, מוזן מיין לוג אָהל. 26. פֿאָן דעק מהל גיעסט ער מין זיינע, דעם פריעסטערס ווינקע האַנד. 27. ספרענגט מיט זיינעם רעלטען פֿינגער, פֿאָק אָהל, דאַז מין זיינער ווינקען האַנד האַט, מוזן ער מיין זיבענמאָל פֿאָר דעם עוויגען. 28. ברינגט פֿאָן דעק מהל, דאַז מין זיינער האַנד מיזט, מון דאַז רעלטע אָהרקנאָרפען דעמיניגען, דער גערייניגט ווירד, מון דען דויאען זיינער רעלטען האַנד, מוזן מון דען גראָסען לעהן זיינעם רעלטען פֿוועס, מון דיאוועבע סטעלע, וואָ דאַז בלוט דעם סודאָפֿפֿערס מיזט. 29. וואָס פֿאָן דעק מהל מוין דער האַנד דעם פריעסטערס נאָך מיבריג מיזט, ברינגט ער מוין דאַז הויפט דעמיניגען, דער גערייניגט ווירד, מוק פֿאָר דעק עוויגען מוין מיהן לו פֿערזאָהנען. 30. מלמדאָן וואָלו ער מיינע פֿאָן דען טורטעלטויבען אָדער יונגע טויבען לורעלט אָכלען. (נאָכדעק נאָמליך דאַז פֿערזאָהנט היריכט וואָר). 31. וואָס זיין פֿערמאָגען מויפֿגעברַכט, ווירד מיינעם דאַפֿאָן לוק זינדאָפֿפֿער מוזן דאַז גאַנלען אָפֿפֿער גענאָמען, נעבסט דעק ספייזאָפֿפֿער, וואָדורך דער פריסטער מוין דען לו ריינִיגונג פֿאָר דעק עוויגען פֿערזאָהנט. 32. דיוועם מיזט דיא לעהרע פֿיר דעניניגען דער דען מויסזאָטן אָן זיר האט: וועלן זיין פֿערמאָגען ניכט היריכט, מוזן ער ריין וועדען וואָלו. 33. דער עוויגע ספרוך

מצורע יג

58. דאָס געוואַנד, דיא קעטטע, דער מייסלאַך, אָדער דאָס וואַרפּ אָדער גערחטהע וועלכעס אײַן געוואַסען אונד דער סאָדען מיט מוסגע גאַנגען, זאָל כאַראַהאָם געוואַסען ווערדען, אונד ריין זיין. 59. דיס זעס מיט דיא פֿערחַרדונג פֿאָך סאָדען דעס מוסזאַלעס, אין וואָלען אָדער ווירכען געוואַנד, אין קעטטע, אָדער מייכסלאָג, אָדער אין פֿאָלי ערליי אַנדערען גערחטהע, וויא מען עס פֿיר ריין אָדער אונריין זו ערקלעכען האָט.

מצורע

יד 1. דער עוויגע ספרַך זו משה וויא פֿאָלגט: 2. דיזעס זאָל דיא פֿערחַרדונג פֿיר דען מוסזאָטליגען זיין, וען ער ווידער ריין ווירד, ער זאָל פֿאָר דען פריסטער גענַרַכַט ווערדען. 3. נאָוך דער פריסטער גאָהט היגוים, מוסערהאַלב דעס לַגערס; זיהט דער פריסטער זו, דאַס דער סאָדען דעס מוסזאַטלעס אָן דעס מוסזאָטליגען גאַהיילט זיין. 4. זו לאַסט ער פֿיר דען ריין זוספרעכענדען צוויי גאַנדע, רייַנע פֿאָגעל בריגגען מוך לעדערן, האָלץ, האַכַרחַהע וואָלע מוד דאַס קרויט היזאָפע. 5. מוך דעס פריסטערס בעפֿעהל, סלַכטעט יעמַנד דען צוויי פֿאָגעל, אין מיין מירדען גענַמען מיט בער פֿריסעס וואַסער. 6. הירוך ניאַמט ער דען לעבענדען פֿאָגעל דען דער אין דאָס וואַסער מיט דעס לעדערן=האָלץ, דער האַכַרחַהטען וואָלע, מוד היזאָפע, טונקט דיזעס אַלעס נעבַמט דעס לעבענדען פֿאָגעל, אין דאָס בלוט דעס גסלַכטעטען פֿאָגעלס, וועלכעס מונטער דעס פֿריסטען וואַסער חיזט. 7. בעספרענגט דען ריין זוספרעכענדען דאַיט זיבען מאָהל אָן דיא חאַנד, אונד ערקלעכט איהן מוד אַסט דען פֿאָגעל אוך דאָס פֿעלד פֿליגען. 8. דער ריין גענַכַרחַטען ווערדען זאָל, וואַסט הירוך זיינע קלַידער, סעערט זיך אַלע זיינע האָאָרע אָב, באָדעט זיך אין וואַסער, אונד ווירד ריין. אַר דאַרך נאָוך הערנאָך אין דאָס לַגער קאָמען; יעדאָך אום ער זיך נאָך זיבען טאָגע אוסערהאַלב זיינעס צעלטס אויפֿהאַלטען. 9 אָם זיבענטען טאָגע אָבער, סעערט ער זיך אַלע זיינע האָאָרע אָב; אָם קאָפּפֿע אַום פֿאָך באָרטע, דיא אויגענברוינען, אירער אַלע הויפט אַלעס האָאָר סעערט ער אָב, וואַסט זיינע קלַידער, באָדעט זיך אין וואַסער אונד ווירד ריין. 10. אָם אַכטען טאָגע בריגגט ער צוויי מוסטערלאָזע לעמער אָהנע פֿעהלער, אונד אײַן יאָהריגעס סאָך וויבליכען גענַדעכטעס אָהנע פֿעהלער, דריי צעהנטעל פֿיינעס מעהל, זום מספֿייעאָפֿער מיט אָהל אָנגעקנעטען, אונד אײַן לוג אָהל. 11. דער ריינִגענדע פריסטער סטעלט דען מאַן, דער גערייניגט ווירד, אונד דאָס אָפֿפֿערסאָפֿע פֿאָר דען עוויגען, אָם אײַנגאַנג דעס סטיפֿסטעלטס. 12. הירוך ניאַמט דער פריסטער דאָס אייַנע סאָך, בריגגט עס זום סולדאָפֿפֿער, נעבסט דעם לוג אָהל. ער אַכַט נאָוך מיט ביידען זיינע וועגדוג פֿאָר דעם עוויגען. 13. סלַכטעט הערנאָך דאָס סאָך, אָן דעם אָרטע, וואָ מאַן דאָס זינדאָפֿפֿער אונד דאָס גאַנצע אָפֿפֿער סלַכטעט, נאָוך אָן דעם היליגען אָרטע; דען דאָס סולדאָפֿפֿער האָט דער פריסטער גאָהט; דאָס איסט אַ הייליגס. 14. דער פריסטער ניאַמט פֿאָן דעם בלוטע דעס סולדאָפֿפֿערס, בריגגט עס אָן דאָס הערפֿאָרחַגענדע קנאָרפֿעל אָם רעכטען אָהר דעסיניגען דער גערייניגט ווירד, אונד אויך דען דוימען זיינער רעכטען האַנד, אונד אויך דען גראָסען זוהען זיינעס

ער איז רײַן. 40. וען אײנעם דיא האָרע אויספֿאַלען, זאָ איז ער אײן קאָהלקאָפֿ, ער איז רײַן. 41. פֿאַלען איהם אויך דער זײַטע זײַנעם אַנגעזיכטס דיא האָרע אויס, זאָ איז ער אײן פֿאָרדערקאָהלקאָפֿ, ער איז רײַן. 42. לײגט זיך אַן דער קאָהלען הינטער אָדער פֿאָרדערזײַטע אײן דונקעלראָטה אונד ווײסער סאָדען, זאָ איז דער אויסזאַטץ דער אַן דער קאָהלען הינטער־אָדער פֿאָרדערזײַטע אויסגעבראָכען. 43. וען איהן דער פריסטער בעזיהט, אונד פֿינדעט דאָס אײנע דונקעלראָטה אונד ווײסע סטעלע זיך ערהאָבען אַן דער קאָהלען הינטער אָדער פֿאָרדערזײַטע דיא זאָ אויסזיהט, ווי דער אויסזאַטץ אין דער הויט. 44. זאָ איז דער מאַן אויסזאָטליג, ער איז אוגריין, דער פריסטער אום איהן אוגריין ספּרעכען, ער האָט זײַנען קאָפֿ. 45. אײן אויסזאָליגער, דער דען סאָדען האָט, זאָל נערריסענע קלײדער טראָגען, זײַן הויפּטהאָאָר ווילד וואַכסען לאָסען, בײם מויבער דען זיפּפּענבאָרט מײנגעהילט גאָהען, אונד אוגריין, אוגריין! אויסרופֿען. 46. זאָ לאַנג ער דען סאָדען אָן זיך האָט, דער אוגריין אַפֿט, זאָל ער אויך אוגריין זײַן, ער זאָל אײנאַם בלײבען, זײַנע וואָהנונג זאָל אויסערהאַלב דעם לאַגערס זײַן. 47. אײן גאַנאָד אין וואַלַענע דער סאָדען דאָס אויסזאָטצעם ענטסטעהט אין וואָלען אָדער לײנען גאַנאָד. 48. אײן דער קעטטע אָדער אײנשלאָג פֿאָן לײנען אָדער וואָלע, אָדער אָן לעדער אָדער אַן אַרבייט אויס לעדער. 49. דיא סאָדהאַפֿטע סטעלע זיהט דונקעלגרין אויס אָדער דונקעלראָטה, אײן קעטטע, אָדער אײנשלאָג, אײן וואָלע לעדערנע גאַרטהע, אויך אַן דער אָדער אײן אַנדער אײן אַרבייט אויס דאָס אויסזיהט, אונד דאָס דער פריסטער גאַנאָד זאָל אַנזאָגען. 50. דער פריסטער בעזיהט דען סאָדען: אונד אום איהן זיבען טאָגע פֿערשלאָסען לאָסען. 51. אַן זיבענטען טאָגע בעזיהט ער איהן ווידער, פֿינדעט ער, דאָס דער סאָדען זיך אויסגעבראָכען, אײן גאַנאָד, אײן קעטטע אָדער אײנשלאָג, אָדער אײן לעדער, אײן וואָלען קונסטאָרבייטען, וואָלו דאָס לעדער גאַנאָד ווירד, זאָ איז עס אײן סאָדען דער אויסזאָטץ, דער אוגריין. 52. אַבער דאָס קלײד, קעטטע אָדער אײנשלאָג, אײן וואָלע אָדער לײנען, זאָ ווען דאָס לעדערנע גאַרטהע, זאָ איז עס אַן דער וואַנד אויסגעשלאָגען ווערדען. 53. זיהט דער פריסטער אבער, דאָס דער סאָדען אײן גאַנאָד, אײן קעטטע אָדער אײנשלאָג לעדער גאַרטהע זיך נאָך אויסגעבראָכען האָט. 54. זאָ זאָל דער פֿריסטער בעפֿעהלען, דאָס מען דאָס שטיק וואַשען, וואָרען דער סאָדען איז אויך אַן נאָכמאָל זיבען טאָגע פֿערשלאָסען. 55. פֿינדעט דער פריסטער נאָכדעם דער סאָדען גאַנאָדען וואָרדען, דאָס ער זײַנע פֿאַרבע נאָך פֿערוואַנדעלט, אונד זיך אויך נאָך אויסגעבראָכען האָט, זאָ איז דאָס שטיק אוגריין, אונד אום פֿערברענגט ווערדען, עס איז אײנע נעהרונג אַן דען אוגרעפֿטען, אָדער רעפֿטען זײַטע. 56. זיהט אַבער דער פריסטער, דאָס דער סאָדען דען גאַנצען פֿערלאָרען, נאָכדעם ער גאַנאָדען וואָרדען, זאָ זאָל ער אויך אַן דער זײַטע דאָס שטיק, וואָרין דער סאָדען איז, פֿערברענגען. 57. לײגט ער זיך הערנאָך ווידער אָדער אײנשלאָג הערום רײַסען. אויך דעם גאַנאָדע, אַן קעטטע אָדער אײנשלאָג, אָדער אויך אַם אַן דעם גאַנאָדע, זאָ איז עס אײן סאָדען דער ווידער אויסבליהט, זאָ אוסט דאָס שטיק, וואָרין דער סאָדען איז, פֿערברענגען.

אַן זײַנער הויט הָאַט, ווען נאָך דער הײלונג דעם ברַאַנדגעשווירם
ענטשטעהט אין הָאַרטָאטער ווײַסער אָדער אין ווײַסער פֿלעק־
קען. 25. דער פּריִסטער זיהט, דאַס דאָס הָאַר אין דעם פֿלעקען
ווײַס גענוֹמֶרדען, ווען שײַנט טיפֿער ניט זײַן אַלס דיא חיבריגע הויט,
זאָ חיזט עס דער ווײַסטלָ, דער אַן דער שטעלע דעם ברַאַנדגע־
שווירם חויסגעבליהט; דער פּריִסטער זאָל אים פֿיר חוגריין ער־
קלָערען, עס חיזט דער שָאַדען דעם ווײַסטלעם. 26. זיהט אָבער
דער פּריִסטער, דאָס קיין ווײַסע הָאָר אין דעם פֿלעקען חיזט, דער
שײַן חיזט ניכט טיפֿער אַלס דיא חיבריגע הויט, ווען ער הָאַט קיי־
נען גלָאַנץ, זאָ זאָל אים דער פּריִסטער זיבען טָאָג חיינטלעסען לָאַסען.
27. דער פּרִיסטער בעזיהט אים אָן זיבעטען טָאָג ווידער, הָאַט
זיך דערזעלבע אין דער הויט חויסגעבריִטעט, זאָ זאָל אים דער
פּריִסטער פֿיר חוגריין ערקלָערען, עס חיזט דער שָאַדען דעם ווײַ־
סטלעם. 28. בלײַבט אָבער דער פֿלעקען אַן זײַנער סטעלע, הָאַט
זיך ניכט חויסגעבריִטעט אין דער הויט, ווען הָאַט קיינען גלָאַנץ,
זאָ חיזט עס בלָאָס דיא פֿאָלגע פֿון דער ברַאַנדגעשווירם ערהָאבענע סטעלע, דער
פּריִסטער זאָל עס ריין ספּרעכען, דען עס חיזט דיא נָאַרבע דעס
ברַאַנדגעשווירם. 29. חײַנע אָדער אָדער פֿרויען־מענשען, דיא חיי־
נען שָאַדען הָאַט; אָן קָאָפּפֿ אָדער אָן בָאַרט. 30. דער פּריִסטער
בעזיהט חיהן, ווען ערשײַנט טיפֿער אַן זײַן דיא חיבריגע הויט,
ווען ער הָאַט דינגעם גָאָלדגעלבעם הָאָר דָאַרַאַן, זאָ זאָל חיהן דער פּרי־
סטער פֿיר חוגריין ערקלָערען, עס חיזט דער בָאָע גרינד, דער חוים־
זָאַטץ אָן קָאָפּפֿ, אָדער אָן בָאַרט. 31. ווען אָבער דער פּריִסטער
דען שָאַדען דעס גרינדס בעזיהט, ווען פֿינדעט, דָאַס לוֹאָר זײַן סײַן
ניכט טיפֿער חיזט אַלס דיא חיבריגע הויט, עם חיזט אָבער חוך
קיין שוואַרצעם הָאָר דָאַרַאַן, זאָ זאָל דער פּריִסטער דען שָאַדען דעם
גרינדעם זיבען טָאָג חיינטלעסען לָאַסען. 32. אָן זיבעטען טָאָג
בעזיהט דער פּריִסטער דען שָאַדען ווידער, פֿינדעט ער דָאַס דער
שָאַדען דעם גרינדעם זיך ניכט חויסגעבריִטעט, חוך קיין דינגעם
גָאָלדגעלבעם הָאָר דָאַרַאַן חוך דער סײַן דעם גרינדעם ניכט טיפֿער
חיזט, אַלס דיא חיבריגע הויט. 33. זאָ זאָל דערזעלבע זיך טערען
לָאַסען. דיא סטעלע, וואָ דער גרינד חיזט חום ער אָבער ניכט אָב־
טערען, חוך דער פּריִסטער זאָל דען גרינד נאָכאַמָאָל זיבען טָאָג
חיינטלעסען לָאַסען. 34. אָן זיבעטען טָאָג בעזיהט ער חיהן, פֿיי־
נדעט ער דָאַס דער גרינד זיך ניכט אין דער הויט חויסגעבריִטעט.
חוך דער סײַן ניכט טיפֿער חיזט, אָבער חוך דער הויט חיבריגע הויט, זאָ זאָל
חיהן דער פּריִסטער ריין ספּרעכען, ער וואָס חיינע קלײַדער חוך
חיזט ריין. 35. פֿערבריִטעט זיך אָבער דער גרינד אין דער הויט,
נאָכדעם ער ריין גע־ספּרָאָכען וואָרדען. 36. דער פּריִסטער בעזיהט
חיהן. חוך פֿינדעט דָאַס דער גרינד זיך חויסגעבריִטעט, זאָ הָאַט
דער פּריִסטער ניכט ערסט נָאַך דעם גָאָלדגעלבען הָאָר זוהען,
ער חיזט חוגריין. 37. חיזט דער גרינד זאָ געבליבען ווי ער וואָר,
חוך עם חיזט שוואַרצעם הָאָר דָאַרַאַן גע־וואַכסען, זאָ חיזט דער גרינד
געהיילט, ער חיזט ריין; דער פּריִסטער זאָל חיהן ריין ספּרעכען.
38. חײַנע אָדער = אָדער פֿרויען=מענשען דיא אַן חיהרער הויט
פֿלעקען הָאַט, ווײַס פֿלעקען. 39. דער פּריִסטער זיהט דָאַס אין
דער הויט ווײַס פֿלעקען זינד, דיא קיינען גלָאַנץ הָאַבען, זאָ חיזט עס
חיין פֿרישלחוים־טלָאַג, דער אין דער הויט הערפָֿאָר גע־בליהט הָאַט,

דען געבליבען, ווי ער וואָלט, חומר החַט זיך ניכט אין דער הויט
חויסגעבריייטעט, זי זאָלן חיהן דער פריסטער נחַכאחַלו: ויבען טחַגע
חייכסלימען וחַסען. 6. חַק ויבענטען טחַגע בעזיהט חיהן דער פריס־
טער נחַכאחַלס, פֿינדעט עד דחַם דער סחַדען ווינען גוחַכן פֿערוחה־
רעו, חונד זיך ניכט אין דער הויט חויסגעבריייטעט החַט, זי זאָלן
חיהן דער פריסטער ריין ספרעכען; עס חיזט חייכע חַנגעוויפֿענע
סטעלע, ער זאָלן ווינע קלייִדער וואַשען חונד ריין ווין. 7. וען זיך
חַבער דיו חַנגעוויפֿענע סטעלע, נחַכדעק זיו דער פריסטער נור
דייכטפֿרעכונג בעזיהען החַט, דענחָך אין דער הויט חויסבריייטעד,
זי זאָלן ווידערום דעק פריסטער געלייגט ווערדען. 8. ויהט כון
דער פריסטער, דחַם זיך דיו חַנגעוויפֿענע סטעלע אין דער הויט
חויסגעבריייטעט החַט, זי זאָלן דער פריסטער חיהן פֿיר חונריין ער־
קלחַרען, עס חיזט חויסחַטען. 9. וען דער סחַדען דעם חויס־
זחַטצעס חַן חייכעק אנטען זיך לייגט, חונד פֿחָר דען פריסטער גע־
בר חַכט ווירד. 10. דער פריסטער ויהט, דחַס חייכע ווייסע ערהחַבנע
סטעלע אין דער הויט חיזט, דיו דחַס החַר ווייס גע־חַכט החַט,
חדער דחַס חיטטען אין דיזער ערהחַבנען סטעלע גע־נחַכט פֿליים
הערפֿחָר גענקוחַלען. 11. זי חיזט עס חיין חַלטער חויסזחַטן אין דער
הויט דעס פֿלייטעס, דער פריסטער זאָלן חיהן פֿיר חונריין ערקלחָרען,
ער ברויכט חיהן ניכט חיינסלימען צו לחַסען, דען ער חיזט חונריין.
12. וען חַבער דער חויסזחַטן אין דער הויט חויסבליהט, חונד בע־
דעקט דיו גחַנצע סחַדהחַפֿטע הויט, פֿחָן קחָפֿף ביז צו דען פֿיסען,
זי וויט דער פריסטער זעהען קחַן. 13. דער פריסטער ויהט, דחַס
דער חויסזחַטן דחַס גחַנצע פֿליים בעדעקט, זי זאָלן ער דען טחַדען
ריין ספרעכען. וען חַלעס ווייס געוואָרדען, זי זאָלן ער ריין. 14. זי־
בחַלד זיך חַבער גענודעס פֿליים דחַרין לייגט, חיזט ער חונריין.
15. זי ווי דער פריסטער דחַס גענודע פֿליים גענוחַהר ווירד, חום
ער חיהן פֿיר חונריין ערקלחָרען, דחַס גענודע פֿליים חיזט חונריין,
עס חיזט דער חויסזחַטן. 16. וען חַבער דחַס גענודע פֿליים זיך וי־
דער פֿערחַנדערט חונד ווייס ווירד, זי זאָלן עס פֿחָר דען פריסטער
קחָמען. 17. וען דער פֿריסטער ערקענט, דחַס דער סחַדען ווייס
גענוחַרדען, זי זאָלן ער חיהן ריין ספרעכען, דחַס חיזט ער ריין.
18. וען יעמחַנד חין זיינער הויט חייכע ענטלינדונג החַט, זי ווירד
גענהיילט. 19. חַן דעם חָרטע דער ענטלינדונג חַבער, ענטטעהט
חייכע ווייסע ערהחַבנע סטעלע, חדער חיין החַלרחָטה חונד ווייסער
פֿלעקען, זי זאָל עס דעם פריסטער גענוחַרדען. 20. ויהט דער
פריסטער, דחַס דער סיין דחַפֿחָן טיפֿער חיזט, חַלס דיו חיבריגע
הויט, חונד דחַס החַר חיזט ווייס גענוחַרדען, זי זאָלן חיהן דער פריס־
טער פֿיר חונריין ערקלחָהרען, עס חיזט דער סחַדען דעס חויסזחַט־
נעס, דער חַן דער ענטלינדונג חויסבליהט. 21. ויהט חַבער דער
פריסטער, דחַס קיין ווייעס החַר דחַרין חיזט, דער סיין חיזט חויך
ניכט טיפֿער חַלס דיו חיבריגע הויט, חונד זיו החַט קיינען גלחַנץ,
זי זאָלן חיהן דער פריסטער זיבען טחַגע חיינסלימען חַסען. 22. וען
עס זיך חין דער הויט חויסבריייטעט, זי זאָלן עס דער פריסטער פֿיר
חונריין ערקלחָהרען, עס חיזט דער סחַדען דעס חויסזחַלעס. 23. בלייבט
חַבער דער פֿלעקען חַן זיינער סטעלע, חונד החַט זיך ניכט חויסגע־
בריייטעט, זי חיזט עס בלחָס דיו נחַרבע דער ענטלינדונג דער פריס־
טער זאָל חיהן ריין ספרעכען. 24. וען יעמחַנד חיין ברחַנדגעסווינד

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਭਿਆਸ

ੳ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਦੱਸੋ :

ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਅ ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ ਭਰੋ :

ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ।

ਇ ਇਕ ਵਾਕ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ?

ਸ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ?

ਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :

ਸੁਰਜੀਤ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਲਿਖੋ :

ਚੰਗਾ, ਵੱਡਾ, ਸੌਖਾ, ਸੱਚ, ਹੱਸਣਾ

ਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਲਿਖੋ :

ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਚਨ ਬਦਲੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਘ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਙ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਕਾਲ ਬਦਲੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਦਲੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਛ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਝ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਞ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਠ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਢ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਫ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਭ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਯ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਕ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਖ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਗ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਜ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਫ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਲ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ੜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਅ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

ਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਿਖੋ :

ਕਹਾਣੀ, ਪਿਤਾ, ਕੰਮ, ਕਰਦੇ, ਸਨ

טאָדע) בעריהרט, זאָלן מונריין זיין. 27. וואַם מונטער פֿיערפֿיסיגען
טהירען מוין טאַפּפען גאהט, דיוע זאָלען מיך מונריין זיין, וועד דאַז
מאַם דאַפֿאַן בעריהרט זאָלן בים מבענד מונריין זיין. 28. וועד פֿאַן
מיהרעם מאַסע טראָגט, מום זיינע קלייִדער וואַסען מונד בים מבענד
מונריין זיין. דיוע מאַזאַ זאָלען מיך מונריין זיין. 29. פֿאַלגענדעס זאָלן
מיך מונריין זיין מונטער דען קריעטהירען, דיא מוין דער ערדע
קריכען: דאַז וויעלכען דיא מוים מונד דער לויבפֿראָס (י"א סילדקרא־
טע) נאַך זאָלען מרטען. 30. דער מיגעל, דער כּח, מונד דיא מיי־
דעקסע, דיא בלינדסלייכע (י"א סיעקע) מונד דער מויזמורף.
31. דיוע זאָלען מיך מונריין זיין, מונטער דען קריעטהירען; וועד
זיא נאַך מיהרעם טאָדע בעריהרט, זאָלן בים מבענד מונריין זיין.
32. מונד מאַלעס, וואַרויף עטוואַם פֿאַלן מיהגען נאַך מיהרעם טאָדע
פֿאַלען ווירד, זאָלן מונריין זיין, עס זיינ האָלצערנעס גערעטהע, גע־
וואַנד, פֿעלל אָדער זאַק, מאַלעס גערעטהע, וואַמיט אַלן עטוואַם פֿער־
ריכטען קאַן, עס מוס מין וואַסער גאטהאַן ווערדען, מונד בלייבט מונ־
רין בים מבענד, הערנאַך מיוט עס רין. 33. ווען עטוואַם דאַפֿאַן
מין מירדענעס גאטירר פֿאַלען ווירד, זאָ זאָלן מאַלעס וואַם דאַרין מיוט
מונריין זיין. 34. ווען מרטען טפיוע, דיא גענאָמען ווערדען, מונד וואַרען
וואַסער גאקאָמאַן מיוט, זאָלן מונריין זיין, מוך מאַלעס גאטראָנק, דאַז
גאטרונקען ווירד, זאָלן מין מאַלערליי גאפֿאַם מונריין ווערדען קאָנגען.
35. מאַלעס וואַרויף עטוואַם פֿאַן מיהרעם מאַסע פֿאַלט זאָלן מונריין
זיין. באַקאַפֿען מונד העערד אום מיינגעבראָכען ווערדען, זיא זינד
מונריין; דיוע מאַזאַ זאָלען מיך מונריין זיין. 36. מבענד קוואַלע מונד
ליסטערנע, וואַרין וואַסער מויפֿבעהאַלטען ווירד, זאָלן רין בלייבען;
וואַם היגענגען דאַז דאַם בעריהרט זאָלן מונריין זיין. 37. פֿאַלט פֿאַן
מיהרעם מאַסע מוך זאַמען, דער לוק מוימזאָלן בעסטיאַט מיוט,
מיוט עך רין. 38. מיוט מבער וואַסער מאַן דען זאַמען גערבראָכט
וואַרדען, מונד עס פֿאַלט פֿאַן מיהרעם מאַסע דאַרויף; זא זאָלן עך
מיך מונריין זיין. 39. ווען פֿאַן דעם פֿיה, דאַז מיך זו עסען ערלויבט
מיוט, מיינעס פֿאַן זעלבסט טטירבט, וועד דאַז: מאַם דאַפֿאַן בעריהרט,
זאָלן בים מאַן דען מבענד מונריין זיין. 40. וועד פֿאַן מיהרעם מאַסע
מיסט, מום זיינע קלייִדער וואַסען, מונד בים מאַן דען מבענד מונריין
זיין. וועד פֿאַן מיהרעם מאַסע טראָגט, מום זיינע קלייִדער וואַסען
מונד בים מאַן דען מבענד מונריין זיין. 41. מאַלעס קריעטהיער, דאַז
מוך דער ערדע קריכט מיוט מיין גרייעל, זאָלן כּלט גאגעסען ווער־
דען. 42. וואַם מוך דעם בויכע טלייכט, מדער מוך פֿיערען גאהט,
בים מוך יעדעס פֿיעלפֿיסיגע, מיבערהויפט מאַלעס קריכענדע, דאַז נאָה
מאַן דער ערדע קריכט, זאָלט מיהר כּלט עסען, דען זיא זינד מיין
גרייעל. 43. מאַכט מייערע זעלען כּלט גרייעל, דורך קריכענדע
טהירע, פֿערמונרייניגט מיך כּלט מיט דעמזעלבען, דען מיהר קאָנגט
זעלבסט דורך זיא מונריינע גאטאָפֿפֿע ווערדען. 44. מיך בין דער
עוויגע מייער גאָטט; מיהר מיסט מיך הײַליג האַלטען, זא ווער־
דעט מיהר הײַליג גאטאָפֿפֿע זיין, דען מיך בין דער הײַליגע; מיהר
מיסט מיך האַלטען פֿאַר קיעכַּענדע טהיערע פֿערמונרייניגען.
45. דען מיך בין דער עוויגע, וועלכער מיך מוים מצרים גאפֿיהרט
האָבּ, מום פֿאַן מיך מייער גאָטט פֿערפֿיהרט לו זיין, מיהר מיסט
האַלטען הײַליג זיין; דען מיך בין דער הײַליגע. 46. דיזעס מיוט דאַז

דער ערדע, עסען דירפֿט. 3. וואָס מוטער פֿירפֿיסיגען טהירען גע־
טהיילטע קויען האַט, וואָפֿען נאָמאָלן דיא קויען גאַנץ דורכגעספּאַ־
טען זיכ, מוכ וועדערקויעכ מיזט, דאַ: דירפֿט מיהר עסען. (מעלת
דאַ: וועדער הערויל ברינגט, גרה דאַ: גענקויטט.) 4. פֿאָלגענדע זאָלט
מיהר פֿאָן דעם וועדערקויעכדען פֿיהרע, מוכ פֿאָן דעם פֿיה מיט גע־
טפּאַלטעכען קלויען ניכט עסען: דאַ: קאַמעל, דען עס מיזט לוואַר וועדער־
קויעכד, האַט אַבער קיין גענפּאַלטענע קלויען, דיזע: זאָלן מיר מוכ־
רין זיין. 5. מוך ניכט דאַ: קאַנינכען, דען עס מיזט לוואַר וועדערקוי־
עכד, האַט אַבער קיין גענפּאַלטענע קלויען, דיזעס זאָלן מיר מוכרין
זיין. 6. וויא מוך ניכט דען האַזען, דען ער מיזט לוואַר וועדערקויעכד
האַט אַבער קיין גענפּאַלטענע קלויען, דיזער זאָלן מיר מוכרין זיין.
7. עכלוך מוך ניכט דאַ: טויין, דען עס האַט לוואַר גענטהיילטע
קלויען מוכד זייכע קלויען זיכ דורכגעספּאַלטען, עס וועדערקויעט
אַבער ניכט, דיזעס זאָלן מיר מוכרין זיין. 8. פֿאָן מיהרעם פֿלייטע
זאָלט מיהר ניכט עסען מוכד מיהר האַם ניכט אַנריהרען (נ דער
נייט נאָמאָלך וועכ מיהר מיר ריין האַלטען מיסט) דיזע: זאָלען מיר
מוכרין זיין. 9. פֿאָלגענדעם דירפֿט מיהר־פֿאָן דעם וואַם מיר וואַסער
לעבט עסען: וואַם מיר וואַסער פֿלאָספֿעדערן מוכד טופֿפען האַט, זי־
זאָלן מיר מיהר ניכט דען האַזען, דיזעס דירפֿט מיהר עסען. 10. וואַם
אַבער מיר זעען אַדער פֿלויסען קיינע פֿלאָספֿעדערן מוכד טופֿפען האַט,
פֿאָן זאָלעם וואַם מיר וואַסער מוים קריכט זאָלען מיר נכמט וואַסער
לעבענדיג מיזט, מיזט מיר מין גרייעל. 11. מוכד זאָלן מיר יעדער
נייט מין גרייעל בלייבען; פֿאָן מיהרעם פֿלייטע זאָלט מיהר ניכט
עסען, מוכד פֿאָר מיהרעם וואַם זאָלט מיהר אַבסייא האַבען. 12. וואַם
מיר וואַסער קיינע פֿלאָספֿעדערן מוכד טופֿפען האַט, זאָלן מיר מיין
גרייעל זיין. 13. פֿאָלגענדע אַרטען פֿאָן גענפֿליגעל זאָלט מיהר סיין,
זיי זאָלען ניכט גענגעסען ווערדען, זיי זיכד מיין גרייעל: דען אַדלער,
דען בייבערעכער מוכד דען טוואַרלעכען אַדלער. 14. דען וויסען הא־
ביכט דען טוואַרלעכען אַדלער. 15. דען
אַבען נאַך אַלען זייכען אַרטען. 16. דען סטרויספֿאָגעל, דיא טוואַ־
בע (ו"א פֿאַלקע), דאַ: מעערהוהן, מוכד דען טפּערבער, נאַך אַלן
זייכען אַרטען. 17. דען מוהו, פֿיסרייגער מוכד דיא נאַכטאייל.
18. דיא פֿלעדערמוים פעליקאַן מוכד דען גרינטפּעכט. 19. דען
סטאָרך, דען בערגפֿאַלק (י"א העהער,) נאַך אַלען אַרטען, דען
מויערהאַהן מוכד דיא ווידעהאָפּ. 20. יעדעם קריכענדע גענפֿליגעל,
דאַ: מוך פֿיערען גההט, זאָלן מיר מין גרייעל זיין. 21. יעדאַך
דירפֿט מיהר פֿאָלגענדעם פֿאָן פֿיער־פֿיסיגען גענפֿליגעל עסען: וואַם
לוויא טפּרינגפֿיסע האַט אַבערהאַלב דער רעכטען פֿיסע, דאַמיט מוך
דער ערדע נו הינפֿען. 22. פֿאָלגענדעם דירפֿט מיהר אַלזאָ דאַפֿאָן
עסען, אַרבה, סלעם, חרגול, מוכד חגב, נאַך אַלען אַרטען דערזעלבען.
23. אַלעס מיבריגע קריעכענדע גענפֿליגעל, דאַ: בוהם פֿיער פֿיסע
האַט, (מוכד קיינע ספּרינגפֿיסע) זאָלען מיר מין גרייעל זיין. 24. פֿאָן
פֿאָלגענדען זאָלט מיהר פֿערמוכרייניגען; נאַמאָלך וועד דאַ: וואַם
דאַפֿאָן בעריהרט זאָל בים אַבענד מוכרין זיין. 25. מוכד וועד פֿאָן מיה־
רעם אַחסע טראָגט, מוס וויא קלייד ווערען מוכד בים אַבענד מוכרין
זיין. 26. מיבערהויפט, אַלעס פֿיערפֿיסיגע טהיערע דיא גענהיילטע
אַבער ניכט דורכגעטהאַלטענע קלויען האַבען, אַדער ניכט וויעדער־
קויעכד זיכד, דיזע זאָלען מיר מוכרין זיין; וועלד זיא נאַך מיהרעם

רע קוידער ניכט נשרייפענ, דאַמיט מיהר ניכט סטערבט, מונד ער
(נאָטט נאָוויק) מיבער דיא נמכלנ כאַטלייַן נירנט. מיירע בריידער
מבער, דאַ: נעזאַמאַטע הוים ישראל'ס, זאָלען דען בראַד בעווייגען,
דען דער עוויגע מכנעלינדעט האַט. 6. מונד פּזן דעמ מיינמכנג
דעם סטיפּטסלעלטס זאָלט מיהר ניכט וועגעהען, מיהר אומכטעט
זאָנסט סטערבען; דען דאַ: זאַבאָהל דעם עוויגען זויט מויך מיירמ
הויפטע. זיא טהאַטען ווי משה נעספראַכען. 8. דער עוויגע
ספראַך צו אַהרן, ווי פּאָלגט: 9. ווין זאָדער זאָנסט עטוואָס בערו=
סענדעס זאָלסט דוא מונד דיינע זאָהנע ניכט טרינקען, ווען מיהר
אין דאַ: סטיפּטסלעלט נעהט, דאַמיט מיהר ניכט סטערבעט. מיין
עוויגעס נעזעץ בייא מיירען נאַכקאָמאָען. 10. דאַמיט מיהר מויך היי=
ליגעס מונד נעזוייכעס, רייכעס מונד אוכרייכעס מונטערסיידען.
11. ווי מויך דיא קינדער ישראל'ס זאָלע דיא נעזעטלע לעהרען
קאָנט, וועלכע מיהר כען דער עוויגע, דורך משה האַט זאַגען לאַסען.
12. משה זאַגטע צו אהרן מונד זיינען נאָך מיבריגען זאָהנע אלעזר
מונד איתמר: נעהאַעט דאַ: פּאָן דען פּייעראָפּפּערן דעמ עוויגען מי=
בערלייבענדע ספייזאָפּפּער, מונד עסט עס, מין מונגעזויערטעמ
בראָדע, נעבען דעמ זאָלטאַר, דען עס מיזט מיין זאָלערהיילינסטעס.
13. מיהר זאָלט עס זאָנזאָ זאַן מיינעמ הייליגען אָרטע עסען, עס
מיזט דער פּיר דיך מונד דיינע זאָהנע פּאָן דען פּייעראָפּפּערן דעם
עוויגען בעסטיאַטע טהיל, דען זאָ מיזט איך בעפּאָהלען וואָרדען.
14. דיא ברוסט דער וועגדונג מונד דאַ: סולטערסטיק דער העבע
מבער עסט מיהר בוֹאַס זאַן מיינעמ רייכען אָרטע (וועלן ער מויך ניכט
הייליג מיזט) מונד לוֹאַהל דוא, זאָוֹאָהל דיא דיינע זאָהנע מונד טאָכ=
טער מיט דיר; דען עס מיזט דער פּיר דיך מונד דיינע זאָהנע פּאָן
דען פּרייד־עזאָפּפּערן דער קינדער ישראל'ס בעסטיאַטע טהיל.
15. דאַ: סולטערסטיק דער העבע מונד דיא ברוסט דער וועגדונג,
בריגט מאַן מיט דען זו פּייעראָפּפּערן בעסטיאַטיגען מונסליטטסטי=
קען, מוס מיינע וועגדונג פּאָר דעמ עוויגען דאַמיט זו מאַכען: זיא
זיינד מבער דיר מונד דיינען זאָהנע מיט דיר פּאָן דען פּייערמפּפּערן דעם
עוויגען בעסטיאַטע טהיל, דען זאָ מיזט איר בעפּאָהלען וואָרדען.
14. דיא ברוסט דער וועגדונג מונד דאַ: סולטערסטיק דער העבע
מבער עסט מיהר בוֹאַס זאַן מיינעמ רייכען אָרטע (וועלן ער מויך ניכט
הייליג מיזט) מונד לוֹאַהל דוא, זאָוֹאָהל דיא דיינע זאָהנע מונד טאָכ=
טער מיט דיר; דען עס מיזט דער פּיר דיך מונד דיינע זאָהנע פּאָן
דען פּרייד־עזאָפּפּערן דער קינדער ישראל'ס בעסטיאַטע טהיל.
15. דאַ: סולטערסטיק דער העבע מונד דיא ברוסט דער וועגדונג,
בריגט מאַן מיט דען זו פּייערמפּפּערן בעסטיאַטיגען מונסליטטסטי=
קען, מוס מיינע וועגדונג פּאָר דעמ עוויגען דאַמיט זו מאַכען: זיא
זיינד מבער דיר מונד דיינען זאָהנע מויך עוויג זום מבנטהיל בע=
סטיאַט, ווי דער עוויגע בעפּאָהלען. 16. נאָך דעמ זיינדעמפּפּער=
באָק ערקונדיגטע זיך משה, מונד זיעה! ער וואַר פּערברענט. דאַ
זירנטע משה מיבער אלעזר מונד איתמר דיא נאָך מיבריגען זאָהנע
אהרן'ס, מונד ספראַך: 17. וואַרום האַבט מיהר ניכט מאַן מיינעמ
הייליגען אָרטע דאַ: זיא זיינד עמ פּאָר נעזעסען? דאַ: עם דאָך מיין
זאָלערהיילינסטעס מיזט מונד נאָטט עם מיך נעזעבען, דיא זיא זיינד
דעם פּאָלק זו מיבערנעהאַען, פּאָר דעמ עוויגען נאָוויק מויך זו פּער=
זאָהנען. 18. דאַ: בלוט דאַפּאָן מיזט יא ניכט מין דאַ: הייליגטהומ
היניין נעבראַכט וואַרדען, זאָלטען האָטטעט מיהר עם וואַהל מאַן מיינעמ
הייליגען אָרטע עסען זאָלטען, ווי מיך בעפּאָהלען. 19. אהרן ספראַך
זו משה. זיעה! הייטע האַבען זיא (מיינע זאָהנע נאָוויק), מיהר זיין
דעמפּפּער מונד גאַנזעם אָפּפּער דאַרגעבראַכט, פּאָר דעמ עוויגען,
מונד זאָלכער נעסטאַלט מיזט איר ווידערפּאָהרען. האָטטע מיך נון
זיינדעמפּפּער הייטע נעגעסטען, ווירדע דיזעס דעמ עוויגען וואָהל נע=
פּאַלען? 20. משה האָרטע דיזעס מונד עם נעפּיל מיהם.

יא 1. דער עוויגע ספראַך זו משה מונד אהרן, ספראַך נאָוויק זו
מיהנען: 2. רעדעט זו דען קינדערן ישראל'ס ווי פּאָלגט: דיזעס
מיזט דאַ: טהיר וועלכעס מיהר מונטער דען פּירפּיסיגען טהירען מויל

ਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਰਾਮ ਤੁਮ ਸ੍ਰਿਸਟਿਕਰਤਾ ਕਹਾ, ਮਾਰ ਮਾਰ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਤ ਮਾਰਤ ਮਾਰਤ: ਮਾਰ ਸ਼ਬਦ ਮਾਰ ਪਾਰਥਕਾਰ ਦਾਰ, ਰਾਮ ਕਥਾ ਮਾਰਤ ਕਰਤਾਰ ਪਰਮਾਤ ॥ 6. ਕਥਾ ਕਹਿਓ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 7 ਕਥਾ ਕਹਿਓ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 8. ਕਥਾ ਕਹਿਓ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 9. ਕਥਾ ਕਹਿਓ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 10. ਕਥਾ ਕਹਿਓ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਕਥਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਭਮ ਸਤੁ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਕਥਾ ਲਿਖਯਤੇ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਕੀ ਸਰਣ ਹ੍ਵੈ ਕਥਾ ਭਾਖੀ ਬਿਆਸ ॥ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਭਯ ਮਿਟੇ ਉਚਰੇ ਜਬ ਜਸ ਜਾਸ ॥ 1 ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਜੀ ਕੀ ਸਹਾਇ ॥ ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਾਰਭ੍ਯਤੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੋਵਾਚ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਮ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਹੇ ਸੋ ਮੈ ਸੁਨੇ ਅਬ ਮੁਝ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਹੋ ਜੋ ਕਿਸ ਕਰਮ ਤੇ ਕਿਸ ਕੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਕਹਾ ਜਨਮੇ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਜਨਮੇ ਕਹਾ ਕਹਾ ਫਿਰੇ ਕਹਾ ਕਹਾ ਕਿਸ ਕਿਸ ਸੰਗ ਕੀਨੀ ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੋ ਮਾਰਾ ਕਿਸ ਕਿਸ ਕੋ ਤਾਰਾ ਸੋ ਸਭ ਕਥਾ ਮੁਝ ਕੋ ਕਹੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕ ਉਵਾਚ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਪਰੀਛਤ ਤੁਮ ਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਸਨ ਕੀਨੇ ਸੋ ਮੈ ਤੁਮ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਹਤ ਹੂੰ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 1. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 2. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 3. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 4. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 5. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 6. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 7. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 8. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 9. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ 10. ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਕੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤ ਕਰਤਾਰ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ

חויך חויך דעמען זאָהנע חוּנד חויך מיהרע קלײדער, וואָדורך ער
אהרן חוּנד זײַנע קלײדער, וויא חויך דעמען זאָהנע חוּנד מיהרע קלײ־
דער דעמ היילגען דינסט וויהטע. 31. משה ספרַך צו אהרן חוּנד
צו דעמען זאָהנען, קאָכט דאָז פֿלײש אַן מיינגאַנג דעם סטיפֿטסלע־
טעס, דאָזעלבסט זאָלט מיהר עם עסען, זאָ וויא דאָז ברויד, וועלכעס
אין דעמ קאָרבע דער מיינזעלונג איזט, וויא חיך בעפֿאָהלען, כאָטיך
אהרן חוּנד דעמען זאָהנען זאָלען עם עסען. 32. וואָס אַן פֿלײש חוּנד
ברויד מיבריג בלײבט, זאָלט מיהר פֿערברענגען. 33. פֿאָן דעמ מײַ־
גאַנג דעם סטיפֿטסלעלטס, זאָלט מיהר אין זיבען טאָגע כיכט וועג־
געהען, בים מײַערע מיינזעלונגסטאָגע פֿאָרבײַ זינד; דען זיבען טאָ־
גע זאָלן מײַערע מיינזאָלונג דויערן. 34. וואָס אַלן הייטע פֿאָרגענאָ־
אען, האָט דער עוויגע בעפֿאָהלען, פֿערנער פֿאָרלונגעהאָלען, אום חײַ
לן פֿערזאָהנען. 35. אָן מײַנגאַנג דעם סטיפֿטסלעלטס זאָלט מיהר
זיבען טאָגע, טאָג אוּנד נאָכט בלײבען, אוּנד דאָזזיעניגע בעאָבאַכטען,
וואָס דער עוויגע פֿערהאָדנעט האָט; זאָ וועדעט מיהר ניכט סטער־
בען, דען זאָ איזט מיר בעפֿאָהלען וואָרדען. 36. אהרן אוּנד זײַנע
זאָהנע טהאָטען אַלעס, וואָס דער עוויגע דורך משה בעפֿאָהלען.

שמיני

ט 1. עס וואָר אָן אַכטען טאָגע, דאָז ריכ משה אהרן, דעמען
זאָהנע אוּנד דיא אָלטעסטען ישראלס. 2. אוּנד ספרַך צו אהרן: נימ
מײַן יונגעס רינד לום זינדענאָפֿער, אוּנד מיינען ווידדער לום גאַנצען
אָפֿפֿער פֿיר דיך, ביידע זאָהנע פֿעהלער, אוּנד פֿיהרע זיא פֿאָר דען
עוויגען. 3. צו דען קינדערן ישראלס ספריך זואָלסט פֿאָלגט: נעהאַט
מײַנען ליגענבאָק לום זינדענאָפֿער, אוּנד מײַן יאָהרינגעס קאַלב אוּנד
מײַן יאָהרינגעס לאַם, זאָהנע פֿעהלער לום גאַנצען אָפֿפֿער. 4. פֿערנער,
מײַנען אָכסען אוּנד מײַנען ווידדער לום פֿרידענאָהל פֿאָר דעמ עוי־
גען צו סאַפֿטען אוּנד מײַן מיט מָהל מײַנגעקנעטענעם סמײַזאָפֿפֿער
דען הייטע ווירד דער עוויגע מײַך ערסײַנען. 5 זיא ברַכטען דאָז,
וואָס משה בעפֿאָהלען, פֿאָר דאָז סטיפֿטסלעלט, דיא גאַנצע גמײַנדע
טרַט היגלו אוּנד סטונדען פֿאָר דעמ עוויגען. 6. משה ספרַך:
דיזעס דאָז דער עוויגע בעפֿאָהלען, זאָלט מיהר טהון, זאָ ווירד דיא
הערלילקײט דעס עוויגען מײַך ערסײַנען. 7. אוּנד ספרַך פֿערנער
צו אהרן: טריטט הין לום אַלטאַר; בריגע דיין זינדען אוּנד ברַנד־
אָפֿפֿער, אוּנד פֿערזאָהנע פֿיר דיך אוּנד פֿיר דאָז פֿאָלק. דאָז ברינגסט
נאָאוך נאַכהער דעס פֿאָלקס אָפֿפֿער, אוּנד פֿערזאָהנסט פֿיר זיא,
וויא דער עוויגע בעפֿאָהלען. 8 אהרן טראַט לום אַלטאַר, אוּנד טלַכ־
טעט דאָז קאַלב לום זינדענאָפֿער, וועלכעס פֿיר זיהן וואַר. 9 דיא
זאָהנע אהרנס ברַכטען זיהר בלוט, ער טונקטע זיינען פֿינגער
דאַריין, ברַכטע עס אוּיף דיא עקען דעס אַלטאַרס, דאָז מיבריגע
בלוט גאָס ער אָן דען גרונד דעס אַלטאַרס. 10. דאָז אָפֿפֿערפֿעטט
דיא נירען אוּנד דאָז נעץ מיבער דער לעבער פֿאָם זינדענאָפֿפֿער נים
ער אוּיף דעם אַלטאַר אין רויך אויפֿגעהען, וויא דער עוויגע דעם
משה בעפֿאָהלען. 11. פֿלײש אוּנד פֿעלל פֿערברַנטע ער אויסער־
האַלב דעס לאַגערס. 12. הערנאָך סלַכטעטע ער דאָז גאַנצאָפֿפֿער,
דיא זאָהנע אהרנ'ס רײַכטען זיהר בלוט, ער ספרענגטע עס
אוּיף דעם אַלטאַר אוּמהער. 13. דאָז גאַנצע אָפֿפֿער רײַכטען זיא

עוּיגע דעם משה בעפֿאַהלען. 14. הירויך זיִם ער דען וינדערנאָפּפֿער־
סטיער הינלו פֿיהרען, אהרן מוּנד וייַנ זאָהנע ווּעלכען מיהרע האָנדע
מויך דען קאָפּף דעם וינדערנאָפּפֿערסטיערס. 15. משה סאָלאָטעטע
מיהן, נאָהם דאָז בלוט, טהאָט דאָפּפֿען מיט וייַנעם פֿינגער מויך דיא
עקען דעם מוטאָרס מוּאהער, רייניגטע דאָדורך דען מוטאָר, דאָז מיב־
ריגע בלוט גאָם ער מען דען גרונד דעם מוטאָרס וועהטע מיהן דאָ־
דורך דעם היילינגען גענרויך מוּט דאָרויך זו פֿערוּאָהנען. 16. נאָהם
מוּעם מוּנסלויטע, וּועלכעם מויך דעם מיינגעוויידע מיט, דאָם נעץ מי־
בער דער לעבער, מוּנד דער בייַדען ניערען, נעבעט דעם מוּנסלויטע,
דאָז דאָרין מיט, זיִם עם מויך דעם מוטאָר מין רויך מויפֿגעהען.
17. דען סטיער וועבעט, פֿעט, פֿייַם מוּנד מיסט, פֿערברענטע ער
מויסערהאָלב דעם לאָגערס, ווי דער עוּיגע דעם משה בעפֿאַהלען.
18. מאָדאָז זיִם ער דען ווידער נוּם נאָגלען אָפּפֿער הינט ברינגען,
אהרן מוּנד זייַנ זאָהנע וועגטען מיהרע האָנדע מויך דען קאָפּף דעם
ווידערס. 19. משה סאָלאָטעטע מיהן, ספרענגטע דאָז בלוט מויך
דעם מוטאָר מוּאהער. 20. דען ווידער נערגידערטע ער מין זייַנ
סטיקע, זיִם דען קאָפּף, דיא סטיקע מוּנד דאָז פֿעטט מין רויך מויפֿ־
געהען. 21. דאָז מיינגעוויידע מוּנד דיא קניעסטיקע וואָש ער, הער־
נאָך זיִם משה דען גאָגלען ווידער מויך דעם מוטאָר מין רויך מויפֿ־
געהען, חאָם מיין גאָגלעם אָפּפֿער נוּם נאָנגענעהמען נערוך פֿאָר פֿייער
זו פֿערוּעהרען, דעם עוּיגען גענוייהט, וויא דער עוּיגע דעם משה
בעפֿאַהלען. 22. נאָהער זיִם ער דען צוויטען ווידער, נעמויך דען
מיינעלונגסווידער הינט פֿיהרען; אהרן מוּנד זייַנ זאָהנע וועגטען
מיהרע האָנדע מויך דען קאָפּף דעם ווידערס. 23. משה סאָלאָטעטע
מיהן, נאָהם פֿאָר זייַנעם בלוטע, בראָכטע עם דאָז: הערפֿאָרנאָגענדע
קנאָרפּעל פֿאָר לעכטען אָהר'ם, אָן דען דוימען זייַנער רעכטען
האָנד, מוּנד אָן דען גראָסען זעהען זייַנעם רעכטען פֿומעם. 24. זיִם
דיא זאָהנע אהר'ם הינצוטרעטען, בראָכטע פֿאָר דעם בלוטע אָן דאָז:
הערפֿאָרנאָגענדע קנאָרפּעל מיהרעם רעכטען אָהרעם, אָן דען דוי־
מען מיהרער רעכטען האָנד מוּנד דען גראָסען זעהען מיהרעם
רעכטען פֿומעם מוּנד סטרענגטע דאָם מיבריגע בלוט מויך דען אַל־
טאָר מוּאהער. 25. נאָהם דאָז: מוּנסלויטע, דען סוּאָכן מוּנד אַלעם
מוּנסלויטע, וועלכעם מויך דעם מיינגעוויידע מיט, דאָז: נעץ מיבער
דער לעבער מוּנד דיא ביידען ניערען נעבעט דעם מוּנסלויטע, דאָז:
דאָרויך מיט, מויך דאָז: רעכטע סולטערסטיק. 26. מוּם דעם קאָרבע
מיט מוּנגעוויערטען קוכען, דער פֿאָר דעם עוּיגען סטוּנד, נאָהם ער
מיינען חונגעוויערטען קוכען, מויך מיינען מהלקוכען מוּנד מיינען פֿלאָ־
דען, וועגטע זו מויך דיא מוּנסלויטסטיקע מוּנד דאָז: רעכטע
סולטערסטיק. 27. גאָב דיעם אַלעם אהרן מוּנד זייַנען זאָהנען מין
דיא האָנדע, זיִם זיא מיינע וועדונג מאָכען פֿאָר דעם עוּיגען.
28. משה נאָהם עם מיהנען מוּם דען האָנדען זיִם עם מויך דעם אַל־
טאָר, נאָך דעם גאָגלען אָפּפֿער, מין רויך מויפֿסטייגען; עם וואָר דאָז:
מיינגעוויידע אָפּפֿער, נוּם אָנגענעהמען נערוך, פֿאָר פֿייער זו פֿערוּעה־
רען, דעם עוּיגען גענוייהט. 29. משה נאָהם דאָז: ברוסטסטיק, אָאָס־
טע דאָזוּיט מיינע וועדונג פֿאָר דעם עוּיגען, דיעם וואָרד פֿאָר מיי־
נעלי סווידער דעם משה זו טהייל, וויא דער עוּיגע דעם משה בע־
פֿאַהלען. 30. משה נאָהם פֿאָר זאַלבאָהל, מויך פֿאָר בלוטע, וועלכעם
מויך דעם אַלטאָר וואָר, ספריטלטע מויך אהרן, זייַנע קלייַדער, וויא

ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 31. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। 32. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 33. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ। 34. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। 35. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੋਟੀਫ਼ਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ। 36. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਉਪਬੰਧ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਐਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਜ

ਪਾਸ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਗਹਿਣਾ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇ। ੧੪. ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਉਧਾਰ ਲਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਗ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਮਰ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇ। ੧੫. ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਜੇ ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆ ਜਾਵੇ। ੧੬. ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕੁਆਰੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਫੁਸਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੌਂ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰੇ। ੧੭. ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਰਕਮ ਤਾਰੇ। ੧੮. ਤੂੰ ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦੀ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇਵੀਂ। ੧੯. ਜੋ ਕੋਈ ਪਸ਼ੂ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਕਰੇ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ੨੦. ਜੋ ਕੋਈ ਯਹੋਵਾਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ੨੧. ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਪਰਦੇਸੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾ ਕਰੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਵੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮਿਸਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸੀ ਸੀ। ੨੨. ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਅਨਾਥ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾ ਦੇਣਾ। ੨੩. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਸੁਣਾਂਗਾ। ੨੪. ਮੇਰਾ ਕ੍ਰੋਧ ਭੜਕੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਮਰਵਾ ਦਿਆਂਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਅਨਾਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ੨੫. ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਗ਼ਰੀਬ ਨੂੰ ਜੋ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਨਾ ਲਵੀਂ। ੨੬. ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਛਿਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇ। ੨੭. ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਇਕੋ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲਈ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਕੀ ਪਹਿਨੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦੇਵੇਗਾ? ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਦਇਆਵਾਨ ਹਾਂ। ੨੮. ਤੂੰ ਨਿਆਂਈਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਨਾ ਕਰੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਆਖੀਂ। ੨੯. ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਨ ਅਤੇ ਦਾਖ-ਰਸ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਨਾ ਕਰੀਂ। ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੌਠੇ ਪੁੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵੀਂ। ੩੦. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੌਠੇ ਬੱਚੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵੀਂ। ਸੱਤ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਰਹੇ ਪਰ ਅੱਠਵੇਂ ਦਿਨ ਤੂੰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵੀਂ। ੩੧. ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕ ਹੋਵੋਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਾੜੇ ਹੋਏ ਪਸ ਦਾ ਮਾਸ ਨਾ ਖਾਣਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ।

ואת בתי הנשים הקדושות אשר ישבו פתח אהל מועד ועשו
הכיור ואת כנו ואת כל כליו ואת החצר ואת המסכים
לשער החצר ואת יתדותיו ואת כל כלי עבדת המשכן
לאהל מועד: את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי
הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן: ויקחו כל
הזהב התרומה אשר הרימו ליהוה תכלת וארגמן ותולעת
שני ושש משזר ועזי העזים: ומאדמים עורות אילם
מסכות וערת תחשים ויביאו את תרומת יהוה כל איש
אשר מצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבדה ויביאו:
כל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת
ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש: וכל הנשים
אשר נשא לבן אתן בחכמה טוו את העזים: והנשאם
הביאו את אבני השהם ואת האבנים למלאת לאפד
ולחשן: ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה
ולקטרת הסמים: כל איש ואשה אשר נדב לבם להביא
לכל המלאכה אשר צוה יהוה לעשות ביד משה הביאו
בני ישראל נדבה ליהוה: ויאמר משה אל בני ישראל
ראו קרא יהוה בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה
יהודה: וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת
ובכל מלאכה: ולחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף
ובנחשת: ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל
מלאכת מחשבת: ולהורת נתן בלבו הוא והאהליאב בן
אחיסמך למטה דן: מלא אתם חכמת לב לעשות את כל
מלאכת חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני
ובשש וארג עשי כל מלאכה וחשבי מחשבת: ועשה בצלאל
ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן יהוה חכמה
ותבונה בהמה לדעת לעשות את כל מלאכת עבדת הקדש
לכל אשר צוה יהוה: ויקרא משה אל בצלאל ואל
אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן יהוה חכמה
בלבו כל איש אשר נשא לבו אל הקרב אל המלאכה
לעשתה: ויקחו את כל התרומה אשר הביאו בני ישראל
אל מלאכת עבדת הקדש לעשתה והם הביאו אליו עוד
נדבה בבקר בבקר: ויבאו כל החכמים העשים את כל
מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשר הם עשים:
ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבדה
למלאכה אשר צוה יהוה לעשות אתה: ויצו משה ויעבירו
קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה
לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא: והמלאכה היתה
דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר: ויעש כל חכם
לב בעשי המלאכה את המשכן עשר יריעת שש משזר
ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב עשה
אתם: אורך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב
היריעה האחת ארבע באמות מדה אחת ליריעות
חמש חבר את היריעות לבד ואת חמש היריעות חבר
לבד: ויעש לולאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה
בחברת כן עשה בשפת היריעה הקצנה במחברת השנית:
חמשים לולאת עשה ביריעה האחת ומשים לולאת עשה
בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבלת הלולאת אחת
אל אחת: ויעש חמשים קרסי זהב ויחבר את היריעות
איש אל אחתו בקרסים והיה המשכן אחד: ויעש יריעת
עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת עשה אתם:
אורך היריעה האחת שלשים באמה ורחב היריעה האחת
ארבע באמות מדה אחת ליריעת עשתי עשרה יריעת:
ויחבר את חמש היריעות לבד ואת שש היריעות לבד
וכפל את היריעה הששית אל מול פני האהל: ויעש
חמשים לולאת על שפת היריעה הקצנה במחברת ולולאת
חמשים על שפת היריעה המחברת השנית: ויעש חמשים
קרסי נחשת להבא את הלולאת ויבא הקרסים באהל
ויהי אחד: ויעש מכסה לאהל עורת אילם מאדמים
ומכסה עורת תחשים מלמעלה: ויעש את הקרשים למשכן
עצי שטים עמדים: עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי
האמה רחב הקרש האחד: שתי ידות לקרש האחד משלבת
אחת אל אחת כן עשה לכל קרשי המשכן: ויעש את
הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה:
ארבעים אדני כסף עשה תחת עשרים הקרש שני אדנים
תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש
האחד לשתי ידתיו: ולצלע המשכן השנית לפאת צפון
עשרים קרש: וארבעים אדניהם כסף שני אדנים תחת
הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד: ולירכתי
המשכן ימה עשה ששה קרשים: ושני קרשים עשה למקצעת
המשכן בירכתים: והיו תאמם מלמטה ויחדו יהיו תמים
על ראשו אל הטבעת האחת כן עשה לשניהם למשני
המקצעת: והיו שמנה קרשים ואדניהם כסף ששה עשר
אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד:
ויעש בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן
האחת: וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית
וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה:
ויעש את הבריח התיכן בוקע בתוך הקרשים מקצה אל
קצה: ואת הבריחם צפה זהב ואת טבעתם עשה זהב
בתים לבריחם וצפה את הבריחם זהב: ויעש את הפרכת
תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חשב עשה
אתה: ואת עמדיה ארבעה שטים וצפה אתם זהב ווי
להם זהב ויצק להם ארבעה אדני כסף: ויעש מסך לפתח
האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם:
וחמשה עמדיהם ווי להם וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב
וחמשה אדניהם נחשת: ויעש את בצלאל את ארון עצי
שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי
קומתו: ויצף אתו זהב טהור מבית ומחוץ ויעש לו זר
זהב סביב: ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמתיו
שתי טבעת על צלעו האחת ושתי טבעת על צלעו השנית:
ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב: ויבא את הבדים
בטבעת על צלעות הארון לשאת את הארון: ויעש כפרת
זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה:
ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם מן שני קצות
הכפרת: כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה
מן הכפרת עשה את הכרבים על שני קצותיו: ויהי
הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת
ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הכרבים:
ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו
ואמה וחצי קומתו: ויצף אתו זהב טהור ויעש לו זר
זהב סביב: ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר זהב
למסגרתו סביב: ויצק לו ארבע טבעת זהב ויתן את
הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו: לעמת
המסגרת היו הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן:
ויעש את הבדים עצי שטים ויצף אתם זהב ונשא בהם
את השלחן: ויעש את קערתיו ואת כפתיו ואת מנקיתיו
ואת הקשות אשר יסך בהם זהב טהור עשה אתם:
ויעש על השלחן את לחם הפנים לפני תמיד: ויעש את
המנרה זהב טהור מקשה עשה את המנרה ירכה וקנה
גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו: ושש קנים יצאים
מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה
מצדה השני: שלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר
ופרח ושלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח
כן לששת הקנים היוצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה
גביעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני
הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת
שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים מן המנרה:
כפתריהם וקניהם ממנה היו כלה מקשה אחת זהב טהור:
ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור:
ככר זהב עשה אתה ואת כל כלי המנרה: ויעש את מזבח
הקטרת עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה
ושתי אמות קומתו ממנו היו קרנתיו: ויצף אתו זהב
טהור את גגו ואת קירתיו סביב ואת קרנתיו ויעש לו
זר זהב סביב: ושתי טבעת זהב עשה לו מתחת לזרו
על שתי צלעתיו על שני צדיו יעש לו ויהיו בתים
לבדים לשאת אתו בהם: ויעש את הבדים עצי שטים
ויצף אתם זהב: ויתן את המזבח לפני הפרכת אשר על
ארון העדת לפני הכפרת אשר על העדת אשר אועד
לך שמה: ויקטר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר
בהיטיבו את הנרות יקטרנה: ובהעלת אהרן את הנרות
בין הערבים יקטרנה קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם:
לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו
עליו: וכפר אהרן על קרנתיו אחת בשנה מדם חטאת
הכפרים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם קדש קדשים
הוא ליהוה: וידבר יהוה אל משה לאמר: כי תשא את
ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה
בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: זה יתנו כל
העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים
גרה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: כל העבר על
הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה:
העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת
את תרומת יהוה לכפר על נפשתיכם: ולקחת את כסף
הכפרים מאת בני ישראל ונתתה אתו על עבדת אהל
מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה לכפר על
נפשתיכם: וידבר יהוה אל משה לאמר: ועשית כיור
נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתתה אתו בין אהל מועד
ובין המזבח ונתתה שמה מים: ורחצו אהרן ובניו
ממנו את ידיהם ואת רגליהם: בבאם אל אהל מועד
ירחצו מים ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת
להקטיר אשה ליהוה: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו
והיתה להם חקת עולם לו ולזרעו לדרתם: וידבר יהוה
אל משה לאמר: ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור
חמש מאות וקנמן בשמו מחצתו חמשים ומאתים וקנה
בשם חמשים ומאתים: וקדה חמש מאות בשקל הקדש
ושמן זית הין היה: ועשית אתו שמן משחת קדש רקח
מרקחת מעשה רקח שמן משחת קדש יהיה: ומשחת בו
את אהל מועד ואת ארון העדת: ואת השלחן ואת כל
כליו ואת המנרה וכליה ואת מזבח הקטרת: ואת מזבח
העלה וכל כליו ואת הכיור וכנו: וקדשת אתם והיו
קדש קדשים כל הנגע בהם יקדש: ואת אהרן ואת בניו
תמשח וקדשת אתם לכהן לי: ואל בני ישראל תדבר
לאמר שמן משחת קדש יהיה זאת לי לדרתיכם: על בשר
אדם לא יסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש
יהיה לכם: איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על
זר והכרת מעמיו: ויאמר יהוה אל משה קח לך סמים
נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה:
ועשית אתה קטרת רקח מעשה רקח ממלח טהור קדש:
ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד
אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם: והקטרת
אשר תעשה במתכנתה לא תעשו לכם קדש תהיה לך ליהוה:
איש אשר יעשה כמוה להריח בה והכרת מעמיו:
ויאמר יהוה אל משה ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי
בן חור למטה יהודה: וימלא אתו רוח אלהים בחכמה
בתבונה ובדעת ובכל מלאכה: ולחשב מחשבת לעשות
בזהב ובכסף ובנחשת: ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ
לעשות בכל מלאכת מחשב: ואני הנה נתתי אתו את
אהליאב בן אחיסמך למטה דן ובלב כל חכם לב נתתי
חכמה ועשו את כל אשר צויתיך: את אהל מועד ואת
הארון לעדת ואת הכפרת אשר עליו ואת כל כלי האהל:
ואת השלחן וכליו ואת המנרה הטהרה וכל כליה ואת
מזבח הקטרת: ואת מזבח העלה וכל כליו ואת הכיור
וכנו: ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן
ואת בגדי בניו לכהן: ואת שמן המשחה ואת קטרת
הסמים לקדש ככל אשר צויתיך יעשו: ויאמר יהוה אל
משה לאמר: ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את
שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם
לדעת כי אני יהוה מקדשכם: ושמרתם את השבת כי
קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל העשה בה
מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: ששת ימים
יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה
כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: ושמרו בני
ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם:
בני ובין בני ישראל אות היא לעלם כי ששת ימים
עשה יהוה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת
וינפש: ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני
שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע אלהים:
וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על
אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו
לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא
ידענו מה היה לו: ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב
אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי:
ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו
אל אהרן: ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל
מסכה ויאמרו אלה ישראל אשר העלוך מארץ מצרים:
וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג
ליהוה מחר: וישכמו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים
וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק: וידבר יהוה אל
משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים:
סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה
וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה ישראל אשר
העלוך מארץ מצרים: ויאמר יהוה אל משה ראיתי את
העם הזה והנה עם קשה ערף הוא: ועתה הניחה לי
ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אתך לגוי גדול:
ויחל משה את פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה
אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד
חזקה: למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג
אתם בהרים ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך
והנחם על הרעה לעמך: זכר לאברהם ליצחק ולישראל
עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את
זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי
אתן לזרעכם ונחלו לעלם: וינחם יהוה על הרעה אשר
דבר לעשות לעמו: וישב משה וירד מן ההר ושני לחת
העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם
כתבים: והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים
הוא חרות על הלחת: וישמע יהושע את קול העם ברעו
ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה: ויאמר לא קול
ענות גבורה ולא קול ענות חלושה קול ענות אנכי
שמע: ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל
ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר
אתם תחת ההר: ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש
ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני
ישראל: ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי
הבאת עליו חטאה גדלה: ויאמר אהרן אל יחר אף אדני
אתה ידעת את העם כי ברע הוא: ויאמרו לי עשה לנו
אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו
מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: ואמר להם למי זהב
התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה:
וירא משה את העם כי פרע הוא כי פרעה אהרן לשמצה
בקמיהם: ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה
אלי ויאספו אליו כל בני לוי: ויאמר להם כה אמר
יהוה אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו
ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש
את רעהו ואיש את קרבו: ויעשו בני לוי כדבר משה
ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי אישים:
ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו
ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה: ויהי ממחרת ויאמר
משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל
יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם: וישב משה אל יהוה
ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי
זהב: ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך
אשר כתבת: ויאמר יהוה אל משה מי אשר חטא לי אמחנו
מספרי: ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך
הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם
חטאתם: ויגף יהוה את העם על אשר עשו את העגל
אשר עשה אהרן: וידבר יהוה אל משה לך עלה מזה אתה
והעם אשר העלית מארץ מצרים אל הארץ אשר נשבעתי
לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה: ושלחתי
לפניך מלאך וגרשתי את הכנעני האמרי והחתי והפרזי
החוי והיבוסי: אל ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה
בקרבך כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך: וישמע
העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו ולא שתו איש עדיו
עליו: ויאמר יהוה אל משה אמר אל בני ישראל אתם
עם קשה ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך ועתה
הורד עדיך מעליך ואדעה מה אעשה לך: ויתנצלו בני
ישראל את עדים מהר חורב: ומשה יקח את האהל ונטה
לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד
והיה כל מבקש יהוה יצא אל אהל מועד אשר מחוץ
למחנה: והיה כצאת משה האהלה יקומו כל העם ונצבו
איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד בואו האהלה:
והיה כבוא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח
האהל ודבר עם משה: וראה כל העם את עמוד הענן
עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו:
ודבר יהוה אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש
אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער
לא ימיש מתוך האהל: ויאמר משה אל יהוה ראה אתה
אמר אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר
תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיך בשם וגם מצאת חן
בעיני: ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודיעני נא את
דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך
הגוי הזה: ויאמר פני ילכו והנחתי לך: ויאמר אליו
אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה: ובמה יודע אפוא
כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו
ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה:
ויאמר יהוה אל משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה
כי מצאת חן בעיניך ואדעך בשם: ויאמר הראני נא את
כבדך: ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי
בשם יהוה לפניך וחנתי את אשר אחן ורחמתי את אשר
ארחם: ויאמר לא תוכל לראת את פני כי לא יראני
האדם וחי: ויאמר יהוה הנה מקום אתי ונצבת על
הצור: והיה בעבר כבדי ושמתיך בנקרת הצור וסכתי
כפי עליך עד עברי: והסרתי את כפי וראית את אחרי
ופני לא יראו: ויאמר יהוה אל משה פסל לך שני
לחת אבנים כראשנים וכתבתי על הלחת את הדברים
אשר היו על הלחת הראשנים אשר שברת: והיה נכון
לבקר ועלית בבקר אל הר סיני ונצבת לי שם על ראש
ההר: ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל יראה בכל ההר
גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא: ויפסל
שני לחת אבנים כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל
הר סיני כאשר צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחת
אבנים: וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם
יהוה: ויעבר יהוה על פניו ויקרא יהוה יהוה אל
רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצר חסד
לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון
אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים:
וימהר משה ויקד ארצה וישתחו: ויאמר אם נא מצאתי
חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה ערף
הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: ויאמר הנה
אנכי כרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאת אשר לא
נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה
בקרבו את מעשה יהוה כי נורא הוא אשר אני עשה
עמך: שמר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גרש
מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי
והיבוסי: השמר לך פן תכרת ברית ליושב הארץ אשר
אתה בא עליה פן יהיה למוקש בקרבך: כי את מזבחתם
תתצון ואת מצבתם תשברון ואת אשריו תכרתון:
כי לא תשתחוה לאל אחר כי יהוה קנא שמו אל קנא
הוא: פן תכרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם
וזבחו לאלהיהם וקרא לך ואכלת מזבחו: ולקחת מבנתיו
לבניך ובנתיו זנות אחרי אלהיהם והזנו את בניך
אחרי אלהיהם: אלהי מסכה לא תעשה לך: את חג
המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתיך
למועד חדש האביב כי בחדש האביב יצאת ממצרים:
כל פטר רחם לי וכל מקנך תזכר פטר שור ושה:
ופטר חמור תפדה בשה וכל בכור בניך תפדה ולא יראו
פני ריקם: ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת
בחריש ובקציר תשבת: וחג שבעות תעשה לך בכורי
קציר חטים וחג האסיף תקופת השנה: שלש פעמים
בשנה יראה כל זכורך את פני האדון יהוה אלהי
ישראל: כי אורישתי גוים מפניך והרחבתי את גבלך
ולא יחמד איש את ארצך בעלתך לראות את פני יהוה
אלהיך שלש פעמים בשנה: לא תשחט על חמץ דם זבחי
ולא ילין לבקר זבח חג הפסח: ראשית בכורי אדמתך
תביא בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו:
ויאמר יהוה אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על
פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל: ויהי
שם יהוה את משה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא
אכל ומים לא שתה ויכתב על הלחת את דברי הברית
עשרת הדברים: וירד משה מהר סיני ושני לחת העדת
ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור
פניו בדברו אתו: וירא אהרן וכל בני ישראל את משה
והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו: ויקרא אליהם
משה וישבו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה וידבר משה
אלהם: ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום את כל
אשר דבר יהוה אתו בהר סיני: ויכל משה מדבר אתם
ויתן על פניו מסוה: ובבא משה לפני יהוה לדבר אתו
יסיר את המסוה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל
את אשר יצוה: וראו בני ישראל את פני משה כי קרן
עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו
לדבר אתו: ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר
אלהם אלה הדברים אשר צוה יהוה לעשות אתם:
ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש
שבת שבתון ליהוה כל העשה בו מלאכה יומת:
לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת: ויאמר משה
אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יהוה
לאמר: קחו מאתכם תרומה ליהוה כל נדיב לבו יביאה
את תרומת יהוה זהב וכסף ונחשת: ותכלת וארגמן
ותולעת שני ושש ועזים: ועורת אילם מאדמים ועורת
תחשים ועצי שטים: שמן למאור ובשמים לשמן המשחה
ולקטרת הסמים: אבני שהם ואבני מלואים לאפד
ולחשן: וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל אשר צוה
יהוה: את המשכן את אהלו ואת מכסהו את קרסיו
ואת קרשיו את בריחו את עמדיו ואת אדניו: את הארון
ואת הבדים ואת הכפרת ואת פרכת המסך: את השלחן
ואת בדיו ואת כל כליו ואת לחם הפנים: ואת המנרה
לבער ואת כליה ואת נרתיה ואת שמן המאור: ואת
מזבח הקטרת ואת בדיו ואת שמן המשחה ואת קטרת
הסמים ואת מסך הפתח לפתח המשכן: את מזבח העלה
ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת כל כליו את
הכיור ואת כנו: את קלעי החצר את עמדיו ואת אדניו
ואת מסך השער לשער החצר: את יתדת המשכן ואת
יתדת החצר ואת מיתרתם: את בגדי השרד לשרת בקדש
את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן:
ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה: ויבאו כל איש
אשר נשא לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את
תרומת יהוה למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי
הקדש: והאנשים על הנשים באו כל נדיב לב הביאו
חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב וכל איש אשר הניף
תנופת זהב ליהוה: וכל איש אשר נמצא אתו תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורת אילם מאדמים
ועורת תחשים הביאו: כל מרים תרומת כסף ונחשת
הביאו את תרומת יהוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים
לכל מלאכת עבדת הקדש הביאו: וכל אשה חכמת לב
בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את
תולעת השני ואת השש: וכל הנשים אשר נשא לבן אתן
בחכמה טוו את העזים: והנשאם הביאו את אבני השהם
ואת האבנים למלאת לאפד ולחשן: ואת הבשם ואת השמן
למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים: כל איש ואשה
אשר נדב לבם להביא לכל המלאכה אשר צוה יהוה
לעשות ביד משה הביאו בני ישראל נדבה ליהוה:
ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא יהוה בשם בצלאל
בן אורי בן חור למטה יהודה: וימלא אתו רוח אלהים
בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה: ולחשב מחשבת
לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: ובחרשת אבן למלאת
ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת: ולהורת נתן
בלבו הוא והאהליאב בן אחיסמך למטה דן: מלא אתם
חכמת לב לעשות את כל מלאכת חרש וחשב ורקם
בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשש וארג עשי כל
מלאכה וחשבי מחשבת: ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש
חכם לב אשר נתן יהוה חכמה ותבונה בהמה לדעת
לעשות את כל מלאכת עבדת הקדש לכל אשר צוה יהוה:
ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם
לב אשר נתן יהוה חכמה בלבו כל איש אשר נשא לבו
אל הקרב אל המלאכה לעשתה: ויקחו את כל התרומה
אשר הביאו בני ישראל אל מלאכת עבדת הקדש לעשתה
והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר: ויבאו כל
החכמים העשים את כל מלאכת הקדש איש איש
ממלאכתו אשר הם עשים: ויאמרו אל משה לאמר מרבים
העם להביא מדי העבדה למלאכה אשר צוה יהוה לעשות
אתה: ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה
אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא:
והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר:
ויעש כל חכם לב בעשי המלאכה את המשכן עשר יריעת
שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב
עשה אתם: אורך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה
ורחב היריעה האחת ארבע באמות מדה אחת ליריעות
חמש חבר את היריעות לבד ואת חמש היריעות חבר
לבד: ויעש לולאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה
בחברת כן עשה בשפת היריעה הקצנה במחברת השנית:
חמשים לולאת עשה ביריעה האחת ומשים לולאת עשה
בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבלת הלולאת אחת
אל אחת: ויעש חמשים קרסי זהב ויחבר את היריעות
איש אל אחתו בקרסים והיה המשכן אחד: ויעש יריעת
עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת עשה אתם:
אורך היריעה האחת שלשים באמה ורחב היריעה האחת
ארבע באמות מדה אחת ליריעת עשתי עשרה יריעת:
ויחבר את חמש היריעות לבד ואת שש היריעות לבד
וכפל את היריעה הששית אל מול פני האהל: ויעש
חמשים לולאת על שפת היריעה הקצנה במחברת ולולאת
חמשים על שפת היריעה המחברת השנית: ויעש חמשים
קרסי נחשת להבא את הלולאת ויבא הקרסים באהל
ויהי אחד: ויעש מכסה לאהל עורת אילם מאדמים
ומכסה עורת תחשים מלמעלה: ויעש את הקרשים למשכן
עצי שטים עמדים: עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי
האמה רחב הקרש האחד: שתי ידות לקרש האחד משלבת
אחת אל אחת כן עשה לכל קרשי המשכן: ויעש את
הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה:
ארבעים אדני כסף עשה תחת עשרים הקרש שני אדנים
תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש
האחד לשתי ידתיו: ולצלע המשכן השנית לפאת צפון
עשרים קרש: וארבעים אדניהם כסף שני אדנים תחת
הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד: ולירכתי
המשכן ימה עשה ששה קרשים: ושני קרשים עשה למקצעת
המשכן בירכתים: והיו תאמם מלמטה ויחדו יהיו תמים
על ראשו אל הטבעת האחת כן עשה לשניהם למשני
המקצעת: והיו שמנה קרשים ואדניהם כסף ששה עשר
אדנים שני אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד:
ויעש בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן
האחת: וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית
וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה:
ויעש את הבריח התיכן בוקע בתוך הקרשים מקצה אל
קצה: ואת הבריחם צפה זהב ואת טבעתם עשה זהב
בתים לבריחם וצפה את הבריחם זהב: ויעש את הפרכת
תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה חשב עשה
אתה: ואת עמדיה ארבעה שטים וצפה אתם זהב ווי
להם זהב ויצק להם ארבעה אדני כסף: ויעש מסך לפתח
האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם:
וחמשה עמדיהם ווי להם וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב
וחמשה אדניהם נחשת: ויעש את בצלאל את ארון עצי
שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי
קומתו: ויצף אתו זהב טהור מבית ומחוץ ויעש לו זר
זהב סביב: ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמתיו
שתי טבעת על צלעו האחת ושתי טבעת על צלעו השנית:
ויעש בדי עצי שטים ויצף אתם זהב: ויבא את הבדים
בטבעת על צלעות הארון לשאת את הארון: ויעש כפרת
זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה:
ויעש שני כרבים זהב מקשה עשה אתם מן שני קצות
הכפרת: כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה
מן הכפרת עשה את הכרבים על שני קצותיו: ויהי
הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת
ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הכרבים:
ויעש את השלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו
ואמה וחצי קומתו: ויצף אתו זהב טהור ויעש לו זר
זהב סביב: ויעש לו מסגרת טפח סביב ויעש זר זהב
למסגרתו סביב: ויצק לו ארבע טבעת זהב ויתן את
הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו: לעמת
המסגרת היו הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן:
ויעש את הבדים עצי שטים ויצף אתם זהב ונשא בהם
את השלחן: ויעש את קערתיו ואת כפתיו ואת מנקיתיו
ואת הקשות אשר יסך בהם זהב טהור עשה אתם:
ויעש על השלחן את לחם הפנים לפני תמיד: ויעש את
המנרה זהב טהור מקשה עשה את המנרה ירכה וקנה
גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו: ושש קנים יצאים
מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה
מצדה השני: שלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר
ופרח ושלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח
כן לששת הקנים היוצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה
גביעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני
הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת
שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים מן המנרה:
כפתריהם וקניהם ממנה היו כלה מקשה אחת זהב טהור:
ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור:
ככר זהב עשה אתה ואת כל כלי המנרה: ויעש את

החַט, דיא הויפט־וואך אום זיא בעלַהלטן, וואנד דען פֿינפֿטען טהיל נאָך הינלוועטלען, דען עם גערהַרט זחָל זיא דיזעם לוסטעלָען, זחָ־ בחָלד זיא מיהרע סולד ערקעננט. 25. לוק סולדחָפֿפֿער חָבער דעָק עוויגען לו עהרען מיינען ווידדער פֿחָק קליינען פֿיהָ, חָהנע לייבספֿעה־ לער מין דעָק וועדטהע דעם סולדחָפֿפֿערם דעָק פרימטער בריגען. 26. דער פרימטער פֿערזחָהנט חָיהר פֿחָר דעָק עוויגען, זחָ זחָלן חָיהר פֿערגעבען וועדדען, וועגען דעמיניגען, זחָ זיא בעגַנגען, זיך דחָרחָן לו פֿערסולדען.

צו

ן 1. דער עוויגע ספרחָך לו משה וויא פֿחָלגט: 2. גיב אהרן וואנד זיינען זחָהנען פֿחָלגענדען בעפֿעהל: דיזעָם חיזט דיא פֿערחָרדנונג פֿיר דחָ: גחַנלע חָפֿפֿער, מיין זחָלכעם גחַנלחפֿפֿער זחָלן דיא גחַנלע נחָכט הינדורך, בים חַן דען אחָרגען, וואָך דער פֿייערמטעלע דעם חַלטחַרם ליגען בלייבען, וואנד דחָ: פֿייער דעם חַלטחַרם זחָלן וואך דעם נחָכטם דחַרויך ברענגען. 3. דער פרימטער זחָלן חַלמדחָן דעם אחָר־ געָנם זיין לייענעם קלייד חַנליהען, וואנד לייענע בייקליידער חַן זיי־ נען בלחָסען לייב חַנלעגען, דיא חַסע וועגנעהאָען, מין וועלכע דחָ: פֿייער וואָך דעם חַלטחַר דחָ: גחַנלע חָפֿפֿער פֿערלעהרט הָט, וואנד זיא נעבען דען חַלטחַר הינלעגען. 4. ער ליהט חַבער דיזע קליידער וואם, וואנד לעגט חַנדערע קליידער חַן, וועז ער דיא חַסע וואם דעָק חָגער הינום ברינגט, חַן אייכען רייכען חָרט. 5. דחָ: פֿייער וואָך דעָק חַלטחַר וואם דחַרויך ברענגען, עם זחָלן ניכט עלעסען. דער פרימטער זחָלן יעדען אחָרגען פֿרישעם הָחָלן דחַרויך לעגען, דחָ: טחָגליכע גחַנלע חָפֿפֿער דחַרויך חָרדנען, וואנד הערנחַך דיא חָפֿפֿער־ סטיקע דער פֿריידענחָפֿפֿער דחַרויך מין רויך וואפֿגעהען לחַסען. 6. מיין בעסטחָנדיגעם פֿייער זחָלן וואָך דעָק חַלטחַרע ברענגען, ניא עלעסען. 7. דיזעָם חיזט דיא פֿערחָרדנונג פֿיר דחָ: ספֿייזחָפֿפֿער, דיא קינדער אהרן׳ם ברינגען עם פֿחָר דעָק עוויגען לוק חַלטחַרע הין. 8. דער פרימטער נחָאט זיינע הָנד פֿחָלן פֿחָן דעָק פֿייכסטען חעהלע דעם ספֿייזחָפֿפֿערם וואנד פֿחָן דעָק חָהלע, וואנד חָלען וויה־ רויך, דער וואָך דעָק ספֿייזחָפֿפֿער ליגט, וואנד לחָסט וואָך דעָק חַל־ טחַר דען דוֹפֿט דחַפֿחָן לוק חַנגענעהאָען גערוך וואפֿסטיגען, דעָק עוויגען לו עהרען. 9. וואָם דחַפֿחָן איבריג חיזט, זחָלען אהרן וואנד זיינע זחָהנע עסען, חין וואנגעזיערטען קוכען זחָלן עם גענגעסען ווער־ דען, חַן חיינעָק היליגען חָרטע, וואָ דיא חָפֿפֿע דעם סטיפֿטסלעלטס זחָלען זיא עם פֿערלעהרען. 10. עם זחָלן ניכט געזיערט גחַבחַקען וועדדען, וואָ דיא חַבע עם לו איהרעָק חַנטהיל גענגעבען, פֿחָן אייכען לוק פֿייער בעסטיאָטען חָפֿפֿערן, עם איזט וואָ חיין חַלטערהיליגסטעם זחָ וואָ זיא זיכדענחָפֿפֿער וואנד סולדחָפֿפֿער. 11. יעדע אחַנגספֿערזחָן וואָ חַנטער דען קינדערן אהרן׳ם דחַרף עם עסען; דיזעָם זיא וואָך עוויגען לייטען פֿיר אייערע נחַכקחָאָען וואָ חיין בעסטיאָטער טהיל, חַן דען פֿייערחָפֿפֿערן דעם עוויגען; וואָם דחַרחָן חַכריהרט זחָלן היליג זיין. 12. דער עוויגע ספרחַך לו משה, וויא פֿחָלגט: 13. דיזעָם חיזט דחָ: חָפֿפֿער, וועלכעם אהרן וואנד זיינע זחָהנע, חָק טחָגע זיינער זחַל־ בוג, דעָק עוויגען לו עהרען, דחַרבריגגען זחָלען, יעדערליט חיין לעהנטעל אפֿה פֿיינעם חעהל, לוק ספֿייזחָפֿפֿער דיא הָלפֿטע דעם חָרגעָם, וואנד דיא הָלפֿטע דעם חַבענדס. 14. חין זיינער פֿחָכנע זחָלן עם חיט חָהל גורעלט גחַחָלט וועדדען, חַבגעזחָטטען זחָלסט

דעם זינדענאפֿערס, אין דיא וואַנד דעם אַלטאַרס, וואַם פֿאַק בלוטע
מיבריג בלייבט, ווירד אַק באָדען מוסגעדריקט. דיזעס מיוט דאַ: זינ־
דענאפֿער. 10. דאַ: לוייטע בערייטעט ער לוז גאַנצענאפֿער, נאַך
פֿאַרגעסריעבענער וויזע. דער פריסטער פֿערוואָהנט מיהן וועגען
דער זינדע דיא ער בעגאַנגען, מונד זיא ווירד מיהם פֿערגעבען.
11. וען אַבער זיין פֿערוואָגען מוין לוייען טורטעלטויבען, אַדער
לוייען יונגען טויבען ניכט היכרייכט, זיא ברינגט ער, וועגען זייער
זינדע, מיין לעהנטעל פֿיינעם אעהל לום זינדענאפֿער דאַר: זאָלל אַבער
קיין מָהל דרוין טהון, מוין קיינען וויהרוין דאַרוין זאָגען, דען עם
מיוט מיין זינדענאפֿער. 12. ער ברינגט עם לום פריסטער, דער
פריסטער, ניאַט מיינע הַאַנד פֿאָלל דאַפֿאָן, אַלם מיינען טהיל דער
מין דופֿט מויפֿסטייגען זאָלל, וואָסט מיהן מוין דעם אַלטאַר מין רוין
מויפֿגעהען, מוגטער דען דינגען דיא פֿאַק פֿייער פֿערלעהרט וועל־
דען, דעם עוויגען לו עהרען, עם מיוט מיין זינדענאפֿער. 13. דער
פריסטער פֿערוואָהנט מיהן וואָגען דער זינדע, דיא ער מין מיינעם
פֿאַן דיזען דינגען בעגאַנגען, מונד מיהם ווירד פֿערגעבען.
11 ווען אַבער זיין פֿערוואָגען מוין לוייען טורטעלטויבען, אַדער
לוייען יונגען טויבען ניכט היכרייכט, זיא ברינגט ער, וועגען זייער
זינדע, מיין לעהנטעל פֿיינעם אעהל לום זינדענאפֿער דאַר: זאָלל אַבער
קיין מָהל דרוין טהון, מוין קיינען וויהרוין דאַרוין זאָגען, דען עם
מיוט מיין זינדענאפֿער. 12 ער ברינגט עם לום פריסטער, דער
פריסטער, ניאַט מיינע הַאַנד פֿאָלל דאַפֿאָן, אַלם מיינען טהיל דער
מין דופֿט מויפֿסטייגען זאָלל, וואָסט מיהן מוין דעם אַלטאַר מין רוין
מויפֿגעהען, מוגטער דען דינגען דיא פֿאַק פֿייער פֿערלעהרט וועל־
דען, דעם עוויגען לו עהרען, עם מיוט מיין זינדענאפֿער. 13. דער
פריסטער פֿערוואָהנט מיהן וואָגען דער זינדע, דיא ער מין מיינעם
פֿאַן דיזען דינגען בעגאַנגען, מונד מיהם ווירד פֿערגעבען. דאַר מיב־
ריג גהאַלט דעם פריסטער, זיא ווייא ספייזאָפֿער. 14. דער עוי־
גע סערהַך לו משה, וויא פֿאָלגט: 15. מיינע פערוואָן דיא עטוואַם
פֿערמונטרייעט, מונד מוים מירטהום עטוואַם פֿאַן דען הייליגטהיאַרן
דעם עוויגען עגטליהט, בריגט לום טודאָפֿער דעם עוויגען לו עה־
רען, מיינען ווידער פֿאַן קייינען פֿיה אַהנע לייבסֿעהלער, אַק
ווערטהע פֿאַן לוייא שקלים, היליגען געוויכטם, דיזעס לום טודאָפֿ־
פֿער. 16. וואַם ער אַבער פֿאַן דעם היליגטהואַ מוים פֿערוהען
עגטלאָגען, אום ער בעאַהלען מונד דען פֿינפֿטען טהיל נאָך הינלו־
גען, בייזעס גיבט ער דעם פריסטער, דער פריסטער אַבער פֿער־
וואָהנט מיהן דורך דען ווידער לום טודאָפֿער, מונד זיא ווירד מיהם
פֿערגעבען. 17. וען מיינע פערוואָן זינדיגט, בעגעהט נעאַוך מיינעם
פֿאַן דען דינגען, דיא דער עוויגע פֿערבאָטהען, וויס עם אַבער ניכט
געוואָס, מין וויא וויט זיא זיך פֿערטודעט, מונד מיהרע מיסעטהאַט
ו בימען האַט. 18. זיא ברינגט זיא דעם פריסטער מיינען ווידער
פֿאַן דעם קליינען פֿיה, אַהנע לייבסֿעהלער, מין דעם ווערטהע דעם
סודאָפֿערס. דער פריסטער פֿערוואָהנט זיא וועגען דעם מירטהואַס,
דען זיא מין בעגאַנגען מונד ניכט גוואוס בעגעהט, זיא זאָלל זיא דאַ:
געוויכטע ווידער גענבען אַדער דאַ: מונרעכט, וואַם זיא נעאַוך מונ־
גערעכטער וויזע פֿאַרגעסטהאַלטען האַט, אַדער וואַם מיהם לו פֿער־
וואָהרען גענגענען וואָרדען, אַדער דאַ: פֿערוואָרנע, וועלכעם זיא גע־
פֿונדען האַט. 24. אַדער מוין וואָריבער זיא זאָלל פֿאַלס געשוואָרען

גע בלוט גיסט ער זַן דען גרונד דעם מַלטַרס. 31. חַלעם מוסליטט
זַנדערט ער מַב, זַן ווים זַלכעם פַּמַק פַּרַיידענזַפַּער מַבגעזַנ־
דערט ווירד. דער פַּריסטער זַסט עס מויך דעם מַלטַר מין רויך
מויפגעהען, נאך מַנגענעהמען גערעך דעם עוּיגען נו עהרען; היר־
איט זַלל מיהן דער פריסטער פַּערזַהנען, מונד מיהם פַּערגעבען
ווין. 32. כיאט ער מַבער מיין סמַל נו ווינעם זינדענזַפַּער, זַן
מום ער מיין ווייבליכעם, מהנע לייבַעספַּעהלער בריגגען, 33. על
לעגט ווינע המַנד מויך דען קאָפּף דעם זינדענזַפַּערם; יעמַנד
טלַכטעט דַז; זינדענזַפַּער, מַן דעם מרט, ווָ מַן דַז גמַנלע מַפּ־
פַּער סלַכטעט. 34. דער פריסטער ניאט איט ווינעם פַּינגער פַּון
דעם בלוט דעם זינדענזַפַּערם, טהוט עם מויך דיא עקען דעם מַפּ־
פַּערמַלטַרס; דַז מיברינג בלוט גיסט ער זַן דען גרונד דעם מַל־
טַרס. 35. חַלעם מוסליטט זַנדערט ער מַב, זַן ווים זַלכעם פַּמַק
ווינעם סמַל נום פַּרַיידענזַפַּער מַבגעזַנדערט ווירד, דער פריס־
טער זַסט עם מויך דעם מַלטַר מיו רויך מויפגעהען מונטער מַפּ־
דערן דינגען, דיא דעם עוּיגען נו עהרען, מיין פַּייער פַּערלעהרט
ווערדען; הירמיט זַלל דער פריסטער מויך דיא זינד דיס ער בע־
גַנגען פַּערזַהנען, מונד מיהם פַּערגעבען ווין.

ה 1. ווען זיך ווינע פערזַן פַּערזינדיגט, זיא הַרט נַאלך מייד,
וואדורך זיא בעסוזַהרען ווירד, דיאועלבע מַבער ווים מיין לייגנים,
זיא הַט נַאלך עטוואם גענעהמען, מדער ווים עם זַנסט; ווען זיא
דיעוו ניכט מַנלייגט, מונד דַמדורך ווינע מיסעטהַט נו בימען הַט.
2. מדער עם רירט יעמַנד עטוואם מונרייגעם מַן, ענטוועדער דַז
חַם ווינעם מונרייגען געוויַלדם, מדער דַז חַם ווינעם מונרייגען
פַּיהעם, מדער דַז חַם ווינעם מונרייגען קלייגען טהירעם, מונד עם
קַוואט מיהם מין פַּערגעסעהייט, ער איז מַבער דַנך מונריין, מונד
הַט זיך פַּערסולדעט. 3. מדער ער בעריהרט ווינע מענסליכע מונ־
רייניקייט, נַך מַלען מַרטען דער מונרייניקייט, דַמדורך דער מענס
מונריין ווערדען קַען, מונד עם קַוואט מיהם מין פַּערגעסעהייט, ער
ערקענעט מַבער הערנַך, דַם ער זיך פַּערסולדעט. 4. מדער עם
סוואָרט יעמַנד, ווָמט נַאלך דען מייד ווַבער דיא ליפפען פַּהַרען,
זיך עטוואם חונַקגענעהמעם מדער מַנגענעהמעם נו טהון, (ווי דער
מענס זיך נוויילען ווינען מייד עגטפַּהַרען ווָמט) מונד עם קַוואט
מיהם מין פַּערגעסעהייט, כַהער מַבער ערקענט ער, דַם ער
זיך מויך ווינע פַּון דיעזען מַרטען סודיג גענַכט הַט. 5. זַבַּוד
ער ווינע סוד מין מירגענד ווינעם סטיק ערקענט, זיא זַלל ער
בעקענען, ווַם ער גענזינדיגט הַט. 6. מונד נו ווינעם סודַפַּער
דעם עוּיגען, ווענען ווינער זינדע, ועלכע ער בעגַנגען, מיין ווייבל־
כעם סמַל, מדער ווינע ניגע נום זינדענזַפַּער דַרברינגען, דער
פריסטער זַלל מיהן פַּון ווינער זינדע זַנדע פַּערזַהנען. 7. רייכט מַבער
ווין פַּערמַגען כיכט הין נו ווינעם לַמַע, זיא ברינגט ער נו ווינעם
זַפַּער, פַּיר דיא סוד, ועלכע ער זיך נוגעלַגען, נוויא טורטעלטוי־
בען מדער נוויא יונגע טויבען, דעם עוּיגען נו עהרען, ווינע דַפַּון
נום זינדענזַפַּער, מונד ווינע נום גַמַלענזַפַּער. 8. ער ברינגט זיא
נום פריסטער, דיעזער זַפַּערט דַז סטיק נום זינדענזַפַּער נו־
ערסט, ער קניפט נַאלך היכטען, מונטער דעם געניקע, דען קַפּף
מַב, זַנדערט מיהן מַבער ניכט דַפַּון. 9. ספרענגט פַּון דעם בלוט

ਦਿਖਾਓ ਕਰਾਰ ਨਹ ਮਾਂਹ ਦੀਆ ਵਰਤ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ। ਦੀ: ਮਾਂਦੀ-
ਉਸਦਾ ਦਾ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਦੀ

ולא יהיה לו שום חלק בארץ ישראל (משנה ב"ב קכב:). 10. ומי שאין לו אשה ובנים ובנות, מצוה גדולה עליו לשמח את לבם בדברים הצריכים לשמחה, כגון בבגדים נאים ומאכלים טובים ומשתה יין, שנאמר (דברים יד) "וישמחת אתה ובניך ובתך". 11. כל זמן שהאדם שמח בשמחת חבירו, מוסיפין לו חכמה. 12. כל המתאבל על מת שלא כדרך שמתאבלין עליו, עתיד ליתן את הדין. 13. המתאבל יתר מדאי על המת, עתיד ליתן את הדין. 14. המתאבל על המת יתר מדאי, סימן רע לו שאין מכירין בו שהוא צדיק. 15. המתאבל על המת ואינו מתנחם, הרי זה מגונה. 16. (המתאבל על המת צריך לנהוג בו כבוד כל זמן שהוא לפניו, ואחר שיוליכוהו לקברו ויחזור לביתו, מביאין לו אוכל של נחמים, שנאמר (ירמיה טז) "ולא יפרסו להם לבכות על אב ועל אם ולא יתן להם לשתות כוס תנחומים על אב ועל אם". 17. המתאבל על המת, אסור לו לספר בשבחו של המת יתר מדאי, שהרי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, ואם ישבח המת יתר מדאי, עתיד ליתן את הדין על שלא קיים מצות בורא עולם. 18. המתאבל על המת, אסור לו לשנות בדבור ולא במלאכה, ולא בתשמיש המטה, ולא בשאר דברים שהיו נוהגים בו בחייו, אלא כל דבר שהיה נוהג בו בחייו, נוהגין בו אחר מותו. 19. המתאבל על המת, אסור לו לנעול מנעל אחד ברגלו ומנעל אחר ברגל אחרת, ולא יעטוף בגד אחד על כתפו ובגד אחר על כתפו, ולא יתפלל תפלת שחרית בזמנה, ולא יקרא בתורה, ולא יעלה לדוכן לישא כפיו, ולא יברך את הכהנים בברכת כהנים, ולא יעלה לתורה בשבת ראשון, ולא יקרא בתורה בשבת שני, ולא יעלה לתורה בשבת שלישי, ולא יקרא בתורה בשבת רביעי, ולא יעלה לתורה בשבת חמישי, ולא יקרא בתורה בשבת ששי, ולא יעלה לתורה במנחה בשבת, ולא יקרא בתורה בשבת במנחה, ולא יעלה לתורה בשבת בנעילה, ולא יקרא בתורה בשבת בנעילה, ולא יעלה לתורה בשני בשבת ולא בחמישי בשבת, ולא יקרא בתורה בשני בשבת ולא בחמישי בשבת, ולא יעלה לתורה בראש חדש, ולא יקרא בתורה בראש חדש, ולא יעלה לתורה בחנוכה, ולא יקרא בתורה בחנוכה, ולא יעלה לתורה בפורים, ולא יקרא בתורה בפורים, ולא יעלה לתורה בחול המועד, ולא יקרא בתורה בחול המועד, ולא יעלה לתורה בתענית ציבור, ולא יקרא בתורה בתענית ציבור, ולא יעלה לתורה בתשעה באב, ולא יקרא בתורה בתשעה באב, ולא יעלה לתורה בט"ו באב, ולא יקרא בתורה בט"ו באב, ולא יעלה לתורה בט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בהושענא רבה, ולא יקרא בתורה בהושענא רבה, ולא יעלה לתורה בשמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בשמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בשמחת תורה, ולא יקרא בתורה בשמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו באב, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ט"ו בתשרי, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב הושענא רבה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמיני עצרת, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שמחת תורה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב יום הכפורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פסח, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב שבועות, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש השנה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ראש חדש, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חנוכה, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב פורים, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב חול המועד, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תענית ציבור, ולא יעלה לתורה בערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב ערב תשעה באב, ולא יקרא בתורה בערב ערב ערב ערב ער

ਦੁਆਰਾ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਗਤੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਕਥਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸੋਝੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਲਿਵ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਲਗਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਤਾਂਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਤੜਫ਼ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਚੋਟ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪੀੜ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਕਸਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਟੀਸ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਚੀਸ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਹੂਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਕੂਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਚੀਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਰਲਾਪ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਰਹਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਥਿਆ

ויקרא א

פיה נעאוך פֿאָן סאַפֿען מָדער ניגען, זָא אום ער מיין סטיק אָפּנאַ־
כען גענעמען, מָהנע וייבספֿעהלער דאַרבּרינגען. 11. אַזן זָאָל עס
מויל דער מיטטערנאַכטליכען זייטע דעם מָלטאַרס פֿאָר דעם עווינגען
סלאַכטען, מוזד דיא זָהנע אהרן ם, דיא פּריסטער זָאָלען דאָז בלוט
מום דען מָלטאַר ספרענגען. 12. עס מין דיא גענָרינג סטיקע
נערלשגען, מויך דען קאָפּף מוזד דאָז פֿעטט, הירויך זָאָלן דער פּריס־
טער זיא מויל דען האָלצטאַפּל, וועלכער מיבער דעם פֿייער מויל דעם
מָלטאַר ליגט, מין מָרדונג נעגען. 13. מיינגעווייד מוזד פֿוסטיקע
זָאָלן מען מיט וואַסער וואַבּוואַטען, דער פּריסטער זָאָל אַלעס דאַרבּרינ־
גען, מוזד מויל דעם מָלטאַר מין רויך מויפֿגעהען לאַסען; עס מיזט
מיין גאַנצעס אָפּפֿער, פֿאָק פֿייער נו פֿערלעהרען, נום אַנגענעהמען
נערוך, דעם עווינגען נו עהרען. 14. בריגט ער אַבער זיין גאַנצעס־
אָפּפֿער פֿאָן גענֶלינגעל דעם עווינגען נו עהרען, זָא זָאָל ער פֿאָן טור־
טעלטויבען אדער יונגען טויבען זיין אָפּפֿער דאַרבּרינגען. 15. דער
פּריסטער נאָהערט עס נום מָלטאַר, קניפּט דען קאָפּף אַב מוזד וואָסט
זָאָלעס מויל דעם מָלטאַר מין רויך מויפֿגעהען, נאַכדעם דאָס בלוט
מוסגעדריקט ווערדען מן דער וואַנד דעם מָלטאַרס. 16. דען קראָפּף
מיט דען פֿעדערן זָאָל ער אָפּרייסען, וואָ דיא אַסע היקאָמט. 17. ער
זָאָל עס בייא דען פֿליגען מויפֿרייסען, אַבער ניכט אָפּבּרעכען, דער
פּריסטער זָאָל עס מויל דעם מָלטאַר, מויל דעם האָלצטאָפּ וועלכער
מיבער דעם פֿייער ליגט, מין רויך מויפֿגעהען לאַסען, עס מיזט מין
גאַנצעס אָפּפֿער, פֿאָק פֿייער נו פֿערלעהרען נום אַנגענעהמען נערוך
דעם עווינגען נו עהרען.

ב 1. בריגט יעמאַנד מיין ספייזאָפּפֿער דעם עווינגען נו עהרען,
זָא מום זיין אָפּפֿער פֿאָן דעם פֿיינסטען מעהל זיין. ער זָאָל אָהל דאַ־
רויך גיסען מוזד וויהרויך דאַרויך נעגען. 2. דיזעס בריגט ער דען
זָהנע אהרן ם, דען פּריסטערן, דער פּריסטער נימט דאָפֿאָן מיינע
האַנד פֿאָל, פֿאָק מעהל מוזד פֿאָק אָהל, נעבסט אַלעס וויהרויך,
דער פּריסטער זָאָמט דען דוֹפֿט דאָפֿאָן מין רויך מויפֿסטייגען, מויל
דעם אָלטאַר, פֿאָק פֿייער נו פֿערלעהרען, נום אַנגענעהמען נערוך,
דעם עווינגען נו עהרען. 3. וואָס פֿאָן דעם סאַייזאָפּפֿער מיבריג
בלייבט, געהערט דעם אהרן מוזד זיינען זָהנען, אַלס דאָס אַלעראַי־
ליגסטע פֿאָן דען פֿעדערן דעם עווינגען. 4. וען דוֹ אַבער מיין
סאַייז־אָפּפֿער בריגסט, דאָס אים אָפֿען גענאָקען וירד, זָא זָאָלען
עס מוזגעזייגט קוכען פֿאָק פֿיינסטען מעהל זיין, אַיִט אָהל בע־
סטריכען, מוזד מוזגעזייערט פֿלאַדען אַיִט אָהל בע־
סטריכען. 5. אַיִט אַבער דאָס אַיין סאַייזאָפּפֿער אין דער
פּפֿאַנע זָא זָאָל עס פֿאָק פֿיינסטען מעהל, אַיִט אָהל מיינגעקנעטען
מוזד מוזגעזייערט זיין. 6. מאַן צערבריכט עס אין סטיקען, מוזד אַל־
דען גיסעזט דוֹ אָהל דאַרויך, עס אַיִט אַיין סאַייזאָפּפֿער. 7. וען
דאָס סאַייזאָפּפֿער אין מיינעס נאָפּפּע גענאָקען ווערדען זָאָל, זָא
מוז עס פֿאָק פֿיינסטען מעהל אַיִט אָהל מורעכט גענאָכט ווערדען.
8. דאָס סאַייזאָפּפֿער, וועלכעס הירויס פֿערפֿערטיגט ווערדען זָאָל,
בריגסט דוֹ פֿאָלגענדער גענטאָלט דעם עווינגען. דער אָפּפֿערנדע
נעאוך בריגט עס דעם פּריסטער, דיזער בריגט עס הין נום אַל־
טאַר. 9. דער פּריסטער ניאָט דאָפֿאָן דען טהייל, וועלכער אין דופֿט
מויפֿסטייגען זָאָל, זָאָמט עס מויל דעם מָלטאַרס אין רויך מויפֿגעהען,

ויקרא אי

א 1. דער עוויגע ריעך דעם משה אונד רעדעטע איט איהם אוים
דעם שטיפטסלעלטע, ווית פאלגט: 2. רעדע איט דען קינדערן
ישראל'ס אונד זאגע איהנען, ווען יעמאנד פאן אייך דעם עוויגען נו
עהרען ווילל, זא קאננטע זיהר זייערע חפ=
פער פאן פיה, ענטוועדער פאן רינדפיה, אדער קליינעם פיה, דאר=
בריגגען. 3. ווען דאס חפפער זיין גאנצעם חפפער פאן רינדפיה זיין
זאהל, זא זאל ער זיין שטיק פאן אנגעניאמעם געטלעלטע, זהנע לייבס=
פעהלער דארבריגגען; פאר דעם זיינגאנג דעם שטיפטסלעלטס זאל
ער עם דארבריגגען, דאמיט עם זיהם גנאדע זויסווירקע פאר דעם
עוויגען. 4. ער זאל זייגע האנד אויפלעגען אויף דען קאפף דעס גאנ=
צען חפפערס, זא ווירד עם זיהם צור גנאדע אנגענאמאן ווערדען,
זיהן צו זערזאהנען. 5. אדאן זאל דאס יונגע רינד דעם עוויגען שלאכ=
טען אונד דיא זאהנע אהרן'ס, דיא פריעסטער זאלען דאס בלוט דאר=
בריגגען אונד דאס בלוט רונד דען אלטאר, דער פאר דעם זיינגאנג
דעם שטיפטסלעלטעס זיוט, שפרענגען. 6. אדאן זאל פאן דעם גאנ=
צען חפפער דאס פעלל אבליעהען, אונד יעגעס זין דיא גערעכטען
שטיקע צערלעגען. 7. דיא זאהנע אהרן'ס דיא פריעסטער זאלען פייער
אויף דעם אלטאר אנצען, אונד הולץ אויף דאס פייער לעגען. 8. הי=
רויף זאלען דיא זאהנע אהרן'ס דיא פריעסטער, דיא שטיקע ווית אויף
דען קאפף אונד דאס פעטט, אויף דען הולץ=שטאם וועלכער אויבער דאס
פייער, אויף דעם אלטאר ליגט, זיין אורדנונג זעגען. 9. אייגעוויידע,
אונד פוססטיק זאלל אדאן איט וואסער ווערען, אונד דער פריעסטער
זאלעם אויף דעם אלטאר זיין רויך אויפגעהען לאסען, דאס זיין גאנ=
צעם חפפער פאן פייער צו פערלעהרען צום זענגענהאמען גערוך, דעם
עוויגען צו עהרען. 10. בריגגט ער זיין גאנצעם חפפער פאן קליינען

דיא וואהנונג. 29. דען מלטער דעם גאנצען מפּעדם ועטלטע פר
פּאר דען מיינגאנג דער וואהנונג דעם טטיפּטטלעלטס, דאראיף מען
גאנצע מפּעדר מונד מעהלמפּעדר ברענטע, זי וויא דער עוויגע דעמ
משה בעפאהלען. 30. ער זעלטע דאס בעקעדן לוויטען דאס טטיפּטם=
נעלט מונד דען מלטאר, מונד טהאט וואסער דאריין לום וואשען.
31. משה אהרן מונד זיינע זהנע וואשען מיהרע האנדע מונד פיסע
דאפּאן. 32. ווען זיא מין דאס טטיפּטטלעלט גינגען, מונד זיך דעמ
מלטאר נאהטען, וואשען זיא זיך, זי וויא דער עוויגע דעמ משה בע=
פאהלען. 33. ער ריכטעטע דען פּארהאף אויף, מום דיא וואהנונג
מונד דען מלטאר, מונד טהאט דיא דעקע פּאר דאס טהאר דעמ
פּארהאפּס. מלם נון משה דאס וואשק פּאנעדעט האטטע. 34. בע=
דעקטע דיא וואלקע דאס טטיפּטטלעלט, מונד דיא הערלימקייט דעמ
עוויגען ערפּילטע דיא וואהנונג. 35. משה קאנגטע ניכט היניין
גאהען מין דאס טטיפּטטלעלט, דען דיא וואלקע רוהטע דאראיף, מונד
דיא הערלימקייט דעמ עוויגען ערפּילטע דיא וואהנונג. 36. זובאלד
זיך דיא וואלקע ערהאב פּאן דער וואהנונג, בראכען דיא קינדער
ישראל אויף, מין מלזען מיהרען גינגען. 37. זי זאנג מבער דיא
וואלקע זיך ניכט ערהאב, בראכען זיא אויך ניכט אויף, בים זיא זיך
ווידער ערהאב. 38. דען דעם טאגם וואר מיינע וואלקע דעם עוי=
גען אויף דער וואהנונג מונד דעם נאכטם לייכטעטע מיין פּייער
דאריין, פּאר דען אויגען דעם גאנצען הויזעם ישראל'ס אויף מלזען
מיהרען גינגען.

ענדע דעם צווייטען בוכעם.

געלטם מויפֿריכטען. 3 דיא וואָרע דעם לייגנישעם היניין וועלען, פּאָר דער וואָדע מיינע סיידעווחנד מיט דעמ פּאָרהאַנג אחכען. 4 וחדאַן וחלבסט דוא דען טיש היניין סטעלען, מונד דען מויפֿוחַטן דחַרויך וו= רעפֿט וענען, דען לייכטער היניין ברינגען, מונד דיא לייכטער חנליכ= דען. 5 דוא וטלעסט דען גחָלדענען חלטחַר נוס רייכערן פּאָר דיא, וואָדע דעם לייגנישעם, מונד אחכסט דען פּאָרהאַנג דעם מיינגחַנגס פּאָר דיא וואָהנונג. 6 דען חַלטחַר נוס גחַנלען חָפּפֿער, וטלעסט דוא פּאָר דען מיינגחַנג דער וואָהנונג דעם סטיפֿטלעלטם. 7 דחַ: בעקען לויסען דחַ: סטיפֿטלעלט מונד דען חלטחַר, מונד טהוסט וואַמער היניין. 8 סטעלסט הערנחַך דען פּאָרהאָך מואהער חויך, מונד טהוסט דיא דעקע פּאָר דחַ: טהאָר דעם פּאָרהאָפּם. 9 ניאסט דחַ: וחַלבחָהן, וחַלבסט דיא וואָהנונג מונד חַלעם וואָם דחַרין איזט, היילינסט זיא, מונד חַלע מיהרע גערחָטהע וואָדורך זיא חיין היילינ= טהום ווירד. 10 מויך וחַלבסט דוא דען חַלטחַר נוס גחַנלען חָפּפֿער, מונד חַלע גערחָטהע; היילינסט דען חַלטחַר, וואָדורך ער חיין היילינ= טהום פּאָך ערסטען רחַנגע ווירד. 11 דוא וחלבסט דחַ: בעקען נעבסט דעמ גערסטעלע, מונד היילינסט עם. 12 אהרן מונד זייע וואָהנע וחַסעסט דוא חַלסדחַן פּאָר דען מיינגחַנג דעם סטיפֿטסלעלטם היניין, מונד זיך איזם וואָסער בחַדען. 13 בעקוידעסט היע= רויך אהרן מיט דען היילינען קליידערן, וחַלבסט חיהן, היילינסט חיהן מונד זחָ: חַלל ער איר דיענען. 14 פֿערנער וחַלסט דוא זייע וואָהנע הערקחָאָען וחַסען, זיא איט וייבערחָקען בעקוידען. 15 זיא וחַלבען, וויא דוא חיהרען פֿחַטער גערחַלבט חַסט, מונד זחָ: חַלל זיא איר פּריעסטערלך דיענען, דיעזעם וחַלל גערסהען דחַזיט חיהנען דיא וחַלבונג נוס עווינען פּריעסטערטהום מויך חַלל א הרע נחַקחָאָען גערייכ. 16 משה טהחַט דיעזעם; חין חַלל סטיקען אחַכטע ער עם, וויא חיהם דער עווינע בעפֿחַהלען הַטטע. 17 חַם ערסטען טחַגע דעם ערסטען חיא לוויטען יחַהר וחַר דיא וואָהנונג חויפֿגעריכטעט. 18 משה נחָאָך ריכטעט דיא וואָהנונג חויך, לעג= טע דיא פֿיסע חונטער, טהחַט דיא ברעטטער היניין, בעפֿעסטיגטע דיא ריעגעל, מונד ריכטעט דיא זייולען. 19 בעריטעטע דחַ: לעלט חיבער דיא וואָהנונג, לעגטע דיא דעקע דעם געלעלטם חָבען דחַרויך, זחַ וויא דער עווינע דעמ משה בעפֿחָהלען. 20 ער נחַהם דחַ: זייגנים לעגטע עם חין דיא לחַדע, ברחַכטע דיא סטחַנגען חַן דיא לחַדע, לעגטע דען דעקעל חָבען דחַרויך. 21 וטלטע דיא לחַדען חין דיא וואָהנונג, טהחַט דען חַבטיידענדען פּאָרהחַנג דחַפּאָר, מונד חַכ= טע דחַזיט חיינע סיידעווחנד פּאָר דער לחַדע דעם לייגנישעם, זחַ וויא דער עווינע דעמ משה בעפֿחָהלען. 22 ער וטלטע דען טיש חין דחַ: סטיפֿטלעלט, נור נחָרדליכען וייטע דער וואָהנונג, חויסער= חַלב דעם פּאָרהחַנגם. 23 דען חויפֿחַן פּאָן ברחָדע דחַרויך נו רעכט נו לעגען, פּאָר דעמ עווינען זחַ וויא דער עווינע דעמ משה בעפֿחָהלען. 24 דען לייכטער וטלטע ער חין דחַ: סטיפֿטלעלט, דעמ טיסע גענעניבער; נור וידליכען וייטע דער וואָהנונג. 25 דחַ= רויך אחַן דיא לייכטער חַנליכדעטע פּאָר דעמ עווינען, זחַ וויא דער עווינע דעמ משה בעפֿחָהלען. 26 ער וטלטע דען גחָלדענען חלטחַר חין דחַ: סטיפֿטלעלט, פּאָר דען פּאָרהחַנג. 27 דחַרויך אחַן רייכער= לייג פּאָן עדלען ספעלעריען רייכערטע, זחַ וויא דער עווינע דעמ משה בעפֿחָהלען. 28 ברחַכטע דען פּאָרהחַנג דעם מיינגחַנגם פּאָר

רחקע איינע קפפנונג, וויא דיא קפפנונג איינעם פנגלערהעאדעם, צן דיזער קפפנונג איינע בחרטע מואהער דחאיט ער, ניכט לעבריים. 24. ווי אחכטען אונטען צק וויא דעם אונטערחקם, גרחנחטחפ= פעל פחן בלויער, פורפורחטהער אונד החכרחטהער וחלע גע= לוירנט. 25. אחכטען טעלען פחן רייגע גחלדע, בעפעסטיגטען דיא טעלען לוויסען דען גרחנחטחפפעלן, רונד אואהער צן דעם וויא דעם אונטערחקם, לוויסען דען גרחנחטחפפעלן. 26. נאוך טעלע אונד גרחנחט, טעלע אונד גרחנחט, צק וויא דעם אונטערחקם אואהער, לור חאטפערריכטונג, וק וויא דער עוויגע דעם משה בע= פחהלען. 27. ווי אחכטען דיא לייבחקע אוים לייגען, וועבערחרבייט, פיר אהרן אונד זייגע זהנע. 28. דען בונד אוים לייענען, דיא פרחכט דער החהען איטלען אוים לייגען, אונד דיא בייקליידער אוים גע= לוירנטעם גחרן. 29. אוין דיא גורטע אוים געלוירנטעם גחרן, בלויער פורפורחטהער אונד החכרחטהער וחלע, נחך סטיקערחר= בייט, וק וויא דער עוויגע דעם משה בעפחהלען. 30. ווי אחכטען דחס סטירנבלעך, דיא היליגע קרחנע, פחן רייגעם גחלדע טריבען דחרויף, מין דער טריפט דער געסטחכענען זיגעל, דעם עוויגען היליג! 31. אחכטען דחרחן איינע בלויע סנור, ווי חבען מיבער דען בונד חלטפערריכטונג, וק וויא דער עוויגע דעם משה בעפחהלען. 32. חלס כון דיא חרבייט חן דער וחהגונג דעם סטיפטסלעלטעם פחלליג פערטיג ווחר, אונד דיא קינדער ישראל'ם וחלבע פערפער= טיגט החטטען. נחאליך חלעם פערפערטיגעט החטטען, וויא דער עוויגע דעם משה בעפחהלען. 33. ברחכטען ווי דיא וחהגונג פחר משה, דחס לעלט אונד חלע זייגע גערחטהע, ספחכגען, ברעטטער, ריגעל, זיילען אונד פיסע. 34. דיא דעקע פחן רחטהגעפחרבטען ווידדערפעלען, דיא דעקע פחן החשים פעלען, דען פחרהחנג לור חבטיידונג דעם חלערהיליגסטען. 35. דיא לחדע דעם לייגנישעם, נעבסט סטחכגען, אונד דעקע. 36. דען טיש, חלע גערחטהע דחלו, אויך דחס סויאברחד. 37. דען לייכטער פחן רייגעם גחלדע, דיא דחרויף לו זעלענדע לחמפען, חלע גערחטהע דחלו, אונד דחס חל. 38. דען גחלדענען חלטחר, דחס וחלבחל אונד דחס רייכערלייג פחן עדלען ספעלערייען אונד דיא דעקע פחר דעם מיינחנג דעם נעלטס. 39. דען קופפערנען חלטחר, דחס קופפערנע זיעבוערק דחלו, סטחנ= גען אונד חלע גערחטהע, דחס בעקען אונד דחס געסטעל. 40. דיא געסטריקטען מואהחנגע דעם פחרהחפם, דיא זיילען אונד דיא פיסע, דיא דעקע פחר דעם טהחרע דעם פחרהחפם סטריקע אונד נחגעל דחלו; חלע נום דיענסט דער וחהנונג דעם סטיפטסלעלטעם גערחטהע. דיגען גערחטהע. 41. דיא געוחנדער נום מיינפחקען נום דיענסטע חים היליגטהום, דיא היליגען געוחנדער פיר אהרן דען פריעסטער אונד דיא געוחנדער זייגער קינדער בייא חיהרעם פריסטערדינסטע. 42. ווי דער עוויגע דעם משה בעפחהלען, וק החטטען דיא קינדער ישראל דיא גחנלע חרבייט פערפערטיגט. 43. משה בעטרחכטעט דיא קונסטחרבייט, אונד זיעה! וי החטטען זחלבע פערפערטיגעט; ווי דער עוויגע בעפחהלען, וק החטטען וי פערפערטיגט, דחס זיגנעטע וי משה.

מ 1. דער עוויגע ספרחך לו משה ווי פחלגט: 2. חם עסטען טחגע דעם ערסטען חנחטחם חלמט דוא דיא וחהנונג דעם סטיפטס=

פוררעטהער הכּרעטהער ווערט, מוזן געלוירנטעם גערן. 3. איז פלעטטעטען נעמליך, גלויבלעכע, מוזן סניטטען פֿאדען דערויס, מום אלע לויטען דער בוין, פורפוררעטהען, מוזן הכּרעטהען ווערט, ווי אויך דעם ווינעגערן פֿערבייטען, נאך זינערליכער קונסט= ארבייט. 4. טולטערסטיקע הבען איז דערען געמאכט: דערך חיט ער זיך בידען עקען בעפֿעסטיגט ווערדען. 5. מוזן דאס גיר= טעלבאד דעם מאנטעל, ווען דערען דאס איט איהם פֿאן גלי= כער ארבייט, מוים מיינעם סטיקע, פֿאן גאלד, בלויער, פורפוררא= טהער, הכּרעטהער ווערט, מוזן געלוירנטעם גערן, זי ווי דער עוויגע דעם משה בעפֿאהלען. 6. איז מאכטען פֿערנער לוייט שהם סטיינע, מוערינגט פֿאן גאלדענען מיינפֿאסונגען, מוים= געמטאכטען ווירד, נאך דען נאהמען דער קינדער ישראל'ם. 7. דיעזע זעטלטע מען מוך דיא טולטערבלאטטער דעם מאנטעל, סטיינע דעם מנדענקעם פֿיר דיא קינדער ישראל'ם, זי ווי דער עוויגע דעם משה בעפֿאהלען. 8. מען מאכטע דאס טילד, קונסטוועבערארבייט, ווי דיא ארבייט דעם מאנטעל, פֿאן גאלד, בלויער, פורפוררא טהער, הכּרעטהער ווערט, מוזן געלוירנטעם גערן. 9. פֿיערעקיג דאפֿפעלט חיבער מיינאנדער מאכטען איז דאס טילד; דיא לענגע מיינע טפאנע מוזן דיא בריטע מוך מיינע טפאנ= נע, דאפֿפעלט חיבער מיינאנדער. 10. איז זעטלטען היניין פֿיער רייהען עדעלסטיינע; מיינע רייהע, אדם, פטרה, מוזן ברקה, דיע= זען חיבער מיינע רייהע. 11. דיא לוייטע, נפך, ספיר מוזן יהלם. 12. דיא דריטטע, לשם שבו מוזן אחלמה. 13. מוזן דיא פֿיערטע, תרשיש, שהם מוזן ישפה. פֿאן גאלדענען מיינפֿאסונגען מוזגעבען, זי איז מיינגעזעטלט ווערדען. 14. דיא סטיינע ווערען נאך נאמען דער קינדער ישראל'ם, לוחות, נאך נאמען יהיהער נאמען, ווי איז זיין זיגעל גראווירט, יעדען סטאם נאך זיינען נאמען, זי נאך דען לוחות סטאמען. 15. איז מאכטען מן דען טילד קעטטען מן דען עכדען, פֿאן גאפֿלאכטענער ארבייט, פֿאן רייניע גאלד. 16. מאכטען לוייט מיינפֿאסונגען פֿאן גאלד, מוזן לוייט גאלדענע רינגע, בעפֿעסטיגטען דיא ביידען לינגע זין דיא ביידען עקען דעם טילדס. 17. ברעכטען דיא ביידען גאפֿלאכטענען גאלדענען קעטטען מן דיא ביידען רינגע, מן דען עקען דעם טילדס. 18. מוזן דיא ביידען עכדען דער ביידען קעטטען בעפֿעסטיגטען איז מן דיא מיינפֿאסונגען, דיעזע זעטלטען איז מן דיא טולטערבלאט= טער דעם מאנטעלס מוך דיא פֿארדערזייטע. 19. מאכטען נאך לוייט גאלדענע רינגע, מוזן בעפֿעסטיגטען איז מן דיא מיברינגען ביידען עקען דעם טילדעס, נעהליך מן דען זוים, מן דיא אינערע זייטע גענגען דען מאנטעל זו. 20. מוזן אבערמאל לוייט גאלדענע רינגע; דיזע זעל= טען איז מן דיא ביידען טולטערבלאטטער דעם מאנטעלס מונטערהאלב דעם טילדס, מוך דיא פֿארדערזייטע מן דיא גענגעד וו דער מאנ= טעל בעפֿעסטיגט ווירד, איבער דען גירטעלבאנד דעם מאנטעלס. 21. איז סניירטען דאס בלומטטילד מן, מוים זייגען רינגען מן דיא רינגע דעם מאנטעלס, מיט מיינער שנור פֿאן בלויער ווערט, דאמיט דער טילד פֿעסט בליבע מן דעם גירטעל דעם מאנטעלס, מוזן דער טילד ניכט ווייכע פֿאן דעם מאנטעל, זי ווי דער עוויגע דעם משה בעפֿאהלען. 22. מען מאכטע דען מונטערקק מונטער דעם מאנטעל פֿאן ווענערבלויט, גאנץ פֿאן בלויער ווערט. 23. הבען מען מונטער=

זילבערנען רייפֿען פֿערזעהען. 18. פֿערפֿערטיגטע ענדליך דיא דעקע
פֿאָר דעם מיינגאַנגע דעם פֿאָרהאָפֿעם, סטיקערמַרבייט, פֿאָן בלויער,
פֿורפֿוררָאטהער, האָכרָאטהער וואָלע, מונד געלווירנטעם גָאַרן, דיא
וואָגע לוואַנגליג עלען, דיא האָהע נעאָליך מין דער בריטע דער דעקע,
פֿיכל עלען, זע האָך חַלם דיא מואהאָגע דעם פֿאָרהאָפֿעם. 19. דאַס
פֿיער זילען נעבעסט פֿיער קופֿערנען פֿימען, דיא האַקען, מונד דיא
בעלעגונג מיהרער קנייפֿע מונד סטאַנגען וואַרען זילבערן. 20. מונד
אַלע נאָגעל צור וואָהנונג מונד צום פֿאָרהאָף מואהער וואַרען קופֿפֿערן.

פקודי

21. דיזעם זינד דיא בערעכנונגען פֿיר דיא וואָהנונג, נעאָליך דיא
וואָהנונג דעם לייגניסעם, דיא מויך משה'ס בעפֿעהל בערעכנעט וואָרדען,
דאָ: גענאַדע דער לוים, דורך איתמר, דען זאָהן דעם פֿריעסטערס
אַהרן. 22. בצלאל, זאָהן אורי, זאָהן חור, מוים דעם סטאַמעם יהודה,
פֿערפֿערטיגטע אַלעס וויא דער עוויגע דעם משה בעפֿאָהלען. 23. מיט
מיהם אהליאב זאָהן אחיסמך מוים דעם סטאַמעם דן, וועבקוויסטער,
זינגרייבער קינסטלער, מויך קונסטסטיקער מין בלויער פורפֿורא=
טהער, האָכרָאטהער וואָלע מונד לייגען גָאַרן. 24. אַלעס גָאָלד, וועל=
כעם צור מַרבייט פֿערבראַכט וואָרדען מין דער מַרבייט צום הייליג=
טהום, אַלעס מויפֿגענָאמענע גָאָלד נאָך וואָג לוזאַמען ניין מונד
צוואַנציג כבר, מונד זיבען הונדערט מונד דרייסיג שקל, נאַך דעם
געוויכטע דעם הייליגטהומס. 25. דאָס זילבער פֿאָן דען מוסטערונגען
דער גמאיינדע, הונדערט כבר, טויזענד זיבען הונדערט פֿינף מונד
זיבענציג שקל, נאַך דעם געוויכטע דעם הייליגטהומס. 26. נאָמליך
מיין בקע מויך יעדען קאָפֿף גערעכנעט; דיזעם מיזט מיין האַלבער
שקל נאַך דעם געוויכט דעם הייליגטהומס, פֿיר יעדען דער דורך
דיא מוסטערונג גינג, פֿאָן צוואַנציג יאָהרען מונד דאַריבער, מונד
צוואָר פֿיר זעכסמאָל הונדערט מונד דרייא טויזענד, פֿינף הונדערט
מונד פֿינפֿציג. 27. הונדערט כבר זילבער וואורדען אַנגעוענדעט, דיא
פֿיסע מין דעם הייליגטהום מונד אַם מיינגאַנג צו גיעסען.
הונדערט פֿיסע מוים הונדערט כבר זילבער, צו יעדעם פֿום מיין כבר.
28. פֿאָן דען מיין טויזענד זיבען הונדערט פֿינף מונד זיבענציג
שקל פֿערפֿערטיגטע מאַן דיא האַקען צו דען זילען, בעלעגטע מיה=
רע קנייפֿע דאַריט, מונד מאַכטע דיא רייפֿע דאַפֿאָן. 29. דאָס מויפֿ=
גענאָמענע קופֿפֿער זיבענציג כבר, צוויי טויזענד פֿיר הונדערט
שקל. 30. דאַרויס פֿערפֿערטיגטע מאַן דיא פֿיסע צום מיינגאַנג דעם
סטיפֿטסלעלטס דען קופֿפֿערנען אלטאַר מונד דאָס קופֿפֿערנע זיבווערק
דאַרצו, מויך אַלע גערעטהע דעם האַלטאַרס. 31. דיא פֿיסע דעם
פֿאָרהאָפֿעם, מואהער, מונד דיא פֿיסע צום מיינגאַנג דעם פֿאָרהאָפֿעם
מויך אַלע נאָגעל דער וואָהנונג, מונד אַלע נאָגעל דעם פֿאָרהאָפֿעם
מואהער.

לט 1. פֿאָן דער בלויען, פורפֿורראָטהען מונד האָכרָאטהען וואָלע
מאַכטען זיא קלייַדער צום מיניפֿאָקען, צום דיענסטע דעם הייליגטהומס,
מויך דיא הייליגען קלייַדער פֿיר אַהרן, זע וויא דער עוויגע דעם משה
בעפֿאָהלען. 2. מען מאַכטע דען מאַנטעל, פֿאָן גאָלד, בלויער, פור=

נו חלזון ויינען געראטהען. 25. אלכסע חויך חיינען רייכעלחלמחר פאן שטים־החלן, דיא זאנגע מיינע עלנע, דיא בריטע מיינע עלנע, פיערעקיג, חונד דיא החהע לוייא עלנן. דיא שקען ווחרען חוי חיים נעמ סטיקע איט דעמ הערדע גענחכט. 26. בעלעגטע מיהן איט ריינעמ גחלדע, זיין בלחטט, חונד זיינע זייטען חואהער, חונד זיינע עקען, פיהרטע חבען חיינען גחלדענען קרחכן הערום. 27. אחכטע חונטער דעמ קרחגלע לוייא גחלדנע ריגע חן ביידען ווינקלן, נחח־ ליך חן ביידען זייטען, דיוען ריגוועדק דינטע דען סטחנגען נום גע־ היוע, דען חלטחר דחאיט לו טרחגען. 28. פערפערטיגטע דיא סטחנגען פאן שטים־החלן, בעלעגטע זיא איט גחלד. 29. אחכטע פער־ נער דחז חהל נור הייליגען חלבונג, חונד דחז רייכערליך פאן עדלען ספעלעריין, נחך חפחטהעקערקונפט.

לח 1. אחכטע חויך דען חלטחרהעערד דעמ גחלגלען חפפערם פאן שטים־החלן, פינף עלנען דיא לחנגע, פינף עלנען דיא בריטע, פיערעקיג, חונד דיא החהע דריא עלנען. 2. אחכטע חן דען פיער ווינקלען פיער החהע עקען, דיא עקען ווחרען חוים חיינעמ סטיקע, איט דעמ העערדע גענחכט, בעלעגטע מיהן איט קופפער. 3. פער־ פערטיגטע חלנע גערחטהע דעמ חלטחרם נעחויך דיא טחפפע, דיא טויפעלן, דיא בעקען, דיא גחבעלן חונד דיא קחהלפחנגען, חלנע גע־ רחטהע דעמ־עלבען אחכטע חחן חוים קופפער. 4. אחכטע חויך חן דיעזען חלטחר חיין זיבווערק, נעלפחרוג פחן קופפער חונטערהחלב דער חויזחדונג, ביז חין דיא החלפטע. 5. גחח פיער ריגע לו דען פיער עקען, חן דעמ קופפערן זיבווערק, דחז סטחנגען נום געהיינט. 6. אחכטע חויך סטחנגען פחן שטים־החלן, בעלעגטע זיא איט קופ־ פער. 7. ברחכטע דיא סטחנגען חין דיא ריגע, חן דען זייטען דעמ חלטחרהעערדם, מיהן דחאיט לו טרחגען, החהל, פחן טחפפען לוזחח־ חענגעזעלט ווחרד דער חלטחר גענחכט. 8. אחכטע חויך חיין קופ־ פערנעם בעקען חונד חיין קופפערנעם גענטעלל דחלו, חוים דען חטחלנען סציגעלן דער פער־זחחאלטען וויבספערזחנגען, וועלכע זיך חן דעמ חיינגחנג דעמ סטיפסלעלטם פער־זחחאלטען. 9. פערנער דען פחרהחל, נור זידלכען זייטע גענטיקטע חואהחנגע נום פחר־ החל, פחן גענוירנטעמ גחרן, הונדערט עלנן. 10. דחלו לוחחלזג זילען, נעבסט לוחחלזג קופפערנען פימען, דיא החקען חן דען זילען חונד חיהרע רייפען ווחרען זילבערן. 11. נור נחרדלכען זייטע הוק־ דערט עלנן, דחלו לוחחלזג זילען, נעבסט לוחחלזג קופפערנע פימען, דיא החקען חן דען זילען, חונד חיהרע רייפען ווחרען זילבער ן. 12. נור וועסטלכען זייטע פיפלזג עלנן חואהחנגע, דחלו לעהן זיי־ לען, נעבסט לעהן פימען, דיא החקען חן דען זילען חונד חיהרע רייפען ווחרען זילבערן. 13. נור חזטלכען זייטע, פיפלזג עלנן. 14. נעא־ ליך פיפלעהען עלנן חואהחנגע נו דער חיינען פחרדערזייטע, דחלו דרייא זילען נעבסט דרייא פימען. 15. חונד נור חחנדערעען פחרדער־ זייטע חן דעמ טהחרע דעמ פחרהחפפם, ווידערום פיפלעהען עלנן חואהחנגע, דחלו דרייא זילען נעבסט דרייא פימען. 16. חלנע חוא־ החנגע דעמ פחרהחפפם חואהער ווחרען פחן זעלפחך געמוירנטעמ גחרן. 17. דיא פימע נו דען זילען, ווחרען קופפערן, דיא החקען חן דען זילען חונד חיהרע רייפען ווחרען זילבערן, דיא בעלעגונג חיהרער קנייפע ווחר פחן זילבער, חלנע זילען דעמ פחרהחפפם ווחרען איט

הַלָב עוֹלָן דִיא הָהָע. 2 בעוגטע דיא וַחַדע איט רייגעס גָחוֹדע
איכוועגדיג חונד חויסווועדיג, אחַכטע דַחַלו חיינען גָחוֹדגען קרַחַכן הע־
רוק. 3 גָחָם דַחַלו פֵיער גָחוֹדָנע רינגע חַן דען פֵיער עקען, חַוּוָ
דָחַם חויך דער חיינען זייטע לוייח רינגע, חונד חויך דער חַנדערען
זייטע ווידערום לוייח רינגע וַחַרען. 4 אחַכטע סטחַנגען פָחָן שטים
הַחָלָן, בעוגטע זיא איט גָחוֹד. 5 ברחַכטע דיא סטחַנגען חין דיא
רינגע, חויך דען זייטען דער וַחַדע, דיא וַחַדע דחַאיט לו טרחַגען.
6 אחַכטע חויך חיינען דעקעל פָחָן רייגעס גָחוֹדע, דריטהַלב עוֹלָן
דיא וַחַנגע, חונד חַנדערטהַלב עוֹלָן דיא בריטע. 7 אחַכטע פָער־
כער לוייח גָחוֹדנע כרובים, פָחָן געטריבענער חַרבייט אחַכטע ער זיא,
חוים דען ביידען עגדען דעס דעקעלס. 8 נעאוך חיינען כרוב חוים
דעס חיינען עגדע חונד חיינען כרוב חוים דעס חַנדערן עגדע, חוים
דעס דעקעל זעלבסט פָערפָערטיגטע ער דיא כרובים, חַן ביידען עג־
דען. 9 דיא כרובים ווחַרען זָ גענחַכט, דחַם זיא חיהרע פָליגעל חין
דיא הָהָע חויסבריייטעטען, חיינדעס זיא דחַאיט דען דעקעל חיבער־
דעקטען, איט דעס חַנגעזיכט חיינער גענגען דען חַנדערן גענקעהרט,
יעדָך כייגטען זיא חיהרע גענזיכטער גענגען דען דעקעל נידער.
10 פָערפָערטיגטע חויך דען טיס פָחָן שטים־הַחָלָן לוייח עוֹלָן דיא
וַחַנגע, חיינע עוֹלָע דיא בריייטע חונד חַנדערטהַלב עוֹלָן דיא הָהָע.
11 בעוגטע חיהן איט רייגעס גָחוֹדע, אחַכטע חיינען גָחוֹדענען
קרַחַכן חואהער. 12 אחַכטע חיינען רַחַנד דחַרחַן, חיינע הַחַנד בריייט,
ריגָסחואהער, חונד חַן דיענען רַחַנד פֵיהרטע ער דען גָחוֹדענען
קרַחַכן חואהער. 13 גָחָם דַחַלו פֵיער גָחוֹדענע רינגע, חונד זעטלטע
דיא רינגע חַן דיא פֵיער עקען זייגער פֵיער פֵימע. 14 חונטערהַלב
דעס רַחַנדס ווחַרען דיא רינגע, חַלס חיין גענייגט פֵיר דיא סטחַנגען
(חין וועלכע נעאוך דיא טטחַנגען גענטעקט ווערדען) דען טיס לו
טרחַגען. 15 חַן אחַכטע דיא סטחַנגען פָחָן שטים־הַחָלָן, בעוגטע
זיא איט גָחוֹד, דען טיס לו טרחַגען. 16 פָערגער דיא גערָחטהע
חויך דען טיס, נעאוך סיעלן, סחַלען, סטילען חונד הַחַלברָחַרען
ווחַיט דחַז ברחַד בעדעקט ווחַרד, פָחָן רייגעס גָחוֹדע. 17 אחַכטע
חויך דען לייכטער פָחָן רייגעס גָחוֹדע, פָחָן געטריבענער חַרבייט,
פָום, סחַפָט, קעלכע, קנחָפָע חונד בלוחען ווחַרען חוים חיהס הערוים
געחַרבייטעט. 18 ועכס חַרחע גינגען חוים דען זייטען הערוים,
נעאוך דריי חַרחע דעס לייכטערס חוים דער חיינען זייטע, חונד
דריי חַרחע דעס לייכטערס חוים דער חַנדערן זייטע. 19 דריי
חַנדעלפָחַרחיגע קעלכע, חַן דעס חיינען חַרחע, חיין קנחָפ חונד
חיינע בלוחע, חונד דריי חַנדעלפָחַרחיגע קעלכע, חַן דעס חַנדערען
חַרחע, חיין קנחָפ חונד חיינע בלוחע, זָ חַן חַלעלן ועכס חַרחעלן, דיא
חוים דעס לייכטער הערוים־געהען. 20 חַן דעס לייכטער ועלבסט
ווחַרען פֵיער קעלכע, ווי חַנדעלן געסטחַלטעט, קנחָפָע חונד בלו־
חעלן. 21 פָערגער חיין קנחָפ, חין ווועלכעס חיין פחַחַר חַרחע זָזָם,
כָך חיין קנחָפ, חין ווועלכעס דחַז לוייטע פחַחַר חַרחע, חונד כָך חַיין
קנחָפ, חין ווועלכעס דחַז דריטע פחַחַר חַרחע זחם, זָ חַן חַלעלן
ועכס חַרחעלן דיא חוים דעס לייכטער הערוי־גערהען. 22 קנחָפָע חונד
חַרחע ווחַרען חוי זיהס ועלבסט הערוים־גערבייטעט, גחַנל חוים
חיינע סטיקע רייגעס גָחוֹדעס געטריבען. 23 פָערפָערטיגע חויך
דחַלו זיבען וחַפען, נעבסט לוחַנגליין חונד חַשגעפָחַליין, פָחָן רייגעס
גָחוֹדע. 24 ווין כבר רייגעס גָחוֹד פָערחַרבייטעטע חַן דחַלו, חונד

אונד דיא זעכס בעזאנדערם. 17. אחַכטע פֿינפֿליג סלייפֿען זַן דעם
זויך דעם מיסערמטען טעפּפּיכם זַן דעם מיינען העפֿטע, אונד
פֿינפֿליג סלייפֿען זַן דעם זויך דעם טעפּפּיכם זַן דעם מַנדערן. 18. העפֿ=
טע. אחַן אחַכטע אויך פֿינפֿליג קופֿפֿערנע טפּחַנגען, דחַז גע=
לעט צוזאמען צו פֿיגען, דחַמיט עם מיין גַחַנצעם זייך. 19. אחַן
אחַכטע זַוך מיינע העקע מיבער דחַז געלעלט, אוים רחַטהגעפֿחַרב=
טען ווידדערפֿחַלען, אונד מיינע דעקע פֿחַן תחשים פֿעלען זַבען דחַ=
רויך. 20. אחַן אחַכטע דיא ברעטטער נור ווחַהנונג, פֿחַן שטים=החַלז
אויפֿרעכטסטעהענד. 21. דיא לחַנגע יעדעם ברעטטם ווחַר לעהן
עלען, אונד דיא בריידע יעדעם ברעטטם זַנדערטהַלב עלען.
22. מיין ברעטט בעקחַמט לווייא לחַפּפּען מיינגעפחַסט (מין דיא
פֿיסע כחַולך), מיינער ווידער דער זַנדערע. אחַן אחַכטע עם זַוזַ זַן
זַלען ברעטטערן דער ווחַהנונג. 23. עם ווורדען זַלזַ ברעטטער
נור ווחַהנונג פֿערפֿערטיגט. לווחַלף ברעטטער נור זידליכען זייטע.
24. פֿיערליג זילבערנע פֿיסע קחַמען אונטער דען לווחַלף ברעטטערן
לווייא פֿיסע אונטער דיעזעק ברעטטע, לו זיינען ביידען לחַפּפּען, אונד
לווייא פֿיסע אונטער דיעזעק ברעטטע, לו זיינען ביידען לחַפּפּען.
25. נור זַנדערן זייטעווחַנד דער ווחַהנונג, נור כחַרדליכען זייטע
כחַולך, אחַכטע אחַן אויך לווחַלף ברעטטער. 26. אונד פֿיערליג זיל=
בערנע פֿיסע. לווייא פֿיסע אונטער דיעזעק ברעטטע, אונד לווייא
פֿיסע אונטער דיעזעק ברעטטע. 27. נור הינטערווחַנד דער ווחַה=
נונג, נור ווערטליכען זייטע, אחַכטע אחַן זעכס ברעטטער. 28. אונד
כחַך לווייא ברעטטער, לו דען ווינקעלן דער ווחַהנונג זַן דער הינטער=
ווחַנד. 29. זיא טוחַפען אונטען לזחַמען, אויך חַבען פחַסטע אחַן זיא
לזחַמען אין מיינען טוסערינג. זיא אחַכטע אחַן עם זַן ביידען, זַן ביי=
דען עקען. 30. עם ווחַרען לזחַמען חַכט ברעטטער, אונד דחַלו זיל=
בערנע פֿיסע, זעכצעהן טטיק; מיאחַה לווייא פֿיסע אונטער מיינעם
ברעטטע. 31. אחַן אחַכטע ריגעל פֿחַן שטים=החַלז, פֿינף טטיק פֿיר
דיא מיינע זייטעווחַנד דער ווחַהנונג. 32. אונד פֿינף טטיק ריגעל
פֿיר דיא זַנדערע זייטעווחַנד דער ווחַהנונג, אונד פֿינף טטיק ריגעל
פֿיר דיא הינטערווחַנד דער ווחַהנונג, נור ווערטליכען זייטע. 33. אחַן
אחַכטע דען מיטטעלטטען ריגעל, דער דורך דיא ברעטטער גינג,
פֿחַן מיינעם עגדע נום זַנדערן. 34. דיא ברעטטער בעזעגטע אחַן מיט
גחַלד, דיא ריגעל דחַרין זַוזַ דורך ווען דיא ריגעל גע=
טטעקט ווערדען; אונד אויך דיא ריגעל ווערדען מיט גחַלד בעזעגט.
35. אחַן אחַכטע אויך מיינען פֿחַרהחַנג פֿחַן בלויער, פורפּורראחַטהער,
האַכראחַטהער ווחַלזע, אונד זעכספֿחַך געלווירכטעם גחַרן, מיט כֿיגורען
פֿחַן כרוכים דורכווירקט, קונסטוועבערחַרבייט אחַכטע אחַן זיא.
36. דחַלו פֿיער זיילען פֿחַן שטים=החַלז, בעזעגטע זיא מיט גחַלד, מיה=
רע החַקען ווחַרען גחַלד, אחַן גחַם לו דען זיילען פֿיר זילבערנע פֿיסע.
37. אחַן אחַכטע מיינע דעקע נום מיינגחַנגע דעם געלעלטס, פֿחַן
בלויער, פורפּורראחַטהער, האַכראחַטהער ווחַלזע, אונד זעכספֿחַך געלווירכ=
טעם גחַרן, טטיקערחַרבייט. 38. דחַלו פֿינף זיילען נעבסט החַקען,
מיהרע קנייפֿע אונד מיהרע רייפֿען מיט גחַלד בעזעגט, דחַלו אויך
פֿינף קופֿפֿערנע פֿיסע.

לז 1. בצלאל אחַכטע דיא זונדע אום שטים=החַלז, דריטטהַלב
עלען דיא זַנגע, זַנדערטהַלב עלען דיא בריידע, אונד זַנדערט=

חוים דעם סטאַאט דן. 35. ער האָט זיך איט וויזער קונסטגעסיק־
לִיכקייט פֿערזעהען, זו פֿערפֿערטיגען אַלע ווערקע דעם מיימטערס
חונד זינגריִיכען קינסטלערס, חויך דעם קונסטסטיקערס, זין בלויער,
פורפורראָטהער חונד האָכראָטהער ווּאָלע, ליינען גאָרן, חונד דעם
ווּעבערס, אַלער האַנדווערקער חונד זינגריִיכער קינסטלער.

לן 1. זון מאָכטען בצלאל חונד אהליאב, חונד יעדער קונסטפֿער־
סטאַנדיגע מאַן, דעם דער עווינע ווייזהייט חונד פֿערנונפֿט זון דאָ־
הערן גענעבען, חוט זו בעגריִיפֿען, ווי דיא קונסטאַרבייט זוא דינס־
טע דעם הייליגטהוים גאַנאָכט ווערדען חוסטע, זין אַלען סטיקען,
ווי דער עווינע עס בעפֿאָהלען. 2. משה זים רופֿען דען בצלאל חונד
אהליאב חונד יעדען קונסטפֿערסטאַנדיגען מאַן, דעם דער עווינע ווי־
הייט זין דאָ הערן גענעבען, ווען זיין הערן אַנטריב, זיך אַן דיא
אַרבייט זו מאַכען, זיא זו פֿערפֿערטיגען. 3. זיא נאָהאָן פֿאַן משה
זין עאפֿאַנג, דיא גאַנצע העבע, וועלכע דיא קינדער ישראל'ס גע־
בראַכט האַטטען, דיא קונסטאַרבייט דעם הייליגען דינסטעס זו פֿער־
פֿערטיגען, זיא אַבער פֿוהרען פֿאַרט נאָך אַלע אָרגען זו בריִנגען.
4. עגדליך אַבער קאָאָען דיא קינסטלער, וועלכע דיא קונסטווערק
דעם הייליגטהוים פֿערפֿערטיגטען, יעדער פֿאַן זיינעם קונסטווערק
וועלכעם ער פֿערפֿערטיגטע, 5. חונד ספראַכען זו משה: דיא לייט
בריִנגען אָפֿט, פֿאַם הינריִיכענד חיזט זום גאַבראויך דעם ווערקס, דאָ־
דער עווינע זו פֿערפֿערטיגען בעפֿאָהלען האָטטען. 6. דאַ בעפֿאָהל משה
דאַם אָאָן זיא לאַגער חויסריף ווי פֿאָלגט: אַאָן אָדער פֿרוי זאָל
נאָאַאַך עטוואָס אָהער אַנטאַפֿפֿען, זור הייליגען העבע, חונד דאָ־
פֿאָלק האָרטע חויף זו בריִנגען. 7. דער פֿאָרראַטה פֿאַן אַרבייט ווּאַר
הינריִיכענד זור פֿערפֿערטיגונג דעם גאַנצען ווערקס, חונד בליב דאָ־
פֿאַן נאָך חיבריג. 8. דיא קונסטפֿערסטאַנדיגען חונטער דען האַנד־
ווערקירן פֿערפֿערטיגטען זוערסט דיא ווּאָהנונג חוים לעהן טעפּיכען
פֿאַן זעכפֿאַך געלווירנטעם גאַרן, בלויער, פורפורראָטהער חונד האָכ־
ראָטהער ווּאָלע, איט פֿיגורען פֿאַן כרובים דורכווירקט, נאָך קונסט־
ווערבייט ווּאָרדען זיא גאַאַאַכט. 9. דיא לענגע יעדעם טעפּיכס
ווּאַר אַכטציג חונד לוּאַנליג עלען, חונד דיא בריִיטע יעדעם טעפּיכס
פֿיער עלען, אַלע טעפּיכע האַטטען חייגערליי אַאָאָס. 10. אַאָן פֿיג־
טע פֿינף טעפּיכע חיינען אַן דען אַנדערן, חונד פֿינף טעפּיכע אַיין
סטיק אַן דאָ: אַנדערע. 11. אַאָן אַאַכטע חויך טליפֿען פֿאַן בלויער
ווּאָלע, אַק זויא דעם חיינען טעפּיכס, ווּעלכער אַן דעם לוּאָאָן־
גאַהעפֿטטען דער חיינערסטע, חונד עבען זו פֿינף אַאַכטע אַאָן אַק
זויא דעם טעפּיכס, ווּעלכער אַן דעם אַנדערן העפֿטע דער חיי־
נערסטע חיזט. 12. פֿינפֿליג טליפֿען אַאַכטע אַאָן דען חיינען
טעפּזיך, חונד פֿינפֿליג טלי פֿען אַן דאָ: עגדע דעם טעפּיכס,
כער עלען, אַלע טעפּיכע האַטטען חיינערליי אַאָאָס. 13. אַאָן פֿיג־
גאַלדענע ספאַנגען, ווען אַאָן זון פֿערזיטטעלפֿט דער האַקען, דיא
טעפּיכע אַן חיינאַנדער פֿיגטע, זו ווּאַרד דיא ווּאָהנונג חיין גאַנצעס.
14. זאָן אַאַכטע חויך טעפּיכע פֿאַן ליגענהאָאָר, לום גאַלטטע זי־
בער דיא ווּאָהנונג, חיילך סטיקע אַאַכטע אַאָן. 15. דיא לענגע יעדעס
טעפּיכס דרייפֿיג עלען, חונד דיא בריִיטע יעדעס טעפּיכס
ווי־ פֿיער עלען. דיא חיילך טעפּיכע האַטטען חיינער־
ליי אַאָאָס. 16. אַאָן העפֿטעטע דיא פֿינף טעפּיכע בעזאַנדערס,

סיידונק דעם חלוערהיילונגסטען. 13. דען טים, דיא סמחנקען חונד
חלוע זיינע גערחטהע דחלו, חונד דחז טויחברחד. 14. דען לייכטער,
זיינע גערחטהע חונד לחמפען, חונד דחז חהל. 15. דען רייכערחלטחר,
זיינע סטחנגען דחז; זחלבחהל חונד דחז רייכערלייג פחן עדלען מפע=
לעריין, חונד דיא דעקע פחר דעם חיינגחנג, נעחליך פחר דעם חיינ=
גחנג דער וחהנונג. 16. דען חלטחר דעם גחנצען חפפערם, דחז קופ=
פערנע זיבווערק דחלו, סטחנגען חונד חלוע דיא גערחטהע, דחז בע=
קען חונד זיין גערחטהע. 17. דיא גרסטריקטען חואהחנגע דעם פחר=
הופם, דיא זילען חונד דיא פיסע חונד דעקע פחר דעם טהורע
דעם פחרהופם. 18. דיא נחגעל דער וחהנונג, דיא נחגעל דעם פחר=
הופם חונד חיהרע סטריקע. 19. דיא גרוחנדער לום חיינפחקען,
לום דינסט חיא היליגטהום. דיא היליגען גרוחנדער פיר אהרן דען
פריסטער חונד דיא גרוחנדער זיינער זחהנע, בייא חיהרעם פרים=
טערדינסט. 20. הירוף גינגען דיא גרחייניע דער קינדער ישראל'ס
פחן משה וערק. 21. זחדחן קחחמען זיא, יעדער חחן, דען זיין הערץ
חלטריב, חונד דען זיין גרחיטה בעוחגען, דיא ברחכטען דיא העבע
דעם עוויגען; לור פערפערטיגונג דעם סטיפטטלעלטם, חונד דען דחלו
גרהריגען ווערקען, חויך לו דען היליגען קליידערן. 22. עם קחחמען
חחנכער חונד וייבער, וועך חילדעם הערלעגם ווחך, דיא ברחכטען
חחרעריגע, פינגערריגע חונד חרחבחנדער, חלערליא גילדען גר=
סחיידע, חונד יעדער חחן, דער דעם עוויגען לו עהרען חיינגעם
גחוד גרווידמעט החטטע. 23. פערנער יעדער חחן, דער חין זיינעם
פערחגען החטטע בלויע, פורפורחטהע חונד החכרחטהע ווחלע,
זיינענגחרן חונד לינגעהחרע, רחטהגעפחרבטע ווידדערפעלע, פעלע
פחן תחשים, דיא ברחכטען עם. 24. ווער חיינע העבע פחן זילבער
חדער קופפער חויפגעברחכט החטטע, ברחכטען דיא העבע דעם
עוויגען, חויך ווער שטים=הלן חין זיינען פערחגען החטטע, לו פער=
פערטיגונג דעם ווערקם, דיא ברחכטען עם. 25. קונסטפערסטחנ=
דיגע וייבער ספחנען חיט חיהרען החנדען, חונד ברחכטען דחז גר=
ספינסטע, חן בלויער, פורפורחטהער חונד החכרחטהער ווחלע,
חונד זיינענגחרן. 26. דיא חיינע גען, דיא חיהר הערץ חונד
קונסטגעסיקליכקייט דחלו חכטריב, ספחנען דיא ליגענהחרע. 27. דיא
פירסטען ברחכטען שהם = סטיינע, חונד חיינגעפחסטע עדעלסטיינע,
לום חבערחכטעל חונד ברוסטסילדע. 28. חויך דחז געווירל, חונד
דחז חהל לום לינדען, לום זחלבחהל חונד רייכערליגע פחן עדלען מפע=
לעריין. 29. יעדער חחן חונד פרויח, וחם חיהר הערץ פרייחווילליג
ויך עגטלוחסען, לו דעם גחנלען קונסטווערקע לו ברינגען, וועלכעם
דער עוויגע לו חחכען, דורך משה בעפחהלען החטטע, ברחכטען דיא
קינדער ישראל'ס חיינע פרייחווילליגע סטייער, דעם עוויגען לו עה=
רען. 30. משה ספרחך לו דען קינדערן ישראל'ס, זעהט! דער עוי=
גע החט נחחמנטליך ערנחנט: בצלאל, זהן חורי, זהן חור, חויס
דעם סטחחם יהודה. 31. ער החט חיהן חיט גחטטליכעם גייסטע,
חיט וייזהייט, חיט פערנופט, חיט וויסענסחפט, חונד חיט חלער=
לייא קונסטגעסיקליכקייט ערפילט. 32. גערחנקען חויס לודעגקען,
חין גחלד, זילבער חונד קופפער לו חרבייטען. 33. חויך חין סטיין=
חרבייט, לו פחסען, חונד חין החלחרבייט, חין חלערן זינגרייכען קונס=
טען לו חרבייטען. 34. ער החט חיהם חויך דיא גחבע לו חונטער=
ריכטען חין דחז הערץ געלעגט, חיהם חונד אהליאב זהן אחיסמך,

ספיוש, מוז טרַנק קיינען טרַנק. דער עוּיגע טריעב מוין דיא מַפּעלן דיא וואָרטע דעם בוגדעם, נאָמליך דיא נעהן גענאָטהע. 29. חַלם משה הערונטער גינג פּאָן דעם בערגע סיני, דיא ביידען טאַפּעלן דעם לייגנימעם הַחטא משה אין דער הַנד, חַלם ער פּאָן דעם בערגע הערונטער גינג, וּן וואָסטע משה נים, דַם דיא הויט וויינעם חַנגעזיכטם סטרַהלען וואָרן, ווייל דער עוּיגע מיט מיהם גספּרַכען האַטטע. 30. חַלם אהרן מונד חַלע קינדער ישראל משה נַזוהען, מונד זיהע! זיין חַנגעזיכט וואָרן לִיכטסטרַהלען פּאָן זיך, דַם פּירכטעטן זיא זיך, נו מיהם הינלוטרעטען. 31. משה חַבער ריעף מיהנען נו, דַם קעהרטען זיא נו מיהם לוריק, אהרן מונד חַלע פּירסטען מונטער דער גמאיינדע, דַם רעדעטע משה מיט מיהם נען. 32. הערנַך חַבער טרַנטען חַלע קינדער ישראל'ס הינו, מונד ער בעפַּהלן מיהנען חַלעם וואָם דער עוּיגע מיט מיהם גערע דעט הַחטא, מוין דעם בערגע סיני. 33. חַלם משה מיט מיהנען מוסגערעדעט הַחטא, טהַט ער מיינע בעדעקונג פּאָר זיין גע זיכט. 34. זוּ חַפּט חַבער משה פּאָר דען עוּיגען קַחַק, מיט מיהם נו רעדען נַהַם ער דיא בעדעקונג חַב, בים ער וויעדער הינוים גינג. חַלסדַן גינג ער הינוים, מונד רעדעטע מיט דען קינדערן ישראל'ס, וואָם מיהם גענַטהנען וואָרדען. 35. דַם זַהען דיא קינ דער ישראל'ס דַם חַנגעזיכט משה'ס, דַם עם סטרַהלען וואָרן, דַם נעזיכט, בים ער וויעדער הינין גינג מיט דעם עוּיגען נו ספּרעכען.

ויקהל

לה. 1 משה לים דיא גַנצע גמאיינדע דער קינדער ישראל'ס פּער זַמַמלט, ספּרַנך נו מיהנען: דיזעם זינד דיא דינגע, וועלכע דער עוי גע נו פּערפּערטיגען בעפַּהלען האַט. 2 ועכס טַגע חַבער דַרף נור האַנדוערקסחַרבייט גענַכט וועדען, זַל זיבענטען טַגע זוּן מיין הייליגטהום זיין, מיין פּייערטַג דער ערסטען קוַסע, דעם מיך מיין הייליגטהום זיין, מיין פּייערטַג דער ערסטען קוַסע, דעם עוּיגען נו עהרען, וער זַן דעמזעלבען האַנדוערקסחַרבייט פּערריכ טעט, זוּן גענַכדעט וועדען. 3 מיהר זוּלט מין חַלען מייערען וואָהנונגען, זַם שבת קיין פּייער חַנלינדען. 4 משה ספּרַנך פּערנעם נו דער גַנצען גמאיינע דער קינדער ישראל'ס, ווי פּאָלגט: דיזעם האַט דער עוּיגע בעפַּהלען, מיך נו זַגען. 5 נעהמט פּאָן דעם מייערינגען מיינע העבע מוין, דעם עוּיגען נו עהרען, וואָם יעדער מוים דער מילדע זיינעם הערלעגם בעווילִיגט, זַל ער ברינגען, דיא העבע נעמליך, דיא דעם עוּיגען געווייהט וועדע, גָלד, זילבער מונד קופּפּער. 6 מוין בלוי, פורפורראָטהע מונד האָכראָטהע וואָלע, ליי נען גַרן מונד ליגענהַרע. 7 רַטהגעפַּרבטע ווידערפּעלע, פּעלע פּאָן חחשים מונד שטים־האָלן. 8 אָהל נום לייכטען, גענירלע נום זַלבען, מונד נום רייכערווערק. 9 שהם־סטיינע, מונד מיינע־ פּאָסטע עדעלסטיינע, נום חַבערראָכטעל מונד נום ברוסטטיל. 10 מונד יעדער קונסטפּערסטַנדיגע מונטער מייך, זַל האָאָטן מונד דַנזיע־ נִגע פּערפּערטיגען, וואָם דער עוּיגע בעפַּהלען האַט. 11 דיא וואָהנונג. דַם: נעלט מונד דיא דעקע דַלו, דיא סטַנגען, דיא בריע טער, דיא ריגעל, דיא זילפען מונד דיא פּיסע דַלו. 12 דיא לַדע, דיא סטַנגען מונד דען דעקעל דַרויף, מונד דען פּאָרהַנג נור חַב־

הייטט געניעטהע. מיך טרייבע פֿאר דיר מוים, דאַז פֿאָלק אמרי, כנענ, חתי, פּרזי, חוי מוד יבוסי. 12. היטהע דיך, דאַס דוא קיי= נען בונד מאַכעסט, מיט דעם בעוואָהנער דעם לאַנדעם, וועלכעם דוא מיט קריעג בעליעהעסט, עד מאָכטט דיר מיינע סלינגע וועדען (דאַז הייסט, דיך מיכם פֿערדערבען סטירלען). 13. מיהר זאָלט פֿיעלאַהר מיהרע מַלטאָרע נידערריסען, מיהרע בילדזיילען צערברע= כען, מוד מיהרע המיינע ניעדערהויען. 14. דען דוא זאָלסט פֿאָר קיינעם מַנדערן גאָטטלייכען וועזען נור פֿערפֿאַלען, דען דער עוויגע פֿיהרט מוך דען נאַמען מיפֿערער, ער מיזט מיין מיי= פֿערפֿאָלער גאָטט, דער קיינען נעבען זיך ליידען קאַן. 15. וועז דוא נון מיינען בונד מאַכסט מיט דעם בעוואָהנער דעם לַאַנדעם, מוד זיא וועדען מיט מיהרען גאָטטערן מונלוכט טרייבען, מוד מיהרען גאָט= טערן אָפּפֿער סלאַכטען, זא מאַכעד קאָנטע דיך מיינלאַדען, מוד דוא פֿאָן זיינעם אָפּפֿער עסען. 16. דוא וירדעסט מוך פֿאָן זיינען טאָכטערן פֿיר דיינע זאָהנע מוסוכען, מוד וען דען זיינע טאָכטער מיט מיהרען גאָטטערן מונלוכט טריבען, זא וירדען זיא דיך מיט מיהרע המיינע ניעדערהויען. 17. מאַכע נור מונלוכט מיט מיהרען גאָטטערן פֿערפֿיהרען. 18. בע= דיר מיבערהויפט קיינע גאָטטער פֿאָן מעטאַל געגאָסען. 19. מַלעם ערסטלינג רער גע= בוֹרט מיר לו, מוך וואַס דיין פֿיהע פֿאָן מַנלייכען יונגען וירפֿט, דאַז ערסטלינג פֿאָן מיינעם מַכסען מוד פֿאָן א יעד מאַפֿע. 20. דאַז ערסטלינג מיינעם עזעל זאָלט דוא מיט מיינעם טאַפֿע לאַסקויפֿען, וען דוא עם מַבער ניכט לאַסקויפֿסט, זא מוסט דוא מיהם דאַז געניק צערבראַכען, דיא גערסטגעבאַרנער דיינער המיינע זאָלסט דוא לאַסקויפֿען, אבן זאָל ניכט פֿאָר מיר ערסיינען, (המיינע אָפּפֿער). 21. זעכס טאַגע קאַנסט דוא מַרבייטען, אבער מיבעדען טאַגע מַבער, זאָלסט דוא פֿייערן. זעלבסט לור לייט דעם פֿעלדגעדם, מוד דער ערנדטע זאָלסט דוא פֿייערן. 22. דאַז וואַכעפֿעסט זאָלסט דוא האַלטען, דאַס פֿעסט דער ערסטלינגע פֿאָן דעם פֿרוכטמייברינגענס, וען דאַז יאָהר זיינען קרייסלויף בעסלויסט. 23. דריא מאַהל מיך יאָהר זאָלען מַלע דיינע מַנגעסיכטער זעהען ערסיינען פֿאָר דעם העררן, דעם עוויגען, פֿאָר דעם גאָטטע ישראל'ס. 24. דען מיך ווערדע פֿאָלקער פֿאָר דיר מוסטרייבען, מוד דיינע גרעכלען ערוויטערן. דעכאָך זאָלסט זיך כיא מַכד גלוסטען לאַסען, וען דוא היגוף געהסט פֿאָר דעם עוויגען דיינעם גאָטטע לו ערסיינען, דריא מאַל מיך יאָהר. 25. טלאַכטע מיין חפֿער ניכט בייך געזויערטעז ברוֹדע, מוך פֿאָן דעם חפֿער דעם חיבערטרייטונגספֿעסטעם זאָל ניכט דיא נאַכט היגדורך בים מך מאָרגען בלייבען. 26. דיא ערסטלינגע דיינער פֿרוכטען לאַנדפֿריכטע זאָלסט דוא מין דאַז הוים דעם עוי= גען דיינעם גאָטטעם ברינגען. קאָכע קיין יונגעם פֿיהע מין דער מילך זיינער מוטטער. 27. דער עוויגע ספראַך לו משה: סרייבע דיר דיזע וואָרטע מוך, דען מוך דען מינהאַלט דיזער וואָרטע מא= כע מיך איט דיר מוד ישראל מיינען בונד. 28. משה בליב דאַזעלבסט בייא דעם עוויגען; פֿיערליג טאַגע מוד פֿיערליג נאַכטע, עס קיינע

איט דעם נאמען דעס עויגען פֿאָר דיר מויסרופֿען, וויא איך גערעדט
בין, וועם איך גערעדט בין, חוגד איך ערבאַרמע, דעסטן איך איך
ערבאַרמע. 20. דער עויגע פֿוהר פֿאָרט: דוא קאַנסט איין מענטשן
ניכט טויטן, דען קיין מענט טויעט איך חוגד בלייבט מען לעבטן.
21. דער עויגע טפֿרעך פֿערנער: היער חיזט מיינע סטעלע בייא
איר, דוא קאַנסט דוא חויך דעם פֿעלזען סטעהטן. 22. וועט נון
מיינע העררליכקייט פֿאָרבייבער ניהרד, וועלדע איך דיך אין
דיא העהלע דעם פֿעלזעס טהון, חוגד מיינע האַנד מיבער דיך דעקטן
(דאַז היימט, דיך מין מיינטן מענטיגטן סוטן נעהמען, חוגד פֿער=
היטהטן, דאַם דוא ניכט דאַז מענטליכטן סוטעמט), 23 בים מיינע הערר=
ליכקייט פֿאָרבייבער זיין ווירד. 23. וועט איך דען מיינע האַנד פֿאָן
דיר נעהמען (דאַז היימט, דיינען בליקטן מיהרע פֿרייהייט לאַמט),
אָן ווירסט דוא מיינער ערסיינונג פֿאָן הינטטן נאַכטויטן, אבער
טליכטן אַבער קאַן ניכט געסויעט ווערדטן.

לך 1. דער עויגע טפֿרעך צו משה: הויע דיר צוויא סטיינערנע
טאַפֿעלן, ווי דיא ערסטטן ווארטן, אָן ווילל איך אויך דיא טאַפֿעלן
דיא ווארטע סרייבטן, דיא אויך יענטן טאַפֿעלן ווארטן, וועלכע דוא
צערבראַכטן האַסט. 2. זייא אויך אַרגטן דאַמיט פֿערטיג, דוא
אָלסט נאַכוויך אַרגטן דען בערג סיני היגפֿעהטן, חוגד דארטע
אויך דער טפיטצע דעם בערגעס איך ערווארטטן. 3 גיעאַנד אָן
איט דיר היגפֿעהטן, אויך אָן גיעאַנד געזעהטן וועדטן אויך
דעם גאַנצטן בערגע, אָגאַר דאַז קלייגע פֿיעה חוגד רינדפֿיעה אָלטן
ניכט וויידטן פֿרעסטן דען בערג הין. 4. משה הויעטע צוויא סטיי=
נערנע טאַפֿעלן ווי דיא ערסטטן ווארטן, סטאַנד פֿריה אַרגענם
אויך, סטיעג אויך דען בערג סיני, ווי מיהם דער עויגע בעפֿאָהלטן,
אוד נאַהם דיא ביידטן סטיינערנע טאַפֿעלן איט. 5. דער עויגע איס
איך אין מיינער ווארק העראַב, סטעלטע איך בייא מיהם הין, חוגד
ריעף איט נאַמען דעס עויגטן. 6. נאַמוך דיא ערסיינונג דעס עוי=
גטן צאַג פֿאָר משה פֿארבייא, חוגד ריף: דער עויגע מיזט מונפֿער=
מֶנדערליך דאַז עויגע וועזטן, אין אָלמאַכטיגער גאַטט, אָלבארמהער=
ציג אוד אָלגנאַדיג, לאַנגמיטהיג, פֿאָן אונענדליכער הולד אוד טרייע.
7. דער זייא הולד דעם טויזענדסטטן גענעכט נאַך אויפֿבעהאַלט,
דער מיסעטהאַט, אַבפֿאַלל אוד זינד פֿערגיבט, דער אַבער ניכטס
אַהנט אַהנדונג היגעהטן לאַסט, פֿיעלמעהר דיא מיסעטהאַט דער
אָלטערן הייזוכט, אָן קינדערן אוד קינדסקינדערן, אויף דרישטטן
אוד פֿיערטטן גענעכט. 8. משה מיילטע, נייגטע זיך צור ערדע,
וואַרף זיך הין צום אַבעטהטן. 9. אוד טפֿראַך: דאַז איך גנאַדיג אין
דען אויגען מייגעס העררן גענפֿונדען, אָ אַגַ דאַך אין הערר זעלבסט
איט אוגס גיהען, דעם אויזט לוואַר אין האַלסטאַרריגעס פֿאָלק, אַלזיין
פֿערגיב אונזערע מיסעטהאַטטן אוד זינדען, אוד נים אוגס צו דיי=
נעם אייגענטהום אָן. 10. יעגער טפֿראַך: זיה! איך אַכַ מייגען
בונד (דאַז היימט, גענע דיר דיא פֿערזיכערונג), פֿאָר דען אויגען
דיינעס גאַנצען פֿאָלקס וויל איך וואונדער טהון, דערגלייכען אויף דער
גאַנצען ערדע, אוד אונטער אַלזען מענטליאָנען ניכט גענעהען זינד,
דאַיט דאַז גאַנצע פֿאָלק, - אונטער וועלכעם דוא ביזט, ערקענע, וויא
ערסטוינליך דיא טהאַטטן דעס עויגען זינד, וועלכע איך פֿיר דיך טהון
וועדע. 11. בעאַכאַכטע צו דיינעם אייגענן בעפֿטען, וואַם איך דיר

ואת־הכפרת תתן על־הארן מלמעלה ואל־הארן תתן את־העדת אשר אתן אליך׃ 22 ונעדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על־ארן העדת את כל־אשר אצוה אתך אל־בני ישראל׃ 23 ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה ורמו קמתו׃ 24 וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב׃ 25 ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר־זהב למסגרתו סביב׃ 26 ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת את־הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו׃ 27 לעמת המסגרת יהיו הטבעת בתים לבדים לשאת את־השלחן׃ 28 ועשית את־הבדים עצי שטים ותפית אתם זהב ונשא בהם את־השלחן׃ 29 ועשית קערתיו וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו אשר יסך בהן לשתת בהם זהב סגור תעשה אתם׃ 30 ונתת על־השלחן לחם פנים לפני תמיד׃ 31 ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו׃ 32 וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני׃ 33 שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן־המנרה׃ 34 ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה׃ 35 וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים מן־המנרה׃ 36 כפתריהם וקניהם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור׃ 37 ועשית את־נרתיה שבעה והעלה את־נרתיה והאיר על־עבר פניה׃ 38 ומלקחיה ומחתתיה זהב סגור׃ 39 ככר זהב טהור יעשה אתה את כל־הכלים האלה׃ 40 וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מרא בהר׃

26 ואת־המשכן תעשה עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם׃ 2 ארך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמות מדה אחת ליריעות׃ 3 חמש היריעות תחברנה אשה אל־אחתה וחמש יריעת יחברנה אשה אל־אחתה׃ 4 ועשית לולאת תכלת על־שפת הירעה האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה הקיצונה בחברת השנית׃ 5 חמשים לולאת תעשה ביריעה האחת וחמשים לולאת תעשה בקצה היריעה אשר בחברת השנית מקבלת הלולאת אחת אל־אחתה׃ 6 ועשית חמשים קרסי זהב וחברת את־היריעת אשה אל־אחתה בקרסים והיה המשכן אחד׃ 7 ועשית יריעת עזים לאהל על־המשכן עשתי עשרה יריעת תעשינה׃ 8 ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמות אחת עשרה היריעת מדה אחת ליריעת׃ 9 וחברת את־חמש היריעת לבד ואת־שש היריעת לבד וכפלת את־היריעה הששית אל־מול פני האהל׃ 10 ועשית חמשים לולאת על־שפת היריעה האחת הקיצונה החברת וחמשים לולאת על־שפת היריעה החברת השנית׃ 11 ועשית חמשים קרסי נחשת והבאת את־הקרסים בלולאת וחברת את־האהל והיה אחד׃ 12 והנותר הנותר ביריעת האהל חצי היריעה הנותרת תסר על־אחרי המשכן׃ 13 והאמה מזה והאמה מזה בנותר באורך יריעת האהל על־צדי זה וזה על־צדי המשכן לכסת אתו׃ 14 ועשית מכסה לאהל עורת אילם מאדמים וכסה עורת תחשים מלמעלה׃ 15 ועשית את־הקרשים למשכן עצי שטים עמדים׃ 16 עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד׃ 17 שתי ידת לקרש האחד משלבת אחת לקרש האחד כן תעשה לכל קרשי המשכן׃ 18 ועשית את־הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה׃ 19 ומאדים תעשה על־עשרים הקרש ארבעים אדני כסף תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתיו׃ 20 ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשרים קרש׃ 21 וארבעים אדניהם כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד׃ 22 ולירכתי המשכן ימה תעשה ששה קרשים׃ 23 ושני קרשים תעשה למקצעת המשכן בירכתים׃ 24 והיו תאמים מלמטה ויחדו יהיו תמים אל־הראשו אל־הטבעת האחת כן יהיה לשניהם המה למקצעת יהיו׃ 25 והיו שמנה קרשים ואדניהם כסף שש עשרה אדנים שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד׃ 26 ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע האחת למשכן׃ 27 וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה׃ 28 והבריח התיכן בתוך הקרשים מבריח מקצה אל־קצה׃ 29 והקרשים תצפה זהב ואת־טבעתיהם תעשה זהב בתים לבריחם וצפית את־הבריחם זהב׃ 30 והקמת את־המשכן כמשפטו אשר הראית בהר׃ 31 ועשית פרכת תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר כרבים מעשה חשב יעשה אתה׃ 32 ונתתה אתה על־ארבעה עמדי שטים מצפים זהב וויהם זהב על ארבעה אדני כסף׃ 33 ונתתה את־הפרכת תחת הקרסים והבאת שמה מבית לפרכת את ארון העדת והבדיל הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים׃ 34 ונתת את־הכפרת על־ארון העדת בקדש הקדשים׃ 35 ושמת את־השלחן מחוץ לפרכת והמנרה נכח השלחן על־צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על־צלע צפון׃ 36 ועשית מסך לפתח האהל תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם׃ 37 ועשית למסך חמשה עמדי שטים וצפית אתם זהב וויהם זהב וייצקת להם חמשה אדני נחשת׃

27 ועשית את־המזבח עצי שטים חמש אמות ארך וחמש אמות רחב המזבח רבוע יהיה ושלש אמות קמתו׃ 2 ועשית קרנתיו על־ארבע פנתיו ממנו תהיינה קרנתיו וצפית אתו נחשת׃ 3 ועשית סירתיו לדשנו ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו לכל־כליו תעשה נחשת׃ 4 ועשית לו מכבר מעשה רשת נחשת ועשית על־הרשת ארבע טבעת נחשת על ארבע קצותיו׃ 5 ונתתה אתה תחת כרכב המזבח למטה והיתה הרשת עד חצי המזבח׃ 6 ועשית בדים למזבח בדי עצי שטים וצפית אתם נחשת׃ 7 והובא את־בדיו בטבעת והיו הבדים על־שתי צלעת המזבח בשאת אתו׃ 8 נבוב לחת עשה אתו כאשר הראה בהר כן יעשו׃ 9 ועשית את־חצר המשכן לפאת נגבה תימנה קלעים לחצר שש משזר מאה אמה אורך לפאה האחת׃ 10 ועמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת וויהם כסף׃ 11 וכן לפאת צפון באורך קלעים מאה אורך ועמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת וויהם כסף׃ 12 ורחב החצר לפאת ים קלעים חמשים אמה עמודיהם עשרה ואדניהם עשרה׃ 13 ורחב החצר לפאת קדמה מזרחה חמשים אמה׃ 14 קלעים חמש עשרה אמה לכתף עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה׃ 15 ולכתף השנית חמש עשרה קלעים עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה׃ 16 ולשער החצר מסך עשרים אמה תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם עמודיהם ארבעה ואדניהם ארבעה׃ 17 כל־עמודי החצר סביב מחשקים כסף וויהם כסף ואדניהם נחשת׃ 18 ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים וקמה חמש אמות שש משזר ואדניהם נחשת׃ 19 לכל־כלי המשכן בכל־עבדתו ויתדתיו וכל־יתדת החצר נחשת׃ 20 ואתה תצוה את־בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד׃ 21 באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על־העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד־בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל׃

28 ואתה הקרב אליך את־אהרן אחיך ואת־בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו־לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן׃ 2 ועשית בגדי־קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת׃ 3 ואתה תדבר אל כל־חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את־בגדי אהרן לקדשו לכהנו־לי׃ 4 ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי־קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו־לי׃ 5 והם יקחו את־הזהב ואת־התכלת ואת־הארגמן ואת־תולעת השני ואת־השש׃ 6 ועשו את־האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה חשב׃ 7 שתי כתפת חברת יהיה־לו אל־שני קצותיו וחבר׃ 8 וחשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר׃ 9 ולקחת את־שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל׃ 10 ששה משמותם על־האבן האחת ואת־שמות הששה הנותרים על־האבן השנית כתולדתם׃ 11 מעשה חרש אבן פתוחי חותם תפתח את־שתי האבנים על־שמות בני ישראל משבצת זהב תעשה אתם׃ 12 ושמת את־שתי האבנים על כתפת האפד אבני זכרון לבני ישראל ונשא אהרן את־שמותם לפני יהוה על־שתי כתפיו לזכרון׃ 13 ועשית משבצת זהב׃ 14 ושתי שרשרת זהב טהור מגבלת תעשה אתם מעשה עבת תתן את־השרשרת העבתים על־המשבצת׃ 15 ועשית חשן משפט מעשה חשב כמעשה אפד תעשנו זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר תעשה אתו׃ 16 רבוע יהיה כפול זרת ארכו וזרת רחבו׃ 17 ומלאת בו מלאת אבן ארבעה טורי אבן טור אדם פטדה וברקת הטור האחד׃ 18 והטור השני נפך ספיר וישפה׃ 19 והטור השלישי לשם שבו ואחלמה׃ 20 והטור הרביעי תרשיש שהם ויספה מסבת זהב תהיינה במלואתם׃ 21 והאבנים תהיינה על־שמת בני ישראל שתים עשרה על־שמתם פתוחי חותם איש על־שמו תהיינה לשנים עשר שבט׃ 22 ועשית על־החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב טהור׃ 23 ועשית על־החשן שתי טבעת זהב ונתתה את־שתי הטבעת על־שני קצות החשן׃ 24 ונתתה את־שתי עבתי הזהב על־שתי הטבעת אל־קצות החשן׃ 25 ואת־שתי קצות שתי העבתים תתן על־שתי המשבצת ונתתה על כתפת האפד אל־מול פניו׃ 26 ועשית שתי טבעת זהב ושמת אתם על־שני קצות החשן על־שפתו אשר אל־עבר האפד בית׃ 27 ועשית שתי טבעת זהב ונתתה אתם על־שתי כתפת האפד מלמטה מלפניו אל־מול מחברתו מעל חשב האפד׃ 28 וירכסו את־החשן מטבעתיו אל־טבעת האפד בפתיל תכלת להיות על חשב האפד ולא יזח החשן מעל האפד׃ 29 ונשא אהרן את־שמות בני ישראל בחשן המשפט על־לבו בבאו אל־הקדש לזכרון לפני יהוה תמיד׃ 30 ונתת אל־חשן המשפט את־האורים ואת־התמים והיו על־לב אהרן בבאו לפני יהוה ונשא אהרן את־משפט בני ישראל על־לבו לפני יהוה תמיד׃ 31 ועשית את־מעיל האפד כליל תכלת׃ 32 והיה פי־ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע׃ 33 ועשית על־שולי מעילו רמני תכלת וארגמן ותולעת שני על־שוליו סביב ופעמני זהב בתוכם סביב׃ 34 פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על־שולי המעיל סביב׃ 35 והיה על־אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל־הקדש לפני יהוה ובצאתו ולא ימות׃ 36 ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש ליהוה׃ 37 ושמת אתו על־פתיל תכלת והיה על־המצנפת אל־מול פני המצנפת יהיה׃ 38 והיה על־מצח אהרן ונשא אהרן את־עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על־מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה׃ 39 ושבצת שש תשבץ מצנפת שש תהיה ואבנט מעשה רקם תעשה׃ 40 ולבני אהרן תעשה כתנת ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת׃ 41 והלבשת אתם את־אהרן אחיך ואת־בניו אתו ומשחת אתם וכהנת אתם ומלאת את־ידם וקדשת אתם וכהנו־לי׃ 42 ועשה להם מכנסי־בד לכסות בשר ערוה מחלציים ועד־ירכים יהיו׃ 43 והיו על־אהרן ועל־בניו בבאם אל־אהל מועד או בגשתם אל־המזבח לשרת בקדש ולא־ישאו עון ומתו חקת עולם לו ולזרעו אחריו׃

29 וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אתם לכהן־לי קח פר אחד בן־בקר ושני אילם תמימם׃ 2 ומצות ולחת מצות ורקיקי מצות משחים בשמן סלת חטים תעשה אתם׃ 3 ונתתה אתם על־סל אחד והקרבת אתם בסל ואת־הפר ואת־שני האילם׃ 4 ואת־אהרן ואת־בניו תקריב אל־פתח אהל מועד ורחצת אתם במים׃ 5 ולקחת את־הבגדים והלבשת את־אהרן את־כתנת ואת־מעיל האפד ואת־האפד ואת־החשן וחגרת לו באבנט האפד׃ 6 ושמת המצנפת על־ראשו ונתת את־נזר הקדש על־המצנפת׃ 7 ולקחת שמן המשחה ויצקת על־ראשו ומשחת אתו׃ 8 ואת־בניו תקריב והלבשתם כתנת׃ 9 וחגרת אתם אבנט אהרן ואת־בניו וחבשת להם מגבעות והיתה להם כהנה לחק עולם ומלאת את־יד אהרן ואת־יד בניו׃ 10 והקרבת את־הפר לפני אהל מועד וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש הפר׃ 11 ושחטת את־הפר לפני יהוה פתח אהל מועד׃ 12 ולקחת מדם הפר ונתת על־קרנת המזבח באצבעך ואת כל־הדם תשפך אל־יסוד המזבח׃ 13 ולקחת את־כל־החלב המכסה את־הקרב ואת היתרת על־הכבד ואת־שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן והקטרת המזבחה׃ 14 ואת־בשר הפר ואת־עורו ואת־פרשו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת הוא׃ 15 ואת־האיל האחד תקח וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ 16 ושחטת את־האיל ולקחת את־דמו וזרקת על־המזבח סביב׃ 17 ואת־האיל תנתח לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו ותתן על־נתחיו ועל־ראשו׃ 18 והקטרת את־כל־האיל המזבחה עלה הוא ליהוה ריח ניחח אשה הוא ליהוה׃ 19 ולקחת את־האיל השני וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל׃ 20 ושחטת את־האיל ולקחת מדמו ונתת על־תנוך אזן אהרן וגל תנוך אזן בניו הימנית ועל־בהן ידם הימנית ועל־בהן רגלם הימנית וזרקת את־הדם על־המזבח סביב׃ 21 ולקחת מן־הדם אשר על־המזבח ומשמן המשחה והזית על־אהרן ועל־בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו והוקדש הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו׃ 22 ולקחת מן־האיל החלב והאליה ואת־החלב המכסה את־הקרב ואת יתרת הכבד ואת־שתי הכלית ואת־החלב אשר עליהן ואת שוק הימנית כי איל מלאים הוא׃ 23 וככר לחם אחת וחלת לחם־שמן אחת ורקיק אחד מסל המצות אשר לפני יהוה׃ 24 ושמת הכל על־כפי אהרן ועל כפי בניו והנפת אתם תנופה לפני יהוה׃ 25 ולקחת אתם מידם והקטרת המזבחה על־העלה לפני יהוה אשה הוא ליהוה׃ 26 ולקחת את־החזה מאיל מלואי אהרן והנפת אתו תנופה לפני יהוה והיה לך למנה׃ 27 והקדשת את־חזה התנופה ואת־שוק התרומה אשר הונף ואשר הורם מאיל המלאים מאשר לאהרן ומאשר לבניו׃ 28 והיתה לאהרן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל כי תרומה היא ותרומה תהיה מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה׃ 29 ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה־בם ולמלא־בם את־ידם׃ 30 שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא אל־אהל מועד לשרת בקדש׃ 31 ואת־איל המלאים תקח ובשלת את־בשרו במקום קדש׃ 32 ואכל אהרן ובניו את־בשר האיל ואת־הלחם אשר בסל פתח אהל מועד׃ 33 ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את־ידם לקדש אתם ורים לא־יאכל כי קדש הם׃ 34 ואם־יותר מבשר המלאים ומן־הלחם עד־הבקר ושרפת את־הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא׃ 35 ועשית לאהרן ולבניו ככל אשר צויתיך שבעת ימים תמלא ידם׃ 36 ופר החטאת תעשה ביום על־הכפרים וחטאת את־המזבח בכפרך עליו וסכתה אתו לקדשו׃ 37 שבעת ימים תכפר על־המזבח וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים כל הנגע במזבח יקדש׃ 38 וזה אשר תעשה על־המזבח כבשים בני־שנה שנים ליום תמיד׃ 39 את־הכבש האחד תעשה בבקר ואת־הכבש השני תעשה בין הערבים׃ 40 ועשרון סלת בלול בשמן כתית רבע ההין ונסך רבעית ההין יין לכבש האחד׃ 41 ואת־הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה ליהוה׃ 42 עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם׃ 43 ונעדתי שם לבני ישראל ונקדש בכבדי׃ 44 וקדשתי את־אהל מועד ואת־המזבח ואת־אהרן ואת־בניו אקדש לכהן־לי׃ 45 ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלהים׃ 46 וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים להשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם׃

30 ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו׃ 2 אמה ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ושתי אמות קמתו ממנו קרנתיו׃ 3 וצפית אתו זהב טהור את־גגו ואת־קירתיו סביב ואת־קרנתיו ועשית לו זר זהב סביב׃ 4 ושתי טבעת זהב תעשה לו מתחת לזרו על־שתי צלעתיו תעשה על־שני צדיו והיו לבתים לבדים לשאת אתו בהם׃ 5 ועשית את־הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב׃ 6 ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על־ארון העדת לפני הכפרת אשר על־העדת אשר אועד לך שמה׃ 7 והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את־הנרת יקטירנה׃ 8 ובהעלת אהרן את־הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם׃ 9 לא־תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו׃ 10 וכפר אהרן על־קרנתיו אחת בשנה מדם חטאת הכפרים אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם קדש קדשים הוא ליהוה׃ 11 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 12 כי תשא את־ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אתם ולא־יהיה בהם נגף בפקד אתם׃ 13 זה יתנו כל־העבר על־הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה׃ 14 כל־העבר על־הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה׃ 15 העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את־תרומת יהוה לכפר על־נפשתיכם׃ 16 ולקחת את־כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתתה אתו על־עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה לכפר על־נפשתיכם׃ 17 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 18 ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתתה אתו בין־אהל מועד ובין המזבח ונתתה שמה מים׃ 19 ורחצו אהרן ובניו ממנו את־ידיהם ואת־רגליהם׃ 20 בבאם אל־אהל מועד ירחצו־מים ולא ימתו או בגשתם אל־המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה׃ 21 ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק־עולם לו ולזרעו לדרתם׃ 22 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 23 ואתה קח־לך בשמים ראש מר־דרור חמש מאות וקנמן־בשם מחציו חמשים ומאתים וקנה־בשם חמשים ומאתים׃ 24 וקדה חמש מאות בשקל הקדש ושמן זית הין׃ 25 ועשית אתו שמן משחת־קדש רקחת מרקחת מעשה רקח שמן משחת־קדש יהיה׃ 26 ומשחת בו את־אהל מועד ואת־ארון העדת׃ 27 ואת־השלחן ואת־כל־כליו ואת־המנרה ואת־כליה ואת־מזבח הקטרת׃ 28 ואת־מזבח העלה ואת־כל־כליו ואת־הכיור ואת־כנו׃ 29 וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל הנגע בהם יקדש׃ 30 ואת־אהרן ואת־בניו תמשח וקדשת אתם וכהנו־לי׃ 31 ואל־בני ישראל תדבר לאמר שמן משחת־קדש יהיה־זה לי לדרתיכם׃ 32 על־בשר אדם לא יסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש יהיה לכם׃ 33 איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על־זר והכרת מעמיו׃ 34 ויאמר יהוה אל־משה קח־לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה׃ 35 ועשית אתה קטרת רקח מעשה רקח ממלח טהור קדש׃ 36 ושחקת מהדק ונתתה ממנה והפית לפני העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה־לכם׃ 37 והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא תעשו לכם קדש תהיה־לך ליהוה׃ 38 איש אשר יעשה כמוה להריח בה והכרת מעמיו׃

31 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 2 ראה קראתי בשם בצלאל בן־אורי בן־חור למטה יהודה׃ 3 וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל־מלאכה׃ 4 לחשב מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת׃ 5 ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל־מלאכה׃ 6 ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן־אחיסמך למטה דן ובלב כל־חכם־לב נתתי חכמה ועשו את כל אשר צויתיך׃ 7 את אהל מועד ואת הארן לעדת ואת הכפרת אשר עליו ואת כל־כלי האהל׃ 8 ואת השלחן וכליו ואת המנרה הטהר וכל־כליה ואת מזבח הקטרת׃ 9 ואת מזבח העלה וכל־כליו ואת הכיור וכנו׃ 10 ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן׃ 11 ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקדש ככל אשר צויתיך יעשו׃ 12 ויאמר יהוה אל־משה לאמר׃ 13 ואתה דבר אל־בני ישראל לאמר אך את־שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יהוה מקדשכם׃ 14 ושמרתם את־השבת כי־קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל־העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה׃ 15 ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה כל־העשה מלאכה ביום השבת מות יומת׃ 16 ושמרו בני־ישראל את־השבת לעשות את־השבת לדרתם ברית עולם׃ 17 בני ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה יהוה את־השמים ואת־הארץ וביום השביעי שבת וינפש׃ 18 ויתן אל־משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע אלהים׃

32 וירא העם כי בשש משה לרדת מן־ההר ויקהל העם על־אהרן ויאמרו אליו קום עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו׃ 2 ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי׃ 3 ויתפרקו כל־העם את־נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל־אהרן׃ 4 ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים׃ 5 וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג ליהוה מחר׃ 6 וישכמו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק׃ 7 וידבר יהוה אל־משה לך־רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים׃ 8 סרו מהר מן־הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו־לו ויזבחו־לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים׃ 9 ויאמר יהוה אל־משה ראיתי את־העם הזה והנה עם־קשה־ערף הוא׃ 10 ועתה הניחה לי ויחר־אפי בהם ואכלם ואעשה אתך לגוי גדול׃ 11 ויחל משה את־פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה׃ 12 למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על־הרעה לעמך׃ 13 זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את־זרעכם ככוכבי השמים וכל־הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם׃ 14 וינחם יהוה על־הרעה אשר דבר לעשות לעמו׃ 15 וישב משה וירד מן־ההר ושני לחת העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים׃ 16 והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על־הלחת׃ 17 וישמע יהושע את־קול העם ברעו ויאמר אל־משה קול מלחמה במחנה׃ 18 ויאמר לא קול ענות גבורה ולא קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע׃ 19 ויהי כאשר קרב אל־המחנה וירא את־העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו את־הלחת וישבר אתם תחת ההר׃ 20 ויקח את־העגל אשר עשו וישרף באש וטחן עד אשר־דק ויזר על־פני המים וישק את־בני ישראל׃ 21 ויאמר משה אל־אהרן מה־עשה לך העם הזה כי־הבאת עליו חטאה גדלה׃ 22 ויאמר אהרן אל־יחר אף אדני אתה ידעת את־העם כי ברע הוא׃ 23 ויאמרו לי עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי־זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו׃ 24 ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה׃ 25 וירא משה את־העם כי פרע הוא כי־פרעה אהרן לשמצה בקמיהם׃ 26 ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל־בני לוי׃ 27 ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש־חרבו על־ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את־אחיו ואיש את־רעהו ואיש את־קרבו׃ 28 ויעשו בני־לוי כדבר משה ויפל מן־העם ביום ההוא כשלשת אלפי אישׁ׃ 29 ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה׃ 30 ויהי ממחרת ויאמר משה אל־העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל־יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם׃ 31 וישב משה אל־יהוה ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב׃ 32 ועתה אם־תשא חטאתם ואם־אין מחני נא מספרך אשר כתבת׃ 33 ויאמר יהוה אל־משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי׃ 34 ועתה לך נחה את־העם אל אשר־דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם׃ 35 ויגף יהוה את־העם על אשר עשו את־העגל אשר עשה אהרן׃

33 וידבר יהוה אל־משה לך עלה מזה אתה והעם אשר העלית מארץ מצרים אל־הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה׃ 2 ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את־הכנעני האמרי והחתי והפרזי החוי והיבוסי׃ 3 אל־ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי עם־קשה־ערף אתה פן־אכלך בדרך׃ 4 וישמע העם את־הדבר הרע הזה ויתאבלו ולא־שתו איש עדיו עליו׃ 5 ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־בני ישראל אתם עם־קשה־ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך ועתה הורד עדיך מעליך ואדעה מה אעשה־לך׃ 6 ויתנצלו בני ישראל את־עדים מהר חורב׃ 7 ומשה יקח את־האהל ונטה־לו מחוץ למחנה הרחק מן־המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל־מבקש יהוה יצא אל־אהל מועד אשר מחוץ למחנה׃ 8 והיה כצאת משה האהלה יקמו כל־העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד־בואו האהלה׃ 9 והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם־משה׃ 10 וראה כל־העם את עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל־העם והשתחוו איש פתח אהלו׃ 11 ודבר יהוה אל־משה פנים אל־פנים כאשר ידבר איש אל־רעהו ושב אל־המחנה ומשרתו יהושע בן־נון נער לא ימיש מתוך האהל׃ 12 ויאמר משה אל־יהוה ראה אתה אמר אלי העל את־העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיך בשם וגם־מצאת חן בעיני׃ 13 ועתה אם־נא מצאתי חן בעיניך הודיעני נא את־דרכך ואדעך למען אמצא־חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה׃ 14 ויאמר פני ילכו והנחתי לך׃ 15 ויאמר אליו אם־אין פניך הלכים אל־תעלנו מזה׃ 16 ובמה יודע אפוא כי־מצאתי חן בעיני אנכי ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על־פני האדמה׃ 17 ויאמר יהוה אל־משה גם את־הדבר הזה אשר דברת אעשה כי־מצאת חן בעיני ואדעך בשם׃ 18 ויאמר הראני נא את־כבדך׃ 19 ויאמר אני אעביר כל־טובי על־פניך וקראתי בשם יהוה לפניך וחנתי את אשר אחן ורחמתי את אשר ארחם׃ 20 ויאמר לא תוכל לראת את־פני כי לא־יראני האדם וחי׃ 21 ויאמר יהוה הנה מקום אתי ונצבת על־הצור׃ 22 והיה בעבר כבדי ושמתיך בנקרת הצור וסכתי כפי עליך עד־עברי׃ 23 והסרתי את־כפי וראית את־אחרי ופני לא יראו׃

34 ויאמר יהוה אל־משה פסל־לך שני־לחת אבנים כראשנים וכתבתי על־הלחת את־הדברים אשר היו על־הלחת הראשנים אשר שברת׃ 2 והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל־הר סיני ונצבת לי שם על־ראש ההר׃ 3 ואיש לא־יעלה עמך וגם־איש אל־יראה בכל־ההר גם־הצאן והבקר אל־ירעו אל־מול ההר ההוא׃ 4 ויפסל שני־לחת אבנים כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל־הר סיני כאשר צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחת אבנים׃ 5 וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יהוה׃ 6 ויעבר יהוה על־פניו ויקרא יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב־חסד ואמת׃ 7 נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על־בנים ועל־בני בנים על־שלשים ועל־רבעים׃ 8 וימהר משה ויקד ארצה וישתחו׃ 9 ויאמר אם־נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך־נא אדני בקרבנו כי עם־קשה־ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו׃ 10 ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד כל־עמך אעשה נפלאת אשר לא־נבראו בכל־הארץ ובכל־הגוים וראה כל־העם אשר־אתה בקרבו את־מעשה יהוה כי נורא הוא אשר אני עשה עמך׃ 11 שמר־לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גרש מפניך את־האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבוסי׃ 12 השמר לך פן־תכרת ברית ליושב

גשאלט האטטן, נאהט ער, קאלנירטע עם אין פייער, נערייב עם בין עז גאנץ פין וואלד, טרייעטע דען סטויב אויף דאז ואסער, 21. משה ספראך אונד ים דינו קינדער ישראל'ס דאסאן טרינקען. צו אהרן: וואס האט דיר דיזעס פאלק גטהאן, דאס דו אזא זינד גראפט זינדע לוגשאלגען האסט? 22. אהרן ספראך: אין ערר לירנע ניכט, דוא קענסט דאז פאלק, דאס עס איט באזען דינגען אונגעהט, 23. זיא ספראכען צו איר: אשאלע אונס גאטטער, וועלכע אונס פאהרען זאלען, דען דיזער אשה, וועלכער אונס אויס דעם לאנדע מצרים העראוף גשפיהרט, וויסען וויר נידט, וואס אזיא קאשאטען. 24. חאלס איך כן צו אזיהנען ספראך: ווער האט גאלד? דאס ריסטען זיא עס אזיס אזיהרעם פאוקע, אונד גאבען עס אזיר, אזיך ווארף עס אזיכס פייער, אונד זא עטספטאנד דיזעס קאלב. 25. משה זאה דאז פאלק, דאס עס פערוילדערט זיא, דאס אהרן זעבסט עס פערוילדערט גשאשאפט, צור פאנך, בייא אזיהרען וידערזאכערן; 26. דא סטעלטע ער זיך אין טהאר דעם לאגערס אונד ספראך: ווער דעם עווגען פרייא אזיט, קאאא צו אזיר, דא פערזאאאלטען זיך צו אזיהא אאלע קינדער לוי'ס. 27. ער ספראך צו אזיהנען: זא האט דער עווגע, דער גאטט ישראל גשפראכען, לעגע יעדער זיין טוערד אן זיינע היפטע, גשהט הין אונד הער פאן טהאר צו טהאר אין לאגער, בריינגט אוס, אאכער זיינען ברודער, אאכער זיינען פרייד, אונד אאכער זיינען פערוואנדטען. 28. דיא זאהנע לוי טהאטען וויא משה גשפראכען, דא פיעלען פאא פאלק אן דעזעלבען טאגע, אזונגעפאהר דרייא טויזענד אאן. 29. משה האטט נעאזיך גשפראכען; הירזיא פרעטטע אייער האנד לוא דינסטע דעם עווגען אן, אזינדעא אאכער זאגאר ווידער זיינען זאהן אונד ווידער זיינען ברודער זיין אוא, דאדורך בריינגט אזיהר אויך הייטע דען זגען אויך אייך. 30. דעם אזארגענס דרויך ספראך משה צום פאלק: אזיהר האבט זיינע גראסע זינד גשאגט, נור פאהך, בייא אזיהרען ווילערזאכערן; 31. ער קעהרטע זיך אזיהדער צו דעם עווגען אזיהרע זינד. ך! דאז פאלק האט זיינע גראסע זינד בעגאנגען! זיא האבען זיך גאטטער אזוים גאלד גשאאלט. 32. וען דוא דאך אזיהרע זינד צו גוט האלטען וואלטעסט! וואס אבער ניכט, זא וואסע אזיך אזוים דעא בוכע, וועלכעס דוא גשריבען האסט אזוים. 33. דער עווגע ספראך צו משה: וער אזיר גשינדיגט האבע, דען וויל אזיך אזוים אייגעא בוכע אזוסלאסטען. 34. אזונא גשהע הין, פיהרע דאז פאלק וואהין אזיך דיר גשאגט האבע, אזיין ענגעל זאל פאר דיר העראנדען אונד דורך אזיהן דאז פאלק כנעני, אמרי, חתי, פרזי, חוי אונד יבוסי, פערטרייבען. 35. אזין אזיין נאנד, וואס אזילך אונד האניג פליעסט, דען אזיינע ערשיינונג זאלבסט

לג 1. דער עווגע ספראך צו משה, ציהע פאן היער וועג אונד היגוך, דוא אונד דאס פאלק, וועלכעס דוא אזוים מצרים העראויפגע= פיהרט, אזין דאס לאנד, וועלכעס אזיך אברהם, יצחק אונד יעקב צוגע= שוואהרען, אונד גשפראכען, דייגעא זאאען וויל אזיך עם אייגעבען. 2. אזיך וויל אייגען ענגעל פאר דיר העראנדען אונד דורך אזיהן דאז פאלק כנעני, אמרי, חתי, פרזי, חוי אונד יבוסי, פערטרייבען. 3. אזין אזיין נאנד, וואס אזילך אונד האניג פליעסט, דען אזיינע ערשיינונג זאלבסט

4. ער נאָהאָ׳ם זוים מיהרער האַנד בילדעטע עם זין מייַנער פֿאַרק
זונד פֿערפֿערטיגטע זיין געגאָסענעם קאַלב דאַרוים, דאַ ספּראַכען
זיא: ישראל! דיזעם זיינד דייַנע גאָטטער, וועלכע דיך זוים דעם לאַנ=
דע מצרים העראויך גענפֿיהרט האַבען. 5. חלום אהרן דיזעם זאַה (דאַם
זיא נעזאָלך דאַז קאַלב נייַכט נוס אַנפֿיהרער, זאַנדערן פֿיר גאָטט אַנ=
נעהאָלן) בויעטע ער מייַנען אַלטאַר פֿאָר זיהם, אהרן רופֿ זוים,
אַזרגען זיזט זיין פֿעסטטאָג דעם עווידען לו עהרען. 6. זיא סטונדען
דעם אַזרגענס פֿריה זויך, בראַכטען גאַנצע אָפּפֿער, פֿיהרטען זויך
פֿרייד־עלאָפּפֿער היכלו, דאַז פֿאָלק זעלטע זיך הין נוס עסען זונד טרינ=
קען, זונד סטאַנדען דאַפֿאָן זויך, אוטהוילדען לו טרייבען. 7. דער
עווידע ספּראַך לו משה: גאַהע היונטער, דען דיין פֿאָלק וועלכעם דוס
זוים מצרים גענפֿיהרט, האַט זיך סווער פֿערזינדיגט. 8 זיא זינד זאַהר
באַלד פֿאָן דעם וועגע, וועלכען זיך מיהרען גענאָטטען, אַבגעוויכען, זיא
האַבען זיך מיין גאָטטאָנס קאַלב גאַמאַכט, האַנדערן פֿיר גאָטט אַנ=
נעהאָלן) בויעטע ער מייַנען אַלטאַר פֿאָר זיהם, אהרן רופֿ זוים,
אַזרגען זיזט זיין פֿעסטטאָג דעם עווידען לו עהרען. 6. זיא סטונדען
דעם אַזרגענס פֿריה זויך, בראַכטען גאַנצע אָפּפֿער, פֿיהרטען זויך
פֿרייד־עלאָפּפֿער היכלו, דאַז פֿאָלק זעלטע זיך הין נוס עסען זונד טרינ=
קען, זונד סטאַנדען דאַפֿאָן זויך, אוטהוילדען לו טרייבען. 7. דער
עווידע ספּראַך לו משה: גאַהע היונטער, דען דיין פֿאָלק וועלכעם דוס
זוים מצרים גענפֿיהרט, האַט זיך סווער פֿערזינדיגט. 8 זיא זינד זאַהר
באַלד פֿאָן דעם וועגע, וועלכען זיך מיהרען גענאָטטען, אַבגעוויכען, זיא
האַבען זיך מיין גאַנצע קאַלב גאַמאַכט, האַבען עס אַנגעבעטעט,
האַבען מיהם אָפּפֿער גאַטאַכטעט, זונד דאַביא גאַטפֿראַכען:
ישראל! דיזעם זיינד דייַנע גאָטטער, וועלכע דיך זוים מצרים הע=
רויך גענפֿיהרט האַבען. 9. דער עווידע ספּראַך וויטער לו משה: זיך
האַבע דיזעם פֿאָלק וואַהרגענאָמען, עם זיזט זיין האַרטנאַקיגעם
פֿאָלק (דאַז הייסט, ווידערספּענסטיג, זונבאַנדיג). 10. נאַם אַלזאָ זאַב,
פֿערנער פֿיר זיא לו ביטטען, דאַם זיין נאַרן זיבער זיא ענטברענע,
זונד זיך זיא זוים סטעלע, זאַנען וויל זיך דיך לו זיינעם גראָסען
אַנאַכען. 11. דאַ פֿלעהטע משה פֿאַר דעם עווידען זיינעם גאָטטע,
ספּראַך: וואַהרוק, ך עווידער! זאָלל דיין נאַרן זיבער דיין פֿאָלק ענט=
ברענען, דאַז דוס זיט גראָסער מאַכט, זונד געוואַלטיגער האַנד זוים
מצרים גענפֿיהרט האַבען. 12. וואַהרוק זאָלען דיא מצרים ספּרעכען:
לו מיהרעם זונגליק האַט ער זיא הערוים גענפֿיהרט, זונ זיא זויך
דען גענירגען זוואַלבריגען, זונד פֿאַן דעם ערדבאָדען לו פֿערטיל=
גען, נאַם פֿאַן דייַנעם ענטברענטען נאַרן זאַב, זונד מָנדרע דען רחטה=
סלום, וועגען דעם זיבעלם, דאַז דוס דיזעם פֿאָלקע דראָהסט. 13 גע=
דענקע דייַנען דיענערן אברהם, יצחק זונד יעקב, וואַם דוס זיהנען
בייא דיר זעלבסט לוגעסוואָרען האַסט, זונד האַסט זיהנען לוגעזאָגט,
זיך וויל מייערן זאָאָמען זיא פֿיעל זיין זוים סטערנע זאַם הימ=
מעל, זונד דיזעם גאַנצע לאַנד, וואָפֿאָן זיך גענפֿראָכען וויל זיך מייערע
זאָאָמען מייגעבען. זונד זיא זאָלען עם עוויג זאַלם זיהר ערבגוט בע=
זיטצען. 14. דער עווידע מָנדערטע זיינען רחטהסלום, וועגען דעם
זיבעלם, וועלכעם ער זיינעם פֿאָלקע גענדראָהט האַטטע. 15. משה
האַבער וועגדעטע זיך זונד גינג הינאונטער פֿאַם בערגע, דוס בוירען
לייגנים טאַפֿעלן האַטטע ער זין דער האַנד, טאַפֿעלן דוס פֿאַן בוידען
זיטצען בעסרוענען וואַרען, זוס וואַרען זויך דוזער זונד יענער
זיטצע בעסרוענען. 16. דוס טאַפֿעלן וואַרען זיין ווערק גאָטטעם זונד
דוס סריפֿט וואַר מייַנע סריפֿט גאָטטעם, מייַנגראַבען זין דוס טאַ=
פֿעלן. 17. יהושע האַרטע דוס סטוזאַע דעם פֿאָלקס זין זייַנעם יובלגען,
ער ספּראַך לו משה: עם זיזט קריגסגעסרייַ זין לאַגער. 18. משה
ספּראַך: עם זיזט קיין זויסרופֿונגסגעסרייַ דעם זוגם, זויך נייַכט
דעם זונטערלוגענם, דוס סטוזאַע מייַנעם וועטטגעזאַנגעם האַרע
זויך. 19. חלום ער נאַהעד לוס לאַגער קאַם, דאַז קאַלב זונד טאַנצע
זאַהע, דאַ וואַרד משה לאַרניג, וואַרף דוס טאַפֿעלן זוים דער האַנד,
זונד צערבראַך זוס זונטען זאַם בערגע. 20. דאַז קאַלב. וועלכעם זוס

סאַפּט, מונד איט מלוערליי קונסטגעסיקליפקייט. 4. גענאַקטן מוים־
לודענקען, מין גאָלד, זילבער מונד קופּפֿער צו מַרבייטען. 5. מויך מין
סטיין־מַרבייט, לוט פּאַסטן, מונד מין המלמַרבייט, מלוערליי ווערקע
צו פּערפּערטיגען. 6. מין האַבע מיהם מַבער מויך דען אהליאב זאָהן
אחיסמך מוים דעם סטאַמע דן לוגענבען, מונד מַנדערן ווייזען קינסט־
לערן דיא ווייהייט מינם הערן גענטגט, דיוע וועדטן פּערפּערטיגען
ווים מיך דיר בעפּאַהלען. 7. דאָז סטיפּטמגענטט, דיא לאַדע לוט
לייגנים, מונד דען דעקעל דאַלו, מונד מלוים גערמטהע דעם גענטלטם:
8. דען טיש מונד זיינע גערמטהע, דען לייכטער פּאָן רייגעם גאָלד,
מונד מלוע זיינע גערמטהע, מונד דען רייכערמלטמר. 9. דען מלטמר
דעם גאַנצען מפּפּערס מונד מלוע זיינע גערמטהע, דאָז בעקען מונד
זיין גענטטען. 10. דיא גענומדער לוט מיינפּאַקטן, מונד דיא הייליגען
גענומדער פּיר אהרן דען פּריסטער, מונד דיא גענומדער זיינער
קינדער בייא מיהרעם פּריסטערדיענסט. 11. דאָז זאַבמהל מונד דאָז
רייכערליג פּאָן עדלען טפּעלערייען לוט הייליגטהום, ווים מיך דיר
בעפּאַהלען, זאָלטן זיא פּערפּערטיגען. 12. דער עווינע טפּרמך צו
משה: 13. טפּריך דוא צו דען קינדערן ישראל׳ם, ווים פּאָלגט: פּאַר
מלטן דיינען זאָלט מיהר מיינע שבת־טאָגע בעמַבאַכטען; דען דיעם
מיזט פּיר מיערע נאַכקאָמטן מיין לייכטן דער פּערבינדונג צוויטטן
מיר מונד מיר, דאַמיט מען ווימע, דאַם מיך דער עווינע מיך הייי־
ליגע. 14. בעמַבאַכטעט מלוא דען שבת! דען דער שבת מיזט מיין
הייליגטהום פּיר מיר. דער דען שבת עלטווייהט, זאָל גענטאַדטעט
ווערדען, דען ווער מָם שבת מיינע האַנדווערקסמַרבייט פּערריכטעט,
דעמטן פערזאָן זאָל פּערטילגעט ווערדען מוים מיהרער נאַלמיהן.
15. זעכס טאָגע זאָל האַנדווערקסמַרבייט פּערריכטעט ווערדען קאָנ־
נען, אָם זיבעטטן טאָג מַבער מיזט מיינע פּייער דער רוהע, מיין
הייליגטהום, דעם עווינען צו עהרען, ווער מָם שבת מיינע האַנד־
ווערקסמַרבייט פּערריכטעט, זאָל גענטאַדטעט ווערדען. 16. דיא קינ־
דער ישראל׳ם זאָלטן מלוא דען שבת בעמַבאַכטען, דאַם זיא נאָלך
דען שבת בייא מלוען מיהרען נאַכקאָמטן האַלטטן, מלם מיינען עווי־
גען בונד. 17. צוויטטן מיר מונד דען קינדערן ישראל׳ם זאָל דער שבת
מיין לייכטן זיין מויך עווינ. דען מין זעכס טאָגען האַט דער עווינע
דען היממעל מונד דיא ערדע גענמַכט, אָם זיבעטטן טאָג מַבער,
האַט ער גענפּייערט, מונד זיין ליעל ערר יכט. 18. מלם ער מו סגערע־
דעט האַטטע מיט משה מויך דעם בערגע סיני, גאַב ער מיהם לווייא
טאַפּלען דעם לייגנים, טטיינערנע טאַפּלען מיט דעם פּינגער גאָט־
טעם בעסריעבען.

לב 1. דאָז פּאָלק זאַה, דאַם משה לאַנגע זייט, פּאָם בערגע הערַב
צו קאָמטן, דאַ לייפּטן דיא לייטע מיבער אהרן לוזאַמטן, מונד ספרַ־
כען צו מיהם: מויך! פּערפּערטיגע מונס גאָטטלייכע וועזען, דיא פּאָר
מונס הערגעהטן (דאָז מיזט, מונס מַנפּיהרען זאָלטן), דען דיעזער מאַן
משה, וועלכער מונס מוים דעם לאַנדע מצרים הערויך גענפּיהרט הַאט,
ווייסען וויר ניכט, ווַם מיהם צוגעקאַמטן. 2. אהרן ספרַך צו מיה־
כען: זאָ נעהמט דען הערוים דיא גאָלדנע אָהרענרינגע, וועלכע מין
דען אָהרען מייערער וויבער, זאָהנע מונד טאַכטער זינד, מונד ברינגט
זיא מיר. 3. זאָלטם פּאָלק נאַהם דיא גאָלדנע אָהרענרינגע הערוים,
וועלכע מין מיהרען אָהרען וואַרטן, מונד ברַכטע זיא דעם אהרן.

חלטאר, מוכ זולמט ומסער היניין טהון. 19. דמרוים וחלזן זיך
אהרן מוכ זייכע זהנע המנדע מוכ פיסע ומסען. 20. וען זיא
היניין גאהען מין דא: סטיפטסלעלט וחלזן זיא זיך ומסען, זא זחלזן
זיא ניכט מוקחאמען, תדער וען זיא נוס חפפערחלטאר הינטרעטען,
מיהר חאט ס פערריכטען, דעמ עוויגען ס עהרען מיין ברמנדחפפער
מין רויך חויפגעהען ס ומסען. 21. זא זחלזן זיא זיך המנדע מוכ
פיסע ומסען, מוכ ניכט מוקחאמען. דיזעם זחלן מיהנען מיין
עוויגעם גזעצן זיין, מיהם מוכ זייכעמ זחאמען, ביים מיהרען נחכ=
קחאמען. 22. דער עוויגע ספרחך ס משה, ווים פחלגט: 23. זחם
דיר פחן דען בעסטען גאווירלחרטען בריגגען, פינף הונדערט שקלים
דער פיינסטען מיררע, לימטגעוירן דים החלפטע, לוייט הונדערט
מוכ פיכפליג, גאווירלהחרן (תדער קחלמוס) לוייט הונדערט מוכ
פיכפליג. 24 מוכ קחסיח פינף הונדערט שקלים, נחך דעמ גאוויכ=
טע דעם היליגטהומס, מוכ מיין הין בויחהל. 25. חחכט דחרוים
מיין חל לור היליגען זחלונג, מייכע ווהלפערריעבענע לובערייטונג,
נחך חפחטהעקערקונסט. דיזע זחלן דחם חהל לור היליגען זחלונג זיין.
26. דחמיט זחלמט דוס זחלבען דחם סטיפטסלעלט, מוכ דים למדע
דעם לייגנים עם. 27. דען טים, מוכ חלע מייכע גערחטהע, דען
לייכטער נעבמט זייכען גערחטהען, מוגד דען רויכחלטחר. 28. דען
חלטחר דעם גחנצען חפפערס, מוכ חלע מייכע גערחטהע, דחם ווחס=
בעקען, מוכ זיין גאסטעלע. 29. דוס זחלמט זיא היליגען, מוכ
מייכע זחלן מיין היליגטהום פחמ ערסטען רחנגע זיין, ווחס זיא בע=
ריהרט, זחלן היליג גאהחלטען ווערדען. 30. אהרן מוכ זייכע זהה=
נע זחלמט דוס זחלבען, מוכ דחדורך היליגען, מיר פריעסטערליך צו
דיענען. 31. דען קינדערן ישראל ס זחלמט דוס זחגען, ווים פחלגט:
דיזעם זחלן מיר מיין חהל לור היליגען זחלבונג בלייבען, ביים חלצען
מייערן נחכקחמאען. 32. מוין דחם פלייש מיינעם גאמיינען מענסען
זחלן עם ניכט פערברויכט ווערדען, מוכ מוין עבען דים ווייע זחלמט
מיהר קיינעם נחכמחכען, עם מיזט מיין היליגטהום, מוכ זחלן חייך
יעדערלייט מיין היליגטהום בלייבען. 33. ווער מיינע זחלבע
לורעכטמחכט, חדער פחן דיזער זחלבע חן מיינען גאמיינען בריגגט,
דערס זחלן מוים זייער נחליחן מוסגערחטטעט ווערדען. 34. דער
עוויגע ספרחך ס משה: ומס דיר מוין ספעצעריין בריגגען נחמוין
בחלזחם, זעצחגעל, (חדער חניכמוסען), מוכ גחלבחן, דיזע ספע=
צעריין, מוכ רייכען ווייהרוין, פחן יעדעם גלייכפיל. 35. חחכט
דחפחן מיין רייכערווערק, מיינע לובערייטונג נחך חפחטהעקערקונסט
ווהלגעראיסט, ריין, מיין היליגטהום. 36. לערסטחמע דחפחן ס
מיינעם פיינען פולפער, מוכ לעגע דחפחן פחר דחז לייגנים, מיט
סטיפטסלעלט, חלזוזן מיך מיינלופיגדען גאסטיפטעט הבבע, מיין
היליגטהום פחמ ערסטען רחנגע זחלן עם מיין זיין. 37. דחז רייי=
כערווערק, ווילכעם דוס מחכען ווירסט, (מוין דיזע ווייזע, זחלט מיהר
מיין קיינעם נחכמחכען), זחלן דיר מיין היליגטהום זיין, דעמ עס גען
ן עהרען. 38. ווער מיין זחלכעם לובערייטען ווירד, דחרחן ס ריכטען,
דער זחלן מוים זייער נחליחן מוסגערחטטעט ווערדען.

לא 1. דער עוויגע ספרחך ס משה, ווים פחלגט: 2. זיהע, מיך
הבבע מיט נחמע ערנענעט (בערופען) דען בצלאל זההן אורי, זההן
חור, מוים דעמ סטחמע יהודה. 3. דיזען הבבע מיך מיט גחטט=
ליכעם גייסט ערפילט, מיט ווייזהייט, מיט פערנונפט, מיט ווישע=

ל 1. דוּ זָאלסט מיך מיינען חלוטחר מחצען, רייכערווערק המרוך
ט רייכערן, פּאָן שטים־האָלץ זָאלסט דוּ מיהן מחצען. 2. דיר לאָנג
מיינע עלנ, חונד דיר בלייטע מיינע עלנ, פּיערעקיג זָאלן ער זיין
חונד דיר האָהע דעמזעלבען לוייח עלנן, דיר עקען ווערדען חוים
מיינעם סטיקע מיט דעמזעלבען גענחצט. 3. דוּ בעלעגסט מיהם
מיט רייגעם גאָלד, דאָס בלחטט, דיר זייטען מואהער חונד דיר
עקען. דוּ פּיהרסט חבען מיינען גאָלדענען קרחנץ הערום, חונטער
דעם קרחנץ מחצסט דוּ לוייח גאָלדענע רינגע חן ביידען ווינקלען,
כאָליך דוּ מחצסט זיי חן ביידען זייטען, דיונם רינגווערק זָאלן דען
סטחנגען נור מיינפחסונג דיענען, דען חלוטחר דחמיט נו טרחגען.
5. דיר סטחנגען מחצסט דוּ פּאָן שטים האָלץ, בעלעגסט זיי מיט
גאָלד. 6. דען חלוטחר זעלעסט דוּ מויסערהחלב דעם פּאָרהחנגס,
וועלכער פּאָר דער לחדע דעם לייגנימעם מיוט, כאָליך גערחדע פּאָר
דען דעקעל, דער חויך דעם לייגנים זיינט, ווָזעלבסט מיך זיי נור
בעסטיאָטען לייט מיינפּינדען ווערדע. 7. חויך דעמזעלבען זָאלן אהרן
רייכערלייג פּאָן ספעלערייען רייכערן. 8. חונד ווען אהרן גענען
חבענד דיר לחמפען חנצינדעט, זָאלן ער עם חבערחהחם רייכערן,
עם זָאלן חיין בעסטחנדיגעם רייכערן זיין פּאָר דעם יהווה בייא
חייערן נחכקאָמען. 9. מיהר זָאלט דחרויך קיין גאַנדערע רייכער־
לייג, חויך קיין גחנצחפּפער חונד קיין מעהלחפּפער בריענגען, חונד
קיין גיעסחפּפער דחרויך גיעסען. 10. חיינמחל מיך יחהר זָאלן אהרן
חויך דען עקען דעמזעלבען פּערזָהנען, פּאָן דעם בלוטע דעם זינ־
דענחפּפערס, חם פּערזָהנונגסטחגע, זָאלן ער חיינמחהל מיך יחהרע
דחרויך פּערזָהנען בייא חייערען ספּעטעסטען נחכקאָמען, עם
מיוט מיין הייליגטהום פּאָר ערסטען רחנגע, דעם יהווה נו עהרען.

כי חשא

11. דער יהווה ספּרחך נו משה ווי פּאָלגט: 12. ווען דוּ דיר
הויפּטלחהל דער קינדער ישראל'ם ווירסט חויפּנעהמען ווָזלען, זָאלן
זָאלען זיי חיין יעדער פּיר זיינע פערזָהן חיין לָזעגעלד געבען דעם
יהווה נו עהרען, חינדעם מען זיי לָזהלט, דחמיט קיין סטערבען
חויטער מיהנען עפּטסטעהע, חינדעם מען זיי לָזהלט. 13. דיעזעם
זָאלען זיי גענען, יעדער דער דורך דיר לָזהלונגען גענט, חיינען
הָלבען שקל, נחך דעם שקל געוויכט דעם הייליגטהוחם. דער שקל
חכט גערהס, דיר הָלפּטע חיינעם שקל'ם מיוט דיר הענע,
דעם יהווה נו עהרען. 14. יעדער דער דורך דיר לָזהלונגען גענט,
חונד לוחנליג יחהר חלט מיוט חדער דחריבער, זָאלן דיר הענע דעם
יהווה נו עהרען עפּטריכטען. 15. דער רייכע זָאלן ניכט מעהר,
חונד דער חרחע ניכט וועניגער גענען נור הענע דעם יהווה נו עהרען, מיי־
ערע פערזָהנען נו לָזיען, חלם דיר הָלפּטע מיינעם שקל'ם. 16. דיי־
זעם געלד דער חויסלָזונגען זָאלסט דוּ נעהמען פּאָן דען קינדערן
ישראל'ם, חונד עם חנווענדען לוּם גענרויך דעם סטיפּטלעלטם. דיע־
זעם זָאלן דען קינדערן ישראל לוּם דענקלייכען זיין, פּאָר דען יהווה,
דחם מיינע פערזָהנען חויסגעלָזסט זינד. 17. דער יהווה ספּרחך
נו משה, ווי פּאָלגט: 18. דוּ זָאלסט חויך מיין קופּפערנעם בעקען
מָכען, חונד מיין קופּפערנעם גָעסטעל דחנו, לוּם ווחסען, דיעזעם
זָאלסט דוּ זעלען, לוויטען דעם סטיפּטסלעלטע חונד דעם חָפּפער־

מיהרע העבע דעמ עוויגען לו עהרען. 29. דיא היילִיגען קלײדער,
וועלכע אהרן גענֶהמען, זָלוֹלען נאַך זיין טויט זײנע זֶהנע קָאמען,
דאַם מען זיא דען דערזעלבען זאַלבע, מונד זין דערזעלבען זין מיהר
מאַט זײנזעטצע. 30. זיבען טאַגע זאָל זיא דער פָּאַן זײנען זֶהנען,
דער מיהם מיא דיענסטע פָּאָלגט, מַנלִיעהען, וועלכער נאַך זין דאַז
סטיפָּטמלעלט קָאמען וירד, מיא היילִיגען זיין מאַט לו פָּערריכטען.
31. מיינזלונגסווידדער זיאמט דוא, מונד זאַמעמט דאַז פָּלײש מַן הַיי=
לִיגעמ מָרטע קָאַכען. 32. אהרן מונד זײנע זֶהנע זָלוֹלען דאַז פָּלײש
דער ווידדערם מונד דאַז בַּקווערק, וועלכעם מיא קָאַרבע מיזט, פָּער=
לעהרען, פָּאַר דעמ מיינגאַנגע דעם סטיפָּטמלעלטם. 33. דיזע דינגע
זָלוֹלען פָּאַן דענ־זענ־גען פערזָהנען פָּערלעהרט ווערדען, וועלכע דורך
זיא פָּערזֶהנונג ערהַלטען, דאַם זיא מין מיהר מאַט מיינגעזעלט
מונד גענהיליגט וואָרדען; קיין גאַסיינער זָלוֹל דאַפָּאַן עסען, דען זיא
זיכ הַיליג. 34. ווען פָּאַן דעמ מיינזעלונגספָּלײש זָדער פָּאַן דעמ
בַּקווערקע עטוואַם בים מַן קינפָּטיגען מָרגען מיבריג בלײבט, זָ
זָלוֹלסט דוא דאַז מיבריגע מין פָּייער פָּערברעננען, עם זָלוֹל כיכט גע=
געסטען ווערדען, דען עם מיזט הַיליג. 35. דיזעם זָלוֹלסט דוא מיט
אהרן מונד זײנען זֶהנען פָּאַרנעהמען, זָלוֹעם ווען מיך דיך בעפָּאַהלען,
זיבען טאַגע זָלוֹלען דיא פָּייערלִיכקייטען דער מיינזעלונג דָיערן.
36. טאַגלִיך זָלוֹלסט דוא מיין רינד לום זינדען־זָפָּפָּער ב זיגען,
מוסער דען ערזָהנונגסווידדערן, דאַמיט זָלוֹלסט דוא דען מַלטאַר
עכטזינדיגען, מינדעמ דוא זור פָּערזָהנונג דאַרויך זָפָּפָּערמט, דוא
זָלוֹלסט מיהן מויך זאַלבען מום מיהן לו הַיליגען. 37. זיבען טאַגע
זָלוֹלסט דוא מויך דעמ מַלטאַר זור פָּערזָהנונג זָפָּפָּערן מונד מיהן
הַיליגען, דאַדורך זָלוֹל דער מַלטאַר מיין הַיליגטהום פָּאַן דעמ ערם=
טען רַאַגע ווערדען, וואַז דען מַלטאַר בערִיהרט, זָלוֹל הַיליג גע=
טען ווערדען. 38. פָּאַלגענדעם זָלוֹלסט דוא מויך דעמ מַלטאַר לו זָפָּ=
פָּער מאַכען, יָהרליג סאַפָּע, לוויי מאל מויך יעדען טאַג, מונד דיזעם
בעסטאַנדיג. 39. דאַז מיינע מאַזָלך נאַלִיך, מאַכסט דוא דעמ אָר=
גענם מונד דאַז לוייטע סאַזָלך, מאַכסט דוא לוויטען דען בידען מַבענ=
דען. 40. מיין לעהנטהיל וויללנאַהל, מיינגעריהרט מיט מיינעמ פיר=
טהיל הין געסטאַמכען בוימָל, מונד מין פיִרטהיל הין ווין לום גים=
זָפָּפָּער, בייא דעמ מיינען סאַפָּע. 41. דאַז לוויטע סאַזָלך מאַכסט דוא
לוויסטען דען בידען מַבענדען, ווי דאַז מעהלזָפָּפָּער מונד גיסזָפָּפָּער
דעם מָרגענם, זָלוֹלסט דוא מויך לום מַבענדזָפָּפָּער לורעכט מאַכען,
לום מַנגענעהמען גערוך מיין ברַאַנדזָפָּפָּער, דעמ עוויגען לו עהרען.
42. דיזעם מיזט דאַז בעסטַנדיגע גַאַלעזָפָּפָּער, פיר מיינרע נאַכ=
קָאמען, מַן מיינגַאַנגע דעם סטיפָּטמלעלטם פָּאַר דעמ עוויגען, מַל=
וואַז מיך לו בעסטימטען לייטען איך בייא מיין מיינפָּינדען ווערדע,
חום מיט דיר לו רעדען. 43. דאַז עלבסט האַבע מיך גענטיפָּטט,
איך בייא דען קינדערן ישראל'ם מיינלופָּינדען, מונד דאַז גענעלט זָלוֹל
געהיליגט ווערדען, דורך מיינע הערלִיכקייט. 44. מיך ווערדע דאַז
סטיפָּטמלעלט הַיליגען, מיך מַלטאַר, מויך אהרן מונד זײנע
זֶהנען פָּאַר מיר לו פריסטער לו דיענען. 45. מיך ווערדע מונ=
טער דען קינדערן ישראל'ס מיינע רעזידענץ האַלטען, מונד מיהר
גאָט זײן. 46. זיא זָלוֹלען געווָהר ווערדען, דאַם מיך, דער עוויגע
מיהר גאָט זײא, דער מיך זיא זור מום דעמ לָאנדע מצרים גענפיהרט
האַבע, דאַמיט מיך מונטער מיהנען רעזידענץ האַלטע. דיזעם מַכַּע
חיך מיהנען בעקַנַנט, דער עוויגע מיהר גאָט.

דאָ: נעטן מיבער דיא ועבער, מוּנד דיא ביידען ניערן, נעבמט דעם
פֿעטטע, דאָ: דאַרויך מיזט, מוּנד מוּך דיא מַלטאַר מין רויך מויפֿגע=
הען וַמַטן. 14. דאָ: פֿליים דעם סטירם חַבער מוּנד זיין פֿעלן, ווען
מוּך זייגען איסט זאָלמט דוּא מין פֿייער פֿערבראַנגען, מוּיסערהַוב
דעם וַאַגערם, דיוּעס מיזט מיין זינדאָפֿער. 15. דעו מיינען ווידער
זאָלמט דוּא נעהאַלטען, מוּנד אהרן מוּנד זייַנע זאָהנע זאָלען מיהרע הַאַנד
דעם ווידער מוּך דען קאָפֿף ועגען. 16. הערנאָך סולַכַטעמט דוּא
דען ווידער, ניאַמט זיין בלוט, ספרענגמט עם מוּך דען מַלטאַר רינגס=
מוּאהער. 17. מַלסדאַן זאָלמט דוּא דען ווידער מין זייַנע סטיקע נער=
גידערן, זייַנע מייגעווידע מוּנד קלעסטיקע מַבואַסטען, מוּנד זיא זו
דען מיבריגען סטיקען מוּנד זו דעם קאָפֿף ועגען. 18. הירוּך זאָלמט
דוּא דען גאַנצען ווידער מוּך דעם מַלטאַר מין רויך מויפֿגעהען וַמַטן.
דיוּעס מיזט מיין גאַנצעס אָפֿפֿער דעם עוויגען זו עהרען, מיין ליבו=
בער גערוך (וואַהלגעפֿעלליגעס מַנדענקען), מיין ברַנדאָפֿפֿער, דען
עוויגען זו עהרען. 19. עגדליך זאָלמט דוּא דען זוייטען ווידער פֿאַר=
נעהמען, מוּנד אהרן מוּנד זייַנע זאָהנע זאָלען מיהרע הַאַנד דעם
ווידער מוּך דען קאָפֿף ועגען. 20. הערנאָך סולַכַטעמט דוּא דען
ווידער, ניאַמט פֿאַן זיין בלוט, ברינגמט עם אַן דאָ: הערפֿאַר=
רַגעדע קנאַרפען אַן רעכטען הַאַנד אהרן'ס מוּנד זייַנער הַאַנד,
אַן דען דוימען מיהרער רעכטען הַאַנד, מוּנד אַן דיא גראָסע זעהע
מיהרעם רעכטען פֿוסעס, טפרענגמט דאָ: בלוט מוּך דען מַלטאַר
רינגסמוּאהער. 21. ניאַמט פֿאַן דעם בלוט, וועלכעס מוּך דעם מַלטאַר
מיזט, מוּנד פֿאַן דעם זַאַלבאַל, ספרענגמט עם מוּך אהרן מוּנד זייַנע
קלייַדער, ווען מוּך מוּך זייַנע זאָהנע מוּנד מוּך מיהרע קלייַדער, וואַ=
ווַדורך ער מוּנד זייַנע קלייַדער, ווען מוּך זייַנע זאָהנע מוּנד מיהרע
קלייַדער הייליג זיין זאָלמן. 22. הירוּך ניאַמט דוּא פֿאַן דעם ווידער
דאָ: פֿעט, מוּנד דען טוואַל, מוּנד דאָ: פֿעטטע, וועלכעס דיא מייגע=
ווייַדע בעדעקט, מוּך דאָ: נעטן מיבער דיא ועבער, מוּנד דעם בייַדען
ניערן, נעבמט דעם פֿעטטע, דאָ: דרויך מיזט, מוּנד דאָ: רעכטע בוג=
סטיק, דען עם מיזט דער ווידער נור מיינעלוננ דער פֿרימטער,
23. מוּך מיינען וַאַיב ברַאַד מיינען מַלקוכַען, מוּנד מיינען פֿלַאַדען.
מוּים דעם קאָרבע מיט מוּנגעזויערטעם בַאַקווערקע, דער פֿאַר דעם
עוויגען מטעהט. 24. מַלעס דיוּעס ועגמט דוּא אהרן מוּנד זייַנען זאָה=
נען מוּך דיא הַאַנדע, מוּנד מַאַכמט מיט מיהנען מיינע ועגדונג פֿאַר
דעם עוויגען. 25. הערנאַך ניאַמט דוּא עם מיהנען מוּים דען הַאַ=
דען, זאָמעזט עם מוּך דעם מלטאַרע נאַך דעם גאַנצען אָפֿפֿער, זין
רויך מויפֿמטייגען. לוּם ליבליכען גערוך, פֿאַר דעם עוויגען, עם מיזט
מיין ברַנדאָפֿפֿער דעם עוויגען זו עהרען. 26. זאָדען ניאַמט דוּא
דאָ: ברוזמטטיק, פֿאַן דעם מיינעלונגסווידער, ועלכעס דעם אהרן
געהערט מוּנד ועגדעמט עם פֿאַר דעם עוויגען, דיוּעס זאָל דיר לוּם
מַנטהיל בוייבען. 27. דוּא זאָלמט דאָ: געוועגדטע ברומטטיק מוּנד
דאָ: מין דיא הַאַנד געהַאַבטע בוגסטיק הייליגען, ועלכעס געוועגדעט,
מוּנד ועלכעס מין דיא הַאַנד געהַאַבטען ועהדען, פֿאַן דעם מיינעלונגס=
ווידער, פֿאַן דעם ווידער נעזוּיק, דער אהרן מוּנד זייַנען זאָהנען
געהַערט. 28. דיוּע סטיקע זאָלען אהרן מוּנד זייַנען זאָהנען יגדער=
לייט פֿאַר דען קינדערן ישראל'ס מוּם מיין רעכט לוקאַמטען, דען עם
מיזט מיינע העבע, מוּנד מוּם מיינע העבע פֿאַן דען קינדערן ישראל'ס
נעזוּיק פֿאַן מיהרען פֿרידענס=אָפֿפֿערן, זאָלן עם מַנגעהען ועדען,

וועלכע דיא קינדער ישראל׳ס הייליגען וועדטן, מוזן נוחַ זוֹרגן
מיהרער הייליגען גַחַבטן. עס זָאל בעסטָאנדיג חַן זיינער סטירנע
זיין, מיהנען נור פַּערויכערונג דער גנאָדיגען חַנגָאהאע פַּאר דעם
עוויגען. 39. דען זייברָק מַכַּסט דוא גַעוירפַּעלט, מוים זייגען, דען
בוכ מויך מוים זייגען, דען גורט חַבער מַכַּסט דוא טטיקערחַרבייט.
40. פַּיר אהרן׳ס זָהנע מַכַּסט דוא זייברָקע, דוא מַכַּסט מיהנען
מויך גורטע, מוכ הָאהע מיטגען, נום חַנזעהען מוכ נור פרחַכט.
41. מיט דיעזען בעקליידעסט דוא דיינען ברודער אהרן מוכ זיינע
זָהנע מיט מיהק, דוא זָאלסט זיא זַלבען, מיהנען דיא הָאנדע פַּיל־
גען (דאָ: הייסט, מיינעק יעדען זיין חַאט מיבערגעבען), מוכ זיא
הייליג ערקלָערען, זָא זָאלען זיא מיר דיענען. 42. מַכַּע מיהנען
מויך בייקליידער פַּאָן זיינען, דיא סחַתַּא נו בעדעקען, זיא זָאלען
פַּאָן דען לענדען בים זַן דיא סענקעל גַעהען. 43. דיזע זָאלען אהרן
מוכ זיינע זָהנע טרַגען, וען זיא זַין דאָ: טטיפַּטסלעלט קָהָאטן,
אָדער וען זיא זיך דעק חַלטַר כַּהען, זַין היילִגען דינגען מיהר
חַאט נו פַּערריכטען, דַחַיט זיא זיך קיינע פַּערשולדיגונג נולייהען,
מוכ סטערבען. דיעזעס מיזט מיינע עוויגע פַּערָחַרדנונג פַּיר מיהן,
מוכ פַּיר זיינען זַחַטען כַּך מיהק.

כמ 1. פַּאָלגענדעס זָאלסט דוא מיט מיהנען פַּאָרנעהמען מוק זיא
נו היילִגען, דַחַם זיא מיר פַּריסטערלִך דיענען. נים חיינען סטיר, נעא־
ויך מיין יונגעס רינד, מוכ נוויי וידדער, חַלט הָאנע גענרעלַנען.
2. מוכגעזייערטעס ברָאד, מויך מוכגעזייערטען קוכען מיט אָל חַנגע־
ריהרט, מוכ מוכגעזייערטע פַּלָחַדען מיט אָל בעסטריכען, מוים פַּיינעק
ווייצענאהל זָאלסט דוא זיא מַכַּען. 3. דיעזע לעגסט דוא מין מיינען
קָהָרב, מוכ בריבגסט זיא דַחַר חים קָהָרבע, נעבסט דעק סטיר מוכ
דען בידען ווידדערן. 4. אהרן חַבער מוכ זייע זָהנע זָאלסט דוא
פַּאָר דען מיינָחַנג דעם סטיפַּטס־לעלטס הינטרעטען, מוכ זיך מין
וואָסער בַּחַדען וָחַסען. 5. זָחַדען זָאלסט דוא דיא קליידער נעהמען,
דעק אהרן דען זייברָק, דען מוכטערהָק דעם מַכַּטעלס, דען מַכַּ־
טעל מוכ דַחַס ברוסטס לד חַלענגען, מוכ מיהק דען מַכַּטעל מואבינ־
דען, מיט דעק גירטעלבַכד דעם מַכַּטעלס. 6. זָחַדען זעטלעסט דוא
מיהק דען בוכ מויך דען קָהָפּל, מוכ בעפַעסטיגסט דיא היילִגע
קרָהנע (נעאויך דַחַס סטילבלעך) מיבער דען בוכ. 7. עכדלִך
ניַאסט דוא דַחַס זַלבָהָל, גיסעסט מויך זיין הויפט, מוכ זָאלבסט מיהן.
8. פַּערנער זָאלסט דוא זייע זָהנע הערקָהָאטן לַחַס׳ זיא מיט זייב־
הָקען בעקליידען. 9. מיהנען גירטעל מואבינדען, אהרן זָאלָהל חַלס
זייען זָהנען, מוכ מיהנען דיא הָאהען מיטלען מויפַּזעטלען. הירדורך
זָאלָל מיהנען דַחַס פריסטערטהום נור עוויגען פַּערָחַרדנונג זיין, מוכ
דַחַרדורך הַחַסט דוא אהרן מוכ זייגען זָהנען מיהר חַאט מיבערגעבען.
10. דען סטיר זָאלסט דוא חַלסרַחַן היבָרינגען לַחַסען פַּאָר דַחַס
סטיפַּטסלעלט, אהרן מוכ זייע זָהנע זָאלען חָיהרע הָאנדע דעק
סטיר מויך דען קָהָפּל לעגען. 11. חַלסרַחַן זָאלסט דוא דען סטיר
סלַחַטען, פַּאָר דעק עוויגען, פַּאָר דעק מיינָחַנג דעם סטיפַּטסלעלטס.
12. מוכ פַּאָן דעק בלוטע דעס סטירס נעהמען, מוכ מיט דיינעק
פינגער זין דיא ווינקעל דעם חַלטַרס סטרייכען, דַחַס מיבריגע בלוט
חַבער זָאלעס מן דען גרונד דעס חַלטַרס גיסען. 13. זָחַדען זָאלסט
דוא חַלעס פַּעטט נעהמען, וועלכעס דיא מיינגעווידע בעדעקט, מויך

רער מאַטן, ווי מיין זיגל געסטאַלטן ווירד, יעדעס סטאַק כאַך
דעס כאַטן, זאָ זאָלן דיא סטיינע כאַך דען לוחות סטאַטן זיין.
22. אַן דאַ: ברוסטשילד מאַכסט דוא מיינהענגזעל מיט ענדקאַטטן
פאַן גאָלדכאַטענער חַרבייט, מוים רייגעס גאָלד. 23. דוא מאַכסט
כאַלוך אַן דעס סילדע, לוייא גאָלדענע רינגע, מוכד בעפעסטיגסט
דיא בידען רינגע, מיז דיא בידען עקען דעס סילדס. 24. זאָדאַן
בריגסט דוא דיא בידען געפלאַכטענען גאָלדענען קעטטען מיז דיא
בידען רינגע, דיא מיז דען עקען דעס סילדס זינד. 25. מוכד דיא
בידען עגדען דער בידען קעטטען בעפעסטיגסט דוא אַן דיא בי=
דען מיינפאַסונגען, דיעזע זעטלעסט דוא מיז דיא סולטערבלאַטטער
דעס מאַנטעלס, מוין דיא מוימענזייטע. 26. פערנער מאַכסט דוא
כאַך לוייא גאָלדענע רינגע, בעפעסטיגסט זיא אַן דיא מיברינגען בי=
דען עקען דעס סילדס כאַלוך דען זוים, גענגען דען מאַנטעל זו,
מוכד לוואַר אַן דיז מיינערע זייטע. 27. דוא מאַכסט כאַך לוייא גאָל=
דענע רינגע, דיעזע זעלעסט דוא מיז דיא בידען סולטערבלאַטטער
דעס מאַנטעלס, מוכטערהאַלב דעס סילדס, אַן דיא מוימענזייטע, מיז
דיא גענגענד, וואַ דער מאַנטעל אַכסוימט, מיבער דעס גירטעלבאַנד
דעס מאַנטעלס. 28. מאַן סניידט אַלסדאַן דאַז ברוסטשילד אַן, מוים
זיינען רינגען מיז דיא רינגע דעס מאַנטעלס, מיט מיינער שנור פאַן
בלויער וואָלע, דאַמיט דאַז סילד פעסט בלייבע אַן דעס גירטעל דעס
מאַנטעלס מוכד זיא קאַן דער סילד ניכט פאַן דעס מאַנטעל וויכען.
29. אַלזאָ זאָלן אהרן דיא כאַטן דער קינדער ישראל'ס, מיז דעס
סילדע דעס מוימרפרוכס, מוין זיינעס הערצען טראַגען, וען ער מיז
דאַז הייליגטהום קאַמאַט, צום בעסטאַנדיגען אַנדענקען פאַר דעס
עוויגען. 30. מיז דען סילד דעס מוימספרוכס לעגסט דוא דיא
אורים מוכד תמים, דאַמיט זיא מוין דעס הערצען אהרן'ס זיגען, וען
ער פאַר דען עוויגען קאַמאַט, אַלזאָ זאָלן אהרן דען גאַטטליכען מוים=
ספרוך אַן דיא קינדער ישראל'ס בעסטאַנדיג, מוין זיינעס הערצען
טראַגען, פאַר דעס עוויגען. 31. דען מוכטערראָק מוכטער דעס
מאַנטעל מאַכסט דוא גאַנץ פאַן בלויער וואָלע. 32. דיא אֶפּפנונג אָבען
אַם מוכטערראָק זאָלן מיינוואַרטס מוגעסאַגען זיין, אַן דער אֶפּפנונג
זאָלן רונדמוהער אַיינע באַרטע זיין, פאַז וועבערארבייט, זויא אַן
דער אֶפּפנונג מיינעס פאַנצערהעמדס זאָלן דאַראַן זיין, דאַמיט ער
ניכט רייסע. 33. מוכטען אַם זוים, מאַכסט דוא גראַנאַטאֶפפעל
פאַן בלויער, פורפורראָטהער מוכד האַכראָטהער וואָלע, אַם זוים
דעס מוכטערראָקס מוהער, מוכד גוויסען מיהנען מוין גאַלדענע
סעלען מוהער. 34. כאַלוך מיאַער מיינע גאַלדענע סעלע מוכד
מיין גראַנאַטאַפפעל, מוכד זאָ רונד מוהער אַן דעס זוים דעס מוכ=
טערקליידעס. 35. דיעזעס מוכטערקלייד זאָלן אהרן טראַגען, בייא זיי=
נער מאַטפּערריכטונג, דאַמיט זיין לויט גאָהאַרט וערדע, וען ער
אַן דען הייליגע היניינגעהט פאַר דען עוויגען, מוכד ווידער
הערוים קאַמאַט, מוכד ער ניכט סטערבע. 36. דוא זאָלסט פערנער
מיין סטירנבלעך פאַן רייגעס גאָלד מאַכען, מוכד דאַרין מיינסטעכען
זאַמען זויא מיין זיגעל געסטאַלטן ווירד, דעם עוויגען הייליג.
37. דיעזע מאַכסט דוא פעסט אַן מיינע סנור פאַן בלויער וואָלע,
מיבער דען בונד, נאַמליך דאַז בלעך זאָלן מוין דער פאַרדערזייטע
דעס בונדס האַנגען. 38. אהרן זאָלן עס אַן זיינער סטירנע טראַגען,
היערמיט זאָלן אהרן דיא סונד מאַלער הייליגטהומער מיבערנעהמען,

כח 1. ווֹם דיינען ברודער אהרן זונד זיינע זֶהנע איט איהם זוים דען קינדערן ישראל'ס זו דיר קאָמען, איהן זו איינעם דינסט מיינלווייהען, נאָמליך אהרן, נדב, אביהוא, אלעזר זונד איתמר, דיא זֶהנע אהרן'ס. 2. דוא זאָלסט היילינע קלייידער מאַכען לאַסען, פֿיר דיינען ברודער אהרן, נום הֲנזעהען זונד צור פּראַכט. 3. רעדע דאַ= הער איט אַלען ווייזען קינסטלערן, איט יעדעם, דען איך איט איי= נעם ווייזען גייסטע ערפֿילט האָבע, דאַם זיא אהרן'ס קלייידער פֿערפֿערטיגען, איהן זו היילינען, זונד זו איינעם דיענסט מיינלווייהען. 4. דיזע זיינד דיא קליידונגסטיקע, וועלכע זיא זאָלען, מיין ברוסטטיל, זונד מיינען מאַנטעל, מיין זונטערקלייד, מיינען גע= פֿלעכטען לייבראָק, מיינען בונד, זונד מיינען גורט, זיא זאָלען היילינע קלייידער מאַכען, פֿיר דיינען ברודער אהרן זונד פֿיר זיינע זֶהנע, איהם זו מיינעם דינסט מיינלווייהען. 5. היערזו זאָלען זיא דאָס גאָלד, דיא בלויע, פורפורראָטהע, האָכראָטהע וואָלע, זונד דאָס גאָרן זין עאפֿאָנג נעהאָלען. 6. דען מאַנטעל זאָלען זיא מאַכען פֿאָן גאָלד, בלויער, פורפורראָטהער, האָכראָטהער וואָלע, זונד פֿאָן גאָרן גע= דרעהט, קונסטוועבערמַרבייט. 7. עס זאָלען זוויא סולטערסטיקע דאָרען גע'הפֿטעט זיין, זין ביידען עקען, וואָדורך עד בעפֿעסטיגט וירד. 8. זונד דאָס גירטעלבאַנד דעם מאַנטעלס, וועלכעם דאָרען זילט, זאָל פֿאָן גאָלד, בלויער, פורפורראָטהער, האָכראָטהער וואָלע זונד גאָרן גע= דרעהט. 9. דוא זאָלסט זוויא שהם=סטיינע נעהאָלען, זונד דאָרין מיינסטעפֿלען לאַסען, דיא נאָמען דער קינדער ישראל'ס. 10. נאָמליך זעכס פֿאָן זיהרען נאָמען זין דען מיינען סטיין, זונד דיא נאָמען דער זעכס מיברינגען, זין דען זוויטען סטיין, נאָך דער אָרדנונג זיהר רער גאָבורט. 11. נאָך דער קונסטאַרבייט מיינעס סטיינסניידערס, ווי זין זיגעל גאַסטאָכען וירד, זאָלסט דוא דיא ביידען סטיינע סטעלען לאַסען, נאָך דען נאָמען דער קינדער ישראל'ס, מוריגט פֿאָן גאָלדענען מיספֿאָנגען, זאָלסט דוא זיא מאַכען. 12. דיזע בייד= דען סטיינע זעטלעסט דוא זוי'ל דיא סולטערבאָנדטער דעם מאַנטעלס, זונד דאָרין זילען זיא דען נאָמען דער קינדער ישראל'ס, זוי'ל זיא דאָס זוי'ל דער זיהרען דענקען פֿיר דיא קינדער ישראל'ס, זיא זאָלען אהרן זיהרע נאָמען טרעגען פֿאָר דעם עוויגען, זוי'ל זיינען ביידען מַאַסען, לוֹם מַנדענקען. 13. דוא מאַכסט חוזן זוויא מיספֿאָנגען פֿאָן גאָלד. 14. זונד זוויא קעטטען פֿאָן רייניגֶם גאָלד, איט ענדקנאָטטען פֿערע= זהען פֿאָן גע'פֿלאָכטענער אַרבייט, דיא ביידען גע'פֿלאָכטענען קעט= טען, זאָלסט דוא זין דיא ביידען מיספֿאָנגען בעפֿעסטיגען. 15. דוא זאָלסט דען טיל דעם מיספרוכס מאַכען. קונסטוועבערמַרבייט, ווי דיא אַרבייט דעם מאַנטעלס, פֿערפֿערטיגעסט דוא, פֿאָן גאָלד, בלויער, פורפורראָטהער, האָכראָטהער וואָלע זונד גאָרן גע'דרעהט זאָלסט דוא איהן מאַכען. 16. ער זאָל פֿיערעקיג זיין, דאָפּפעלט מיבער מיינאַנדער, זיינע לענגע מיינע ספּאַנע, זונד זיינע בריייטע זוי'ל מיי= נע ספּאַנע. 17. דוא בעזעלעסט איהן איט עדעלסטיינען, פֿיער רייהען עדעלסטיינע. מיינע רייהע, אדם, פטדה, זונד ברקת, דיזעס זיזט דיא מיינע רייהע. 18. דיא זוייטע רייהע, נפֿך ספּיר, זונד יהלם. 19. דיא דריטטע רייהע, לשם, שבו, זונד אחלמה. 20. זונד דיא פֿיערטע רייהע תרשיש, שהם, זונד ישפה, זין גאָלד גע'פֿאַסט זאָלען זיא זיין, וואָ זיא מיינגעזעלט זוערדען. 21. דיא סטיינע זאָלען כאָך דעם נאָמען דער קינדער ישראל'ס זיין, זוי'ל, כאָך מַנגאַהל זיהר

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਤਾ ॥੨੦॥

੨੧. ਪਉੜੀ ॥ ਮਨ ਤਨ ਨਾਮੁ ਜਪਹਿ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥ ਚੂਕਹਿ ਮੋਹ ਭਰਮ ਵਿਕਾਰ ॥ ਸੋ ਕਰਮੁ ਸੋਈ ਧਰਮੁ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਦਇਆਲ ਹੋਈ ॥ ਅਵਰ ਕਰਤੂਤਿ ਸਗਲੀ ਸਾਪ ॥ ਆਪੁ ਤਜਿ ਲਏ ਮਿਟਹਿ ਸੰਤਾਪ ॥ ਜਿਸੁ ਭੇਟੈ ਪੂਰਾ ਪਰਮੇਸਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋ ਜਨੁ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰਭਉ ॥੨੧॥

੨੨. ਸਲੋਕੁ ॥ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਪੂਜੈ ਦੇਹੁਰਾ ਨ ਸਰਧ ਕਾ ਪੈਖਰਾ ॥ ਨ ਤੀਰਥ ਨਾਵਣ ਜਾਉ ਨ ਰਸ ਸੁਆਦ ॥ ਨ ਜਪਿਆ ਤੁਧੁ ਨਾਮੁ ਨ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਦੇਖੀਐ ਜਿਸੁ ਤੂ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ॥ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤੁਲਾ ਨ ਤੋਲਿਆ ਜਾਇ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਮਿਉ ਰਸੁ ਪੀਚੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮਰਣਾ ਜੀਚੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਰਮਲ ਪਰਗਾਸ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਭਰਮ ਮੋਹ ਬਿਨਾਸ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਜਮ ਫਾਸ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਰੈ ਸੇਵ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਲਏ ਲੇਵ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਲੇਪੁ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥੧॥

੨੩. ਪਉੜੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਊਚੀ ਬਾਣੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਪੰਡਿਤ ਗਿਆਨੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਤਤ ਬੇਤਾ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਕੁਲ ਜੇਤਾ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਸਿਧ ਪਾਏ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਤੀਰਥ ਨਾਈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਪਿਰਥਮੀ ਗਾਈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਧਰਮ ਲਹਾਏ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥੨॥

੨੪. ਸਲੋਕੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਥਾ ਵਿਛੋੜੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਕੁਲ ਉਧਾਰੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਭ ਸਹਸਾ ਤੂਟੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਨਦਿਨੁ ਛੂਟੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਸਭ ਜਾਇਆ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਹਉ ਤਾਪ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਪਰਤਾਪ ॥੧॥

੨੫. ਪਉੜੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਬਹੂ ਧਾਵੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਕਾਮੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਨਿਹਕਾਮੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਟੈ ਸਭ ਬੋਧੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਮਸਕਾਰ ॥੨॥

੨੬. ਸਲੋਕੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮੋਹ ਮਗਨ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮਾਇਆ ਲਗਨ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਹਰਖ ਨ ਸੋਗ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਰੋਗ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਦੋਸੁ ਪਰਾਇਆ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਪੋਹੈ ਮਾਇਆ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਤਾਤਾ ਵਾਉ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਸੀਤਲ ਛਾਉ ॥੧॥

੨੭. ਪਉੜੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮਨਸਾ ਡੋਲੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਮਰ ਪਦੁ ਬੋਲੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸਚੁ ਪਾਹਿ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਤਹੂ ਧਾਵੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਅਸਥਿਰੁ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਰਮ ਕਰੀਜੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਜਨਮੁ ਨ ਮਰੀਜੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਕੋ ਕਾਜ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਰਾਜ ॥੨॥

੨੮. ਸਲੋਕੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਜਮੁ ਪਗ ਝਾਗੈ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਾਣੁ ਨ ਪਤੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਤਿ ਨ ਜੋਤੀ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮਾਨੁ ਨ ਮੋਹੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਮਾਇਆ ਧੋਹੁ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਤਰਸਹਿ ਆਗਿ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਪੋਹੈ ਪਾਗਿ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਵੈਰ ॥ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਬਿਆਪੈ ਵੈਰ ॥੧॥

ברעטערן. לוייח פֿיסף חונטער הייגעק ברעטע, ון זיינען ביידען נחַפּ־
פֿען, חונד לוייח פֿיסע חונטער הייגעק ברעטע ון זיינען ביידען נחַפּ־
פֿען. 20. לור חַנדערן זייטעוחַנד דער וואַהנונג, לור נחַרדלידַען זייטע
נעאליך, חויך לוחַנליג ברעטער. 21. חונד פֿירליג זילבערנע פֿיסע,
לוייח פֿיסע חונטער הייגעק ברעטע, חונד לוייח פֿיסע חונטער הייי־
געק ברעטע. 22. לור הינטערוחַנד דער וואַהנונג, לור וועסטלידַען
זייטע, אחַכּסט דוח זעכּס ברעטער. 23. חונד לוייח ברעטער ון דען
ווינקלען דער וואַהנונג, חַן דער הינטערוחַנד. 24. זיי זאָלען חונטען
לוחַאען סלוסען, אויסען חויך חָבען לוחַאעגחַסען חין הייגען סלום־
ריגג, זאָ זאָלן עס חַן ביידען זיין, חונד זיי זאָלען חַן ביידען עקען חַנ־
געבראַכט וועדען. 25. עס זיינד חַוזאָ לוחַאען חַכּט ברעטער, איט
זילבערנע פֿיסען, נעאליך זעכּלעהן זילבערנע פֿיסע, לוייח פֿיסע חונטער
הייגעק ברעטע, חונד לוייח פֿיסע חונטער הייגעק ברעטע. 26. דוח
אחַכּסט פֿערנער ריגעל פאַן שטים־האָלץ, פֿינף סטיק פֿיר דיא הייג
זייטעוחַנד דער וואַהנונג. 27. חונד פֿינף ריגעל פֿיר דיא חַנדער זיי־
טעוחַנד דער וואַהנונג, חונד פֿינף ריגעל פֿיר דיא הינטערוחַנד דער
וואַהנונג. 28. דער חיטטעלסטע ריגעל גאַהט דורך דיא ברעטער
דורך, ריגעלט זיא לוחַאען פֿאַן הייגעק עגדע לום חַנדערן. 29. דיא
ברעטער אוסט דוח איט גאָלד בעלעגען, דיא ריגעלן אחַכּסט דוח
פֿאַן גאָלד דורך וועלכּע דיא ריגעל גאַסטעקט וועדען. דיא
ריגעל בעדעקסט דוח איט גאָלד. 30. חַוסדאַן רידַטאַסט דוח
דיא וואַהנונג חויך, כּאַך דעל וויזע, וועלכּע דיר חויך דעם
בערגע וויזד גאַליגט וואַרדען זיין. 31. דוח זאָלסט חויך
חייגען פֿאַרהאַנג חאַכּען, פֿאַן בלויער, פורפורראָטהער חוגד האָכּרא־
טהער ווחַלע, חונד זעכּספֿאַך גאַלווירנטעם גאַרן, איט פֿיגורען פֿאַן
כּרובים דורכּווירקט, קונסטוועבערחַרבייט זאָלן אחַען איהן אחַכּען. 32. דו
זען פֿאַרהאַנג זאַסט דוח חויך פֿיער זילען פֿאַן שטים־האָלץ, דיא איט
גאָלד בעלעגט זיינד, איהרע האַקען חויך פֿאַן גאָלד, חויך פֿיער זילבער־
נען פֿיסען. 33. דוח ווירסט דען פֿאַרהאַנג גראַדע חונטער דען סאַנ־
גען דער טעפּפּידַע חַנברינגען, חינגערהאַלב דעם פֿאַרהאַנג בריגגסט
דוח דיא לאָדע דעס גאַזעטלעס היניין, זא זאָלן דער פֿאַרהאַנג חויך
חייגע לוויסעגטייד, זיין, לוויסען דעם הייליגען, חונד דעם חַלערה־
ליגסטען. 34. דוח לעגסט הערנאָך דען דעקעל חויך דיא לאָדע דעס
לייגניסעס חין דעם חַלערהייליגסטען. 35. דען טיש זעטלעסט דוח
חויסערהאַלב דעם פֿאַרהאַנג, דען לייכטער דעם טיש גענעגחיבער,
נעאליך חַן דער זייטעוחַנד דער וואַהנונג, חויך דער זידליכען זייטע,
דען טיש חַבער בריגגסט דוח חַן דיא נחַרדליכע זייטעוחַנד. 36. דוח
אחַכּסט חייגע דעקע, לום חייגחַנג דעם גאַלעלטס, פֿאַן בלויער, פור־
פורראָטהער, האָכּראָטהער ווחַלע, חונד זעכּספֿאַך גאַלווירנטעם
גאַרן, סטיקערחַרבייט. 37. דוח חאַכּסט לו דיזער דעקע, פֿינף זילען
פֿאַן שטים־האָלץ, בעלעגט זיא איט גאָלד, חיהרע האַקען פֿאַן גאָלד,
חונד גיעסט דאַלו פֿינף קופֿפֿערנע פֿיסע.

כז .1 דוח אחַכּסט דען חָלטאַרהעערד פֿאַן שטים־האָלץ, פֿינף על־
לען דיא לאָנגע, חונד פֿינף עלען דיא בריייטע, דער חָלטאַרהעערד
זאָל פֿיערעקיג, חונד דיא האָהע דעסזעלבען דריא עלען זיין. 2. חַן
דען פֿיער ווינקלען אחַכּסט דוח פֿיער האָהלע עקען, דיא עקען ווער־
דען חוים חייגעק סטיק איט דעם העערדע גאחַכּט, דוח בעלעגסט

ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਨਕਲ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਨਕਲ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਕੂਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਤੀਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਚੌਥੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਪੰਜਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ।

מיהרע פֿליגעל מבֿען מויסבריידטען, איט דען פֿליגעלן דען דעקעל מיט
בערדעקען, מחד מיינער דעם מַנדערן דמ; מַנגעוויכט ו׳ וועגדען, יע־
דמך זמ דמם דמ; גענוכט דער כרובים בעגען דען דעקעל זיך נייגע.
21. וועז דוא נון דיזען דעקעל מבֿען מויך דיא ומַדע ועגסט, נמַכדעם
דוא מין דער ומַדע דמ; לייגסט גענמַהַן המַסט, וועלכעם מיך דיר
גענבען וועדע. 22. זמ וועדע מיך דיר ו׳ בעסטיאמטען לייטען דמ־
זעבמט ערסיינען, מונד פֿען דעם דעקעל הערמב, לוישען דען בייי־
דען כרובים, דיא מויך דער לייגניס ומַדע זינד, מַזעם איט דיר רעדען,
וומם מיך דיר מַן דיא קינדער ישראל׳ס מויפֿטרמַגען וועדע. 23. פֿער־
פֿערטיגע מויך מיינען טיש פֿען שט׳ם־המַלץ, לוייא עלען דיא ומַנג,
מיינע עלע דיא בריידע, מַנדערטהַלב עלען דיא המַהע. 24. בע־
לעגע מיהן איט ריינעם גמַלדע, מַכַט מיינען גילדענען קרמַנץ מומהער.
25. נמַוען דוא מַכַסט מיינען רמַמד דמַרמַן, מיינע המַנד בריידע,
ריגס מומהער, מונד מַן דיעזען רמַמד פֿיהרסט דוא דען גילדענען
קרמַנץ מומהער. 26. דוא מַכַסט מויך פֿיער גילדענע ריגע דמַלו,
מונד זעטלעסט דיא ריגע מַן דיא פֿיער עקען זיינער פֿיסע.
27. מוכטערהַלב דעם רמַנדס זמַלען דיא ריגע זיין, מַום מיינע
מוטטער פֿיר דיא טטמַגען (מין וועלכע נמַוען דיא טטמַגען גע־
טטעקט וועדען) דען טיש ו׳ טרמַגען. 28. דיא טטמַגען, מַכַסט
דוא פֿען שטים־המַלץ, בעלעגסט זיא איט גמַלד, איט דיעזען ווירד דער
טיש געטרמַגען. 29. דוא פֿערפֿערטיגסט מויך טיסעז דמַלו, מונד
טטילען, טטילען מונד רייכוי׳ מרמַהרען, וומַויט דמ; ברמַד בעדעקט
ווירד, פֿען ריינעם גמַלד זמַלסט דוא זיא מַכַען. 30. מויך דען טיש
לעגסט דוא פֿמַר איר בעסטמַנדיגע טויחברמַדע. 31. פֿערפֿערטיגע
מויך מיינען לייכטער פֿען ריינעם גמַלד, געטרייבענע מַרבייט זמַלן
דער לייכטער גמַמַכַט וועדען, פֿום מונד סמַפֿט, דיא קעלכע,
קנמַפֿפֿע מונד בלומען זמַלען זיין מיהם הערוים גמַרבייטעט וער־
דען. 32. זעכס מַרעט זמַלען זיין זיינען זייטען הערוים גמהען,
נמַוען דרייא מַרעט דעם לייכטערם זיין דער מיינען זייטע, מונד
דרייא מַרעט דעם לייכטערם זיין דער מַנדערן זייטע. 33. דרייא
מַרעט דעם לייכטערם זיין דער מַנדערן פֿערלירטע קעלכע מַן
דעם מיינען מַרעט, מיין קנמַפֿל מונד מיינע בלומע, זמַ מַן מַלען זעכס
מַרעטן, דיא זיין דענן לייכטער הערוים גמהען. 34. מַן דעם לייכטער
מַרעטן, דיא זיין דענן לייכטער הערוים גמהען. 34. מַן דעם לייכטער
זעלבסט קמַמען פֿיער קעלכע, מַנדערע פֿערלירטע קנמַפֿפֿע
מונד בלומען. 35. פֿערנער זיין קנמַפֿל, זיין וועלכעם זיין פֿמַזר מַר־
מע זיטלט, נמַך זיין קנמַפֿל, מַן וועלכעם דמַ; לוייטע פֿמַזר מַרעט
זילט, נמַד זיין קנמַפֿל, מַן וועלכעם דמַ; דריטטע פֿמַזר מַרעט זילט,
זמַ מַן מַלען זעכס מרעטן, דיא זיין דענן לייכטער הערוים גההען.
36. מיהרע קנמַפֿפֿע מונד מַרעט מיסען זיין זיינען זעלבסט־הערוים
גמַרבייטעט וועדען, גמַנץ זיין מיינעם טטיקע ריינעם גמַלדעם
פֿערפֿערטיגע עם נמַך דעם מַנדערן. 37. פֿערפֿערטיגע מויך דמַלו זיינען זיין
דיא זמַפֿען מַנלינדעט, זמַ זמַלן עם לייכטען גענגען דער פֿמַרדעריי־
טע זיבער. 38. מיהרע לומַנגליין, מונד דיא מַטגעפֿמַלין זמַלען
דיינעם גמַנד זיין. 39. מיין כבר דיינעם גמַנד זמַלן מען דמַלו פֿערמַר־
בייטען, זו זמַלען דיעזען גערמַטהען. 40. בעטרמַכַטע עם וומַהל מונד
פֿערפֿערטיגע עם נמַך דעם מַנדערן, דמַ; דיר גענייגט ווירד זיין
דעם בערגע.

תרומה כה

היר מויל מונס, בין ווער לו מייך טריק קאַאטען, אהרן מונד חור זיבד
יַ בייו מייך, וועד מיינע רעכטסוחַכַע הַחַט אחַג לו מיהנטו היגע=
הען. 15. משה סטיג חַלוחַ מויל דעו בערג, מונד דיא וואַלקע בע=
דעקטע דען בערג. 16. דיא הערלויכקייט דעם עוויגען רוהעטע
נאַוליך מויל דעם בערגע סיני, מונד דיא וואַלקע בעדעקטע דען בערג
זעכס טאַגע, חַם זיבעטען טאַגע ריעף עם מוים דער וואַלקע לו
משה. 17. דיא ערטיינונג דער הערלויכקייט דעם עוויגען וואַר, ווין
חיין ברענענדע פַייער, חבען מויל דעם בערגע, פַאַר דען מויגען דער
קינדער ישראל. 18. משה גינג חַלוחַ מין דיא וואַלקע היניין, סטיגע
היגוין מויל דען בערג מונד וחַ בליבּ משה מויל דעם בערג פַירציג
טאַגע מונד פַירציג נאַכטע.

תרומה

כה 1. דער עוויגע ספראַך לו משה, ווין פַאַלגט: 2. ספריך לו
דען קינדערן ישראל'ס, זיי זאַלען מיינע סטייער מויפַנעהאַטן,
פַאַן מיינעם יעדען, דעם עס זיין הערן מיינגעבען ווירד, זאַלט מיהר
דיא סטייער מויפַנעהאַטן. 3. דיזעס חיזט דיא סטייער, דיא מיהר
פַאַן מיהנען זאַלט: גאַלד, זילבער מאד קופַפער. 4. מויך
היאַאלבויע, פורפורראַטהע מונד האַכראַטהע וואַלע, מונד ווינען
גאַרן מונד ליגענהאַרע. 5. ראַטהגעפַארבטע ווידדערפעלע, פַעלע
פַאַן תחשים מונד שטים האַלץ. 6. אַהל לום לייכטען, געווירלע לום
זאַלבאַהל מאד לום רייכערווערק. 7. שהם=טטיינע מונד מיינלופַאַטע=
דע עדעלסטיינע לום חַבערראַקטען, מונד לום ברוסטטילדע. 8. זיי
זאַלען מיר מין הייליגטהום פַערפַערטיגען, זי ווילל מיך מונטער מיה=
נען וואַהנען. 9. פַאַלליג זי, ווי מיך דיר חים בילדע לייגע, דאַו
מאַדעלל דער וואַהנונג, מונד דאַו מאַדעלל זאַלער מיהרער גערעטהע,
עבען חלוחַ זאַלט מיהר פַערפַערטיגען. 10. זיי זאַלען מיינע לאַדע
פַאַן שטים=האַלץ פַערפַערטיגען, דריטטהאַלב עלען זאַל דיא לאַנגע
זיין, מאַדערטהאַלב עלען דיא בריטע, מונד מאַדערטהאַלב עלען דיא
העהע. 11. דוא זאַלסט זיי מיט ריינעם גאַלד בעלעגען, מינווענדיג
מונד מויסווענדיג בעלעגען, מונד חַבען מיינען גילדענען קראַנץ הערום
מאַכען. 12. דאַלו זאַלסט דוא פַיער גאַלדענע רינגע גיעסען, מונד
מן דיא פַיער עקען מַכבריגען, חַלוחַ דאַס מויל דער מיינען זייטע
לוייא ריגע, מונד מויל דער מַדערן זייטע וויעדעדום לוייא ריגע
קאַאטען. 13. מאַכע מויך סטאַנגען פַאַן שטים=האַלץ, בעלעגע זיי
מיט גאַלד. 14. בריגע חַלמדאַן דיא סטאַנגען מין דען ריגען, מויל
דען זייטען דער לאַדע, דיא לאַדע דאַמיט לו טראַגען. 15. מין דען
ריגען דער לאַדע, זאַלען דיא סטאַנגען בלייבען, ניאַאַלס דאַפַאַן
ווענגענאַמאַטן ווערדען. 16. מין דיא לאַדע לעגסט דוא דאַו לייגנים
(דיא גע'יעטלטאַפַעלן), ווע'לכעס מיך דיר גיעבען ווערדע. 17. מאַכע
מויך מיינען דעקעל פַאַן ריינעם גאַלדע, דריטטהאַלב עלען דיא לאַנ=
גע, מונד מַדערטהאַלב עלען דיא בריטע. 18. מאַכע לוייא גאַלדע=
נע כרובים, פַאַן געטריעבענער חַרבייט זאַלסט דוא זיי מאַכען, מוים
דען בידען עגדען דעם דעקעלס. 19. נאַוליך מיינען כרוב זאַלסט
דוא מוים דעם מיינע עגדע הערוים חַרבייטען, מונד מיינען כריב
מוים דעם מַדערן עגדע, מוים דעם דעקעל זעלבסט זאַלט מיהר דיא
כרובים פַערפַערטיגען, מַן בידען עגדען. 20. דיא כרובים זאַלען

מייכע ווייסטניים ווערדען, מוכד דיא טהיערע דעם פֿעלדעם זיך פֿו דיי=
נעם טאַדען לו זעהר פֿערוואהרען. 30. נאַך מוכד נאַך וועלל זיך מיהן
פֿאַר דיר חויזטרייבען, מוכטערדפֿעסטן וירסט דוא דיך פֿערוואהרען,
מוכד דאַז לאַנד בעזיטצען קאָנכטן. 31. זיך וועדע דייגע גרעֶנצע זעט=
צען, פֿאַן דעם סילפֿאַעער (דאַז רויטהע מעער), ביז פֿאַן דאַז מעער
דער פלשתים (דאַז זיריטע מעער), מוכד פֿאַן דער ווייסטע, ביז פֿאַן
דען סטרויס: נוואַנזיך דיא מיינוואָהנער דיזעם לאַנדם וועלל זיך זיין
דייגע גוואַלט גענבען, מוכד זיא זיך פֿאַר דיר וועגטרייבען. 32. דוא
זאַלסט אים מיהנען מוכד מיהרען גאָטטערן קיינען בונד מאַכען (נוא=
זיך זיא מוכטער גוויסטען בעדינגונגען זיין דעם לאַנד לו דולדען).
33. זיא זאַלען זיין דייגעם לאַנד ניכט בלייבען, זיא קאָנטטען
דיך לו זינדיגען ווידער זיך פֿערפֿיהרען, דוא קאָנטטעסט פֿערלייטעט
וועדען מיהרען גאָטטערן לו דינגען, מוכד דיזעם ווירדע זיין פֿאַל=
סטריק זיין.

כד 1. לו משה ספראַך ער: סטייגע היכוף לו דער ערסיינונג
דעם עוויגען, דוא, אהרן, נדב, אביהוא מוכד זיבענליג פֿאַן דען זע=
טעסטען ישראל'ס, מוכד ווערפֿט זייך זין דער פֿערנע, לור זאַנבע=
טוכג נידער. 2. משה אַלליין זאַל לו דער ערסיינונג דעם עוויגען נא=
הער היגטרעטטען, יענע אַבער זאַלען ניכט נאָהער טרעטטען, מוכד
דאַז פֿאַלק זאַל ניכט איט זיהם היערוין קאָמוואָנען. 3. משה קאַם הע=
רונטער, מוכד בעריכטעט דעם פֿאַלקע אַלליע ווארטע דעם עוויגען,
מוכד אַלליע רעכטע. דיא גזאַמאַטע כאַליכען זאַנטוואָרטעטע מיינסטיי=
איג, מוכד טפראַכען: אַלליע ווארטע דיא דער עוויגע גזעטפראַכען
האַט, ווילען וויר טהון. 4. משה טריב אַלליע ווארטע דעם עוויגען ני=
דער, סטונד דעם אָרגענם פֿריה מויל, ערליכטעטע מונטען אַק
בערגע מיינען אַלטאַר, מוכד לוואָל זיילען, נאַך דען לוואָל סטאַמאַנען
ישראל'ס. 5. ער זענדעטע דיא ייגלינגע חוים דען קינדערן ישראל
(נוואַנזיך, דיא ערסטגעבאָרענען), דיזע בראַכטען גאַנצע אָפֿפֿער, מוכד
סלאַכטעטען, דעם עוויגען לו עהרען, סטיערע לו פֿרידענסאָפֿפֿערן.
6. משה נאַהם דיא האַלפֿטע בלוטם טהאַט עם אין בעקען, דיא אַנ=
דערע האַלפֿטע דעם בלוטם אַבער, ספרענגטע עך מויל דען אַלטאַר.
7. נאַהם דאַז בוך דעם בונדעם, מוכד לאַז עם דעם פֿאַלקע פֿאָר, זיא
ספראַכען: אַלליעם, וואַם דער עוויגע גענפראַכען וועלען וויר טהון,
מוכד גהארכאַכען. 8. משה נאַהם דאַז בלוט בעטפרענגטע דאַז פֿאַלק
דאַראיט, מוכד טפראַך: דיזעם איזט בלוט דעם בונדעם, וועלכען דער
עוויגע איט אייך גאַאַכט, אַיבער אַלליע דייע ווארטע. 9. משה, אהרן,
נדב, אביהוא מוכד זיבענליג פֿאַן דען אָלטעסטען ישראל'ס, סטיגען
היגוין. 10. זיא ערבליקטען דיא ערסיינונג דעם גאָטטעם ישראל'ס,
מונטער דערען פֿיסען ווי עם, ווי אין ווערק חוים גלאַנצענדעם
ספיר, מוכד ווי דיא פֿארבע דעם היאַעלם, ווען עם הייטער איזט.
11. אַן דיא עדלען ייגלינגע דער קינדער ישראל'ס לענטע עך זייע
האַנד ניכט (זיא נוואַנזיך לו בעסאָדינגען), זיא טויעטען דיא ערסיינונג
גאָטטעס, אַסען מוכד טראַנקען. 12. דער עוויגע ספראַך לו משה,
קאָמאַ לו אַיר מויל דען בערג היערויף, מוכד בלייבע דאַזועלבסט: אַיך
ווילל דיר דיא סטייגערע טאַפֿלען איט דער לוועהרע מוכד דעם גענאַט
גענען. דאַז אַיך דאַראויף גשריבען, זיא לו מונטערריכטען. 13. משה
מוכד זיין דיענער יהושע סטונד מויל, משה סטיג היגוין מויל דעם
בערג גאָטטעם. 14. לו דען אַלטעסטען אַבער ספראַך ער, וואַרטען

מבער אוטט דוא פֿייערן דאַמיט דיין אָכּס אונד דיין עזעל אויך רוהע,
אונד דער זאָהן דייגער סקלאַפֿין, זאָ ווייט דער פֿרעמדלינג, זיך ער=
האָלע. 13. זייד זאָרגפֿאַלטיג. מיט אַלעמ, וואָס איך אייך גענאַגט האַבע,
זאָלט דען כּאַטן פֿרעמדער גאָטטער ניכּט ערוואָהנען, ער זאָל דורך
דייגען מונד גאַר ניכּט געהאָרט ווערדען. 14. דריימאָל, זאָלסט
דוא מיר מיט יאָהרע פֿייערן. 15. המלוט דוא פֿייער דער מונגעזויערטען
קוכּען, זיבען טאָגע נאַך נעאַלך זאָלסט דוא מונגעזויערטע קוכּען עסען
(ווייא איך דיר גענאַטען האָבע) מום דיא בעסטימאַטע לייט דעס
מאָנאַטען = מאָנאַטעס דען מיז דעמזעלבען ביזט דוא מוים מצרים גענאַנ=
גען. מאָן דאַרף מאָבער ניכּט מאָנד גאַבען פֿאָר מיינע מונגעזיכּטע
ערסיינען. 16. פֿערנער דיא מירסטפֿייער ביים דען ערסטלינגען
דייגער פֿעלדאַרבייט, נאַך פֿאָן דעם, וואָס דוא מויך דעם פֿעלדע
חויסזאָעסט, עגדליך דיא פֿייער ביים מיינזאַמאַטען דער פֿריכּטע, מן
דען חויזגאַנג דעס יאָהרס, וואָן דוא דיא פֿריכּטע דייגער אַרבייט
פֿאָנם פֿעלדע פֿאָלוג מיינגעזאַמאַלט האָסט. 17. דריימאָל מאָן מיך יאָהרע,
זאָלן יעדע מאַנספערזאָן ערסיינען, פֿאָר דעם מונגעזיכּטע דעם האַרן,
דעם עוויגען. 18. דאָז בלוט מיינעס אָפּפֿערס (נאַך דעז פּסח ס)
זאָלסט דוא ניכּט ביים גאַזויערטען ברוֹדע אָפּפֿערן, מונד דאָז פֿעסט
מיינעס פֿעסטאָפֿפֿערס זאָלן ניכּט מיבער נאַכּט בלייבען ביז מן דען
מאָרגען. 19. דיא ערסטלינגע דייגער פֿרוכּטען זאָלסט דוא פֿריכּטע,
זאָלסט דוא מין דאָז הוז דעס עוויגען דייגעס גאָטטעס בריגגען,
קאָכּע קיין יונגעס פֿיה מין דער מילך זייגער מוטטער. 20. מיך זענדע
מיינען ענגעל פֿאָר דיר הער, דיך מויך דעם וועגע צו בעוואָהרען,
מונד דיך מן דען אָרט צו בריגגען דען מיך בעסטימאַט האָבע. 21. נים
דיך פֿאָר מיהם מין אַכּט, מונד גאַהאָרכּע זייגער סטימאַע, זייא ניכּט
ווידערספענזטיג גאַגען מיהן, דען עך וירד קיינע נאַכּזיכּט האָבען
פֿיר מייער פֿערבראַכּען, מיין נאָמע מיזט מויך מין מיהם (ער טהוט
חוֹלעס מין מיינעם נאָמען מונד מויך מיינען בעאַהן). 22. וען דוא מא=
זאָלסט דוא מין דאָז הוז דעס עוויגען דייגעס גאָטטעס בריגגען,
קאָכּסט קיין יונגעס פֿיה מין דער מילך זייגער מוטטער. 20 מיך זענדע
מיינען ענגעל פֿאָר דיר הער, דיך מויך דעם וועגע צו בעוואָהרען,
מונד דיך מן דען אָרט צו בריגגען דען מיך בעסטימאַט האָבע. 21 נים
דיך פֿאָר מיהם מין אַכּט, מונד גאַהאָרכּע זייגער סטימאַע, זייא ניכּט
ווידערספענזטיג גאַגען מיהן, דען עך וירד קיינע נאַכּזיכּט האָבען
פֿיר מייער פֿערבראַכּען, מיין נאָמע מיזט מויך מין מיהם (ער טהוט
חוֹלעס מין מיינעם נאָמען מונד מויך מיינען בעאַהן). 22. וען דוא מא=
זאָלסט טהוסט, מונד חוֹלעס טהוסט, וואָס מיך דורך
מיהן זאָגען (דייגע פֿיינדע מונד דייגע וידערזאַכּער חוֹם
דיא מייניגען בעטראַכּטען). 23. מיין ענגעל זאָל פֿאָר דיר הער גא=
הען, מונד דיך צו דעם פֿאָלקע אמרי, חתי, פֿרזי, כנעני, חוי מונד
יבוסי בריגגען, דיעם וויל מיך פֿערטילגען. 24. ביקע דיך ניכּט פֿאָר
מיהרען גאָטטערן, דיענע מיהנען ניכּט, מונד גאַהאַנדע מיהרע בילדזיילען.
נאַך, פֿיעלמעהר צערסטאַהרע זיא, מונד צערברעכּע מיהרע בילדזיילען.
25. דעם עוויגען, מייערע גאָטטע זאָלט מיהר דיענען, זאָ ווירד ער
חיי ברי ספייז מונד מייערע טראַנק זענגען, דען מיך וועלדע קראַנק=
הייט פֿאָן דיר פֿערן זיין (מאַסען. 26. עס ווירד קיינע מונגליטיגע גע=
בּאַהרלין, מויך קיינע מונפֿרוכּטבאַרע מין דיינעם לאַנדע זיין, מיך
וועלדע דיא מאָלאַהל דיינער טאָגע פֿאָלן זיין (מאַסען (יעדער זאָל דאז
גאַוואַהלטיג (עבעראַסליפּ) ערריכּטען). 27. מיינען שרעקען וועלדע מיך
פֿאָר דיר הערליעהען (מאַסען, מונד יעדעס פֿאָלק, צו וועלכּעם דוא
קאָמאַסט דאַדורך מין מונאַרדנונג בריגגען, מונד פֿערוואַנדלען דאַס
מאָלע דיינע פֿיינדע דיר דען נאַקען צו וועגדען. 28. מיך ווילל האָרניסע
פֿאָר דיר הערסיקען, דיוע זאָלען דען חוי, כנעני מונד חתי מויזטרייי=
בען, בעפֿאָר דוא היקאָמאַסט. 29. מיך וועלדע מיהן מבער ניכּט
מין מיינעם יאָהרע פֿאָר דיר מויסטרייבען, דאַדורך מאָכּטע דאַז לאַנד

מוכד קיינע וואיוע בעדריקען. 22. וואָ דוא מיהן בעדריקסט! דען
ווען ער נו מיר סרייעט, וואָ ווערדע מיך יין סרייען ערהאלטן.
23. איין נאָרן ווירד ענטבערענען, מיך ווערדע מייך דורך דאָס טוערדט
מוקאָמאָען נאָסען, וואָ ווערדען מייערע וויבער ווימוען ווערדען, מוכד
מייערע קינדער וואָיוען. 24. ווען דוא מיינעם פאָן מיינעם פאָלקע
גענוד וויהסט, נעאוך דעם מראָען נעבָען דיר, וויא ניכט גענגען מיהן,
ווית מיין טוידמייכאָדרער. מיהר וואָלט מיהם קיין ניכם מויפאָלענגען.
25. ווען דוא דיר דאָס בעטטוך דייכעס נאָכסטען נום מונטערפאָנדע
גענבען וואָעסט, וואָ מוסט דוא עס מיהם איט וואָככע מונטערגאָנג
ווידער גענבען. 26. דען עס קאָן וויין מיינליגע דעקע זיין, עס מיט
פאָללייכט דאָס וואָקען פאָיר וויכען כאָקטען לייב, ווואָרונטער וואָלל ער כון
סלאָפען? ווען ער שלוואָ נו איר טרייען ווירד, וואָ ווערדע מיך מיהן ער-
הארען, דען מיך בין ערבארונגפאָללל. 27. מיין גאָטטליכעס וועזען
וואָלט דוא ניכט טעוטען, מוכד דעל אָבריגקייט מין דיינעם פאָלקע
ניכט פולכען. 28 דיינע טעכנע, מוכד דיינע קעוטער, וואָלט דוא
ניכט מיבער דיא לייט מאָסטעהען וואָס ו (נעאוך ערסטליגע מוכד
מנדרע גאָבען דאָפאָן נו בריגען). דען ערסטגעבארנען דיינער וואָהנע
וואָלט דוא איר גענבען. 29. וואָ וואָלט דוא עס מאָכען, ביא דיינעם
מאָכען, ביא דיינעם קליינען פיה, ויבען טאָגע וואָלל עס ביא וויינער
אוטטער בלייבען, אָם מאָכטען טאָגע מבער וואָלט דוא עם איר גע-
בען. 30. מיהר וואָלט איר הייליגע אאָנגער זיין, פאָיים פאָן מיינעם
נערריסענען פיה חויך דעם פעלדע, וואָלט מיהר ניכט עסען, דעם
הונדע וואָלט מיהר עם פאָרוועדפאָן.

כג. 1. נים קיינען פאָלסען בעריכט אָן, החלטע עם ניכט מיט
דעם בעוויכט, נור מונגערעכטיגקייט מיין לייגע נו זיין. 2. פאָלגע
דער מענגע ניכט נום בעזען. מין מיינער סטרייטזאָכע ווען דוא
דיינע מיינונג וואָגסט, החנגע דער מענגע ניכט נאָך, דאָס רעכט
נו בייגען. 3. וויא מבער חויך דעם גמיינען מאָנגע מין זיינער
סטרייטזאָכע ניכט נו גונסט. 4. טריפפסט דוא דען חכסען וואָדער
דען עוועל דיינעס האָסערס מירריגד אָן, וואָ פיהרע מיהם וואָלכען
ווידער נו. 5. זיהסט דוא דען עוועל דיינעס פיינדעס, ערליגעגד מונ-
טער זיינע לאָסט, וואָ היטע דיך, מיהם וואָלכען וואָלין נו מיבערלאָסען,
הילף מיהם פיולאָהר מבפאָקען. 6. דוא וואָלסט דאָס כעכט דעס
דירפטיגען ניכט בייגען מין זיינער סטרייטזאָכע. 7. עונפערנע דיך
פאָן מיינער לינגעהפטען וואָכע, בריגג דען ניכט חום, דער מיינ-
אָל חלם מונטודיג מוכד גערעכט בעטטאָנדען, דען מיך ווערדע סאָן
דען מונגערעכטען ניכט לאָס טפרעכען. 8. בעסטעכונג וואָלסט דוא
ניכט אָנגעהאָגען, דען דיא בעסטעכונג מאָכט דיא מויפריכטען
בלינד, מוכד פערדרעהט דיא ווארטע דער גערעכטען. 9. דריקע
קיינען פרעאדען, מיהר ווימט, ווייא מיינעם פרעאדען נו מוטהע מיינ,
דען מיהר ווארעט וועבמט פרעאדע מיך לאָנדע מצרים. 10 וועכס
יאָהרע וואָלסט דוא דיין פעלד בעזעען, מוכד דיא פריכטע דאָפאָן מיינ-
וואָאָגען. 11. דאָס וועבעטע יאָהר מבער, וואָלסט דוא עס בראָך ליגען
לאָסען, מוכד וואָס דאָרוין ווקסט, פאָללייג פערלאָסען, דאָס עס דיא
דרפטיגען דייכער נאָליכען פערלעהרען, מוכד דען מיבערעסט דאָס
פאָן, מאָך דאָס וועלד מויך דעם פעלדע פערלעהרען. וואָ וואָלסט דוא עס
מויך מיט דיינעם ווייכבערגע מוכד מהלבערגע מאָכען. 12. וועכס טאָ
גע קאָנכסט דוא דיינע גענאָפטע פערריכטען, אָם וועבעטען טאָג

בוטסוד. 2. החט חבער דיח זחנגע דחרויך געסיענען, זך חיט חוועדינגס בוטסוד זייגעטוועגען, ער חבער חום בעלחהולן. וען ער ניכט החט, ווירד ער פיר דען זייבטחהול נוס קנעכט פער־ קויפט. 3. פינדעט חמן דען דיעבסטחהול, חכם, עזעל, חדער נחס נחך זעבענדיג חין זייגער געווחלט, זך בעלחהולט ער לווייחפחך. 4. וען יעמחנד זיין פיעה חין חיין פעוד חדער וויגבערג פיהרט, ער טיקט נחחויך זיין פיעה הין, חונד וחסט עס חין חיינעס חנדער־ פעוד פרעסטן, זך חום ער דען טחדען בעלחהולן חיט זייגעך בעס־ טען פעוד חדער וויגבערג. 5. וען פייער חויסקחמט, דחרנער ערגרייפט, חונד עס ווירד חיין גחרבענהויפען פערברענגט, חדער חטעהענדעס געטרייד, חדער דחס פעוד ווירד פערדערבט, זך חום דערי־ניגע בעלחהולן, דער דען ברחנד חנגעלינדעט החט. 6. וען יעמחנד זייגעס נחכסטן געוד חדער גערחטהע נו פערוחהרן גיבט, חונד עס ווירד חוים דעס חנגעס הויז געטטחהלן, ווירד דער דיעב געפונדן זך בעלחהולט ער לווייפחך. 7. ווירד חבער דער דיב ניכט גיפונדן, זך טריטט דער הויסהערר פחר דיח גחטטיכען ריכטער (חוך נו בוטוחרן), דחס ער זיך חן זייגעס נחכסטן זחכט כיכט פערגריפפען החט. 8. בייח יעדער פערחונטרייטען זחכע, עס בעטרעפפע חיינען חכסען, חיינען עזעל, חיין לחם, חיין קלייד, בייח יעדער פערלחרנען זחכע, זך חמן בעהויפטעט עס ווחרע דיעזעס, חום דער טטרייט דער ביידען לייטע פחר דיח גחטטיכען ריכטער קחחמען, וען דיח גחטטיכען ריכטער פערחורטהיילען, דער חום זייגעס נחכסטן לווייחפחך בעלחהולן. 9. וען יעמחנד זייגעס נחכס־ טען חיינען עזעל, חיינען חכסען, חיין לחם, חדער זחנסט חיין פיעה נו היטהען גיבט, חונד עס טטירבט חדער ווירד בעטחדיגט, חדער ווערבעלען, זך דחס עס נעמחנד זיהט. 10. זך זחל חיין חייד בייח דעם שוידען וועזען לוויטען ביידען עטטיידען, דחס ער זיך חן זייגעס נחכסטען זחכע ניכט פערגריפפען החט. דיזען ניחוט דער חייגענטהי־ מער חן, יעגער חבער ברויכט ניכט נו בעלחהולן. 11. חיט עז חיהם געטטחהלן ווחרדען, חום ער עס דעם חייגענטהיער בעלחהולן. 12. חיט עס חבער פחן ווילדען טהירען לערריסען ווחרדען, זך חום ער חייגען בעווייז דחפחן בריגגען, דחס לערריסענע ברויכט ער ניכט נו בעלחהולן. 13. ענטלעהנט יעמחנד פחן זייגעס נחכסטען (חיין חלכעס זחסטפיה), חונד עס ווירד בעטחדיגט, חדער טטירבט וען דער חייגענטהיער ניכט דחבייח חיזט, זך חום ער עס בעלחהולן. 14. חיזט חבער דער חייגענטהיער חיט דחבייח, ברויכט ער עס ניכט נו בעלחהולן. חיזט עס געחיהטעט, זך געהט דער פערלוסט חין דח: חיטהגעלד חיט חיין. 15. וען יעמחנד חיינע יונגפער, דיח ניכט פערלובט חיזט, פערפיהרט, חונד ליגט בייח חיהר, זך זחל ער זיך זור פרויח ערקויפען. 16. וייגערט חבער דער פחטער זיך, זיך חיהם לור פרויח נו געבען, זך זחל ער זך פיעל זילבער נו וויגען חלס דח: עהעגעלד דער יונגפערן חיזט. 17. חיינע לויברין, זחלסט דוך ניכט זעבען חסען. 18. וער חיט חיינעס פיהע טחנדע טרייבט, זחל געטוידעטעט ווערדען. 19. וער חיינעס חנדערן גחטטיכען וע־ זען חפפער טולחכטעט, חויסער דעס עוויגען חלליין, דער הזט דח: זען חפפער טולחכטעט, חויסער דעס עוויגען חלליין, דער הזט דח: זעבען פערווירקט. 20. חיינען פרעחדען, זחלסט דוך ניכט (חיט וחרטען) קרחנקען, חונד ניכט חונטערדריקקען, דען חיהר וחרעט זעלבסט פרעחדע חיך לחנדע מצרים. 21. חיהר זחלט קיינע וויטוע

ਮਸ਼ੀ ਕਰਾਉਣ ਮਾਤਾ, ਦੁੱਧ ਨਾ ਕਰਾਵਣ' ਤੇ ਮਾਰ ਤੇਰਾਕਾਰਨੀ ਦੇਵੇ
ਟੰਟ ੧. ਜਾਰ ਮਾਰ ਦੱਤ ਮਾਰ ਜਾਰਟਾਰੀ ਟਰਾਰਪੁੱਤਰੀ ਜਾਰੇ' ਮਾਰ
ਤੁਰਾ ਤੁਰੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ੁਧ ਟਰਨੁੱਪਾਰੀ.

ਤੁਰੀ ਕਰਾਰ ਪੁਰਾਣਾਰਾ ਤੁਰੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰੀ' ਮਾਰ ਤੁਰਾ ਕਰਾਰ ਤੁਰੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ੁਧ ਟਰਨੁੱਪਾਰੀ' ਮਾਰ ਕਰਾਰਪੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੭ ਜਾਰੀ ਤਸ਼ੁੱਤ ਮਾਰੀ ਪੁੱਤਰੀ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰੀ ਸ਼ੁਧ ਮਸ਼ੀ' ਤੇ ਪੁੱਤ ਤੁਰੇ ਪੁੱਤਰ ਟਰਨੁੱਪਾਰੀ' ਮਾਰ ਦੁੱਤ ਕਰਾਰਪੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੪. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੫. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੩੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੪੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੫੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੬੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੭੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੮੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੯੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੭. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੮. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੦੯. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੦. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੧. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੨. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੩. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੪. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੫. ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਰਾਰਤਾਰਪੁੱਤ ਜਾਰੀਤਰ ਤਾਰ ਤੁੱ ਟਰ ਮੁੱਤਰ ਮਾਰ, ਟਰ ਪਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰਾਰ ਤਾਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ ਤੇ. ੧੧੬. ਜਾਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਤਾਰ ਮੁੱਤਰੀ ਤਰ ਪੁੱਤਰ ਤੁਰੇਪੁੱਤਰੀ ਤਰ' ਤੇ ਤੇ ਦੁੱਤ ਸ਼ਾਰ

משפטים כא

כא 1. דיעזעם זינד מוך דיא רעכטע, דיא דוא מיהנען פֿאָרלע־
גען וָאוֹלסט. 2. וועז דוא מיינען עבריסען קנעכט קויפֿסט וָאוֹ עד
זעכס יָאהרע דיענען; מונד חַג ויעבענטען זָאוֹ עד חונענטגעוֹדליך
טר פֿרייהייט חויסגעהען. 3. מיזט ער פֿיר זיינע פערזָאן חַלליין נו
זיינעם העררן גענָאמאען, וָא גאהט ער מוך פֿיר זיינע פערזָאן
חַלליין וויעדער הינוועג. וועָר ער דער מאַן מיינער פֿרויא, וָא גאהט
זיינע פֿרויא מיט מיהם הינוים. 4. גיבט מיהם חַבער זיין הערר
מיינע פֿרויא, מונד דיעזע גענָארט מיהם וָאהנע מָדער טָאכטער, וָא
בלייבט דיא פֿרויא מיט מיהרען קינדערן מיהרעם העררן, ער חַבעל
גאהט פֿיר זיינע פערזָאן חַלליין היטוועג. 5. וועז דער קנעכט ספֿרע־
כען וָאוֹלטע מיך ליעבע מיינען העררן, מיינע פֿרויא מונד מיינע קי־
דער, מיך מאַג ניכט חַלם פֿרייא גענָאסענער חויסגעהען; 6. וָא
ברינגט מיהן דער הערר פֿאָר דיא גָאטטליכען ריכטער, פֿיהרט מיהן
חַן מיינע טהיר אָדער פֿפֿאָסטע, וועז מיהן דער הערר דָאזעלבסט
דָא; וָא נעהט מיט מיינער פֿפֿריוא דורכסטָאכען, וָא נוס מיהם ליעבער
מוך מיינער דיענען, (דָא; היסט, בים נוס חַלליין פֿרייהייטס
יָאהרע). 7. וועז מיין מאַן זיינע טָאכטער נור לייבמיינגען פֿערקויפֿט,
זָאוֹ זיא ניכט וָא הינוועג גאהען. 8. מיזט זיא מין דען חויגען מיהרעם העררן מיספָֿאוֹיג, וָא דָאם
ער זיא ניכט פֿיר זיך בעסטיָאסט, וָא נוס ער מיהר דָאלו פֿערהעל־
פֿען, דָאם זיא זיך וָאסקויפֿע, ער זָאוֹ חַבער דיא מָאכט ניכט הָאבען,
זיא מַן מיינען פֿרעמדען נו פֿערקויפֿען, נָאכדעם ער זעבסט ליעבוָא
גענגען זיא געוועזען. 9. בעסטיָאסט ער זיא פֿיר זיינען זָאהן, וָא
נוס ער נָאך דעם רעכטע דער טָאכטער מיהר גענהען וָאסען.
10. וועז ער מיהם חויך מיינע חַנדערע פֿרויא גיבט, וָא נוס ער דָאך
מיהרע קָאסט, קליידונג חונד וָאהנונג ניכט חַבברעכען. 11. וויס־
טעט ער מיהר חַבער דיעזע דריא סטיקע ניכט וָא גאהט זיא חונ־
ענטגעלדליך פָֿאן מיהם וועג. 12. וער מיינען מענסען שלָאגט, דָאם
ער סטירבט, זָאוֹ געטָאדטעט ווערדען. 13. הָאט ער מיהם חַבער
ניכט נָאכגעסטעלט, זָאנדערן גָאטט הָאט עם מיהם וָא מין דיא
הָאנד געפֿיגט, וָא וועלע מיך דיר מיינען אָרט בעסטיָאסען, וועהין
ער פֿליהען זָאוֹ. 14. וועז חַבער יעמָאנד זיינען נָאכסטען פָֿאזָאוֹל־
ליך מיט הינטערליסט חוברינגט, וָא זָאוֹלסט דוא מיהם פָֿאן מיינעם
חַלטָאר הינוועגנעהמען, וויעדער נו סטערבען. 15. וער פָֿאטער אָדער
חוטטער שלָאגט, זָאוֹ געטָאדטעט ווערדען. 16. וער מיינען מענסען
סטיעהלט חונד פֿערקויפֿט מיהן, מָאן הָאט מיהן חַבער פָֿאהער מין
זיינער געוָאלט געפֿונדען, זָאוֹ געטָאדטעט ווערדען. 17. וער פָֿא־
טער אָדער חוטטער פֿלוכט, זָאוֹ געטָאדטעט ווערדען. 18. וועז
מָאנער מין נָאנק גערָאטהען חונד מיינער שלָאגט דען חַנדערן מיט
מיינעם סטיין, אָדער מיט דער פֿויסט, ער סטירבט נוָאר ניכט,
חוס חַבער נו בעטטע ליעגען; 19. וועז ער ויעדער חויפֿסטעהט,
חונד מָן מיינער קריקע חויך דער סטרָאסע הערום געהען קָאן, וָא
זָאוֹל דער שלָאגער פֿרייא זיין, יעדָאך זָאוֹל ער מיהם פֿערזייחונגס־
קָאסטען ערסטָאטטען, חונד מיהן היילען לָאסען. 20. וועז יעמָאנד
זיינען קנעכט אָדער זיינע מָאגד מיט דעם נוֹכסטָאק שלָאגט, חונד
ער סטירבט חוטטער זיינער הָאנד, זָאוֹ ווירד עם גערָאכען. 21. יע־
דָאך וועז ער מיינען טָאג אָדער נוויי נָאך לעבט, זָאוֹל עם ניכט גע־
רָאכען ווערדען, ווייל עס זיין געלד מיזט. 22. וועז זיך מָאנער הָא־

וירד ניכט אונגעשטראפט לאסטן, דעניעניגען וועלכער זיינען נאטאן
פערגעבליך מויספרעכען וירד. 8. ערמיינערע דיך טטעטס דעם
רוהעטאג, אוף מיהן מו היליגען. 9 :עכם טאגע קאנאסט דוא לאר־
בייטען, אונד לאן דיין גשעפט פערריכטען. 10. דער :יבענטע טאג
אבער מיוט מיין רוהעטאג, דעם עוויגען דיינעם גאטטע נו עהרען,
דוא :זאלסט קיין האנדוערק פערריכטען, וועדער דוא :עובסט, נאך
דיין :זאהן, אדער דיינע טאכטער, דיין קנעכט, דיינע קנעכטין,
מויך ניכט דורך דיין פיעה, אדער דורך דיינען פרעמדען, דער :יך
מין דיינען טהארען מויפהאלט. 11. דען מין :עכם טאגען האט דער
עוויגע היממעל, ערדע, מונד מעער, נעבסט אללעם, וואס דארין
מיוט פערפערטיגט, מונד אך זיבבענטען טאגע גערוהט, דארום
האט דער עוויגע דען טאג דער רוהע גענענעט, (ער האט מיהם
וויכטיגע פארליגע גענעבען), מונד מיהן היליג ערקלארט. 12. עה־
רע דיינען פאטער מונד דיינע מוטטער, דאמיט דוא לאנגע נעבסט
מויף דעם ערדרייך, וועלכעם דער עוויגע דיין גאטטע נו עהרען,
דוא :זאלסט קיין האנדוערק פערריכטען, וועדער דוא :עובסט, נאך
דיין :זאהן, אדער דיינע טאכטער, דיין קנעכט, דיינע קנעכטין,
מויך ניכט מארדען, דוא :זאלסט ניכט עהעברע־
כען, דוא :זאלסט ניכט סטעהלען, דוא :זאלסט וידער דיינען נעכם־
טען ניכטם מויס:זאגען, קלם מיין פאלסעל נייגע. 14. דוא :זאלסט
קיינע בעגירדע האבען, נאך דעם הויז דיינעם נעכסטען, דוא
:זאלסט קיינע בעגירדע האבען נאך דיינעם נעכסטען וויב, נאך
:יינעם קנעכט, נאך :יינער סקלאבין, נאך :יינעם אכסען, נאך
:יינעם עזעל, אדער נאך אללעם וואס דיין נעכסטער בעזיטצט.
15. דאס גאנצע פאלק עראפאהד דיא דאננערטטיממען, מונד פייער־
פלאמען, דען טרומפעטענסאלל, מונד דען רויכעגדען בערג. אלם
עם דאס פאלק געוואהר ווארד, עראבעטען :יא, מונד סטונדען פאן
פערנע. 16. :יא ספראכען נו משה: רעדע דוא מיט מונס, :זא
וואלען וויר גערן האהרען, נאם מר גאטט ניכט מיט מונס רעדען,
וויר מאכטען דעם טאדעם :יין. 17. משה ספראך נום פאלקע,
פירכטעט מייך ניכט, דען גאטט מיוט נור געקאממען, מייך מויך
דיא פרובע נו סטעלען, מונד דאמיט מויך מייערע פאנגעניכטע
פורכט פאהר מיהם :יא, דאם מיהר ניכט :ינדיגט. 18. דאס פאלק
בליעב אלזא פאן פערנע סטעהען, משה אבער נאהערטע :יך דער
פינסטערן וועטטערוואלקע, וואו גאטט ערס־יען. 19. דער עוויגע
ספראך נו משה, :א :זאלסט דוא נו דען קינדערן ישראל'ס :זאגען,
איהר האבט נון גענעהען, דאם מיך פאם היממעל העראב מיט מייך
גערעדעט. 20. איהר :זאלט ניכטם מאכען נעבען מיר נו :עטלען,
:ילבערנע מונד גאלדענע גאטטען :זאלט איהר מייך ניכט מאכען.
21. מיין אלטאר פאלט ערדע :זאלסט דוא איר מאכען, דארויף :זאלסט
דוא טלאכטען, דיינע גאנגא מפפער, מונד דיינע פערעהרונגסאפפער,
דיין קלייניעס פיעה, מונד דיין רינדפיעה. מן מלטען, וואו מיך
מייכען נאמען נו נעננען פערהרנגען וועדע, וויל מיך נו דיר קאממען
מונד דיך :גנען. 22. וען דוא איר מיט דער לייט מיינען אלטאר
פאן סטיינען מאכען וירסט, :א ערבוינ מיהן ניכט פאן געהויענען
סטיינען, דען :אבאל דוא דיינען מייסעל דארען בריכסט, :א עט־
היליגסט דוא מיהן. 23. דוא :זאלסט מויך ניכט מטופען מייכען
אלטאר בעטטיגען, דאמיט דיינע סכאמגויעדער ניכט עכטבלאסט
ערדען אגגען.

היכַב נום פֿאָלקע, ווים דאָס פֿאָלק ויך היילינ האַלטען, מוזה זיא ווא
סען מיהרע קלייִדער. 15. ער ספּרַך נום פֿאָלקע: האַלטעט מייך
מויל דען דריטטען טאָג בעריים, קאָמאָט מונטערדעסטען נו קיינער
פֿרויא. 16. עס ווַאר אַם דריטטען טאָג, אַלס דער מאָרגען אַנברַך,
דאָ ווַאר דאָננער מונד בליטן, מונד מיינע דיכטע ווָאלקע מויל דעם
בערגע, מויך ווַאר מיין זעהר סטאַרקער טרָאָמפעטענסטאָלל נו האָרען,
דאָס פֿאָלק מיט זיטערט פֿאָר טרעקען. משה פֿיהרטע דאָס
פֿאָלק מוים דעם נאָגער הין פֿאָר גָאָטט, זיא סטעלטען זיך מונטען
אַם בערגע. 18. דער בערג סיני רויכטע מיבערַאָל, ווייל זיך דער
עוויגע מין פֿייער מויל מיהן הערַאַב נים, זיין רויך סטיג מין דיא
האָהע ווי דער רויך מוים מיינעס ברענאָפֿען, מונד דער גאַנצע
בערג ווַאר העפֿטיג ערסיטטערט. 19. דער טרָאָמפעטענסטאָלל ווַאר
מיאַער סטאַרקער, משה טהַט דיא מערעדע, מונד גָאָטט אַנטוואָר
טעטע מיהם מיט זויטער סטיאַמע. 20. אַלס זיך נון דער עוויגע מויל
דען בערג סיני, נעאַויך מויל דיא ספּילע דעס בערגעס, הערַאַב גע
רופֿען, ריעף דער עוויגע דען משה מויל דען בערג הערויף, משה
סטיג היַנויף. 21. דער עוויגע ספּרַך נו משה: גענהע היַנַב, ווארנע
דאָס פֿאָלק, זיא מָכטען פֿיללייכט הערפֿאָרדרינגען, נו דער ערסיי
נונג דעס עוויגען, אום נו זעהען, זיא קָאָמען פֿיעלע פֿאָן מיהם מוא
קָאָמען. 22. מויך דיא פּריסטער, דיא נאָהער נו דער ערסיינונג
דעס עוויגען נוטרעטען, זָאָלען זיך היילינ האַלטען, דער עוויגע מָכ
טע מיינע כידערוַאָגע מונטער מיהנען מָכען. 23. משה ספּרַך נו
דעם עוויגען, דאָס פֿאָלק ווירד זיכָהל ניכט קָאָמען מויל דען בערג
סיני סטייגען, דען דוא האַסט מונס סטָרענגעוַארנט, מונד געסָרָכען:
ניהע גרָאָנצען אום דען בערג, מונד זָאָנדרע מיהן אַם היילינ אַב.
24. דער עוויגע ספּרַך אַבער נו מיהם: גענהע גלייך ווָאָהל היַנַב,
קָאָמע זָאָדאַן ווידער הערויף, דוא מונד דיין ברודער אהרן מיט דיר,
דיא פּריסטער אַבער מונד דאָס פֿאָלק, זָאָלען ניכט פָֿרדרינגען (יע
דער פָֿאָן זיינעם סטָאָדָרט נעאַויך), נו דער ערסיינונג דעס עוי
גען היַנויף נו סטייגען, עד מָכטע זָאָנסט מיינע כידערוַאָגע מונטער
מיהנען מָכען. 25. משה גינג היַנַב נו דעם פֿאָלקע, מונד זָאָגטע
עם מיהנען.

כ 1. זָאָדאַן רעדעטע דער עוויגע אַלע דיזע ווָארטע ווי פֿאָלגט:
2. איך בין דער עוויגע דיין גָאָטט, דער דיך מוים דעם לָאַנד
מצרים גענֶיהרט האַבע, מוים דעם הויסע דער סקלָאַפֿען. 3. דוא
זָאָלסט קיינע אַנדערע גָאָטטער האַבען, פֿאָר מיינעם אַנגעזיכטע.
4. דוא זָאָלסט דיר קיין גָאָטטעבילד מָכען, מויך קיינע אָהנליכע גע
סטָאָלט, פָֿן דעם ווָאס אַבען מיך היימעל, אָדער מונטען מויל דער
ערדע, אָדער מיך ווָאסער מונטער דער ערדע מיזט. 5. דוא זָאָלסט
דיך פָֿאָר מיהנען ניכט ביקען, מויך זיא ניכט גָאָטטעסדינסטויך פֿער
עהרען, דען איך דער עוויגע דיין גָאָטט, בין מיין מייפֿערפָֿלָער
גָאָטט, (דער קיינען אַנדערן נעבען זיך ליידען קָאָן), דער דאָס פֿער
בְּרעכען דער פָֿאָטער אַהנדעט, אַן קינדער, ענקעל, מונד מורעניקעל,
נָאָלך בייא דענען דיא איך האַסען. 6. דער אַבער גיאַדע ערלייגט
בים מין דאָס טויזעמפֿטע גענעראַטיאָן דענען דיא איך ליעבען, מונד
מיינע גענָאָטהע האַלטען. 7. דוא זָאָלסט דען נָאָמען דעס עוויגען
דיינעס גָאָטטעס ניכט פֿערגעבלך מוים ספּרעכען, דען דער עוויג

טש דער סטיאוא ווינט סוויגערזאַטערס, חונד טהאַט זאַלעס,
וואַם ער גענאַגט האַטטע. 25. משה וואַהלטע נאַוליך רעלטסאַפּ-
פֿענע ביעדערמאַננער חוים ישראל, חונד מאַכטע זיא לו חאַבערהיפּ-
טערן חונטער דאַז פֿאַלק, פֿאַרסטעהער חיבער טויזענדע, פֿאַר-
טטעהער חיבער הונדערטע, פֿאַרסטעהער חיבער פֿינפֿציג, פֿאַר-
סטעהער חיבער לעהן. 26. דיעזע חוסטען דעם פֿאַלק לו זאַלזער
לייט רעלט ספרעלטן, חיינע סווערע רעלטמאַכע, חוסטען זיא פֿאַר
משה ברינגען, יעדע גערינגע רעלטמאַכע זעלבסט עגטסיידען.
27. משה ליעס היערויך זיינען סוויגערפֿאַטער וויעדער וועגרייזען,
חונד דיעזער גינג חין זיין לאַנד לוריק.

יח 1. חיק דריטטען חאַנאַטה נאַך דעם חויסלוגע דער קינדער
ישראל'ס חוים דעם לאַנד מצרים, חאַק ערמטען טאַגע דעם חאַנאַטס,
קאַמען זיא חין דיא וויסטע סיני. 2. זיא בראַכען נאַוליך פֿאַן רפֿידים
חויך, חונד קאַמען חין דיא וויסטע סיני, לאַגערטען זיך חין דער
וויסטע, ישראל לאַגערטע זיך דאַזעלבסט גענעגן דעם בערגע חיבער.
3. משה סטיג היגויך חויך דען בערג פֿאַר גאַטט, חונד דער עוויגע
ריעף חיהאַק לו, פֿאַן דעם בערגע, חונד ספראַך: זא זאַלסט דוא דעם
הויז יעקב'ס זאַגען, חונד דען קינדערן ישראל'ס קונד מאַכען.
4. חיהר האַבט גענעהען וואַם חיך דען מצרים געטהאַן, חיך האַבע
חיך חויך אַדלערפֿליגען גענטראַגען, חיך האַבע חיך לו חיר גע-
ברַאַכט. 5. וועדעט חיהר אַלזאַ חיינער סטיאוא גענהאַלטען, חונד
חיינען בונד האַלטען, זא זאַלט חיהר חיין בעזאַנדערעם חיינענטהום
חונטער אַלזען נאַטליאַנען זיין, דען חיין חיגט דיא גאַנצע ערדע.
6. חיהר אַבער זאַלט חיר חיין פריעסטערליכעם רייך זיין, חונד חיין
הייליגעם פֿאַלק, דיעזעם זינד דיא וואַרטע וועלכע דוא דען קינדערן
ישראל'ס זאַגען זאַלסט. 7. משה קאַם, ליעס דיא אַלטעסטען דער
כאַליאַן רופֿען, לעגטע חיהנען אַלזע דיא וואַרטע פֿאַר, דיא חיהם
דער עוויגע בעפֿאַהלען. 8. דיא גענאַמטע נאַטליאַן אַנטוואַרטעטע
חיינאַיטהיג, ספראַכען: אַלזעס וואַם דער עוויגע גענספראַכען, וואַלזען
וויר טהון, משה בראַכטע דיא וואַרטע דער נאַטליאַן וויעדער פֿאַר
גאַטט לוריק. 9. דער עוויגע ספראַך לו משה, חיך וועדע חיר חין
חיינער דיקען וואַלק דיר חאַפֿפֿענבאַרען, דאַמיט דיא נאַטליאַן עם
האַרע, וועז חיך חיט דיר רעדע, זאַ וועדעז זיא חויך אַן דיר חיא-
מער גלויבען, היר בעריכטעטע משה דיא וואַרטע דעם פֿאַלקעם אַן
גאַטט. 10. דער עוויגע ספראַך לו משה: גאַהע לו דעם פֿאַלק הין,
דאַם זיא זיך הייליג האַלטען הייטע חונד מאָרגען, חונד מיהרע קלייי-
דער וואַסעז. 11. דאַמיט זיא בעריים זיין מאַגען חויך דען דריטטען
טאָג, דען אַן דריטטען טאַגע, וויעד זיך דער עוויגע העראַב לאַסען
פֿאַר דען חויגען דער גאַנצען נאַטליאַן, חויך דען בערג סיני. 12. דוא
חוסט אַבער רינגס חום דאַז פֿאַלק חיינע גרענצע חאַלטען, חיהנען
כאַליאַן זאַגען: היטהעט חיין דאַן בערג לו בעסטייגען, אַדער חיינען
טהייל דאַפֿאַן לו בעריהרען! ווער דען בערג בעריהרט, דער זאַל
גענאַדטעט וועדען. 13. עס זאַל זיין אַבער קיינע האַנד אַנ-
ריהרען, זאַנדערן ער זאַל גענטייניגט, אַדער איט פֿפֿיילען ער-
סאַסען וועדען, עס זייא פֿיעה אַדער אַנגט, זא זאַל עס נילט לע-
בען בלייבען, זאַבאַלד דיא טראַמפֿעטע חין חיינעם טאַנג פֿאַרטבלאַסט
זאַלען דיעזע דען בערג בעסטייגען (כאַליאַן אהרן, זייע זאַהנע
חונד דיא זיעבעניג אַלטעסטען). 14. משה גינג פֿאַם בערגי

יחזקאל

טען זיך איינער נאך דעם אנדערן וואהלזיין, זאלען גינגען זיא היכיין
אין דאז לאנד. 8 דאך ערלאהלטע משה זיינעם סוויעגערפאטער אלס
זעם, וואס דער עוויגע זאל פרעה אונד זין מצרים געטהאן, אוק דער
ישראל וויללען, זאלע באסווערליכקייטען דיא זיא אויך דעק וועגע גע-
טראפפען האבען, אונד וויא דער עוויגע זיא ערעטטעט האט.
9. יתרו פרייעטע זיך, איבער אלעם גוטע דאז גאטט דעם פאלק
ישראל ערלייגט (פארנעאוך דאס ער עם פון דער געוואלט
דער מצרים ערעטטעט האט. 10. יתרו ספראך: געלאבט זיא
דער עוויגע, דער מיך אוים דער גענואלט דער מצרים אונד פרעה'ס
ערעטטעט האט, אונד דאז פאלק פון דער גענואלט דער מצרים
ערעטטעט האט. 11. אילט ערקענע איך דאס דער עוויגע גרעס-
סער זיא אלם אלעל גאטטליכע וועזען, דען איט דערזעלבען זאכע
וואורדען זיא גאסטרעפט, איט וועלכער זיא טיראננייא חויסגעאיבט
האבען. 12. יתרו, משה'ס סוויעגערפאטער, ברעכטע גאטט ברענד-
אפפער אונד ספייזאפפער, אהרן אונד אלע אלטעסטען ישראל'ס
קאמען הין, אמהלזייט מי האלטען, איט משה'ס סוויעגערפאטער פאר
גאטט. 13. דעם אפרגענס דארויף זאם משה, דאז פאלק מי ריכטען,
דאז פאלק סטאנד אוק משה הערום, פון אפרגען בים אבענד.
14. אלס משה'ס סוויגערפאטער זאה וואס ער אלעם פיר דאז פאלק
מי טהון האטטע, ספראך ער: וואס איזט דיעזעם פיר איין גאסאפט
וועלכעם דוא פיר דאז פאלק פערריכטעמט? ווארום זיטצעמט דוא
אלליין, אונד דאז גאנצע פאלק סטעהט אוק דיך הער, פון אפרגען
בים אבענד? 15. משה ספראך מי זיינעם סוויעגערפאטער: וויל דאז
פאלק מי איר קאמאט, אין גאטטליכען דינגען אונטערריכט מי וועלען.
16. וען זיא איינע רעכטסאכע האבען דיא פאר איך קאמאט זא
ריכטע איך צוויסען איינעם אלען אונד זיינעם נעכסטען, אוק איך
אין מיטגען דיא גזעצע גאטטעס אונד זיינע וועהרען בעקאנגט.
17. משה'ס סוויעגערפאטער ספראך מי אים: עס איזט נים גוט
וויא דוא עס אנפאסט. 18. דוא אוסט ערמידען, זאוואהל דוא, אלס
דיעזעם פאלק, וועלכעם בייא דיר איזט, דען דאז גאסאפט איזט דיר
מי סווער, דוא קאנגסט עס נים אלליין אויסריכטען. 19. געהארכע
סיעלאעהר אייגער סטיאאע, וויא איך דיר ראטהגען וויל, אונד גאטט
סטעהע דיר בייא, דיענע דוא דעק פאלקע בייא גאטט, דאס דוא
קאנעיק דיא זאכען פאר גאטט בריגגסט. 20. אינהגען אבער דיא
גזעזעטצע, אונד דיא וועהרען אייסקארפען, אונד אינהגען בעקאנגט
אנפאסט דען וועג, וועלכען זיא גאהגען זאלען, אונד וואס זיא מי טהון
האבען. 21. דוא אבער זוכע אוים דעק פאלקע, רעכטסאפפענע
בידערמענער, דיא גאטט פירכטען, מענער דיא דער וואהרהייט
ערגעבען זינד, דען אייגענוטץ האסען, דיעזע זעצע דוא אינער
זיא זעטצען, פאר סטעהער אינער טויזענדע, פאר סטעהער אינער
הונדערטע, פאר סטעהער אינער פינפציג, אונד פאר סטעהער אי-
בער צעהן. 22. זיא מעגען דעק פאלקע רעכט ספרעכען מי זעלער
לייט, דאביא אבער זעלבען זיא יעדע וויכטיגע רעכטס:זאכע דיר
פארברינגען, אונד יעדע גערינגע רעכטס:זאכע זעלבסט ענטסיידען,
דאמיט עס דיר לייכטער וועהרדע, מינדעק זיא דיר טראגען העלפען.
23. וויירסט דוא כון דיעזעם טהון, זא וויירסט דוא, וען עס דער
וויללע גאטטעס מיזט, בעסטעהען קאנגען, אוכר אויך דיא גאנצע
נאכלען וויירד אויט פרידעען נאך הוזע קעהרען. 24. משה געהארכ-

דען פֿוס גענומען, נים מין דיינע הֿאנד מוזן גיהט. 6 מיך וועל דע דאָזיגן בוסט מוזן דעמ פֿעלזען צו חרב פֿאָר דיר סטיהען, זאָלסט דוס דען פֿעלזען סלאָגען, דאָס וילד וואָסער מוים מיהמ פֿליעסען, דאָמיט דאָס פֿאָלק טרינקען קאָנען. דיעזעס טהאָט משה פֿאָר דען מויגען דער זוֹטעסטען מוים ישראל. 7 אוֹן נענָטט דען נאָמען דעס אָרטעס מסה מוזן מריבה, ווייל דיא קינדער ישראל גענאָקט האָטטען, מוזן ווייל זיא דען עוויגען פֿערזוכט האָטטען, טפראָכען נאָמליך: מיזט מוין דער עוויגע מונטער מונס אָדער ניכט? 8 דאָס פֿאָלק עמלק קאָמ, מוזן סטריטט מיט ישראל צו רפידים. 9 משה טפראָך צו יהושע: זוכע מונס טאָפּפֿערע מאָנער מוים מוזן ליהע הין, מוזן טטרייטע מיט דעמ עמלק, מאָרגען סטעהע מיך מוין דער טפיטלע דיעזעס היגעלס, דען גאָטטליכען סטאָב מין מייער האָנד. 10 יהושע טהאָט, ווי מיהם משה גענאָגט, מיט עמלק צו סטרייטען. משה, אהרן מוזן חור האָבער סטיענגען מוין דיא טפיצע דעס היגעלס. 11 וען משה זיינע האָנד מין דיא האָהע הילט, וואָר ישראל אָבֿסטיגער, מוזן וען ער זיא זינקען ליעס וואָר עמלק אָבֿסטיגער. 12 אָבֿס משה דיא האָנדע סווער וואורדען, נאָהאען זיא מיינען אָליעזר דען ער טפראָך: דער גאָטט מיינעס פֿאָטערס מיזט מיינע הילפֿע וואָר מיר פֿאָר פֿאַראָה: 5 דאָס וואָלט דיא מוטער מיט קינדער מעהר ווערדען. 6 אָבֿער ער טפראָך צו מיר: זיהע, איך קאָמע צו דיר, ווי מוין פֿאָטער יתרו קאָמט צו דיר, ווי אוך מוין ווייב אוך צוויי מיינע קינדער מיט מיר. 7 דאָ גינג משה זיינעם טווּיגערפֿאָטער ענטגעגען, בוקטע זיך פֿאָר מיהם, קיסטע מיהן, מוזן זיא פֿראָגטען

יתרו

יח 1 יתרו פריעסטער צו מדין משה'ס טווּיגערפֿאָטער פֿערנאָהם אָלעס וואָס גאָטט פֿיר משה מוזן זיין פֿאָלק, דיא ישראל, גענאָהען, דאָס דער עווּיגע נאָמליך ישראל מוים מצרים פֿיהרטע. 2 דאָ נאָהם יתרו משה'ס טווּיגערפֿאָטער, דיא צפרה משה'ס פֿרוים, נאָכדעם ער זיא צוריק גענאָמען האָטטע; 3 ער נאָהם מוים מיהרע צוויי זיינע זאָהנע, דאָפֿאָן מיינער גרשם היעס דען ער טפראָך: מיך בין מיין פֿרעמדלינג מין מיינעם מונבעקאָננטען לאָנדע. 4 מוזן מיינער היעס אליעזר דען ער טפראָך: דער גאָטט מיינעס פֿאָטערס מיזט מיינע הילפֿע וואָר מיר פֿאָר פֿאַראָה: 5 דאָס וואָלט דיא מוטער מיט קינדער מעהר ווערדען. 6 אָבֿער ער טפראָך צו מיר: זיהע, איך קאָמע צו דיר, ווי מוין פֿאָטער יתרו קאָמט צו דיר, ווי אוך מוין ווייב אוך צוויי מיינע קינדער מיט מיר. 7 משה גינג זיינעם טווּיגערפֿאָטער ענטגעגען, בוקטע זיך פֿאָר מיהם, קיסטע מיהן, מוזן זיא ערקונדיג

פערזלטעטען עם דעם משה. 23. משה ספרַך צו זיהנען: דיעזעם
הַט דער עווִיגע גערעדט: מיין רוהעטַג, מיין היילִיגער רוהעי־
טַג מיזט מָרגען, דעם עווִיגען צו עהרען, וואָם מיהר בַּקען וואָלט,
בַּקט הייטע, וואָם מיהר קאָכען וואָלט, קאָכט הייטע, מוּנד וואָם
מיבריג מיזט לאָסט אוֹר סטעהען צור פַּערוואָהרונג בים דען קינַּדי־
גען מָרגען. 24. ויא לִיסען עם בים דען קינַּדיגען מָרגען סטע־
הען, ווִיא משה בעפַּאָהלען האַטטע, מוּנד עם וואַרד ניכט סטינקענד
מוּנד קיין וואורם וואַרד דאַרין. 25. משה ספרַך: פַּערלעהרט עם
הייטע, דען הייטע מיזט מיין רוהעטַג, דעם עווִיגען צו עהרען,
הייטע פַּינדעט מיהר ניכט מוין דעם פַּעלד. 26. וועכם טַגען
זָאלט מיהר עם זָאמלען, מוּנד חָק זיעבענטען מיזט רוהעטַג, דַּן
וואַרד עם ניכט צו פַּינדען זיין. 27. עם וואַר חָק זיעבענטען טַגען,
דַּן גינגען מייניגע פַּאָלקע אוים, חוק צו זָאמלען, זיא פַּאָנ־
דען אָבער ניכט. 28. דער עווִיגע ספרַך צו משה: ווִיא לַאנגע וויי־
גערט מיהר מייך כָּך מייניע גענָאטע מוּנד תורתי צו האַלטען. 29.
זעהט, דַּם מייך דער עווִיגע דען רוהעטַג גענעבען, דַּרום גיבט
ער מייך חָק זעכסטען טָגען, טפייסט מוין לוייח טָגען, יעדער בלי־
בע חָן זייער טטעלע, ניעמַנד געהע פַּאָן זיינעם אָרטע, חָק זיע־
בענטען טָגען. 30. דַּן רוהעטע דאָ פַּאָלק חָק זיעבענטען טָגען.
31. דַּן הוים ישראל נָאָנטע דען מָנען דער טפייז מן, דער מן
וואַר ווִיא קאָריַאנדער־זָאמען, ווִיים, מוּנד זיין גענָאָק וואַר, ווִיא קו־
כען מיט האָניג. 32. משה ספרַך: דיעזעם הַט דער עווִיגע גע־
בָּטען, מיין עמר פַּאָל דַּפַּאָן זָאל צור פַּערוואָהרונג פַּיר מיירע נָאָכ־
קָאָמען זיין, דָּאָמיט זיא דיא טפַּייז זעהען, דיא מיך מיין צו עסען
גענעבען מין דער וויטטע, חָלם מיך מיין הוים דעם לַאנד מצרים
געפַּיהרט. 33. משה ספרַך צו אהרן, נים מיינע פַּלָאטע, טהוּ היע־
ין מיין עמר פַּאָל מן מוּנד זעטצ עם פַּאָר דעם עווִיגען הין, צור
פַּערוואָהרונג פַּיר מיירע נָאָכקָאָמען. 34. ווִיא דער עווִיגע דעם
משה גענָאָטען, אהרן זעלטע עם הין, פַּאָר דער לייגים לָאָדע צור פַּער־
וואָהרונג. 35. דיא קינדער ישראל אָסען דען מן פַּירציג יָאָהרע, בים
זיא מין מיין בעוואָהנטעם לָאנד קָאָמען; דען מן אָסען זיא, בים זיא
מין דיא גָּרענצע פַּלָאנדערס דעם לָאנדעם כנען קָאָמען. 36. דער עמר
מיזט דער לעהנטע טהייל מייניעם איפה.

ין 1. דיא גָּאנצע גמאיינדע דער קינדער ישראל'ס ברַך פַּאָן דער
ווִיטטע סין אויף, חוק מיהרע ליגע נָאָך דעם בעפַּעהל דעם עווִיגען
פַּאָרטלזעטלען, זיא לָאגערטען זיך צו רפידים, דָּא הָאטטע דאָ פַּאָלק
קיין וואַסער צום טרינקען. 2. דאָ פַּאָלק נָאָנקטע מיט משה, זיא
טפרָאָכען, טָאָפַּפַּט אונס וואַסער דָּאָם ווִיר טרינקען. משה ספרַך צו
מיהרען: וואָם נָאָנקט מיהר מיט מיר? וואָם פַּערזוכט מיהר דען עווי־
גען? חָלם אָבער דאָ פַּאָלק נָאָך וואַסער דורסטעטע, פַּיהרטע עם
מויפַּריהרעריטע קלָאָגען מיבער משה מוּנד ספרַך: וואַרום האָסט דוא
אונס הוים מצרים הערויסגעפַּיהרט, איך מוּנד מיינע קינדער מוּנד מיין
פַּיעה פַּאָר דורסט מוּאָקָאָמען לַאָסען? 4. משה טריה צום עווִיגען,
ספרעכענד: וואָם זָאל איך דען מיט דיעזעם פַּאָלק מַכפַּאָגען? עם
פַּעהלט נור וועניג זָאל סטייניגען זיא איך. 5. דער עווִיגע ספרַך צו
משה: גענע פַּאָר דעם פַּאָלק הער, נים מיינע פַּאָן דען חָלטעם־
טען הוים ישראל מיט דיר, מוּנד דיינען סטָאב, מיט וועלכעם דוא

לוייאתה וף פיש זיין, חלום זיה וז מנדערן טעגן זאאטלן וועדען.
6. דף ספרחך משה מונד אהרן ו דען קינדערן ישראל׳ס: דיעזע
חבענד, וחלוט חיהר ערפחרען, דאם דער עוינג מייך חוים דעת
לאנדע מצרים נעפיהרט. 7. מונד אחרגען וחלוט חיהר דיה הערר
ליכקייט דעס עוינגען זעהען, דף עך מיערע מויפריהריסע רעדען
ווידער דען עוינגען פערנאאטן, דען וואס זינד ווייר נעאלטעט, דאם
חיהר חיבער מונס קולגען פיהרט? 8. משה ספרחך פערנער; דיעס
ווירד נעסעהען, חינדעת מייך דער עוינג דיזען חבענד ווירד פוייס
ו עסען נעבען, מונד דף אחרגען מנדערע ספייוע לוק זאטט וועד־
דען, דף דער עוינג מיערע מויפריהריסע קולגען פערנאאטן, דיה
חיהר חיבער מיהן פיהרט, דען וואס זינד ווייר נעאלטעט? מיערע
קולגען נעהען ניכט מיבער מונס, וחנדערן מיבער דען עוינגען.
9. משה ספרחך ו אהרן: ספריך ו דער גאנצען נעאיינע דער קינ־
דער ישראל׳ס, טרעטעט הערפור דען עוינגען, דען עך הדט מיערע
מויפריהריסע קולגען פערנאאטן. 10. חינדעת אהרן לור גאנצען נע־
אייע דער קינדער ישראל׳ס רעדעטע, ווענדטען זיה זיך נעגען דיה
ווייסטע, מונד דיה הערליקייט דעס עוינגס ערטין חין מיינער וחל־
קע. 11. דער עוינג ספרחך ו משה: 12. מיך הדבע דיה מויפריה־
ריסע קולגען דער קינדער ישראל׳ס פערנאאטן, ספריך ל מיהנען,
ווייה פאולגט: נעגען חבענד וחלוט חיהר פלייס עסען, מונד אחרגען
פריה מייך חין חנדערער ספייוע זאטט עסען, מונד וחלוט ערפחהרען,
דאם מיך דער עוינג מייער נאטט בין. 13. חבענדס דחרויך, קחף
מיינע חענגע וועלטען הערויך, בעדעקטע דאז לאגער, מונד דעס
אחרגענס, וועך מיינע לאגע פאף טהויה, ריננם מוף דאז לאגער.
14. חלום דיה לאגע טהויה מויפנעסטיגען, דף וועך מוין דער חבער־
פלחע דער ווייסטע, עטוואס פיינעס נעקחרנטעס (חלום ווייה רונדע
קחרנפלען), פיין ווייה דער ריין מוין דער ערדע. 15. חלום עס דיה
קינדער ישראל זההען, ספרחך מיינער לוק חנדערן, וואס חיוט דאז?
דען זיה וואסטען ניכט, וואס עס ווער: משה ספרחך ו מיהנען:
דיזעס חיוט דיה ספייוע, דיה מייך דער עוינג ו עסען נענעבען.
16. דיזעס הדט חבער דער עוינג דבייה בעפחהלען, זאאטלט דא־
פאן, יעדער נאכדעם ער לוק עסען נאטהיג הדט, חיין עמר מוין יע־
דעס הויפט, נאך דער חנלחהל דער פערזאנען, חיין יעדער נעהאע
זאז פיעל ער וייטע חין זיינעק נעלטע הדט. 17. דיה קינדער ישראל׳ס
טהדטען חלזאז. זיה זאאטלטען מיינער פיעל, דער חנדערע וועניג.
18. זיה חסען עס חיט דעק עמר, דער פיעל נעזאאטלט, הדטע
ניכטס מיבריג מונד דער וועניג נעזאאטלט, ניכט ו וועניג, יעדער
הדטע זאז פיעל נעזאאטלט, חלום ער לוק עסען ברויכטע. 19. משה
ספרחך ו מיהנען: ניאנד זאפע דפאן ביי חרגען מיבריג. 20. זיה
נעהרכטען חבער דעק משה ניכט, וחנדערן מייניג ויעסען דאפאן
ביי מוין דען פאולגענדען חרגען מיבריג. חלויין עס קרחכען
ווירעד הערוים, מונד עי וואר סטינקענד. דף וואר משה
נחרניג מיבער זיה. 21. זיה זאאטלטען דאהער יעדען חר־
גען חיין, יעדער זיה פיעל ער לוק עסען ברויכטע, מונד
זאבאוד דיה זחנגע הייס סיען, נערסאחן עס. 22. חק זעכסטען
טאגע, הדטטען זיה לוייפאך ספייוע נעזאאטלט, פיר חיינען
קאפל לוייה עמר: חלוע פירסטען דער נעמיינדע קאאטן מונד

בשלח סו

כנעג'ס. 16. מַנגסט מונר פֿורלט ווירד מיבער זיא פֿאַלגן, דורך דיא
נעם מַרוּעם גרָסט ערסטמַרטן זיא, ווּא סטיין, ביז דיין פֿאָלק
היִדורך ליהט, עוויגער! ביז דיזעם פֿאָלק היִדורך ליהט. דאַז דוא ער־
ווַרבסט. 17. דוא ברינגסט זיא הין, פּפֿלַנלעסט זיא מיין, מין דיין
ערבגעבירגע אַן יענען זיל, דען דוא נור ווַהנונג דיר עוויגער! מייכ־
גערידטעט, מין דאַז היליגטהוס, אָ הערר! דאַז דיינע הַנדע בע־
רייטעט. 18. דער עוויגע ווירד מיאַטער מונד עוויג רעגיערען!
19. דיזעם גענאַה אַלם פּערדע איט קריסגעספאַן מונד
רייטעריא מינם מעער היניין גינגען, דער עוויגע מַבער דיא וואַסער
דעם מעערם מיבער זיא נוריק קאַמען לים, דיא קינדער ישראל'ס
מיט מעער מוין טרָקנען בּאָדען גינגען. 20. נו נוייבער נייט נאַהם
מרים דיא פּרָפֿעטין, אהרן'ס סוועסטער, דיא פויקע אין מיהרער
הַנד, מונד אַלע ווַיבער גינגען הינטער מיהר הער, מיט פויקען מונד
טאַנג. 21. מרים זאַנג יענען ענטגענגען: זינגט דען עוויגען, דער הַך
ערהַבען זיך לייגט, רָס מונד רייטער סטירלט ער מינם מעה.
22. משה לים דיא ישראל פֿון דער בינזענזע מויפֿברעכען, מונד זיא
נאַגען מין דיא ווּסטע שור. זיא גינגען דריא טאַגע מין דער ווּסטע,
מונד פֿאַנדען קיין וואַסער. 23. זיא קאַמען נאַך מרה, קאָנטען מַבער
דיא וואַסער נו מרה נידט טרינקען, דען זיא זינד ביטטער, דאַהער
הַס מאַן מוך דען אָרט מרה גענאַנגט. 24. דאַז פֿאָלק מורטע ווי־
דער משה, מונד ספראַכען: וואַס זאָלען ווּר טרינקען? 25. משה בע־
טעט נום עוויגען, דער עוויגע לעהרט מיהן מין האָלן קענטען, די־
זעס וואַרף ער מינם וואַסער, זָ וואורדען דיא וואַסער זיסע. הייר
גַאַב גאָטט דער נַהליכן גיעטעל מונד רעגעל, מונד הייר סטעלטע
עך זיא מוך דיא פּראָבע. 26. ער ספראַך נעאַך: ווירסט דוא דער
סטיאַע דעם עוויגען דיינעם גאָטטעס פֿאָלגען, מונד טהון וואַס מין
זיינען מויגען רעכט מיזט. זיינען גענאָטען גהאָר גענבען, מונד אַלע
זיינע גענעטלע היטען, זָ ווּל איך אַלע דיא קרַנקהייטען דיא איך
מין מצרים הַבע זיין לאַסען, דיר נידט נו סיקען, דען איך דער עוויגע
בין דיין אַרנט. 27. זיא קאַמען נאַך אילם, דאַזעלבסט וואַרען נוואַלף
וואַסערקוועלען, מונד זיבענציג פּאַמען. דאָרט לאַגערטען זיא זיך בייא
דעם וואַסער.

שז 1. פֿון אילם ברַכען זיא מוך, מונד דיא גאַנצע גענייַנע דער
קינדער ישראל'ס קאַמען מין דער ווּסטע סין, דיא נווישען אילם מונד
סיני ליגט, אַם פֿינפֿצעהנטען טאָגע דעם נווייטען מאָנאַטם נאַך מיה־
רעם מויסנוגע מוים דעם לאַנד מצרים. 2. דיא גאַנצע גענייַנע דער
קינדער ישראל'ס פֿיהרטען מויפֿריהריטע קוַגען מיבער משה מונד
אהרן מין דער ווּסטע. 3. דיא קינדער ישראל ספראַכען נו מיהנען:
ווּרען ווּר דאָך ליבער גענטאָרבען דורך דיא הַנד דעם עוויגען
מיט לאַנד מצרים, אַלס ווּר בייא דעם פֿלייסטאָפּפֿע זאַסען, אַלס ווּר
מין דיין אַרנט. 4. דער עוויגע ספראַך נו משה: זיק ווּל מייך ספייע
פֿאַם היממעל רעגנען לאַסען, דאַז פֿאָלק זאָל היניום גענהען מונד זאַ־
מאָלען, יעדען טאָג מיהר טאָגלידעם, דאַמיט זיך עם פּריפֿע, אַב עם
מייגער לעהרע פֿאָלגען ווירד אדער נידט? 5. אַם זעכסטען טאָגע,
ווען זיא מַ רעכטע אַלַגען, ווַאַס זיא מייגברינגען ווערדען, ווירד עם

פֿיר זיא איט מצרים. 26. דער עוויגע ספרחך צו משה: כייגע דיינע המנד מיבער דאַז מעער, זיא זאָלן דאַז וואַסער לוריקקעהרען מיבער מצרים מיבער זיין קריעגסגעספאַן, מונד מיבער זייגע רייטעריים. 27. משה כייגטע זייגע המנד מיבער דאַז מעער, דאַ קאַמ דאַז מעער, גענגען מאָרגען לוריק צו זייגער פֿאָריגען געוואַלט, דיא מצרים מבער פֿלוהען מיהפּ ענטגעגען, דער עוויגע סטירטלטע זיא הין מיטטען חיפּ מעערע. 28. מיבעפּ גון דאַז וואַסער וויעדער לוריק קאַמ בעדעקטע עם דאַז קריעגסגעספאַן, מונד דיא רייטעריים מוים דעפּ גאַנצען העערע פרעה'ס, דיא מיהנען מין דאַז מעער נאַכגעגאַנ= גען זינד, כיכט מיינער פֿאַן מיהנען בליב מיבריג. 29. דיא קינדער ישראל'ס מבער גינגען מיטטען מיפּ מעערע מוין טרוקקנעפּ באָדען, מונד דאַז וואַסער דיענטע מיהנען נור מויער, צו מיהרער רעכטען, מונד צו מיהרער לינקען. 30. אַן דעמזעלבען טאָג ערלעטטע דער עוויגע דאַז פֿאָלק ישראל פֿאַן דער האַנד דער מצרים. ישראל זאָה מצרים, טאָדט לאַק מופּער דעם מעערעם. 31. אַלס צון ישראל דיא גרויסע מאַכט זאָהען, וועלפּע דער עוויגע אַן מצרים מוים= געמיבט דאַ פֿירכטעטע דאַז פֿאָלק דען עוויגען, גלויבטען מוין אַן דען עוויגען מונד אַן זיינען דיענער משה.

אַן 1. דאַמאַלס זינגען משה מונד דיא קינדער ישראל'ס, דיזען גענאַנג, דעפּ עוויגען צו עהרען מונד ספרחכען: מוין זינגע דעפּ עוויי= גען, דער האַך ערהאַבען זיך לייגט, רחם מונד זיין רייטער סטירלט ער מיגם מעער. 2. מיין זיעג, מיין זאַלטענספיעל מיזט יה, ער וואַר איר ערלעטונג! דער מיזט מיין גאָטט! מיהן ווילל מיך רוהמען, מייגעם פֿאַטערם גאָטט, מיהן ווילל מיך ערהעבען. 3. דער עוויגע מיזט הערר דעם קריגס, עוויגעם וועגען זיין נאַמען. 4. קריגסגע= טפּאַן פּרעה'ס, מונד העערס=מאַכט טלייגערט ער מיגם מעער, דער מויבונד זייגער קריגס=חבערן, פֿערזונקען מין דער בינזעע. 5. חבגרונד בעדעקטע זיא, זיא זאַנקען מין טיפֿען, ווי טטיין. 6. דיי= גע רעכטע, ה עוויגער! פֿערהערליכט דורך מאַכט, דיינע רעכטע ה עוויגער! צערמאַלמעטערט דען פֿיינד. 7. דורך דיינע גראָסע מאַ= יעסטאָט, צערואַלמעסט דוא דיינע ווידערואַכער, דוא לאָסעסט מיהן מוים, דען ברענענדען צאָרן, ער פֿערצעהרט זיא ווי סטאָפּפֿעלן. 8. פֿאַק הויך דיינער נאָזע טהירמטען זיך וואַסער עופּהר, פֿלוסענדעם סטונד סויפֿרעכט, ווי דיא וואַנד, דער תבגרונד וואַרד פֿעסטע מיט= טען מיפּ מעערע. 9. דער פֿיינד סברחך: מיך פֿערפֿאָלגע, הסאָג מיין, טהיילע בייטע מוים, מיין מוטה זאָל מיהרער פֿאָלן זיין, מיך ליהע מיין סוערד מוים, מיינע האַנד פֿערטילגט זיא. 10. דוא בליסעסט מיט דיינעפּ הויכע, דאַז מעער בעדעקטע זיא, זיא זאַנקען ווי בליי, מין סטראָמענדעם געוואַסער. 11. ווער מיזט מונטער דיר מאַכטען, ה עוויגער! ווער דוא? ווער מיזט פֿערהערליכט מיט הייליגקייט, ווי דוא? פֿורכטבאַר מיפּ לאָבע, וואונדערטהאַטער! 12. דוא נייגטעסט דיינע רעכטע הין, דיא ערדע פֿערשלאָג זיא. 13. מון פֿיהרסט דוא מיט דיינער גנאַדע דיזעם פֿאָלק, דאַס דוא בעפֿרייעט, דוא לייטעסט עם מיט דיינער מאַכט, צו דיינער הייליגען וואָהנונג. 14. פֿאָלקער האָרען עס, זיא בעבען, חנגסטווע ערגרייפֿט דיא מיינוהנער פלשה. 15. פֿלוטלונג ערשרעקען דיא סטאַרהעררן אדום'ס, דיא פֿירסטען מואב'ס, ליטטערן ערגרייפֿט זיא, עס לאָגען חלוץ בענאָהנער

חלוצים קריגסגעסעלן פרעה'ס, זיינע רייטערייא, מונד זייגע אכט־
טאפט נו פוסע, ביים פי החירת פאר בעל צפן. **10.** חלום פרעה
זיך נאהערטע, האבען דיא קינדער ישראל מיהרע מויגען חויף, דא
ווער גאנץ מצרים הינטער מיהנען הערליעהענה, זיא פירכטעטען זיך
מונגעאיין, מונד דיא קינדער ישראל'ס טריען נו דעם עוויגען.
11. נו משה חבער טפרחכען זיא: מיזט עם מוים אכגעל דער
גרחבער, דאם עטווא קיינע מין מצרים זינד, דארוף דוא מונם מיט־
גענאמען מין דער ווסטע נו סטערבען? וואדורף המזט דוא מונם
דא: גטהאלן, מונם מוים מצרים הערוים נו פיהרען? **12.** מיזט עם
נילט עבען דיוע, דאם וויר זידר מין מצרים גטוחגט האבען? נעו־
יך, וחם פאן מונם חב, וויר וחלטן דען מצרים דיענען, דען עם
מיזט בעסער פיר מונם, דען מצרים נו דיענען, חלם דאם וויר מין
דער ווסטע מוקאמען. **13.** משה טפרחך נום פאלקע: פירכטעט
מיך ניכט! סטעהט רוהיג, מונד זעהט דיא הילפע דעם עוויגען,
דיא ער מיך הייטע עריייגען וירד, דען ווא מיהר דיא מצרים
הייטע גענעהען, זא זחלט מיהר זיא ניחמם ווידער זעהען. **14.** דער
עוויגע וירד פיר מיך סטרייטען, מיהר חבער זחלט סטילל זיין.
15. דער עוויגע טפרחך נו משה, ווארום פולהסט דוא כחך נו מיר?
זחגע דען קינדערן ישראל, דאם זיא מויפברעכען. **16.** דוא חבער
העבע דיינען סטחב חויך, נייגע דיינע הונד מיבער דאם מער,
מונד טהיילע עם פאן מיינחנדער, זא זחלען דיא קינדער ישראל
מיטטען מיט מעערע חויך טרחקנען בחדען גהען. **17.** מיך היני־
גענען, מיך מחכע דאם הערן דער מצרים סטחרק, דאם זיא הינ־
טער מיהנען היניין גהען, זא ווערדע מיך נחך עהרע החבען חן
פרעה, מונד חן זיינע גחנצען העערע, חן זיינען וחגען מונד חן
זיינער רייטערייא. **18.** דיא מצרים זחלען ערקענען, דאם מיך דער
עוויגע בין, דא מיך עהרע החבען ווערדע חן פרעה חן זיינען וחגען
מונד חן זיינער רייטערייא. **19.** דער ענגעל גחטטעס דער פאר
דעם לחגער דער ישראל הערגעחגען, נחג חב, מונד גינג הינטער
מיהם הער, דיא וולקענזייל, דיא פאר מיהנען ווחר, נחג חב מונד
סטעלטע זיך הינטער מיהנען. **20.** מונד קחם חזא לווישען דעם לח־
גער דער מצרים, מונד דעם לחגער דער ישראל. היער ווחר וולקע
מונד פינסטערנים, מונד דא עראיכטעטע עם דיא נחכט. עם קחם
חבער חיין לחגער ניכט נום חנדערן, דיא גחנצע נחכט. **21.** משה
סטרעקטע זיינע החנד מוים מיבער דאם מער, דער עוויגע טריעב
דאם מער לוריק דורך מיינען העפטיגען חסטווינד ד ח גחנצע נחכט,
מחכטע מוים דעם מער פאסטען בחדען, מונד דא: ווחסער וולור־
דע לערטהיילט. **22.** דיא קינדער ישראל גינגען מיטטען מיט מע־
רע מויך טרחקנען בחדען, מונד דא: ווחסער דיענטע מיהנען לור
ווייער נו מיהרער רעכטען, מונד נו מיהרער וינקען. **23.** דיא מצרים
פערפחלגטען זיא, מונד קחמען מיהנען נחך, חלע פפערדע פרעה'ס,
זיינע ווחגען, מונד זיינע רייטערייא, מיטטען מין דא: מער היניין.
24. עס ווחר מין דער מיחרגענווחכע, חלם דער עוויגע מויך דא: ווח־
גער דער מצרים מיינען בליק ווחרך, דורך דיא פייער מונד וולקע־
זייל, מונד דא: לחגער דער מצרים מין פערווירונג ברחכטע.
25. ער ליעס דיא רחדער זיך פחן דען ווחגען חב: חנדערן, מונד
פיהרטע זיא מיט בעסווערטעם נוגע. דא: זחגטע חיין מצרי נום חנ־
דערן, מיך ווילל פלויהען פאר ישראל, דען דער עוויגע סטרייטעט

דאָ: לערסט מיט אוטטערלייבע געקאָמענען, אונ מוֹזעס ערסטגע= בּאָרנע איינער קינדער קויפֿע מיך וָאָ: 16 דיעס זאָל דיר נוּך אַרקלייכֿען מויל דיינער האַנד, אונד נור סטירנבינדע נוּיסען דיינען מויגען דינען, דאָס אונס דער ענוּיגע איט סטאַרקאָר האַנד מיט מצרים געפֿיהרט האַט.

בשלח

17. חָלוֹם נון פּרעה דאָ: פֿאָלק ליהענען ויעס, פֿיהרטע זיא גאָטט ניכֿט דען וועג דורך דאָ: וָאַנד פּלשתּים, וויל עס זעהר נאָהע אַיוט, דען גאָטט זאָגטע נוּך פֿאָרמוים, דאָ: פֿאָלק אָכֿטע זיך בערענקען, ווען זיא קריעג פֿאָר זיך זעהען, אונד נאָך מצרים נוריק געהען. 18. גאָטט ויעס חָלוֹ: דאָ: פֿאָלק איינען אומוועג ליהענ, דען וועג דורך דער וויסטע נור בינזענזע, אונד דיא קינדער ישראל'ס גינגען געוואַפֿענט אוים דעס וָאַנד מצרים הינוין. 19. משה נאָהם אויך דיא גביינע יוסף'ס איט זיך, דען דיעזער האַטטע דיא קינדער ישראל'ס בעסווארען, ספראָך נאָוליך: גאָטט וירד אייך וויעדער בע= דענקען, זָ זָאָלט איהר איינע גביינע פֿאָן היער איט הינויפֿנעה= אען. 20 זיא לאָגען אוים פֿאָן סכּת, אונד לאָגערטען זיך נו אתם, אָן אַנ= פֿאָנג דער וויסטע. 21. דער עוויגע געהענד פֿאָר אויהנען הער, דעס טאָגס אין איינער וואָלקענזייל, זיא דען רעכטען וועג נו פֿיה= רען, אונד דעס נאָכֿטס, אין איינער פֿייערזייל, אויהנען נו ליכֿטען דאָאיט זיא טאָג אונד נאָכֿט פֿאָרט גענוטען קאָננטען. 22. ער ויעס דעס טאָגס דיא וואָלקענזייל אונד דעס נאָכֿטס דיא פֿייערזייל, פֿאָר דעס פֿאָלקע, ניכֿט וויכֿען.

יד 1. דער עוויגע ספראָך נו משה, ויא פֿאָלגט: 2. זאָגע דען קינדערן ישראל'ס, דאָס זיא זוקעהרען, אונד זיך פֿאָר פּי החירת לאָגערן, צוויסען מגדל אונד דעס מעערע, פֿאָר בעל צפֿון, גענגען אויהנ אויבער אָן מעערע זאָלט איהר אייך לאָגערן. 3. זָ וירד פּרעה פֿאָן דען קינדערן ישראל'ס דענקען, זיא זיינען פֿערוירלט אויט דער וָאַנד, בעל צפֿן האָבע דיא וויסטע אוט זיא הער פֿערשפעררט. 4. אויך וועדע דאָ: הערן פרעה'ס טאָרק אאָכֿען, דאָס ער זיא פֿערפֿאָלגע: וועדע נאָך עהרע האָבען אָן פּרעה אונד אויינע גאָנצען העערע, אונד דיא מצרים זאָלען ערקענען, דאָס איך דער עוויגע בין, זָ א טהאָטען אָלזאָ. 5. אָלס נון דעס קאָניג פֿאָן מצרים בעריכֿטעט וואָרד, דאָס דאָ: פֿאָלק דיא פֿלוכֿט נעהאָע, דאָ וואָרד דיא געזינגע פרעה'ס, אונד זיינער בעדיענטען גענגען דאָ: פֿאָלק פֿעראָנדערט, אונד ספראָכֿען: וואָרום האָבען וויר דאָ: געטהאָן, דאָס וויר דיא ישראל האָבען לעהען לאָסען, אונס נוכֿט אעהר נו דיענען? 6. ער ויעס זיינען וואָגען פֿאָנספאָנגען, אונד זיין פֿאָלק נאָהם ער איט זיך. 7. ער נאָהם זעכֿס הונדערט אויסערלעזענע קריעגסוואָגען, אונד אָלעס גענפֿאָן אויס מצרים, אונד דיא הויפּט= לייט אויבער איהנען. 8. דער עוויגע אאָכֿטע דאָ: הערן פרעה'ס קאָניגס פֿאָן מצרים זיא טאָרק, דאָס ער דיא קינדער ישראל'ס פֿער= פֿאָלגטע, דיא קינדער ישראל אָבער לאָגען איט אויפֿגעהאָבענער האַנד (דאָ: הייסט אָפֿפֿענטליך). 9. דיא מצרים זעלטען איהנען נאָך, אונד ערריכֿטען זיא געלאָגערט אָן מעערע, אָלוֹ פֿאָרדע,

שיינשאפנער דעם וחנדעס, יעדער חונבעסיטסעגע נאבער זאל
כלכט דאַזאָן עסען. 49. ענען דיזעלבע זעהרע זאָל זיין פֿיר דען
שיינעבאָרנען, חונד פֿיר דען פֿרעאדען דער חונטער חיך וואָהנט.
50. דיזע קינדער ישראל'ס טהאַטען זאָ ווי דער עוינג דעם משה
חונד אהרן בעפֿאָהלען, טהאַטען זיא. 51. חַן דעזעלבען טאָג נאָך
פֿיהרטע דער עוינג, דיזע קינדער ישראל'ס חוים דעם וחַנדע מצרים
חין גאַנצען העערליגען.

יג 1. דער עוינג ספרַך צו משה, ווי פֿאָלגט: 2. היילינע איר
חַלועם ערסטגעבאָרנע, דיזע מֿפֿנונג דעם חוטטערלייבס (דאַז היסט,
ווען צו ערסט חוים חוטטערלייבע קאָמען) בייזע דען קינדערן
ישראל'ס, וואָהל בייזע חענשען חַלס בייזע פֿיה, עס חיזט חיין. 3. משה
ספרַך צו דעם פֿאָלק: גדענקט דיזען טאָג, דאַז חיהר חוים מצרים
גענאַנגען, חוים דעם סקלאַפֿען הויז, דען איט דער סטאַרקע דער
האַנד האַט חיך דער עוינג פֿאָן היר ווענגעפֿיהרט, עס זאָל חויך
ניכט געזויערטעז געגעסען ווערדען. 4. הייטע גענט חיהר האַרוים,
חים חָהרעחאַטה. 5. ווען דיך גאָן דער עוינג בריגגען ווירד אין
דאַז לאַנד דעם פֿאָלקס כנעני, חתי, אמורי, חִוי חונד יבוסי, וועלכעס ער
דיינען פֿאַרזָלטערן גענעזוואָרען, דיר זויללגענבען, חיין לאַנד ווָ חילך
חונד האַניג פֿלויסט, זָ זאָלסט דוא דיזען גאַטטעסדינסט האַלטען, אין
דיזעם חָנאַטה. 6. זיבען טאָגע זאָלסט דוא חונגעזויערטעז ברָאָד
עסען, חונד אַם זיבענטען טאָג זאָל אין פֿעסט דעם עוינגען גו עהרען
זיין. 7. חונגעזויערטעם ברָאָד זאָל גענעסען ווערדען דיא גאַנצע זיבען
טאָגע, חונד קיין געזויערטעם ברָאָד געזעהען ווערדען, חויך קיין
זויערטייג געזעהען ווערדען אין אַלעז דיינען גרָאַנצען. 8. גו דיינעם
זָהנע זאָלסט דוא סאָדאַן זאָגען: דיזעס געסיהט, ווענגען דעסען
ווָלכעס דער עוינג איר גענהאַן, חַלס איך חוים מצרים גינג. 9. די-
זעס זאָל דיך גוס אערקלייכען חויך דיינער האַנד דיענען, חונד גוס
דענקלעטטען לויסען דיינען חויגען דאַזיט דיא זעהרע דעם עוינגען
אין חייערעם אונד בלייבע (דאַז היסט, זיך חיאַער פֿאַרטפֿלאַנצע),
דוס דיך דער עוינג איט סטאַרקער האַנד חוים מצרים גענֿיהרט.
10. בעָאַבאַכטע אַזאָן דיזע פֿערָאַרדנונג אין חיהרער צייט, פֿאָן יָאַהר
צו יָאַהר. 11. ווען דיך גון דער עוינג בריגגען ווירד אין דאַז לאַנד
כנענ'ס, ווי‌לכעס ער דיר חונד דיינען פֿאַרזָלטערן גוגעסווָרען, חונד
עס דיר חיינגעבען ווירד. 12. זָ זאָלסט דוא אַלעס, ווָס צו ערסט
חוים חוטטערלייבע קאָמען דעם עוינגען היינטעלגען, נאָאַך זָלעם
חָנגליכע דאַז פֿאָן דיינעם פֿיה גוערסט גענאָרפֿען ווָרדען, זָאָל דעם
עוינגען גענוייהט זיין. 13. זָלעם ערסטגעבאָרנע פֿאָק עזעל זָאָלסט
דוא איט חיינעם זָאָאַט זָאָקוּפֿען, קויפֿסט דוא עס חַבער ניכט זָאָ,
זָ זָאָלסט דוא חיהם דען זָאָקען לערבערלגען, חונד זָלעם ערסטגע-
בָאָרנע פֿאָק חענטען חונטער דיינע קינדער זָאָלסט דוא זָאָקוּפֿען.
14. ווען דיך גון חיינסט דיין זָהן פֿרָאַגען ווירד, ווָס בעדייטעט די-
זעס? זָ סאַריך גו חיהם, איט סטאַרקער האַנד האַט חונס דער
עוינג פֿאָן מצרים חוים דעם סקלאַפֿענהויז הערוים גענֿיהרט.
15. דאַז פֿרעה זיך זָ זעהר ווידערזעלטע חונס ליהען גו לאַסען, זָ
ערשלוג דער עוינג אַלעס ערסטגעבאָרנע חיין לאַנד מצרים פֿאָק
ערסטגעבאָרנען דעס חענטען בי‌ז חויל דאַז ערסטגעבאָרנע דעס
פֿיהס. דאַרוים סאַלַכטע זויך, דעם עוינגען גו עהרען, אַלעס זָאָלעם

געסאַפּט דער מין דער גרובע מיינגעספערט מיוט, זאָ ווית מַלעם
ערסט:עבאָרנע דעם פֿיהעם. **30.** פּרעה סטונד דעם נאָכטס מויך,
ער זעלבסט מונד מַלע זייגע בעדיענטען מונד גאַכן מצרים, עם וואַר
מיין גרעסטעם געסרייח מין מצרים, דען עס וואַר קיין הויס, מין
וועלכעם קיינע נייכע וואַר. **31.** ער זיעם משה מונד אהרן דעם
נאַכטס רופֿען, ספּרעכ: מאַכט מייך מויך! גענט מוים מיינעם פֿאָלק
קע הערוים, זאָוואַהל מיהר מַלם מויך דיא קינדער ישראל'ס מונד
גענט, דיענט דעם עוויגען ווית מיהר גענאַגט. **32.** מויך מייער
קלייגעם מונד גרעסטעם פֿיעה נעהאט מיט, ווית מיהר גענאַגט, מונד
רייוט מור, גענט מיר מַבער מויך דען זעגען. **33.** דיא מצרים ברוי-
טען גענאַלט געגען דאַס פֿאָלק, זיא מיינעדם מוים דעם נאַגדע צו
טרייבען. דען זיא זאַגטען: וויר זיגד מַלע דעם טאָדעם. **34.** דאַס
פֿאָלק נאַהם מַלזאָ זייגען טייג, בעפֿאָר ער נאָך זויער געוואַרדען,
מיהרע במַקטרמַגע, מיינגעבונדען מין מיהרען טיכערן, מויך מיהרע
סולטער. **35.** דיא קינדער ישראל'ס מַבער האַבען מויך געטהאַן ווית
משה גענפרעכען, זיא בעגרגטען פֿאָן דען מצרים זילבער, מונד גאָלד-
געסירר, מונד קלייידער. **36.** דער עוויגע גאַב דעם פֿאָלק גונסט
מין דען מויגען דער מצרים, זאָ דאַם זיא מיהנען זיעהען, מַלזאָ
זעערטען זיא נאָך מצרים מוים. **37.** דיא קינדער ישראל'ס רייזטען
פֿאָן רעמסם נאָך סכות, מונגעפֿאָהר זעכסמַלזענד טויזענד מאַן
זו פֿוס, מַהזע דיא קינדער. **38.** עם לאָג מויך מייסט מענגע מַלזער-
ליי ווית זייטע מיט מיהנען היגויך, קלייגעם מונד גרעסטעם פֿיעה, מיין
סווערער לוג פֿאָן פֿיעה. **39.** פֿאָן דעם טייגע, דען זיא מוים מצרים
מיטגענאַמען, בוקען זיא מונגעזויערטע קוכען, דען ער ווַאַר ניכט
גענייערט, דען זיא וואַרדען מוים מצרים הערויסגעטרייבען, מונד
קאַנכטען זיך ניכט מויפֿהאַלטען, זאָ דאַם זיא זיך קיינע לעהרונג
מַבערייטעט. **40.** עם ווַאַר דיא וואַהרנגסלייט דער קינדער ישראל'ס
דיא זיא מין מצרים גענאַהנט האַבען, פֿייער הונדערט מונד דרייסיג
יאַהרע. **41.** מם עכדע דעם פֿייער הונדערט מונד דרייסיגסטען
יאַהרס, מַן עבען דיענעם טאָגע ווַאַר עס, דאַס מַלע העערע דעם
עוויגען מוים דעם מַנדע מצרים גינגען. **42.** דיענעם מיוט מייכע
נאַכט, דיא דער עוויגע בעמַבאַכטעט, זיא מוים דעם מַנדע מצרים
צו פֿיהרען, דיענעם מיוט דיא נאַכט. וועלכע דעם עוויגען גענייהעט
זיין זאָל, מייכע בעמַבאַכטונג פֿיר מַלע קינדער ישראל'ס, בייא מיה-
רען נאַכקאָמען. **43.** דער עוויגע ספּרַאַך צו משה מונד אהרן: דיע-
זעם מיוט דאָס גענעטען דעם פֿערטַהונגסמַבפֿערם, מיין יעדער
פֿרעמדער (דער ניכט פֿאָן דער נאַכקאָמען מיוט) זאָל ניכט דאַפֿאָן
עסען. **44.** מיינעם יעדען מאַנעם סקלַאַפֿען מַבער, דען ער פֿיר
גענד גענקויפֿט, דען זאָלסט דוא בעסניידען, מַלסדאַן קאָן ער דאַפֿאָן
עסען. **45.** מיין גענדולדעטער פֿרעמדל נג (דער ניכט מַלע גענעטלע
מַנגענאָמען) מונד מיין טאַגלַהנער, זאָל ניכט דאַפֿאָן עסען. **46.** עם
זאָל מין דעמזעלבען הויז פֿערלעהרט ווערדען, דוא זאָלסט פֿאָן דעם
פֿלייסע ניכט מוים דעם הויז הינויסטרַאַגען, מויך קייגען קנאָכען
דאַרפֿן צערברעכען. **47.** דיא גאַנצע גענייגדע ישראל'ס זאָלען דאָס
פּסח מאַכען. **48.** ווען מיין פֿרעמדער בייא דיר וואָהנט (דייגע דע-
ויגען מַכניאָט), מונד ווִיל דעם עוויגען דאָס פּסח פֿייערן, זאָ מיסען
מַלע מאַנסען מין זייגעם הויז בעסניטטען ווערדען, מַלסדאַן מאָג
ער היגלו טרעטען, דאָס פּסח צו האַלטען, מונד זאָ גוט זיין, מַלס מיין

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ 2 ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ 3 ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ 4 אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ 5 וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ 6 ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ 7 ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ 8 ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ 9 ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ 10 ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ 11 שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ 12 וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ 13 ושם נהר השני גיחון הוא הסבב את כל ארץ כוש׃ 14 ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ 15 ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ 16 ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ 17 ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ 18 ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ 19 ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ 20 ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ 21 ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ 22 ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ 23 ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ 24 על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ 25 ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

ג

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃ 2 ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃ 3 ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ 4 ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃ 5 כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃ 6 ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ 7 ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות׃ 8 וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃ 9 ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃ 10 ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא׃ 11 ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃ 12 ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל׃ 13 ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃ 14 ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ 15 ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ 16 אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃ 17 ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ 18 וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃ 19 בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ 20 ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃ 21 ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם׃ 22 ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם׃ 23 וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ 24 וישלח את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃

ד

והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה׃ 2 ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃ 3 ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה׃ 4 והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו׃ 5 ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃ 6 ויאמר יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך׃ 7 הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו׃ 8 ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו׃ 9 ויאמר יהוה אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי׃ 10 ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה׃ 11 ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך׃ 12 כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃ 13 ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא׃ 14 הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני׃ 15 ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו׃ 16 ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן׃ 17 וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃ 18 ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך׃ 19 ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃ 20 ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה׃ 21 ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב׃ 22 וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה׃ 23 ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי׃ 24 כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃ 25 וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין׃ 26 ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה׃

ה

זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ 2 זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃ 3 ויחי אדם שלשים שנה ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃ 4 ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 5 ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת׃ 6 ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃ 7 ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 8 ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת׃ 9 ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃ 10 ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 11 ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ 12 ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל׃ 13 ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 14 ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ 15 ויחי מהללאל חמש ושישים שנה ויולד את ירד׃ 16 ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 17 ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת׃ 18 ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃ 19 ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 20 ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ 21 ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃ 22 ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 23 ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה׃ 24 ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃ 25 ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃ 26 ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 27 ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ 28 ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ 29 ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ 30 ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 31 ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת׃ 32 ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

ו

ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ 2 ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ 3 ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ 4 הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ 5 וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ 6 וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ 7 ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ 8 ונח מצא חן בעיני יהוה׃ 9 אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ 10 ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ 11 ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ 12 וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ 13 ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ 14 עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ 15 וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ 16 צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ 17 ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ 18 והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ 19 ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ 20 למינהו מן העוף ולמינהו מן הבהמה למינהו מכל רמש האדמה שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ 21 ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ 22 ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ז

ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ 2 מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו והבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃ 3 גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ 4 כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ 5 ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃ 6 ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ 7 ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ 8 מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על האדמה׃ 9 שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ 10 ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃ 11 בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃ 12 ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃ 13 בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃ 14 הם וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃ 15 ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃ 16 והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃ 17 ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃ 18 ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃ 19 והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃ 20 חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃ 21 ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃ 22 כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ 23 וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ 24 ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום׃

ח

ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃ 2 ותסכרנה מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ 3 וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃ 4 ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃ 5 והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃ 6 ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃ 7 וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃ 8 וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃ 9 ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃ 10 ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה׃ 11 ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃ 12 ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃ 13 ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃ 14 ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃ 15 וידבר אלהים אל נח לאמר׃ 16 צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃ 17 כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃ 18 ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃ 19 כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃ 20 ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃ 21 וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃ 22 עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃

ט

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃ 2 ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃ 3 כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃ 4 אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃ 5 ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃ 6 שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃ 7 ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃ 8 ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃ 9 ואני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃ 10 ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃ 11 והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃ 12 ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם׃ 13 את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃ 14 והיה בעננו על הארץ וראתה הקשת בענן׃ 15 וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר׃ 16 והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ׃ 17 ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקמתי בין כל בשר אשר על הארץ׃ 18 ויהיו בני נח היצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃ 19 שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃ 20 ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃ 21 וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃ 22 וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃ 23 ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃ 24 ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃ 25 ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃ 26 ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד להם׃ 27 יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם׃ 28 ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה׃ 29 ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת׃

י

ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול׃ 2 בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃ 3 ובני גמר אשכנז וריפת ותוגרמה׃ 4 ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃ 5 מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחתם בגוייהם׃ 6 ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען׃ 7 ובני כוש סבתה ורעמה וסבתכה ובני רעמה שבא ודדן׃ 8 וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבר בארץ׃ 9 הוא היה גבר ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה׃ 10 ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃ 11 מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃ 12 ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃ 13 ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃ 14 ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃ 15 וכנען ילד את צידן בכרו ואת חת׃ 16 ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃ 17 ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ 18 ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃ 19 ויהי גבול הכנעני מצידן בואכה גרר עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃ 20 אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃ 21 ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃ 22 בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃ 23 ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃ 24 וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃ 25 ולעבר ילדו שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ 26 ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃ 27 ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃ 28 ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃ 29 ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃ 30 ויהי מושבם ממישא בואכה סנחריב הר הקדם׃ 31 אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃ 32 אלה משפחת בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול׃

יא

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃ 2 ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃ 3 ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃ 4 ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃ 5 וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃ 6 ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃ 7 הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃ 8 ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות את העיר׃ 9 על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃ 10 אלה תולדת שם שם בן מאת שנה והוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ 11 ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 12 וארפכשד חי חמש ושלשים שנה והוליד את שלח׃ 13 ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 14 ושלח חי שלשים שנה והוליד את עבר׃ 15 ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 16 ועבר חי ארבע ושלשים שנה והוליד את פלג׃ 17 ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ 18 ופלג חי שלשים שנה והוליד את רעו׃ 19 ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ 20 ורעו חי שתים ושלשים שנה והוליד את שרוג׃ 21 ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ 22 ושרוג חי שלשים שנה והוליד את נחור׃ 23 ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ 24 ונחור חי תשע ועשרים שנה והוליד את תרח׃ 25 ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאה שנה ויולד בנים ובנות׃ 26 ויחי תרח שבעים שנה והוליד את אברם את נחור ואת הרן׃ 27 ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ 28 וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ 29 ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ 30 ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ 31 ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ 32 ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃

יב

ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ 2 ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ 3 ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ 4 וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ 5 ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאו ארצה כנען׃ 6 ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ 7 וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ 8 ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ 9 ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ 10 ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ 11 ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ 12 והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ 13 אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ 14 ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ 15 וירא אתה שרי פרעה ויהללו אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ 16 ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ 17 ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ 18 ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃ 19 למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ 20 ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃

יג

ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ 2 ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ 3 וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ 4 אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ 5 וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ 6 ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ 7 ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ 8 ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ 9 הלוא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ 10 וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ 11 ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ 12 אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ 13 ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ 14 ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ 15 כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ 16 ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ 17 קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ 18 ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃

יד

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ 2 עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ 3 כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ 4 שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ 5 ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ 6 ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ 7 וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ 8 ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ 9 את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ 10 ועמק השדים באר באר בורת ויפלו שמה מלך סדם ועמרה נסו ויפלו שמה והנשארים הרה נסו׃ 11 ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ 12 ואת לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם׃ 13 ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ 14 וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃ 15 ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ 16 וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃ 17 ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃ 18 ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃ 19 ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃ 20 וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃ 21 ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃ 22 ויאמר אברם אל מלך סדם הרימתי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ׃ 23 אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ 24 בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃

טו

אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה

זאָלן קיין הונד דיא לונגע רעגען, וועדער געגען מייכען אַן, כּדי גע=
גען פּיעה, דאַמיט מיהר ערקענטע, דאַס דער עוויגע מיינען מוכטער=
סיער אַכט, לוייסען מצרים מונד ישראל. 8. זאָדאַן וועדען דיעזע
דיינע בעדיענטען צו מיר הערַבקאָמען, זיך געגען מיר ביקען,
מונד ספרעכען: רייזע דוך מונד דאָס גאַנצע פֿאָלק דאָס דיר פֿאָלגט,
הערנאָך וועדע מיך רייזען. היערויך גינג ער פֿאָן פּרעה הינוועג,
אי׳ט ענטברַענטעק לאָרן. 9. דער עוויגע האַטטע דיעזעס דעק משה
סאָן פֿאָרהער געזאָגט: פּרעה ווירד מיך קיין גענוגן, דאַמיט
מיינע וואונדער מיק לאַנד מצרים דעסטאָ מעהר וועדען. 10. כּן
האַטטע משה מונד אהרן צאָלע דיא וואונדער פֿאָר פּרעה גענטהאַן,
צאָלין דער עוויגע ליעס דאָס הערץ דעס פּרעה האַרט זיין, מונד ער
וואָלטע דיא קינדער ישראל׳ס ניכט הוים זייגען לאַנד לאַסען.

יב 1. דער עוויגע ספראַך צו משה מונד אהרן אין לאַנד מצרים
ווי׳ט פֿאָלגט: 2. דיעזער מאָנאַט זייא אייך דער אַנפֿאַנג דער מאָנא=
טע, ער זאָל אייך דער ערסטע זיין, צו צאָלען מאָנאַטען דעס יאָהרעס.
3. זאָגט דער גאַנצען גמיינדע ישראל׳ס, אַק לעהנטען דיזעס מאָנאַטס
זאָלען זיא זיך חויסזוכען, יעדער זיין לאַק פֿיר זייגע פֿאַמיליע, זיין לאַק
פֿיר יעדעס הוים. 4. זיולט חבער דיא הוימהאַלטונג צו קליין, גאָזטע
מיינעס לאַאָעס צו זיין, זא זאָל ער מונד זיין נאָכּבאַר נאַכּבאַך זיך חויס=
כּען, נאַך אַנצאַהל דער פערזאָנען מיינען יעדען נאַך פֿערהאַלטניס זייגעס
עסענס זאָלט מיהר צום לאַאָע מיטגעהאַלען. 5. מיין יאָהריגעס לאַק
אָאָנליכּעס גזעלעכּט, קאָהנע זייבעספֿעהלער מיסט מיהר האַבען,
מיהר קאָננעט עס פֿאַן טאַפֿען אַדער פֿאַן ליעגענפֿיעה נעהאַטען.
6. דיעזעס זאָלט מיהר מיין פֿערוואַהרונג האַלטען, בים חויל דען
פֿיערצעהנטען טאָג דיעזעס מאָנאַטס, צווישען זאָנ דיא גאַנצע פֿער=
זאַמולונג דער גמיינדע ישראל׳ס עס שלאַכּטען צוישען דען ביידען
אָאָבענדען. 7. פֿאַן דעס בלוטס זאָלען זיא נעהאַטען, מונד חויל דיא
ביידען טהירפֿאָסטען טהון, מונד חויל דיא אָבערשוועלע אַן דען
הייזערן, וואָהין זיא טפייזען וועדען. 8. דאָס פֿלייש זאָלען זיא דיעזע
נאַכּט נאַך עסען, אַק פֿייער גענברַאָטען, מונד אונגעזויערטעס ברוד
צווצאַלו, מיט ביטטערן קרייטערן זאָלען זיא עס פֿערצעהרען. 9. עסט
אָבער כּיכּט דאָפֿאַן הַאַלבגאָר, אָדער אין וואַסער גקאָכּט, זאָנדערן
אַק פֿייער גענברַאָטען, מיט קאָפּף, קניעסטיקע מונד מיינגעוויידע.
10. חויך זאָלט מיהר דאָפֿאַן כּיכּטס מיבריג לאַסען בים חויל אָפֿרגען,
וואָס אָבער דאָפֿאַן בים אָפֿרגען מיבריג בלייבט, זאָלט מיהר מיק
פֿייער פֿערבראַנען. 11. פֿאָלגענדער גסטאַלט מיסט מיהר עס
עסען: מיערע לענדען גגירטעט, מיערע טוהע אַן דען פֿיסען,
מונד מיערען סטאָק אין דער האַנד, מונד דען מיסט מיהר עס מיט
מיליפֿערטיגקייט עסען, עס מיוט דאָס: מיבערסרייטונגסאָפֿפֿער, דעק
עוויגען צו עהרען. 12. מיך וועדע דיעזע נאַכּט אין דעק לאַנד
מצרים אָהערפֿאָהרען, מונד אַלעס ערסטגעבאָרנע מיק לאַנד
מצרים סלאָגען, פֿאָק אענטען בים צום פֿיעה, מונד אַן זאָלען גאָטטערן
מצרים׳ס וויל מיך סטראָפֿגעריכּטט מיבען, מיך, דער עוויגע!
13. דאָס בלוט זאָלען מיך צום זייכּען דיענען, אַן דען הייזערן, וואָהין
מיהר זייד, מיך וועדע דאָס בלוט מערקען, מונד מיבער מיך הינוועג
סרייטען, מיין זאָלען קיינע פלאָגע צום פֿערדערבען טרעפֿפֿען, מיכּ=
דעק מיך אין דעק לאַנד מצרים סלאָגע. 14. דיעזער טאָג זאָלען מיין

ואלהים אמר אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים: סרו מהר מן הדרך אשר צויתים עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: ויאמר יהוה אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא: ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אתך לגוי גדול: ויחל משה את פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה: למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך: זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם: וינחם יהוה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו: ויפן וירד משה מן ההר ושני לחת העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים: והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת: וישמע יהושע את קול העם ברעו ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה: ויאמר לא קול ענות גבורה ולא קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע: ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם תחת ההר: ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש וטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל: ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדלה: ויאמר אהרן אל יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע הוא: ויאמרו לי עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה: וירא משה את העם כי פרע הוא כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם: ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליהוה אלי ויאספו אליו כל בני לוי: ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושובו משער אל שער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו: ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש: ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה: ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם: וישב משה אל יהוה ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב: ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת: ויאמר יהוה אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי: ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם: ויגף יהוה את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן:

דאַויט דוא ערלאָהלסט פֿאָר דען אָהרען דיינעם קינדעם מוּנד דיינעם
עקקעלס, וואַם מיך מין מצרים פֿערלייטעט, מוּנד מיינע וואונדערלייכען
דיא מיך מיהען גענטהאַן האַבע מוּנד מיהר דאַרויס ערקעננט, דאַם
מיך דאָס עוויגע וועזען זיין. 3. משה מוּנד אהרן קאַמען פֿאָר פּרעה,
מוּנד ספּראַכען צו מיהם: זאָ האַט דער עוויגע דער גאָטט דער
עברים גענפּרוּכען: ווי לאַנג ווייגערסט דוא דיך נאָך פֿאָר מיר ג=
דעמיטהיגט צו ווערדען? לאַם מיין פֿאָלק ליהען, דאַם זיא מיר דינען!
4. דען ווען דוא מיין פֿאָלק נייכט ליהען לאַסעוט, זאָ ברינגע מיך מאָר=
גען דאַס גענעלכט דער הייסרעקען מין דיינע גרענצען. 5. עס זוען
דען טיין דער ערדע בעדעקען, זאָ דאַס מען דיא ערדע נייכט זוען
זעהען קאָננען, ער זוען מויך דען מיבערעסט דעס גערעטטעטען
פֿערלעהרען, דאַס מיך פֿאָן דעם האַגעל נאָך מיברינ גענבליבען מיוט,
מויך יעדעם בוים פֿערלעהרען דער מיך מוּיך דעם פֿעלד וואַכסט.
6. עס זוען מויך דאַפֿאָן דיינע הייזער, דיא הייזער דיינער קנעכטע,
מוּנד דיא הייזער פֿאָן גאַנץ מצרים פֿאָלל ווערדען, דערגלייכען דיינע
פֿאָטער מוּנד גראָספֿאָטער נייכט גענעהען, זייטדעם זיא מויך ערדען
גענוענען, ביז מויך דעם הייטיגען טאָג, ער וואַנדטע זיך מוּנד גינג
פֿאָן פּרעה הינוים. 7. דאַ ספּראַכען דיא בעדינטען פּרעה'ס צו מיהם:
ווי לאַנג זוען מוּנס דיזער נאָך צום פֿערדערבען זיין? לאַם דיא
לייטע ליהען, דאַם זיא דעם עוויגען מיהרעם גאָטט דינען: מערקזט
דוא דען נאָך נייכט דאַם מצרים צו גרונדע געהט? 8. מאַן בראַכטע
משה מוּנד אהרן צוריק, מוּנד ספּראַך צו מיהנען, ליהט הין דינעט
דעם עוויגען מייערם גאָטטע, ווער זינד דען דיא דאַ ליהען זוען?
9. משה ספּראַך: מיט אונזערן יונגען מוּנד אַלטען וואַלען ווייר רייזען,
מיט אונזערן זוהנען מוּנד טאָכטערן, מיט אונזערם קלייכען פֿיה מוּנד
רינדפֿיה וואַלען ווייר רייזען, דען ווייר האַבען מיין פֿעסט דעם עוויגען.
10. ער ספּראַך צו מיהנען! זאָ מאַג דער עוויגע מיט מיך זיין, ווי
מיך מייערע קינדער וועדע רייזען לאַסען, זעהעט מיהר
האַבט מיין באָזעם פֿאַרגעפֿאַהרטען. 11. נייכט דאַך! מיהר מאַנספּייטע
גענטהט הין, דינעט דעם עוויגען, דען דיזעם זוען מיהר יאַ כור, מאַן
יאַגטע זיא פֿאָן פּרעה הינוענ. 12. דער עוויגע ספּראַך צו משה נייג
דיינע האַנד מיבער דאַס מצרים קאַמאַן, זיא זוען האַגעל פֿרעסען
גזוואַכס דער ערדע פֿערלעהרטע מַלעס גזוואַכס, וואָס דער האַגעל מיברינ גענבליבען
האַט. 13. משה נייגטע זיינען סטאַב מיבער דאַס מצרים, דער
עוויגע פֿיהרטע מיינען אָסטווינד מיבער דאַס לאַנד, דעזזעלבען גאַנצען
טאָג מוּנד דיא גאַנצע נאַכט, זאָ ווא דער מאָרגען וואַרד, זאָ טרוג
דער ווינד דיא הייאַסרעקע הער. 14. עס קאַם דיא הייסרעקע זי=
בער דאַס גאַנצע לאַנד מצרים, מוּנד לים זיך מין דעם גאַנצען בעלירק
פֿאָן מצרים נידער, מין גראָסער מענגע, פֿאָר דיזער לייט מיוט דער=
גלייכען הייסרעקע נייכט גזוועזען, מוּנד נאָך דער לייט ווירד קיינע
זאָלכע זיין. 15. עס בעדעקטע דען טיין דער ערדע, זאָ דאַס דיא
ערדע פֿינסטער וואַרד, פֿערלעהרטע מַלעס גזוואַכס דער ערדע,
מוּנד אַלעס גרינעס, מַן בוים מוּנד פֿעלדגעוואַכס, מיך גאַנצען לאַנד
מצרים. 16. פּרעה מיילטע היראָך, משה מוּנד אהרן רופֿען
לאַסען, מוּנד ספּראַך: מיך האַבע מיך מַן דען עוויגען מייערע

חלש אנטען אונד פיה, וועלכע זיך אויך דעם פעלד פינדען אונד
נידט מיט הוי גענרחבט וועדען וירד, זו וירד דער הגל אויך
זיך פחלען, אונד זיך וועדען טטערבען. 20. וער נון מונטער
פרעה'ס בעדיענטען דח: וחרט דעם עוינגען פירבטעטע, פלידטעטע
זיינע קנעבטע אונד זיין פיעה אין דיא הייזער. 21. וער זיך חבער
חן דעם עוינגען וחרט נידט קהרטע, דער זיא זיינע קנעבטע אונד
זיין פיעה אויך דעם פעלד. 22. דער עוינגע ספרחך נו משה:
נייגע דיינע החנד הין גען היאמעל, זו זיכן הגל ענטטעהען
איבער אנטען, פיה, אונד איבער חלנעם קרויטגעוחכם דעם פעל=
דעם אין חנד מצרים. 23. משה נייגטע זיינען טטחב גען
היאמעל, דער עוינגע זיא דחנקער אונד הגל וועדען, דער בליטן
פוהר נור ערדע, אונד זו זיא דער עוינגע אין גחנגען חנדע מצרים
הגל רעגנען. 24. עם וחר הגל, אונד איטטען אין הגל
פלחאנדער בליטן, אזין זעהר טוערעם וועטטער, דעמגייכען אין
חנדע מצרים נידט גענוגזען זיינדען עם נו מיינער נחליכן גענחרדען.
25. דער הגל טלוג אין גחגלען חנדע מצרים חלנעם וחם אויך דעם
פעלדע וחר פחן אנטען בים פיה, חלנעם קרויטגעוחכם דעם פעלדעם
נערטלוג דער הגל, אונד יעדען בוים נערברחך ער. 26. מר אין
חנדע גשן, חלוחן דיא קינדער ישראל זוהנטען, וחר קיין הגל.
27. פרעה טיקטע הין, נים משה אונד אהרן רופען אונד טפרחך נו
מיהנען: דיזעם אחל גענטעהע איך, איך הבע גענינדיגט, דער
עוינגע מיזט דער גערעכטע, איך חבער אונד מיין פחלק זינד פרעפ=
ער. 28. פלעהט נום עוינגען, דחם עם גענוג דחנקער גחטטעם אונד
הגל גענוזען זייא, זו וויל איך אייך ליהען נחסען אונד מיהר זולט
נידט לחנגער בלייבען. 29. משה ספרחך נו מיהם: זו בחלד איך נור
טטחדט היגוים געהע, וועדע איך מיינע החנדע נום עוינגען אויפ=
העבען, דיא דחנקערסטיאנען זולען אויפהחרען, אונד דער הגל
נידט מעהר זיין, דחמיט דוא ווייסטע, דחם דיא ערדע דעם עוינגען
זייא. 30. דוא חבער אונד דיינע בעדיענטען, ווייס איך וואהל, דחם
מיהר אייך פחר דעם עוינגען גחטט נאך נידט פירכטעט. 31. פלחכם
אונד גערטע וחר נערטלחגען, דען דיא גערטע הטטע געטחסט
אונד דער פלחכם קנחטען חגגעזעטלט. 32. וייטלען חבער אונד דינ=
קעל זינד נידט נערטלחגען וחרדען, דען זיא זינד טפחטרייפעגד.
33 משה גינג פחן פרעה וענ נור טטחדט היגוים, הוב זיינע החנדע
נום עוינגען אויל, דחס החרטען דיא דחנקערסטיאנען אונד דער הא=
געל אויל, אונד קיין רעגען טטירלטע זעהר אויל דיא ערדע. 34. חלס
פרעה זחה, דחס רעגען, הגל אונד דחנקערסטיאנען אויפגעהחרט,
פוהר עך פחרט נו זינדיגען, עך אונד זיינע בעדיענטען אחכטען זיין
הערן החרט. 35. פרעה'ס הערן וחרד טטחרק, אונד עך נים דיא
קינדער ישראל נידט מעהר ליהען, ווי דעך עוינגע דורך משה גע=
טפרחכען הבט.

1. דער עוינגע ספרחך נו משה: געהע נו פרעה, דען איך הבע
זיין הערן פערטחקט געמחכט, אונד דחז הערן זיינער בעדיענטען,
דחמיט איך דיזע מיינע וואונדערלייכען חלנטער מיהנען טהוע. 2. אונד

ליין פרעה אהֲכטע חויך דיעזעו אחֲל ויין הערן החֲרט, חֲונד ויעס דחֲ: פֿחֲלק ניכֿט ליעהען.

ם .1 דער עוויגע ספרחֲך זו משה: גיהע זו פרעה, ספריך זו זיהק: וחֲ החֲט דער עוויגע דער גחֲטט דער עברים גיעספרחֲכֿען: וחֲס איין פֿחֲלק ליעהען חונד איר דיעלען. 2. דען וועו דוא ויא ניכֿט ליעהען וחֲסעסט, חונד החֲלטסט ויא נחֲך זוריק. 3. וחֲ וועד דיא החֲנד דעס עוויגען ויין, חֲן דייגעק פֿיעה וועלכֿעס חויך דעק פֿעלדע חיזט, חֲן פֿפֿערדען, חֲן עזעלן, חֲן קחֲאעלעוו, חֲן ריגדפֿיעה, חונד חֲן קליינען פֿיעה, חייגע זהיך טוערע פעסט. 4. דער עוויגע וועד חייגען חונטערשיעד אחֲכֿען זוישען דעק פֿיעה דער ישראל, חונד דעק פֿיעה דער מצרים, זו דחֲס ניכֿטס וועס דען קינדערן ישראל'ס גהֲרט, סטערבען זחֲל. 5. דער עוויגע זעלטע חייגע לייט פֿעסט, חחֲרגען וועד דער עוויגע דיעזעס חיק וחֲנדע טהון. 6. דער עוויגע טהחֲט דיעזעס חויך טחֲגס דחֲרויך, עס סטחֲרב כחֲאליך חֲללעס פֿיעה דער מצרים, פֿחֲק פֿיעה דער קינדער ישראל'ס חֲבער סטחֲרב ניכֿט חייגס. 7. פרעה סיקטע זוחֲר הין, חונד ערפֿוהר דחֲס פֿחֲן דעק פֿיעה דער קינדער ישראל'ס ניכֿט חייגס גיעסטחֲרבען וועה, חֲללין דחֲ: הערן פרעה'ס וועה החֲרט, זו דחֲס עד דחֲ: פֿחֲלק דעכחֲך ניכֿט ליהען וחֲסען וועלטע. 8. דער עוויגע ספרחֲך זו משה חונד זו אהרן: נעהאט חייערע ביידע החֲנדע פֿחֲלל רום פֿחֲק חֲפֿען, חונד משה וער= פֿע חיהן גען היחאעל פֿחֲר דען חויגען פרעה'ס. 9. זו זחֲלל ער זוק סטויבע וועדען חיבער דחֲ: גחֲנצע לחֲנד מצרים, חונד חֲק חעכֿטען, זו וויא חֲק פֿיעה, זוך ענטליגדוגג, חוים וועלכֿער בוחֲזען הערפֿחֲר= בערכֿען, חיק גחֲנצען לחֲנדע מצרים. 10. זיא כחֲהאען רום פֿחֲק חֲפֿען, סטעלטען זיך פֿחֲר פרעה, משה וועחֲרן חיהן גען היחאעל, דחֲ וועחֲרד ער זוך בוחֲזענטליגדוגג, הערפֿחֲרבערעכֿענד חֲק חעכֿטען חונד חֲק פֿיעה. 11. דיא בילדערסריפֿטקונדיגען קחֲנכֿטען ניכֿט סטעהען פֿחֲר משה, וועגען דער ענטליגדוגג, דען דיא ענטליגדוגג וועחֲר חֲן דען בילדערסריפֿטקונדיגען חונד חין גחֲנצע מצרים. 12. דער עוויגע סטחֲרק= טע דחֲ: הערן פרעה'ס, זו דחֲס ער מיהגען קיין געהחֲר גחֲב וויא דער עוויגע זו משה גיעספרחֲכֿען החֲט. 13. דער עוויגע ספֿרחֲך זו משה: סטעהע פֿריה חויך, סטעלע דיך פֿחֲר פרעה חונד זחֲגע חיהק: זו החֲט דער עוויגע דער גחֲטט דער עברים גיעספרחֲכֿען: וחֲס איין פֿחֲלק ליעהען חונד איר דיעגען. 14. דען דיעזעס חֲללס סיקע חיך חֲל= ע חייגע פלחֲגען חיבער דיין הערן, חיבער דייגע בעדיעגטען, חונד חיבער דייגע חונטערטהחֲגען, דחֲאיט דוא ערפֿהרסט, דחֲס איר כיכֿטס גלייך זייא, חויך דער גחֲנצען ערדע. 15. זוחֲר החֲטטע חיך עבען יעטלט חייגען החֲגד חויסגעסטרעקט, חונד דיך כעבסט דייגען חונטערטהחֲגען איט דער פעסט גיעזחֲגען, חונד זו וחֲרעסט ד א פֿערטילגט פֿחֲן דער ערדע. 16. חֲללייגען חיק החֲבע דיך דחֲרוק כחֲך ערהחֲלטען, חוק דיר חייגע חֲכֿט זו לייגען, חונד דחֲאיט חֲען חייגען כחֲאעגען ערלחֲהלע חין דער גחֲנצען וועלט. 17. חונטערדריקעסט דוא חבער כחֲך פֿערנער חייגע חונטערטהחֲגען, זיא ניכֿט רייזען זו זחֲסען. 18. זו זחֲסע חיך אחֲרגחֲן חוק דיעזע לייט רעגגען, זעהר סטעהרען החגעל, דעסגלייכֿען חין מצרים ניכֿט גיעזעזען איזט, פֿחֲן דעק טחֲגע דער עגטסטעהוגג חֲן בים יעטלט. 19. סיקע חוזו הין, זחֲס דיין פֿיעה זוחֲאעגען הֲלעגען, חונד זחֲס דוא זחֲכסט חויך דעק פֿעלדע הַחֲסט

הין, מוכד סלַגע דען סטויב דער ערדע, וזָ וזָלז ער חיך גַחַלטן
לַאַנד מצרים לו מוקגעליעפֿער ווערדען. 13. ויא טהַחַטען לַוזָ, אהרן
כייקטע ויינע הַאַנד מיט ויינעק סטַבַע הין, סלוג דען סטויב דער
ערדע, וזָ ענטסטוד דַאַ מוקגעליעפֿער חַן מענסען מוכד חַן פֿיעה,
חַלַער סטויב דער ערדע חיך גַחַלטן לַאַנד מצרים ווַרד לו מוקגע=
ליעפֿער. 14. לון טהַחַטען דיא בילדערסריפֿטקונדיגען עבען דַזוזעלבע
דורך מיהרע פֿערבָרגענע קינסטע, דַאַ: מוקגעליעפֿער הערפָֿר לו
ברינגען, חַבער ויא קָנַכטען כיכַט, אינדעסען ווַך דַאַ: מוקגעליפֿער
חַק מענטען מוכד חַן פֿיעה. 15. דיא בילדערסריפֿטקונדיגען ספרַכַ=
כַען לו פרעה: עס איזט אין פֿינגער גָחַטטעס (דַאַ: הייסט, אייגע
ווירקונג, דיא מוקאיטטעלבַר פַֿן גָחַטט קָמאט), חַליין פרעה ס
הערן ווַך טַן פֿערסטָקט, מוכד ער גַחַב מיהנען דענָך קיין גע=
הָר, ווִיא דער עוויגע גָעספרָכַען הַחַט. 16. דער עוויגע ספרַך
לו משה: סטעהע דעס אָרגענס פֿריה מויך, מוכד סטעלל דיך פַֿר
פרעה, ער געהט הינוים חַן דַאַ: ווַלַך, ספריך לו מיהק: וזָ הַחַט
דער עוויגע גָעספרָכַען, לַאַס אין פָֿלק ליהען, מוכד איר דיענען.
17. ווען דוא חַבער אייגע מוקטערטהַנען כיכַט ליהען ווָלַטע, וזָ
ווִיל איך מיבער דיך, דייגע בעדיענטען, דייגע מוקטערטהַנען, מוכד
אין דייגע הייסער חַלַערייא גָעווילד סיקען, דיא הייסער דער מצרים
וזָלַען פָֿלַל גָעווילד זיין, ווִיא מוך דַאַ: ערדריק, מוך ווָלַעס וזיא ווַה=
נַען. 18. איך ווערדע חַבער דַאַ: לַאַנד גושן חַלסדַען דַאַרוך מוקטער=
מיידען, ווָרין אין פָֿלק ווָהַנט, דַאַס דַזוזעלבסט קיין גָעווילד זיין
וזָלַ, דַאַיט דוא ערפָהרסט, דַאַס איך דער עוויגע מיטטען מיך לַאַ=
דַ גָעגָענווָרטיג בין. 19. איך ווִיל חַלוזָ מייגען מוקטערסיעד מָכַען
לוויסען מייגען מוכד דייגען מוקטערטהַנען, מָרגען וזָלַ דיוזע: ווַכ=
דערליכַען גָעסעהען. 20. דער עוויגע טהַחַט חַלוזָ, עס קַאַם מָכַ=
טיגעס גָעווילד מין פרעה'ס הויס, מוכד מין דיא הייסער זיינער בע=
דיענטען, מוכד מיך גַחַלטן לַאַנד מצרים ווַרד דַאַ: לַאַנד דעס
גָעווילדע פֿערדָרבען. 21. פַרעה לים משה מוכד אהרן כופֿען, מוכד
ספרַך: גָעהעט וָפָֿרט מייערעס גָחַטטס מיך לַאַנד. 22. משה
ספרַך: עס איזט כיכַט סיקליך דיוזע: לו טהון, דען וזָלַכַ דינגע,
דיא דען מצרים מיין גרייעל זינד, מיסען ווִיר דעס עוויגען מוזערעס
גָחַטטס סלָכַטען; ווען ווִיר נון דען גרייעל דער מצרים פָֿר מיהרען
מוינגען לַאַס מיין וָפָֿר סלָכַטען, ווערדען זיא כיכַט מיט סטיינען
כַך מוכס ווערפֿען? 23. מיינע דרייטָגיגע רייסע וזָלַען ווִיר מין דער
ווִיסטע טהון, מוכד דעס עוויגען מוזערעס גָחַטטס וָפָֿרען, ווִיא ער
מוכס בעפֿעהלען ווירד. 24. פרעה ספרַך: וזָ ווִיל איך דען מייך ליע=
הען לַאַסען, דַאַס מיהר דעס עוויגען מייערעס גָחַטטס מין דער ווִס=
טע וָפָֿרען וָגָגעט; נור ענטפֿערנט מייך כיכַט נַך ווייטער; פֿוע=
הט פֿיר מיך. 25. משה ספרַך: וזָ ווִיל איך פַֿר דיר ווגגעהע,
וזָ פֿוהע איך לו דעס עוויגען, מוכד דַאַ: גָעווילד וזָלַ: פרעה, זיינע
בעדיענטען מוכד זיינע מוקטערטהַנען וָגָגען פֿערלַאַסען, נור היע=
טערגעהע פרעה כיכַט לַאַנגער, דַאַס ער כַהַערע דַאַ: פָֿלק כיכַט
ליהען לַאַסע, דעס עוויגען לו וָפָֿרען. 26. משה גינג פָֿן פרעה
הינוים, מוכד פֿוהעט לו דעס עוויגען. 27. דער עוויגע טהַחַט נַך
משה'ס ווָרטען, דַאַ: גָעווילד ווִיך פָֿן פרעה, פָֿן זיינען בעדיענטען
מוכד פָֿן זיינען מוקטערטהַנען, עס בליב כיכַט מיינעס לוריק. 28. לַוזָ

חוים דעם פֿולעס טרינקען קאָננטען, דאָס בלוט וואָר חוים גאַנצען לאַנ־
דע מצרים. 22. נון טהאַטען דיא בילדערסריפֿטקונדיגען עבען דעס
ועלבע, דורך חיהרע פֿערבאָרגענען קינסטע, וואָדורך פּרעה'ס הערץ
געסטאַרקט וואָר, אוּן דאָס ער חיהנען קיין געהאָר גאַב, ווי דער
עוויגע גענעדיגט האַט. 23. פּרעה וואַנדטע זיך אוּם, גינג חין זיין
הויס, אוּנד קעהרטע זיך אויך היערַען ניכט. 24. דיא מצרים גרובען
אוּם דען פֿלוס הערום נאַך וואַסער אוּם טרינקען, דען זיא קאָננטען
ניכט פֿאָן דעם וואַסער דעס פֿלוסעס טרינקען. 25. אוּן פֿערגינגען
זיבען טאָגע, נאָכדעם דער עוויגע דען פֿלוס גענאַגען האַטטע. 26.
דער עוויגע ספּראַך צו משה: געהע צו פּרעה, אוּנד זאָג חיהם: אוּן האַט
דער עוויגע גענעדיגט: לאָס מיין פֿאָלק לויהען אוּנד מיר דיענען.
27. ווייגערסט דוא דיך אָבער, זיא לויהען צו לאָסען, אוּן פּלאָגע מיך
מיט דיינע גרענצען מיט פֿראָסען. 28. דער פֿלוס אוּן פֿרעסט מין
גרעסער אונגע הערפֿאָרברינגען, זיא וועדען אוּם־דען הערוין גאַהען
אוּנד מין דיין הויס קאָמען, חין דיין סאַפֿליאָאער, אוּנד אויף דיין
בעטטע, מין דאָס הויס דיינער בעדיענטען אוּנד אונטערטהאָנען, מין
דיינע באַקאָפֿען אוּנד מין דיינע באַקטראָגע. 29. מין דיך וועלבסט, מין
דיינע אונטערטהאָנען אוּנד מין מיינע בעדיענטען וועדען דיא
פֿרעסט הערען קריכען.

7 1. דער עוויגע ספּראַך צו משה, זאָג צו אהרן, דאָס
דיינע דיא מיט דיינעם סטאָבע, גענגען דיא סטראָאע, גענגען דיא
פֿלוסע, אוּנד גענגען דיא וועלן, אוּנד ברינגע דיא פֿרעסט הערוין אי־
בער דאָס לאַנד מצרים. 2. אהרן טייגטע זיינע האַנד הין, גענגען דיא
גוואָסער פֿאָן מצרים, דאָס קאָפּ דער פֿרעס הערוין אוּנד בעדעקטע
דאָס לאַנד מצרים. 3. נון טהאַטען דיא בילדערסריפֿטקונדיגען עבען
דאָסזעלבע, דורך חיהרע פֿערבאָרגענע קינסטע, אוּנד בראַכטען דיא
פֿרעסט חיבער דאָס לאַנד מצרים הערוין. 4. פּרעה ליעס משה אוּנד
אהרן רופֿען, אוּנד ספּראַך: פֿולהט נו דעם עוויגען, דאָס ער דיא
פֿרעסט פֿאָן מיר אוּנד פֿאָן מיינען אונטערטהאָנען וועגנעהאַע, זאָ
וויל איך דאָס פֿאָלק לויהען נאַכען, דאָס זיא דעם עוויגען מיין אָפּפֿער
סאָאַכטען. 5. משה ספּראַך צו פּרעה: טאָפֿפֿע דיך מיינען רוהם מי־
בער איך, אויך וועלכע לייט זאָל איך פֿיר דיך אוּנד פֿיר דיינען אונ־
טערטהאָנען פֿולהען, דיא פֿרעסט פֿאָן דיר אוּנד פֿאָן דיינען הייזערן
אויסלוראָטטען, דאָס זיא נור מיך פֿולפֿע בלייבען? 6. פּרעה ספּראַך:
אויף מאָרגען, יענער ספּראַך נאַך דיינעם וואָרטע. דאַמיט דוא ער־
פֿאָהרסט, דאָס ניכָטס מיט דעם עוויגען אונזערם גאָטט צו פֿער־
גלייכען. 7. אוּן זאָלען דיא פֿרעסט פֿאָן דיר, פֿאָן דיינען הייזערן,
פֿאָן דיינען בעדיענטען, אוּנד פֿאָן דיינען אונטערטהאָנען וויכען,
דאָס זיא נור מיך פֿולפֿע בלייבען. 8. משה אוּנד אהרן גינגען פֿאָן
פּרעה היינוג, משה טריע צו דעם עוויגען, וועגען דער פֿרעסט,
דיא ער דעם פּרעה צוגעסיקט. 9. דער עוויגע טהאַט ווי משה
געסטראָכען האַטטע. דיא פֿרעסט סטאַרבען, אוּים דען הייזערן, אוּים
דען גאָהפֿען, אוּנד אוּים דען פֿעלדערן. 10. דיא בראַכטען זיא מין
הויפֿען צוזאַמען, אוּנד דאָס לאַנד וואַרד סטינקענד. 11. אָבם פּרעה
זאָה, דאָס עס נאַכגעלאַסטען האַטטע, אאַכטע ער זיין הערץ האַרט, אוּנד
וואָלטע חיהנען ניכט גאָהָר גאַבען, ווי דער עוויגע גאַסטראָכען.
12. דער עוויגע ספּראַך צו משה: זאָג צו אהרן, נייגע דיינען סטאַב

מוים מיהרער מיטטע הערוים־פיהרען וועדע. 6. משה טוד אהרן
טהחטען עס, ווי מיהנען דער עוויגע בעפֿחלען החטטע, זי טהח־
טען זיי. 7. משה ווחר חכטליג יחהרע חלס, מוד אהרן דריי מוכד
חכטליג דח זיי מיט פרעה רעדעטען. 8. דער עוויגע ספרחך לו משה
מוד אהרן, ווי פֿחלגט: 9. ווען פרעה לו מייך זחגען ווידה, בריגט
מוכם וומוידער לום בעווייזע, זי טפריך לו אהרן: נים דיינען טטחב,
מוד ווירל מיהן פֿחר פרעה הין, ער ווירד לור טלחנגע וועדען. 10
משה קחם חלוי מיט אהרן פֿחר פרעה מוד טהחטען זי, ווי דער
עוויגע בעפֿחלען. נחולין אהרן ווחרף זיינען טטחב הין פֿחר פרעה
מוד פֿחר זיינען בעדינטען, דח ווחרד ער לור טלחנגע. 11. פרעה
לים חויך דיי ווייזען חנכער מוד דיי לויבערער רופֿען. (לויבערער
זיך לייטע, דיי דורך פֿערבחרגענע קינסטע דען טיין דער הינגע
פֿערוחנדערן קחנען), דח טהחטען דיי בילדערטי־פֿטקונדיגען דורך
מיהרע פֿערבחרגענע קינסטע עבען זחוועלבע (בילדערטי־פֿט מיט
מיינע חרט פֿחן טריפֿט, מין וועלכער דיי פרימטער לו מצרים מיהרע
קינסטע מוד געהייאטן זעהרען פֿחרגעטרחגען החבען, ווער דיזע
פֿערטטחנד, ווחר זיין ווייזער מונטער מיהנען, מוד וומוטט פֿיעלע
פֿערבחרגענע קינסטע). 12. זי ווחרפֿען נחולין יעדער זייגען טטחב
הין, דח ווחרדען זיי לו טלחנגען, חלליין דער טטחב אהרן'ס פֿערטלחנג
מיהרע טטחבע. 13. מינדעטטען ווחרד דחך פרעה'ס הערן דחדורך
טטחרק (דחז הייסט, ער בליב מויך זייגען זין) מוד גחב מיהנען קיין
געהחר, זי ווי דער עוויגע גטפרחכען החט. 14. דער עוויגע
ספרחך לו משה: פרעה'ס הערן מיוט פֿערטטחקט, ער ווייגערט זיך
דחז פֿחלק ליהטן לו לחטטן. 15. גיהע לו פֿרעה דעם חחרגענס, זי
עבען גיהט ער מוים חן דחז ווחטער, טטעלע דיך חם חופֿער דעם
פֿלוטעם גיגגען מיהם, מוד נים דען טטחב מין דייגע החנד, דער מין
חייגע טלחנגע פֿערוחנדעלט ווחרדען. 16. זחדחן טפריך לו מיהם:
דער עוויגע דער גחטט דער עברים החט איך לו דיר גיזענדעט,
מוד דיר זחגען לחטטן: ווחם איין פֿחלק ליהטן, דחזיט זיי איר דיע־
נען מין דער ווייטע, דוי הלזטט חבער בימהער ניכט גיהחרכען
ווחלטן. 17. זי החט דער עוויגע גיטפרחכען: היעדורך זחלטט דוי
ערקעננען, דחם איך דער עוויגע בין, היער טלחגע איך מיט דיזיע
טטחבע, דען זיך מין איינער החנד החבע, מויך דיי ווחטער מין דער פֿלו־
סע, מוד זיי זחלען מין בלוט פֿערוחנדעלט ווערדען. 18. דער פֿיט
איך פֿלוסע ווירד טטערבען, מוד דער פֿלום טטינקענד ווערדען, מוד
דחדורך דיי מצרים זיך עקלען, ווחטער מוים דער פֿלוסע לו טרינקען.
19. דער עויגע טפרחך לו משה: טטריך לו אהרן: נים דיינען טטחב,
מוד נייגע דייגע החנד הין, גיגגען חלע גיוואטער דער מצרים,
נחולך גיגגען מיהרע טטרחמע, גיגגען מיהרע פֿלוסע, גיגגען מיהרע
זיען, מוד גיגגען מיהרע ווחטערטייכע, זי זחלען זיי לו בלוט ווער־
דען; דחזיט זחלן בלוט זיין מיך גחנצען וחנדע מצרים, מויך מין החל־
צערנען מוד מין טטייגערנען ווחטערגעפֿחסען. 20. משה מוד אהרן
טהחטען חלזח, ווי דער עוויגע בעפֿחלען החטטע, אהרן נחולך הוב
דיך החנד מיט דער טטחב מין דיי החהע, מוד טלוג דחז ווחטער,
וועלכעס מין דער פֿלוסע ווחר, פֿחר דען מויגען פרעה'ס, מוד פֿח־
דען מויגען זייגער בעדינטען, דח ווורדען חלע ווחטער מין דער פֿלו־
סע מין בלוט פֿערוחנדעלט. 21. דער פֿיט מיך פֿלוסע טטחרב דח־
פֿחן, דער פֿלום ווחרד טטינקענד, זי דחם דיי מצרים קיין ווחטער

מויס דעם פֿולמע טריקען קאָנגטען, דאַז בלוט ווערד מיט גאַנלען וואַנ־
דע מצרים. 22. כון טהאַטען דיא בילדערטריפֿטקונדיגען עבען דאַז־
זעלבע, דורך מיהרע פֿערבאָרגענען קינסטע, ווידורך פרעה'ס הערץ
געסטאַרקט ווערד, זאָ דאַס עד מיהנען קיין גהאָר גאַב, ווי דער
עוויגע גאָספראָכען האַט. 23. פרעה ווענדטע זיך אוק, גינג מין זיין
הויס, אונד קעהרטע זיך אויך היערצאַן ניכט. 24. דיא מצרים גרובען
אום דען פֿלום הערום נאַך וואַסער פֿון טריקען, דען זיא קאָנגטען
ניכט פֿאַן דעם וואַסער דעם פֿולמעם טריקען. 25. זאָ פֿערגינגען
זיבען טאָגע, נאָכדעם דער עוויגע דען פֿלום גאָלמאַגען האַטטע. 26.
דער עוויגע ספראַך צו משה: גאַהע צו פרעה, זאַג מיהם: זאָ האַט
דער עוויגע גאָספראָכען: לאַס מיין פֿאָלק ליהאַען אונד מיר דיענען.
27. ווייגערסט דוא דיך נאָבער, זיא ליהען צו לאַסען, זאָ פֿלאַג איך
מײַנע דיינע גרענצען מיט פֿראָשען. 28. דער פֿלום זאָל פֿראָשע מין
גראָסער אענגע הערפֿאָרברינגען, זיא ווערדען אַלסדאַן הערויף גאַהען
אונד מין דיין הויס קאָמאָען, מין דיין סלאַפֿלימאַער, אונד אויף דיין
בעטטע, מין דאַז הויס דיינער בעדיענטען אונד אונטערטהאָנען, מין
דיינע באַקאָפֿען אונד מין דיינע באָקטראָגע. 29. אַן דיך זאָלבמט, אַן
דיינע אונטערטהאָנען אונד אין דיינע באָקטראָגע. 30. אַן דיך זאָלבמט,
דער עוויגע ספראַך צו משה: גאַהע צו פרעה, זאַג מיהם: זאָ האַט

ח 1. דער עוויגע ספראַך צו משה, זאַג צו אהרן, נייגע דיינע
האַנד הין מיט דיינעם סטאַבע, גענגען דיא סטראָמע, גענגען דיא
פֿלוסע, אונד גענגען דיא זעען, אונד ברינגע דיא פֿראָשע הערויף מי־
בער דאַז לאַנד מצרים. 2. אהרן נייגטע זיינע האַנד הין, גענגען דיא
גענאָסער פֿאַן מצרים, דא קאַם דער פֿראָש הערויף אונד בעדעקטע
דאַז לאַנד מצרים. 3. נון טהאַטען דיא בילדערטריפֿטקונדיגען עבען
דאַזזעלבע, דורך מיהרע פֿערבאָרגענע קינסטע, אונד בראַכטען דיא
פֿראָשע מיבער דאַז לאַנד מצרים הערויף. 4. פרעה ליעס משה אונד
אהרן רופֿען, אונד ספראַך: פֿלעהט צו דעם עוויגען, דאַם ער דיא
פֿראָשע פֿאַן מיר אונד פֿאַן מיינען אונטערטהאַנען ווענגעהאָע, זאָ
ווילל איך דאַז פֿאָלק ליהאַען לאַסען, דאַם זיא דעם עוויגען מיין פֿאָפֿער
סולאַכטען. 5. משה ספראַך צו פֿרעה: טאַפֿפֿע דיך מיינען רוהם מי־
בער איך, אויך ווענען לייט זאָל איך פֿיר דיך אונד פֿיר דיינען אונ־
טערטהאַנען פֿלעהען, דיא פֿראָשע פֿאַן דיר אונד פֿאַן דיינען הייזערן
אויסגוראַטטען, דאַם זיא נור אין פֿלוסע בלייבען? 6. פרעה ספראַך:
אויף מאָרגען, יענער ספראַך נאַך דיינעם ווערטע. דאַמיט דוא ער־
פֿאָהרסט, דאַם ניכַטס איט דעם עוויגען אונזערם גאָטטע צו פֿער־
גלייכען. 7. זאָ זאָלען דיא פֿראָשע פֿאַן דיר, פֿאַן דיינען הייזערן,
פֿאַן דיינען בעדיענטען, אונד פֿאַן דיינען אונטערטהאַנען ווייכען,
דאַם זיא נור אין פֿלוסע בלייבען. 8. משה אונד אהרן גינגען פֿאַן
פרעה היניוועג, משה טריע צו דעם עוויגען, ווענען דער פֿראָשע,
דיא ער דעם פרעה צוגעסיקט. 9. דער עוויגע טהאַט ווי משה
גאָספראָכען האַט. דיא פֿראָשע סטאַרבען, אוים דען הייזערן, אוים
דען גאָהפֿען, אונד אויף דען פֿעלדערן. 10. דיא בראַכטען זיא אין
הויפֿען צוזאַמען, אונד דאַז לאַנד ווארד סטינקענד. 11. אַבער פרעה
זאָה, דאַם עם נאַכגעלאַסען האַט, אַלסטע ער זיין הערץ האַרט, אונד
ווילטע אירגען ניכט גאָהאָר גאָבען, ווי דער עוויגע גאָספראָכען.
12. דער עוויגע ספראַך צו משה: זאַג צו אהרן, נייגע דיינען סטאַב

חוים מיהרער איטטע הערוים־פיהרען וועדע. 6. משה מונד אהרן
טהחַטען עם, ווי מיהנען דער עוויגע בעפֿחַהלען החַטטע, זי טהחַ־
טען זיי. 7. משה ווחַר חַכַטליג יחַהרע חַלט, מונד אַהרן דריי מונד
חַכַטליג דחַ זיי מיט פֿרעה רעדעטטען. 8. דער עוויגע טפֿרחַך צו משה
מונד אהרן, ווי פֿחַלגט: 9. ווען פֿרעה צו מיך זחַגען ווירד, בריגט
חונם וואונדער לוט בעוויזע, זי טפֿריך צו אהרן: ניט דיינען טטחַב,
מונד ווירף מיהן פֿחַר פֿרעה הין, ער ווירד לור טולחַנגע וועדען. 10
משה קחַמ חַלזי מיט אהרן פֿחַר פֿרעה מונד טהחַטען זי, ווי דער
עוויגע בעפֿחַהלען. נחַולך אהרן ווחַרף זיינען טטחַב הין פֿחַר פֿרעה
מונד פֿחַר זיינען בעדינטען, דחַ ווחַרד ער לור טולחַנגע. 11. פֿרעה
לים חוך דיי ווייזען חחַנער מונד דיי לויבערער רופֿען. (לויבערער
זיך לייטע, דיי דורך פֿערבחַרגענע קינסטע דען טיין דער הינגע
פֿערחַנדערן קחַנען), דחַ טהחַטען דיי בילדערטריפֿטקונדיגען דורך
מיהרע פֿערבחַרגענע קינסטע עבען זי־חַוועלבע (בילדערטריפֿט מיט
מיינע חַרט פֿחַן טריפֿט, מין וועלכער דיי פרימטער לו מצרים מיהרע
קינסטע מונד גהעיימען זהערען פֿחַרגעטרחַגען החַבען, ווער דיזע
פֿערטחַנד, ווחַר מיין ווייזער מונטער מיהנען, מונד וואטטע פֿיעלע
פֿערבחַרגענע קינסטע). 12. זי ווחַרפֿען נחַולך יעדער זייזען טטחַב
הין, דחַ וואורדען זיי לו טולחַנגען, חַלזיין דער טטחַב אהרן'ס פֿערטחַנג
מיהרע טטחַבע. 13. מיהדעסטען ווחַרד דחַך פרעה'ס הערן דחַדורך
טטחַרק (דחַז הייסט, ער בליב חוך זייזען זין) מונד גחַב מיהנען קיין
גהעהָר, זי־חַ ווי דער עוויגע גהטפֿרחַכַען החַט. 14. דער עוויגע
טפֿרחַך לו משה: פרעה'ס הערן מיט פֿערטטחַקט, ער ווייגערט זיך
דחַז פֿחַלק ליהען לו זחַטען. 15. גהעהע לו פֿרעה דעם חחַרגענס, זי
עבען גהעהט ער חוים חַן דחַז ווחַטער, טטעלע דיך חַגן חופֿער דעם
פֿלוטעם גהגען מיהם, מונד נים דען טטחַב מין דייע החַנד, דער מין
מייע טולחַנגע פֿערוחַנדעלט ווחַרדען. 16. זי־חַן טפֿריך לו מיהם:
דער עוויגע דער גחַטט דער עברים החַט איך לו דיר גהזענדעט,
מונד דיר זחַגען זחַטען: זחַם איין פֿחַלק ליהען, דחַאיט זיי איר דיע־
נען מין דער ווייטע, דוך הזַטט חַבער בימהער ניכט גההָרכַען
ווחַלזען. 17. זי החַט דער עוויגע גהטפֿרחַכַען: היעדורך זחַלטט דוך
ערקעננען, דחַם איך דער עוויגע בין, היער טולחַגע איך מיט דיזען
טטחַבע, דען זיך חין זייגער החַנד החַבע, חויך דיי ווחַטער מין דעם פֿלו־
טע, מונד זיי זחַלזען מין בלוט פֿערוחַנדעלט ווערדען. 18. דער פֿיט
איך פֿלוטע ווירד טטערבען, מונד דער פֿלום טטינקעגד ווערדען, מונד
דחַדורך דיי מצרים זיך עקעלן, ווחַטער חוים דעם פֿלומע לו טרינקען.
19. דער עויגע טפֿרחַך לו משה: טפֿריך לו אהרן: ניט דיינען טטחַב,
מונד נייגע דיינע החַנד הין, גענגען חַלזע גהוחַטער דער מצרים,
נחַולך גענגען מיהרע טטרחַמע, גענגען מיהרע פֿלוטע, גענגען מיהרע
זעען, מונד גענגען מיהרע ווחַטערטייכע, זי־חַ זחַלזען זיי לו בלוט ווער־
דען; דחַאיט זחַלל בלוט זיין מיך גחַנלען ומנדע מצרים, חויך מין החַל־
לערנען מונד מין טטייערנען ווחַטערגעפֿחַטען. 20. משה מונד אחרן
טהחַטען חַלזי, ווי דער עוויגע בעפֿחַהלען החַטטע, אהרן נחַולך הוב
דיך החַנד מיט דעם טטחַבע מין דיך הֶהע, מונד טלוג דחַז ווחַטער,
וועלכעס מין דעם פֿלומע ווחַר, פֿחַר דען מויגען פרעה'ס, מונד פֿחַ־
דען מויגען זיינער בעדינטען, דחַ וואורדען חַלזע ווחַטער מין דעם פֿלו־
מע מין בלוט פֿערוחַנדעלט. 21. דער פֿיט מיך פֿלומע טטחַרב דחַ־
פֿחַן, דער פֿלום ווחַרד טטינקענד, זי־חַ דחַם דיך מצרים קיין ווחַטער

פֿון מצרים, מוק דיא קינדער ישראל'ס מוים דעם לאַנד מצרים גו
פֿיהרען. 14. דיעזעם זינד דיא הייפטער מיהרער סטאַמאַט, דיא
זאָהנע ראובן'ס דעם ערסטגעבאָרענען ישראל'ס וואַרען: חנוך, פלוא,
חצרון מוכד כרמי, דיעזעם זינד דיא פֿאַמיליען ראובן'ס. 15. דיא זאָה=
נע שמעון'ס: ימואל, ימין, אהד, יכין צחר מוכד שאול דער זאָהן
כנענית, דיעזעם זינד דיא פֿאַמיליען שמעון'ס. 16. דיעזעם זינד דיא
נאַמען דער קינדער לוי'ס, נאַך מיהרער גענעראַטיאָנפֿאָלג, גרשון,
קהת מוכד מררי. דיא לעבענסיאָהרע לוי'ס וואַרען הונדערט מוכד זיע=
בען מוכד דרייסיג יאָהרע. 17. דיא זאָהנע גרשון, לבני מוכד שמעי, נאַך
מיהרען פֿאַמיליען. 18. דיא קינדער קהת: עמרם, יצהר חברון מוכד
עזיאל. דיא לעבענסיאָהרע קהת וואַרען, הונדערט מוכד דרייא מוכד
דרייסיג יאָהרע. 19. דיא קינדער מררי'ס, מחלי מוכד מושי, דיעזעם
זינד דיא פֿאַמיליען דעם לויטען סטאַמאַטעס נאַך מיהרער גענעראַטיאָ=
נפֿאָלג. 20. עמרם נאַהם זיינע באַזע יוכבד טאָכטער פֿרויא, מוכד לייגטע
אהרן מוכד משה, דיא לעבענסיאָהרע עמרם'ס וואַרען, הונדערט
מוכד זיעבען מוכד דרייסיג יאָהר. 21. דיא זאָהנע יצהר, קרח, נפג
מוכד זכרי. 22. דיא זאָהנע עזיאל, מישאל, אלצפֿן מוכד סחרי.
23. אהרן נאַהם דיא אלישבע טאָכטער עמינדב'ס, דיא טוועסטער
נחשון'ס לוי פֿרויא: לייגטע נדב, אביהוא, אלעזר מוכד איתמר.
24. דיא זאָהנע קרח'ס: אסיר אלקנה מוכד אביאסף, דיעזעם זינד
דיא פֿאַמיליען דעם קרחיטען סטאַמאַטעס. 25. אלעזר אהרן'ס זאָה=
נאַהם זיך הייראַט פֿאַן דען טאָכטערן פוטיאל'ס לוי פֿרויא, גענאַר
דען פינחס. דיעזעם זינד דיא הייפטער דער סטאַמאַטעס דער לוים נאַך
מיהרען פֿאַמיליען. 26. דיעזער אהרן מוכד משה מיזט עס, לו וועלכען
דער עוויגע גענאַדע האַטטע: פֿיהרט דיא קינדער ישראל מוים דעם
לאַנד מצרים הערוים, מיט חַזְלען מיהרען העערסחַארען. 27. זיא זינד
עס, דיא מען פרעה קאָניג פֿאַן מצרים פֿאַרגעטרַאַגען, דאַם זיא דיא
קינדער ישראל מוים מצרים פֿיהרען וואָלטען, דיעזעם מיזט דאַז הער=
קאַמאַען משה מוכד אהרן'ס. 28. דאַ כון דער עוויגע מיט משה מין
דעם לאַנד מצרים רעדעטע. 29. דאַ נאַהם דער עוויגע לו משה
גענערַאַל דעם פרעה: מיך בין דאַז עוויגע וועזען, זאָגע דעם פרעה
קאָניג פֿאַן מצרים, אַלעם וואַם מיך לו דיר רעדען וועלדע. 30. מוכד
משה פֿאַר דעם עוויגען גענערַאַל האַטטע: מיך בין יאַ מוכבע=
סניטטעלנער ליפּפען, ווירד מיר דען פרעה גהאָר גלבען?

ו 1. דאַ ספראַך דער עוויגע לו משה: זיהע, מיך האַבע דיך דעם
פרעה לום גאָטט גענאַטטלט, מוכד דיין ברודער אהרן זאָלל דיין פרא=
פֿעט זיין. 2. דוא זאָלסט מיהם זאָגען וואַם מיך דיר מויפֿטראַגען
וועלדע, דיין ברודער אהרן מלבער, זאָלל פֿאַן פרעה דען מכטראַג טהון,
דאַם ער דיא קינדער ישראל מוים זיינעם לאַנד לאָסע. 3. מיך=
דעמען וועלדע מיך פרעה'ס הערן מלבהאַרטען, מוכד פֿיעל צייכען מוכד
וואונדערבעווייזע מין מצרים גענעהמען. 4. פרעה וועלד מיך
נאַטוראַליך קיין גהאָר גלבען, אַלזדען מיך וועלדע מיינע האַנד פֿאַן מצרים
וועגען (דאַז הייסט, מיינע מאַכט וועלדער זיא גענעראַלען) מוכד מיינע
העערע, נאַטוראַליך מיינע מונטערטהאַנען, דיא קינדער ישראל מוים
מצרים פֿיהרען, דורך סווערע סטראַפֿגעריכטע. 5. זא זאָלדען דען
דיא מצרים גענאַהר וועלדען, דאַם מיך דאַז עוויגע וועזען בין, וועלן
מיך מיינע האַנד מיבער מצרים הינגיגען, מוכד דיא קינדער ישראל

כיקטם אב פאן ליענעלסטיינען, דעם טאגעווערקע יעדעם טאגעם.
20. זיא טרעפען משה אונד אהרן, דיא גענגעניבער סטונדען, אלס
זיא פאן פרעה הערויסקאמען. 21. אונד ספראכען צו איהנען: דער
עוויגע ווירד אין אייגזעהען האבען גענגען מיך אונד ווירד ריכטען,
דאס מיהר אונזערן גערוך לום עקעל גאמאכט, אין דען אויגען פרעה'ס,
אונד זיינער בעדיענטען, איהנען אין סווערדט אין דיא האנד גע=
געבען, אונס אומלוברינגען. 22. משה טראט ווידער הין צו דעם
עוויגען, אונד ספראך: אין גאטט! ווארום לאסט דוא עם דען ליידען
זיא סולכט גרויס ווען הלא דוא איך דען גרוזענדעט? 23. ווי
דעם איך צו פרעה גענקאמען בין, אין דיינען נאמען צו רעדען,
לאסט ער עם דען ליידען נאך סולכטער גרויס, דוא האבער האסט
דיין פאלק ניכט גערעטטעט.

וארא

1. 1 דער עוויגע ספראך צו משה: דוא ווירסט באלד זעהען, ווען
איך דעם פרעה טהון ווערדע, דאס ער זיא אין סטארקער האנד
פארטליפהען לאסע, יא אין סטארקער האנד אוים זיינעם לאנדע
טרייבען ווירד. 2. גאטט רעדעטע פערנער אין משה, אונד ספראך
צו איהם: איך דער עוויגע. 3. איך ערסיען דעם אברהם, יצחק אונד
יעקב, אלס גאטט דער אלמעכטיגסטע האבער אין מיינעם ווזען,
ווען אבער מיין נאמע יעהוה נישט קונד געטהאן
ניכט ערקאננט ווארדען. 4 איך האבע אויך מיינען בונד אין איהנען
ערריכטעט, איהנען דאס לאנד כנען מיינלוגעבען; נאמליך דאס לאנד
איהרעם אויפענטהאלטעם, ווארין זיא פרעמדע זיך אויפגעהאל=
טען. 5. צו האבע איך אויך פערנאמען דאס זייפלען דער קינדער
ישראל'ס, ווען זיא דיא מצרים צור סקלייט צווינגען, דאס דאכטע איך
מין מיינען בונד. 6. דארום זאגע צו דען קינדערן ישראל'ס, איך בין
דאס יעהוה, אונד ווילל אייך הערפאהרליהען
אונטער דער לאסט דער מצרים, אייך פאן איהרער דינסטבארקייט
ערראטטען, אייך אין אויסגעסטרעקטעם ארעם, אונד אין גרויסען
סטראפגעריכטען ערלעזען. 7. אייך איר צום פאלקע, (נאמליך צו
מיינען אונטערטהאנען) נעהמען, אונד מייער גאטט זיין, איהר זאלט
עם ערפאהרען, דאס איך דאס אונטענדליכע עוויגע ווזען מייער גאטט
זיין, דער אייך אונטער דען לאסטען דער מצרים הערפאהרליהט.
8. איך ווילל אייך אין דאס לאנד בריננען, דאס איך מיינע האנד צור
פערזיכערונג אויפגעהאבען, עם דעם אברהם, יצחק אונד יעקב מיינ=
לוגעבען, דיעזעם ווילל איך אייך אלס מיין ערבטהייל גאבען, איך, דאס
עוויגע ווזען. 9. משה ספראך זוהר אלעם צו דען קינדערן ישראל'ס,
זיא גאבען איהם אבער קיין גענהער, ווענגען קירלע דעס אדעמס,
אונד סווערער ארבייט. 10. כון רעדעטע דער עוויגע איט משה
אונד ספראך: 11. גאהע, זאגע צו פרעה קעניג פאן מצרים, דאס
ער דיא קינדער ישראל'ס אוים זיינעם לאנדע ליאהען לאסע. 12. דאס
ספראך משה פאר דעם עוויגען: דא דיא קינדער ישראל'ס איר קיין
גענהער גאבען, ווא ווירד איר פרעה דען גענהער גאבען? איך האבע
יא אונבעסניטטענע ליפפען (דאס הייסט, קאן ניכט גוט ספרעכען).
13. נאזא ספראך דער עוויגע איט משה אונד אהרן, אונד גאב איה=
כען דען בעפאהל אין דיא קינדער ישראל'ס, אונד אין דען פרעה קעניג

זון המט דער עוויגע דער גאָטט ישראל'ס געטראָגן: אַס מיין פֿאָלק ליהנן, דאַס זיא איר מין דער ווילטע מיין פֿעסט פֿייערן. 2. פרעה טראָך; ווער מיוט דער עוויגע, דעסטן סטיאַע מיך גע־ האָר געבטן זאָלן, דאַ: פֿאָלק ישראל וועג לאַסטן? מיך קעננע דען עוויגטן ניכט, אוך וועדע דאַ: פֿאָלק ישראל ניכט וועג לאַסטן. 3. זיא טראָגן: דער גאָטט דער עברים האַט זיך אונס פֿערסניהרטן לאַ־ סטן, ויר וואָלטן נול מייכע דרייטאָגיגע רייסע אויפֿן מין דער ווילטע, אוך דעם עוויגטן גאָטט מיין אָפּפֿער טואָכטן, ער אויפֿטע אונס הייאוכטן מיט פעסט אדער מיט קריעג. 4. דער קאָניג פֿאָן מצרים טראָך נו מיהנטן: משה אוך אהרן! וואַרום האַלטעט מיהר דיא לייטע פֿאָן א הרער פֿערריכטונג אַב? גאַהט הין נו מייערן לאַבריידטן! 5. פּרעה טראָך: דאַ: גאַנצע פֿאָלק זיאַט יעטלט מיבערהאַנד, אוך מיהר וואָלט זיא סטאָרטן פֿאָן מיהרער אַרבייט? 6. פֿרעה בעפֿאַהל נאָך דאַן אויפֿזעבטן טאָג דען לאַנטרייבערן דעם פֿאָלקעס אוך דעסטן אויפֿזעהערן, 7. גאַבט דען לייטן קיין סטראָה מעהר דיא ליפֿערן נו פֿערפֿערטיגטן ווי גע־ טערן אוך פֿאָרגעסטעלן, (דאַ: הייסט: ווי בימהער) זיא זאָלטן זעלבסט גאַהן אוך זיך סטראָה אויפֿוכטן. 8. דיא מנלאַהל דער ליפֿערן, וועלכע זיא בימהער פֿערפֿערטיגט, זאָלט מיהר מיהנן דעכאָך אויפֿלעגטן, מיהר זאָלט ניכטס דאַפֿאָן אַבגעהאַטן, דען זיא זיא זינד מיסיגע לייטע, דאַרום טרייטן זיא ויר וואָלטן הינגעהטן, אוך דעם עוויגטן גאָטט מיין אָפּפֿער טואָכטן. 9. דיא לאַבריידט אום זאָזאָ דען לייטן סווער גאַנאָכט וועדטן, דאַמיט זיא נו טהון האַבטן, זאָ וועדטן זיא זיך ניכט מעהר מיט ליגענהאַפֿטן וואָרטטן אונטערהאַל־ טן. 10. דיא אַנטרייבער דעם פֿאָלקעס, אוך זייט אויפֿזעהער גינגטן היגוים, אוך טפרייבן נום פֿאָלקע אַזאָ: זאָ האַט פֿרעה גע־ זאָגט: מיך גאַבע מיין קיין סטראָה מעהר, 11. מיהר זעלבסט גע־ האַט הין אוך נעהמט מיין סטראָה, וואָ מיהר וואַם פֿינדעט, דען מיין מייערער לאַבריידט ויירד ניכט דאַ: מינדעסטע אַבגענאַמען. 12. דאַ: פֿאָלק צערסטרייטע זיך זין דעק גאַנצען לאַנד מצרים סטאָפּפֿלן אויפֿלוכטן, סטאַטט דעם סטראָהעס. 13. דיא אַנטרי־ בער וואָרן דרינגענד, אוך טפרייבן, אַכט מיין מייערע לאַבריידט פֿער־ טיג, יעדען טאָג זיין טאָגעווערק, זאָ גוט אַלס דאַ: דאַ: סטראָה פֿאָרהאַנדען וואַר. 14. דיא אויפֿזעהער דער קינדער ישראל'ס, וועל־ כע דיא אַנטרייבער פֿרעה'ס מיבער זיא גזעטלט האַטטן, וואורדען געסלאָגען, אַפֿן טפרייך: וואַרום סאַפֿפֿט מיהר, זאָ גאַסטערן אַלס הייטע, מיין מייער גזעטלטעם אַן ליגעלאַבריידט ניכט פֿערטיג, זאָ ווי מיהר פֿאָרגאַסטערן גאַטהאַן? 15. דיא אויפֿזעהער דער קינדער ישראל'ס קאַמען, אוך טריין נו פרעה, וואַרום פֿערפֿאָהרסט דוא זאָ מיט דיינען קנעכטן? 16. סטראָהה ווירד דיינען קנעכטען ניכט גע־ גאַבען, אוך גלייכוואָהל זאָגט מען נו אוכם, סאַפֿפֿט ליגעל! כון ווער־ דען דיינע קנעכטע נאָך דאַנו גאַטלאָגען, אוך דיין פֿאָלק ווי מיסע־ טהאָטער בעהאַנדעלט. 17. ער טפרייך: מיסיגע לייטע זייד מיהר, מיסיגע לייטע! דאַרום זאָגט מיהר, ווילן וואָלטן רייזען, דעם עוויגען מיין אָפּפֿער נו סאַכטן. 18. זאָזאָ גאַהט הין, אַרבייטעט! סטראָה זאָלן מיין ניכט גאַנאַבען וועדען, דיא אַנטרייבער דער ליגעל אימט מיהר דעכאָך ליפֿערן. 19. דיא אויפֿזעהער דער קינדער ישראל זאַהען זיך מין מייכעם בזען נוסטאַנדע, דאַ: זיא זאָגען מוסטען: נעהמט

וואָם מיהר מהון זאָלט. 16. ער זאָל דיינעטוועגען איט דעם פֿאָלק רעדען, זאָ דאָס ער דיר זו מיינעם מונד דיענען, (דאָ: הייסט, דיינע וואָרטע פֿאָרברינגען זאָל), מונד דוא זאָלסט מיהם ווי מיין גאָטט זיין, (דאָ: הייסט: געדאָלקען מיינגעבען). 17. דיזען סטאָב מַבער, זאָלסט דוא מין דיא האַנד נעהאַלטען, איט וועלכעם דוא דיא וואונדערלייכען טהון זאָלסט. 18. משה גינג, קעהרטע זו זיינעם טוויעגערפֿאָטער יתרו, טפרַך זו מיהם: מיך ווילל דאָך הינריזען, מונד זו מיינען איטבריdern דיא מין מצרים זיינד זוריקקעהרען, מונד זעהען אָב זיא נאָך לעבען. יתרו טפרַך זו משה: רייזע איט גליק. 19. נון זאָגטע מוך דער עוויגע מין מדין זו משה: רייזע נור נאָך מצרים זוריק, דען אַלע דיא לייטע זיינד טאָדט דיא דיר נאָך דעם לעבען גענטראַכטעט. 20. משה נאָהם אַזאָ זיינע פֿרויא, מונד זיינע קינדער, לעם זיא מוך מיינען עזעל רייטען, מונד קעהרטע מין דאָ: לאַנד מצרים זוריק, משה נאָהם מוך דען גאָטטעסטאָב מין זיינע האַנד. 21. דער עוויגע טפרַך זו משה: וען דוא היניי= לעסט נאָך מצרים זוריק, בעטראַכטע אַלע דיא וואונדערלייכען דיא מיך דיר מין דיא האַנד גענבען וועלדע, דאָאיט דוא זיא פֿאָר פרעה טהוסט, איך וועלדע מיין הערץ פֿערסטאָקקט זיין, אַזען, זאָ דאָס ער דאָ: פֿאָלק נילט וועגלאָסען וואָלען. 22. דוא זאָלסט מַבער זו פרעה זאָגען: זאָ האָט דער עוויגע גענפרַכען, ישראל מיזט מיר זאָ וועלטה, אַלם מיין ערסטגעבאָרענער זאָהן. 23. זו האַבע איך דיר גענאָגט, לאָס מיין זאָהן וועג, דאָס ער מיר דיענע, דוא וויגערטעסט דיך מַבער, מיהן וועג זו לאָסען, זו וויל איך דיי= נען ערסטגעבאָרענען זאָהן טויטען. 24. עס וואָר אויף דער רייי= זע, אין דער נאַכטהערבערג דאָ קאַם דער עוויגע זו מיהם, מונד וואָלטע מיהם טאָדטען, (דאָ: הייסט: דער עוויגע זיעם משה פֿלוֹי= זיך אין לעבענסגעפֿאָהר קאָמאָנען), 25. דאָ נאָהם צפרה מיינען סאַר= פֿען סטיין, סניטט מיהרעם זאָהן דיא פֿאָרהויט אַב, לעגטע זיא מיהם זו פֿיסען, מונד טפרַך: דוא ביזט מיר מיין בלוטיגער חַי= פֿערוואַנדטער, (דאָ: הייסט: דער דאָ: לעבען קאָסטעט). 26. דאָ זיעם דיא גענפֿאָהר פֿאָן משה אַב; דאָ: זאָגטע זיא, מיין בלוטיגער חַפֿערוואַנדטער, אַבער נור זו בעסניידונגען, (נעמליך, עם האָט וויי= טער קיין בלוט גענקאָסטעט, אַלם דאָ: בלוט דער בעסניידונג. 27. דער עוויגע טפרַך זו אהרן, גענהע משה ענטגענגען, דער וויסטע זו: ער גינג, בענגענעטע מיהם, ביא דעם גאָטטעסבערג, מונד קיסטע מיהם איט מיינעם קום. 28. משה בעריכטעטע דעם אהרן אַלע דיא וואָרטע דעם עוויגען, דיא ער מיהן מויסלוריכטען גענענדעט האָט, מונד אַלע דיא וואונדערלייכען, דיא ער מיהם מויפֿגעטראָגען. 29. משה מונד אהרן גינגען, מונד פֿערזאַמאָלטען אַלע דיא אַלטעסטען דער קינדער ישראל'ס. 30. אהרן טרוג פֿאָר אַלע וואָרטע, וועלכע דער עוויגע זו משה גענפרַכען האָט, טהאָט זויך דיא וואונדערלייכען פֿאָר דען מויגען דעם פֿאָלקעס. 31. דאָ: פֿאָלק גלויבטע: מונד פֿערסטאָנדען דאָרויס, דאָס דער עוויגע דיא קינדער ישראל'ס בעזאָכט, מונד מיהר עלענד אַנגעזעהען האַבע (נאָמליך מוא מיהנען זו העפֿען) זיא נייגטען אַהר הויפט מונד ביקטען זיך.

ה 1. הערנאָך קאָמען משה מונד אהרן, מונד טפרַכען זו פרעה,

בחרין, מוד פאן דער מיינוחהנטלין מיהרעם הויפעם, זילנערגעטירר מוד גחודגעטירר, מוד קליידונגען, דיא וועדעט מיהר מויך מייערע והנע מוד טאכטער לעגען, מוד חלוח מצרים כאך מויסרייאען.

ד .1 משה מנטוואָרטעט, מוד ספרחך: זיא וועדען איר חבער גלויבען, מוד מיינער סטיאָע כיכט גהאָר גלעבען, דען זיא וועדען ספרעכען, דער עויגע מיזט דיר כיכט ערשיינען. 2. דער עויגע ספרחך זו מיהר: וואס החמט דוא דא אין דיינער האנד? ער חנטוואָרטעט, מיינען סטחב. 3. ער ספרחך: וירף מיהן זור ערדע, ער וואָרף מיהן זור ערדע, דא וואַרד מיינע סלאנגע דחרוים, משה פלוחה פאר מיהר. 4. דער עויגע ספרחך פערנער זו משה: סטרעקע דיינע האנד מוד פאחט יחן מיהרען סווחנן, ער סטרעקטע זיינע האנד מוד ערגריף מיהן, דא וואַרד ער זוק סטחבע אין זיינער האנד. 5. דחמיט זיא גלויבען מאָגען, פוהר דער עויגע פאָרט: דחם דיר דער עויגע, דער גאָטט מיהרער וֶלטערן ערשיינען דער גאָטט אברהם׳ס, יצחק׳ס מוד יעקב׳ס. 6. דער עויגע ספרחך פערנער זו מיהר: ברינגע מיינאחל דיינע האנד אין דיינען סאָחם, ער ברחכטע זיא אין זיינען סאָחם, מוד חלם ער זיא ווידער העראוסלחג, דא וואַר זיינע האנד מויסזעליג, ווייס ווי שנעע. 7. ער ספרחך פערנער: טהוע דיינע האנד חבערחאהלם אין דיינען סאָחם, ער טהאָט זיא חבערחאהלם אין זיינען סאָחם, מוד חלם ער זיא ווידער העראוסלחג, דא וואַר זיינע האנד ווי אנדער ווי זיא זיין מיברינגעם פלייש. 8. ווען זיא דיר חלזאָ כיכט גלויבען, פוהר דער עויגע פאָרט מוד דעם ערשטען וואונדערלייכען קיין גלעבען וואָלטען, זא וועדען זיא דאָך מויך דיא סטיאָע דעם לעטלטען וואונדערלייכעם גלויבען. 9. ווען זיא חבער דיזזען ביידען וואונדערלייכען כיכט וועדען גלויבען, מוד דיינער סטיאָע קיין גלעבען וואָלטען, זא נים פאָן דען וואַסער דעם פלומעם, מוד גיעם עם מויך דא: טרחקע זא חנד, חלסדחן ווירד דא: וואַסער, וועלכעם דוא מוים: דעם פלומע כעהאָרען ווירסט, מויך דעם טרחקנען חנדע זו בלוט וועדען. 10. משה ספרחך זום עויגען מום פערלייהונג, איין גאָטט! מיך בין קיין מאָן פאָאָן וואָרטען (דא: הייסט: קיין גוטער רעדנער), זאָוואָהל זייט גע= טערן, חלם פאָרגעמטערן, חלם מויך זייטדעם דוא אויט דיינעם דיע= נער זו ספרעכען חנגעפאָנגען, דען מיך בין מיין אענס פאָאָן טוע= דעם אונד, מוד טוערער זונגע, דא: הייסט: (דער אונד מוד זונגע כיכט ברויכען קאָן, ווי ער ווילל). 11. דער עויגע ספרחך זו מיהר: ווער האָט דעם אענסען דען מיינען מוד זום ספרעכען גחאָכט, אדער ווער מאָכט מיהן סטום אדער טויב, אדער דאָס ער גוט האָ= רען מוד זעהען קאָן, אדער בלינד זיא? בין מיך עס כיכט, דער עויגע? 12. חלזאָ געהע נור, מיך ווילל מיט דיינעם מונדע זיין, מוד דיך לעהרען זואס דוא רעדען זאָלסט. 13. ער ספרחך, חום פלעהר זיא! זענדע דאָך דורך וועלכען דוא זאָנסט זענדען ווילסט. 14. דער עויגע ערלירנטע זיך חיבער משה, ספרחך: מיזט כיכט אהרן דיין ברודער דער לוי? מיך ווייס דאָס ער גוט רעדען ווירד, עבען יעטלט רייזט ער דיר ענטגעגען, ווען ער דיך זעהען ווירד, ווירד ער זיך העראלך פרייען. 15. דוא דאָרפסט נור מיט מיהם רעדען, מוד מיהם דיא וואָרטע מין דעם מוד לעגען, מיך ווילל טאָן מיט דיינעם מוד זיינעם מונדע זיין, מוד מיך לעהרען

7. דער עוויגע פֿוהר פֿאָרט: איך האָבע דאָז עלענד מייגעם פֿאָלקעס
אין מצרים ערזעהען, אונד מיהר גֿעטרייאָ איבער מיהרע אונטער=
דריקער ערהאָרט, דען זייגע פֿולגען זינד איר וואָהל בעקאַננט. 8. איך
האָבע איך דאָהער הערַאַבגעלאַסען, עם פֿאָן דער גֿעוואָלט דער מצרים
לו עררעטטען, אונד עם אוים דיעזעם לאַנד היגוין לו פֿיהרען, אין
אַיין גוטעס אונד גֿערייאיגעס לאַנד, דאָז אילך אונד האָניג פֿליסען
לאָסט, אַן דען אָרט דעס פֿאָלקעס כנעני, חתי, אמרי, פרזי, חוי אונד
יבוסי. 9. ווייל כון דאָז גֿעטרייא דער קינדער ישראל לו איר גֿעקאָ=
מען, אונד איך דיא דרַאַנגזאָל ערזעהען, וועלכע דיא מצרים מיהנען
מַכטהון. 10 אָ גֿעהע דען אַלזאָ, איך ווילל דיך לו פרעה טיקען, אונד
דוא זאָלסט מיין פֿאָלק, דיא קינדער ישראל, אוים מצרים הערוים פֿיה=
רען. 11. משה טפֿרַאַך לו גאָטט: ווער בין איך, דאָם איך לו פרעה
גֿעהען, אונד דיא קינדער ישראל אוים מצרים פֿיהרען זאָלל. 12. גאָטט
טפֿרַאַך: איך ווערדע מיט דיר זיין אונד דיעזעס היער דיר לור
פֿערזיכערונג, דאָם איך דיך גֿעזענדעט האָבע. ווען דוא דאָז פֿאָלק
אוים מצרים גֿעפֿיהרט האָבען ווירסט, זאָלָט טיהר אויף דיעזעם בער=
גֿ גאָטט דיענען. 13. משה טפֿרַאַך לו גאָטט: ווען איך כון לו דען
קינדערן ישראל קאָמע, אונד זאָגֿע מיהנען: דער גאָטט מייערער
פֿאָטער זענדעט מיך, אונד זיא טפֿרעכען: ווזא מיזט זיין כאָמע? וואָם
זאָלל איך זאָגען? 14. גאָטט טפֿרַאַך לו משה: איך בין דאָז ווען,
וועלכעס עוויג מיזט; אזו טפֿרַאַך נאָמליך: זאָ זאָלסט דוא לו דען קינ=
דערן ישראל טפֿרעכען: דאָז עוויגע ווזען, וועלכעס זיך נעננט, איך
בין עוויג, האַט איך לו מיך גֿעזענדעט. 15. גאָטט טפֿרַאַך פֿערנער
לו משה: זאָ זאָלסט דוא לו דען קינדערן ישראל'ס טפֿרעכען: דאָז
עוויגע ווזען, דער גאָטט מייערער פֿאָטערן, דער גאָטט אברהם'ס
יצחק'ס אונד יעקב'ס זענדעט מיך לו מיר; דיעזעס מיזט מיאָער מיין
נאָמע, אונד דיעזעס: זאָלל מיין דענקוואָרט זיין, מיין לוקינפֿטיגען לייטען.
16. גֿעהע הין, אונד פֿערזאַמאָל דיא אָלטעסטען אוים ישראל, אונד
זאָגֿ מיהנען: דאָז עוויגע ווזען, דער גאָטט מייערער אָלטערן, מיזט
איר ערסיענען, דער גאָטט אברהם'ס יצחק'ס אונד יעקב'ס, אונד טפֿרַאַך:
איך האָבע מיך בעזאָכט, אונד וואָם מיך מין מצרים גֿעסיעהט.
17. דאָז האָבע מיך בעסאָלָסען, מיך ווילל מיך הינוין פֿיהרען אוים דעם
עלענד לו מצרים, מין דאָז לאַנד דעס פֿאָלקעס כנעני, חתי, אמרי, פרזי,
חוי אונד יבוסי; מין מיין לאַנד, דאָז מילך אונד האָניג פֿליסען זאָלָט.
18. זיא ווערדען דיינעם פֿאָרטרַאָגֿ גֿעהאָר גֿעבען, זאָלסדאָן זאָלסט
דוא, אונד דיא אָלטעסטען אוים ישראל לו דעם קאָניג פֿאָן מצרים
גֿעהען, לו מיהם טפֿרעכען: דער עוויגע, דער גאָטט דער עברים
האַט זיך אונס פֿערזפיהרען לאָסען, לאַסט אונס דאָך מיינע דרייטאָגֿי=
גֿע רייזע טהון מין דער ווימנוע, דאָם וויר דעם עוויגען אונזרעם
גאָטטע אָפֿפֿערן. 19. איך ווייס לוס פֿאָרוואָם, דאָם דער קאָניג פֿאָן
מצרים מיך נימט ווירד ווזלען רייזען לאָסען, זונך נימט מיט סטאַר=
קער האַנד (דאָז מיזט מיט גֿעוואָלט). 20. זאָלין איך ווערדע מיינע
האַנד אוים טטרעקען, (דאָז הייסט מיינע גֿעוואָלט לייגען), אונד דאָז
לאַנד מצרים פֿלאָגען, דורך זאָלל ווונדער, וועלכע איך מין מיהם טהון
ווערדע, הערנאָך ווירד ער מיך ווזהל ווגֿליהען הייסען. 21. איך
ווערדע דיעזעם פֿאָלקע גונסט פֿערשאַפֿפֿען מין דען אויגען הער מצרים.
ווען מיהר דען רייזען ווערדעט, זאָלָט מיהר נימט לעערער האַנד
רייזען. 22. זאָנדערן יעדע פֿרוא ווירד פֿאָרדערן פֿאָן מיהרער נאַכ=

איך לוייא עבריסע אמנער. ער ספרַך לו דעמ מונגערעלטען, וואם
האסט דוא דיינען נחֶלמטען לו סלַגען? 14. יענער ספרַך: ווער
האַט דיך לום חָבערהויפט מונד ריכטער מיבער מונס געוועלט?
דענקסט דוא איך מולוברינגען, וויא דוא דען מצרי מוגעברַכט
האסט, משה פֿירלטעט איך, ספרַך: וואַהרהַפֿטיג, דיא זַכע
מיזט בעקַאנט ווַרדען. 15. פֿרעה ערפֿוהר מויך מויך דיעזע זַכע
מונד ווַולטע משה מוברינגען וַאסען, דַא פֿלוַהה משה פֿאַר פרַעה,
מונד בֶּוועלטע איך אים וַאנדע מדין. ער זַאס נחֶולך בייא מייניע
ברודער. 16. דער פריעסטער לו מדין האַטטע זיבען טאַכטער,
דיעזע קַאמען, טאַפֿפֿטען וואַסער, מונד פֿילַלטען דיא טרַגֶּע, מיה־
רעס פֿאַטערס קלייניעס פֿיעה לו טרַנקען. 17. דַא קַאמען דיא הירֶ־
טען מונד טריעבען איא וועג, משה חָבער אַכטע איך מויך, סטונד
מיהנען בייא, מונד טרַנקטע מיהר קלייניעס פֿיעה. 18. חָלס זיא לו
מיהרעס גרַסֶּפֿאַטער רעואל קַאמען, ספרַך ער: וואַרום קַאמט
מיהר הייטע זַא בחָלד לו הויזע? 19. זיא ספרַכען, מיין מצריטער
מַן האַט מונס ווידער דיא הירטען בייַגעסטַאנדען, מויך החָלף ער
מונס וואַסער סַאַפֿען מונד טרַנקטע דַא קלייניע פֿיעה. 20. יענער
ספרַך לו זייַנען ענקעליינגען: וואַ זיזט ער דען? וואַרום האַבט מיהר
דע מַן פֿערלַאסען? רופֿט מיהן, דַאס ער היער ספייזע. 21. משה
ווַלליגטע דַאריין, בייא דעם מַנען לו בלייבען, דיעזער גַאב זייַנע
טַאכטער צפורה דעם משה לור פֿרויא. 22. זיא געבַאר מיינען זַאהן,
מונד ער נַאנטע מיהן, גרשום, דען ער ספרַך: איך בין מיין
פֿרעמדער אין מייניע איר מונבעקַאנטען וַאנדע. 23. וַאנגע לייט
הערנַאך ווַאר עס, זַאס דער קַאניג פַֿאן מצרים סטַארב, דיא קינדער
ישראל זייפֿלטען נַאך מיאַאר מונטער דער זַארבייט: זיא סריעען,
מונד מיהר וועהקלַאגען סטיעג לו גַאטט היגַאך פַֿאן דער זַארבייט,
(דַא: הייסט, גַאטט בעסַאַם עס לו מַנדערן). 24. גַאטט ערהַרטע
מיהר יַאַאערן, געדַאכטע מויך מַן זייַנען בונד מיט אברהם, יצחק
מונד יעקב. 25. גַאטט זַאה דיא קינדער ישראל (מין וועלַען לוסַאמד
זיא זיך בעפַאנדען), גַאטט קַאנטע זיא. (דַא: הייסט, בעסַאַם
זיך מיהרער זַאלוטעהאטען).

ג 1. משה ווידעטע דַא: קלייניע פֿיעה זייַנעס סַווּיגערפַֿאטערס
יתרו, דעס פריסטערס לו מדין, ער פֿיהרטע דַא: קלייניע פֿיעה דיא
ווסטע היגַאטער, מונד קַאַם בים מַן דען גַאטטַאלַען בערג נַאך חרב.
2. היער ערסיען מיהם מיין ענגעל דעס עווּיגען, מין דער פֿלַאַאע
דעס פֿייערס, מוים דעם דַארנבוס. משה זַאה, וויא דער דַארנבוס
ברַאַנטע מין פַֿאלַעם פֿייער, מונד דַאך וואַרד דער דַארנבוס ניַט
פֿערלעהרט. 3. דַא געדַאכטע משה, איך מוס דַאך היגַעהען, מונד
זעהען דיא מויסערַארדענטלַלע ערסיינונג וואַרום דער דַארנבוס ניַט
פֿערברענט? 4. חָלס דער עווּיגע זַאה, דַאס ער היטרַאַט לו זעהען,
דַא ריעך מיהם גַאטט מוים דעם דַארנבוסטע לו, מונד טפרַך: משה,
משה! ער טפרַך: היער בין איך. 5. ער טפרַך: קַאַאע ניַט
נַאַער היעהער. ליהע דיינע טוהע פַֿאן דיינען פֿיסען, דען דיא
סטעלע מויך. וועלַער דוא טטעהעסט, מיסט היליגעס ערדריק.
6. מונד טפרַך פֿערנער: איך בין דער גַאטט דייַער פַֿאטער, דער
גַאטט אברהם'ס, דער גַאטט יצחק'ס מונד דער גַאטט יעקב'ס. משה
פֿערבַארג זיין חַנגעזיכט, דען ער פֿירכטטע זיך היגלוטיען מ גַאטט.

איין זאָהן מיוט, זאָלט מיהר מיהן מואבריגען, מיוט עם מבער מייכע
טאָכטער, זאָ מאַג זיא זעבען בלייבען. 17. דיא העבאַמאַען מבער
פֿילכטעטען גאָטט, מונד טהאַטען ניכט זאָ, וויא מיהנען דער קאָניג
פֿאָן מצרים גענאַגט האַטטע, זאָנדערן עלהיעלטען דיא קינדער מאָן
זעבען. 18. דער קאָניג פֿאָן מצרים זיעם דיא העבאַמאַען רופֿען,
ספראַך לו מיהנען: זוארום האַבט מיהר דיענעם גענהאַלטען, מונד האַבט
דיא קינדער בייא זעבען ערהאַלטען? 19. דיא העבאַמאַען ספראַכען
לו פרעה: ווייל דיא עבריטען ווייבער ניכט וויא דיא מלריטען זינד,
זיא זינד זעהאַפֿט, בעפֿאָר נאָך דיא העבאַמאַע צו מיהנען קאָמאַט,
האַבען זיא סאָן גענאָרען. 20. גאָטט זיעם עם דען העבאַמאַען
וואָהל גענהען, דאַס פֿאָלק פֿערמעהרטע זיך, זיא וואורדען סטאַרק.
21. מַלס מן דיא העבאַמאַען גאָטט פֿירכטעטען, מונד גאָטט נייע
הייזער מין דער נאַליאָן עגטסטעהען זיעם. 22. דאַ גענאָטה פרעה
זייגאַ גאַנצען פֿאָלקע, יעדען נייאָגעבאָרנען זאָהן, זאָלט מיהר מין
דען פֿלום וואַרפֿען, יעדע טאָכטער לעבען לאַסען.

ב 1. פֿאָר מייניגער לייט גינג מין מאַן מוים דעג הויז לוי, מונד
נאַהם מייגע טאָכטער לוי׳ם. 2. דיא פֿרוין וואַרד יעטלט זוואַנגער,
גענאַהר מייגען זאָהן, מַלס זיא מיהן זאַה, דאַם ער וואָהלגעבילדעט
וואַר, פֿערבאַרג זיא מיהן דריין מאָנאַטע. 3. זאָנגער מבער קאָנ=
טע זיא מיהן ניכט פֿערבערגען, דאַ נאַהם זיא פֿיר מיהן מין קאָמט=
כען מוים בינזען, בעקלעבטע עם איט זייג מונד פעך, מונד לעגטע
דאַ: קינד היניין, מונד זעלטע עם מין דאַ: רוהריכט, זאַג מופֿער
דעם פֿלומעם. 4. זיינע זוועמטער סטעלטע זיך פֿאָן פֿערנע. מונ
לו וויסען, וואַם מיהם וויהרפֿאַהרען ווירד. 5. דאַ גינג דיא טאָכטער
פרעה׳ם הינאַב מין דען פֿלום זיך לו באַדען, מונד מיהרע קאַמאַער=
אָגדע, גינגען הערום מַג מופֿער דעם פֿלומעם. דיא פרינלעסין
ערבליקטע דאַ: קאָמטכען מיג רוהריכט, דאַ סיקטע זיא מיהרע
סקלאַפֿין, מונד זיעם עם האָלען. 6. זיא מֿפֿענטע עם, בעזאַה
דאַ: קינד מונד עם וואַך מיין זוויינעדער קנאַבע, דאַ ערבאַרמטע זיא
זיך מיבער מיהן, מונד ספראַך: עם מיוט מייגער פֿאָן דען זאָהנען
דער עברים. 7. דאַ ספראַך זייגע זוועמטער לור טאָכטער פרעה׳ם,
זאָלל איך הינגעהען, מונד דיר פֿאָן דען עבריטען וויבערן מייגע אַמאַע
רופֿען? דאַם זיא דיר דאַ: קינד זייגע. 8. דיא טאָכטער פרעה׳ם
ספראַך לו מיהר: געה הין! דאַ: פֿרויענלימער גינג, מונד ריעף
דיא מוטטער דעם קינדעם. 9. דיא טאָכטער פרעה׳ם ספראַך לו
מיהר: נים דיזעם קינד הין, מונד זייג עם מיר, איך וויל דיר
זאָהן דאָפֿיר געבען, דיא פֿרוין נאַהם דאַ: קינד מונד זייגטע עם.
10. מַלס דער יינגלינג הערַאָן וואוכס, ברַאַכטע זיא מיהן דער טאָכ=
טער פרעה׳ם, ער וואַר מיהר וויא מיין זאָהן. דיעזע נאַנטע מיהן
משה, מונד ספראַך: וויל איך מיהן מוים דעג וואַסער הערוים גע=
נאָגען האַבע. 11. עם וואַך זן דערזעלבען צייט, מַלס משה גראָס
געוואָרדען, גינג ער מוים לו זייגען ׳איטברידערן מונד זאַה מיהרע
האַרטע מַרבייט איט מַן, זאַה מויך מיינען מלריטען מאַן, דער מויך
מיינען עבריטען אַאַן נוסלאַגט פֿאָן זייגען איטברידערן. 12. ער וועג=
דעטע זיך היער מונד דאַ מוק. מַלס ער זון זאַה דאַם ניזאַנד לו=
גענגען וואַר, ערשלוג ער דען מצרי, מונד פֿערגרוב מיהן מין דען
זאַנד. 13. דעם מַנדערן טאַגם גינג ער וויעדער מוים, דאַ סטריטטען

שמות אי

א 1. דיעזעם זינד דיא נאמען דער קינדער ישראל, דיא נאך מצרים קאמען מיט יעקב, יעדער מיט זיינען הויסלייטען זינד זיא גע= קאמאען. 2. ראובן, שמעון, לוי אונד יהודה. 3. ישׂשכר, זבולן אונד בנימן. 4. דן, נפתלי, גד אונד אשר. 5. אלע פערזאנען דיא פאן יעקב אבסטאמאען, וואהרן לויטאן זיבענציג פערזאנען, יוסף איט גערעכ= נעט, דער אין מצרים וואר. 6. יוסף סטארב, אונד אלע זיינע בריי= דער, אונד אלע אנטען דעמזעלבען לייטאלטערס. 7. דיא קינדער ישראל וואהרען פרוכטבאר, המטטען פיעלע קינדער, פערמעהרטען זיך, אונד וואורדען סטארק, אונגעמיין זעהר, זא דאס דאס לאנד פאן חיהנען פאלל וואר. 8. עס קאם אין נייער קעניג נור רעגיערונג אי= בער מצרים, דער דען יוסף נידט געקאננט האט. 9. ער ספראך צו זיינעם פאלקע: דא פאלק דער קינדער ישראל וירד אונם צו פיעל אונד צו אטכטיג. 10. וואהלאן! וויר וואללען אים דורך ליסט בייקאא= אען, עם אכטע זיך פערמעהרן, וען דען קריעג וערדען זאללטע, זא קאננטע דיעזעם פאלק צו אונזערען פיינדען איבערגעהען, אונד איט אונם סטרייטען, אדער אום דעם לאנדע לויהען. 11. אלזן זעטלטע איבער דאזו טאזעלבע בעאמטען דער פרוהנדיענסטע אוף עם דורך אירע סווערע ארבייטען צו אונטערדריקען, עם אופטע דעם פרעה פאוררוטהסטאדטע בויען, נאמליך פיתם אונד רעמסם. 12. יע אעהר זיא עם אבער אונטערדריקטען דעסטא אעהר נאהם עס זו, אונד דעסטא אעהר ברייטעטע עס זיך אום: עם וואהרד איהנען אנגסט ווען דער קינדער ישראל׳ס. 13. דאהער טריעבען דיא מצרים דיא קינדער ישראל זור ארבייט אן, אים סטרענג. 14. זיא אכטען איהנען דאס לעבען ביטטער, דורך הארטע ארבייט, אין זיאעלן, אין ליענגען, אונד אין אלזערלייא ארבייט אויף דעם פעלד, נעבסט אל= דערן הויסארבייטען, וואלו זיא דיא זעלבען אנגעטריעבען. 15. אויך זאגטע דער קעניג פאן מצרים זו דען עבריסען העבאמען, וואפאן דיא אייגע שפרה אונד דיא אנדערע פועה גענייסען. 16. ער ספראך נאוליך: ווען זיהר דען עבריסען וויבערן אין דער גענורט בייא= סטעהט, זא זאללט זיהר אויף דען קרייסטוהל אכט האבען, ווען עס

גרחַבען. **15.** חָלם טן דיח בריידער יוסף'ס ערווָחָגען, דחַם מיהר פֿחַטער טחָדט ווחַר, טפֿרחַכען זיא: ווען נור יוסף חונם ניכט גרחַק מיזט, חונד חָלעס בחָזע וויעדער פֿערגעלטעט, דחָ: וויר מיהק חַכ= **16.** טעהחָן. זיא זיעטען דען יוסף ענטביעטהען! דיין פֿחַטער האַט פֿחַר זיינע טחָדטע בעפֿחַהלען. **17.** זָ זחָלט מיהר נו יוסף טפֿרעכען: זיעבער! פֿערגייהע דחָך דחָ: פֿערבֿרעכען דיינער בריי= דער חונד מיהר פֿערזונדען, דחַם זיא זָ חיבעל חַן דיר גענהחַן! כון חָ! פֿערגייהע דחָך דחָ: פֿערבֿרעכען דער דינער דעם גחָטטעס דיענעם פֿחַטערס! יוסף וויינטע חַלס אחַן זָ איט מיהק טפֿרחַך: **18.** הערנחַך גינגען חויך זיינע בריידער, פֿיעלען פֿחַר מיהק הין, חונד טפֿרחַכען: וויר זחָלען דיינע טקלחַפֿען זיין. **19.** יוסף חַבער חַנטוחָרטעטע מיהנען: פֿירכטעט חייך נים, בין חיך דען חַן גחָט= טעס טטעלע? **20.** האַבט מיהר גוייך דיח חַבזיכט געהַבט אויר בחָזעס זו טהון, זָ האַט דחָך גחָטט זור חַבזיכט גענהַבט עס לוק גוטען זו לעקען, חוק דחָ: חויסלופֿיהרען, וואַס יעטלט געטיהט, חיין גרחָסעס פֿחָלק זו ערהחַלטען. **21.** זָ פֿירכטעט חייך נים, חיך ווילל חייך פֿערפֿלעגען, חונד חייערע קינדער: ער טרחָקטעטע זיא, חונד טפֿרחַך מיהנען אוטה חיין. **22.** יוסף ווהנטע חַזָ חין מצרים, ער חונד זיינעס פֿחַטערס הויס, יוסף לעבטע הונדערט חונד לעהן יַהרע. **23.** יוסף זחָה נחָך חורענקעל דעס אפרים, חויך דיח קינדער מביר'ס מנשה'ס זהָנס ווחורדען גענחָרען, חונד ערלחָגען חויל דען קניען יוסף'ס. **24.** יוסף טפֿרחַך זו זיינען בריידערן. חיך טטערבע, גחָטט ווירד חייך בעזוכען, חונד חויס דיעזעק לחַנדע הערויספֿיהרען, חין דחָ: לחַנד, וועלכעס ער דעק אברהם, יצחק חונד יעקב לוגעטווחָרען. **25.** יוסף זיעס דיח קינדער ישראל טווחָרען חויל דיעזע ווחָרטע, גחָטט ווירד חייך בעזוכען, זָ זחָלט מיהר חיינע גענייגע פֿחַן היער ויט היכויל נעהאען. **26.** יוסף טטחַרב הונדערט חונד לעהן יַהרע חלט, חחַן בחָזחָטע מיהן חיין, חונד ווחורדע חין חיינע לחַדע געלעגט, חין מצרים.

ענדע דעס ערסטען בוכס.

איך זייגען ועטלטען בעפֿעהל מונד ספרַחַך: אַיך ווערדע נו מייגעם
פֿאָלקע מייגעטהַן, בעגרַחַבעט איך בייַ מייגען פֿאָטערן, מין דער
הָהולע, וועלכע מיך פֿעלדע דעם חתין עפרון זיעגט. 30. מין דער
הָהולע, וועלכע מיך פֿעלדע מכפלה חיזט, דאָ פֿאָר ממרא זיעגט,
מיך לַחַדע כנען, ווָאָ אברהם דאָ פֿעלד, פֿאָן דען חתין עפרון געקויפֿט
האַט, לוט ערבבעגרָחַבנים. 31. דאָ וועלבסט האַבען זיך אברהם מונד
זייגע פֿרויא שרה בעגרַחַבען, דאָ וועלבסט האַבען זיך יצחק מונד זייגע
פֿרויא רבקה בעגרַחַבען, מונד דאָ וועלבסט האַבע זיך לאה בעגרַחַבען.
32. דאָ פֿעלד מונד דיא הָהולע דאָרין אזט מיין קויך פֿאָן דען קיני=
דערן חת. 33. חַלם יעקב זייגען וָהָהנען דען ועטלטען בעפֿעהל גע=
געבען, ועגטע ער זייגע פֿיסע לוזָחַאָען מין דאָ בעטט, פֿערטיעד,
מונד ווַחַרד נו זייגען פָֿאָלקערן מייגעטהַן.

ב 1. יוסף פֿיעל מוין דאָ מַנגעזיכט זייגעם פָֿאָטערם, וויינטע זיי=
בער מיהן מונד קיסטע מיהן. 2. יוסף בעפֿאַהל זייגען דיענערן, דען
חָרלטען, זייגען פָֿאָטער מייגלובַחַוזָאָען, דאָ בָאָוזָאָטען דיא חָרלטע
דען ישראל מיין. 3. זיא זיעמען מיהָם פֿיערליג טַחַגע פֿערסטרייכען,
דען זָאָ פֿיעל טַחַגע מיסען דעם מייגעבַחַוזָאָטען פֿערסטרייכען,
מונד דיא מצרים בעווייגטען מיהן זיעבענליג טַחַגע. 4. חַלם דיא לייט
מיהן נו בעווייגען פָֿאָרביא וואָר, טפרַחַך יוסף נו דען הוימלייטען
פרעה'ס: הַבע מיך גָעוָחַגענהייט מין מיירען חויגען גָעפֿוגדען, זָאָ
בריגגט דעם פרעה פָֿאָלגענדעם פָֿאָר: 5. מיין פָֿאָטער הַאַט מיך בע=
סוָחַרען, מונד גָעספרָחַכען: מיך טטערבע! מין מייגעם גרַחַבע, דאָ
מיך איר מיך לַחַדע כנען גָעגרַחַבען, דאָ זָאָלסט דוא מיך בעגרַחַבען.
נון וָחַכטע מיך זָאָ הינוך ליהָען, וויינעם פָֿאָטער בעגרַחַבען, מונד
וויעדער לוריק קָחַאָען. 6. פרעה ליעם זָאָגען: ליהע הינוך מונד בע=
גרַחַבע דייגען פָֿאָטער, וויא ער דיך בעסוָחַרען האַט. 7. זָאָ גינג
יוסף הינוך, זייגען פָֿאָטער נו בעגרַחַבען. איט מיהָם גינגען זָאָ=
לע בעדיענטען פרעה'ס, דיא וָאָלטעסטען זייגעם הויזעם, מונד זָאָלע
זָאָלטעסטען חויז דעם לַחַדע מצרים. 8. יוסף'ס הוימלייטע, זָאָ וויא
זייגע בריידער מונד גָעזוגדע זייגעם פָֿאָטערס, נור מיהרע קינדער
מיהר קלייגעם מונד גרַחַסעם פֿיעה, לימען זיא מיך לַחַדע גשן. 9. איט
מיהָם לָחַג הינוך, זָאָ וָחַהל וועגען חַלם רייטערייא, מונד וועַר מיין
זעהר גרַחַסעם לַחַגער. 10. חַלם זיא דיא מייגעלייגטע טענע
קָחַאָען, וועלכע חַן דער זייטע דעם ירדן'ס זיעגט, זָאָ היעלטען זיא
דאָ וועלבסט מייגע זעהר גרָחַסע מונד העפֿטיגע קלַחַגע, מונד ער
סטעלטע מיבער זייגעם פָֿאָטער מייגע טרויער פָֿאָן זיעבען טַחַגען
חַן. 11. חַלם דער כנעני מייגוָחַהנער דעם לַחַנדעם, דיעזע טרויער
חויך דער מייגעלייגטען טענע וָחַה, טפרַחַכען זיא: דיא מצרים
הַבען היער גרָחַסע טרויער! דאָרום נַחַנטע אָחַן זיא טרוערפלָחַטן
דער מצרים חַן דָער זייטע דעם ירדן ס. 12. זייגע וָחַהנע טהַטען
מיהם, וויא ער מיהנען בעפָֿחַהלען הַטטע. 13. נָחַאָך זייגע
וָחַהנע פֿיהרטע מיהן מין דאָ לַחַד כנען מונד בעגרובען מיהן
מין דער הָהולע דעם פֿעלדעם מכפלה וואָ אברהם דאָ פֿעלד גע=
קויפֿט הַטטע, לוט ערבבעגרָחַבנים, פָֿאָן דעם חתין עפרון,
פָֿאָר ממרא. 14. נָחַכדעם יוסף זייגען פָֿאָטער בעגרַחַבען הַטע=
טע, קעהרטע ער נָחַך מצרים לוריק, ער מונד זייגע בריידער, מונד
חַלע דיא איט מיהם הינוך געלַחַגען ווַחַרען, זייגען פָֿאָטער נו בע=

נאָרן ערווירגטען זיא דען אַמן, מוכד מין מיהרעם אוטהוילען נאָהא־
טען זיא דען אָכסען. 7. פּערפּוכט זייא מיהר נאָרן! דען ער מיזט
העפּטיג, מוכד מיהר גריס, דען ער מיזט טטאַרק, מיך ווילל זיא לער־
טהיילען מין יעקבּ מוכד לערסטרייען מין ישרא. 8. חַבער דוא יהודה!
דיך ווערדען דיינע בריידער הולדיגען, דיינע האַנד אַן דען נאַקען
דיינער פּיינדע, פּאָר דיר נייגען זיך דיא קינדער דיינעס פּאַטערס.
9. יונגער לאָוו ביזט דוא יהודה! מיין זאָהן, ווען דוא פּאָק רויבע
הערויף קאַמאסט. ער קניעעט הין, לעגט זיך מויך זייע פּיסע, ווער
אַלטער לאָוו מוכד לאָוון. ווער ווילל מיהן רייצען מויפּלוסטעהען?
10. דער לעפּטער ווירד ניכט ווייכען פּאָן יהודה, דער גזעטלגעבער
ניכט (פּאָן צווישען זייענען פּיסען) פּאָן זייענען נאַכקאָמאען, בים ער
(יהודה נאָמליך) נאַך שילה קאָמאט, מוכד פּאָלקער זיך צו מיהם פּער־
זאַמאלן. 11. ער בינדעט אַן דען ווייכסטאָק זיין פּיללען, מוכד אַן דיא
רעבע זייענער עזעלין זאָהן, ער וואָסט זיין קלייד מין ווין, מין בלוט דער
טרויבען זיין גזוומאַנד. 12. רַאָטהליך זוא דען מויגען פּאָן ווין, מוכד
זוא דען צאָהנען ווייס פּאָן מילך. 13. זבולן ווירד אַן זוא פּער דער
אעערע וואָהנען, ער ווירד אין האַפען זיין, ווא סיפּפּע ליגען, מוכד
זייענ זייטע בים גען צידן. 14. יששכר מיזט מיין בייגענער עזעל,
דער גערן לווישען סטאָללען ליגט. 15. ער זאָה ווען אַנגענעהם דיא
רוהע, ווען ליעבליך דאָ; לאַנד זייא, דאָ נייגטע ער זייענ סולטער הין
נוא טראַגען, מוכד וואַרד דיענזטבאַר נוא טריבוט. 16. דן ווירד זייענ
מאַטליאַן ריכטען, ווען מייענער דער מיברידגען סטאָמאַע ישראל׳ס.
17. דן ווירד זיין מייענ סלאַנגע מויך דעם וועגע, מייענ אָטטער מויך
דעם פּוסטייגע, דיא דעם פּפּערדע מין דיא פּערזע בייסט, דאַם
דער רייטער ריקווערטס פּאָלט. 18. מויך דיינע הילפּע האָפּפּע מיך
יעקב׳ס (האַסט דוא דיענעם) פּאָן דאַהער בימט דוא מיין הירטע
דעם סטאָמאַעם ישראל׳ס. 25. פּאָן דעם גאָטטע דיינעם פּאַטערס
דער דיר העלפּען ווירד, פּאָן דעם אַלמאַכטיגען, דער דיך זענגען
ווירד, מיט זענגען דעם היממעל פּאָן אָבען, מוכד מיט זענגען דער
טיעפּע, דיא מונטען ליעגט, מיט זענגען אַן בריסטען מוכד מוטטער־
לייבע. 26. דיא זענגען דיינעס פּאַטערס מיבערטרעפּפּען דיא זענגען
מיינער פּאַראָלטערן (אַדער מיבערסטייגען דען זענגען דער בערגע),
בים אַן דיא גרענלען עוויגער היגעל, זיא זאָלען מויך דאַז הויפּט יוסף׳ס
קאָמאַען, מויך דיא סייטעל דעם געקרענטען מונטער זייענ בריידערן.
27. בנימין מיזט מיין רייסענדער וואָלף, דעם אָרגענס פּערלעהרט
ער דען רויב, מוכד דעם אַבענדס טהיילט ער בייטע מוים. 28. דיע־
ער דען רויב, מוכד דעם אַבענדס טהיילט ער בייטע מוים. 28. דיע־
זעס זיכד זוא דען לוא דען דיא זוא סטאָמאַע ישראל׳ס, מוכד אוא אַ ספּרוך
מיהר פּאַטער מיט מיהנען, מוכד זענגעטע זיא, יעדער נאַך דעם זע־
גען, דער מיהם גזוואָרדען, זענגעטע ער זיא. 29. ער גאַב מיהנען

מיהם, ישראל קיסטע זיך מוד מואַראטע זיך. 11. מוד ספרַך נו יוסף: זיך הַבע ניכט געדאַכט דיין מַנגעזיכט וויעדער נו זעהען, כון מַבער וָאַסט איך גָאטט חויך נאָך דיינען זאַמען זעהען. 12. יוסף פֿיהרטע זיך פֿאָן זיינען קניעען הערפֿאָר, מוד ביקטע זיך פֿאָר מיהם לור ערדע. 13. זאַדאַן נאַהם זיך יוסף ביידע, אפרים מין זיינער רעכטען, מַוזָן לור זיינקען ישראל'ס, מנשה מַבער מין זיינער זינקען, מַוזָן לור רעכטען ישראל'ס, מוד פֿיהרטע זיך נו מיהם הין. 14. ישראל סטרעקטע זיינע רעכטע מוד זעגטע זיך מויך אפרים'ס הויפט, דער דָך דער יונגסטע וואַר, זיינע זינקע מַבער זעגטע ער מויך מנשה'ס הויפט. (ער זעגטע זיינע האַנדע איט בעדַכט, דען מיינעטוין וואַר מנשה דער ערסטגעבָרנע). 15. זעגנעטע יוסף מוד ספרַך: דער גָאטט, פֿאָר וועלכען מיינע פֿאָטער אברהם מוד יצחק גענאַנדעלט האַבען, דער איך גענוידעט האַט, זייט דעם מיך בין, ביס מויך דיעזען טאָג. 16. דער ענגעל, דער איך פֿאָן אַלען מיבעל ערלָזט האַט, זעגנע דיעזע קנאַבען, דורך זיך וערדע מיין נאַמע מוד דער נאַמע מיינער פֿאָטער אברהם מוד יצחק גענאַנגט, מוד זיך זאָלען זיך סטאַרק פֿערמעהרען מיך לאַנדע. 17. אַלס יוסף מערקטע, דאַם דער פֿאָטער זיינע רעכטע האַנד מויך אפרים'ס הויפט לעגען וואָלטע, איס פֿיעל עס מיהם, ער פֿאַסטע זיינעם פֿאָטערס האַנד, אום זיך פֿאָן אפרים'ס הויפט מויך מנשה'ס הויפט צו בריעגען, 18. מוד סערַך נו זיינעם פֿאָטער: ניכט אַזוי מיין פֿאָטער! דיעזעם זיינט דער ערסטגעבָרנע, לעגע דיינע רעכטע מויך זיין הויפט. 19. דער פֿאָטער ווייגערטע זיך מוד ספרַך: איך ווייס עס מיין זָהן! איך ווייס עס, מויך ער ווירד צו מיינעם פֿאָלק ווערדען, מויך ער ווירד גרָאָס זיין, אַזוי ווי זיין קלייניער ברודער ווירד גרָאָסער זיין אַלס ער, מוד זיין זאַמען ווירד זיין פֿאָלער פֿאָלקערשַפֿטען. 20. ער זעגנעטע זיך זאָזָן דאַאָלס מוד ספרַך: דורך דיך ווירד דאַס פֿאָלק ישראל זין לוקלפֿט דען זעגען ערטהיילען: גָאטט זאַסע דיך וועלדען ווי אפרים מוד מנשה! זעטלטע אַזוי אפרים פֿאָר מנשה. 21. ישראל ספרַך צו יוסף: זיהע איך וועלדע זין סטַרבען, גָאטט ווירד מַבער מיט מויך זיין, מוד ווירד מיך דאַס לאַנד מיירער פֿאָטער לוריק בריגגען. 22. איך גיבע דיר מיינען טהיל לום פֿאָר דיינע ברידערן, דאַס איך פֿאָן דער האַנד דעם אמורי מַבגענאָמען דורך מיין סוערדט מוד דורך מיינען בָגען.

מט 1. יעקב ליעס זיינע קינדער רופֿען, מוד ספרַך: פֿערזאַמ מעלט מיך, איך ווילל מיך מַנלייגען, וואָס מיך מין דען מפֿאָטעפֿטען לייטען בעגעגנען ווירד. 2. קאָמט זוזאַמען מוד הערט, קינדער יעקב'ס, מוד הערט מייערע פֿאָטער ישראל זו. 3. דו ראובן ביזט מיין ערסטגעבָרנער, מיינע קרַפֿט. מוד מיין ערסטלינג מיינע פֿערמָגענס, פֿאָרלויגליך זַן ווירדע, מוד פֿאָרלויגליך זַן מַכט. 4. מַבער דיא איבערמיילונג וואַר טנעלל ווי וואַסער, דאַרום ער־ האָלטסט דו קיינען פֿאָרלוג, דען דו האַסט בעסטיגען דאַס עהע בעטט דיינעם פֿאָטערס, דאַ האַסט דו דען עגטוייהט, דער מיין רוהעבעטט בעסטיג. 5. שמעון מוד לוי זינד גלייכע ברידער, ווערקצייג דער גָוואַלטטהָטיגקייט זינד מיהרע פֿערוַאַנדטשַפֿט. 6. מין מיהרען רָאטה קאָמע ניכט מיינע זעעלע, מין מיהרע פֿערזאַמלונג ווערדע ניכט מיט מיינגעטוָאָסען, מיינע עהרע! דען מין מיהרעם

עס לוֹם אֲרוּנטען קָאמאט, זאָ זאָלט מיהר דען פֿינפֿטען סהיין דעם
פּרעה חַבּגעבען, פֿיער טהיילע חַבער, זאָלען חַיך בלייבען, נור חוים־
זאָט דעם פֿעלדעם, חונד לוֹם עסען פֿיל חיך חונד מיערע הוימלי־
טע חונד קינדער. 25. זיא ספרחַכען: דוא החַסט חונס ביים לעבען
ערהאַלטען! זאָל חונס פֿערנער גנאַדע פֿינדען חין דען חויגען מיינעם
הערלן, זאָ וואָלען וויר גערן לייבחייגען זיין דעם פּרעה. 26. יוסף
מאַכטע עס לוֹם גזוועטן בים חוין דיזען טאָג, חוין דעם ערדרייך
מצרים, דאָס דער פֿינפֿטע טהיין דעם פּרעה גהאַרען זאָל, נור דאָס
ערדרייך דער פּריסטער חַלליין גהאַרטע ניכט דעם פּרעה. 27. ישׂרא
בזועלטע זיך חַלזאָ חיך זאָל חַנדע מצרים, כאָזוך חיך זאָל חַנדע גשן, ער־
זאָנגטען זיך חייגענטהום דאָרין, וואָרען פֿרוכטבאָר, חונד פֿערמעהר־
טען זיך זעהר. 28. יעקב לעבטע חיך זאָל חַנדע מצרים זיבעגנלעהן
יאָהרע, דאָ וואָרען דיא טאָגע יעקב'ס, דיא יאָהרע זיינעם לעבענס,
זיבען יאָהרע, חונד הונדערט חונד פֿיערלינג יאָהרע. 29. חַלס דיא
סטערבעלייט ישׂראל'ס הערַחַנאָהעטע, רופֿ ער זיינעם זאָהנע יוסף,
ספרַאָך לו חיהם: וואָן חיך חירגענד גונסט חין דיינען חויגען גענוי־
דען, לעגע דאָך דיינע האַנד חונטער מיינע היפֿטע, חונד ערלייגע
איר דיא גיטיגקייט חונד טרייע, בעגראָבע איך דאָך ניכט חין מצרים!
30. וואָן חיך לו מיינען פֿאָטערן איך לעגען וועלדע, טראָגע איך חוים
מצרים וועג, חונד לעגע איך חין חיהר בעגראָבנים. יוסף ספרַאָך:
איך וויל כַאָך דיינען וואָרטען האַנדלן. 31. יענער ספרַאָך: טוואָרע
איר; דיעזער טוואור חיהם, דאָ ביקטע זיך ישׂראל, גענגען דיא קאָפּ־
זיטע דעם בעטטעם.

מח 1. כַאָך דיעזען בעגעבענהייטען וואורדע דעם יוסף בערי־
טעט: זיעהע דיין פֿאָטער חיזט קראַנק! ער כַאָהם זיינע לוייא זאָה־
נע מיט זיך, נאָמליך מנשה חונד אפרים. 2. אָאָן בעריכטעטע עז דעם
יעקב, חונד ספרַאָך: זיעהע, דיין זאָהן יוסף קאָמט לו דיר! דאָ אַכ־
טע זיך ישׂראל סטאַרק, זעטלטע זיך חוין חיים בעטטע, 3. חונד
ספרַאָך לו יוסף: גאָטט דער חַלמאַכטיגע ערסיען איר לו לוז חיים
זאָנדע כנען חונד זענגעטע איך. 4. טפרַאָך לו איר: איך וויל דיך
פֿרוכטבאָר מאַכען, פֿערמעהרען, חונד לו מיינער מענגע פֿאָלקער מאַ־
כען; זאָדאָן וויל איך דיינעם זאָמען כַאָך דיר דיעזע חַנד חיינגעבען,
חַלס חיין חייגענטהום חוין עוויג. 5. נון זאָלען דיינע ביידען זאָהנע,
וועלכע דיר גענאָרען וואָרדען חיים לאַנדע מצרים, בעפֿאָר איך לו דיר
נאָך מצרים גענקאָמען בין איין זיין. אפרים חונד מנשה זאָלען איר
גהעהאָרען, וויא ראובן חונד שמעון. 6. דיא קינדער חַבער, דיא דוא
כַאָך חיהנען ערלייגט האַבען וועלסט זאָלען דיין זיין, זיא זאָלען נאָך
דעם נאָמען חיהרער בריידער בעפֿאָנגט וועדען, חין חיהרעם ערב־
טהיילע. 7. חַלס איך פֿאָן פֿדן לוריק קאָם סטאַרב איר רחל חיים לאַנ־
דע כנען חוין דער רייזע, דאָ נאָך חיינע סטרעקע לאַנדעם וואַר כַאָך
אפרת הינלוקאָמען, חונד איך בעגרוב זיא דאָזעלבסט חוין דעם וועג
נאָך אפרת, דיא סטאַדט הייסט נון בית לחם. 8. חַלס ישׂראל יוסף'ס
קינדער געוואָהר וואָרד, ספרַאָך ער: וואר זיינד דיעזע? 9. יוסף חַנט־
וואָרטעטע זיינעם פֿאָטער: מיינע זאָהנע זיינד עס, וועלכע איר גאָטט
חַלהיער גענעקט האַט; יענער ספרַאָך: פֿיהרע זיא דאָך לו איר
הער, דאָס איך זיא זענען. 10. ישׂראל חויגען וואָרען דונקעל פֿאָר
חַלטער, זאָ דאָס ער ניכט גוט זעהען קאָנטע; יוסף ברַאַכטע זיא לו

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੧੯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੨੦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੨੧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੨੨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੨੩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥ ਸਭੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਭੁਖ ਦਾਤੇ ਸਭੇ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਹੋਵਹੁ ਸਾਹਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਨਾਇ ॥੨੪॥

בכר, אשבל, גרא, נעמן, אחי מונד ראש, מפים, חפים מונד ארד.
22. דיעזעס זינד דיס זײַהנע רחל'ס וועלכע דעם יעקב געבאָרן
וואָרדען, צוזאַמען פֿיערצעהן פערזאָנען. 23. דן'ס זײַהנע, חשים.
24. נפתלי'ס זײַהנע, יחצאל גוני, יצר מונד שלם. 25. דיעזעס זינד
בלהה'ס זײַהנע, וועלכע לבן זײַנער טאָכטער רחל מיטגעגעבען, זיא
געבאָר דעם יעקב דיעזע, צוזאַמען זיבען פערזאָנען. 26. כל־
פערזאָנען, דיא מיט יעקב נאָך מצרים קאָמען, (נאָך זײַנע זײַנ־
גענע נאָכקאָמען, זײַהנע דיא וויבער דער זײַהנע יעקב ס,) צוזאַמען
זעכס מונד זעכציג פערזאָנען. 27. מונד דיא זײַהנע יוסף ס, וועלכע
מיהם מין מצרים געבאָרען וואָרדען צוויא פערזאָנען, דיא פֿאַ־
מיליע יעקב'ס דיא צו מצרים קײַנטראָף וואָר צוזאַמען זיבענציג
פערזאָנען. 28. דען יהודה זאָנדטע ער פֿאָראויס צו יוסף, דאָס ער
מיהם צוויישען נאָך גשן, מונד זיא קאָמען אין לאַנד גשן. 29. יוסף
ליעס זײַנען סטראַטסוואָגען צוסאַמענגעגאַנגען, מונד נאָך היניף נאָך גשן
זײַנען פֿאָטער עגטגעגען. צום ער מיהם צו גזויכט קאָם, פֿיעל ער
מיהם מוק דען האַלס מונד וויינטע לאַנג מן זײַנעם האַזוּ. 30. ישראל
ספראָך צו יוסף: נואָהר וויל מיך גערנע סטערבען, נאָכדעם מיך
דיין אַנגעזיכט וויעדער גזויהען, דאָס דוּ נאָך לעבסט. 31. יוסף
סתראָך צו זײַנען בריעדערן מונד צור פֿאַמיליע זײַנעס פֿאָטערס, מיך
ווילל היגאָהען, מונד עס דעם פּרעה בערילטטען, מונד מיהם זאָגען
מײַנע בריעדער מונד דיא פֿאַמיליע מײַנעס פֿאָטערס, דיא מיך לאַנד
כנען צו הויז זינד, זינד צו מיר גאָקאָמען. 32. דיא מאָנער זינד
פֿיהרטען, דען זיא האָבען זיך פֿאָן יהער מיט פֿיהלוכט אַבגע־
גאָבען, מיהר קלײַנעס פֿיה, מיהר ריגדפֿיה, מונד וואָס מיהנען
אַנגעהערט האָבען זיא מיך מיט גאָבראַכט. 33. וואָן מיך פּרעה
רופֿען וואָסט, מונד ספריכט, וואָס מיזט מײַער טהון? 34. זיא זאָגט:
דײַנע דיענער זינד לײַטע, דיא זיך מיט דער פֿיהלוכט אַבגאָבען,
פֿאָן מונזערער יוגענד אָן, בים יעטצט, זוואָהל ווי אָנזערע
טאָטערן, דאָמיט מיהר מיהם לאַנד גשן בלײַבען מאָגט. דען דיא
פֿיהרטען זינד דען מצרים מיין גרײַל.

מז 1. יוסף קאָם הין, בערילטעטע עם דעם פּרעה, ספראָך נאָ־
יך: מײַן פֿאָטער מונד מײַנע בריעדער, זאָאט מיהרעם קלײַנען מונד
גראָסען פֿיה, מונד וואָס זיא זאָנסט האָבען, זינד זוים דעם לאַנד
כנען אַנגעקאָמאָן, מונד זינד יעצט מיהם לאַנד גשן. 2. פֿאָן דען
ייגסטען זײַנער בריעדער נאָהם ער פֿינף מאָנער, מונד סטעלטע זיא
פֿאָר פּרעה. 3. פּרעה ספראָך צו זײַנען בריעדערן, וואָס מיזט מײַער
טהון? זיא אַנטוואָרטעטען דעם פּרעה דײַנע דיענער זינד פֿיה־
הירטען, זוואָהל ווי אַל מונזרע פֿארפֿאָהרען. 4. מונד זאָגטען
פֿערנער צו פּרעה: ווי זינד גקאָמאָן, מוכם היער צו לאַנד צוופֿלו־
האַלטען, דען מיהם לאַנד כנען, וואָ דיא הונגערסנאָטה זיא גראָס
מיזט, האַט דאָס פֿיה דײַנער דיענער קײַנע ווײַדע אָהר, זיא זאָם
נור דײַנע דיענער מיהם לאַנד גשן וואָהנען. 5. פּרעה ספראָך צו יוסף
עס מיזט דיין פֿאָטער מונד דײַנע בריעדער, דיא צו דיר גקאָמאָן,
6. דאָס לאַנד מצרים מיזט פֿאָר דיר אָפֿען, זעטצע דײַנען פֿאָטער
מונד דײַנע בריעדער מין דיא בעסטע גגענד דעם לאַנדעס, וואָס זיא
מיהם לאַנד גשן וואָהנען, מונד וען דוא ווייסט, דאָס טיכטיגע מאָנ־

24. בשלייטעט זיינע ברידער, מוזד זיא רייזטען. ער ספרַך צו
מיהנען: פֿירכטעט מייך ניכט מוין דער רייזע! 25. זיא גינגען היגוין
פֿאָן מצרים, מוזד קַמאָן מין דאָ: לאַנד כנען, צו מיהרעס פֿאַטער
יעקב. 26. בערידטעטען מיהם, דאַס יוסף נאָך לעבע, דאַס ער
הערר זייא מיבער דאָ: גאַנצע לאַנד מצרים, פֿאַלייז ער האַטטע קיין
לוטרויען, (זיין הערץ וואַר טוואַך) דען ער גלויבטע מיהנען ניכט.
27. זיא זאַגטען מיהם אַלע דבעד פֿאַלץ וואָרטע יוסף׳ס, דיא ער מיהנען
גענאַגט האַטטע, ער זאָלע מוין דיא וואַגען, דיא יוסף גענדיקט האַט=
טע, מיהען מויפֿלוקעהאַלען, דאָ וואַרד דער גייסט מיהרעס פֿאַטערס
יעקב וויעדער בעלעבט. 28. מוזד ישראל ספרַך: עס מיוט גענוג,
איין זאָהן יוסף לעבט נאָך! מיך אום הינרייזען, מוזד מיהן זעהען,
עהע מיך סטעדבע.

מן 1. ישראל רייזטע פֿאָרט מיט פֿאַלץ וואָס מיהם פֿאַרהאַרטע,
מוזד קַאַמען צו באר שבע פֿאַן, דאָס עלבסט ברַאַכטע ער פֿאָפֿער, דעס
גאָטטע זייעס פֿאַטערס יצחק. 2. גאָטט ספרַך צו ישראל מיס
נאַכטליכעס גזיכטע, ספרַך נאָליך: יעקב! יעקב! דיעזער ספרַך:
היער בין מיך: 3. ער ספרַך: מיך בין דער גאָטט, דייעס פֿאַ=
טערס, פֿירכטע דיך ניכט נאָך מצרים היגאַב צו לייהען, דען מיך וויל
דיך דאָזעלבסט צו מייעס גרָאָסען פֿאָלקע מאַכען. 4. מיך וויל מיט
דיר נאָך מצרים היגאַב לייהען, מוזד מיך וויל דיך מוין וויעדער היגוין
בריגגען, מוזד יוסף זאָל זייע האַנד מוין דייעס מויגען לעגען. 5. יעקב
מאַכטע זיך מוין פֿאַן באר שבע, דיא זאָהע ישראל׳ס פֿיהרטען מיה=
רען פֿאַטער יעקב, מיהרע קינדער מוזד מיהרע וויבער, מין דען
וואַגען, וועלכען פּרעה גענדיקט האַטטע, מיהן מויפֿלוקעהאַלען. 6. זיא
כאַהאַלען מיהר פֿיעה, מוזד מיהר גוט, וועלכעס זיא מיס לאַנד כנען
עריוואַרבען, קַאַמען נאָך מצרים, יעקב מוזד אַל זיין זאַאַמען מיט מיהם.
7. זייע זאָהע מוזד קינדעס׳זאָהע, זייע טאָכטער מוזד קינדעס=
טאָכטער, מוזד אַל זייעען זאַאַמען ברַאַכטע ער מיט גען מצרים.
8. דיעזעס זיע דיא נאַמען דער צו מצרים אַנקאַמענדען קינדער
ישראל׳ס: יעקב מוזד זייע קינדער, זיין ערסטגעבאָרענער, ראובן.
9. ראובן׳ס זאָהע: חנוך, פלוא, חצרון מוזד כרמי. 10. שמעון׳ס זאָהע:
ימואל, ימין, אהד, יכין צחר מוזד שאול זאָהן מיינער כנענית. 11. לוי׳ס
זאָהע: גרשון, קהת מוזד מררי. 12. יהודה׳ס זאָהע: ער מוזד אונ,
שלה, פרץ מוזד זרח. ער מוזד אינן אַבער סטאַרבען מיס אַנדער כנען.
דיא זאָהע פרץ, חצרון מוזד חמול. 13. יששכר׳ס זאָהע: תולע מוזד
פוה, יוב מוזד שמרן. 14. זבולן׳ס זאָהע: סרד, אלון מוזד יחליאל.
15. דיעזעס זיע לאה׳ס זאָהע, וועלכע זיא דעס יעקב צו פֿדן ארם
גענאַרען, ווים מויך זייע טאָכטער דינה, זאָהע מוזד טאָכטער צו=
זאַאַמען דרייא מוזד דרייסיג פערזאָנען. 16. דיא זאָהע גד׳ס: צפיון,
חגי, שוני, אצבן, ערי, ארודי מוזד אראלי. 17. דיא קינדער אשר׳ס:
יִמנה, ישוה מוזד ישוי, בריעה מוזד מיהרע טוועסטער סרח. דיא זאָה=
נע בריעה׳ס: חבר מוזד מלכיאל. 18. דיעזעס זיע זלפה׳ס זאָהע,
וועלכע לבן זייער טאָכטער לאה מיטגענגעבען. זיא גענאַהר דעס
יעקב דיעזע זעכצעהן פערזאָנען. 19. דיא זאָהע רחל׳ס יעקב׳ס פֿרוים
יוסף מוזד בנימין. 20. דעס יוסף וואורדע מיס לאַנד מצרים גענא=
רען מנשה מוזד אפרים, וועלכע מיהם אסנת, טאָכטער פוטיפר׳ס,
פריסטערס צו און, גענאַרען האַטטע. 21. בנימין׳ס זאָהע: בלע

ברודער יוסף, דען איהר וויסט פֿאַרקויפֿט. 5. נאָטעהר זייד
נישט בעטריבט, חונד זאָסט עם איערן חויגען נישט פֿערדריעסען,
דאַם איהר איך היערהער פֿערקויפֿט האַבט, דען גאָר ערהאַלטונג
דעם לעבענם האַט איך גאָטט פֿאָר אייך הערגעזענדעט. 6. דען
יעלט זינד טאָן צוויי יאָהרע הונגערסנאָטה אין לאַנד, עם וועדען
נאָך פֿינף יאָהרע קאַמאָען, אין וועלכען וועדער פּפֿלויגען נאָך מֶרנד־
טען זיין וויקד. 7. דאַרום האַט גאָטט פֿאָר אייך הערגעזענדעט
אייך אויף בלייבען אין לאַנד נו פֿערסאַפֿפֿען, חונד אייך בייס לעבען
נו ערהאַלטען, דורך אייער גראָסע ערלעטטונג. 8. נישט איהר האַבט
איך היערהער גזענדעט, זאָנדערן גאָטט. ער האַט איך דעם פּרעה
נום פֿאַטער גזעזעלט, זיינען גאַנצען הויס נום העררן, חונד מיבער
דאַס גאַנצע לאַנד מצרים נום העררסער. 9. מיילעט, גזהט נו מיינעם
פֿאַטער היגוין, חונד סערלאָזט נו מיהר: גאָט האַט דיין זאָהן יוסף
גזעסערחאַכען, גאָטט האַט איך נום העררן מיבער גאַנצן מצרים גע־
זעלט, קאַמאָע נו איר הערַאַב, האַלטע דיך נישט, גוין! 10. דוא
זאָלסט אין לאַנד גושן וואָהנען, דאַמיט דוא איר נאָהע זייעסט, דוא,
דיינע קינדער חונד קינדעס קינדער, דיין קליינעס פֿיהע, רינדפֿיהע,
חונד חאַבע דוא דעם. 11. דאַזעלבסט וועדע איך דיך פֿער־
פֿלעגען, דען עס ווירד נאָך פֿינף יאָהרע הונגערסנאָטה זיין דאַמיט
דוא נישט פֿערדארבעסט מיט דיינעם הויזע, חונד אַלעם, וואָס דוא
האַבט. 12. מיערע מיגענע חויגען זעהען, זאָ ווי דיא חויגען
מיינעם ברודערם בנימן, דאַס איין חונד זעלבסט מיט מיין רעדעט.
13. מיהר קאַנגט אַלזאָ מיינעם פֿאַטער ערלאָהלען, אַלעם מיינע
עהרע אין מצרים חונד אַלעם וואָס מיהר גזעזעהען האַבט. מיילט!
חונד ברינגעט מיינען פֿאַטער היערהער. 14. ער פֿיעל זייעם ברו־
דער בנימן חום דען האַלס, חונד וויינטע, חונד בנימן וויינטע חויך אַן
זייעם האַלז. 15. ער קיסטע אַלע זייע ברידער, חונד וויינטע
אַן מיהנען, הערנאָך רעדעטען זייע ברידער מיט מיהם. 16. דאַ־
גזען דער קינדער ישראל'ס טהאַטען דיעזעם. יוסף גאַב מיהנען וואַ־
גען חויך פּרעה'ס בעפֿעהל, ער גאַב מיהנען חויך לעהרונג חויך דיא
רייזע. 22. אַלעז ברידערן סענקטע ער פֿערנער, יעדעם מיין פּאַאָר
עהרענקליידער, דעם בנימן אַבער, סענקטע ער דריי הונדערט
זילבערס־טיקע, חונד פֿינף פּאָאָר עהרענקליידער. 23. זיינעם פֿאַטער
סיקטע ער ווי פֿאָלגט: לעהן עזעל, בעלאַדען מיט דען בעסטען אַ־
לען חוי מצרים, חונד לעהן עזעלינגען בעלאַדען מיט גענטרייד, גע־
בעקעם בראָד, חונד מַנדערן ספייזען, פֿיר זיינען פֿאָטער, נור רייזע.

הַבען נאָך מיינען חֲלטען פַֿאַטער, מוז מיינען קליינען מיט חֲלטען
ערלייגטען קנַאבען, דעמטען לייבליכער ברודער מיזט געסטאָרבען,
ער בלייב זיינער מוטטער חַלליין מיברינג, מוז זיין פַֿאַטער ליעבט
מיהן. 21. דוא ספרחַכסט לו דיינען קנעכטען: ברינגט מיהן לו מיר
הערַאַב, דַאַם מיך מיין מויגע מויך מיהן וועדפַֿע. 22. וויר חַנט=
וואָרטעטען מיינעם הערן: דער קנַאבע קאָן זיינען פַֿאַטער ניכט
פַֿערלַאָסען, ווען ער זיינען פַֿאַטער פַֿערליעסט ווירדע ער טטערבען.
23. חַלליין דוא ספרחַכסט לו דיינען קנעכטען, ווען מייער קליינס=
טער ברודער נ.יכט מיט מייך הערַאַב קאָמאָט, זוָ זאָלט מיהר מיין
אַנגעזיכט ניכט מעהר זעהען. 24. חַלם וויר נון היגוין קאָמען לו
דיינעם דיענער, מיינעם פַֿאַטער, זוָ ערלאָהלטען וויר מיהם דיז
וואָרטע מיינעם הערן. 25. חוזער פַֿאַטער ספרחַך: גַעהט ווידער
דַער הין! קויפַֿעט חוגם עטוואָם טפייז מיין. 26. חַלליין וויר חַנט=
וואָרטעטען: ווייר קאָמענען ניכט הינַאַב רייזען, נור ווען חוזער קליינס=
טער ברודער מיט חוגם מיזט קאָמענען ווייר רייזען, דען ווייר דירפַֿען
דעם מַאַנעם חַנטלין ניכט זעהען, ווען חוזער ייגמטער ברודער
ניכט מיט חוגם מיזט. 27. דיין דיענער מיין פַֿאַטער ספרחַך לו חוגם:
מיהר ווייסט, דַאַם מייגע פַֿרויז מיר לוויי זאָהנע גַעבאָרען. 28. מיי=
נער גיגג פַֿאָן מיר היכווע, מיך דחַלטע מיר, ער חוס וואָהל טערריסען
וואָרדען זיין, דַאָ מיך מיהן בימהער ניכט ווידער גַעזעהען. 29. ווען
מיהר נון מויך דיזען פַֿאָן מיינעם חַנגעזיכטע וועגנעהמט, חוכד
מיהם בעגעגנעטע מיין חוגליק, זוָ ברינגט מיהר מיין גרויעם
הויפט מיט קומער מין דיז גרוֿב. 30. ווען מיך לו דיינעם דיע=
נער, מיינעם פַֿאַטער לוריקקאָמע, חוכד דער קנַאבע מיזט ניכט
בייז חוגם: (דַאָ דעמטען זעלט מיט דער זיניגען פַֿערקניפַֿט מיזט).
31. ווען ער נון זאָהע, דַאַם דער קנַאבע ניכט בייז חוגם מיזט, זוָ
ווירדע ער טטערבען, חוכד דיינע דיענער האָטטען דַאָ גרויע הויפט
דיינעם דיענערם חוזערם פַֿאַטערם מיט יַאָמער מין דיז גרוֿב
גַעברַאַכט. 32. דען, דיין דיענער האַט דען קנַאבען פַֿערבירגט פַֿאָן
מיינעם פַֿאַטער חוכד ספרַאַך: ווען מיך מיהן ניכט ווידער בריגג,
זוָ ווילל מיך מיך יעדערליט חַן מיינען פַֿאַטער פַֿערזינדיגעט האַבען.
33. חַלזוָ חַם דַאָך דיינען קנעכט, חַנסטאַטט דעם קנַאבען, מיין
ליבאיגענער בייז מיינעם הערן זיין, דער קנַאבע חַבער מַאָג היגוין
ליעהען מיט זיינען בריderן. 34. ווייז קאָמנטע מיך היגוופַֿליעהען,
לו מיינעם פַֿאַטער, ווען דער קנַאבע ניכט בייז מיר מיזט? מיך
ווירדע דען קוומער ניכט חַנזעהען קאָמנען, דער מיינען פַֿאַטער
טרעפַֿען ווירדע.

מה 1. נון קאָמנטע יוסף ניכט מעהר חַן זיך האַלטען פַֿאָר חַלליין
דיז חוס מיהן סטאַנדען, ער רייף: לַאַס יעדערמאָן פַֿאָן מיר היגוים
גַעהען, חוכד עם בלייב ניעמַאַנד בייז מיהם, חַלס זיך יוסף זיינען
בריderן לו ערקענען גַאַב. 2. ער ליעס זיינע סטיממע חוים מין
ווייגען, דַאַם דיז חַלט מיזט פַֿאָן מצרים עם האָרטען, חוכד דיז הוים=
לייטע פרעה'ס עם האָרטען. 3. יוסף ספרַאַך נאָהליך לו זיינען בריי=
דערן: מיך בין יוסף! מיין פַֿאַטער, לעבט ער נאָך? דיז בריderר
מַבער קאָמנטען מיהם ניכט מַנטוואָרטען, דען זיז וואָרען פַֿאָר מיהם
עַרסרַאָקען. 4. יוסף ספרַאַך לו זיינען בריderן: טרעטעט נאָהער
הער לו מיר! זיז טרַאַטען נאָהער הין. אַר ספרַאַך מיך בין מייער

זעגע חבען מין דען פוטטערזחק דעם קליינסטען, מויך דאַז גרוס זיינעם חייקויפעם. ער טהאט ווי יוסף גרעטפרחאלען האטטע. 8 זי בחלד דער חרגען וייכטעט, ויעם חאן דיז חנגער ליהען, זיי חיט חיהרען עזעלן. 4 חלם זיז נור סטחדט הינום, חונד נחך ניכט וייט ענטפערנט וחרען, טפרחך יוסף נו זיינע הויספערוחלטער, חכע דיך מויך! זעלע דען חנגערן נחך! חונד וען דוס זיז ער= רייכט האַטט: ז טפריך נו חיהנען: וחרום האבט חיהר בחזעם פיר גוטעם פערגחלטען? 5. חיט עם ניכט דאז, וחרום איז הערר טרינקט? על וירד דיז וחהרהייט טחן הערוים ברינגען, חיהר האבט טעכט גרהאנדעלט, דחם חיהר זי גרטהחן האבט! 6 דיע= זער ערייכטע זיז, חונד טפרחך נו חיהנען דיזע וחרטע. 7 זיז חנטוחרטעטען, וחרום טפריכט דער הערר זחלע וחרטע? פערן זיין עם פחן דיינען דיענערן, זי וחם נו טהון. 8 זחנחך דאז גרוס, וועלעם וויר חבען חיך פוטטערזחקע גרפונדען, האבען וויר דיר וויעדער גרברחכט חוים דעם לחנדע כנען, וויז זחלטען וויר כן חוים דיינעם העררן הויזע טטרהלען זילבער חדער גחלד? 9 בייז וועל= כעם פחן דיינען דיענערן עטווחם גרפונדען וירד, דער זחל סטער= בען חונד חויך וויר וחלטען בייז חיינעם העררן לייבחייגענער זיין. 10 ער חאַנט פרייחלין: עם קחן פרייחלין זיך חויך יעלט זי פער= האלטען, וויז חיהר טפרעכט: חינדעמען בייז וען עם גרפונדען וירד דער זחלל חיין לייבחייגענער זיין, חיהר חבער זחלט סודחז בלייבען. 11 זיז חיילטען, ליעמען יעדער זיינען פוטטערזחק נור ערדע, חונד טהחטען יעדער זיינען פוטטערזחק חויך. 12 ער זלטע, בייז גרחאַטטען פינג ער חן, חוגד בייז קליינסטען האַרטע ער חויך, דחז וחרד דער בעכער חין בנימ'ס פוטטערזחק גרפונדען. 13 זיז לערריסטען חיהרע קליידער, לודען יעדער וויעדער חויך זיינען עזעלן, חונד קעהרטען נור סטחדט נוריק. 14 יהודה חונד זיינע ברידער קחאטן חין יוסף'ס הויס, ער חבער וחר נחך דחזעלבסט זיז פיעלען פחר חיהם נ ר ערדע. 15 חונד יוסף טפרחך נו חיה= נען: וחם פיל חייגע טהחט החבט חיהר גרטהחן? וויסעט חיהר דען ניכט, דחם חיין חיך דיז וחהרהייט הערוים ברינגען קחן? 16 יהודה טפרחך: וחם זחלען וויר נו חיינעם העררן טפרע= כען? וחם זחלען וויר רעדען? וחם זחלען וויר חונם רעכטפערטי= גען? גחטט החט דיז חיסעטהחט דיינער דיענער הייגרפונדען, כן זינד וויר דיינע לייבחייגענע! זחוחהל וויר, חלם דער, בייז וועל= כעם חאן דען בעכער גרפונדען. 17 ער חנטוחרטעטע פערן זיין פחן חיר דיזעם נו טהון! בייז דעם דער בעכער גרפונדען וחר= דען, דער זחל חיין לייבחייגענער זיין, חיהר חבער, ליעהעט הינוין חין פריעדען, נו חיערען פחטער.

18 יהודה טרחט נו חיהם הין, חונד טפרחך: חוט פערלייהונג חיין הערר, וחם דיינען קנעכט חיין וחרט טפרעכען, פחר דען חהרען חיינעם העררן, חונד דיין לחרן ענטברעננט ניכט חיבער דיינען קנעכט, דען דוז חונד פרעה זינד חיינחנדער גוייך. 19 חיין הערר פרחגטע זיינע קנעכטע: החבט חיהר נחך חיינען פחטער חדער חיינען ברודער? 20 דחז זחגטען וויר נו חיינעם העררן: וויר

ואחיך עמך וחי בך: 19. את כספו לא תתן לו ובמאכלתיך לא תתן את נשכו: 20. אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים: 21. אם מוך ימוך אחיך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: 22. כשכיר כתושב יהיה עמך עד שנת היבל יעבד עמך: 23. ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב: 24. כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: 25. לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיך: 26. ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: 27. וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאחזה: 28. והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחזת עולם לעבדים יהיו לכם ואחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: 29. והיה כי ישיג יד גר ותושב עמך והמך אחיך עמו ונמכר לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר: 30. אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו: או דדו בן דדו מבשרו ממשפחתו יגאל ממנו או השיגה ידו ונגאל: 31. עם חשבון משנת מכרו עמו יהיה כימי שכיר יהיה עמו: 32. אם מעט משנים עד שנת היבל וחשב לו כשני שניו יתן את גאלתו: 33. ואם לא יגאל באלה ויצא בשנת היבל הוא ובניו עמו: 34. כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם:

ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਗੁਰਮੁਖੀ) ਸਾਰ ਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ। ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ। (ਸਾਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸਾਰ ਦਾ ਸਾਰ। ਸਾਰ ਸਮੂਹ ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸ੍ਰੀ ਸਾਰਥਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ਦਸ਼ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ ਸ੍ਰੀਦਸ਼ ਸਾਰ ਗੁਰਮੁਖੀ: ਸਾਰ ਤੇਰਥ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ ਸਾਰ, ਸਾਰਥਕਤਾ ਤੇਸ਼ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸ੍ਰੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀਦਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਸਾਰਥਕ ਤੇਸ਼ ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸਾਰ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ ਤੇਸ਼ ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀਦਸਮ ਸਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਦਰਸ਼ਨੀਤਾ

איהר חבער וואָלטעט נילט האָרען, יעטלט וירד ויין בלוט געאָחר־
דערט. 23. זיא וואוסטען נילט, דאָס יוסף עס פערסטעהעט, ווייל
חלומעלייט מיין דאָלמעטטער לויסטען מיהנען וואָר. 24. ער וואָנדטע
זיך פאָן מיהנען ווענ, מונד וויינטע, גינג וויעדער צו מיהנען: רעדע־
טע איט מיהנען, נאָהם דען שמעון פאָן מיהנען, מונד ליעס מיהן
פאָחר מיהרען מוגען ביגדען. 25. יוסף בעפאָהל, דאָס מען מיהרע
גענאָמע איט גענרייד חנפיללע, מונד מיהר געלד וויעדער היניין
לענג יעדעס מין זייגען זאָק, מיהנען מוך לעהרונג מוך דיא רייזע
איטגעבע, מען טהאָט מיהנען חלומ. 26. זיא לודען מיהרען מייגקויל
מוך מיהרע עזעל מונד רייזטען פאָן דאָ חב. 27. מין דער הערבערי־
גע פאָפנעטע מיינער זייגען זאָק, זייגעפ עזעל פוטטער צו געבען,
מונד זאָה זיין געלד, וועלכעס חבען חן דער פאָפנונג דעס פוטטער־
זאָקעס וואָר. 28. ער ספרחך צו זייגען ברידערן: מען האָט מיר
איין געלד וויעדער גענגעבען, היער ליענט עס מיט פוטטער־זאָקע!
דאָ ענטפיעל מיהנען דאָס הערץ מונד זיא ערטראָקען מיינער גענגען
דען חנדערן, ספרחכען וואָס האָט מונס גאָטט דאָ גענהאָן? 29. זיא
קאָמען צו מיהרעפ פאָטטער יעקב, מין דאָס נאָנד כנען, מונד בעריכ־
טעטען מיהם, וואָס מיהנען בענגענעט וואָר, וויא פאָלגט: 30. דער
מען, דער הערר דעס לאָנדעס רעדעטע האָרט מיט מונס, מונד
היעלט מונס פיר קונדשאפטער דעס לאָנדעס. 31. ויך אָנטוואָרטעטען
מיהם, ויר זיגד עהרליכע לייטע, ויר וואָרען ניעמאָלס קונדשאפטער.
32. ויר זיגד צוואָלף ברידער, זאָהנע מיינעס פאָטערס, מיינער מיוט
וועגגעקאָמען, דער קליינסטע חבער מיוט יעטלט בייא מונזערעפ
פאָטער מיפ לאָנד כנען. 33. חלליין דער מען, דער הערר מיפ לאָנ־
דע ספרחך: דאָרען ווילל מיך ערקענען דאָס מיהר עהרליך זייד, מיי־
נען ברודער פאָן מיך לאָסט בייא איר, מונד מיהר נעהעט דיא
כאָטהדורפאָט פיר מייער הוים מונד רייזעט. 34. מונד ברינגעט איר
מייערן קליינסטען ברודער הער, היערען ווערדע מיך חלמדען ער־
קענען, דאָס מיהר קיינע קונדשאפטער זאָנדערן עהרליכע לייטע
זייד, גענע מיך מייערען ברודער ווידער, מונד מיהר קאָנגעט
מיפ לאָנדע פרייא הערום רייזען. 35. דאָ זיא זיך מן מיהרע זאָקע
אויסלעערטען, האָטטע יעדער זייגען ביגדעל גענד מין זייגעפ זאָקע.
חלם זיא מן זאָאט מיהרעפ פאָטער, דיא גענדבינדעל זאָהען, גע־
ריעטהען זיא מין פורכט. 36. מיהר פאָטער יעקב ספרחך צו מיה־
נען: איך וואָלט מיהר מום מייגע קינדער ברינגען, יוסף מיוט הין,
מונד שמעון מיוט הין, בנימין וואָלט מיהר מוך נעהאָען, מיבער
איך ערגעהעט דיזעס חלליס. 37. ראובן חנטוואָרטעטע זייגעפ
פאָטער, מונד ספרחך: מייגע ביידע זאָהנע זאָלסט דוא טאָדטען,
וואָן איך מיהן דיר ניכט וויעדער ברינגע, גיב מיהן מיר מין מייגע
האָנד, איך וויל מיהן דיר וויעדער צוריקברינגען. 38. ער ספרחך:
מיין זאָהן זאָל ניכט מיט מייך היגאָב רייזען, דען זיין ברודער מיוט
טאָדט, עד מיוט חלליין מיבריג, וואָן מיהם מיין מונגליק בענגע־
טע, מוך דעם וועגע וועלכען מיהר רייזעט, זאָ ווירדעט מיהר מיין
גרויעס הויפט מיט קומאָער מין דיא גרופט ברינגען.

מג. 1. מינדעסטען וואָר דיא הונגערסנאָטה שווער מיפ לאָנדע.
2. חלס זיא כון דען מייגקויל וועלכען זיא פאָן מצרים גענרחכט
מויפגעלעהרט האָטטען, ספרחך מיהר פאָטער צו מיהנען: גענט

2. ויתן קולו בבכי ויתן יוסף את קולו בבכי וישמעו מצרים ויתן בית פרעה׃
3. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו׃
4. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה׃
5. ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם׃
6. כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש ואין קציר׃
7. וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה׃
8. ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישמני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים׃
9. מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד׃
10. וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך׃
11. וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך׃
12. והנה עיניכם ראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם׃
13. והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את אבי הנה׃
14. ויפל על צואריו בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו׃
15. וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו׃
16. והקול נשמע בבית פרעה לאמר באו אחי יוסף ויטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו׃
17. ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה כנען׃
18. וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ׃
19. ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם׃
20. ועינכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא תהיה׃
21. ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך׃
22. לכלם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות׃
23. ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך׃
24. וישלח את אחיו ויהלכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך׃
25. ויעלו ממצרים ויבאו ארצה כנען אל יעקב אביהם׃
26. ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם׃
27. וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם׃
28. ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות׃

פרשת ויגש

1. ויגש יהודה אליו ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה׃
2. אדני שאל את עבדיו לאמר הישׁ לכם אב או אח׃
3. ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת וישאר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו׃
4. ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו׃
5. ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת׃
6. ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני׃
7. ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני׃
8. ויאמר אבינו שבו שברו לנו מעט אכל׃
9. ונאמר לא נוכל לרדת אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן אין אתנו׃
10. ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שני ילדה לי אשתי׃
11. ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה׃
12. ואם לקחתם גם את זה מעם פני ואסון בדרך ולא תורידו את שיבתי ברעה שאלה׃
13. ועתה כבואי אל עבדך אבי והנער אין אתנו כי נפשו קשורה בנפשו׃
14. והיה כראותו כי אין הנער ומת ויורדו עבדיך את שיבת עבדך אבינו ביגון שאלה׃
15. כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא הביאתיו אליך והחטאתי לאבי כל הימים׃
16. ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני ועלה הנער עם אחיו׃
17. כי איך אעלה אל אבי והנער איננו פן אראה ברעה אשר ימצא את אבי׃
18. ויגש אליו יוסף ויאמר אך חי פרעה אם תצאו׃
19. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו׃
20. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה׃
21. ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם׃
22. כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש ואין קציר׃
23. וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה׃
24. ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישמני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים׃
25. מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד׃
26. וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך׃
27. וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך׃
28. והנה עיניכם ראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם׃

מוכד דורך דיינם בעפעהל וחוז איין גחגלעם פחלק פערפלעגפט
ווערדען, כור ווחם דען טהרחן בעמריפפט, ווילן מיך גרחסער זיין
חלם דוח. 41. פרעה ספרחך פערנער לו יוסף: זיעה! מיך זעלטע
דיך חיבער דחז גחגלע וחכד מצרים. 42. כחהם זיינען ריגג פחן זיי=
נער החכד, גחב חיהן יוסף חן זייגע החנד, קליידעטע חיהן חין פייגע
לייוחכד, מוכד טהחט חייגע גחלדענע קעטטע חוק זיינען החלס.
43. לויס חיהן חין דען חנדערן טטחחטוחגען פחהרען, דער חיהם
געהחרטע, מוכד חחן ריעך פחר חיהם הער: חוך דיח קניעע גע=
פחלזען! חלזוח זעלטע עך חיהן חיבער דחז גחגלע וחכד מצרים.
44. חוך ספרחך פרעה לו יוסף: חיך בין פרעה, חובער זוהגע דיך,
זחוז ניעחכד זייגע החנד, חדער זיינען פום רעגען (כחאוך דחז גע=
ריגפטע פחרנעהחען), חיך גחגלען וחנדע מצרים. 45. פרעה נחכ=
טע דען יוסף צפנת פענח, (חייגער דער דיח פערנחרגענע דיגג
וויים), מוכד גחב חיהם לור פרויח דיח אסנת, טחכטער פוטיפרס
דעם פריעסטערס לו און, יוסף בעריזטע דחז וחכד ומצרים. 46. עך
ווחר דריסיג יחהר חלט, חלם עך פחר פרעה קחניג לו מצרים טטחכד,
ווחר דריסיג יחהר חלט, חלם עך פחר פרעה קחניג לו מצרים טטחכד,
יעלט גינג עך פחן דער גענגענוחרט פרעה'ס היכוועג, מוכד דורכדריי=
טע דחז גחגלע וחכד מצרים. 47. דחז וחכד ברחכטע חין דען זיבען
יחהרען דער פרוכטבחרקייט, לו החנדעפחלל חויך יעדעם קחרן.
48. חען זחמעלטע חללען פחרחחטה דער זיבען יחהרע, ווען
חיך וחכד מצרים ווחרען, מוכד לעגטע פחרחחטה חין דיח סטחדטע
כחאוך דען פחרחחטה דעם פעלדעם חיינער יעדען סטחדט, ווען
חין חיהרעם בעליקע ווחר, לעגטע חען היניין. 49. יוסף סיטטעטע
גענטרייד חויך ויח זחכד חם חעערע, חיבער דיח חחסען פיעל, זח
דחם חען חויפהחרטע לו למהלען, דען עם החטטע קיינע למהל.
50. דעם יוסף ווחורדען לוויין זהגע גענחרען, בעפחר כחך דחז
יחהר דער הונגערסנחטה קחם, ווען חיהם אסנת טחכטער דעם
פוטיפר'ס פריעסטערס לו און, גענחרען החטטע. 51. יוסף נחנגטע
דען ערסטגעבחרענען מנשה, דען (ער ספרחך) גחזוט החט חיך
פערגעסען למהלען, חלל מיין חוגלוק, חוכד דחז גחגלע הוים מיינעם
פחטערס. 52. דען צוויטען נחנגטע ער אפרים, דען (ער ספרחך)
גחזטט החט חיך ווחכסען למהלען חין דעם וחנדע מיינעם עלענדעם.
53. חלם דיח זיבען יחהרע דער פרוכטבחרקייט לו ענדע ווחרען,
ווען חיך וחנדע מצרים גענוזען. 54. פינגען דיח זיבען יחהרע
דער הונגערסנחטה חען לו קחאחען, ווח יוסף גענפרחכען החטטע;
דח ווחר הונגערסנחטה חין חלל ען הנדערן, חיך גחגלען וחנדע מצרים
חבער ווחר ברחד לו בעקחאחען. 55. חלם נחאוך דחז וחנד מצרים
הונגערסנחטה לו ספיהרען חנפינג, טריע דחז פחאלען לו פרעה חוק
ברחד, חבער פרעה ספרחך לוק וחנד מצרים: גענט לו יוסף, ווחם
ער חייך זחגען ווירד, דחז טהועט. 56. חלם נון הונגערסנחטה חיך
גחגלען וחנדע ווחר, חפפענטע יוסף חלל (פחרחחטה מהייער) ווחרין
גענטרייד ווחר, מוכד פערקויפטע חען מצרים, דען דיח הונגערסנחטה
נחהם לו חיך וחנדע מצרים. 57. מוכד חלל חוים דעכן וחנדע מוהער
קחאחען נחך מצרים לו יוסף חוק חיינלוקויפען, דען דינו הונגערסנחטה
ווחר גרחם חין דעם גחגלען וחנדע.

מב 1. חלם יעקב חערקטע, דחם חין מצרים נחך גענטרייד ווחר,
ספרחך ער לו זיינען זהנען: ווחם זעהט חיהר חייך חיינחנדער חן?

מקץ מא

לעהרש, ועהר סלעלם פֿון געסטחֹוט, מוד מחֹגער פֿון פֿויש, מיך
החֹבע דערגוייקען עלעגדעם פֿיעה חיק גחֹנלען וחֹגדע מצרים ניכט
גועזעהען. 20. דיעזע חֹבגעלעהרטען, מחֹגערן קיהע, פֿרחֹסען דיה
ערסטען זיעבען גועזונדען קיהע חוך. 21. זיה קחֹמען חין חיהרען לייב,
עם וואורדע חֹבער ניכט גועאָרקט, דחֹס זיה חין חיהרען לייב גע=
קחֹמאָן, דען חיהר חֹנזעהען בלויב נחֹך זיה טלעכט וויה פֿחֹרהין; דחֹ
ערוואָכטע חיך. 22. חיך זחֹה פֿערנעָר חין חיינעם טרויאָם: זיבען
פֿחֹלֿע חונד גוטע חֲהרען חֹן חיינעם החֹלֿם חויפֿגעהען. 23. נחֹך
חיהנען חֹבער קחֹמאָן זיבען פֿערטרחֹקנעטע דינגע חונד פֿחֹם חֹסט=
ווינד חויסגעדרחֹטענע חֲהרען הערפֿחֹל. 24. דיעזע זיבען דינגע חֲה=
רען פֿערטלחֹנגען יענע זיבען גוטע. חיך החֹבע דיעזעם דען בין=
דערטריפֿטקונדיגען ערלחֲהלט, חֹלֿיין ניאחֹנד קחֹן חיר דיה בעדייטונג
זחֹגען. 25. דחֹ ספרחֹך יוסף לו פרעה: פֿרעה'ם טרויח וחֹר נור חיי=
נער (דער בעדייטונג נחֹך) וחֹם גחֲטט טהון ווילֿ, החֹט ער דעח
פרעה פֿחֹרחֹוים געזחֹגט. 26. דיה זיבען גוטען קיהע בעדייטען זיב=
בען יחֲהרע, חונד דיה זיבען גוטען חֲהרען בעדייטען חויך זיבען
יחֲהרע, ביידעם חיזט נור חיין טרויח. 27. חונד דיה זיבען חֲבגע=
נחֲהרטען סלעכטען קיהע, דיה נחֹך חיהנען הערויך גענקחֹמאָן, בע=
דייטען זיבען יחֲהרע, זיבען דירע חֲהרען, זיה סטעלֿען זיבען יחֲהרע הונגערסנחֲטה
פֿחֲר. 28. דחֹס חיזט כון, וחֹם חיך דעח פרעה גזחֹגט החֹבע, וחֹם
גחֲטט טהון ווילֿ, החֹט ער דעח פרעה חֲנגעלייגט. 29. עס וועדען
זיבען יחֲהרע קחֹמאָן פֿחֹן גרחֹסער פֿרוכטבחֹרקייט חיק גחֲנלען וחֹנ=
דע מצרים. 30. נחֹך חיהנען חֹבער וועדען זיבען יחֲהרע הונגערס=
נחֲטה עגטסטעהען, דחֹם חֹלֿן חיק וחֹנדע מצרים חֹלֿער פֿרוכטבחֹר=
קייט פֿערגעסען ווירד, זיה ווירד דיה הונגערסנחֲטה דחֹס וחֹנד פֿער=
דערבען. 31. דיה פֿרוכטבחֹרקייט ווירד חיק וחֹנדע ניכט פֿערספיהרט
וועדען, וועגען דעריעניגען הונגערסנחֲטה, דיה הערנחֹך זיין ווירד,
דען זיה ווירד זעהר סוער זיין. 32. דחֹס חֹבער דעח פרעה דער
טרויח נום צוויטען חֹלֿע וועדערהחֹלט וחֲרדען, בעדייטעט, דחֹס דיה
זחֹכע פֿעסט בעסלחֹסען פֿחֲן גחֲטט, חונד גחֲטט חיילֿע זיה חויסלופֿיה=
רען. 33. כון ערזעהע זיך פרעה חיינען פֿערסטחֹנדיגען חונד ווייזען
חֹן חויס, חונד זעטלע חיהן חיבער דחֲ: וחֹנד מצרים. 34. פרעה
טהוע חויך דיעזעם, חונד זעטלע בעפֿעהלפֿהֲחֹבער חיבער דחֲ: וחֹנד,
חונד זחֹמע דחֲ: וחֹנד מצרים דען פֿינפֿטען טהייל חֹבגעבען, חין דען
זיבען יחֲהרען דער פֿרוכטבחֹרקייט. 35. זיה זחֲגען דען חֹלֿלען פֿחֲר=
רחֹטה דיעזער קינפֿטיגען גוטען יחֲהרע זחֹמלען, חונד טיטטען דחֲ:
געטרייד חויף, חונטער דער געוחֹלט פרעה'ס, נום פֿחֲרחֹטה חין
דען סטחֲדטען, חונד פֿערוחֲהרען זחֹלֿעם. 36. דחֹמיט דער פֿחֲר=
רחֹטה דעח וחֹנדע חויפֿבעהחֹלטען וועדע, חויף דיה זיבען יחֲהרע
דער הונגערסנחֲטה, וועלֿכע חיק וחֹנדע מצרים זיין וועדען, חונד דחֲ:
וחֹנד דורך דיה הונגערסנחֲטה ניכט גחֹנלֿ חויפֿגעריבען וועדע. 37. דיה
זחֹכע געפֿיעל חין דען חויגען פרעה'ס, חונד חין דען חויגען זכייער דיענער.
38. פרעה ספרחֹך צו זיינען דיענערן: וועדען וויר חויך חיינען פֿינדען
וויה דיזען, חיינען חֲהן, חין וועלֿעם חיין גחֲטטלֿיכער גייסט חיזט?
39. חונד צו יוסף ספרחֹך ער: דחֹ דיר גחֲטט דיעזעם חלֿלעם בע=
קחֹנט גענחֹכט החֹט, זיה חיזט כיינחֹנד זחֹ פֿערסטחֹנדיג חונד זחֹ
ווייזע, נום דוח. 40. דוח זחֹלֿסט חיבער חיין הויס גחֹזעטצט זיין,

מבערשטנקעס, חונד דאַז הויפט דעם מבערבאַקאויסטערס איז חונ=
טער זיינען בעדיינטען חויפגעבערן. 21. זעלטע ער דען מבער=
שטנק חין זיין שטנקאַט וויעדער חיין חונד דיזעד זעלטע דען
בעקער חין דיז האַנד דעם פרעה. 22. דען מבערבאַקאויסטער
מבער זיעס ער האַנגען ווי יוסף חיהנען געדייטעט האַטטע.
23. חַלויין דער מבערשנק ערחיננערטע זיך יוסף'ס ניכט, חונד
פערגאַם חיהן ענדליך פאַלויג.

מא 1. נאַך פערלויף צוויער יאָהרע, האַטטע פרעה חיינען טרוים,
אַלס ווען ער אַם פלוסע שטיינדע. 2. חונד חוים דעם פלוסע קאַמען
זיעבען קיהע הערויף, שאָן פאַן אַנזעהען, חונד שטאַרק פאַן פלייש,
חונד ווידעטען חויף דער ווייזע. 3. חונד אַלס ווען נאַך חיהנען זיעבען
אַנדערע קיהע הערויף קאַמען חוים דעם פלוסע, שלעכט פאַן אַנזע=
הען, חונד אַנגער פאַן פלייש, חונד שטעללטען זיך נעבען יענען קיהען,
אַם חופער דעם פלוסעס. 4. דיזעע קיהע, ווילכע שלעכט פאַן אַנזע=
הען חונד אַנגער פאַן פלייש ווארען, פראַסען יענע אַנזעהנליכע חונד
פלייסיגטע קיהע חויף, ווארויף פרעה ערוואַכטע. 5. ער שלייף אַבער
ווידער חיין, חונד טרייאַטע נוס צוויטען אַהאָל. אַלס ווען זיעבען
קאָרניגטע חונד גוטע אָהרען חין חיינעם האַלאָם חויפסאָסען. 6. חונד
זיעבען אַנדערע אָהרען, דינגע פאַם אָסטווינד חויפגעדרייסען, צוויי=
זען נאַך חיהנען. 7. אַלויין דיזע דינגע אַהרען פערשלונגען יענע זיע=
בען קאָרניגטע חונד פאָלע אָהרען. פרעה ערוואַכטע, חונד זיעהע:
עס וואַר חיין טרוים. 8. דעס חאָרגענס וואַר זיין גאַחיטה בעחונרו=
היגט. ער סיקטע, חונד זיעס אַלע בילדערסי פטקונדיגע פאַן מצרים
חונד אַלע חיהרע וויזע אָנגער רופען, ערצאָהלטע חיהנען זיינען
טרוים, אַלויין קיינער וואוסטע חיהן דעם פרעה רעכט צו דייטען.
9. דאַן רעדעטע דער אָבערשענק פאַר פרעה, ווי פאָלגט: חיך אום
מיינע פערברעכען היעלאיט גדענקען. 10. פרעה וואַר מיינסט מי=
בער זיינע דיענער ערלירנט, חונד טהאַט חיך חין פערהאַפט, חין
דעם הויזע דעם אָבערסטען פאַן דער לייבוואַכע, חיך חונד דען אָבער=
באַקאויסטער. 11. ווי האַטטען ביידע חין חיינער נאַכט חיינען
טרוים, חיך חונד ער, ווי טרייאַטען זיעדער נאַך דער בעזאָנדערן
בעדייטונג זיינעס טרויאַעס. 12. דאָזעלבסט, ווער בייא חונס חיין
עבריסער קנאַבע, דיענער דעם אָבערסטען פאַן דער לייבוואַכע, ווי
ערלאָהלטען חיהם, חונד ער דייטעטע חונזערע טרייאַע, חיינעם יע=
דען, ווי עס איט זיינעם טרויאַע חיבערחיינקאַם. 13. חונד ווי ער
חונס געדייטעט, זו איזט ערפאָלגט, איך נאָוך זפלטע אָטן ווידער
חויף חיינען פוס, חונד יענער וואַרד גהענקט. 14. פרעה סיקטע
היערויף, חונד זיעס יוסף רופען, זי האָלטען חיהן חוים דער גרובע,
ער זיעס זיך טעערען, ווכזעלטע זיינע קלייידער, חונד קאַם פאַר
פרעה. 15. פרעה טפראַך צו יוסף: חיך האַבע חיינען טרוים גהעהאַבט,
חונד נייאַמאַנד קאַן חיהן דייטען, חיך הערע אבער פאַן דיר, דאַס
דוא חיינען טרוים צו דייטען פערסטעהעסט: 16. יוסף אַנטוואָרטעטע
דעם פרעה: פערן פאַן איר! אַלויין גאָטט ווירד צום וואָהלערגעהען
פרעה'ס זאַכטוואָרטען אַנטוואָרטען. 17. נון טפראַך פרעה צו יוסף: חין חיי=
נעם טרויאַע וואַר עס, אַלס ווען חיך אין אַנדע דעם פלוסעס סטיינדע.
18. חונד חוים דעם פלוסע קאַמען הערויף זיעבען קיהע, סטאַרק פאַן
פלייש חונד שאָן פאַן געסטאַלט, חונד ווידעטען חויף דער ווייזע.
19. נאַך חיהנען אַבער קאַמען זיבען אַנדערע קיהע הערויף, חויסגע=

דער סטאקע דעם קעניגס פֿון מצרים, מוסד דער בעקאייסטער, צו
מיהרען העררן, צו דען קעניג פֿון מצרים. 2. פֿרעה וואַר זעהר
ערלירנט מיבער זיינע בייד העפֿבעדיענטען, מיבער דען חבער־
סטאק, מוסד מיבער דען חבערבעקאייסטער. 3. דאַם ער זיך אין
פֿערהאפֿט בריגגען לייס, אין דאַז הוים דעס חבערסטען פֿון דער
לייבוואַכע, אין דאַז גפֿענגנים, צו דען מרט וואָ יוסף איינגעספֿעררט
וואַר. 4. דער חבערסטע דער לייבוואַכע טרוג עס דעם יוסף אויף
בייא מיהנען לו זיין, ער בעדיענטע זיא, מוסד זיא וואַרען אין גפֿענגעס
יאַהר אין פֿערהאפֿט. 5. דאַז טרייאטען בייד אין איינר נאַכט,
יעדער זיינען בעזאַנדערן טרוים מוסד יעדער טרוים קאַם איט דער
בעדייטונג מיבערהיין, כאַאוך דער חבערסענק, מוסד דער חבער־
בעקאייסטער דעם קעניגס פֿון מצרים, וועלכע אין דעא גפֿענגנים
איינגעספֿעררט וואַרען. 6. צום יוסף דעם אָרגענס לו מיהנען קאַם,
זאַה ער דאַם זיא בעסטירצט וואַרען. 7. דאַ פֿרעגטע ער דיא האַפֿ־
בעדיענטען פֿרעה'ס וועלכע איט איהם אין פֿערהאפֿט, אין דעא הויע
זייגעס העררן וואַרען: וואַרום זינד אייערע גזיכטער זא בעטריבט?
8. זיא אַנטוואָרטעטען, ווייר האַבען זייגען טרוים גזהאַבט, מוסד
היער אייט נייאַמאַנד דער איהן חוימלעגען קאַן. יוסף ספּראַך: זינד
דיא טרויאדייטונגען נייכט גאָטטעס? ערצאַהלט זיא איר דאָך! 9. דאַ־
רויף ערצאַהלטע דער חבערסענק זיינען טרוים דעא יוסף מוסד ספּראַך:
אין אייגעא טרויא וואַר עס אַום וועג אין וויינסטאָק פֿאָר איר וואָרע.
10. פֿא וויינסטאָקע וואַרען דריי רעבצען, עס זוֹר אַום וועג ער
גרינטע, זאַדאַן קאַם דיא בליטהע הערפֿאָר, עגדליך רייפֿטען אויך
דיא בעערען אַן דען טרויבצען. 11. פֿרעה'ס בעכער וואַר אין אייגער
האַנד, דאַ נאַהא איך דיא בעערען, דריקטע זיא אין פֿרעה'ס בעכער
אַוים, מוסד זעלטע דען בעכער אויף פֿרעה'ס האַנד. 12. יוסף ספּראַך
צו איהא: דיעזעס איזט זייגע דייטונג: דריי רעבצען בעדייטען דריי
טאַגע. 13. נאָך דריי טאַגען וירד דיך פֿרעה איט אויפֿבריגגען,
מוסד וויעדער אויף דען פֿאָריגען פֿוס זעטצען. דוא וירסט פֿרעה דען
בעכער וויעדער אין דיא האַנד זעלען, נאַך דער פֿאָריגען וויזע, דא
דוא זיין סענק וואַרסט. 14. וואַן דוא דיך צו מיינער ערזיכ־
נערסט, וואַן עס דיר וואָהלגעהען וירד, זא ערלייגע איר דאָך גנאַדע,
גדעדענקע נאַאוך מיינער פֿאָר פֿרעה, מוסד לאַס איך אויס דעזעא
הויזע הערוים נעהאַלן. 15. דען איך בין אויס דעא לאַנד דער
עברים גשטאָהלן וואָרדען, מוסד האַבע היער לו לאַנד אויך נייכט
בעגאַנגען, דאַס זיא איך אין דיעזע גרובע גזעצעלט האַבען. 16. צום
דער חבערבאַקאייסטער זאַה, דאַס ער גוט גדייטעט האַטטע,
ספּראַך ער צו יוסף: אויך אין מיינעא טרויאע וואַר עס, צום וואַן איך
דריי גזעלחאַטענע קאָרבע אויף מיינעא קאָפּפֿע האַטטע. 17. אין
חבערסטען קאָרבע חבער וואַר אַללערליי ספּייזע פֿיר פֿרעה, נאַאוך
צו באַקווערק, מוסד דער פֿאָגעל חם זיא אוים דעא קאָרבע, אויבער
מיינעא קאָפּפֿע. 18. יוסף אַנטוואָרטעטע מוסד ספּראַך: דיעזעס
איזט זייגע דייטונג: דריי קאָרבע בעדייטען דריי טאַגע. 19. נאָך
דריי טאַגען וירד פֿרעה דיינען קאָפּפֿל פֿון דיינעא רואפֿען נעה־
אען, מוסד דיך אן דען גאַלגען האָנגען לאַסעו, דאַ דען דער פֿאָגעל
דיין פֿלייש פֿון דיר חבפֿרעסען וירד. 20. דען דריטטען טאָג דאַרויף,
דען טאָג, צו וועלכעא פֿרעה גבחרען וואָרדען, אַכטע עס אין
גאַסטאָפֿל פֿיר חלע זייגע בעריאַטען; צום עס ען דאַז הויפּט דעם

יוסף׳ס ווילען, דאָ מן דיר זאָגען דעם עווינעם מעדקלעך וואָר זיין אַף
זעק, וואָם ער האָטטע, כּו הויסע, מוזד מויך דעק פֿעודע. 6. זיעם
ער חוללעם וואָם ער האָטטע, זיין יוסף׳ם גענוחלט, מוזד בעקיאָפֿערטע
זיך בייא מיהאָק מוק ווייטער ניכּטם חלום מוק דאָז ברחד, וועלכּעם ער
אָם. יוסף חבער וואָר סאָן פֿאָן גענטחלט מוזד סאָן פֿאָן חנזעהען.
7. מיינסט נאָך דיזוען בעגעבענהייטען וואָרך זיינעם הערדן פֿרוים
מיהרע מויגען מויך יוסף, מוזד ספרחך: זעגע דיך כּו איר. 8. ער
ווייגערטע זיך חבער, מוזד ספרחך כּו זיינעם הערדן פֿרוים: זיהע,
איין הערד בעקיאָפֿערט זיך בייא איר ניכּט, וואָם מיך הויסע פֿאָר-
גענהט, מוזד חלוועם וואָם ער האָט, האָט ער מין מייכע גענוחלט גע-
געבען. 9. ניאָאָך מיזט חין דיזוען הויסע גרחפֿער חלום מיך, מוזד
ער האָט איר דאָז: גערינגסטע ניכּט פֿאָרבענהאָלטען חלום כּר דיך, חין
זאָ וויט דוא זייכע פֿרוים בימט, ווי זאָלסט מיך חלזאָ דיזוען גרחפֿע
מיבעלטהאָט בעגענהען, מוזד ווידער גאָטט זינדיגען? 10. חלום זיא כּן
טאָג מויך טאָג זאָ איט מיהק רעדעטע מוזד ער מיהר ניכּט גע-
האָרכּטע, דאָם ער בייא מיהר לאָגע, חדער מויך מוק זיא וואָרע.
11. זאָ וואָר מיין גענוימער טאָג, דאָ קאָם יוסף חין דאָז הויס זיין
גענאָפֿט כּו פֿערריכּטען, חלום קיינער פֿאָן דען הויסלייטען מיק הויזע
וואָר. 12. מוזד זיא ערגריך מיהן בייא זיינען קליידע, מוזד ספרחך:
זעגע דיך כּו איר, ער חבער זיעם זיין קליידַ חין מיהרער האָנד,
ענטפֿאָהה, מוזד גיכּג נוק הויזע הימים. 13. חלום זיא כּן זאָה, דאָם
ער זיין קליידַ חין מיהרער האָנד גענאָמען, מוזד הימים גענפֿאָהען.
14. ריעך זיא מיהרען הויסלייטען, מוזד ספרחך כּו מיהנען: זעהעט
דאָך! ער האָט מוכּם מיינען עבריסען חאָן גענבראָכּט, איט מוכּם
אוטהווילען כּו טרייבען, ער קאָם כּו איר, זיך כּו איר כּו זעגען, דאָז
סריע מיך איט וויטער סטיאָע. 15. חלום ער כּן האָרטע, דאָם מיך
מיינע סטיאָע ערהאָב מוזד סריע, זיעם ער זיין קליידַ בייא איר,
מוזד פֿלאָהה נוק הויזע הימים. 16. זיא זעגטע זיין קליידַ בייא זיך הין,
בים זיין הערד כּאָך הויזע קאָק. 17. כּו מיהק ספרחך זיא עבען דיע
זעלבען וואָרטע: דער עבריסע קנעכּט דען דוא מוכּם גענבראָכּט
האָסט, קאָם כּו איר אוטהווילען איט איר כּו טרייבען. 18. וויא מיך
חבער מיינע סטיאָע ערהאָב מוזד סריע, זיעם ער זיין קליידַ בייא
איר, מוזד פֿלאָהה הימים. 19. חלום כּן זיין הערד דיא וואָרטע זיינער
פֿרוים האָרטע, דיא כּו מיהק זאָגטע, זאָ מיזט דיין קנעכּט איט איר
מואָגענאָנגען, דאָז ענטברחנגטע זיין לאָרן. 20. מוזד יוסף׳ם הערד
נאָהק מיהן, מוזד טהאָט מיהן מין דאָז: גענאָנגים, חין דען חָרט,
וואָ דיא גענאָנגענע דעם קאָניגם מיינגעספעררט וואָרען. חלזאָ וואָר
ער דאָזעלבסט מין דעק גענאָנגיסע. 21. חבער דער עוויגע וואָר
איט יוסף, כּייגטע מיהק גענוחגענהייט כּו, מוזד ברחכּטע מיהק
גונסט מין דען מויגען דעם מויפֿזעהערם חיבער דאָז: גענאָנגים.
22. דער מויפֿזעהער דעם גענאָנגיסעם גאָב מין יוסף׳ם גענוחלט
חלזע דיא גענאָנגענע, וועלכּע מיק גענאָנגיסע וואָרען, מוזד חלזאָם
וואָם דאָזעלבסט גענאָהה, מוסטע ער פֿערזאָרגען. 23. דער מויפֿזע-
הער חיבער דאָז גענאָנגים זאָה כּיכּט דאָז: מיכדעסטע נאָך, וואָם ער
מין זייכער גענוחלט האָטטע, מיכדעק דער עוויגע איט מיהק וואָר,
מוזד וואָם ער טהאָט, זיעם דער עוויגע גענינגען.

מ 1. מיינסט נאָך דיזוען בעגעבענהייטען, פֿערזיכדיגטען איך

וואס פֿיר זיין פּפֿאַנד וואָלן מיך דיר געבען? זיא אַנטוואָרטעטע דיין פּעטטאַפּטירינג, דיין טוך, מונד דען טטאַב דען דוה זין דער האַנד המסט. ער גאַב עם מיהר, וואָהנטע מיהר ביים, מונד זיא וואַרד פֿאַן מיהם סוואַנגער. 19. זיא אַפֿלטע זיך מוך מונד גינג דאַפֿאַן, לעגטע מיהרען טלייער אַב, מונד נאָג וויעדער מיהרע וויטטוועקלייידער אַן. 20. יהודה טיקטע דען ליעגענבאָק דורך זיינען פֿרייגד, דען עדלמיר דאָז פּפֿאַנד פֿאַן דער האַנד דער פֿרויא אַבלוהאָלען; ער פֿאַנד זיא אַבער ניכט. 21. ער פֿרעגטע דיא לייטע מיהרער טטאַדט, מונד טפּראַך: וואָ איז דיא בייטלאָפֿערין? זיא זאַם: אַנמט אַן אָפּפֿענטלי= כעק פּלאַנע, אַן וועגע. זיא אַנטוואָרטעטען: אין דיעזער געגענד וואַר קיינע בייטלאָפֿערין. 22. ער קעהרטע זו יהודה זוריק מונד טפּראַך: איך האַבע זיא ניכט געפֿונדען, מונד דיא טטאַדטלייטע האַ= בען אויך געזאַגט, אין דיעזער געגענד וואַר קיינע בייאטלאָפֿערין. 23. יהודה טפּראַך: זיא מאַג עם הין נעהמען, וויר קאָנגטען זו טאַכ= ען וועדרען. זיעה! איך האַבע דען ליעגענבאָק גענידט, דוה אַבער האַמט זיא ניכט גפֿונדען. 24. אַלם בייאַהע דריי אָדער מאָנאַטהע פֿאַר= ביי וואַרען, וואַרד דען יחודה אַנגעזאַגט: דיינע טוויגערטאָכטער האַט הורעריי גענטריעבען, מונד זיא הורענווייב טוואַנגער וואַרדען, יהודה טפּראַך: פֿיהרעט זיא היגוים, דאַם זיא פֿערברענגט וועדע. 25. זיא וואַרד חוימגעפֿיהרט, האַטטע אַבער זו מיהרען טוואַר דער, דאָס איך טוואַנגער, וועלכען דיעזע דינגע גענהאַרען. זיא טפּראַך פֿערנער ערקענע דאָך, וועם דיעזער פּעטטאַפּטירינג, דיעזעם טוך מונד דיע= זער טטאַב גענהאַרען! 26. יהודה ערקאַנגטע עם, מונד טפּראַך: זיא איז מיהר גערעכטער אַלם מיך, וויל מיך זיא מיינעם זאָהנע שלה ניכט גענעבען. ער בעריהרטע זיא היערוף ניכט מעהר. 27. זור לייט מיהרער כיעדערקונפֿט לייגטע זיך, דאַם זיא זווילינגע מיך לייבע האַטטע. 28. מינדעם זיא כיעדערקאַם, גאַב מיינעם דיא האַנד, דיא וועהוטטער נאַהם זיא, באַנד מיינען ראָטהען פֿאָדען אַן דיא האַנד, מנלולייגען, דיעזער קאַם זוערסט הערפֿאָר. 29. אַלם ער אַבער זיינע האַנד זוריק נאָג, קאַם זיין ברודער הערפֿאָר, זיא טפּראַך: וואָרום האַסט דוה זיך אַפֿרגעדרונגען? אויף דיך קאָמאט דיא טולד דעם פֿאַר= דרינגעגם; אַזאַן נאַנגטע מיהן פּרץ. 30. הערנאַך קאַם זיין ברודער, וועלכער דען רָאָטהען פֿאַדען אַן דער האַנד האַטטע, אַזאַן נאַנגטע מיהן זרח.

לט

1. יוסף וואַרד מינדעסטען היגונטער גענפֿיהרט נאַך מצרים, מונד פּוטיפֿר, הפֿאַבעדיענטער דעם פּרעה, אַבערסטער דער וייב= וואַלע, מיין גענאַהרנער מצרי, קויפֿטע מיהן פֿאַן דען ישמעאלים, וועל= כע איהן דאַ היגונטער גענפֿיהרט האַטטען. 2. דער עוויגע וואַר מיט יוסף, מונד ער וואַרד מיין מאַן דען אַלעם גלויקטע, ער וואַן אַלזאָ מיך הויסע זיינעם העררן, דעם מצרי. 3. אַלם זיין הערר זאַה, דאַם דער עוויגע מיהם מיזט, מונד אַלעם, וואָם ער טהוט, מין זיינער האַנד גלויקען לאַסט. 4. דאָ פֿאַנד יוסף גונסט מין זיינען אויגען, מונד בע= דינטע מיהן, דיעזער אַפּטע מיהן נום פֿערוואַלטער אַבער זיין הויס, מונד וואָם ער האַטטע, גאַב ער מין זיינע האַנד. 5. זיינ= דעם ער מיהן נום פֿערוואַלטער אַפּטע אַבער זיין הויס, מונד אַלעם, וואָם ער האַטטע, זענעטע דער עוויגע דאָז הויס דעם מצרי, מום

מיט דער רעק מיינעם וחנעם, מיין ווילדעם טהיער החט מיהן גע־
פֿרעסטן, יוסף מיוט לערנסטן ווחרדען. 34. יעקב לערנס ווינט קוי־
דער, ועגטע מיינען זחק חוק ווינע ועדטן, מונד טרויערטע חוק ווי־
נען וחהן זחנגע לייט. 35. חלוט ווינע וחהנע חונד טחכטער טרחטען
חויל, מיהן נו טרחסטען, ער ווינערטע זיך חבער, טרחסטען נו זח־
מען, מונד טפרחך: חיך ווערדע פֿיעלוועהר נו מיינעק וחהנע טרוי־
ערנר חין דיח גרופֿט פֿחהרען, חלוח בעווינטע מיהן זיין פֿחטער.
36. דיח מדינים פֿערקויפֿטען מיהן כחך מצרים חן פוטיפֿחר, הח־
פֿבע־
דיענטען דעם פרעה׳ס פֿירסטען דער וייבווחלע.

לח 1. חוק דיחועלבע לייט, גינג יהודה פֿחן ווינען בריידערן הינחב,
מונד סלוג ווינע לעלטען ביין מיינעק חחן חויס עדלם, דער חירה
היעם. 2. יהודה וחה דחועלבסט דיח טחכטער מיינעם קויפֿחנענעם,
דער שוע היעם, היירחטהעטע ויח, מונד ווחהנטע מיהר ביין. 3. ויח
ווחרד סווחנגער, גענחר מיינען וחהן, דען נחנגטע ער ער. 4. ויח
ווחרד חבערחחלם סווחנגער, מונד גענחר מיינען וחהן, דען נחנגטע
ויח חונג. 5. ויח גענחר ווידערום מיינען וחהן, מונד נחנגטע מיהן
שלה, ער ווחר נו כזיב חלם ויח מיהן גענחר. 6. יהודה נחהם פֿיר
ווינען חלטעסטען וחהן מיינע פֿרוי, דיח היעם חמר. 7. חבער ער
יהודה׳ם חלטעסטער וחהן ווחר מין דען מויגען דעם עווינען מיספֿחלינג
מונד דער עווינג ליעם מיהן טטערבען. 8. דח ספרחך יהודה נו חונן,
ווחהנע דער פֿרוי דיינעם ברודערם ביין מונד ניק ויח לור ברודער־
עהע, דחויט דוי דיינעק ברודער נחכקחמען פֿערספֿפֿט. 9. נון
ווחסטע חונן דחם דיח נחכקחמען נילס מיהם נעהחרען ווערדען,
ווען ער חלוח ווינעם ברודערס פֿרוי ביימוחהנטע פֿערדערבטע ער
עם לור ערדע, חוק ווינעק ברודער קיינע נחכקחמען נו נעבען.
10. ווחם ער טהחט ווחר מין דען מויגען דעם עווינען מיספֿחלינג,
דחרוק ליעם ער מוך מיהן סטערבען. 11. יהודה ספרחך נו ווינער
סווינגערטחכטער תמר, בלייבע חלם ווימטווע מין דיינעם פֿחטערם
הויס, בים חיין וחהן שלה ערווחכסען ויין ווירד, דען ער דחכטע זיך
ער קחנגטע מוך סטערבען, ווינ ויח ווינע ברידער. חמר גינג מונד בלייב
מין מיהרעם פֿחטערם הויס. 12. עם פֿערפֿלחסען פֿיעלע טחגע, דח
סטחרב ד׳ח טחכטער דעם שוע, יהודה׳ם ווייב. חלם יהודה נעטרחס־
טעט ווחרד גינג ער היוך נו דען טערערן ווינעם קלייענן פֿיעהעם,
ער מונד ויין פֿרייגד חירה, נחך חמנע. 13. דיעזעם ווחרד דער חמר
חנגעזחגט, חחן טפרחך: דיין סווינגערפֿחטער רייזט היוך נחך
חמנה, ויין קלייענם פֿיעה נו סטערבען. 14. דח נעגטע ויח חיהרע
ווימטוונקלייידער חב, בעדעקטע זיך ויט חיינעק סלייער, פֿערהילטע
זיך, מונד זעלטע זיך חן דער חפֿפֿענטליכען העערסטסרחסע, ווענע
חויל דעק ווענע נחך חמנה חיזט, דען ויח ווחה דחם שלה ערווחכסען
ווחר, מונד ויח חיהק ניכט נור פֿרוי גענעבען ווחרדען. 15. יהודה
ערבליקטע ויח, מונד היעלט ויח, פֿיר חיינע הורע, דען ויח החטטע
חיהר גענוכט בעדעקט. 16. ער ענקטע נו חיהר חין דען ווענ,
מונד ספרחך: ערלויבע דחם חיך דיר בייווחהנע, דען ער ווחסטע
ניכט, דחם ויח ויינע טנור ויח. ויח ספרחך: ווחם ווילסט דוח חיר
געבען, ווען דוח חיר בייווחהנסט? 17. ער ספרחך: חיך ווין דיר
חיינען ליענגעבחק פֿחן דער הערדע ענדען. ויח חנטווחרטעטע
ווען דוח פֿחנד גענעבען ווילסט, בים דוח ענדעסט. 18. ער ספרחך:

מיהרעס פֿאַטערס קליינשט פּיצל צו שכם צו ווירען. 13. דַּו ספרַך
ישראל צו יוסף: ווירען דיינע ברידער ניכט צו שכם? קאָמ! מיך
ווילל דיך צו מיהנצען סיקען. דיעזער מַנטוואַרטעט: מיך בין עז צופֿרי־
דען. 14. יענער ספרַך: גיהט דאָך הין, זיעה פֿאַך דעם ווהלבע־
פֿינדען דיינער ברידער, מונד דער העירדע, מונד ברינג מיר נאַכ־
ריכט. ער טיקטע מיהן אַב פֿון דעם טהאָל ביים חברון, מונד ער
גינג נאַך שכם. 15. מונטערוועגס פֿאַנד מיהן מיין מאַן, דאַ ער מיך
דעם פֿעלד מירע גינג; דער מאַן פֿרַגטע מיהן, ווַאס זוכסט דוא?
16. ער ספרַך: מיינע ברידער זוכע מיך, זאַגע מיר דאָך ווָ זיא
ווירען: 17. דער מאַן ספרַך: זיא זינד פֿון היער ווענגעזאַגט,
דען מיך האָבע זיא זאַגען האָרען: לאַמט מונס גען דוחן גיהען! יוסף
גינג זיינען ברידערן נאַך, מונד פֿאַנד זיא צו דוחן. 18. זאָם זיא מיהן
פֿון פֿערנע ערבויקטען, עהע ער נאָך צו מיהנען הערען קאָמ, פֿאַס־
טען זיא פֿון דען בוזען זאַמזאַמ, מיהן צו טאָדטען. 19. מיינער
ספרַך צום מַנדערן: דאָרט קאָמאט דער טרייאַר הער! 20. כּן
קאָמאט, ווִיר ווָאָלען מיהן ערזאַגען, מין מיינע דער גרובען ווערפֿען
מונד זאַגען, מיין ווילדעס סהיער האָבע מיהן געפֿרעסטען! מאַמדען ווָאָ־
לען ווִיר זעהען, ווַאס זיינע טרייאַע זיין ווערדען! 21. זאָם ראובן עס
הָרטע, ערריעטטעט ער מיהן פֿון מיהרער האַנד, ספרַך נאָמיך:
ווִיר ווָאָלען מיהן ניכט מוא'ס זעבען בריגגען! 22. ראובן ספרַך פֿער־
נער צו מיהנען: פֿערגיעסעט קיין בלוט! ווערפֿט מיהן זיעבער מין
דיעזע גרובע, דיא מין דער ווילסטע מיזט, זעגט מַכער קיינע האַנד
מין מיהן, (דיעזעס ספרַך ער) מוך מיהן פֿאַר מיהרער האַנד צו ער־
רעטטען, מונד צו זיינע פֿאַטער צוריק צו בריגגען. 23. זאָם כּן יוסף
צו זיינען ברידערן הינגעקאָמאטן, זאַגען זיא מיהם זיינען רַאָק מוים,
דען בונדען רַאָק נאָמיך, דען ער זאַן האַטטע. 24. נאַהאַנען ווִיהן מונד
ווַאַרפֿען מיהן מין דיא גרובע, דיא גרובע מַכער ווַאַר זעער, מונד
קיין ווַאַסער דַאַרין. 25. הערנאַך זעטלטען זיא זיך אַאַהלייט צו האַל־
טען; זיא זאַהען זיך מוך, מונד ערבויקטען מיינע קאַרַוואַנַע (רייזע־
גזעזעלַאַפֿט) פֿון ישמעאלים, דיא קאַמ פֿאַן גלעד, מונד מיהרע קאַמעל־
ע ווַאַרען בעלַאַדען מיט גזווירלע, בַאַזאַם מונד לַאַטום; זיא רייזטען
מוך זאַלַאַם נאַך מצרים הינַאַב צו פֿיהרען. 26. דַּו ספרַך יהודה
צו זיינען ברידערן, ווַאַם פֿיר פֿאַרטהיל האַבען ווִיר, ווען ווִיר מונזערן
ברודער מואבריגגען, מונד בעדעקען זיין בלוט (דַאַ: היסט פֿערהעה־
לען זיינען טאָד)? 27. קאָמאט, ווִיר ווָאָלען מיהן דען ישמעאלים פֿער־
קויפֿען! מונד מונזערע האַנד ניכט זאַל מיהן זעגען, דַאַ ער מונזער ברו־
דער, מונזער פֿלייש מיזט. דיא ברידער געהאָרכטען. 28. דַּו דיא
מאָכנער, קויפֿלייטע פֿאַן מדין, פֿאָרביין קאַמען, זאָגען זיא, מונד
ברַאַכטען יוסף הערוין מוים דער גרובע, מונד פֿערקויפֿטען יוסף דען
ישמעאלים מיט לוזאַלזיג זילבערסטיקע, דיעזע ברַאַכטען יוסף נאַך
מצרים. 29. זאָם ראובן זור גרובע צוריק קאַמ, מונד יוסף ניכט אַהה
מין דער גרובע ווַאַר, זערריס ער זיינע קלייכער. 30. קעהרטע צו
זיינען ברידערן צוריק, מונד ספרַך: דער קנאַבע מיזט ניכט דא, מיך
מַבער, ווָאָ זאָל מיך הין? 31. זיא נאַהאַנען יוסף'ס רַאָק, טוחכטעטען
מיינען ליגַענבאָק, מונד טונקטען דען רַאָק מין דַאַ: בלוט. 32. זענען
דען בונטען רַאָק מיהרעם פֿאַטער מיבערבריגגען, מונד זאַגטען: דיע־
זעס האַבען ווִיר גפֿונדען; ערקעננע דאָך, אַב עז דיינעס זאָהנעס
רַאָק זיא אָדער ניכט. 33. ער ערקאַננטע מיהן, מונד ספרַך: עס

פֿאָלק מרין געסאָגען, האָט זיין געבורטסאָרט ווען עוית. 36. הדד
סטאָרב, האָט פֿון זייער סטעדט רעגיערטע שמלה, האָיס משרקה.
37. שמלה סטאָרב, האָט פֿון זייער סטעדט רעגיערטע שאול, האָיס
רחבות פֿון וואָסער. 38. שאול סטאָרב, האָט פֿון זייער סטעדט רע־
גיערטע בעל חנן זאָהן עכבור׳ס. 39. בעל חנן עכבור׳ס סטאָרב,
האָט פֿון זייער סטעדט רעגיערטע הדר, זיין געבורטסאָרט ווען פֿעי.
האָט זייער פֿרוי היעס מה־טבאל טאָכטער מטרד׳ס, טאָכטער מי
זהב׳ס. 40. דיעזעס זיבן נאָמען דער סטאַמאָפֿירסטען עשו׳ס
נאָך זייערען געסעלכטערן, וואָהנפּלאָצען, האָט בענענאָמען, סטאַמא־
פֿירסט חמנע, סטאַמאָפֿירסט עלוה, סטאַמאָפֿירסט יחת. 41. סטאַמא־
פֿירסט אהליבמה, סטאַמאָפֿירסט אלה. סטאַמאָפֿירסט פינן. 42. סטאַמא־
פֿירסט קנז, סטאַמאָפֿירסט תימן סטאַמאָפֿירסט מבצר. 43. סטאַמא־
פֿירסט מגדיאל, סטאַמאָפֿירסט עירם, דיעזעס זיבן סטאַמאָפֿירס־
טען אדום׳ס, נאָך זייערען בעזילאָנגען זיין זייערע ערבלאַנדע. דער־
זעלבע עשו איז דער סטאַמאָפֿאָטער דעס פֿאָלקעס אדום.

וישב

לז 1. יעקב וואָהנט בעזעלטע זיך זיין דעם לאַנד, וואָס זיין פֿאָטער
זיך אויפֿגעהאַלטען, כאָטש זייער זיץ לאַנד כנען. 2. היעל פֿאָלגט דיזע
געסעלכטפֿאָלג יעקב׳ס: יוסף, זיין זייענע מאָלטער פֿאָן זיבעצעהן
יאָהרען, היטעטע מיט זייענען ברידערן דאָס קליינע פֿיעה, האָט גינג
מאָל קאָמבע מיט דען זאָהנען דער בלהה האָנד זלפּה, דער וויבער
זייענס פֿאָטערס, מעלדען יוסף מיבערברעכטע זייערע פֿאָטער מעלער־
זייט מיבעל׳ס נאָכריכטען פֿאָן זייענען. 3. כון ליעבטע ישׂראל דען יוסף
מעהר מאָל אַלע זייענ זאָהנע, ווייל ער זיין זאָהן זייענס הזקנען מע־
טערס וואָר, האָט אַכטע מיהם זייענען בונטען ראָק. 4. מאָל דיזע
ברידער זאָהנען, דאָס מיהר פֿאָטער מיהן מעהר ליעבטע מאָל אַלע
זייענ ברידער, האַסטען זיא מיהן, האָט קאַנטען ניכט פֿריינדליך מיט
מיהם ספּרעכען. 5. מיינסט האַטטע יוסף מיינען טרויס, דיעזען
ערלאַהלטע ער זייענען ברידערן, דאָס האַסטען זיא מיהן כור דעסטאָ
מעהר. 6. ער ספּראַך נעאָלך צו מיהנען: האָרט דאָך דען טרויס,
ווען׳כען איך גענטרייאט האַבע. 7. עס ווען מאָל וועלן וויר גאַרבען בא־
דען אויף דעם פֿעלדע, האָנד מאָל וועלן אייניג גאַרבע זיך אויפֿריכטעטע
האָנד סטעהען בליעב, מייערע גאַרבען מאָבער זיך הערום סטעללטען,
האָנד זיך צו אייניער גאַרבע ביקטען. 8. דאָ ספּראַכען זייניג ברידער
צו מיהם: דענקסט דוא עטוואָ מאָנם מאָל קאָנינג צו רעגיערען? אָדער
מאָנם צו בעהערשטען? זיא האַסטען מיהן נאָך דעסטאָ מעהר,
מיבעל זייניג טרייאט, האָנד מיבעל זייניג רעדטען. 9. ער האַטטע נאָך
מיינען מאָנדערן טרויס, האָנד ערלאָהלטע מיהן זייענען ברידערן, ספּראַך
נאָאָלך: זיעהע, מיך האַבע נאָך מיינען טרויס גענאַבט; עס וואָר זאָם
וועלן דיא זאָננע, דער מאָנד, האָנד מיילך סטערנע זיך פֿאָר מיר ביקטען.
10. דיעזעס ערלאָהלטע ער זייניג פֿאָטער האָנד זייניג ברידערן.
דער פֿאָטער גאָב מיהם מיינען פֿערוויז, האָנד ספּראַך: וואָס מיזט
דאָס פֿיר מיין טרויס, וועלכען דוא גענטרייאט האַסט: זאָלן מיך, דיינע
מוטטער, האָנד דיינע ברידער קאָמאָען, מאָנם פֿאָר דיר נור ערדע בי־
קען? 11. דיא ברידער וואָרדען מייפֿערזיעטיג מויך מיהן, דער פֿאָ־
טער טאָבער מערקטע זיך דיעזעס. 12. מיינסט גינגען זייניג ברידער

אדער ארום. 9. דיעזעם מיזם דיא גאסלעכטפאלגע דעם עשו׳ס
סטאמאפאטער דעם פאלקעם ארום, מויל דעק בערגע שעיר. 10. דיא
נאמען דער זהנע עשו׳ס זינד: אליפז זהן דער עדה, עשו׳ס פרויא,
רעואל זהן דער בשמת, עשו׳ס פרויא. 11. דיא זהנע דעם
אליפז וואַרען: תימן, אומר, צפו, געתם מונד קנז. 12. תמנה וואַר
מיין קעבסוויב דעם אליפז, עשו׳ס זהנס, דיעזע געבאָר דעק אליפז
דען עמלק, דיעזעם זינד דיא קינדער דער עדה, עשו׳ס פרויא.
13. דיא זהנע דער רעואל וואַרען נחת מונד זרח, שמה מונד מזה.
דיעזעם וואַרען דיא זהנע דער בשמת, עשו׳ס פרויא. 14. פאלגענדעם
זאבער וואַרען דיא זהנע דער פרויען עשו׳ס, אהליבמה, טאכטער
דעם ענה, טאכטער צבעון׳ס. זיא געבאָר דעק עשו דען יעוש, יעלם
מונד קרח. 15. דיעזעם זינד דיא סטאמאפירסטען דער זהנע עשו׳ס,
דיא זהנע דעם אליפז עשו׳ס ערסטגעבאָרענען, סטאמאפירסט תימן,
סטאמאפירסט אומר, סטאמאפירסט צפו מונד סטאמאפירסט קנז.
16. סטאמאפירסט קרח, סטאמאפירסט געתם, סטאמאפירסט עמלק.
דיעזעם זינד דיא סטאמאפירסטען דעם אליפז אין לאנד ארום, מונד
זינד זהנט דער עדה. 17. דיא זהנע רעואל׳ס עשו׳ס זהנס זינד
סטאמאפירסט נחת, סטאמאפירסט זרח, סטאמאפירסט שמה, סטאמא־
פירסט מזה, דיעזעם זינד סטאמאפירסטען רעואל׳ס אין לאנד ארום,
מונד זינד זהנט דער בשמת, עשו׳ס פרויא. 18. דיא זהנע דער
אהליבמה, עשו׳ס פרויא זינד: סטאמאפירסט יעוש, סטאמאפירסט
יעלם, סטאמאפירסט קרח, דיעזעם זינד דיא סטאמאפירסטען דער
אהליבמה, טאכטער דער ענה עשו׳ס פרויא. 19. דיעזעם זינד זאָן
דיא זהנע עשו׳ס מונד דיעזעם זינד מיהרע סטאמאפירסטען, דער־
זעלבע הייסט מויך אדום. 20. דיא זהנע דעם חורין שעיר, בעזילער
דעם לאנדעם, וואַרען לוטן, שובל, צבעון מונד ענה. 21. פערנער
דישון, אצר מונד דישן, דיעזעם זינד סטאמאפירסטען, דעם פאלקעם
חורי, זהנע שעיר׳ס, אין לאנד אדום. 22. לוטן׳ס זהנע וואַרען
חרי מונד הימם, מונד לוטן׳ס סועסטער היעם תמנע. 23. שובל׳ס
זהנע וואַרען עלון מונד מנחת, מונד עיבל, שפו מונד אונם. 24. דיא
זהנע דעם צבעון וואַרען איה מונד ענה, דיעזעם זיזט דעריעניגע
ענה, דער דיא ימים געפונדען, זאָם עך זיינעק פאַטער צבעון דיא
עזעל וויידעטע. 25. דיא זהנע דער ענה וואַרען דישן. מונד אהליבמה
וואַר מייקע טאכטער דעם ענה. 26. דיא זהנע דישן׳ס וואַרען חמדן,
אשבן, יתרן מונד כרן. 27. דיא זהנע אצר׳ס וואַרען בלהן, זעון מונד
עקן. 28. דיא זהנע דעם דישן וואַרען עוץ מונד ארן. 29. דיעזעם
זינד דיא סטאמאפירסטען דעם פאלקעם חרי, סטאמאפירסט לוטן,
סטאמאפירסט שובל, סטאמאפירסט צבעון, סטאמאפירסט ענה.
30. סטאמאפירסט דשון, סטאמאפירסט אצר, סטאמאפירסט דישן.
דיעזעם זינד דיא סטאמאפירסטען דעם פאלקעם חרי נאך מיהרען
סטאמאען, אין לאנד שעיר. 31. דיעזעם מאבער זינד דיא קאניגע
וועלכע אין לאנד אדום רעגיערט האבען, עהע נאך דען קינדערן
ישראל זיין קאניג רעגיערט האט. 32. זין אדום רעגיערטע בלע
זהן בעור׳ס, מונד זייער שטאדט וואַר דנהבה. 33. בלע
סטארב, מונד אן זייער סטעלע רעגיערטע יובב זהן זרח׳ס מויס
בצרה. 34. יובב סטארב, מונד אן זייער סטעלע רעגיערטע חשם,
מויס דעק תימניר לאנד. 35. חשם סטארב, מונד אן זייער סטעלע
רעגיערטע הדד, זהן בדד׳ס דער זין דען געפילדען מואב׳ס דאַ;

געסענקט האבע, ווען איך דיר געבען, כאָטש דיינען זאָהנען כאָך דיר, ווען איך דאָ וואָלטע מיינגעבען. 13. גאָטט ערהוב זיך פֿאָן מיהם פֿאָן דעָם פֿלאָרטע, וואָ ער איט מיהם גערעדעט האָטטע. 14. יעקב סטעלטע מיין דענקאָהל אויף, פֿאָן דעם פֿלאָרטע, וואָ ער איט מיהם גערעדעט האָטטע, מיין דענקאָהל פֿאָן סטיין, גאָס טראָנקאָפּפֿער דראָויף, אונד גיעס אָהל דראָויף פֿליסען. 15. יעקב נאָאָנטע דען פֿלאָרט, אַלוואָ גאָטט איט מיהם גערעדעט האָטטע בית אל. 16. יא רייזע טען פֿאָן בית אל וועג אונד האָטטען נאָך מיינע וויטע סטרעקע זאָנדעס, נאָך אפרת הין. דאָ וואָלטע רחל גענאָרען, אונד עס גינג מיהר האָרט בייא מיהרעם גענאָרען. 17. אָבער עס מיהר כון האָרט גינג בייא גענאָרען, ספראָך דיא וועהאָטטער צו מיהר: פֿירכטע דיך כאָר כיכט! דוא האָסט אָבערמאָהל מיינען זאָהן. 18. עס וואָר עבען אָבער מיהר דיא ועעלע מוסגינג, דען איא סטאָרב, דאָרום נאָאָנטע איא מיהן בן אוני, אָבער מיינער סאָרגען, איין פֿאָטער אָבער נאָאָנטע מיהן, בנימין, זאָהן דעם גלוטערס. 19. רחל סטאָרב אָבער אונד וואָרד בעגראָבען אויף דעם וועג נאָך אפרת, יעטצט בית לאָחם. 20. יעקב ועלטע מיין דענקאָהל אויף מיהר בעגראָבנים, דאָס ועעבע מיזט דאָס גראָבמאָהל רחל׳ס בים אויף דיעזען טאָג. 21. ישראל רייזטע ווייטער, אונד סלוג איין צעלט אויף, יענזייטס דעם העערדענטהורמס. 22. אָבער ישראל נאָך מין דעם גאָדע וואָהנטע גינג ראובן הין, בעסלייעף דיא בלהה ווייבס פֿאָטערס קעבסווייב, אונד ישראל ערפֿוהר עס; עס האָטטע אָבער יעקב צוועלף זאָהנע. 23. לאה׳ס זאָהנע ואָרען, יעקב׳ס עראָסטגעבאָרענער ראובן, אָדאָן שמעון, לוי יהודה, יששכר אונד זבולן. 24. רחל׳ס זאָהנע ואָרען יוסף אונד בנימין. 25. דיא זאָהנע דער בלהה, רחל׳ס מאָגד, ואָרען דן אונד נפֿתלי. 26. דיא זאָהנע דער זלפה לאה׳ס מאָגד, ואָרען גד אונד אשר. דיעזעס זינד דיא זאָהנע יעקב׳ס ועלכע מיהם צו פֿדן ארם גענאָרען ואָרדען. 27. יעקב נאָג צו זיינעם פֿאָטער יצחק, נאָך ממרא, צו קריית ארבע, דאָזעלבע הייסט אויך חברון, אָלוואָ זיך אברהם אונד יצחק אויפֿגעהאָלטען. 28. אָלט יצחק הונדערט אונד אָכציג יאָהרע אָלט ואָר. 29. פֿערציעד ער, סטאָרב אונד ואָרד צו זיינען פֿאָרפֿאָהרען רען אויגעטהאָן, אָלט, אונד זעבענציג; ויגע זאָהנע עשו אונד יעקב בעגראבען מיהן.

לן 1. דיעזעס זינד דיא גענעלטפֿאָלגע פֿאָן עשו, אָדער אדום. 2. עשו נאָהם זייבער פֿאָן דען טאָכטערן כנען׳ס, נאָאָמליך: עדה, טאָכטער דעם היתן אילון, אָהליבמה טאָכטער דעם ענה, טאָכטער דעם חוין צבעון׳ס. 3. אונד בשמת, טאָכטער דעם ישמעאל׳ס סוועסטער דעם נביות. 4. עדה גענאָר דעם עשו דען אליפֿז, אונד בשמת גאָב בָּר דען רעואל. 5. אָהליבמה גענאָר יעוש, יעלם אונד קרח דיעזעס זינד עשו׳ס קינדער, ואָלכע אים אין לאָנד כנען גענאָרען ואָרדען. 6. עשו נאָהם זייגע זייבער, זאָהנע, טאָכטער אונד אַלע פערזאָגען זייגעס הויזעס, זייגע העערדען אונד אַלעס פיהה, אונד ואָס ער זאָנסט פֿיר גוט אין לאָנד כנען erוואָרבען, אונד צאָג אין אין דערעס לאָנד, פֿאָר זייגעם בראָדער יעקב. 7. דען אים הער erוואָרבענעס גוט ואָר צו גראָס, בייא זאָמענוואָהנען צו קאָנגען, אונד דאָס לאָנד אים הערעס אויפֿענטהאלטעס קאָנגטע זיא ניכט ertragען, ואָגע אים הער העערדען. 8. עשו ואָהנטע אויף דעם גענירגע שעיר עשן

מונד לוי, נוייא פֿאָן דען זאָהנען יעקב'ס, דינה'ס ברידער יעדער זיין סוערדט, חיבערפֿיעלען דיא סטאַדט, דיא זיך זיכער גלויבטע, מונד ערשלוגען חלעם מאַנסען: 26. מויך דען חמור מונד זייגען זאָהן שכם ערשלוגען זיא מיט דער טאָרפּע דעם סוערדטעס, נאַהאַן דינה הויס דעם הויז שכם'ס. מונד גינגען הינוים. 27. דיא זאָהנע יעקב'ס פֿיעלען אין מיבער דיא ערשלאַגענען, מונד פלינדערטען דיא סטאַדט, ווייל זיא חיהרע טוועסטער ענטעהרט האַטטען. 28. מיהר קלייגעם פֿיעהע, חיהרע רינדער, עזעל, וואָם אין דער סטאַדט, מונד מוך דעם פֿעלדע וואָל, נאַהאַן זיא מיט. 29. חלל מיהר גוט, מויך מיהרע קינדער מונד ווייבער נאַהאַן זיא געפֿאַנגען, מונד פלינדערטען; ויא מויך חלעם, וואָם אין הויז ווער. 30. דאַ ספרַך יעקב צו שמעון מונד לוי: מיהר האַבט מיך בעטריבט דאָם מיהר מיך סטינקענד גענאַכט (דאַס הייסט, פֿעלהאַסט גענאַכט) בייא דעם מיינוחהנער דעם (אַנדעם, בייא דעם כנעני, מונד פרזי, מיך אַבער האַבע וועניג לייטע, ווען זיא זיך מיבער מיך פֿערזאַמעלן, זאָ קאָנגען זיא מיך סלאַגען, חלוז קאַן מיך מיט מיין כעם הויז פֿערטילגט ווערדען. 31. זיא ספרַכען, זאָל ער מונזערע סוועסטער ווי מיינע הורע האַלטען?

לה 1. גאָטט ספרַך צו יעקב: מאַכע דיך חויך! גיהע היגוך נאָך בית אל, בלייבע דאָ, מונד מאַכע דאַזעלבסט דעם גאָטט מיינען חלטאַר, דער דיר ערסיעגען מיט חלם דוח פֿאָר דיינעם ברודער עשו פֿלוחהעמט. 2. דאַ ספרַך יעקב צו זיינען הויסלייטען, מויך צו חלעען, דיא בייא מיהם ווערען: לעגט דיא פֿרעמדען גאָטטער אַב, ווענדע מונטער מיך זיכ, רייניגט מיך מונד ווענדעט מיערע קליידער. 3. וויר ווילען מונס מויפֿמאַכען מונד היגוך נאָך בית אל גיהען דאָרט ווילל מיך דעם גאָטטע מיינען חלטאַר מאַכען, דער מיך חאָט ערהאָרט האַט, מונד חויך דעם ווענג, ווענדען מיך גענאַנגען, מיט מיר גיהוען הויס. 4. זיא מיבערגאַבען דעם יעקב חלעם פֿרעמדען גאָטטער, דיא זיא בייא זיך האַטטען, ויא מויך דען סאוק מין מיהרען אָהרען, מונד יעקב פֿערגרוב זיא מונטער דער זיכע, ווענדע בייא שכם סטאַכ. 5. זיא רייסטען אַב, מונד מיינע מענגסט פֿאָן גאָטט קאַם מיבער דיא סטאָדטע, ווענדע מוס זיא הער רום וואָגען, דאָס זיא יעקב'ס זאָהנען ניכט נאַכיעטלטען. 6. יעקב קאַם צו לוז חן, ווענדעם חיא לאַנד כנען וענט, יעטלט בית אל, ער מונד חלעם פֿאַלק, ווענדעם בייא חיהם ווער. 7. דאָזעלבסט בויעטע ער חיינען חלטאַר, מונד נאַנטע דען חרט, גאָטט צו בית אל; דען דאָזעלבסט האַבען זיך חיהם דיא גאָטטיכען ווענען חפֿפֿענבארעט, חלם ער פֿאָר זיינעם ברודער פֿלוחה. 8. דבורה דיא אַמע דער רבקה סטאַרב מונד ווארד מונטער בית אל בענרַבען, מונטער דעם חיכענבוים: דיענען נאַנטע אָחן, צין בכות, קלאַגעמיינע. 9. גאָטט ערשיען דעם יעקב אַבערמאָל, אַלם ער פֿאָן פֿרן ארם צוריק קאַם, מונד ענגעטע חיהן. 10. ספרַך נאָטיך צו חיהם: דיין נאַמען חיסט יעטלט יעקב, אָבען זאָל דיך אַבער ניכט מעהר יעקב נענגען, זאָנדערן ישראל זאָל דיין נאָמע זיין; ער נאַנטע חיהן חלוז ישראל. 11. גאָטט סזרַך פֿערנער צו חיהם: איך בין דער אַלמאַכטיגע גאָטט! זיא פֿרוכטבאַר מונד מעהרע דיך, חיין פֿאָלק מונד חייפֿע מענגע פֿאָלקער ווערדען פֿאָן דיר הערקאָמען, מונד קאָניגע חוים דיינען לענדען הערפֿאָרגעהען. 12. דאָס לאַנד, ווע[lacuna]

החטטע יעקב געהערט, דאם מען זיינע טאכטער דינה ענטעהרטע.
זיינע זהנע חבער ווערען מיט זיינעם פיעה חוין דעם פעלדע, דאם
הער סויג יעקב בים זיא לוריק קאמען ווערדען. 6. חמור, שכם
פאטער, גיבג חלזה חוים, לו יעקב, חוק מיט מיהם לו רעדען. 7. יעקב'ס
זהנע קאמען לוריק פאם פעלדע, חלם זיא עם החרטען; דיא מאנער
ווערען בעטריבט, חוגד עם פערדראם זיא זהר, דאם מיינע זאכע
פרעפעלטהאט געטעהען חו ישראל, יעקב'ס טאכטער לו בעטלאפען,
ועלכעם ניכט געטעהען זאלטע. 8. חמור רעדעטע חמור מיט מיהנען
חוגד טפרעך: מיין זהן שכם, זיינע זעעלע מיזט מין מייערע טאכטער
פערלייבט, זיא גיבט זיא מיהם דאך לור פרויא. 9. פערשוויגערם
מייך מיט מיכם! גיבט חונם מייערע טאכטער, חוגד חונערע טאכ-
טער, נעהמעט מייך. 10. מיהר קאנגט ביים חונם ווהנען, דאם לאגד
זאלל מייך חפפען זיין, בעזעטלט מייך; ליעהט דאם הערץ, חוגד ער-
ווערבעט דאם. 11. שכם ספרעך לו מיהרעם פאטער חוגד לו מיה-
רען בריידערן: לאסט מיך גנאדע מין מייערן חויגען פינדען! ווהם
מיהר כור זהגט, ווילל מיך גיבען. 12. פארדערט נאך זיא פיעל מאר-
גענגאבע חוגד גיפטגעק, זיא ווילל מיך גיבען, ווהם מיהר פארדערט,
גיבט מיר כור דיא יונגפער לור פרויא. 13. יעקב'ס זהנע חנטוואר-
טעטען דעם שכם חוגד זייגעם פאטער חמור מיט הינטערליסט חוגד
זיא רעדעטען זיא דען, ווילל ער מיהרע טוועמטער דינה ענטעהרט
האטטע. 14. זיא ספרעכען נאטליך לו מיהנען: וויר קאנגען דיעזעם
ניכט טהון, דאם וויר חונערע טוועמטער מייגעם מאנגע גיבען, ווע-
לער מייגע פארהויט האט, דען דיעזעם ווארע חונם מייגע טאגד.
15. יעדאך חלסדען ווהלגען וויר מיך לו ווילגען זיין, ווען מיהר חוך זיין
ווהלל, ווייא וויר, דאם חלגעם מאנליכע בעסניטטען ווערדע. 16. חלס-
דען ווהלגען וויר מיך חונערע טאפטער גיבען, מיירע טאכטער חונם
נעהמען בייא מיך ווהנען, חוגד לוזאמען מיין פאלק ווערדען. 17. ווען
מיהר חונם חבער ניכט פאלגעטע, מיך בעסניידען לו לאסען, זא נעה-
מען וויר חונערע טאכטער חוגד גיהען. 18. מיהרע ווארטע גיפיע-
לען מין דען חויגען חמור'ס חוגד מין דען חויגען שכם'ס, חמור'ס זאה-
נעם. 19. דער יונגלינג זייאטע ניכט, דיעזעם מינם ווערק לו ריכטען,
דען ער גענאטע זיך נאך דער טאכטער יעקב'ס חוגד ווהר דער גע-
עהרטעמטע חונטער חלגען זיינעם פאטערם הויסלייטען. 20. חלס חון
המור חוגד זיין זהנען שכם מין דאס טהאר מיהרער סטאדט קאמען,
רעדעטען זיא מיט דען בירגערן מיהרער סטאדט, ווייא פאלגט:
21. דיעזע לייטע זיינד גיגען חונס פרידליך געזינגט, זיא ווהלגען מין
דעם לאנדע ווהנען חוגד דאס הערץ רייגען: דאס לאגד מבער האס
רוים גענוג פיר זיא, מיהרע טאכטער ווהלגען וויר חונס לו ווייבערן
נעהמען, חוגד חונערע טאכטער מיהנען גיבען. 22. חלזיין כור חלס-
דאן ווהלגען חונס דיא לייטע לו ווילגען זיין דאס זיא בייא חונס ווהנען,
חוגד מיט חונס מין פאלק ווערדען, ווען וויר חונטער חונס חלגעם
מאנגסטען בעסניידען לאסען, זא ווייא זיא בעסניטטען זינד. 23. מיהר
העערדע, מיהרע האבע, חוגד חלל מיהר פיעה, ווירד יא חונזער זיין.
לאסט חונס דאך מיהנען לו ווילגען ווערדען, דאמיט זיא בייא חונס
בלייבען. 24. דא געהארכטען דעם חמור, חוגד זייגעם זהנע שכם,
חלל דיא מין דאס סטאדטהאר הינוים קאמען, חוגד חלגעם מאנגסטען
זא פיעל מין דאס טהאר הינוים קאמען, לויס זיך בעסניידען. 25. חם
דריטטען טאגע חבער, דא זיא טאערלגען האטטען, כאהען שמעון

וישלח לג

נאָך, האָט רחל מומ יוסף געטאָט. 3 ער האָבער גינג פֿאָר חיהנען
הער, ביקטע זיך נור ערדע ;יעבען אַלן, חיפֿדעמ ער הינטערַאָ, נו
;יינעמ ברודער. 4 עשו ליעף חיהם ענטגעגען, מואַרַאָטע חיהן,
פֿיעל חיהן חום דען האַלס, קיסטע חיהן, חונד ;יח ווייכטען. 5 עשו
הוב ;יינע חויגען חויף, ;אַה דיח ווייבער חונד דיח קינדער, חונד
ספרַאָך: ווַאָם געהערען דיר דיעזע נו? ער אַנטוואָרטעטע: עם זינד
דיח קינדער, ווַאָס גאָטט דיינען קנעכט בעגנאַדיגט האַט. 6 דיח
מאָגדע טרַאָטען הינלו, ;יח חונד חיהרע קינדער, חונד ביקטען זיך.
7 דאָ טרַאָט חויך לאה חונד חיהרע קינדער הינלו, חונד ביקטען זיך,
נולעטלט טרַאָט יוסף חונד רחל הינלו חונד ביקטען ;יך. 8 ער ספרַאָך:
ווַאָם ווילסט דוח איט יענעמ גאַנצען הירטענלַאָגער, וועלכעם זיך אַנ=
גערענען? ער אַנטוואָרטעטע: דאַמיט זיך גנאַדע פֿינדע זין איי=
נעם העררן חויגען. 9 עשו ספרַאָך: זיך האַבע גענוג, זיין ברודער!
בעהאַלטע ווַאָם דוח האַסט. 10 יעקב אַבער ספרַאָך: אָ כיין! ווען זיך
גנאַדע זין דיינען חויגען, גיפֿונדען, ;זאָ ניאַסט דוח זיין געטענק
פֿאָן מיינער האַנד, דיאַוויל זיך דיין אַנטלין געזעהען, ויח מאָן דאָ=
אַנטלין חיינעם גאַטטליכען וועזענס ;יעהט, חונד דוח האַסט זיך גיטיג
חויפֿגענאָמען. 11 נים דאָך מיינען זענען ;זאָן, וועלכער דיר חיבער=
ברַאַכט ווַאָרדען, דען גאָטט האַט זיך בעגנאַדיגט, חונד זיך האַבע
אַלעס גענוג. אַזוי ער זיהר זין חיהן דרַאַנג נאַהם ער עס אָן. 12
עשו ספרַאָך: ווַאָם חונס נואַעהר רייזען, חונד חונזערן וועג פֿאָרט=
;זעטלען, זיך ווילל נעבען דיר געהען. 13 יענער אַנטוואָרטעטע: זיין
הער ווייס, דאַם דיח קינדער לאַרט זינד, חונד דאַם זיך חויך בייא
קלייגען חונד גראַסען פֿיעהי, פֿיר דיח טוואַלזיגען ;זארגען חום; ווען
מען ;יח מיינען טאָג חיבערטרייבט, ;זאָ טטירבט אַלעס קלייגע פֿיעה.
14 זיין הערר געהע נור פֿאָר ;יינעמ קנעכטע פֿאָרחוים, זיך ווילל
מיינען זאַנ;זאָמען נוג נאַכפֿיהרען, ;זאָ ווי דער טרַאָט קאַן,
וועלכען זיך פֿאָר איר האַבע, חונד ;זאָ ווי דיח קינדער פֿאָרט קאָ=
נען, ביס זיך נו מייגעם העררן נאַך שעיר קאָמען. 15 עשו ספרַאָך:
;זאָ ווילל זיך דען בייא דיר לאַסען, פֿאָן דעמ פֿאָלקע, דאָ; בייא איר
זיין. ער אַנטוואָרטעטע: וואָזו דיעזעס? לאַם איך נור פֿאָר מיינעמ
העררן גנאַדע פֿינדען. 16 עשו גינג דעזעלבען טאָג ;זייכען וועג
נוריק נאַך שעיר. 17 יעקב אַבער רייזטע נאַך סכות, בויעטע זיך הין
הויס, חונד ;יינעמ פֿיעה חאַלטע ער היטטען. דאַרום נאַנטע אָרט
דען אָרט סכות. 18 יעקב קאַמ גזונד חין שכם'ס סטאַדט אָן, וועל=
כע חיך וואַנדע כנען ויגנ חאַלט ער פֿאָן פֿדן ארם נוריק קאַמ, חונד
סלוג ;יין הירטענלַאָגער חויף פֿאָר דער סטאַדט. 19 ער קויפֿטע
דאָ; סטיק פֿעלד, וואָ ער ;יין לעלט חויפֿריכטעטע, פֿאָן דער האַנד
דער קינדער חמור'ס, שכם'ס פֿאָטערס, חום הונדערט קשיטה.
20 דאָזעלבסט ;עטלטע ער מיינען אַלטאַר, חונד נאַנטע חיהן:
גאָטט מיוט דער גאָטט ישראל'ס.

לך 1 דינה לאה'ס טאָכטער, דיח ;יח דעם יעקב גענאָרען, גינג
חוים זיך חוואַנזעהען, חונטער דען טאָכטערן דעם לאַנדעם. 2 דאָ
ערבליקטע ;יח שכם, ;זאָהן דעם חוי'ס חמור'ס, דעם פֿירסטען דעס
לאַנדעס, נאַהם ;יח, בעטליעף ;יח חונע טהאַט חיהר גענוואַלט אָן.
3 זיין הערץ היגנ אָן דינה יעקב'ס טאָכטער, ער ליעבטע דיח יונג=
פֿער, חונד רעדעטע חיהר פֿרייגדליך צו. 4 חונד שכם ספרַאָך צו
;יינעם פֿאָטער חמור: נים איר דיעזעם אַלדען נור פֿרוים. 5 נון

לויח הונדערט סחחפע, מונד לחנליג ווידער. **16.** ועלקעגדע קמ־
ועע־ב, נעבמט סיהרען יונגען, דריימיג, קיערליג קיהע מונד לעהן
סטיערע, לוחנליג עזעליכען, מונד לעהן עזעל. **17.** מיבערגחב וחלפעם
ייכען קנעכטען, יערע העערדע בעזחנדערס, מונד ספרחך לו ייכען
קנעכטען: גענעט פחר איר הער! מונד וחסט מיינען לוויסענרוימ
יין, לוויסען מיינער העערדע מונד דער חנדערן. **18.** ער גענחטה
דעמ ערסטען ויח פחלגט: ווען דיר איין ברודער עשו בעגעגנעט,
מונד פרחגט, ווען גענחרסט דוח מן? ווח גענסט דוח הין? מונד
ווסמען ייכ דיינ פחר דיר הער? **19.** וח ספריך: דיינעמ קנעכטע
יעקב גענחרט עס לו; עס מיזט מיין גענעדק, חבגעסיקט פיר מיי־
כען העררן עשו, מונד דחרט קחמט ער ועבסט הינטער מונס.
20. ער גענחטה מוך דעמ לוויטען, וח מוך דעמ דריטטען, וח מוך
חלעען דיח הינטער דער העערדע הערגענען, כחמוך: וח זחגט לו
עשו, ווען מיהר מיהן פינדעט. **21.** זחגט מיהם: דיין קנעכט קחמט
מוך ועבסט הינטער מונס, דען ער דחכטע זיך, מיך ווין מיהן פער־
זחהנען דורך דחז גענעדק, דחז פחר איר הער גענעמ, הערנחך ווין
מיך זיין חגגעזיכט ועהען, פיעלייכט ניאט ער מיך דעסטו פרייונד־
ליכער מוך. **22.** דחז גענעדק גינג חלזח פחר זיהם הער, ער חבער
בלייב דיח נחכט מיך לחגער. **23.** מונד מין דערועבען נחכט סטונד
ער מוך, נחהם זיינ לוויב ווייבער, זיינ לוויב אחגדע, מונד זיינ
מיילך קינדער מונד ועלטע מיבער דיח פורטה דעם יבק׳ם. **24.** ער
נחהם זיח, פיהרטע זיח מיבער דען פלום מונד ברחכטע חלעס זיינ־
גע, הינאיבער. **25.** יעקב חבער בלייב חלזיין לוריק, דח רחנג מיין
אחן איט אים, בים דער אחרגען מויפגינג. **26.** חלם ער זחה, דחס
ער אים ניכט בייקחאמען קחננטע, גריף ער חן דען בחלעז זיינער
היפטע, דח ווחרד דער בחלעז חן יעקב׳ס היפטע מיבער דחז ריגען
פערענקט. **27.** דער אחן ספרחך: וחס איך גענען דען דער אחרגען
מיזט מויפגענגען. יעקב ספרחך: מיך וחס דיך ניכט גענען דוח
החבעסט איך דען פחרהער געזוגעט. **28.** יענער ספרחך לו אים:
ווח הייסעסט דוח? דיינער ספרחך: יעקב. **29.** ער ספרחך: דוח
זחלסט ניכט אהער יעקב גענחנט ווערדען, זחנדערן ישראל, דען
דוח האסט מוך דען פחרלוג געסטריטטען, איט גחטטליכעם ווזען,
מונד איט אנטען, מונד ביזט איהנען בייגעקחאמען. **30.** יעקב
פרחגטע מונד ספרחך: זחגע איר דחך דיינען נחאמען! יענער ספרחך:
ווחרום פרחגסט דוח כחך איינעם נחאמען? מונד זגנעטע איהן דחז־
ועלבסט. **31.** יעקב נעננטע דען חרט פניאל, דען איך החבע זיין
גחטטליכעם ווזען געזעהען, פחן חנגעזיכט לו חנגעזיכט, מונד איינע
פערזחן מיזט ערלעטטעט ווחרדען. **32.** דיח זחנגע פינג איהם חן לו
סיינען, חלס ער פחר פניאל פחרבייח קחם, מונד ער הינקטע חן
ייענר היפטע. **33.** דחרום עסען דיח קינדער ישראל ניכט דיח
ספחנחדער (הנשה, דעם חיבערספרונגעם), ווען מויך דען בחלעז
דער היפטע חיזט, בים מויך דען הייטיגען טחג, ווייל ער חן דען
בחלעז דער היפטע יעקב׳ס, חן דיח ספחנחדער געריהרט.

לג **1.** חלס יעקב זיינע מויגען חויפהוב, זחה ער עשו חנקחאמען,
איט פיער הונדערט אחן, דח טהיילטע ער זיינע קינדער חיין, מויך
לאה, מויך רחל מופר מויך דיח ביידען אחגדע. **2.** טטעלטע דיח אחג־
דע מונד איהרע קינדער פחרנע חן, לאה מונד איהר קינדער הער.

ויצא לא

גייגע, דאָס איך גיעאָלם לו דיר פֿאָר דיעזעס סטיינהויפֿען פֿאָרבייא
ליהע, אונד דוא גיעאָלם מ אויר פֿאָר דיעזעס סטיינהויפֿען, אונד
פֿאָר דיעזעס דענקאָהל פֿאָרבייא ליהעסט לוס בעזען. 53. דער
גאָטט אברהם'ס, אונד דער גאָטט נחור'ס אָבֿגען לוויטען אונס רי=
טען, (נאָוליך דיא גאָטטער מיהרער פֿאָרפֿאָהרען), אונד יעקב טוואור
בייא דער עהרפֿורכט זייגעס פֿאָטערס יצחק'ס. 54. יעקב טאָכטע=
טע אין סטיק פֿיעה אויך דעס בערגע אונד לוד זייגע פֿערוואָנדטען
אייז, גאָסטאָהל לו האָלטען. זיא היעלטען גאָסטאָהל, אונד חיבער=
נאָכטעטען אויך דעס בערגע.

לב

1. דעס אָבֿרגענס דרוך סטונד לבן אויך, קימטע זייגע ענקעל
אונד זייגע טאָכטער, אונד זעגנעטע זיא; זאָדאָן רייזטע לבן אָב אונד
קאָם וויעדער אין זייגע הייאָמאָטה לוריק. 2. יעקב אָבער גינג זייגעס
וועגעס וויטער, דאָ בעגעגנעטען מיהם ענגעל גאָטטעס. 3. יעקב
ספראָך: אָנס ער זיא זאָה, דיעזעס זייזט זיין לאָגער פֿאָן ענגעלן,
אונד נענטע דענזעלבען אָרט, מחנים, לווייא לאָגער.

וישלח

4. יעקב סיקטע באָטהען פֿאָר זיך הער, לו זייגעס ברודער עשו,
אין דאָס: לאָנד שעיר, אין דאָס בעזילדע אדום. 5. אונד בעפֿאָהל מיה=
כען וא: פֿאָלגט: אָזוי ספרעכט לו מייגעס העררן עשו! דיין קנעכט
יעקב לאָסט דיר זאָגען, מיך האָבע איך בייא לבן אויפֿגעהאָלטען, אונד
ביסהער פֿערוויילט. 6. דאָזעלבסט האָבע איך ערלאָנגט רינד אונד
עזעל, קלייגעס פֿיעה, קנעכט אונד מאָגד; נון סיקע איך, עם מייגעס
העררן קונד לו טהון, אום גענאָגעהייט אין דייגען אויגען לו פֿינדען.
7. דיא באָטהען קעהרטען לו יעקב לוריק אונד ספראָכען: ווייר זינד לו
דייגעס ברודער עשו גענאָאָגען, ער ליהעט דיר אויך ענטגעגען,
אונד פֿיער הונדערט מאָן מיט מיהם. 8. יעקב פֿירכטעטע זיך זעהר,
אונד מיהם וואָרד באָגע. ער טהיילטע דיא לייטע, וועלכע ער בייא
זיך האָטטע, ווי אויך דאָס לייגע. ער טהיילטע דיא הערדען, קעמעלען
אונד רינדפֿיעה אונד לוויא לאָגער. 9. דען ער ספראָך: ווען כון עשו אויך
קאָמאָט לו דעס מייגען לאָגער אונד סלאָגט עס, זא קאָן דאָך דאָס
מיבריגע לאָגער ענטרינגען. 10. יעקב ספראָך פֿערנער: גאָטט מיי=
נעס פֿאָטערס אברהם'ס. אונד גאָטט מייגעס פֿאָטערס יצחק'ס. עווי=
גער! דער דוא לו מיר גענפֿראָכען האָסט: קעהרע מין דיין לאָנד
אונד מין דייגען גענורטסאָרט לוריק, זא וויל איך דיר פֿערנער וואָהל=
טהון. 11. איך בין לו גרייג פֿיר אַלע וואָהלטהאָטען אונד אַלע
טרייא, וועלכע דוא דייגעס קנעכטע ערלייגט האָסט, דען בלאָס מיט
מייגעס סטעקען בין איך מיבער דיעזען ירדן גענאָגען אונד מילט
בין איך לו לוויא לאָגערן גענאָרדען. 12. ערעטטע איך דאָך פֿאָן
מייגעס ברודערס האָנד, פֿאָן עשו'ס האָנד; דען איך פֿירכטע מיהן
דאָס ער ניכט קאָמאָע, אונד אויך סלאָגע, דיא מוטטער מיט דען
קינדערן. 13. דוא האָבער האָסט גענפֿראָכען, איך ווילל דיר וואָהלטהון,
אונד דייגען נאָכען מאָכען, וויא מאָנד סאָנד אין מעערע, וועלכער פֿאָר
מענגע ניכט לו לאָהלען איזט. 14. ער בליעב אָלדאָ דיא: נאָכט,
אונד נאָהם, פֿאָן דעם, וואָס ער איט זיך פֿיהרטע, מיין גענטענק פֿיר
זייגען ברודער עשו. 15. לוויא הונדערט ליעזען, אונד לוואָלינ באָקע,

גינג ער העראים, מונד קאַם מין רחל׳ס נעלט. 34. רחל נאַהם מיט־
דעסטן דיא הויסגאַטלען, טהאַט זיא מין דען זאַטטעלקיסטן דעם קאַ־
מעלם, מונד זעטלטע זיך דאַראויף. מלויאַ דורכוויהלטע לבן דאַ: גאַלע
נעלט מונד פֿאַנד ניכטס. 35. רחל מבעל טפרחך נו מיהרעם פֿאַטער:
ווין הערר בעליעבע ניכט נו לירנען, דאַם איך ניכט מויפֿטטעהען קאַן,
ווייל איך עבען ווייבערסוואַכהייט האַבע; ער זוכטע מלויאַ מונד פֿאַנד
דיא גאַטלטן ניכט. 36. נון פֿערדראַם עם יעקב, מונד ער נאַקטע מיט
לבן, יעקב פֿינג פֿאַן מונד טפרחך נו לבן: ווען מיזט נון ווין פֿערברע־
כען? וואַ: מיזט ווינע זינדע? דאַם דוא איך זאַ נאַכגעזעלט האַסט.
37. דוא האַסט יא מלויע ווין גערחטהע דורכוויהלט, ווען האַסט דוא
פֿאַן דיינעם הויסראַטהע גפֿונדען? לעגע הער מין גענגעוואַרט ווי־
נער מונד דיינער פֿערוואַנדטען, דאַם זיא לויסטן מונם ביידען ענט־
סיידען. 38. דיעזע צוואַנציג יאַהרע, דיא איך ביים דיר געוועזען, האַ־
בען דיינע מאַפֿע מונד ציגען ניכט פֿערלאַאַטן, מונד דיא ווידער
דיינעם קלייגען פֿיהעם האַבע איך ניכט גענגעמען. 39. לערריסענע
האַבע איך דיר ניכט גענבראַכט איך מוסטע עם בימען, פֿאַן מיינער
האַנד קאַנגטעסט דוא פֿאַרדערן, ווען דעם טאַגעם מונד ווען דעם
נאַכטם גאַסטאַהלען ווארד. 40. ווא איך מיך פֿאַן טאַגע ווער, פֿערלעהר־
טע איך דיא היטלע, מונד ביים נאַכט דער פֿראַסט, מוין דער טלאַף
ווין מוים מיינען מוגען. 41. איך בין נון צוואַנציג יאַהרע מין דיינעם
הויז האַבע דיר גענדיענט פֿיערלעהן יאַהרע מום דיינע צוויא
טאַכטער, מונד זעקם יאַהרע מום דיין קלייגעם פֿיהע, דוא האַבער פֿער־
ווענדעלסט מיינע בעלאַהנונג נעהן מאל. 42. ווא ניכט דער גאַטט
מיינעם פֿאַטערם דער גאַטט אברהם׳ם, מונד דיא עהרפֿורכט יצחק׳ם
איך נום בייאַסטאַנד גענעזען ווארע, דוא האַטטעסט איך ווהל לעער
ווענגעטיקט. מיין עלענד מונד מיינער הארבייט האַט גאַטט
גענעהען, מונד דיא פֿאַרגאַנגע נאַכט ענטטיעדען. 43. לבן מנטוואַרטע־
טע מונד טפרחך נו יעקב: דיא טאַכטער זינד מיינע טאַכטער, דיא
זאַהנע מיינע זאַהנע, דאַ: קלייגע פֿיהע מיין קלייגעם פֿיהע, מונד מלויע
ווען דוא זיהסט גהאַרט איר נו; מלויין ווען קאַן איך מיינען טאַכטערן,
אַדער מיהרען קינדערן, וועלכע זיא גאַבאַרען האַבען, נון אַהר טהון?
44. קאַמאַט! ווער ווילען מיינען בונד לערטזיידען, איך מונד דוא,
ווען דער נום לייגכים זיין לוסטען איר מונד דיר. 45. יעקב נאַהם מיי־
נען סטיין דיכטעטע מיהן נום דענקאַל. 46. מונד טפרחך נו זינען
פֿערוואַנדטען: לעזעט סטיינע לוזאַמאַן! זיא גאַהאַן סטיינע, מאַכ־
טען מיינען הויפֿען, מונד מאַן טפיזעטע דאַזעלבסט מויף דעם סטיי־
הויפֿען. 47. לבן נאַנגטע מיהן יגר שהדותא, מונד יעקב נאַנגטע מיהן
גלעד. 48. דען לבן טפרחך: דיעזער סטיינהויפֿען זיא הייטע מין
לייגכים לוסטען איר מונד דיר; דאַהער נאַנגטע מאַן דען נאַמען גלעד.
49. ווא מויך מצפה, ווייל מאַן גאַזאַגט האַט, דער עוויגע ווירד עם
סוען לוסטען איר מונד דיר, ווען ווייר מויך מיינער דעם אַנדערן מוים
דעם גאַזיכטע קאַמאַן. 50. ווען דוא מיינע טאַכטער בעליידיגעסט,
אַדער ווען מיינען טאַכטערן נאַך אַנדערע ווייבער ניאַמט, זיא מיזט
נוואַר קיין מענש ר כטער לוסטען מונס, אַבער זיהע! גאַטט מיזט
לייגע לוסטען איר מונד דיר. 51. לבן טפרחך פֿערנער נו יעקב: היר
מיזט דיזער טטיינהויפֿען, מונד היער מיזט דיזע: דענקאַהל ווען־
כעם איך מויפֿגעוואַרפֿען האַבע לוסטען איר מונד דיר. 52. דיזער
סטיינהויפֿען כאַליך זיא לייגע, מונד דיזעס דענקאַהל זיא מויך

וון דאס דאז דעקאמהל געהאלבט, מוז איר זיין געליבדע געטהאן
האבט. כון אאבע דיך מויך ליעהע מוים דיזעם לאנדע, מוז קעהרע
מין דיין געבורטסלאנד צוריק. 14. רחל מוז לאה אנטוואָרטעטן,
מוז טפראכען צו מיהם: העבען וויר וואהל נאך טהיין אדער ערבע
מין מוזערס פאטערס הוים? 15. זימד ווילר מיהם ניכט וויא פרעמדע
געאכטעט דאס ער מוכם פערקויפט האבט? כון ווען ער כאך מוזער
געלד פערצעהרען. 16. דען אלזער רייכטהום, דען גאטט פאן מוזערן
פאטער אבגעוואנדערט, גאהאָרט מוכם, מוז מוזערען קינדערן, טהוע
אלזא אלעס, וואס דיר גאטט געזאגט האט. 17. יעקב אאכטע זיך
מוים, זעטצטע זיין קינדער מוז וויבער מוין דיא קאמעלע. 18. פיהר-
טע מוין אלע זיין פיהע, מוז אלע זיינע האבע, וועלכע ער ערוואָר-
בען, דאס מיינגעטהום נאוך וועלכעם ער זיך פרן ארם ערוואָרבען,
מוכ זו זיינעם פאטער יצחק זו לייזען, מין דאז לאנד כנען. 19. לבן
אבער וואר הינגעגאנגען זיין קויינעם פיהע זו סעערען, דאס סטאהל
רחל דיא גאטצען מיהרעם פאטערס. 20. עם געאנג אלזא דעם יעקב
דען ארמיטען לבן זו הינטערגעהען, מינדעם דיעזער לייאאנד אנ-
לייגטע, דאס ער פלויהען וואלטע. 21. אלזא עטפלאהה ער, מוז
אלעס וואס זיין וואר. ער אאכטע זיך מוין, גינג איבער דען סטראם,
מוז וואנדעטע זיך נאך דעם בערגע גלעד. 22. אם דריטטען טאגע
וואורדע דעם לבן אנגעזאגט, דאס יעקב עטפלאהען. 23. דא נאהם
ער זיינע פערוואנדטען מיט זיך, זעטצטע מיהם נאך זיעבען טאגע-
זען, אוז דעם בערגע גלעד. 24. גאטט אבער קאם
זו לבן, דעם ארמיטען, מיט נאכטליכען טרויאו, מוז ספראך זו מיהם:
היטע דיך, דאס דוז ניכט (פאן דער ריקרייזע) רעדעסט מיט יעקב,
וועדער מיט גוטען נאך מיט בעזען. 25. אלזא ערריכטע לבן דעם
יעקב; יעקב האטטע זיין צעלט אויפגעסלאגען אוין דעם בערגע, מוז
לבן מיט זיינען פערוואנדטען סלוגען מוין, אוין דעם בערגע גלעד.
26. דא ספראך לבן זו יעקב: וואס האסט דוז געטהאן, דאס דוז זיך
איין הערן געסטאהלען, מוז מיינע טעכטער וועגגעפיהרט האסט
ווי קריגסגefאנגענע? 27. וואזרום בים דוז זיך הייאלין געפלאהען,
מוז האסט איך אלזא בעסטאהלען? וואזרום האסט דוז איר עם ניכט
גע-אאגט, זיך האטטע איך דיך הינוועגגעסיקט איט פריידען מוז גע-
זאנגע, מיט פויקע מוז הארפע. 28. זיך אבער האסט דוז איך ניכט
מייכאהל מיינע זאהנע מוז טעכטער קיסען לאסען, זיעה, דוז האסט
מוכפערניפטיג געטהאן. 29. כון האבע איך דיא מאכט מין דער האנד,
איט איך טוין זו פערפאהרען, אללין דער גאטט מייערעם פאטערס
ספראך פאריגע נאכט זו איר, מוז זאגטע: היטע דיך איט יעקב
(פאן דער ריקרייזע) זו רעדען, וועדער מיט גוטען, נאך מיט בעזען.
30. מינדעסטען בים דוז כון מויך וועגגעגאנגען, ווייל דוז דיך זעהנטזוט
כאך דיינעם פאטערס הוים, וואזרום סטאהלסט דוז כאך מיינע גאטטער?
31. יעקב אאגטע זיך דיך היכוועגגעסיקט איט פריידען מוז גע-
טאנגע, מוז דאכטע, דוז אאכטעסט איר דיינע טעכטער איט גע-
וואלט וועגנעהאטען. 32. בייא וועם דוז אבער דיינע גאטטער פינדען
ווירסט, דער זאל ניכט לעבען בלייבען; מיט בייזאין מוזערער פער-
וואנדטען מוכטערכלע וואס פאן דעם דייניגען בייא איר איזט, מוז
כיא עם דיר. יעקב וואסטע נאהאליך ניכט, דאס זיא רחל געסטאהלען
האטטע. 33. לבן גינג מין יעקב'ס צעלט, מוז מין לאה'ס צעלט, מוז
מין דער ביידען מאגדע צעלט, מוז פאנד ניכטס. מוים לאה'ס צעלט

בלאָסונג דעם וויסטן, וועלכעם זאָן דען סטאָבען זיוט. 38. וועלטע דיא סטאָבע, וועלכע ער נעסאָלט האַטטע, זין דיא רינגען, זין דיא זאַמערטראָגע, וואָ נאָאָך דאַז קליינע פֿיעה היקאַמ נו טרינקען, דאַז וועלטע ער דיא סטאָבע דעם קליינען פֿיעה נעגען זיבער, דאָאיט זיא זיך ערהילטען, וועז זיא נו טרינקען קאַמען. 39 דאַם קליינע פֿיעה וואַרד היטליג, בייא דען סטאָבען, מוכד וואַרף פֿוסגעליכנעטע, קליין מוכד גראָסבֿלעקיגע יונגען. 40. דיעזע וואָאער טיידעטע יעקב מוכד וועדעט. דאַז חַנגעיכט דעם קליינען פֿיעהעם נעגען דאַז פֿוסגעליכנעטע, מוכד גענגען חַלועם דונקעלרחַטהע מונטער דעם קליינען פֿיעה לבן'ס, זייגע העערדען חַבער היעלט ער בעזאָנדערס מוכד טהאָט זיא ניכט מונטער דאַז קליינע פֿיעה לבן'ס. 41. וועז דאַז פֿריהליבֿיגע פֿיעה ערהילט וועדרען זאָלטע, זעלטע יעקב דיא סטאָבע פֿאָר דיא מוגען דעם קליינען פֿיעהעם, מום זיא דורך דיא סטאָבע בע לז ערהילטען. 42. וועז חַבער דאַז פֿיעה ספּאָטליבֿיג וואַרד, זעלטע ער זיא ניכט הין, חַלזאָ דאַם דיא ספּאָטליבֿיגען פֿיר לבן, דיא פֿריהליבֿיגען חַבער פֿיר יעקב וואַרען. 43. דער מאַן בריטעטע זיך מיבער דיא מאַסען זעהר מוים, מוכד האַטטע פֿיעל קליינעם פֿיעה, מאַגד מוכד קנעכטע, קאַמעלע מוכד עזעל.

לא 1. עם קאַמען חיהם דיא רעדען דער קינדער לבן'ס זו אַהרען, וועלכע ספראַכען: יעקב האַט חַלועם גענאַמען, וואַם מוזערם פֿאַטער געהאָרטע, מוכד פֿאַן מוזערם פֿאַטערס פֿערמָגען האַט ער דיזען שווערען רייכטהום מַנגעסאַפֿט. 2. יעקב זאַה מויך לבן'ס מַנגעזיכט, דאַם עם חיהם ניכט מעהר זאָ גינסטיג וואַר, חַלם גע־ טערן מוכד פֿאָרגעסטערן. 3. דער עווינע חַבער זאָגטע זו יעקב: קעהרע זין דאַז דיינער עלטערן מוכד זען דיינען געבורטסאָרט זוריק, מיך וויל מיט דיר זיין. 4. דאַהער סיקטע יעקב חויפֿ'ס פֿעלד זו זיינעם קליינען פֿיעהע, זיעם רחל מוכד לאה רופֿען. 5. מוכד ספּראַך זו חיהנען: מיך זעהע זאָ דעם מַנגעזיכט מייערעם פֿאַטערס, דאַם ער איר ניכט מעהר זאָ גינסטיג זיין, חַלם גענטערן מָדער פֿאָר־ געמטערן, חַבער דער גאָטט מייגעם פֿאַטערס חיזט מיט איר גע־ וועזען. 6. זען וויסט חיהר, דאַם מיך מייערעם פֿאַטער מיט חַלזער מייגער קראַפֿט געדיענט האַבע. 7. מייער פֿאַטער חַבער האַט מיך היגטערגאַנגען, מוכד האַט מייגען לָהנאַל פֿערָמָגדערט, יע־ דאָך האַט גאָטט ניכט לוגעגעבען דאַם ער איר בָזעם טהוע. 8. וען ער ספּראַך, דיא קליינֶפֿלעקיגען זָלזאָן דיין לָהן זיין, זָ וואַרף חַלועם קליינע פֿיעה קליינֶפֿלעקיגטע: מוכד וען ער ספּראַך, דיא פֿוסגעליכנעטען זָלזאָן דיין לָהן זיין, זָ וואַרף חַלועם פֿיעה פֿוסגעליכנעטע. 9. גָזטע מזו האַט דאַז פֿיעה מייערעם פֿאַטערס חַבגעזָגדערט מוכד איר גענגעבען. 10. זור לייט דאַז דאַז קליינע פֿיעה זיך ערהיל־ טע, הוב מיך זיין אויגען מויך מוכד זָהה מיך טרויאָע: דָ וואַרען דיא וידדער, וועלכע דאַז קליינע פֿיעה בעספרונגען, פֿוסגעליכנעטע. קליינֶפֿלעקיגטע, מוכד וויסגעסטרייפֿטע, 11. מוכד זיין ענגעל גָזטעם ספּראַך זו איר מיך טרויאָע: יעקב! מיך ספּראַך: היער בין מיך! 12. ער פֿוהר פֿאַרט העבע דיינע מויגען מויך מוכד זיעה, חַלע בָקע דיא דאַז קליינע פֿיעה בעספרונגען, זינד פֿוסגעליכנעטע, קליינֶפֿלעקיגטע, מוכד וויסגעסטרייפֿטע, דען מיך האַבע חַלועם גזזע־ הען, וואַם דיר לבן טהוע. 13. מיך בין דער גָזטע פֿאָן בית אל, חַלו־

זעלבע נאַכט. 17. גאָטט עראָהערטע לאה, זי ווערד סוואַנגער, מוזד גבראַך יעקב דען פֿינפֿטען זאָהן. 18. לאה טפֿראַך: גאָטט האַט מיך בעלאָהנט, דאַם מיך מיינעם מאַנכע מיינע מאַגד גע= געבען, מוזד נאַנגטע מיהן ישׂשכר. 19. מַבערמאַל ווערד לאה סוואַנגער, מוזד גבראַך דעם יעקב דען זעכסטען זאָהן. 20. דאַ טפֿראַך לאה: גאָטט האַט מיך מַבגעטהיילט, מיט מיינעם מאַנען טהיין, נוראַהר ווירד מיין מאַן מיט מיר ווָהנען, דען מיך האַבע מיהם זעכס זאָהנע גבראַרען, מוזד נאַנגטע מיהן זבולן. 21. הערנאַך מיהם זי דינה. 22. גאָטט בע= דאַכטע מויך רחל ווידער, עראָהערטע זי נאָויך, מוזד פֿפֿנעטע מיהרע גבאָרמוטטער. 23. זי ווערד סוואַנגער, גבאָר מיינען זאָהן מוזד טפֿראַך: גאָטט האַט מיין סמאַך היסוגענאָמען. 24. נאַנגטע מיהן יוסף, דאַ: היסט: דער עוויגע ווירד מיר נאָך מיינען גבאָרען. 25. מַלס רחל דען יוסף גבאָרען האַטטע טפֿראַך יעקב נו לבן: עגטלאַסע מיך, זאָ ווילל מיך מַן מיינען חרט, מוזד מין מיין לאַנד רייזען. 26. גיב מיר מיינע ווייבער, מוזד מיינע קינדער, מום וועלכע מיך דיר גדיענעט האַבע, זאָ ווילל מיך רייזען, דען דו ווייסט מיינען דיענסט, ווי מיך דיר גדיענט האַבע. 27. לבן מַנט= ווערטעט מיהם: קַמן מיך גסוואָגענהייט מין דיינען סויגען פֿינדען? מיך האַבע מַהנדוג, דאַם מיך דער עוויגע מום דיינעטווילען גסוג= נעט האַט. 28. מוזד טפֿראַך פֿערנער: בעסטימאַט מיר נור דיינען לאָהן, זאָ ווילל מיך מיהן גבאָרען. 29. יענער מַנטוואָרטעט מיהם: דוס ווייסט ווי מיך דיר גדיענט האַבע, מוזד וואָס דיין פֿיעה ביי מיר גסוואָרדען מיזט. 30. דען מיין וועניגעם, דאַ: דוס פֿאַר מיינער לייט גסאַבט האַמט, האַט זיך מין מיינע מענגע סויסגעבריטעט, זאָ האַט דער עוויגע דיך נאַך מיינעם מיינטריטט גסוגענעט, מוזד נון וואַן וועדע מויך מיך פֿיר דיס מיינגען? 31. ער טפֿראַך: וואָס זאָלל מיך דיר גבאָרען? יעקב טפֿראַך: דוס זאָלסט מיר ניכטס בע= טטימאַטען גבאָרען, ווען דוס מיר פֿאַלגעדעם טהון ווילסט, זאָ ווילל מיך ווידער דיינע הינדעהרען, מיבערגאַב עם ווייטען וואַה= רען. 32. מוזד דורכגעהען, דיין קלייניעם פֿיעה הייטע דורכגעהען, מוזד וואַנדערן פֿאַן דאַ מַב יעדעם סמאַך דאַם קלייניפֿלעקיג מדער גראָספֿלעקיג מיזט, מוזד פֿאַן דען וואַאַרען יעדעם דונקעלפֿאַרבע וואַם, ווי מויך וואַם גראָספֿלעקיג מדער קלייניפֿלעקיג מיזט מונטער דען לעגען, מוזד קינפֿ= טיג זאָל דערגלייכען מיין לאָהן זיין. 33. מיינע עהרליכקייט ווירד מיר דאַ: לייגכט גבאָרען, מַן מיינעם קינפֿטיגען טאָגע, ווען דוס ווירסט בייא מיינעם לאָהן קאָמען, דער פֿאַר דיינען מויגען מיזט, ווַם מונטער דען לעגען ניכט גראָסע מדער קלייניע פֿלעקען האַט, מוזד מונטער דען וואַאַרען ניכט דונקעלפֿאַרבע מיזט, זאָל בייא מיר גסטאָהלען זיין. 34. לבן טפֿראַך: וואָהלַן! עם זיי זי ווי דוס גע= טפֿראַכען. 35. מוזד זאָנדערטע דעמזעלבען טאָג מויס, דיא פֿוסגע= לייכנעטע מוזד גראָספֿלעקיגע באָקע, מויך מַלע קלייפֿלעקיגע מוזד גראָספֿלעקיגע לעגען, וואָ נור עטוואַם ווייסעס דאַרַן ווַהר, מויך מַל= לעס דונקעלפֿאַרבע מונטער דען וואַאַרען, מיבערגאַב עם זיינען זאָה= נען. 36. מוזד ליעס מיינען רוים פֿאַן דריי טאַגרייזען לוויטען זיך מוזד יעקב זיין. יעקב האַבער ווידעטע לבן'ס מיבריגעס קלייניעס פֿיעה. 37. יעקב נאָהם פֿריסע טטאַבע פֿאַן עספענהאָלץ, נוסבויאהאָלץ מוזד קאַסטאַניענאָלץ, סאָלטע דאַרַן ווייסע סטרייפֿען, דורך דיא ענט=

מויך לו רחל, הַבטט מַבער רחל ויעבער חָלם לאה, מוּנד דיזנטע
ביים מיהם נאָך פֿערנער ויעבען יַהרע. 31. חָלם דער עוויגע יהָה,
דאָם לאה גענאָמט ווַאר, חָפֿנעטיג ער מיהר געבאָרוטטער, רחל
מַבער ווַאר מוּנפֿרוכטבאָר. 32. לאה ווַארד סוואַנגער, מוּנד גע=
בַאר מיינען יהָה, דיזוען נאַנטט זיא ראובן, דען זיא ספרַאך: דער
עוויגע האָט מיין עלענד מַנגעזעהען, מוּנד נוּאהר ווירד מיין מאַן מיך
ליעבען. 33. זיא ווַארד מַבערוואַלם סוואַנגער, מוּנד געבאָר מיינען יהָה
מוּנד ספרַאך: ווייל דער עוויגע געהָערט, דאָם מיך געהָאָמט בין, זָא
גאָב ער מיר מויך דיזוען, מוּנד נאַנטט מיהן שמעון. 34. זיא ווַארד
מַבערוואַלם סוואַנגער, געבאָר מיינען יהָה מוּנד ספרַאך: נוּאהר
ווירד מיין מאַן מיר פֿערבונדען ווערדען, דען מיך האָבע מיהם דריא
יהָנע געבאָרען, דאַהער נאַנטט מאַן מיהן לוי. 35. זיא ווַארד פֿער=
נער סוואַנגער מוּנד געבאָר מיינען יהָה, דאָם ספרַאך זיא: כון ווייל מיך
דעם עוויגען דאַנקען, דאַרום נאַנטט זיא מיהם יהודה, יהָדאַן היעלט
זיא מיין איט געבאָרען.

ל 1. חָלם רחל יהָה, דאָם זיא דעם יעקב קיינע קינדער געבאָרען,
דאָ בעניידעטט רחל מיהרע טוועסטער, מוּנד ספרַאך צו יעקב: טאָפֿ=
פֿע איר קינדער, ווָאו ניכָט זָא טטערבע מיך. 2. דאָ ענטברַאנטט
יעקבם נאָרן מיבער רחל מוּנד ער ספרַאך: בין מיך דען מַאן דער
סטעלע גאָטטעס, ווועלכער דיר לייבעספרוכט פֿערזאָגט האָט? 3. זיא
ספרַאך: הייער מיזט מיינע מאָגד בלהה, קָאָמע צו מיהר, דאָם זיא
קינדער בעקָאָמע דיא מיך מויל מיינען סאָהָם ערליעהע, זיא ווערדע
מיך דורך זיא מוין געבויעט ווערדען. 4. זיא גאָב מיהם שָׁוָה מיהרע
מאָגד בלהה צור פֿרויא, מוּנד יעקב ווַאהנטע מיהר ביים. 5. בלהה
ווַארד סוואַנגער מוּנד געבאָר דעם יעקב מיינען יהָהן. 6. דאָ ספרַאך
רחל, גאָטט ווַאר מיין ריכָטער, מוּנד האָט מויך מיינע סטיממע ער=
הָערט, מוּנד איר מיינען יהָהן גענעבען, דאַרום נאַנטט זיא מיהן דן.
7. בלהה רחל'ס מאָגד ווַארד מַבערוואַלם סוואַנגער, מוּנד געבאָר
דעם יעקב דען צווייטען יהָהן. 8. דאָ ספרַאך רחל, ווען טאָיפֿערנס
גען גאָטטעס האָבע מיך איט מיינער טוועסטער גענוועטטיפֿערט,
בין מיהר מויך בייגעקָאָמען, מוּנד נאַנטט מיהן מויך נפתלי. 9. חָלם
לאה יהָה, דאָם זיא מיינגעהָלטען איט געבאָרען, נאַהם זיא מיהרע
מאָגד זלפה, גאָב זיא דעם יעקב צור פֿרויא. 10. דיעזע זלפה מאָגד
דער לאה גענאָר דעם יעקב מיינען יהָהן. 11. דאָ ספרַאך לאה:
דאָס גוטע גלויק מיזט געקָאָמען, (בגד), מוּנד נאַנטט מיהן גד.
12. זלפה מאָגד דער לאה געבאָר דעם יעקב מיינען צווייטען יהָהן.
13. דאָ ספרַאך לאה: צו מיינער גלויקזעליגקייט, דען דיא טאָכָטער
פֿרייזען מיך גלויקזעליג, מוּנד נאַנטט מיהן אשר. 14. ראובן גינג צור
צייט דער ווייצענערנדטע, פֿאָנד מַנדרין מויך דעם פֿעלדע, מוּנד בראַכ=
טע מיהן זיינער מוטטער לאה. דאָ ספרַאך רחל צו לאה, גיב
מיר דאָך מויך פֿאָן דיינעם יהָהנעם מַנדרין. 15. יענע ענטוואָרטעטע
מיזט עם ניכָט גענוג, דאָם דוא מיינען מאָן ווענניאָמען, זָא ווילסט
דוא נאָך מיינעם יהָהנעם מַנדרין מויך נעהָמען? רחל ספרַאך: ער
זָאל מויך דיעזע נאַכָט ביים דיר ליגען פֿיר דיינעם יהָהנעם מַנדרין.
16. חָלם יעקב אָבענדם פֿאָם פֿעלדע קָאָם, גינג לאה מיהם ענט=
גענען מוּנד ספרַאך: צו מיר קָאָמע! דען מיך האָבע דיך גענוי=
טהעט, פֿיר מיינעם יהָהנעם מַנדרין, מוּנד ער לָאג ביים מיהר דיזע

טעטען: וויר קענען חיהן. 6. ער ספרַך: חיזט ער בייא וואָהלויין? זיא אַנטוואָרטעטען: ער חיזט בייא וואָהלויין, דאַ קאָמאָט עבען זייא טאָכטער רחל מיט דעם קליינען פּיעה. 7. יעקב ספרַך: נאָך חיזט דער טאָג גרוֹס, עס חיזט דיא ליט נאָך ניכט, דאַ: פּיעה חיינלוטריי־ בען, טרֹנקט דאַ: קליינע פּיעה, חונד גיהעט הין חונד וויידער. 8. זיא אַנטוואָרטעטען: וויר קאָנען ניכט, בים אַלע העערדען זיך פּערזאַמאַלן, חונד מען דען סטיין פּאָן דער מינדונג דעם ברונעמס וועגוואָלט, אַלסדאַן טרֹנקען וויר דאַ: קליינע פּיעה. 9. חינדעם ער מיט חיהנען רעדעטע, קאַם רחל מען מיט דעם קליינען פּיעה חיהרעם פּאָטערס, דען זיא וואַר חיינע סאָפּערין. 10. אַלס יעקב זאָה רחל דיא טאָכטער לבן'ס זייגער אוטטער ברודער, חונד דאַ: קליינע פּיעה לבן'ס זייגער אוטטער ברודער, טרַכט יעקב הינלו, הוב דען סטיין פּאָן דער מינדונג דעם ברונעמס, חונד טרֹנקטע דאַ: קליינע פּיעה לבן'ס זייגער אוטטער ברודערס. 11. חונד יעקב קיסטע רחל, ערהאָב זיינע סטיאָע חונד וויינטע. 12. חוין זאָגטע יעקב דער רחל, דאַם ער חיהרעם פּאָטערס פּערוואַנדטער, נאָאוין רבקה'ס זאָהן זיא. זיא לויף חונד זאָגטע עס חיהרעם פּאָטער. 13. אַלס לבן דיא נאָכריכט פּאָן יעקב זייגער סוועסטער זאָהן האָרטע, לויף ער חיהם ענטגעגען, חואַרמטע חיהן, קיסטע חיהן, ברַכטע חיהן חין זיין הויס, חונד יעקב ערלאָהלטע דעם לבן אַלע דיעזע בעגעבענהייטען. 14. לבן ספרַך צו חיהם: וואָהרליך! דוא בימט מיין ביין חונד מיין פּלייש (חיין נאָהער מאַפּערוואַנדטער) אַלס ער מיינען פּאָטען אָנגאַט זאָג בייא חיהם וואָך. 15. ספרַך לבן צו חיהם: וויל דוא מיין פּערוואַנדטער ביזט, זאָלטעסט דוא חיר דאַרום חוואַנסט דיענען? זייגע חיר אַן, וואַס דיין לוהן זיין זאָל. 16. כון האַטטע לבן צוויי טאָכטער, דיא אַלטערע הים לאה, חונד דיא יינגסטע רחל. 17. לאה'ס חויגען וואַרען בלאָדע, רחל אַבער וואַר סאָן פּאָן גרעסטאַלט חונד סאָן פּאָאָ אַנטלין. 18. יעקב ליעבטע רחל, חונד ספרַך: חיך ווילל דיר זיעבען יאָהרע דיענען חום דיינע יינגסטע טאָכטער רחל. 19. לבן ספרַך: בעסער חיזט עס, חיך גיבע זיא דיר, אַלס חיינען אַנדערן, בלייבע בייא חיר! 20. דאַ־ רויף דיענטע יעקב זיעבען יאָהרע חום רחל; זיא וואַרען אַבער חין זיינע חויגען, ווייל זיא זיעבען יאָהרע פּאָר אַ קורצע צייט פּאָר חיהם. 21. יעקב ספרַך צו לבן: גיב חיר נוחעהר חיינע פּרויא, דען חיינע ליט זיינד חיזט הערוֹס, דאַם חיך חיהר בייאוואָהנע. 22. לבן פּערזאַמאַלטע חאַלע לייטע דעם אָרטס, חונד חאַכטע חיין גאַסטגעבאָט. 23. דעם אַבענדס נאָהם ער זיינע טאָכטער לאה, פּיהרטע זיא צו חיהם חונד יעקב וואָהנטע חיהר בייא. 24. לבן גאַב חיהר זיינע חאַגד זלפּה, כאָאוין זיינער טאָכטער לאה צור חאַגד. 25. אַלס דער חאָרגען קאַם, זיעהע, זאָ וואַר עס לאה; דאַ ספרַך ער צו לבן: וואָס האַסט דוא חיר געטאָהן? האַבע חיך דיר ניכט חום רחל גערזיענט? וואַרום האַסט דוא חיך דיר ניכט חום רחל גערזיענט? וואַרום האַסט דוא חיך דען בעטרַגען? לבן ספרַך: חין חונזערעם אָרטע פּפלעגט עס ניכט צו גאַסטעהען, דאַם חאַן דיא יינגסטע פּאָר דער חאָכטעסטען חויסגעבע. 27. האַלטע דיא האָכלייטוואָכע חיט דיזער חויס, זאָ זאָלסט דוא חוך דיזע בעקאָמען, פּיר דיען דיענסט, דען דוא בייא חיר גאַך זיעבען חאַנדערע יאָהרע דיענען זאָלסט. 28. יעקב טהאַט אַזוא; ער היעלט נאָאוין דיא האָכלייטוואָכע דער לאה חוים. דאַ גאַב חיהן לבן זיינע טאָכטער רחל צור פּרויא. 29. לבן גאַב זיינער טאָכטער רחל זיינע חאַגד בלהה צור חאַגד. 30 יעקב קאַם

10. יעקב לאָז אויס פֿאָן באר שבע, אונד רייזטע נעגען חרן.
11. אונטערוועגס קאָם ער אַן אייניגן אָרט, אונד מיבערנאַכטעטע
דאָזעלבסט, ווייל דיא זאָנע אונטערגינגאָגען ווַאר, נאָהם אייניגן פֿאָן
דאָן סטיינען דעם אָרטֶס, טהאָט אויהן אונטער זיינען קאָפּף, אונד
לעגטע זיך דאָזעלבסט נידער. 12. היער האָטטע ער אייניגן טרויס.
דאָ ווַאר אייניג ווייטער נעסטעלט אויף דער ערדע, מיהרע טפיטלע
אַבער רייכטע גען היממעל, אונד דיא ענגעל גאָטטעס סטיגען אויף
דאָזעלבען אויף אונד אַב. 13. דער עוויגע אַבער סטונד דרויף
אונד טפראַך: איך בין דער עוויגע, דער גאָטט דיינעס פֿאָטערס
אברהם'ס, אונד דער גאָטט יצחק'ס; דאָס לאַנד אויף וועלכעם דוא
ליעגסט, ווילל איך דיר אייניגבען, אונד דיינעם זאָאמען. 14. דיין
זאָאמען אַבער זָאלל זיין ווי דער סטויב דער ערדע, אונד דוא זָאלסט
דיך אויסברייטען, נעגען אָסטען, נעגען אָקסגען, נעגען מיטטער=
נאַכט אונד נעגען מיטטאָג, זָא דאָם זיך איט דיר אונד דיינעם זָאַ=
מען זָאלל נעסעגנעט ווערדען אלע פֿאָלקען דער ערדען. 15. זיעה! איך
ווערדע מיט דיר זיין, דיך אַלטהאַבען בעהיטהען, ווָהין דוא רייֿ=
זעסט, אונד דיך עַנדליך מין דיינעם זאָהן צוריקפֿיהרען, דען איך ווער=
דע דיך נידָט פֿערלאַסען, בים איך גאַנץ טהאָן, ווָאם איך דיר צוגעזאָגט
האָבע. 16. אַלס יעקב אויס זיינעם סלאָפֿע ערוואַכטע, ספראַך ער:
ווָאהרליך! דער עוויגע לייגטע זיך אַן דיעזעם אָרטע, אונד איך ווּסטע
נאַכט אויף נידָט. 17. ער פֿירכטעטע זיך, אונד ספראַך: ווי פֿורכט=
באַר איזט דיעזער אָרט! נידָטס אַנדערעס! היער איזט גאָטטעס
הויס, אונד היער דאָס טהאָר דעס היממעל (אויס ווועלכעם נאָאמען
דיא ערסייונגען גאָטטעס אויף ערדען קאָאמען.) 18. דעס אָרגענס
סטונד יעקב אויף, נאָהם דען סטיין, ווועלכען ער אונטער זיינען קאָפּף
געלעגט האַטטע, ערריכטעטע מיהן צום דענקמאָהל, אונד גאָס אָהל
אַבען דראַויף. 19. נעננטע דעמזעלבען אָרט, בית אל; דאָס פֿאָרהער
דער נאָאמען דער סטאַדט לוז ווַאר. 20. יעקב טהאָט מיין געלעבדע,
ווי ך פֿאָלגט: ווען גאָטט מיט איר זיין, אונד איך בעהיטהען ווירד,
אויף דיעזעם ווועגע, ווועלכען איך רייזע, איר אויך ברָאד זו עסען אונד
גאַוואַנד זום אַנקליידען גענעבען ווירד. 21. ווען איך פֿערנער בייט
ווָהלזיין מין מייגעם פֿאָטערם הויז זוריק קאָאמע, אונד דער עוויגע
איר אַלס סולגאָטט בייסטעהען ווירד. 22. זָא זָאלל דיעזער סטיין,
ווועלכען איך זום דענקמאָהל ערריכטעטע, גאָטטעס הוים זיין, (מיין
אָרט ווָאָ גאָטט רעזידירט אונד מיהר גענייגט ווירד), אונד אַלעס
ווָאָם דוא איר גיבסט, ווילל איך דיר פֿערלעהנטען.

כט 1. היערויף הוב יעקב זיינע פֿיסע אויף, אונד רייזטע מין דאָז
זאַנד דער אָרגענלאַנדער. 2. דאָ זָאה ער מייגען ברונגען אויף דעם
פֿעלדע, דריי היערדען קלייגעס פֿיעה זאַגען אום דען ברונגען הער,
דען פֿאָן דעזעלבען ברונגען טראָנקטע מען דיא היערדען, דער סטיין
אַבער אויף דעם אינדונג דעס ברונגעס ווָאר גרָאס. 3. דאָרום פֿלעג=
טען זיך דאָזעלבסט אַלע הירטען זו פֿערזאַאמעלן, זיא ווָאלצטען זוֹדען
דען סטיין פֿאָן דער אינדונג דעס ברונגעס, טרָאנקטען דאָז קלייגע
פֿיעה, אונד בראַכטען דען סטיין ווידער אויף דיא אינדונג דעס ברון=
נעס, אַן זיינע סטעלע. 4. יעקב טפראַך זו מיהנען: מיינע פֿרייגדע
ווָאָ זיד מיהר הער? זיא אַנטוואָרטעטען ווִיר זיגד פֿאָן חרן. 5. יע=
נער טפראַך זו מיהנען: קענגט איהר לבן, נאָהר'ס זָאהן? זיא אַנטוואָר=

הוב זייגע סטיאָע, אונד וויינטע. 39. מונד זיין פֿאַטער יצחק ער־
וויעדערטע: זאָ וויר דען דיין וואָהנזיטל זיין, וואָ פֿעטטיקייט דער
ערדע מיזט, מונד טהויט פֿאָן היאָבען הערַאָב. 40. דיין סוערדט
וויר דיך ערהַלטען, דייגע ברודער וירסט דוֹ דיענען, יעדאָך,
ווען דוֹ גענוג גע[illegible]יטטען, זיין יאָך פֿאָן דייגע האַלז וועראָפֿען.
41. עשו וואַר יעקב גרַאָל, וועגען דעס זענעם, דען חיהם זיין פֿאַ־
טער גענעגעטע, מונד עשו ספרַאָך מין זייגע העַרצען: דיא טרויער־
טאָגע מייגעם פֿאַטערס וועדען קאָמאָן, זאָ וויל איך מיינען בוֹ־
דער יעקב מוברינגען. 42. וואָן היגטערבראַכטע דער רבקה דיא
וואָרטע מיהרעם עלטעסטען זאָהנעס עשו'ס, דא סיקטע זיא, זיעם
מיהרען ייגגסטען זאָהן יעקב רופֿען, מונד ספרַאָך צו מיהם: זיעהע!
דיין ברודער עשו גענעט דאָמיט מוך דיך מוטוברינגען. 43. דאָהער
מיין זאָהן! גענאָרכע מיינער סטימאָע! מאַכע דיך מוין מונד פֿליהע
הין צו מייגע[illegible] ברודער לבן גען חרן. 44. בלייבע בייא מיהם מייניגע
ליט בים דייגעם ברודערם לאָרן פֿאָן דיר זיך חַבגעוועגדעט, 45. מונד
בים זיך חַבוועגדע דער לאָרן דייגעם ברודערם פֿאָן דיר, מונד ער
פֿערגעסען האַט, וואָם דוֹ מיהם גענהאַן, זאָ וויל איך חַלסדען טי־
קען, מונד דיך פֿאָן דאָ חַבהאָלען לאָסען. וואַרוך זאָל מיך מיירער בייי־
דע מוין מייגען טאָג בערויבט וועדען? 46. מונד רבקה ספרַאָך צו
יצחק: מיר מיזט דאָס לעבען לוויידער, פֿאָר דען טאָכטערן דעם חת.
וואָן יעקב פֿאָן דען טאָכטערן דעם חת מייגע הייראָטהעט, וויא דיזע
זיגד, פֿאָן דען טאָכטערן דעם לאָנדעם, וואָלו זאָל מיר דאָס לעבען?

כח 1. יצחק ריפֿט דעם יעקב, זענענטע מיהן, גאָב מיהם זייגע
בעפֿעהלע, מונד ספרַאָך צו מיהם: הייראָטהע קיינע פֿרויא פֿאָן דען
טאָכטערן כנען'ס. 2. מאַכע דיך מוין, רייזע נאָך פֿרן ארם, צום הויזע
בתואל'ס, דעם פֿאָטערס דייגער מוטטער, מונד נים דיר דאָרט מייגע
פֿרויא פֿאָן דען טאָכטערן לבן'ס, דעם ברודערס דייגער מוטטער.
3. דער אַלמאָכטיגע גאָטט זענענע דיך, מאַכע דיך פֿרוכטבאָר מונד
מעהרע דיך, דאָם דוֹ צו מייגער מענגע פֿאָלקערן וועדעסט.
4. מונד גיבע דיר אברהם'ס זענען, דיר מונד דייגעם זאָאָמען מיט
דיר, דאָם דוֹ דען לאַנד דייגעם מויפֿענטהאַלטעם מייגעהאָפֿט וועל־
כעם גאָטט דעם אברהם געטענקט האַט. 5. אַלזאָ מיקטע יצחק דען
יעקב הינוועג, מונד דיעזער רייסטע נאָך פֿדן ארם צו לבן פֿאָן ארם
דעם זאָהנע בתואל'ס, דעם ברודער רבקה'ס, דער מוטטער פֿאָן יעקב
מונד עשו. 6. אַלס נון עשי געוואָהר וואָרדען, דאָם יצחק דען יעקב
גענענגעטע, מונד נאָך פֿדן ארם גע[illegible]יקט, זיך פֿאָן דאָהער מיינע פֿרויא
צו נעהאָלען, נאָכדעם מיינדעם ער מיהן זענענטע, פֿערבאָט ער מיהם
נוגלייך מונד ספרַאָך: נים קיינע פֿרויא פֿאָן דען טאָכטערן כנען'ס.
7. מונד דאָם יעקב זייגע פֿאָטער מונד מוטטער גהאָרכטע
מונד נאָך פֿדן ארם גערייסט זייא. 8. דאָ מערקטע עשו, דאָם דיא
טאָכטער כנען'ס, מין דען חויגען זייגעם פֿאָטערס מיספֿאַלוג זינד.
9. דאָהער גינג עשו צו ישמעאל, מונד נאָהם, מיבער זייגע בימהערי־
גען פֿרויען, דיא מחלת טאָכטער ישמעאל'ס דעם זאָהנעס אברהם'ס
סוועסטער דער נביות, זיך צור פֿרויא.

ספרַך נו זייגען אֲהנע: וויא האַסט דוא זאַבאַלד עמוזאַם גענאַדען, איין זאַהן! דיעזער ספרַך: דער שויגע, דיין גאַטט האַט עס פאַר איך הערגעפיגט. 21. דאַ ספרַך יצחק נו יעקב קאַפּ דאָך נאַהער, דאַם זיך דיך בעטאַסטע איין זאַהן! אַב דוא זויך איין זאַהן עשו ביסט אַדער ניכט. 22. יעקב טראַט נאַהער נו זייגען פאַטער יצחק הין, דיעזער בעטאַסטע זיהן, זונד ספרַך: דיא סטיממע זיזט יעקב'ס סטיממע, דיא האַנדע זאַבער זיגד עשו'ס האַנדע. 23. ער erקאַנגטע זיהן נאַזאַ ניכט, ווייל זייגע האַנדע זאַ האַריג וואַרען, וויא דיא האַנדע זייגעס ברודערס עשו'ס, דאַהער זענגעטע ער זיהן. 24. ספרַך אַבער נאַכאַמאַל, ביסט דוא אַבער זויך איין זאַהן עשו? דיעזער ספרַך: זיך בין עס. 25. דאַ ספרַך ער, רייכע זיר הער! זאַ וויל זיך פאַן מייגעס זאַהנעס ווילדפרעט עסען, דאַזיט דיך מייגע זעעלע זענגע; ער רייכטע זיהם הין, זונד ער אַם, בראַכטע זיהם זויך וויין, זונד ער טראַנק. 26. דאַ ספרַך זיין פאַטער יצחק נו זיהם: קאַפּ דאָך נאַהער, זונד קיסע זיך איין זאַהן. 27. דיעזער קאַם נאַהער, קיסטע זיהן; אַם יענער דען גערוך זייגער קליידער ראַך, זענגעטע ער זיהן, זונד ספרַך: זיעה! דער גערוך מייגעס זאַהנעס זיזט וויא דער גערוך מייגעס פעלדעס, וועלכעס דער עוויגע גזעזענגעט האַט. 28. גאַטט גאַבע דיר פאַם טהויא דעס היממעלס, זונד פאַן דער erדע טעטיגקייט, גענטרייד זונד מאַסט דיא פיל= נ. 29. פאַלקער זיסען דיר דיענען, גאַלייכען זיך ביקקען פאַר דיר, וועדע דייגער בריידע= הערר! דייגער מוטטער זאַהנע ביקקען זיך פאַר דיר, פערפלוכט זייא וועד דיר פלוכט, זונד וועד דיך זענגעט גזעזענגעט. 30. אַלס נון יצחק פאַזעגדעט האַטטע יעקב נו זענגען, זונד יעקב זאַ עבען פאַן זייגעס פאַטער יצחק וועגגאַנגען זאַ קאַמען זיין ברודער עשו פאַן זייגער יאַגד נוריק. 31. זויך ער אַבַטע וואַהל= מאַקענדע גערייכטע, בראַכטע זייגעס פאַטער, זונד ספרַך נו זייגעס פאַטער: זיין פאַטער טטעהע זויך, זונד עסע פאַן דעס וויל= דפרעט דייגעס זאַהנעס, דאַזיט דיך זייגע זעעלע זענגע. 32. דאַ ספרַך זיין פאַטער יצחק נו זיהם: וועד ביסט דוא דען? ער ספרַך: זיך בין דיין erסטגעבאָרענער זאַהן עשו. 33. דאַ erסטאַק יצחק זיבער דיא מאַסען זעהר, זונד ספרַך: וועד זיזט דען אַזאַ יענער, זונד וואַ זאַבע זיך פאַן אַלעס דאַם קאַמסט, זונד זיהן גזעזענגעט האַבע? וויד זויך גזעזענגעט בלייבען. 34. אַלס עשו זייגעס פאַטערס וואַרטע האַרטע, טריב er זיך זויט זונד זיבערזויס יאַמערליך, זונד ספרַך נו זייגעס פאַטער זענגע איך דאָך זויך איין פאַטער. 35. דיעער ספרַך: דיין ברודער זיזט מיט היגטערליסט גערַמאַכען, זונד האַט דייגען זענגען היגגענאַמען. 36. יענער ספרַך: האַט er איך דעס= וועגען סאַן נוייא מאַל זונטערטרעטען, וויל er יעקב (זונטערטרע= טער) הייסט? זייגע erסטגעבורט האַט er גענאַמען, זונד זין זילט האַט er זויך זייגען זענגען גענאַמען, זונד ספרַך פאַטערס, האַסט דוא קיין זענגען נוריק בעהאַלטען? 37. יצחק אַנטוואָר= טעטע, זונד ספרַך נו עשו: דאַ זיך זיהן דיר נום העררן גזאַבַט, אַלע זייגע ברידער זיהם נו קנעכטען זונטערגעבען, זונד זיהן מיט גענטרייד זונד מאַסט פערזארגט, זאַ גזהע הין זיין זאַהן! וואַם זאַלל זיך טהון? 38. דאַ ספרַך עשו נו זייגעס פאַטער: האַסט דוא דען דען זון זייגען זענגען? זענגע זיך דאָך זויך זיין פאַטער! זונד er=

זיא, אונד זיא רייזטן אין פֿריעדען פֿאָן מיהם. 33. נאָך דען דאזען= בען טאָגע, קאָמען יצחק'ס קנעכטע אונד בערִיכטעטן מיהם וועגען דעם ברונעמס, וועלכען זיא גענראָבען, ספרחכען נו מיהם: וויר האָ= בען וואַסער גפֿונדען. 33. דיזען בראָנען נעמנטע ער שבעה דאָרום אייט דער נאָהאָען דער טטאָדט באר שבע, בים אויך דיזען טאָג. 34. אָלס עשו פֿיערליג יאָהר אָלט וואָר, הייראָטהעטע ער יהודית, טאָכטער דעם חתין באַרי, אונד בשמת, טאָכטער דעם חתין אילון. 35. דיזע אָכטען יצחק אונד רבקה פֿיעל הערצלייד.

כז 1. אָלס יצחק אָלט וואָרד, אונד זיינע אויגען זו טריבע וואָרען זיהען זו קאָנכען, רופֿט ער זיינען אָלטעסטען זאָהן עשו, טפרחָך זו מיהם: איין זאָהן! דיזער ספרחָך: הינר בין איך! 2. יצחר, טפרחָך: זיך וועלדע זון זיהר אָלט, אונד ווייס דען טאָג מיינעם טאָדעם ניכט. 3. זא נים זון דיין יאָגדגעראָטהע, דיין גוהענגע אונד דיינען באָגען, גוהע הינוים אויך דאָז פֿעלד עריאָגע איר מיין ווילדפרעט. 4. מאָכע איר סמאָקהאָפֿטע גערִיכטע, ווי זיך זיא גערן האָבע, אונד בריננע איר, דאָם זיך עסע, דאָמיט דיך מיינע זעעלע זגנע, בעפֿאָר זיך טטערבע. 5. רבקה האָרטע עם, אָלס יצחק איט זיינעם זאָהנע רעדעטע. זון גינג עשו אויך דאָז פֿעלד, ווילדפרעט זו יאָגען אונד היים זו בריננען. 6. רבקה אָבער ספרחָך זו מיהרעם זאָהנע יעקב: זיך האָבע דיינען פֿאָטער זו דיינעם ברודער עשו רעדעז האָרען. 7. בריננע איר ווילדפרעט, אונד מאָכע איר סמאָקהאָפֿטע גערִיכטע, דאָם זיך עסע, זו ווילל זיך פֿאָר דעם עווִיגען זגנגען, פֿאָר זיי= נעם טאָדע. 8. זון אויז זאָהן, גוהאָרכע מיינער סטיאָמע, וואָם זיך הייטע בעפֿעהלע. 9. גוהע זו דעם קלייזען פֿיהען, בריננע איר דאָהער מוייא גוטע ליגגענבאָקליין, דאָם זיך דיינעם פֿאָטער סמאָק= האָפֿטע גערִיכטע מאָכע, זויא ער גערן האָבע. 10. דיא זאָלסט דוא דיינעם פֿאָטער בריננען, דאָם ער עסע, דאָמיט ער דיך זגנגע, פֿאָר זיינעם טאָדע. 11. יעקב ספרחָך זו זיינער מוטטער רבקה, זיהע! אויז ברודער עשו אויט אויז האָרי= גער מאָן. 12. פֿיעללייכט בעטאָטטע איך אויז פֿאָטער, אונד גלאָטטער מאָן. 13. דיא מוטטער טפרחָך זו מיהם: דיין פֿלוך זאָל אויך קאָמען אויז זאָהן, גוהאָרכע נור מיינער טטיאָמע, אונד גוהע בריננ איר. 14. ער גינג, נאָהם, בראָכטע עם זיינער מוטטער, דיא מוטטער מאָכטע סמאָקהאָפֿטע ספייזען, זויא זיין פֿאָטער זיא גערנע האָטטע. 15. רבקה נאָהם דיא בעטטען קליידער מיהרעם עלטעטען זאָהנעם עשו, דיא בייא אויהר אויך 16. דיא הויזע וואָרען, בעקליידעטע מיהרען יינגמטען זאָהן יעקב. דיא פֿעללע דער יונגען זיעגען האָבער, זגטע זיא אויך זיינע האָנדע אָן, אונד אויך דאָז גלאָטטע זיינעם האָלזעם. 17. היערויך גאָב זיא דיא וואָהלסמאקענדע טפייזע אונד דאָז ברויד וועלכע זיא לוגערִיכטעטע האָטטע, מיהרעם זאָהנע יעקב אין דיא האָנד. 18. דיזער קאָם זו זיינעם פֿאָטער, אונד גלאָטטע: מיין פֿאָטער! ער טפרחָך היער בין איך, ווער בימט דוא מיין זאָהן! 19. יעקב טפרחָך זו זיינעם פֿאָטער: איך בין דיין עריטגעבאָרענער עשו, איך האָבע גטטהאָן וויא דוא זו איר גטפֿרחָגען האָטט, טטעהע זון אויך, זגלע דיך אונד עסע פֿאָן אייגעם וילדפֿרעט, דאָמיט דיין זגלע איך זגנגע. 20. יצחק

ויעש דעמ גמלען פאלק פאלגענדעם בעקלאגט אלכען: ווער דיע
יעמ אלן אדער זייער פרויא ויידעם טהוט, דער זאל מוזגעברלכט
ווערדען. 12. יצחק זאעט אין דיעזעמ לאנד, מוזד ערווארב אין
דאזעלבען יאהרע דען הונדערטפלאך, זא זענעטע איהן
דער עוויגע. 13. דער אלן גלאהם לו, ווארד מיאאער גראסער מוזד
גראסער, בים ער זעהר גראס ווארב. 14. ער האטע, קלייגעם פיה
מוזד ריגדפיעה, מוזד סטארקען פאקעדוים, זא דאם דיא פלשתים
מיהן בעניידעטען. 15. הזוע ברוגגען, ווען דיא קנעכטע זייגעם
פאטערם גענגרבען האטטען אין זייגעם פאטערם אברהם'ס לייטען,
פערסטאפפטען דיא פלשתים, מוזד פילזטען זיא אין מיט ערדע.
16. ענדזיך טפראך אבימלך צו יצחק: ליעהע פאן מוזם היגוע, דען
דו בימט מוזם פיעל צו מעכטיג געווארדען. 17. יצחק גינג אזוי
פאן דאן ווע טוג זייגע לעלטען אויף דעמ גרונדע גרר, מוזד נ
זעלטע זיך דאזעלבמט. 18. יצחק זיעם דיא ווידערברוגגען, דיא אטן
לו זייגעם פאטערם אברהם'ס לייטען גענגרבען, מוזד דיא פלשתים,
נאך אברהם'ס טאדעבען, פערסטאפפט האטטען, ווידער אויפגרא
בען, מוזד נאגגטע זיא אין דען נאמען, וועלכע איהנען זיין פאטער
גענגעבען האטטע. 19. אויך גרובען דיא קנעכטע יצחק'ס אין גרונ
דע, מוזד פאנדען דאזעלבמט זייגע קוועלע זעבענדיגען וואסערם.
20. הזויין דיא הירטען מוזם גרר נאגקטען אין יצחק'ס הירטען
טפראכען נאזויך: מוזזער אין דאס וואסער. ער נאגנטע דאהער
דען ברוגגען, עשק, (לאפקברוגגען), דען זיא האטטען אין מיהם גע
נאקט. 21. זיא גרובען זייגען אנדערען ברוגגען, טאבער אויך אין
דיעזען טטריטטען זיא; דאהער נאגנטע ער אין שטנה (פערהיג
דערונגסברוגגען). 22. ער ליקטע פאן דאן ווע גרוב זייגען אנדערען
ברוגגען, אין דעלכען זיא גיכט טטריטטען, דיעזען נאגנטע ער
רחבת, (פרייהייטסברוגגען) דען ער טפראך נון האט הגם דער
עוויגע רוים גאזאכט, מוזד וויר ווערדען ווידער צונעהאגן אין לאנ
דע. 23. פאן דאן גינג ער הינויף נאך באר שבע: 24. דער עוויגע
ערשיען אין דעזעלבען נאכט, מוזד טפראך: אין בין דער
גאטט דייגעם פאטערם אברהם'ס, פירכטע ניכטם! דען אין בין
אין דיר, מוזד ווילל דיך זענגען, מוזד דייגען זאמען אנהרען מוז
זייגעם דיענערם אברהם'ס ווילען. 25. ער בויעטע דאזעלבמט זיי
נען אלטאר, מוזד בעטהעטע אין נאמען דעם עוויגען טלוג דאן זיין
לעלט אויף, מוזד דיא קנעכטע יצחק'ס גרובען דאזעלבמט זייגען
ברוגגען. 26. אבימלך קאם פאן גדר צו אין, מוזד דאז געפאלגע
זייגער פערטרויטען, ווין אויך זיין העערפיהרער פיכל. 27. דאן
טפראך יצחק צו אין: ווארום קאמט אין הער צו אין? דאן אין אין
דאך האסט, מוזד אין פאן זייך זוענגעטריעבען האבט. 28. זיא
אנטוארטעטען: וויר האבען גענעהען, דאם דער עוויגע איט דיר
זיזט, דאן בעטאמטען ווירן, עמי זאל זיין זייד זיין צוישען מוזם, כאמ
זיך צוישען מוזם מוזד דיר, מוזד ווילל דיר וואהלען זיין בינדניס איט דיר
לעראנייגען. 29. דאם דוא מוזם ניכטם באזעם טהוסט, זא ווין ווילר
דיך ניכט בעריהרט, מוזד דיר ניכטם חלם גוטעם גענהאן, דאן ווילר
דיך אין פרייעדען לייהעו גענהייסען, יעלט בימט דוא זיין גענזענע
טער דעם עוויגען! 30. ער אאכטע אין מוזם זיין גאסטגעבאטה,
זיא אסען מוזד טראנקען. 31. סטאנדען דעם אמרגענס פריה אויף,
מוזד יעדער זוירטעטע דעמ אנדערען דען זייד: יצחק בעגליטטע

24. חלם כן מיהרע לייט קחק נוק געבארען, דאַ ווארען צווילינגע
אין מיהרעק לייבע. 25. דער ערשטע קחק העריס, ווי רחטה,
זייע גאנצע הויט ווי אין המארענער מאנטעל, אונד זיי נאנטען
מיהן עשו. 26. נאכהער אבער קחק זיין ברודער העריס, אונד זי=
ע האנד פאסטע אן עשוס פערזע, אונד ער נעננטע מיהן יעקב.
יצחק ווי זעכציג יאהר אלט, חלם זיי געבארען ווארדען. 27. די
קנאבען ווחסען, עשו ווארד מיין יאגדפערשטאנדיגער, אונד מיין
פעלדאן, יעקב אבער ווארד מיין פרוממער מאן, דער אין נעלטען
ווהנט. 28. יצחק ליעבטע דען עשו, דען ער אס פלעש זייענ ווילד=
פלעט, רבקה אבער ליעבטע דען יעקב. 29. יעקב קאכטע מיינמט
מיין גערעכט, אונד עשו קאם פאק פעלדע, אונד ווער אבגעמאטטעט.
30. דאַ ספראך עשו צו יעקב: לאס מיך דאך פלעזע דיעזעק רחטהען
גערעכטע קאמטען, דען מיך בין אבגעמאטטעט דאַרוק נענגטע מאן
מיהן אדום. 31. יעקב ספראך: פערקויפע מיר חויך זיינע
ערסטגעבורט. 32. דאַ ספראך עשו: זיעה! מיך געהע דאך נוק
טאדטע, ווחצו כילט מיר דיא ערסטגעבורט? 33. יעקב ספראך:
שווער מיר פלוזך דאַרויך. ער שווער מיהק אונד פערקויפטע זיינע
ערסטגעבורט דעק יעקב. 34. יעקב אבער גאב דעק עשו, ברויד,
אונד מיין גערעכט ליכזען; דיעזער אס, טראנק, עטוס חויך, אונד
גינג דאפען. אזו פערעכטעטע עשו דיא ערסטגעבורט.

כן 1. עס ווארד הונגערסנאטה מיק נאנדע, אויסער דער ערסטען
הונגערסנאטה, וועלכע אין דען לייטען אברהם'ס געוועזען, דאַ רייו=
ע יצחק נו אבימלך דעק קאניג דער פלשתים גען גרר. 2. דער
עוויגע ערשיען מיהק אונד ספראך: רייז ניכט הערהב גען מצרים,
ווהנע אין דעק נאנדע, וועלכעס איך דיר אנלייגען ווערדע. 3. הע=
ע דיך אין דיעזעק נאנדע חויך, אזו ווילל איך מיט דיר זיין, אונד
דיך זענגען, דיר אונד דייגעק זאמען, ווילל איך אלל דיעזע נאנדער מיט
מייגעבען אונד דען מייד האלטען דען איך דייגעק פאטער אברהם
געשווארען. 4. דייגען זאמען ווילל איך מעהרען אזו פיעל מענ סטער=
ע אק היממעל, אונד ווילל דייגעק זאמען אלל דיעזע נאנדער מייג=
געבען, אזו דאס זיך מיט דייגעק זאמען זענגען זאלל אלל פאלקער
דער ערדע. 5. נור בעלאהונג, ווייל אברהם מייגער סטיממע ג=
הארכק ווער, אונד מייגע פארטרייפט בעאבאכטעטע, נאמיק מייג
גאבאטהע, מייגע געזעלע, אונד מייגע לעהרען. 6. אזו בליב יצחק
מין גרר. 7. ווען דיא סטאדטלייטע זיך נאך זיינער פרוי ערקונדיג=
טען, ספראך ער: זי איז מייגע שוועסטער, דען ער פירכטעטע
זיך צו זאגען, זי איז מיט מייגע פרוי, דיא סטאדטלייטע מאכטען זיך
מואבריגגען, מק רבקה ווילען, דען זי איז סאק פאק מגעזיכט.
8. אלס ער נון לאנגע לייט דאַ ווער, טויעטע אבימלך קאניג דער
פלשתים, מייגסט דורכ'ס פענסטער אונד זאה דאס יצחק מיט זיינער
פרוי רבקה טערלטע. 9. דאַ ריף אבימלך דעק יצחק אונד ספראך:
זיעה! זי איז מיזט דייגע פרוי, ווי קאסט ד ח דען זאגען קאנגען, זי
איז מייגע שוועסטער? יצחק מגטוואָרטעטע מיהק: ווייל איך ג=
דאכט האבע, איך מאכטע מיהרעגטווילען מואקאמאען. 10. דאַ
ספראך אבימלך; וואס האסט דוא מוגס גטהאן? ווי ליכט האטטע
מיינער מוים דעק פאלקע דיינער פרוי בייאגעוואהנט, זאַ האַ=
טעסט דוא מיין פערשולדען מויך מוגס גערעכט. 11. אבימלך

כה 1. אברהם נחם ווידער חייכט פרויז דערען נחאטן ווחר קטורה. 2. דיעזע גבחר חיהם דען זמרן, דען יקשן, דען מדן, דען מדין דען ישבק חונד דען שוח. 3. יקשן לייגטע דען שבא דען דדן חונד דרן'ס קינדער ווחרען: דיח אשורים לטושים חונד לאומים. 4. מדין'ס קינדער ווחרען עיפה, עפר, חנך, אבידע חונד אלדעה. חלוע דיעזע זינד קינדער דער קטורה. 5. אברהם טענקטע דעם יצחק חל= ועם ווייגע. 6. דען קינדערן ווייבער קעבסווייבער חבער, גחב אברהם גועטענקע חונד סיקטע זיי פחן ווייבט ווחהנע יצחק (דחן על ועבסט נחך (עבטע) הימועג גבגען חחרגען, נחאוך חין דחז חחרגעלחנד. 7. דיעזעם זינד דיז לעבענסיחהרע אברהם'ס, וועלכע ער גועלעבט החטטע, חיין הונדערט פינף חונד זיבעניג יחהרע. 8. ווחדחן פער= סיעד אברהם חונד סטחרב, חין חייבט בעגליקטען חלטער, חיין גרייז, חונד לעבענסזחטט, חונד ווחרד חייגעטהחן בייז ווייבן פחרפחהרען. 9. ווייבע ווחהנע יצחק חונד ישמעאל, בעגרובען זיהן זיין דער החהולע מכפלה, חין דעם פעודע דעם חתין עפרון, ווחהנם צחר'ס וועלכער פחר ממרא ליעגט. 10. חין דעם פעודע, וועלכעס אברהם פחן דען קיי= דערן חת גועקויפט החטטע, דחזועלבסט ווחרד אברהם חונד ווייבע פרויז שרה בעגרחבען. 11. נחך דעם חבלעבען אברהם'ס, ווגנעטע גחטט ווייבען ווחהנע יצחק חונד ווחנט בייז דעם ברונבען דעם לעבענדיגען ולהענדען. 12. דיעזעם זיינט זיז גענעלטפחלגע פחן ישמעאל דעם ווחהנעם אברהם'ס, וועלכען הגר זיז חלריטע חגד דער שרה, דעם אברהם געבחרען. 13. דיעזעם זינד זיז נחחען דער קינדער ישמעאל זיהרען נחחען חונד זיהרער גענעלטפחלגע נחך: דער ערסטגעבחרענע ישמעאל'ס היעם נביות, הערנחך קדר, אדבאל חונד מבשם. 14. חונד משמע חונד דומה חונד משא. 15. חדד חונד תימא יטור נפיש חונד קדמה. 16. דיעזעם זינד זיז ווחהנע ישמעאל'ס, חונד דיעזעם זיהרע נחחען, חין זיהרען גועהפען, חונד חין זיה= רען טולחמערן, נחך זחלך טטחחפירטען נחך זיהרען נחלינחנען. 17. דיז לעבענסיחהרע דעם ישמעאל ווחרען הונדערט יחהר חונד דרייסיג ווחרד בייז ווייבען ווחהנע יצחק חונד ישמעאל'ס ברודער. 18. דיז ישמעאלים ווחהנטען פחן חוילה חן בים שור, ווועלכעם פחר מצרים ליעגט, בים נחך אשור הין. ישמעאל נחג חלוח לור זייטע חלנער זייכער בריידער.

תולדות

19. דיעזעם זיינט דיז גענעלטפחלגע פחן יצחק ווחהן אברהם'ס. אברהם הזט יצחק גענייגט. 20. יצחק ווחר פיערציג יחהר חלט, חלס ער רבקה, דיז טחכטער דעם ארמיטען בחיז'ס חוים פדן ארם, דיז טוועסטער דעם ארמיטען לבן'ס, לור פרויז נחהם. 21. יצחק פלעהעטע לום עוויגען חוסן זייכער פרויז ווילען, דען זיז ווחר חוכ= פרוכטבחר. דער עוויגע ליעס זיך פחן מיהם ערפלעהעז, חונד זיז פרויז רבקה ווחרד טוחנגער. 22. כון בעוועגטען זיך דיז קינדער העפטיג אין מיהר, דח טפרחך זיז: ווען דעם חלוח מיוט ווחרום הח= בע איך עס דען געוויכטעט? חונד גינג דען עוויגען לו בעפרחגען. 23. דער עוויגע ליעס מיהר זחגען: לווייז פחלקער זינד אין דיינעם לייב, לווייז כחטליחכען זחנדערן זיך פחן דיינעם חייגעווייד, כחליחן חיוט אחכטיגער חלס כחליחן, דער חלטערע ווירד דעם יינגערן דיענען.

זע, מוכ דיא מראכטונדער מן איהרע המגדע. 48. כייגטע איך מוכ
וחרך איך הין, דען עוויגען מגלובעטהען, ומבטע דען עוויגען, דען
גחטט איינעם הערכן אברהם, דער איך, מויך דען ריכטיגען וועג
געפיהרט החט, איינעם הערכן ברודערס טוכטער פיר זיינען וחהן
לו נעהמען. 49. וחלוט איהר כון געוחגענהייט מוכ טרייע גענגען
איינען הערכן לייגען, זיך זחגט עס איר, וזך מבער ניכט, זיך זחגט
עס איר כור, דחם איך מוך רעכטען חדער לור לינקען וועגע.
50. היערויך חגטוחרטעטע לבן מוכ בחואל, מוכ ספרחכען: דיא
זחכע איזט פחן דעם עוויגען סחן עגטטיעדען, וויר קחננען דיר
ניכטם אעהר זחגען, וועדער בחזעם נחך גוטעם. 51. היער איזט
רבקה פחר דיר, כים זיא מוכ רייזע דחם זיא דיינעם הערכן וחהנם
פרויא וועדע, וויא דער עוויגע גענספרחכען החט. 52. חלם כון דער
קנעכט אברהם'ס איהרע ווחרטע פערנחהם, וחרך ער זיך לור ערדע,
דען עוויגען מגלובעטהען. 53. מוכ דער קנעכט נחג הערפחר זיל-
בערן מוכ גחלדע גענחיידע, מוכ קליידונגען, גחב עם דער רבקה,
מוכ מגדערע קחמטבחרקייטען טענקטע ער מיהרעם ברודער, מוכ
מיהרער אוטטער. 54. חלפדחן חסען זיא, מוכ טרחנקען, ער, מוכ
דיא לייטע, וועכע איט מיהם וחרען, מוכ מיבערנחכטעטען. חלם
זיא דעם אחרגענם אויפטונדען, ספרחך ער: סיקט איך פחרט נו
איינעם הערכן! 55. דח ספרחך מיהר ברודער מוכ מיהרע אוטטער,
וחם דח: אחדכען נחך זיין יחהר, חדער לעהן אחנחטהע, ביזא מוכם
בלייבען, הגערנחך אחג זיא רייזען. 56. ער ספרחך נו מיהנען, הח-
טעט איך ניכט מויך! דח דער עוויגע איינע רייזע החט זיך גלויקליך
זיין לחסען, סיקט איך פחרע, דחם איך נו איינעם הערכן רייזע.
57. זיא ספרחכען. וויר ווחלען דח: אחדכען רופען מוכ זיא זעלבסט
פרחגען. 58. זיא רופטען דער רבקה, מוכ ספרחכען נו מיהר:
ווילסט דוא איט דיעזעם אחנגע רייזען? זיא ספרחך: איך ווילל רייזען.
59. זיא לייסען חלזחך מיהרע סוועסטער, רבקה, מוכ מיהרע חמאע,
מוכ אברהם'ס קנעכט איט זייגען לייטען לעהנען. 60. זיא זעגנעטען
רבקה, מוכ ספרחכען נו מיהר: אוזערע סוועסטער, זך! דחם דוא
נו טויזעגד אחל טויזעגדען ווערדעסט, מוכ דיין זחחאען דח: טהחר
זייגער פיינדע ערחבערע. 61. רבקה מוכ מיהרע קחמערחגדע
אחכטען זיך אויך, רייטטען מויך דען קחמעלען, מוכ רייזטען דעם
מחנגע נחך, חלזך נחהם דער קנעכט רבקה מוכ רייזטע. 62. יצחק
קחם עבען פחן דער רייזע נחך דעם ברוננען דעם לעבענדיגען זע-
העגדען; ער וחהנטע חבער אים זידליכען לחגדע. 63. חלם כון יצחק
זיך ערגינג מויך דעם פעלדע גענגען חבענד, הוב ער זיינע אויגען
מויך, מוכ ווחרד געוחהר, דחם קחמעלע קחמען. 64. וזיא חבער
רבקה מיהרע מויגען מויפהוב, מוכ יצחק געזחהר ווחרד, פיעל זיא
פחם קחמעלע. 65. מוכ ספרחך לום קנעכטע, ווער איזט דער אחן
דחרט, דער מוכם מויך דעם פעלדע עגטגענגען געהט? דער קנעכט
ספרחך: דח איזט אזין הערר. זיא נחהם דען שלייער, חוכ פער-
הילטע זיך. 66. דער קנעכט ערלחהלטע דעם יצחק חלל דינגע,
דיא ער מויסגעריכטעט החטטע. 67. יצחק פיהרטע זיא אין דח:
געלעלט זייער אוטטער שרה, היירחטהעטע רבקה, מוכ זיא ווחרד
זייע פרויא. יצחק ליעבטע זיא, מוכ טרחסטעטע זיך, מיבער דען
פערלוסט זייער אוטטער.

קוועלע: 30. נאָולינ נאַכדעם ער דען נאַוענדינג, האָט דיא מראָבאָ־
דער מן דען האָנדען זייער סוועסטער בעזוהען, האָט דיא ווערטע
זייער סוועסטער רבקה גהערט, מלם זיא זאָגטע, דיעזעם האַט
דער מאַן צו איר גהספראָכען, ער קאַם הולוֹ צו דעם מאַנע הין,
דער נאָך בייא דען קאַמעלען מן דער קוועלע סטאַנד. 31. האָט
ספראַך: קאָם הערין, בענעגנעטער דעם עוויגען! ווארום סטעהסט
דו דרויסען? איך האָבע דאָס הויס גהעריימט, האָט אויך מייכען מרט
פּיר דיא קאַמעלען. 32. דער מאַן קאַם אין דאָס הויס, מאַן זאַטטל־
טע דיא קאַמעלען מַב, יעמאַנד גאָב דען קאַמעלען סטרוהה האָט
פּוטטער, אויך וואַסער זייער פּיסע צו וואַשען, האָט דיא פּיסע דער
לייטע, וועלכע איט אים וואַרען. 33. עס וואַרד אים פּאָרגעזעטצט
צו עסען פר דער מבער ספראַך: איך וועדע ניכט עסען, בים איך זייע
וואַרטע פּאָרגעברַכט האָבע. מאַן מנטוואָרטעטע: רֶן רעדע דען!
34. יעענער ספראַך: איך בין אייען קנעכט אברהם'ס. 35. דער
עוויגע האָט מייכען העררן רייכליך גענעגנעט, דאָס ער גרוס גע־
וואָרדען, ער גאָב אים סאָפּע אונד רינדער, זילבער אונד גאָלד,
קנעכטע אונד מאָגדע, קאַמעלען אונד עזעל. 36. דאָס האָט שרה,
מייכעם העררן וויב, מייכעק העררן מייכען זאָהן אין מיהרעק מלטער
גענבאָרען, דיעזעק סענקטע ער מלעס זייניגע. 37. מן בעסוואָר איך
אין הערר אויך דיעזע וואָרטע: דוא זאָלסט מייכעק זאָהנע קיינע
פּרויא נעהמען פּאָן דען טאָכטערן דעס כנעניטיסען פּאָלקעס, אין
דעסען לאַנד איך וואָהנע. 38. פּיעלמעהר זאָלסט דוא אין מייכעס
פּאָטערס היזע אונד צו מייכעק גענעלעטע גאָהען, מייכעק זאָהנע
מייכע פּרויא צו נעהמען. 39. איך ספראַך צו מייכעק העררן, פיעל־
לייכט ווירד דיא פּרויא איר כיכט נאָכפּאָלגען וואָלטען. 40. דאָ ספראַך
ער צו איר: דער עוויגע פּאָר דעק איך גענאַדעלט בין, ווירד זייכען
ענגעל איט דיר זענדען, האָנד דייכע רייזע גלוקען לאַסען, דאָס דוא
מייכעק זאָהנע מייכע פּרויא נעהמסט אוים מייכעק גענעלעטע, אונד
אוים מייכעס פּאָטערס הויזע. 41. נור וואָדאָן בימט דוא פּרייא פּאָן
מייכעק מיידע, ווען דוא צו מייכעק גענעלעטע קאָמעמט; ווען מאָן
זיא דיר וואָדאָן כיכט גאָבען, זיא בימט דוא פּרייא פּאָן מייכעק מיי־
דע. 42. נון קאַם איך הייטע צו דער קוועלע אונד טפּראַך: ך עוי־
גער! דוא גאָטט מייכעס העררן אברהם! ווען דוא דען ווענ וועלמט
גלוקען לאַסען, וועלכען איך גאָהע. 43. היער סטעהע איך, בייא
דער וואַסערקוועלע; ווען נון מיין־מאָדכען, דאָס הערוים קאָמט צו
סאָפּען אונד איך ספרעכע צו איהר: לאַס איך דאָך מיין וועניג וואַ־
סער הוים דייכעק מייער טרינקען! 44. זיא זאָגער טפריכט: דוא
קאַמעסט טרינקען, איך וועל אָבער אויך פּיר דייכע קאַמעלען סאָפּ־
פּען, זיא ווירד דיעזעס דיא פּרויא זיין, דיא דער עוויגע פּיר מייכעס
העררן זאָהן בעסטיממט האָט. 45. איך האָטטע נאָך כיכט אויפּגע־
הערט מין מייכעק הערצען צו ספרעכען, זיא קאַם רבקה הערוים,
איט דעק מייער אויך איהרער טולטער. זיא גינג העראָב צור קוועל־
ע, אונד טאָפּפּטע, איך ספראַך צו איהר: לאַס איך דאָך טרינקען.
46. דאָ מיילטע זיא זיעס דען מייער העראָב, ספראַך: טרינקע!
איך וועל אויך דייכע קאַמעלע טראָנקען. איך טראַנק, אונד זיא
טראָנקטע אויך דיא קאַמעלע. 47. איך פּראַגטע זיא וועמען טאָכ־
טער בימט דוא? זיא ספראַך: בתואל'ס טאָכטער, נחור'ס זאָהנעס,
דען מיהם מלכה גענאָרען. דאָ לענטע איך דען רינג מן מיהרע נא־

לוריק. 9. דער קנעכט לעגט זיינע האַנד מונטער זיינעם הערן היפֿטע, מונד סוואור מיהם מויל דיעזע חברעדע. 10. דער קנעכט נאַהם לעהן קאַמעלע, פֿאַן זיינעם הערלן קאַמעלען, מונד רייזטע; האַטטע מיט זיך פֿאַן חלולען גיטערן זיינעם הערלן, מאַכטע זיך מויל מונד גינג נאַך ארם נהרים, נאַך דער סטאַדט דעם נחור׳ם. 11. דיא קאַמעלע ליעם עד מויסערהאַלב דער סטאַדט זיך לאַגערן, ביים דעם ברונעלן לוך חבעדלייט, דא דיא דירנען הערוים לו קאַמען פֿלעגען, וואַסער לו האַלען. 12. מונד ספראַך: א ע ויגער! דוא גאַטט מיינעם הערלן אברהם! לאַם מיר עם דאַך הייטע גלינקלען, מונד ערלייגע מיינעם הערלן אברהם גנאַדע. 13. מיך סטעהע היער ביים דער וואַסערקוועל! מונד דיא טאַכטער דער סטאַדטלייטע קאַמען העלרוים וואַסער לו סאַפֿען. 14. וועלכע מיין מאַדכען קאַמעט, לו וועלכעם מיך ספרעכע, האַלטע דאַך דיינען מיעער הער, דאַם מיך טרינקע, מונד זיא ספריכט: טרינקע, מונד דיינע קאַמעלע ווילל מיך מויך טראַנקען, דיאזעלבע האַסט דוא דיינעם קנעכטע יצחק בעסטימט, מונד דאַם מיהר ווערדע מיך ערקענעלן, דאַם דוא מיינעם הערלן גנאַדע ערלייגט האַסט. 15. בעפֿאַר ער מויסגערעדעט האַטטע, קאַם הערוים רבקה, (זיא ווער גענאַרטען דעם בתואל זאַהן מלכה, דיא נחור׳ם, אברהם׳ם ברודערם פֿרוים ווער), מונד זיא האַטטע מיהרען מיעער מויל דער סולטער. 16. דאַם מאַדכען ווער זעהר טאַן פֿאַן מאַנזעהען, כאַך מיינע יונגפֿער, מונד קיין מאַן האַטטע זיא ערקאַננט. זיא גינג העראַב לור קוועלע, פֿילטע מיהרען מיעער מונד קאַם הערויל. 17. דער קנעכט ליעף מיהר עגטגעגען, מונד ספראַך: לאַם מיך דאַך מיין וועניג וואַסער סויפֿען מוים דיינעם מיעער. 18. זיא ספראַך: טרינקע מיין הערר! מיילטע, נאַהם דען מיעער הערונטער מין דיא האַנד, מונד גאַב מיהם לו טרינקען. 19. לאַם זיא מיהם גענוג גענגעבען האַטטע, ספראַך זיא: מויך פֿיר דיינע קאַמעלע ווילל מיך סאַפֿען, ביס זיא גענוג געטרונקען האַבען. 20. מיילטע, גאַם מיהרען מיעער מין דיא טראַנקרינגע מוים, ליעף ווידער לום ברונעלן, מום אהער לו סאַפֿען, מונד סאַפֿטע פֿיר אַלע זיינע קאַמעלע. 21. דער מאַן ערסטוינטע מיבער זיא, סוויגג האַבער סטילל, מום לו ערקאַננט: זיא גינג העראַב לור קוועלע, פֿילטע מיהרען מיעער מונד קאַם הערויל. 17. דער קנעכט ליעף מיהר עגטגעגען, מונד ספראַך: לאַם מיך דאַך מיין וועניג וואַסער סויפֿען מוים דיינעם מיעער. 18. זיא ספראַך: טרינקע מיין הערר! מיילטע, נאַהם דען מיעער הערונטער מין דיא האַנד, מונד גאַב מיהם לו טרינקען. 19. לאַם זיא מיהם גענוג גענגעבען האַטטע, ספראַך זיא: מויך פֿיר דיינע קאַמעלע ווילל מיך סאַפֿען, ביס זיא גענוג גענרונקען האַבען. 20. מיילטע, גאַם מיהרען מיעער מין דיא טראַנקרינגע מוים, ליעף ווידער לום ברונעלן, מום אהער לו סאַפֿען, מונד סאַפֿטע פֿיר אַלע זיינע קאַמעלע. 21. דער מאַן ערסטוינטע מיבער זיא, סוויגג האַבער סטילל, מום לו ערקאַננט. זיא גינג העראַב לור קוועלע, פֿילטע מיהרען מיעער מונד קאַם הערויל. 22. לאַם לון דיא קאַמעלע פֿילל גענרונקען האַטטען, נאַהם דער מאַן מיינען גאָלדענען נאַזענרינג, מיינען האַלבען שקל מאַן געווי׳כט, מונד לוייא האַרמבאַנדער מאַן מיהרע האַנדע, לעהן שקל מאַן גענוי׳כט. 23. מונד ספראַך: ווענען טאַכטער בימט דוא? זאַג מיר דאַך, אַב מין דיינעם פֿאַטערם הוים פלאַץ פֿיר מונם זיא, לור נאַכטהערבערגע. 24. זיא ספראַך: מיך בין מיינע טאַכטער בתואל׳ם, דעם זאַהנעם דער מלכה, דען זיא דעם נחור׳ם גענבאַרען. 25. מונד זיא זאַגטע פֿערנער: סטרוה מונד פֿוטטער האַבען וויר פֿיעל, מויך פלאַץ לו מיבערנאַכטען. 26. דא נייגטע זיך דער מאַן מונד וואַרף זיך הין דען עוויגען אַלוהעטהען. 27. מונד ספראַך: געלאַבט זיא דער עוויגע, דער גאַטט מיינעם הערלן אברהם, וועלכער זיינע גנאַדע מונד טרייע מיינעם הערלן ניכט עגטלאַגען האַט, מיך בין, מויך דעם רעכטען וועגע, וועלכען איך דער עוויגע גענפֿיהרט האַט, אַם הויז מיינעם הערלן ברודערם. 28. דיא יונגפֿער לויף, ערלאַהלטע אים הויז אירער מוטטער דיעזע בעגעבענהייט. 29. רבקה האַטטע מיינען ברודער דעסען נאַמען וואַר לבן דיעזער לויף, לו דעם מאַנכע היגוים, לור

ייִנער סטאַרט קאַמאַטן, ספרתך כאַמוך: 11. ניכט פֿוּן אין הערר!
האָרע איך! דאַ: פֿעלד האָבע מיך דיר היראיט געגעבען, חונד דיא
האָהלע וועלכע דאַרין זיוֹט, זיין דיר מיך געגעבען, פֿאַר דען מויגען
אייִנער לאַנדסלייטע זיין זיא דיר געגעבען, בעגראָבע טוֹר דיינען
טאָדטען. 12. דאַ ביקטע איך אברהם פֿאַר דעם פֿאָלק דעם לאַנדעם.
13. חונד רעדעטע זיא עפֿרון, דאָם עם דאַ: פֿאָלק דעם לאַנדעם
פֿערנאָהמען, זיא פֿאָלגט: אאָבער טאָ איך טוֹר האָלען! זוֹ האָטטע
מיך דאַ: זילבער פֿיר דאַ: פֿעלד געגעבען, ניא עם פֿאָן איר מַן; מַוס=
דען וויל מיך אייִנען טאָדטען דאַזעלבסט בעגראָבען: 14. עפֿרון מַנט=
וואָרטעטע דעם אברהם, ספרתך כאַמוך לו מיהם: 15. איין הערר!
האָרע איך, איין טויִק לאַנדעם, פֿאָן פֿיער הונדערט שקל זילבער,
וואָס בעדייטעט דאַ: לוויסען איר חונד דיר? בעגראָבע טוֹר דיינען
טאָדטען. 16. אברהם אערקטע דיא וואָרטע דעם עפֿרון, חונד ער,
אברהם וואָג מיהם, דעם עפֿרון דאַ: זילבער לו, וועלכעם ער בע=
סטיאַט האַטטע, דאָם עם דיא קינדער חת פֿערנאָהמען, פֿיער הונ=
דערט שקל כאַמוך, בייא יעדעם קויפֿאַנגע חוימלוגעבען. 17. דאַ:
דורך בעסטאַנד עפֿרון'ס פֿעלד וועלכעם לו מכפלה וואָר, דאַ: פֿאָר
ממרא זיטגט, דאַ: פֿעלד איט דער האָהלע אין דאַזעלבען, איט אַלען
בייאַען חויף דעם פֿעלדע, דיא אין דעם גאַנצען בעלירק חואהער וואַ=
רען, 18. דעם אברהם לום אַנקויף, פֿאַר דען חויגען דער קינדער
חת אַלער דערען, דיא אין דאַ: טהאָר זייִנער סטאַדט קאַמאַן.
19. נאָכהער בעגראָב אברהם זיין פֿרויא שרה, אין דער האָהלע
חויף דעם פֿעלדע לו מכפלה פֿאַר ממרא, דאַזעלבע איוֹט חברון אין
לאַנדע כנען. 20. אַלזאָ בליבע דאַ: פֿעלד איט דער האָהלע דאַרין,
דעם אברהם לום ערבעגראָבנים פֿאָן דען קינדערן חת.

כד 1. אברהם וואַרד אַלט, האַטטע האָהעם אַלטער ערייִכט,
חונד דער עוויגע האַטטע אים גאַנצעם אייבעראַלל. 2. דאַ ספרתך
אברהם לו זייִנעם קנעכטע, דעם אַלטעסטען זייִנעם הויזעם, דער אי=
בער אַלעס זיינע, דאַ: פֿעלד איט דער האָהלע אין דאַזעלבען, איט אַלען
דיא חויף דעם פֿעלדע, דיא אין דעם גאַנצען בעלירק חואהער וואַ=
רען, 3. אין וועלכען איך בעטוואָרען, בייא דעם עוויגען, דעם גאָטט דעם
היאַאעלם, חונד דעם גאָטט דער ערדע דאָם דוא אייִנעם זאָהנע קיי=
נע פֿרויא נעהאַען זאָלסט פֿאָן דען טאָכטערן דעם כנעניטיסטען פֿאָל=
קעס, חואָטער וועלכעם איך וואָהנע. 4. זאָנדערן אין איין פֿאַטערלאַנד
חונד לו אייִנער פֿערוואַנדטאַפֿט זאָלסט דוא גענעהען, חונד אייִנעם זאָה=
נע יצחק אייִנע פֿרויא נעהאַען. 5. דער קנעכט ספרתך לו מיהם:
וען כון דיא פֿרויא איר ניכט וויליג כאַכפֿאָלגען וואָלען, אין דיעזעם
לאַנדע, זאָל איך וואָהל דייִנען זאָהן אין דאַ: לאַנד, חוים וועלכעם דוא
חוינגעגאַנגען ביסט, צוריק פֿיהרען? 6. דאַ ספרתך אברהם לו מיהם:
היטע דיך, דאָם דוא אייִנען זאָהן צוריק פֿיהרסט. 7. דער
עוויגע, דער גאָטט דעם היאַאעלם, דער איך הערויסגענאַאען חוים
אייִנעם פֿאַטערס הוים, חונד חוים דעם לאַנד אייִנער פֿערוואַנדט=
סאַפֿט, וועלכער איר פֿערהייסען, חונד איר לוגעטוואָרען האַט, איט
דען וואָרטען: דייִנעם זאָהנע וויל איך דיעזעם לאַנד אייִנגעבען, דער=
וועבע וויכד זייִנען עגעל פֿאָר דיר הערויסדען, דאָם דוא אייִנעם
זאָהנע פֿאָן דאָרט הער אייִנע פֿרויא בריגען וויכסט; 8. וען אַבער
דיא פֿרויא דיר ניכט וויכד נאַכפֿאָלגען וואָלען, זוֹ ביסט דוא פֿרייא
פֿאָן דיעזעם אייִנעם טוואָרע: נור אייִלען זאָהן פֿיהרע ניכט דאַהין

יעטלם גשפרחכֿען ווירד, מויל דעם בערגע דעם עוויגען ווירד עם זיך לייגען. 15. היערויל רופן מיין ענגעל דעם עוויגען דעם אברהם נאָך צוויטענמאל פֿאָן הימעל הערחַב. 16. חוכד ספרחַך: ביים מיר זעלבסט החַבע איך גענוחָרען, ספריכֿט דער עוויגע, דחַס, ווייל דוא דיעזעם גענטהחַן, חוכד דיינען מיינליגען זָהן ניכֿט פֿערווייגערט החַסט. 17. דחַס מיך דיך זעגענען חוכד דיינען זחַמען מעהרען ווילֿ, ווילֿ דיא סטערנע דעם הימעלֿס, חוכד ווי זחַנד פֿאָר חוֿפֿער דעם מעערעם, זי דחַס דיין זחַמען מיינכעהאבען זָלֿל, דחַז טהחָר זייער פֿיינדע. 18. מיט דיינעם זחַמען זָלֿלען זיך חוֿיך זעגענען חַלֿע פֿאָלֿקער דער ערדע, לור בעזָהמונג, דחַס דוא מיינער סטימאָע גענָהרכֿט החַסט. 19. היערויל גינג אברהם נו זייגען קנחַבען לוריק, זיא זחַכֿטען זיך חוין, גינגען לוזָחַמען נחַך באר שבע, חוכד אברהם בעזעלטע זיך מין באר שבע. 20. עס ווחַר נחַך דיעזען בעגעבענהייטען, חַלֿם דעם אברהם גענחַגט וזָחרד: זיעה! מלכה החַט חוך קינדער גענחָרען, דיינעם זָהן נחָחור. 21. נחָוליך זייגען זָלֿטעסטען זיין חוכד דעסטען ברודער בוז, ווי חוך דען קמואל דען סטחַמאפֿחטער פֿאָן ארם. 22. פֿערנער דען כשד דען חזו, דען פלדש, דען ידלף חוכד דען בתואל. 23. בחואל חבער החַט רבקה גענייגט. דיעזע חַכֿט קינדער החַטטע מלכה דעם נחיר גענחָרען, ווילכֿער אברהם'ס ברודער ווחַר. 24. חוך זיין קעבסוייב, דערען נחַמען ראומה ווחַר, חוך דיעזע גענחַרט, טבח, גחם, תחש חוכד מעכה.

חיי שרה

כג. 1. עס ווחַר דחַז לעבענסזָלטער דער שרה, הונדערט יחַהר, חוכד זוחַנציג יחַהר, חוכד זיבען יחַהר. דיעזעם ווחַרען דיא לעבענס-יחַהרע דער שרה. 2. זָלֿם שרה סטחַרב נו קריית ארבע, דחַזעלבע איזט חברון, אין לחַנדע כנען, דחַ קחַם אברהם חוֿם שרה נו טרויערן, חוכד זיא נו בעוויינען. 3. זחַדחַן סטחַנד אברהם חויל פֿחָן זייגען טחַד-טען, חוכד רעדעטע מיט דען קינדערן הת, ספרחַך נחָוליך: 4. איך בין מיין פֿרעמדער חוכד בייזָהסער מיטטער מיין; גענעט מיר מיין ערבענגרחַבנים ביים מיין, דחַמיט איך מייגען טחַדטען בענרחַבע, פֿחָן מייגעם חַנגעזיכֿטע היגוענ. 5. דיא קינדער הת חַנטוזָרטעטען דעם אברהם, חוכד ספרחַכֿען נו מיהם: 6. הָרע חוכם, איין הערר! דוא בימט מיין ג טלויכֿער פֿירסט חוכטער חוכם, חין דעם מוסגע-זכֿטעסטען חוכזערער בענרחַבנים, בענרחַבע דייגען טחַדטען; נימ-חַכד פֿחָן חוכם ווירד דיר זיין בענרחַבנים פֿערווייגערן, דייגען טחַד-טען נו בענרחַבען. 7. דחַ סטחַנד אברהם חויל, ביקטע זיך פֿחָר דעם פֿחָלֿק דעם זחַנדעם, פֿחָר דען קינדערן הת. 8. חוכד רעדעטע מיט מיהנען ווי פֿחָלֿגט: ווען עז מייער ווילֿען מיזט, דחַם מיך מייגען טחַד-טען בענרחַבע, פֿחָן מייגעם חַנגעזיכֿטע ווענ זי החָרט מיך! ועגט מייגעזווענגען מייגע ביטטע חויין, ביים עפרון צוחר'ם זָהן. 9. דחַם ער מיר דיא החָהלע נו מכפלה גענחַנט, ווילכֿע מיהם גחָהחָרט, חוכד זיך עגדע זייגעם פֿעלדעם ליגט, ער גענט זיא מיר פֿיר דען פֿחָלֿלען ווערטה זָן זילבער, לוך ערבענגרחַבנים ביים מייך. 10. עפרון חַבער זחַם חוגפֿער דען קינדערן חת. דחַ חַנטוזָרטעטע עפרון דעם אברהם דחַם עס דיא קינדער חת החָרטען, פֿחָר חַלֿלען, דיא זין דחַז טהחָר

ספרַך אבימלך לו אברהם: וואָם בעדייטען דיעזע זיבען יונגע טאַכַּע, וועלכע דוך בעזאָנדערס געסטעלט האָסט? 30. יענער אַנטוואָרטעטע: דאָס דוך דיך זיבען טאַכַּע פַּאָן מיינער האַנד נעהאָלן זאָלסטו, דאַמיט עס איר לוֹן לייגנים דיענע, דאָס מיך דיע= זען ברונעלן גענרַבען האָבע. 31. דאַרום נענטע אַן דיעזען אָרט באר שבע, דען אַלדאַ האָטטען זיא ביידע גענוואָרען. 32. זיא נאָך סכיטטען אַזוֹ אייכען בוֹנד אין באר שבע, אַופדאַן סטונד אבימלך מוֹנד זיין העערפּיהרער פיכל מוֹיך, מוֹנד קעהרטען אין דאָס לאַנד פלשתים לוריק. 33. ער פּפלאַנטע מיינען וואַלד אין באר שבע, אוֹנד בעטהעטע דאָרט, איט דעם נאָאַן דעם עוויגען, דער אין גאָטט איזט עוויגער לייטען. 34. אברהם היעלט זיך איך לאַנד פלשתים לאַנגע לייט אוין.

כב 1. עס וואַר נאַך דיעזען בעגעבענהייטען, אַלס גאָטט אברהם פּערזוכטע מוֹנד ספרַך לו זיהק: אברהם! אברהם ספלאַך: היער בין איך! 2. זא ספרַך גאָטט: נים דיינען זאָהן, דיינען מייניגען, דען דוך ליעבעסט, נאָאַליך יצחק, גענה הין אין דאָס לאַנד מוריה, מוֹנד בריינג זיהן דאָרט לוֹק פּפלאַנלען=אָפּפּער, אוין מיינעק דער בערג, דען איך דיר אַנלייגען ווערדע. 3. אברהם סטונד דעם אָרגענס פּריה אוין, זאָטטעלטע זיינען עזעל, נאָהק זיינע לוייא קנאַבען איט, מוֹנד זיינען זאָהן יצחק, ספאַלטעטע אָפּפּערהאָלץ, אַגַּטע זיך אוין, מוֹנד גינג אַן דען אָרט, וועלכען זיהק גאָטט אַנגעלייגט האָטטע. 4. אַק דריטטען טאָגע הוב אברהם זיינע אויגען אוין, מוֹנד זאָה דען אָרט פּערנע. 5. דאַ ספרַך אברהם צו זיינען קנאַבען: בלייבט אַור היער איט דעם עזעל; איך אַבער מוֹנד דיעזער קנאַבע, ווייר וואָלען בים דאָרטהין גענען, מוֹזו לוֹק אַנבעטען ניעדערוועפּפען, מוֹנד צו מייך לוריק קעהרען. 6. אברהם נאָאַק דאָס אָפּפּערהאָלץ, לענטע עס אוין זיינען זאָהן יצחק, נאָאַק אין זיינער האַנד דאָס פּייער, מוֹנד דאָס סלאַכטמעסער, אַלזאָ גינגען זיא בייבע זוזאַאַען. 7. יצחק ספרַך צו זיינעק פּאָטער אברהם, מוֹנד זאָגטע: אין פּאָטער! אברהם ספרַך, היער בין איך מיין זאָהן! יענער ספרַך: היער איזט צוואָר פּייער מוֹנד האָלץ, וואָ איזט אַבער דאָס לאַק צום גאַנצען=אָפּפּער? 8. אברהם ספרַך: גאָטט ווירד זיך זעלבסט אויסערזעהען דאָס לאַק צום גאַנצען= אָפּפּער מיין זאָהן! אַלזאָ גינגען זיא בייבע זוזאַאַען. 9. אַלס זיא קאַאַען אַן דען אָרט קאַאַען, דען זיהק גאָטט אַנגעלייגט האָטטע, בויעטע אברהם זיינען אַלטאַר, זאַרדנעטע דאָס האָלץ, באַנד זיינען זאָהן יצחק, מוֹנד לעגטע זיהן אויף דען אַלטאַר, אויבער דאָס האָלץ. 10. היערוין סטרעקטע אברהם זיינע האַנד אוים מוֹנד נאָאַק דאָס מעסער, זיינען זאָהן צו סלאַכטען. 11. דאַ ריף זיהק מיין ענגעל דעם עוויגען פּאָאַק היאַאַל לו, מוֹנד ספרַך: אברהם! אברהם! ער ספרַך: היער בין איך! 12. יענער ספרַך: סטרעקע דיינע האַנד נים נאָך זעע קנאַבען, מוֹנד טהוע זיהק נים; דען נון ווייס איך דאָס דוך גאָטט טעם פּירכטיג בימט, דאָ דוך דיינען מייניגען זאָהן, איר פיכט פּער= וויגערט האָסט. 13. אברהם הוב זיינע אויגען אוין, מוֹנד זאָה זיי= נען ווידדער, (פּאָרבייא לויפּען) הערנאָך ווערד ער זין דען העקען, איט זיינען הערנערן פּערוויקעלט. דאָ גינג אברהם הין, נאָהק דען ווידדער, מוֹנד ברַכטע זיהן לום גאַנצען חפּפּער, אַנסטאַטט זיינעס זאָהנעס. 14. אברהם נענטע דעמזעלבען אָרט, ה' יראה, ווי נאָך

כען. 7. זיך ספרַך פֿערנער: וואַן זעהע, ווער דעם אברהם וואָלע זאָגט, דאָס שרה וואָלך קינדער זייגען וועלד! כון האָבע מיך מיהם מין זייגעם אַלטער מייגען זאָהן געבאָרען. 8. דאָ: קינד וואַרד גרויס, חוכד עגטוואָהנט, חוכד אברהם אַמאַכט מיין גראָסען גאַסטגעבאָטה, אַן דעם טאָג דאָ יצחק עגטוואָהנט וואָרדען. 9. שרה זאָה דען זאָהן דער מצריה הגר, וואָלכען זיך דעם אברהם געבאָרען האָטטע, זיין געספּאָטטע טרייבען. 10. דאָ ספרַך זיך צו אברהם: יאָגע דיעזע מאָגד מיהרען זאָהן, דען פּאָרטע, דען דער זאָהן דיעזער מאָגד זאָל ניכט מיהם ערבען מיט מייגעם זאָהן, יצחק עלבען. 11. דיעזעם מיספֿעל זין דען חוכדען אברהם, חוכ זייגעם זאָהנעם ווילען. 12. אַבער גאָטט ספרַך צו אברהם: לאָם דיר ניכט באַגע זיין חוכ דען קנאַבען, חוכד חוכ דיינע מאַגד, וואָם דיר שרה זאָגען ווירד, גהאָרכע! דען נור דורך יצחק זאָל דיין זאַמען גענאַגנט ווערדען. 13. אַבער חוכ דען זאָהן דער מאַגד ווילל מיך צו מייגעם פֿאָלקע מאַכען, ווייל ער דיין זאַמען מיזט. 14. דאָ סטונד אברהם דעם מאָרגענס פֿריה חוכ, נאָהם טפייזע, חוכד מייגען סוך מיט וואַסער, גאַב עם דער הגר, זעגטע עם נעבען חוכ מיהרע סולטער, ווית חוכ דאָ קינד, חוכד טיקטע זיך היגוע. זיך גינג חוכד פֿערזירטע זיך מין דער ווימטע. 15. אַלם דאָ וואַסער מין דעם סוך צו ענדע וואָר, וואַרף זיך דאָ קינד חונטער מייגען פֿאָן דען בייאַען. 16. זיך אַבער גינג, זעלטע זיך פֿאָן פֿערנע, זאָ ווייט ווית מיין באָגענטוס, דען זיך זאָגטע: מיך מאָג ניכט זעהען ווען דאָ קינד סטירבט. זיך זאָס אַזאָ פֿאָן פֿערנע, ערהוב מיהרע סטיאַע חוכד. ווייגטע. 17. גאָטט ערהערטע דיך סטיאַע דעם קנאַבען, חוכד מיין ענגעל גאָטטעם רופֿ דער הגר פֿאָם היאַעל צו, חוכד ספרַך צו מיהר: וואָם מיזט דיר הגר? פֿירכטע דיך ניכט, דען גאָטט האָט דיך סטיאַע דעם קנאַבען ערהאָרט, דאָ וואָ ער יעלט מיזט. 18. קום! קום דען קנאַבען חוכד טויעסע מיהן מין דייגע האַנד, דען מיך ווילל מיהן נאָך צו מייגעם גראָסען פֿאָלקע מאַכען. 19. דאָ אָפֿפֿנעטע גאָטט מיהרע אויגען, דאָס זיך מייגען ברוננען זאָהע, זיך גינג אַזאָ, פֿילטע דען סוך מיט וואַסער, זאָ חוכד זיעם דען קנאַבען טרינקען. 20. גאָטט וואָר מיט דעם קנאַבען, ער וואָכם הערַאַן, וואָהנטע מין דער ווימטע, חוכד וואַרד מיין באָגענסיטלע. 21. ער וואָהנטע נעבען מין דער ווימטע פּארן חוכד זייגע אוטטער נאָהם מיהם מייגע פֿרויז חוים דעם לאַנדע מצרים. 22. עם וואָר אום דיעזע צייט, דאָ ספרַך אבימלך, חוכד זיין העערפֿיהרער פיכל צו אברהם, ווית פֿאָלגט: גאָטט מיזט מיט דיר, מין אַלעם, וואָם דוא טהוסט. 23. נון סווערע מיר בייא גאָטט, דאָם דוא מיר חוכד מייגען קינדערן חוכד ענקעלן ניכט פֿאָלס ווערדען ווילסט, ווית דיא גענאָגעהייט, וועלכע מיך דיר ערליגט, זא זאָלסט דוא מיך מיט חוכד דעם לאַנדע ערליגען, מין וועלכעם דוא דיך אויפֿגעהאַלטען האַסט. 24. אברהם ספרַך: יאַ מיך ווילל סווערען. 25. ער סטעלטע אַבער דען אבימלך צור רעדע, וועגען דעם ברונען, וועלכען דען קנאַבען אבימלך'ס גערויבטע האַטטען. 26. אַלזין אבימלך ספרַך: מיך ווייס ניכט ווער דיעזעם גענהאַן האַט, דוא האַסט מיר אויך ניכטס גענאָגט חוכד מיך האָבע ניכטס דאָפֿאָן ערפֿאָהרען, אויסער היינט. 27. אברהם נאָהם סאַפֿע חוכד רינדער, גאָב זיא דעם אבימלך, חוכד זיא נערטניטטען ביידע מייגען בונד. 28. אברהם טטעלטע זיעבען יונגע טאַפֿע בעזאָנדערס. 29. דאָ

נעם הערלעכם, חונד איט רייניקייט איינער האנדם, האבע איך דיס זעם געטהאן. 6. דא ספראך גאטט צו איהם אין טרוימע: חויך איך ווייס עס, דאם דוא דיעזעם אין חויפריכטיקייט דיינעם הערלעכם גאטהאן האסט, דאהער האבע איך דיך חויך אבגעהאלטען, איר צו זינדיגען, חונד דאראק האבע איך דיר נילכט לוגעלאסטען, זיא צו בעריהרען. 7. נואעהר אבער גיב דעם מאנעם פרויא לוריק, דען ער־ איז אין ווהרזאגער, זא ווירד ער פיר דיך בעטהען חונד דוא לעבען בעהאלטען. גיבסט דוא זיא אבער נילכט ווידער, זא ווייס דאם דוא סטערבען מוסט, דוא חונד חלעם ווהם דיר אבגעהארט. 8. אבימלך סטונד דעם מארגענס פריה חויך, רופ חלע זיינע בע־ דיענטען, ברהלטט חלע דיעזע דינג פאר מיהר געהאר, חונד דיא לייט גערייעטהען זין גרהסע פורכט. 9. אבימלך ליעס היערויך אברהם רופען, חונד ספראך צו איהם: ווהם האסט דוא חונס גע־ טהאן? ווהם האבע איך גענען דיך פערסונדיגט, דאם דוא חויך חויך חונד חויך מין רייך מייגע זא גרהסע פערסונדונג גאבראכט האסט? חונד חויך זין ניכט גטסטהען זאלטען, האסט דוא גענען איך חויס־ גאזיבט. 10. חונד אבימלך ספראך פערנער צו אברהם: ווהם האסט דוא דען גטזהען, דאם דוא דיעזעם גטטהאן האסט? 11. אברהם ספראך: איך האבע גדדאכט, זין דיעזעם גטטהאן האסט נור פיר־ חטען חונד פורכט גאטטעס זין דיזעם אורט, חונ מיינער פרויא ווילען. 12. חדען חיזט זיא חויך זין דער טהאט מיינע סוזסטער, כזאויך מיינעס פאטערס טאכטער. האבער ניכט מיינער מוטטער, חונד ווארד מיינע פרויא. 13. חלס איך גן גאטט חוים מיינעם פאי־ טערס הויז היכוזג ווהנדערן זינס, ספראך איך צו איהר, דיעזעס חיזט דיא גזוחגעהייט, ווולכע דוא איר ערלייגען זאלסט: זין יעדעם חארטע, ווההין וויר קחאמען ווערדען ספריך פאן איר: ער חיזט איין ברודער. 14. דא נאהם אבימלך טחאפע, רינדער, קנעכטע חונד חאגדע, סענקטע זיא דעם אברהם, חונד גאב איהם חויך זיינע פרויא שרה ווידער. 15. אבימלך ספראך: דא חיזט איין לאנד פאר דיר, ווא עם דיר ווהל גפעזזלט, בעזעטלע דיך. 16. צור שרה האבער ספראך ער: זיעה! איך האבע דיינעם ברודער טויזענד זילבערסטי־ קע גפעסנקט, דיעזעס דיעגע דיר צור עהרענערקלערונג גענען חל־ ע דיא בייא דיר זיכד; גענען יעדען חנדערן האבער, ווירסט דוא פערטהיידיגעט ווערדען. 17. אברהם בעטהעטע צו גאטט, דא היל־ טע גאטט, אבימלך חונד זיינע פרויא חונד חאגדע, דאם זיא געבא־ רען. 18. דען דער עוויגע האטטע יעדע גפבארמוטטער חיא הויז אבימלך'ס פערסזאמען, חוא שרה אברהם'ס פרויא ווילען.

כא 1. דער עוויגע בעדאכטע שרה ווי ער גפספראכען: דער עוויגע זיעס דער שרה גפטהאן, ווי ער לוגעזאגט האטטע. 2. זיא ווארד נשאויך סוואנגער, חונד גבאר דעם אברהם מיינען זאהן, זין זיינעם חלטער, צום לייטפונקטע, דען גאטט בעסטיאמט האטטע. 3. אברהם נעננטע דען זאהן, דער איהם גבארען ווארדען, דען חיהם נשאויך שרה גבארען האטטע, יצחק. 4. אברהם בעסניטט זיינען זאהן, דא ער אכט טאגע חלט ווהר, ווי אלהים גאטט גבא־ טהען. 5. אברהם אבער ווהר הונדערט יאהרע חלט, חלס איהם זין זאהן יצחק גבארען ווארדען. 6. דא ספראך שרה: לוס לאכען חיזט עס, ווהם איר גאטט גטטהאן, ווער עס הערט, חוס מיבער איך לא־

דיעזש סטאדטע חוק, חונד דאן גאנצען קריים, חונד חלוש בעוואהנטער
דער סטאדטע חונד דאז געוואלכם דעם ערדרייכס. 26. חלק זייגט
פרויז היגטער: חיהם לוריק זאה, וואהרד זיא נו מיינער זחלוזיילע.
27. אברהם בעגאב זיך דעם זאהרגענם פריה חן דען חרט, וואז ער
פאר דעם חנגעזיכט דעם עוינגען געטטאנדען. 28. טויעטע הין נאך
דער זייטע פאחן סדום חונד עמרה חונד כאך דער גאנצען זייטע דעם
קרייסלאנדעם, חונד זאה חויס דער ערדע מיינען רויך חויפסטייגען,
ווי דער רויך חויס חיינעם קאלקאפען. 29. חלוז דאז גאטט דיא
סטאדטע דעם קריינעם פערדערבטע, דאכטע גאטט חן אברהם,
חונד סיקטע לוט אויטטען חויס דער פערוויסטונג הינוענ, דא ער
נאוך דיא סטאדטע חואקעהרטע אין וועלכען לוט געוואהנט האט.
לוט גינג פאחן צוער היגוף, חונד בעזעטלטע זיך חויף דעם גע-
בירגע, חונד זייגע ביידען טעכטער אויט חיהם; דען ער פירכטעטע
זיך זאגגער אין צוער צו בלייבען, חונד וואהנטע אויט זיינען ביידען
טאכטערן אין חיינער האהלע. 31. דא טפראך דיא עלטעטע צור
יינגסטען: חונזער פאטער איטט חלט, חונד קיין אחן אויף חעהר אין
זאנדע, דער חונס בייוואהנען קאנעטע נאך דער וועג חלער גאנצען
ערדע זיבלייכען זוייוע. 32. וואהלאן! געבען ווייר חונזרעם פאטער
ווין צו טרינקען, חונד ועגען חונז בייא חיהם, דאם ווייר פאחן חונזרעם
פאטער זאמאען לור וועלט בריגגען. 33. זיא גאבען חלוז חיהרעם
פאטער דיאזעלבע נאכט ווין צו טרינקען, חונד דיא עלטעטע קאם
חונד לאג בייא חיהרעם פאטער, אבער דאם ער נים וואהרקטע, וואס
דער בייא חיהרעם ניעדערלעגען, נאך בייא חיהרעם חויפסטעהען.
34. דעם חאכגענם דרויף טפראך דיא עלטעטע צור יינגסטען: זיך
האבע גאטטערן בייא חיינעם פאטער געלעגען; געבען ווייר חיהם
חויך דיזעוע נאכט ווין צו טרינקען; זאדאן קאמאט חונד ועגע דיך בייא
חיהם, דאם ווייר פאחן חונזרעם פאטער זאמאען ערהאלטען. 35. זיא
גאבען זיא חיהם חויך דיזעוע נאכט ווין צו טרינקען, חונד דיא יינג-
טע טטונד חויף, חונד ועגטע זיך בייא חיהם, ער חבער וואהרקטע
וועדער חיהר נידערלעגען, נאך חיהר חויפסטעהען. 36. בייד
טאכטער לוט'ס וואהרען פאחן חיהרעם פאטער טוואגגער. 37. דיא
עלטעטע גאבאהר חיינען זאהן, חויד נאגנטע חיהן מיאב, דיזעער
איזט דער טטאמאפאטער דעם פאלקעם מיאב, בים חויף דיזעען טאג,
38. דיא יינגסטע גאבאהר חויך חיינען זאהן, חונד נאגנטע חיהן בן
עמי, (זאהן חיינעם פאלקעם) דיזעער איזט דער טטאמאפאטער דער
קינדער עמון, בים חויף דיזעען טאג.

כ 1. אברהם רייזטע פאחן דאז וועג, חין דאז לאנד גענגען איטטאג,
בעזעלטע זיך לוויסען קדש חונד שור, חונד וואהנטע אלס פרעמדלינג
לו גרר. 2. אברהם זאגטע פאחן זיינער פרויז שרה, זיא איזט אייגע
טוועסטער. דא טיקטע אבימלך קאניג לו גרר, חונד נאהם שרה לו
זיך. 3. גאטט קאם לו אבימלך, חיין נאכטליכען טרויאע, חונד טפראך
לו חיהם: דוא חוסט סטערבען וועגען דער פרויז, וועלכע דוא גע-
נו חיהם: דוא חוסט סטערבען וועגען דער פרויז, וועלכע דוא גע-
נאמען האבטט, דען זיא הייזט חיינען חאן. 4. אבימלך חבער וואהר
חיהר נאך ניכט נאהע גענאאחען; ער טפראך חלזאז: ווירפט דוא
וואהל חויך חיין חונטולדיג פאלק טאדטען? 5. האט ער חיר ניכט
געזאגט, זיא חיזט חיינע טוועסטער? חונד זיא זעלבטט, חויך זיא
האבע גאטפראכען, ער חיזט חיין ברודער, חיט חיפריכטיגקייט חיי-

ניכט זאָ במּוצ. 8. וואָהלאַן! מיך האַבע לוייז טאָכטער, וועלכע נאָך קיינעז אַן ערקאַנאַט האַבען, דיעזע ווילל מיך מיך הערוים ברינגען, טהוט איט אויהנען, ווית מיך גוט דינקט, נור דיעזען אָנגעהערן טהוט ניכטס, דאַ זיא דאָך אין דען טאַטטען מיינעס אָבדאַכעס געקאָמאַען זינד. 9. זיא אַנטוואָרטעטען: גאָהע היזוועג! אונד פּוהרען פּאָרט: דיעזער מייליגע אַן קאַם אַלס פּרעזעדליג היער אַן אונד ווילל סאַן ריכטער זיין! כון וואָלאַען ווית איט דיר טליאַער פּערפּאַהרען אַלס איט אויהנען; זיא דראַנגען היזוין זעהר אין דען אַן, אין לוט נאָאַ איך, אונד גינגען היכט דיא טהירע צו צערברעכען. 10. דאַ טרעק טען דיא אָנגעהאַנדעט זיא צו אָבערשטען. 11. דיא אָנגעהער אַבער וועלכע פּאָר דעם מיינגאַנג דעס הויזעס וואַרען, סלוגען זיא איט בלינדהייט פּאַן קליין בים גרויס, אַז דאַס זיא אידע וואורדען, דען מיינגאַנג צו זוכען. 12. דאַ ספּראַכען דיא אָנגעהער צו לוט: האַסט דוא עטוואָ נאָך יעאַמאַנען היער, מיינען אידאַם, טאָכטער, אונד וואָס דיר אין דער סטאַדט אַנגעהאָרט, פּיהרע הויס דעס אָרטס טרויס; 13. דען וויר פּערדערבען דיזעז געגענד, ווייל דאַס גע־ סרייא אויבער זיא, פּאָר דעס עוויגען אַז גראָס אויט, זיא האַט דער עווינע הוכם אַבגעזאַנדעט זיא צו פּערדערבען. 14. לוט גינג הוים הוכד רעדעטע איט זיינען סווייגערזאָהנען, דיא זיינע טאָכטער נעה־ מען זאָלטען. ער ספּראַך: הויך! גאַהט הוים דיעזעס אָרטס היוועג, דען דער עווינע פּערדערבט דיעזע סטאַדט. ער וואַר אַבער אין דען הויגען זיינער סווייגערזאָהנע, וויא מיינער דער סאַרן טרייבען וויל. 15. אַלס דער אָרגען אַנבראַך, דראַנגען דיא ענגעל אין לוט הוכד ספּראַכען: הויך! נים דיינע פּרוים, הוכד דיינע ביידען טאָכטער, דיא גענגעפּוהרט זינד, דוא אָפּטעמט נאַכט דורך דיא זינדע דער סטאַדט איט הוקאַמאַען. 16. אַלס ער נאָך פּערוויילטע, ערגריפּפּען דיא אָנגעהער איהן, זיינע פּרוים הוכד זיינע ביידען טאָכטער בייא דער האַנד, דאַ דער עווינע זיך זיינער ערבאַרמעט, פּיהרטען זיא הינוים, הוכד לימען זיא דער סטאַדט. 17. אַלס זיא זיא הינוים גע־ פּיהרט האַטטען, זאָגטע מיינער: כון רעטטע דיין לעבען! זיעה דיך ניכט הוים, הוכד סטעהע אין דעם גאַנצען קרייזע ניכט סטיל, רעט־ טע דיך הויך דעם בערגע, דאַס דוא ניכט הוקאַמאַעסט. 18. דאַ ספּראַך לוט צו זיא: ניכט דאָך איין הערר! 19. דיין דיענער האַט כון מייגאַהל אין דיינען הויגען גענאַדע ערלאַנגט, הוכד דוא האַסט איר דיא גראָסע גערעכטיגקייט, מיינע פּערזאָן בייא לעבען צו ערהאַלטען, כון אַבער קאַן איך ניכט הויך דען בערג רעטטען, דאַס הוקאַמאַען אַלס צו גרויס ערלייגט, מיינע פּערזאָן בייא לעבען צו ערהאַלטען, 20. זיעה! דיעזע סטאַדט היער זיוט נאָהע, דאַהין צו פּליכ־ טען, זיא זיוט הויך קליין. עראַובע דאַס איך אַיך דאַהין רעטטע, (זיא זיוט יאַ קליין?) דאַיט איך לעבען בלייבע. 21. יענער ספּראַך צו זיהם: הויך אין דיעזער זאַכע וויל איך דיר צו גענאַאַלטען זיין, דאַס איך דיא סטאַדט ניכט הוקאָהרע, פּאַן וועלכער דוא גאַספּראַכען האַסט. 22. מייל! רעטטע דיך דאַהין, דען איך קאַן ניכטס טהון בים דוא דאַהין קאַמאַסט. דאַרום נאַנטע אָן דיא סטאַדט צוער. 23. אַלס דיא זאַנטע אויפּגינג, קאַם לוט צו צוער אַן. 24. דער עווינע ליעס הויל סדום הוכד עמרה סוועפּעל הוכד פּייער רעגנען. פּאַן זיהם, דעס עווינען, פּאַן דעס היאַוועל הערַאַב. 25. עד קאָהרטע אַלאַע

מונד ספרַך: וירמט דוּ וואהל דען גערעכטען איט דעם בּזעוויכט
היכריכטען? 24. פֿיעלייכט זיבּד פֿיכפֿליג גערעכטע זין דער טטאַדט
וירמט דוּ וואהל היכריכטען, מונד ניכט לייבער דעם גאַנצען חרטע
פֿערגעבען, חוּק דער פֿיכפֿליג גערעכטען ווילען, וועלפֿע דאַריננען
זיבּד? 25. עם איזט דיינער מוכווירדיג, זיך עטוואַם צו טהון, דען גע=
רעכטען איט דעם בּזעוויכט מוּנטוּבריגען, דאַם דער גערעכטע
מונד דער בּזעוויכט גלייך זיין, עם איזט דיינער מוכווירדיג! זיך דער
ריכטער דער גאַנצען ערדע ניכט גערעכטיגקייט איבּען? 26. דער
עוויגע ספרַך: וועז איך אין סדום פֿיכפֿליג גערעכטע אין דער
טטאַדט פֿיכדען וועלדע, זיך ווילל איך דעם גאַנצען חרטע חוּק איה=
רעטוויללען פֿערגעבען. 27. הּז אַנטוואַרטעטע אברהם מונד ספרַך:
איך האַבּע כון אייניאַל אַנגעפֿאַנגען אייניע העררן פֿאַרלוסטעללען,
דאַ איך דאַך טטויב בּין מסע בּין. 28. וועז כון פֿיעלייכט אַן פֿיכפֿ=
ליג גערעכטע פֿיכל פֿעהלען, וירמט דוּ וואהל חוּק פֿיכפֿע ווילען דיוּ
טטאַדט פֿערדערבּען? ער ספרַך: איך וועלדע ניכט פֿערדערבּען,
וועז איך פֿיכל מונד פֿיערליג דאַזעלבּסט פֿיכדען וועלדע. 29. יעניער
פֿוהר פֿאַרט איהם פֿאַרלוסטעללען, מונד ספרַך: וועז זיך כון פֿיערליג
דאַזעלבּזט פֿיכדען? וואַרויל דער עוויגע אַנטוואַרטעטע: זיך וועלדע זיך
עז ניכט חוּיספֿיהרען חוּק דער פֿיערליג ווילען. 30. יעניער ספרַך
וויטער: אַיין הערר! עראירנע ניכט, וועז איך אַבּער אַנפֿאַנגען
זע, פֿיללייכט וועלדען כור דרייסיג דאַזעלבּסט געפֿונדען? ער ספרַך:
איך פֿיהרע עם ניכט חוּיס, וועז איך דרייסיג פֿיכדע. 31. אברהם
ספרַך וויעדער, איך האַבּע כון אייניאַל אַנגעפֿאַנגען אייניע העררן
פֿאַרלוסטעללען, וועז אַזען כון לוואַכליג פֿיכדעט? ער ספרַך: זיך וויללל איך
ניכט פֿערדערבּען, חוּק דיעזער לוואַכליג ווילען. 32. יעניער ספרַך:
אַיין הערר! עראירנע ניכט, איך וויללכור נאַך דיעזעם אַזען פֿאַרטטע=
לען, וועז אַזען כור לעהן דאַזעלבּסט זאַללטע? ער ספרַך: זיך
וועלדע איך ניכט פֿערדערבּען, חוּק דיעזער לעהען ווילען. 33. דער
עוויגע גינג היכוועג, זאַם ער איט אברהם חוּיסגערעדעט האַטטע,
אברהם האַבּער קעהרטע זיך ווייטען אַרט לוריק.

יט 1. דיא ביידען ענגעל קאַמען אַבּענדס נאַך סדום, לוט זאַם
עבּען חיא טהאַרע פֿאַן סדום. אַלס ער זיא זאַה, סטונד ער חויך,
גינג חיהנען ענטגעגען, ביקטע זיך איט דעם אַנגעזיכטע לור ערדע.
2. חונד ספרַך: האַרט דאַך איינע העררען! קעהרט דאַך אַין אין
דאַז הוים אייערע דיענערם, חונד אַיבּערנאַכטעט דאַ, נאַכדעם חיהר
אַייער פֿיטע וועגע געוואַטען. אַנטוואַרטען קאַנטע חיהר פֿריה אַויפֿטטעהן חונד
אַייערען וועג געהן. זיא ספרַכען: ניין! וויר וואַללען אַויך דער טטרַ=
טע אַיבּערנאַכטען. 3. ער דרַנג אַבּער זיא זעהר אַין זיא, דאַם זיא
בייא חיהם אַייקעהרטען. זיא קאַמען אַין זיין הוים, ער אַכטע
חיהנען אייניע אַזהלייט טורעכט, חונד בוק אונגעזייערטע פֿלאַדען
חונד זיא אַטען. 4 זיא האַטטען זיך נאַך נידערגעלעגט, אַלס
דיא טטאַדטלייטע, דיא לייטע פֿאַן סדום, דאַז הוים אומרינגטען, פֿאַן
יונג בים אַלט דאַז גאַנצע פֿאַלק, אַויס יעדעע ענדע דער טטאַדט.
5. זיא רייפֿען דעם לוט חונד ספרַכען צו אַיהם: וואַ זינד דיא אַנ=
נער, וועלכע דיעזע נאַכט צו דיר געקאַמען זינד? בריננע זיא צו חונס
הערוים, דאַם וויר זיא כאַהער קעננען אַזגען. 6. דאַ גינג לוט הינוים
פֿאַר דען אַייננאַנג דעז הויזעם צו אַיהנען, דיא טהירע האַבּער טאַם
על היטער זיך צו. 7. חונד ספרַך: אַיינע בריעדער! האַנדעלט דאַך

וחַהר וחַרה, זיעל עך חיהנען פֿאָן דער טהירע דעם נעלטעם ענט־
גענגען ביקטע זיך לור ערדע. 3. חונד טפרחַך: איין הערר! וען חיך
גנחַדע חין זיינען חויגען גענפֿונדען, זאָ גיהע דחַך ניכט פֿאָר דיינעם
קנעכטע פֿאָרחיבער. 4. זיעבער! זאָל חין וואַסער ברינגען,
וחַסט חיירע פֿיסע, חונד רוהעט חוים חונטער דעם בוים. 5. חיך
וילל חיין סטיק ברחַד ברינגען, דחַ ערקוויקט חייער הערץ, הערנאָך
חחַגעט חיהר וועדער וייטער גיהען. דחַ חיהר דחַך כון חיין חחַהל
פֿאָר חייערע קנעכטע פֿאָרבייא גענקחַמען; זיא חנטוחַרטעטען:
טהוע חַלזאָ וויא דוח גיעטפֿרחַכען הַחַסט. 6. דחַ חיילטע אברהם חיכ'ם
לעלט לור שרה חונד טפרחַך: בריגג חיילענדם דריין חחַהם דעם
פֿיינסטען חעהל, קנעטע עם חונד חחַכע קוכען. 7. לו דעק ריגד־
פֿיעה לויף אברהם זעלבסט, נחַק חיין יונגעם ריגד, לחַרט חונד גוט,
גחַב עם דעק יונגען, עם חיילענדם לוטבערייטען. 8. עך נחַהם היע־
רוף בוטטער חונד חילך חונד דחַז יונג ריגד, דחַז עך לוטבערייטען
וחַסען, זעטלטע עם חיהנען פֿאָר, עך חַבער סטונד בייא חיהנען חוג־
טער דעק בויחע, חונד זיא חַסען. 9. דחַ טפרחַכען זיא לו חיהם: וואָ
חיוט דיינע פֿרויא שרה? עך טפרחַך: זיא חיוט חיק לעלטע. 10. זע־
נער טפרחַך: חיך וועדע חיבער דחַז יחַהר חונק דיוט זוייע לוי ט. וויעדער
לו דיר קחַחַען, דחַ ווירד דיינע פֿרויא שרה חויינען זאָהן הַחַבען.
שרה הַחַלטע דיעזעם חַק חויינחַנגע דעם לעלטעם, דען דער חויי־
גחַנג וחַר הינטער חיהם. 11. נון וחַר אברהם חונד שרה חַלט חונד
בעטחַגט, חונד זיא הַחַטטע ניכט חעהר דחַז געוחַהנליכע וויא חַדערע
וויבער. 12. דחַ לחַכטע שרה חין חיהרעם הערלען, חונד דחַכטע:
נחַכדעם חיך חַלט בין וחַלטע חיך וויעדער וחַלוסט הַחַבען, חונד חיין
הערר חיוט חויך חַלט. 13. היערויך טפרחַך דער עוויגע לו אברהם:
וואָרום לחַכטע שרה? חונה דחַכטע, וחַלטע חיך וואָהל נחַך גענחַהרען,
דחַ חיך דחַך חַלט בין? 14. חיוט וחַהל דעק עוויגען עטוחַס
לו וחונדערבחַר; לום בעטטיחַטען לייט חיבער דחַז יחַהר, קחַחַען
חיך וויעדער לו דיר, חונד שרה הַחַלט חויינען זאָהן. 15. שרה לוי־גנע־
טע עם חונד זחַגטע: חיך הַחַבע ניכט גלחַכט: דען זיא פֿירכטעטע
זיך. דער חַבער טפרחַך: נייו! דוח הַחַטט חַלעדינגם גלחַכט.
16. דיא חחַנגער טטונדען פֿאָן דחַז חויל, קעהרטען זיך נחַך דער זיי־
טע פֿאָן סדום, חונד אברהם גינג חיט חיהנען, זיא לו בעגלייטען:
17. דער עוויגע חַבער טפרחַך: זחַלטע חיך פֿאָר אברהם פֿערהע־
לען וחַס חיך פֿחַרהַחבע; 18. דחַ דחַך אברהם' לו חויינעם גרחַסען
חונד חחַכטיגען פֿאָלקע ווערדען ווירד, זיא דחַם זיך חַלע פֿאָלקער דער
ערדע חיט חיהם זעגנען ווערדען. 19. דען חיך הַחַבע חיהן לחַם
פֿרייגדע ערוחַהלט, חונד ווייס, דחַם ער זייגען קינדערן חונד זייגעם
הויז נחַך חיהם גערעכטיגקייט לו חיבען, דחַחיט דער עוויגע
חַבטען, טוגענד חונד גערעכטיגקייט לו חיבען, דחַחיט דער עוויגע
דעם אברהם ערפֿחַלגען לחַסע, וחַס ער חיבער חיהן פֿערהייסען
הַחַט. 20. חַלזאָ טפרחַך דער עוויגע; דחַ דחַז געטרייא חיבער סדום
חונד עמרה זאָ גרחַס, חונד חיהרע זינדע זאָ זעהר טוער חיוט.
21. זאָ וויל חיך חיך הערחַב לחַסען, חונד זעהען, וען זיא זאָ גע־
טהאן הַחַבען, וויא דחַז געטרייא פֿחַר חיך גענחַחַען, פֿערדערבען
חיבער זיא! וואָ חַבער ניכט, זאָ וויל חיך זיא פֿערטחַנען. 22. דיא
חחַנגער וועדעטען זיך פֿאָן דחַן וועג, חונד גינגען גען סדום. אברהם
חַבער טטונד נאָך פֿחַר דעם עוויגען. 23. אברהם טרחַט נאָהער,

10. דיעזעם חיזט דער בוך לויסען איר חונד דיר חונד דיינעם זחַ=
אען כאָך דיר, דען חיהר החַלטען זחָלט, חיהר חיסט חַלועם בעסניי=
דען ווחַם אחָנכליך חיזט. 11. בעסנייִדעט חיירע פֿאָרהויט: זי זחָל
דיעזעם דחַז בונדעסלייִכען זיין לויסען איר חונד חייך. 12. חַלועם
אחָנכליכע בייח חייערען נחַקחָאחָטען, זחָל, ווען עם חַכט טחַגע חַלט
חיזט, בעסניטטען ווערדען, חיין הוימגעבאָרנעם קינד, אָדער וועלכעם
פֿחָן חייניעם פֿרעמדען פֿיר גענלד ערקויפֿט חונד נייכט פֿחָן דיינעם
זחַאָטען חיזט. 13. בעסניטטען אום ווערדען, ווחַם חין דיינעם הויז
גענבאָרען ווערדען, חונד ווחַם דוך פֿיר גענלד ערקויפֿעמט, דחַאיט חיין
בונד חַן חייערעם פֿלייטש זייח לו חייניעם עווינען בונדע. 14. חייני
חוכבעסניטטעניע אחָנכמפערזחָן חַבער, ווענכע נעאָך דחַז פֿלייש חיה=
רער פֿאָרהויט נייכט בעסנייִדען ווירד; דיחזעלבע פערזחָן זחָל חויסגע=
רחָטטעט ווערדען חוים חיהרעם פֿאָלקע, זיי הזאט חייניען בונד נער=
סטאָרט. 15. גאָטט ספרחַך צו אברהם: דייני פֿרוי שרי זחָלסט
דוך נייכט פֿערנער שרי נענחַן, זחָנדערן שרה זחָל חיהר כחַאָטן זיין.
16. חיך ווינ זיי זיגנען חונד דיר חוך פֿחָן חיהר חייניען זחָהן גע=
בען, דורך חייניען זיעגען זחָל זיי צו נחַליחָניען ווערדען, חונד קחָניגע
דער פֿאָלקער פֿחָן חיהר הערקחָאחָטען. 17. דחַ פֿיעל אברהם חויך זיין
חַנגעזיכט, לחַכטע, חונד ספרחַך חין זייניעם הערצען: זחָלטע חייניעם
הונדערטיחָהריגען חַנאָנע קינדער גענבאָרען ווערדען, אָדער שרה
דיי נייניג יחָהר חַלט חיזט, נאָך גענבאָרען. 18. אברהם ספרחַך
היערויך צו גאָטט, חאָכטע נור ישמעאל לעבען, חונד דיר גנפֿחַלען!
19. דחַ ספרחַך גאָטט, ווחַהרליך! דייני פֿרוי שרה גענבאָרט דיר
חייניען זחָהן, דיעזען זחָלסט דוך יצחק נענענען, חונד חיך ווינ חייניען
בונד חיט חיהם, חויך זייניעם זחַאָטען נאָך חיהם, צו חייניעם עוינען
בונדנ עררייכטען. 20. ווענען ישמעאל'ס חַבע חיך דיך חויך ער=
חָרט. זיעהע! חיך חַבע חיהן גענזענט, ווערדע חיהן פֿרוכטבחַר
חַכען חונד זעהר פֿערוועהרען, לוחָלך פֿירסטען ווירד ער לייגען,
חיך ווינ חיהן צו חייניער גרחָסען נחַליחָן חַכען. 21. חייניען בונד
חַבער חיט יצחק ווינ חיך בעסטחָנדיג חַלטען, דעם זחָהן נעאָנך,
ווען כען שרה דיר גענבחָרען ווירד, חום דיעזע לייט, חין דעם חַנדערן
יחָהרע. 22. חַלם ער חיט חיהם חויסגערעדעט חַטטע, ערהוב זיך
גחָטט חָחָן אברהם היומעג. 23. אברהם נחַהם זייניען זחָהן ישמעאל,
חונד חַלע קנעכטע, דיא ער פֿיר גענלד גערקויפֿט חַטטע, חַלועם
חחָנכליכע חונטער זייניען הויסלייטען, חונד בעסניטט דחַז פֿלייש חיה=
רער פֿאָרהויט, נחָך חַן דעזעלבען טחַגע, ווי גאָטט חיט חיהם גע=
ספרחַכען חַטטע. 24. אברהם ווחַר כיין חונד כייניג יחָהרע חַלט
חַלם ער בעסניטטען ווחַרד חַם פֿלייטש זייניער פֿאָרהויט. 25. זיין
זחָהן ישמעאל ווחַר דרייצעהן יחָהרע חַלט חַלם ער בעסניטטען ווחַרד
חַם פֿלייטש זייניער פֿאָרהויט. 26. חַן דעזעלבען טחַגע ווחורדע
אברהם, חונד זיין זחָהן ישמעאל בעסניטטען. 27. חונד חַלע זייני
לייטע, ווחַם חייניגעבאָרען ווחַר, ווי חויך ווחַם ערקויפֿט ווחַר פֿחָן
חייניעם פֿרעמדלינג ווחַרד חיט חיהם צוגלייך בעסניטטען.

יח 1. דער עווינע ערשיען חיהם פֿערנער, חין דעם הַיינ דעם
ממרא, ער זחַס עבען חין דעם חייניחַנג דעם נעלטער חַלם דער
טחָג זעהר היים ווחַר. 2. ער הוב נחָאָך זייני חויגען חויך חונד זחה
דחַ טטונדען דרייז חָחָן נייכט ווייט פֿחָן חיהם. חַלפ ער עם גע=

רען חויגען. 5. דַּן ספרַך שרי לו אברם: מיך אויר חונערעכט ווידער דורך דיך, מיך הַבּע מייַנע מַגד מין דייַנען סחַחם געוואַגט, חַלם זיא זאַה, דַּם זיא סוחַנגער וחַרדען וחַרד מיך גערינג מין מיהרען חויגען. דער עויגע הַיכַּטע לויסטען מיך חונד דיר! 6. אברם ספרַך לו שרי: דייַנע מַגד מיוט מין דייַנער גענחַלט, טהוע מיהר ווַם דיך גוט דינקט; שרי דעמיטהיגטע זיא היערזיך, זיא דַּם זיא פַּאַן מיהר ענטלויפן. 7. זיא פַּאַנד מיין ענגעל דעם עויגען מין דער ווימטע, חַן מייַנעם וחַסער קוענע, כנאויך חַם קוענע חויך דעם וועג שור. 8. חונד ספרַך: הגר מַגד דער שרי, ווַ קַמַּאסט דוא הער? חונד ווַהין גענסט דוא? זיא ספרַך: מיך ענטפַלויהע פַּאַר מיינער הויס־פַרויא שרי. 9. דער ענגעל דעם עויגען ספרַך וויעדער: קעהרע לו דייַנער הויספַרויא לוריק, חונד דעמיטהיגע דך חונטער מיהרען הַנ־דען. 10. דער ענגעל דעם עויגען ספרַך פַערנער לו מיהר: מיך ווילל דיינען זחַמען מעהרען, דַּם ער פַּאַר מענגע ניכט זחַן גע־לַחלט וועדען קַחַנען. 11. חויך ספרַך דער ענגעל דעם עויגען לו מיהר: דוא בימט נון סוחַנגער חונד ווירסט מייַנען זחַהן גענבַּרען, דיינען זחַלמט דוא ישמעאל נענעהן, דען דער עויגע הַחַט דין עלענד ערהַרט. 12. ער חַבער ווירד מיין ווילדער מענס זיין, זייַנע האַנד ווידער יעדען מַן, חונד יעדערמַנַם הַנד ווידער מיהן, חונד ווירד פַּאַר חַלען זייַנען ברידערן ווַהנען. 13. דַּן נענטע זיא דען נַמען דעם עויגען, דער לו מיהר רעדעטע: דוא ביזט מיין זיכטבַּר־דער גַחטט, דען זיא ספרַך: הַחַבע מיך דען חויך עטוחַם גענעהען, חַלם מיין זעהענדער מיר דען ריקען נוגעוחַנדעט? 14. דַּרום נענט מַן דענזעלבען ברונען, ברונען דעם לעבענדיגען זעהענדען; ער מיוט לויסען קדש חונד ברד. 15. הגר גענַר דעם אברם מייַנען זחַן חונד אברם נענטע זייַנען זחַהן, וועלכען הגר גענַרען הַחַט טע ישמעאל. 16. אברם ווַר זעכס חונד חַכציג יַהרע חַלט, חַלם הגר ישמעאל גענַר.

ן 1. חַלם אברם כיין חונד כייַנציג יַהרע חַלט ווַר, ערשיַען מיהם דער עויגע, חונד ספרַך לו מיהם: מיך בין גַחטט דער חַלמַחכטי־גע, ווַנדל פַּאַר מיר, חונגעטהיילטען הערלעגם. 2. מיך ווילל לויסטן דיר חונד מיר מייַנען בונד חַכען, חונד דיך חויסנעהמעגד פַּערמע־רען. 3. דַּן פַּיעל אברם חויל זיין חַגעזיכט, חונד גַחטט רעדעטע מיט פַּערנער מיט מיהם חונד ספרַך: 4. מיך בין עם! זיין בונד מיוט מיט דיר גענַחכט, דוא זחַלמט לו מייַנעם פַּאַטער פַּיעלער פַּחַלקער ווערדען. 5. חַן זחַל דיך חויך ניכט מעהר אַברם נענַנען, זחַנדערן דיין נַמען זחַל אברהם זיין, דען מיך הַחַבע דיך לו מייַנעם פַּאַטער פַּיעלער פַּחַלקער מייַנגעזעטלט. 6. מיך ווילל דיך חויסערחַרדענטליך פַּרוכטבַּר, חונד לו גַחַנלען כחַליחַנען מַכַּען, חונד קחַניגע זחַלען פַּחַן דיר חַבסטחַמען. 7. מיך ווַערדע מייַנען בונד לויסטען מיר חונד דיר חונד דייַנעם זחַמען נחַך דיר חויך מיהרע קינפַטיגע גענעכַּטער, לו מייַנעם עויגען בונדע מַכַּען; נעמליך דיין חונד נחַך דיר דייַנעם זחַמען גַחטט לו זיין. 8. דיר חונד דייַנעם זחַמען נחַך דיר ווערדע מיך דַּן: לַחַנד דייַנעם חויפַענטהַלטעם, דַּן: גַחַנלע לַחַנד כנען לור עויגען בעזילונג מייַנגעבען, חונד מיהר גַחטט זיין. 9. גַחטט ספרַך נחַך פַּערנער לו אברהם, דוא חַבער חויך מייַנען בונד החַלטען, דוא חונד דיין זחַמען נחַך דיר חויך מיהרע קינפַטיגע גענעכַּטער.

מיוט אליעזר מוים דמשק. 3. אברם ספרַך נאָך ווייטער: זיעהע איר האָסט דוא קיינען זאַמען געגעבען, אוּן עלבט איך איין הויסדיע= נער. 4. דאָרויך ווערד מיהם דאָס דעם עוויגען אוּן: דיעזער ווירד דיך ניכט ערבען, זאָנדערן מיינער דער מוים דיינען מיינגעווי= דען קאָמאָען ווירד, דער זאָל דיך ערבען. 5. עד פיהרטע מיהן היכוים מוד ספרַך: זיעה דען היממעל, מוד לאָהלע דיא טטערנע, ווען דוא זיא לאָהלען קאַנמסט; מוד ספרַך פערנער, זא זאָל דיין זאַמען זיין! 6. אברם גלויבטע דעם עוויגען, מוד דיעזעם רעכנעטע עד מיהם לור טוגענד. 7. מוד ספרַך צו מיהם: איך בין דער עוי= גע, דער איך דיך מוים אור כשדים הערוים געפיהרט האָבע, דיר דיזע לאַנדסאַפט לום בעזיטלע מיינלוגעבען. 8. יענער ספרַך: א הערר! א עוויגער! וואָדורך ווערדע איך פערזיכערט דאָס איך זיא בעזיטלען ווערדע? 9. מזד דער עוויגע ספרַך: ברינגע איר מיינע דרייאָהריגע קאָלבע, מיינע דרייאָהריגע ליגע, מוד מיינען דרייא= יאָהריגען ווידער, אויך מיינע טורטעלטויבע, מוד מיינע יונגע טוי= בע. 10. אברם ברַכטע זאָלע דיעזע טטיקע, לערטיטט זיא מין דער איטטע מוד לעגטע יעדעם טטיק דעם אַנדערן גענגען איבער, דאָס געפליגעל אָבער לערטיטט ער ניכט. 11. דא קאָמען רויבפוגעל הערַב אויך דיא לייכאָאע, אברם אָבער טייכטע זיא היינוע. 12. אָלם דיא זאָנגע אונטערגעהען זאָלטע פיעל מיין טיעפער טלאַף אויך אברם מוד לוֹן איבערפיעל מיהם לוגלייך מיינע פינמטערע גרַמע אַנגמט. 13. דא ספרַכ'ם צו אברם: דוא זאָלמט ווימען, דאָם דיין זאַמען מיין פרעמדלינג זיין ווירד, מין מיינעם אַנדע, דאָס ניכט מיהנען ג= המרט, אוּן ווירד זיא דיענמטבאַר מאַכען, מוד זיא דריקען פיער הונדערט יאָהרע. 14. אַלזיין אויך דאָס פאָלק, וועלכעם זיא דיענען ווערדען, וועל איך ריכטען, מוד זידאָן זאָלזען זיא מוימליעהען מיט גרַמע גוט. 15. דוא זעלבמט אַבער זאָלזט מין פריעדען צו דיינען פאָטערן קאָמאָען, מוד ווירמט בעגראַבען ווערדען, נאָך מיינעם גלוק= ליכען אַלטער. 16. דאָס פיערטע גענעלכט אַבער זאָל היהער צוריק קעהרען; דען בים דאָהין איזט דאָס זיכדעמאָם דעז פאָלקעם אמרי נאָך ניכט פאָלל; 17. אָלם דיא זאָנגע מוכטערגעגאַנגען, מוד עם פינמטער ווארד, דאָ וואָר עם ווא מיין אָפען מוים וועלכעם רויך מוד פלאַמע דעם פייערם צווישען דיעזע טטיקע גענאַהרען. 18. דאָמאָם אָלם דער עוויגע מיט אברם מיינען בונד, מוד ספרַך: דיינעם זאַמען האָבע איך דיעזע לאַנד מיינעגעבען פאָן דעם טטראָם מצרים אָן, בים אָן דען גראָמען טטראָם פרת. 19. דאָ: פאָלק קיני, קנזי מוד קדמני. 20. דאָ: פאָלק חתי, פרזי מוד דיא רפאים. 21. דאָ: פאָלק אמרי, כנעני, גרגשי מוד יבוסי.

טז 1. שרי אברם'ס פרויא געבאָר קיינע קינדער מוד האַטטע מיינע אלריטע מאָגד, דיא הגר היעס. 2. דאָ ספרַך שרי צו אברם, זיעהע דער עוויגע האַט איך פערשלאָסען, דאָס איך ניכט געבאָרע. זיעבער! קאָמאָע צו מיינער מאָגד, פיעלייכט ווערדע איך דורך זיא גענויעט. אברם געהאָרכטע דער טטיממע שרי. 3. דא נאָהם שרי אברם'ס פרויא מיהרע אלריטע מאָגד הגר, נאָכדעם אברם לאַנג יאָה= רע מיט זאָנדע כנען געוואָהנט מוד גאָב זיא מיהרעם מאַנע אברם צור פרויא. 4. ער קאָם צו הגר, זיא ווארד סוואַנגער. אָלם זיא זאָה, דאָס זיא סוואַנגער ווארדען, ווארד מיהרע הויספרויא גרינג מין מיה=

הייסט חויך קדש, מוזד סלוגען דאַ: גאַנצע געפילדע דעס פֿאָלקעס עמלק, מוזד חויך דאַ: פֿאָלק אמרי, וועלכעס זיץ חצצן תמר זיטלט. 8. כון לאָזגען חויט דיא קאָניגע פֿאָן סדום, עמרה, אדמה, צבוים מוזד פֿאָן בלע, יעטלט צער גענאַנט, מוזד חרדנעטען זיך מיט טהאָל שדים לוי סלאַכט איט מיהנען. 9. נעאוך איט כדרלעומר דעס קאָניגס לוי עילם, תדעל דעס קאָניגס דער גוים, אמרפל דעס קאָניגס לוי שנער, מוזד אריוך דעס קאָניגס לוי אלסר פֿיער קאָניגע נעגען פֿיר. 10. דאַ טהאָל שדים מבער ווער פֿאָלער טהאָגרובען. מוזם כון דיא קאָניגס פֿאָן סדום מוזד עמרה דיא פֿלוכט ערגריפֿפען, פֿיעלען זיא היין. דיא מיברigען מבער פֿלאָהען מיגם נעבירגע. 11. יעגע נאָה= אען מלעם גוט פֿאָן סדום מוזד עמורה מוזד מלען מיהרען מוזדפֿאָר= דאָטה, מוזד גינגען דאַפֿאָן. 12. זיא כאָהאען מויך לוט מוזד זיין גוט דער מיין ברודער: אָהן דעס אברם ווער; ער זאַם דאַאַלם מין סדום. 13. דאַ קאָם מיין פֿליכטלינג, מוזד ערלאָהלטע עם דעם עברי אברם; דיעזער ווהנטע דאַאַלם מין דעם האַיגע, דעם אמריטער ממרא. מייגעם ברודערם פֿאָן אשכל מוזד ענר, מוזד דיעזע ווערען בונדעם= אָנגעד דעם אברם. 14. מלם אברם האָרטע דאַם זיין פֿערוואַנדטער גענפֿאַנגען ווערדען, ווענפֿאַנגעטע ער זיינע געהיבטע הוסגעבאָרנע דרייהונדערט מוזד זעכטנעהן מן דער נאָהל, מוזד פֿערפֿאָלגטע זיא בים דן. 15. דעס נאַכטם טהיילטע ער זיך מיט קנעכטע זיך מין הויפֿען, טלוג זיא מוזד פֿערפֿאָלגטע זיא בים חובה, וועלכעס לוי ליכ= קען זייטע פֿאָן דמשק זיעגט. 16. ער ברוַכטע מלעם גוט ווידער לוריק, ווא מויך זיינען פֿערוואַנדטען לוט מוזד זיין גוט, מויך דיא ווייבער מוזד דאַ: פֿאָלק פֿיהרטע ער לוריק. 17. מלם ער לוריק קאַם פֿאָן טלאַגען דעס כדרלעומר מוזד דער קאָניגע, דיא איט מיהם היעלטען, גינג מיהם דער קאָניג פֿאָן סדום עגטגענגען מין דאַ: עבעק טהאָל, ווען מויך קאָניגסטהאָל היימט. 18. מלכי צדק קאָניג לו שלם, זיעם ברוד מוזד ווין הערוים ברינגען; דיעזער ווער מיין דיע= נער דעם העכסטען גאָטטעם. 19. ער זיגנעטע מיהן, מוזד מפרך: געזעגנעט זיין דאַ: אברם דעם העכסטען גאָטטעם, דער היממעל מוזד ערדע הערפֿאָרגעברַכט; 20. מוזד געלאָבט זיין דער העכסטע גאָטט, דער דיינע פֿיינדע מין דיינע האָנדע גענעבען האַט. דאַ גאַב מיהם אברם דען צעהנטען פֿאָן אַלעם. 21. דער קאָניג פֿאָן סדום מפרך צו אברם: גיעב מיר דיא פערזאָנען, מוזד דאַ: גוט נים דיר. 22. אברם מבער מפרך צום קאָניג פֿאָן סדום: מיך העבע מיינע האַנד מויך צום עוויגען, צום העכסטען גאָטט, דער היממעל מוזד ערדע הערפֿאָרגעברַכט האַט, 23. דאַם מיך וועדער פֿאַדען נאָך סוהבאַנד, דאַם מיך פֿאָן אַלעם וואַם דיין איזט, כיכטם נעהמע; דאַ= איט דוא כיכט זאָגעסט: מיך האָבע אברם רייך גמאַכט. 24. פֿערן פֿאָן מיר! כור וואַם דיא בורסע פֿערצעהרט האָבען, מוזד דאַ: מכ= טהיילי דער מאַנער, וועלכע איט מיר גענאַנגען זיכד: ענר אשכל מוזד ממרא, דיעזע מאָגען מיהרען אַנטהיילי נעהמען:

טן 1. כיכט נאָגע הערנאָך ווארד דעם אברם מין מיינעם גע= טע דאַ: ווארט דעם עוויגען אַזאָ: פֿירכטע דיך כיכט אברם! מיך בין דיר מיין טילד, דיינע בעלאָהנונג זעהר גראָס זיין. 2. דאַ טפרך אברם: ח הערר! ח עוויגער! וואָזו ווילסט דוא מיר גאבען? מיך גאהע קינדערלאָס הערום, מוזד דער פֿערוואַלטער מיינעם הויזעם

מוכד היטפען. 6. כון קאָנפּטע עם דאָז וואָד ניכט ערטראָגען, דאָס
ים ביימאָאען וואָהנטען, דען מיהר גוט (נעמליך מיהרע העערדען)
וואָר יעהר גראָס, דאָהער קאָנפּטען ים ניכט ביימאָאען וואָהנען.
7. דאָ ער־טטטוכ מיין טטרייט צווישען דען הירטען דעם
אברם, מוכד דען פּיעה־הירטען דעם לוט. דער כנעני, מוכד דער
פּרזי יאָסען־סאָן דאָמאָלם מיך וואָדע. 8. דאָ טפּראָך אברם צו לוט,
יעבער! וואָם קיינע טטרייטיגקייטען ים צווישען מיר מוכד דיר,
מוכד צווישען מיינען מוכד דיינען הירטען, ווייר זיכד יאָ נאָהע פּער־
וואָנדטע. 9. דוא האָבט דאָך דאָס גאַנצע לאַנד פּאָר דיר, טרענע
דיך מאָוען פּאָן מיר! ווילסט דוא צור לינקען, זא וועדע מיך צור רעכ־
טען, ווילסט דוא מבער צור רעכטען, זא וועדע מיך צור לינקען.
10. מאָם צור לוט זיך מוא־אָהה, מוכד דען גאַנצען קריים דעם ירדן'ס
בעזיכטיגטע, וועלכער דורכאָוים גוטאָמערט וואָר. (בעפּאָר, נאָך דער
עוויגע סדום מוכד עמרה צו גרונדע ריכטעטע, וואָר עם מיין גאָרטען
דעם עוויגען, ווי דאָס לאַנד מצרים, מוכד זא וואָר עם בים נאָך צוער
הין). 11. דאָ ערוואָהלטע זיך לוט דען גאַנצען קריים דעם ירדן'ס,
מוכד לאָג געגען מיזרגען. מאָוען וואורדען זיי מיינער פּאָן דעם אַנ־
דערן גוטרעננט. 12. אברם וואָהנטע מיך לאַנד כנען, מוכד לוט
וואָהנטע חין דען סטאָדטען דעם קריימעם, מוכד מלוג זייכע היטטען
מויך בים נאָך סדום. 13. דיא אאָנער פּאָן סדום מבער וואָרען דעם
עווינען זעהר בעזע ונעטען מוכד גראָמע זינדער. 14. דער עווינע
ספּראָך צו אברם, נאָכדעם זיך לוט פּאָן מיהם גוטרעננט האָטטע:
העב דיינע מויגען מויך מוכד זיעה דיך מום, פּאָן דעם אָרטע וואָ
דוא ביסט, גוגען מיטטערנאַכט, גוגען מיטטאָג, גוגען מאָרגען
מאָד גוגען מבעד. 15. דען דאָז גאַנצע לאַנד, וועלכעם דוא זיעהטט
וועדע מיך דיר מוכד דיינעם זאָאען, מויך עווינ מיינגעבען.
16. דיינען זאָאען מבער זולל מיך דען סטוב דער ערדע גלייך אא־
פּען, זא דאָס וועט יעמאַנד וועדע דען סטוב דער ערדע צאָהלען קאָנ־
נען, מויך דיין זאָאע זאָלל גוטאָהלט וועדען. 17. מאַכע דיך מויך,
דורכליעהע דאָז לאַנד נאָך דער לענגע מוכד בריימע, דען דיר וולל
מיך עם מיינגעבען. 18. אברם מלוג זייע היטטע מויך, קאָמ, מוכד
בעזעלטע זיך מיין דעם האַיינע מבראָ, וועלכער בייא חברון מיזט, מוכד
ערבויעטע דאָזעלבסט דעם עווינען נו עהרען מיינען מאָטאַר:

יך 1. מיין דען טוגען אמרפל דעם קאָניגם פּאָן שנער, אריוך
קאָניגם פּאָן אלסר, כדרלעימר קאָניגם נו עילם, מוכד תדעל קאָניגם
דער נוים. 2. פּיהרטען דיעזע קריעג מיט ברע דעם קאָניג פּאָן
סדום, מיט ברשע דעם קאָניג פּאָן עמורה, שנאב דעם קאָניג פּאָן
אדמה, שמאבר קאָניג פּאָן צבוים, מוכד מיט דעם קאָניג פּאָן בלע,
נואָעהר צער גענאַנט. 3. מלוע דיעזע פּערמיינגטען זיך מיין דעם
טהאָל שדים, דאָזעלבע מיזט נואָעהר דיא זאָלזעע. 4. זיא וואָלטען
נעאָלך נואָאָך יאָהרע דעם כדרלעימר אונטערוירפּיג, מיא דרייא־
צעהנטען יאָהרע מבער פּיעלען זיא אָב. 5. מוכד מיא פּיערלעהנטען
יאָהרע קאָם כדרלעימר מוכד דיא קאָניגע וועלכע מיט מיהם היעל־
טען, מוכד סלוגען דיא רפאים מין עשתרות קרנים, דיא זוזים מין הם,
דיא אימים מין שוה קריחים. 6. מוכד דאָז פּאָלק חרי מויך מיהרעם
גענירגע שעיר בים נאָך איל פּארן, וועלכעם מויך דער וויטע ליעגט.
7. היערויך וועגדעטען זיא זיך מוכד קאָמען נאָך עין משפט, דאָזעלבע

פֿיגל חונד ויעבטנליג יתהרע חלום בייא ווינעט מבריזען פֿאן חרן.
5. אברם נעאוליך נתהאָ ווינע פֿרויא שרי, ווינעם ברודערס זהן לוט
חונד חֵלֶ מיהר גוט, וועלכעם זיא געוואנכען, ווא חויך דיא זעעלען, דיא
זיא זו חרן ערוואָרבען, חונד גינגען חויס, חוא חין דאָ זאָד כנען זו
רייזען, קאָמען חויך ווירקליך חין דעט זאָדע כנען חן. 6. דאָ לאָג
אברם דורך דאָ זאָד, בים חין דיא גענעגד פֿאָן שכם, בים חֵן דען
האָין ממרה. דאָ פֿאָלק כנען ווהר דאָמאָלם נאָך חיט זאָנדע. 7. דער
עוויגע ערטיען דעט אברם, חונד ספרהך: דייגעט זאָמען ווילֶ חיך
דיעזעם זאָד מייגעבען. דאָ בויטט ער מייגען חלטאָר, דעט עווי=
גען זו עהרען, דער מיהק ערשיינען ווהר. 8. ער לאָג פֿאָן דאָ וויי=
טער חין דאָ גענירגע, זור אאָרגעוויטט פֿאָן בית אל, חונד רי=
טטע זייגע היטטע חויך. בית אל ווהר מיהק גענגען חבענד, חונד
דיא טטאָדט עי גענגען אאָרגען: דאָזעלבזט בויטט ער דעט עוויגען
זו עהרען מייגען חלטאָר, חונד זעהלטע חין דעט נאָהאען דעם עווי=
גען. 9. היערוך רייזטע אברם חיאאער אעהך גענגען איטטאָג.
10. עם עזטטונד מייגע הונגערסנאָטה חיק זאָנדע, דאָ רייזטע
אברם העראָב נאָך מצרים, זיך דאָזעלבסט חויפֿזוהאָלטען, דען דיא
הונגערסנאָטה ווהר טוער חיק זאָנדע. 11. אָלם ער נון נאָהע אָן
מצרים קאָמ, ספרהך ער זו זוינער פֿרויא שרי: זיעהע נון! חיך וויס,
דאָם דוא מייגע פֿרויא פֿאָן טאָנגע אָנגעזיכטע ביסט. 12. ווען דיך
נון דיא מצרים זיעהען ווערדען, חונד ווערדען טפרעכען, דיעזעם
חיזט זיין ווייב, זאָ קאָנכטעג זיא חיך חואבריגגען חונד דיך בייא זע=
בען ערהאָלטען. 13. טאָריך זיעבער דוא זייעסט מייגע טוועסטער,
דאָמיט חיר גוטעס גענעהע דיר זו זיעבע, חונד חיך בייא זעבען
דייגעטוועגען ערהאָלטען ווערדע. 14. אָלם נון אברם נאָך מצרים
קאָמ זאָהען דיא מצרים דיא פֿרויא, חונד פֿאָנדען זיא זעהר טאָן.
15. חויך דיא פֿירסטען דעם פרעה זאָהען זיא, חונד ריהאָטען זיא
פֿאָר פרעה. דאָ ווהרד דיא פֿרויא היגענאָאען חין דאָזו הויס דעם
פרעה. 16. דעם אברם זהבער ערלייגטע אאָן גוטעס חוק חיהרענט
ווילען, חונד ער ערהיעלט טאָזאָל חונד דינדער חונד עזעלן, קנעכטע,
חונד אאָגדע, עזעליכען חונד קאָמעלע. 17. דער עוויגע פלאָגטע
היערויך פרעה חונד זיין הויס מיט גראָסען פלאָגען, ווענען שרי דעם
אברם פֿרויא. 18. דאָ לייעם פרעה דען אברם רופֿען, חונד טפרהך:
ווהם האָמט דוא מיר גענהאָן? ווהרום האָמט דוא מיר ניכט געזאָגט,
דאָם זיא דייגע פֿרויא מיזט. 19. ווהרום האָמט דוא גענפרהכען, זיא
מיזט מייגע טוועסטער, דאָ כאָהם חיך זיא מיר זור פֿרויא. נון הבער
היער מיזט דייגע פֿרויא! כיק זיא חונד גענע הימוועג. 20. חונד
פרעה בעפֿאָהל מייגען אאָכנערן, מיבער מיהן, דאָם זיא מיהן חונד
זייגע פֿרויא חונד אָלעם ווהם ער האָטטע גענייטעטען.

יג 1. אָזאָ לאָג אברם פֿאָן מצרים היגוין, גענגען איטטאָג. ער
חונד זייגע פֿרויא חונד אָלעם ווהם ער האָטטע, חונד לוט מיט מיהם.
2. אברם ווהר זעהר ריין פֿיעה, זילבער חונד גאָלד. 3. ער רייי=
טע זייגע פֿאָריגע טאָגערייזען, פֿאָן איטטאָג גאָך בית אל; בים חֵן
דען חרט, זוא פֿאָרהער זייגע היטטע ווהר לוזטען בית אל חונד עי.
4. בים חֵן דען חרט דעם אָלטאָרעם, דאָן ער פֿאָרהין ערריכטעט,
ווא ער נאָהעך חין דעם נאָהען דעם עוויגען גענעהרט האָטטע.
5. אָבער חויך לוט דער מיט אברם גינג, האָטטע מאָאָפֿע רינדער

רע, אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף טאָכטער. 12. ארפכשד
לעבטע פֿינף אונד דרייסיג יאָהרע, אונד לייגטע שלח. 13. נאָכדעם
ארפכשד דען שלח גענייגט האַטטע, לעבטע ער נאָך פֿיער הונדערט
אונד דרייא יאָהרע, אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף טאָכטער.
14. שלח לעבטע דרייסיג יאָהרע אונד לייגטע עבר. 15. נאָכדעם
שלח דען עבר גענייגט האַטטע, לעבטע ער נאָך פֿיער הונדערט
אונד דרייא יאָהרע אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף טאָכטער.
16. עבר לעבטע פֿיער אונד דרייסיג יאָהרע, אונד לייגטע פלג.
17. נאָכדעם עבר דען פלג גענייגט האַטטע, לעבטע ער נאָך פֿיער
הונדערט אונד דרייסיג יאָהרע, אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף
אונד טאָכטער. 18. פלג לעבטע דרייסיג יאָהרע, אונד לייגטע רעו.
19. נאָכדעם פלג דען רעו גענייגט האַטטע, לעבטע ער נאָך לוייט
הונדערט אונד כּיין יאָהרע אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף אונד
טאָכטער. 20. רעו לעבטע לוייט אונד דרייסיג יאָהרע אונד לייגטע
שרוג. 21. נאָכדעם רעו דען שרוג גענייגט האַטטע, לעבטע ער נאָך
לוייט הונדערט אונד זיבען יאָהרע, אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף
נע אונד טאָכטער. 22. שרוג לעבטע דרייסיג יאָהרע אונד לייגטע
נחור. 23. נאָכדעם שרוג דען נחור גענייגעט האַטטע, לעבטע ער
נאָך לוייט הונדערט יאָהרע אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף אונד
טאָכטער. 24. נחור לעבטע כּיין אונד לוואַנציג יאָהרע אונד לייגטע
תרח. 25. נאָכדעם נחור דען תרח גענייגעט, לעבטע ער נאָך הונ־
דערט אונד כּיינלעהן יאָהרע, אונד לייגטע נאָך מַבּוּל אויף אונד
טאָכטער. 26. תרח לעבטע זיבעניג יאָהרע אונד לייגטע אברם,
נחור, אונד הרן. 27. פֿאָלגענדעם זיינ דיא גענעלעכטפֿאָלגע דעם
תרח, תרח לייגטע אברם, נחור אונד הרן; הרן לייגטע לוט. 28. הרן
סטאַרב פֿאָר דעם מַנגעוויכּטע זיינעם פֿאָטערם תרח, אין לאַנד זיי־
נער גענורט, כּנעאַנ לו אור כשדים. 29. אברם אונד נחור הייראַ־
טהעטען; אברם'ס פֿרויא היעס שרי, אונד נחור'ס פֿרויא היעס מלכה
טאָכטער דעס הרן, דער אין פֿאָטער דער מלכה אונד דער יסכה
וואַר. 30. שרי וואַר אונפֿרוכּטבאַר אונד האַטטע קיין קינד. 31. תרח
נאָהם זיינען זאַן אברם אונד לוט דען זאַן הרן'ס, דער זיין ענקעל
וואַר, אונד זיינ סנור שרי, דיא פֿרויא זיינעס זאַהנעס אברם, אונד
גינגען, נאָך מַנדערע וויט מיהנען, פֿאָן אור כשדים וועג, אין דאַ־
לאַנד כנעאַן לו רייזען; קאַמען בים חרן קאַוען בעזעטלטען זיך
זיך דאַזעלבסט. 32. חלם דיא לעבענסיאָהרע תרח'ס וואַרען לוייא
הונדערט אונד פֿינף יאָהרע, דאַ סטאַרב תרח לו חרן.

לך לך

יב 1. דער עוויגע האַטטע חבר לו אברם גאַספּראָכען: לויהע
הימועג אויס דיינעם לאַנדע, פֿאָן דיינעם גאַבורטסאָרטע אונד פֿאָן
דיינעם פֿאָטערם הויסע, אין דאַס לאַנד, דאַס איך דיר לייגען וועדע.
2. איך וויל דיך לו מייער גראָסען נאַציאָן מאַכען, וויל דיך זעגנעו,
אונד דיינען נאַמען גראָס וועדען לאַסען, דוא זעלבסט זאָלסט זיין
זעזגען זיין. 3. איך וויל כאָלך זעגנען דיא דיך זעגנען, וועל דיך
פֿלוכּט, דען וויל איך פֿערפֿלוכּען, אונד מיט דיר וועדען זיך אַל־
סלעכטער דעם עדדריכּעס זעגנען. 4. אברם רייזטע, וויא דער עוי־
גע מיהם גאַזאַגט האַטטע, מיט מיהם רייזטע לוט, אונד אברם וואַר

ב"א ,ב"ת

ו נח: דיזעס איז דאָ לייכטן דעס בונדעס, דאָן איך ערריכטעט החבע, לוויסען איר חונד חַוועך פֿלייש, דאָ חויך דער ערדע איז. 18. דיא זאָהנע נח'ס דיא חויס דער חַרכָּע גינגען וואַרען: שם, חם חונד יפת; חם וואַר דער פֿאָטער כנען'ס. 19. דיזעזע זינד דיא דריי זאָהנע נח'ס, חונד פֿאָן אִיהנען וואַרד דיא גאַנצע ערדע בעזעטצט. 20. נח בויעט דאָ אַ ערדרייך, חונד וואַר דער ערסטע, דער זייכען ווייבערג פּאָלאַנצט. 21. אַז ער פֿאָן דעם ווייַנ טראַנק, וואַרד ער בשטרונקען, חונד דעקטע זיך חוין זייַנע לעלטע. 22. חם דער פֿאָ= טער כנען'ס זאָה דיא סאָך זייַנע פֿאָטערס חונד זאָגטע עס זייַנען בריידערן דרויסען. 23. דאָ נאָהם שם חונד יפֿת חיין גערוואַנד לעגטען עס חויך חיהרע סולטערן, גינגען ריקלינגס חונד בעדעקטען חיהרעס פֿאָטערס סאָך, חיהר גאַויכט וואַר ריקווארטס גענקעהרט, זָ דאָס זיא חיהרעס פֿאָ= טערס סאָך ניכט זאָהען. 24. אַז נח פֿאָן זייַנעס ווייַנ ערוואַכטע, ערפֿוהר ער, וואָס חיהם זיין יינגסטער זאָהן געטהאָן. 25. חונד ספראָך: פֿערפֿלוכט זייַ כנען! חיין קנעכט וויַ אַלער קנעכטע זייַ זייַנען בריידערן. 26. חונד ספראָך ווייטער: גאַלאָבט זייַ דער עוויגע, גאָטט דעס שם, חונד כנען זייַ חיהר קנעכט! 27. גאָטט בריייטע יפֿת חויס, וואָהנע חין דען היטטען שם'ס, חונד כנען זייַ חיהם קנעכט. 28. נח לעבטע נאָך דער זינדפֿלוטה דריי הונדערט חונד פֿינפֿציג יאָהרע. 29. אַלס אַלער לעבענסיאָהרע נח'ס ניין הונדערט חונד פֿינפֿציג וואַרען, דאָ סטאָרב ער.

ו 1. דיזעס איז דיא גענעראַטיאָנפֿאָלגע דער קינדער נח'ס, שם חם, חונד יפת. עס ווערדען חיהנען נעאָך קינדער גענאָרען, נאָך דער זינדפֿלוטה. 2. דיא זאָהנע דעס יפת זינד: גמר, מגוג, מדי, יון, תבל, משך, חונד תירס. 3. דיא זאָהנע דעס גמר זינד: אשכנז, ריפת חונד תרגמה. 4. דיא זאָהנע דעס יון זינד: אלישה, תרשיש, כתים חונד דדנים. 5. פֿאָן חיהנען האָבען זיך דיא בעזאָנדערן פֿאָלקער= טאָפֿטען חין פֿערסיעדענען לאַנדערן נאָבגעטהיילט, יעדע נאָך חיה= רער ספראַכע, חין פֿערסיעדענען גענעלעכטערן חונד פֿאָלקערטאַפֿ= טען. 6. דיא זאָהנע דעס חם זינד כוש מצרים פוט חונד כנען. 7. דיא זאָהנע דעס כוש, שבא, חוילה, סבתה רעמה חונד סברתכא; דיא זאָהנע דעס רעמה, שבא חונד דדן. 8. כוש לייגטע נמרוד, דיע= זער פֿינג פֿאָן חיין גענאָלטיגער הערר חויך דער ערדע זו ווערדען. 9. ער וואַר נעאָך דורך דיא יאָגד חיין גענאָלטיגער הערר פֿאָר דעם עוויגען, דאָהער מען זו זאָגען פּפֿלעגט וויא נמרד דורך דיא יאָגד חיין גענאָלטיגער הערר פֿאָר דעם עוויגען. 10. דער אַנפֿאַנג זייַנעס רייכעס וואַר בבל, חונד אַרך, אכד חונד כלנה, חים לאַנד שנער. 11. חום דיזעזעם לאַנד גינג ער גען אשור, חונד בויטע נינוה, רחבת עיר חונד כלח. 12. חונד רסן צוויטען נינוה חונד כלח; דיזעס נינוה חיז דיא בעקאַנטע גראָסע סטאָדט. 13. מצרים לייגטע דיא לודים דיא ענמים, דיא להבים, חונד דיא נפתוחים. 14. חונד דיא פתרוסים, ווי חויך דיא כסלוחים. פֿאָן וועלכען דיא פלישתים הערסטאַמען, חונד דיא כפתרים. 15. כנען לייגטע צדון זייַנען ערסטגעבאָרענען חונד חת. 16. חויך דען יבוסי, דען אמורי חונד דען גרגשי. 17. דען חוי, דען ערקי, חונד דען סיני. 18. פֿער= נער דען ארודי, דען צמרי חונד דען חמתי, נאָכהער האָבען זיך דיא גענעלעכטער דעס כנעני חויסגעברייטעט. 19. דיא גרענצען דעס

ס ״ו קְטֹנֶת אַתְּה מִהְיוֹת לְאַלְפֵי יְהוּדָה׃ מִמְּךָ לִי יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל׃
וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם׃ ס ״ז לָכֵן יִתְּנֵם עַד עֵת יוֹלֵדָה יָלָדָה וְיֶתֶר אֶחָיו
יָשׁוּבוּ עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ ״ח וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז יְהוָה בִּגְאוֹן שֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו
וְיָשָׁבוּ כִּי עַתָּה יִגְדַּל עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃ ״ט וְהָיָה זֶה שָׁלוֹם אַשּׁוּר כִּי יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ
וְכִי יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ וַהֲקֵמְנוּ עָלָיו שִׁבְעָה רֹעִים וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם׃ ס
״י וְרָעוּ אֶת אֶרֶץ אַשּׁוּר בַּחֶרֶב וְאֶת אֶרֶץ נִמְרֹד בְּפִתְחֶיהָ וְהִצִּיל מֵאַשּׁוּר כִּי
יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בִּגְבוּלֵנוּ׃ ״יא וְהָיְתָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב עַמִּים
רַבִּים כְּטַל מֵאֵת יְהוָה כִּרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא יְקַוֶּה לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל
לִבְנֵי אָדָם׃ ״יב וְהָיְתָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּאַרְיֵה בְּבֶהֱמוֹת
יָעַר כִּכְפִיר בְּעֶדְרֵי צֹאן אֲשֶׁר אִם עָבַר וְרָמַס וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל׃ ״יג תָּרֹם יָדְךָ
עַל צָרֶיךָ וְכָל אֹיְבֶיךָ יִכָּרֵתוּ׃ ״יד וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה אַכְרִית סוּסֶיךָ
מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי מַרְכְּבֹתֶיךָ׃ ״טו וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֶךָ וְנָתַצְתִּי כָּל מִבְצָרֶיךָ׃
״טז וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֶךָ וְלֹא יִהְיוּ לְךָ מְעוֹנְנִים׃ ״יז וְהִכְרַתִּי פְסִלֶיךָ וּמַצֵּבוֹתֶיךָ
מִקִּרְבֶּךָ וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ ״יח וְנָתַשְׁתִּי אֲשֵׁרֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי
עָרֶיךָ׃ ״יט וְעָשִׂיתִי בְאַף וּבְחֵמָה נָקָם אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמָעוּ׃ ס ו ״א שִׁמְעוּ
נָא אֵת אֲשֶׁר יְהוָה אֹמֵר קוּם רִיב אֶת הָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ׃ ״ב שִׁמְעוּ
הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהָאֵתָנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב לַיהוָה עִם עַמּוֹ וְעִם יִשְׂרָאֵל
יִתְוַכָּח׃ ״ג עַמִּי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הוֹגַעְתִּיךָ הָעֵד בִּי׃ ״ד כִּי הֶעֱלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וָאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם׃ ״ה עַמִּי
זְכָר נָא מַה יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמָה עָנָה אֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשִּׁטִּים עַד
הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יְהוָה׃ ״ו בַּמֶּה אֲקַדֵּם יְהוָה אִכֹּף לֵאלֹהֵי מָרוֹם
הַאֲקַדְּמֶנּוּ בְעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי שָׁנָה׃ ״ז הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת
נַחֲלֵי שָׁמֶן הַאֶתֵּן בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת נַפְשִׁי׃ ״ח הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה
טּוֹב וּמָה יְהוָה דּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִם
אֱלֹהֶיךָ׃ ״ט קוֹל יְהוָה לָעִיר יִקְרָא וְתוּשִׁיָּה יִרְאֶה שְׁמֶךָ שִׁמְעוּ מַטֶּה וּמִי יְעָדָהּ׃
״י עוֹד הֲאִישׁ בֵּית רֶשַׁע אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת רָזוֹן זְעוּמָה׃ ״יא הַאֶזְכֶּה בְמֹאזְנֵי רֶשַׁע
וּבְכִיס אַבְנֵי מִרְמָה׃ ״יב אֲשֶׁר עֲשִׁירֶיהָ מָלְאוּ חָמָס וְיוֹשְׁבֶיהָ דִּבְּרוּ שֶׁקֶר וּלְשׁוֹנָם
רְמִיָּה בְּפִיהֶם׃ ״יג וְגַם אֲנִי הֶחֱלֵתִי הַכּוֹתֶךָ הַשֹּׁמֵם עַל חַטֹּאתֶךָ׃ ״יד אַתָּה תֹאכַל
וְלֹא תִשְׂבָּע וְשִׁחֲכָתְךָ בְּקִרְבֶּךָ וְתַסֵּג וְאַתָּה לֹא תְפַלֵּט וְאֶת אֲשֶׁר תְּפַלֵּט לַחֶרֶב
אֶתֵּן׃ ״טו אַתָּה תִזְרַע וְלֹא תִקְצֹר אַתָּה תִדְרֹךְ זַיִת וְלֹא תָסוּךְ יִצְהָר וְתִירוֹשׁ וְלֹא
תִשְׁתֶּה יָיִן׃ ״טז וַתִּשְׁתֹּר חֻקּוֹת עָמְרִי וְכָל מַעֲשֵׂה בֵית אַחְאָב וַתֵּלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתָם
לְמַעַן אֶתֵּנֵךְ לְשַׁמָּה וְיוֹשְׁבֶיהָ לִשְׁרֵקָה וְחֶרְפַּת עַמִּי תִּשְׂאוּ׃ ס ז ״א אַלְלַי לִי כִּי
הָיִיתִי כְּאָסְפֵּי קַיִץ כְּעוֹלְלוֹת בָּצִיר אֵין אֶשְׁכּוֹל לֶאֱכוֹל בִּכּוּרָה נַפְשִׁי׃ ״ב אָבַד
חָסִיד מִן הָאָרֶץ וְיָשָׁר בָּאָדָם אֵין כֻּלָּם לְדָמִים יֶאֱרֹבוּ אִישׁ אֶת אָחִיו יָצוּדוּ חֵרֶם׃
״ג עַל הָרָע כַּפַּיִם לְהֵיטִיב הַשַּׂר שׁוֹאֵל וְהַשֹּׁפֵט בַּשִּׁלּוּם וְהַגָּדוֹל דֹּבֶר הַוַּת נַפְשׁוֹ
הוּא וַיְעַבְּתוּהָ׃ ״ד טוֹבָם כְּחָדָק יָשָׁר מִגָּדֵר יוֹם מְצַפֶּיךָ פְּקֻדָּתְךָ בָּאָה עַתָּה תִהְיֶה
מְבוּכָתָם׃ ״ה אַל תַּאֲמִינוּ בְרֵעַ אַל תִּבְטְחוּ בְאַלּוּף מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֶךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ׃
״ו כִּי בֵן מְנַבֵּל אָב בַּת קָמָה בְכַלָּתָהּ בַּת חָמוֹתָהּ אֹיְבֵי אִישׁ אַנְשֵׁי בֵיתוֹ׃ ״ז וַאֲנִי
בַּיהוָה אֲצַפֶּה אוֹחִילָה לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי׃ ״ח אַל תִּשְׂמְחִי אֹיַבְתִּי לִי כִּי
נָפַלְתִּי קָמְתִּי כִּי אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה אוֹר לִי׃ ״ט זַעַף יְהוָה אֶשָּׂא כִּי חָטָאתִי לוֹ עַד
אֲשֶׁר יָרִיב אֶת רִיבִי וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי יוֹצִיאֵנִי לָאוֹר אֶרְאֶה בְצִדְקָתוֹ׃ ״י וְתִרְאֶה אֹיַבְתִּי
וּתְכַסֶּנָּה בוּשָׁה הָאֹמְרֶת אֵלַי אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֵינַי תַּבַּטְנָה בָּהּ עַתָּה תִּהְיֶה
לְמִרְמָס כְּטִיט חוּצוֹת׃ ״יא יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק׃ ״יב יוֹם הַהוּא
וְעַד אֵלֶיךָ יָבוֹא מֵאַשּׁוּר וְעָרֵי מָצוֹר וְעַד מְצוֹר וְעַד נָהָר וְיָם מִיָּם וְהָר מֵהָר׃
״יג וְהָיְתָה הָאָרֶץ לִשְׁמָמָה עַל יוֹשְׁבֶיהָ מִפְּרִי מַעַלְלֵיהֶם׃ ״יד רְעֵה עַמְּךָ בְשִׁבְטֶךָ
צֹאן נַחֲלָתֶךָ שֹׁכְנִי לְבָדָד יַעַר בְּתוֹךְ כַּרְמֶל יִרְעוּ בָשָׁן וְגִלְעָד כִּימֵי עוֹלָם׃
״טו כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת׃ ״טז יִרְאוּ גוֹיִם וְיֵבֹשׁוּ מִכֹּל גְּבוּרָתָם
יָשִׂימוּ יָד לְפֶה אָזְנֵיהֶם תֶּחֱרָשְׁנָה׃ ״יז יְלַחֲכוּ עָפָר כַּנָּחָשׁ כְּזֹחֲלֵי אָרֶץ יִרְגְּזוּ
מִמִּסְגְּרוֹתָם אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִפְחֲדוּ וְיִירְאוּ מִמֶּךָּ׃ ״יח מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן
וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃
״יט יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם׃ ״כ תִּתֵּן
אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃

נח ז ח

ערדבאדען ועבטע, פאָק אענטען בין פֿיה, בין געווירק אונד געפֿלי=
געל דעם היאעלם, חלעם וואורדע פאָן דער ערדע פֿערטילגט: נח
חלייך בלויב אי׳בריג, אונד וואָם איט מיהק אין דער חַרכע וואר.
24. זי הָאך סטאַנד דאָם גאוואָסער מיבער דער ערדע, הונדערט
אונד פֿינפֿציג טאָג.

ח 1. עגדליך דאַכטע גאָטט חַן נח אונד חַן חלעם טהיער, אונד
חַן חַלעם פֿיעה, וועלכעם איט מיהק אין דער חַרכע וואר. אונד פֿיהר=
טע מייכען ווינד איבער דיא ערדע, דאָפֿון דאָס גאוואָסער זיך לעג=
טע. 2. דיא קוועלען דער טיעפֿע, אונד דיא שלייסען דעם היאעלם
וואורדען פֿערשלאָסען אונד דער רעגען פאָק היאעל האָרטע אויך.
3. דיא וואַסער פֿערלאָרען זיך פאָן דער ערדע וועג, מיאעער אעהר
אונד אעהר, אונד נאַהאען נאָך הונדערט אונד פֿינפֿציג טאָגען דער
גאסטאָלט אָב, 4. דאָם דיא חַרכע איק זיצעגטען אחַגאַטהע חַק
זיצעגלעהנטען טאָגע דעם אחַגאַטם אויך דעק גאבירגע אָרָרט רו=
העטע. 5. דיא וואַסער פֿוהרען פאָרט חַבלוגעהאען, בין זין דען לעהנ=
טען אחַגאַטה. חַק ערסטען טאָגע דעם לעהנטען אחַגאַטם זינד דיא
ספילען דער בערגע זיכטבאָר גאווָרדען. 6. חַום פֿיערלינג טאָגע לו
עגדע וואָרען, אָפֿפֿנעטע נח דאָם פֿענסטער דער חַרכע, וועלכעם
ער גאחַכט האָטטע. 7. אונד סיקטע דען רָאבען אויס. דיעזער
גינג מיאעער אויס אונד קאָק לוריק, בים דיא וואַסער פֿאָן דער ער=
דע אויסטרָקנעטען. 8. דאָ סיקטע ער אויך דיא טויבע אויס, אום לו
זעהען אָב דיא וואַסער גאַפֿאַלען זינד אויך דען עגדען. 9. דיא
טויבע פֿאָגד חַבער קיינע רוהעסטאָטטע פֿיר איהרען פֿוסבאָלען,
אונד קעהרטע לו מיהק אין דיא חַרכע לוריק; דען נאָך וואָר וואַסער
אויך דער גאַנצען עגדע. ער סטרעקטע זיינע האָגד אויס, כאָהק זיא
אונד בראָכטע זיא לו זיך אין דיא חַרכע. 10. היערויך וואַרטעטע ער
נאָך חַנדערע זיעבען טאָגע אונד סיקטע חַבעראָחַם דיא טויבע אויס
דער חַרכע. 11. חַום דיא טויבע לור חַבענדס זיט לוריק קאָק, האַט=
טע זיא זיין אָהלבאָחַטע חַבגעפֿלויקט, חַיק אונדע. דָא אערקטע נח
דאָם דיא וואַסער אויך דער ערדע גאַפֿאַלען זינד. 12. נון וואַרטעטע
ער נאָך זיעבען חַנדערע טאָגע, אונד סיקטע דיא טויבע אויס, זיא
קעהרטע חַבער נימָט וויעדער לו מיהק לוריק. 13. חַום נח זעכס
הונדערט אונד אין יָהר חַלט וואָר, חַק ערזטען טאָגע דעז ערזטען
אחַגאַטעם וואָר דָאָ; וואַסער חַבגעטרָקנעט פֿאָן דער ערדע, דָא
טהָאָט נח דיא דעקע דער חַרכע חַב, אונד זָהה דאָם דיא חָבער=
פֿלָחַכע דעם ערדרייכעם חַבגעטרָקנעט וואָר. 14. חַבער אין לוויי=
טען אחַגאַטה, חַק זיעבען אונד לוואַנליגסטען טאָגע דעם אחַגאַטעם,
וואָר דיא ערדע פֿאָלליג חויסגעטרָקנעט. 15. דָא רעדעטע גָאָטט
איט נח, אונד ספראָך: 16. געהָע הערויס אויס דער חַרכע, דוא,
דיינע פֿרויא, דיינע זָהנע, אונד דיינער זָהנע וויבער איט דיר.
17. חַלערליי טהיר, וועלכעם בייא דיר איזט, פֿאָן חַלערליי פֿלייס
חַן גאַפֿליגעל, פֿיהה, אונד חַן חַלערליי גאווירק, דָאָ אויך ערדען
קריעכט, בריגגע איט דיר הערויס, דאָם זיא זיך פֿאָרטפֿלאַנצען אויך
דער ערדע. פֿרוכטבאָר זיין אונד זיך פֿערעהרען אויך דער ערדע.
18. דָא גינג נח אונד זיינע זָהנע אונד זיינע פֿרויא, אונד זיינער
זָהנע וויבער איט זיהק, הערויס. 19. חַלערליי טהיער, חַלערליי
גאווירק, אונד חַלערליי גאַפֿליגעל, חַלעם וואָם אויך ערדען קריעכ
קאָאען, נאָך זיהרען גאטטאָטטערן, אויס דער חַרכע הערויס. 20. נו

1. דער עויבע ספרַך זו נח, געהע היניין, דוא זונד דיין
גאַנצעם הויס, זין דיא מַרכַע, דען דיך הָאבע איך גערעכט פַאַר
איר בעפַונדען זין דיעזער צייט. 2. פַאַן יעדען רייגען פַיהה זאָלסט
דוא דיר זיעבען פּאָאר, פַאַן יעדער מַרט נעהאַלטען דאַז מאַנכַען זונד
זיין ווייבכַען. מַבער פַאַן דעם פַיהה וועלכַעם ניכט רין זיזט,
דוא לוייא נעהאַלטען, דאַז מאַנכַען זונד זיין ווייבכַען. 3. אויך פַאַן
דעם פֿליגעווערק דעם היממעל זיבען פּאָאר. מאַנכַען זונד ווייבכַען,
דען זאָלסט דאַפַאַן אויך דער עדדע נ זערהאַלטען. 4. דען זיבער
זיבען טאָגע נאָך אויך דיא עדדע רעגנען, פַירציג טאָגע זונד
פַירציג נעכַטע, זונד פַערטילגע זאָלעם וועזען, וועלכַעם אויך גאַנצַט
האָבע, פַאַן דעם עדדבאָדען היניווג. 5. נח טהאַט זאָלעם, ווי
אַיהם דער עויבע גאַבאָטהען. 6. נח ווָאר זעכס הונדערט יאָהרע
אַלט, אַלס דאַז ווַאסער דער זינדפֿלוטה אויף דיא עדדע קאָם. 7. דאַ
גינג נח, זיינע זָהנע, זיינע פַרויא זונד זיינער זָהנע ווייבער, זין
דיא מַרכַע, פַאר דעם גאַוואַסער דער זינדפֿלוט. 8. פַאַן רייגעם פַיהה
זָהוָהלי אַלם פַאַן דעם פַיהה, וועלכַעם ניכט רין זיזט, פַאָל גאַפֿלי=
גאַלי, זונד פַאַן זאָלעם, ווָאם אויך דעם עדדריך קריעכט. 9. קאָמען
אַיהרער צוויי, זונד לוייא, זונד ווייבכַען, לי נח זין דיא
מַרכַע, ווי גאָטט גאַבאָהען האַטטע. 10. אַלם דיא זיעבען טאָגע
פַאָרבייא ווָארען, קאָם דאַז גאַוואַסער דער זינדפֿלוט אויף דיא עדדע.
11. עם ווָאר אין זעכס הונדערטזטען יאָהרע פַאַן דעם לעבענאַלטער
נח אין לוייטען אָגאָטט, אין זיבענצעהנטען טאָג דעם אָגאָטס; אַן
דיזעם טאָגע ערבראָכַען זאָלע קוועלען דער גראָסען טיעפַע, זונד
דיא שלייסען דעם היממעל וואָורדען אויפֿגעטהאַן. 12. דאַ ווָאר רע=
גענגום אויף דער עדדע, פַירציג טאָגע זונד פַירציג נעכַטע. 13. אַן
עבען דעזעלבען טאָגע, גינג נח, נעבסט סיין זָהן זונד יפֿת, דיא
זָהנע נח'ס, ווי אויך דיא פַרויא פַאַן נח זונד דריא ווייבער זיינער
זָהנע מיט אירער צוי, זונד לוייא, אָגאָטט זין דיא מַרכַע. 14. זי זונד זאָלעריי פַיהה, זונד זאָלעריי גאַטט
קריעכט, זונד זאָלעריי גאַפֿלוגעל, יעדער פֿאָגעל, דער פֿליגעל האַט.
15. גינגען זו נח זין דיא מַרכַע הינין, זי לוייא זונד לוייא פַאַן אַל=
לעם פֿלייסש, זין וועלכַעם לעבענזהויך זיזט. 16. דיא הינייגאַהעגדען
פַאַן זאָלעריי פֿלייסש קאָמען אָגאָטט זונד ווייבכַען, ווי אַיהם גאַטט
גאַבאָטהען האַטטע, זָהדאַן סלָאָם דער עויבע הינטער אַיהם זו.
17. זון ווָאר דיא זינדפֿלוט פַירציג טאָגע אויף דער עדדע, דיא ווָאסער
פַערמאַהרטען זיך, הובען דיא מַרכַע אַפּאָר, זָא דאַם זיא זיך אי=
בער דער עדדע וועגגינג. 18. דאַם גאַוואָסער פַערסטאַרקטע זיך
זונד כַאַם זיא זין עדדען, זָא דאַם דיא מַרכַע אויף דעם
ווָאסער פַארטגינג. 19. עגדליך פַערסטאַרקטע זיך דאַם גאַוואָסער
זָא זעהר אויף עדדען דאַם זאָלע האָהע בערגע בעדעקט וואורדען,
וועלכַע אונטער דעם גאַלכַען היממעל זינד. 20. פֿינפֿצעהן עלנען האָך
דאַריבער עראוב זיך דאַם גאַוואָסער, זונד דיא בערגע וואורדען בע=
דעקט. 21. דאַ פַערגינג זאָלעם פֿלייש, דאַז אויף דער עדדע זיך
רעגט, גאַפֿליגעל, פַיה, זונד טהיער, זונד זאָלעם גאַווירם, דאַז אויף
דער עדדע קריכַט, זונד דאַז גאַנצע מענסליכַע גאַסלעכַט. 22. זאָלע
ווָאם אין זיינער נאָזע דען אָדעם דעם לעבענזהויכַם האָט, פַאַן זאָלעם,
וועלכַעם אויף דעם טרָאקקענען לעבט, טויט זונגעקָאָמען. 23. אָזוָ
פַערטילגטע דיא מיבערשוואָונג זאָלעם וועזען, וועלכַעם אויף דעם

૯. જ્યારે તમે પરદેશમાં તમારા દુશ્મનો સામે લડવા જાઓ ત્યારે તમારે દુષ્ટ બાબતોથી દૂર રહેવું. ૧૦ જો તમારામાંનો કોઈ માણસ રાત્રે થયેલા કોઈ અકસ્માતને કારણે અશુદ્ધ થયો હોય તો તેણે છાવણીની બહાર જવું. તેણે છાવણીમાં પાછા આવતા પહેલાં ૧૧ સાંજે સ્નાન કરવું. સૂર્યાસ્ત પછી તે છાવણીમાં પાછો આવી શકે છે. ૧૨ છાવણીની બહાર તમારે શૌચ માટે જવાની જગ્યા રાખવી. ૧૩ તમારે તમારા હથિયારો સાથે એક પાવડો રાખવો. જ્યારે તમે શૌચ માટે બેસો ત્યારે તમારે જમીનમાં ખાડો ખોદવો અને પછી તમારા મળને ઢાંકી દેવો. ૧૪ કારણ કે તમારા ઈશ્વર યહોવા તમારી સાથે તમારી છાવણીમાં ચાલે છે. તે તમારું રક્ષણ કરે છે અને તમારા દુશ્મનોને તમારા હાથમાં સોંપી દે છે. તેથી તમારી છાવણી પવિત્ર હોવી જોઈએ. તેણે કોઈ અશુદ્ધ વસ્તુ જોવી ન જોઈએ નહિ તો તે તમારી પાસેથી ચાલ્યો જશે.

૧૫. જો કોઈ ગુલામ તેના માલિકથી નાસીને તમારી પાસે આવે તો ૧૬ તમારે તેને પાછો મોકલવો નહિ. તેણે તમારા નગરોમાંથી જે કોઈ નગરમાં રહેવાનું પસંદ કરે ત્યાં રહેવા દેવો. તમારે તેની સાથે ખરાબ વર્તન કરવું નહિ. ૧૭ ઇઝરાયલની કોઈ સ્ત્રી કે પુરુષ મંદિરમાં વેશ્યા તરીકે કામ કરે નહિ. ૧૮ તમારે વેશ્યા પાસેથી કે પુરુષ વેશ્યા પાસેથી કોઈ પૈસા લેવા નહિ. કારણ કે તમારા ઈશ્વર યહોવા આ બંનેને ધિક્કારે છે.

૧૯. જો તમે તમારા ભાઈને પૈસા ઉધાર આપો તો તમારે તેના પર વ્યાજ લેવું નહિ. તમારે પૈસા, ખોરાક કે બીજી કોઈ વસ્તુ પર વ્યાજ લેવું નહિ. ૨૦ પરદેશીને તમે વ્યાજે પૈસા આપી શકો છો પણ તમારા ભાઈને વ્યાજે પૈસા આપવા નહિ. જો તમે આમ કરશો તો તમારા ઈશ્વર યહોવા તમારા દરેક કામમાં આશીર્વાદ આપશે. તમે જે દેશમાં જવા માટે જોર્ડન નદી પાર કરી રહ્યા છો ત્યાં તમારે આ બધું કરવું જોઈએ.

૨૧. જો તમે તમારા ઈશ્વર યહોવાને કોઈ વચન આપો તો તમારે તે પાળવામાં વિલંબ કરવો નહિ. તમારે તે પાળવું જ જોઈએ. નહિ તો તમારા ઈશ્વર યહોવા તમારી પાસેથી તે વચન માંગશે અને તમે પાપ કરશો. ૨૨ પણ જો તમે વચન ન આપો તો તમે પાપ કરશો નહિ. ૨૩ તમારે તમારા મોંમાંથી નીકળેલું વચન પાળવું જોઈએ. તમારે તમારા ઈશ્વર યહોવાને તમારી સ્વેચ્છાએ આપેલું વચન પાળવું જોઈએ. તમારે તમારા મોંથી વચન આપવું જોઈએ.

૨૪. જો તમે કોઈ દ્રાક્ષાવાડીમાં જાઓ તો તમે ઇચ્છો તેટલી દ્રાક્ષ ખાઈ શકો છો પણ તમારે તમારી સાથે કોઈ દ્રાક્ષ લઈ જવી નહિ. ૨૫ જો તમે કોઈ ખેતરમાં જાઓ તો તમે ઇચ્છો તેટલી મકાઈ ખાઈ શકો છો પણ તમારે તમારી સાથે કોઈ મકાઈ લઈ જવી નહિ.

પુનર્લગ્ન વિશે નિયમો

૨૪ ૧. જો કોઈ પુરુષ કોઈ સ્ત્રીને પરણે અને પછી તેનામાં કોઈ ખરાબ વસ્તુ જુએ અને તેથી તેને ગમતી ન હોય તો તે તેને છૂટાછેડા આપી શકે છે. તે તેને છૂટાછેડાનો દસ્તાવેજ આપી શકે છે અને તેને પોતાના ઘરમાંથી મોકલી શકે છે. ૨ જો તે સ્ત્રી તેના ઘરમાંથી જાય અને બીજા પુરુષને પરણે ૩ અને બીજો પુરુષ પણ તેને ધિક્કારે અને તેને છૂટાછેડાનો દસ્તાવેજ આપે અને તેને પોતાના ઘરમાંથી મોકલી દે અથવા જો બીજો પુરુષ મરી જાય ૪ તો પહેલો પુરુષ જે તેને છૂટાછેડા આપીને મોકલી દીધી હતી તે તેને ફરીથી પરણી શકતો નથી. તે તેની પત્ની બની ગયા પછી તે અશુદ્ધ થઈ ગઈ છે. યહોવા આ જોઈ શકે છે અને તે તમારા દેશમાં પાપ લાવવા માંગતો નથી જે તમારા ઈશ્વર યહોવા તમને આપી રહ્યા છે.

૫. જો કોઈ પુરુષ નવો પરણ્યો હોય તો તેણે યુદ્ધમાં જવું નહિ. તેણે કોઈ વિશેષ કામ કરવું નહિ. તેણે એક વર્ષ સુધી ઘરે રહેવું જોઈએ અને તેની પત્નીને ખુશ કરવી જોઈએ. ૬ કોઈ પુરુષે ઘંટી કે ઘંટીનો ઉપરનો પથ્થર ગીરવે લેવો નહિ. જો તે કરે તો તે કોઈનું જીવન ગીરવે લેવા જેવું છે.

૭. જો કોઈ પુરુષ કોઈ ઇઝરાયલી વ્યક્તિનું અપહરણ કરે અને તેને ગુલામ બનાવે અથવા તેને વેચી દે તો અપહરણ કરનાર પુરુષને મારી નાખવો જોઈએ. તમારે તમારામાંથી આવી દુષ્ટ બાબતો દૂર કરવી જોઈએ.

૮. જો કોઈ વ્યક્તિને રક્તપિત્ત રોગ થાય તો તેણે લેવીય યાજકોએ તેમને જે કહ્યું છે તે બધું કરવું જોઈએ. તમારે તેમને જે કરવાનું કહ્યું છે તે કાળજીપૂર્વક કરવું જોઈએ. ૯ યાદ રાખો કે તમારા ઈશ્વર યહોવાએ મરિયમ સાથે શું કર્યું હતું જ્યારે તમે મિસરમાંથી બહાર આવી રહ્યા હતા.

૧૦. જો તમે તમારા પડોશીને કોઈ વસ્તુ ઉધાર આપો તો તમારે તેના ઘરમાં પ્રવેશવું નહિ. તમારે તેની પાસેથી કોઈ વસ્તુ ગીરવે લેવી જોઈએ. ૧૧ તમારે બહાર ઊભા રહેવું જોઈએ અને તમારા પડોશીને તમારી પાસે વસ્તુ લાવવા દેવી જોઈએ. ૧૨ જો તમારો પડોશી ગરીબ હોય તો તમારે તેની ગીરવે લીધેલી વસ્તુ રાખવી નહિ. ૧૩ તમારે તેને સૂર્યાસ્ત પહેલાં તેની વસ્તુ પાછી આપવી જોઈએ. તે તેના વસ્ત્રોમાં સૂઈ શકે છે અને તમને આશીર્વાદ આપી શકે છે. તમારા ઈશ્વર યહોવા તમારા વિશે આ જોશે અને તમે સારું કર્યું છે એમ કહેશે.

૧૪. જો કોઈ ગરીબ મજૂર તમારા ભાઈઓમાંનો કોઈ હોય અથવા તમારા નગરોમાંના પરદેશીઓમાંનો કોઈ હોય તો તમારે તેનું શોષણ કરવું નહિ. ૧૫ તમારે દરરોજ તેને તેનું વેતન આપવું જોઈએ. સૂર્યાસ્ત પહેલાં તેને વેતન આપવું જોઈએ કારણ કે તે ગરીબ છે અને તેના પરિવારનું પોષણ કરવા માટે તેને પૈસાની જરૂર છે. જો તમે તેને વેતન ન આપો તો તે યહોવાને તમારી વિરુદ્ધ ફરિયાદ કરી શકે છે અને તમે પાપ કરશો.

૧૬. દરેક વ્યક્તિ તેના પોતાના પાપ માટે મૃત્યુ પામવી જોઈએ. પિતાને તેના પુત્રોના પાપ માટે મારી નાખવા જોઈએ નહિ અને પુત્રોને તેમના પિતાના પાપ માટે મારી નાખવા જોઈએ નહિ. દરેક વ્યક્તિ તેના પોતાના પાપ માટે મૃત્યુ પામવી જોઈએ.

૧૭. તમારે પરદેશીઓ અને અનાથોનો ન્યાય ખોટી રીતે કરવો નહિ. તમારે વિધવાના વસ્ત્રો ગીરવે લેવા નહિ. ૧૮ યાદ રાખો કે તમે મિસરમાં ગુલામ હતા અને તમારા ઈશ્વર યહોવાએ તમને ત્યાંથી મુક્ત કર્યા. તેથી જ હું તમને આ કરવાનું કહું છું.

૧૯. જ્યારે તમે તમારા ખેતરમાં પાક લણો અને તમે કોઈ પૂળો ભૂલી જાઓ તો તમારે તેને લેવા પાછા જવું નહિ. તે પરદેશીઓ, અનાથો અને વિધવાઓ માટે છોડી દો. જેથી તમારા ઈશ્વર યહોવા તમારા દરેક કામમાં આશીર્વાદ આપશે. ૨૦ જ્યારે તમે તમારા ઝાડ પરથી ફળ લો ત્યારે તમારે ડાળીઓ ફરીથી તપાસવી નહિ. જે ફળ બાકી રહે તે પરદેશીઓ, અનાથો અને વિધવાઓ માટે છોડી દો. ૨૧ જ્યારે તમે તમારી દ્રાક્ષાવાડીમાંથી દ્રાક્ષ લો ત્યારે તમારે વેલાઓ ફરીથી તપાસવા નહિ. જે દ્રાક્ષ બાકી રહે તે પરદેશીઓ, અનાથો અને વિધવાઓ માટે છોડી દો. ૨૨ યાદ રાખો કે તમે મિસરમાં ગુલામ હતા. તેથી જ હું તમને આ કરવાનું કહું છું.

טע מיהן שת. 4. נאָכדעם ער שת געלעבט, זעבטע אדם נאָך אָכט הונדערט יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 5. אָלם דיא זעבענסיאָהרע אדם'ס ניין הונדערט אונד דרייסיג ווארען סטאָרב ער. 6. שת זעבטע הונדערט אונד פֿינף יאָהרע אונד לייגטע אנוס. 7. נאָך דעם שת דען אנוס געלעבט, זעבטע ער נאָך אָכט הונדערט אונד זיבען יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 8. אָלם אָלע זעבענסיאָהרע שת ניין הונדערט אונד צוואָלף ווארען, סטאָרב ער. 9. אנוס זעבטע נייגלעב יאָהרע אונד לייגטע קינן. 10. נאָכדעם ער קינן געלייגט האָטטע, זעבטע אנוס נאָך אָכט הונדערט פֿינפֿצעהן יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 11. אָלם אָלע זעבענסיאָהרע אנוס ניין הונדערט אונד פֿינף ווארען, סטאָרב ער. 12. קינן זעבטע זיעבענציג יאָהרע אונד לייגטע מהללאל. 13. נאָכדעם ער דען מהללאל געלעבט, זעבטע קינן נאָך אָכט הונדערט אונד פֿיערציג יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 14. אָלם אָלע זעבענסיאָהרע קינן ניין הונדערט אונד נעהן ווארען סטאָרב ער. 15. מהללאל זעבטע פֿינף אונד זעכציג יאָהרע, אונד לייגטע ירד. 16. נאָכדעם ער דען ירד געלעבט זעבטע מהללאל נאָך אָכט הונדערט אונד דרייסיג יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 17. אָלם אָלע זעבענסיאָהרע מהללאל אָכט הונדערט פֿינף אונד נייגלעב ווארען, סטאָרב ער. 18. ירד זעבטע הונדערט אונד צוויי אונד זעכציג יאָהרע אונד לייגטע חנוך. 19. נאָכדעם ער דען חנוך געלעבט, זעבטע ירד נאָך חכט הונדערט יאָהרע אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 20. אָלם אָלע זעבענסיאָהרע ירד ניין הונדערט אונד צוויי אונד זעכציג ווארען, סטאָרב ער: 21. חנוך זעבטע פֿינף אונד זעכציג יאָהרע אונד לייגטע מתושלח. 22. נאָכדעם ער דען מתושלח געלעבט, ווארען דרייא הונדערט יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 23. אָלם זעבענסיאָהרע דע: חנוך ווארען דרייא הונדערט פֿינף אונד זעכציג יאָהרע. 24. דא חנוך פֿאָר גאָטט ווארען, אונ ווער ער נישט אנדער היער, דען גאָטט האָטטע אים צו זיך גענאָמען. 25. מתושלח זעבטע זיעבען אונד אָכציג יאָהרע אונד לייגטע לאָך. 26. נאָכדעם ער דען לאָך געלעבט, זעבטע מתושלח נאָך זיעבען הונדערט אונד פֿופֿצעהן יאָהרע, אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 27. אָלם מתושלח'ס זעבענסיאָהרע ווארען ניין הונדערט נייַן אונד זעכציג יאָהרע, סטאָרב ער. 28. לאָך זעבטע הונדערט אונד אַכט אונד אָכציג יאָהרע אונד לייגטע זאָהנע. 29. דיזען נאָכטע ער נח, נאָמלעך, דיזער ווירד אונס טרייסטען בייא אונזערע טהון, אונד בייא דער אירדע, ווע קייט אונזער הַנדאַרבייט אויך דעם ערדרייכע, דאָס דער עוויגע פֿערפֿלוכט האָט. 30. נאָך דעם ער נח געלעבט, זעבטע לאָך פֿינף הונדערט אונד נייַנציג יאָהרע אונד לייגטע זאָהנע אונד טאָכטער. 31. אָלם אָלע זעבענסיאָהרע לאָ'ס ווארען זיבען הונדערט אונד זיבען אונד זעכציג יאָהרע, סטאָרב ער. 32. נח ווארד פֿינף הונדערט יאָהרע אָלט, אונד לייגטע סם חם אונד יפת.

ו 1. אָלם כון דא: אנטלעכט גענאָמען זיך צו פֿערואהרען אויך ערדען אונד מיהנען טאָכטער גענאָרען ווארדען. 2. דא זאָהען דיא גאָטטלעכע אנטען דיא טאָכטער דעם גענייגטען אַנגענעם, דאָס זיא סאָן ווארען אונד נאָהמען זיך ווייבער, ווע זיא זיך ערוואָהלטען. 3. דא ספּראָך דער עוויגע: מיין גייזט ווירד ניכט מיאָער אין דעם אנטען טטרייטען, ווייל ער דאָך פֿלייש אויך איזט, עם זאָלען אָרויי

ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים
ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על
הארץ׃ 27. ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים
ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ 28. ויברך אתם אלהים
ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה
ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על
הארץ׃ 29. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב
זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו
פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ 30. ולכל חית הארץ
ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש
חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ 31. וירא אלהים
את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר
יום הששי׃ 1. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ 2. ויכל
אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ 3. ויברך אלהים את
יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר
ברא אלהים לעשות׃ 4. אלה תולדות השמים והארץ
בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ 5. וכל
שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח
כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד
את האדמה׃ 6. ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל
פני האדמה׃ 7. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן
האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש
חיה׃ 8. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם
את האדם אשר יצר׃ 9. ויצמח יהוה אלהים מן האדמה
כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך
הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ 10. ונהר יצא מעדן להשקות
את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ 11. שם
האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם
הזהב׃ 12. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן
השהם׃ 13. ושם נהר השני גיחון הוא הסבב את כל
ארץ כוש׃ 14. ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך
קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ 15. ויקח יהוה
אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃
16. ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן
אכל תאכל׃ 17. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו
כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ 18. ויאמר יהוה
אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃
19. ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת
כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו
וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ 20. ויקרא
האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית
השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ 21. ויפל יהוה
אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו
ויסגר בשר תחתנה׃ 22. ויבן יהוה אלהים את הצלע
אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ 23. ויאמר
האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת
יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ 24. על כן יעזב איש
את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃
25. והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃
1. והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה
אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו
מכל עץ הגן׃ 2. ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן
נאכל׃ 3. ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא
תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ 4. ויאמר הנחש
אל האשה לא מות תמתון׃ 5. כי ידע אלהים כי ביום
אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי
טוב ורע׃ 6. ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי
תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו
ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ 7. ותפקחנה עיני
שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו
להם חגרת׃ 8. וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך
בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה
אלהים בתוך עץ הגן׃ 9. ויקרא יהוה אלהים אל האדם
ויאמר אליו איכה׃ 10. ויאמר את קלך שמעתי בגן
ואירא כי עירם אנכי ואחבא׃ 11. ויאמר מי הגיד לך
כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל
ממנו אכלת׃ 12. ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי
היא נתנה לי מן העץ ואכל׃ 13. ויאמר יהוה אלהים
לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני
ואכל׃ 14. ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת
ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך
תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ 15. ואיבה אשית בינך
ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש
ואתה תשופנו עקב׃ 16. אל האשה אמר הרבה ארבה
עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך
והוא ימשל בך׃ 17. ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך
ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו
ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃
18. וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃
19. בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי
ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ 20. ויקרא
האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃ 21. ויעש
יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור והלבישם׃
22. ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו
לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ
החיים ואכל וחי לעלם׃ 23. וישלחהו יהוה אלהים
מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ 24. וישלח
את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט
החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃ 1. והאדם
ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי

פערזע פערווארפן. 16. לור פרויא ספרחך ער: איך ווייל דיינע סאערלען מאך דיא ליידען, דיינער שוואנגערשאפט; אהער פיעל ווין לאסען, מיט סאערלען זאלסט דוא קינדער געבאהרען, נא דיינעם מאנע; אזאלסט דוא בעגיערדע האבען. ער חאבעד אזאל מיבער דיך הערשען. 17. מאך נא מדם ספרחך ער, ווייל דוא דער סטימאע דיינער פרויא גהארכגעבען, מאך פאן דעם בויאם גענעסען, פאן וועלכעם איך דיר נא עסען פערבאטהען האבע, אזא ווייא דיא ערדע מאך דיינעטווילען פערפלוכט, מיט סוערער חרבייט אזאלסט דוא דארען דיך פאן מיהר ערנאהרען, אזא לאנגע דוא לעבעסט. 18. דאהרנען מאך דיך פאן מיהר ערנאהרען, אזא לאנגע דוא לעבעסט. 18. דאהרנען מאך דיסטעלן אזאל ווייא דיר ווילדען לאסען, מאך דוא אזאלסט דאס קרויט דעס פעלדעס עסען. 19. מיט סווייסע דיינעס אנגעזיכטעס אזאלסט דוא ברוד עסען ביזט דוא ווידער הין מין דאס ערדרייך קאמסט, פאן ווענכעם דוא גענאמען ווארדען, דען דוא ביסט סטויב, מאך אזאלסט ווידער נא סטויבע נורייק קעהרען. 20. מדם נעננטע דען נאהמען ווייבער פרויא חוה. דען ווייל דוא געווארדען מוטטער אללעא לעבענדיגען. 21. דאס עוויגע ווזען, גאטט, מאכטע פיר מדם מאך ווייבע פרויא רעקקע פאן פעלען, מאך בעקליידעטע ווייא. 22. דאס עוויגע ווזען גאטט, ספרחך: כון מעהר מיזט מדם ווייא מייבער פאן מאם, נא קענען גוטעס מאך באזעס, ווייא לייכט קאננטע עד ווייבע האנד מויסטרעקקען מאך נעהמען אזאגהר פאן דעם לעבענסבוימע מאך עסען, דאס עד עוויג לעבע. 23. דאס סיקטע מיהן דאס עוויגע ווזען גאטט, מוים דעם גארטען ווענ, מאך דיא ערדע נא בעארבייטען, פאן ווענכער ער גענאמען ווארדען. 24. ער פערטרייב אזא: דען מדם, מאך אזארגטע נור אזארגען= ווייטע דעם גן עדן דיא כרובים מאך דיא פלאמענדע קלינגע דעם מווערדטעס, דאס וויך מאמאלטע, מאך דען ווענ נור לעבענסבוימע נא פערוואהרען.

ך 1. מדם המטטע ווייבער פרויא חוה בייאגעוואהנט. ווי ווארד סוואנגער, מאך גענאהד קין דאס ספרחך ווי: איך האבע מייבען מאן ערוואהרבען פאן דען עוויגען. 2. ווי גענאהרטע נאכמאהלס ווייבען ברודער דען הבל, הבל ווארד מיין טאך מאך לייגענהירטע. קין אבער ווארד מיין אקקערוואן. 3. נאך מייניגער לייט ברוכטע קין פאן דער פרוכט דעם ערדרייכעם דעם עווigen מיין גענאנק. 4. מאך הבל ברוכטע אויך מיין גענענק פאן דען ערסטלינגען ווייבעם קלייבען פיהעם מאך פאן מיהרען פעטטסטיקקען. דער עוויגע ווארדטע ויך נו הבל מאך נו ווייבע גענענקע. 5. נו קין אבער מאך נו ווייבע גענענקע, האט ער ויך ניכט גענוענדעט. דיזעם פערדראם קין זעהר, מאך זיין מענעזיכט פיל אב. 6. דער עוויגע ספרחך נו קין: ווארום פערדריעמט עם דיך? מאך ווארום מיזט דיין מענעזיכט ווי מבגעפאלען? 7. מיזט עם ניכט אן דעם דיינען דוא דיך גוט מויפפיהרעמט, קאננסט דוא אויך דיינע מויגען עופאר העבען. ווען דוא דיך אבער ניכט גוט מויפפיהרעמט, ווי רוהעט דיא ווינדע פאר דער טהירע: נאך דיר מיזט מיהר פער= לאנגען, אזאלין דוא קאנסט מיבער ווי העררסען. 8. קין ספרחך נו ווייבע ברודער הבל: אום ווי כון מיינסט אויך דעם פעלדע ווארען, ערהוב ויך קין מיבער ווייבען ברודער הבל מאך ערסלוג מיהן. 9. דער עוויגע ספרחך נו קין: ווי מיזט הבל דיין ברודער?

८ अ ध्याय

१. ज्ञ वरिष्ठ यिर्मयाहु यिरुशलेम यिर्मयाहु यिरुशलेम

ג. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ ס

ד. אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃

ה. וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃

ו. ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃

ז. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃

ח. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃

ט. ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃

י. ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃

יא. שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃

יב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃

יג. ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃

יד. ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃

טו. ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃

טז. ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃

יז. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃

יח. ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃

יט. ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃

כ. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃

כא. ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃

כב. ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃

כג. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃

כד. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃

כה. והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

ג. והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃

ב. ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃

ג. ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃

ד. ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃

ה. כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃

ו. ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃

ז. ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות׃

ח. וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃

ט. ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃

י. ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא׃

יא. ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃

יב. ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל׃

יג. ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃

יד. ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃

טו. ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃

טז. אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃

יז. ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃

יח. וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃

יט. בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃

כ. ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃

כא. ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם׃

כב. ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם׃

כג. וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃

כד. ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃

ד. והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה׃

ב. ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃

ג. ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה׃

ד. והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו׃

ה. ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃

ו. ויאמר יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך׃

ז. הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו׃

ח. ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו׃

ט. ויאמר יהוה אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי׃

י. ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה׃

יא. ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך׃

יב. כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃

יג. ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא׃

יד. הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני׃

טו. ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו׃

טז. ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן׃

יז. ויהי קין יודע את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃

יח. ויולד לחנוך את עירד ועירד הוליד את מחויאל ומחויאל הוליד את מתושאל ומתושאל הוליד את למך׃

יט. ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃

כ. ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה׃

כא. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב׃

כב. וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה׃

כג. ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי׃

כד. כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃

כה. ויהי עוד האדם את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין׃

כו. ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה׃

ה. זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃

ב. זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃

ג. ויחי אדם שלשים שנה ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃

ד. ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

ה. ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת׃

ו. וחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃

ז. ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

ח. ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת׃

ט. וחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃

י. ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

יא. ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃

יב. וחי קינן שבעים שנה ומאת שנה ויולד את מהללאל׃

יג. ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

יד. ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃

טו. וחי מהללאל חמש שנים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את ירד׃

טז. ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

יז. ויהי כל ימי מהללאל חמש שנים ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת׃

יח. וחי ירד שתים שנים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃

יט. ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

כ. ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃

כא. וחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃

כב. ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

כג. ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה׃

כד. ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃

כה. וחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃

כו. ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

כז. ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃

כח. וחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃

כט. ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃

ל. ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

לא. ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת׃

לב. ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

ו. ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃

ב. ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃

ג. ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃

ד. הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃

ה. וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃

ו. וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃

ז. ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃

ח. ונח מצא חן בעיני יהוה׃

ט. אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃

י. ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃

יא. ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃

יב. וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃

יג. ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃

יד. עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃

טו. וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃

טז. צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃

יז. ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃

יח. והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃

יט. ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃

כ. למינהו מן העוף ולמינהו מן הבהמה למינהו מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃

כא. ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך ויהיה לך ולהם לאכלה׃

כב. ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ז. ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃

ב. מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו והבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃

ג. גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃

ד. כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃

ה. ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃

ו. ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃

ז. ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃

ח. מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על האדמה׃

ט. שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃

י. ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃

יא. בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃

יב. ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃

יג. בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃

יד. הם וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃

טו. ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃

טז. והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃

יז. ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃

יח. ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃

יט. והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃

כ. חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃

כא. ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃

כב. כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃

כג. וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃

כד. ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום׃

ח. ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃

ב. ותכסרנה מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃

ג. וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃

ד. ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃

ה. והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃

ו. ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃

ז. וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃

ח. וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃

ט. ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃

י. ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה׃

יא. ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃

יב. ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃

יג. ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃

יד. ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃

טו. וידבר אלהים אל נח לאמר׃

טז. צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃

יז. כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃

יח. ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃

יט. כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃

כ. ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃

כא. וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃

כב. עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃

ט. ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃

ב. ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃

ג. כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃

ד. אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃

ה. ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃

ו. שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃

ז. ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃

ח. ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃

ט. ואני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃

י. ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃

יא. והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד מבמי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃

יב. ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם׃

יג. את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃

יד. והיה בעננו על הארץ וראתה הקשת בענן׃

טו. וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר׃

טז. והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ׃

יז. ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקימותי בין כל בשר אשר על הארץ׃

יח. ויהי בני נח היצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃

יט. שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃

כ. ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃

כא. וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃

כב. וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃

כג. ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃

כד. ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃

כה. ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃

כו. ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד להם׃

כז. יפת לאלהים לשכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם׃

כח. ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה׃

כט. ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת׃

י. ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול׃

ב. בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃

ג. ובני גמר אשכנז וריפת ותוגרמה׃

ד. ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃

ה. מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחתם בגוייהם׃

ו. ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען׃

ז. ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן׃

ח. וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ׃

ט. הוא היה גבור ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה׃

י. ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃

יא. מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃

יב. ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃

יג. ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃

יד. ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃

טו. וכנען ילד את צידון בכרו ואת חת׃

טז. ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃

יז. ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃

יח. ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃

יט. ויהי גבול הכנעני מצידון בבאך גררה עד עזה בבאך סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃

כ. אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃

כא. ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃

כב. בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃

כג. ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃

כד. וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃

כה. ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃

כו. ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃

כז. ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃

כח. ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃

כט. ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃

ל. ויהי מושבם ממישא בבאך ספרה הר הקדם׃

לא. אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃

לב. אלה משפחת בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול׃

יא. ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃

ב. ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃

ג. ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃

ד. ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃

ה. וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃

ו. ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃

ז. הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃

ח. ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות את העיר׃

ט. על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃

י. אלה תולדת שם שם בן מאת שנה והוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃

יא. ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש שנים ומאת שנה ויולד בנים ובנות׃

יב. וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ויולד את שלח׃

יג. ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

יד. ושלח חי שלשים שנה ויולד את עבר׃

טו. ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

טז. ועבר חי ארבע ושלשים שנה ויולד את פלג׃

יז. ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃

יח. ופלג חי שלשים שנה ויולד את רעו׃

יט. ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃

כ. ורעו חי שתים ושלשים שנה ויולד את שרוג׃

כא. ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃

כב. ושרוג חי שלשים שנה ויולד את נחור׃

כג. ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃

כד. ונחור חי תשע ועשרים שנה ויולד את תרח׃

כה. ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאה שנה ויולד בנים ובנות׃

כו. ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן׃

כז. ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃

כח. וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃

כט. ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃

ל. ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃

לא. ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃

לב. ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃

יב. ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃

ב. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃

ג. ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃

ד. וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃

ה. ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארצה כנען׃

ו. ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃

ז. וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃

ח. ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃

ט. ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃

י. ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃

יא. ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃

יב. והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃

יג. אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃

יד. ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃

טו. וירא אתה שרי פרעה ויהללו אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃

טז. ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃

יז. ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃

יח. ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃

יט. למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃

כ. ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו׃

יג. ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃

ב. ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃

ג. וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃

ד. אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃

ה. וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃

ו. ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃

ז. ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃

ח. ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃

ט. הלוא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃

י. וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃

יא. ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃

יב. אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃

יג. ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃

יד. ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה׃

טו. כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃

טז. ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃

יז. קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃

יח. ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃

יד. ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃

ב. עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃

ג. כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃

ד. שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃

ה. ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃

ו. ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃

ז. וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃

ח. ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃

ט. את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃

י. ועמק השדים באר באר בורת ויפלו שמה המלך סדם ועמרה נסו ויפלו שמה והנשארים הרה נסו׃

יא. ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃

יב. ואת לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם׃

יג. ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃

יד. וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃

טו. ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם חובה אשר משמאל לדמשק׃

טז. וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃

יז. ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃

יח. ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃

יט. ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃

כ. וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃

כא. ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃

כב. ויאמר אברם אל מלך סדם הרימתי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ׃

כג. אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃

כד. בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃

טו. אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃

ב. ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן ל

בראשית א

זייען מוך ליכטער מין דער מויזדעהנוג דעס היאאטלס, לו לייכטען
מוך דער ערדע, מונד עס געסאהה מלוח. **16.** מלוח מאכטע גאטט
דיא לוויא גרחסטען ליכטער; דאס גרחסטע ליכט לוך רעגיערונג דעס
טאגס, דאס קליינערע ליכט לוך רעגיערונג דער נאכט, מונד דיא
סטערנע. **17.** גאטט זעטלטע זיא מין דיא מויזדעהנוג דעס היא=
אטלס, מוך דער ערדע לו לייכטען. **18.** מוך לו רעגיערען טאגס
מונד נאכט מונד לו מונטערטיידען לוויטען ליכט מונד פינסטערנים,
דאס גאטט סאה עס גוט וואר. **19.** מלוח ווארד מבענד מונד
ווארד מארגען, דער פיערטע טאג. **20.** גאטט ספראך עס: רעגע דאס
וואסער רעגע בעזעעלטע טהיר, מונד דאס געפליגעל פליגע מיבער
דער ערדע מן דער מויסדעהנוג דעס היאאטלס. **21.** גאטט ערטוך
דיא גרחסטע מעערמונגעהייער, מונד יעדעס נאך זיינער
מרט, מונד יעדעס פליגע גפליגעל נאך זיינער מרט, מונד גאטט זאה
דאס עס גוט זיין. **22.** דא זענגעטע זיא גאטט מונד ספראך:
זייד פרוכטבאר, מעהרעט מיך מונד פילעט דאס וואסער מין דען
מעערען, מונד דאס גפליגעל מעהרע זיך מוך דער ערדע. **23.** מלוח
ווארד מבענד מונד ווארד מארגען דער פינפטע טאג. **24.** גאטט
ספראך, דיא ערדע ברינגע הערפאר בעזעעלטע: טהיר מלוערליי
מרט, פיה, געווירם, מונד ווילד דעס לאנדעס מלוערליי מרט מונד עס
געסאהה מלוח. **25.** גאטט מאכטע ווילד דעס לאנדעס מלוערליי מרט,
פיה מלוערליי מרט, מונד געווירם מלוערליי מרט. מונד גאטט זאה
דאס עס גוט זיין. **26.** גאטט ספראך: לאן וואלען וויר מייכען
מענטען מאכען, מין מונזערעם עבענבילדע מין מהנליכקייט איט מונ,
דאס זיא רעגיערען מיבער דיא פיסע דעס מעערעס, מיבער דאס
גפליגעל דעס היאאטלס, מיבער דאס פיה מונד מיבער דיא גאנצע
ערדע, זא וויא מיבער מלוע גפווירם דאס: מוך דער ערדע קריכט.
27. דא ערטוך גאטט דען מענסען מין זייכע עבענבילדע, מין
דעם עבענבילדע גאטטעס ערטוך ער מיהן, מאנסען מונד וויבסען
ערטוך ער זיא. **28.** זענגעטע זיא מונד ספראך לו מיהנען: זייד
פרוכטבאר, מעהרעט מייך, פילעט דיא ערדע, מונד בעלווינגעט
זיא, העררסט מיבער דיא פיסע דעס מעערעס, מיבער דאס גפ=
פליגעל דעס היאאטלס מונד מיבער מלוע לעבענדיגע טהיר, דאס מוך
ערדען קריכט. **29.** גאטט ספראך: דא מיבערגעבע מיך מיך
מלוע קרויט דאס זאמען פירות מוך דער גאנצען ערדע, מונד
יעדען בוים, וואראן פרוכט מיט, וועלכער זאמען פירות, דיעזע
זאלען מייער זיין לור טפייזע. **30.** מלוען טהיערען דעס לאנדעס
מבער מונד מלוע גפליגעל דעס היאאטלס מונד מלוע קריכענדען
מוך דער ערדע, וואראן לעבענדיגע זעעלע מיט, מיבערגעבע מיך
מלוע גריכע קרייטערווערק לור טפייזע, מאד זא געסאהה עס מוך.
31. גאטט מיבער זאה מלוע וואס ער גמאכט האטטע, מונד
פאהד עס זעהר גוט, מלוח ווארד מבענד מונד ווארד מארגען, דער
זעכיגע זעכטע טאג.

ב 1. דא פולענדעט ווארדען דיא היאאטל, דיא ערדע, מונד
מיהר גאנצעס היעער. **2.** מלוח האטטע גאטט מם זיבענטען
טאג זיין וועלק פולענדעט, דאס ער גמאכט, רוהעטע מם
זיבענטען טאג פון מלוע זייגעס וועלק, דאס ער גמאכט.

בראשית א.

א 1. אין אנפאנג ערשוף גאט דיא היממעל אונד דיא ערדע.
2. דיא ערדע אבער וואר אונפֿרוכטבאר אונד פֿערוויסט, פֿינסטערניס
אויף דער פֿלוטה דעס אבגרונדס, אונד דער גאטטליכע גייסט וועבטע
אויף דען וואסערן. 3. דא ספראך גאט: עס ווערדע ליכט, אונד עס
ליכט. 4. גאט זאה דאס ליכט, דאס עס גוט וויר, אונד טענטערטיער
לויטען דאס ליכט אונד דער פֿינסטערניס. 5. גאט נאננטע דאס
ליכט טאג, אונד דיא פֿינסטערניס נאננטע ער נאכט; דא וואר
אבענד אונד וואר מארגען, אין טאג. 6. גאט ספראך: עס ווערדע
איינע ווייזהעונג מיטטען אין וואסער, דאס מיינע אבטיילונג וויר
לויטען וואסערן אונד וואסערן. 7. אלזו מאכטע גאט דיא ווייזהע=
נונג, אונד אבטיידעטע לויטען דען וואסערן ועלכע אונטער דער
ווייזהעונג, אונד דען וואסערן ועלכע מיבער דער ווייזהעונג,
אונד עס גאטאה אלזו. 8. גאט נאננטע דיא ווייזהעונג היממעל;
א וואר אבענד אונד וואר מארגען, דער צווייטע טאג. 9. גאט
ספראך פֿערנער: עס זאמאלן זיך דיא וואסער אונטער דעם
היממעל אן אייניעם אָרט דאס טרוקקענע זיכטבאר ווערדע,
עס וואר אלזו. 10. גאט נאננטע דאס טרוקקענע ערדע, אונד
דיא פֿערזאמלונג דער וואסער נאננטע ער מעערע, דא זאה גאט,
דאס עס גוט וויר. 11. גאט ספראך: עס ספראסע דיא ערדע
מלערלייא ספראסען, קרויט, דאס זאמען בריננט, פֿרוכטבוים דער
פֿרוכט טראגט, נאך זיינער אָרט, ווארין דער זאמען ביט אויף
דער ערדע, אונד עס גאטאה אלזו. 12. דיא ערדע בראכטע
מלערלייא ספראסען הערפֿאר: קרויט דאס זאמען בריננט, נאך
זיינער אָרט, אונד בוים דער פֿרוכט טראגט אין ווועלכער דער
זאמען ליעגט נאך זיינער אָרט, דא זאה גאטט דאס עס גוט ווער.
13. דא וואר אבענד אונד וואר מארגען, דער דריטטע טאג.
14. גאטט ספראך: עס ווערדען ליכטער אין דער אויזדעהונג
דעס היממעלס, צו אונטערשיידען צווישען טאג אונד נאכט, דאמיט
זיא זיין צו צייכען פֿיר צייטען. טאג אונד יאהרע. 15. אונד

[illegible]

ספר

עץ חיים

אדער

מענדעלזאהנ׳שע איבערזעטצונג

דער

חמשה חומשי תורה

נעבזט

חומש מגילות והפטרות.

זולצבאך

שנת תר״ח לפ״ק.

Sulzbach,

Gedruckt bei S. Arnstein und Söhne. 1845.

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

A/55/15

SOCIEDAD CONSERVACIONISTA
REPUBLICA DE CHILE

HAUT-RHIN
COLMAR

W599
B. M.
1641 m
50r

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Sēfer 'Ēṯ ḥajjīm oder Mendelssohn'sche Übersetzung der ḥamiššā hūmšē Tōrā nebst ḥūmāš megīlōt we-haftarōt

Sulzbach 605 / 1845

B.orient. 161 m
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10272355-1